Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Sermones dominicales super euangelia et epistolas per totum annum

https://hdl.handle.net/20.500.14918/461769

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

substantialis et coeternus et coequalis p oīa ·qui filius dei venit
in mūdū·id est incarnatus in mundo apparuit Venit g̃ p aquam·ꝺ
est·baptisat⁹ est vt tactu sue mūdissime carnis vim mūdatiuā ⁊ re
generatiuā ꝺferret aq̃s vt nos a pctis mūdarent ⁊ in dei filios re
redimeret a pctis·i·pe·i·Nō corruptibilib⁹ auro vel arg̃ rede·g̃ti
pze·sa·ag·inco Venit g̃ fili⁹ dei paquā ⁊ sanguine nos saluare·ve aq̃
nos mūdaret et sanguine redimeret·et nō venit saluare nos in aq̃
solū·q̃ nisi vt⁹ sang̃nis xpi oparet in baptismo aq̃ nihil faceꝫ Sz aq̃
in vtute sang̃nis xpi mūdat ab oib⁹ peccatis ⁊ p ꝺns saluat Exo
xxxvj·Effundā sup vos aquā mūdā ⁊ mūdabimi ab om·imi·vestris
Hec g̃ fides qua credim⁹ q̃ xp̃us ē fili⁹ dei·q̃ venit p aquā ⁊ sanguinē
nos saluare·est q̃ vincit mūdū·i·vicia mūdi·sz ꝺcupiaz carnis·ꝺcu
piscentiā oculoꝝ·et sup̃biā vite·Ad q̃ tria oīa peccata mūdi redu
cunt·Et sic patet p̃imū Secūdo oñdit q̃ talis fides ē vera ⁊ ꝺ
saz firmit teneam⁹ Et circa h̃ tria facit·Primo oñdit h̃ p testimoni
um celeste ibi·Et spūs ē q̃ testificat·Secꝺo p testimoniū t̃restre·ibi·
Et tres sunt q̃ testimoniū dant in tra Tercꝺo ꝺcludit h̃ p locū a mi
ri q̃ talē fidē firmā et ratā habē debem⁹·ibi·Si g̃ testimoniū hoim
accipim⁹ Dicit g̃ q̃ spūs ē q̃ testificat·i·ꝺ· q̃ spūs ē·ioh·iij·spūs
est ꝺ⁹·testificat m̃q̃ q̃m xp̃c ē vitas·i·fuit ver⁹ ꝺ⁹ ⁊ ver⁹ hō fuit
tastic⁹ vt manichei dicūt·Tota etiā trinitas h̃ testificata ē·q̃m tres
sunt q̃ testimoniū dant in celo sz q̃ xp̃us ē fili⁹ dei· Pr̃ luc̃·iij·Vox
de celo audita ē·tu es fili⁹ me⁹ dilect⁹·Verbū·i·fili⁹ ioh·i·Et verbū
q̃ testimoniū phibeo de me·Et spūssanct⁹ Io·iij·Cū ãt venerit para
t⁹ sz spūssanct⁹ ille testimoniū p̃hibebit de me·Et hi tres vnū sunt
·i·in vnū ꝺcoꝺant q̃ xp̃us ē ver⁹ ꝺ⁹ ⁊ ver⁹ hō· Sic ẽ hi tres vnū
sunt in eēntia·ita vnū sunt in testimonio ferēto Secꝺo h̃ p̃ta p
pe sic ꝺplexionato sz q̃ habeat q̃ttuoꝝ hūoꝝ·puta flegma·sanguinē
colerā et melancolicā·Ista ãt q̃ttuoꝝ hūoꝝ sunt mixti·Qui g̃ habet
aiam rōnalē ⁊ coꝝ⁹ hūanū de quo fluit sanguis ⁊ aq̃ que ꝺcidit a
aūt clamās voce magna ⁊ inclinato capite emisit spm̃·i·aiam ioh·
xix·Nūc aia mea turbata ē·Aqua et sanguis·que fluxerūt de latere
eius·Io·xix·Vnus militum lan·la·eius ap·et cō·exi·ꝫ·a· Tercꝺo
cꝺudit p locū a minori ꝺceus· Si ergo testimonium hominū ac
cipim⁹·q̃ in oꝝ duoꝝ vt triū stat oīe vbū·⁊ tota trinitas testificat
ē q̃ xp̃s ē fili⁹ dei·⁊ vera aia ⁊ ver⁹ coꝝ⁹ oñderūt q̃ erat verus hō

et testimoniū dei ma⁹ est q̃z testimoniū hoim·q̃ mentiri ñ pōt·g̃
q̃ xp̃c est ver⁹ ꝺ⁹ et ver⁹ hō firmit credere ꝺm⁹ et veracit ꝑfteri·
Hieb·vj· Quā sic anchorā beam⁹ firmā et ratā Et hec ē fides catholi
ca quā firmit ꝑfteri ꝺm⁹·Et sic p̃z secūdū Vltimo aūt ad edifica
tione nr̃am videam⁹ mirabilia et vtuosa q̃ fides in nob⁹ p ꝺilectōez
opat·Sūt aūt hec nūo decē Primo eīm aia p fidē deo desponsat·
Osee·ij·Sponsabo te mihi in fide·In q̃ desponsatōne aia valde sub
limat·Nā post modū ab angelis tanq̃z sponsa regis eterni spūaliť
custoꝺitur·ps·Angelis suis mādauit de te vt ꝛc·In qua desponsa
tione aia ꝺo nullas ꝺotes largit h̃ ab eo mirabilit ꝺotat·Nā reci
pit possessionē oīm virtutū et donoꝝ spūsci·fit etiaz pticeps meri
ti passionis christi et oīm scōꝝ et oīm bonoꝝ q̃ fiunt in eccia·fit etiā
cius ciuitatis supne et recipit p̃missionē q̃ erit heres glorie dei·Ec
ce mirabiles ꝺotes oia bona ꝺtinētes·Sap·vij· Venerunt mihi oia
bona pi·c·il·Nunq̃z tales ꝺotes fuerūt ꝺate alicui regine mūdi· Et
ideo nō imerito beata agnes gloriabit de tali desponsatōe ꝺ·Ipsi suz
desponsata cui angeli seruiūt·Et nota mirabile q̃ beata virgo p fi
de facta ē sponsa dei ẽm aiam et mater dei ẽm coꝝ⁹·Et ꝺic beatus
aug·q̃ beatioꝝ fuit beata maria capiendo fidē christi q̃z capiendo
carnē christi·Materna ꝑceptas nihil marie ꝑfuisset nisi felici⁹ chri
stū corde q̃z carne gestasset·Luc̃·i·Beata q̃ credidisti·Nō ꝺic̃·beata
nes eīm nascimur filij ire p pctm̃ originale·p qō sum⁹ fui ꝺyaboli
et sub ea⁹ ptate·h̃ p fidē quā in baptismo recipim⁹ ab ea⁹ ptate libera
mur et efficimur filij dei·Hic cadit miraculū de illo iudeo de q̃ nar
rat gre·in ꝺya·q̃ veniēs romā iacuit de nocte in tēplo apollinis·q̃
faciens crucē de lapidib⁹ iacuit in medio hūs ꝑfidentiā in crucifixo
Et de nocte eū demones inuadere nō plumpserūt·h̃ vlā cruce sta
tim fugerūt dicentes·Heu vas vacuū h̃ signatū Hoc fuit figuratū
in occisione agni p cui⁹ fidē·i·p fidē illi⁹ quē ille agn⁹ figurabat filij
israel liberati sunt a fuitute et ptate pharaonis·Heb·xj·Eide moises
celebrauit pascha ⁊ sanguis effusionē·i·habuit fidē i morte agni im
maculati filij dei quē ille agn⁹ qui dicebat pascha figurabat p quaz
fide erepti fuerunt de ptate pharaonis·Matb·xvj·Porte inferi nō
pualebunt adūsus eā·i·oīs ptās inferoꝝ in pualebit aduersus fidem
Tercio p fidē hō saluat et absolut a pctis·Luc̃·vij·Fides tua sal
uam te fecit·Hoc dictū est magdalene· Exemplū de latrone crucis
cui xp̃c pepcit et paradisum p̃misit ꝑpter fidē quā fuit ꝑtestat⁹ ꝺ
dūsto·Ro·iij·Si vero qui nō pōt opari credenti aūt in eū qui iu
stificat impiū fides reputat ad iustitiā ẽm ꝑpositū gr̃e dei· Sic fuit

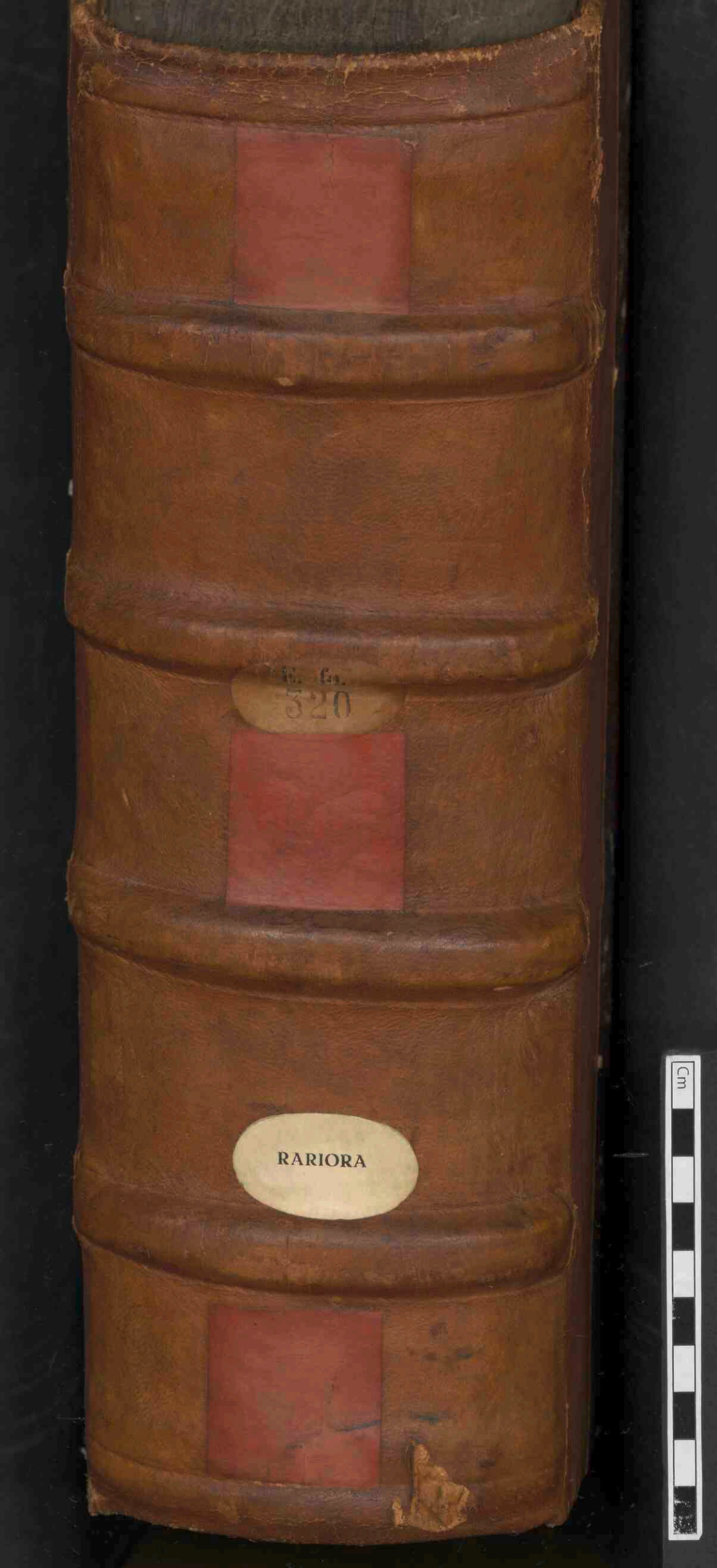
Ff. fa.
320
RARIORA
Cm

Cm

Cm

Cm

Theologia
Folio n°. 320

319. **Hugo** (de Vinac) de Pratofloridо, Sermones dominicales super evangelia et epistolas. [Straatsburg, Geo. Husner niet na 1478]. 2o. E. 2o. 320

Typen 3, 4. — H* 8997. — BMC I p. 85. — Pr. 364. — Zie voor de dateering de aanteek. bij BMC I p. 85. — Bl. 1 (□) ontbreekt.

Op bl. 2a en 477b: „Bibliothecae fratrum Minorum Tongris".

Bibliothecae ff. Mein. Tongris

Abraam patrem nostrum imitari debemus in octo maximis et laudabilibus virtutibus quas habuit sermone. Lxxxxj. D

Abstinentiā desideriorum carnalium hr̄e dē⁹ ꝓpt̄ tria ser. Liij. I

Aduent⁹ christi in carnem sex in se ꝯtinet bn̄ notāda. ꝑmōe p̄mo. H

Aduentus q̄druplex recolitur ab ecclesia sermone. j. A

Aduent⁹ christi in mundū siue in carnem desiderabatur ab omnibus creaturis ꝑmone. j. B

Aduenit nobis christ⁹ octo modis. sermone. xliij. P

Afflictis debemus compati in q̄ttuor. ser. Lxxv I

Agrū quē seminator xp̄c seminauit deus in fine mūdi metet gn̄aliter in q̄ tria faciet. ser. xxviij. N

Ammiratōnis quā christ⁹ habuit in euāgelio cū dixerit amice qūo huc intrasti nō hn̄s vestē nuptialē tres sunt cause. ser. Ciiij. T

Amicicia v̄a tria dz hr̄e. ꝑ. Ciiij. V

Amicicia ꝯseruat naturā sermone Lxxxij. quasi in fine.

Amicos quis volens sibi facē duo debet ꝯsiderare ibidem.

Ambulare debem⁹ scd̄m spirituz ꝓpter q̄ttuor. sermōe. xcv. M

Ambulare dē⁹ cū sūma cautela et moderaīe ꝓpt̄ q̄ttuor. ser. Cv. X

Amorē aliorum ad attrahendū ad se valēt et deꝑuiūt sex. ser. xxiij. ī fine

Antichristus trahet ad se multos different̄ ser. iij. Z

Anti xp̄i ort⁹ ꝓgressus. cult⁹. ꝯflict⁹. ⁊ obit⁹. ser. iij. E. G. H. I. k

Anima q̄ ad imaginē dei facta ē. imaginē dei in se deformat. q̄ndo mortaliter peccat que reformari pōt quīq; mōis. ser. xvij. M

Aīa silitudinarie senescē dr̄ ꝑ peccatū et h̄ q̄ntū ad q̄ttuor. ꝑ. Ciij. k

Aīe que post resurrectionez xp̄i cū eo resurrexerūt steterunt vsq; ad ascensionē christi in h̄ mūdo. h̄ vbi steterint in scriptura nō repit̄ et hoc rōnabiliter propter quattuor. sermone. Lix. k

Anna habuit septē laudabiles ꝯdiciones ꝓpter q̄s eius testimoniū merito debet acceptari. cui⁹ vita ē speculū omnibus mulieribus in quibus quid ꝯdicionibus mulieres ꝓ posse eā imitari debēt. ser. xj. R

Apostolū et sui similes imitari d̄bemus in septē ser. Cxj. R

Arboris bone id est boni hominis duodeci sunt fruct⁹. ser. Lxxx H

Arboris bone decem sunt conditiones. ser. Lxxx L

Ascensio saluatoris nostri iesu xp̄i est mirabiliter v̄tuosa qd̄ patz ex q̄nq; ser. Lviij. p̄mo mēbro

Ascensionis christi q̄nq; sunt fructus. ser. Lviij. scd̄o mēbro

Ascendentē christū imitari debē⁹ in q̄nq; ser. Lviij. ibidem

Ascendens christus et possidens regnum suum quinq; maxima dona suis apostolis et eorum sequacibus largitus ē ser. lviij. mēbro. iij.

Ascensionem suā christ⁹ ꝓpt̄ duo distulit q̄ non statiz post resurrectōez ascēdit ser. lix In p̄ncipio

Ascensurus christ⁹ in celū q̄ttuor fecit q̄ nos similit̄ facere dē⁹ si celū ascendē voluerim⁹. ser. lix. M

Ascendit christus in celum q̄druplicitet. ser. lix. qōe quinta

Ascendit christus ⁊ nō sp̄ nobiscū
stare voluit ꝓpt septē·ser·lix· O
Auarus nō pōt satiari bonis mdi
q̄ttuor de causis ser·lxxxxviij· M

Baptismus excedit circūci
sionē in trib⁹·s·xiiij· A
Baptismus iterū excedit
circucisionē in virtute quātum ad
septē·ser·xiiij· B
Beatitudo p⁹ resurrectionē mor
tuoꝝ in q̄ ꝯsistat·ser·xlv· X
Beatitudo pl⁹ apparet esse in no
bis q̄z in patrib⁹ veteris testamen
ti et hoc q̄ntū ad octo·ser·xc· R
Bellum spūale quod nob instat ē
valde duruz et forte et hoc ꝓpter
octo·ser·cvij· C
Beneficia ꝓpter multa antiquis p̄
stita ⁊ nostra beneficia figurantia
fiducialit̄ currē et secure possum⁹
dimicare·ser·xxvij· q̄rto mēbro
Bona que opamur non facere de
bem⁹ ꝓpter vanā gloriā et hoc si
gnanter propt̄ tria·ser·xcv· N

Caritas dei p̄ris circa nos
manēs apparet esse maxia
et hoc quantum ad quat
tuor sermone·lxvij· L
Caritatis pfecte in nob duo sunt
signa·ser·lxvij· mēbro q̄nto
Caritatē pfectaz habere nos sex
inducunt·sermone·lxix· E
Caritatis siue dilectōnis excellē
tia et nobilitas vltra alias v̄tutes
ex tredeci apparet·ser·xc· V
Caritas vt in nobis sit septem re
quirunt̄·s̄mone·xcvij· E
Carnalia d̄sideria fugere debem⁹
propt̄ sex causas·s̄mone·liij· L
Cecitatem corpalem et similiter
spūalem causantia ⁊ inducentia sūt
octo·sermone·xxx· D
Cecitas mentis magis ē piculosa
q̄z corpis·et h̄ ꝓpt̄ octo·s·xxx· E
Cecitatis spiritualis triplex est re
medium·s̄mone·xxx· E
Cenā seu refectionē duplicē pat
iesus xp̄c electis suis·s·lxviij V
Cenam ad suam dominus tripli
citer vocat·ser·lxviij· D
Cenā ad suā vt oēs veniant q̄ttu
or ipse dn̄s obseruat·s·lxviij· Z
Cena dn̄i demōstrat magnificen
tiā diuine bonitatis·q̄z ad hanc ce
nā om̄ia sunt parata et hoc patet
quātū ad octo·ser·lxviij· Z
Circumcidi voluit christus pro
pter nouem·ser·xiij· X
Circūcisio ē duplex s̄m ber̄·ibidē
Circuncisio excedit̄ a baptismate
in trib⁹·s̄mone·xiiij· A
Cibus aīe v̄bum dei multos salu
tares effect⁹ habz·ser·xxxij·p⁹ I
Clarificare debemus christum vt
apl̄i et hoc in q̄ttuor·si volum⁹ sci
re si spūssan·habitet in nob ⁊ ope
tur nobiscū·ser·liiij· R
Corp⁹ bt̄e v̄gis qd̄ portauit xp̄z
d̄r bt̄m ꝓpter octo·s·xxxvij· R
Corpus christi digne sumptum
sex effect⁹ optimos opat̄ in nobis
qui oēs p fermentū pc̄ti mortalis
impediunt̄·ser·xlvj· B
Corpus christi sumere volens se
ptē obseruare debz·ser·xlvj· C
Cōgregatōne siue in cōmūitate
stare bonū ē ꝓpter tria·s·xlvij· G
Corpalis refectio quattuor facit
in hoīe·ser·lxviij·post· V
Compati afflictis debemus in
quattuor·ser·lxxv· I
Corpus nostꝝ macerare debēus

cū magna et discreta disciplīa ꝓpt̄ quattuor·ser·lxxix·ante E
Confitētes se nosse deū factis at̄ negantes peiores sunt saracenis ꝓpt̄ quattuor ser·lxxxv· S
Conuiuiū xp̄i septez v̄tuosa hūt que deficiūt in ꝯuiuijs mūdi ser·xxxix· Z
Cophini duodecim tot signant virtutes ꝑ·xxxix A
Crux christi ⁊ pn̄ia signant̄ p̄ nauem multiplici rōne ser·C·ij· A
Cupiditas d̄r nauis ꝓpt̄ tria ser·xxij· S
Currere vt q̄s bene valeat q̄nq̄ exigunt̄ ser·xxvij G
Currere spūaliter volentez duo impediūt ser·xxvij·post M
Currenduz ad bn̄ et strenue sex nos mouere debent que etiā corporaliter currentes ad velociter currendū incitare solēt ꝑ·xxvij· I
Currunt multi ꝫ solū vnus accipit brauiū ser·xxvij E

Damnati an sancti aliqn̄ redeant ad videndū hūc mūdū ser·xlv· A in fi·ser·
Decens et ꝯgruū fuit ꝓpt̄ sex ex pte dei vt ad ouile christi p baptismalē d̄i gr̄am reducamur ꝑ·l· X
Denarius vt bon⁹ sit requirunt̄ sex ser·cx· Q
Desideria carnis dēm⁹ fugere ⁊ ab eis abstinē ꝓpter sex·ꝑ·liij· L
Defect⁹ triplex circa diuitias cōtingit in hominib⁹ ser·xcviij· I
Deus qūo dicit̄ venisse in mūdū cū ip̄e sit vbiq̄ ser·j· I
Deū vt misert⁹ erat turbe q̄ seq̄batur eum mouerunt quattuor· sermone·lxxviij· Z
De⁹ blasfemat̄ tribus mōis ser·cij·post B
Deus habuit tres pueros et maximos filios ser·lxxij· V
Deus ꝓuidebit nobis necessaria ꝓpt̄ q̄ttuor rōnes ser·xciiij· G
Deū diligere debem⁹ sup omnia toto corde et anima ꝓpt̄ decē magna beneficia que nobis contulit· sermone·c· R
Deuotio ⁊ frequentia ꝓpl̄i ad audiendum verbū d̄i causabatur ex octo ser·lxxxiiij D
Differētia est inter pati sufferre et sustinere ser·xxxj· M
Digitus dei dicit̄ spūs dei triplici rōne ser·xxxvij· Q
Dilectio d̄r legis plenitudo tripliciter ser·xxiij· P
Dilectō opat̄ q̄ttuor p que placemus deo·ser·liij· M
Dilectio est triplex ꝑ·xc· p⁹ T
Dilectō nostra quā habere debemus ad ꝓximū debet habere q̄ttuor ser·lxvij N
Dilectio matris ad filios maior est q̄z patris ꝓpter quinq̄ causas sermone·xcvj· P
Dilectio nos ꝓximo placabiles ꝓpter quattuor reddit·ꝑ·liij· N
Dilectōnis mutue duplex ē fructus sermone·lxij· O
Dilectōnis mutue fruct⁹ vt maneat in nobis hoc apparet ī duobus signis ser·lxvij·post O
Diligere ꝓximū sic̄ teip̄m exponitur sex modis ser·xc· T
Diuitie dicunt̄ spine· q̄r q̄ntū ad q̄nq̄ spinis ꝯpant̄ ser·xxviij· R
Diuitie dicunt̄ māmona iniquitatis q̄ttuor de cāis ꝑ·lxxxij· an̄ finez
Diuitis epulonis crudelitatem ⁊

misericordiaz erga lazaꝝ cui no
luit misereri aggrauāt octo·ser·
lxvj· k
Diuortiū pōt in duodecim cāibꝫ
celebrari·ser·xviij· X
Disciplina sex bona efficere habz
in nobis·ser·cxij· X
Discūbere in p̄mo loco ꝯtingit
tripliciter·ser·xcviij· M
Documenta sex de instabilitate
mundi et de eius falsa fiducia pro
speritate et gloria· de eius tribu:
latōne de eius gaudio· et multa
amaritudine·ser·xliij· N
Dominus dicit esse ꝓpe sex gene
ribus hoīm·ser·viij· G
Dominus sex de causis p̄sentiaz
suam subtrahit seruis suis·sermo
ne·lij· B
Dominus discipulis suis nouez
dicebat q̄ intelligere nō valebant
sermone·lij C
Domino nostro a nobis in tribꝫ
ministrari pōt·ser·vj·āte R
Dona septem ministrare debe:
mus alijs·ser·xix A
Ducimur ad deum multis mo:
dis·ser·lxxxviij· H

Ebrietas cauenda est ꝓpt̄
tria·ser·ij· X
Ecclesia āte natalē christi
septem o cantat septē mala repre
sentantia·ser·vij· Z
Ecclesia militans p vineā designa
tur ꝓpt̄ quattuor·ser·xxvj· V
Ecclesiā dei hac vltima etate mun
di p veraz fidē et opa bona non
ingredientes multū rep̄hendunt̄
ꝓpter tria ser·xxvj· X
Ecclesiam vineam domini q̄ttuor
inuastāt ⁊ impugnāt·ser·xxvj· Y

Ecclesia vel anima iusti intelligit̄
p mulierem que timet valde vel
anxiat̄ ꝓpter quattuor·s·lij· pꝰ E
Ecclesia p̄sens et militans dicitur
regnum celoruz ꝓpter quattuor·
sermone·ciij· O
Elemosinam libenter daē ad hoc
debent nos inducere quinqz·ser:
mone·lxix· H
Epiphania domini decem miracu
la reuerentia digna a deo facta
sunt·ser·xv· E
Equales s̄m deū viuere cupiētes
octo debent habere ad seinuicez
sermone·xix·post B
Exempla vite accipe d̄bemꝰ a san
ctis patribꝫ·ser·xliij·post R
Exempla salutaria quinqz ad no:
stram instructōnem pertinentia
sermone·lxxxviij· M
Excommunicatio dicitur iniusta
tribus modis·ser·lx· Z
Excōmunicatio apostoloruz a iu
deis illata fuit iniusta tribus mo
dis·ser·lx· A
Excommunicatō iuste lata mira
biliter ē timenda et cauenda ꝓpt̄
tria·ser·lx·post A

Febrium septem sunt ge
nera septem genera pec
catorum significantia·ser
mone·cvj· A
Felicitas eterna significatur p de
narium quintuplici rōne· sermōe
xxvj· C
Feminis multum compassus est
christus·ser·xcvj· V
Festa sex solennia p̄cepit deus fi
eri filijs israel preter sabbatū qd̄
omni septimana solennisabant·
sermone·xvj· G

Fides p dilectionē opat̄ in nobis decē·ser·xlix· circa medium
Fides assilat̄ scuto·ser·xlix· P
Fidē christi debent tria in nob̄ firmiter stabilire·ser·xcvij· A
Fides christiana bona est ⁊ nulla alia fides·qd̄ ptz ex trib̄ ibid̄· B
Fidei virtus mirabilis apparet quantum ad tria·ibidem C
Fides nostra magnū meritū hēt qd̄ ptz q̄ntū ad tria·ibidē D
Fides nostra debuit omnino per miracula confirmari·mltiplici ratione·sermone C·vj· B
Filius dei q̄re d̄r incarnat⁹·et nō pater nec spūssanct⁹·ser·j·post·I·
Fili⁹ dei qūo sit fact⁹ hō·ibidē·L
Filius dei quare solus dicitur incarnatus·ibidē M
Fletus christi est quintuplex·qui signat q̄ntuplicē fletū quē in hac vita dēm⁹ hēre·ser·Lxxxiiij· P
Fratrē non offēdere ad hoc nos septē inducunt·ser·C·ix· L
Fraternitatē et societatē christianā diligere ⁊ ī ipsa manere dēm⁹ ꝓpt̄ quattuor·ser·Lxxv ·k
Fruct⁹ q̄druplex dm̄ce passionis ser·Lij· A
Fructū triplicē ꝯseq̄mur si in nouitate vite ambulem⁹·ꝑ·lxxvij· P
Fructus iusticie quadruplex est sermone·lxxix· M
Fructificare debemus in ope oīm v̄tutū·ser·cxiij· añ mediū
Furtum cauere debem⁹ ꝓpt̄ duo ser·Ciij N

Gaudere debem⁹ propter quinq̄·ser·viij E
Gaudendū ē in deo ⁊ nō in mūdo ꝓpter sex·ibid̄ E
Gaudere debemus summe ꝓpter decez bona magna·q̄ in christi natiuitate ꝯsecuti sum⁹·ser·ix· M
Gaudij repromissio mōstrat̄ esse v̄a q̄ntū ad quinq̄·ser·lij· M
Gaudio vano mundi fletum et tristiciā preferamus ꝓpter q̄ttuor ser·lxxxiiij· post N
Gaudium triplex magi habuerūt sermone·xv· D
Genera piculorum corpaliū octo pericula anime octo significantia ser·xxix· in morali expositōe
Genus humanū intelligit̄ p cecū qd̄ añ aduentū christi q̄ttuor mala patiebat̄·que in ceco apparent·a q̄bus omib̄ christus ip̄m plenarie liberauit·ꝑ·xxx·post B
Gloriari nō expedit hoī in ista vita ꝓpter quinq̄·ser·xxix· V
Gloriari si q̄s vult in ista vita· de duob̄ dz gloriari·ꝑ·xxix X
Gloria eorum qui terrena sapiūt et ventri seruiūt·recte est in cōfusionem eorum q̄ntum ad septem ser·Cxj· S
Gratie octo sunt q̄s peccatores a deo inuanū recipiūt·ꝑ·xxxiiij A
Gratia filij dei ad nos christianos mirabilis apparet quantū ad quattuor·sermone·Lxv· A
Gratie gratū facientes ordinant ad tria·ser·lxxxv· T
Gratiā gratūfacientē dēm⁹ ordīare ad tria·ser·lxxxv· V
Gratiam inuanuz recipe quid sit sermone·xxxiiij· ante A

Heretici occulti qui alios n̄ inducunt ad malū ab ecclesia debent tolerari propter tria·ser·xxiiij· I

Heretici q̃ttuor generib⁹ falsator⁹ compantur·ser·lxxx· E

Homo volens se humiliare debz quattuor ꝛsiderare·ser·xliij· T

Homo habet q̃ttuor a deo sic̃ res a loco ꝑ̃o q̃ttuor habet scilicz qui etatione·vitā· fructificationem·et ꝛseruationem·ser·lxvij· Q

Homo recte ꝛsideraus ꝛdicões dominij et dignitatis nunq̃m desiderat·ser·lxvij· C

Homicida dicit aliquis sex mõis sermõe·lxix· E

Homies de se ꝛsidentes·qui reputant se iustos et alios tanq̃z peccatores despicunt in talib⁹ homib⁹ tria pcta demõstrant·ꝑ·lxxxvj· X

Homo deficit in seipso tripliciter sermone·lxxxix· O

Hõ insufficiẽs est et deficit ad bene vuendū quantum ad tria ·ser mone·lxxxix· P

Homo deficit et est insufficiẽs ad suū desideriū implendū⁊ satiandū qđ ptz q̃ntū ad tria·ibidē· Q

Hominī tria solēt esse occasio damandi·ser·lvj· P

Homo nouus et homo vet⁹ qđ sit·ser·Cxij· ante k·

Honor et reuerētia a popul⁹ xp̃o regi exhibiti attendunt⁹ quantum ad q̃ttuor·ser·xlij Q

Hūilitatē seruare nos adꝺ facien dū tria inducunt·ser·xxv· R

Hūilitatis virtus·magnitudo· et perfectio·ex quattuor demõ stratur·ser·xliij· post T

Humilitas habet efficere duodecī mirabilia et virtuosa·ꝑ·xliij· X

Humilitatē habere debemus ꝑp̃t duo·ser·lxxj· in principio

Humilitas habet in nobis facere q̃nq̃ magnos fruct⁹·ser·lxxj Q

Humilitatez seruare ad ꝺ nos q̃t tuor inducunt·ser·lxxv· N

Ieunare debemus ꝑpter sex bona q̃ ex ieunio euemūt·sermo·xxxiij· k

Ieúniū verū sex debet habere cõ dicões·sermone·xxxij· L

Ieúnandū est quadragínta dieb⁹ et non plus nec minus·ꝑpter sex sermone·xxxiij· M

Ieunamus tẽpe quadragesimali et non statim post epiphaníam·p pter sex·ser·xxxij· N

Ieuníum quare non eodem tẽpe euenìat·ser·xxxij· O

Ieúnare qui teneant⁹·ꝑ·xxxiij· P

Ieuníū frangens an peccet mortaliter·ser·xxxiij· Q

Ieúnare volens quante etatis eẽ debeat ser·xxxij· R

Ieúnans qua hora ꝛmedere debeat·sermone·xxxiij· S

Ieúnans que cibaria comedẽ possit·sermone·xxxiij· T

Ieúniū an frãgat⁹ per potationez ante comestionem·vl̃ p comestionẽ electuariū·vel p anticipatõez none·sermone·xxxij· V

Ieúnij meritū mínuunt sex· ser· mone·xxxij· X

Ieunantiū ínfructuose sex sunt genera hoīm·ser·xxxij· Y

Ieúnare tenent⁹ q̃ntūcunq̃ iusti et inocentes· et hoc ꝓpter tria· sermone·xxxiij· Z

Iesus puer vigínti habet ꝛdicões per quas ab oníb⁹ alijs pueris se pat⁹·et p quas nobis reuerendus et diligendus mirabiliter declaratur·sermone·x· L

Iesus hoc nomen habet in se decē magnas et laudabiles virtutes. sermone·xiij· Z
Imitant aliqui deū stulte ⁊ fatue sermone·xxxviij· V
Imitant aliq̄ deū bn̄ et sapient·et h̄ q̄ntū ad septē·ser·xxxviij· X
Incarnatio filij dei assimilat̄ matrimonio q̄ntū ad septē·ser·ciiij· L
Incarnatio dei necessaria fuit multiplici ratōne· sermone·j· N
Infirmitates ꝯtingunt quinq̄ de causis ser·Cij· G
Ingratitudo triplex damnum habet·sermone·Cj· X
Ingr̄titudo valde peccatū magnuz est·et q̄nq̄ mala fac̄ ꝑ·Cviij· E
Inimicis dēm⁹ beniuolentiam demōstrare in q̄nq̄·ser·xix· D
Inuitati ad nuptias venire ꝯtemnūt q̄druplici de cā ser·Ciiij· Q
Inuidiā fugē dēmus ꝓpt̄ tria·sermone·xcv· P
Iohannes vox clamantis in deserto·manens nobiscum septem modis clamauit ad nos ser·vij· P
Iohannes fuit plus q̄z ꝓpheta q̄ntum ad sex·sermone·v· N
Irasci proximo tribus modis possumus·sermone·Lxxvj· T
Iudeoꝝ malicia et puersitas detestanda ostendit̄ ex sex·ser·xlj· k·
Iudiciū debet habē q̄ttuor·scz iudicē reū ꝛc·sermone·iij· D
Iudicātes alios male sunt redarguēdi ꝓpt̄ q̄ttuor rōes ꝑ·vj· V
Iudiciū est multiplex ꝑ·Lxxij· Z
Iustos exaltauit de⁹ multipliciter vt ceteri eos imitent̄ ꝑ·xxj· O
Iusti affligunt̄ et puniunt̄ in p̄nti tempe ꝓpter decem·ser·xxix· T
Iusticie fructus quadruplex est sermone·Lxxix· H
Iustus de duobus summe debet gaudere·sermone·xl· B
Iustus potest in presenti tpe gaudere de decem bonis·ser·xl· C
Iusti in vita beata decem gaudia maxima habent·ser·xl· D
Iustos quomō de⁹ exaltauit memorare dēmus vt eos imitemur· sermone·Lxj· E
Iusticie seruire potest attendi et exponi q̄nq̄ mōis·ser·Lxxix· B

Largitas diuina mōstrat̄ q̄ntū ad q̄ttuor·ꝑ·Lvj· X
Lepra originat̄ et causat̄ ex corruptōe quattuor humorum Sic a simili peccator causat̄ ex corruptione et mala dispositione q̄ttuor affectionū·ser·xx· I
Leprā quinq̄ modis legimus curatam qui designant q̄nq̄ modos curandi peccata ser·xx· k·
Lepra septem malas ꝓprietates ⁊ opationes habet·significantes septē peccata mortalia·ser·xcij· V
Leprā in scriptis legim⁹ tribꝫ modis curatā fuisse q̄ signāt tres modos remissionis pccoꝝ·ꝑ·xcij· C
Legis dominus contra legem faciens nō peccat·ser·xlj· E
Liber quadruplex in scriptura inuenitur·sermone·iiij· L
Locus infimus vel nouissimus ꝓpter tria est eligēd⁹·ser·xcviij· N
Loquendo quattuor debemus obseruare·ser Lv· V
Lupi seuientis scz dyaboli quinq̄ sunt opera ser·L· T
Luxurie peccatum cauere dēmus ꝓpter tria·ser·xxxvj· N
Lucis ꝓpetates sunt·xiiij scdum

quas ambulare debemus vt filij lucis simus·xxxviij· P

Agi triplex gaudium habuerūt·sermone·xv· D·

Magos pres nostros sequi debem⁹ in·xij·ser·xv E

Magnificentia diuine bonitatis z caritatis in cena quā christus preparauit monstratur quantum ad tria·sermone·lxviij· T

Magnū dicit aliquid esse quadripliciter sermone·lxxviij· A

Male agere et nō bene operari contingit ꝓpter ser·ser·xix· E

Mala multa eueniūt hominib⁹ ꝓpter peccata·ser·xxj· N

Malū octo hz facere z quō in malo nos habere debeam⁹·ſ·xxj· O

Malefactores ztra legē dei agentes i lege mādabāt occidi·ſ·xlj·D

Maria virgo in christi passione spuali gladio tredecim vicib⁹ fuit pforata·sermone·xj· Q

Maria virgo reliquit nobis ꝓ nostra vite instructione octo salutaria exempla·sermone·xvj· k

Marie tres signant tres amaritudines quas homo qrens christū debet habere·ser·xlv· A

Mariarū tres pirides signāt trinitatem trine substantie que fuit in christo·sermone·xlv· B

Mariarum tria vnguenta in piridibus signāt tres amores quos qrēs deū secū hre dz·ſ·xlv· C·

Mrimoniū triplex ē·ſ·xviij· O

Matrimonio carnali octo zsideranda occurunt·ser·xviij· P

Matrimoniū excellit alia sacramēta quantū ad sex·ser·xviij· Q

Matrimonij varietas attenditur qntū ad quingz·ser·xviij· R

Matrimoniū quid efficiat·sermone·xviij· ante lrām S

Matrimoniū ad ztrahendū nos tria debēt mouē·ſ·xviij· S

Matrimonio exntes sex mōis debēt admuicē zsiderari·ibid·p⁹ S

Matrimonio exntiū sepatio duobus mōis fieri pōt·ibidez· V

Mrimonio exntiū sepatio pōt fieri in duodecī casib⁹·ibidē·p⁹ V

Matrimonio in spuali debēt tria bona inueniri ibidem· P

Matrimonio in spuali inueniunt duodeci bona·ser·xviij· B

Mrimonio in spuali qō deus facit cū aia est triplex bonū qō similit debet esse in matrimonio carnali sermone·xcviij· ante L

Mat pl⁹ diligit natos qz pat ꝓpt qngz cās·ſ·xcvj· D· et·xxxv· E

Medij ꝓpetates sunt septem·ꝓpterea christus stetit in medio discipulorz·ser·xlviij· post G

Mēbra nra oia sicuti exposuimus pcto·ita econuso exponam⁹ omia mēbra in scificatōz vite·ſ·lxxix· C

Mendaciū cauere debem⁹ et loq veritatē ꝓpter tria·ser·cxj· M·

Mestitia et dolor vidue cui⁹ filius vnicus mortebatur causabatur ex tribus·sermone·lxxxvj· X.

Miliciam hominis deuastāt tria et faciūt hominē succūbere inimicis spualit z corpalit·ſ·xxvij· k·

Mīstrare possumus domino nostro iesu christo in tribus sermone·vj· ante R

Mirabilia innumerabilia fcā sunt in christi zceptione et natiuitate ꝓpter que totus mūdus obstupescē et āmirari debet·ser·xj· N

Miraculum a christo factum ma

gnum fuit in quo septem seruauit
sermone lxxxviij. post L
Misericordiam exhibere proximo
ad compassionem cordis et bñficētiā
operis tria nos inducere debent
sermone xxv. Q
Misericordiā facere siue exhibere
et nō iusticiā sapientiā potentiā iu
bet euangelista dicens estote mi
sericordes et hoc propter septem
ser. lxxij. T
Misericordiā habere ad h incitāt
nos omēs creature ser. lxxij. X
Misericors est erga nos deus
pater et hoc quantum ad decem
sermone lxxij. Y
Misericordie duo sunt genera s.
lxxij. A
Misereri debemus proximo in q̄t
tuor ser. lxxv. L
Motio vtutum celestium causabi
tur ex tribus ser. iij C
Modestiā maxime seruare dēmus
circa tria sermone xxv. S
Modestiā in quibꝫ seruare habē
debeamus ser. lxxv. m
Mors est triplex ser. xlj. H
Mors christi nouem habet efficē
in nobis que in baptismo nobis
conferunt ser. lxxvij. V
Mortes quattuor incurrimus ex
peccato ser. lxxxvij. E
Mulier chananea in sua oratione
fuit virtuosa quantum ad decem
sermone xxxv. D
Mulier chanāea quattuor magꝫ
cōtumelias a christo patienter su
stinuit quas christus ei intulit vt
eius patientiaꝫ probaret ⁊ declara
ret ser. xxxv. E
Mulieri chananee christus nō lo
quebatur p misericordia supplicā
te propter quattuor ser. xxxv. G
Mulier chananea sex magnas vir
tutes habuit propter quas sanata
fuit filia eius quas etiā peccator
debꝫ habere si vult ab infirmitate
peccati liberari ser. Cxij. T
Mulieres siue tres marie comēdāt
a sex ser. xlv. Z
Mulieribus querentibus iesuꝫ ap
paruit angelus cooptus stola cā
dida per quod notātur quattuor
sermone xlv. D
Mulierē pregnantē quadruplicit
possumꝰ considerare ser. lij. E
Mūdus dicitur desertum duplici
ter sermo vij. C
Mūdꝰ arguēdꝰ est de triplici iudi
cio sermone Liiij. P
Mundus arguendus est de octo
maximis sceleribꝫ ibidē. Q
Mundus odit bonos homīes tri
bus de causis ser. lxix. D
Mūdus circa vitā ordinatam tri
pliciter errat ser. xciiij. L
Murmuratō cāt ex mlt s. xxvj. D
Murmuratō phariseorꝫ contra chri
stum de receptione peccatorū ap
paret et est impia et iniusta ex tri
bus ser. lxx. L
Murmuratō phariseorum contra
christum apparet pmo iniusta ex
pte christi et hoc quantū ad q̄nqꝫ
sermone lxx. M
Murmuratō phariseorꝫ cōt christū
apparet iniusta ex pte scribarum
et phariseorum murmurantium
quod ostendit quo ad quattuor
sermone lxx. N
Murmuratō phariseorū cōt xp̄m
apparet iniusta ex pte publicanorꝫ
et ceterorꝫ peccatorꝫ et hoc q̄ ad
quattuor ser. lxx. O

Natiuitas xp̄i omnibus est cōmunis et hoc iō vt ab omnib⁹ ametur et veneretur·sermone·ix· I

Natiuitatē christi testificate sunt omnes creature·ibidem· K

Nauis quā christus ascēdit signat tria·sermone·xxij· Q

Nauis christi octo habet condiciones·ibidem· R

Naui bn̄ onerata veniēte d̄ oriente in ea sunt optima bona queq; ita in cruce christi omnia bona inueniunt̄·ibidem· T

Nauis in mari ex quattuor patit̄ iacturam·sermone·Cij· B

Nauis christi et nauis petri differunt ser·Lxxiiij· ante· E

Negligentia hūane salutis notat̄ in dormitione a qua ꝓpter quattuor cauere debemus ⁊ nō dormire·sermone·xxiiij· E

Negligentia cognitōnis veri boni multū est reprehensibilis ex tribus sermone·Ciiij· R

Nunc illius tp̄is potest esse quadruplex cōparatō·ser·xxxiiij· R

Nuptijs a spūalib⁹ dei et aīe homies expellūt̄ tripl'r·ser·xcviij· L

Obscuritas et claritas verborum et operuz xp̄i quadrupliciter ꝯsideratur sermone·lvj· A

Obuiare et surgere christo quattuor nos inducunt ser·ij· R

Ocium fugere et labori bonoruz opm intēdere inducimur ex octo sermone·xxvj· B

Occidere possunt potestates ⁊ exterminare malos ꝓscribere et cōdēnare qd̄ patz ꝑ tria·ser·lxxvj· R

Occidit̄ ꝓximus duobus modis·ibidem· S

Oculis mentis celuz respicere debemus et ad ipsum anhelare propter quattuor sermone Cxiiij· D

Odium quid mali agat in corde hominis sermone·Lxxij· A

Olla nimis bulliēs quattuor mala facit·sic et os fatui et irati·sermone·Cviij· ante· E

Omne datuz optimū et omne donum ꝑfectū a deo est potest tripliciter exponi sermone·Lv· S

Onus ꝓximi qd̄ portare debem⁹ in q̄ttuor spēs diuidit̄ ser·xcv· R

Onus vt portem⁹ alteri⁹ quattuor nos ad h̄ faciēdū īducūt ibid̄· Q

Opera mala dicunt̄ opa tenebrarum ꝓpter quattuor sermo·ij· S

Opera misericordie facē nos nouē ad hoc inducūt ser·lvij· an̄ finē

Opera dei possunt ꝯsiderari tripliciter sermone·Cij·post B

Opus virtutis dicit̄ opus bonuz ꝓpter septem sermone·Cix· I

Oratio ꝑfecta debet habere decē condiciones·sermone·Lvj· Z

Orō in fide et dilectōe facta duodecim miracula facit·ser·lvj· B

Oratōi vt instem⁹ nos quattuor debēt inducere sermo·lxxv· M

Oratō pharisei fuit mala propter sex·sermone Lxxxvj· Z

Oratō publicani fuit sapiētia plena quantum ad sex opera sapientis·sermone·lxxxvj· B

Oratio publicani fuit bona ꝓpt̄ sex·sermone·lxxxvj· A

Orationē nostrā quattuor faciūt exaudiri apud deū·s·xx· L

Ordo triplex est ī inferno·sermo·xxiiij· ante M·

Ordo non dicit econuso esse in in
ferno q̄ntū ad tria·ibidem M
Originalis pcti remedia·s·xiij· V
Ornamenta indigna q̄ mala sunt
opa nascunt ex duplici radice·ser-
mone·ij· V
Oues habēt decē ꝯdicōnes q̄ cō
ueniūt fidelibꝫ christi·ser·l· V

Patientiā habere debemꝰ
in dcis et factis qd̄ ondit
p duas rōes·s·lxxv· O
Patientiā in aduersis debemꝰ ha-
bere ꝓpter tria·ser·xxv· T
Prem plꝰ diligit filius q̄ꝫ matrez
et ꝯsanguineos ex pte pris plus
q̄ꝫ ꝯsanguineos ex pte matris ꝓ
pter tres cās·ser·xcvj· Z
Passio dominica quattuor habet
fructus·ser·li· A
Pastor bonus debet septem hre
que omia perfectissime fuerūt in
christo·ser·l· Q
Pastor mercenarius tria videtur
habere·ibidem· R
Pax bona triplex est ser·xlvij k
Pax mala etiā est triplex·ibid· L
Pacē q̄druplicē fecit christꝰ ꝯtra
q̄druplicē guerrā quā habuit hō
sermoē·x· M
Peccati originalis remedia ser-
mone xiij· V
Peccatū vt odio habeat p septē
est considerandum·ser·Cix· k
Peccatū hūane nature quod in
omēs transit fuit q̄drupliciter infi
nitū sermone·j· O
Peccatū designatur per somnuꝫ
ꝓpter q̄nqꝫ·ser·ij· P
Peccatū originale in christo nō
fuit ꝓpter duo·ser·xiij· T
Peccatū intelligit p lepram quat
tuor modis·ser·xx· G
Pctm p mortale dyabolꝰ hoi q̄t
tuor mala facit·ser·xxxvij· O
Peccata mortalia septem designā
tur p septem demoniacos qui in
scptura sacra repiunt·s·xxxvij· T
Peccata dicunt spine ꝓpter quat
tuor·sermone lxxx· G
Peccatum intelligitur per lepraꝫ
et peccator p leprosum triplici ra
tione·sermone·xcij· B
Peccata vt dimittantur valent q̄t
tuor·sermone·cij· E
Peccatum signatur per febrem
ꝓpter quinqꝫ ser·cvj· Z
Peccata dicuntur redire duplicit
sermone·cviij G
Peccator murmurat de omnibꝫ
factis dei·sermone·v· N
Pctor assilat arundini q̄ntuꝫ ad
quattuor·s·v· O
Peccatoribꝫ sex tubis dnt clamaē
pdicatores·ser·vij· B
Peccator p peccatum quinqꝫ ma
la icurrit·ser·xx· H
Peccator designatur p paliticum
cuius conditio mirabilis apparet
q̄ntū ad quatuor sm qd̄ quatuor
mala facit pctor sermone·xx·pꝰ L
Pctores a dō pmittūt viuere in
tris ꝓpt ta·s·xxiiij· k
Pctor ꝯpat cani ꝓpter quattuor
ser·xxxv· H
Peccatoris seu diuitis statꝰ descri
bit q̄drupliciter·ser·lxvj· G
Pctor siue diues dānat tripliciter
sermone·lxvj· H
Peccator stans in peccato morta
li patit q̄ttuor mala·s·lxx· I
Peccator cont dei maiestatē pec
cās sicut p crimine lese maiestatis
oibꝫ bonis puatur·ser·lxx· k

Peccatoris status tripliciter dscri
bitur·sermōe·lxxiiij G
Peccatori gaudenti et nō ꝓspiciē
ti mala sibi futura ea sibi ānuncia:
re dem⁹ q̄ sunt septē ꝫ·lxxxiiij·N
Peccatori quattuor sunt vald̄ pi
culosa·sermone·lxxxiiij Q
Peccatorē dyabolus surduꝫ facit
quantū ad sex·ibidē· I
Peccatorem dyabolus mutū fac̄
quantū ad tria·ibid̄· L
Peccatorē dyabol⁹ tenet ligatuꝫ
q̄ttuor vinculis·ibidē· N
Peccator designat̄ p sauciatū ꝓ:
pter septem mala q̄ ei propt̄ pec
catū mortale eueniunt q̄ in saucia
to designant̄·sermone·xc· X
Peccatores volentes curari a do
mino qui designant̄ p leprosos q̄
clamauerūt ad dn̄m ꝓ sanitate de
bēt q̄nqꝫ facere si voluerit aīe ꝯse
qui sanitatem·ser·xcij· Z
Peccator volēs sanari a lepra aīe
ad hoc necessarij sūt q̄ttuor modi
quos christus seruauit in sanatōe
leprosor̄ ser·xcij· A
Peccator assimilatur homi mor
tuo et peccatum morti quantum
ad decem sermone·xcvj· T
Peccatoris triplex est insensibili
tas·sermone·Cij· C
Peccatorez q̄ttuor portatores
portant añ iesum·ser·Cij· D
Peccator ne portet̄ añ iesum im
pedit̄ a q̄druplici turba·ser·Cij·E
Peccator quomodo resurgere de
beat·ser·Cij· M
Peccator post resurrectionez a
peccatis debet ire in quadruplicez
domū·ibidem I
Peccatores vocati ad nuptias ve
nire ꝯtemnentes·a tribus exerci
tibꝫ ꝯdemnant̄·ser·Ciiij· S
Peccator ꝓ vno pc̄to mortali qd̄
in modico tpe egit tot et tantas
penas patiat̄ iperpetuū ꝫ iustum
est ꝓpter tria·ser·Cviij· H
Penitentia designat̄ p nauē ꝓpt̄
q̄nqꝫ rōnes·ser·xxij· V
Penitentia designat̄ p vineaꝫ ꝓ
pter q̄ttuor·ser·xxvj· post Y
Peregrini sum⁹ et esse debemus
in hoc mundo ꝓpter q̄nqꝫ q̄ ꝯue:
niunt pegrinis·ser·Liij· k
Periculorum octo genera tot pe
ricula anime significantia·ser·xxix
in morali expositōne·
Parientium diuersitates nouem
sunt·sermone·Lij· E
Plenitudo tpis dicit̄ temp⁹ g̃tie
ꝓpter octo·sermone·xij· S
Pixides tres magdalene iacobi
et salome signant trinitatez trine
sb̄e que fuit in christo·ser·xlv· B
Predicator signatus p iohānem
vocem clamātis in deserto p quez
spūssanctus peccatoribꝫ clamat ꝓ
pter quattuor debet clamare ꝓpt̄
q̄ hoīes clamare solent·ser·vij· A
Predicatores intelligi possunt p
canes propter quattuor ꝓp̄etates
canis·sermone·xxxv· I
Premiuꝫ triplex consequimur si
deo seruimus·sermone·vj· T
Pharisei et scribe deficiebāt in iu:
sticia sua quod patet quantuꝫ ad
sex·sermone·lxxvj· O
Primi erunt nouissimi et nouissi
mi primi tripliciter intelligit̄·ser:
mone·xxvj· E
Profect⁹ spūalis ꝯsistit in sedeci
v̄tutum opibus·ser·xxxiiij· C
Prouentus quem deus facit in tē
ptatione est quintuplex·sermone

lxxxiij· in fine sermonis·
Proximū debem⁹ diligere ꝓpter sex·ser·xxiij A
Proximum debemus diligē dupliciter ibidem B
Proximuz diligere debemus in deo et ꝓpter deū tanq̄z nosipsos· talis amor caritas nominat̄ ꝓpt̄ quattuor·ser·xxxj· C
Proximo nostro debemus duo· ser·lxix· C
Proximū ꝓuocare ad irā conuiciando vl̄ mala imp̄cando vel culpas quas cōmisit ad memoriā reducendo nō debemus ꝓpter tria ser·xcv· O
Proximū diligere debem⁹ sicut christ⁹ dilexit nos·dilexit at̄ nos christ⁹ sex modis·ser·c· T
Prudētia tria ꝯsiderat·ꝑ·xxj· M
Prudentia quā hr̄e dēm⁹ ⁊ docere ꝯpat̄ quibusdā aīalib⁹·ibidē P
Prudenter intelligere debemus sex ser·lxj· C
Prudentia spūs i bello spūali vti debemus tripliciter ꝑm qd̄ tres sunt ꝑtes prudētie·ser·lxj· D
Purgaē aliquid ad hoc duo sunt necessaria·ser·xxxvj· L
Purgantes res sunt q̄ttuor ꝑm quattuor q̄ naturaliter purgant sermone·xxxvj· M
Purgatorio existētes libent̄ iuuare debem⁹ ꝓpt̄ q̄nq̄z·ꝑ·xcv· S
Publicani orō in templo orātis qualis fuit·ser·lxxxvj· A
Qua druplex ē causa mādati de amore ꝑm q̄ttuor q̄ i amoē ꝯsiderāt̄·ꝑ·c·añ T
Querendo deū tria debem⁹ obseruare·ser·xvj·post M
Querentib⁹ p̄mū regnum dei et iusticiā ei⁹ omīa tpalia adijciūt̄ hoc tripliciter ostendit̄·ꝑ·xciiij·k
Quies triplex dr̄·ꝑ·xlvij· G
Ratio triplex quare iudei magis de iohanne q̄z de christo credebāt·ꝑ·vij· X
Ramoꝝ pālmarū et oliue p̄cisio ser·xliij·post R
Refectio septē panū et q̄nq̄z panum ordeaceoꝝ differunt sermone·lxxviij· E
Regratiari deo nos sex inducūt sermōe·cj·in moralitate·
Religio vide de matrimonio spirituali·ꝑ·xviij·immediate añ Y
Religiosi mali secrete siue oculte in quattuor moriuntur·ꝑ·cxij· Y
Renouatio est duplex·ꝑ·ciij·añ k
Renouari debemus ꝑm sex spēs renouatōnis·que in creaturis inueniuntur·sermōe·ciij· L
Reprehensibilis atq̄z stultus est iste p̄mus inuitatus ad nuptias ex sua excusatōne q̄ntum ad sex sermone·lxviij·ante C
Resurrectōnis christi d̄ cōgruitate quattuor leguntur facta·sermone·xlv· Y
Resurrectōnis ꝓbatio et resurrectōnis modus·ser·xlv· G
Resurrectio christi probatur q̄nq̄z modis ibidem E
Resurrectōnis christi triplex testimoniū·ibidem· G
Resurrectio christi probatur ꝑ duodecim rōnes·ibidem M
Resurrexit christus quinq̄z modis·sermone·xlv· L
Resurrectionis christi vere tria fuerunt signa·ibidem k
Resurrectō corpm nr̄oꝝ futura

est ꝓpter q̄nq; rōnes ibidem M
Resurrectio christi sex annūciat
mundo·ſmone·xlv·post k
Resurgent omnes homīes tā in
corpe q̄z ī anima ibidem N
Resurrectō corpoꝝ nullo modo
pōt esse naturalis sed est oīno mi
raculosa ser·xlv· O
Resurrectō corpoꝝ magis ꝯue:
nienter differt̄ vsq; ad finē mūdi
q̄z si statim fieret·et hoc ꝓpt̄ tria·
sermone·xlv· Q
Resurget in die nouissimo idem
homo numero·et resumet anima
idez corp⁹ numero qualiter intel
ligatur ibidez R
Resurget homo cū omnib; mem
bris que viu⁹ habuit vel habere
debuit si natura non errasset·ser·
xlv·post R
Resurgēt omēs in etate iuuenili
in q̄ xp̄c resurrexit· ibidem
Resurgentes post mortē siue bo
ni siue mali amplius non come:
dent ibidez V
Resurgētib; cū xp̄o quid factum
sit·sermone·xlv· Y
Resurrectio mortuoꝝ statī com
pleto numero electoꝝ et ꝯsum:
pto mūdo fiet ibidem Z
Resurrectō xp̄i dat nouē exēpla
que quilibet debet habere si vult
vt spūaliter resuscitet̄·ſ·xlviij· N
Retrahit̄ hō a seruicō dei multis
de causis·sermone·lxxix I
Sancti vel dānati an rede
ant videre hunc mundū·
ser·xlv·in fine ſmonis A
Sanctū iste termin⁹ triplicē inter
pretatōnem siue significatōez hz·
sermone·xxxvj· k
Sanctuz intelligit̄ tripliciter·ser:
mone·lx·post p̄ncipium ſmonis·
Sanguis in se q̄ttuor habz v̄tutes
naturales·sermone·xiij· Y
Sanguis christi octo habet virtu
tes excellentissimas·sermone·xlij·
membro tercio·
Sapere plus q̄z oportet ꝯtingit
tripliciter·sermone·xvij· N
Scientia dei est duplex· sermone
cxiij·ante A
Seculum designat̄ p mare ꝓpter
decem rōnes·ſmone·xxij· X
Seminator de⁹ pater ī sex agris
bonum semen seminauit·in quib;
omnib; p̄ter sextū dyabol⁹ loliuz
vel zizania supseminauit·ſ·xxiiij· D
Seminator filius dei christus an̄
q̄z exiret seminare quattuor fecit·
sermone·xxviij· M
Seruire duobus dominis nemo
pōt·hoc exponit̄ de quattuor·et
ſuire deo et dyabolo nemo pōt
ꝓpt̄ q̄nq;·ſmone·xciiij· E
Seruire diuitijs dicitur cupidus
vel auarus ꝓpter q̄nq; que ad ser
uum ptinent· ꝓpter quod dicitur
ſuus diuitiaꝝ que omnia aduer
sant̄ caritati ibidem E
Seruiciū nostꝝ vt gratū sit deo
septem requirunt̄·ser·vj· P
Signa·xv·extremū iudiciū prece
dentia·ser·iij· B
Signum ponit̄ et accipit̄ nouem
modis·et istis omnib; modis ie
sus positus fuit in signū·ſ·xj· P
Signa tria sunt quibus quis co
gnoscitur de qua patria ipse sit·
ser·cxj·quasi in fine·
Signa tria sunt ꝙ quis vere sur
rexit a morte culpe siue peccati·
ser·lxxxvij· G
Similitudo dilectōnis mēbroruz

corpis naturalis ad mēbra ecclesie
q̄ se inuicem debent supportare et
seruire · sicut mēbra corporis na
turalis · attendit quantū ad octo
sermone · xcix · P
Societatē et frnitatez christianaz
diligē debē⁹ ꝓpt q̄tuor ꝫ · lxxv · k
Societatē derelinquere malū est
ꝓpter tria · ꝫ · xlviij · in p̄ncipio
Sol in fine mundi obscurabitur
quadrupliciter · ser · iij · P
Solicitudo triplex est · ꝫ · xix · B
et sermone · lxxj · R ·
Solicitudinis due sunt cōsidatōes
sermone · lxxj · S
Solicitudo tempaliuz duplex est
sermone · xciiij · I
Soliciti esse nō dēm⁹ in crastinuz
ꝓpter duas rōes · ser · xciiij · M
Speculū p qd̄ in pn̄ti vita cogno
scimus est triplex · ser · xxxj · añ I
Spūssanctus dicitur arguere qua
druplici rōne · ser · liiij O
Spūssanctus sex nominibus no
minatur · ser · lx · Q
Spūssanctus consolatur nos tri
pliciter · sermone · lx S
Spūssanctus tria genera hoīm n̄
cōsolat̄ · sermone · lx · T
Spūssanct⁹ d̄r spūs v̄itatis ꝓpter
q̄nq; · ser · lx · ante · X
Spūssan · a q̄ mittat̄ · ꝫ · lx · añ X
Spūssanctus fecit apl̄os et eoruz
sequaces aptos ad testificandum
christo tripl̄r · ser · lx · X
Spūssanctus missus est apostol̄
quinquagesima die a resurrectōe
quadruplici ratione sermone · lxij ·
post principium
Spūssanctus apparuit in linguis
ꝓpter sex rōes · ser · lxij M
Spūssanct⁹ in linguis igneis ap-
paruit ꝓpter q̄ttuor rōes ibid̄ · I
Spūalis profectus consistit in se
deci v̄tutib⁹ · ꝫ · xxxiiij · C
Spūssan · apparuit potius in igne
q̄z in alio elemento · propter septē
rationes secundum septem dona
spūssan · ser · lxij · post I
Spūssan · repleti fuerūt om̄s apo
stoli · qd̄ ostendit̄ quadruplici sig̊
rei plene · ser · lxiij · L
Spm̄s · christ⁹ apl̄is tribus vicib⁹
dedit · ꝫ · lxiij · ante O
Spūssa · missus est in q̄druplici re
rū specie · ser · lxiij · ibidem
Spūssanc · venit et missus ē in spē
colūbe · propter quinq; ꝓp̄etates
columbe quas in nos veniēs opa
tur · ibidem O
Spūssan · in specie nubis descendit
ad oñdendū q̄ spūssan · tres ꝓp̄eta
tes nubis in nob̄ opat̄ · ibid̄ P
Spm̄s · ter legi⁹ datū ibid̄ p⁹ P
Spūssanctus missus est in ossa · i ·
in sanctos viros · qui dicunt̄ ossa
sex modis ibidem ·
Spūssan · erudit quēlibet iustum
q̄tid ie p septem dona ibidez S
Spūssan · postq̄z nos erudit ⁊ in
format p septem dona p eadē nos
pugnare facit ⁊tra septez mala hu
mane nature · ser · lxiij · T
Spūssan · bonitas mirabilis appa
ret et mag̃ ꝓpter q̄ttuor · ꝫ · lxv · C
Spūssancti bonitas vt nob̄ ꝓsit
adūtere debem⁹ quattuor ibid̄
Spūssan · cōicat nobis abundāter
et excellenter q̄ttuor bōa ibid̄ E
Spūssan · q̄ttuor bonis nobis cō
municatis iam supius debem⁹ in
niti ad quattuor alia ibid̄ · E
Stelle dicunt̄ cadē de celo in fine
mūdi tripliciter · ser · iij · A

Stella que apparuit tribus magis differebat ab alijs stellis q̄ntū ad quinq; ser. xv. C.
Stipendiū peccati ser. Lxxix G.
Supbia quantū malū sit et q̄z magna plaga ꝓpter supbiaz sit facta sermone. Lxj. ante. E.
Superbie quattuor sunt species. sermone. Lxxxvj. Y
Supbia vbi ē ibi stulticia ⁊ h̄ apparet q̄ntū ad sex. ibidē Z
Surgendū ⁊ obuiādū est regi nostro ꝓpter duo. ser. secūdo. an̄ P
Surgere et obuiare christo q̄ttuor nos inducunt. ser. ij. R

Tangit hō ī vita sua a dō quinq; mōis. ser. xcvj. A
Temptatō est duplex sermone xxxix. Y
Temporis plenitudo dicitur tempus gratie ꝓpt̄ octo ser. xij. S
Testimoniū d̄ xp̄o ser. Lx. X.
Timoris septem sunt species. ser. Lxvij. post Q
Triticum sig̃at electos quod consideratur tripliciter s̄m triplicem electoꝝ statū. ser. xxiiij. N.
Tristicia quā habent sancti ī mundo. melior est leticia mundi propt̄ decez. sermone Lij. D.
Tribulationes libenter pati valet ad septem ser. Lxxiij. B
Tribulatō īfirmitatis corporalis īter alias vtilissima est. propt̄ quinq; ibidem. C.
Trinus q̄ deꝰ sit in p̄sonis. id est q̄ tres p̄sone sint in vno ꝓbatur p tres ratōes ser Lxiiij X
Tres p̄sone. s. pat̄ et filiꝰ et sp̄ūssanctꝰ q̄ sint solū vnꝰ deꝰ ꝓbat̄ p tres rōes. ser. Lxiiij. pꝰ principium.

Turbā sanctā exhibentē xp̄o reuerentiam in die palmaꝝ in occursu. in q̄ttuor seq̄ demꝰ. ser. xliij. R.

Verbum dei habet v̄tutez oīm seminū. et h̄ ptz quātū ad decē ser. xxviij. O.
Verbū dei nō fructificat ꝓpt̄ q̄ttuor impedientia. ibidem P
Verbū dei ē cibꝰ aīe cꝰ plures sunt ꝓprietates. sermone xxxij. pꝰ I
Verbo dī insidiant̄ d̄mones maxime ꝓpt̄ duo. sermone. xxviij Q
Verbum dei audientes et istud custodientes isti dicuntur beati propter octo. ser. xxxvij. S.
Verbum dei diligenter auditum. septem bona efficere habet in audiete. sermone Lxxiiij. E.
Verbum dei audire debemꝰ propter quinq; bona que facit in audiente. sermone. Lxxxvij C.
Verbū dei tenendū est et ī eo stādū ꝓpter q̄ttuor. ser. Lxxxvij. D
Verbū dei est gladiꝰ et armatura ad dyabolum īpugnandū. qd̄ patet ex septē ser. Cvij D
Veritatem nō dicere aliquē ꝯtingit tripl̄r s̄mone. C. x. O
Veste p̄ciosam v̄tutū induē debemꝰ ꝓpter tres cās. ser. xxv. O.
Vestis p̄ciosa virtutum debz esse ꝯtexta ex septē v̄tutibꝰ. ibidē. P
Vestiū luxuz quattuor aggrauāt et peccatū inducūt ser. Lxvj. I.
Via quā dn̄s ambulauit et que ad dominum ducit est via v̄tutum. q̄ dicit̄ recta dupl̄r. ser. vij post C
Via dei tripliciter in v̄itate docet̄. sermone Cx. N.
Viator prudens octo debet attendere sermone. Cv. Y

Vicia q̄nq; sunt a q̄b; cauere d̄be-
mus in que filij israel p desertum
eundo inciderūt et ꝓ ipsis valde
puniti sunt·ſ·lxxxiij L
Vicia et peccata si inciderim⁹·ma
ora erūt pcc̄a nostra q̄z ātiquorū
et hoc ꝓpter sex·ser·lxxxiij· M
Videre bene volenti tria sunt ne
cessaria·ser·xc
Vinea est pn̄ia ad quā hoīes de⁹
diuersimode mittit·ser·xxvj A
Virgo maria in passiōe xp̄i fuit
pforata gladio spūali·xiij·vicibus
sermone·xj Q
Virgo maria reliquit nob̄ ad no
stram vite informatōz octo salu
taria exempla·ſ·xv· k
Virtutū opa ⁊ v̄tutes·q̄ttuor bo
na efficiūt in homine·ſ·ij· T
Virtutes et dona spūssancti sunt
optīa boā·qd̄ pz ex q̄ttuor·ſ·lv· T
Virtutes excellūt omnia alia bo
na q̄ntū ad sex·ſ·C·j· Z
Vita nostra q̄ dicit̄ esse hostia de
bet habere quinqz·ſ·xvij· L
Vitā triplicē habemus a filio dei
sermone·lxvij· M
Vite nostre nouitas ꝯsistit in de
cem·ser·lxxvij X
Vite spūalis sunt·xij·fructus·ser·
xciij· D
Viuere nō debem⁹ ſm carnis im
periū et eius desideria· ſz ſm spm̄
ꝓpter octo·ser·lxxxj· k
Vnitatē spūs et corpis mistici scz
ecclesie in vinculo pacis ꝯseruare
ad h̄ nos sex inducunt·sermone
xcix· Q
Vocati sumus ad quattuor·ser·
xcix· O
Vxor qual̄ i matrimonio sit que
renda·ser·xviij· S

Xp̄c suscipiēd⁹ ē in aduētu
cū mag̃ reuerētia et dili
gētia ꝓpt̄ q̄ttuor·ſ·j· C
Xp̄c rex differt ab alijs regib; in
quinqz·ser·j· D
Xp̄c rex caro et frater noster est
nob̄ missus a deo q̄ntum ad tria
ibidem· E
Xp̄c rex noster venit nob̄ in ad
uentu duodecim modis ibidē E
Xp̄c suscipiend⁹ est a nob̄ reue-
renter q̄z cū sit rex celi et t̄re ve-
nit tn̄ hūil̄ ⁊ māsuet⁹ sil̄is nob̄ cū
lege mansuetudinis et amoris·et
h̄ ꝓpter quattuor ser·j· G
Xp̄o ministrare debemus ꝓpter
tria·ser·vj· R
Xp̄o in rege nrō q̄ttuor mirabi-
lia possum⁹ intelligere·ſ·xliij· N
Xp̄c venit nouē mōis in ruinā et
resurrectōem mlt̄orꝝ·ser·xj· O
Xp̄c reliquit nobis·xij·salubria
exempla·ser·xvj· H
Xp̄c post resurrectōem suā qua-
draginta dieb; stetit vsqz ad ascē-
sionem·⁊ nō plus nec min⁹ ꝓpter
quattuor·ser·lix·q̄stione tercia
Xp̄c sup omēs celos ascendit·ser·
xli·in fine·
Xp̄c an fuisset incarnat⁹ si hō nō
peccasset·ser·j· H
Xp̄m mouerūt q̄ttuor ad miserē
dū et ad pascēdū t̄bā·ſ·lxxviij· Z
Xp̄c in omnibus membris suis
habuit virtutem sanatiuaz sermo
ne·xx· E
Xp̄c ea quinqz que passus est in
corpore suo quotidie patitur in
membris suis et a ministris et fi
delibus suis·ser·xxx· Y
Xp̄c quater illusus fuit·sermōe
xxx· A

Xp̄z illudere videt̄ hodie mali sa
cerdotes q̄ttuor mōis·ꝑ·xxx B
Xp̄c p quinq; rōnes ꝓbat ꝙ de
moniū nō eiecit in virtute beelze
bub ·sermōe·xxxvij· P
Xp̄c nō solū nō peccauit·ꝫ nec pec
care potuit ꝓpter sex rōes sermo:
ne·xlj· E
Xp̄c de omib; dicebat veritatem·
scz de celo·mūdo·inferno·pcc̄o· et
de ope v̄tuoso·sermo·xlj· G
Xp̄m seq̄ debem⁹ ꝓpt̄ octo cōme
dabilia q̄ i ip̄o repiūt̄·ser·xlj· I
Xp̄c pontifex noster excellent̄ q̄t:
tuor habuit·q̄ omnes alij pontifi:
ces habere debent ser·xlij· L
Xp̄c p⁹ resurrectōz venit ad apo
stolos ꝓpt̄ q̄nq; in eis faciendum
sermone ·xlvij· D
Xp̄i cicatrices vulneꝝ i eo mā se
runt ꝓpter q̄nq;·ser·xlvij· E
Xp̄c ꝯtulit apl̄is q̄nq; bona ꝓpt̄
q̄nq; laudabiles ꝯdicōnes que in
eis erant·ser·xlvij· F
Xp̄c passus est ꝓ nob ꝓpt̄ nouē·
in q̄b; ip̄m imitari dēm⁹·ꝑ·lj· Y
Xp̄m imitari debemus in nouez
vestigijs ·ser·lj· Z
Xp̄c filius dei ꝓpter nr̄am salutē
q̄ttuor itinera pegit·ser·lviij· D
Xp̄c habuit testimoniū de omni
loco et de oī creta·et oīa testifica:
ta sunt xp̄z suū autorē eē ꝑ·lx· Y
Xp̄c pēdēs in cruce docuit tre de
cim pfcissima exēpla·ser·lxxiiij· E
Xp̄o exhibere debem⁹ p̄cordialē
reuerentiā· et ꝙ christi sanctitas
habitet in cordib; nr̄is hui⁹ tria
sunt signa·ser·lxxv· P
Xp̄c in decē magnis bn̄ficijs nos
visitauit et q̄tidie visitat q̄ solum
nob christiaīs ꝯfert·ꝑ·lxxxiiij· R

Xp̄o debem⁹ tria facē· scz cū ipso
mori·sepiliri·resurgē·ꝑ·lxxxvij· E
Xp̄c diuersis vijs ad se nos duce
re conat̄ ne tm̄ bonū q̄ntum vult
nob dare ꝑdam⁹·ser·lxxxviij· H
Xp̄c sex cōmēdabilia hūit ꝯt̄ sex
vitupabilia que de phariseis no:
tantur·ser·xcviij· F
Xp̄o attribuūt̄ q̄ttuor a phariseis
que excessiue et sup omnes hoīes
ei ꝯueniūt·ser·cx· M
Xp̄c in suscitatōe puelle cananee
septē obseruauit q̄ nos habē de:
bem⁹ si voluerim⁹ ab ip̄o a mor:
te peccati suscitari·ser·cxij· V
Xp̄c pendens in cruce mltū ꝓfe
cit·ser·cxiij· A
Xp̄i ꝯuiuiū in q̄nq; differebat a
ꝯuiuio regis baltasar·ꝑ·cxiiij· B
Xp̄i oculoꝝ eleuatō in q̄nq; diffe
rebat ab eleuatione oculorum re
gis balthasar·ser·cxiiij· C
Xp̄i excellentiam et pfectionem
hieremias per quattuor predixit
sermone·cxv· E

Ydropici condicōes tres
sunt que conueniūt luxu
rioso ⁊ auaro·ꝑ·xcviij· G
Ymaginez qua ad dei similitudi
nem facti sum⁹ diligenter dēm⁹
attendere· et hoc ꝓpter quinq;
sermone·cx· P

Tizania heresis nascit̄ i po
pulo ex ignorantia p̄lato
rum et rectoꝝ ꝓpt̄ tria
sermōe·xxiiij· E
Zizania vicōruz in aīa hominis
ex tribus nascit̄·ser·xxiiij G
Zizania vicioꝝ ne in aīa nr̄a re
gnet tria valent·ser·xxiiij H

Incipiunt sermones dominicales super euangelia et epistolas per totum annum editi a fratre hugone de prato ordinis predicatorum.

Prologus

Ecce dabit voci sue vocem virtutis. ps. septuagesimosexto Quāuis a multis mltipliciter sint ꝯflati sermones. ac et hoīm gratiā meruerūt tāquā fideles agricole in vinea dñi fideliter laborātes tandem diurnū denariū fideliter ꝑcepturi. nihilominꝰ ego nouissimus vigilaui. et visum est mihi bonū in vinea dñi pariter desudare vt gratiā et meritū consequar cū eisdem dante deo felicitatis eterne denariū similiter receptur⁹. De illius g̊ virtute ꝯfisus qui sermoīs et scientie habz clauē. qui claudit et nemo apit os mutoꝝ et linguas infantiū facit disertas. qui p̄dicatori voci sue vocē virtutis donat. sermones dñicales de euāgelijs et epistolis ꝑ totum annū ad dei honorē. ꝓximoꝝ salutē et p̄dicantiū ꝯmodū cōpilaui. ꝓut mihi diuīa grā ē largita. de prato scripture ego oriūdus de prato de florido ordine p̄dicatoꝝ mimus flores colligēs et inserēs locis aptis vt dicti sermōes ampliꝰ redolerēt. Sed totū euangeli ū et epl̄az diuidēs et exponēs ꝑ mēbra singula moralia imiscui et dicta sanctoꝝ que ꝑtinēt ad salutē aime ꝓut materia fuit passa. Nullus g̊ ꝓpter ꝓlixitatē sermōes dictos abhorreat vel deuitet. qꝛ si ipe multū habz p̄dicare inde accipiet vnū mēbrū vel duo vel soliꝰ littere expositōem enarret ꝓut meliꝰ iudicauerit dignū fieri Quibꝫ aūt p̄dicare incūbit diuersis vicibus poterint mēbra singula p̄dicare varijs cibis et pluribꝫ reficiētes animas diuersoꝝ inde vitam eternā et fructū allaturi ꝛc.

Dominica prima aduentus domini de euangelio

Sermo primus.

Dicite filie sion. Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. math. xxj. Istud tēpus vocat̄ aduētus dñi. qꝛ ꝑ in q̄ttuor dñicas quas ꝯtinet. quattuor saluatoris nr̄i aduentꝰ sancta mater eccl̄ia recolit. scz aduentū xp̄i in mundū siue in carnē. et ꝫ in prima dñica. ꝓpt̄ qd̄ dicit Ecce rex tuus venit tibi māsuetus. aduentū christi ad iudicandū. et hoc fit in scd̄a dñica. ꝓpt̄ qd̄ dicit. Tūc videbi

tis filiū hoīs veniente·aduentū filij dei quē facit ad hoīes ī morte
et hoc fit in tercia dn̄ica·in qua agit̄ de aduētu filij dei ad limbum
p quē aduent⁹ ei⁹ in morte hois designat̄·ꝓpt̄ qd̄ dicit̄ Tu es qui
ventur⁹ es an aliū expectam⁹·aduentū xp̄i ad mētes nr̄as·et hoc
fit in quarta dn̄ica·ꝓpt̄ qd̄ dicit·Dn̄s ꝓpe est·Tūc em̄ maxime fili
us dei expectat̄ ventur⁹ in mētes oīm fideliū p grām spūssancti
sic̄ corpaliter tūc venit et natus in mūdo fuit q̄ qui ꝓ hūana salu
te pfecte ip̄m credūt fuisse natū·et tante solennitati digne se pre
parant et disponūt·nō est dubiū quin fili⁹ dei p grām ī mētibus
eoꝝ habitet et quiescat·joh̄·xiiij·Ad eum veniem⁹ et mansionez
B apud eū faciem⁹· ¶ In pn̄ti aūt dn̄ica aduentū xp̄i in mundū siue
in carnē·q n̄ scz carnē sumere et nasci dig̃t⁹ ē ex virgīe gl̄iosa·san
cta mater eccl̄ia recolit humiliter et deuote·Qui quidez aduent⁹
desiderabat̄ ab om̄ib⁹ creaturis Nam desiderabat̄ ab om̄ib⁹ supi
orib⁹ scz ab angelis vt restaurarent̄·q̄ p incarnatōz filij dei sedes
demonū cadentiū sunt implete·Desiderabat̄ etiā ab inferioribus
scz sanct s de limbo vt inde extraherent̄·qui ibi detinebant̄ capti
ui·qui p aduentū filij dei liberati sunt·zach̄·ix·Tu aūt in sanguīe
testamneti eduxisti vinctos de lacu in quo nō erat aqua·Deside
rabat̄ ab anterioribꝫ scz patribꝫ veteris testamēti·qui ꝓpt̄ vehemēs
desideriū affligebant̄·et ideo ab ip̄is pr̄ib⁹ veteris testamēti·v t p
ficerent̄ nō ampli⁹ in vmbra legaliū ambulātes neqꝫ in spe ventu
ri aīma affligeret̄·q̄ spes q̄ differt̄ affligit aīam·ꝓu·xiij· Vtinam
disrūpes celos et descēderes·esa·lxiiij·Desiderabat̄ a posteriori
bus et modernis vt in ei⁹ fide et merito saluarent̄ nō descenden
tes ampli⁹ in infernū·q̄ post ei⁹ aduentū ad celū ascendūt om̄es
qui credūt in ip̄z·in vita glorie pmāsuri·joh̄·iij· Sic deus dilexit
mundū vt filiū suū vnigenitū daret vt om̄es qui credūt in eum
nō pereāt·sed habeāt vitā eternā·Hic quidē aduēt⁹ tanq̄z res ma
gnifica valde et etiā res admiratōe plena p multa tpa fuit ante p̄
nunciatus p multoꝝ oracula ꝓphetaꝝ Inter quos ꝓpheta quidā
noīe zacharias de numero·xij·ꝓphetaꝝ p̄dictū aduentū a spūsan
cto doctus mirabilit̄ p̄nunciauit et bene et de p̄senti tanq̄z de re
certa locut⁹ est·ꝯ·c·d·Exulta satis filia syon·iubila filia hierusalem
Ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator ip̄e pa up et ascendēs
sup asinā et sup pullū filiū asine·Mathe⁹ aūt hanc ꝓphetiā recitat
licet verba aliquātulū differant·Et q̄ euangeliū hodiernū solum
ꝓpter hanc ꝓphetiā hodie recitat̄ qu[illegible] aduentū veraciter expri
mit et deuote·iō solū hanc ꝓphetiā ꝓut a matheo sumit̄ ꝓsequ ar

in sermone. hoc em̄ euangeliuz in dn̄ica palmaꝝ cantat̄ in qua ea q̄ in hoc euāgelio ꝯtinent̄ ad lr̄ām ꝯtigerūt. et ideo ibi hoc euangeliū sumit̄ iuxta et ꝓsequat̄. ¶ In hac g̊ ꝓphetia ꝓut a math. sumit̄ tria principaliter ꝯtinent̄. Primo em̄ annūciatō bona p̄dicatoribꝫ impat̄ ibi. Dicite. Scd̄o cui bona annūciatio ānunciet̄ subiūgit̄ ibi. filie syon. Tercō ip̄e aduent⁹ saluatoris mirabilis nunciat̄ ibi. Ecce rex tuus venit tibi māsuet⁹ ¶ Primo g̊ bona annūciatō p̄dicatoribꝫ impat̄ cū dicit̄. Dicite. scz vos p̄dicatores q̄ estis os dei ꝑ quos de⁹ ip̄e loq̄tur ad salutē Hiere. iij. Si sepaueris p̄ciosū a vili quasi os meū eris. Math. xiij. Nō em̄ vos estis loquētes ꝫ spūssanct⁹. Et ideo ꝯsuetudo ē eccl̄ie vt hodie om̄es p̄lati p̄dicēt Et om̄s fideles debēt hodie ad p̄dicatōz ire vt audiāt bonā annūciatōz quā deus hoī ꝓmisit et veraciter adimpleuit. Et ideo ꝫ bonū nunciū de incarnatōe filij dei. nec p̄dicatores debent silere. nec fideles alij ꝓpter negligētiā nō audire. j. coꝝ. ix. Ve mihi si nō euāgelisauero. i. si nō bonā annūciatōz dixero. Euāgeliū em̄ idem ē qd̄ bona ānūciatio. ab eu qd̄ est bonū et angel⁹ qd̄ est nunci⁹. iiij. re. vij. Hec dies boni nuncij ē. si tacuerim⁹ et noluerimus nūciare sceleris arguemur. Dic historiā breuit̄ vere sic̄ tūc erat obsessa samaria et in fortissima angustia ꝯstituta. Nā caput asini octoginta argenteis vendebat̄ et tabi stercoris colūbe. id est vesica ꝓpter grana ibi latentia quiqꝫ argenteis vēdebat̄ et mulieres filios suos comederūt vt. iiij. re. vj. pz. Sic añ aduentū dei totus mundus multis et magnis angustijs p̄mebat̄. et cibi aīaꝝ scz dona spūssancti et virtutes et verbū veritatis. nimis erāt cari. et hoīes filios occidētes ydolis īmolabāt. qd̄ erat iniqui⁹ q̄z ip̄os ꝯmedere. Erāt etiā hoīes infirmi virtute nō valētes malo resistere nec in bono ꝓficere sub seruitute vicioꝝ detenti. Erāt etiā ignorātes et turpit̄ errantes. creaturas creatorē credētes. et eis honores diuīos stultissime impēdentes. et iō sub ptāte dyaboli tenebant̄. ꝓpt̄ q̄ om̄ia in morte ad infernū descendebāt ibi eternalit̄ cruciandi. Et sic abissus hūane miserie de aduētu filij dei indigebat. abissum diuine misericordie petens vt ab his om̄ibꝫ liberaret̄ ad vitā grē transferēda. Aduent⁹ g̊ filij dei dies boni nuncij fuit quem nullo mō celare debem⁹ ꝫ ip̄m reuerēter et deuote ꝓpl̄is nunciare. Et ꝫ est qd̄ deus hic mādat dicēs. Dicite. id ē annūciate et p̄dicate diē leticie et gratie et misericordie plenū q̄z saluator noster iā venit. Esa. lxj. Spiritus dn̄i sup me eo q̄ vnxerit me euāgelisare paupibꝫ misit me vt mederer ꝯtritos corde et p̄dicarē captiuis īdulgētiam et clausis aptionē et p̄dicarē annū dn̄o placabilē et diem vltōnis

deo nostro vt ꝛsolarer oēs lugentes et ponerē ꝛsolatōem lugentib⁹ ſyon et darem eis coꝛonā ꝓ cinere·oleuz gaudij ꝓ luctu palliū laudis ꝓ ſpū meroꝛis·Nobis quippe leticia gemmaꝫ Anti/quis dicebaꝫ ſaluatoꝛ noſter aduenietꝫ nobis dicit·Saluatoꝛ no/ſter iam venit·Spes aūt que differt affligit aīam·ꝓuer·xiij· Et iō antiqui patres ſumme deſiderabant qđ nos iam habem⁹·Bern· Ardoꝛē deſiderij patꝝ ſuſpirantiū xp̄i in carne p̄ſentiā frequētiſſi:me cogitans ꝛsunctoꝛ et ꝛpungoꝛ in meip̄o·et nūc vix contineo lacrimas·ita pudet tepoꝛis toꝛpiſqꝫ miſerabiliū tpoꝝ hoꝝ·cui nā qꝫ noſtrū tm̄ ingerit gaudiū hoc mun⁹ gratie exhibite quantum accenderat veteꝛib⁹ ſanctis deſit eriū ſola ꝓmiſſio Et ſic pꝫ primū ſyon Syon erat arx et turꝛis dauid in mōte ſita·et figurat eccl̄iaz triūphantē que eſt arx dei·Filia ſyon erat ip̄a ciuitas hieruſalem in valle ſita q̄ ꝓtegebaꝫ ab arce ſyon ſic̄ filia a matre·et ſignat ec:deſiā militantē que ꝓtegit et defendit a triūphāte ſic̄ filia a matre Sic g̈ illis q̄ ſunt in hieruſalē·id ē in eccl̄ia dei hec bona annuncia:tio p̄dicari debet·nō ſaracenis qꝫ ip̄i deridēt et nolūt audire Nec iudeis vel hereticis·qꝫ ip̄i nō credūt ſꝫ filij dei incarnatōem deꝓꝛauant Matħ·vij·Nolite ſanctū dare canib⁹ et margaritas nō mittatis ante poꝛcos·Xp̄ianis g̈ q̄ ſunt i valle lacrimaꝝ ꝛſtituti et q̄ ſe ſub manu dei humiliāt et curāt eius voluntatē audire hanc boꝛ:nam annūciatōēꝫ p̄dicare debem⁹·Qui aūt ſupbiunt xp̄ianoꝝ et voluntatē dei nō curāt audire ſꝫ potius in plateis eligūt moꝛari et fabulas audire q̄ꝫ ad eccl̄iam dei pgere ꝓ ſalute verbū dei peni/tus nauſeantes iudeis et ſaracenis peioꝛes in actib⁹ virtuoſis p̄dicare nō cogimur nec debem⁹ Qui em̄ benedictōꝫ noluerit elon:gabit ab eo vt dicit dauid p̄s·cviij·Matħ·ij·Confiteoꝛ tibi pater celi et terꝛe qꝫ abſcon·ħ a ſa·et p̄u·et re·e·par·id ē humilib⁹ Taleſ aūt qui verbū dei ꝛtemnūt foꝛte iudiciū ſuſtinebūt·Luc̄·x· Dico vobis qꝫ ſodomitis remiſſius erit in die illa q̄ꝫ ciuitati illi·Et ſic pꝫ ſcd̄m· Tercio aduent⁹ filij dei mirabilis nunciaꝫ·qꝫ ecce rex tu⁹. Ecce in ſcripturis frequēter magne āmiratōis eſt nota· ſic̄ dicitur eſa·vij·Ecce virgo ꝛcipiet et p̄iet filiū·Similit eſt hic·Iſte rex qui venit mirabilis eſt ſup oēs q̄ fuerūt ac etiā ſunt futuri· et ideo cū magna diligētia noſip̄os p̄parare debem⁹ vt ip̄i in natiuitate venienti ſecundū eccleſie rep̄ſentationē reuerent et digne occur:ramus vt decet cuz oliuis et palmis·vt turbe fecerūt ·ꝓut in hoc euangelio ꝛtineꝫ· Debemus g̈ ei occurꝛere cū oliuis et vera pace pectoꝛis ad dm̄ et coꝛpis ad p̄imū et cū opib⁹ miſericoꝛdie

Hec em̄ duo oliua significat scz pacem ī folijs et misericordiā ꝓpt̄
oleum qd̄ generat p qd̄ misericordia designat̄. Vnde in signū pa/
cis colūba detulit ad noe in ore suo ramū oliue virentib⁹ folijs vt
patet gen̄. viij. Item debem⁹ occurrere cū palmis id ē cuz victo/
ria vicioꝝ et demonū. Nam palma victoriā designat. vt martires
in signū victorie ad palmā depingūtur. et antiqui palmā tribue
bant marti q̄ est de⁹ belli. Occurram⁹ g̊ obuiā saluatori nrō ip̄m
recepturi tam humilit̄ q̄z deuote. Amos quarto. Prepa te in oc:
cursum dei tui israel. facilis em̄ est via. Ber. Nō oportet te hō ma/
ria trāffretare. nō penetrare nubes. nō trāsalpinare necesse ē. nō
grandis ostendit̄ tibi via vsqz ad temetip̄m. occurre deo tuo vs:
qz ad cordis ꝯpunctionē et oris ꝯfessionez. ¶ Assignant̄ aūt in C
ꝓphetia p̄dicta quattuor rōnes quare eū suscipere debem⁹ cū ma/
gna diligentia et reuerētia corpis atz mētis. Primo ꝓpter digni/
tatem qꝛ rex. Scd̄o ꝓpter ꝓprietatē. qꝛ tuus. Tercio ꝓpter vtilita:
tem. qꝛ venit. Quarto ꝓpter mansuetudinē. qꝛ mansuet⁹. ¶ Pri
mo g̊ debem⁹ eum suscipere reuerent̄ ꝓpter dignitatē qꝛ rex Et
attende qualis rex. certe nō quales alij imo multū differt ab om̄i
bus alijs. ¶ Que aūt dr̄ntia in quinqz maxime apparet. Primo in D
vniuersalitate. qꝛ iste est rex vniuersalis scz celi et terre et inferni
et om̄ia ei obediūt et reuerent̄ Phil. v. Dedit ei nomē qd̄ ē sup
om̄e nomē vt in noīe iesu om̄e genu flectat̄ celestiū terrestriū et
infernoꝝ. Sed alij sunt reges pticulares qꝛ solū terre nec totius
terre. sed alicui⁹ ptis. ¶ Scd̄o in ppetuitate. qꝛ rex est ppetuus.
Dan̄. vij. Potestas ei⁹ potestas eterna q̄ non auferet̄ Apoc̄. xix.
Habet in vestimēto suo et in femore suo scriptum. Rex regū et
dn̄s dn̄antium. In natiuitate apparuit ꝙ sit rex regū et dn̄s oīm
qꝛ natus est intacto sigillo virginalis pudoris Vnde natus est
rex Math. ij. Vbi est qui natus ē rex iudeoꝝ. Alij aūt fiūt reges
sed non nascunt̄ reges. Vnde nō sunt reges a natura ꝫ a fortuna
nō sunt ppetui reges ꝫ ad modicuz tempus scz vsqz ad mortem
¶ Tercio in potentionalitate et ptāte. qꝛ eius potētia extenditur
simpliciter ad om̄ia scz spūalia et corpalia et celestia et terrestria.
et ad aīam et ad corpus. et ad om̄ia bona tam nature q̄z fortune
et glorie et grē et ad ea q̄ sunt et ad ea que nō sunt. Math. xxviij
Data est mihi om̄is potestas in celo et in terra. Sed potētia alio
rum dn̄oꝝ extendit̄ solū ad corpora. et ideo post occisionē corpo
rū nō pn̄t facere ampli⁹. et idcirco modicū sunt timendi. Sed iste
rex post occisionē corpis potest aīam mittere in gehēnā in ppe:
tuo cruciandā. et iō sol⁹ ip̄e timendus Luc̄. xij. Nolite timere eos

qui occidūt corp⁹·et post hoc nō habēt amplius q̄d faciāt·timete
eū qui postq̄z occi·habe·potesta·mitte· in gehen ¶Quarto in ꝑfe
ctōne q̄ in om̄ib⁹ simplicit̄ est ꝑfect⁹ et i scia et virtute et breuit̄
in om̄i re Sed alij dn̄i in nullo ꝑfecti sunt·Et ita est ꝑfectus iste
rex q̄ in nullo discere vel errare p̄t ¶Quinto in p̄mioꝝ largitate
q̄ inumerabilia et iaudita stipēdia suis militib⁹ elargit̄·q̄ cuilib⁹
militi totū regnū suū donat·Luc̄·xxij·Ego dispono vobis sic̄ di:
sposuit mihi pater me⁹ regnū·Qd̄ regnū est ipe de⁹ om̄e bonuz
ꝯtinens·Om̄es aūt alij reges dant p̄mia misera et caduca·At eti
am alexander q̄ om̄es alios in largitate excessit·q̄ diuisit regnum
suū duodeci pueris suis dū adhuc viueret vt pz·j·mach̄·j·et ꝑ ꝯse
quēs ptātem et regna simul donauit·et q̄ hec simul om̄ia cū vi:
ta ꝑdunt̄·iō modicū dedit·Christ⁹ aūt ꝑpetua largit̄ ex q̄b⁹ oib⁹
regis magnificētia demōstrat̄· ¶Scd̄o debem⁹ eū reuerent̄ susci:
pere ꝓpter ꝓprietatē·q̄ tu⁹ Est em̄ noster·nō est em̄ rex saraceno
rum vel tartaroꝝ·q̄ in ip̄m nō credūt·neq̄z iudeoꝝ q̄ ip̄m nega
uerūt dicētes·Rege nō habem⁹ nisi cesarē·ioh̄·xix·Nō em̄ terre:
at nos potētia·caro em̄ et frater et pater noster ē·Ita accidit de
xp̄o et nobis sic̄ de ioseph erga frēs suos q̄ amplexat⁹ est eos di:
cens·Nolite timere ꝓ salute em̄ vr̄ā misit me de⁹ ante vos·gen̄·
xlv·Bern·Puto q̄ christ⁹ nō poterit me despicere os ex ossibus
meis et caro de carne mea·Sed q̄dam maledicti christiani dicunt
sic̄ iudei·Non habem⁹ regē nisi cesarē·q̄ eligūt sibi regē scz dya
bolū q̄ cedit eos fortitudīe in aīa et corpe·Cesar em̄ d̄r a cedēdo
Iob·xiiij·Ip̄e est rex sup om̄s filios supbie·Christū aūt q̄ oīm pin
guedine virtutū et spūssancti gratijs vngit nos·nolūt sup se re:
gnare·Xp̄us em̄ idē est q̄ vnctus·Luc̄·xix·Nolum⁹ hunc regna
E re sup nos ¶Nota g̊ q̄ iste rex caro et frater noster ē nobis mis
sus a deo quantū ad tria· ¶Primo ad exemplū et i exemplū no
stre actōnis vt ip̄m sequamur i opib⁹ virtuosis·Exo·xxv·Om̄ia
fac scd̄m exemplar qd̄ tibi i mōte mōstratū est·id ē in christo Io·
xiij·Exemplū em̄ dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita et vos
faciatis·In cui⁹ figura in altū leuat⁹ est vt ab om̄ib⁹ possit videri
tanq̄z signū directū Esa·v·Leuabit signū in natōnes· ¶Secūdo
in p̄ciū iuste redemptōis·Eram⁹ em̄ debito insolubili obligati·s̄
ꝑ suū sanguinē nos redemit·Apoc̄·v·Redemisti nos deo in san:
guīe·Caros g̊ nos habet q̄ care nos emit· ¶Tercio in p̄miū be
ate remuneratōis·q̄ ip̄e est tota merces·Ioh̄·xvij·Hec ē vita et̄
na vt ꝯgnoscāt te solū deū verū et quē misisti iesum xp̄z· ¶Vbi
nota de ioseph q̄ dedit beniamī fratri suo vterino duplicē ꝑtem

Christ⁹ aūt ē frater noster ex vtroq; pente qd̄ nō ꝯuenit āgelis
Heb·ij· Nusq̄z em̄ angelos apprehēdit sed semē abrae apprehen
dit· Et iō duplicē ptem nobis ꝯfert·angelis aūt solū vnā· qr ī aīa
et in corpe nos glorificat Io·x· Ego veni vt vitā habeāt et abūdā
tius habeāt scz q̄z angeli·qr in corpe et in aīa beati erimus Esa·vj·
In terra sua duplicia possidebūt· ¶ Tercio debem⁹ eū reuerenter
suscipere ꝓpt̄ vtilitatē qr venit nobis ad nrām vtilitatē ·tant⁹ em̄
et tal̄ rex dig̃t⁹ ē venire ī carne et tot labores sustinē et tātā mor
tē·solū ꝓpt̄ nrm̄ ꝯmodū· ¶ Vbi nota q̄ rex iste venit nobis·xij· E
modis ¶ Primo venit vt vita ad nos viuificandū·qr om̄s ī pec
catis mortui eram⁹ Io·x· Ego veni vt vitā habeāt· Item ego sum
panis viu⁹ q̄ de celo descēdi·si q̄s mandu·ex h̄ pane vi·in eter·jo·
vj ¶ Scdo veīt vt lux ad nos illuīand̄ qr oēs ī tenebris hītabam⁹
Esa·ix· Habitātib; in regione vmbre mortis lux orta est eis·puu
lus em̄ natus est nobis et fili⁹ datus est nobis ¶ Tercō venit vt
medic⁹ ad sanandū qr magnus vbiq; iacebat egrot⁹·vn̄ medicīas
salutares scz sacramēta eccl̄ie instituit om̄em morbū expellētia ¶
Quarto venit tanq̄z gigas ad nos de ptāte dyaboli eripiendum
qr om̄s ab eo detinebamur· Col·j· Qui eripuit nos de ptāte tene
brar̄ id est demonū·et trāstulit ī regnū dilectōis filij sui· Luc·xj·
Cum fortis armat⁹ custo·atri·su·in pace sunt om̄ia que possidet
¶ Quinto venit tanq̄z iust⁹ ad opa dyaboli destruēda·et nos p
grām iustificandū·qr om̄es pctōres eram⁹ diuīa miscdīa indigē
tes·vt dicit̄ Ro·xxxj· Ioh·iij· In hoc apparuit filius dei vt dissoluat
opa dyaboli Ro·vj· Vetus hō noster id ē ꝯcupiscētia mali simul
crucifixus est cū christo vt destruat̄ corp⁹ peccati· id ē congeries
peccator̄· Vnde ī p̄missa zach· ꝓphetia dicit̄· Ecce rex tu⁹ venit tibi
sanctus et saluator ¶ Sexto venit tanq̄z ignis ad corda nostra
igne spūssancti īflamandū·qr om̄es ꝓpt̄ inabundantē maliciā in
frigidati eramus Math·xxiiij· Quoniā abundabit malicia refri
gescet caritas multor̄· Hoc frig⁹ christus venit expellere· Lu·xij
Ignē veni mittere ī terrā· Et iō ī spē ignis spm̄sanctū sup apl̄os
misit· ¶ Septimo venit tanq̄z redemptor ad p̄ciū ꝓ nobis soluē
dum et nos libertati restituendum·qr om̄es vt obsides ꝓ debito
primor̄ pentum ī carcere inferni detinebamur·p̄s·lxviij· Que nō
rapui scz in cruce tūc exoluebam· Quia q̄ peccatū nō fecit ·penam
peccator̄ sustinuit et exoluit·et p ꝯsequēs nos liberauit·jo·viij·
Si fili⁹ vos liberauit veri liberi eritis Gal·iiij· Itaq; iam nō sum⁹
filij ancille s̄z libere sup·matris eccl̄ie qua libertate christ⁹ nos libe
rauit ¶ Octauo venit tanq̄z mediator ad nos patri recōciliandū

et pacificandū qꝛ om̄es inimici dei eramus. Ro. v. Cōmendat deꝰ
caritatem suā ī nobis. qm̄ cū inimici essemꝰ recōciliati sumꝰ deo ꝑ
mortē filij sui Io. x. Mediꝰ aūt vrm̄ stetit. scꝫ corā deo ad nos recō
ciliādū. Ipe tanq̄ꝫ mediator recepit vulnera que deꝰ hūano gene
ri iferebat Esa. liij. Vulneratus ē ꝓpt iniq̄tates nrās. attritꝰ est ꝓpt
scelera nrā. Vnde in eiꝰ natiuitate angeli cecinerūt pacē sanctā di
cētes. In terra pa. ho. luc. ij. ¶ Nono venit tanq̄ꝫ thesaurꝰ ad nos
veris diuitijs p̄ditandū et replendū. qꝛ om̄es mēdici eramꝰ Col.
ij. Ipe est in quo sunt om̄es thesauri sapiētie et scie dei absconditi
Ro. viij. Quō nō etiā cū illo om̄ia nobis donauit. Profecto q̄ nō
habꝫ deū nihil oīno habꝫ. et q̄ habet deū p̄diues est. Aug. Habēs
aurū in archa diues nō ē. habēs deū in ꝯscia diues ē. Io. iiij. Qui
biberit ex hac aqua sitiet iterꝫ. q̄ aūt biberit ex hac aqua quaꝫ ego
dabo ei nō sitiet in eternū. ¶ Decio venit tanq̄ꝫ clauꝰ ad nos in
vna fide et cultura vnius dei et vna lege et vna eccl'ia insimul vni
endū. qꝛ diuisi eramꝰ in om̄ibꝫ supradictis. et aliꝰ sic. et aliꝰ sic ibat
Io. x. Alias oues habeo que nō sunt ex h̄ ouili et illas oportꝫ me
adducere et vocē m. au. et fiet vnū ouile et vnus pastor. ¶ Vnde
cimo venit tanq̄ꝫ deꝰ ad hūanā naturā exaltanduꝫ qꝛ valde depssi
eramꝰ. Qui em̄ dn̄i oīm ꝯstituti fueramꝰ. sub elemētis mūdi era:
mus seruiētes vt dicit apl'us ad gal. iiij. Et vide quātū exaltauit
eam. qꝛ deus factus est homo. et homo veraciter est deꝰ. et ideo
extunc angelus recusauit ab hoīe adorari vt pꝫ apoc. xxij. qn̄ an:
gelus dixit iohāni volenti se adorare. Vide inq̄t ne feceris. cōser:
uus em̄ tuꝰ sum et ꝯfratrū tuorꝫ. ¶ Duodecimo venit tanq̄ꝫ do
minꝰ ad nos in ciuitatē nrām celeste reducendū a qua om̄es exu
labamꝰ Ioh. xij. Ego si exaltatus fuero a terra om̄ia trahā ad me:
ip̄m. id est hoiem q̄ cū om̄ibꝫ ꝯuicat. Eph. iiij. Ascēdens christus
in altū captiuā duxit captiuitatē dedit dona hoibꝫ. ¶ Quarto de
bemꝰ eū suscipe reuerent ꝓpter māsuetudinē. qꝛ cū sit rex celi et
terre venit tn̄ humilis et mansuetꝰ similis nobis cū lege māsuetu
dinis et amoris ¶ Et hoc quidē satis ꝯgrue ꝓpter quattuor ¶
Primo ꝓpter salutē quā venerat dandā. nō em̄ tūc venit ad mū:
dum iudicandū sed saluandū. Ioh. iij. Nō em̄ misit deꝰ filium suuꝫ
in mundū vt mundū iudicaret ꝫ vt mūdus saluaret ꝑ ip̄m. Quā:
do em̄ ad iudicandū venerit tūc cū maiestate magna veniet et v:
tute. Salus aūt in huilitate ꝯsistit. Ioh. xxij. Qui humiliatꝰ fuerit
erit in gloria. Vt g̊ ostenderet salutē aīme in humilitate ꝯsistere
ideo humilit venit. Math. iij. Sic decet nos implere omnē iusticiā
id ē om̄em humilitatē. ¶ Secūdo ꝓpt exemplū quo nos venerat

informandū et docēdū. Ipe em̄ venit nos docere ꝯtēnere mūdū
et mūdana. ꝯ vt nos veracit docerz et īformaret. debuit ipe ꝓspe
ra mūdi despicere et huiliter ambulare. Phi. ij. Huiliauit semet
ipm formā serui accipiēs. Et iō postq̄z lauerat pedes discipulorꝫ
dixit. Exemplū em̄ dedi vobis vt queadmodū ego feci ita et vos
faciatis. joh. xiij. ¶ Tercō ꝓpt diuinā vtutē mōstrandā. qꝛ si cū po
tentia vt reges mudi venisset. ꝯuersio fideliū attribueret potētie
armorꝫ et nō vtuti diuīe. sic pz d culta deorꝫ quaz romani pricipes
violent p potētiā armorꝫ in totū mūdū īduxerūt. Propt h etiam
elegit ꝯtēptibiles psonas ad sui comitatū vt totuz dei vtuti ascri
bat. j. corꝫ. j. Videte vocatōz vrāz frēs qꝛ nō multi sapiētes fm car
nē sz que stulta sūt mūdi elegit deꝰ. In q̄ apparz q̄ xp̄us vere fuit
deꝰ q̄ sic abiecte venit. et tn̄ totū mundū ꝯuertit a ritu nociuo et
vsitato. ad fidē arduā ītelligēdū et fortē opandū. Exq̄ soluit q̄stio
de machameto q̄ multos ad suā fidē ꝯuertit. qꝛ ritus ille facilis ē
ad ītelligēdū et opandū. et iō multos attraxit. ¶ Quarto ꝓpt cō
gruū attractatiuū ondendū. Si em̄ cū potētia venissz. fuissz a no
bis timore habitꝰ potiꝰ q̄z amatꝰ. timor aūt nō ē ꝯueniēs attra
ctatiuū ad deo seruiēdū. sz amor. Nā q̄ ex timore seruit nō meret
sz q̄ ex amore. imo pfecta caritas foras mittit timorē vt dr. j. ioh.
iiij. Et iō māsuetꝰ et huilis venit vt a nobis potiꝰ amet q̄z timeat
et nos ad se p amorē attrahat. Hiere. xxxj. In caritate ppetua dile
xi te. iō attraxi te miserās. Io. vj. Nemo pt ad me venire nisi pat
q̄ misit me traxerit eū p amorē. sic attrahit ouis dū ramꝰ viridis
ei ostendit vt dicit aug. ꝛc.

¶ Sequitur tractatus.

¶ Circa aduētū filij dei siue incarnatōz sex videda sunt. Primo
an filiꝰ dei fuisset incarnatꝰ si hō nō peccassz. Et dicēdū q̄ sic p
babilit Nā si hō nō peccassz fuisset īcarnatꝰ ad ꝯplemētū beatitu
dis hūane vt hō essz beatꝰ in aīa et in corpe. Nā btitudo hoīs in
ꝯgnitōe hūanitatis et diuitatis xp̄i ꝯsistit. iuxta illud jo. xvij. Hec
est ē vita eterna vt ꝯgnoscāt te solū verꝫ deū et quez misisti ihm
christū. Nō aūt fuisset īcarnatꝰ ad patiēdū p hoīe sic postea prici
palit fuit ¶ Scdo videdū ē quō deꝰ dicit venisse ī mūdū cū ipe sit
vbilibet. cuiꝰ rō ē. qꝛ ipe ē bonū īfinitū oīa bona ī se ꝯtinēs et ipe
ī oībꝫ ꝯsistēs. et iō oportz q̄ vbiq̄z sit. Aug. Deꝰ ē vbiq̄z Est eī īfra
oīa nō īclusus. extra oīa nō exclusus. sup oīa nō eleuatꝰ. Et dicēdū
q̄ filiꝰ dei dr venisse ī mūdū inq̄ztū nouo mō cepit eē in mūdo q̄
an n̄ fuerat scz p carnis assūptōz. Et ꝓptea vocat aduētꝰ filij dei in
carnē. ¶ Tercō videdū ē cū fm aug. īdiuisa sint opa trinitatis. cꝰ rō
ē. qꝛ cū opatō ꝓcedit ab eēntia vt dicit phus. et vna sit essentia in

trinitate diuīa oportet q̄ in ea sit vna opatio. Quare g̊ filiꝰ dicit̄ ī-
carnatꝰ et nō pater nec spūssanctꝰ. Et dicēdū vt dicit aug̊. q̄ tota
trinitas opata ē incarnatōz. et oīa hūana opa xp̄i dr̄ fecisse. Sz q̄
in trinitate ē relatio realis ꝯstituēs siue distinguēs realit̄ psonas
diuīas. iō psone diuīe sunt distīcte adinuicē et vna n̄ ē alia. q̄ pa
ter nō ē filiꝰ nec spūssanctꝰ. et aliq̄d ꝯpetit vni qd̄ non ꝯpetit alij
Sic̄ generatō ꝯpetit patri et nō filio nec spūisancto. et ꝓcessio cō
petit spūisancto et nō pr̄i vl̄ filio. et gigni et̄nalit̄ et incarnari tpa
liter filio et nō pr̄i vel spūisctō. Et ad hoc vidēdū pono duo exē
pla. Vnū ꝓ laicis ī p̄dicatōne. et aliud ꝓ clericis ī sermōe. Exēpluz
ꝓ laicis ē scriptura alicꝰ carte. Scripturā em̄ alicuiꝰ carte opantia
sunt cor. imaginatio. et manꝰ. q̄ cū om̄is motus sit a corde manꝰ
nō p̄t scribere nisi moueat̄ a corde. sil̄iter si imaginatō nō imagīa
retur dr̄ntias corpm lr̄ar̄ nunq̄z manꝰ scriberet. De manu maīfe-
stum ē. Et tn̄ quāuis hec tria opantia sunt scripturā tn̄ sola manus
dicit̄ scribere sz nō cor vl̄ imagīatō. Sic ē in ꝓposito q̄ q̄zuis tota
trinitas īcarnatōz sit opata et alia opa hūana christi. tn̄ solus filius
dei fuit incarnatꝰ mortuꝰ et sepultꝰ resurrexit et ascēdit ī celū. Exē
plū quātū ad clericos ē ī silogismo dicat̄ sic. Om̄is hō habz aīam
petrꝰ est hō. g̊ petrus hz aīam. Maīfestū ē q̄ hāc ꝯclusionē scz pe-
trus habet aīam fecit volūtas memoria et ītellectꝰ siue ratio. q̄ si
volūtas noluissz silogisare p̄dicta ꝯclusio n̄ essz habita. et si memo
ria n̄ retinuissz p̄missas. nō assensisset ꝯclusioni. et si rō n̄ silogisassz
nō haberet̄ ꝯclusio. et tn̄ quāuis tria h̄ opent̄ ꝯclusionē. tn̄ sola rō
dicit̄ silogisare. Simile ē in trinitate circa īcarnatōz filij dei. q̄ īcar
natio solo filio dei ꝯpetit. Quarto videndū ē q̄uo filiꝰ dei factꝰ
est hō. Et dicēdū q̄ p assumptōz aīe et corpis factꝰ ē hō ex quibꝫ
hō ꝯstat. Sed cauēdū ē hic q̄ ex vnione aīe et corpis ꝯstituit̄ p-
sona hūana q̄ dicit̄ hō. sz in xp̄o nō fuit sic. sz solū fuit ibi psona di-
uīa et nō hūana. q̄ vnio duar̄ naturar̄ facta ē ī vna diuīa psona
et nō duar̄ psonar̄ ī vna natura Sic g̊ psona verbi dei ex eo q̄ as
sumpsit aīam et carnē ex q̄bꝫ ꝯstat hō. facta ē hō natura humana
que semp ē verus deꝰ in nat̄a diuīa. et iō qd̄ erat pmāsit. et qd̄ nō
erat assumpsit. Vn̄ filiꝰ dei scd̄m naturā hūanā opatꝰ ē om̄ia hūa-
na. et natiuitatē et mortē. et scd̄m diuīam opatꝰ est om̄ia opa q̄ so
lus poterat facere. Nō aūt p ꝯtrariū accidit ī morte. q̄ nō dicitur
filiꝰ dei mortuꝰ fuisse ex eo q̄ dimiserit aīam et carnē q̄s nunq̄z di
misit. sic̄ dicit̄ factꝰ hō eo q̄ corpus et aīam assumpsit. Sed dicitur
mortuꝰ fuisse ex eo q̄ sepata est aīma a carne. sic̄ alij hoīes ex eo
q̄ sepatat̄ aīma a carne mori dicūt̄. Quinto videndū ē quare

solus filiꝰ dei dicit incarnatus et nō pater nec spūssanctꝰ. Et dicen dū q incarnatō appetit filio et non pri nec spūisancto. Per incar: nationē em filiꝰ dei factus ē filiꝰ virginis ꝫ de rōe filij ē q generet et nascat et beat prem et mrem qđ nō appetit pri nec spūsancto ꝫ solū filio. Et iō filiꝰ dei eternaliter genitꝰ a prē cepit i tpe habe ma trem et ex ea nasci. Et q oīa que ad rōem filiatōis ptinēt ei cō: petūt et nō pri vel spūisancto. iō solus ipe debuit incarnari. Item filius dei est dei vtus et dei sapientia oīa ordinās et oīa pfici ens vt dicit. j. Cor. j. Si g pater venisset in mūdū ad docendū ho: mies et patiendū p eis et filiꝰ remānisset in celo ad gaudendū fuis set valde vituposum filio. Et iō decēs fuit vt filiꝰ veniret in mūdū ad pficiendū oīa et ad ordinandū tanq dei vtus et dei sapietia vt sic deꝰ pater p ipm fecerat hoiem. ita p ipm reficeret. Spūisan cto autē nullo mō incarnari appetebat. q ipe habz a carnalib ad celestia eleuare. Ezech. viij. Et eleuauit me spūs inter celuz et terrā Vnde si ipe fuisset imixtꝰ carni et carnalib. fecisset ptra naturam spūs. et iō nō decebat ipm incarnari. Sexto videndū est qre fuit Nec necessariū filiū dei icarnari. q sic solo vbo fecit mūdum et hoiem ita solo verbo potuit eū reficere. Et dicendū sm aug. Deus nō re spicit qđ possit facere ꝫ qđ deceat ipm facere et sit appetens rōni et nature rei Et sm hoc fuit appetens filiū dei incarnari multipli ci rōne. Primo rōne manifestatōis misericordie duīe Nā an aduentū filij dei deꝰ manifestabat valde iustitiā suā et n modo nā vsq tūc in toto mūdo iustitia regnabat. qđ pz quātū ad oīnez lo cū. ad oīnez ppm. et ad oīnez psonā. Quātū ad oīnez locū pz q iu: stitia regnabat. q in celo vnde electi sunt angeli. In aere vbi pie cti sunt demones. In padiso vñ electꝰ est hō. In mūdo vbi factū est diluuiū. In limbo vbi detinebant pres p peccato pmi pentis In purgatorio vbi purgabāt iusti. In iferno vbi tormentabāt dā nati. Et sic mia alicubi nō regnabat nisi in celo re pectu remanē: tium angelorum. ps. xxxv. Domine in celo misericordia tua. Idez patet quantum ad omnem populum. nam in populo gentili ma gnas iusticias exercuit deus. et multis pestilentijs ipm tradidit vt patet in pharaone et exercitu eius. qui omnes submersi sunt in mari. vt patet exodi vicesimoquarto. Item patet in exercitu sennacherib de quo angelus domini Mille octuagīta quinq simul interfecit. vt patet esaye tricesimo octauo. Et que maior pestilentia q esse sub potestate demonum et ydolis immolare. quod populus gentilis ante aduentum filij dei faciebat. In po: pulo etiam dei sz iudaico magnas iusticias inter multa beneficia

exercuit deꝰ·nā sexcenta milia q̄ egressa sunt de egipto prostrata
sunt in deserto et a serpētibꝫ et igne ꝯsumpta·et solū duo terram
ꝓmissionis ītrauerūt· Proinde tradite sunt plures pene vsqꝫ ad
ꝯsummatōꝫ ī manꝰ inimicoꝝ· Idē pꝫ quātū ad om̄em ꝑsonā· Nā
nō valebat fides qꝛ abraā fidelis et om̄es prīarche ad īferos descē
derūt Nō lex vel ꝓphetia·qꝛ moyses et om̄es ꝓphete illuc ibant·
Nō dignitas sacerdotalis vel regalis·qꝛ aaron et dauid et om̄s
sacerdotes illuc descēderūt· Nō sapiētia vel fortitudo qꝛ salomon
et samson et om̄es sapientes et fortes ad inferos sunt detracti·
Non sanctitas vl̄ iusticia·qꝛ iob thobias et etiā iohs baptista et
om̄es iusti illuc ibant Iob·iij· Vbi ꝯstituta ē domꝰ om̄i viuenti·
At vbi venit plenitudo tp̄is scꝫ incarnatōis filij dei·misit deꝰ filiū
suū in similitudinē carnis peccati cū sacco gratie et miscdie pleno
q̄bus totā terrā repleuit·p̄s·xxxij· Misericordia dn̄i plena ē terra
Que maxīe in īcarnatōe filij dei demōstrata ē·q̄ apparet in celo qd̄
ab hoībꝫ possidet̄·in terra que illuīata et sctīficata ē p̄ntia saluato:
ris·in īferno q̄ fuit euacuatꝰ·in om̄i populo et in om̄i ꝑsona·qꝛ q̄
cunqꝫ volūt possunt saluari et celū intrare·j·thi·iij· Qui vult om̄s
hoīes saluos fieri· Misericordia ḡ regnat sup om̄ia opa dei·p̄s·c·
Oxliiij· Miseratōes eiꝰ sup oīa opa eiꝰ ¶ Scdo rōe iuste satisfactōis
nā peccatū hūane nat̄e qd̄ in om̄es transit fuit q̄druplicit̄ infinitū
Primo qꝛ ꝯtra infinitū bonū ꝯmissum· Scdo qꝛ infinitis bonis
nos priuauit scꝫ iusticia originali et statu īnocētie et grā et gl̄ia
dei· Tercō qꝛ infinitos infecit et īficit ꝓpter qd̄ om̄es nascimur fi:
lij ire Ephe·ij· Eramꝰ natura filij ire· Quarto qꝛ īfinitis malis nos
addixit Iob·xiij· Hō natus de muliere ꝛc̄·replet̄ multis miserijs·
Cum ḡ deꝰ sit iustissimꝰ et nihil īpunitū relinq̄t·et pctm̄ nō pos:
sit ad ordinē reduci iusticie nisi ꝑ satisfactōꝫ ꝯdignā· oportuit ꝙ
aliq̄s satisfaceret cuiꝰ meritū esset infinitū et q̄ eēt supra totā natu
rā·sic pctm̄ totā naturā corrupat· Nullꝰ aūt purꝰ hō p̄t eē meriti
īfiniti nec sup̄ totā nat̄aꝫ imo cēs sunt meriti finiti et infra naturā
et iō oportuit ꝙ talis esset deꝰ· Deꝰ aūt nō peccauit ꝫ hō· Et iō vt
iusta fieret satisfactio oportuit ꝙ esset deꝰ et hō sil̄· deꝰ q̄ posset
et hō q̄ deberꝫ· Et iō oportuit filiū dei īcarnari vt ī nat̄a hūana iu:
ste ꝓ hoīe satisfacēt·ī q̄ apparuit maxīa caritas dei·qꝛ cū ī tota na:
tura nullus inueniretur qui posset satisfacere voluit filium su:
um assumere carnem vt pro homine satisfaceret· Ro· ꝓpter ni:
miam caritatem qua dilexit nos deus filium suum misit in mun:
dū ¶ Tercio rōe summe ꝯuīcationis· Bonū em̄ vt dicit dyo·ē sui
ip̄ius ꝯuīcatiuū·et quāto meliꝰ est·tanto magis se ꝯuīcat·vt patꝫ

in luce q̄ oīa corpalia ī boītate excedit et iō magis se ꝯuīcat. Cuz ḡ deus sit summū bonū. sūme se nobis debuit ꝯuīcare. Sūme āt ꝯūicatōis mod⁹ fuit p incarnatōis misteriū ¶ Quarto rōe deside rij naturalis. Naturale em̄ desideriū hoīs est esse beatū. nec aliq̄d natura patit̄ esse frustra q̄ demōstraret impfectōz autoris natu re qd̄ ē īpossibile. Homo aūt naturalit̄ desiderat esse beat⁹. Beati tudo aūt hoīs ꝯsistit in ꝯgnitōe deitatis et hūanitatis christi jo. xvij. Hec ē vita etna ꝛc. Ergo ad ꝯplemētū et pfectōz btitudinis in qua sola naturale desideriū hoīs pficit̄ et q̄escit. de⁹ debuit īcar nari etiā si hō nō peccassz vt dictū ē sup̄. et iō sancti naturalit̄ aduē tū christi desiderabāt dicētes. Vtinā disrūpes celos et descēderes Esa. lxvij. ¶ Quīto rōe ꝯpassioīs vt scz posset his q̄ tēptant̄ et af: fligūt̄ ꝯpati. vt dicit apl̄us ad heb. ij. Nobis aūt ꝯpati in natura diuīa nō poterat. et ideo naturā hūanā decuit ip̄m assumē in qua his q̄ tēptant̄ ꝯpateret̄ et misericors fieret. Nō em̄ pena et affli: ctio bene ꝯgnoscit̄ nisi p expientiā. et iō assumpsit carnē vt penas nr̄ās expiret. et p ꝯn̄s nobis ꝯpateret̄ et misericors fieret. et ab ip̄is penis tādē nos liberaret. Debuit eī p oīa frīb⁹ sil̄ari vt mise ricors fieret. heb. ij. ¶ Sexto rōe repletōis. sic̄ eī nec frustra aliq̄d ita nec vacuū p̄t ꝯsistē ī nat̄a. Maīfestū ē aūt q̄ demones de celo cadēdo māsiones eoꝝ vacue remāserūt q̄ p solū meritū filij dei fu erūt hoīb⁹ p̄parate Io. xiiij. In domo pr̄is mei mansiones multe sunt scz vacue. si q̄ min⁹ dixissem vobis q̄ vado parare vobis locū Oportuit ḡ filiū dei īcarnari vt ī carne assūpta mereret̄ nobis il: laꝝ māsionū adeptōz. et sic replerēt̄. Et iō dicūt theologi q̄ tm̄ du rabit mūd⁹ admi⁹ donec ille māsiōes ab hoīb⁹ repleāt̄. q̄zuis gre. alit̄ dicat scz q̄ tm̄ durabit mūd⁹ donec ibi sūt hoīes ī eq̄li nūo an geloꝝ ¶ Septīo rōe ꝯpletōis vt scz om̄is mod⁹ ꝓductōis hoīs ꝯpleret̄. Nā prim⁹ hō ꝓduct⁹ fuit sine pr̄e et mr̄e scz adā. scd̄s scz eua ꝓducta fuit ex pr̄e et sine mr̄e. om̄s alij ex pr̄e et mr̄e Resta bat aūt q̄rt⁹ mod⁹ vt q̄s ꝓduceret̄ ex mr̄e sine pr̄e. qd̄ ꝓdijt xp̄us in esse. et ī hac quarta generatōe filij dei ī terrā suā scz in hierusalē celestē p christi meritū redirēt. Sic̄ ī figura de⁹ dixit abrae. gen̄. iij. Generatione aūt quarta reuertet̄ popul⁹ meus huc ꝛc.

¶ Sermo secundus de epistola

Scientes q̄ hora est iam nos de somno surgē. ro. xiij. Cōsuetudo ē qn̄ aliq̄s magn⁹ dn̄s veīt ad aliquā terrā alienam q̄ homines illius terre dirigunt nuncios ad exquirendum quando dominus iste fuerit ꝓpe terrā vt et tunc milites et pedites ornati pgant ei obuiam

ip̄m honorifice recepturi. Quia g̊ scd̄m rep̄sentationē ecclesie rex noster christus filiꝰ dei rex celi et terre in ꝓximo ē vt descēdat ad nos nobis maxima donaria largiturꝰ. ideo apl̄us in p̄nti epistola tanquā nunciꝰ et speculator eccl̄ie affirmat dicens. Scientes qꝛ hora ē iam vt surgamus et nos p̄paremꝰ et occurramꝰ ī occursuꝫ obuiam saluatori nostro. Amos. iiij. Preparare in occursum dei tui israel. Quia et si secundū carnē nō sit modo venturꝰ ad nos. tn̄ veniet in mentē si erimꝰ p̄parati Ioh. xiiij. Ad eum veniemꝰ et masionē apud eum faciemꝰ. Circa hanc p̄paratōem apl̄us in p̄nti epl̄a quattuor facit. Primo g̊ nos hortat̄ vt surgamus et p̄paremus nos ad occurrendū obuiā regi nostro in principio epl̄e. Secundo duas causas assignat quare ē surgēdū et regi nostro obuiandū ibi. Nunc em̄ ꝓpior est nostra salꝰ q̄ꝫ cum credidimꝰ. Nox p̄cessit. dies aūt aꝓpinquabit. Tercio inducit volentes occurrere vt nō indigna induant ad digne occurrendū tanto regi ibi. Abijciamꝰ g̊ opa tenebraꝝ et induamꝰ arma lucis. Quarto ostendit q̄ sint indigna ornamēta ī quibꝫ ei occurrere nō debemꝰ et q̄ digna in quibꝫ ei huīliter est obuiandū ibi. Nō in ꝯmesatōibꝫ et ebrietatibꝫ ꝛc. ꝫ induimī dn̄m ihm̄ christū ¶ Primo g̊ apl̄us hortat̄ nos vt surgamꝰ et p̄paremꝰ nos ad occurrēdū obuiā regi nrō dicēs Sciētes qꝛ tp̄us et hora ē vt de somno corpis et negligētie surgamus vt occurramꝰ obuiā saluatori nrō. Prouer. xiiij. Vsqꝫquo piger dormis. Itē sic̄ hostiū vertit̄ ī cardine suo. sic piger in lecto suo. in eodē. xxvj. Maxīe aūt surgendū est a somno culpe et peccati. Eph. v. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuīnabit te christus. Designat̄ autē pctm̄ p somnū ꝓpt̄ quinqꝫ ¶ Primo qꝛ sic̄ somnus reddit hoīeꝫ insensibilē sic pctm̄. ꝓuer. xxiij. Traxerunt me et ego non sensi. verberauerunt me et ego non dolui. Trahitur homo a demone cuius seruus factus est alias non auderet eum trahere. et nedum trahitur. sed et hoc non sentit Hoc figuratū fuit. iiij. re. vj. de militibꝫ regis sirie quos heliseꝰ duxit in famariā ꝑcutiēs cecitate. quos rex israel voluit occidere sed heliseus nō ꝑmisit. Ita demon postq̄ꝫ traxerit hoīem ad peccatū statim vellet occidere et ducere in infernū. ꝫ deus nō ꝑmittit ex magna misericordia. Treñ. iij. Misericordie domini multe qꝛ non sumꝰ ꝯsumpti. Et nō solū trahit̄. sed etiā verberat̄ et vulneratur letaliter et totus expoliatur. Luce. x. Qui etiam dispoliauerunt euꝫ et plagis impositis abierunt semiuiuo relicto. Et tamen non dolet. imo letatur. quod peius est Prouer. ij. Letantur cum malefecerint et exultant in rebꝫ pessimis. ¶ Scd̄o qꝛ sic̄ somnꝰ ē quedaꝫ

imago mortis·et aīma in pctō manēs mortua ē·qr sepata ē a vi
ta vera scz deo q̄ est beata vita aīaꝝ·Io·xj·Ego sum resurrectio
et vita·Vera mors quā hoīes nō timēt ē scz sepatio aīe a deo q̄ ē
btā vita aīaꝝ·Et ideo dr in psal·Mors pctōꝝ pessima·¶Tercio
qr sic̄ somnus reddit hoīem sil̄ez bestijs ꝑ tpe illo·qr dicit phūs ī
dimidio tpis scz ī q̄ dormim⁹ nō differim⁹ a bestijs·ita pctm̄ Psal
xlviij·Hō cū in honore esset nō ītellexit·ꝯpatus ē iumētis insipiē
tib⁹ et sil̄is fact⁹ ē illis·Boeci⁹·Hoīs ista ꝯdicio ē vt si se nosse de/
sierit infra bestias redigat̄·Sic̄ g̊ ligat̄ bestia et ducit̄ ad macellū
ita ligat̄ pctōr et ducit̄ ad infernū·ꝓuer·v·Eunib⁹ peccatoꝝ suo
rum quisqꝫ ꝯstringit̄·Math·xxij·Ligatis maīb⁹ et pedib⁹ mittite
eū in tenebras exteriores ¶Quarto qr sic̄ somn⁹ facit ea apparere
q̄ nō sunt·et videt̄ dormiēti q̄ sit ep̄s et q̄ habeat vestes p̄ciosas
et sil̄ia fantasmata generat·sic pctm̄ facit apparē ea q̄ nō sunt·Esa·
xix·Sic̄ somniat esuriēs et ꝯmedit·cū aūt fuerit expgefact⁹ vacua
ē aīa illi⁹·sic erit multitudo oīm gentiū·Facit em̄ pctm̄ apparere
vmbras ac si apparerēt vera bona·qn̄ aūt pctōr fuerit excitatus ꝑ
penā tūc cognoscet q̄ bona mūdi sunt vmbra·Vn̄ impij q̄ sunt in
inferno dicūt illud sap̄·iiij·Transierūt oīa illa tanq̄z vmbra·Facit
em̄ pctm̄ malū apparē bonū·et ecōuerso·et h̄ sic·qr corrūpit̄ pala
tū rōis aīe·Aug·Palato nō sano pena ē panis q̄ ē suauis·et oculis
egris odibilis ē lux q̄ puris ē amabilis Esa·v·Ve qui dicitis malū
bonū et bonū malū·ponētes tenebras lucē·et lucē tenebras·ponē
tes amarū in dulce·et dulce ī amaꝝ·¶Quīto sic̄ somn⁹ facit vide
ri dormiēti illa eē vera picula q̄ nō sūt·et vera picula facit eū n̄ ti:
mere·vt si latro esset supra eū volēs eū strāgulare·sic pctm̄ facit
pctōrez supra modū timere picula mūdi et dispēdia reꝝ tpaliū q̄
picula nō sunt·et vera picula scz ꝑdere virtutes et separi a deo et
mori ī aīa nō timet·Pauptatē em̄ mūdi et abiectōz nimis timet·
et pauptatē et ꝯfusionē etnā non timet·Psal·xxiij·Illic trepidaue
rūt timore vbi nō erat timor·Talis ei somn⁹ quo pctōres dormi/
unt ē somn⁹ ꝯfusionis et mortis Hiere·iij·Dormiem⁹ ī ꝯfusione
nrā·Sic dormiuit sampson ī gremio dalide et surrexit ꝯfus⁹ et vi/
ct⁹ ab inimicis·iudic̄·xvj·Et iō tal̄ somn⁹ ē penit⁹ deserēd⁹·j·thes
·v·Nō dormiam⁹ sic̄ et ceti s̄ vigilem⁹ et sobrij sim⁹ Surgam⁹ g̊
carissimi et obuiā eamus saluatori nostro·Prouerbiū est·qui ma/
ne non surgit dietam postponit·Et sic patet primum·¶Secun Q
do apostol⁹ duas causas assignat quare surgēdū est et regi nrō
obuiandū·Pria sumit̄ a ꝓpiquitate gl̄ie·scda a ꝓpiquitate grē ibi
Nox p̄cessit·dies aūt aꝓpinquabit·Dicit g̊ sic·Dixi qr hora est a

somno surgendi peccati et pigricie vt obuiem⁹ regi nrō· q̄ nunc
nrā salus scz deus q̄ est salus eterna et gloria beatoꝝ ꝓpior nobis
est q̄z esset supple primo cū credidim⁹ qn̄ scz fidem recepim⁹· Quā
to em̄ plus viuim⁹ tanto ꝓximiores morti sum⁹ in qua xp̄s no-
bis bene opantib⁹ aduenit mercedē eternā redditur⁹· Apo· xxij
Ecce venio cito et merces mea mecū est reddere vnicuiq̄ iuxta o
pera sua Iac· Cōfirmate corda vestra qm̄ aduent⁹ dn̄i appropinq̄-
bit· Et est oportuna ratō· si nō essem⁹ valde corrupti· q̄ om̄is mo-
t⁹ vel naturalis vel voluntarius mouet̄ feruenti⁹ dum appropin-
quat fini· Vnde phūs dicit q̄ naturalis motus in fine augmenta-
tur· sed violentus remittit̄· Et g̃g̃· dicit sup̄ illud ioh· iij· Gaudent
q̄z vehemēter quasi effodiētes thesaurū Qui thezaurū fodit tan-
to anxius effodiendo laborat quanto se thezauro appropinq̄re ex-
istimat· Vel salus eterna ꝓpior dicit̄ nō a ꝓximatōe loci sed debiti
q̄nto em̄ post susceptam fidē plura bona opamur tantomagis
salus eterna appropīquat nobis et nos ip̄i· Math· iiij· Penitentiā
agite appropinquat em̄ regnū celoꝝ Iac· iiij· Appropinquate deo
et appropinquabit vobis ¶ Secundā rōem ponit dicens· Nox p̄-
cessit· Sic ei nox et dies sunt ꝯtinua et vnū nō potest appropinq̄-
re nisi alteꝝ discedat· sic culpa at grā In īfusione em̄ grē culpa ex-
pellit̄· Et hoc ē qd̄ dicit̄· Nox p̄cessit· Surgendū est em̄ q̄ nox p̄-
cessit· dies aūt appropinq̄bit· Nox inquā culpe et infidelitatis et
ignorantie q̄bus dormiebam⁹ p̄cessit et p dei grām recessit· Dies
aūt id ē illuīatio gratie appropinq̄uit sole iusticie mūdū irradiante
Malach· iiij· Timētib⁹ deū orie t̄ sol iusticie· Sic g̊ pz q̄ surgere de-
bem⁹ et ire obuiā· q̄ et gl̄ia ei⁹ et grā appinquauit· grā facit nos
surgere et ambulare et gloria trahit Quid g̊ moramur q̄ nō im⁹
R obuiā regi nrō· Mich· ij· Surgite abite· q̄ nō habēt hic requiē·
Vbi nota q̄ quattuor nos inducūt ad surgendū et eundū obuiā
christo· ¶ Primū est gallicant⁹ diuine p̄dicatōis· dum em̄ dies ap
propinquat galli cantare frequētant· et tūc viatores surgūt et in
viā suā vadūt· Carissimi ecce nūc dies in quo om̄es p̄lati et p̄dica
tores p̄dicant· q̄ in hodierno euangelio eis mandat̄ dum dr̄· dici
te vos scz p̄dicatores filie syon id ē eccl̄ie fideliū vt surgāt et p̄pa
rent se ad obuiandū regi suo q̄ venit ei mansuet⁹ et benign⁹ Di-
citur q̄ leo timet vocē galli· Ferocior ergo est leone qui vocem p̄
dicatoris non timet· qui est preco dei minans penam et pro-
mittens gloriam· ¶ Secundum est tactus diuine correctionis·
Viator enim qui non surgit ad vocez galli debet excitari p tactū
Sic deus homib⁹ qui ad verbum p̄dicatōis surgere a peccatis et

ad se redire nolūt aduersa euenire pmittit vt ad deū ire cogant.
Gre. Mala que nos hic premūt ad deū ire ꝯpellūt. Act. xij. Per-
cussoq; latere petri exci. e. dicēs Surge veni. et ꝯti. ce. ca. de manu
eius. Petrus in vinculis herodis. peccator in vinculis dyaboli. q̄
dum ex latere p aduersa pcutit. q̄i equꝰ calcaribꝫ excitatꝰ surgit et
ad deū vadit. et tūc vincula peccatoꝝ soluūtur. Sic fuit tactꝰ sau
lus et surrexit paulꝰ et ad deum redijt. actu. ix. Et bene dicit ex la-
tere q̄ aduersa nō principaliter et directe deus irrogat peccatori
sed ꝓpter peccata. et ideo multū debemꝰ timere peccare. et si non
ꝓpter penas eternas saltem tpales quas deꝰ ꝓpter peccata irro-
gat. et quas ꝓpt merita auertit. Exemplū de achab de quo dr. iij.
re. xxj. Nonne vidisti achab humiliatū corā me ꝓpt qd nō inducā
malū in diebꝫ eiꝰ Hiere. xviij. Q; si gens illa egerit pniam a pecca
to suo agam et ego pniam ¶ Terciū est dies diuie illustrationis
q̄ satis est piger viator qui et si nō surgit ad cantū gallorꝝ neq;
dum excitat. non surgit saltem orto iam sole. Cum g̊ dies gratie
aꝓpinquauerit vt dictū est. oīno surgere et ire christo obuiā de-
bemus. Esa. v. Ego sto ad hostiū et pulso si q̄s aperuerit mihi ītro
ibo ad illū. ij. corꝝ. vj. Ecce nūc tpus acceptabile. ecce nūc dies salu
tis Nimis est acceptabile illud tpus qn̄ deus querit ad nos intra
re q̄ est om̄e bonū. ¶ Quartū ē strepitꝰ ambulantiū p viā recte
opatōis Consueuerūt em̄ viatores ad strepitū ambulātiū surge
re et ambulare. Reducamꝰ g̊ ad memoriā exempla seruoꝝ dei q̄s
deus de mortuis viuos fecit. tanq̄; carbones succendit. sic aug. fe
cit. et tūc velociꝰ surgemus et secure ad deū accedemꝰ. Hoc fuit fi
guratū i turbis. de q̄bus dr ī euāgelio hodierno q̄ p̄cidebant ra
mos de arboribꝫ et ꝓsternebant in via. Precidere ramos de ar-
boribꝫ est accipe exempla sanctoꝝ. Precidamꝰ g̊ ramos obedien
tie ab abraā. ramū pn̄ie a dauid. ramū fidei a petro. ramū dilecti
onis a iohe. ramū huilitatis a beata virgie. et sic de alijs. Et nota
hic q̄ turbe p̄cidebāt ramos arboꝝ fructiferaꝝ scz oliuaꝝ et pal-
maꝝ. Quidā p̄cidūt ramos arboꝝ infructiferaꝝ et siluestriū dū
exemplū accipiūt i pctō dauid. et nō a pn̄ia. q̄ dicūt. sic dauid pec
cauit et peituit sic ⁊ ego possuz peccare ⁊ penitē. magdalena pec
cauit. petrꝰ peccauit. paulꝰ peccauit. similit g̊ et ego possuz peccare
ꝛc. Et sic pz scdz ¶ Tercio apl's inducit christo volentes occurrere
vt indigna ornamēta abijciāt. et digna assumāt dicēs. Abijciamꝰ
g̊ opa tenebraꝝ ꝛc. Si ergo tenebre recesserunt g̊ opera illarum
debent recedere. ¶ Opa g̊ mala dicūt opa tenebraꝝ ꝓpt q̄ttuor S
Primo q̄ ex tenebris ignorātie et erroris oriūtur. Phs. Errant

om̄es qui peccāt scz in assumptōe mīoris. Qr peccator dicit. for-
nicari est malū. sz fornicari cū ista nō videt sibi malū. sed delecta-
bile bonū. ꝓuerbio. ij. Om̄is emptor dicit malū est. malum est.
et cum recesserit gloriatur. Sap. quinto. Errauim⁹ a veritate et
sol iusticie nō luxit nobis. ¶ Scdo qr tenebras querunt et in te-
nebris fiūt. Ioh. iij. Om̄is qui male agit odit lucem Iob. xxiiij. Si
subito videāt aurorā arbitrant vmbrā mortis. ¶ Tercō qr in aīa
tenebras spūales inducūt. ps. lxxxj. Nescierūt neqz intellexerunt
ī tenebris ambulāt. j. io. j. Qui odit frēm suū ī tenebris ē ¶ Quar
to qr ad eternas tenebras ducūt. Math. xxij. Ligatis manibus et
pedibꝫ mittite eū in tenebras exteriores. ¶ Sed qr vt dicit beat⁹
aug. nō sufficit abstinere a malo nisi hō faciat qd bonum est. ideo
postq̄z abiecerim⁹ opa tenebraꝝ debemus induere arma lucis scz
virtutes que aīam ornēt et defendāt in pugna spūali. Eph. vj. In-
duite arma dei vt possitare aduersus insi. dyaboli. ij. coꝝ. x. Arma
militie nrē nō sunt carnalia. sz spūalia. Induam⁹ g̊ virtutes vt ho
neste ambulem⁹ sic in die scz in apto ad edificatōz ꝓximoꝝ Math
v. Sic luceat lux vrā corā hoibꝫ vt videant opa vrā bona. Eph. v.
Vt filij lucis ambulate. ¶ Nota qꝫ virtutes et opa virtutū quat-
tuor bona efficiūt in hoīe ꝓut hic innuit. ¶ Primū est qr tanq̄z
vestes opiūt multitudinē peccatoꝝ. j. pe. iiij. Caritas opit multi-
tudinē peccatoꝝ. Et hoc sic īnuit cū dicit Induamur. Vestes em̄
induūtur. ¶ Scdm est qr defendūt hoīem tam in vita q̄z in mor
te. tam in pn̄ti q̄z in futuro ab om̄ibꝫ aīam impugnātibꝫ Ecc. xxix.
Sup scutū potētis et sup lanceā aduersus inimicū tuū pugnabit
Tho. iiij. Elemosina ab om̄i peccato et a morte liberat et nō patit
aīam ire in tenebras. Hoc īnuit cū dicit. Arma. Arma em̄ defen-
dūt. ¶ Terciū est qr ornant et decorant hoīem. ps. xliiij. Astitit
regina a dextris tuis in vestitu deaurato circūdata varietate Ve-
stitus deaurat⁹ sunt opa in caritate facta. Vestit⁹ vero luto circū
datus sunt opa extra caritatē facta. Varietate vero circūdat⁹ est
ornatus ille quādo abundat diuersis generibꝫ bonoꝝ operum.
ꝓuer. iij. Stragulatā vestem fecerūt sibi. id est variarū et mul-
taꝝ virtutū. Et hoc sic īnuit cū dicit. Lucis. Lux em̄ ornat. Est em̄
sm̄ ph̄m ypostasis coloꝝ. Vnde qn̄ mulieres volūt pulcre appare
re. tunc ornāt se seu colorāt ¶ Quartū ē qr fidelē exhibēt nobis so
cietatem. Ipe em̄ non deserunt nos qn̄ alia om̄ia nos deserūt scz
ī morte. Diuitie. delicie et honores. et oīa nos deserūt. Apo. xiiij.
Opera em̄ illoꝝ sequūtur illos. Peccatores faciūt sicut columba
nidificans in fenestra vbi plures pullos amisit. Thesaurizāt em̄ in

mūdo iſto vbi oēs anteceſſores ſui tm̄ theſaurū amiſerūt·Oſee vij·Effraim facta eſt quaſi colūba ſeducta nō habēs cor id ē ſen; ſum·Mundus iſte eſt ſaccus ptuſus·de quo dr aggei·j·Qui mer ces 2gregauit miſit eas in ſaccū ptuſum·Eorame mūdi ē mors p quā oēia recedūt·et ideo nullo mō theſauriz ndū eſt in mūdo Math·vj·Nolite vobis theſaurizare theſauros in mūdo ſúe i ter ra vbi erugo et tinea demoliť·et vbi fures effodiūt et furantur· Theſaurizandū eſt g opibus bonis que in celo 2ſeruanť et nun; quā nos deſerūt·Math·eodem capitulo·Theſaurizate vobis the ſauros in celo·vbi nec erugo nec tinea demoliť·et vbi fures non effodiunt nec furanť Et hoc inuiť cū dicit ſic·Vt i die honeſte am bulem9·In die ſcz dñi qñ veniet ad iudiciū pticulare in morte vni uſcuiuſq·et ad iudiciū vniuerſale in fine mūdi·Tunc em̄ honeſte ambulat hō qñ bonā ſocietatē habz·Si g habuim9 opa vtutū que ſola nos comitanť·tūc in die dñi honeſte ambulemus·Et ſic patet terciū·¶Quarto oſtendit que ſunt indigna ornam̄ta que abijce re debemus ad eundum obuiam regi nrō ¶Indigna vero orna V 4
mēta ſunt opa mala que naſcūtur ex duplici radice ſcz ex carnis 2 cupiſcentia·Et hoc ſic primo tangit cum dicit·Non in cōmeſatio; nib9·Et ex ſpūali malicia·et hoc ſic tangit ſcdo·cū dicit·Nō in 2te; tione·Ad hanc duplicē radicem oēia mala reducūtur·Dicit g ſic Abijciamus opa tenebraz et induam9 arma lucis vt honeſte am bulemus et ꝓcedam9 digne obuiam regi nrō veniēti nō ambulā tes in 2meſatōib9·Cōmeſatōnes ſunt mutue mutatōnes et cōui uia facta p ſimbola·que ꝓhibet ſalomō puer·xxiij·Noli eſſe in 2 uiuijs potatoz nec in cōmeſatōib9 eoz q̄ carnes ad veſcendū con ferūt·qz vacantes potib9 et dantes ſimbola 2ſumenť·Et ebrietati bus·Luc·xxj·Videte ne grauenť corda veſtra crapula et ebrieta te·¶Ebrietas eſt nimia potatio·a qua ꝓpter tria cauere debem9 X Primo qz ad luxuriā ꝓuocat·Prouer·xj·Luxuriosa res eſt vinuz et tumultuoſa ebrietas·Hiero·Venter mero eſtuans facile ſpu; mat in libidinem id eſt in luxuriam·Secdo qz ſpm̄ ſuffocat·Oſee iiij·Fornicatio et vinū et ebrietas auferunt cor·Ideo em̄ ebrius eſt quaſi beſtia·et nō diſcernit·Propter qd noe iacuit denudat9 in tabernaculo·gen·ix·Et loth cū filiab9 dormiuit·vt patet i eodē Tercio qz ſbam minuit et ānihilat·Ecc·xix·Oparī ebrius nō locu; pletabit Sic ānihilauit ſbam ſuā ille filī9 ꝓdig9 viuēdo luxurioſe· xb vt dr luc·xv·Negz ābulem9 i cubilib9 Hoc ē ſm morē pigtantiū in lectis ſuis·vigilantib9 em̄ ꝓuenit regnū celoz·et nō dormientib9

quibus dicitur amos vj. Ve vobis qui dormitis ī lectis eburneis et lasciuitis in lectis vr̄is. Cogitare em deberent tales q̄ christus dicit math. viij. Vulpes foueas habēt et volucres celi nidos. filiꝰ aūt hoīs ꝛc. Neq̄ ambulemꝰ in impudicicijs. hoc ē ī immūdicijs carnis. ad quas inducunt cubilia. Eph. iiij. Non ambuletis sic̄ gētes que tradiderūt se īpudicicijs Ecc. xxiij. Aufer a me ventris cōcupiscentiā. et ꝯcubitus cōcupiscētie nō apprehēdet me. Similiter nō ambulemꝰ in pctis spūalibus scz ꝯtentōne. que ex supbia nascitur. ꝓuer. ij. Honor ē homī qui sepat se a ꝯtentōne. ysid. In nulla causa ꝯtendas. quia contentio lites pascit. fauces odioꝝ accendit. et ꝯcordiam rumpit. Et emulatōne. que nascit̄ ex inuidia. Vel contentio refert̄ ad verbū. emulatio aūt ad factū Iac. iij. Vbi zelus et contentio. ibi incōstantia et omne opus prauū. Postq̄z posuit que debemꝰ abijcere. ponit ornamēta que debemꝰ induere dicens. Sed induimī dn̄m ih̄m xp̄m id est formā et conuersationē dn̄i ihū xp̄i. vt quomō christus ambulauit in sanctitate et iusticia coram deo et omni populo. ita et nos ꝑ modulo nostro ambulemꝰ. Ad qd̄ tenemur. Gal. iij. Q̄ baptisati estis in christo iesu christum induistis. id est induere ꝓmisistis. Coll. iij. Induite vos sicut electi dei viscera misericordie. Sic erat indutꝰ apl̄us qui dicebat gal. ij. Viuo ego iam nō ego. viuit vero in me christus. Sic ergo induti digne et honeste ibimꝰ obuiaz regi nostro Et tantum de epistola ꝛc.

Dominica secunda de euangelio. Sermo tercius.

Erunt signa in sole et luna et stellis. luc. xxj. Sancta mater eccl̄ia sic̄ pia et sapiēs mater omnes fideles christianos amore et timore tanquā carissimos filios nitit̄ ad viam veritatis reducere et ad virtutum opa ꝓmouere. nunc in ꝓsperis blandiēs. nunc terrens aduersis. vt ꝑ dulcedinē premioꝝ inducat ad opa virtuosa et ꝑ terrorē tormentoꝝ auertat ab iniquitate maloꝝ. Est em̄ in hoībus sicut in arboribus. naz homo bone et male arbori assimilatur. Est nanq̄ quedam arbor sic̄ oliua que leniter debet tractari et fructus eius manib̄ colligi. et nō ꝑtica excuti. alias sequēti anno minus fructificaret. Est aūt alia arbor vt nux cuiꝰ fructus nō debet leniter manu colligi. s̄z ꝑtica excuti. vt sequēti anno melius fructificet. Sic sunt quidam tam bone nature vt nō indigeant verbere sed solis verbis veraciter corrigunt̄. et quidam sunt tam

peruerse nature quibꝫ verba nil ꝯferūt·ꝫ indigēt forti verbere·
Exemplū patet in petro et paulo et alijs discipulis· Nam petrus
et iohannes ad solū christi verbū oīa reliquerūt·et ad deū veraci-
ter sunt conuersi·et alij discipuli· Paulus vero non verbo ꝫ forti
verbere est cōuersus ꝓstratꝰ et excecatꝰ· Sic ḡ sancta mater ecc̄ia
in p̄cedenti dn̄ica ad cōsolationē bonoꝝ aduentū filij dei in mun-
dum ad memoriā reduxit vt eos ad magnū amorē alliceret· Qui
quidē aduētus totus fuit mellifluus ⁊ humilis et denotus ac ni-
mia caritate circūfluꝰ· In hac vero dn̄ica ad terrorē maloꝝ aduen
tum filij dei ad iudiciū generale in fine mūdi fiendū recolit et af
firmat·vt eos magno timore ꝑcutiat·vt ꝑ hoc a malis caueant ꝑ
petrandis·et ad bona excitent semetipsos·et si cōtingat·qꝛ possi-
bile est·nostro tpe dictū iudiciū euenire simus edocti de his que
tūc euenire dicunt̄· Qui quidem aduentꝰ totus erit horribilis et
amaritudīe plenꝰ·qꝛ talis tūc erit tribulatō qualis nunq̄ꝫ fuit nec
postmodū est futura·vt dicit̄ Math·xxiiij· De hoc ḡ aduētu pre-
sens euāgeliū tractat·et hūc in toto officio ecc̄ia suis fidelibꝫ reci
tat ꝑhorrendū· ¶ In quo quidē euangelio quiq̄ꝫ p̄ncipaliter con
tinent̄· Primū est signoꝝ generale iudiciū p̄cedentiū euentꝰ·⁊ h̄
in p̄ncipio euāgelij· Scd̄m est filij hoīs scꝫ christi ad iudiciū veniē
tis aspectꝰ·ibi· Et tūc videbūt filiū hoīs venientē ꝛc· Terciū est
ad iustos diuīe ꝯsolatōis affatꝰ ibi· His aūt fieri incipiētibꝫ respi-
cite ꝛc· Quartū est cuiusdā similitudīs ad ante dicta cernēda an-
nexus ibi· Videte ficulneā et omēs arbores ꝛc· Quintū est omni
um p̄dictorū certissime adimpletōnis tp̄s ibi· Amen dico vobis
qm̄ nō p̄teribit generatō hec donec oīa fiant ꝛc· ¶ Primo ergo
ponit̄ signoꝝ generale iudiciū p̄cedentiū euentꝰ·qꝛ erūt signa in
sole et luna ꝛc· ¶ Et ponunt̄ euentura signa in fine mundi circa
q̄druplicē creaturā· Et primo circa creaturā celestē cū dic̄· Erūt si-
gna ī sole et luna· Que aūt sint ista signa· hic nō determinat̄· ꝫ in
math·xxiiij·c·vbi dicit̄· Sol obscurabit̄ et luna nō dabit lumē suū·
Hoc est signū ī sole ꝙ obscurabit̄· Qui quidē q̄drupliciter obscu-
rabit̄· ¶ Primo ad literā tūc erit generalꝫ eclipsis scꝫ virtute diui
na ī tota t̄ra· Illa em̄ eclipsis ab alijs differt·tū qꝛ erit vniūsalꝫ·oēs
alie aūt sunt ꝑticulares·tū qꝛ diu durabit· ꝫ alie tam diu durāt do
nec sol trāsierit lunā int̄positā inter solē et terrā·tū qꝛ nō fiet ꝑ lu-
ne int̄positōnē sic̄ omēs alie·ꝫ ꝑ diuinā virtutē·sic̄ et ī christi passi-
one factū ē· ¶ Scd̄o dicet̄ obscurari propt̄ maioris lumīs supuen
tōnē· Nam vt dic̄ hiero·sol obscurabit̄ non diminutōne sue lucis
abscedente ꝫ maiori luce supueniēte scꝫ christo qui est vera lux·

Criso. Sic in hoc seculo luna et sidera obscurant orto sole. sic christi gloriosa apparitone sol obtenebrescit. et luna no dabit ꝓpriu iubar. Et h erit post fine mudi dum christus ad iudiciu veniet. sed ad literā obscurabit ante fine mudi. ¶ Tercio obscurabit metaphorice vt dicat sol obscurari. qꝛ seuerā vindictā iudicis respice no audebit. sicut in passione christi radios sue lucis retraxit. qꝛ christū pendentē in cruce respice no audebat. Aug. Merore diei iudicij et tormēta pereuntiū neqꝫ sol neqꝫ luna. astra neqꝫ terra aspicere poterunt. et retrahēt splendore suū ¶ Quarto pōt intelligi sol obscurari mistice. Sol em̄ mistice christus est qui tūc valde obscurus erit. qꝛ miraculis et p̄dicatōe no erit clarus. Apoc. vj. Sol factus est niger q̄si saccus cilicinus. Antichristus at erit valde clarus. qꝛ vbiqꝫ p̄dicabit et mirabilia facere videbit. qꝛ vt dicit isido. tūc oīa mirabilia auferent a fidelibꝫ et antichristus et discipuli eius ea facere videbitur demonū opatōne. ij. thes. ij. Cuius aduentus erit s̄m opationē sathane i oīm virtute et ignis et ꝓdigijs mēdacibꝫ. Apoc. xiij. Faciet signa magna vt etiam faciat ignē de celo descēdere in terram in ꝯspectu hoīm. et seducit habitātes i t̄ra propt signa q̄ data sunt illi face. Obscurabit em̄ christus q̄ntū ad diuitatē ꝙ nullus audebit ip̄m p̄dicare fuisse deū s̄ hoīem purū. Itē q̄ntū ad veritatem. qꝛ nullus audebit ip̄m p̄dicare doctorē v̄itatis s̄ falsitatis. Itē q̄ntū ad spūssancti plenitudinē. qꝛ nullus audebit ip̄m cōfiteri plenū fuisse spūsancto. s̄ spū maligno. Et sic valde obscurus erit christus i mūdo. ¶ Luna no dabit lumē. Ad literā sic erit. Consueuit em̄ lucere luna occulto sole vl obscurato. s̄ tūc no sic erit. Et i horribilibus tenebris mūdus iuoluet. Vel mistice p lunā sancta ecclesia designat. q̄ tūc lumē doctrine n̄ dabit. nec sanctitas ecclesie miraculis fulgebit. Subtrahet etiā ab ea lumē obedientie. qꝛ oīa regna romano impio rebellabūt. et omēs ecc̄ie rebellabunt ecclesie romane prope finē mūdi vt dicit glo. sup illud. ij. Thes. ij. Nisi venerit discessio p̄mū et reuelatus fuerit hō peccati filius p̄ditōnis Luna etiā vertet i sangnē. vt dicit iohel. ij. qd solū mistice accipiēdū est. qꝛ tūc ecc̄ia magnam p̄secutōnē patiet ab antichristo et eius nuncijs. et cruore maximo p̄fundet. Apoc. xiij. Et faciet vt quicūqꝫ no adorauerit imaginē bestie. i. antichristi occidat. In eodē. xvij. Et vidi mulierē ebriā de sanguīe sanctoꝝ et de sangne martiruꝫ iesu. Quosdā aūt antichristus trahit ad se timore tormentoꝝ. Dan. xj. Ruent i gladio et i flama et i captiuitatē et rapinā. ¶ Et propter h t̄det frem frater et pater filiū. eligētes potius i bonis ducē dies suos q̄ꝫ sub tāta tribulatōe reꝝ et p̄sonaꝝ dāna pati. Quosdā

trahit largitate munerū· q̄ inueniet thesauros abscōditos q̄s demo
nes reuelabūt· Dañ· viij· In copia rerū occidit plrimos· Itē multi
plicabit gloriā· ⁊ dabit eis potestatē in mltis· et terrā diuidet g̃tui
te· In eodē· vj· Quosdā t̃hit d̃ceptōe miraculoꝝ· sic̄ siplices ⁊ ꝓplaēs
Math· xiiij· Surgēt pseudo christi· i· falsi christi q̄ dicēt se esse chri-
stos· et pseudo ꝓphete· i· falsi prophete· ⁊ dabūt signa magna et ꝓ
digia magna· ita vt in errorē inducant̃ si fieri pōt etiā electi· Et sic
christi ecc̄ia vndiq̄ ꝯfundet̃· et lumē nō dabit· et vndiq̄ sangne ꝑ
fundet̃· ¶ Stelle aūt de celo cadēt nō quidē ſm substantiam q̄ ꝑ-
petue sunt· Sz triplicit̃ dicunt̃ cadē scz ꝓprie· silitudinarie· et mistice
Proprie aūt dicūt̃ cadē duplr scz igneas comas emittēdo· oīa eī A
sidera magnas comas a se emittēt· vt circa vicinū aduētū alicꝰ ma
gni dñi solēt euenire comete· Et lumē suū retrahēdo· q̄ ꝑ aliq̄s di-
es añ iudiciū retrahent lumē suū· vt nō videant̃· Iohel· ij· Stelle re
traxerūt splēdorē suū ¶ Stelle at̃ silitudīarie dicunt̃ vapores igni
ti in aere· q̄ cadēdo coruscant ī aere· De q̄bꝫ seculares dicūt q̄ stelle
cadūt· q̄ tūc frequēter ꝑ aerē discurrēt ad terrorē· Sap̄· v· Ibūt di
recte emissiones fulgoꝝ· ¶ Mistice aūt sancti doctores dicūtur
stelle· iuxt̃ illud dañ· xij· Qui ad iusticiā erudiunt multos q̄si stelle
in ꝑpetuas et̃nitates· Qui tūc obscurabunt̃ et cadēt· q̄ ñ docebūt·
Et multi ꝓpter timorē tormētoꝝ ex celo ecc̄ie cadēt· q̄ vt dicit̃ apo
calip̄· xij· Draco ille magnꝰ traxit cauda sua terciā ꝑtē stellaꝝ ⁊ mi
sit eos ī terrā· ¶ Secūdo ponūt̃ signa circa creaturā terrestrē tam
terre q̄z maris cū dicit̃· Et in t̃ris p̄ssura gentiū· Tūc em̄ maior pres
sura erit q̄z vnq̄z fuit vel postmodū sit euētura· Quadruplicē eī tri
bulatōnē passura est ecc̄ia· scz tirannoꝝ hereticoꝝ· et ypocritaꝝ q̄s
iam passa ē· quarta erit antichristi ceteris maior· quā ī fine mūdi pa
tiet̃· vt patz dañ· vij· Videbā inq̄t in visu noctis· et ecce bestie quat-
tuor magne ascendebāt de mari· Prima q̄si leena· Ista est crudeli-
tas tirānoꝝ· Scd̄a similis vrso· Ista ē versutia hēticoꝝ· Tercia silis
pardo· Ista ē varietas ypocritaꝝ et dolꝰ· Quarta terribil et fortis
nimis· Ista signat antichristū· Erit g̊ tūc in toto mūdo magna pres
sura et in aīa et ī corpe· Nā cū ꝑsecutōe antichristi erūt magne pe
stilentie et fames et guerre et seditōnes ⁊ t̃remotꝰ· In mari etiam
erit signū magne et inaudite ꝯfusiōis et turbatōis q̄ nūq̄z añ fuit·
vt infra patebit· ¶ Tercio ponūtur signa circa rōnalē creaturā vi-
delicet hoīes· Arescent em̄ et erūt sicci et pallidi q̄si mortui ꝓpter
timorē eoꝝ q̄ videbūt ⁊ expectabūt· q̄ spūs tristis exiccat ossa ꝓu·
xvij· Et q̄ erūt illa· ¶ Vbi nota q̄ hiero· dicit se inueisse ī annalibꝫ B
hebreoꝝ· ī q̄bꝫ scriptū repit q̄ ī fine mūdi· xv· signa erūt in· xv· diebꝫ

ante diē iudicij. s̄ an cotinui sint illi dies an interpellati non exp̄ssit
Nā p̄ma die erigūt se maria oīa sup omēs montes. xl. cubitis stan
tia in loco suo q̄si mur⁹. Secūda tm̄ descendēt q̄ vix videri possunt
Tercia maria redibūt in locū p̄stinū. Quarta omēs pisces et belue
maris et oīa q̄ mouent̄ in aquis ꝯgregabunt̄ sup aq..as et dabūt
vsq̄ ad celū rugitus. Quīta aues et omīa volatilia celi ꝯgregabun
tur in campis inuicē plorātes et vlulātes et nō gustantes cibum
neq̄ bibētes. Sexta flumīa ignea surgēt ab occasu sol̄ vsq̄ ad ortū
currentia. Septima oīa sidera errantia et fixa spargent ex se comas
igneas sic̄ comete. Octaua erit magn⁹ terremot⁹ ita vt omīa ani:
malia p̄sternant̄. Nona omēs lapides tā magni q̄z parui diuiden:
tur in q̄ttuor ptes vnāquāq̄ aliā collidentē. Decima omnes plan:
te et herbe et arbores sanguineū fluēt rorē. Vndecima omīa aīalia
exibūt de cauernis et siluis et veniēt ad cāpos rugiētia et nihil gu
stantia. Duodecima omēs mōtes et colles et edificia p̄sternent̄ et
in puluerē redigent̄. Tredecima exibūt hoīes q̄ viui remāserūt de
cauernis. et ibūt velut amētes et nō loquentes. Decimaq̄rta omīa
corpa mortuoꝝ stabūt supra sepulcra parata ad resurgēdū. Quin
tadecima cōburet̄ mūd⁹. et oīa habentia vitā morient̄. et statim po:
stea fiet iudiciū. Nā statim q̄ttuor angeli ibūt ad q̄ttuor ptes tre
dicētes. Surgite mortui venite ad iudiciū. Math. xxiiij. Mittet an:
gelos suos cū tuba et voce magna. et ꝯgregabit electos a sūmis
celoꝝ vsq̄ ad termios eoꝝ. Hec aūt mirabilia p̄ueniūt p̄pter duo
Prīo vt magnū malū futuꝝ p̄nunciēt. Gre. Vltima tribulatō mul
tis tribulatōib⁹ p̄uenit̄. vt p crebra mala q̄ p̄ueniūt īdicent̄ mala p
petua q̄ subsequent̄. multa em̄ debēt mala p̄currē vt malū sine fine
valeant nūciare. Secūdo vt sint incitamēta doloris et hoīb⁹ cōpati
videant̄. Omēs em̄ creature cōpatient̄ hoī in iudicio. Nam sol ob
scurabit̄. luna ꝯuertet̄ in sanguīnē. et sic de alijs. Cui⁹ rōem assignat
chriso. dicens. Patrefamilias moriente dom⁹ tota turbat̄. familia
plāgit et nigris vestimētis se induit. Sic hūano generi. p̄pter qd̄
oīa facta sunt. circa finē ꝯstituto. tot⁹ destruit̄ mund⁹. celi misteria
lugēt et cādore deposito tenebris induūt̄. Durior est g̊ lapidibus
q̄ hodie nō plorat. ad cōpassionē n̄ mouet̄. hiere. xj. Luctū vnigeni
ti fac tibi plāctū amaꝝ. ¶ Quarto ponūt̄ signa circa creaturā ītelle
Ctualē scz circa āgelos cū dicit̄. Nā v̄tutes celoꝝ mouebūt̄. ¶ Que
cōmotio ex trib⁹ cābit̄. Prīo ex timore cuiusdā reuērētie. Ioh. xxvj.
Colūne celi ꝯtremiscūt et pauēt ad spm̄ ei⁹. Beda. Quid faciūt ta:
bule qn̄ tremūt colūne. q̄d virga d̄serti patit̄ cū cedr⁹ paradisi pcutit̄.
Scd̄o ex p̄paratōe pugne. Chriso. Si rex p̄cessur⁹ ꝯtra aliquē ad

bellū expeditōem mādat in ꝓpl'o· dignitates omēs mouebūt· et ex
ercitus excitant et tota ciuitas fremet· q̄ntomagis regi celesti exur
gente iudicare viuos et mortuos angelice v̄tutes cōmouebūt· ter
ribiles mīstri terribilē dominū p̄cedentes· ante ip̄m fulgura viua
ꝓ lumīe p̄cedūt· ꝓ tubis tonitrua horrenda· Tercio ex horrore di:
uine vindicte· Chriso· Quāuis angeli ꝯscij sibi nō sint· vidētes tn̄
infinitas mltitudīes dānari nō itrepidi illic stabūt ¶ Tūc videbūt
filiū hoīs ꝛc· In hac secūda ꝑte ponit filij hoīs scz christi ad iudiciū
veniētis aspect⁹· et hoc est· Et tūc videbūt filiū hoīs venientez scz
ad iudiciū in nube materiali· Actu· j· Et nubes suscepit eū ab oculis
eoꝝ· Et sequit· Quēadmodū vidistis eū ascendentē ī celū sic veniet
Esa· xix· Ascendet de⁹ sup nubē leuē· Itē in nube· i· cū multitudīe san
ctorū et angeloꝝ· Esa· ij· Dn̄s ad iudiciū veniet cū senatoribꝫ ꝓpl'i
sui· Cum potestate magna· q̄ ad hūanitatē ſm quā dedit ei pater
omne iudiciū facē· et maiestate q̄ ad diuītatez· Prim⁹ aduent⁹ fuit
in huīlitate magna et īfirmitate· secūdus v̄o erit ī ptāte magna et
maiestate ¶ Circa h̄ iudiciū nota ꝙ ad omne iudiciū q̄ttuor requi D
runtur scz Iudex· re⁹· accusator et testis ¶ Iudex aūt erit christ⁹· Iu
dex aūt debet iudiciū facē vbi scel⁹ ē ꝯmissum· Et ido descendet ad
terrā· Itē debet facē in loco cōmuni· Et ido iudiciū fiet in valle iosa
phat· Itē debz sedere· Et ideo descendet ī sede maiestatis in nubibꝫ
cādidis sedēs· Ipse em̄ fuit iudicat⁹ stās· et ipe iudicabit sedēs· Itē
debet esse potēs vt possit sentētiā executioni mādare· Ecc̄· vij· No:
li velle fieri iudex nisi valeas v̄tute irrūpe iniq̄tates· Et ideo descē
det cū ptāte et omēs sci et angeli ei⁹ cū eo· nō sic alia vice· qn̄ venit
humilis ad saluādū et nō ad iudicandū· Ioh· iij· Nō misit de⁹ filiuz
suū in mūdū vt iudicaret mūdū ſz vt saluaret mūd⁹ ꝑ ip̄m· Itē dz
vidē ⁊ videri· Ideo veniet ī forma hūana· Apoc̄· j· Videbit eū om:
nis ocul⁹ et q̄ eū pupugerūt· Itē debz esse iust⁹· Et ideo oñdet vul
nera lanceā et clauos et crucē· in q̄bꝫ maxīa ei⁹ iusticia demonstrat
Nā vt ita fieret satisfactio voluit in cruce mori· Que oīa vsqꝫ mō
celauit clamās misericordiā et nō iusticiā· Propt̄ qd̄ dicit apl's heb·
xij· ꝙ sanguis christi meli⁹ loquit q̄z abel· qꝛ ille clamat vindictam
Math· xxiiij· Tūc apparebit signū filij hoīs in celo scz crux et claui·
Vn̄ cātam⁹ Hoc signū crucis erit in celo cū dn̄s ad iudicādū veni:
et ¶ Re⁹ in h̄ iudicō erit pctōr· Et qꝛ re⁹ debet ꝯueniri· ido q̄ttuor
angeli tanq̄z dei nuncij ibūt ad q̄ttuor ꝑtes mūdi dicētes· Surgite
mortui venite ad iudiciū· j· Coꝝ· iij· Canet em̄ angel⁹· ⁊ mortui re
sur· q̄ in chri· sunt p̄mi· Math· xxiiij· Mittet angelos suos cū tuba
et ꝯgregabit electos· Et qꝛ aīa et corp⁹ sil' peccauerūt· ideo omēs

anime corpa sua resumēt·et misterio angelorꝝ añ iudicē ducentur·
Et qꝛ de similibꝫ idē est iudiciū·ideo vsurarij cū vsurarijs·fornicarij
cum fornicarijs·et sic de alijs insimul ligabunt̄·Math·xxiij·Ligate
eos fasciculos ad cōburendū·Quia ꝑ terrenis iudicabunt̄·ido i ter
ra ꝓsternent̄·Iusti vero i aere iuxta christū locabunt̄·j·Thes·iiij·
De inde nos q̄ viuimꝰ q̄ reliquimur·q̄ residui sumus sil̄ rapiemur
cū illis obuiā christo in aera·et sic sp cū dño erimus· ¶Accusatores
in hoc iudicio erūt demones·qꝛ referent oīa cogitata·oīa verba·oīa
opa·omīa cōmissa·Et ad vltimū sic allegabunt vt refert augꝰ· Di:
cturus est adūsarius inq̄t contra nos·Equissime iudex iudica hunc
meū esse ob culpā·q̄ tuꝰ noluit esse ꝑ grām·tuꝰ ꝑ naturā meꝰ ꝑ mi
seriā·tuꝰ ob passionē·meꝰ ꝑ suasionē·tibi īobediēs· mihi obediēs·a
te accepit īmortalitatis stolā·a me accepit hāc pānosaz q̄ īdutꝰ ē tu:
nicā·tuā vestē dimisit·cū mea huc venit·eq̄ssime iudex iudica hūc eē
meū·Vnd̄ si bñ aduertimꝰ dyabolus q̄nqꝫ allegat·Primū est culpa
lese maiestatis ꝑ quā a grā pctōr cecidit·Scd̄m ē miseria praue vo
luntatis·ꝑ quā naturā deuastauit·Tercium est obseruātia praue et
dyabolice iniq̄tatis·ꝑ quā christi passionē euacuauit· Quartū ē ser:
uitus dyabolice potestatis·ꝑ quā obs̄uantiā mandatorꝝ dei ꝯtēpsit
Quintū ē dehonestatio caritatis·ꝑ quā amisit vestē v̄tutū nuptial̄
iocūditatis· ¶Testis erit angelus q̄ custodiuit pctōrem·et pctā
scripta in fronte·vt in ore duorꝝ stet omē testimoniū·Dañ·vij·Iu:
diciū sedet·et libri apti sūt·i·ꝯscia et pctā singulorꝝ ¶His auditis
iudex christꝰ v̄tet se ad scōs q̄bus ꝓmisit secū iudicare·Math·xix·
Vos qui secuti estis me i regeneratōe cū sederit filiꝰ homīs i sede
maiestatis sue se debitis et vos ꝛc·Quid vob̄ de pctōribꝫ videt̄ fi:
endū fore·Et p̄mo vertet se ad v̄ginē matrē·que dicet·Satis stetit
apta ianua misericordie·amō tpus iusticie est et non misericordie·
Ecc̄·iij·Omīa habēt tps suū·Secūdo vertet se ad apl̄os·qui dicent
Nos extraximꝰ eos de ptāte dyaboli ꝛ d̄ cultura deorꝝ·et dedimꝰ
eis sacramēta ecc̄ie·ꝑ q̄ mundati sunt a peccatis et filij dei effecti·et
ip̄i ꝑ viā bonā ambulare noluerūt·sed a deo recesserūt· Qui nolue
rit bñdictōnē elongabit̄ ab eo·Ipsi noluerūt tuā bñdictōnē· et iō
sunt in ꝑpetuū maledicti·Apoc̄·xix·Vindica dñe sangnē nostrū q̄
effusus ē·Iob·xxj·Qui dixerūt deo recede a nobis scientiā viarꝝ tu:
arū nolumꝰ Tercio v̄tet se ad martires·q̄ dicēt Vidica dñe sangui
nem nostrū q̄ vsqꝫ mō misericordiā inuocauit·s̄ nunc iusticiā petit·
Apoc̄·xix·Vindica dñe sanguinē ꝛc·Quarto ad ꝯfessores·q̄ dicent
Qui nō vult doctrinā accipe debet acriter verberari·s̄ isti doctri:
nā veritatis noluerūt recipe·et ido eternalit̄ verberent̄·Quinto ad

virgines·que dicēt· Foris canes et venefici ⁊ qui in carnalibꝫ volu
ptatibus sunt inuoluti vt porci qꝛ inter nos nisi mūdi habitare de:
bent· Apoc·xxj· Nihil coinq̄natū et faciens abominatōnē intrabit
ad illā· Et breuit̄ nullus misericordiā ꝫ iusticiā allegabit· Postea fit
vna vox oīm sanctoꝝ dicentiū· Moriant̄·moriant̄· Sic̄ christo fuit
dictū· Crucifigat̄·crucifigat̄· Tūc iudex irata facie v̄sus peccatores
formabit sentetiā dicens· Me occidistis gladio·et seruos meos pau
peres fame et siti·qd̄ totū mihi reputo factū· Vnde dicet· Esuriui·
et nō dedistis mihi māducare ꝛc·vt ptꝫ Math·xxv· Et ideo discedi
te a me maligni in ignē eternū q̄ parat⁹ ē dyabolo et angelis eius
In q̄ sententia q̄nqꝫ dicet· Primo p̄uatōnē oīs boni·ibi·discedite a
me·qꝛ sum omne bonū· In q̄ ꝯsistit p̄ncipaliter pena dānatoꝝ· Se
cundo abordinationē corpis et aīe et rixā oīm viriū inferioꝝ et su
perioꝝ·qd̄ erit magna pena·ibi·maledicti·qꝛ corpus maledicet aīe
qꝛ sibi ꝯsensit·et aīa corpori qꝛ malū p̄suasit· Tercō penā intolera:
bilem corpis et aīe·ibi·in ignē Quarto pene eternitatē nūq̄ꝫ finien
de·ibi·eternum Quīto societatē dānatoꝝ lamētabilē·ibi·p̄paratus
est dyabolo ⁊ āgelis suis· Cogitem⁹ ꝯ carissimi q̄ ibit pctōꝛ sic sen
tētiat⁹ et maledict⁹ Nō sursuꝫ·qꝛ ibi erit facies iudicis irati· ꝓpter
quam dicūt mōtibꝫ cadite sup nos·et collibꝫ opite nos a facie ire a:
gni·vt pꝫ apoc·vj· Nō añ qꝛ ibi pctā in frōte scripta ꝓthētia ad in
fernū· Nō rero·qꝛ ibi mūdus expellēs· Non ad dextrā vel ad sini:
strā·qꝛ ibi demones demergētes· Non restat igit̄ nisi vt terra os
suū apiat et descendāt ī infernū viuētes· Et sic fiet· ¶ Et nota q̄ iu:
dex sic ordinabit·vt ī infimo inferni stent ydolatre et heretici·sup
eos supbi et obstinati·tercio loco homicide et raptores·quarto lu:
xuriosi et delicati quoꝝ deus venter ē·qui coopient̄ vermibꝫ et ti:
neis in recōpensationē deliciaꝝ· Esa·xiiij· Subt⁹ te sternet̄ tinea et
operimentū tuū erūt vermes ¶ Tercio ponit̄ ad iustos diuīe con
solatōis affat⁹·qd̄ est magne ꝯsolatōnis et remuneratōis·qꝛ ꝓ mo
dica penitētia habebūt ꝑpetuā gloriā·ꝓ terrenis celestia·ꝓ trāsito
rijs eterna· Et h̄ ibi est· His aūt fieri incipiētibꝫ· scꝫ q̄ dicta sunt de si:
gnis et reprobis·respicite ꝑ fideꝫ·et leuate ꝑ spem capita vestra·i·
desideria mentis vrē·spes em̄ habet eleuare sic̄ desperatio deprimē·
qm̄ aꝓpinquat redēptio vrā·i·cū iudiciū horribile reꝓbis inferen:
dū fiet·tūc vos electi et dilecti nō timeatis· qꝛ vos nō tanget·imo
sic̄ ip̄i dānabunt̄ ita econtra vos saluabimini·⁊ redēptio vrā tūc ap
parebit·qꝛ ꝑ grām redēptōis christi tūc in aīa ⁊ in corpe eritis glo
riosi·et ido vos nō timeatis·qꝛ ꝯtempsistis oīa ꝓpter me· qui ma:
la p̄sentia non timuistis·ꝫ patienter tolerastis·quoꝝ mens semp

in celo habitauit·et q̄ in me nō in mūdo nec in vobis estis confisi·
His em̄ q̄ttuor modis debēt iusti leuare capita sua·i· spem suam·
Primo oīa mūdana contēnendo·Math·xix· Ecce nos reliquimus
oīa et secuti sum⁹ te· Secundo mala p̄sentia nō formidando·Ro·v·
Sed et gloriamur ī tribulatōnib⁹ sciētes q̄ tribulatio patientiā ope
ratur·patiētia ꝓbatōnē·ꝓbatio aūt spem·Tercō in celis habitādo·
Phil·iij· Nostra ꝯuersatio in celis ē· Quarto in deo·et nō in mū
do nec in se confidendo·p̄s·lxx· In te domine speraui nō ꝯfundar
in eternū· Sic leuauit caput suū dauid et ꝯfisus ē in deo et vicit go
liam vt patz·j·reg·xvij· Sic apl̄i et martires in deo sperātes oīa vi
cerūt·Phil·iiij·Omīa possum in eo q̄ me ꝯfortat· Et ideo vos qui
hec obſuastis nolite timere·ſ̄ gaudeatis·q̄ mund⁹ inimic⁹ vester
destruit̄ et dybolus cū mīstris suis qui vos multo tpe molestaue
runt in carcerē reducunt̄ ibi in ꝑpetuū cruciandi·et q̄ laboriosa vi
ta vrā finit̄ in requiē trāsitura·et q̄ vestra redēptio et gloria aꝓpin
quat· Et ideo dicit eis· Venite bn̄dicti patris mei possidete paratū
vobis regnū ab origine mūdi· Esuriui em̄ et dedistis mihi mandu
care ꝛc·math·xxv· Carissimi his q̄ttuor modis leuemus capita nrā
modo et nos et aꝓppīquabit redemptio nrā·nobis em̄ loquit̄ chri
stus sic̄ et illis·Apoc·iij· Qui hz aures au·audiat q̄d spūs dicat ec
clesijs· Et sic patet terciū· Quarto quandā similitudinē ad antedi
cta cernēda ānectit dicens· Videte ficulneā et omēs arbores· q̄ cū
ꝓducunt ex se fructū scitis·qm̄ prope est estas· Gre· Bene aūt re
gnū dei estati ꝯpat̄ q̄ nūc meroris nostri nubila transeūt et vite
dies eterne sol̄ claritate fulgescūt· Sic̄ g̊ fruct⁹ arboꝝ sunt signa esta
tis·sic signa q̄ p̄dixit sunt signa finalis iudicij· Et ideo vt dicit gre·in
ome·qm̄ multa eoꝝ q̄ dixit iam facta cernam⁹·nā guerre et fames
et pestilētie sunt in vniuſo mūdo·pauca restant q̄ nō est dubiū q̄n
in ꝓximo sunt fienda· Propter qd̄ solicitari in bonis opib⁹· et fide
vera fundit⁹ radicari debemus·vt si hec terribilia q̄ restant nostris
temporib⁹ contigerit euenire nō euellamur ꝓpter ariditatē a fidei
firmitate· Dom⁹ em̄ supra petrā edificata nec a vento flante nec a
pluuia descendēte·nec a pluuio uixta currente pōt a sua stabilitate
moueri·ſ̄ manet penit⁹ incōcussa·vt dicit̄ math·vj· Arbor aūt q̄ bn̄
radicata nō est·q̄ modicū habet solis·de facili a vento ꝓsternit̄·tur
bine ꝯquassatur·et modico euellit̄ torrente· Vnde hoīes illi illo in
tpe arescere ꝑhibent̄ q̄ bonis opib⁹ n̄ fulciunt̄ ac etiaz viua fide· Et
quid refert carissimi q̄ illud generale iudiciū ī carne mortali dege
re inuenerit an ꝑticulare iudiciū q̄ q̄libet iudicat̄ ī morte· Quid em̄
refert q̄ mihi mūd⁹ finiat̄ qd̄ in generali iudicō fiet·vel ego finiar

mūdo qđ i ꝑticulari iudicio agit̄ omni die. Certe nihil. Et ideo ac si in ꝓximo generale iudiciū fiendū esset semꝑ parati esse debem⁹. cū ꝑticulare qđ ei q̄ntū ad vnūquēq; equipollere cernit̄ in ꝓximo sit venturū. et citi⁹ q̄z credam⁹. math. xxiiij. Et vos estote parati. qꝛ q̄ hora nō putatis fili⁹ homis veniet. Et sic pz quartū ¶ Quito ponit̄ oīm p̄dictoꝝ certissime adimpletōis tps. et h̄ ibi. Amen dico vob nō p̄teribit scz de mortalitate ad īmortalitatē generatio hec. i. gen⁹ hūanū vel generatio iudeoꝝ. donec oīa supradicta fiant. Celū nō sidereū. s̄z aereū. De q̄ dr̄ math. xiij. Volucres celi ꝯmedebāt. illđ Et terra trāsibūt. i. innonabunt̄ deposita p̄ori figura ꝑmanēte aūt substantia. vt dicit beda. Verba aūt mea nō trāsibūt. i. intellect⁹ verborum meoꝝ nō manebit incomplet⁹ Gre. Manētes sentētias exprimit sermo dei q̄ trāsit. Et sic pz certitudo iudicij generalis. qꝛ in generatōne ista fiet. Sed sic̄ certū est iudiciū i generatōne ista fieri. sic est incertū tpus et hora qn̄ fieri debeat. qꝛ null⁹ vnq̄z sciuit. nec scit nec scitur⁹ est. Math. xiij. De die aūt illo et hora nemo scit neq; angeli in celo neq; fili⁹ nisi pater. Fili⁹ scz christ⁹ ꝓ tanto dicit̄ nescire qꝛ ad modū nesciētis se habuit cū nulli vnq̄z reuelauerit. neq; reuelaturus sit. Itē ꝓ tanto dicit̄ nescire. qꝛ inq̄ntū homo h̄ nescit inq̄ntū vero de⁹ et iudiciū et horā et diē iudicij et oīa alia veracit̄ scit. Et ideo dicit aug⁹. Quotq̄t de hac materia sunt locuti. qꝛ mlti iam fuerunt scz de certitudie et tpe finalis iudicij et de antichristi ortu locuti. mēdaces sunt inuēti. Et quicūq; de h̄ loquūt̄ a seipsis loquūtur Si em̄ christ⁹ h̄ noluit reuelare apl̄is q̄ fuerūt sup omēs dei secretarij. iuxta illud ioh. iij. oīa q̄cūq; audiui a patre meo no. fe. vo. multomin⁹ vlli alij reuelabit. qui tn̄ de h̄ q̄sierūt. Actu. j. Dn̄e si in tpe hoc restitues regnū israel. Et ait illis. Non est vestrum nosse tpa vel momēta q̄ pater posuit i potestate sua Similiter si spūssanctus qui ꝓphetis oīa reuelauit et aduentū christi et tps aduent⁹. hoc eis noluit reuelare. multomin⁹ alijs reuelabit. Et sic patz q̄ntū et vltimū p̄ncipale de euangelio ꝛc.

¶ Tractatus

¶ Vt at̄ de aduētu ad iudiciū aliquā noticiā habeam⁹ s̄m qđ ex scripturis colligi pōt. distinguēda sunt nobis tria. scz p̄cedentia. ꝯcomitantia. et subsequētia ad iudiciū Precedētia distinguūt̄ s̄m triplicem statū. Primo s̄m statū p̄dicatōis q̄ fiet ꝑ enoch et helyā. Malach. iiij. Ecce mittā vobis helyā ꝓphetā. anteq̄z veniet dies dn̄i magnus et horribilis. Secūdo s̄m statū ꝑsecutōis q̄ fiet ꝑ antichristū et pseudo ꝓphetas. Tercō s̄m statū purgatōis que fiet ꝑ ignē. ps. xcvj. Ignis ante ip̄m p̄cedet. De. iij. elementa vero calore soluent̄. Quilibet aūt istoꝝ statuū distinguit̄ multipliciter. ¶ Circa statū

enoch et helye nota q̄ ante ip̄m p̄cedent q̄ttuor. Primo discidium
vulgariter teilung. regnoꝝ a romano impio. ij. thes. ij. Nisi ve. dis.
primū scz oīm regnoꝝ a romano impio. Vnde glo. sup illud dan.
vij. et habebat cornua decē. dicit Appinquāte die iudicij romanū re
gnū scindet in decē regna. Secundo inobediētia eccīaꝝ romane ec
clesie. vt dicit glosa sup premisso verbo apl'i. Nisi vene. dis. Tercio
ypocrisis religiosoꝝ et hereticoꝝ. j. Thi. iiij. In ypocrisi loquentiuz
mendaciū. Math. xxiiij. Surgēt pseudo christi et pseudo ꝓphete et
multos seducēt. Quarto vniuersalis excitatō p̄lioꝝ. Math. xxiiij. Sur
get gens ꝯtra gentez. et regnū aduersus regnū. ¶ Post h̄ sequit
p̄dicatio helye et enoch. q̄ reddit cōmendabilis a tribꝫ. Primo a tē
poris diuturnitate. Apoc. xj. Dabo duobꝫ testibus meis et ꝓpheta
bunt mille ducentis. lx. diebꝫ. i. tribꝫ annis et dimidio. q̄ tanto tpe
christꝰ p̄dicauit. Secūdo a virtute verboꝝ ibidē. Si q̄s voluerit no
cere eis. ignis exeat d̄ ore ip̄oꝝ et deuorabit inimicos eoꝝ. et si q̄s
voluerit eos ledere sic oportet occidere eū. Hi habent potestatem
claudēdi celū ne pluat tpe ꝓphetie eoꝝ. et ptātem habēt sup aquas
cōmutādi in sanguinē. et pcutere terrā plaga q̄tienscūq̄ voluerit
Tercō a patiēdi ꝯstantia. Ibidē. Et cū seruierit testimoniū suū be
stia q̄ ascendet de abisso. interliniaris. i. antichristꝰ q̄ ascendet ad re
gendū p tenebrosos demones faciet aduersus eos bellū. et occidet
illos et vincet. et corpa eoꝝ iacebūt in plateis ciuitatis magne que
vocat̄ sodoma. glosa interliniaris scz hierusalē. dicit magna virtuti
bus nūc vero sodoma ē mutata. q̄ nemo p̄dicabit i ea. et egiptus.
interliniaris. i. tenebrosa sine ꝯgnitōne dei. vbi dn̄s illoꝝ scz enoch
et helye. crucifixꝰ est. Et videbūt de ꝓpl'is et tribubꝫ et liguis et gē
tibus corpa eoꝝ p tres dies et dimidiū. et corpa eoꝝ nō sinent po
ni i monumētis. interliniaris. vt memoria habeat̄ eoꝝ. ⁊ habitantes
terrā gaudebūt sup ip̄is. iterliniaris. q̄ iustoꝝ afflictō est ꝯsolatio
maloꝝ. ⁊ iocūdabunt̄ et munera mittēt adinuicē. qm̄ hi duo ꝓphe
te cruciauerūt eos. interlinia. ꝯtradicendo iniq̄tati ipsoꝝ. q̄ habitāt
sup terrā. et pꝰ tres dies et dimidiū spūs vite intrabit i eos ⁊ ste
terūt sup pedes suos et timor magnꝰ cecidit sup omēs illos q̄ vi
debant illos ⁊ audierūt vocē magnā d̄ celo dicentē illis. Ascendite
huc scz ad ꝯsortiū angeloꝝ seu sanctoꝝ. et ascenderūt in celū in nu
be q̄ illos refrigeret. et inimicos terreat. et viderūt eos inimici eiꝰ
E ¶ Circa statū et psecutōnē an̄xp̄i notāda sūt nob q̄nq̄. scz ortꝰ āti
E christi et ꝓgressus. cultꝰ. ꝯflictus. et obitꝰ. ¶ Circa ortū eiꝰ nota
q̄ttuor. Primo vnde nascet̄ q̄ de tribu dan. Gen̄. xlix. Fiat dan co
luber in via. Et in apoc. Dan nō scribit̄ i catalogo scōꝝ i detestatio

nem antichristi. Secūdo qūo nascet. qꝛ de formicatōne. et nō de vir
gine sic quidā finxerūt. ij. Thes. ij. Et reuelet homo peccati. i. de pec
cato cōcept⁹. Tercō qūo confouebit in vtero qꝛ opatione dyaboli
Nam sicut dicit augustin⁹. spūs malign⁹ descēdet in vterū matris
et ex virtute dyaboli confouebit et implebit antichrist⁹. Non tam
erit in antichristo dyabolus sic in demoniacis. qꝛ tūc sibi nō impu-
taretur peccatū. ꝫ qꝛ sic possidebit eū ꝙ ꝓ sua voluntate inclinabit
eū cū assensu liberi arbitrij. Vnde sup illud. ij. ad Thes. ij. cui⁹ aduē-
tus erit ꝑm opationē sathane. dicit glo. Non tñ sine ꝯsensu vt frene
tici q̄ culpā nō habēt. qꝛ si sic vexaret a dyabolo nō imputaret q̄d-
quid ageret. Qꝛ at incipiat esse mal⁹ ex vtero matris ꝓbat illud ps.
xlviij. Transgressorē de vētre noui te. Hoc dicit antichristo. Sicut
hiere. j. dicit beato iohi baptista. Prius q̄ꝫ te formarē in vtero noui
te ꝛc. Quarto vbi nascet. qꝛ in babilonia. Apoc. xvij. Babilon mag
mater fortitudinis ¶ Circa ꝓgressuꝫ nota q̄ttuor. Primo vbi nu G
trietur. qꝛ in illis ciuitatibꝫ corosaim et bethsaida. Vnde sup illo ver
bo math. xj. ve tibi corosaim. ve tibi bethsaida. dicit aug⁹. Ido imp-
catur et imꝓperat de⁹ istis ciuitatibꝫ. qꝛ in eis ꝯuersatur⁹ est fili⁹ p
ditōnis. Secūdo a quibꝫ nutriet. qꝛ a malchitis ⁊ magis babilonis
et docebunt eum omnem artem magicam. sicut dicit augustinus.
Nutrietur etiam a spiritibus malignis. quia propter incantatōnes
suas quotidie ei famulabuntur. et assistent ei comites in diuersis.
Apocal. xvj. Vidi de ore bestie et de ore pseudo prophete propter
incantatōnes quas de ore emittet exire tres spiritus immundos.
Tercō qui populi ei adherebunt. qꝛ popul⁹ iudeorum. Ioh. quito.
Ali⁹ veniet in noie ipi⁹ et illū accipiēt. Quarto i qua etate incipiet
hec oīa. qꝛ in adolescētia. Ecc. iiij. Vidi cūctos viuētes q̄ ambulabāt
sub sole cū adolescente scdo scꝫ antichristo. Nam p̄mus adolescens
fuit christ⁹. In illa ergo etate incipiet p̄dicare qua ⁊ christ⁹ ¶ Cir H
ca cultū eius similiter nota quattuor cult⁹ p quos attrahit diuisos
ad se. Primo ergo vt attrahat ad se iudeos dicet se esse messiā in le
ge ꝓmissum verum deum et verū hommē. et reedificare templū sa
lomonis. dicens se velle restaurare ritum moisi. secunda Tes. scdo.
Qui gloriatur et extollitur super omne quod dicitur deus. aut qd
colitur. ita vt in templo dei sedeat ostendens se tanq̄ꝫ ipse sit deus.
Dicet enim iudeis se velle destruere omnem ydolatriam. Danie
lis vndecimo. Eleuabitur aduersus omnem deum. Verumtamen
cor eius erit ad destruendum omnem cultum iudeorum. Eodem
octauo capitulo dicitur. Et cor eius aduersus testamentum san-
ctum. Item in eodem octauo capitulo. Vsqꝫ ad p̄ncipeꝫ fortitudīs

magnificat⁹ ē et ab eo tulit iuge sacrificiū. Secūdo vt attrahat gēti
les ⁊ ydolatras. faciet simulacrum ⁊ statuam. et per incantatōnes
mittet in ip̄m spiritū malignū ad dandū responsa. et vocabit ip̄m
deū moazim. Apoc. xiij. Datū est ei vt daret spiritū imagini bestie
vt loquat̄ ipsa imago bestie. et faciet vt quicūq; nō adorauerit ima-
ginē bestie occidat̄. Dan. xj. Deū patrū suoꝝ nō reputabit. deū aūt
moazim statuet in loco suo et venerabit̄. Moazim interp̄tat̄ presi-
diū. q; ponet̄ edictū vt quicūq; fugerit ad statuā illā sit secur⁹. ⁊ nō
occidat̄ ob reuerentiā statue. Hāc etiā imaginē faciet ab oīb⁹ adora
ri vt dicit̄ apoc. xiij. Tercō vt attrahat ad se christianos dicet se chri-
stū venisse ad iudiciū sic̄ ꝓmisit in euangelio. Et oñdet se mortuū.
et tercia die resurget. Apoc. xiij. Et vidi vnū de capitib⁹ suis quasi
occisuz ī morte. Interliniaris. Simulabit se antichrist⁹ mortuū. et ꝑ
triduū latēs p⁹ apparebit dicēs se suscitatū. ⁊ plagā mortis ei⁹ cura
tā. Glosa. Arte magica ascēdet in aera ferentib⁹ eū demoib⁹. et sic
curabit̄ plaga mortis ei⁹. ⁊ q̄ p̄us mortu⁹ credebat̄. post viu⁹ repu
tabit̄. Et h̄ ē qd̄ ibidē sequit̄. Et admirata est vniūsa terra p⁹ bestiaz
Et adorauerūt draconē scz dyabolū. q̄ d̄dit ptātē bestie scz surgēdi
et adorauerūt bestiā. i. ātichristū. Quarto vt attrahat ad se oēm hoiez
peritū et magnū ponet caracterē in frōte ⁊ manu dextera vt disti
guant̄ siu ab alienis. et nemo possit emē vel vendē nisi habuerit si
gnū. Apoc. xiij. Faciet omnes pusillos et magnos. diuites et pau-
peres. et seruos et liberos habere caracterē in manib⁹ et ī frōt b⁹
ne q̄s possit emē vel vendē nisi habeat caracterē bestie aut nomē
I eius. Circa conflictū ei⁹ nota q̄ ꝯtra triplicē ꝓpl̄m dimicabit scz
contra clericos. nobiles. et mercatores. Clericos et laicos expugna
bit. et ad se trahet ꝑ rōnes naturales. Erit em̄ valde instructus in
scriptūs ph̄oꝝ. Dan. viij. Surget rex impudens facie. et intelligēs
ꝓpositōnes. Iob. xiiij. De ore ei⁹ lampades ꝓcedūt. i. rōnes natura
les ph̄oꝝ. Milites et nobiles expugnabit et ad e trahet ꝑ distri-
butōnē terrarum et dignitatū. Dan. xj. Multiplicabit gloriā. et da
bit potestatē ī multis. et diuidet terrā gratuito. Mercatores expu
gnabit et ad se trahet ꝑ auꝝ et argentū. Dan. xj. Domīabit̄ thesau
rorū auri et argenti. et in oīb⁹ p̄ciosis egipti. In eodē. viij. In copia
rerū occidet plurimos. Demones em̄ reuelabūt ei omnes thesau-
ros abscōditos. ⁊ maxime loculos salomoīs q̄s ip̄e suffodi fecit. An
tiquitus em̄ homines morientes absconderunt thesaurum suum
sperantes se redire post longum annum quem ponebant philoso-
phi ad eundem locū et carnaliter viuere sicut p̄us. et ideo in sepul-
cris antiquorum frequenter est inuentus thesaurus. Hec sepulcra

inueniet dyabolus antichristo. Iob. xxxj. Ipse ad sepulcra ducet et
in ꝯgerie mortuorꝫ vigilabit. In eodē. xlj. Sternet sibi aurꝫ q̄si lutū
Populus etiā minor similiter distinguit ī tria genera hoīm. scꝫ in
simplices. infirmos. ⁊ pfecte penitētes. Simplices ad se trahet per
falsos ꝓphetas. i. p̄dicatores. infirmos p tirānos. et pfectos p falsa
mirabilia. Hec tria notat dn̄s ī euāgelio Math. xxiiij. cū dicit. Sur-
gent pseudo ꝓphete. i. pseudo christi. ad decipiendum simplices. et
tradēt eos ī magnā tribulatōnē et occident. ad infirmos cogēdos.
et dabūt signa magna vt si fieri pōt in errorē inducant electi. ad p
fectos cōmouēdos. Propt̄ has omēs tribulatōnes et psecutōnes
sathanas dicit soluēdꝰ circa diē iudicij et dabit ei libera ptās tēptā-
di hoīes et nocendi. Apoc. ij. Cū ꝯsummati fuerint mille anni. i. cū
appinquauerit finis mūdi. millenariꝰ em̄ est numerꝰ pfectꝰ. soluet
sathanas. i. dabit ei libera ptās temptādi. Et postea iterū religabit
in iudicio. Apoc. ij. Et dyabolꝰ q̄ seducebat eos missus est ī stagnū
ignis et sulfuris vbi est bestia et pseudo ꝓphete cruciabunt in secu
la seculorꝫ. ¶ Circa obitū antichristi notāda sunt q̄ttuor. scꝫ tempꝰ
psona interficiēs. locus et modꝰ. Primo nota tps. qꝛ postq̄ꝫ p̄dica-
uerit tribꝫ annis et dimidio. sex diebus post mortē helye et enoch
interficiet. Apoc. xj. Ciuitatē sanctā calcabūt mensibꝫ. xlij. Dan. xij.
Vsqꝫquo finis horꝫ mirabiliū. i. q̄nto tpe durabit psecutō ātichristi.
Et rn̄dit angelꝰ et iuraiut p viuentē ī secula seculorꝫ. Quia tps tem
pora et dimidiū tps. i. vsqꝫ ad tres annos et mediū. Secūdo nota
psonā interficientē. qꝛ ipe christꝰ interficiet. vel michahel misterio
interficiet. christꝰ vero autoritate. ij. thes. ij. Quē dn̄s interficiet spi-
ritu oris sui. In historijs scolasticis dicit ꝙ quedā audiet vox ī aere
dicēs. Morere. Et statim fulminabit antichristꝰ. Tercō nota locum
qꝛ in illo loco morietꝰ vnde christꝰ ascendit scꝫ ī mōte oliueti. Con-
gregabit em̄ multitudinē exercitꝰ sui. et cū fuerit in sup̄mo glorie
sue p̄ multitudīe exercitꝰ sui interficiet ī valitudine sua. Dan. xj. Ve
niet in valitudīe vt conterat et figat tabernaculn̄ suū int̄ maria sup
montē inclitū. Maria appellat mare mortuū et circūadiacentia ma
ria. Montē inclitū appellat montē oliueti. Et sequit. Veniet vsqꝫ ad
sūmitatē eiꝰ scꝫ mōtis oliueti. et nemo auxilietꝰ ei scꝫ qn̄ interficiet a
christo. Quarto nota modū qꝛ interficiet subito et absqꝫ manu ho-
minis et cūctis vidētibꝫ. Iob. xxxiiij. Subito morietꝰ et auferēt vio
lentū. id ē. antichristū. sine manu. In eodē quarto capitl̄o. Vidētibꝫ
cunctis precipitabitur. ¶ Circa tercium scilicet statum purgatio-
nis que fiet per ignem nota preambula que sequentur statū anti-
christi et precedent ignem purgatōnis. ¶ Primo ergo precedet

spaciū penitendi post mortez antichristi ꝯ dabit spaciū·xlv· dieꝝ ad penitentiā illis qui in ꝑsecutōne antichristi negauerūt fidē· Dañ· xij· In tpe illo cū posita fuerit abominatio ī dsolationē ·i· antichristꝰ q̄ abominabilē se exigebat ad adorandum ·dies mille·ccxc·i·tres annos cū dimidio·qꝛ tanto tpe durabit· Et postea sequit· Beatꝰ qui expectat et ꝑuenit ad dies·M·ccc·xxxv· In h̄ em̄ numero inueni tur spaciū·xlv·dieꝝ datū ad penitēdū· Nā si dieb⁹ mille·ccxc·addantur dies·xlv·sunt·M·ccc·xxxv· Est ꝯ sensus· Beatꝰ qui post hos dies ꝑsecutōnis vixerit qui sunt dies mille·ccxc·et peruenit ad dies xlv·supadditos ad penitentiā·qui simul omēs fiūt· M·ccc·xxxv·sic dicit magister ī historijs in vltima visione daniel· Et ī isto tpe omnes iudei conuertent· ps·lvj· Conuertent ad vespam et fam·pa·vt ca·s·mūdi· Vidētes em̄ se deceptos ab antichristo ꝯuertent ad christum· Et istud tps vocat statꝰ securitatis· Dicēt em̄ tūc mīstri antichristi· Licet eī ꝑnceps noster ē mortuꝰ·tn̄ pacē et securitatē habemus·et ducēt vxores et ꝯuiuia celebrabūt· Et cū dixerint pax et securitas·tūc repētinꝰ supueniet eis interitꝰ vt dicit apl's·j· Thes·v· Quia vt dicit math·xxiiij·sic in dieb⁹ noe erāt homies edētes et bibentes et nuptui se tradentes·sic erit ī aduētu antichristi· Post hūc statū erit status signoꝝ q̄ ponit hiero·q̄ supradicta sunt·si tn̄ sunt vera·nā de eis apud theologos doctores dubitatō est· Quidā em̄ dicūt ꝙ possibilia sunt·et possibile videt ea sic euenire Quibusdam aūt videt oīno absurdū·et dicūt ꝙ statim post ꝑhabitum tps mūdus cōburet· Quidq̄d aūt sit ꝑdicatoris arbitrio reliquat· ¶ Post ꝑdicta ꝯ ꝑambula sequet statꝰ purgatōis q̄ fiet ꝑ ignē·nā virtute dei ignis maximus generabit in terra ex ꝯcursu oīm causarum superioꝝ et inferioꝝ·que ex sua natura habēt virtutē igniendi· que omīa diuīa vtus faciet simul ꝯcurrē Sicut factū ē diluuiū ex ꝯcursu oīm causaꝝ q̄ habēt pluuiā generare·vt dicit augꝰ· Qui ignis faciem huiꝰ mūdi purgabit·et tm̄ ascendet q̄ntū aqua diluuij·q̄ purgabit bonos quos inueniet·si aliq̄d in eis purgandū fuerit· Boni vero et ꝑfecti qui nihil purgabile habebūt resolutōnē in corpibus patient sine aliqua lesione et pena vt dicit augꝰ· Malos aūt concremabit· Innouabit etiā elemēta·ij·pet·iij· Elemēta calore soluentur· Glo· Consumpti ꝑ ignē meliorē spēm reassumēt· Et qꝛ postq̄z iste ignis cōbusserit mūdū descendet ad infernū cū reprobis diuisa ab eo luce·ps·xxviij· Vox dn̄i intercidētis flamā ignis· Vbi basiliꝰ Dominꝰ ita recidet flamā ignis vt electis luceat et reprobos exurat Et ī tali exustione oīa maria et oēs aq̄ ꝑter occeanū ꝯburent·et tra eq̄bit et remanebit lucida vt cristallꝰ·ꝛ sic pz ꝑmū ¶ Sequit scdz scz

cōcomitantia ipm iudiciū q̄ erūt mlta scz resurrectio corpū vtute
diuina. et cōgregatio eorūdē ad vallē iosophat virtute angelica. Et
tūc christ⁹ veniet ad iudiciū ad dictā vallē et cū iniustis et peccato
ribus disceptabit. Oia h̄ quecūqz in iudicō ꝯcurrēt in p̄cedenti ser:
mone satis diffuse dicta sunt. et ideo hec ibi req̄re. et hic ampli⁹ nō
dicat̄. Et sic patz scd̄m. ¶ Sequit̄ terciū scz sequentia post iudiciū scz
status inouatōnis mūdi. q̄ erit post iudiciū ascendentib⁹ electis cū
christo ad celū. et descēdētib⁹ impijs ad infernū. qꝛ sic hō innouabi
tur in corpe et ī omib⁹ sensib⁹ corpis c⁹ innouatōni hic nō insisto.
qꝛ ad resurrectionē corpis ptinet. ita mūdus inouabit̄ post iudici
um et supiora et inferiora. In supioribꝫ inouabit̄ firmamentum. qꝛ
quadā luce resurrectōis clarebit et q̄escit mobile vlteri⁹ nō mouē:
dū. Vnde glo. sup illud esa. celi sic fum⁹ liq̄scēt. dicit. Celi noui et ter
ra noua q̄si quadā resurrectōis virtute glorificata clarebūt. Itē in
nouabit̄ sol. qꝛ lucebit septēpliciter sic lux septē dierꝝ. i. lux añ pctm̄
qꝛ p peccatū oīa sunt deteriorata in odiū hoīs. Esa. iij. Erit lux solis
sic septē dierū. Vbi dicit glo. q̄ in septuplū pl⁹ lucebit q̄z fecit ante
pctm̄. Stabit etiā imobilis in oriēte vbi creat⁹ est. nunq̄z ad occa:
sum tendēs nec eclipsim patiens. Abacu. iij. Sol ⁊ luna steterūt in
habitacl'o suo. Propter h̄ totū tps futurꝝ dicit̄ vna dies qꝛ ei nox
nō succedit. Zach. xiiij. Erit dies que nota est dn̄o et nō dies neqꝫ
nox. Et qꝛ vt dicit phus. Temp⁹ est numer⁹ mot⁹ p prius et poste
rius. et mot⁹ nec ī firmamēto nec in sole et astris erit. sequit̄ q̄ vl:
terius tps nō erit. Apoc. x. Temp⁹ iam nō erit. Itē inouabit̄ luna.
qꝛ habebit lumē a se et nō a sole sic modo habet. ps. lxxxviij. Luna
pfecta ineternū. Itē habebit tantā lucē q̄ntā habuit sol añ peccatū.
Esa. iij. Erat lux lune sic lux solis. Itē nō minuet̄ nec deficiet nec pa:
tietur vltra eclipsim. Esa. vj. Non occidet vltra sol tu⁹. et luna tua
nō minuet̄. In inferioribꝫ vero innouabunt̄ q̄ttuor elemēta. et pri:
mo ignis qꝛ clarior erit. Secundo aer qꝛ erit sine turbine pluuia et
tonitruo. Itē ex aere et luce infusa erit vnū corp⁹. sic cristall⁹ habz
lucē incorpatā. mō lux accedit aeri et recedit. Vñ ī illa alteratōe q̄ fi:
et p ignē illa cōmunicabūt. aer. ignis. celū. et aqua et oīa ista dicent̄
celū vnū. Vnde in apoc. xxj. vidi celū nouū et terrā nouā. sumit̄ ce:
lum ꝓ tribꝫ elemētis. sic dicit glo. Itē carebit q̄litatibꝫ corruptibili:
bus. sic caliditate. frigiditate. humiditate. et siccitate. remanebūt tñ
qualitatū radices in aere Tercō aq̄ qꝛ ī aere nō erit fluxibilis. Et qꝛ
ista est proprietas p̄ncipalis aque ꝓpter hoc dicit̄ apoc. xxj. Et ma
re iam non est. Item carebit potentia extinguendi. Sapientie. xix.
Aqua extinguendi naturam oblita est. Item carebit corruptione

et potentia corrumpendi. qꝛ omis corruptio ab humiditate ē que
in aq̄ nō erit. Vñ glo. sup illo verbo. ij. pet. iij. elemēta calore soluēt.
dic̄. Elem̄ta q̄ttuor q̄bꝫ h̄ mūdꝰ ꝯstat. ille magnꝰ ignis ꝯburet neqꝫ
oīa cōsumet vt nō sint. ꝫ duo ex toto cōsumet. duo ī meliorē restitu
et faciē. Qd̄ quidā exponūt de igne et aqua q̄ ex toto dicūt cōsumi
quo ad vsum illaꝝ qualitatū scꝫ caliditatis ⁊ humiditatis. Aqua em̄
nō habebit potestatē extinguēdi vel fluēdi. neqꝫ ignis cōburendi
Quarto inouabit̄ t̄ra. qꝛ nō erit obscura. ꝫ lucida sic̄ cristallꝰ. Itē nō
habebit vsum germīandi. nec in ea erunt vegetabilia. Itē erit tota
plana. Esa. xlviij. Humiliabit̄ oīs mōs et collis. Hāc innouatōnem
expectāt omēs creature. Propt̄ qd̄ dicit apl̄us ro. viij. q̄ oīs crea
tura ingemiscit et ꝑturit vsqꝫ adhuc. qꝛ ip̄a creat̄a liberabit̄ a serui
tute corruptōnis in libertatē filiorum dei. Ibidem ꝛc.

De epistola sermo quartus

Quecunqꝫ scripta sunt ad nostrā doctrinā scripta sunt. Ro.
xv. In hac dn̄ica ecc̄ia recitat aduentū christi ad iudiciū ge:
nerale in fine mūdi. de q̄ iudicō multa scripta sunt valde. et
p̄cedentia signa et ꝯcomitātia et subsequētia vt in p̄dictis ē osten:
sum. q̄ omīa sunt scripta. et ecclesia recitat ad nos erudiendū. vt de
ip̄o iudicō ⁊ de his q̄ ad illud concurrūt eruditi ad ip̄m p̄paremur
vt docet. Iacula em̄ q̄ p̄uident̄ minꝰ feriunt vt dicit gre. De hac
em̄ materia epl̄a p̄sens loq̄ videt̄ ondens q̄ oīa q̄ deꝰ pater ꝓphe:
tas suos scribē mādauit. et q̄ eiꝰ filiꝰ hō factꝰ in terra ē opatus. oīa
sunt ad nostrā doctrinā. et aīaꝝ salutē ꝑpetuo cōsequendā. In qua
quidē epl̄a apl̄s q̄ttuor facit. Primo em̄ totā diuinā paginā ad no
strā dicit esse scriptā eruditōnē. ibi. q̄cūqꝫ scripta. Secūdo vt omnes
idē sentiamꝰ exēplo christi et s̄m christū. et hoc ad dei honorem. ad
ip̄m deū suā fundit orōnē ibi. deꝰ aūt patientie et solatij det idip̄m
vobis sapere ꝛc. Tercō vt in obsequijs caritatis et infirmitatū to:
lerantia inuicē supportemꝰ. sic̄ et christꝰ nos suscepit et supportauit.
piā ponit exhortationē. ibi. ꝓpter qd̄ suscipite inuicē sic̄ et christus
suscepit vos. Quarto vt omī gaudio spūali et pace repleamur ite:
rato subiūgit dep̄catōnē. ibi. Deus aūt spei repleat vos oī gaudio
et pace ꝛc. Primo g̊ dicit totā scripturā ad nostrā esse scriptam
eruditōnē et h̄ ē. q̄cūqꝫ scp̄ta sūt siue ī ve. te. siue ī no. te. siue d̄ d̄o si
ue de celo vel de mūdo vl̄ iferno vel de āgelis vl̄ d̄ aīabꝫ vel d̄ ad
uētu xp̄i ī mūdū. vel de aduētu eiusdē ad iudiciū. oīa ad eruditōem
nr̄aꝫ deꝰ scribi fec̄ ꝑ s̄uos suos vt ī ip̄is d̄ credēdis sp̄ādis ⁊ agēdis

erudiamur·et vt per patientiam in aduersis·et per consolatōnē in
ꝓsperis scripturarū·id est·quas scripture docent et mandant habē
veram spem de bonis eternis mereamur· vt nec ꝓpter adūsa nec
ꝓpter ꝓspera ab istoꝝ spe dcidam⁹· Hoc em̄ scripte mādāt vt no
frāgamur aduersis nec ꝓsperis dissoluamur· sed firmā spem tanq̄z
anchorā in adūsis et ꝓsperis retinētes ad brauiū supne vocatōnis
curram⁹ ¶ Circa h̄ verbū·ad nostrā īstructōnē·notandū ꝙ mlta
scripta sunt tā in veteri q̄z ī nouo testamēto·a q̄bꝫ tam magnā do:
ctrinā accipe possum⁹ et dēm⁹· Hoc est em̄ magis latū verbū ad p̄
dicandū et exponendū q̄z sit in tota scripta· Vbi nota ꝙ ē q̄druplex
liber·scz liber creature·liber scp̄ture·liber grē·et liber glorie· In q̄li
bet istoꝝ mlta sūt scp̄ta ad nostrā doctrinā ¶ Primꝰ liber ē liber
creaturaꝝ de q̄ dicit̄ gen̄·j· In p̄ncipio creauit deus celū et terrā scz
ꝯtinēs et ꝯtentū· Ex q̄ īstruimur ad fidē de deo habendā·qꝛ ī reꝝ
creatōne relucet dei oīpotentia q̄ patri appropriat̄· In reꝝ v̄o ordi:
natione dei sapiētia q̄ filio attribuit̄· In reꝝ aūt ꝯseruatōne dei boni
tas·q̄ spūsancto attribuit̄· Ex q̄ patz ꝙ vn⁹ est de⁹ in tribꝫ ꝑsonis
ꝯsistēs·q̄ creauit ordinauit et regit oīa· Ro·j· Inuisibilia dei ꝑ ea q̄
facta sunt ītellecta ꝯspiciūtur·sempitna q̄z virt⁹ ei⁹ et diuītas·sap̄·
xiij· A magnitudine em̄ spēi et creature cognoscibilit̄ poterit eoꝝ
crator videri· Iste vocat̄ liber creaturaꝝ in q̄ mirabilia possumus
speculari· Prou̅· ¶ Vade ad formicā o piger·et cōsidera vitā eius·
et disce sapientiā· Et dicas hic de obediētia celi et de fructuositate
terre·de elemētis·et de nata multoꝝ aīaliū· ¶ Secūd⁹ liber ē liber
scripte qui ꝯtinet totū vet⁹ testament[illegible] q̄ mlta sunt scripta· Nā
p̄mo īuenim⁹ scriptum ī gen̄·j·c·ꝙ de⁹ [illegible]iem magna excellētia do
tauit· Faciam⁹ inq̄t hoīem ad imaginē nrām vt p̄sit piscibꝫ maris
et volatilibꝫ celi et bestijs terre vniūseq̄z creature· De cui⁹ excellen
tia mirat̄ ꝓpheta ī p̄s·dicens· Quid est hō ꝙ memor[illegible] ei⁹ [illegible]mia
subiecisti sub pedibꝫ ei⁹ ꝛc· Ex q̄ īstruimur ꝙ maximā [illegible]lectōne ad
deū habē dēm⁹ qꝛ tales nos fecit et oīa ꝓpter nos· Instruimur et
ꝙ aīam et natam nostrā sic excellentē ī magna reuerētia et purita:
te cōseruare dēm⁹·et nō ī luto vicōꝝ labefactare· Ecc̄·ix· Fili ī māsue
tudine serua aīam tuā et da illi honorez s̄m meritū et sanctitatē·i·
dignitatē· Scdo inuenim⁹ etiā sc[illegible]ptū ī gen̄·ꝙ de⁹ ꝓpter pctm̄ et
mādati trāsgressionē expulit hoīem d̄ paradiso et q̄si tota illa excellē:
tia spoliauit ac [illegible]tis bonis p̄uauit·ac īfinitis miserijs cū tota sua
posteritate adi[illegible]icauit· Ex q̄ īstruimur ꝙ supra oīa et valde pctm̄
detestari dēm⁹ qd̄ nob̄ tot boā abstulit et tot mal̄ addixit· Ecc̄·xxj·
Qui ī vno offendit mlta boā ꝑdet· Tercō īueim⁹ ī scriptis iterū in

gen̄·vj·ca·quod ꝓpter pecatū carnis·oīs em̄ caro corrupat viā suā
de⁹ totū genus humanū preter septem in diluuio deleuit et dixit·
Penitet me fecisse hoiem·Ex q̄ istruimur ꝙ carnalis ꝯcupiscentia
est illa vorago in q̄ gen⁹ hūanū suffocat·et ē ignis ip̄m cōsumēs·
Ad qd̄ sig̃ficādū ignis sup̄ sodomitas descēdit turpiori carnis pec
cato fedatos·Iob·xxj·Ignis ē vsq̄ ad ꝯsumatōnē deuorans et oīa
eradicās scz germīa v̄tutū·Et ido q̄ntū possum⁹ corp⁹ nostrū ma
cerare dēm⁹·ne talit̄ suffocemur et talit̄ ꝯburamur·Aug⁹·Carnez
vrām domate ieiunijs et abstinētia esce vel pot⁹ q̄ntū valitudo p̄
mittit·Vnde de istis dicit̄ heb·xj·Circuierūt in melot·i pel·ca·ege·
ā·affli·ꝛc·Quarto inuenim⁹ scriptū iterꝫ i gen̄·xj·c·ꝙ in edificatōe
t̄ris babi·diuisit labiū vnū i ·lxxij· linguas· quaz filij hoīm ex mag̃
supbia edificabant coquētes lateres ꝑ saxis et bitumē ꝑ cemēto·c⁹
cacumē vsq̄ ad celū volebāt erigē·vt ex altitudīe nō timerēt āpli⁹
a diluuio aq̄·ꝛ ex lateribꝫ q̄ n̄ ledūt̄ ab igne n̄ timerēt futurꝫ iudiciū
p̄ ignē fiēdū· et sic cogitabāt dei potētiā subt̄fugē·Ex q̄ istruimur
ꝙ oīs diuisio et discordia est ex supbia· ab ip̄a em̄ oīs p̄ditio iniciū
sumpsit·vt dicit̄ thob·iiij·Quicūq̄z em̄ peccat supbit et ꝯtra deum
erigit̄·dū ei⁹ mādata cōtēnit et ꝯtra ip̄a facit et ei⁹ gratiā et dona
p̄ijcit tanq̄z lutū·Propt̄ qd̄ hō sepat̄ a sanctis ab eccīa iustorꝫ et a
merito passionis christi et oīm electorꝫ·a virtutibꝫ et donis spūs
sancti et pace et ꝓximi vnitate·qꝛ int̄ supbos sp̄ iurgia sunt·vt d̄r
ꝓuer·xiij·Et breuit̄ ab omī bono sepat̄·Esa·lix·Iniq̄tates vrē diuise
runt int̄ vos et deū vrm̄·Ex q̄ ptz ꝙ sup̄ oīa dēm⁹ supbiā detestari
et hūilitatē sectari·p̄ quā hō multiplicit̄ exaltat̄·j·pet̄·ij·Humiliami
ni sub po·manu dei vt vos exaltet i tp̄e ꝛc·Luc̄·xiiij·Oīs q̄ se exal
tat hūiliabit̄ ꝛc·Quīto inuenimus scriptum exo·xiij·quō deus edu
xit ꝓpl̄m suū p̄ manū validā de egipto a s̄uitute pharaonis·ip̄o cū
exercitu suo suffocato i mari·ꝛ quō mirabilibꝫ bn̄ficijs est ip̄m p̄ de
sertū ꝓsecut⁹·Nā colūna nubis p̄ diē et colūna ignis p̄ noctē nun
q̄z ip̄is defuit·et māna angelorꝫ panis cibꝫ optim⁹ p̄ q̄ttuor annos
de celo exhibit⁹ fuit eis·Ex q̄ instruimur ꝙ de⁹ ꝓpl̄m suū de manu
hostiū eripit et ip̄m inumerabilibꝫ bn̄ficijs p̄ desertū mundi ꝓseq̄
tur·Nā ignē spūssancti mittit·q̄ eos accendit et purificat et illumi
nat·et nubē refrigerij eis tribuit i adūsis·Dan̄·iij·Fecit mediū for
nacis q̄si ventū roris flantē·j·Corꝫ·j·Fidelis deus q̄ nō patiet̄ vos
tēptari sup̄ id qd̄ poteritis s̄z faciet cū tēptatōe ꝓuentū vt possitis
sustinē Et ideo si bene agim⁹ multū in deo confidē debem⁹·Psal
mo·xxxvj·Spera in dominū et fac bo·Sexto inuenim⁹ in leui·vij·
ꝙ de⁹ sacerdotes ꝛ leuitas de ꝓpl̄o seq̄strauit ad cultū d̄o exhibend̄

et instituit sacrificia ad peccatorum ostensionem. illud sacrificium verum
aque immaculate significantia per quod peccatum non est ostensum sed ab-
latum a quo fluxerunt omnia sacrameta ecclesie que habent in eius sanguine ef-
ficaciam omnia peccata delere. Ex quo instruimur quod ad cultum diuinum sp
sunt aliqui ordinandi. et quod sacramenta ecclesie per ista sacrificia figurata
deuote et pure debemus suscipere vt a peccatis mundemur et salutem
anime consequamur. Math. xvj. Qui crediderit et baptisatus fuerit saluus
erit. Ipsa enim sunt medicine leuissime et efficacissime. et sine rerum dispen-
dio omnem languorem anime sanant. sine quibus salus hominis haberi non potest.
Septimo inuenimus in libro numerorum. xxiij. c. omnes mansiones quas
fecerunt israel in deserto numeratas et inscriptas fuisse. Ex quo instrui-
mur quod omnia tempora nostra et omnia opera nostra et omnes mansiones quas
facimus in mundi deserto scribuntur in libro et in iudicio coram deo de omnibus
districtam rationem deo reddemus et propter ipsa et de ipsis iudicabi-
mur siue ad vitam siue ad mortem. Dan. vij. Iudicium sedit et libri aperti
sunt. Bern. Omne tempus tibi impensum requiram a te quod sit expensum. Math. x. Et
et capilli capitis vestri numerati sunt. quia minima vestra deus numerat.
Propter quod valde ambulare debemus caute cum obseruemur in omni vita
nostra. Eph. v. Videte quomodo caute ambuletis. Octauo inuenimus deutero-
prio. c. quomodo moises seruus dei et omnis illa congregatio que egressa est de
egipto vltra sexcenta milia hominum pugnatorum pro quibusdam peccatis omnes
preter duos scilicet iosue et caleph filium iephone mortui sunt in deserto
nec terram promissionis potuerunt intrare. Ex quo instruimur quod deus populum
suum in hoc mundo punit ne puniat in futuro. Aug. Ideo diuina bonitas
irascitur maxime in hoc seculo ne irascatur in futuro. et misericorditer adhibet
temporale seueritatem ne eternam iuste inferat vltionem. nec terram lacte et
melle manantem in hoc mundo populo suo confert vt tandem dulcedine eter-
ne satietatis reficiat. Et ideo dei flagella cum gaudio sustinere debemus. quia
in ipsis purgamur instruimur et emendamur. et vt filij dei et non vt
adulteri tractamur. Heb. xj. Quod si extra disciplinam estis. ergo adulteri
et non filij dei estis. Quem enim dicit deus corripit flagellat autem omnem filium quem re. ij.
mach. vj. Etenim non sinere peccatores ex sententia agere. sed statim vltionem
adhibere magni beneficij est iudicium. Nono inuenimus in iosue quomodo dominus
per iosue illas septem impias et pessimas nationes deleuit. et ciuitates
eorum succedit. et populus dei totam occupauit. Ex quo instruimur quod impij
et filij eorum propter eos exterminantur de terra et bona eorum alijs tra-
duntur. ps. Filij eius fiant orphani et vxor eius vidua et epi. eius ac-
al. nutantes transferentur. filij eius mendicent et eijciantur de habitationi-
bus suis. Scrutetur fenerator omnem substantiam eius et diripiat aliem labor eius. Sic
mandauit achab deleri cum tota progenie sua vt patet iij. Re. xxj. Exo. ij.

Ego sum deꝰ zelotes vindicās iniquitatē patrū in filios in terciaꝫ et quartā generatōnē. Ex quo patꝫ ꝙ dei flagella inferunt̄ bonis ad correptōnē et emēdatōnē. et malis ad exterminatōnē et futurorū tormētoꝝ inceptōnē. Vnde ī vita ista incipit eis infernꝰ et de tormētis trāseūt ad tormēta. Iob. xxiiij. Ab aquis niuiū trāseunt ad calorē nimiū. Sic trāsiuit pharao cū egiptijs de plagis ad plagas vt pꝫ ī exo. Decimo inueīmꝰ iudi. ij. c. ꝙ de mādato dei iudices ꝯstituti sunt q̄ ꝓpl'm iudicabāt vel ꝯsolabant̄. Ex q̄ instruimur ꝙ oīs potestas mīster dei est vindex in nostra ei qui male agit vt dic̄ apl'us Ro. xiij. Prou. viij. Per me reges regnant et egū conditores iusta decernūt. Ex q̄ patꝫ ꝙ dn̄is tempalibꝫ obedire tenemur ⁊ statuta eoꝝ iusta q̄ diuīe iusticie nō cōtradicunt et rite et ꝑ cōmuni vtilitate omniū statuunt̄ etiā q̄ntū ad cōscientiam seruare tenemur. et ꝯtrariū faciētes penā q̄ taxat̄ tenentur soluere. Multi aūt ꝯtrariū dicūt. male dicētes ꝙ hmōi statuta et lex si trāsgrediant̄ ea hoīes nō obligāt ꝯscientiā ꝫ bursam. Cōtra quod dicit̄ Ro. xiij. Qui potestati resistit dei ordinatōni resistit. Coll'. iij. Serui obedite ꝑ omnia dominis vestris scꝫ carnalibus nō ad oculū seruiētes quasi homībꝫ placētes. ꝫ in simplicitate cordis sicut timētes deū. Vndecimo inuenimꝰ in libro Re. j. ca. ꝙ dominus in furore filijs israel dedit legeꝫ et regiā dignitatē. Vnde dicit̄ osee. xiij. Dabo tibi inquit regē in furore meo. Ex q̄ instruimur ꝙ dignitas hūana seu mūdana nō est appetenda. nec deus libenter eā homibꝫ ꝯfert. qꝛ in ea multe vanitates et iniusticie continent̄. Vnde de saul primo rege a deo cōstituto dicit̄ ꝙ quando est factus rex nō erat vir melior in omni israel. qui postea in regia dignitate factꝰ est valde malus. Hoc est signum ꝙ temporali dignitate fulgentes et tpali iocunditate letantes nō sint multi amici dei. Et ad significandū ꝙ tempalis dignitas vana sit et per consequēs nō appetēda. Semp qn̄ in libro reguꝫ dicit̄ talis fuit et tantū regnauit. addit̄ et mortuꝰ est. Mors em̄ optime on̄dit qm̄ hūana dignitas vana est. Nā rex et impator sic̄ et ceteri sub terra recōdunt̄. nec potentia nec delicie nec diuitie eos comitātur. sed facit eos oīa p̄dicta relinquere. et meliꝰ esset eis ea nunq̄ꝫ habuisse. Iob. xxvij. Diues cū dormierit nihil secū aufert. Ecc̄. xlj. O mors q̄ꝫ amara est memoria tua homini pacē habenti in substantijs suis. Et sic patꝫ de duobꝫ libris. scꝫ creature et scripte. ¶ Tercius liber qui est liber gratie est totū nouū testamentū. quia nouū testamentū est p̄ncipaliter ipa gratia spūssancti q̄ dat̄ fidelibus a christo. Ipse g̊ christꝰ est liber gratie qui est scriptꝰ intus

et foris vt dicit ezech·ij·quātū ad diuīitatē et hūanitatē·qz vtrobiqz doctrina magna inuenit·q̄ est forma et exēplus totius christiane religionis·quē in tota vita nrā imitari et speculari debem⁹ Iob·xiij Exemplū em̄ dedi vobis vt quēadmodū ego feci ita et vos faciatis De quo libro grādis nobis restat sermo· Hz qz imbecilles sumus ad audiendū dimittat ad pñs· ¶ Quart⁹ liber est liber gl'ie in q̄ be ati legūt et ipz legēdo oīa sciūt·quē semel legere ē oīa scire vt dicit aug·Et sic pz q̄ ī q̄ttuor libris scz creaturaȝ·scripturaȝ·gratie et glorie multa scripta sunt ad eruditōem nrām·Et sic pz primū ¶ Se cūdo apl'us vt exemplo christi idem oīes sentiam⁹ et vnanimes deū honorem⁹ suā fundit orōem dicēs ·De⁹ patiētie et solatij id ē solatōis supple dator·det vobis idipm sape in alteru trū·id ē sapi enter facere·vt vn⁹ alteȝ supportare sciat et ei placere· et vt oīes credatis et idē dicatis·j·coȝ·j·Idipm dicatis oīes·et nō sint in vo bis scisma ta et ℔ sic fm ihm christū et fm exēplū ihesu christi q̄ om nes hoīes ad vnitatē reduxit·et hoc idē peto q̄ vobis vt vos vna mimes ī corde et vno ore in locutōne glorificetis deū qui vos crea uit·et p̄em dñi nrī ihu christi q̄ vos cū filio ihu christo naturali in filios adoptauit·Et sic pz secūdū· ¶ Tercō apl'us vt inuicē suppor te mus in obsequijs caritatis et infirmitatū tolerantia sic et christ⁹ su scepit nos·pia ponit exhortatōz dicēs·Propter qd̄ scz vt deū hono retis·suscipite inuicē si estis in aliquo infirmi·et si ī aliquo indigetis vnus seruat alteri·et hoc sic et christ⁹ suscepit vos ducēs et eleuās in honorē dei·glosa·id ē vt vos faceret imortales imo q̄si deos et dei filios·ps·lxxxj·Ego dixi dij estis et filij excelsi omnes Suscepit em̄ nos christ⁹ sic nutrici⁹ ad informandū·Item nras miserias to : lerando·et nobis sua beneficia exhibēdo·Sic et nos iuicē suscipe de bemus ¶ Cōsequēter ponit modū quo christus suscepit nos·qz ú deos suscepit fm veritatē·et gentiles fm misericordiā·et ostendit q̄ hic debem⁹ nos suscipere inuicē et rōne veritatis iusticie et rōne misericordie·Et hoc ē q̄d dicit·Dico em̄ christū fuisse mīstrū scz p dicatorē et apl'm circūcisionis·et ꝑt circūcisionē scz iudeoȝ·qz illis specialit missus ē et in ꝑria psona eis p̄dicauit Math·xv· Nō sum missus nisi ad oues q̄ perierūt dom⁹ israel Et hoc ꝑpter veritatem dei scz ostendēdam·Et exponit se dicēs·Ad confirmādas·id ē·implen das p̄missiones patrū·id ē patribꝫ veteris testamenti factas·Gen· xxij·In semīe tuo benedicent oīes gētes·Et sic gentes christ⁹ su: scepit ex sola misericordia·et hoc sic·Gētes aūt dico habē honorare deū sup misericordiā·id est·de misericordia sibi facta·qz nō ex opi bus iusticie que fecim⁹ nos·ꝫ fm suā misericordiā saluos nos fecit

Thi·iij·Et hoc scz q̄ gentes debent honorare deum sup̄ misericor-
dia sibi facta ꝓbat p̄ quattuor autoritates·Et prima respicit mise-
ricordiā sibi impensam sup̄ infusione fidei quā deꝰ gentilibꝫ infudit
ibi·ꝓpterea ꝯfitebor tibi ī gentibꝫ dn̄e·Secūda vero sup̄ infusione
caritatis ꝓximi·ibi·Letamī gentes cū plebe eius Tercia aūt sup̄ in-
fusione caritatis dei·ibi·Laudate dn̄m omnes gentes Quarta sup̄
īfusione vere spei·ibi·Erit radix yesse·Hec aūt sunt tres virtutes scz
fides spes et caritas·p̄ quas om̄es gentes saluate sunt·Dicit ergo
gentes laudare debere deū de misericordia sibi impensa sup̄ infu-
sione fidei quā deꝰ in misericordia eis infudit·Et hoc ē qd̄ dicit·O
dn̄e·loq̄tur christꝰ ad prēm·cōfitebor tibi in gentibꝫ·id ē·faciā gē-
tes ꝯfessione fidei tuā diuinitatē ꝯfiteri·et nomī tuo·id ē·filio tuo in-
carnato p̄ quē cognosceris sic̄ res p̄ nomē·faciā gentes cātare id ē
apte ꝯfiteri eius hūanitatē affirmādo·In his aūt duobꝫ p̄fecta cō-
sistit fides·Itē gentes debēt deum honorare ꝓpt̄ infusionē carita-
tis et vnitatis ꝓximi·q̄ ꝯiunxit eas cū plebe sua vinculo dilectōis
fidei et vnitate eccl̄ie·ita q̄ est vnū ouile et vnus pastor·Et g̊ dicit·
Letamī gentes cū plebe eiꝰ·cui ex dei misericordia vniti estis·Itē
gentes debēt deum honorare ꝓ infusione caritatis dei·In qua lau-
dēt deū ex tota dilectōe vt filij dei Et h̄ ē Laudate oēs gētes dn̄m
scz ꝓ dilectōne quā vos facit habē ad illū·laudate eū vocibꝫ et mag-
ficate muneribꝫ Itē gētes debēt honorare deū ꝓ infusiōe firme spei
q̄ fecit et facit eas sperare in xp̄z q̄ ꝓcessit de radice yesse·et a mor-
tuis resurrexit·Et h̄ ibi·Erit radix yesse·et ex hac ille ꝓcedet q̄ exur-
get scz a mortuis regē·i·ad regēdū gētes ī fide et boīs opibꝫ·et gē-
tes in eū sperabūt·id ē·p̄ eum sperabūt habē vitā eternā Gen̄·xlix·
Et ipe erit expectatō gentiū·Et nota q̄ yesse dicit̄ radix·et dauid
arbor·beata maria ramus·et christꝰ flos et fructꝰ Esa·vj·Egredietur
virga de radice yesse et flos de radice eiꝰ ascendet·Et sic pz terciū
Quarto et vltio iterato subiūgit dep̄cationē·ibi·Deꝰ aūt spei scz in-
fusor et in q̊ sperare debemꝰ·repleat vos om̄i gaudio spūali q̊ sitis
bene ordinati ad deū·et pace q̄ sitis bene ordinati ad ꝓximū·et h̄ ē
in credēdo scz in his q̄ sunt fidei sitis ꝯcordes·et v̄tute spūssancti id
ē in caritate q̄ dicit̄ spūssancti virtus·Et sic patz quartum·

Dominica tercia aduentus·de euangelio Sermo quintus

Cum audisset iohēs in vinculis opa christi mittēs duos
de discipulis suis ait illi·Tu es q̄ venturꝰ es an aliū expe-
ctamꝰ Math·xj·In hac tercia dn̄ica aduētus recolit̄ xp̄i

aduētus ad limbū. De hoc em̄ videt̄ iohs petere scz an christ⁹ qui
p se in mundū venerat etiā ad inferni claustra p se descēdat vt dic̄
gre. Per quē aduentū intelligit̄ aduent⁹ filij dei in morte hoīs In
morte nanq; fili⁹ dei et ad mortuos et ad limbū descēdit. Quiq̄dez
aduent⁹ filij dei in morte ē cum p̄paratōe et timore expectandus.
Et ideo eccl̄ia ad hunc nos om̄es fideles īuitat dicēs. Surgite vigi
lem⁹ q̄ nescitis qn̄ veniet dn̄s Luc̄. xij. Et vos estote parati q̄ q̄ ho
ra nō putatis dn̄s veniet. Potest etiā p aduentū christi ad limbuz
aduent⁹ christi in mente significari Quia sic̄ sancti prēs q̄i ī quodā
carcē ꝓ culpa primoꝝ pentū in limbo manebāt. sic et nos ꝓ eadez
culpa in valle hui⁹ mūdi detinemur. et in ea tanq̄z ꝯfinia demora:
mur et filiū dei tanq̄z in mētes nrās spūaliter venire desideram⁹ q̄
nos ꝯsolet̄ dicētes. Esa. lxiiij. Vtinā disrumpes celos et descēderes
Sic g̊ in hac dn̄ica aduent⁹ christi ad limbū recolit̄. de quo iohes ī
euāgelio hic querē videt̄ In quo quidē euāgelio q̄ttuor sūmarie ꝯ
tinent̄ Primū est iohis vinculatō dolorosa. ibi. Cum au. io. m. vm.
opa christi. Scd̄m ē iohis interrogatio fructuosa. ibi. Tu es q̄ ven:
tur⁹ es an alium expectam⁹ Terciū est responsio christi virtuosa.
ibi. Rn̄dens aūt ihs ait illis. Eun. renūc. iohāni q̄ vidistis et audistis
Ceci vident ꝛc. Quartū est de iohāne a christo facta recōmēdatō
copiosa. ibi. Illis aūt ab euntibꝫ cepit ihus dicere ad turbas de iohe
Quid existis in desertū vi. ꝛc. ¶ Primo g̊ ponit̄ iohis vinculatio ¶
dolorosa. Herodes em̄ antipas siue ascalonita fili⁹ regis herodis q̄
innocētes occidi fecit iohem vinculauit et in carcerē posuit Hero
des aūt agrippa filius aristoboli filij regis herodis et frīs illi⁹ hero
dis ascalonite. occidit iacobū frēm iohānis gladio et petrū in carce
rem religauit. Qualis g̊ pater talis fili⁹ et nepos etiā fuit In carcē
g̊ p̄dicti herodis iohes existens et audiēs mirabilia opa q̄ christ⁹
faciebat misit duos disci. suos quoꝝ noīa tacent̄. vt ex pte sua chri:
stū interrogarēt dicētes. Tu es q̄ venturus es ꝛc. Circa hāc primā
ptem scz iohis vinculatōz tria notant̄ ad nrām edificatōem scz vin:
culatōnis iohis admiratio. qūo iohes vsq; hodie in vinculis detine
tur. et quis p iohānez ī vinculis significet̄. Primo g̊ notat̄ magna
admiratio que ex iohis vīculatōe ꝯsurgit. que quidē ammiratō ex
quattuor causat̄ scz ex pte iohis ex pte herodis. ex pte herodiadis
et ex pte cause vinculatōis. ¶ Ex pte quidē iohis q̄ vt dicit chris.
iohes stola virtutū. magisteriū vite. sctitatis norma. forma iusticie
virginitatis speculū. pudicicie titul⁹. castitatis exēplū. penitentie via
peccatoꝝ venia. fidei disciplina. iohes maior homīe. par angelis. le:
gis sanctio. aplꝝ vox. silentium ꝓphetaꝝ. lucerna mundi. p̄cursor

iudicis christi castrimetator·i·loci p̄parator·dn̄i testis·et totius me
dius trinitatis·Hic tāt⁹ et tal̄ tradit̄ herodi īcarcerād⁹ et saltatrici
donat̄· ¶Ex pte vero herod̄ ꝯsurgit āmiratō qꝛ vt idem crisꝰ·dicit
herodes ꝓphanauit templū·sacerdotiū sustulit·ꝯfudit ordinē·te
merauit regnū·corrupit impiū·quidq̄d erat religionis et legis·q̄d
vite·q̄d moꝝ·q̄d fidei·q̄d discipline ꝑdidit et ꝯfudit Herodes sica
rius in ciues·in nobiles latro·in socios populator·in domesticos p̄
do·plebis interemptor·occisor filioꝝ·in extraneos homicida·in ꝓ
prios parricida·īebriās terrā cruore·sanguinē piū in poculo crude
litatis absorbuit·et hic tam nequā et scelerosus tenuit et alligauit
iohānem· ¶Ex pte aūt herodiadis ammiratio surgit ·qꝛ herodias
meretrix vxor philippi et ꝯcubina herodis fratris ei⁹·demonū incā
tatrix·impostatrix criminū·corruptrix castitatis·spectaculū demo
nū·corruptio moꝝ·homicida sancti dei·et filia dyaboli·et mat̄ iniq̄
tatis·et ad p̄ces tam neq̄ssime iohānes est īcarcerat⁹ et morti ꝯde
natus· ¶Ex pte vero cause vinculatōis āmiratio ꝯsurgit ·qꝛ ꝓpter
iusticiā quā iohānes defendebat·ꝓpter veritatē quam ꝑdicabat·et
ꝓpter sanctitatē quā ꝯtinebat ē carceri mancipat⁹ et vinculis alliga
tus ·Carissimi q̄s audiuit vnquā talia·et q̄s de talib⁹ plenaꝫ posset
reddere rōem·Ro·xj·O altitudo diuitiaꝝ sapiētie et scīe dei q̄ꝫ in
cōp̄·sunt iudi·eius et inue·vie eius·Vn̄ quidā ph̄i quesierūt· vt dic̄
boeti⁹·Si deus ē vnde tot mala·et si de⁹ nō est vn̄ tot bona Sed
ve mūdo ab scandal̄ qꝛ vinculatio hec vsqꝫ hodie manet ·Si q̄s em̄
hodie vult esse sil̄is iohāni et defendere iusticiā et loqui veritātem
et sanctitatē seruare·certe multas patiet̄ tribulatōes et reꝝ et ꝑso
ne incōmoda multa sustinet·Ad thess·iij·Om̄es qui pie volūt vi
uere in christo iesu ꝑsecutōem patient̄·Sed plorādū est frēs qꝛ ho
die pauci iohēs inueniūtur q̄ defendant iusticiā·p̄dicent veritatem
et ꝯtineāt sanctitatē·Psal̄·Nō est intelligēs aut req̄rens deū·oēs
declinauerūt simul īutiles facti sunt·nō est q̄ faciat bonū nō ē vsqꝫ
ad vnū·Et nota ꝙ sic̄ ꝓpter p̄dicta tria scꝫ iusticiā et veritatē et san
ctitatē iohēs se incarcerari ꝑmisit·ita ꝓpter alia tria sponte ad car
cerē deserti ꝑrexit·Et primo vt man⁹ quib⁹ dn̄m tangere debebat
ab oīb⁹ opib⁹ coinq̄natis mūdi hui⁹ mūdas seruaret·Secūdo vt vi
sum quo spm̄ sanctū in spē colūbe visurus erat īmaculatū custodi
ret·Tercō vt auditū quo prēm dicentē·hic ē fili⁹ meus dilect⁹·audi
tur⁹ erat·et linguā qua dictur⁹ erat·ecce agnus dei·sanctā et pu
ram ꝯseruaret·Quia g̊ tot⁹ mūdus in maligno posit⁹ ē vt dicit̄·j·
Ioh̄·v·Et int̄ latrones thesaur⁹ seruari nō potest iō ad desertū ꝯfu
git·Apoc̄·xviij·Exite de ea ꝓpl̄s me⁹·et ꝑticipes nō sitis deliciaꝝ ei⁹

¶ Secundo notandū ē ꝙ iohs vsq; hodie in vinculis tenet. Si quis
em vult similis eē iohāni et defēsare iusticiā et loqui veritatē et cō
tinere sanctitatē certe multas patietur psecutōnes .ij. thi. iij. Oms
qui pie viuere volūt in christo psecutionē patient. Iohānes em in
terptatur gratia siue in q̄ est grā. Gratia autē et virtutes vsq; ho
die in vinculis tenent et vicia regnant Tenet em in vinculis vera
fides et infidelitas et fides mortua regnāt ita vt videat tēpus iu:
dicij aduenisse in q̄ fides p pauca erit. Luc. xviij. Cum venerit filius
homis putasne inueniat fidem ī terra. Similit spes de deo totaliter
supplātata ē et tota spes ad mūdana fluxit Esa. xxviij. Posuim⁹ mē
dacium spem nrām et mendacō ptecti sum⁹ Spes mūdanoꝝ vera
citer est mendaciū qꝛ mentitur et nō dat qd̄ pmittit. Similit cari:
tas dei et pximi est extirpata et odiū et guerra vbiq; regnāt Ma.
xxiiij. Surget gens ɔtra gentē et regnū aduersus regnū et qm̄
abūdabit iniq. refr. ca. mul. Silr liberalitas nō ɔparet sed auaricia
regnat vbiq; Hiere. vj. A maiore vsq; ad minorē omnes auaricie
student. Silr castitas nō seruat sed luxuria om̄ia penetrat et corrū
pit. ps. Corrupti et abomīabiles facti sunt. Silr huilitas nō habet
sed honor et vana glia p oms querit Ioh. xij. Dilexerūt gloriā ho
minū magis q̄z dei. Et breuiter vicia vbiq; regnāt et sua abundātia
replent terrā. Gratia aūt et virtutes breuiter vinculant. Osee. iiij.
Nō est veritas et nō est misericordia et nō est scia dei in terra. Ma
ledictū et mendaciū et furtū et homicidiū et adulteriū inundaue:
runt et sanguis sanguinē tetigit ¶ Tercō notandū ꝙ p iohem in
vinculis et in carcere detentū significat homo penitēs in ergastu
lo carnis degens. Corpus em qd̄ ante pctm̄ erat palatiū glie post
peccatū factū est carcer miserie. Iob. vij. Nūquid mare aut cetus
sum ego qꝛ circūdedisti me carcē. In quo carcere hō penitēs qua:
druplici vinculo alligat scz vinculo origīalis ɔcupie. vinculo pn̄tis
miserie. vinculo actōnis praue. et vinculo caritatis fraterne ¶ Pri
mo ligatur vinculo origīalis ɔcupie. q̄ est pnitas ad malū. et diffi
cultas ad bonū. Propter qd̄ dicit apls Ro. vij. Nō ei qd̄ volo bo
nū h ago. sed qd̄ odi malū illud facio. Ecc. vij. Inueni amariorē mor
te mulierē. id est ɔcupiam mali. vincula em illi⁹ sunt manus illius.
Pronitas ad malū et difficultas ad bonū sunt man⁹ et vincula illi⁹
mulieris. Hec ɔcupia signata est p mulierē. de qua dicit luc. xiij. ꝙ
erat inclinata nec poterat sursum respicē. qꝛ vt dicit gen. viij. Sen:
sus hois et cogitatō eius ab adolescētia sua pni sunt ad malū ¶ Se
cundo ligatur vinculo presentis miserie scilicet penalitatum carnis
q̄ sunt fames sitis. frigus et calor. labor et dolor et mors. Osee. xj.

In funiculis adam trahā eos. Penalitates aūt pītes dicunt funiculi adam. q. ex adā trahunt. Hec vincula penitens humiliter sustinet .j. cor. iiij. Vsq; in hāc horā esurim⁹ et sitimus et nudi sum⁹. et colaphis cedimur. et instabiles sum⁹. Scit em̄ q. he penalitates sunt q̄si quedā medicine amare purgatie a malis et pseruatie. Gre. Quod lima ferro. qđ flagella grano. qđ fornax auro. hec tribulato viro iusto. Peccator aūt ab hoc vinculo seipm festinat soluere q̄i manum dei possit effugere dum esuriem et sitim expellit p crapulā et ebrietatem. frigus vestiū multitudie. labore aūt ociositate. dolorem vero voluptate. morte aūt medicinay sumptōe. Sed vt dicit hiere. xxix. Catenas ligneas afregisti. et facies p eis ferreas. q. in esurie et sitim sempiternā ibit. et calore et frigus intolerabile patiet. Iob. xxiiij. Ab aquis niuiū trāsibūt ad calore nimiū. Tercō ligat vinculo actionis praue. q. vt dicit .j. Iob. iij. In multis quidē offendim⁹ omēs. ps. Funes pctōy circūplexi sunt me. A quibz pctōr penitēs dū audit opa christi q̄ cecos illuiat. mortuos i peccatis resuscitat. et pctā relaxat. instant p̄curat absolui. et mittit duos nūcios ad deū scz oratōz et elemosinā. q̄ coram deo vadunt vt illuietur i mēte et virtus ei⁹ aferat. ad hec vincula afringēda. Et iō dicit. Tu es q̄ venturus ac scz in mentē meā p grām tuam vt me illumies de credēdis. et mihi robur aferas in agendis. Sic fecit cornelius centurio. de quo dicit act. x. Elemosine et orōnes tue ascēderūt in memoriā in aspectu dei. Et ideo ad eū petrus missus ē qui eū illumiauit et a vinculis peccatoy absoluit. Quarto ligat vinculo caritatis fraterne q̄ ē vinculū psanctissimū vnies aiam cum deo et omēs virtutes in aia et omēs fideles in vna eccl̄ia et opa bona oim fideliū in merito passionis christi et i merito gloriose beate virgis. Propt qđ dicit apl̄us colo. iij. Sup oīa aūt hec caritatē habete qđ ē vinculuz pfectōnis Et ad eph. iij. In caritate radicati et fundati vt possitis aphendere G. c. oi. s. q̄ sit la. lō. ac. Et sic pz primū. Secūdo ponit iobis interrogatio fructuosa. magn⁹ em̄ fruct⁹ secutus ē dum p eam discipl̄os suos ad cognitōz christi reduxit Et hoc ē. Tu es q̄ ventur⁹ es. an aliū expectam⁹. Vbi nota q. hebrei ob hoc verbū damnāt iohānem p eo q. dicūt ipm in morte de christo dubitasse. nec verā fidem habuisse de ipo. Mira cecitas. qm̄ si iobes hac interrogatōe dubitasset vel aliquo mō peccasset dns post ipm tantū nō amendasset. Nota tn̄ q. de hac interrogatōe diuersimode sancti sentire vident Gre. em̄ et hiero. sentire vident et dicere q. quesiuit si christ⁹ de seipo descensurus erat ad inferos sicut p seipm in mundu venerat. qtenus eius descensu deberz inferis nūciare sic eum iam mūdo nūciauerat

venisse. Vnde gre. ait. Querit vt sclat et si is q̄ p seip̄m venerat p se
etiā ad inferni claustra descēdat Idē dicit hiero. Ait em̄. Vnde non
ait. Tu es qui venisti sed tu es q̄ ventur⁹ es. Et ē sensus Mādā mi
hi q̄ ad inferna descensur⁹ sum vtrū te debeam inferis nūciare. an
aliū ad hec sacramēta missurus es. Ambro. vero dicit q̄ nō fide sed
pietate dubitauit. sic̄ vxor dic̄ viro eūti vltra mare. Dimittis me so
lam et filios tuos. Hoc nō dicit ex ignorantia sed ex pietate. Cris.
vero dicit q̄ nullo mō dubitauit Ait em̄. Sed nō vtiq; habz h̄ rōez
scz q̄ iohes aliquo mō dubitauerit. iohes em̄ neq; hoc ignorauit.
Hilari⁹ vero dicit q̄ nō sue ꝫ discipulor̄ ignorātie ꝯsuluit. vt em̄ sci
rent nō alium a se p̄dicatū. ad opera ei⁹ intuēda discipulos suos mi
sit. Et hec est verior sentētia vt ex christi responsione apparet. Quia
nō dixit ego descendā vel aliq̄d ad descensum ptinēs. ꝫ soluz factis
et verbis discipulos iohis certificauit qui īdiscrete ꝑ magistro suo
crebri⁹ emulabant̄ p̄ponētes eum ip̄i. Et iohes appinquans morti
noluit eos in h̄ errore dimittere. ꝫ misit eos ad xp̄m in quo inueni
rent exempla vite. lumen doctrine. et miracula glorie. p que om̄ia
cognoscere poterant q̄ ip̄e erat filius dei. Et sic pz secundū. Eun H
tes renūciate iohāni. In hac tercia pte ponit̄ christi rn̄sio virtuosa
q̄ p miracula eis respondet Nam corā eis multa miracula fecit ibi
Ceci. vi. cla. am. et termiata est ad verba ibi. Et beatus ē q̄ nō fuerit
scandalizat⁹ ī me. Act. i. Cepit ih̄s facere et docē Primo g̊ ꝓbat q̄
ip̄e erat fili⁹ dei. q̄ opa talia sil̄r et in tāta quātitate et in tali ptāte
nō orando ꝫ p̄cipiēdo fecit. que null⁹ vnquā fecit nec facere potuit
Ioh. xv. Si opera nō fecissem in eis q̄ alius nemo fecit pctm̄ nō ha
berent. In eodē. v. Opera q̄ ego facio hec sunt que testi. phi. de me
Secūdo idē ꝓbat p rōem. q̄ talis est. Beatitudo ꝯsistit in ꝯgnitio
ne deitatis et hūanitatis christi Ioh. xvij. Hec ē vita eterna vt cog.
te so. deū ver̄ et quē misisti ih̄m xp̄m. Scādalizari aūt in christo ni
hil aliud ē q̄ ꝓpter hūana opera q̄ ptulit nō credere ip̄m esse deum
Nō scandalizari aūt in christo nihil aliud ē q̄z sub hūanitate christi
credere diuitatē esse. hūane infirmitatis opib̄ n̄ obstantib̄ q̄ ptulit
Vnde scādalū ponit̄ hic ꝑ obice. Obex aūt ꝓprie dicit̄ lapill⁹ q̄ ab:
scondit̄ ī puluere. Hami⁹ etiā dr̄ abscōdi ī verme et est obex vel scā:
dalū in pisce. Vult g̊ christ⁹ hic dicere. Si ille q̄ q̄zuis videat me hu:
mane fragilitatis opa exercere. nihilomm⁹ tn̄ credit q̄ sub hūanita
te sit absconsa deitas. beatus qui tūc nō scandalisabit̄ vel scandalum
patiet̄ in me. Sic q̄ ꝓpter opa hūane fragilitatis q̄ pfero nō credit
me esse deū nec sub hūanitate diuitatē latere. scandalū patiet̄ in me
ꝓpter qd̄ capiet̄ et ꝯdemnabit̄ sic̄ piscis ab hamo. Et h̄ dicēs. tetigit

valde subtiliter istos discipulos iohis q̄ tali scandalo laborabāt dū
ꝓpter abstinentiā vite magistꝝ suū ei p̄ferebāt · nō ꝯsiderātes alia
opa que faciebat · Hoc aūt scandalū maxīe apparet in morte xp̄i vt
dicit gre · Grande em̄ scādalum mens fideliū ꝑtulit · quādo euꝫ q̄ se
filiū dei dicebat videbant capi et occidi tanq̄ꝫ a deo totalit̄ derelictū
Vnde dicebāt · Si rex israel est descē · nūc de cru · et cre · ei vt pꝫ math ·
xv · j · Coꝝ · j · Nos aūt p̄dicam⁹ christū crucifixū iudeis q̄dez scanda
lū · Et sic pꝫ rn̄sionē xp̄i in nullo ꝑtinere ad iohānem · nisi ꝙ remittit
ad eum discipulos tanq̄ꝫ magister remittit scolares ad repetitōem
magis ꝑticularit̄ instruēdos · qꝛ xp̄us alte ꝓbauerat ꝙ ip̄e erat fili⁹
dei · Quasi d · xp̄s · Eatis ad iohānē · et renūciate ei mirabilia q̄ coram
vobis feci · et q̄ me facē audistis · Naꝫ cecos illuīaui · claudos feci am
bulare · et leꝓsos mūdaui · surdos feci audire · et mortuos suscitaui ·
et paupes euāgelizaui · i · de euāgelio īstruxi · l̄ īstructores alioꝝ de
euāgelio feci · Et tūc iohes exponet vobis ꝓphiā esa · q̄ d̄ messia futo
dicta fuit · q̄ cū factis meis ꝯcordat · Qꝛ cū de⁹ ip̄e venerit et salua
bit nos · tūc scꝫ ī aduētu messie q̄ de⁹ erit apient̄ ocl̄i cecoꝝ · et aures
surdoꝝ patebūt · tūc saliet sic̄ ceru⁹ claudicās · et apta erit līgua mu
toꝝ · esa · xxxv · Itē in eodē · lxj · Euāgelizare pauꝑibꝫ misit me · Et ido
paupes euāgelizant̄ · Diuites em̄ ita sunt intēti diuitijs ꝯgregan
dis et ꝯseruādis et in tantū tꝑalibꝫ inhiant ꝙ de euangelio instrui
nihil curant · Et si aliqn̄ audiunt verbū dei a solicitudinibꝫ mūdi suf
focatur in ore eoꝝ et nō referūt fructū vt dicit̄ math · xiij · Propter
qd̄ christ⁹ dixit · Difficile q̄ pecunias · ha · intrabūt ī regnū celoꝝ · In
L eodē · xix · Moraliter aūt nota ꝙ fili⁹ dei in aduētu suo in aīaꝫ
peccatoris om̄ia sup̄dicta mirabilit̄ opatur · Et ideo iustificare im
piū est miraculoꝝ maximū · Om̄ia em̄ miracula in iustificatōe ipij
ꝯcurrunt · Propt̄ qd̄ dicit sanct⁹ aug̃ · ꝙ magis ē de impio facē piū
q̄ꝫ creare celū et terrā · Homo em̄ ꝑ peccatū septē damna patit̄ que
hic insinuant̄ · Prīo excecat̄ in mente · Sap̄ · ij · Excecauit em̄ e · ma
eoꝝ · Vere peccator est cec⁹ · Nā ducit̄ a dyabolo ad furcas inferni
et nō vidꝫ · Peccator ē sic̄ noctua q̄ in lumīe solis videre nō potest
ꝫ in tenebris meli⁹ homīe videt · Sic peccator lucē veritatis et bo
nitatis diuīe nō videt · Tenebras aūt peccatoꝝ et astutias et lucra
mūdi optīe videt · Luc̄ · xvj · Filij hui⁹ mūdi vel seculi prudentiores
filijs lucis in generatōne sua sunt · Hanc cecitatē dn̄s sanat cum fidei
lumē peccatori infūdit · ī quo om̄ia videt et cognoscit necessaria ad
salutē · Act · xv · Fide purificās corda eoꝝ · Et sine quo misteria fidei
nō cognoscit · Vnde dicit̄ esa · Nisi credideritis nō intelligetis · Et h̄
est qd̄ dicit̄ · Ceci vidēt id ē peccatores ceci in mēte tenebris pctōꝝ

illuiantur. ¶ Secdo peccator p impotentiā claudicat. Claudicare ab impotētia pcedit. Peccator em deuictus a vicijs nō potest pcede re recta via. qr vt dicit boeti⁹. posse peccare ab impotentia pcedit. qr ex hoc potest hō malū agere qr in efficatia et stabilitate boni sta re nō potuit. Exēplum daudi vel cadētis. Ex hoc em qs claudicat l cadit qr recte ire vl stare nō potest. Sic peccator ob hoc cadit i ma lū qr in bono stare n potest. Propt qd dicit aug. Peccatus mihil ē. et posse peccare nō est posse sz deficere. Itē sic daudus in omi passu versus terram flectit. sic peccator omi tpe querit tpalem mercedē et terrena cōmoda. Propterea em vadit ad eccliam facit elemosi: nā vt seruet et augeat in bonis pntib⁹. Propterea xps dicit Amē dico vobis rece. me. s. math. v. Et dicit Iob. xij. ca. Abundāt taber: nacula pdonū. Hāc impotētiā christus depellit dum ipe q est vera fortitudo aime peccatoris illabit in quo omnia potest hō Phil. iiij Omnia possum i eo q me confortat. Et p quē omnia facit Et h ē qd h dicit. Claudi ambulāt scz recti versus celū celestia querētes. ¶ Ter cio peccator lepra aime incurrit q lepra corpis in centuplū peior est q a sclo deo sanari potest. ppter quā reddit abominabilis deo et san ctis et eijcit extra castra. id ē. extra eccliaz sctōz a dyabolo deuorā dus. In cui⁹ figura mandatū est in lege qr leprosus deberz mitti ex tra castra. et caput discooptum portare. qr peccator nō potest dya bolo resistere si deus pmittit dyabolū ppias virtutes in pctōrem exercere. Qui em hz caput discooptū nō hz inimico resistere Vnde cham homicidio ppetrato ait gen. iiij. Ecce eijcis me a facie tua. ois qui inuenerit me occidet me. Qz aut peccator nō statim a dyabolo deuorat ex magna dei misericordia pcedit. Tren. iij. Misericordie dñi qr nō sumus consumpti. Hanc lepra p grām suā dns repellit quā aime infundit. sic contrariū expellit contrariū. est em contraria grē dei. p quā grām instantim⁹ ab vtraq lepra curatus est. Et naamā syrus inj. re. v. Et h est qd dicit Leprosi mundant ¶ Quarto pctōr efficit surd⁹ ab audiēdo ineffecta verba vite. Psal. cxiij. Aures habēt et nō audiēt. Pctōr efficit surd⁹ ppt strepitū mundanoz. qr tota die in do minicis mundi et int rotas fortune moratur Sic molēdinari⁹ surdus efficit in molēdina ppt strepitū mole. Propterea dicit hier. xxij. pec catori. Terra. terra. terra. audi verbū dñi. Ter dicit ira. qr peccator terrena cogitat. terrena loqtur. terrena opatur. Peccator sicut dicit ps. facit sic aspis q vt nō audiat vocē incātātis et sic capiat. obturat aures suas vnā inittēdo in eā caudam. et aliaz figēdo ad terrā. Sic peccator ne audiat verbū dei. et ne capiat ab eo. obturat vnaz aurē cauda. id ē. longā vitā sibi pmittēdo et de morte nō cogitādo Luc.

xij. Gaude aīma mea ha. mł. bo. rep. ꝛc. Aliā obturat terra scz circa terrena se totalit occupādo et in eis bonū suū ꝯstituēdo Psal. cxliij Beatū dixerūt ppł'm cui hec sunt. Hāc surditatē dn̄s expellit duz ꝑ gratiā suā tangit aures cordis et facit hoīem om̄ia mūdana ꝯtemnē et verbo vite intentū esse. Sic tetigit apł'os qui statī ad vnicuz verbum christi relictis om̄ib⁹ secuti sunt eū. vt pz math. iiij. Et hoc est qd̄ d'r Surdi audiūt sup. verbū dei cū effectu. ¶ Quīto pctōr ī aīma morte culpe morit. qr cū vita aīme q̄ ꝑ grām viuit deo in dilectione dei ꝯsistit. iuxta illd̄ hugoīs de san. victore. scio aīma mea. qr amor est vita tua. et ꝑ peccatu mortale odiū dei incurrat. liquet q̄ ꝑ peccatū aīma morit cū dei dilectōz amittit. Hec ē pessima mors de qua sup om̄ia est dolendū. et ad quā vitandā om̄ia mala sunt tolerāda. et ad quā expellēdā om̄ia sunt expēdēda. Psal. xxxiij. Mors peccatoꝝ pessima. Aug. Vera mors est quā homīes nō timēt scz separatio aīme a deo. Morit hō in corpore et om̄es amici ꝯueniunt et plorant. et curāt honorifice sepelire eū. morit in aīma et null⁹ curat et nullus dolet. et null⁹ plorat. Hanc mortē dn̄s expellit dum amorem suū q̄ est vita aīme ipi aīe infundit. ꝑ quē sapiunt ei spūalia et terrena dissipiūt. et ꝑ quē deus in eo manet et ipe in deo q̄ est beata vita aīmaꝝ vt dicit aug. j. ioh. iiij. Deus caritas ē. et qui manet ī caritate ī deo manet ꝛc. Et hoc ē qd̄ dicit. Mortui resurgūt. ¶ Sexto peccator efficit paup. qr cū om̄ia bona sint filioꝝ dei. iuxta illud. j. coꝝ. iij. om̄ia vestra sunt siue mūdus. siue mors. siue vita. siue pn̄tia siue futura. et peccator de filio dei trāsit ad dyaboli seruitutē. manifestū est q̄ om̄ia bona ꝑdit. Math. xxv. Ei aūt q̄ nō habz scz grām filioꝝ. et qd̄ habz auferet ab eo. Et si peccator bona fortune videtur habere. certe nō iuste et rite possidet. ꝫ sic predo in malū suuz qr vt dicit aug. Peccator nō est dign⁹ pane q̄ vescitur. Nulla creatura ē ita paup sicut peccator. q̄ tn̄ diuitē se dicit. qd̄ mors optime ꝓbat. qr in morte diuitias et delicias et honores totaliter ꝑdit. Apoc. iij. Dicis qr diues sum et locupletatus sum et nulli⁹ egeo. et nescis qr miser es et miserabilis paup et cec⁹ et nud⁹. Iust⁹ aūt in morte veras diuitias delicias et honores inuenit. Propt qd̄ dicit scriptura Ecc. xlj. O mors bonū est iudiciū tuum. Hāc pauptatem tollit dn̄s duz v̄tutes aīme infūdit. que vere diuitie sunt q̄ auferri nō possunt et durant ꝑpetuo. Et hoc est qd̄ dicit ibi. Paupes euāgelizant. id ē Mvirtutib⁹ sublimātur. ¶ Septimo pctōr de om̄ib⁹ factis dei scandalisatur et murmurat. Nā murmurat de iusticia dum videt pestilentias venire et homīes etnaliter damnari. ps. xliiij. Nūquid in eternū irasceris nobis Itē murmurat de misericordia qua deus parcit

peccatoribꝫ. Luc. xv. Murmurabāt scribe et pharisei dicentes qꝛ hic peccatores recipit et māducat cum illis. Itē murmurat de ꝓuidentia. qua peccatoribꝫ semp ꝓspera eueniunt et iustis aduersa. Hiere. xij. Quare via peccatoꝝ ꝓsperat̄. bene est om̄ibꝫ qui inique agunt. Itē murmurat de bono tpe et de malo. Et breuiter de om̄ibꝫ murmurat et scandalizat̄. Vnde christꝰ exēplū posuit de se et de iohe baptista dicens. Nō venit iohes māducare panem neqꝫ bibere vinū. et dicitis demoniū habꝫ Venit filiꝰ homīs māducare et bibere et dicitis. hic est vorator et potator vini. vt dicit̄ math. xj. Hic cadit exēplum illius senis q̄ cum venit cū filio et asino in ciuitatez et primo ascēdit ipe asinū. scdo fecit ascendere filiū. tercio ascēdit ipe et filius simul. quarto nullus eoꝝ ascendit. et de om̄ibꝫ fuit murmuratum. Istud est pessimū peccatum scꝫ murmurare et scandalizari de factis dei. j. coꝝ. x. Neqꝫ murmurauerītis sic quidā eoꝝ murmurauerunt et pierunt ab extermīatore. Hoc murmur et scandalū dn̄s sedat ꝑ lumē spūssancti. qui docet nos credē om̄ia. iuste ꝓcedere. et recte disponi. j. ioh. ij. Vnctio eiꝰ scꝫ spūssancti docebit vos d̄ om̄ibꝫ Et sic patꝫ terciū. Quarto ponit̄ ioh. ꝯmendatō copiosa cuꝫ dicit̄. Illis aūt abeuntibꝫ cepit ihūs dicere ad turbas de iohe. Quid existis in desertū videre ꝛc. Siquidē totus populꝰ exibat in desertū ad vidēdum et audiendū iohem. Sꝫ noluit ihūs ꝯmēdare iohem corā discipulis suis. qꝛ tunc magis ꝯfirmasset eos in errore quo eum sibi ꝑferebant. sed illis abeuntibꝫ ꝯmendauit eum coraꝫ turba. Que quidem cōmendatio necessaria fuit et digna. Siquidem ex interrogatione iohis quadruplex error turbe surrexit de iohāne. Quidam em̄ cogitabant ꝙ esset mobilis in sua fide. cum paulo ante christū asseruit deum dicens. Ecce agnus dei qui tol. ꝛc Ioh. xij. Modo interrogat. Tu es qui ventus es an alium expectamus. Et ideo christus hoc remouens asserit iohānem non esse mobilem vt arundinez. sed firmum in fide sua. Quidam assimilabant eum histrionibꝫ qui ī facie laudant hoīes vt accipiant de rebus dn̄oꝝ. et ꝑ ꝯseques nō existimabant eum esse sancte vite Hoc christus remouēs dicit eū nō esse mollibꝫ vestitū vt histriōes q̄ in aula regū morant̄ et eis adulātur. dicti adulatores ab aula Vn̄ iohes talia nō querebat scꝫ mollibꝫ vestiri et in aula regū et dn̄oꝝ morari et delicijs afflui. imo induebat̄ tunica d̄ pilis camelorꝝ facta. et sona pellicea ad lumbos eiꝰ. et in deserto hītabat. et in spelūca iacebat et cibꝫ eius fuit locusta et mel siluestre vt patꝫ math. iij. Et asperam et sctām vitam ducebat. Et nota hic ꝙ vestis iohis et oīm iustoꝝ ē vestis iusticie. q̄ figurata ē ꝑ ī cōsutilē tunicā xp̄i. quā deꝰ suis maībꝫ texit. vt phia dixit boe. q̄ facit

hominem dignum nuptijs eterni regis quā ille paup non habens de nuptijs est expulsus·vt p̄z math·xxij· Ista vestis ē valde rigida et nō ē mollis·Math·vij· Vestis āt peccatoris ē mollis q̄ bois mū di ē delectabilis·Ista vestis mollis ē pellicea vtpote de corijs pau per facta·q̄ cib⁹ diuitū vita paupeꝝ est·Exemplū de vsuratijs et p̄donib⁹ qui excoriāt pauperes·Ista ē vestis illa quā rex amon p̄ci dit fecit nūcijs qui venerūt eum visitare·Rex amon id ē dyabolus peccatoribꝫ q̄ vadūt ad eum visitare ad infernū p̄cidit vestes scilicz in morte·q̄ tūc oīa bona auferūt ab eis·et tūc sunt viri ꝛfusi fo rtiter valde·q̄ tunc apparet ignominia eoꝝ·nā q̄ supra oia quesie rūt honores suppeditant a canib⁹ q̄ sup oīa quesierūt diuitias expoliant ab oīnib⁹·Cū ista veste pellicea eiecti sunt primi pentes de paradiso postꝫ vestē innocētie p̄diderūt·Istam vestē mollē non habuit iohes baptista·ꝫ peccatores qui morātur in domib⁹ dnoꝝ mūdi vestiti sunt ea·Quidā credebāt eū nō esse ꝓphetā p eo q̄ futu ra nesciebat·qđ ad ꝓphām ptinet·ꝫ de eis interrogabat Hoc chri stus remouēs dixit iohānē nō esse ꝓphetā solum·ꝫ plus q̄z ꝓphetam

NVbi nota q̄ vere iohes fuit plus q̄z ꝓpheta quātū ad ser·Primo q̄ in vtero·in mūdo·et in limbo ꝓphetauit qđ null⁹ ali⁹ fecit·Secdo q̄ indice xp̄m o stēdit quē oīnes alij futurū esse dicebāt·Tercō q̄ fuit ꝓpheta ꝛsolatōis ꝫ alij afflictōis p eo q̄ dicebāt expecta reexpe cta·Spes aūt que differt affligit aiam vt dicit p̄u·xij·Quarto q̄ nō solum vera p̄dicabat et p̄dicebat ꝫ semp agebat sancta·qđ mul ti alij nō fecerūt·Quinto q̄ alij ꝓphete de ipo iohe ꝓphetauerunt vt malachias·Ecce mitto angelū meū·ꝛc eiusdē·iij·Sexto q̄ oīnez ꝓphetizatōz termiauit Math·xj·Vsq̄ ad iohem lex et ꝓphete Qui dā credebāt iohem nō esse nunciū dei p eo q̄ secretū de messia fu tur o nō reuelauit ei·qđ ad nūciū ptinet scz secreta dñi portare·Hoc xp̄us remouet dicēs eum esse angelū id ē nunciū·de q̄ scriptū erat malach·iij·q̄ debebat aduētū messie filij dei imediate p̄cedere et viā ei p̄parare scz p̄dicando et baptizādo et homines ad penitentiā in ducendo·et christo testimoniū phibendo·In qua magna iohis fa ma declarat·Et sic p̄z q̄ m ꝛmendatione iohannis quattuor virtu tes cardinales apparent in eo p̄fecte fuisse·Nam in eo q̄ dissimilis arundini describit fortitudo insinuatur·in eo q̄ nō fuit molliby m dutus nec i aula regum cōmoratus eius tempantia manifestatur in eo vero q̄ prophet⁹ asseritur eius prudentia ꝛmendatur·sed in eo q̄ angelus appellatur eius iusticia declaratur In angelo em id ē nuncio humilitas et fidelitas designat que ad iusticiam reducun

Otur·Moraliter autē ad edificationez nostrā nota q̄ iohes nō fuit

arundo qꝛ ꝯdiciones arūdinis ꝯueniūt peccatori et non iohanni
Assimilatur aūt peccator arundini quantū ad q̄ttuor · Primo qꝛ
arundo radicat̄ in arena et terra fluida et nō in petra sic peccator n̄
radicatur in petra christo ꝫ in mūdo fluente · j · Ioh · ij · Mūdus trā:
sit et ꝯcupia eius · Et ideo pctōr cū mundo transit · qꝛ vt dicit gre · q̄
labenti innitit̄ necesse est vt cū labente labatur · Iohānes aūt in pe:
tra christo fuit radicat⁹ · Sic iustus primo et pricipalit̄ debꝫ fūdari
in christo qui ē regnū dei et iusticia eius · Et nota h̄ qꝛ arbor bn̄ ra
dicata et fūdata difficult̄ eradicat̄ · sic qui bn̄ radicat⁹ ē i christo vl̄ i
mūdo ab vtroqꝫ difficile mouet̄ · Et iō attēdendū est vbi hō primo
mittat radices vtrū i christo vel i mūdo · Secūdo qꝛ arūdo exteri⁹
habꝫ pulcritudinē in folijs · et interi⁹ in stipite vacuitatē · sic mūdus
et mūdani exterius apparēt pulcri et interi⁹ sunt vacui et deformes
Vacui sunt · qꝛ nō habēt virtutes que sunt vere et ꝓprie diuitie ho
mīs · nec habēt deū qui est om̄e bonū · et iō nihil hn̄t ꝫ sunt oīno va
cui · et iō semp desiderāt repleri tāq̄ꝫ nihil hn̄tes · Sūt etiā deformes
qꝛ tria sunt turpiora de mūdo scꝫ infern⁹ dyabol⁹ et aīa peccatoris ·
sic tria sunt pulcriora q̄ repiunt̄ in creat̄is scꝫ padisus angelus et
aīa iusti · Iohs aūt nō fuit vacu⁹ iterius · ꝫ plenus spūsancto Luc · j ·
Spūsctō replebit̄ adhuc ex vtero mr̄is sue · Itē exteri⁹ fuit extenua
tus et rigidus · Vn̄ int̄ om̄es sanctos depingit̄ exteri⁹ deformis · In
tus aūt fuit pulcerrim⁹ Sic iust⁹ dꝫ esse interius plenus v̄tutibꝫ · et
exteri⁹ vacu⁹ esse in rebꝫ mūdi · interi⁹ pulcer et exterius abiectus
et attenuat⁹ · Hic pꝫ xemplū de galla puella simachi ꝯsulis et patri
cij filia que cū a parentibꝫ molestaret̄ vt recipet virū · alioquī vt di
cebāt medici haberꝫ barbā Nō curauit habere barbā et esse exteri⁹
deformis dum interi⁹ esset formosa · in dyalogo ē · Potest etiā p a:
rūdinē ypocrita designari · q̄ exteri⁹ lucꝫ p apparētē ꝯuersatōꝫ · iteri⁹
aūt est vacu⁹ · qꝛ veritatē v̄tutis nō hꝫ q̄ ad modū arūdīs ad ventū
detractōis vel adulatōis i diuersa mouet̄ · Hec ē illa arūdo q̄ xp̄m
sitientē aceto potauit vt pꝫ math · xxij · Sitit xp̄us salutē nr̄ām et bo
nitatē ꝫ ypocrita spēm boītatis ei ꝓpinat · sic acetū sil̄tudīeꝫ hꝫ vini
et tn̄ vinū nō est · Tercō qꝛ arūdo ē valde debilis et defacili euellit̄
et frangit̄ et ad om̄em ventū mouet̄ · sic peccator est valde debilis
ad onera penitētie nec potest ea sustinere · frangit̄ etiā i om̄i aduer
sitate sibi ꝯtingēte et blasfemat et ad om̄eꝫ ventū temptatōis fle:
ctitur et inclinat̄ · Arundo vere est mūdus · quia nullam stabilitatē
habet · Ecc · xxvij · Stult⁹ sicut luna mutat̄ id est mund⁹ · q̄ semp stul:
tisat et coronat⁹ rosis vt puer sp vult i choreis iocari et iō nll̄o mō
in eo est ꝯfidēdum · Sed iohs fuit valde fortis qꝛ a fluīe psecutōis

vīculatōis et decollationis euelli non potuit a fide et operꝝ iusticia.
Nec a vento adulatōis fuit motus cū iudei miserūt legatos et nū
cios qꝛ volebant eum ꝓ messia siue christo recipe. ꝫ dixit. Nō sum
vt pꝫ iohis. j. Sic vir iust⁹ debꝫ esse fortis ad onera penitētie. et ī oī
aduersitate fortune firm⁹. qđ tunc erit qn̄ amorē dei habebit q̄ facit
grauia leuia. Quarto qꝛ arūdo hꝫ lanuginē ꝓ fructu. sic peccator n̄
refert fructū ex opibꝫ suis Sap̄. v. Spes impij q̄i lanugo q̄ a vento
tollit̄ Ro. j. Quē fructū habuistis tūc ī illis ī q̄bꝫ nūc erubescitis Io
hānes aūt fructū retulit. qꝛ ꝓ triplici causa debet̄ ei fruct⁹ centesi
mus scꝫ qꝛ virgo. qꝛ p̄dicator. et qꝛ martir. Sed vir iust⁹ debꝫ face
re bona opa quoꝝ gl̄iosus ē fructus. vt pꝫ in libro sap̄. iiij. ca.

De epistola. sermo sextus.

Sic nos existimet hō vt mīstros christi. j. coꝝ. iiij. In tota
epl̄a hodierna vnū intēdit apl̄us scꝫ falsum iudiciū quo
ad mīstros xp̄i subditis ꝓhibē. ī q̄ cū euāgelio ꝯcordat
In quo oñdit̄ ꝙ xp̄us falsaꝫ opinionē de iohe baptista
dei mīstro ꝓpter introgatōꝫ quā fecit exortā ꝑ mltiplicē đ iohe cō
mendatōꝫ deleuit. oñdens ip̄m veꝝ mīstrū dei. Tria g̊ apl̄us cir
ca tale iudiciū in hac epl̄a facit. Primo dicit ꝙ viri eccl̄iastici q̄ ab ec
clesia in suis officijs ꝯstituūtur ad diuīa tractanda debēt vt christi
mīstri a reliq̄s reputari ibi. Sic nos existimꝫ hō vt mi. et dispē. mīs.
dei. Scđo oñdit ꝙ tales mīstri nō debēt a suis subditis iudicari. ibi.
Hic iam querit̄ int̄ dispēsatores. Tercō oñdit quattuor rōes q̄ de
bent tale iudiciū cohibere ibi. Mihi aūt ꝓ minimo ē vt a vobis iu
dicer aut ab hūano die ꝛc. Prīo g̊ dicit apl̄us ꝙ viri eccl̄iastici q̄
ab eccl̄ia in suis officijs instituūt̄ ad diuīa tractāda debēt vt christi
mīstri a reliq̄ ꝑpl̄o estimari. et h̄ ibi. Sic nos existi. hō ꝛc scꝫ viros ec
clesiasticos existimet hō quilibꝫ vt mīstros xp̄i querētes scꝫ xp̄i ho
norē et ei seruiētes. ij. coꝝ. iiij. Nō em̄ nosmetip̄os p̄dicam⁹ ꝫ ih̄m
xp̄m dn̄m nostrū. nos aūt seruos vr̄os ꝑ ih̄m. et dispēsatores mini
sterioꝝ dei. Nota ꝙ dispēsator est q̄ ꝓuidet et disponit qđ cuiqꝫ ꝑ
sone ꝯgruit. et scđm hoc cuiqꝫ distribuit. Vel q̄ disponit mīsterioꝝ
officia vel quecūqꝫ alia bona dn̄i sui. Talis dispensator erat paulus
et tales debent esse p̄lati om̄es et mīstri eccl̄iaꝝ. Coll̄. j. Cui⁹ fact⁹
sum ego paulus minister secundū dispensationem dei que facta ē
mihi in vobis. j. petri. iiij. Vnusquisqꝫ sicut accepit gratiam in alte
rutꝝ illā āmīstrātes sic̄ boni dispēsatores mltiformis grē dei Quid
aūt mīstri eccl̄ie poti⁹ sunt dissipatores q̄ꝫ dispēsatores q̄ dissipant

patrimoniū christi Luc. xvj. Hō quidaz erat diues qui habebat vil
licum et diffamatus est apud illum quasi dissipasset bona illius. ¶
Circa hanc primā ptem epistole ad edificatōez nostrā tria sunt vi:
denda. qz cum quilibet christian⁹ sit emptici⁹ seruus christi eius san
guine redempt⁹ et de ptāte dyaboli ereptus. debz ei fideliter mi:
strare. et deuotū obseq̄um exhibere. et oia bona q̄ habz ad honorē
et volūtatē dñi expendere. cū bonoꝝ ip̄ius sit dispensator et nō do
min⁹. Et ideo primo videndū est que requirūtur ad hoc qd̄ miste
riū et seruiciū nostrū sit deo acceptū. qd̄ valde solicite attendere de
bemus. qz in tali seruicio ꝯcurrūt res et ꝑsone et maximū lucruz et
maximū damnū. Si em̄ debito modo fiat remunerādū ē vita eter
na. Si em̄ aliquis multo tēpore et multo labore et solicitudine ad:
discit aliquā artem ex qua tn̄ modicum lucrū ꝯsequitur. cum quan
ta solicitudine deberet addiscere misterium hoc. circa qd̄ potest ac
cidere maximū lucrum et maximū damnū. Et ideo nota q̄ septē re:
quirūtur ad hoc vt nostrū seruiciū deo sit gratum. ¶ Primum ē P
intelligentia veritatis que ꝑ fidē habet vt scz credam⁹ de deo om̄ia
que fides catholica credit Hebre. xj. Credere em̄ oportz acceden:
tem ad dn̄m qz ē. et inq̄rētibꝫ se remunerator sit Sic em̄ regi terre:
no nō est accept⁹ mister cecus. sed intelligens. iuxta illd̄ ꝓuer. xiiij.
Acceptus est regi mister intelligens. sic regi celesti nō est accept⁹
mister infidelis. sz fidelis. Heb. iij. Sine fide impossibile ē placē deo
Quō em̄ quis poterit placere deo nisi sciat que placita sunt deo. qd̄
ꝑ fidem scit. Et ideo iudei et saraceni et om̄es extere natōes q̄ serui
unt deo. eoꝝ seruicia non sunt deo accepta. qz nō habent fidem. et
ideo nesciunt q̄d faciunt. et quidē credentes se obsequi deo peccant
Ioh. xvj. Venit hora vt om̄is qui interficit vos arbitret obsequiū ꝑ
stare deo. et hec facient vobis. qz nō nouerunt patrē neqz me. Au⁹
Om̄is actio infideliū mala. ¶ Secūdū ē ꝯformitas moꝝ vel mora
litatis que ꝑ imitatōnē habet vt ꝯformet se mister moribꝫ dn̄i Cō
formari ei debem⁹ actibꝫ christi et eū sequi. Ioh. xij. Si q̄s mihi mi
strat me sequat. Similitudo em̄ morum dilectionem generat Ecc.
xiij. Omne animal diligit sibi simile et omnis homo ꝓximum suuz
Tunc em̄ deo acceptum est ministerium nostrum quādo ei in acti
bus cōformamur vt sicut ip̄e est sanctus impollut⁹ segregatus a
peccatoribꝫ. ita et nos simus. Leui. xj. et. xix. Sancti estote quoniaz
ego sanct⁹ sum. Qualis est ergo dominꝰ talis nititur esse minister
Propter quod dicitur ꝓuer. xix. Princeps qui libenter audit ver:
ba mendacij. omnes ministros habet impios qz scilicet nituntur ei
in malo conformari. Hic cadit exemplū cui⁹dam infirmi q̄ videbat

sibi esse gallus·quem nullus medicoꝝ poterat curare nisi q̄daꝫ me
dic⁹ qui simulauit se similiter esse gallum Et tūc ifirm⁹ accessit ad eū
et oīa que medic⁹ faciebat similiter et ipe faciebat·et medicus as
sumpsit medicinā sibiter et ille·p quā liberatus fuit·Nunq̄ placet
mulier viro nisi 2formet se actib⁹ suis vel moꝛib⁹·Et iō vidue non
libenter assumūt q̄ sunt alioꝝ moꝛib⁹ 2formate· Tercīū ē mūdi
cia puritatis que p caritatē habetur·ps·c·Ambulās in via imacu
lata ꝫ mihi ministrabat·Dctm reddit aiam nō solū immūdam ꝫ le
prosam·Vñ peccatū p leprā in scriptura designat·Sicut g̃ null⁹ do
min⁹ vult mīstrum leprosum sibi mīstrare imo abominat ipm·sic
christus nullū vult sibi mīstrare peccato moꝛtali infectum·imo ex
ipo misterio ipm 2demnat·vt patꝫ in mīstris eccl̄ie q̄ si in peccato
moꝛtali in sacramētis ecclesie deo mīstrent moꝛtaliť peccāt Hinc ca
dit exemplū illius domine tudertine de qua gre·dicit in dpalogo
q̄ cū de nocte polluta esset a viro de mane pcessit ad dedicationeꝫ
oꝛatoꝛij sancti sebastiani·et tetigit relīquas eius·et statim mundata est
a demone·Hanc imūdiciā peccatoꝝ caritas depellit·q̄ ipa ē ignis
diuin⁹ q̄ aiam purificat et 2sumit rubigine peccatoꝝ·puer·x·Vni
uersa delicta operit caritas Luce·vij·Remittūtur ei peccata multa
qm̄ dilexit multū· Quartū est act⁹ huilitatis q̄ p subiectōꝫ habe
tur·pꝛimū em̄ mīstri est huilitas et subiectō·habꝫ em̄ dīm discalcea
re et equū pparare et ei genu flectere et in oī obsequio ei assiste
re Et ideo 2tra naturā·et rōem mīstri ē supbia·Et ꝫ mꝫtomagis i
mīstris xpi debꝫ obseruari·ñ solū hac rōe ꝫ etiā q̄ dīns eoꝝ humil
lim⁹ fuit·Matħ·xj·Discite a me q̄ mitis suꝫ et huilis coꝛde Valde
g̃ menstruosuꝫ ē et detestabile q̄ aliq̄s de mīstris sit supb⁹ et ambi
tōsus cum dīns eoꝝ sit huilis·Et ido ihs discipulis suis ait matħ·ij·
Quicūq; inter vos vult ma·fieri sit mi·ve·Secus ē in mīstris dpa
boli·cum ipe sit supbissim⁹·et ideo sic ipe est supb⁹ et ipi sunt supbi
Iob·xlj·Ipe est rex sup oīes filios supbie Sꝫ in mīstris christi nul
lomō est tolerandū·ps·c·Nō habitabit i medio dom⁹ mee q̄ facit
supbiam·Hec huilitas subiectōꝫ hꝫ q̄n sꝫ mīnister christi vult sub
esse et ñ pesse et oīs alios reputat se supioꝛes·j·pe·v·Nō q̄si dīnan
tes in dero·Et itē·Supioꝛes inuicē arbitrātes·phił·ij· Quintū
ē patiētie longanimitas q̄ p aduersoꝝ tolerātiā habeť·Dꝫ em̄ mīster
sustinere coꝛrectōes dīni in dictis et i factis·et obseq̄a laboꝛiosa to
lerare·vt mercede retributōis nō careat·ij·coꝝ·vj·In omnib⁹ exhi
beamus nos sicut dei mīnistros in mul·pa·Iob·xiij·Etiā si occideriť
me i ipo sperabo·Mīster xpi dꝫ facē sic camis q̄ si expellit p vnū ho
stiū stati redit p aliud·Nō coꝛonat xps aliquē mīstrum suū nisi sit

ꝓbatus in patiētia aduersarioꝝ·sicut rex terren⁹ nō dat ciuitatē mi
liti nisi multa aduersa ꝑ eo sustinuerit vel ꝑatus sit sustinē·Iaco·j·
Beatus vir qui suffert temptatōz·qm̄ cū ꝓbatus fuerit accipiet co
ro·ꝛc̄·ij·thi·ij·Nemo coronabit̄ nisi q̄ le·cer ¶Sextū est negociatio
fidelitatis que ꝑ sincerā dilectionē habet̄·Math·xxiiij·Quisputas ē
fidelis seruus et prudēs quē ꝯstituit dn̄s sup fa·s·Quoniaz em̄ mi
nister habet sinceram dilectionē ad dn̄m tūc eius negocia fideliter
agit·alias querit vtilitatē ꝓpriam et nō domini ·et tūc valde a dn̄o
diligit̄·et carius habet̄ Ecc̄·xxxiij·Est tibi seru⁹ fidelis sit tibi q̄i aīma
tua·Et nota q̄ merces nō retribuit̄ scd̄m multitudinē negocōꝝ sed
secundū fidelitatem·Math·xxv·Quia sup pauca fuisti fidelis supra
multa te ꝯstituam· ¶Septimū est strenuitas velocitatis q̄ ꝑ soler
tem diligentiā habet̄·Quando minister christi solicit⁹ est et velox
in ministerio suo accept⁹ est illi ·sicut minister solicitus et velox ac
ceptus est regi et domino terreno·ꝓuer·xxij·Vidistis virū velocē
in opere suo·corā regib⁹ stabit Ecōtrario est de pigro ·q̄ mīstrum
negligentem et pigrū dn̄s libenter expellit et cū magnis iurgijs
sustinet eum·Ecc̄·xxij·De stercore boū lapidatus ē piger·id ē vilis
sima obiurgatōne·Sic de muliere pigra q̄ ꝑ totam septimanā nō
purgat domū nisi in die sabbati et domus eius videt̄ qd̄dam sta
bulū Sic sunt multi clerici circa officiū diuinū valde negligētes·nec
attente·nec tpe suo dicentes·Aliqui sunt q̄ officiū diuinū nō dicunt
nisi die dn̄ica·et eccl̄iam dei tenēt sic̄ aliam domū ꝯtra hiere·xlviii·
Maledict⁹ vir q̄ facit opus suū negligent̄ Ioh·ij·Auferte ista hinc
et nolite facere domū pr̄is mei do·ne·Seculares vero dn̄i aīas su
as purgant semel in anno·et magis sunt soliciti de seruicō equoꝝ
suoꝝ q̄z de seruicō dei· ¶Secūdo videndū est in quo xp̄us vult si
bi ministrari·Et dicendū q̄ in trib⁹ sibi a nobis et mīstrari et serui
ri potest·Primo in solerti custodia nr̄i·Abacuc·ij·Sup custodiam
meā stabo·Quilibet hō quedā ciuitas dei ē ·Iuxta illud p̄s·lxxxvj·
Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei·In qua de⁹ sponsam et filiā su
am id ē aīam ad ip̄ius imaginē creatā collocauit ab hostib⁹ custodi
endā·q̄ huic ciuitati diuersa ꝯtinua mouent p̄lia·Iob·vij·Militia ē
vita hoīs sup terrā·In hoc ꝯ christo mīstrare debem⁹ vt sponsam
suā id est aīam nr̄ām et ciuitatē suā ita custodiam⁹ ne ab hoste capi
atur·et in captiuitatem inferni ducat̄·ij·Thi·ij·Labora sic̄ bo·mi·
christi iesu·Sic militauerat apl̄us qui dicebat·ij·Thi·iiij·Bonū cer
tamē certaui·cur·ꝯsūma·fi·ser·Secundo in fideli et vtili vsu v̄tutuz
et donoꝝ nobis collatoꝝ·sic̄ dicit iob·j·ca·Quilibz hō egredit̄ nud⁹
ex vtero mr̄is sue·Et ph̄s dicit q̄ aīa nascit̄ sic̄ tabula rasa Et a nob

penitus nihil habem⁹ ꝫ om̄ia bona nobis a deo donant̄. j. cor. iiij.
Quid habes qd̄ nō accepisti. Sic ergo christo mīstrare debem⁹ vt
virtutib⁹ et gratijs nobis concessis laudabiliter vtamur ad dei ho
norem et ꝓximi vtilitatē. Et iō nō debem⁹ abscondere bona dei vel
inutiliter tenere. qꝛ iste seruus q̄ abscondit pecuniā dn̄i sui cōdem
natus ē. vt patꝫ luc̄. xix. Dn̄e ecce mna tua quā habui repositā in su
dario. Sic bn̄ vsus fuerat ille bon⁹ seru⁹ q̄ dicit. Dn̄e quinqꝫ talēta
tradidisti mihi. ecce alia quinqꝫ suplucratus sum. math. xxv. ij. pe. j.
Mīstrate in fide vrā virtutē et opa fructuosa. Ve ḡ illis q̄ bonis di
ad ip̄ius vitupium et ꝓximi nocumētū vtunt̄. Tercio in subuenti
one seruoꝝ christi opa pietatis eis exhibendo. et quātū ad corpus
et quantū ad aīam. Sex em̄ sunt opa pietatis ad corp⁹ et sex quan
tū ad aīam. In h̄ ergo christo mīstram⁹ si opa pietatis ꝓxīs exhi
bem⁹. qꝛ hec opa ip̄e reputat sibi fieri. Math. xxv. Esuriui et dedistis
mihi māducare ꝛc. Amē dico vobis quādiu fecistis vni ex mini. ꝛc.
R ¶ Tercio videndū est q̄re dn̄o mīstrare debem⁹. Dicendū q̄ ꝓpt̄
tria. ¶ Primo ꝓpter debitū reddendū ex īnumeris beneficijs deo
seruire obligamur. et maxīe ex trib⁹. Primo qꝛ ad imaginez suam
S nos creauit pulcerrimas creaturas et sui capaces. Cogitem⁹ quan
tū tenēmur medico q̄ reddidisset nobis visum l' man⁹ l' pedes ꝛc.
Quātū vero tenemur deo qui corpus et aīam nobis dedit. Iob. ij.
Manus tue dn̄e fecerūt me et plasmauerūt me. Secūdo qꝛ omnia
nobis subiecit et ad nostrū ministeriū et seruitutē ordinauit et eti
am angelos suos. ps. lxxxx. Angelis suis mādauit de te ꝛc. De quo
miratur ꝓpheta dicens. Quid est hō q̄ memor es eius. Om̄ia sub
iecisti sub pedib⁹ eius oues ꝛc. ps. viij. Tercio quia ip̄e in luto et la
tere mortalitatis p. xxx. annos nobis seruiuit et pedes nobis lauit
et vt nos redimeret morti se tradidit. et iō totalit̄ et in om̄ib⁹ et p
om̄e tēp⁹ et om̄i genere famulat⁹ ei obligamur. Et si om̄i die mil
lesies moreremur nō tamē essꝫ sufficiēs recōpensatio. ps. cxv. Quid
retribuā dn̄o ꝓ om̄ib⁹ q̄ retribuit ꝛc. q̄si diceret. nihil dignū ¶ Se
cundo deo tenemur mīstrare ꝓpter p̄ciū ꝯsequendum vt si terreat
T labor alliciat merces q̄ infinita ē. Triplex āt p̄miū ꝯsequimur si deo
seruim⁹. Primū ē qꝛ si deo seruim⁹ totus mūdus seruit nobis. Qꝛ
vt dicit aug̃. qui subest iugo christi om̄ia subsunt ei. Ber. Fideli ho
mī totus mundus diuitiaꝝ ē. tot⁹ plane qꝛ tam ꝓspera q̄ꝫ aduersa
coopant̄ ei in bonū. Ro. viij. Diligentib⁹ deū om̄ia coopantur ī bo
nū. Secundum est quia de⁹ suos seruitores nobilitat valde. trans
ferens eos de genere ꝑuoꝝ in carissimos filios. ps. lxxxj. Ego dixi
dij estis et fi. excel. Huiu⁹ habem⁹ exemplū ī cruce xp̄i q̄ ꝑuiuit deo

p breue tempus in duro seruicio·et tamen ita exaltata est·Aug⁹
Crux de penis latronū transijt ad frontes impatorꝝ Quid ḡ dn̄s
faciet fidelibꝫ suis·si tantū honorē ꝯtulit penis suis·Hoc etiaꝫ pꝫ in
apl̄is et alijs sanctis·Naꝫ beatos se reputāt impatores si possunt
osculari ossa eorꝝ·Terciū ē qꝛ deus seruitoribꝫ suis dat totū regnū
suū qd̄ est om̄e bonū·Nō sic alexāder diuisit regnū suū duodecim
pueris suis·j·mach·j·Sed xp̄s cuilibet dat totū·Luc·xxij·Vos estis
qui pmāsistis mecū in temptatōibꝫ meis et ego disponā vobis sic
dispo·mi·pa·me·reg·¶Tercō debem⁹ deo mīstrare ꝓpter tormen
tū vitandū·qꝛ cuꝫ ex multis beneficijs teneamur seruire deo vt di
ctum est·nisi h̄ fecerim⁹ p ingr̄tudine igni eterno et tenebris meri
to ꝯdemnabimur·Math·xxv·Inutilē ꝓijcite i tene·exte·Hoc autē
tormentū in tribꝫ ꝯsistit·Primo et principalit̄ in sepatōe a deo·secū
do in ꝯiunctōe ad tormenta·Math·xxv·Discedite a me·ma·ecce
primū·in ignē eternū·ecce secundū·Tercō in deordinatōe viriū aī:
me et corpis et remorsu ꝯscie·Esa·lxvj·Vermis eorꝝ n̄ morieť·i·re:
morsus ꝯscie·Et sic pꝫ primū·¶Scd̄o dicit apl̄s qꝛ mīster xp̄i i suis
mīsterijs nō debꝫ a subditis iudicari·et h̄ sic ē·Hic·id ē int̄ vos sub
ditos·iam querit̄·id ē·in tpe pn̄ti·cū magis expectandū essꝫ vsqꝫ in
futurū vt fidelis q̄s scꝫ int̄ dispēsatores inueniať·Quasi dicēt·Vos
iudicatis mīstros et dispēsatores christi qꝛ nō sunt fideles·¶Cōse V
quēter tercio apl̄s ponit q̄ttuor rōes p q̄s on̄dit qꝛ tales sic iudicā:
tes sunt redarguēdi et cohibēdi·Quarꝝ prima ē qꝛ mīstri eccl̄ie vl̄
p̄lati parū curant talia iudicia·et ideo nihil ꝓsunt Ecc̄·xxxij·Vbi au
ditus nō est nō effūdas sermonē Et h̄ sic ē·Mihi aūt ꝓ minīo est
id ē parꝝ curo·vt a vobis iudicer·et similit̄ paruꝫ curo si iudicer ab
hūano die·i·ab ītellectu hūano scꝫ carnali q̄ solū carnalia videt·nō
sic ītellectus et dies sanctorꝝ q̄ spūalia vidꝫ·Vel ab hūano die id ē
ab hoīe qn̄ ē in suo die·id ē i hac pn̄ti vita in q̄ videt tm̄ exteriora
et iō nō p̄t bene iudicare·j·Re·xvj·Hō videt ea q̄ patēt·deus autē
intueť cor·Sꝫ ꝯtra h̄ est illud ecc̄·xlj·Curam habe de bono noīe·ij·
Corꝝ·viij·Prouidem⁹ bona n̄ solū corā d̄o·sꝫ etiā co·hoībꝫ Ad h̄ di:
cendū qꝛ laudis fama nobis nō est querēda ꝓpť honorē ꝓpriū·et sic
nō curat apl̄us·sꝫ ꝓpť honorē dei et ꝓxī edificatōꝫ·et sic loquūť scri:
pture p̄dicte·¶Scd̄a rō talis ē·Null⁹ meli⁹ p̄t aliū iudicare·q̄ꝫ ip̄e
seip̄m·sꝫ null⁹ seip̄ꝫ iudicare sufficit·ḡ mł tomm⁹ aliū Et h̄ ē·Sꝫ neqꝫ
meip̄m iudico·id ē iudicare valeo certo et diffinito iudicio·q̄ tamē
melius cognosco meip̄m q̄ꝫ vos·Petrus putabat seip̄m bn̄ cogno
scē qn̄ dixit math·xxvj·si oportuit me tecū mori nō te negabo·et tn̄
decept⁹ fuit·Sed ꝯtra h̄ videť eē quod dicit̄ infra·Si nosmetip̄os

iudicaremꝰ nō vtiq; iudicaremur. Et dicēdū ꝙ hic loq̄tur de iudicō
examīationis. hic aūt de iudicio diffinitōis vel ꝯdemnatōis. Et ꝙ
nō possit seip̄m diffinitiue iudicare oñdit cū dicit. Nihil mihi ꝯsciꝰ
sum. id ē nulliꝰ graui delicti ꝯsciam habeo. ꝫ nō in hoc iustificatus
sum in oculis dei. qui forte aliq̄d peccatū occulte hz. p̄s. xviij. Deli:
cta q̄s itelligit. ꝓuer. ij. Quis p̄t dicere mundū est cor meū purus
sum a peccato. Ecc̄. xix. Sūt iusti atz sapiētes et opa illoꝝ ī manu di
et tn̄ nescit hō vtꝝ amore an odio dignꝰ sit. Sz ꝯtra dicit ioh. j. epi:
stola. iij. ca. Carissimi si cor nr̄m nō rep̄hēderit nos fiduciaz habemꝰ
ad deū. Sed q̄ fiduciā hz ad deū iustꝰ est. Et dicendū ꝙ h̄ nō dicit ꝙ
si nō hz homo ꝯsciam peccati grauis ꝙ sit ꝓp̄t hoc iustꝰ. ꝫ ꝙ illis q̄
sic p̄fecte viuūt vt nō agāt ꝯtra ꝯsciam deꝰ reuelabit si ē peccatū
in eis vel in generali ꝯtritōe dimittet. Vn̄ de saracenis dicit q̄ viam
veritatis nō audiūt ꝙ si viuāt bene ſm legē nat̄e ꝙ deꝰ eis viā veri
tatis sue siue p angl̄os siue p hoīes reuelabit. Quia vt dicit dyo.
Multos iam angeli erudierūt. ¶ Tercia rō talis ē. Nullꝰ debz aliū
iudicare nisi habeat sup eū autoritatē. ꝫ sup mīstros eccl̄ie nullꝰ hz
potestatē vel autoritatē nisi deꝰ vel aliq̄s loco dei. ḡ a secularibꝫ iu:
dicari nō debēt. Et h̄ ibi. Qui āt iudicat me dn̄s ē. Quasi dicēt. Nō
debetis me iudicare vtꝝ sim fidelis dispensator an nō. qꝛ nō habe:
tis autoritatē sup me. ꝫ dn̄s iudicat me. qꝛ hz autoritatē. q̄ ē maior
iudex et testis et ꝯgnitor ꝯscie. Hiere. xxix. Ego sum iudex et te:
stis dicit dn̄s ioh. ij. Ip̄e em̄ sciebat q̄d esset in hoīe. Vide ḡ diligent̄
ꝙ hic tangit̄ triplex iudiciū. Primū est hoīs de homīe et de occul:
tis eiꝰ. et hoc ē oīno incertū. Scd̄m ē hoīs de seip̄o. et hoc n̄ ē oīno ī
certū. nec ē oīno certū. Terciū ē dei de hoīe. et hoc ē oīno certum.
¶ Quarta rō q̄i ꝯcludendo inducit̄. et ē talis. Iudiciū et om̄ia cete
ra requirit suū tempꝰ determinatū. sed tempꝰ iudicij nō est adhuc
ergo nō licet modo iudicare. Et hoc ē. Nolite ante tēpus iudicij iu
dicare. iudicio diffinitōis suspicioso. Eccs. viij. Om̄i negocō tempꝰ
est et oportuītas quoadusq; veniat tempꝰ dn̄i scz ad iudicandum.
Tunc em̄ erit tempus iudicij. Esa. iij. Dominꝰ ad iudicandū veniet
cum senioribꝫ populi sui. qui illuīabit abscondita tenebrarum. id est
manifesta faciet opera tenebrosa scilicz peccata ī tenebris f. cta quā
tum ad malos. Ioh. iij. Omnis qui male agit odit lucem. Et manife
stabit ꝯsilia cordiū id ē opera bonoꝝ ex discretōne et deliberatōe
facta. Dan̄. vij. Iudicio sedit et libri apti sunt. id est corda singulo:
rū. Et tūc laus erit vnicuiq; scz bonoꝝ ꝓ boīs opibꝫ et itētionibꝫ re
ctis. Prou̅. iij. Date ei de fructu manuum suarum et lau. e. in por
tis opera eius. Et sic patet secundū terciū et quartum.

Dominica quarta de euangelio·sermo septimus·

Miserūt iudei a hierosolimis sacdotes et leuitas ad iohēz vt interrogarent eum·Tu quis·Iohis·j·In euangelio p̄cedentis dn̄ice on̄ditur qūo christ⁹ multipliciter iohēz baptistā ꝯmendauit·In pn̄tis aūt dn̄ice euāgelio on̄ditur qūo iohes magnificauit christū et se summe huīliauit·et dicit se eē vocem et p̄conem christi·vt nos excitet ad p̄parandū vt occurramus saluatori nostro obuiam in ꝓximo in mundū venturo ſm eccl̄ie rep̄sentationē·in quo ip̄ius aduent⁹ in mētes nrās scd̄m veritatem significat̄·Agit̄ ergo in hac dn̄ica de aduentu christi in mentem·quē p grām suā facit·Et ideo vt ip̄m digne in hospitio aīmaꝝ recipiam⁹·iohānes baptista clamat tanq̄z christi p̄co dicens·Dirigite viam dn̄i·Via dn̄i est ad cor Et ideo corda p̄parare oportz Euangeliū aūt quattuor ꝯtinet·Primo iudeoꝝ ad iohem baptistā solennem legationē·ibi·Miserūt iudei a hierosolimis sacerdotes et leuitas·Scd̄o legatoꝝ multiplicē interrogatōz·ibi·Tu quis es·Tercio iohis ad singula responsionē·ibi·Et ꝯfessus ē et nō negauit·Quarto loci vbi hec pacta sunt descriptionem ibi·Hec in bethania facta sunt trans iordanē·Primo g̊ ponit̄ ad iohem baptistā solennis legatio iudeoꝝ·Magistri em̄ legis iudeoꝝ videbant ex dan̄·ꝓphetia temp⁹ aduentus messie in ianuis venisse·et ideo erant valde p̄plexi si de ip̄is aliq̄s magn⁹ surgeret·Vnde ioseph⁹ dicit q̄ q̄ tempus aduentus messie completū erat·multi surrexerūt·et dixerūt se esse christū·et maxime quidā noīe theodas et iudas gallile⁹ vt dicit origenes·et magnā in ꝓpl̄o ꝯmotionē fecerūt vt etiam recitat gamaliel in actib⁹ apl̄oꝝ ca·v·Videntes g̊ iudei christū et iohem apd̄ om̄es maxime opinionis esse·ꝯuenerūt potius in iohēz·volentes eum recipe ꝓ messia·q̄z christum·Triplex aūt fuit ratō vt dicit cris· X quare iudei magis de iohāne q̄z de christo credebāt·Prīo q̄ erat de magno genere vtpote fili⁹ zacharie magni sacerdotis·Et q̄ miraculose natus est de vtroq̄z pente sterili et sene·Christ⁹ aūt vt credebāt erat filius fabri et cui⁹dam paupcule mulieris et nō miraculose natus q̄ de iuuēcula q̄zuis de sene patre·Secūdo q̄ iohānes in victu et vestitu magis asperā vitam q̄z christ⁹ agere videbat̄ Naz tunicā de pilis cameloꝝ habebat et zonā pellicea ad lumbos eius·et cibus eius locuste et mel siluestre·vt patet math̄·iij·ca·Christ⁹ aūt ꝯmuib⁹ vestib⁹ induebat̄ et ꝯūni cibo vtebat̄·et in ꝯuiuijs ꝯmedebat·Tercō q̄ iohes ꝯsortia hoīm deuitabat·in deserto morabat̄ in antris latitans et speluncis donec spūs ei dixit vt exiret ad christo

testimoniū ꝑhibendū. Et tūc venit in omnē iordanē ꝑdicans ba-
ptismū peitentie. vt patz luc. iij. Christus aūt cū publicanis et pec-
catoribꝫ māducabat et stabat. math. ij. Propterea ꝯ iudei ad iohan
nem legatōz miserūt vt an esset christꝰ interrogarēt. Que quidē le
gatio ex tribꝫ solennis apparet scz ex ꝑte mittentiū. qꝛ iudei. qui tūc
erant acceptabilis ꝓplus dei. Et ex ꝑte missoꝝ. qꝛ sacerdotes et leui
te phariseoꝝ. qui erāt in scia et vita excellentōres in ꝓplo. Et ex ꝑte
loci. qꝛ hierusalē. que est totiꝰ regni caput et dña. Et sic patz primuz
Secūdo ponit interrogatō legatoꝝ. Ad hoc ꝯ venerāt vt inter-
rogarēt eum dicētes. Tu quis es. Interrogauerūt aūt eū de duo
bus scz de ꝑsona. ibi. Tu quis es. Et de officō ibi. Quid ꝯ baptisas
De ꝑsona aūt primo interrogāt in ꝑticulari scz an sit christꝰ. an he-
lyas. vel ꝓpheta scz heliseus. Secūdo in generali quis sit vt possint
mittentibꝫ rñdere. ibi. Quis es tu. vt responsuz demꝰ. Et sic pz scdm
Tercio ponit iohis ad singula quesitoꝝ rñsio. Naz primo respō
det ad questionē de ꝑsona. Secūdo ad q̄stionē d̄ officō. ibi. Ego ba
ptiso vos aqua. Itē primo respōdet ad questionē factā in ꝑticulari.
secūdo ad q̄stionē factā vniuersalit. ibi. Ego vox clamātis in deser-
to. Et sic pz ꝙ ad singl'a q̄sita rñdit. Et h̄ ē. Et ꝯfessus ē et nō nega-
uit. Cōfessus ē se nō esse qd̄ nō erat scz xp̄m. helyam vel ꝓphetā heli
seum. et nō negauit se esse qd̄ erat scz vocē clamātis in deserto. Et h̄
est qd̄ seq̄tur. Et ꝯfessus ē. qꝛ nō sum ego christꝰ. Vbi apparet ꝙ nō
fuit arundo q̄ a vento mouet. qꝛ a vento vane gl'ie q̄ magnos ce-
dros euulsit et euellere nō desistit penitꝰ nō est motus. Nōne pri-
mi ꝑentes ꝑfectissime ab illo euulsi sunt dij esse desiderātes bonuz
et malū sciētes. Nā apostoli extremi viri ab illo ꝯcussi sunt cum fa-
cta est ꝯtentio inter eos quis eoꝝ videret maior eē. Luc. xxij. Sz n̄
iohes baptista ab illo aliq̄liter ē ꝯmotus. Nā isti legati offerebant
ei magnā dignitatē dum ꝓ christo eum recipere volebāt. magnaz
sanctitatis et status opinionē dum ꝓ helya euz recipe disponebāt
et magnā sciam et diuīoꝝ reuelatōz dum ip̄m ꝓphetā singulariter
reputabāt. Propt primū cecidit lucifer volēs vt deꝰ esse. ꝓpt secūdū
ꝯmoti sunt apl'i volētes magnū statū habere. ꝓpter tercium primi
ꝑentes euulsi sunt diuīa vt deꝰ scire cupiētes. O iohannis baptiste
huīlitas admirabilis. Quis hoīm si eligeret in ꝓphetā eligi recusa-
ret. Quis nollet sanctꝰ et sapiens reputari. Greg. Magnū est ho-
norē nō appetere. maius aūt oblatū respuere. maximū aūt de habi-
to nō supbire. Aug. Magna vtus est hoīes dignitates nō appete-
re. ꝫ oblatas respuere maxīa virtus ē. Et iō dicit cris. ꝙ iohānes in
nullo ope tantū vnquā meruit sic in hac huīlitate tam ꝓfunda Sic

ergo beata vgo ī sua humilitate fuit sup oms merito exaltata Luc· j· Respexit humilitatē ancille sue· Sic iohes in sua humilitate a christo p omib⁹ amendat· Fit ergo· Non sum ego christ⁹· id ē nō sum vn ctus vt gigas hūane nature ad pliandū cum draconе antiquo· chri stus em idem est qđ vnct⁹· Ite nō sum vnct⁹ vt rex ad hūanaz na turā de potenti manu dyaboli eripiendū et liberandū· Itez nō sum vnct⁹ vt sacerdos magn⁹ p tota hūana natura expiatōis sacrificiū ad deo īmolandū· Hec em tria hoim genera mūgi debebāt· et hec tria christ⁹ que údei expectabāt et querebāt facé habebat· scz belluz hūane nature cū dyabolo pliari· ipam de manu dyaboli eripe· et p toto ppło hostiā deo placatōis offerre· Et ideo qz ad hec tria mun: gend⁹ erat· debebat p oib⁹ pticipib⁹ suis esse vnct⁹· Sz ego mqt io: hānes nō sum ille· Et ideo adiungūt· Helpas es tu· Qui ait· Nec etī am sum helpas· q̄ debet exire de padiso· et pcedere iudicē m aduen tu secūdo· Iste em p̄m⁹ aduentus ē· q̄ est m mirabili dulcedme et copiosa misericordia· Sz ille erit ī formidabili iudicō et seuero· Vn: de m hoc p̄mo aduētu christ⁹ nos iudicare nō venit sz a peccatis oīb⁹ saluare Iob· m· Nō misit de⁹ filiū suū vt iudicet mundū sz vt saluet mund⁹ p ipm· Quāuis quātū ad opatōz et virtutē iohes pos: sit dici helpas vt ipa veritas dicit m math· xj· ca· Si vultis recipe ipe est helpas· Qđ etiā angel⁹ testatus ē dicēs luc· j· Ipe pcedet ante il: lum m spū et vtute helpe· Nō est g̊ iohes helpas m psona· sz m spū Et ideo subiūgūt· Prophеta es tu· Qui ait· Nec etiā sum ille ppha magn⁹ de q̄ mopses deut· xviij· dixit· Prophetā de gente tua et de fratrib⁹ tuis suscitabit tibi dns de⁹ tuus· ipz tanqz me audietis· Di ctū em ppetā videbant iudei petere· Vel nō sum ppheta scz helise us q̄ p excellētiaz dictus ē ppheta qz habuit spm ī duplo q̄z helyas scz spm ppetizādi et faciendi miracula· Sed iohes nullū signū fecit vt patz iohis· j· Vel ad lrām nō fuit ppha iohes vt dicit glosa· qz ad ppetā ptinet futura pdicere· sz iohes nō pdicebat futura· sz onde bat pntia Postqz g̊ iohes cfessus ē se nō eē qđ nō erat· rndit ad questionē factā vniuersalit qs esset vt rnsum darēt his q̄ eos mise: runt et dixit· Ego vox clamātis m deserto· dirigite viā dni· Humilis et vera cfessio· qz vere iohes fuit vox verbi icarnati ī ipo clamātis m deserto iudee· id ē· faciētis ipm clamare· Triplex est ei hitudo vo: cis ad verbū quā iohānes veraciter habuit ad xpm· Prima qz vox naturalit pcedit verbū· Prius em vox audit qz verbū mēte vel cō ceptus cipiat· Sic et iohes pcessit christū nascēdo· pdicando· mori endo· et ad iferos descēdendo· Luc· j· ca· Preibis em ante faciē dni parare vias ei⁹· Scđa ē qz vox baulat verbū ad aures auditoz q̄si

quoddā vehiculū et quasi ínterptator manifestat ipm· Sic et iohes manifestauit chrístū udeis et testimoniū de ipo reddidit auribus ipoz nō solūmō absentē testificando· ꝫ et pītem demōstrādo Iohꝫ· j· Ez vt manifesteť ín ísrael ꝓpterea ego uení ī aqua baptísans· Tercia est qz vox transit ín míhilū verbo ī mente audientiū remanente Sic et iohes postq̄z suscítauit úideoz auditū ad chrístū recipiendū desijt pdicare et baptísare remanēte baptísmo et pdicatōne chrísti· Iohꝫ· iij· Me oportz mínui· illū aūt crescere· Et iō merito compať lucerne que desinít lucere apparēte sole· Iohꝫ· v· Ille erit lucerna ardens et lucēs· Vere g̃ iohes fuít vox verbi dei· q̄ tota fuít clara totalíť vocans ad pīam· Nihil em̄ fuit ín iohe qđ nō vocaret ad pīam· Nā et ortus et vita tota ꝫz vestimētū· habitaculū· cib· potus· actꝰ· etas atz mortis· omia ad pīam vocabāt· Talis debet esse pdicator veritatis vt totus vocet verbo et exēplo et ín tota vita sua· j· thi· iiij· Esto exemplum fideliū ín verbo· ín uersatōe· ín caritate· ín fide· ín castitate· Postq̄z aūt iohes rndit ad q̄stionē factā de plona rndit ad q̄stionē factā d e officō et místerio suo· Nā nuncijs ínterrogātibꝫ cur baptisaret· rndit valde huíliter dicēs· Ego baptíso ín aqua· id ē· lauo solū exteriꝰ tanq̄z míster eius q̄ debz vos mūdare ínteriꝰ· qđ ē mínisteriū valde humile· et ideo míhil magni facio· Interrogant aūt de baptísmo et cur baptísat qz scriptū erat ín esa· Ipe absterget gētes multas· Hoc debebat esse ín aduētu messie· Seq̄tur· Medius āt vestrum stetit quí lauat ab oīb peccatis ínteriꝰ mūdans· Iohꝫ· j· Super quē víderis spm̄ descendētē et manētē sup eū sic colūba hic est q̄ baptísat ín spūsancto· id ē· ínteriꝰ mūdat· quē vos peccatoz tenebris et ex ínuidia excecati nō cognoscitis· qz solū a mūdis corde videť· Matthꝫ· v· Beati mūdo corde qm̄ ipi deū vídebūt· id ē agnoscēt Vbi nota qz xp̄us dicit medius noster duplicit· Primo qz pacificat nos deo et angelis et ad ínuicē· Col· j· Pacificās p sanguínē crucis eis· siue q̄ ín celis sunt· siue q̄ ín terris sunt· Et iō ipe est pax nrā qui fecit vtraq̄z vnū· eph· ij· Hoc em̄ ad mediatorē ptinet· et iō úre mediatoz hoim noiatur· j· thi· ij· Mediatoz dei et hoim hō chrístꝰ ihs· Secōo qz deus erat ita íratus ꝓtra hoiem q̄ hoiem ínterficiebat· et ad ínfernū ꝓsiciebat· Ez chrístꝰ sic pius mediatoz ꝓiecit se sup homiem· sic mater sup filiū se ꝓsicit et fuit mediꝰ ínter deū et hoiez· et recepit vulnera ín corpe suo· Esa· liij· Vulneratꝰ est ꝓpter ínīq̄tates nrās· Propť deꝰ pater placatꝰ est homi· Iste mediꝰ noster venit pꝰ iohem· nascēdo· pdicando et baptísando· q̄ tm̄ ante iohez factꝰ ē· id ē oīm̄ grā et vtute et oīm̄ pfectōe aie pfectꝰ· Vnde glo· dicit· Ante me factꝰ est· id ē· mihi ín dignitate platus· Nō em̄ aliter pt ıntelligi

christus ante iohem factus nisi scdm humanā naturā in qua fuit p
fectus ante iohem. sm em diuinā naturā nō est fact⁹ sz etern⁹. Vbi
nota q tūc hō dicit pfectus qn est ꝯiunctus deo p grām. et hz sci:
entiā et virtutē et vsum liberi arbitrij. Defect⁹ aūt istoꝝ facit ho:
minē qsi nō differre a bestijs. sz omia christ⁹ ante iohem habuit. Nā
qn beata virgo habuit christū ī vtero salutauit elisabeth. tūc beat⁹
iohānes fuit mūdatus a peccato. et gratia et virtute replet⁹ et scia
illuiatus. et vsum liberi arbitrij recepit vt dicit crisꝰ. ꝓpter qd exulta:
uit in gaudio in vtero existēs. vt pz luc. j. Christus āt fuit ab instā
ti ꝯceptōis pfectus et p ꝯsequēs fuit fact⁹. id ē. pfect⁹ an iohānē
Et hoc est qd dicit p esa. lxvj. ca. Anteqz pturiret pepit. id ē. pfectuz
virū in vtero habuit. Et iteꝝ hiere. xxxj. ca. Femia circūdabit viruz
id est. pfectū hoīem. Et ꝓpt hanc pfectōz iohes indignū se dicebat
discalciare et corrigiā calciamēti eius soluere. Hoc aūt verbū triplici
ter potest exponi. Primo literalit. Secūdo spūaliter nam p calcia:
mentū intelligit christi hūanitas. qz diuītas vt dicit gre. mortalita:
tis nostre morticinio calciata venit ad nos sup lutū hūanaꝝ miseri
arum. Corrigia vero istius calciamēti fuit amor. qz ꝓpt nimiā cari:
tatē qua dilexit nos deus misit filiū suū in similitudinē carnis pecca
ti vt dicit apl̄us Ro. viij. Vinculū ergo tanti amoris ꝓpter qd et ī
quo diuītas ꝯiuncta est hūanitati. et deus fact⁹ est hō. iohānes nō
poterat nec dign⁹ erat exoluere et maīfestare. qz tant⁹ amor fuit q
excessit omem intellectū hūanum nec verbis explicari posset. Qua:
si diceret iohes. Misteriū incarnatōis eius nec scio. nec exprimere
valeo vt dicit gre. Tercio figuraliter. vt hoc dictū iohis alludat illi
figure ve. te. de ꝓpinquo discalciando qui nolebat relictā fratris sui
ꝓpinqui in suā recipere vxorem. vt pz deut. xxv. Dic historiā Quasi
diceret iohes. Vos queritis aliquē magnū. q hūanam naturā sibi as
sumat in sponsaz que soli christo debet. et si christ⁹ nō vult eā sibi as
sumere. ego eius ꝓpinqu⁹ nō sum dign⁹ discalciare eū et assumere
mihi hūanā naturā in sponsaz. qz eā de manu dyaboli eripe nō pos
sem. vt dicit gre. Et sic pz terciū ¶ Quarto ponit locus vbi hec sunt
ꝑpetrata. qz in bethania trans iordanē nō in bethania que est ꝓpe
hierusalem.

¶ Moralisatio circa tercium membrum.

¶ Ego vox clamātis in deserto. Moraliter aūt ad edificatōz nrām
circa hanc respōsionē iohānis quattuor videam⁹. Primo cui⁹ vox
clamātis iohānes fuit. secūdo quare clamātis. tercio vbi clamantis.
quarto quid clamātis. ¶ Primo g̊ videndū cui⁹ vox clamātis iohs

fuit. Et dicendū q̄ duoꝝ clamātiū iohes vox fuit. Primo fuit vox verbi dei in deserto mūdi clamātis. q̄ ad hoc fact⁹ est hō vt in nos et ad nos clamare posset. ¶ Septē aūt modis manēs nobiscū clamauit ad nos. Et primo clamauit vt mūdo et mūdanis renūciem⁹ q̄ totus mūdus in maligno positus ē. et q̄ mūdus transit et ꝯcupiscētia eius vt dicit. j. Ioh. ij. Luc. xiiij. Nisi quis renū. oī. que pos nō potest me⁹ esse discipul⁹. Secūdo clamauit vt vitā carnalē abnegem⁹ et corpa nrā in cruce pñie ꝯfigam⁹. q̄ caro ꝯcupiscit aduersus spm̄. et eum nitit suffocare. vt dic̄ apl̄us gal. v. et math. xvj. Si quis vult post me venire abnegat se. id est renūciet vite carnali et desideria eius necet. et tollat crucē suam et sequat me. q̄ qui amat aīam suā. id ē vitā aīalem pdet eam. vt ipe in math. ait. Tercio clamauit vt in celo et nō in mūdo qui est saccus ptusus. thesaurisem⁹. q̄ in celo om̄ia ꝯseruant. et in mūdo om̄ia ꝯsumūtur et diripiunt. Math. vj. Thesaurisate vobis thesauros in celo vbi nec erugo nec tinea demolit. et vbi fur. nō effo. neq̄ fu. Quarto clamauit vt ꝓxim tanq̄ nos intime diligam⁹. et misericordie opib⁹ intendam⁹. q̄ qui diligit ꝓximū legē impleuit. et dilectio ꝓximi maluz nō opatur. vt dicit Ro. xiij. Hoc ē p̄ceptū meum vt diligatis inuicē. Luc. vj Esto misericor. ꝛc. ¶ Quīto clamauit vt ꝓ nr̄is necessarijs et ī nr̄is pressuris ad deū et nō ad vana recurram⁹. q̄ om̄is q̄ petit accipit et qui querit inuenit. Luc. xj. Math. xj. Venite ad me om̄es q̄ la. et on. es. et ego refici. vos. Ioh. vij. In nouissimo aūt die magno festi stabat ihūs et clamabat. Si q̄s si. veni. ad me. et bi. Sexto clamauit vt in p̄lio spūs fortiter dimicem⁹ q̄ mūdus caro et demonia mouēt ꝯtra nos p̄lia. Luc. xxij. Symon ecce sathanas expetiuit vos scz ad tēptādum et dimicandū. Et ido eccl̄ia cantat. Estote fortes in bello et pugnate cum antiquo serpente. q̄ si pugnauerim⁹ coronabimur. alias tanq̄ captiui in carcerē dyaboli detrudemur in ꝑpetuū cruciandi. ij. thi. ij. Nemo coronabit nisi q̄ legit. certa. Septīo clamauit vt nos ad trāsmigrandū om̄i tpe parati sim⁹. q̄ mors fortissime aꝓpinq̄t Et nil certi⁹ morte et nil incertius hora mortis. vt dicit bern. math. xxiiij. Et vos esto. pati. q̄ qua hora nō pu. fi. ho. ve. ¶ Secūdo fuit iohes vox totius hūane nature ꝑ ip̄m et in ip̄o clamātis et misericordiā postulātis. ¶ Clamauit aūt hūana natura ꝑ iohem ꝓpter septē mala que tunc fortissime patiebat ꝓpe interitū ꝯstituta. Et ad h̄ mala rep̄sentandū eccl̄ia ante natalē christi septē o cantat p̄dicta septē mala rep̄sentātia. ¶ Primū malum qd̄ hūana natura patiebat erat malū ignorātie. q̄ erat totaliter ignorās. Nō em̄ habebat sapientiā q̄ est de diuīs. q̄ et si vnitatē dei cognoscerz tamē trinitatem

psonaꝝ penit⁹ ignorabat Act·xix· Sed neqꝫ si spūssanct⁹ ē audiui
mus· Itē nō habebat sciaꝫ q̄ ē de creaturis· qꝛ venerabat eas vt de
os Sap̄·xiij· Aut girū stellaꝝ aut nimiā aquā aut solem aut lunam
rectores orbis terraꝝ putauerūt· Itē n̄ habebāt prudētiā q̄ ē recta
ratio agibiliū· qꝛ eoꝝ actōes ad finē vltimū nō ordinabant· Venit
aūt fili⁹ dei et optime nos docuit ista tria scꝫ sapiam· sciam· et prudē
tiā· Ioh̄·xviij· Ego ad hoc natus sum et veni in mundū vt testimo:
niū phibeam veritati· Vnde plus scit de veritate modo vna vetula
que ꝯtinuat p̄dicatōes q̄ꝫ antiquit⁹ phus vn⁹· Et ꝓpterea cātat ec:
clesia o dicēs O sapiētia que ex ore altissimi ꝓdisti ꝛc̄· veni ad docen
dū nos viam prudētie· ¶ Secundū malū qd̄ patiebat erat culpa qꝛ
ꝑ peccato primoꝝ pentu om̄es ad inferos descēdebāt· et ibi tanq̄ꝫ
debitores detinebant captiui· Nec valebat sapiētia nec ꝓphetia· qꝛ
ibi salomō et om̄es ꝓphete erāt· nec dignitas aliqua qꝛ ibi reges
et sacerdotes· nec penitētia īnocētia vl̄ iusticia qꝛ ibi abel· iob et om
nes iusti· Sed venit filius dei et soluit p̄cium et ꝑ debito sanguinē
suū fudit· j· pe· j· Non corruptibilib⁹ auro vel argento liberati estis
sed p̄cioso sanguīe agni incōtamīati· Propterea cantat eccl̄ia scd̄m
O dicēs O adonay et dux dom⁹ israel ꝛc̄· veni ad redimendū nos
in brachio extento ¶ Terciū malū qd̄ patiebat erat qꝛ erat subiecta
pessime seruituti dyaboli ī luto et latere seruiēs magis q̄ꝫ ꝓpl̄us isra
el sub egiptiaca seruitute Hiere·xvj· Seruietis diis alienis qui nō
dabūt vobis requiē· Sed venit fili⁹ dei et de hac seruitute nos eri:
puit et de mūdo principē mundi eiecit· et eū in īferno fortit̄ religa
uit Ioh̄·xij· Nunc princeps mūdi eijciet̄ foras· Et hoc valde iuste·
Quia sic̄ dyabol⁹ genus hūanū sibi ꝯstituerat seruū ꝓpter victori
am quā de primis pentib⁹ habuit· sic christ⁹ vincēdo dyabolū liga:
uit eum et abstulit p̄dam eius· vt pꝫ ī illa similitudīe luc̄·xj· Cū for
tis ar· scꝫ dyabol⁹ custodit atri· suū scꝫ mūdū ī pa· sunt ea que pos·
Si aūt for· il· supue· vi· il· ꝛc̄· Propterea cantat ecclesia terciū o dicēs
O radix yesse q̄ stas in signū populoꝝ ꝛc̄ veni ad liberanduꝫ nos·
¶ Quartū malū qd̄ patiebat erat· qꝛ funib⁹ peccatoꝝ om̄es ligati
erant Sap̄·xvij· Vna em̄ catena tenebraꝝ· id ē peccatoꝝ om̄es liga
ti erāt· Erant em̄ homīes diuersimode irretiti· ꝓpter qd̄ diuersos fi
nes ponebāt· Aliq̄ in honorib⁹· aliqui in diuitijs· aliqui in delectatio
ne carnaliū· Quia vt dicit phus· Qualis ē vnusquisqꝫ talis finis vi:
detur ei Phil̄·xiij· Quoꝝ de⁹ venter ē· Sed venit fili⁹ dei et funes
peccatoꝝ dissoluit dando scꝫ grām et meritū sue passionis nobis ap
plicādo ꝑ quā funes peccatoꝝ soluūt̄· Et extūc petro et ei⁹ successo
rib⁹ dedit claues quib⁹ peccatores absolueret a peccatis· qd̄ ante nō

fecerat. Et ꝓpterea cantat eccl'ia quartū o dicens. O clauis dauid
veni educ vinctū scz funibꝫ peccatoꝝ de domo carceris. id ē de ma
loꝝ ꝯcupiscētia et colligātia. ¶ Quintū malum qd̄ patiebat̄ erat qꝛ
vmbra legaliuz obumbrata erat qꝛ oīa ī figura ꝯtingebāt illis vt
dicit apl'us. j. Coꝝ. x. Hebre. x. Vmbrā em̄ hn̄s lex futuroꝝ bonoꝝ
nō ipam imaginē reꝝ. Semp em̄ aīaliū sanguinē offerēs nūq̄z per
uenit ad veꝝ sanguinē nisi in aduētu christi. Veniēs em̄ ipa veri-
tas om̄is vmbra cessauit. et vno sacrificō īmolato ꝯsūmauit ī sem
piternū sanctificatos. oīm aīaliū sacrificō eneruato. vt dicit apl'us
vbi supra. In cui⁹ figura ī morte xp̄i velū templi scissuz ē. et sancta
sanctoꝝ sunt apta. Et iō p̄dicator noui testamēti nō tenet velatam
faciē sic moyses tenebat qn̄ ꝓpl'o p̄dicabat. vt pz exo. xxxiiij. Heb. ix
Tabernaculū factū ē primū. Et seq̄tur. Quod dicit̄ sctā. Et sequit̄.
Hoc significāte spūsancto nōdū ꝓpalatā esse sctōꝝ viā adhuc prio
re tabernaculo habēte statū. Propt̄ea cantat eccl'ia quītū o dicēs
O oriens splendor lucis eterne. veni illuīa sedentes in tenebris scz
legaliū et vmbra mortis. ¶ Sextū malū qd̄ patiebat̄ erat. qꝛ exula-
bat̄ a patria et ciuitate sua. Duplex em̄ patria debebat̄ hoī scz para
disus terrestris rōne corpis. et ꝑadisus celestis rōne aīme. Ab vtra
q̄z g̊ illa patria ꝓpt̄ pctm̄ primi ꝑentis exulabat̄ Sz veīt fili⁹ dei et
ad celestē patriā nos reduxit Mich. ij. Ascēdit em̄ pandēs iter ante
eos Eph. iiij. Ascēdens ī altū captiuā duxit captiuitatē. Nō aūt ad
ꝑadisum terrestrē nos reduxit. qꝛ illū docuit nos ꝯtēnere. Quidā
hic ꝯstituūt ꝑadisuz. Sap. ij. Venite fruamur bonis q̄ sunt et vta-
mur creatura tanq̄z ī iuuētute celerit̄. qm̄ hec ē ꝑs nrā. Propt̄ea cā
tat eccl'ia sextū o dicēs. O rex gentiū veni salua hoīez quē de limo
formasti. Saluare eī hoīem ē ducere eū ad ꝑadisuz celestē ¶ Septi-
mū malū qd̄ patiebat̄ erat qꝛ longa spe attediata manebat. Diceba
tur em̄ homī a ꝓphetis. Expecta reexpecta. Spes em̄ q̄ differtur
affligit aīam. ꝓuer. xiij. Propter qd̄ dicebat moyses exo. iiij. Mit-
te dn̄e quē missur⁹ es. Esa. lxiiij. Vtinā disrūpes celos et descēderes
Sz venit fili⁹ diu desiderat⁹ et exhibuit ī re qd̄ erat in spe Ioh. j. Ec-
ce agnus. Propt̄ea symō ait luc̄. ij. Nūc di. s̄z. t. d. se. v̄. t. ī pa. qꝛ vi. o.
me. sa. tu. Propt̄ea cātat eccl'ia septimū o dicēs. O emanuel et expe
ctatio gentiū ꝛc. veni ad saluandū nos scz realit̄ ¶ Scd̄o videamus
q̄re iohes vox clamātis dicat̄ Ad qd̄ dicēdū q̄ vox clamātis d̄r p̄di-
cator ī q̄ et ꝑ quē spūsctūs pctōribꝫ clamat. Quibꝫ ꝓpt̄ q̄ttuor cla
mare dz ꝓpt̄ q̄ solent hoīes clamare. Clamam⁹ ad surdos. ad dormi
entes. ad ī tumultibꝫ demorātes. et ae lōge distātes. Om̄ia em̄ hec
sunt pctōres. ¶ Prīo em̄ sunt surdi. qꝛ tonitruū illi⁹ horribil' vocis

nō audiunt scz surgite mortui ad iudiciuz Ipi em̄ sunt a pis surda·
qr vnā aurē obturāt ad terrā figēdo id ē terrena meditādo ·et aliaz
caudā imittēdo·id ē longā vitam sibi ꝓmittēdo ¶ Secūdo sunt dor
miētes·qr ita secure stant ī pctis sic hō dormit ī lecto·imo ita ꝓfū
dāt se in somno pcti qꝫ nisi tangāt ꝑ penas nō excitant· Exemplum
hui⁹ pz ī samsone q̄ ita ꝓfūde dormiebat ī gremio dalide qꝫ toton
dit eū·et nihil sensit donec capt⁹ et ligatus et exoculatus fuit vt pz
iud·xvj· Dalida ē ꝯcupiscētia carnis·ī qua si q̄s dormit tōdet omi:
bus v̄tutib⁹ et tradit demoib⁹ exoculand⁹ ¶ Tercō stant ī tumulti
bus mūdi et int rotas fortune·ꝓpt qd ita efficiūt surdi qꝫ tubas dei
id ē·p̄dicatores nō audiūt·p̄s·cxiij· Aures hn̄t et nō audi· ¶ Quar:
to sunt valde de longe stātes a deo·p̄s·cxviij· Longe a pctōrib⁹ sa
lus Et ꝓpterea clamādū ē pctōrib⁹ vt a pctis resurgāt Esa·lviij· Cla·
ne·ces·q̄i tuba exal·vo·tu· ¶ Vbi nota qꝫ pctōrib⁹ sex tubis clamare B
debem⁹· Primo ꝓmittēdo gl'iam dei vt amore boni ip̄os attraha
m⁹ Esa·lxiiij· Oculꝰ nō vi·deus absqꝫ te q̄ p̄pa·expe·te· Scdo minā:
do penā etnā vt timore pene ip̄os retraham⁹ a mal· Iob·xxiiij· Ab
aquis niuiū trāsierūt ad calorē nimiū· Tercō testificādo velocē trā:
sitū mūdi vt ab ip̄ius amore eos euellam⁹·j· Ioh·ij· Mūdus transit
et ꝯcupiscētia eius· Quarto acceleratōz mortis asserēdo vt semp ip
sos patos manere faciam⁹· Math·iij· Iā securis ad radicē arboris
posita ē Ecc·xiiij· Memor esto qm̄ mors n̄ tardabit· Quīto affirmā
do qꝫ oīa ī morte deserūt hoīem p̄ter bona opa·scz honores diuitie
et delicie et amici et ꝯsanguinei·vt ip̄os bonis moribꝫ seu opibꝫ in
tēdere faciam⁹· Apoc·xiiij· Opa em̄ illoꝝ sequūt il· Sexto illa horri
bili voce clamādo·surgite mortui veīte ad iudi·vt ip̄os timore pcu
tiam⁹· Hiero· Siue ꝯmedā siue bibā siue aliud q̄d faciā sp ista vox
hor·videt auribꝫ me· insona·surgi·mor·ve·ad iudi· ¶ Tercō viden C
dū ē vbi clamātis·qr ī deserto·id ē·ī mūdo·q̄ dicit desertū dupliciter
Primo qr bonis derelict⁹ ē et malis plen⁹· Ecc·xvj· Ab vno sensa:
to īhabitabit patria et a trib⁹ īpijs deseret· Scdo qr venenosis aīali
bus ē plen⁹·j· Ioh·ij· Om̄e qd ē ī mdo aut ē ꝯcupīa carnis aut ꝯcu·
oc·aut supbia vite· Ista sunt tria genera aīaliū venenatoꝝ q̄ īuene
rūt filij israel ī deserto· Deut·viij· Ductor tu⁹ fuit in solitudīe ma:
gna atz horribili·in q̄ erat serpēs flatu adurēs ·et significat supbiaz
q̄ vento vane gl'ie vrit· Et scorpio·et significat luxuriā q̄ sic scorpio
blāde mordet et postea infigit cū cauda venenū ·ita ī principio de
lectat et postea tormētat·ꝓuer·xiij· Ingredieť blāde et ī nouissimo
mordebit vt coluber· Et dipsas·id ē·situla q̄ facit hoīem mori siti·et
significat auariciā·qr auar⁹ semp sitit et nūq̄z pecuīa implebit·ecc·v·

ca. ¶ Quarto videndū ē q̄d clamātis · q̄r dirigite viam dn̄i. Via dn̄i
p quā dn̄s ambulauit · et que ad dn̄m ducit est via virtutis q̄ dicit̄
recta duplicit̄. Primo q̄r ad locū intentū ducit scz ad beatitudinem
quā om̄is hō naturalit̄ appetit. Naturalis aūt via ad beatitudinē ē
iter virtutū vt dicit boe. Secūdo dicit̄ recta q̄r mediū nō discrepat
ab extremis. Extrema aūt homīs sunt ort⁹ et mors et vtrūq; cum
gemitu et pauptate. Iob. j. Nudus egressus suz de vtero ma · mee
nu · re · il. Ergo tota vita homīs ad h̄ vt sit recta debz esse cū gemi-
tu. Pro tāto g̊ via virtutū dicit̄ recta · q̄r facit ꝯcordare mediū cuz
extremis. Nam q̄ in via virtutis sunt p totū plorant. Aug̊. In val-
le miserie sumus ī qua eo magis ē flendū quo min⁹ flemus. p̄s. xlj.
Fuerūt mihi lacrime mee panes die ac nocte. Plorare em̄ debem⁹
quotidie et p dilatōne patrie et p incolatu pn̄tis miserie. Itē tpalia
ꝯtemnūt. Phil. iij. Oīa arbi · s. vt ster · vt christū lucrifaciā Tunc g̊
viam dn̄i dirigim⁹ et facimus rectam qn̄ p ip̄am post dn̄m recto
tramite ambulam⁹ · vt sic ip̄e tpalia ꝯtempsit · carnē afflixit · aduer-
sa multa sustinuit · iuste et sancte vixit · et vsq; in fine pseuerauit · ita
et nos faciam⁹ Esa. iij. Hec via dn̄i ambulate in ea neq; ad dex · ne-
q; ad sinist · declinantes · ꝛc

¶ Sermo de epistola quarte dominice aduentus domini et sextus in ordine.

Gaudete in dn̄o sp iterꝝ dico gaudete. Phil. iiij. Vere si
dissimulare noluerim⁹ magnū gaudiū instat toti ꝓplo
christiano de natiuitate filij dei ī hūana nat̄a ī ꝓxīo reco
lēda In qua et p quā hūana nat̄a ē exaltata et oīb⁹ bonis
repleta. Nat⁹ est em̄ fili⁹ dei cū sacco pleno grāꝝ et oīm virtutū q̄s
nobis gratis donauit. j. Cor. j. Gratias ago deo meo p ih̄m chri-
stum q̄r in om̄ib⁹ diues facti estis in illo in om̄i v̄bo et in om̄i scīa.
ita vt nihil vobis desit. Propterea ī hac epl̄a apl̄us ad gaudiū nos
hortat̄. In qua quidē epl̄a summarie tria facit. Primo em̄ apl̄s ad
spūale gaudiū nos inuitat̄ ibi. Gaudete in dn̄o semp. Scd̄o ipedi-
mentū orōnis tollit et ad orōem et grāꝝactōnē inducit et ꝯfortat
ibi. Nihil soliciti sitis s; in om̄i or · et obse · cū g̊ · ac · pe · ve · inno · apud
deū. Tercio imp̄cat̄ et orat vt deus in om̄ib⁹ et vbiq; nos custodi-
at ibi. Et pax dei q̄ exup · om̄ez sen · cus · cor · vrā. ¶ Prīo g̊ ad spūale
gaudiū apl̄s nō hortat̄ · et facit tria. Prīo on̄dit in q̊ gaudēdū ibi.
Gau · ī do. Scd̄o q̄lit̄ gaudēdū ibi. Mode · vest. Tercō q̄re gaudēdū
ibi · dn̄s ꝓpe ē. Dicit g̊ Gaudete ī dn̄o et n̄ ī mūdo · sp · id ē om̄i tpe

tam ī ꝓsperis q̄z ī aduersis Iac̄·j· Om̄e gaudiū existimate frēs mei cum in temp·va·incide· Gaudete g̊ ꝓ bono gratie in q̊ estis· Iterꝝ dico gaudete ꝓ bono gl̄ie qd̄ expectatis Math·vj· Gaudete et exultate qm̄ merces vr̄a mlta ē in celis· Esa·lx· Gaudēs scz de merito gaudebo in dn̄o scz de p̄mio· Nō igit̄ gaudete ī mūdo sz ī dn̄o id ē sup misericordia dei q̄ se incarnauit ī virgīs vtero· Iterꝝ dico gaudete qꝛ filiꝰ dei carnē assumpsit p ꝯceptōz ī virgīs vtero· quinimo iterꝝ gaudete qꝛ cito nascet̄ et nobis apparebit p suā gl̄iosam natiuitatē· qꝛ et angeli de ip̄a gaudebāt cantātes gl̄ia in altissimis deo· et pastoribꝫ dicebāt· Euāgeliso vobis gaudium magnū· Gaudete vt modestia vestra· id ē modestū gaudiū vestꝝ et modesta opa vr̄a nota sint om̄ibꝫ hoībꝫ nō ad vanā gl̄iaz sz ad edificatōz vt p vos discāt bene agere et bene gaudere et moderate opari id est opa sua cū mō agere· ij· corꝝ· viij· Prouidemꝰ bona nō tm̄ corā deo· sz etiam corā hoībꝫ· Math·v· Sic lu·lux vestra·co·ho·vt vi·op·ve·bona· Et q̄ est cā q̄re gaudere debemꝰ· certe qꝛ dn̄s ꝓpe est qui ē fons gaudij Est em̄ ꝓpe oībꝫ p potentiā· essentiā· et p̄ntiam· imo in om̄ibꝫ Act· xvij· In ip̄o em̄ viuimꝰ mouemur et sumꝰ· Sz iustis ē ꝓpe p gratie infusionē et spēalem ꝓtectiouē· de quo ē maxime gaudendū·

Sequitur moralitas epistole

Gaudete in dn̄o sp̄ ꝛc̄· Moralit̄ ad edificatōz nr̄am circa hāc prima ptez tria videamꝰ· Prīo q̄re christifidelibꝫ sit gaudēdū· Secūdo quare in dn̄o et nō in mūdo sit gaudendū· Tercio quibꝫ et qūo dn̄s ꝓpe est· Circa primū nota q ꝓpter quīqꝫ gaudere debemꝰ· Primo qꝛ ad imaginē dei creati sumꝰ· et ip̄e hoc tp̄e hō fieri ad similitudinē nostrā voluit· Phil·ij· Semetip̄z exinaniuit for·ser·ac·in simili·ho·factus Magnum gaudium valde quia deus est homo et homines sunt dij et filij dei· Psal·octuagesimoꝑmo· Ego dixi dij estis et filij excelsi omnes· Ab hoc gaudio peccatores penitus excludūtur qꝛ imaginez dei quā in seip̄is habēt supplantauerūt luto peccatoꝝ· ita q nihil apparet in eis· et sunt penitꝰ in bestias trāsformati· p̄s·xlviij· Homo cū in ho·es·nō intel·ꝯpa·ꝛc̄· Filiꝰ etiā dei nō est factꝰ homo peccator sz homo iustus· ita q neqꝫ de sui creatōne nec de filij incarnatōne peccatores gaudere possunt· imo melius esset eis si nati non fuissent nec filius dei incarnatus· Math·xxvj· Bonuz ei erat si nō natꝰ fuisset hō ille· Secūdo gaudere debemꝰ qꝛ filius dei ad hoc natus est· vt illuminet nos dei sapientia· vt nobis remittat peccata vt nos iustificet· et vt nos d̄ potestate dyaboli redimat ·j·corꝝ·j· Qui factꝰ est nobis a deo sapīa et sanctificatō et iusticia et redēptio· Ista sunt p̄maxīa beneficia q̄ filiꝰ dei nascēs nobis ꝯtulit

et ꝯ ín eis multū ē gaudendū·Ab ꝟ gaudío pctōres seipos exclu:
dūt qz sapiaz mūdi et nō dei volūt hre·pctā volūt retínere et ī eis
víuere·diuítias poti⁹ q̄z vtutes volūt possidere·et de ptāte dyaboli
nolūt exíre·Et ꝯ ín hac natiuitate de nullo pñt gaudé·renuunt eñ
vez gaudiū·et admittūt falsum et stultū·qđ est de ludo taxillo⁹ et
epulis et chozeis·et sic de alíjs·Sap·ij·Coronem⁹ nos rosis et frua:
mur bonis·et nō sit pratū qđ nō ptranseat luxuria nrā·qm̄ hec ē ps
nrā· Tercio gaudere debem⁹ qz chríst⁹ ad hoc natus ē vt super
nos regnet·Et ꝯ statim nat⁹ a magis ē adozat⁹·q̄ fuerūt primitie
gentiū·Realit eñ nos sum⁹ údei id ē chrístū cōfitētes sup q̄s chri
stus regnat Math·ij·Vbí ē q̄ natus ē rex údoz·Vere hec ē mat̄ia
magní gaudij·qz regē habem⁹ potētissimū ad ptegendū·largíssi
mū ad donādū·misericozdíssimū ad pcendū·liberalíssimū ad remu:
nerandū·qz mínimū seruitiū valde remunerat·Math·ix·Cētupluz
accipietis et vitā eternā pos·Ab ꝟ gaudío pctōres sunt penit⁹ alie:
ní·qz xp̄m nolūt sup se regnare·nec eíus legib⁹ astríngi·et hoc qz ú
stū dñm nolūt·Sz sic volo sic úbeo ē lex eoz·Luc·xix·Nolum⁹ hūc
regnare sup nos·Et ꝯ cū potētia amicoz se úuāt·pecuías p phas
et nephas p̄curāt·p̄cere nesciūt·nec míseris subuenire volūt ímo p
verbo dant alapā·p alapa vulnus·p vulnere ínterficiūt·nec cētu:
plā satagūt retributōem obtínere·Iob·xxj·Qui dixerūt deo rece:a
no·sci·vi·t·nolum⁹ Quarto gaudé debem⁹ qz ad ꝟ nat⁹ ē chríst⁹
vt nos spūali natiuitate ī filios dei regeneraret Iob·j·Dedit eis po
testatē filios dei fierí·De quo multū est gaudendū·qz ín hac natiu
tate oía nobis p̄cit·et veste polimita virtutū·qz nos dignos facit
nuptiaz regis eterní·strenue mō vestit et ín filios dei adoptat·Sí
aūt sum⁹ filij et heredes·vt dicit Ro·viij·Hoc gaudío peccatozes
nō possunt gaudere·qz p pctm̄ ín quo stant oīa p̄dunt·et filiatō
nem dei et vestē virtutum et hereditatē regní·et penítus nudí re
manēt ínter ribaldos dyaboli Apoc·iij·Dicis qz dúes sum et nul
lí⁹ egeo·et nescis qz tu es miser et míserabilis et cecus paup et nu
dus Quínto gaudere debem⁹ qz ad hoc natus ē chrístus vt nos
deo et ad mulcē pacificet·Vnde rex pacific⁹ sígnificat vel vocat·Et
ideo statim ín ei⁹ natiuitate angeli cecinerūt pacē dicētes·Gloza ī
excelsis deo·Et ín terza pax bo·bo·vo·Intrās eñ ín mundū fecit cā:
tare pacem·vadens p mundum fecit p̄dicarí pacem·et exíens de
mundo reliquit ín testamento pacem Iob·xiiij·Pacem meā do vo
bis·pacē relínquo vobis·Ab ꝟ pctōres excludūt·quia nec pacē dei
nec pacē p̄xími nec pacē suí hñt Esa·xlviij·Nō ē pax ipíjs dicit dñs
Secundo videndū quare ín deo et nō ín mundo gaudendū sit·

¶ Vbi nota q̄ propter sex in deo et non in mundo est gaudendū E
¶ Primo q̄ gaudiū mūdi ē fatuū ex fatuitate ꝓcedēs · Assimilat̄
em risui frenetici q̄ ridet īminēte morte · qn̄ om̄s sui plorāt et ip̄e ri
det · Sic mūdani gaudēt īminēte imo existēte morte qn̄ scz serui di
plorant · q̄ ꝯgnoscūt nocumētū mortis aīe · Et h̄ inuit christ⁹ qn̄ fle
uit sup hierusalem gaudētem d · Si ꝯgnouisses et tu supple fleres
Luc̄ · xix · Bern · Cōpatit̄ dei fili⁹ et plorat ꝑ nobis · hō patit̄ et ride
bit · Et sic pz q̄ gaudiū mūdi ex fatuitate ꝓcedit · Itē ē fatuū ab effe
ctu q̄ hoīem īfatuat · Est em̄ sic̄ vinū qd̄ inebriat hoīez nisi tpetur
aqua · sic gaudiū mūdi nisi memoria aduersoꝝ tpet̄ · Propt̄ qd̄ dici
tur ecc̄ · xj · In die bonoꝝ ne īmemor sis maloꝝ · Et iteꝝ ecc̄ · vij · Cor
sapiētis vbi tristicia ē · cor stultoꝝ vbi leticia · Hui⁹ exēplū pz in salo
mone · q̄ nō ꝓhibuit cor suū quin om̄i voluptate fruet̄ vtz ecc̄s · ij ·
et iō infatuat⁹ fuit · Gaudiū aūt dei ex vera cā ꝓcedit · et facit hoīem
tpatū · et iō in deo et nō ī mūdo ē gaudendū ¶ Secūdo q̄ gaudiū
mūdi ē breue · et cito mutat̄ Iob · ij · Gaudiū ypocrite · id ē mūdi q̄ ē
ypocrita · ad instar puncti · Gaudiū mūdi nullā stabilitatē habz nisi
sicut serenitas martij Ecc̄ · xxvij · Stult⁹ id ē mūdus q̄ semp stultisat
vt luna mutat̄ · Gaudiū aūt in dn̄o est ꝑpetuū · q̄ hō d̄ gaudio grē
trāsit ad gaudiū gl̄ie Math · xxv · Serue bone et fidelis ꝛc̄ · intra in
gaudiū dn̄i tui Ioh · xvi · Gaudiū vestꝝ nemo tollet a vobis · ¶ Ter
cō q̄ gaudiū mūdi n̄ ē plenū neq̄ purū · letificat em̄ hoīez ī delecta
tōibꝫ solū corpalibꝫ · in q̄bꝫ nō supat bestias · Neq̄ etiā ē puꝝ vt dici
tur ꝓuer · xiiij · Risus dolore miscebit̄ Boe · Quā mltis amaritudībꝫ
dulcedo felicitatis hūane est respersa · Et inde ē q̄ gaudiū de mūda
nis nō satiat hoīez sic̄ nec ip̄a mūdana · q̄ nō ē de essentia aīe nec in
trat in aīam · Gaudiū aūt de dn̄o plenū ē · q̄ implet aīam · Ioh · xvj ·
Petite vt gaudiū vestꝝ plenū sit · Ita etiā replet aīam · vt redūdet
in corp⁹ · ꝓuer · xvij · Aīm⁹ gaudēs etatē floridam facit · Est etiā puꝝ
q̄ si tribulatōes et aduersitates ꝯtingāt gaudet · Ro · v · Sz et glori
amur ī tribulatōibꝫ Esa · xxxv · Gaudiū et leticiā obtinebūt fugiet do
lor et gemit⁹ ¶ Quarto q̄ ꝑ gaudiū mūdi excludit̄ gaudium dei ·
Iac̄ · iiij · Quicūq̄ voluerit esse amic⁹ hui⁹ mūdi inimic⁹ dei ꝯstituet̄
Bern · Delicata ē diuīa ꝯsolatō · q̄ n̄ dat̄ admittētibꝫ alienā · Et a do
mīo maledicit̄ · Luc̄ · vj · Ve vobis diuitibꝫ q̄ habetis h̄ ꝯso · ve · q̄ scz ī
futo nō gaudebitis · Et iō oīs hō sapiens dz ip̄m sperne · p̄s · lxxvj ·
Renuit ꝯsolari aīa mea scz ī his mūdanis · Gaudiū aūt in dn̄o trā
sit ad gaudium celi et om̄e gaudiū ꝯtinet ¶ Quīto q̄ gaudiū mū
di de rebꝫ pessimis ē · ꝓuer · ij · Letant̄ cū malefecerīt et exul · ī re · pes ·
Aug⁹ · Quid est seculi gaudiū nisi impunita nequicia scz lxuriari · in

spectaculis nugari·ebriositate ingurgitari·turpitudinez facere·et
nihil mali pati·Gaudiū aūt in dño est de reb⁹ optimis scz de virtu;
tum possessione·de bonoꝝ opeꝝ factione·et de malorꝝ aspernatō
ne· Sexto qz gaudiū mūdi vertit ī tristiciā atz luctum·puer·xiij
Extrema gaudij luctꝰ occupat·Ratio ē·qz vel hō dimittit gaudiū
mundi qđ fit p mortē·vel gaudiū mundi dimittit hoiem qđ fit p
aduersaz fortunā·et vtrūqz est valde doloroſuz·De primo eccs xlj
O mors q̄z amara ē memoria tua homī pacē habēti in substantijs
suis et adhuc valente capere cibū·De secūdo boetius Infelicissimum
genꝰ infortunij est fuisse felicē·Gaudiū aūt in dño transit ad leticiā
Gppetuā· Tercio videndū q̄b⁹ dñs ppe ē· Vbi notandū qꝺ dñs
dicit esse ppe ser generib⁹ hoim Primo ē ppe peccātib⁹ vt de pec
cato erubescant·et abstineāt·et bene agant·Hic cadit exemplū illi⁹
heremite q̄ ostēdebat se velle peccare in platea cum vna meretrice
que noluit·ꝫ duxit eū in cellā·locū secretū Qui ait·Hic videt me de
us cū tota curia celi·Qđ audiēs illa ꝛuersa est Secūdo ē ppe pe;
nitentib⁹ ad intrandū ad eos et eos recipiendū p iustificatōz si vo;
lunt ei hostiū apire·Apoc·iij·Ego sto ad host·et pul·si q̄s ap·mi·in
troi·ad e·Hiere·iij·Tu fornicata es cū multis amatorib⁹·tñ reuerte
re ad me et ego suscipiā te· Tercō ppe ē tribulatis ad adiuuandū
et eripiendū·ps·lxxx·Cum ipo sum in tribulatōe eripiā eum et glo·
Caro eī et frater noster ē·Gen·xxxvij·Bern·Puto qꝺ me sperne
re nō poterit caro de carne mea·et os ex ossib⁹ meis·Sic fuit prope
petro dū cepisset mergi ī mari et stati christus affuit ambulās sup
mare·Sic fuit ppe btō anthonio dū q̄daz die a dyabolo fortissime
molestareť·Qui ait·Vbi eras dñe ibu·Qui dixit·Ego erā ibi·ꝫ ex;
pectabā agonē tuū· Quarto ē ppe iustis ad exaudiendū·ps·C
xliij·Prope est dñs oīb⁹ inuocātib⁹ eū in veritate·Sic fuit prope
chananee et cēturioni cui dixit·Vade sic̄ credidisti sic fiat tibi Qui
to ē ppe iustis de bono ope ꝛuenientib⁹·ad opa eoꝝ ꝑficiendum
Matth·xviij·Vbi duo vel tres ꝛgre·sunt in no·me·ibi ī me·eo·sum
Esa·xxvj·Omia opa nrā opatus es ī nobis dñe Sexto ē ppe iu;
stis et peccatorib⁹ ad mercedē ꝛdignā tribuendam·Apoc·xxij·Ecce
ego veno cito et merces mea mecū est reddere vnicuiqz scdz opa
sua Sic fuit ppe illi diuiti q̄ dicebat·Gaude aima mea habes mul;
ta bona in an·plu·de nocte misit eum ad infernum iuxta stipendia
meritorum vt patet luc·xij·Et nota qꝺ nūc plus est dominus prope
iustis ad remunerandum q̄z fuit in veteri testamēto·et via ad celū
est modo ppinquior·quia tūc via ad celum ibat per infernum·
mō aūt vadit recto tramite·Matth·iij·Penitētiā agite appinqua

em̄ reg·ce· Cum ergo dn̄s sit ita ꝓpe om̄ibus istis modis multum
in dn̄o gaudere debem⁹ et nihil soliciti esse ·qꝛ ip̄e in aduētu suo
oīa ꝓuidebit nobis et dabit· Et sic patꝫ primū ¶ Secūdo apl'us ad
orōem et gratiaꝝ actōem nos inducit et ꝯfortat· Et circa hoc duo
facit· Primo remouet impedimētū oratōis Secūdo inducit ad ora
tionē on̄dens insimul modū orōnis ibi· Sꝫ in om̄i orōe ꝛc· Dicit g̊
Dn̄s ꝓpe est et vt possitis ad ip̄m corda dirigere· nihil soliciti sitis
·i· Pe·v· Om̄em solicitudinē vestrā ꝓijciētes in eū· qm̄ ip̄i cura est
de vobis· Hec solicitudo q̄ hic ꝓhibet̄ est inordinata et īmoderata
occupatō circa tꝑalia habēs laborē in acquir̄ēdo· timorē in possiden
do· et dolorē in amittendo· Sequit̄ Sed in om̄i orōe et obsecratōe
et gratiaꝝ actōe scꝫ de habitis iam beneficijs· petitōes vestre inno
tescāt apud deū· Oratio dicit̄ simplex petitō obsecratō dicit̄ petitio
cum adiuratōe· vt rogo te ꝑ deū· Et sic pꝫ secundū ¶ Tercō apl'us
imp̄cat̄ et orat vt pax dei vndiqꝫ et in oīb⁹ nos custodiat d· Et pax
dei scꝫ a deo data et creata· Et dicit̄ dei ad dr̄ntiā pacis dyaboli ·de q̄
luc̄·xj· Cū for·ar·cus·atri·s·in pa·s·om·q̄ pos· Et ad drām pacis mun
di Ioh̄·xiiij· Pacē meā do vobis· nō quō mund⁹ dat ego do vobis
Et ad dr̄ntiā pacis carnis· de q̄ math̄·xiiij· Non veni mittere pacez
in ter·sꝫ gla· Que pax scꝫ exupat om̄ez sensuꝫ· id ē· om̄em ꝯgnitōem
Si em̄ minimā creaturā ꝑfectā ꝯgnoscere nō valem⁹ quō illā nobi
lissimā et suauissimam pacē a deo nobis infusaꝫ cognoscemus· Hec
inq̄ꝫ pax custodiat corda vestra· ne ꝑ timorē malum vel amorē cor
rumpātur· Cor em̄ maxime indiget custodia· ꝓuer·iiij· Om̄i custo
dia serua cor tuum· ex ip̄o em̄ vita ꝓcedit· Et intelligentias vestras
ne ꝑ errorē seducant̄· locus em̄ veritatis ē ip̄a pax· et ido ī pace nul
lus error p̄t remanere· p̄s·lxxv· In pace factus est locus eius· Et vt
custodiat certe in ih̄u christo domino nostro loco securo et firmo
in quo om̄ia bona obseruātur· Quia vt dicit gre· Sic̄ om̄ia ex nihi
lo facta sunt· ita in nihilū tenderēt om̄ia nisi manus om̄ipotentis
ea teneret· Et sic patet tercium·

¶ In natiuitate domini sermo de euangelio nonus·

Euangeliso vobis gaudiū magnum qd̄ erit om̄i ꝓpl'o qꝛ
natus est vobis hodie saluator Luc̄·ij· Sicut dicit bern·
tria sūt hodie mirabilit̄ ꝯiūcta scꝫ de⁹ et hō·mat̄ et v̄go
fides et cor hūanū· Mirabile ē g̊ oīno et om̄ez ītellectū
transcendit hūanum q̄ deus incōp̄hēsibilis et īmutabil̄ fact⁹ et na
tus est hō· vt hodie fuit· Veꝝ nō est impossibile si sane intelligatur

Nam factꝰ est hō sine sui aliqua mutatōne · Aliquādo etiā ita ali-
quid fit qđ ſm substantiā trāsmutat̄ · et vt sic caro fit terra · et terra
fit lapis · Sic nō est factus deꝰ homo · Aliquādo fit aliquid qđ non
mutat̄ ſm substantiā sed recipit aliquid qđ nō habebat · Sic̄ quādo
lana tingit̄ · et homo fit frater · Et isto mō filius dei factꝰ est hō · non
ꝙ in substātia fuerit mutatꝰ · ſ̄ suscepit in se qđ nō habebat scz natu-
ram hūanam aīam et corpꝰ · Ad phil · ij · Habitu inuētus vt hō · Et
ideo qđ erat ꝑmāsit · qꝛ nulla mutatō in nat̄a diuīa facta ē · et qđ nō
erat assumpsit · nō ꝯmixtionē vel diuisionez passus · qꝛ in ꝑsona filij
dei nō sunt ꝯmixte due nature scz diuīa et hūana · sed sunt ꝯiuncte
ita ꝙ quelibz mansit integra · nec ꝑsona filij dei diuisa est ab alijs ꝑ-
sonis assumēdo hūanam naturā · Quia vt dicit aug̃ · Indiuisa sunt
opera trinitatis · In ꝑsona ergo filij dei assumēte naturam hūanam
erat patris ꝑsona et spūssancti Ioh · xiiij · Nō credis qꝛ ego in patre
et pater in me est · Item ibidē · Pater in me manēs ipe facit opera ·
Persona em̄ nō diuidit̄ ab essentia · Et ideo in ꝑsona filij dei hūanaz
naturā assumente fuit tota essentia diuīa et ꝑ ꝯsequēs om̄es ꝑso-
ne sunt tres · Iste aūt modus fuit possibilis deo · et ꝑ dei grāz factꝰ
ē nobis intelligibilis · j · Cor · ij · Nobis aūt reuelauit deꝰ ꝑ spm̄ suuz
Spūs em̄ scrutat̄ etiā ꝓfunda dei ¶ Secūdū mirabile est ꝙ mater
sit virgo et virgo sit mater · sic̄ factū est · qđ possibile ē deo · qꝛ virtꝰ
diuīa multo melius ex sanguinibꝫ virginis potuit vnum corpus
formare q̄z virtus semis humani · Potuit etiā hoc corpus ita for-
matū extra mittere sine corruptōne virginalis pudoris · et plus po-
test deus facere q̄z nos possumꝰ desiderare · ſ̄ vna virgo potest hoc
desiderare ꝙ pareat sine sui corruptōne · ergo deus potuit facere ·
Sic ergo hoc intelligimꝰ vt deo possibile et nō nature ¶ Terciū mi-
rabile est ꝙ cor hūanū predictis credit ꝑfecte · non tamē inclinat̄
ad hoc credendū sine dono fidei · j · cor · xij · Fides est donū dei · Et iō
oportet nos habere fidē ad ea ꝑfecte credendū q̄ de natiuitate filij
dei dicūt̄ · Hiere · xv · Nūq̄d federabit̄ ferrū ferro ab aq̄lone · i · fides
et cor hūanū · q̄ sunt sic̄ duo ferra valde dura et nō possunt ꝯiūgi i
frigore īfidelitatis nisi ignis fidei assit · ¶ In autoritate aūt p̄missa
de euāgelio hac nocte cātato sumpta q̄ttuor de ipa dicūt̄ · Primū
ē ipiꝰ natiuitatis autoritas cū dicit̄ · Euāgeliso vob · angelꝰ loq̄t̄ missꝰ
ex ꝑte dei ad h̄ annūciādū · Scđz ē natiuitatis iocūditas ibi · gaudiuz
magnū · Terciū ē natiuitatis ꝯuītas ibi · qđ erit oī ꝑplo · Quartū est
natiuitatis v̄itas ibi · qꝛ natꝰ ē hodie saluator ¶ Prīo g̊ ponit̄ natiui-
tatis autoritas · quia angelus loquitur ex parte dei dicēs · Euange-
liso vobis · id est bonā annunciatōz vobis loquor · Euāgeliū em̄ idez

est q̄ bona annūciacio ab eu qđ est bonum et angel⁹ qđ est nunci⁹
Ad hāc aūt autoꝛitatē roboꝛādū eccl'ia hodie q̄ttuoꝛ viros eximios
introducit scz esa eximiū ꝓphetaꝫ q̄ a spūsancto inspirat⁹ non solū
christi natiuitatē ꝫ etiā oīa alia eius hūana p̄dixit vt de vnoquo
q̄ certitudo magis firmaret in nobis Nam p̄dixit ꝛceptoꝛ dicens
Ecce virgo ꝛcipiet et pi Pꝛedixit natiuitatē dicēs Paruul⁹ natus
est nobis et fili⁹ datus est nobis Pꝛedixit p̄dicatoꝛes dicens Vide
bunt oculi tui pꝛeceptoꝛē tuū et aures tue audiēt verbū post ter
gum monētis Pꝛedixit passionē dicēs Tanq̄ ouis ad occi duc est
Pꝛedixit resurꝛectōz dicēs Erit germē eius in magnificētia et glo
ria et fruct⁹ terꝛe scz christus sublimis Pꝛedixit ascēsionez dicens
Quis est iste qui venit de edom tinctis vestib⁹ de bosra Iste foꝛ
mosus in stola sua gradiēs in multitudie virtutis sue Et p̄dixit chri
sti aduentū ad iudiciū dicens Dns ad iudiciū veniet cū senatoꝛib⁹
ꝑpi sui Secūdo introducit paulū apl'm q̄ raptus in paradisuz chri
stū incarnatū vidit et ideo qđ p̄ius nō credebat postea firmissime
credidit Tercio introducit lucā euangelistā dnm autoꝛitate an
geli natū recitantē d Euāgelizo vobis gaudiū magnū Quarto
introducit iohem euāgelistā qui eternā generatōz christi nobis de
scribit dicens Verbū caro factū est et habitabit in nobis Et vtrāq⁹
generatōz iohes veracit ꝛgnouit Nam sup pectus dn̄ recūbens
in ipo sacro dn̄ici pectoꝛis fonte vtranq⁹ generatōz pfecte potauit
et ꝛgnouit Et ideo in prima canonica ca j ipe sic ait Quod vidim⁹
et audiuim⁹ et man⁹ nostre ꝛtrectauerūt de verbo vite hoc annū
ciamus vobis Alia vero generationē qua christ⁹ in vtero matris
natus est recitat nobis matb j ca dicēs Quod em̄ in ea natuz ē de
spūsancto est Habuit em̄ christ⁹ tres generatōes et triplicit fuit
natus Ad qđ repsentandū hodie tres misse cantant Prima natiui
tas christi ē eterna eius generatō qua semp et ab eterno generat
et gemit⁹ est a patre oīno ineffabilis et nobis incōphensibilis Esa
liij Generatōz eius quis enar Et hanc signficat missa matutinalis
que in media nocte cantat Secūda christi natiuitas fuit qua ꝛcept⁹
est in virginis vtero qua ideo natus fuisse dicit q̄ statim ꝛceptus
omi pfectōne aime fuit pfect⁹ et vsum liberi arbitrij habuit Hec
fuit quantū ad aliq̄d obscura in eo scz q̄ coꝛpus fuit statim foꝛma
tū et aīma infusa in omi pfectōne pfecta Et quātū ad aliquid fuit
clara in eo scz q̄ sicut alioꝝ pueroꝝ coꝛpa illud coꝛpus de purissimis
sanguinibus beate virginis foꝛmatum est licz p spiritumsancti vir
tutem et sicut coꝛpoꝛa alioꝝ crescebat Et hanc signficat missa
auroꝛe que aliquid habet obscuritatis et aliq̄d claritatis Tercia xp̄i

natiuitas fuit qua hodie ex ītemerato virginis gl'iose vtero nat⁹ ē
que tota fuit clara. Et hanc significat missa cantāda ī tercia clara die
¶ Vel tres misse tres status hoīm rep̄sentant scz missa matutīalis
statum homīs ante legē q̄ totus fuit tenebrosus. Missa aurore sta
tū homīs sub lege. q̄ habuit aliq̄d claritatis ꝓpter precepta moralia
et aliq̄d obscuritatis ꝓpt̄ p̄cepta cerimoīalia. q̄ vt dicit̄. j. cor. x. Oīa
in figura ꝯtingebāt illis. Missa vero tercia statū homīs post chri
sti aduentū. q̄ totus fuit clarus. Nō est ergo q̄d fabulosuz vel fictū
christi natiuitas. ꝫ oīni fide digna et veritate subnixa et autoritate
p̄clara. ij. Pe. j. Nō em̄ indoctas fabulas secuti notā fecimus vobis
dn̄i ihu christi virtutē. ¶ Ad hanc g̊ autoritatē insinuādaz circa an
gelū christi natiuitatē nuciantez duo narrant̄. scz q̄ magna cuz luce
apparuit. q̄d nunq̄z in veteri testamēto legit̄ ꝯtigisse de angelis. qui
tn̄ sedule patribꝫ apparuere. vt dicit beda. Et q̄ statim facta ē cum
angelo mlt̄itudo celestis militie dicētiū. Gloria ī excelsis deo. Hec
em̄ duo multū faciūt ad autoritatē dicti angeli autenticandā. scz q̄
fuit ī multitudie et in luīe. Hanc g̊ natiuitatē christi q̄ hodie scz me
dia nocte die dn̄ica natus est ī mūdo. lucas narrat dicēs. Exijt edi
ctū a cesare augusto vt describeret̄ vniuersus orbis. Et dicas hic
totā historiā natiuitatis. Iō g̊ christ⁹ nascit̄ dū mūdus describit̄. q̄
ip̄e ad hoc veniebat vt homīes terrenos ad celestē militiā trāscribe
ret. et quosdā eligeret alijs reꝓbatis. Et nota q̄ ꝓut in quibusdam
cronicis inuenit̄ qn̄ hec descriptio fuit facta rome fuerūt inuenta
mille milia et octoginta milia hoīm pugnatoꝝ. Et sic patet primū.
¶ Secūdo ponit̄ natiuitatis iocūditas. cū subdit̄. gaudiū magnū.
M Vbi nota q̄ ꝓpter decē magna bona que in christi natiuitate ꝯsecu
ti sumus summe gaudere debemus ¶ Primo q̄ natura hūana est
summe exaltata que erat in infimis collocata. Nam hō est deus. et
deus est hō. Et que vnq̄z potuit maior exaltatio esse. Hanc exaltati
onē nō ꝯgnoscit angelus. Nusquā em̄ vt dicit apl'us ad heb. ij. an
gelos app̄. Et ideo angel⁹ qui prius sustinebat se ab hoībꝫ adorari
tanq̄z maior. postea nō sustinuit. ꝫ dixit se volenti adorare. Vide ne
feceris. ꝯseruus em̄ tu⁹ sum ego et fratꝝ tuoꝝ. apoc̄. vlt̄. Hanc di
gnitatē peccator nō cognoscit q̄ ꝓ re vili in luto peccati manet. et
inter ribaldos dyaboli in platea mundi moratur ¶ Secūdo q̄ hūa
na natura est deo pacificata que erat deo maxime inimica. q̄ cū de
us sit homo nō potest homīem ampli⁹ odire. odiret em̄ seip̄z Eph.
secundo. Ip̄e em̄ est pax nostra. Et ideo natus statim fecit cantari
pacem. Luc̄. ij. Et in terra pax ho. bo. vo. Potest hic dici de q̄drupli
ci pace quā xp̄us in hoīe fecit. ¶ Tercio q̄ ē summe dotata et oībꝫ

bonis repleta·cum esset in summa miseria ꝯstituta· Naꝫ bona nat̄e
gratie et glorie extūc in natura hūana in maxīa copia sunt inuenta
Nam bona nature repauit·bona gratie donauit·et bona glorie re-
ꝓmisit· Deus eī dando nobis filiū suū om̄ia bona nobis cū ip̄o de
dit· Ro·viij· Quō nō etiā om̄ia bona nobis cū illo donauit ¶ Quar
to qꝛ est ꝑfecte illuīata cum esset vndiqꝫ excecata in creatore et crea
turis errās·ps· Exortū ē em̄ ī tenebris lumē rectis·scꝫ christus deꝰ
noster·q̄ est lux vera que illu·om·ho·ve·in hunc mundū·io·j·Esa·ix
Habitantibꝫ in regione vmbre mortis lux orta est eis· Paruulꝰ em̄
natus est nobis et filius datus est nobis· In cuiꝰ signū angelus xp̄i
natiuitatē annūcians pastoribꝫ cū magna luce apparuit ·et tota illa
nox a media nocte citra qn̄ christus est natꝰ·ita fuit lumīosa ꝙ q̄si
dies videbat̄·et statim nouū sidus exortū fuit die noctuqꝫ fulgēs
donec magos ad christū ꝑduxit·vt verꝫ lumē natum esse nūciaret
et demōstraret·Esa·lx· Surge illuīare hierusalē ·qꝛ venit lux tua et
gloria dn̄i sup̄ te orta ē· Et ambulabūt gentes in lumīe tuo· ¶ Qui
to qꝛ est sanitati restituta·que erat om̄i infirmitate ꝓstrata ·Esa·x·
A planta pedis vsqꝫ ad verticem nō est in eo sanitas· Christus em̄
nascendo ꝯtra omnē ꝯmunē languorē efficaces detulit medicinas
q̄bus om̄s sanauit· Psal·cvj· Misit verbū suū et sanauit eos· Aug·
Magnus itaqꝫ venit medicꝰ qꝛ magnus vbiqꝫ iacebat egrotꝰ· Nā
instituit sacramēta eccl'ie ꝯtra om̄e vulnꝰ peccati valentia ¶ Sexto
qꝛ est libertati donata que erat sub seruitute durissima dyaboli cō-
stituta· Ex quo em̄ filius dei factꝰ est homo liberauit hoīem a dya-
boli seruitute infundendo scꝫ grām et virtutes ꝑ quas hō a iugo
dyaboli liberatur Ioh·x· Lex ꝑ moysen data est·gratia et veritas ꝑ
ihm xp̄m facta est· Coll·j Qui eripuit nos de ptāte tenebraꝝ ·id ē
demonū·et trāstulit in regnū scꝫ dilectōnis sue· ¶ Septimo qꝛ est
a debito delictoꝝ ꝓ quo ī carcere inferni obnoxia tenebatur abso-
luta·qd̄ īpossibile erat solui· Quāuis eī p̄dictū debitū plenarie et su
ꝑabundant̄ in cruce solutū fuit·in natiuitate tn̄ sufficient̄ solutū fuit
qꝛ cum in sua natiuitate meritū infinitum acquisiuerit liquet ꝙ per
illud meritum totum debitum humane nature poterat solui· Sic eī
tunc in natura erat peccatum infinitum·ita repertum est in natura
meritum infinitum scilicet in iesu christo·sed illi qui meruit placuit
differre vt abundātius solueret· Esa·lij· Gratis venundati estis·gra
tis redimemini· ¶ Octauo quia est spiritussancti robore conforta
ta· Nunq̄ꝫ em̄ inuentus est aliquis ī tota hūana natura q̄ cōcipere
tur et nasceretur sine peccato nisi christꝰ·et sic nat̄a hūana in om̄ibꝫ
hoībus a peccato vincebat̄·in christi aūt natiuitate nat̄a vicit pctm̄

Ex quo patz maximū robur ei collatum ex om̄i pte ad peccatū vin
cendū. Et ideo modo multi vincūt peccatū q̄ ante christi aduentum
nō poterant. quin potius om̄es vincebant. p̄s. xiij. Nō est q̄ faciat
bonū nō est vsqz ad vnū. ¶ Nono qz in natiuitate christi cepit na
tura hūana vite aīme appinquare et ad ciuitatē suam redire. qz pri
us semp versus mortē tendebat et ī exilio exulabat. modo em̄ quā
toplus tendim⁹ versus mortē corpis tantoplus tendim⁹ versus vi
tam aīme et versus ciuitatē nrām. Propter qd̄ dicit apl'us ad phi.
.j. Cupio dissolui et esse cū christo Prius aūt p magno munē vita
longa pmittebat hoī. Exo. ij. Honora prēm tuū et matrē tuā vt sis
longeuus sup terrā. ¶ Decimo qz in natiuitate christi natura hūa
na om̄i pfectōis genere fuit dotata vel pfecta. Nā fuit pfecta ī na
tura. qz principiū est ꝯiunctū fini. scz deus homī. Vnūqdqz em̄ tūc
pfectū est qn̄ ꝯiungit suo principio. et nō quiescit donec ad idē re
dit sic aqua ad mare. Sic hō nō potest quiescere nisi ꝯiungat deo.
Aug. Fecisti nos dn̄e ad te. et inquietū est cor nrm̄. donec requie
scat in te. Item pfecta fuit in grā. qz ipa plenitudo grē tota hūane
nature se infudit. nec vnqz hūana nata potuit maiorē grāz obtinē
q̄z vt filius dei eam assumeret et in ea nasceret. Itē pfecta fuit ī glo
ria. qz filius dei verus hō statim natus est in gloria et semp in vita
beata fuit. Simul em̄ fuit viator et comp̄hensor. Multū g̊ in christi
natiuitate gaudere debem⁹ in qua decē magna bona q̄ homo sum
me desiderat ꝯsecuti sum⁹. Nā summe hō desiderat exaltari si sit de
pressus. pacificari si sit in piculosa discordia. ditari si sit miseria circū
septus. illuīari si sit tenebris obumbratus. sanari si sit graui infirmi
tate pstratus. liber fieri si sit durissima seruitute subiugat⁹. a debito
absolui p q̊ sit in duro carcere religatus. fortificari si sit ī viribꝫ desti
tutus. ad ciuitatem suā redire si sit in exilio ꝯdemnat⁹. et in om̄ibus
pfici si sit mirabiliter impfect⁹ Hec aūt om̄ia p christi natiuitatē cō
secuti sumus vt dictū est. et ido gaudeam⁹. Gaudete in dn̄o semp
iterꝫ dico gaudete. Gaudere g̊ hodie debem⁹ in christo ad memo
riā p̄dicta beneficia reducendo. sed nō debem⁹ hodie vane gaudere
in mūdo. in choreis. et ludis. et spectaculis demoniorꝫ. et ꝯmesatōi
bus q̄bus hodie gaudet mund⁹. q̄ verū gaudiū in vanū gaudiuz
ꝯmutat. cui⁹ finis est luctus. puer. xiiij. Extrema gaudij luct. oc. Et
sic pz secundū. ¶ Tercio ponit natiuitatis ꝯuītas. cū subdit. qd̄ erit
omni populo. ¶ Natiuitas em̄ christi om̄ibꝫ est ꝯmuīs vt ab oībꝫ
I ametur et veneret ¶ Primo em̄ fuit ꝯūnis deo et hoībꝫ. naz filius
dei sumens carnē hūanā in genere hoīm. natus ē verus de⁹ et ve
rus homo. gal. iiij. At vbi venit plenitudo tpis misit de⁹ filiū suū

factū ex muliere·factū sub lege·vt eos ꝛc· Decebat em̄ vt filiꝰ dei
cui attribuit sapientia inter hoies nasceret·vt hūanā naturā q̄ tota
deordinata erat p sapiētiā suā reordinaret·et supbū hūani generis
inimicū sua prudentia debellaret·et viā sapientie homib̄ demōstra-
ret q̄ vbiq̄ errabūdi viuebant·et q̄ sic ꝯmunis est·ido deꝰ et hō h̄
natale venerantur· ¶ Secūdo fuit cōmunis angelis et homib̄·nā
psona filij dei q̄ nata est hiesus·ē cū angelica natura maximā affini-
tatē habens·Ioh·iiij· Spiritꝰ est deꝰ·Eadē tn̄ psona carnē induens
et verꝰ hō natꝰ est·In q̄ carne p oīa homib̄ similis fuit·Phil·ij·In
similitudinē ho·fac·est habitu inue ·vt hō·Et ideo angeli et homi
nes debēt h̄ natale deuotius venerari·Et ꝓpterea angeli descēden
tes dixerūt·Gloria i excelsis deo·Et pastores omēs bethleem iue-
runt·et ip̄m venerati sunt vt patz luc̄·ij·Natus est etiaz vt ruinas
angeloꝝ homib̄ repleret·et ido cōmunis vtrisq̄ ¶ Tercio fuit cō-
munis patrib̄ veteris testamenti et homib̄ noui·Ab illis em̄ s̄m
carnē descendit scz ab abraam ysaac et iacob et alijs patrib̄ vt ma-
theus narrat in euangelio hac nocte cantato·Ab illis autē descen-
dēs ad hoies noui testamēti venit ⁊ eis suā maiestatē ondit·p qd̄
beati dicunt·Luc̄·x·Beati oculi q̄ vident q̄ vos videtis·Et ido prio
res et posteriores debēt ip̄m venerari·Math·xxj·Et qui p̄cedebāt
et qui sequebant clamabāt dicentes·Benedictꝰ q̄ venit in noie do
mini· ¶ Quarto fuit ꝯmunis iudeis ⁊ gētilib̄·nā de gēte iudea ori
ginē traxit et iudeꝰ fuit·Heb·vij·Manifestū ē q̄ de tribu iuda ortꝰ
sit dn̄s noster·Gētiles aūt in filios adoptauit et fratres deinceps
eos christianos vocās·Vnde et nos qui gentiles eramꝰ modo su-
mus et dicimur christiani scz fratres et filij christi·Si aūt filij et he-
redes vt dicit apl̄s ro·viij Et ideo oia bōa q̄ christꝰ est operatꝰ·sup
christianos reqeuerūt sic̄ sup filios suos·et ip̄i soli sunt heredes om
niū bonoꝝ christi·Ioh·vij·Volo pat̄ vt vbi ego sum illic et ip̄i sint
me·i·eorundē bonoꝝ possessores·Luc̄·xxij·Ego dispono vobis sic̄
dispo·mihi pater in·reg· ¶ Quīto fuit cōmunis viuis et mortuis·
Nam homo viuēs natus est et aīam viuentē semp assumpsit·Sed
in carne mortali est natꝰ in qua fuit mortuꝰ·et ad mortuos descen
dit·et in ip̄a a mortuis resurrexit·vt viuos et mortuos viuificaēt
et ad immortalitatē transferret·Ro·iiij·Traditꝰ est ꝓpter delicta
nostra et resurrexit ꝓpter iustificatōnē nostrā·Sic̄ em̄ in adam om
nes moriunt·ita ⁊ in christo omēs viuificabunt·vt dicit apl̄s·j·co·
xv· ¶ Sexto fuit cōmunis viris et femis·Nam ex femina sumpsit
carnē·s̄ in forma viri apparuit·et hoc valde congrue·nam p virū ⁊
feminā pditio hūana aduenit·et ideo vt iusta fieret satisfactio per

illū salus debuit ꝓcurari q̄ haberet ꝑticipiū cū vtroq; vt sicut vter
q; fuit in culpa ita vterq; ꝓcuraret salute. Et sic̄ femia ꝓncipiū ma-
ledictōnis extiterat ita esset ꝓncipiū bn̄dictōis et grē. Et ꝓpterea
incarnatō filij dei initiū a maria sumpsit. Luc̄. j. Spiritussanctꝰ sup-
ue. in te ꝛc. ¶ Septimo fuit cōmunis iustis et pctōribꝫ. Nam de
iusta et sancta matre nasci voluit. s̄ ꝓ peccatoribꝫ voluit incarnari
vt ip̄os oraculo viue vocis ad penitetiā reuocaret. Math. iiij. Non
veni vo. iust. s̄ peccatores ad penitentiā. Et in huius figura in tota
christi genealogia nō fit mentio de aliq̄ sancta muliere nisi solū de
peccatricibꝫ scz raab. thamar. ruth et bersabee. ¶ Octauo fuit com-
munis diuitibꝫ et pauꝑibꝫ. q; diues sup omēs et i omibꝫ bonis de
ciuꝰ plenitudine accipiūt vniūsi hodie fuit natus s̄ in maxima pau
pertate. p̄s. xliiij. Simul in vnū diues et pauꝑ. Pauꝑem em̄ vitam
elegit vt daret cōtemnē bona mūdi. Et intm̄ fuit pauꝑ q; sub diuo
natꝰ est. nec ei fuit locus i diuersorio. nedū in domo. s̄ pānis vilibꝫ
est inuolutꝰ. et in p̄sepio reclinatꝰ. Math. viij. Vulpes foueas ha. et
vo. ꝛc. Pauꝑtatē g̊ elegit. ⁊ pauꝑtatē p̄dicauit. et ip̄i regnū celi ꝓ
misit. Math. v. Beati pauꝑes spū qm̄ ip̄oꝝ est regnū celoꝝ ¶ No
no fuit cōmunis sapientibꝫ et simplicibꝫ. Nam sapientia dei oīa re
gens et oīa gubernās nata est vt puer ꝑuus vagitus emittēs. qua
si penitꝰ nihil sciens nec etiā loq̄ valens. qui aperuit os mutoꝝ et
linguas infan. fecit disertas. Et ideo magni sapiētes venerūt ip̄m
adorare et similiter pastores simplices. Sapiētes aūt mūdi infla-
ti vento mūdane scientie nolūt se huic puero humiliare. et ideo eiꝰ
misteria nō cognocūt. Math. xj. Cōfitebor tibi dn̄e pater rex celi
et terre q; abscon. h̄ a sapi. et pru. et reue. ea ꝑuulis. ¶ Decimo fuit
cōmunis breuiter ꝯcludendo omni statui et ꝯdicioni. Nā virgini
bus et maritatis et viduis cōmunis fuit. q; d̄ matre virgine despō
sata tn̄ nasci voluit. q̄ post mortē viri viduata fuit. Itē fuit cōmuis
senibꝫ et pueris. q; eternꝰ et antiquꝰ dieꝝ hodie natꝰ est ⁊ cepit es
se puer vniꝰ diei. vt omēs cuiuscunsq; etatis surgant in euis laudē
p̄s. Iuuenes et v̄gines senes cū iunioribꝫ laudēt nomē dn̄i. Itē com
munis fuit clericis et laicis. q; de stirpe sacerdotali ⁊ laicali natꝰ est
Item cōmunis fuit nobilibꝫ ⁊ artificibꝫ. magnis ⁊ paruis. vt nō sint
qui a calore eiꝰ se abscondāt. Nam de stirpe regia ꝓcessit vsq; ad pa
trem artificē et vxorē fabri. Omnes g̊ christū natū venerent̄. quia
omēs in ip̄o ꝑtem habent scz homies et angeli. patres veteris te-
stam̄ti ⁊ noui. iudei et gētiles. viui et mortui. viri ⁊ femine. iusti et
peccatores. diuites et pauꝑes. sapiētes ⁊ simplices. v̄gines ⁊ mari-
tate et vidue. senes et pueri. clerici et laici. nobiles et populares Et

sic patet terciū. ¶ Quarto ponit̄ natiuitatis veritas. q̄ natꝰ est no
bis hodie saluator. Vere natus ē hodie saluator mūdi. nec aliq̄s de
hoc dubitare debet. cū h̄ p multa argumēta fuerit demōstratū. et
omēs creature eiꝰ ortū testificati sunt. ¶ Nam primo ip̄m testifica k
ti sunt angeli. qui statim ipso nato apparuerūt hoībus dicētes. Na
tus est vobis hodie saluator ¶ Secūdo testificati sunt ip̄m sol et lu
na et stelle. Nā hac die in oriente tres soles apparuerunt. q̄ statim
in vnū ꝯiūcti sunt ad designādū q̄ tria scz diuitas. aīa. ⁊ caro. ī chri
sto ꝯiuncta sunt. nouū scz aīa d̄nouo creata. et antiquū scz caro ab
adam descendēs. et eternū scz deitas. ꝯiuncta sunt simul. et sunt fa:
cta vnꝰ sol. vnꝰ homo iesus christꝰ. Itē hac die rome circa solē appa
ruit vnꝰ circulꝰ aureus. in q̄ circulo erat quedā virgo pulcerrima.
in cꝰ gremio erat quidā puer. ⁊ dictū est impatori q̄ ille puer erat
maior eo. Siquidē romani volētes octauianū cesarē vt deū adora:
re q̄ toti mūdo ī pace p̄sidebat. impator recusauit dicēs. Volo pri
us scire si aliquis vnq̄z maior me nascituꝰ sit. Et aduocauit sibillaz.
Que dū in die natalis christi in camera impatoris vaticiniis inten
deret. vidit p̄dictū circulū. et virginē in gremio puerū gestantē. q̄
omīa sibilla ostendit impatori dicēs. Hic puer maior te est. Et sta:
tim audita est vox in camera impatoris in capitolio. Hic est ara ce
li. Vn̄ vsq̄z hodie p̄dicta camera q̄ facta est modo ecclesia vocat̄ san:
cta maria ara celi. Impator aūt statim deposuit dyadema. et illum
puerū adorauit. et recusauit deinceps ab homib̄ adorari. In hac no
cte nato dn̄o in oriente apparuit vna stella in qua erat quidā puer
habens crucē in fronte qui voce hūana allocutꝰ est magos dicens
vt in iudeā pgerent ad regē iudeoꝝ natū adorandū. ¶ Tercio te:
stificata sunt eū oīa elemēta. Nam hac nocte obscuritas aeris in lu
cem quasi diei cōuersa est. et rome fons olei erupit qui fluxit vsq̄z
ad tiberī. in signū q̄ fons pietatis et misericordie erat natꝰ omni:
bus gratiā et misericordiā largituꝰ. Templū etiā pacis corruit. Si:
quidē romani habentes p. xij. annos ꝯtinue pacē. templū pacis cō:
struxerūt. in quo posuerūt imaginē romuli. et ꝯsuluerūt appollinē
quantū durare deberet. Et acceperūt respōsum q̄ donec virgo pa
reret et virgo pmaneret. Qui virginē impossibile reputātes pare
re posuerūt titulū templū pacis eternū. In hac aūt nocte dictū tē:
plū corruit. Itē hodie vinee engadi floruerunt et balsamū ꝓduxe:
runt. in signū q̄ ille erat natꝰ q̄ oīa cōseruare debebat p virtutē li:
quoris sanguinis sui. ¶ Quarto testificata sunt eū aīalia. Nam cum
virgo reclinaret eū in p̄sepio. aīalia q̄ ibi erant scz bos ⁊ asinꝰ genu
flexerunt sibi. Et multi miseri christiani hodie christo genua non

flectūt·Esa·j· Cognouit bos possessorē suū·et asīn⁹ p̄sepe dn̄i sui
ıstael aūt me nō cognouit·et pp̄s me⁹ nō ıntellexit· Quınto te-
ficati sunt eū omēs ꝓphete·Act·x·Huic omēs ꝓphete test·phi·Esa·
Ecce virgo cōcipiet et et pa·fi·Baruch· Post h̄ ī terris vīsus est et
cū ho·cōuersat⁹ est· Zach·Ecce rex tu⁹ venit tibi māsuet⁹· Sexto
testificate sunt eū multe figure veteris testamēti·et maxime virga
aaron q̄ vna nocte germīabat et fronduit ꝛ fructū fecit·sic chr̄ist⁹
subito tot⁹ pfect⁹ fuit ın aīa et ın corpe et ver⁹ de⁹ et hō et sic pfe-
ctus nat⁹ est Septimo testificaţ chr̄isti natūitatē dūīa bonitas
qꝛ cū fm dponīsīū bonū sit sūm̄pius diffusiuū·et q̄nto meli⁹ ē tāto
magis diffundi debet vt patz ın sole·summū bonū qđ de⁹ est· ma-
xime se diff undere debuit·Sūmus aūt diffusionis mod⁹ bonitatis
dūīe fuit p ın̄carnatōnē et natūitatē chr̄isti vt dicit aug⁹· Magis
aūt de⁹ est parat⁹ se nobis cōmunicaţe q̄z nos possum⁹ ıpm recipe
re·Cū g̃ hūana natura poterat deū recipe tanq̄z ver⁹ hoīem ꝛ sup
posītū ın hūana natura· g̃ de⁹ debuit ın̄carnari et nasci sīc ver⁹ ho-
mo ın hūana natura·Et fm h̄ fili⁹ dei fuisset fact⁹ hō et nat⁹ etiaz si
homo nō peccasset·h̄ p alia causa Octauo h̄ testificaţ summa dei
ūsticia·Propterea em̄ chr̄ist⁹ nat⁹ est vt p homīe patereţ·et p con
sequēs esset ūsta satisfactio·vt sīc supbiendo hō voluit fieri de⁹·ita
de⁹ se humiliādo voluit fieri homo·Et sīc hō peccādo penā meruc-
rat ın̄fınītā·et suum peccatum fuit ın̄fınītū multiplicīt·ita de⁹ mere-
do ın humana natura fact⁹ homo meritū acqūsīuit ın̄fınītū· et suū
meritum fuit ın̄fınitum multiplicīter· Ad hanc autem ūstam satis-
factionē p̄sequendā oportuit q̄ de⁹ fieret homo·vt esset de⁹ ꝛ ho-
mo q̄ satisfaceret·de⁹ q̄ posset et homo qui deberet· Nono h̄ re-
stificaţ summa dei caritas· fecerat em̄ de⁹ hoiem et multis gratijs
dotauerat eū tādē ıpsuz ad vitā beatā pductur⁹· et hō oīmb⁹ gra-
tijs se exuerat et ın̄fınītis miseriis fuerat implicat⁹ et tādem ad illā
beatā vitā nō ibat h̄ ad ın̄feros descendebat· Deus aūt ex maxima
caritate misit filiū suū ın mundū factū hoiem de vg̃ine glorioſa vt
homīnī cōpatereţ ei⁹ miserias patiendo·et sic ıpm ab omīb⁹ libera-
ret·et ad vitā trās ferret eternā·Eph·ij· Propter nimiā caritatē qua
dilexit nos de⁹ cū es·mor·conuificauit nos xp̄o c⁹ grā su·sal· et con
resuscitati·et cōsedere fecit ī celestib⁹ Decimo h̄ testaţ summa dei
pfectō ꝓpter quā dei pfecta sunt opa· Propter pctm̄ autē omnia
effecta sunt ımpfecta· Nā celū fuit ex pte euacuatū et padīsus to-
taliter remansit vacu⁹·et sol et luna ꝛ stelle et oia elemēta pfectio
ne sunt dimīnuta·ꝛ homo pfect⁹ fact⁹ est totaliter ımpfectus· Ut
ergo oia ad pfectōnē reducerenţ oportebat q̄ fili⁹ dei fieret homo

in q̄ oīa ꝯiungerent̄ suo p̄ncipio·et sic pficerent̄· Nam hō q̄ habet cū omib⁹ ꝯuenientiā ꝯiunct⁹ est deo et de⁹ homini·ita q̄ p̄ncipiū et finis oīm insimul sunt ꝯiuncta in vno hoīe christo·q̄ inq̄ntū deus est oīm p̄ncipiū·et inq̄ntū homo finis· Apoc̄·j· Ego sum alpha ⁊ o p̄ncipium et finis· Per christum ergo ad pfectionem sunt reducta· Et sic patet quartum ꝛc̄·

De epistola sermo decimus

Multifarie multisq̄ modis olim loquēs de⁹ patrib⁹ in ꝓphetis·nouissime aūt dieb⁹ istis locut⁹ est nobis in filio· Heb· p̄mo· Quia hoīb⁹ nō fortit̄ radicatis nec dei consiliū sup salute ꝓpria considerantib⁹ subtiliter ꝫ extrinseca tm̄ cernentib⁹·videtur qd̄dam absurdū et obstupendū q̄ fili⁹ dei hodie nat⁹ sit de virgine gloriosa·ido apl̄s in epl̄a q̄ hodie in tercia missa cantat̄ mirabiles cōdicōnes de h̄ puero scribit·et excellent̄ et mltiplicit̄ ip̄m nobis describit· Per qd̄ ondit nobis istū puerū vere fuisse filiū dei·et supra angelos et omnē creaturā·p q̄ oīa vult nos apl̄us inducē ad verā fidē reuerentiā et amorē ad istū puer· Narrat em̄ apl̄s in hac epl̄a·xx·condicōnes de hoc puero·p quas ab oīb⁹ alijs sepat̄ et p quas nob reuerend⁹ et diligend⁹ mirabiliter declarat̄ Prima est q̄ in ip̄o est determīata spes hoīs q̄ p longā expectationē diu afflixerat ei⁹ desideriū qm̄ spes q̄ differt̄ affligit aīam vt dicit̄ puer· viij· Ante aūt illud tp̄s dicebat̄ homī a ꝓphetis qui dei consiliū sciebant expecta reexpecta· Esa·xxviij· Erat em̄ verbū dn̄i· Expecta reexpecta· Sic em̄ aqua frigida aīe sitienti·et sic nunci⁹ bonus de terra longinqua·sic fuit natiuitas isti⁹ pueri toti generi hūano diu expectando afflicto· Propter qd̄ dicebat· Vtinā disrumpes celos et descenderes· Esa·lxiiij· Ipse em̄ hoīs spem determīauit et desideriū impleuit· Et h̄ est Multifarie·i·multotiens·multisq̄ modis olim loquens deus patrib⁹ in ꝓphetis· Multotiēs em̄ et multis modis deus locut⁹ est patrib⁹ in ꝓphetis et p ꝓphetas scz p somnia et imaginariam visionē vt hiere·et amos et multis alijs·et p aptam vocez in subiecta creatura formatā vt moisi·et i spiritu vt dauid· Nouissime aūt dieb⁹ scz natiuitatis ip̄e q̄ sic multiplicit̄ loquebat̄ aduenit et locut⁹ est nobis realiter nō dicendo· Expecta reexpecta· ꝫ illud Ego q̄ loquebar ecce asum· Esa·lij Secūda est q̄ in ip̄o et p ip̄m pacificati sum⁹ deo·cui⁹ signū est locutio·inimici em̄ nō loquuntur adinuicē·nisi aliqn̄ p interpositā p̄sonā sic de⁹ pater postq̄z adā suū mādatū trangressus fuit nunq̄z generi hūano locutus fuit insi per

subiectā creaturā. Nouissime aūt diebꝫ istis scꝫ tpe natiuitatis locu
tus est nobis nō p subiectā creaturā. sꝫ in psona filij sui. q̄ vsqꝫ tunc
p ora ꝓphetaꝝ locutꝰ fuerat Et hoc ē qd̄ dicit. locutꝰ est nobis in fi-
lio ī signū scꝫ pacis pfecte. Ipse em̄ ē pax nostra vt dicit ad eph. ij.
M Et math. xvij. Hic ē filiꝰ meꝰ dilectꝰ ipm audite Et potes hic di
cere de q̄druplici pace quā christꝰ fecit. Habebat em̄ hō q̄druplicez
guerrā scꝫ cū deo cuiꝰ pacē christꝰ fecit in carnis assumptōne. Item
hoīes adinuicē habebāt guerrā. hāc pacē christꝰ fecit in vniꝰ bapt s-
mi et fidei et eccie institutōne. Ioh. x. Alias ou. ha. q̄ nō sunt ex hoc
oui. et il. oportꝫ m. adducere. et vo. m. au. et fi. v. o. et vn. pa. Terciaꝫ
guerrā habebat hō cū angelo. hāc pacē christꝰ fecit ī sua ascensione
qn̄ scꝫ hoīes cū angelis ī gloria collocauit. Quartā guerrā habebat
homo cū seipso scꝫ aīa cū carne. hāc pacē fecit christꝰ ī spūssancti mis
sione p quē motꝰ carnales sunt sedati et spūs carni dn̄at. Ter-
cia cōdicio sequit ex h̄ dicto scꝫ locutꝰ est nobis ī filio. qꝛ deꝰ pater
oīa misteria ī filio suo nobis manifestauit. Io. xv. Omīa quecunqꝫ
audiui a patre meo nota feci vobis. Nam vsqꝫ ad christi natiuita-
tē oīa ī figura ꝯtingebāt illis. vt dicit apl's. j. coꝝ. x. In cuiꝰ figura
moises velata facie ꝓpl'o p̄dicabat. Sed qn̄ deꝰ pater locutꝰ est nob
in filio cui totū cor suū manifestabat oīa nobis reserauit. et nulla fi-
gura pmansit. Heb. vij. Omnia nuda sunt et apta oculis eiꝰ ad quē
nobis sermo. In filio g̊ loquēdo oīa nobis maifestauit. In cꝰ figura
ī morte christi velū templi scissuꝫ est. ⁊ visa sunt sancta sanctoꝝ. Io.
vj. Erūt omēs docibiles dei. Math. v. Aperiēs os suū docebat eos.
Quarta ē. qꝛ alij filij nō ꝯstituunt heredes. nisi ī morte parentū
et sunt vsqꝫ ad p̄finitū tps sub tutoribꝫ. et actoribꝫ. et p ꝯsequens a
seruis nihil differre vident. vt dicit apl's ad gal. iiij. Sed iste puer
stati natꝰ ē ꝯstitutꝰ heres dei. Et h̄ ē qd̄ ait. quē cōsti. here Quita
est. qꝛ alij filij nō cōstituūt heredes in oībꝫ bonis parentū eoꝝ. sed
in quibusdā solū scꝫ ī bonis terrenis q̄ sunt bona fortune vt diuitie
sed in bonis nature et glorie pater nō cōstituit heredē filiū. Sꝫ iste
puer cōstitutꝰ ē heres dei ī omībꝫ bonis scꝫ nature. fortune. gratie ⁊
glorie. Et hoc ē qd̄ dicit. vniuersoꝝ. Et ideo ī fine oīm orōnū dicimus
p dominū nr̄m ie um chri. f. t. q̄si ipe sit clauiger ⁊ heres oīm bono
rū Sexta est qꝛ alij pueri qn̄ nascunt sunt oīno ignorātes et imp
fecti. qꝛ dicit phus. Anima nascit sic tabula rasa ī q̄ nihil ē scriptū. p
ficit aūt scientia et vtute. in. ij. de aīa. Et ideo pueri tradūt magistris
disciplinandi Sed iste nō indiguit magistro. imo statim natꝰ sciuit
oīa. qꝛ iste puer est dei sapientia increata p quā deꝰ oīa cōdidit Et
hoc ē qd̄ inquit. p quē fecit et secula. i. p cuiꝰ sapientiā fecit seculum

inuisibilē et visibilē. Iste puer est ista sapientia a qua oīs alia sapiē
tia deriuat̄. et p quā dicit̄ sapiens oīs hō. Prou. viij. Per me reges
regnāt et legū cōditores iusta decernūt. ¶ Septima est q̄ alij pu
eri qn̄ nascunt̄ sunt pleni īmūdicijs nec pulcritudo apparet in eis p
fecta. Sed iste puer statim nat⁹ et anteq̄z nat⁹ fuit splendor et glo:
ria dei. i. gloriose sb̄e dei fuit ita q̄ tota pulcritudo dei in eo relu:
cebat. Sap̄. vij. Candor ē em̄ lucis eterne et speculū sine macula dei
maiestatis. j. pe. j. Ipse est ī quē desiderāt gētes siue angeli ꝓspice:
re. Ita est pulcer q̄ ī ei⁹ visione ꝯsistit nostra beatitudo. Luc̄. x. Bea
ti oculi q̄ vident q̄ vos videtis. Etiā s̄m hūanitatē fuit pulcerrimus
p̄s. xliiij. Speciosus for. p̄. fi. ho. Et ita fuit pulcer q̄ ei⁹ splendor faci:
ei splenduit vsq̄z ī orientē. vt patuit ī stella magoꝝ. et vsq̄z romā in
sole patuit vt dictū ē in p̄cedenti sermone. Et h̄ est qd̄ dicit. qui cū
sit splendor glorie. ¶ Octaua est. q̄ alij pueri nō assimilant̄ patri:
bus p oīa. s̄z in q̄busdā lineamētis et accidentib⁹ nō aūt in sb̄a. Sed
iste puer ē figura sb̄e dei totā ip̄am ꝯtinēs et rep̄sentās. ita q̄ q̄ vi
det filiū videt et patrē et econuso. Ioh. xiiij. Phi. q̄ vi. me. vi. et pa.
me. Nō credis. q̄ ego in patre et pater ī me est. Vna est g̊ substan
tia et essentia patris et filij. licet sint due p̄sone. Et ideo q̄ videt vnū
videt et aliū. ꝓpter qd̄ apparet q̄ iste puer vere ē de⁹. Et h̄ est. et fi:
gura substātie ei⁹. ¶ Nona ē. q̄ alij pueri qn̄ nascunt̄ sunt imbecil:
les et ab alijs portant̄. Sed iste puer statim nat⁹ portauit ⁊ portat
oīa verbo virtutis sue. i. impio potentie sue. Est g̊ iste puer dei sapi
entia. dei gloria. dei substātia. et dei virt⁹ p quā oīa sunt ꝓducta in
esse. ⁊ oīa ꝯseruant̄ vt sint. Sic̄ em̄ oīa ꝓduxit. ita oīa ꝯseruat. Gre.
Sicut oīa ex nihilo facta sunt. ita in nihilū tenderēt nisi man⁹ con:
ditoris ea teneret. Iste em̄ puer iacens in cunabulis oīa portabat
et cōtinebat. Vnde cantam⁹. Iacet in p̄sepio ⁊ in nubib⁹ tonat. Et h̄
est qd̄ dicit. portās oīa verbo v̄tutis sue. ¶ Decima q̄ alij pueri na
scunt̄ peccatores. Iob Omēs nascimur filij ire. Et ido īdigent p ba
ptismū mūdari. Sz iste nō fuit nat⁹ peccator s̄z statim nat⁹ fecit pur
gationē peccatoꝝ. q̄ statim meruit meritū infinitū p qd̄ tota nat̄a
hūana poterat purgari. Sed ī cruce meruit sup̄abundant̄ meritū
infinitū p qd̄ totā naturā purgauit. Apoc̄. j. Qui lauit nos a pecca:
tis nostris ī sang̃ne. Iste g̊ puer tot⁹ mūd⁹ lauit nos a peccatis no
stris a q̄bus nos null⁹ vnq̄z poterat liberare seu purgare. Et h̄ est
qd̄ ait. Purgatōnē pcōꝝ faciēs ¶ Vndecia ē q̄ pueri alij vl̄ īfantes
nō ꝯsueuerūt haberi ī reuerentia imo sedēt ī terra cū infantib⁹. Sz
iste puer statī nat⁹ sedet ad dexterā dei patris oīpotentis ī excelsis
Vnde existens ī gremio matris sedebat ad dexterā maiestatis dei

in excelsis·eo q̄ simꝫ erat beatꝰ et indigēs· cōprehensor et viator·
Et hoc ē qd̄ dicit· Sedet ad dexterā maiestatis in excelsis·i·in equa-
litate dei inquantū deꝰ et in potioribꝫ bonis patris inquātū homo
Ipse em̄ fuit deꝰ et homo· Et ideo inq̄ntū deꝰ p oīa fuit equalis d̄o
patri· Inquantū vero homo fuit supra omnē creaturā visibilē ⁊ in
uisibilē cōstitutꝰ· Eph·j· Ipsum dedit caput super omnē ecc̄iam ¶
Duodecima ē q̄ oēs alij pueri sunt infra angelos· ꝫ iste puer fuit
supra angelos·sic filius et dominus est supra seruos· Et hoc est qd̄
dicit· Tanto melior effectꝰ angelis q̄nto differentius p̄ illis nomē
hēditauit· Quia iste puer habuit nom̄ filij ⁊ dn̄i·et angeli nom̄ ſui
Vnde dicunt̄ angeli·i·nuncij· Sed iste puer vt verꝰ dei filiꝰ et dn̄s
hereditauit·i·veraciter apprehendit· nomē qd̄ est supra omē nomē
vt in noīe iesu om·ge·fle·ce·ꝛc·vt dicit apl̄s ad phil·ij· Et actu·iiij·
Neq; em̄ est aliud nomen sub celo datum hominibꝫ in quo oporte-
at nos saluos fieri· Vnde etiam inquantū fuit homo fuit sup ange-
los in gratia ⁊ in gloria constitutꝰ· Licet inquantū fuit homo mor-
talis et passibilis fuerit aliquantulū ab angelis immoratꝰ· p̄s·viij·
Minuisti e·pau·ab an· Sed et hodie sup angelos eu; coronasti ¶
Tredecima est q̄ alij pueri generant̄ ab hominibꝫ et sunt filij hoīm·
Sed iste puer ē filiꝰ dei ī celis sine matre·et in terra sine patre· Vn̄
nec angeli nec hoīes sunt filij dei sic̄ iste· Et hoc est qd̄ dicit̄· Cui di-
xit aliqn̄ angelorꝫ fi·m·e·t·q·d·nulli·et si aliqn̄ angeli dicunt̄ filij dei
iuxta illud iob·xxviij· Vbi eras cū me simul laudarēt astra matutīa
et iubilarēt omēs filij dei· Dicunt̄ filij dei adoptiui·sic̄ et hoīes·j·io·
iij· Videte qualē caritatē dedit nobis deꝰ pater vt filij dei nomine-
mur et simꝰ· Sed iste ē vnicꝰ filiꝰ dei naturalis de eiꝰ substātia geni-
tus· Ergo iste puer angelos et hoīes excellit· ¶ Quartadecima est·
q̄ alij pueri nascunt̄ et generant̄ in tp̄e· ꝫ iste ē genitꝰ a deo patre
in eternitate· Et h̄ ē qd̄ ait·ego hodie genui te·i·in eternitate· Vnd̄
ita ē eternꝰ sic̄ deꝰ pater·et q̄ eternitas ē tota simul·sequit̄ q̄ si pater
genuit eū ī eternitate q̄ semp genuit eū· ⁊ ideo filiꝰ sp ē genitꝰ a pa-
tre ⁊ sp generat̄· Beata aūt v̄go ſm hūanitatē assumptā genuit eū
hodie ſm ecc̄ie rep̄sentatōnē· Prou·viij· Tn̄ colles ego pturiebar ¶
Quītadecima ē·q̄ etsi hoībꝫ vl̄ angelis posset aliq̄ reuerētia exhibe-
ri·tn̄ adorari vt deꝰ nō debꝫ aliqua creat̄a· Esa·xliiij· Gloriā meā al-
teri nō dabo· Sꝫ deꝰ mādat angelis ⁊ multomagis hoībꝫ q̄ istū pu-
erū dēant vt verū deū adorare· Et h̄ ē· adorēt eū omēs angeli dei
Magi similit̄ eū adorauerūt· Math·ij· Procidētes adorauerūt eu;
Iste g̊ puer ē verꝰ deꝰ·cuiꝰ mīstri ⁊ nūcij sunt celestes spūs Ipse g̊
facit spūs celestes angelos suos·i·nūcios suos sc̄ ad annūciandum

vsitatū cursum nat̄e fiūt et supra naturā existūt· quoꝝ causas igno
ramus· q̄ vocant̄ mirabilia· Multa aūt talia ī christi ꝯceptōne et na
tiuitate cōtigerūt· ꝓpt̄ q̄ ioseph et beata virgo nō īmerito mirabā
tur· sic̄ dicit origenes· ꝯgregem⁹ in vnū q̄ dicta et facta sunt ī chri
sti ꝯceptōe et natiuitate et videbim⁹ īnumera mirabilia· ꝓpter qd̄
tot⁹ mūdus obstupescere debet ac etiā admirari· ¶ Primū mira N
bile est· qꝛ de⁹ oīpotens misit extremū baronē suū scꝫ angelum ga
brielem ad quandā paupculā v̄ginē significās scꝫ ꝙ volebat vnicū
filiū suū ꝑ oīa sibi equalē ei cōmunicare· vt sic̄ esset vnic⁹ fili⁹ dei ī ce
lis ita esset vnic⁹ fili⁹ virginis ī terris· et volebat ꝙ de ea carnē as
sumeret· fieretqꝫ veraciter fili⁹ ei⁹ carnalis· Luc̄· j· Missus ē angelus
gabriel a deo ꝛc̄· Quis vnq̄ꝫ similē amorē audiuit· ¶ Secundū mi
rabile fuit ꝙ de⁹ misit v̄gini· d· ꝙ spūssanct⁹ descenderet in eā· et il
lud corp⁹ formaret· et aīam ī eo crearet· ita ꝙ ipa esset expers a cō
sortio virili· nec vir ī dcō puero aliq̄d facē hrēt· et ideo esset fili⁹ dei
et fili⁹ virginis et nō alic⁹ viri· et ꝙ portaret eū sine pena ⁊ pareret
sine corruptōne· et ideo v̄go ꝑmaneret post partū sic̄ fuerat ante
partū· Luc̄· j· Spiritussanct⁹ supue· in te· et v̄· al· obūbrabit ti· Quis
audiuit vnq̄ꝫ tā admirabile et obstupendū· ¶ Terciū fuit· qꝛ deus
misit virgini dicēdo ꝙ ꝑ p̄dictū puerū volebat gen⁹ hūanū exalta
re et liberare ita ꝙ hoīes ꝑ christū a dyaboli potestate liberarent̄
et in dei filios adoptarent̄ vt cū ipo ī regno ei⁹ ꝑpetuo regnarent
Et iō vocam⁹ eū iesum· i· saluatorē qꝛ hoīes saluatur⁹ et redemptu
rus erat· Math· j· Vocabis nomē ei⁹ iesum· Ipse em̄ saluū faciet po
pulū suū a peccatis eoꝝ· Istud ē oīno mirabile ⁊ supra totius facul
tatem nature· Ista tria mirabilia audiuit beata v̄go ab angelo ga
briel· q̄ si explicarent̄ plusq̄ꝫ centum mirabilia ꝯtinerent· ¶ Quar
tum mirabile audiuit ab elisabeth· qꝛ eodē die ꝯceptōnis christi be
ata v̄go iuit in domū zacharie et salutauit elisabeth ad cui⁹ vocem
elisabeth clamauit et vocauit eā matrē dn̄i sui· et dixit filiū suuꝫ ex h̄
exultasse in vtero suo· Luc̄· j· Vnde h̄ mihi ꝙ veniat mater dn̄i mei
ad me· Ecce vt fcā ē vo· sa· t· in a· m· exul· in gau· inf· in vt· m· Istud fu
it oīno mirabile· ¶ Quītū mirabile audiuit beata v̄go et ioseph a
pastoribꝫ· q̄ dixerūt eis ꝙ āgel⁹ dn̄i cū magna luce apparuit eis· qd̄
nunq̄ꝫ auditū ē in toto v· e· te· ꝙ angeli q̄ tā sepe apparuerūt prībꝫ
cum luce apparerent· et dixit eis ꝙ natus erat saluator mundi· et ꝙ
venirēt in bethlem· et inuenirent infantem pannis inuolutum in
prepio positum· et subito cum angelo hoc dicente facta est multi
tudo magna angelorum clamantium· Gloria in excelsis deo· Et in
terra pax hominibus ꝛc̄· ¶ Sextū mirabile fuit auditum a magis

qui de extremis terre venerūt in tredecim diebꝫ ī hierusalē dicen-
tes. Vbi est qui natꝰ est rex iudeoꝝ. Vidimꝰ em̄ stel. e. in ori. et ve-
ado. eū. Et vene. beth. et stel. sta. supra vbi erat puer. et ap. the. s. ob.
ei. mu. et ꝓci. ado. eū. vt patz math. ij. De quibꝫ verbis et factis ma
ria et iosepb nō īmerito potuerūt ammirari. ¶ Septimū mirabile
audierunt a simone q̄ nō vnū mirabile ꝫ multa mirabilia dixit vt
patz in h̄ euāgelio scz ꝙ iesus positꝰ erat in ruinā ⁊ resurrectionem
multoꝝ. et ī signū cui ꝯtradiceret̄. et ꝙ cor et aīam v̄ginis gla. do-
trāsi. erat ¶ Octauū mirabile audierūt ab ista āna filia phanuel Sz
qd̄ mirabile dixerat. lucas cā breuitatis nō refert. Videt̄ ꝙ publice
loquebat̄ de christo ip̄m ꝯfitendo. ⁊ ꝓtestando omībꝫ qui expecta
bant redemp. israel. ¶ Nonū mirabile audierūt ab angelo q̄ dixit
eis vt fugerēt cū puero ī egiptū ꝓ eo ꝙ herodes quesiturꝰ erat pu
erū ad ꝑdendū eū. vt pz math. ij. Istd̄ fuit valde mirabile ꝙ filiꝰ dei
statim natꝰ cogebat̄ fugere. ⁊ q̄rebat̄ ad occidendū q̄ venerat vitaz
dare. Bene g̊ ioseph ⁊ maria mirabant̄ de his que dicebant̄ de illo.
q̄zuis multa alia dicebant̄ q̄ nō sunt scripta. ¶ Secūdo ponit̄ de ie-
su ⁊ maria simeonis ardua ꝓphetatio. qꝛ ait ad mariā mrēz eiꝰ. Ecce
positꝰ ē hic ī ruinā ⁊ resurrectōnē multoꝝ ī israel. Vbi p̄mo ꝓphe-
tisat d̄ christo. scd̄o de matre eiꝰ. ¶ Tria ꝓphetisat de christo ⁊ vnū
de matre. De christo em̄ tria p̄dicit scz ꝙ dēat esse ī ruinā multoꝝ
in israel ⁊ ī resurrectionē sup. multoꝝ ⁊ ī signū ꝯtradictōis Sic g̊
christꝰ fuit ī ruinā ⁊ resurrectionē mltoꝝ. Circa qd̄ sciendū ꝙ chri
stus q̄ntū ī se fuit venit dare vitā et resurrectionē oībꝫ. Ioh. x. Ego
veni vt vitā habeāt. Et. j. thi. ij. Qui vult omēs ho. sa. fie. Sz mlti no
luerūt hāc vitā lumīs grē recipe. Ioh. iij. Hoc est aūt iudiciū qꝛ lux
venit ī mūdū. ⁊ dilexerūt magis hoīes tenebras q̄z lucē. Iob. xxiiij.
Ipsi fuerūt rebelles lumini. Qui dixerūt deo. rece. a no. sci. vi. t. no.
In eodē. xxj. ¶ Sciendū ē etiā ꝙ sic̄ duplex ē mors. scz aīe et corpis
ita duplex ē vite resurrectō. s. corpis. et aīe. Resurrectōz at̄. i. vitā
corpis christꝰ venit oībꝫ dare ⁊ omībꝫ dabit. qꝛ mortē nostrā mori
endo destruxit. ⁊ vitā resurgēdo repauit. Sic̄ em̄ p̄mꝰ hō destruxit
naturā. ita christꝰ repauit. Resurrectōnē aūt et vitā aīe q̄ cōsistit in
grā ⁊ gloria dei. venit dare solū eis q̄ sermonē eiꝰ seruauerūt. Ioh.
vij. Si q̄s ser. me. ser. nō gu. mor. ineter. Exemplū. sic̄ ptās veit pro-
tegere ⁊ saluare omēs d̄ ciuitate nō ꝯsiderando merita aliquoꝝ. ꝫ
dum examinat merita ꝓtegit ⁊ saluat solū illos qui bene se habēt
et statuta ciuitatis seruant. alios autem condemnat et occidit. Ita
venit christus in mundum omēs saluare. Sed dum merita exami
nat quosdam facit resurgere a peccatis. ⁊ quosdā relinquit in fecibꝫ

misteria sua hoibꝫ·et ad ip̄os regendū et gubernandū· et mistros
suos scꝫ eosdē spūs facit flamā ignis ad malos puniendū ⁊ coercen
dum·Et ideo amari et timeri et reuereri debet vt verꝰ deꝰ et dn̄s
Et hoc ē·Qui facit angelos suos spūs·et mistros suos flamā ignis
¶Sedecima est·qꝛ regnū et potētia omī hoi deficit·qꝛ vl̄ hō dimit
tit regnū ꝑ mortē vel regnū dimittit hoiem ꝑ aduersam fortunā·
Sed thronꝰ et regnū huiꝰ pueri ē ꝑpetuū qd̄ nunq̄ꝫ deficiet·Dan̄·
vij·Potestas eiꝰ po·eter·q̄ nō auferet̄ et regnū eiꝰ qd̄ nō corrūpe
tur·Et hoc est qd̄ ait·Thronꝰ tuꝰ in s·seculi·Regnabit ḡ in ꝑpetuū
sup bonos ꝑ amorē et gloriā·sup malos ꝑ timorē et penā·Et ideo
multū debemꝰ solicitari et seruire et multū timere eū offendē ex q̄
gl̄ria et pena ꝑpetua ē ¶Decimaseptia ē·qꝛ regnū oim alioꝝ errat
multotiens ī regimīe·qꝛ frequent̄ ī regno mūdi et curia male alle
gat̄·et male ꝓcedit̄ et male sentētiat̄·Sꝫ iste nūq̄ꝫ ī regimīe suo er
rat nec eiꝰ regnū·i·iudiciū regni vnq̄ꝫ ad dexterā vel ad sinistrā de
clinat·sꝫ ē virga equitatis·Et h̄ ē qd̄ dicit·v̄ga equitatis v̄ga regni
tui·Et tn̄ videt̄ ꝙ mirabilit̄ erret̄ ī h̄ regno dū impij sublimant̄ et
iusti deprimunt̄·Ecc̄·viij·Sūt iusti quibꝫ mala ꝓuenīūt q̄si opa ege
rint impioꝝ·et sunt impij q̄ ita securi sunt quasi iustoꝝ facta habe
ant·Et sic nō videt̄ equitas ī regno dei·imo oīa vident̄ a casu con
tingere·Ecc̄·ix·Vidi sub sole nec fortiū esse bellū nec velociū cursuꝫ
nec sapientiū panē·nec doctoꝝ diuitias·nec artificū gratiā·sꝫ tp̄us
casumq̄ꝫ ī omibꝫ·Sꝫ veraciter non sic ē·imo oīa recte ponderant̄ et
disponunt̄·q̄ꝫuis h̄ nos videre nō valeamus·Boe·Et tu q̄ꝫuis cām
tante dispositōis ignoras·tn̄ q̄ntū bonꝰ rector mundū tempat re
cte fieri ne dubites·¶Decimaoctaua ē·qꝛ iste puer in q̄ntū hō fu
it rectissimꝰ et bn̄ dispositꝰ·nā sp dilexit iusticiā et omē bonū· nam
iusticia virtꝰ est generalis ad omē bonū·Math·v·Attendite ne iu
sticiā vrām faciatis co·ho·vt videamī ab eis·i·opa bona·Et sic̄ sp di
lexit iusticiā ita sp odiuit iniquitatē et omne malū·et ideo fuit re
ctissimꝰ ī affectu·Et ideo deus vnxit eū oleo leticie·i·v̄tute spūssan
cti·Et totū h̄ debet intelligi in q̄ntū hō qꝛ in q̄ntū hō fuit vnctus·
Esa·lxj·Spiritꝰ dn̄i sup me·Sic em̄ fuit plenꝰ virtute ⁊ grā spūssan
cti ꝙ de plenitudīe eiꝰ nos omēs accepimꝰ·et q̄cunq̄ꝫ hūc spm̄san
ctū vel aliquā grāꝫ habēt ab eo habēt·Ioh·j·De plenitudīe eiꝰ nos
omnes accepimꝰ grām ꝓ grā·Omēs aūt alij sancti habuerūt gra
tiā ꝑ ꝑtes·Huic ipe fluuiꝰ grāꝝ et donoꝝ spūssancti totū se īfudit
vt ei nō sit datꝰ spūs ad mensurā·¶Decimanona ē·qꝛ oīa alia pe
reunt p̄ter seruiciū qd̄ isti puero īpedit̄·vt diuitie·delicie ⁊ honoēs
ac et̄ celi aerei ꝑibunt·sic̄ et terra ⁊ terrena·peribit em̄ h̄ figura t̄re

cū omib⁹ terrenis et figura aeris. sic in diluuio perierūt. Ceterū ce
li et terra ſm ſubſtantiā ineternū ſtabūt. Sed ſeruiciū qd iſti puero
fit nunq̄z perit. ſz cū defuncto recedit. Apoc. xiiij. Opera em̄ illoꝝ
ſe il. Ambro. Non ſunt bona hoīs q̄ ſecū auferre nō pōt. ſola miſeri
cordia comes eſt defunctoꝝ. Et hoc eſt. Ipſi peribunt ſcz celi aerei
et q̄ in eis ꝯtinent. tu aūt ꝑmanes ſcz ad remunerandū opa tibi fa
cta. Gen. xv. Ego merces. t. magna nimis. ¶ Vicesima eſt. qꝛ omia
alia mutant et tranſeūt ꝑ ꝓus et poſteri⁹. et ꝑteritū receſſit. et futu
rum nōdū aduenit. Sed iſte puer eſt etern⁹. et nō mutant anni ſui
nec accedūt nec recedūt. ſz ineternū oīa ſibi aſſunt ſimul. nec ē ei ali
quid ꝑteritū vel futurū ſz oīa ſunt ꝑſentia. Et ideo certiſſimā ſciētiaz
de reb⁹ habet. nec falli pōt. nec ī vllo mutari. Eſt g̊ ſꝑ idē. ⁊ oīa ſunt
ei ꝑſentia. qꝛ ipe eſt etern⁹ ſm ſubſtantiā diuinā q̄ hūanā natam aſ
ſumpſit. In eternitate aūt ſunt oīa ſimul et nō eſt ꝓus aut poſteri⁹
et ideo nullo mō mutat. Malach. iij. Ego dn̄s et nō mutor. Boeci⁹.
O q̄ ꝑpetua mundū rōne gubernas. Immobilis ſtabiliſq̄z manēs
das cūcta moueri. Et h̄ eſt qd dicit. velut amic. mu. e. et. mu. tu autē
idē ipe es. et anni tui nō deficiēt. In magna g̊ reuerentia iſtū pueꝝ
habere debem⁹. cū tot excellentias de eo narrat apl̄us ꝛc.

¶ Dominica infra octauam natiuitatis de euangelio ſermo undecimus.

Erat ioſeph et maria mater ieſu mirātes ſup his q̄ diceban
tur de illo. luc. ij. Multa mirabilia ſunt dicta et facta circa
chriſti natiuitatē in celo et in terra vt ſupra dictū ē. ꝓpter
que regio tota ꝯcutit. et omēs in admirationē ducunt. Et q̄d mirū
ſi alij in admirationē ducunt cū ioſeph ⁊ maria mater ei⁹ q̄ de ipſo
ꝑfectā fidē habebāt et ſciebāt ipm eſſe filiū dei de ſpūſancto conce
ptū et natū ex ea. de his q̄ dicebant de illo de q̄bus loquit ꝑn̄s euā
geliū mirabant in q̄ ꝓncipalit q̄nq̄z ꝯtinent. Primū ē ioſeph ⁊ ma
rie ſup his q̄ dicebant de chriſto ꝯgrua admiratio. in ꝓncipio euan
gelij. Secūdū eſt ſimeonis de ieſu et maria ardua ꝓphetatō ibi. Et
bn̄dixit illis ſimeon et dixit ad mariā matrē ei⁹. Ecce poſitus eſt hic
in ruinā ꝛc. Terciū eſt anne de chriſto ꝯfeſſio et veriſſima affirma
tio ibi. Et erat anna ꝓphetiſſa filia phanuel de tribu aſſer. Quartū ē
marie et ioſeph ad ꝓpria remeatō cū ieſu ibi. Et vt ꝑfecerūt oīa ſm
legē dn̄i reuerſi ſunt in galileā in ciuitatē ſuā nazereth. Quintū eſt
chriſti ꝑfect⁹ et virtuoſa ꝯfortatō ibi. Puer aūt creſcebat et ꝯfor
plen⁹ ſap̄. et grā dei erat in illo. ¶ Primo g̊ ponit ioſeph et marie
ſup his q̄ dicebant de chriſto ꝯgrua admiratio. Cōgrue em̄ mira
bant qn̄ tot et talia cōtigerunt. Contigit em̄ miratio ex his q̄ ſupra

suis. Et hoc est qd̄ hic dicit̄ q̄ iesus posit⁹ fuit in resurrectionē mul
tor̄ s̄ nō oīm. Ita tn̄ causaliter posit⁹ fuit ī resurrectōnē multor̄.
q̄ ipe fuit causa resurrectōis et vite oīm q̄ a peccatis resurrexerūt
et vita gratie vixerūt. Ioh. ij. Ego sum resurrectio et vita q̄ cre. in
me. etiā si mor. fu. vi. Occasionaliter aūt et nō p causam fuit etiā in
ruinā multor̄. qui de factis et dictis christi scandalisati fuerūt vn:
de debuerūt edificari. et ad eū ꝯuerti. Exemplū de sole. Sol em̄ sim
pliciter ē causa illumiatōis. s̄ est occasio obcecatōnis habētib⁹ debi:
lem visum vt noctuis. vel corruptis oculis. vel lippis. q̄ si sol nō lu
ceret viderent. Per hūc g̊ modū christ⁹ venit i ruinā multor̄. Est
ergo christ⁹ in ruinā malor̄ p occasionē. ⁊ in resurrectionē bono
rum p causam. ¶ Vbi nota q̄ nouē modis christ⁹ venit in ruinaz O
et resurrectionē multor̄. Primo venit in ruinā demonū et resur:
rectionē hoīm causaliter vt scz demones expellerent̄ de mūdo et
hoīes assumerent̄ in celū. De p̄mo ioh. xij. Nūc p̄nceps hui⁹ mun:
di eijciet̄ foras. De secundo ibidē. Et ego si exal. fu. a ter. om. tra. ad
meip̄m. i. hoīem q̄ habet ꝯuenientiā cū oīb⁹. Per qd̄ fuit in resurre
ctionē et in repationē ruine angelor̄ q̄ de ip̄is homib⁹ repata est.
¶ Secūdo venit causaliter in ruinā vicior̄ et resurrectionē virtu
tu. q̄ in aduentu christi vicia regnabāt ⁊ virtutes supplantate erāt
Hoc fuit figuratū in eo. q̄ qn̄ christ⁹ intrauit in egiptū omīa simu:
lacra egipti corruerūt. Esa. xix. Ecce dn̄s ingredie t̄ egiptū. i. mundū
interp̄tat̄ em̄ egipt⁹ cōfusio et tenebre q̄ competūt mūdo. sup nu:
bem leuē. i. in carne mortali. et mouebunt̄ simulacra egipti. i. mūdi
peccata q̄ sunt simulacra mūdi et a mūdo adorant̄. ¶ Tercio venit
in ruinā mortis nature et culpe et in resurrectionē nature et gra:
tie causaliter. De primo osee. xiij. Ero mo. tu. o. m. De secundo ioh.
xj. Ego sum resurrectio et vita ꝛc. ¶ Quarto venit i ruinā veteris
testamenti. q̄ntū ad cerimonialia. et in resurrectionē noui. Math.
xj. Vsq̄ ad iohānē lex et ꝓphete. ij. cor̄. v. Vetera transierūt et ecce
noua facta sunt omnia. In cui⁹ signū in morte christi ve. tē. scis. est.
¶ Quīto venit causaliter in ruinā veteris hoīs. i. carnalis ꝯcupiscē
tie et in resurrectionē noui scz spūalis vite. Ro. vj. Vet⁹ hō noster
simul crucifixus est vt destruat̄ corpus peccati. ij. cor̄. iiij. Licet is q̄
foris est noster homo corrumpat̄. tn̄ is qui int⁹ est renouat̄ de die
in diē ¶ Sexto venit occasionalit̄ in ruinā iudeor̄. s̄ causaliter in re
surrectionem gentiliū. Ioh. ix. In iudicium in hunc mundum ego
veni vt qui non vident videant. et qui vident ceci fiant. ¶ Septi:
mo venit occasionaliter in ruinā ph̄or̄ et sapientū mūdi habentiū
intellectū sup̄bū. qui dicunt virginē nō posse parere et virginem

pmanere·et deū nō posse nasci·et in resurrectōnē simpliciū q̄ capti
uant intellectū suū in obsequiū fidei christi·ij·cor·x· In captiuita:
tē redigentes omnē intellectū hūanū i obsequiū christi·i·cogētes
eū credē p merito fidei q̄ sunt nat̄e ipossibilia·Luc̄·x· Cōfiteor tibi
pater celi et t̄re·q̄ abscon·hec a sa·et pru·et re·ea·pu· ¶ Octauo ve
nit occasionaliter i ruinā hereticor̄ habentiū intellectu obcecatum
dicentiū christū corp⁹ de celo attulisse et virginē angelū fuisse qui
sunt lapidādi et cōburendi·Quod figuratū est in v̄bo dn̄i qn̄ dixit
moisi·Et si bestia tetigerit montē lapidabit̄·exo·xix·Recte ip̄i sunt
bestie nihil sciētes vtpute credones et fabri et audēt mōtē deitatis
et hūanitatis christi tangē·Et venit i resurrectōnē fideliū q̄ christū
verū deū ⁊ hoiem confitent̄·q̄ ip̄os cōfitebit̄ corā patre filios suos
et si filios et heredes·ro·vj·Math̄·x· Omis q̄ me cōfitebit̄ corā ho:
minib⁹ confi·et ego eū corā pa·m· ¶ Nono venit occasionaliter in
ruinā malor̄ christianor̄ q̄ de tanto bn̄ficio ingrati existūt·q̄ chri:
stus omib⁹ alijs reprobatis nos elegit in ppl̄m et filios suos·Eph̄·j·
Qui elegit nos an̄ mun·consti·Et nos tm̄ bn̄ficiū nō recognoscim⁹
nec g̃tes exhibem⁹ Et venit i resurrectionē humiliū christianor̄ q̄
tm̄ bn̄ficiū cognoscūt dicētes·Quid re·d·p om·que re·m·ca·sa·ac·⁊
p̄s·cxv·id ē mortē pati sim⁹ p ip̄o recipe Tales de⁹ suscitat et exal:
tat·Luc̄·j·Depo·poten·d̄ se·et exalta·hu·Tales si cadāt aliqn̄ p pec:
catū facit eos resurgere·Prou̅·xxiiij·Sep·in die ca·iust·⁊ resur·Sic
ceciderūt apl̄i et fec̄ eos resurgere Sic igit̄ p̄mo·secūdo·tercō·quar
to·quīto·mō venit christ⁹ causaliter et p se in ruinā et resurrectōnē
Sexto aūt mō septimo·octauo·et nono venit in ruinā occasionali
ter ¶ Itē nota q̄ iesus posit⁹ est i signū multiplex cui fuit contradi
P ctum et ⁊tradicit̄ oī die ¶ Nouē em̄ mōis ponit̄ et accipit̄ signū
et istis mōis oib⁹ iesus posit⁹ fuit i signū ¶ Prio eī posit⁹ ē i signū
⁊tradictōis et pcussionis vt signū ponit̄ ad sagittā Venit em̄ fili⁹
dei p̄dicare pauptatē·contēptū mūdanor̄·⁊ delicias carnis spernē
Et in signū hor̄ oīa hec christ⁹ obseruabat et impleuit·Luc̄·ij·Hoc
vobis signū inuenietis infantē pānis inuolutū et positū in p̄sepio
Ecce magna pauptas et contempt⁹ mūdanor̄ et deliciar̄·Huic si:
gno tot⁹ mūdus ⁊tradicit·q̄ omēs volūt diuites esse et honores
habere et delicijs carnis vti· Sap̄·ij·Eruamur boīs a iuuentute·
qm̄ hec ē ps nrā·Itē christus tota die pcutit̄ in factis suis tanq̄z si
gnū a sagittis·Nihil em̄ facit de q̄ boīes nō murmurēt et eū v̄bis
nō pcutiēt· Siue em̄ patient̄ sufferat malos vt corrigāt̄·Siue acri⁹
puniat eos p merito scōr̄ suor̄· siue iustos pmittat affligi vt puri
ores fiāt·siue remuneret malos i vita ista tanq̄z nihil boni in futo

seculo habituros·sp hoies murmurant et pcutiūt eū verbis·sic̄ filij
israel in deserto·Hiere·xviij·Venite pcutiamus eū lingua·Contra
quos dicit apl's·j·cor·x·Neq; murmuraueritis sic̄ quidā eor mur
murauerūt et perierūt ab extermiatore·¶ Secūdo fuit posit⁹ in si
gnū directōnis·sicut ponit̄ corda et regula cemētarij·q; ipe fuit ex
emplū et regula omniū operū nostror·Iob·xiij·Exemplū em̄ de:
di vo·vt quead·ego fe·et vos fa·Exo·xxv·Omia fac fm exemplar
qd̄ t·in mō·mō·est·i·in christo q̄ est iusticie mons·Esa·vij·Propte:
rea dn̄s ipe da·vo·sig·scz directōis·Huic signo ꝯtradicit̄ a mūdo
qui nullo mūdo in actōib⁹ suis regule christi vult se cōformare·sed
dicat·Sic volo sic iubeo sit ꝓ rōne volūtas·Luc̄·xix·Nolum⁹ hunc
regnare sup nos·¶ Tercio fuit posit⁹ i signū sanatōis·sic̄ pulsus se
datus est signū sanitatis·et h̄ qn̄ fuit suspensus in ligno·q; tūc fuit
signū ꝙ hūana natura erat purgata et ira dei sedata·Hoc figuratū
fuit vbi domin⁹ dixit ad moisen·Fac serpentē eneū et pone eū in si
gnū·q̄ pcussus inspexerit eū viuet·Numeri·xxij·Quicūq; g̊ p fidez
christū clare respicit in cruce suspensum·signū est sanitatis aie·Iob·
iij·Sic̄ moises exal·ser·in deser·ita exal·oportet filiuz hoīs vt om·q̄
cre·in ip·nō p·Sic aspexit eum latro de cruce et sa·fuit·Huic signo
mund⁹ ꝯtradicit·q; in suis īfirmitatib⁹ ip̄z respicē cōtēnit·et ei⁹ me:
dicinas vt sanet̄ sumere recusat·¶ Quarto fuit posit⁹ in signū imi
tatōnis·sicut ponit̄ vexillū in exercitu·Sicut em̄ dicit̄ iob·vij·Mili
tia ē vi·ho·sup ter·Et ideo i hac militia debet esse vexillifer et vexil
lum·christ⁹ aūt est vexillifer et crux quā sibi baiulauit est vexillum·
Debem⁹ g̊ si volum⁹ i hac militia de hostib⁹ triūphare imitari chri
stū portantē signū crucis vt accipiam⁹ crucē penitentie et p⁹ ip̄m
eam⁹·Math·xvj·Si quis vult post me ve·ꝛc·tol·cru·suā scz penitē:
tie et sequat̄ me·Huic signo mūdus ꝯtradicit·q; sub cruce et post
crucē penitētie nō vult ire·s̄ vadit p⁹ crucē numi et p⁹ ꝯcupiscen:
tias suas·et ideo de hostib⁹ victoriā nō reportat·s̄ ꝯsumit̄ ab eis·
Prou·xxiij·Vacātes potib⁹ et dātes symbola ꝯsument̄ ab eis·Cō
tra q̊s ecc̄·xviij·Post ꝯcupiscentias tuas nō eas·faciēt em̄ te i gau
diū inimicis tuis·¶ Quīto fuit posit⁹ i signū euasionis·sic̄ qn̄ ca
pitur aliqua terra ponit̄ scutū vel vexillū dn̄i in illa domo quā dn̄s
nō vult expoliare s̄ vult eā defendere Christ⁹ em̄ p sangnē suū ē
in signū euasionis oib⁹ qiu p̄dicto sangne tincti sunt·Hoc figura:
tum fuit in sanguine agni de quo dominus mandauit filijs israel
tingi superliminaria domorum vt non tangerentur ab angelo p:
cutiente·Exod·xij·Erit vobis sanguis iste in signum Quia ange:
lus pcutiens nō tetigit vbicunq; vidit hostia hoc sanguine tincta·

Quicūqz vult euadere de excidio mūdi qui tota die a demonib⁹ capitur et occidit·oportet q̄ tingat sanguine christi·Vnde i ezech·ix· viro volenti penitē ciuitatē dictū est·q̄ omēs illos sup quos viderit signū thau·i·signū crucis nō deberet tangere·Quicunqz aūt est insignit⁹ sangne christi habet signū thau sup caput in fronte sua· Hoc fuit figuratū i captōne hiericho· ō qua sola raab meretrix euasserat cū omni domo sua·q̄ cingulū coccineū appendit ad fenestraz domus sue·vt patz iosue·ij·Cingul⁹ rube⁹ sangnē christi significat Huic signo mūdus ⁊tradicit·q̄ nec signū thau vult recipe·nec sanguine christi tingi·imo vult nisi vanitatis signa portare ⁊ alia figurata· ¶Sexto positus fuit i signū ostēsionis vt ponit circul⁹ in taberna ad oñdendū q̄ ibi sit vinū·Sic ḡ christ⁹ posit⁹ est i signū ad ostēdendū q̄ vbicūqz ipe ē p grām suā·ibi ē vinū letitie qđ letificat deū et hoies·et omē bonū·et vbicūqz ipe nō est nihil boni habitat ps·xiij·Signatū est su·nos lu·vul·t·d·Et nota hic ō ficulnea cui maledixit christ⁹·q̄ habebat solū folia q̄ statim aruit· Sic sunt multi q̄ habent christū solū extrinsec⁹ p signa christianitatis exteriora·ꝫ nō int⁹ in corde p veritatez rei· Tales habent solū folia·et ideo maledicent a dō et arescent·debēt em̄ int⁹ christū habere·Can·viij·Pone me vt signaculū sup cor tuū·Huic signo mund⁹ ⁊tradicit·et dic q̄ oia mala eueniūt seruis dei·et amatores mūdi q̄ deū nō habent oia bona habēt·j·mach·j·Eam⁹ et disponam⁹ testamentū cū gentibus q̄ circa nos sunt·q̄ exq̄ recessim⁹ ab eis inuenerūt nos multa mala·Iob·xij·Abundāt tabernacula p̄donū ⁊ audacter inuocāt deū ¶Septimo fuit posit⁹ in signū clemētie et pietatis peccatoribus·sic arcus celestis fuit posit⁹ in nubib⁹ celi in signū clemētie dei q̄ nō percerat terre·sic̄ patz gen·ix·Sic iesus i modū arc⁹ extēsus brachijs crucifix⁹ est ad recipiendū et osculandū pctōres·Esa·v·Leuabit domin⁹ signū in natōnes·Huic signo mūd⁹ ⁊tradicit·q̄ nō se ingerit in brachijs christi·nec misericordiā petit·ꝫ in malicia perseuerat· ¶Octauo fuit posit⁹ in signū discretōis·q̄n statuet oues a dextris hedos a sinistris et ipe stabit in medio discernens inter eos·Huic signo mūdus nō poterit ⁊tradicē·q̄ tūc destruct⁹ erit mundus et mūdani i suis signis inuenient se deceptos·ps·lxxiij·Signa nostra nō vidim⁹ iam nō ē ꝓpb·et·n·nō cog·am·Sap·v·Ergo errauim⁹ a via veritatis ¶Nono posit⁹ fuit i signū victorie et imortalitatis· sicut olim fiebat rome arc⁹ triūphalis magnis pncipib⁹ redeūtib⁹ cum victoria·in signū victorie et imortalitatis·q̄ dicebāt eos int deos imortalitatis trāslatos· Sic christ⁹ p⁹ resurrectōnē deuicta morte ⁊ mūdo ⁊ demonib⁹ ⁊ oib⁹ inimicis posit⁹ ē in celis gl'iosus

et habens oīm potestatē·in signū victorie et immortalitatis huma
ne·Apoc·xij·Signū magnū apparuit ī celo mulier amicta sole·i·hu
manitas christi amicta sole diuinitatis et īmortalitatis dei·et luna·i·
mūdus sub pedibꝫ eiꝰ·Esa·lv·Erit dn̄s in signū eternū qd̄ nō aufe
retur·Huic signo nō ꝯtradicit mūdus·qꝛ mūdꝰ nō est ī celo vbi ꝫ
signū erit·Esa·ait·Tollat̄ impiꝰ ne videat gloriā dei ¶ Scd̄o ꝓphe
tat de virgine dicēs·Et tuā ip·ani·ptran·gla·i·gladiꝰ ipius scꝫ do
lor habitꝰ de passione ipiꝰ ptransibit tuā animā vt dicit beda·Vel
sm̄ criso·gladiꝰ·i·dolor dn̄ice passionis ptransibit ipiꝰ aiam quā re
putas tuā·Vel resoluēdo possessiuū in pmitiuū sic·gladiꝰ dn̄ice pas
sionis ptransibit tuā ipius aiam·i·tui ipius·qꝛ vt dicit augꝰ·aia ma
gis est vbi amat q̄ꝫ vbi animat·et ideo aia v̄ginis magis erat in fi
lio suo christo quē sup oia diligebat q̄ꝫ in corpe suo·et ideo vulne
ra xp̄i ipa sensit sic̄ et xp̄s q̄ntū ad ammi tristiciā·Bern̄·Christꝰ in
cruce carnē·maria autē spm̄ īmolabat·et nisi ꝙ spes marie sp affuit
gloriose resurrectōis filij·ipa fuisset mortua in passione filij p̄ dolo
re·ꝫ spes resurrectōnis retinuit ei vitā·Addit autē vt reuelent̄ ex
multis cordibꝫ cogitatōnes·Istud vt nō ponit̄ causatiue ꝫ ꝯsecuti
ue·Ex ꝫ em̄ secutū est ꝙ reuelate sunt vbiqꝫ cogitatōnes iudeoꝝ q̄
vsqꝫ tūc latebāt·Sic reuelata fuit iniqua cogitatio herodis·cū man
dauit interfici pueros vt int̄ ipos occideret̄ christꝰ q̄ p̄us simulaue
rat se eū adorare·Sic pōtifices et pharisei simulabāt se zelatores le
gis·et ꝯtra legē christū occiderunt·Per qd̄ cogitatōnes inuidie et
auaricie eoꝝ ostēse sunt· ¶ Nota hic ꝙ quattuordecim vicibꝫ bea Q
ta virgo fuit gladio pforata in filij passione·Primo qn̄ vidit eū ca
pi et ligari sic̄ ꝓditorē·et omēs discipuli fugerūt ipo solo derelicto
Secūdo qn̄ corā iudicibꝫ false accusabat̄ et reꝰ esse mortis iudicabat̄
Tercō qn̄ p totā noctē fuit illusus et alapis cesus et cōsputꝰ·Quar
to qn̄ de mane eū vidit vinctū duci ad pilatū et stabāt constanter
accusantes eū ꝙ deberet mori·ꝛ ipe nihil respondebat·Quinto qn̄
vidit ipm̄ duci ad herodē q̄ iohannē interfecerat et christi sangui
nē sitiebat·qui illusit illi tanq̄ꝫ insano et indutum veste alba remisit
ad pylatū·Sexto qn̄ corā pylato a toto ꝓplo ē accusatꝰ vt eū crucifi
geret·et pylatꝰ sedens ꝓ tribunali ipm̄ cruci cōdemnauit·Septimo
qn̄ in atrio pylati fuit ligatꝰ nudus ad colūnā et fortissime flagella
tus·Octauo qn̄ posita est corona spinea sup caput eiꝰ·et arūdo ꝓ
sceptro in manu·et indutꝰ fuit purpura in derisionem regie digni
tatis et velati sunt ei oculi et fuit alapis cesus et consputus et vili
ter illusus·Nono quando vidit eum exire cum cruce in collo inter
duos latrones vadens ad mortem festinanter·Decimo quando

vidit eū exui nudū·et sup crucez clauis affigi·et a toto ꝓpl'o maledi-
ci et ꝯuicia inferri dicēte· Vach q̄ des·tē·dei et in tri·reedi·illud· Vn
decimo qn̄ vidit eū petē bibē ⁊ n̄ potuit hrē·ꝫ datū fuit ei vinū fel
le mixtū·qd̄ nō potuit bibere· Duodecimo qn̄ vidit eū ꝑ maximo
dolore lacrimantē et dicentē· De⁹ me⁹·ꝛ eus me⁹·vt q̄d dere·me·et
pre magna pena inclinauit caput et emi·spi· Decimotercio qn̄ cor-
pus ei⁹ ē depositū d̄ cruce·et sepulture traditū·tūc tetigit eū ⁊ oscu
lata est omīa vulnera ei⁹·et rediit in hierusalē semiuiua et tota con
sumpta· Pluries ḡ q̄z sint hore diei beata virgo transuerberata ē
gladio i morte filij·⁊ ido verū ꝓphetauit simeon·d· Et t·ip·a·p·gla·
Et sic patet secundū· ¶Tercō ponit anne de christo cōfessio et ve-
R rissima affirmatō·qꝛ erat anna ꝓphetissa filia phanuel· ¶Vbi nota
q̄ euangelista septē laudabiles ꝯdicōnes d̄ ista anna refert·ꝓpter
qd̄ ei⁹ testimoniū merito debet acceptari·cui⁹ vita est speculū om-
nibus mulieribꝫ·qꝛ et bona virgo et bona nupta et bona vidua fu-
it·et in istis cōdicōibꝫ debent eā mulieres ꝑ posse imitari· Prima
cōdicio est·qꝛ vsq̄z ad matrimoniū v̄ginitatē ꝯseruauit· Iste ē ille
thesaur⁹ p̄ciosus absconditus in agro carnis·et illa p̄ciosa magarita
pro q̄ emēda oīa largiri debēt·vt dicit math·xiij· Quia n̄ est digna
ponderatio cōtinētis aīe· Ecc̄·xv· Ipsi reddit centesim⁹ fruct⁹ et au-
reola et canticū speciale· Et ideo q̄ntū pōt debet istū thesaurū muli
er custodire vel saltē vsq̄z ad matrimoniū· Secūda est qꝛ p⁹ mortē
viri licet solū septē annis cū ipo fuerat alteri postea nō nupsit· Cū
ergo vir et vxor sunt vna caro debꝫ se vxor mortuo viro mortuā
reputare ⁊ reliquū tp̄s in penitētia cōsumere· Vnde in quibusdam
auibꝫ h̄ dicit obseruari vt mortuo cōpare nulli alteri ampli⁹ societ·
vt in turturibꝫ· Tercia est qꝛ toto tp̄e viduitatis sue bn̄ se habuit
et laudabiliter vixit qd̄ indicat virtutē in vidua magnā· v̄tus em̄
circa difficile est· Difficile est em̄ valde a cōsuetis abstinere· Cū igit
in matrimonio multa vana et delectabilia obseruent virtuosum ē
viduis ab oībꝫ ill' abstinē·⁊ eis fruct⁹ sexagesim⁹ ꝓmittit ꝑ labore
Quarta est qꝛ circa templū frequēs erat non q̄ aliqn̄ ab eo recedēt
Sic vidue circa ecc̄iam et in locis sanctis debēt frequenter et liben
ter esse et nō discurrere ꝑ domos ociose et verbose·qꝛ sic anna me-
ruit christū videre qꝛ in ecclesia cōuersabat·sic ip̄e in ecclesia vidēt
xp̄m et v̄ba christi audiūt·et dicūt v̄ba xp̄i ⁊ christ⁹ ē in medio earꝝ
Quita ē qꝛ ieiunādo corp⁹ suū macerabat· Sic debēt vidue facē· Pe
riculos⁹ ē ei stat⁹ viduitatis si vidua delicate viuit·j·thi·v· Vidua q̄
i d̄licijs viuēs ē mortua ē· Hiero·q̄z diu eua abstinuit i paradiso v̄go
fuit·q̄z cito p̄ceptū abstinētie violauit corruptionē sensit· Idem ad

quandā virginē. O filia si apl'us castigauit corp⁹ suū et in ser. rede
git. quō adhuc tu iuuencula in feruore iuuentutis posita dapib⁹ et
vino plena. de castitate eris secura. Sexta est q̄ obsecratōib⁹ insti-
tit. qd̄ est acceptabile sacrificiū deo. obsecratio est petitio cū adiura-
tione. Multa em̄ sunt ꝓ q̄b⁹ vidue debēt orare et obsecraē. scz vt cō
seruentur in bono et ꝓficiant in seruicō dei. et vt de⁹ pacificet mun
dum. et ꝯuertat pctōres et similia. Septima est q̄ ꝓpter bona opa
sua donū ꝓphetie meruit habere. Vade et tu fac similiter vt ꝓpter
bona opa tua de⁹ reuelet tibi q̄ tibi expediūt. Hec g̊ anna sic lauda
bilis ipa hora supueniēs qua scz simeon accepit puerū iesum. cōfite-
batur dn̄o et loquebat̄ de illo omib⁹ qui expectabāt redemptionē
israel. i. omib⁹ qui herodis alienigene tirānide g̃uati liberatōnē ꝓpl'i
et ciuitatis hierusalē expectabāt ꝓmittens p aduētū xp̄i et i ipso
christo redēptōnē. a tirānide supradicta q̄zuis euāgelista exp̄sse h̄
nō dicat q̄ testimoniū mulieris in ecc̄ia nō admittit̄. nec in ecc̄ia lo
qui ꝑmittitur vt dicit apl's. j thi. iij. Docere aūt mulierē nō ꝑmit
to. Sed ꝯtra nō fuerūt liberati p christū ab illa tiranide. Respō-
sio nō est intelligendū ad literā. s̄z referendū est ad specialē libera-
tionē quā plenarie p christū ꝯsecuti sunt. Et sic patz terciū. Quar
to ponit̄ marie et ioseph ad ꝓpria remeatio. Quīto ponit̄ christi
ꝓfect⁹ et v̄tuosa ꝯfortatō. q̄ puer crescebat et confortabat̄ s̄m cor
pus. plen⁹ sapiētia q̄ ab instanti sue cōceptōnis plenus fuit. et gra
tia dei erat in illo. Et sic̄ crescebat s̄m corp⁹ ita crescebat in vsu gra-
tie et virtutū q̄ erant in illo. Quidā crescunt solū in corpe. Esa. lxv.
Puer centū annoꝝ morieť. Et sic patet quintū.

De epistola sermo duodecimus

Quanto tpe heres ꝑuulus est nihil differt a seruo. Gal'. iiij
Quia bonū nō diligit̄ nisi cognitū docet apl's i epl'a p̄senti
maximū bonū. imo maxima bona. q̄ p natiuitatē pueri cōse
cuti sum⁹ vt in ei⁹ amore ardenti⁹ accēdamur. Nā ante ei⁹ aduentū
eram⁹ serui. peccati seruitute detenti et sub iugo legis. gentes sub
seruitute peccati et iudei sub iugo legis. p christi aūt aduentum ab
vtroq̄ sum⁹ liberati. et p grām spūs ab vtroq̄ in filios dei adopta
ti. Hec oīa apl's in p̄senti epl'a oñdit. In q̄ quidē epl'a tria facit. Pri
mo ꝓponit hūane consuetudinis similitudinē p quā seruitutē et li-
bertatē spūs nitit̄ demōstrare. in ꝑncipio epl'e. Secūdo p̄dictā simi
litudinē ad ꝓpositū adaptat p quā ostēdit in s̄uitute nos fuisse. s̄z p
christū libtatē hrē. ibi. Ita et nos cū es. par. sub ele. mūdi eram⁹ ser.

Tercio ostendit fructū quē p p̄dictam libertatē habem⁹. siue ostē
dit euidens testimoniū p quod patet nos p̄dictā libertatē vt dei
filios possidere ibi. Quoniā aūt estis fi. dei misit de⁹ spiritum fi. s. in
cor. vestra. Primo ergo ꝓponit humane ꝯsuetudinis similitudinē
per quā seruitutē in qua fuim⁹ ante aduentū christi ⁊ libertatē spi
ritus q̄m adepti sum⁹ p ip̄m nitit̄ demōstrare dicens. Quanto tp̄e
heres puulus est. etate et scientia. nihil differt a seruo. q̄ cogit̄ vt
seru⁹ ⁊ verberat̄. et nullā habet suaꝝ rerū potestatē cū sit dn̄s om
niū. i. q̄zuis sit dn̄s omniū suaꝝ rerū. Luc̄. xv. Fili oīa mea tua sunt
Sed est sub tutoribus qui eū ab hostib⁹ tueant̄ et actorib⁹ qui pro
eo causas agant et bona ei⁹ ꝓcurent. et ip̄m in morib⁹ informēt. et
hoc nō semp ꝫ vsq̄ ad p̄finitū tp̄s a patre. i. a iure a prib⁹ instituto.
in quo tp̄e ordinatū ē a iure vt ei suaꝝ reꝝ potestas det̄. Sūt eni
iura que sunt a patrib⁹ instituta determiantia tp̄s quādo tradenda
est hereditas successori. et qn̄ filius familias relinquend⁹ est sibi ipsi
vt se gerat ad sensum suū. In q̄ instruimur. q̄ pueri sub ferula disci
pline sunt tenendi. et nō sunt dimittendi sensui suo. Prou. iiij. Qui
pcit v̄. odi. fi. s. In eodem. xxij. Stulticia colligata est in corde pueri
et virga discipline fugabit eam. In eodē. xxiij. Noli subtrahere ab
eo disciplinā. si ei pcusseris eū virga nō morie t̄. tu pcutis virga eū
et animā eius de īferno liberabis. In eodē. xxix. Puer qui dimitti
tur voluntati sue cōfundit matrē suā. Ecc̄. vij. Melior est ira risu. q̄
p tristiciā vultus corrigit̄ anim⁹ delinquētis. i. melior est aspera cor
rectio patris q̄z blanda remissio. vt patz in heli sacerdote q̄ remisse
corripuit filios suos. d. Quare facitis res hmōi. j. Reg̃. ij. Et ideo oc
cisi sunt i bello ābo vno die. ⁊ ip̄e cecidit de sella et fractis ceruicib⁹
expirauit. Vnde fert̄ de quodā q̄ ibat ad suspendiū. et pater plorās
sequebat̄ eū. qui sub specie osculādi patrē amputauit dētib⁹ sibi na
sum dicens. Ego vado ad suspendiū q̄ nō correxisti me. Boeci⁹ in
disciplina sco. hec. Et ideo de⁹ sic̄ bonus ⁊ sapiēs pater quotidie cor
rigit nos flagellis. et disciplina pacis ei⁹ semp nos erudit ad salutē
q̄ nō viriliter ꝫ pueriliter viuim⁹. qd̄ ptz p̄mo q̄ nihil certū de
statu nrō iudicam⁹. ꝫ tota die vagi corde sic̄ pueri q̄ vbiq̄ cespitant
circūferimur omni vento. Cōtra qd̄ ꝓuer. iij. palpebre tue p̄cedunt
gressus tuos. Vnde illa sancta aīalia erant plena ocul̄ ante et retro
vt ptz ezech̄. j. Scd̄o q̄ ꝯtrarijs affectib⁹ tota die afficimur. sic̄ par
uulus q̄ modo ridet ⁊ mō plorat. ꝓuer. xiij. Vult et nō vult piger.
Et sit patz p̄mū. ¶ Secūdo hanc similitudinē ad ꝓpositū adaptat p
quā ostendit nos ante christi aduentū sub seruitute fuisse ꝫ p ip̄m
liberos esse. Dicit g̊. Ita et nos iudei cū essem⁹ paruuli cognitōne

dei et viribꝫ resistendi peccatis·eramꝰ seruiẽtes ꝑ terrorẽ minaꝝ
et ꝑ reꝓmissionẽ bonoꝝ sub elemẽtis·i·sub lege q̃ ꝑ elemẽta intel
ligit̃·qꝛ ipa est ꝑma institutio ad fidẽ et iusticiã sic̃ ab elemẽtis pri
mũ vsum discendi assumũt ꝑuuli·Elemẽtis dico mũdi·vnde lex di
citur elementũ mũdi qꝛ nõ celestia et eterna ꝓmittebat·ꝫ terrena
et transitoria vt ẽ mũdus·Esa·j·Si volueritis et au·me·bo·t·ꝯme·
vel sub elemẽtis mũdi·i·sub festis iudeoꝝ q̃ accipiebant̃ ꝑm elemẽ
toꝝ mũdi cursum·qualia erãt neomenie·i·lunares dies et sabbatũ
Augꝰ·Si itaqꝫ iudei sub elemẽtis erãt q̃d differunt a paganis·Re
spõsio·Pagani nõ sub elem̃tis seruiunt·ꝫ elem̃tis ꝑuiũt·Colũt em̃
astra et solẽ et lunã·aquã et terrã ⁊ hmõi·Iudei vo sub elem̃tis do
seruiebãt·In elemẽtis g̊ neomenias·i·lunares dies sig̃ficat et sabba
tũ q̃d iudei obꝑuabãt·n̄ qꝛ ĩ elemẽtis sperarẽt vt pagani·ꝫ ĩ his deũ
venerabant̃ dũ ꝑuuli erãt et ad tꝑs plenitudĩs nõ ꝑuenerãt·Sicut
em̃ ꝑuulus sub pedagogo ẽ et actore et tutore anteq̃ꝫ fit adultꝰ·ita
iudeis adhuc ꝑuulis lex fuit pedagogꝰ·qꝛ timore cõpressit et prece
ptis dei obedire coegit·fuit et tutor ⁊ actor iudeis q̊s deꝰ heredes
instituit dũ ꝑuuli erãt ꝯgnitõne dei et viribꝫ resistẽdi pctis·Quo
tꝑe erãt ꝑuuli ꝯgnitõne dei et viribꝫ resistendi peccatis·eo qꝛ erãt
etiã quasi serui legalibꝫ scꝫ territi penis a malis et ꝓmissionibꝫ tꝑali
um ad bona incitati·nec sui dominabant̃ ꝫ vicia·nec suoꝝ·i·heredi
tatis eterne·cũ essent hoꝝ dñi a deo cõstituti·Mis g̊ fuit lex tutoris
loco dũ ꝯtra malignoꝝ spirituũ ĩpugnationes et gentiliũ ꝑsuasio
nes q̃ ad ydolatriã trahebãt illos defendit admonẽdo deꝑcando et
aliq̃n puniendo·Et sic eterna bona illis ꝯseruauit·qm̃ ex illis chri
stus multos ex inferno liberauit·Fuit etiã eis actor·qm̃ cãm eius
apud deũ bñ egit dũ ꝑ sacrificia et placatõnes et expiatõnes deum
eis placauit·et ꝫ vsqꝫ ad tꝑs ꝑfinitũ·i·vsqꝫ ad aduentũ christi·In q̊
constituit deꝰ vt ꝑfecti et liberi hereditatẽ obtinerẽt·alioq̃n exhe
reditarẽt̃·De q̊ ipe subdit·At vbi venit pleitudo ꝛc·Hec oĩa aug̃·
Postq̃ꝫ g̊ oñdit qꝛ ante christi aduentũ eramꝰ sub ꝑuitute·ꝯsequẽ
ter oñdit qꝛ ꝑ christi aduẽtũ sumꝰ a ꝑuitute liberati et ĩ filios dei ad
optati·Et ꝫ est q̃d dicit·At vbi venit·non facili necessitate ꝫ sola dei
plenitate·plenitudo tꝑis·i·postq̃ꝫ tꝑs ꝑcedẽs cõpletũ est·Plenitu
do em̃ tꝑis ẽ ꝯpletũ tꝑs q̃d ꝑfinitũ fuit a deo patre vt mitteret fi
liũ·Vel plenitudo tꝑis dicit̃ tꝑs grẽ·Et ꝫ ꝓpter octo ¶Prio ꝓpt̃ S
carismatũ dationẽ·qꝛ ĩ eo dãt̃ plena dona spũssancti·Iohel·ij·Effun
dam de spũ·m·sup omnẽ car·Actu·ij·Repleti sunt oẽs spũsancto·
Secũdo ꝓpter pacis plenitudinẽ·qꝛ ĩ eo fuit plena pax in toto mũ
do·ps·xj·Orietur ĩ diebꝫ eiꝰ iusticia et abundãtia pacis dñabit̃·Esa·iij·

Conflabūt gla·s·in vo·et lan·s·in fal·Tercio ꝓpter temporaliū copi
am·qꝛ in eo fuit plena abundātia sic̄ spūaliū ita et tp̄aliū rer̄·Iohe·
ij·Filie syon exultate et letamini i dn̄o deo vestro·qꝛ dedit vobis
decorē iusticie et descendere faciet ad vos imbrē tempantie et sero
tinū sic̄ in p̄ncipio·et implebunt̄ aree frumēto·et vino torcularia re
dundabūt et oleo·Quarto ꝓpter figurar̄ adimpletionē·qꝛ i eo om
nes figure veteris testamēti implete sunt et oīa q̄ d̄ christo fuerūt
ꝓphetata impleta sunt·Math·v·Non veni legē solue ꝫ adimplere
Quito ꝓpter tp̄is adimpletōnē· qꝛ in eo tp̄s impletū et completū
est·j·cor̄·x·Nos sum⁹ in·q·fi·se·deue·Sexto ꝓpter misericordie re
pletionē·Tempe em̄ legis iusticia vbiqꝫ regnabat·ꝫ nūc misericor
dia dn̄i plena ē ter·Septimo ꝓpt̄ creaturar̄ completōnē·Quid em̄
creatura petebat· nisi suo creatori i aliq̄ creat̄a vniri·Eph·j·Propo
suit i eo dipositōnē tempor̄ instaurare oīa i christo q̄ in celis et in
terra sunt i xp̄o Octauo ꝓpt̄ p̄mij redditionē qꝛ i eo paradisus et
vita ē data·Luc̄·xxiij·Hodie m·e·in pa·Math·ij·Voca oparios et
red·il·mer·Io·iiij·Alij laborauerūt et vos in la·e·introistis·In hoc
ergo tp̄e sic pleno misit de⁹ filiū suū naturalē·i·in carne apparere fe
cit similē nobis·Esa·xix·Cla·ad do·a facie trib·et mit·e·sal·et ꝓpu·q̄
li·e·Factū ex muliere ex carnis assumptōne·Ro·j·Qui fact⁹ est ei
ex semie dauid s̄m car·Et meli⁹ dicit factū q̄ꝫ natū·Enerūt em̄ qui
dam heretici q̄ dixerūt eū nihil assumpsisse de corpe virgineo·ꝫ in
trans i ip̄am cū quodā aereo corpe qd̄ sibi formauerat stati exiunt
pl⁹ honoris dātes aeri q̄ꝫ virgini nihil pl⁹ dātes vtero ip̄ius q̄ꝫ p̄
sepio·Cont̄ quos gen̄·xxxvij·Caro·n·ꝛ frater noster ē·p̄s·Homo
nat⁹ est in ea·Factū sub lege·Ad literā ꝓpter obseruantiā circūcisi
onis s̄m legē datā abrae·vt pꝫ gen̄·xvij·et ꝓpt̄ obseruantiā purifi
catōnis s̄m legē datā moisi·vt patꝫ leui·xij·Adimpleuit aūt legem
nō necessitate·qꝛ dn̄s legis·ꝫ p̄fecta humilitate·Math·iij·Sic decꝫ
nos implere omnē iusticiā·i·omnē humilitatē·Sic ḡ christ⁹ factus
est ex muliere ꝛ sub lege ꝓpter duo·Primo ꝓpter redemptionē
a malo·Secūdo ꝓpter collationē boni·Duplicē em̄ effectū ex chri
sti incarnatione consecuti sum⁹·Prim⁹ est redemptō a malo ꝛ a ser
uitute legis·ꝛ hoc est·vt eos qui sub lege erāt·i·sub legis seruitu
te·redimeret ab illa s̄uitute·Et h̄ refert̄ ad illud·factū sub lege·gal·
iij·Christ⁹ nos redemit a maledicto ꝛc̄·Secūdus effect⁹ ē collatio
grē filialis·ꝛ hoc ē vt adoptōnē filior̄ reciperem⁹·participes bono
rū grē eius hic in p̄nti·ꝛ glorie i futuro·Eph·j·Predestinauit nos
in adoptionē filior̄ p iesum christū in ip̄m·Et respicit ad hoc quod
d̄r·factū ex muliere·Fact⁹ est ḡ sub lege vt e·qui·sub le·e·re· non

solū a maledicto legis·s; a dyabolo et a morte eterna· Factꝰ est ex
muliere vt adoptionē filioꝝ dei reciperemꝰ· Cogitemus karissimi
magna dei bn̄ficia· Nam factꝰ est homo vt nos deos faceret·j·ioh·
iij· Videte qualē caritatē dedit nobis deꝰ pater vt filij dei nomine-
mur et simꝰ· Factꝰ ē seruꝰ vt nos liberaret vt hic pz· Factꝰ ē paup
vt nos ditaret·j·coꝝ·j· In oībꝫ diuites facti estis ī illo in oī v̄bo et
in oī scientia ita ꝙ nihil vobis desit· Factꝰ ē humilis vt nos secū ex
altaret· Phil·ij· Humiliauit semetip̄m· ꝓpter qd̄ deꝰ illū exaltauit
et nos ī ip̄o· Ioh·xij· Volo pater vt vbi ego sim illic sit ⁊ mīster me
us scz eadē exaltatione· Mortuꝰ est vt nos viuificaret· Ioh·xij· Ego
si exal·fue·a ter·id ē·sup lignū leuatꝰ et crucifixꝰ·oīa trahā ad me p̄z·
id ē·hoīem qui ꝯuenientiaz habet cū oībꝫ et ꝓpter quē facta sunt
oīa·traham ad vitā·qꝛ ego sum vita· Descendit ad inferos vt nos
inde extraheret· Zach·ix· Tu aūt ī testamēto sanguinis tui eduxisti
vinctos de lacu in q̄ nō erat aqua· Resurrexit a mortuis vt nos re
suscitaret·j·coꝝ·xv· Qm̄quidē p hoīem mors et p hoīem resurre-
ctio mortuoꝝ· Si aūt christꝰ resurrexit et nos resurgemus· Ro·iij·
Mortuꝰ ē ꝓpter peccata nrā et resurrexit ꝓpter iustificationē nrām
Ascendit ad celos vt nos illuc duceret· Eph·iij· Ascendens ī altū ca
ptiuā duxit captiuitatē· Ioh·xiiij· Et si abiero et p̄parabo vobis lo-
cum iterū venio et accipiā vos ad meip̄m vt vbi sum ego et vos si-
tis· O aīa misera cogita hec magna bn̄ficia dei ⁊ tota ꝯsurge ī amo
rem istiꝰ pueri·qꝛ oīa hec fecit tibi·et in ip̄ius laudes erumpe·et dic
cū ꝓpheta· Quid retri·do·ꝓ om·q̄ re·m· Et sic pz secundū· ¶ Tercō
ondit euidēs testimoniū et signū p quod ptz nos p̄dictā libertatē
vt dei filios possidere· Et h̄ sic est· Qm̄ aūt estis filij·i·hoc ē signū et
testimoniū ꝙ nō solū nos iudei·s; etiā vos gentiles estis p christū
facti filij adoptiui ip̄ius dei·qꝛ deꝰ pater misit sp̄m filij sui q̄ est spi-
ritus patris·qꝛ a patre filioqꝫ ꝓcedit·ī corda nrā scz tam iudeoꝝ q̄z
gentiliū qꝛ sp̄us ꝓbat nos eē dei filios·vt g̊ ꝓbaremur adoptati es
se in filios a deo sp̄m suū dedit nobis q̄ facit nos clamare· Et h̄ sic ē·
clamantē·i·clamare facientē abba pater·qd̄ nūq̄z p̄sumeremꝰ nisi spi
ritus doceret nos et faceret dicere Ro·viij· Ipse sp̄us postulat ꝓ
nobis·i·postulaē nos fac̄·gemitibꝫ inenarrabilibꝫ· Abba hebraicū ē
idip̄m significās qd̄ et pater· Pater v̄o grecū est deriuatōne·qꝛ de
riuat̄ a patir qd̄ grece dicit̄ pater·sed latinū ē institutōne· Sic g̊ iu-
deos grecos et latinos q̄ sunt adoptati p christū in filios dei sp̄us-
sanctꝰ clamare facit deū christū patrē suū esse·et ip̄m ꝯfitent̄· Et no
ta ꝙ dicit sp̄ussanctꝰ nos facit clamare abba pater·p qd̄ dat intelli-
gi ꝙ sp̄ussanctꝰ duobꝫ mōis facit nos clamaē scz occulte qd̄ sig̊ficat̄

in noīe occulto qd̄ est abba·et apte qd̄ significat̄ in noīe noto quod est pater·Pater eī apte clamat dei cognitionē ī intellectu ⁊ dei virtutē in effectu·Consequent̄ ꝯcludit dicēs·Itaq; qui sic habz spm̄ q̄ facit eū clamare·iā nō est seruꝰ expulsa culpa oīno·Ioh·xv·Iam nō dicā vos seruos sz amicos·Sz filiꝰ infusa adoptōis grā·j·ioh·iij·Videte qualē caritatē dedit nobis deꝰ vt filij dei nominemur et simꝰ. Q si filiꝰ p grām·et heres tandē pticipādo gloriā·p deū·i·p dei misericordiā·Ro·viij·q si filij et heredes·heredes quidez dei cohēdes aūt christi·Cū g̊ sumꝰ filij christi dēmꝰ p viā christi ambulare·que fuit via discipline et virtutis·q̄ aūt p viam christi nō ambulāt non sunt filij·Heb·xij·Q si extra disciplinā estis cuiꝰ pticipes facti sunt omēs g̊ adulteri et nō filij estis·Ibidē·Quē em̄ diligit deꝰ castigat flagellat aūt oēm filiū quē recipit·Si vis plra dicē d̄ via xp̄i q̄ fuit via pauptatis et penalitatis·hūilitatis et caritatis·req̄re ī tabula ꝛc·

In circumcisione domini de euangelio sermo XIII·

Postq̄z consūmati sunt dies octo vt puer circūcideretur vocatū est nomē eiꝰ iesus·luc·ij·Ab ore veritatis regnū celoꝝ sinapi ꝯpat̄·q̄ puū est q̄ntitate·sz magnū est vtute·Nemo eī pōt ī regnū celoꝝ intra ni si sit pnꝰ sui reputatōe et maximꝰ vtute·Math·xviii·Nisi ꝯuersi fueritis et efficiamini sic puulꝰ nō intrabitis ī regnū celoꝝ·In cuiꝰ exemplū filiꝰ dei factꝰ ē puꝰ in corpe et obsequijs q̄ est infinitꝰ virtute·Et iō euangeliū pn̄s ē puū q̄ntitate et maximū in vtute·q̄ illū ꝯtinet et describit·q̄ factꝰ est octo dieꝝ·cū sit eternꝰ et oīno īmensus·In quo quidē euāgelio tria mirabilia ꝯtinent̄·Primū ē q̄ eternꝰ sub tpe claudit̄ ibi·Postq̄z ꝯsu·sunt di·octo·Scdm̄ est q̄ filiꝰ dei impassibilis patit̄ et circūcidit̄ ibi·vt circū·pu·Terciū est·q̄ deꝰ inomīabilis nomiat̄ ibi·vo·ē·n·e·iesus Primū g̊ mirabile est·q̄ filius dei sub tpe claudit̄ et infans octo dieꝝ efficit̄·Filiꝰ q̄ppe dei inq̄ntū homo cepit hrē dies et annos·et patriā et pentes·et ī tpe creuit et mortuus ē·Et vide q̄ ex h̄ q̄ sub tpe claudit̄ et p ꝯsequēs sub lege·q̄ tale tps erat a lege determīatū·Gen̄·xvij·Infans octo dieꝝ circūcidet̄·In q̊ maxima eiꝰ misericordia circa hoīes demōstrat̄·Ex h̄ eī voluit cōtineri sub lege vt hos q̄ sub lege erant redimeret·Exptꝰ em̄ circūcisionis penā et alias cerimoias legis quas vt videmus seruauit·q̄ nō venit legē soluē sz adimplere·math·v·compassus ē iudeis et eos ab illo onere liberauit·Math·xvj·Vsq; ad iohannē lex et pphete·Similit̄ exptꝰ penalitates hūane nat̄e scz famē siti calorem ⁊

frigus compatit nobis sic pius pater. et tandē ab omib⁹ liberabit.
Heb. iij. Nō em̄ habem⁹ pontificē qui nō possit compati infirmita
tibus nostris. temptatū aūt p oīa. Malū ei n̄ ꝯgnoscit nisi cognitū
et exptū. Et ideo fili⁹ dei voluit experiri nostra mala scz pauptatez.
expulsionē. cōtumeliā verboꝝ. falsam accusationē. et neq̄z sententiā.
amicoꝝ dilectionē. et tandē iniustā et violentā mortē. ad quā oīa
mala hūane nature ordinant. vt ī oīb⁹ malis nobis cōpateret et ꝓ
nobis patrē rogaret. Clamem⁹ g̊ ad christū secure si qd̄cunq̄z ma:
lum patimur. qꝛ ipe oīa expt⁹ est. et ideo nobis cōpatit et ꝓ nobis
apud deū aduocat. j. ioh. ij. Aduocatū habem⁹ apd̄ de. p. iesum chri-
iustū. et ipe est ꝓpiciatio ꝓ peccatis nostris. Clausus est g̊ sub tpe
et lege ꝓ nostra salute. et iō nō debet nob̄ duꝝ videri. si claudimur
sub iugo christi et penitentie et elemosinis. ꝓ honore dei et bono
nostro. Math. xj. Tol. iu. m. su. v. Et sic pz p̄mū. Secūdū mirabile
est. qꝛ fili⁹ dei impassibilis patit et circūcidit. Fili⁹ q̄ppe dei inq̄ntuz
de⁹ est ipa beatitudo. nec pati pōt. s̄z inq̄ntū hō passus ē penā circū
cisionis et alias penas. In quib⁹ omib⁹ simul patiebat et beat⁹ erat
Sic g̊ christ⁹ circūcisus ē octauo die cultro lapideo. ī mēbro gene:
rationis s̄m qd̄ lex mandabat leuit. xij. Non tn̄ cultr⁹ lapide⁹ erat
de necessitate sacramēti. Et nota etiā q̄ christ⁹ inq̄ntū homo nō te:
nebat circūcidi. qꝛ circūcisio fiebat ꝓ peccato originali tollendo. sed
peccatū originale nō fuit in christo. Bernh. Ad q̄d tibi circūcisio bo
ne iesu necesse. q̄ nec pctm̄ ꝯtraxisti nec cōmisisti. Qd̄ ipe non fece:
ras etas manifestat. qd̄ vero nō ꝯtraxeris hoc veritas ꝓbat et pa:
tris deitas et matris integritas. Pater tibi est ab eterno. s̄z de⁹ est in
quē pctm̄ nō cadit. Mater tibi ē ex tpe. s̄z virgo ē. nec parere potu
it corruptō incorruptū. Et q̄ pctm̄ originale ī christo nō fuerit ex T
duob⁹ patet. Primo qꝛ christ⁹ nō fuit generat⁹ ex ꝯcupiscentia car
nali. nec ꝑ modū generatōis. qꝛ nec ī semie viri nec in sangne men
struoso impuro in q̊ est libido. Vnde etiam si de⁹ modo formaret
vnū hoiem nō ꝑ viā generatōis. s̄z sic p̄mū hoiem vl̄ p̄mā mulierē
talis nō haberet pctm̄ originale. g̊ multo magis christ⁹ nō habuit
q̄ ꝑ viā generatōis format⁹ nō fuit. Secūdo idē pz qꝛ duo ꝯtraria
nō pn̄t simul esse ī eodē subiecto. s̄z iusticia originalis q̄ est ꝯtraria
pctō originali fuit in christo. g̊ nō fuit ī eo peccatū originale. As:
sumpsit em̄ christ⁹ carnē ī potentissimo statu corpis scz ī statu car:
nis an̄ pctm̄ ꝓut fuit ī p̄mis parētib⁹ ante pctm̄. q̄ iusticiā origina:
lem habuerūt. q̄ cōsistebat in h̄ q̄ aīa erat subdita deo nec aliqd̄ ma
lū cōcupiscebat. et omēs vires inferiores subiecte erāt rōni. nec ad
malū instigabant. et totū corpus subiectū erat aīe. Hec est iusticia

originalis q̄ pfectissime fuit in christo. ad quā iusticiā seq̄bat̄ q̄ oīa
exteriora ad nutū subiecta fuissent hoī sic et christo fuerūt qui talē
iusticiā habuit. Postq̄z aūt aīa p̄mi hoīs rebellisauit deo. etiā inferi
ores vires rebellisauerūt rōni. et corp⁹ aīe. ⁊ i h̄ ꝯsistit pctm̄ ori-
ginale. q̄r cū tali inobediētia et ꝯcupiscentia et inordinatōne hō na-
scitur. in qua pctm̄ et culpa ꝯtrahit̄. Nam dū aīa infundit̄ et creat̄
in corpe infecto et maculato cōcupiscentia. maculat̄ et ip̄a. Et iō sta
tim infusa est maculata. et cōsistit i ip̄a culpa et pctm̄ originale qd̄
cū ip̄a originat̄. Ad quod sequit̄ q̄ oīa exteriora rebellisaut hoī. Et
si q̄reret̄ quo aīa pueri statim creata ⁊ infusa rebellat deo. Dicendū
q̄r vt dicit apl̄s ad ro. v. In adā omēs peccauerūt. Vn̄ aīa ade rebel
lante deo omēs rebellauerūt in ip̄o. p eo scz q̄ ab adam accipimus
corpus et nat̄am corruptā i quo aīa creat̄ et maculat̄. et iō stati in-
citabilis est ad malū. Et ideo pctm̄ originale est pctm̄ ꝯtractū et
nō ꝯmissum q̄r in ip̄a infusione aīe ip̄m aīa ꝯtrahit. Et si quereret̄
vlteri⁹ q̄re pentes mūdati a peccato originali generāt filios cū pec
cato originali. Dicendū q̄r parētes mundant̄ a peccato originali so
lum q̄ntū ad culpā aīe et non q̄ntū ad reatū pene. Vnde ip̄e fomes
peccati et ꝯcupiscentia mali remanet i carne. licet p baptismū ⁊ bo-
na opa in tali p̄sona vincant̄. Ro. vij. Video aliā legē in mēbris me
is repugnantē legi mētis mee. Et q̄r parētes dant filio corp⁹ macu-
latū et aīa cū infundit̄ tali corpori maculat̄. Et ideo parētes mūda-
ti generāt filios cū peccato originali etiā q̄ntūcūq̄z sancti. Propt̄
qd̄ omēs nascimur filij ire vt dicit̄ i iob. Et q̄r originale p generatō
nē introducit̄. inde ē q̄ circūcisio i mēbro generatōis fiebat vt ibi fi
eret medela vn̄ fiebat et morbꝰ. Qm̄ p que peccat quis p hec ⁊ tor
quetur sap̄. xj. Octauo aūt die fiebat ꝓpter figurā. Oīa eī in figura
contingebant illis. vt dicit̄. j. ad cor. x. Quia figurabat̄ ablatio corru-
ptionis p christū fienda q̄ pfecte complebit̄ i octaua etate que est
etas resurgentiū. Et si obijceret̄ q̄r videt̄ oīno q̄ christ⁹ habuit ori-
ginale peccatū. q̄r penas inflictas p peccato originali habuit. scz fa
mem. sitim. calorē. et frigus. et mrotē. Dicendū est q̄ christ⁹ nullū
defectū vel penalitatē ex nat̄a cōtraxit. s̄z volūtarie assumpsit pena-
litates nostras vt posset nobis compati vt dictū est. Defect⁹ aūt
culpabiles nec assumpsit nec cōtraxit. Quattuor em̄ mala siue vulne
ra ꝯsecut⁹ est hō ex peccato. q̄ sunt infirmitas. ignorantia. concupi-
scentia. et malicia. Christ⁹ aūt solā infirmitatē assumpsit q̄ sequit̄ to-
tam hūanā nat̄am. scz calorē. famē. sitim. frig⁹. laborē. mortē. et hmōi
Et ideo nō habuit febres. et dolores ventris et alias infirmitates
que totā nat̄am nō ꝯsequunt̄. Nullo g̊ modo originale peccatum

habuit q̄zuis assumpsit penas ꝑ originali peccato inflictas. Scien V
dum est aūt ꝙ deꝰ a p̄ncipio mūdi vsq; modo cōtra pctm̄ origina
le remedia instituit et ordinauit. Nā hō fecit morbū et deꝰ fecit re
mediū. ¶ Primū remediū fuit sacrificiū ꝑ adultis. Et inde ē ꝙ anti
qui prēs deo sacrificiū offerebāt. Si aūt puuli moriebant̄ ante vsuz
liberi arbitrij. sufficiebat eis fides parentū. vt sic a parētib; introdu
ctum fuit pctm̄ ita ꝑ eosdem deleret̄. Si aūt parētes puuloꝝ qui
moriebant̄ nō erāt fideles. puuli nō saluabant̄ ¶ Secundū fuit circū
cisio tpe abrae. q; deꝰ mādauit abrae ꝙ ipe ⁊ posteri eiꝰ deberēt cir
cumcidi. Hoc ḡ remediū fuit datū solū i ꝓpl̄o ꝑ masculis. omēs at̄
alij ꝓpl̄i vsq; ad christū habuerūt remediū p̄mū ac etiā femīe iudeo
rum. ¶ Terciū remediū fuit baptismꝰ. Nam q; circūcisio non erat
remediū cōmune nec suaue. imo valde penosum. et ideo aduenīēte
medico suauitatis scz iesu christo. vbi nō est masculus et femīa gen
tilis et iudeꝰ. circūcisio et prepuciū. barbarꝰ et scita. seruꝰ et liber. vt
dicit apl̄s ad coll̄. iij. istituit suaue ⁊ cōne remediū. scz baptismū. q̄ n̄
solū purgat pctm̄ originale ꝫ actuale. et nō solū purgat. ꝫ apit ce:
lum. qd̄ circūcisio nō faciebat. et hoc facit baptismꝰ i virtute passiōis
christi. que in ipo opat̄. q̄ et peccata deleuit et celū apuit. Baptismꝰ
ergo est remediū necessariū ad pctm̄ tollendū et ad regnū dei in:
troducendū. Ioh. iij. Nisi q̄s rena. fu. ex. a. et. s. s. nō pōt introire i re
gnū dei. Notandū ꝙ omib; istis remedijs christꝰ vsus fuit nō ꝓpt̄
necessitatē. Nā circūcisus fuit et baptisatꝰ. et i die purificatōis ꝑ eo
sacrificiū oblatū fuit scz par turturꝝ et d. pul. co. vt pz luc̄. ij. ¶ Quā: X
uis nō indigeret voluit tn̄ hodie circūcidi ꝓpter nouē. ¶ Primo
ꝓpter bonitatē legis mosayce ostēdendā vt scz oñderet legē moisi
esse bonā et a deo esse datā. cōtra hereticos q̄ vetꝰ testamentū non
recipiūt. et dicūt ipm̄ a dyabolo fuisse datū. Dū em̄ christꝰ legē ob:
seruat. et ꝑm legē circūcidit̄. ꝓfecto bonā esse oñdit legē ¶ Secūdo
ꝓpter veritatē hūane carnis demonstrandā. vt oñderet se verā car:
nem habere et n̄ fantasticā vel aereā. cōtra hereticos q̄ dicunt ipm̄
corpꝰ aereū habuisse. sic apparuerūt interdū angeli i corpib; assum
ptis. q; caro fantastica vel aerea nō pōt sangnē emittere. Vn̄ si cor
pus angeli apparentis scinderet̄ nō emaneret inde sanguis. ¶ Ter
cio ꝓpter fatoꝝ obseruantiā destruendā vt destrueret omēs mali:
cias et fata que tūc fiebāt et adhuc fiūt. Cauēt em̄ hoīes q; hodie ē
caput anni dare aliq̄d d̄ domib; suis. nec volūt ꝙ inde aliq̄d aspor:
tetur nisi p̄mū aliq̄d inferat̄. Cont̄ quos christꝰ hodie dedit p̄ciosi:
us qd̄ habebat. s. carnē et sanguinē suū. et nihil recepit. Multe ei ob
seruantie sunt i quib; hoīes ponūt spem suā. quas omnes christus

destruxit in circūcisione·In quo dedit intelligi q̄ solū in filio dei in
carnato debem⁹ habere spem·et solū ad ipm in omnib⁹ factis nris
oculos mētis dirigere·et ideo nobis oñdit carnē suā· q̄ in eo spes
salutis nostre cōsistere debet·Quasi·d·christ⁹·Ecce oñdo vobis in q̄
spem ponere debetis·et quid in omnib⁹ factis vestris respicere de-
beatis sc̄z virtutē sanḡnis mei· ¶Quarto ꝑpter spem nrē redēptio
nis firmā reddendā vt firma spes nostre redemptōis haberet·De-
bebat em̄ christ⁹ totā nāam hūanā redimere· q̄ fuit maxima em-
ptio·et ideo christ⁹ dedit hodie arrā nostre redemptōis q̄ sanḡne
christi fieda erat vt firma et rata pmaneret· Postea em̄ i cruce hāc
solutionē ꝑpleuit·vbi totū sanḡnē suū fudit·j·pe·j·Nō ei corrupti
bilib⁹ auro·vt ar·re·es·ſ·p·san·ag·incō· ¶Quito ꝑpt exemplū humi
litatis dandū· Et ℔ est qđ dicit bern̄·Nullū habes vestigiū vulne-
ris·ligaturā vulneris nō refugit·nō sic impij·non sic agit puerilitas
elatōnis hūane·Erubescim⁹ em̄ ligaturā vulnerū q̄ interdū de vul
neribꝫ gloriamur·Valde ꝓmi ad vulnera postea ad remedia vere-
cundi·Ille em̄ quē peccati nemo pōt arguere ꝑmū remediū sine vl
la necessitate suscepit·Et ideo circūcidi voluit vt omnē humilitatem
impleret·Math̄·iij·Sic nos decet implere omnē iusticiā·i· omnem
humilitatē· ¶Sexto ꝑpter misteriū incarnatōis celandū·vt sacra
mentū incarnatōis dyabolo celaret·Cū ei circūcisio fieret circa pec-
catū orḡinale·credidit dyabol⁹ et hūc pcātorem esse q̄ circūcidebat
qui et circūcisionis remedio indigebat· Propt̄ ℔ etiaz voluit q̄ ma
ter sua ꝑpetua virgo desponsata esset ¶Septimo ꝑpter onus cir
cumcisionis tollendū ut exp⁹ penā circūcisionis compateret⁹ his q̄
circūcidebant et sic ab illo onere eos liberaret·vt dictū e· ¶Octa-
uo ꝑpter spūalē circūsionē faciendā·vt oñderet nos spūaliter exem-
plo sui circūcidi·Duplex est em̄ circūsio ꝑm bern̄·q̄ debet fieri i nob
sc̄z exteriorꝫ i carne·interiorꝫ i mēte·Circūcisio exteriorꝫ ꝓsistit i duo
bus·Primo in habitu ne sit supflu⁹·vanus·et dissolut⁹· Secūdo in
oñib⁹ sensib⁹ vt sint ordinati et nō dissoluti·Debem⁹ q̄ esse circum
cisi in aspectu·vt nō habeam⁹ oculos sublimes et vagos ad viden-
dū vana·et cōcupiscendū mulieres·Itē i auditu ut n̄ audiam⁹ vana
nociua·Itē in gustu et olefactu·ut ab inmoderato potu et cibo nos
et ab his q̄ ad ꝓcupiscentiā ꝓuocant abstineam⁹ Itē in tactu ut nō
tangam⁹ et opemur q̄ tangere et opari nobis nō sunt licita· Simi
liter interiorꝫ circūcisio in duob⁹ ꝓsistit·sc̄z in corde ut nō cogitem⁹
mala et vana·et in volūtate ut nō desiderem⁹ mala·Qui q̄ ad petrā
christū sic se circūcidit interi⁹ et exterius· vere cū christo est hodie
circūcisus spūaliter·et hūc diē solenniter celebrat·Coll·ij·Circūcisi

estis in christo circumcisione nō manufacta in expoliatōne corpis
carnis. sz in circū. d. n. i. chri. Sed qui se dissoluūt interius ī corde. et
exterius in ope et dissolute opant. hi hodie cū christo nō circumci:
duntur. nec hunc diem celebrant. sz contamināt spirituisancto resi:
stētes. Actu. vij. Dura ceruice et incircūcisi cordibꝫ ꝛ auribꝫ vos spi
rituisancto semp restitistis. ¶ Nono voluit circūcidi et sanguinē
suū fundi ꝓpter virtutē sui sangnis demnostrandā. ad oñdendū ꝙ
omnē virtuosam opationē quā q̄cunꝙ sanguis habet efficere. san:
guis christi specialiter efficit ī nobis. ¶ Inuenimus em̄ d̄ sangne
quattuor v̄tutes. Primo em̄ sanguis habet rumpe. vt sanguis hir
corꝫ adamantē. quē nihil aliud frāgere pōt. et h̄ facit p calorē qui ē
in illo sangne v̄tualiter. sic calor ē virtualit̄ ī sole. Sic sanguis christi
frangit cor hoīs qd̄ est duri⁹. et h̄ p calorē spūssancti. Quis em̄ ē tā
durus vt dū recogitat sangnē christi ꝓ se totiens effusum vt in ei⁹
amore nō frangat̄ et igne spūssancti vrat̄ ¶ Secūdo sanguis habꝫ
mūdare vt dixerūt pontifices capitolij ꝯstantino leproso ꝙ si laua
retur ī sangne puerorꝫ calido et fumāti mūdaret̄. Hoc pōtifices ha
buerūt p responsa demonū qui de sangne christi intenderūt. sz pō:
tifices materialit̄ intellexerūt. Sic sanguis christi lauat a lepra pec:
cati qd̄ solus sanguis christi pōt abstergere. Apoc. j. Qui lauit nos
a peccatis nr̄is ī sangne suo. p quē sangnez ꝯstantin⁹ a lepra aīe et
corpis est mūdat⁹. In baptismo em̄ sanguis christi opatur. ¶ Ter
cio sanguis habet viuificare ꝛ ꝯseruare vitā. Vn̄ q̄dā antiq̄ phi dixe:
rūt ꝙ aīa erat sanguis ꝓ eo ꝙ vita in sangne ꝯseruat̄. Leuit. xvij.
Anima em̄ oīs carnis ī sangne est. i. vita. Sic sanguis christi dedit
nobis vitā grē. Treñ. iij. In vmbra tua viuem⁹ ī gentibꝫ. Alia trās
latio habet. In sangne tuo viuem⁹ ī gentibꝫ. Eph. ij. Cū essem⁹ mor
tui ī delictis ꝛ peccatis nostris ꝯuiuificauit nos christ⁹ ī illo scꝫ in
sangne christi. Vnd̄ adhuc omēs gētes sup quas nō stillat sanguis
christi manēt mortui ī delictis suis. Et h̄ est qd̄ p ꝓphetā christ⁹ di:
cit. Similis factus sum pellicano solitudīs. De q̄ fert̄ ꝙ facit pullos
suos sub arbore. et dū ꝓ esca se absentat venit serpēs et intsicit eos
Pellican⁹ aūt rediēs pcutit rostro lat⁹ suū. de q̄ sanguis emanat.
quē distillat sup pullos. et sic eos reducit ad vitā. et intm̄ debilitat̄
ꝙ fere morit̄. Sic christ⁹ vidēs filios suos morti traditos ab ātiquo
serpēte. sangnē suū sup eos fudit. et sic eos reuocauit ad vitā ad c⁹
effusionē debilitat⁹ est vsqꝫ ad mortē. ¶ Quarto sanguis hꝫ pulcri
ficare et colorare. qꝛ sanguis de cōcha de q̄ tingit̄ purpura ē pulcri:
or sup omēs colores rubeos. Est em̄ purpura quidā pānus tinctus
in sangne conche. et est ita rube⁹ ꝙ videt̄ flamā ignis ꝓijcere. quā

sub pena capitis antiq̄t⁹ null⁹ poterat induere nisi impiali p̄ditus
vel regia dignitate· Vñ nec coccus·i·grana de quib⁹ tingit̄ scarletū
et verzenū qd̄ est lignū rubeū de q̄ tingunt̄ pām rubei·sunt aliq̄d
respectu sanguinis conche· Exemplū de mulierib⁹ q̄ accipiūt babacel
lū·i·granū ad colorādū et pulcrificādū faciē· Sic sanguis christi pul-
crificat aīam sup oīa· Vñ beata agnes ait· San·e·or·ge·m· Et ido aīa
sup quā stillat sanguis christi ē pulcrior res de mūdo· et aīa super
quā nō stillat est turpissima· Et sic pz secundū· ¶ Terciū mirabile ē
q̄ filiꝰ dei inomiabilis nominat̄· Nomia em̄ ponunt̄ ad exp̄mēdū
ꝓprietates rerū·ꝫ nulllū nomē nec omia noīa simul [illegible] exprimere
bomtatē et totā ꝓprietatē dei q̄ enarrari nō pōt·tn hodie nomina
tur· Vocatū est inq̄t nomē eiꝰ iesus·i·saluator· Et h̄ valde ꝯgrue in
capite anni impositū est ei nomē iesus· Romani nāq̄ dñi mūdi ad-
orabant solē et lunā et alios planetas·ponētes in eis salutē hūanaꝫ
consistere et statuā solis vocabāt appollinē·statuā v̄o lune dyanam
statuā martis martē·et sic de alijs· Et ab ip̄is denomiabant omnes
dies septimane·vt p̄mam diem septimane a sole·scilicet diem solis·
Sed crescente religione christiana h̄ nomē mutatū est·et vocat̄ do
minica·q̄ in ea dñs natꝰ est ⁊ circūcisus ⁊ in ea resurrexit· Secūdā
aūt diē denomiabāt a luna·scz diē lune·et sic de alijs· Septimū a sa-
turno·scz diē saturni· Sed iudei vocant sabbatū·i·requiē·q̄ deꝰ illo
die ab opib⁹ creatōis requieuit·in q̄ ip̄os imitamur· Annū at̄ com-
putabant s̄m motū solis·menses aūt s̄m motū lune· Et sic pz q̄ s̄m
veritatē omis dies est caput anni et similiter caput mensis·q̄ quo
libet die est sol in aliq̄ pūcto in q̄ nō erit vsq̄ ad mēsem i sequenti
lunari· Romani aūt ordinauerūt q̄ ianuariꝰ esset p̄mus mēsis an-
ni vocantes eū ianuariū a ianulo qui fuit rex tuscie tāq̄ aliq̄d nu-
minis fuerit in eo· Et sic patet q̄ s̄m ꝯputationē romanoꝝ hodie
est p̄mꝰ dies anni·s̄m aūt iudeos et multas alias ꝯgnatōnes non
est sic·q̄ iudei accipiūt p̄mū diē anni p̄mā lunā aprilis· Vt g̊ christꝰ
oñderet q̄ ip̄e ē salꝰ oīm·et ip̄e solꝰ drēt adorari et ab ip̄o solo oīs
salꝰ drēt peti·voluit i capite āni vocari iesꝰ·i·saluator·q̄ ip̄e solꝰ sal-
uat·vocatū ē iq̄t nom̄ eiꝰ iesꝰ·o nom̄ totiēs vocatū totiēs expecta-
tū et tā diu desideratū· ꝫ hodie p̄mo exhibitū et saluatori ipositū·
Dudū em̄ lōge erat a pctōrib⁹ salꝰ·lōge erat iesus·ꝓpe erat dñs vl
tionū deꝰ exercituū· Vñ dauid agnoscens nom̄ potētie postulabat
nomē clemētie d· Dic dñe aīe mee salꝰ tua ego sum· Quasi dicat· Sa
tis dixisti ego sum dñs·satis scimꝰ te esse dominū·et ideo absconde
queso nomē potestatis·⁊ exhibe nomē benignitatis· Fac vt cogno
scamus te iesum·quod hodie impletū est· Apparuit em̄ benignitas

et humanitas salua·n·dei quoniā vo·est·n·e·iesus· O nomen omni
reuerentia dignū· Non est fratres karissimi casualiter inuentū et
impositū hoc nomen sz a deo nominatum· Esa·lxij· Vocabit̄ t̄·n·no·
quod os·do·nominauit· Ab angelo nunciatū· Luc̄·j· Vocabis nomē
eius iesus· Ab apl̄is p̄dicatum· Actu·iiij· Non est aliud nomē sub
celo datū homib⁹ in q̄ oportet n·sal·f· Ab omib⁹ creaturis adoratū
et inuocatū· Phil̄·ij· In noie iesu om·ge·fle·ce·ter·ꝛ in· Vocatū est
ergo nomē ei⁹ iesus Vtinā scirem⁹ exp̄mere et incorpare nob̄ di-
lectionē hui⁹ dulcissimi nois·qd̄ totiens legim⁹·in scripturis·quod
melos in ore·iubilus in corde·vt dicit bern̄· Et si volum⁹ hui⁹ bene
dicti nois dulcedinē et veritatē scire·nota q̄ h̄ nomen iesus ē p̄mo
penitentib⁹ i refugiū· Quis em̄ pctōr nō timeat nomē potētie·q̄s
audeat sustinē deū vltionū·oīpotens nomē eius· Sz ecce iesus dul
ce refugiū·spes vera penitētib⁹· Math̄·j· Vocabis nomē ei⁹ iesum·
Ipse em̄ saluū faciet ꝓpl̄m suū a peccatis eoꝝ· Secūdo est egrotātib⁹
in remediū· Math̄·xvj· In noie meo demoia eijcient ꝛc̄·supra egro-
ma·impo·et bn̄ ha· Et ideo non est nomē iesu ab infirma aīa negli
gēdū·q̄ i ip̄o hz salutis antitodū· Bern̄· Habes ei o aīa mea recōdi
tum electuariū cū vasculo vocabuli qd̄ est iesus qd̄ nulli vnq̄z pe-
sti inefficax inuenit̄· Tercō est pugnātib⁹ in p̄sidiū· Subijcit em̄ om
nem feritatē inimicorum· Luc̄·x· Reuersi sunt discipuli d· Domine
in noie tuo etiā demoia subijciunt̄ nobis· Prouer·xviij· Turris for
tissima nomen domini·ad ipsam confugiet iustus et saluabitur· Ex
emplum de beata agatha·que dixit q̄ feras nō timeret·quia audito
nomine iesu mansuescunt· Quarto est patientib⁹ in solatiū· Vnd̄ ip
se consolatur patientes dicens luc̄·vj· Beati eritis cum vos oderint
homines et exprobra· et eie·n·v·t· m·ꝓp·fi·ho·gau· et ex· Ecce·n·
m·v·mul·est in ce· Ideo ibant apostoli gaudentes a con·consi· qm̄
dig·ha·sunt ꝓ no·ieh̄·cōtu·pa·act·v· Vnde dicebat apostolus in eo
dem·xxj· Ego nō solū alligari·sed etiā mori in hierusalem paratus
sum ꝓpter nomen domini iesu· Et ꝓpterea martires dum ꝓ hoc no
mine patiebāt̄·videbatur eis in magnis delicijs et solatijs esse· Qui
to est ꝓficientibus in augmentum·p̄s·lxxxiij· Ibunt de vir·in vir·
s·in virtute nominis iesu quia sine ip̄o nihil possum⁹ facere· Prou̅·
iiij· Iustorum semita quasi lux crescit et ꝓficit vsq̄z ad pfectum diē·
Et hoc in nomine iesu·quia omnia p ip̄m facta sunt·ioh̄·j· Sexto ē
deficientib⁹ in subsidiū· hoc significatū est act·iij·vbi ait petr⁹ clau
do· In noie iesu surge et ambu· Et stati surrexit· Si g̊ sedes p pigri
ciā·sanet te iesus excutiēdo torporē· Si ꝓpt̄ ipotētiā sanꝫ te ies⁹ ifū-
dēdo vigorē· Septio ē credētib⁹ ꝛ ꝯfitētib⁹ i honoris fastigiū·io·j·

Dedit eis potestatē filios dei fieri his q̄ cre·in no·e· Qd̄ ē maximus honor et ꝓfect⁹· qꝛ si filij et heredes· vt dicit apl̄us ad ro· viij· Hoc cognouit angel⁹ qn̄ nō ꝑmisit se adorare a iohāne· apoc̄· vlt̄· Octauo ē contēplantib⁹ ī suspiriū· Esa· xxxvj· Dn̄e nomen et memoriale tuū ī desiderio aīe· Nullū em̄ nomē excitat aīe spūale desideriū ꝛ suspirare facit sic̄ iesus· Exemplū de beato ignatio qualiter habebat h̄ nomē impr̄ssum ī corde suo vt p⁹ mortē inueniret̄ ī eo scriptū aureis literis· Nono ē postulātib⁹ ī exauditōis suffragiū· ioh̄· xv· Quid: q̄d pe· pa· in n· m· dabit vobis· Nota qūo hoc nomē iesus ē titulus nrē petitōis in curia dei patris· et ideo ecc̄ia sp̄ in fine oīm orōnum adiūgit p d· n· ie· chri· Ius aūt isti⁹ tituli nō ꝯpetit oīb⁹· Decimo ē ꝓmerentib⁹ in p̄miū· Apoc̄· xxij· Et nomē ei⁹ in frontib⁹ eoꝝ Quasi d· Hec ē gloria eoꝝ hrē nomē dei iesu scriptum in frontib⁹ suis ꝛc̄·

De epistola sermo XIIII

Apparuit benignitas et hūanitas sal· no· dei ꝛc̄· ad tytuꝫ iij· In euangelio hodierno agit̄ de christi circūcisione· in epl̄a v̄o de baptismo quē christ⁹ instituit vt circūcisioni succederet· p quē saluamur· et renascimur in filios dei et ad vitā spūs renouamur· In qua quidē epl̄a apl̄us tria facit· Prīo ondit magnitudinē diuine misericordie sup nos apparuisse in eo q̄ nos saluauit· ī p̄ncipio epl̄e· Secūdo determīat modū p quē nobis salus aduenit ibi· p lauacrū regeneratōis et re· s· s· Tercō point finē ad quē saluationē talē ordinauit ibi· Vt iustificati g̃· ipi⁹ he· sim⁹ s̄m spem vi· eter· Primo g̃ ondit magnitudinē diuine misericordie sup nos apparuisse dicēs· Appa· be· et hūa· sal· n· dei· id ē· larga misericordia et clementia qua se voluit vnire nrē misere nature· et ꝓpter nos miser fieri· Vel benign⁹ de⁹ et humanat⁹ saluator noster deus apparuit scꝫ mūdo p carnē· et nobis p fidē· Et h̄· nō ex opib⁹ iusticie que fecim⁹ nos· Nullus nāq̄ h̄ credat· ij· thi· j· Qui vocauit nos vocatione sua sancta nō s̄m opa nrā· Quippe qꝛ etiā q̄ videbant̄ bona nulla erāt· Esa· lxiiij· Et facti sum⁹ vt imundi omēs nos· quasi pān⁹ mēstruate vniūse iusticie nostre· Sed s̄m suam misericordiā saluos nos fecit scꝫ in sua passione· Tren̄· iij· Misericordie dn̄i qꝛ nō sumus cōsumpti nō nrē iusticie Consequēter ostēdit modū isti⁹ nostre saluatōnis qui est p baptismū habentem vim a christi passione· Saluauit eī nos p lauacꝝ regeneratōis et renouatōis spūssci· i· qd̄ fit p spm̄ sanctū scꝫ p baptismū q̄ lauacꝝ ē regeneratōis qꝛ in eo regeneramur ī filios dei· ioh̄· iij· Oportꝫ vos nasci denuo· Et renouatōnis

quia in eo depoſito veteri hoīe cū actib⁹ ſuis renouamur in nouū hoīem qui ſm deū creatus eſt in iuſticia et ſanctificatōne· vt dicit ap'ls ad eph̄· iiij· Que regeneratō et renouatio fit p ſpm̄ ſanctū qui in baptiſmo opatur· Vnde talis regeneratio ſpūſſancti debet dici· Et nota q̄ idem eſt regeneratio ⁊ renouatio mre· differūt tn̄ rōne q̄ regeneratio appellat mq̄ntū dat eſſe ſpūale· renouatio vero mq̄n tum auſert vetus eſſe ſiue priſtinā vetuſtatē· Vnde regeneratio di· cit grām ad bonū· renouatō vero grām ꝺtra maluz· Hoc eſt laua· crum de q̄ zach̄· xiij· Erit fons patēs domui dauid in ablutionē pec· catoꝝ et mēſtruate· Et ezech̄· xxxvj· Effundā ſup vos aquā mundaz et mun· ab om· imiq̄· veſtris· In q̄ quidā lauacro ſpūſſanct⁹ in copia datur ad ſancte et ſpūaliter viuendū· Et h̄ eſt· Quē ſcz ſpm̄ſanctū ef· fudit de ſup nos abunde ad ſancte et ſpūaliter viuendū et ad nos regenerandū et renouandū p ieſum chriſtū ſaluatorē noſtrū· i· p paſſionē ieſu chriſti in qua ꝑprie ſaluatoris nomē accepit ſiue obti· nuit· Conſequent tercō oñdit finē iſti⁹ ſaluatōis· Ad h̄ em̄ nos ſaluauit p lauacrū baptiſmi vt tandē sim⁹ heredes vite eterne· alꝫs talis ſalus mihil valeret· Et h̄ eſt· Vt iuſticati grā ipi⁹ scz p fidē· Ro· v· Iuſtificati g̃ ex fide pacē habeam⁹ ad deū· Heredes sim⁹ ſm ſpem vite eterne· Ro· viij· Spe em̄ ſalui facti ſum⁹· Tandē aūt sim⁹ here· des ſm rem in chriſto ieſu dño noſtro in quo vita eterna conſiſtit Iob· xvij· Hec eſt vi· eter· vt cog· te ſo· ve· de· et quē mi· ieſuz chriſtū· Sed ꝺtra· Plures nō ſaluant p baptiſmū· et in pīti p grām· et i fu· turo p gloriā· g̃ chriſt⁹ non ſaluauit nos p baptiſmū· Dicendū ē q̄ chriſt⁹ ſe habet vt medic⁹ et vt ſol in ſaluatōne hois· Sic em̄ medi· cus nō ſanat hoiem ſine medicina· ſic nec⁹ chriſt⁹ ſanat ſine baptiſ· mo· Iob· iij· Niſi quis rena· fu· ꝛc· Sicut g̃ medic⁹ parat medicinā ⁊ mandat dietā· ſic et chriſt⁹ parauit ſacramēta ecc̄ie et mādauit abſti nentiā a malis· Et ſic̄ medic⁹ diceret hoies ſanare q̄ haberet ita effi· caces medicinas q̄ q̄cunq; eas ſumeret ſanaret· ſic et chriſt⁹ dicitur hoies ſaluare· q̄ ſacramēta ecc̄ie p̄parauit q̄ ſunt tante virtutis vt quicūq; ea digne ſumit ſaluat p hoc in p̄ſenti p grām· et in futo p gloriā· q̄uis nō omes ſaluent· q̄ nō omes ea ſumūt· Simulat ie ha· bet vt ſol· Manifeſtū eſt em̄ q̄ ſol totū mundū illumiat q̄ntū ē de ſe· h̄ ſi quis claudit feneſtrā nō illumināt a ſole h̄ in tenebris manet Sic et chriſtus ſtat ad oſtium vniuſcuiuſq; et vult intrare ⁊ illumi nare omnem hominem· ſed non illumināt m ſi q̄ ei apparuerit· Apo· iij· Ego ſto ad oſt· et pul· ſi q̄s ape· m· intro· ad il· ꝛc· Peccatores aī q̄ nolūt ei aperire· h̄ rebellant· nō illumiant· Iob· xxiiij· Ipſi fuerunt rebelles lumi· q̄ dix· do rece· a no· Io· i· Hoc ē iudiciū q̄ lux venit

in mundum et dilex· homīes magis te· q̄z lucē· Et sic ptz secundum·
et terciū ¶ Quia in euan· agit̄ de circūcisione et in epl'a d̄ baptismo
A videam⁹ in q̄ntis baptism⁹ excedit circūcisionē· Notandū ꝯ q̄ ba-
ptismus excedit circūcisionē in trib⁹· ¶ Primo ī cōmunitate· q̄z ba-
ptism⁹ omīb⁹ est cōmunis et marib⁹ ⁊ mulierib⁹ et iudeis ac gentili-
bus· et omīb⁹ mandat̄ vt baptisent̄· Math· xxviij· Docete omēs gē-
tes baptisantes eos· Et ideo fit in aqua q̄ omīb⁹ est cōmunis· et ī ne-
cessitete ab omīb⁹ pōt cōferri· Circūcisio aūt nō fuit omīb⁹ cōmunis
nec omīb⁹ est mandatū vt circūdant̄· ꝫ solū iudeis marib⁹· ¶ Secū-
do in suauitate· q̄z baptism⁹ est remediū suaue· et circūcisio austerū
et durū· q̄z in loco neruoso fiebat· q̄zuis cultr⁹ lapide⁹ nō fuerit de
necessitate· ¶ Tercio in virtuositate· Nā baptism⁹ est maxime effi-
cacie et virtutis· Excedit aūt baptism⁹ circūcisionē in virtute q̄ntuz
B ad septem· ¶ Primo q̄z p baptismū omēs saluant̄ q̄cunq̄z saluant̄·
Vnde est sacramentū necessitatis· Ioh· iij· Nisi quis rena· fu· ex aq̄
et· s· s· ꝛc· Per circūcisionē autē nō oēs saluabant̄ nec erat omnib⁹ ne-
cessaria vt dictū est· ¶ Secūdo q̄z p baptismū mūdamur et a culpa
et a pena· et a peccato originali et actuali q̄z vt dicit aug· in puulis
delet originale et in adultis originale et actuale· Operat̄ em̄ ī vir-
tute passionis christi qui ī passione sua nobis abluit ī sanguine suo
maculas peccatoꝝ nostroꝝ· et penas ꝓ eis sustinuit· Esa· liij· Vere
languo· no· ip· tu· et do· no· ip· por· Ro· vj· Quicūq̄z baptisati sum⁹ in
christo iesu ī morte ipius baptisati sum⁹· i· in virtute mortis christi·
Circūcisio aūt mundabat hoīem solū a culpa originali· nō autē a pe-
na· q̄z carentiā visionis diuie q̄ erat pena originalis peccati nō aufe-
rebat· Circūcisi em̄ illi descendebāt ad limbū sic alij· Nec etiā inue-
nitur dictū ab aliquo sancto q̄ circūcisio auferret pctm̄ actuale· ꝫ
solū originale· qd̄ verꝝ est p̄ncipaliter· Sz ex ꝯsequēti etiā auferebat
actuale si inueniebat· et ꝫ solū q̄ntū ad culpā ꝫ nō q̄ntū ad penā· ¶
Tercō q̄z ī baptismo ꝯfert̄ grā et dat̄ spūssanct⁹ abunde ad vincen-
dum ex omī pte pctm̄· vt hic dicit̄· p quē eneruantur vires peccati
vt cōcupiscentia nō ita dn̄et̄ nobis· et p quē habilitāt̄ omēs potētie
aīe ad bn̄ opandū et delectabiliter· In cui⁹ figura sup christū descē-
bat spūssanct⁹ ī specie columbe· q̄ est aīal fertile et oī mēse generat·
Opat̄ em̄ baptism⁹ ī v̄tute christi crucifixi cū q̄ pctm̄ est crucifixuz
et vires eius sunt eneruate· et cōcupiscentia refrenata· Ro· vj· Ve-
tus noster hō· i· ꝯcupiscentia carnalis· simul crucifix⁹ est vt destruat̄
corp⁹ peccati et ꝯgeries pctōꝝ· In c⁹ figura mādauit dn̄s moisi vt
suspēdēt ꝓpētē ī ligno· vtz nūi· xxj· Eac tibi serpētē eneū ꝛc· Serpēs
venenās homīes est ipm pctm̄· qd̄ suspensum ē in ligno crucis vt

dicit aug. Suspensus aūt nō habet vires nisi soluat. Et ideo pecca-
tum nō pōt hoī nocere nisi homo recedat a cruce. Peccatū em̄ solū
in cruce ligatū et suspensum ē. alibi aūt magnas vires habet. Pro
pter qd̄ dicit apl'us ad gall. ij. Christo crucifix⁹ sum cruci. Circūci-
sio aūt etsi conferebat grām p quā homo fiebat dign⁹ deo. non tn̄
conferebat grām abundantē q̄ eneruaret cōcupiscentiā peccati vt
abilitaret potentias aīe ad faciliter et delectabilit̄ opandū bonum.
¶ Quarto qr p baptismū regeneramur in filios dei et renouamur
a veteri hoīe in nouā creaturā. j. ioh. iij. Videte qualē dilectionē de
dit nobis de⁹ vt filij dei nominemur et sim⁹. Et ido statim baptisa
ti dicunt̄ christiani. i. filij dei. Vnde ī baptismo imprimit̄ caracter q̄
est qd̄dam signū destinctiuū ponens hoīem in specialē potestatē.
Per circūcisionē aūt nō regenerabant̄ circūcisi in filios dei magis
q̄z alij iusti qui circumcisi nō erant. nec in ipa imprimebat̄ caracter
per quē circūcisus in aliqua excellentia sup alios poneret̄. ¶ Quin
to qr p baptismū totaliter homo eripit̄ a potestate dyaboli vt nec
hic nec alibi baptisato dominet̄. qr christus in cruce. in cui⁹ virtute
agit baptism⁹ dyabolū debellauit ⁊ ī inferno religauit. vt dic̄ aug.
Vnde cantam⁹ caput draconis saluator cōtruit. in iordanis flumi-
ne ab eius potestate nos omēs eripuit. Coll. j. Qui erupuit nos d̄
ptāte tenebrar. i. demonū. Hoc fuit figuratū exo. xv. q̄ndo ī mari
rubro pharao cū toto exercitu suo submersus est. et filij israel libe-
rati sunt. Mare rubrū est baptism⁹ christi sanguine rubricatus. p̄s.
lxxviij. Tu confregisti capita draconū in aquis. Circūcisio aūt non
totaliter eripiebat a potestate dyaboli. qr omēs saltē post mortē in
carcerati ī inferno detinebant̄. ¶ Sexto qr p baptismū confert̄ ba-
ptisato mirabilis vestis oīm virtutū et donor spūssancti. que vir-
tute passionis christi in baptismo ꝯfert̄. Christ⁹ aūt in cruce exut⁹
vestimentis ꝯfecit mirabilē vestē virtutū. qr in ea omēs virtutes
fuere. ne nudus remaneret. qr vt dicit aug⁹. nullū exemplū alicui⁹
virtutis defuit ī cruce q̄n imo omēs virtutes in cruce fuerūt. Hec
est vestis stragulata et polimita. i. varia. q̄ facit hoīem dignum nu-
ptijs sponse eterne. quā quicūqz nō habet d̄ nuptijs expellit̄. math.
xxij. Amice qūo huc intra. n. ha. ve. nup. Hāc aūt vestē circūcisio cū
tanta virtute nō cōferebat. qr q̄zuis ꝯferret grām cū qua virtutes
infundunt̄. tn̄ illa grā p tūc nō faciebat hoīem dignū nuptijs eternis
nec p illā tūc ad nuptias ibat. Hāc aūt vestē quidā christianor fu-
rant̄ cū dissimulāt se esse qd̄ n̄ sunt. Sic fecit pylat⁹ q̄ d̄r furat⁹ fuisse
tunicā inconsutilē xp̄i. ¶ Septīo qr baptism⁹ apit celū. In c⁹ figura
baptisato xp̄o apti sunt celi. Math. iij. Circūcisio at̄ celū n̄ apiebat.

In epiphania domini de euangelio sermo XV.

Cum esset iesus in bethleem iude in diebꝫ herodis·ecce magi ab oriente venerunt hierosolimā·math·ij·Sic dicit ecc·ij·Sapientia abscondita ⁊ thesaurꝰ inuisus q̄ vtilitas in vtrisq̄·Siquidē deꝰ pater motꝰ misericordia sup insipientia et paupꝛtate nostra·miserat nobis sapientiā oīa docentē·et thesaurū oīa replentē·scz filiū suū q̄ ē sapientia et thesaurꝰ suꝰ·Coll·ij·Ipse est i quo sunt omēs thesauri sapiētie et scientie dei abscōditi Sed miserat eū in sacco nostre mortalitatis in quo abscondebat·et ideo vt nobis esset vtilis et ꝓficuꝰ hodie manifestauit ꝑ stellā·Et h̄ valde ꝯgrue·Quia signū debet rn̄dere signato·Thesaurꝰ aūt iste maifestādꝰ·erat lux vera q̄ il·o·ho·et ideo ꝑ stellā signū lucis et vasculū debuit reuelari·De cuiꝰ manifestatōne et veneratōne habet in pn̄ti euangelio·Qd̄quidē euangeliū summarie q̄ttuor continet· Primo ꝯtinet magoꝝ aduentū ad christū inquirendū·In p̄n·euāgelij·Secūdo herodis ꝯsiliū ad christū occidendū ibi·Audiēs autē herodes rex tur·est val·Tercō magoꝝ ꝓfectū ad christū venerandū ibi·Qui cū audissent regē abierūt·Et ecce stella ꝛc·Quarto dei respousum magis factū ad suam patriā remeandū ibi·Et responso accep·i som·ne·redi·ad he·ꝑ al·viā reū·sunt in re·s·Primo ꝯ ponit magoꝝ aduentꝰ ad christū inquirendū ibi·Cū natꝰ esset iesus in bethleem iude·ad differentiā altius bethleem q̄ erat in galilea in tribu zabulon vt patz iosue·xix·In diebꝫ herodis regis·Sed quare nō dixit i diebꝫ octauiani cesaris·Et dicendū ꝙ h̄ nō dicit vt determinet tps natiuitatis christi ꝑ tpus herodis·s̄ vt videat impleta ꝓphetia iacob q̄ habet gen̄·xlix·Non auferet sceptrū de iuda ⁊ dux de fe·eius donec veniat q̄ mittendꝰ ē·Sed iam ablatū erat sceptrū de iuda·qꝛ iste herodes erat alienigena·q̄ p̄mꝰ rex iudeoꝝ fuit·Et sic euāgelista ꝓbat christū venisse ex triplici ꝓphetia·Ex ꝓphetia iacob q̄ ꝓphetauerat vt dictū ē de tpe·Et ꝓphetia michee q̄ ꝓphetauit de loco vt infra dicet·Et ꝓphetia balaā q̄ ꝓphetauit de ortu stelle·nūi·xxiiij·Orietꝫ stella ex iacob·Manifestū est ꝯ xp̄m natū eē cū omēs iste tres ꝓphetie vno tpe sunt īplete·Esa·aūt de aduētu isto rū ꝓphetauit vt i epl'a hodierna·Et iō euāgelista h̄ purissime supponēs ait·Cū natꝰ esset ꝛc·ecce magi nō magici vel malefici vt quidā dicūt·s̄ magi·i·sapiētes et ph̄i·Fuerūt ei sapiētes ⁊ ph̄i in t̄ra ꝑsarum·Nam magus lingua persarum idem est quod ph̄us lingua greca·et sapiēs lingua latina·Ab oriēte venerūt hierosolimā·i·d̄ ꝑte oriētis venerūt hierosolimā n̄ vocati·⁊ iō hac nocte n̄ d̄r īuitatoriū

Venerūt aūt potius hierosolimā qꝛ erat caput regni· ⁊ ibi erāt scri
be docentes legē· Venerūt ḡ hierosolimā vt interrogarent scribas
legis de loco vbi christꝰ nasci deberet· Et hoc ē· Vbi ē qui natꝰ est
rex iudeoꝝ· Nō inq̄runt vtrū sit natꝰ rex iudeoꝝ· ſꝫ affirmāt ꝙ na:
tus ē rex· Nullꝰ vnq̄ꝫ fuit natꝰ rex p̄t illū· Apoc̄· xix· Habēs in vesti
mento et i femore suo scriptū· Rex regū et dn̄s dn̄antiū· q· d· Non
querimꝰ herodē regē iudeoꝝ· ſꝫ quendā puerū recent̄ natū q̄ natꝰ ē
rex de q̄ certi sumꝰ· Vidimꝰ em̄ stellā eiꝰ in oriente nup exortā eiꝰ
significantē ortū· et ideo venimꝰ adorare eū· Et nota ꝙ ordinate lo
quunt̄· Vidimꝰ stellā eiꝰ et venimꝰ adorare eū· Stella est lumē fidei
de celo descendēs· qꝛ fides est donū dei vt dicit apl̄s eph̄· ij· Opor:
tet em̄ ꝙ hō p̄mo p stellā fidei illumīet̄ et ꝯsequent̄ adoret deū· Est
ergo p̄mo necessaria illumīatio mētis p fidē· secūdo exhibitio opis
p diuinū cultū· Videamꝰ ḡ nos stellā iesu· i· verā fidē de eiꝰ incarna
tione hēamꝰ· et veniamꝰ puro corde adorare eū sic̄ ⁊ magi fecerūt
Et nota ꝙ pastores venerūt excitati voce angeloꝝ· et magi lumīe
stelle· et vtriq̄ꝫ ad christū venerandū venerūt· Et nos miseri et ne:
gligentes vtrūq̄ꝫ habemꝰ ⁊ nō imus· Nā vocē angeloꝝ· i· p̄dicato
rum quotidie audimꝰ· et stellā fidei videmꝰ· ⁊ tn̄ christū puro corde
et mente deuota et mūdis manibꝫ nō adoramꝰ· et ideo oībꝫ genti:
bus rep̄hensibiliores sumꝰ· qꝛ et fidē et doctrinaꝫ et exempla bone
vite habemꝰ· Math̄· xj· Ve tibi betsayda· qꝛ si in tyro et sydone fcē
fuissent v̄tutes que facte sunt in vobis olim i cinē et cilicō peniten
tiam egissent· Sed quare p stellā visam ꝯgnouerūt christū filiū dei
natū fuisse· Aug̃· Sꝫ dicturꝰ es a quibꝫ audierūt ꝙ talis stella chri
stū natū significaret· ꝓfecto ab angelis aliqua monitōne reuelatio:
nis· Potuerūt igit̄ illis angeli dicere· Stellā quā videtis christi est·
Ite et adorate illū qui natꝰ est· et simul iudicate qualis et quantus
natꝰ sit· Dicit̄ em̄ ꝙ hi tres magi fuerūt de ꝓgenie balaā· q̄ de ortu
stelle p̄dixerat· Qui i anno semel sic̄ p̄decessores sui fecerāt· ibāt sup
montē victorialē· ⁊ tribꝫ diebꝫ ibi morātes se lauabāt· ⁊ orabāt deū
vt eis illā stellā quā balaā p̄dixerat on̄deret· Quadā aūt vice scꝫ i no
cte natiuitatis dn̄i dū sic ibidē more solito morarent̄· stella quedaꝫ
supra montē ꝓpe eos apparuit· q̄ habebat formā pulcerrimi pueri·
sup cꝰ caput crux pendebat· q̄ magos allocuta est d· Ite velocius in
terram iuda et ibi regem queꝫ queritis natum inuenietis· Qui sta
tim cum magna comitiua veniē ceperūt· Sed qūo tam in puo spa
cio tp̄is scꝫ in tredecim diebꝫ tm̄ veniē potuerūt scꝫ ab oriēte in hie
rusalē· q̄ in medio mūdi dicit̄ esse sita· Et dicendū ē ꝙ si isti magi vt
dictū est et verꝫ videt̄· et hiero· testat̄ h̄· fuerūt successores balaam

potuerūt decenter venire de patria sua vsq; ad hierusalem sup dro
medarios et camelos aīalia velocissima ambuladno· q; eoꝝ patria ē
iuxta madian que nō est in capite orientis· et est sita a hierusalem
a pte orientis ad orientalē plagā· Et ꝓpterea dicūt· Vidimꝰ stellaꝫ
in oriente· i· in patria nostra que est ad orientalē plagaꝫ· Et sic h vi-
detur dicere esa· in ꝓphetia hodierna di· Inundatio camelorꝫ ope-
riet te· et dromedarij madian et epha· Que sunt due regiones site
in arabia· vt dicit hiero· Remigiꝰ dicit· Si isti fuerūt successores ba-
laam· regio istoꝝ nō longe distat a terra ꝓmissionis· Idcirco in tā
breui spacio tpis venire hierusalē potuerūt· Sed tūc querendū est
quare euāgelista dicit eos venisse ab oriente· qd nō est· Quia ab illa
regione venerūt q̄ in orientali pte iudeis sita est· Si aūt venerunt
de capite orientis qd distat a hierusalē ꝑ iter vniꝰ anni· tūc dicēdu
est q ille deꝰ qui stellaꝫ oriri fecit et creauit· ꝑduxit eos sua virtute
in tam ꝑuo tpe ab oriente in hierusalē· in tredecim diebꝫ vt dic̄ Re
migius q̄zuis criso· dicat q ꝑ biennīū ante iter arripuerūt ita q ꝑ
annū et tredecim dies venerūt ī hierusalē ꝫ hoc nō tenet̄· Que
ritur de hac stella an fuerit vna de alijs· Et dicendū q nō· q; ab alijs
differebat q̄ntū ad q̄nq;· Primo in ortu siue creatōne· q; alie stelle
a p̄ncipio create sunt· ꝫ hāc tūc puer natꝰ creauit et magis vt pre-
iret deputauit· Secūdo in situ· q; ꝫm fulgentiū nō erat in celo cum
alijs· ꝫ in aere ꝓpinq̄ nobis· Tercio in actu q; lucebat die ac nocte
licet aliqn̄ occultaret̄· Quarto ī motu q; non circulariter sic̄ alie ꝫ in
rectū ibat· et antecedebat eos· nec ꝯtinue mouebat̄· ꝫ cū ipi ibāt et
et ipsa mouebatur et procedebat· et cum stabant et ipa stabat· Qui
to in duratōne· quia alie stelle perpetue sunt· s. d hec peracto offi-
cio in p̄cedentem materiam redacta est· Item nota q hec stella
dicit̄ eius scz christi· q; ab eo de nouo creata· ad sue natiuitatis indi
ciū· et ad locū natiuitatis ostēdendū· Non aūt dicit̄ eius quasi ipse
dn̄s stellaꝝ sit natus sub stelle dominio sic̄ aliqui mentiunt̄ astrolo
gi· cū nec etiam nos sic nascamur ita q ex stellis vel cōstellatōe ali-
quis efficiat̄ bonus vl̄ malus Aug· Hic iam erubescat stulticia sacri
lega· que sub stellaꝝ decreto putat esse natū christū· Nullos em̄ ho
mines nasci sic credit qui recte credit in christuꝫ· Verūtn̄ hec stella
fecit christū mirabilē apparere· Ipse em̄ natꝰ ex matre nouū sidꝰ ce-
lo ostendit· Qui natus ex patre celū terramq; creauit· Eo nascente
lux nona est in sole reuelata· quo moriēte lux antiqua est in sole ve
lata· Eo nascente superi nouo honore claruerunt· quo moriente in-
feri nouo tremore tremuerūt· q̄ resurgēte discipuli nouo amore ex-
arserūt· q̄ ascendente celi nouo obseq̄o patuerūt· Tn̄ verꝫ ē q̄dq̄d

fuerit de christo q̄ stelle habent effectus sup corpora hūana ⁊ alia
corpa q̄ntū ad qualitates actiuas et passiuas alterandas·et nō sup
liberū arbitriū nisi indirecte vt dicit aug⁹·gre·criso·et alij doctores
Vnde nō efficiūt hoiem bonū vel malū· ꝫ inclināt et disponūt ho-
mines ad bonū vel malū·vel ad diuersa vicia·et ad diuersas virtu-
tes et artes et exercicia·Nihilomi⁹ tñ hoies possunt p liberū arbi-
triū talib⁹ inclinatōib⁹ ⁊ dispositōib⁹ resistere·Propt̄ qd̄ dicit ptho
lomeus q̄ sapiens homo dñatur astris·stult⁹ aūt ab astris mutat̄·
Ecc̄·xxvij·Homo sapiēs manebit in sapientia sua vt sol· stult⁹ autē
vt luna mutat̄·Quia vt dicūt ysi·et criso·et multi alij sancti docto-
res·Si ex stellis ē q̄ sum⁹ boni vel mali· ꝫ nec bonū nostrū ē lau-
bile nec malū vitupabile·et p ꝯsequēs nec p̄mia nec supplicia mere-
mur·Frustra em̄ ponerent̄ leges et p̄cepta·Itē si adulter et homi-
cida p stellas fiūt magna est stellarū iniq̄tas· maior est aūt illi⁹ q̄
ad h̄ eas creauit·vt dicit ysid·Ex q̄ sequit̄ sic dicit boeci⁹ q̄ oīa crimīa
in autorē stellarū scz deū referant̄·qd̄ nephas ē cogitare·Et sic patet
primū· Secūdo ponit̄ herodis cōsiliū ad christū occidendū·Et h̄
est Audiens aūt herodes rex scz q̄ rex iudeorū esset nat⁹·turbat⁹ ē·
q̄ p̄mo timebat interitū regni sui·Turbat⁹ ē etiā ꝓpter irā roma-
norū quā incurreret si cōsentiret nouo regi·Decreuerāt em̄ roma-
ni·ne quis rex vel de⁹ sine eorū licentia diceret̄·Turbat⁹ ē etiā ꝓpt̄
astantē multitudinē magos comitantē·q̄si erubescens aliū q̄z se re-
gem queri i regno suo·Turbata ē etiā oīs hierosolima cū illo·Sed
quare·cū poti⁹ deberēt gaudē de rege suo nato·cū herodes esset ali
enigena ⁊ tirānus·Et dicendū q̄ in veritate nō sunt turbati· ꝫ tur-
bationē simulauerūt vt herodis fauorē haberēt·q̄ si turbatōnē nō
ondissent ei⁹ indignatōnē incurrissent·q̄ multū iudeorū effudebat
sanguinē·⁊ eis iugū importabile imponebat·Vel si in rei veritate ali
qualiter turbati sunt·ideo sunt turbati·q̄ nouitatē ⁊ mutatōnez ti-
mebant·in qua posset esse periculū psonarū ⁊ rerū·Et ꝯgregās om
nes p̄ncipes sacerdotū·q̄ in templo dei sacrificia offerebant· ⁊ scri
bas ꝓpl̄i·qui scz ꝓpl̄m de lege ⁊ ꝓphetis docebant·sciscitabat̄ ab eis·
id ē·querebat quasi bono zelo·vbi christ⁹ nasceret̄·i·nasci s̄m ꝓphe
tas debebat·q̄ omēs ꝓphete de christo·i·de messia futuro qui eos
saluare debebat ꝓphetauerūt·At illi habito p̄us cōsilio int̄ se p scri
pturas scrutātes·dixerūt q̄ in bethleem iude·q̄ p̄mo vocata est ef
frata d̄bebat nasci·Et sic erat p micheam prophetam scriptum capi
tulo quinto·Et tu bethleem effrata paruulus es in milibus iuda·ex
te em̄ egredieť dominator i israel·Tūc herodes clā a scribis ⁊ sacer
dotib⁹·cauēs sibi ab eis ne maliciā ei⁹ ꝓpenderēt ⁊ īpedirent vocatis

magis diligenter didicit ab eis tps stelle qñ apparuisset eis primo
Et mittens illos in bethleem .i. hortans eos vt irent. ait illis. Ite ⁊
interrogate diligent̃ de puero. et cũ inueneritis ⁊ adoraueritis. re-
nunciate mihi locũ et puerũ et oĩa q̃ inueneritis. Renunciate dico
ad me redeundo. vt psonaliter et oretenꝰ mihi oĩa enarretis. vt et
ego similiter veniã et adorẽ eũ. Indecẽs em̃ videt̃ q̃ vos veniatis
ab extremis terre ad eũ adorandũ. et ego qui sum iuxta. nõ faciam
reuerentiã ei. Et iõ bono animo ⁊ ex rõnabili cã videbat̃ querere.
Sed frustra iacit̃ rete añ oculos pẽnatoꝝ. et omẽ humanũ studiũ
ꝯtra dei consiliũ est inane. Satis quesiuit saul dauid et pluries ha-
buit eũ inter manꝰ. voluit cõfodere eũ ⁊ tñ nunq̃z potuit eũ occide-
re. Et filij iacob posse suũ totũ fecerunt vt interficerẽt ioseph. ⁊ ha-
buerũt eũ p̃ manibꝫ. ⁊ tñ nõ potuerũt eũ dlere. q̃ deꝰ ordinauerat
ipm̃ sup eos regnare. Sic herodes omne studiũ adhibuit vt chri-
stum interficeret. ⁊ nõ potuit. Et sic pz secundũ. ¶ Tercõ ponit̃ mago-
rũ ꝓfectꝰ ad christũ venerandũ. Et h̃ est. Qui cũ audissent regem
abierũt itinere q̃ ceperãt egrediẽtes de hierusalez. Quibꝫ egressis
statim stella quã viderãt reapparuit ⁊ more solito antecedebat eos
vsq̃z dũ veniẽs staret supra domũ vbi erat puer. Ex q̃ pz q̃ dũ ĩgres-
si fuerãt hierusalẽ stella se occultauit ne hierosolimite ⁊ herodes eã
viderẽt. q̃ indigni fuerũt christi stellã vidẽ. Vel q̃ indecẽs erat eis
signũ oñdere. cũ habebãt ꝓphetiã. q̃ debebat eis sufficẽ. Ex q̃ etiã pz
q̃ dũ hõ cõfidit ĩ deũ. ⁊ ei se totũ cõmittit. deꝰ illumĩat ⁊ dirigit eũ
qñ aũt derelicto deo confugit ad auxilium hoĩm. deus subtrahit ei
auxiliũ. ⁊ p ꝯsequẽs cõfundit̃ ⁊ maledicit̃. Hiere. xvij. Maledictꝰ hõ
qui cõfi. in ho. ⁊ ponit car. brach. s. Benedictꝰ vir q̃ cõfidit in dño et
erit dñs fiducia eiꝰ. Isti magi habebãt stellã ducẽ sui. ⁊ venerunt ad
ꝯsulendũ herodẽ. Sic multi christiani habẽt stellaz verbi dei q̃ illu-
minat gressus oĩm volentiũ recte ambulare. ⁊ ipi vadũt ad dyabo-
los p diuĩos ⁊ sortilegos cõsulendũ. qui si aliqñ dicit eis veritatem
vel ĩ aliq̃ iuuet. hoc facit ad pdendũ eos. vt dicit augꝰ. Sic herodes
magis veritatẽ dixit volẽs occidere iesum. Vt em̃ dyabolꝰ salutem
nostram occidat. frequenter loquit̃ veritatem. ⁊ ido nõ debemꝰ at-
tendere quid dicat. sz qua intentione dicat. Sicut dixit canis latroni
volenti sibi dare panẽ vt nõ latraret. q̃ volebat domum expoliare
Quãuis vt dicit glo. dei consilio actũ est vt stella in ingressu iudee
magis se occultaret. vt sic cogerent̃ querere a scribis vbi puer sm
prophetias nasci deberet. quatenus magi ⁊ nos in illis audiẽtes te-
stimonium prophetarum. et videntes stellam magis firmarentur
in fide. et testimoniũ de xp̃o nato efficax apparẽt. Videtes g̃ magi

stellā gauisi sunt gaudio magno valde. Quia magis gaudz hō de
bono pdito reinuēto q̄z a principio cū illud habuit. Sic pater filij p
digi magis fuit gauisus dum ipm pditum reinuenit q̄z a principio
dum ipm habuit. et iō fecit ꝯuiuiū. vt pz luc. xv. Sic isti magis ga:
uisi sunt dum stellam pditam reinuenerūt. q̄z fuerant a principio
dum eis apparuit. ¶ Triplex ergo gaudiū magi habuerunt. Pri D
mum propter stelle recupationem quo gauisi fuerunt Secunduz
propter stelle antecessionem. quo gauisi sunt gaudio magno quia
añcedebat eos. Terciū ꝓpt loci oñsionem. quo gauisi sunt gaudio
magno valde. qr stetit supra vbi erat puer. id ē. supra illud diuerso:
rium in q̄ natus est. Quasi diceret. Hic ē puer quē diu q̄ritis. Et iō
intrātes domū de camelis descēdentes inuenerūt puerꝫ quē quere
bant cū maria matre eius. et nō cū ioseph. Nutu em̄ dei actū est vt
ioseph aliquo casu abesset. ne pater pueri putaret. Et ꝓcidētes cum
magna humilitate adorauerūt eū vt solū deum qui solūmō adora
ri debet. Et aptis thesauris suis obtulerūt ei munera. Aurꝫ sicut re:
gi magno. Thus sic deo vero et sacerdoti magno Mirrā sic morta
li homi. In auro em̄ oñdit regis dignitas. in thure vo eius deitas
et sacerdotalis excellētia. in mirra vero hūana mortalitas. qr mirra
corpa mortuorꝫ inūgebant. q̄ habz a putredine ꝯseruare. sic fuit fa
ctū corpi christi post mortē. Io. xix. Venit et nicodemꝰ ferēs mixtu
ram mirre q̄si libras centū. Et sic ꝓtestati sunt eum regem esse celi
et terre scdz carnē de ꝓgenie dauid regē natū. et deū verū ab eter:
no a deo patre genitū. et summū sacerdotē ad offerendū hostiā ad
deo totū genus hūanū recōciliandū. et mortalē hoīem morituꝫ ꝓ
peccato totius generis hūani delendo. ¶ Et nota q̄ quilibet istorꝫ
triū magorꝫ obtulit ista tria in quibꝫ deū venerati sunt. In quo tres
magne virtutes magorꝫ apparent. Primo eorꝫ hūilitas et reueren
tia demōstrat. qr ꝓcidētes. Secūdo eorꝫ fides et latria. qr adoraue:
rūt. in quo ostēderāt ipm verꝫ deū esse cui solum cultus latrie de:
betur. Esa. xlj. Gloriā meā alteri nō dabo. Et ꝯsidera bene magnā fi
dem magorꝫ. qr iuenerūt ipm in stabulo et nō in palatō regali. pā:
nis vilibꝫ inuolutū et nō aureis tectū. solū cum vna paupcula mu:
liere. et nō cum caterua militū et domicellorꝫ. vagientē in cunabu:
lis et nō loquētem. et tñ deum verꝫ crediderūt et ipꝫ adorauerunt
Tercio eorꝫ caritas et misericordia. qr obtulerūt ei munera. qd est
effectus caritatis. j. corꝫ. xiij. Caritas patiens ē benigna ē. id ē. ege
nis larga. Quāuis em̄ iste puer esset filiꝰ diues in oīibꝫ et p̄diues
tamē vt paup venit in mūdum et paupem vitaz elegit nihil penitꝰ
habens. et ideo tanq̄z pauperi ei munera obtulerunt. Sic ergo hac

¶ sacratissima die ē christ⁹ a magis agnitus et adorat⁹ ¶ Et nota q̄ hac benedicta die q̄ fidei nr̄ē imtiū fuit deus dece3 miracula digna reuerētia oñdit ¶ Dño em̄ magus adorauit et verā fidē de redem ptore suo habuit. In quo significat q̄ in hac die prio gētilis popu lus vera fide illūari cepit. q̄ p longū temp⁹ ante obtenebrat⁹ diuer sas adorauit creaturas. Esa. ix. ¶ Popul⁹ gentiū qui ambulabat in te nebris vidit lucē magnā. Hodie g̃ primo christ⁹ ē agnit⁹ et ado ratus a ppō gentili vt verus de⁹. Et apterea istud festū dicit epy phania ab epy qđ est supra et phanos apparitio. q̄ hodie christus p stellā que hodie apparuit magis desup mōstrat⁹ ē ¶ Secūdo iohs christū baptisauit. Naz eodē die reuolutis .xxix. annis et .xij. diebꝫ venit ad flumē iordanis et baptisatus ē a iohāne. Erat em̄ vt dicit luc̄. iij. c. q̃si annoꝝ trigmta q̄ p. xiij. dies mtrauerat. xxx. annum. Et apta illud festū dr theophania a theos qđ est de⁹ et phanos qđ ē apparatio. q̄ tota trinitas dei in baptismo apparuit. scz pater in voce filī⁹ in carne. spūssctūs i colūbe spē. In quo quidē baptismo christus tactu sue mūdissime carnis. vim atulit regeneratiuā aquis. et ordi nauit hūano generi ad tollēdū pcm̄ suaue remediū et amune oī bus virtuosum et termīauit penosuz et pticulare remediū deficiens in virtute. ¶ Tercō idē iohes tanq̄z panimph⁹ eccīam christo de sponsauit. vt demceps generarent filij spūales. et spūali generatōi mtēderet tanq̄z rei necessarie Joh. iij. Oportet renasci uos denuo. apt̄ h̄ cātam⁹ hodie celesti sponso iuncta ē eccīa. Sic em̄ vir et vxor duemūt ad filios procreandū. sic christus m vtero et fide eccīe rege nerat homies in filios dei p baptismū. Et ideo baptisat⁹ dicit filius christi et eccīe. 7 ob h̄ vocat christian⁹. id ē. filī⁹ xpi Joh. j. De. e po. f. d. f. 2c. q̄ nō ex sang. 2c sz ex deo na. s. Magna g̃ excellētia ē hodie hoibꝫ collata. vt hāt filij dei. et eccīa fideliū optio sponso et nobili est duūcta. ¶ Quarto deus pater loq̄tur būano generi. q̄ ab imitō mū di ꝓpter guerā nobiscū factā nō fuerat nobis. misi p subiectā crea turam locutus. q̃si inimic⁹ nobis. Sed hodie reddidit nobis loque lam dicens. Hic est filius meus dilectus ipsum audite. Quasi dice ret. Hic qui sibi eccīam fideliū desponsauit. et in tanto amore est duunct⁹. i. dē est filius me⁹ dilect⁹. Et iō ꝓpter eius amorē pacem fa cio cū hoibꝫ et oīem offensaz remitto. Et si vultis q̄ hec pax illiba ta pduret ipm audite et eius mādata iplete ¶ Quito in colūbe spe cie spūssctūs descēdit. ad significādū q̄ demceps vita nrā totalit spi ritualis debz esse. Vsq̄z eī tūc homies carnalit vixerāt dicētes. Ertu mur bonis a iuuētute. qm̄ hec ē ps nrā. sap. ij Xp̄us Comedamus et bibamus cras em̄ moriemur. Merces eī hōis trena erat. Iurta

illud Esa. x. Si vo. et aud. m. bo. ter. comedetis. Sz deinceps spūalit
viuere oportz. et omīa carnalia et mūdana relinq̄re. Propt̄ qd̄ xp̄s
dicit in math. Ignē ve. mit. in ter. id ē spm̄sanctū q̄ in specie ignis
apparuit. Veni em̄ separe vxorē a viro. id ē. carnalez vitam ab hoīe
Et iterū in eodē. xvj. Si q̄s v. post m. ve. abne. se. et tol. cru. s. et se. m.
Deinceps etiā merces est spūalis et celestis et nō terrena Luc. xxij
Ego dispo. vo. sic di. m. pa. m. r. Sic g̊ incepta ē hodie vita spūalis et
termīata est carnalis et terrena. ¶ Sexto celi apiunt̄. qui ab initio
mūdi fuerant homī clausi ꝓpt̄ peccatū. Et hoc ad tria significanduz.
Primo ad significandū q̄ tota trinitas ad terrā descēderat. scz pat̄
in voce. filius ī carne. spūssctūs ī specie colūbe. ad q̄d ergo claudere
tur. Scdo ad significandū q̄ omēz hoīem spūaliter viuentē deince:
ps recipe est patuz. qd̄ vsq̄ tunc nō fecerat. qr quātumcūq̄ hō spi
ritualiter et sancte vixisset nō ascēdit celū. ꝫ ad inferos descendebat
Tercio ad significādū pacē int̄ deū et hoīez factā. Quasi d. celuz Ex
q̊ facta ē pax int̄ deū et hoīez ad q̄d clauderer ampli⁹ Nam porte
ciuitatū tpe guerre claudunt̄ et tpe pacis reserant̄ ¶ Septio omīs
ꝓphetia finit̄. qr magi vident oculo ⁊ iohs ondit digito dicēs. Ecce
agnus dei Ioh. j. Propt̄ qd̄ dn̄s ait. Vsq̄ ad iohem lex et ꝓphete.
Math. xj. Gaudiū g̊ magnū est hodie hūano generi exhibituz. qr
spes nrā ē hodie adimpleta. Nā spes q̄ differt̄ affligit aīam. ꝓuer.
xiij. Vn̄ dn̄s ait. lu. x. Beati ocl̄i q̄ vi. q̄. v. v. anī. di. v. q̄ mlt̄. re. et ꝓph.
vo. vi. q̄. v. vi. et nō vi. Vn̄ symeō postq̄z h̄ magnū bonuz diu expe:
ctauit vt vidit ait. Nūc dimit. ser. t. d. scdm ver. t. ī pa. qr vi. ꝛc. Luc.
ij. Ergo sic aqua frigida sitiēti aīme. sic desideratū bonū dum possi:
det̄. qd̄ hodie impletū est. ¶ Octauo xp̄us desertū intrauit et ce:
pit facere penitētiam nrām et ieiunare. et ideo hodie initiatur qua
dragesima. qr in tali ieiunare incepit. Quia nāq̄ spūssanct⁹ descēde
rat vt dictū ē. et hoīes debebāt deinceps spūalit̄ viuere. ondit qūo
spūaliter viuat̄ scz carnē macerādo. mūdū relinquēdo. et desertū cō:
templatōis et pudicicie ingrediēdo. Caro em̄ et mund⁹ spūi ꝯtrari
ant̄. Quāto āt quis recedit ab vno ꝯtrario tātomagis ad aliud ap
ꝓpiquat. Et iō q̄ vult ad spūalē vitā accedere. debz a carnali et mun:
dana vita discedere. Intrauit etiā desertū tāquā pugil hūane natu:
re. ad hostē eius scz dyabolū debellandū. nā in fine ieiunij ip̄m pro:
strauit et debellauit. vt pz math. xiiij. ¶ Nono aquā ꝯuertit in vi:
nū. et primū miraculū corā discipulis suis fecit. qr eodez anno post
baptismū cū esset ānorū. xxx. et. xiij. dierū inuitat⁹ ad nuptias aquam
ꝯuertit ī vinū. Et ꝓpt̄ h̄ festū h̄ vocat̄ betphania. a beth qd̄ ē dom⁹
et phanos apparitō. qr ī illo miraculo qd̄ fuit factū ī domo apparuit

q̄ erat deus ver⁹. In quo miraculo oñdit matrimoniū esse bonum
ꝯtra manicheos q̄ ip̄m damnāt. qꝛ ip̄m sui p̄ñtia et miraculi factōe
decorauit. ¶ Decio de quinq; panib⁹ ordeaceis et duob⁹ piscib⁹ qui
q; milia hoīm satiauit vt dicit beda. Nā eodē die reuoluto āno cum
christ⁹ esset. xxx. et vni⁹ āni et. xiij. dieꝝ ascēdit in montē. et misertus
turbe. quinq; panes ordeaceos et duos pisces. quos quidā puer in
sacculo hēbat. fregit et multiplicauit. et iussit apponi turbe. vt ꝯme-
derēt et saturati sunt. qui fuerūt quinq; milia hoīm. et sustulerūt de
fragmētis. xij. sportas. vt pꝫ ioh. vj. In quo mōstrat̄ esse ver⁹ deus
qꝛ facere miracula p impium soli deo ꝯuenit. Et ꝓpterea vocat̄ hoc
festū phayphania a phain grece qd̄ ē ꝯmedere latie. et phanos qd̄
est appitio. qꝛ in tali miraculo mōstrat⁹ est esse ver⁹ filius dei. Et sic
pꝫ q̄ quadruplicit̄ christ⁹ ē hodie mōstrat⁹ esse filius dei. scꝫ p stelle
apparitōꝫ. p vocē p̄ris in iordanis flumie. p aque in vinū ꝯuersionē
et panē ī deserto multiplicatōꝫ. Propt̄ qd̄ hoc festū q̄druplicit̄ no-
miat̄. scꝫ ephia. theophania. betphania. et phayphania. Hec ē g̊ dies
quā fecit dñs quā decē magnis miraculis decorauit. ¶ Quarto po-
nit̄ dei rñsum magis factū ad suā p̄riam remeandū. Et hoc ē. Et re-
sponso accepto scꝫ a deo. in somnis. dum de nocte dormirēt. ne re-
dirent ad herodē. Cogitauerūt em̄ an deberēt ad herodem redire.
Et iō dicūt̄ respōsuꝫ accepisse sup eo qd̄ taciti cogitabāt. Sic̄ et moy-
ses dict⁹ est ad deū clamare cū tñ sileret. Exo. xiiij. Quid clamas ad
me moyses. Per aliā viā. s. p tharsim ꝯductu nauigio. reuersi sunt ī
regionē suā. scꝫ indiā vt dic̄ chris. Et qñ beat⁹ thomas veit illuc. adiū-
cti sunt ei et simul cū eo p̄dicauerūt. Herodes aūt impetu furoris
sui videns se illusum a magis. ibat tharsim. et om̄es naues que ma-
Egos ꝯduxerāt ꝯbussit. Psal. xlviij. In spū. ve. ꝯt. na. thar. ¶ Carissi-
mi fratres sequamur magos istos. patres nostros. primitias fidei
nostre. Prio in inquisitōne salutis et magna solicitudīe querendi
christū et veniendi ad ip̄m. Nā nobis sic̄ et ip̄is stella. id ē. lumē fi-
dei. ē exorta. Esa. lv. Querite dñm dū inue. p̄t inuo. eū dum ꝓpe est.
Heb. x. Accedam⁹ cū vero corde in plenitudīe fidei aspersi corda a
ꝯscientia mala. Et nihil nos retrahat a querēdo christū. Nō labor
vel dispendiū. qꝛ magi laboriosa et dispendiosa itinera aggressi sūt
vt xp̄ꝫ inuenirēt. Nō opulentia et diuitie. qꝛ magi ditissimi fuerūt
vtpote oriētales dñi Gre. Quis nesciat oriētales p̄diuites eē. Nō
nobilitas et excellētia. qꝛ magi reges et magni dñi fuerūt. Hec em̄
tria genera hoīm vident̄ nō curare xp̄m querē. scꝫ diuites. potētes
dñi. et mūdi sapiētes. nec ītelligūt misteria dei. Math. xj. Cōfiteor
tibi dñe pat̄ celi et terre qꝛ abscō. h. a sapiē. et pru. et re. e. p. Secūdo

in ꝓsecutōne boni opis·qꝛ q̄zuis in igressu iudee aspectū stelle ꝑdi
derūt vt dicit glo·tn̄ ꝓpter h̄ nō destiterūt a bono ope inchoato·s̄
ingressi sunt hierusalē querētes a scribis vbi essz christꝰ·Multi ꝓpt̄
qd̄cunqꝫ impedimētū a quocūqꝫ ope inchoato desistunt·Cōtra q̄s
dicit̄ lu·ix·Nemo mit·ma·ad ara·et re·re·ap·ē·r·d·Tercō i ꝯfessiōe
veritatis·qꝛ corā herode dixerūt alium regē iudeoꝝ esse natū quē
ipi volebant adorare·et nō archilaū filiū eiꝰ·Sic̄ sirenes faciūt sub:
mergi nauē sic adulatores hoīez quē laudant et veritatē ei nō dicūt
Esa·iij·Popule meꝰ qui beatū te dicūt ipi te decipiūt·et viā gressu
um tuoꝝ dissipāt·ꝓuer·xix·Qui blandis fictisqꝫ sermoibꝫ loq̄t̄ ami
co suo rete expandit gressibꝫ eius·Quarto in leticia cordis·qꝛ cum
magno gaudio ibant ad christū adorandū·Psal·Iubilate deo om
nis ter·ser·d·in le·ij·coꝝ·ix·Nō ex tristicia aut nc̄citate·hilarē eī da:
torē di·dn̄s Esa·lj·Veniēt in syon laudātes·et leticia sempiterna sup
capita eoꝝ·Quīto in fide mētis·quā valde mirabilē ostenderūt·qꝛ
vt dictū est ipꝫ nō in palatio regali·nō in lecto aureo·nō in comiti
ua militū inuenerūt·sed in stabulo i vilibꝫ pannis cū vna paupcula
muliere·et tn̄ veꝝ deū et regē celi et terre ip̄m crediderūt et ꝯfessi
sunt·Sexto in reuerētia corpis·qꝛ ꝓcidentes adorauerūt eū·Multi
stant erecti corā deo nec se inclināt·Septīo in caritate muneris·qꝛ
obtulerūt ei auꝝ·Octauo in deuota orōne mētis·qꝛ obtulerunt ei
thus·ꝑ qd̄ oratio significatur·p̄s·xiiij·Dirigat̄ oratō m·si·icen·i ꝛc·
Nono in mortificatōe carnis·qꝛ obtu·ei mirrā·ꝑ quā carnis morti
ficatō designat̄·Corpꝰ em̄ christi i mirra legit̄ iuolutū·vt pꝫ ioh̄·xix
Col·iij·Mortificate mēbra vrā q̄·s·sup ter·Ro·xij·Obsecro vos ꝑ
mi·dei vt exhi·cor·ve·hos·vi·sanc·deo pla·Decimo in cogitatōe redi
tus·qꝛ exquo responsuz acceperunt de reditu g̊ de ip̄o taciti cogita
bant·Vndecīo in declinatōe herodis vt ad herodē id ē dyabolū nō
declinemꝰ vel redeamꝰ·exquo em̄ semel euasimꝰ manꝰ eius amplius
ad eū nō redeamꝰ·qꝛ ip̄e vult i nobis occidere christū vt possit no:
bis libere dn̄ari sic̄ herodes volebat·Si aūt ad eū redierimꝰ erunt
nouissima nrā peiora prioribꝫ·qꝛ ip̄e cū septē spiritibꝫ se nequioribꝫ
in nos introibit vt nos fortius possideat et nūq̄z ꝑdat·vt dicit̄ luc·
xj·Duodecimo in dimissione vie veteris vt viā veterē dimittamꝰ
et ꝑ aliā in patriā redeamꝰ·Carissimi pr̄ia nrā est ꝑadisus a qua et
de qua expulsi sumꝰ ꝓpter gulā·supbiā·et inobedientiā·et trāsgressi
onē·vt dicit gre·Redeamꝰ g̊ ad eā ꝑ aliā viam scz ꝑ ꝯtinētiaz mētis
et corpis·ꝑ huīlitatē·ꝑ obediētiā·et ꝑ obseruatōz mādatoꝝ dei·Qꝛ
ꝯtraria ꝯtrarijs curant̄·Col·iij·Induite vos sic̄ electi et dilecti dei
viscera misericordie begnitatē humilitatē modestiā patiam·Esa·iij·

Hec est via ambulate in ea. neq; ad dexterā neq; ad sinistrā ꝛc.

Dominica infra octauam epiphanie domini de euangelio sermo decimussextus.

Cum factꝰ esset ihūs annoꝝ duodecī ascēdentibꝫ pentibꝫ illiꝰ hierl'iam scdꝫ ꝯsuetudinē diei festi ꝯsūmatisq; diebꝫ cum redirēt remāsit puer ihūs in hierusalē. Luc. ij. Hoc ē primū euāgeliū qd̄ d̄ opibꝫ xp̄i legit̄. Nihil eī habemꝰ de opibꝫ christi que vsq; ad tricesimū annū opatꝰ ē exclusiue. Omnes eī euāgeliste opa christi q̄ in. xxx. anno et deinceps facē incepit scribere ꝓcurauerūt. vt fides et autoritas magis eiꝰ opibꝫ p̄beret̄. Credendū ē q̄ magnificꝰ puer semp magnifice gessit. De illis etiaꝫ pauca redigerūt in scriptis vt meliꝰ memorie mādarent̄. qꝛ vt dicit̄ ioh. xxj. Multa q̄dē et alia signa fecit ihūs q̄ si scribant̄ p singula. nec ip̄ꝫ mūdū arbitror posse cape eos q̄ scribēdi sunt libros. Et tn̄ sunt scripta q̄ nobis sufficiūt ad salutē. et p que tota vita nrā p̄t optīe informari. Cōtinet aūt pn̄s euāgeliū multa salubria exēpla. tam ex pte christi q̄ꝫ ex pte virgīs matris eius. In quo quidē euangelio sex summarie ꝯtinent̄. Primū est pentū ihū ad festū pasce ascensio. et ip̄iꝰ ihu in hierusalē remāsio virtuosa. jn principio euāgalij. Scdm est ip̄iꝰ ihu a pentibꝫ diligēs requisitō et ip̄iꝰ reinuētio fructuosa. ibi. Existimātes aūt illū in comitatu esse. venerūt iter diei. et req̄rebant eū inter cognatos et notos. Terciū est sup prudētia ihu oīm ammiratō. et matris ip̄iꝰ ꝓlocutō dolorosa. Stupebāt aūt om̄es q̄ eum audiebāt sup prudētia et rn̄sis eius. Et dixit mater eiꝰ ad illuꝫ Fili q̄d fecisti nobis sic. Quartū est ihu ad pentes eiꝰ rn̄sio incōp̄hensibilis et totaliter pōderosa. ibi. Et ait ad illos. Quid ē qd̄ me q̄rebatis. Nesciebatis q̄ in his q̄ patris mei sunt oportꝫ me eē. Quītū est ip̄ius ihu ad parētes subiectō et verboꝝ suoꝝ a matre ꝯseruatio copiosa. ibi. Et descen. cū il. et er. sub il. Et mater eiꝰ ꝯseruabat om̄ia verba hec. Sextū ē ip̄ius ihu in sapīa et grā ꝓfectꝰ et ī etate corpis augmētatō gaudiosa. ibi. Et ihus ꝓfi. etate et sapīa apud deum et hoīes. Primo g̊ ponit̄ pentū ihu ad festū ascensio et ip̄iꝰ ihu in hierusalē remāsio virtuosa. Circa qd̄ sic notandū q̄ sic habet̄ nu. xxviij. et. xxviiij. sex festa solennia p̄cepit ihus fieri filijs israel p̄ter sabbatū qd̄ om̄i septimana solennizabāt. de q̊ habet̄ exo. xxviiij.

G Primū festū fuit neomenie. id ē. noue lune qd̄ fiebat in kalēdis mensiū. ī q̊ nō debebāt opari. sꝫ facē magnū sacrificiū deo. scꝫ de duobus vitulis et vno ariete et. vij. agniculis et vno hirco. q̄ ꝓ peccato

et expiatōne populi offerebaṅ. Secūm fuit festū pasce qđ ĩcipiebāt xiiij. die lune primi mēsis scz apl̃. habebāt em mēses lunares eodez mō sic nos. In quo totꝰ ꝑplus p familias et domos suas. xiiij. die ad vesperā immolabat hedum. Et similit quelibz familia ꝛmedebat illo sero agnū assum igni. et de sanguine tingebāt sup limmaria domorum. Et hoc festū durabat septē dieb vl octo ꝛputādo primas vesperas in quib incipiebat festū. in quib oīnib debebāt ꝛmedere azima. Primꝰ et vltimꝰ erant solennes. Et ĩ quolibz istoꝝ septē dieꝝ faciūt sile sacrificiū sic in kalendis. Et hoc est festum de quo in pnti euāgelio fit mentō. ad qđ ibus cū pentib ascendit. Tercū festū fuit nouaꝝ frugū. In quo offerebāt panes nouaꝝ frugū In q̄ sic ĩ kalēdis sile sacrificiū facē tenebaṅ. Et ꝟ fiebat. l. die a pascha te ĩ pentꝟ qñ data fuit lex. Quartuz festū fuit tubaꝝ qñ israel fuit liberatus. Tubis em et cornib vtebaṅ. Qđ fiebat prima die septimi mensis scz septēbris In quo offerebāt sile sacrificiū sic in kal. Sz erat duplicatū scz ꝑ kalēdis et ꝑ festo qđ erat in kal. Quintū fuit festū ꝑpiatōis. qđ fiebat decīa die septēbris. in quo offerebāt sile sacrificiū sic ĩ kalendis. In quo debebāt ĩ penitētia se affligere ꝑ peccatis. vt deus ꝑpiꝰ fieret eis. et delicta pceret et peccata. Sextū fuit scenophegie. id est. fixio tabernaculoꝝ. qđ fiebat quintadecīa die septēbris et durabat octo dieb. Prīa dies et octaua erant solēnes. Exibant eī extra domos suas. et habitabāt sub vmbraculis octo dieb ĩ memoriā q̄ xl. annis sub vmbraculis in deserto habitabāt. Quolibz istoꝝ dieꝝ magnū sacrificiū offerebāt. Nam prima die offerebāt in sacrificiū. xiij. vitulos et. xiiij. agniculos. et duos arietes. et hircū ꝑ peccato. Et sic faciebāt oīni die vsq ad septimū inclusiue. excepto q̄ a prima die vsq ad septimū minuebāt vnū vitulū. Die vero octauo sic in kalendis sile faciebāt sacrificiū. Istud festū et festū nouaꝝ frugū scz penthecostes et pasche erāt valde solennia apud iudeos. et erat ꝑceptū vt ꝓz exo. xij. q̄ in his trib solēnitatib oīnes masculini sexꝰ debebāt se in hierusalē ad templū ꝓsentare coram deo. De duob aūt primis potat hō ꝛpter infirmitatē et vie longitudinē excusari. De tercō vero scz de festo pasche nullꝰ poterat nisi ꝛpt infirmitatē legitime excusari. Ad ꝟ g̃ festū pasche ascēdit ibus cū paretib suis ĩ hierusalē. et steterūt ibi dieb. quib expletis redierūt in nazareth. et puer ibs remānsit in hierusalē. et ꝟ nescierūt pentes eius. Cū aūt vensent nazareth. et nō inuenissent eū. crediderūt eū esse in comitatu. i. cū alijs q̄ eos fuerūt comitati ĩ via. et cū eis uerant. et sic prima die q̄ euerūt. Secūda aūt die ceperūt eū querē int cognatos et notos. id est. int ꝛsanguineos et notos cū quib credebāt eū ee. et p totā die

illum nō inuenerunt. Die tercia regressi sunt in hierusalem et inue-
nerūt eum in medio doctoꝝ audientē illos et interrogantē. et om
nes mirabant̄ sup prudētia ei⁹ q̄ apparebat ī interrogatōib⁹ et rn̄sio
nibus suis. Sed q̄uo potuit esse ꝙ puer tante diligētie ꝑ totā diem
nō requireret̄ a pentib⁹ Et dicit glosa ꝙ mos erat iudeis euntibus
ad festa. ꝙ mulieres ibant seorsum et viri seorsum. pueri aūt pote-
rant cū vtrisq; ad libitū ambulare. Et iō beata virgo credebat eū cū
ioseph ābulare. et ecōuerso. et isto mō nō credebāt eū ī hierusalem
remāsisse. Et dixit mat̄ eius ad illū. Fili q̄d fecisti nobis sic ꝛc. Et ait
fili⁹. Et quid ē ꝙ me querebatis. Nesciebatis ꝙ in his q̄ patris mei
sunt oportet me esse. Quasi d. Amodo iam tempus appinquat vt i
cipiam ostendere ad quid veni. q̄ ad p̄dicandum et docendū et ad
querendū loca et aīmas que pr̄is mei sunt. Vn̄ quasi tunc intrauit
possessiōz tēpli. Sz nōne sciebat virgo ad q̄d fili⁹ venerat. Dicendū
ꝙ beata virgo sciebat in generali ad q̄d filius venerat. nesciebat tn̄
quantū ad om̄ia ꝑticularia in quib⁹ instruebat̄ quotidie et videndo
et audiendo. Et sic intelligēdū ē qd̄ sequit̄. Et ip̄i nō intellexerūt ver
bum qd̄ ip̄e locut⁹ est eis. Vel nesciebatis ꝙ in his q̄ pr̄is mei sunt
oportz me eē. i. nesciebatis ꝙ pater spūalis p̄ponēd⁹ ē carnalib⁹. et iō
debui de cultu dei. et aīaꝝ salute curare. nō obstante ꝙ me dolētes
quereretis. et ꝫ ip̄i nō intellexerūt. Et descēdit cū illis et erat sub-
dit⁹ illis. reuerentiā et obediam exhibēdo. Et maria tanq̄z archa sa-
piētie ꝯseruabat om̄ia verba hec. que postea retulit beato luce scri-
benda posteris ne laterent. Et ihus ꝓficiebat etate. q̄ ad se. ꝑ incre-
mēta membroꝝ et temporꝝ. Gre. Iuxta naturā homīs de infantia
in iuuentutē ꝓcedebat. Et similit̄ ꝓficiebat sapīa et grā apud deum
scd̄m ei⁹ gl̄iam. et apud homīes ad quoꝝ salutē accedebat sapiētia
et grā eius. Non em̄ in se ꝓficiebat sapīa et grā qui scd̄z aīam ab in
stanti sue ꝯceptōis recepit plenitudinē sapiētie et gratie nō ad mē
surā. scd̄m vero ꝑsonā nullā ꝑfectionē recepit. ꝫ erat ip̄a ꝑfectio sa-
piētie et gratie. q̄ ꝑsona erat filij dei. Christ⁹ em̄ ꝑm ꝑsonaz habuit
sapīam diuinā. que est cā et fons om̄is sapiētie et boni. et ꝑm aīam
quā assumpsit habuit sciam hūanam que ē duplex scz intellectiua et
practica. Intellectiuā habuit infusam a deo. qui aīme create christi
statim om̄em sciam et sapīam infudit et grām spūssancti. nō ad mē
suram. In hac g̊ sapīa et gratia christus nunq̄z ꝓfecit. sed ꝓfecit in
vsu ip̄aꝝ scz in scientia practica et expimētali qn̄ ip̄as ad opatōnes
applicabat. Me. v. Didicit ex his que passus ē obedientiaz. Ostensio
ergo sapie et gratie eius ꝓficiebat apud homīes q̄ inde edificabant̄
et saluabant̄. apud deū q̄ inde glorificabat̄. Sapientia g̊ refertur ad

p̄dicationē eius. et grā ad ꝯueasrtōnē ex quibꝫ surgebat ꝓfectus verbi et exempli. Sic g̊ ī vsu sapīe et grē ꝓficiebat apud deū et homīes vt dictū ē. Et sic patet litera ꝛc

Moralitas.

Moralit̄ aūt ad edificatōz nostrā nota ꝙ totū ħ euāgeliū est plenu exēplis. Quia nāqꝫ vt dictū ē ħ est primū euāgeliuz qd̄ de opibꝫ christi narrat. decuit vt totū exēplis radiaret. Inuenimꝰ aūt in eo tā ex ꝑte christi q̄z ex ꝑte virginis gloriose vigīti magne edificatōnis et informatōis exēpla. Nā ex ꝑte christi sunt duodecī. et ex ꝑte virginis sunt octo. Primū qd̄ a christo habemꝰ ē vt a puericia bonis opibꝫ assuescamꝰ. qꝛ puer ascēdit ī templū ī festo ad orādū et disputandū. Quia ſm phm. ex actibꝫ bonis generat̄ habitus virtutū que faciūt delectabilit̄ et facilit̄ opari sicut et natura. Delectatō aūt ꝑficit opatōem. quēadmodū pulcritudo iuuētutē vt ibidē phs dicit Et inde vt opus dei sit facile et ꝑfectū. oportz ꝙ a iuuētute incipiat̄ Propt̄ qd̄ dicit̄ tre. iij. Bonū est viro cū por. iu. ab ado. s. ꝛc. Math. xj. Tolli. iu. m. s. v. iu. e. m. s. est. ꝛc. Illis aūt qui nō in iuuētute ħ ī senectute volūt iugū xp̄i et onus p̄nie subire. nimis ē difficile atz graue. Math. vij. Arta ē via q̄ duc̄. ad ui. et pau. ā. ꝑ eā. Exemplū de virgulto plicādo. et de arbore grossa. Ecc̄. xxx. Curua ceruicē a iuuentute. Quia vt dicit̄ ꝓuer. xix. Qui a puericia delicate nutrit seruū suum. id ē. corpꝰ postea sen. e. cō. Secūdū ē vt postq̄z ceperimꝰ ī via dei ambulare in ea ꝑseueremus qꝛ alijs recedētibꝫ ihus in templo remāsit Quia vt dicit bern. Sola inter virtutes ꝑseuerātia coronat̄. Quidā nō possunt audire vnā missaz ħ stati eleuato corpe dn̄ico fugiunt Cōtra quos dicit̄ math. x. Nō qui incepit ħ q̄ ꝑse. sal. e. In cꝰ figura mandatū ē in lege. vt cauda aīalis semꝑ deo imolaret̄ vt pz leui. iij. Et vxor loth qꝛ nō ꝓcessit iugit̄ añ sed ꝯuersa ē retro. in statuā salis ē trāsformata. vt pz gen̄. xix. Propt̄ qd̄ christus veniētibꝫ ad se discipulis ait illis luc̄. xij. Memores estote vxoris loth. Qꝛ nemo mit. ma. suam ad ara. et re. re. ap. ē. reg. dei. vt dicit̄ in eodem. ix. Terciū ē vt ꝯsanguīeos et notos amicos fugiamꝰ. et mūdanos qꝛ ihs int̄ ꝯgnatos nō ē īuentꝰ. Sic int̄ ꝯsanguīeos et mūdi huiꝰ amicos ihs id ē salꝰ nō īuenit̄. Raro em̄ vl̄ nūq̄z suadēt ꝑentes filijs et ꝯsanguineis nisi ea q̄ mūdi sunt. ī quibꝫ aīa ꝑdit̄ Math. x. Inimici hoīs domestici eius. Propterea dixit dn̄s abrae gen̄. xij. Egredere de terra tua et d̄ cognatōe tua et de domo p̄ris tui. Imo qd̄ peiꝰ est pleriqꝫ ꝑentū faciūt sic corui q̄ pullis suis escam nō mīstrant. nisi post tres dies dum vident̄ nigros caligīes emittere Sic ip̄i filios suos odiūt nec vidē volūt nisi se sequāt̄ ī astutijs mūdi et negocijs

lucratiuis. vt qualis pater talis sit et filius. Propterea dñs ait luce
xiiij. Si quis ad me venit et nō odit prēm et mrēm suā ꝛc. non po-
test me⁹ esse discipul⁹. Vnde cuidaꝫ christ⁹ dixit. Sequere me. Qui
rñdit. Dñe pmitte me pri⁹ sepelire patrē meū. Christ⁹ rñdit. Mor-
sepeliāt mor. suos. Luc. ix. Et hiero. dicit ꝙ summū gen⁹ pietatis est
scꝫ in hoc pentib⁹ esse crudelē scꝫ in nō eis obediēdo in eo qd̄ a dei
seruitio eos retrahere conat̄. Quia vt dicit aug. Diligēdus ē gene-
rator. sꝫ p̄ponēd⁹ ē creator. ¶ Quartū ē vt si deū pditū p pctm̄ re
inuenire cupim⁹. pacē habeam⁹. qꝛ nō nisi in hierusalē q̄ visio pacis
interp̄tat̄ se inuenire pmisit. Heb. ij. Pacē et sanctimoniā sequimi-
cū om̄ib⁹ sctis. sine qua nemo videbit deū. p̄s. In pace fact⁹ est lo-
cus eius. Vñ apl̄is suis hereditario iure in testamēto pacē reliquit
dicēs. Pacē meā do vo. Ioh. xiiij. Vñ ingrediēs mundū. et vadēs p
mūdū egrediēs mūdū pacē p̄dicauit. tāq̄ꝫ necessariā ad salutē Luc.
ix. In quācunqꝫ domū intraueritis dicite primuꝫ. Pax huic domui
¶ Quintū ē vt deū ī loco debito scꝫ in tēplo dñi p orōem queram⁹.
qꝛ ibi non alibi christus inuentus est. Non inuenitur deus in pla-
teis. quia ibi vanitates et detractōnes Non in curijs. qꝛ ibi p̄iuria
et false accusatōes et sentētie. Nō in appotecis. qꝛ ibi multa mēdacia
et deceptōes. Nō in tabernis. qꝛ ibi totalit̄ dyabol⁹ et nō christus.
Sꝫ ī ecclesia. Est aūt duplex eccl̄ia scꝫ magna et pua. Magna vt ec-
clesia materialis. pua vt camera vel cella hoīs. In vt̄q̄ꝫ inuenit̄ deus
¶ Sextū ē vt tpe ꝯgruo scꝫ p triduū deū queram⁹. qꝛ christ⁹ ñ nisi
p triduū potuit inueniri Prim⁹ dies sit ꝯtritōis. Secūd⁹ ꝯfessiōis
Terci⁹ satisfactōis. Quidā habēt primū et nō secūdū vel terciū. qui-
dā hñt primū secūdū et nō terciū. Et iō deū nō inueniūt. Exo. viij.
Viā triū dieꝝ pgem⁹ in solitudīeꝫ et sacrificabim⁹ dño deo nrō. Ta-
les em̄ deū īueniūt ¶ Septimū ē vt debitū modū inq̄rēdo deū te-
neam⁹. qꝛ a pentib⁹ debitū modū tenētib⁹ pmisit se inueniri q̄ fuit
in eo ꝙ solicite dolorose et pseuerant̄ eū quesierūt. Vade et tu fac si-
militer. Et sic pꝫ ꝙ inquirēdo deū tria debēt obseruari scꝫ debit⁹ loc⁹
ꝯgruū tēpus. et decēs mod⁹. Et p ꝯtrariū triplicit̄ errat̄ inquirēdo
deū scꝫ in loco. tpe. et modo. sic̄ ī q̄cūqꝫ alia re. vt dicit Bern. ¶ Qui-
dā em̄ errāt ī loco qꝛ querūt eū vbi nō ē. Et h̄ triplicit̄. Prīo sic̄ car-
nales quoꝝ de⁹ vent̄ ē. q̄ querūt deū ī delicijs carnis in quib⁹ nō ē.
quia spiritus est deus. Cant̄. iij. In lectulo meo per noctem quesiui
quem diligit anima mea. quesiui eum et non inueni. Quia vt dicit
apostolus. j. coꝝ. xv. Caro et sanguis regnum dei non possidebūt.
Secundo sicut auari qui adorant crucē numi. qui querūt eum in di-
uitijs Osee. v. In gregib⁹ et armētis suis vadent ad querēdū dñm

Sz ibi nō inuenit· qꝛ deus est pfectū bonū· Sz diuitie multā amari
tudinē habēt annexā· et in acq̄rēdo· et ꝯseruādo· et in pdendo Ma:
gis aūt i ꝯtrario repitur scz in pauptate· qꝛ paup factus ē deꝰ· ma
th· v· Beati paupes spū qm̄ ipoꝝ ē reg· ce· Tercō sic vani gl'osi sup
bi· q̄ gl'iam hoīm diligūt magis q̄z dei· q̄ querūt eū in dignitate ho
noris mūdani· Sz ibi nō inuenit qꝛ deꝰ nō est in falso honore ꝫ in
vero· Honor aūt mundanꝰ falsus ē· qꝛ nō ē reuerētia exhibita i te:
stimoniū virtutis· ꝫ est honor pānoꝝ et diuitiaꝝ· qui exhibet malis
sic et bonis· Et ideo christꝰ nō est inuentꝰ a magis in domo hero:
dis· palatio regali· ꝫ in stabulo· In vero aūt honore q̄ ꝯsistit in vir:
tutibꝫ deus optīe inuenit· De his tribꝫ dicit iob· xxviij· Nō inuenit
in terra suauit viuentiū· quo ad primos· abyssus dicit non ē in me·
quo ad secundos· et mare loquitur non est mecum quo ad tercios
Vbi ergo inuenitur deus· Certe in aīma huili in templo dei con:
morante Aug· Excelsus es dn̄e et humiles corde sunt domꝰ tue· Et
in eloquio diuino· math· xviij· Vbi duo vel tres ꝯgre· fu· i no· m· ibi
·s· e· m me· eoꝝ· Et ideo christus in templo diuina colloquēs inuētꝰ
fuit· Hoꝝ figura habet· iij· Reg· xix· de helya qn̄ voluit videre deuz
et dictum est ei vt iret in desertū· et staret in foramīe petre· et ecce
spūs grandis· id ē ventus· subuertens mōtes· et ꝯterens petras· et
nō ibi dn̄s· et ecce ꝯmotō magna id ē terremotꝰ et nō ibi dn̄s· et ec
ce ignis magnꝰ et n̄ ibi dn̄s· et ecce sibilꝰ aure tenuis· et ibi· Per fo
ramē petre ecclesia dei designat· p spm̄ grandē supbia honoris· per
ꝯmotionez magnā tumultꝰ diuitiaꝝ· p ignē magnū luxuria q̄ ignis
est vsq̄z ad ꝯsummatōz deuorās· vt dicit iob· xxxj· p sibilum aure te
nuis verbū dei et aīma sibilans verbū dei ¶ Quidā errant in tēpo:
re· et hoc triplicit Primo qꝛ nō querūt eū in triduo ꝯtritōis ꝯfessi:
onis et satisfactōis vt dictū est· Secūdo qꝛ querūt eū nimis tarde
scz in anxietate mortis ꝯstituti· Sic refert beda de quodā monacho
in anglia· q̄ in extremis ꝯstitutus vidit infernū apertū· et dictū ē
sibi ab astantibꝫ ꝙ deberet se recōmendare deo Qui ait Tarde sur
rexi Et ꝓut dicerz deꝰ in adiu· m· inten· an̄q̄z gl'ia p· dicerz expirauit
Similit dicit gre· in dyalogo de quodā romano q̄ in extremis ꝯsti
tutꝰ vidit demōes· et exclamās petijt idutias vsq̄z mane· et sic clamās
mortuus est· Tercio quia non querunt eum in tempore misericor:
die deputato· quod est vita presens· sed iusticie· sicut ille diues epu
lo de q̄ dicit math· xvj· ꝙ n̄ leuauit oculos nisi qn̄ erat i tormētis· Et
ꝯ deus querēdus ē p triduū· an̄ mortē· et i vita pn̄ti· sic em̄ solū iue
niri pt Esa· lv· Querite do· dū inue· po· iuo· e· dū ꝓpe ē· ij· Coꝝ· vj· Ec:
ce nunc tpus acce· ecce nunc dies salutis· ¶ Quidā errant i modo· et

hoc etiā triplicit. Primo qꝛ querūt eū solū vbis d. Dñe adiuua me.
Math. vij. Nō omīs q̄ d. m. d. d. intra. re. ce. ꝫ q̄ fe. vo. p. m. Secūdo
qꝛ querūt eū solū extrīsecꝰ. Nā signant se cruce. vadūt ad eccl'iam.
ieiunāt. dant elemosinas. dicūt pater noster. ꝫ aīa et cor est in ptāte
dyaboli ꝓpt pctm̄ mortale qd̄ tenēt Esa. xxix. Populꝰ h̄ la. me. ho.
cor aūt e. lō. ē a me. sine cā em̄ colūt. Ecōtra vult deꝰ scꝫ cor et aīamaꝫ
ꝓuer. xxxiij. Prebe mihi fili cor tuū Gen̄. xiiij. Da mihi aīmas cete-
ra tolle ti. Tercō qꝛ nō querūt eū sup omīa. ꝫ infra multa. plus dili-
gūt multa q̄ꝫ deū et iō nō inueniūt. Math. x. Qui amat pa. aut ma.
aut fi. aut ag. aut qd̄cunqꝫ aliud plus q̄ꝫ me. nō ē me dig. Est g̊ querē
dꝰ deus verbis et factis. intrīsecꝰ et extrinsecꝰ. et sup omīa alia et
tūc īuenit. ¶ Octauū exēplū qd̄ a xp̄o habemꝰ ē vt mediū in omībꝫ
factis nr̄is teneamꝰ Poeta. Mediū tenuere beati. Virtꝰ em̄ ꝯsistit
in medio. et viciū in extremis. vt dicit phus. qꝛ ꝓdigalitas que dat
danda et nō danda ꝯsistit in extremis. similit auaricia q̄ retinet dan
da et nō danda. Sed largitas q̄ dat danda et retinet retinēda tenet
mediū Et iō illa sunt vicia. et hec ē virtus Et ideo discretō dicit ma
ter oīm virtutū. qꝛ in oībꝫ mediū tenet Et iō christꝰ ad hoc oñden
dū stetit in medio aīaliū in natiuitate. ī medio latronū in cruce. ī me
dio discipulorꝫ suorꝫ in resurrectōe Per viā g̊ medij ambulare de-
bemꝰ Esa. xxx Hec ē via ābulate ī ea neqꝫ ad dexteram neqꝫ ad sini
strā Hec ē via regia ꝑ quā filij regis etn̄i gradiūt ¶ Nonū exēplū
ē vt in societate bonorꝫ maneamꝰ. qꝛ int̄ doctores inuētꝰ est. Quē-
admodū scabies inficit socios. ita et praui mores inficiūt et boni in
formāt. ps. Cū sctō. s. er. cū pū. pū. Et vide grāde bonū et grande
malū Quia viuēdo cū bonis acquirit fama. et si malū faciat vix cre-
dit. fama aūt maximū bonū ē. ꝓuer. xxij. Meliꝰ ē nomē bonū q̄ꝫ di-
mul. Viuēdo aūt cū malis ꝑdit fama. Et frequēter de quo nō hꝫ cul
pam inculpat. Et g̊ qui negligit famā stultissimꝰ ē. ¶ Decimū exē-
plū ē vt bonū modū in nr̄ā ratōnatōne et collocutōe teneamus. qꝛ
ihus audiebat et int̄rogabat Multi sp volūt loqui nec loquētē fini
re ꝑmittūt sermonē. q̄ stulti reputant. ꝓuer. xviij. Qui priꝰ respon-
det q̄ꝫ audiat stul. se. es. demon. et ꝯfu. dig. Et ecc̄. xxxij. Audi tacēs
sil' et querēs Talis em̄ modꝰ ē aptus disciplīe. et ꝯtrariꝰ ē generati
uus ꝯtentōis et iurgij. Vbi habemꝰ exēplū priꝰ discēdi q̄ꝫ docendi
qꝛ christꝰ audiuit et int̄rogauit prius q̄ꝫ docuit. qd̄ ē ꝯtra hereticos
q̄ priꝰ docēt q̄ꝫ didicerit. vtpote q̄ sūt cerdones et artifices ¶ Vnde
cimū exēplū ē vt ꝑentibꝫ nr̄is subijciamur et eos ī summa reueren
tia habeamꝰ. qꝛ ihs q̄ tātꝰ erat subditꝰ erat vni paupcule mulieri et
vni fabro. Et h̄ ē. Descēdit cū eis et erat subditꝰ ill' Bern. Quis q̄bꝫ

deus homibus. Vnum de decem p̄ceptis est honorare parentes.
Exo. xx. Ho. pa. et ma. ꝛc. In eodē. xxxj. Qui male. pri. s. vel mri mor-
moriat̄ ꝛc. Ecc. iij. Honora patrē tuū. et si defecerit sensu veniā da.
Quia nō ptinet ad filios corrigere parētes q̄zuis sint nimis sensati
et transuersi nisi reuerent̄ et dulcib⁹ verbis nec debent eos verbis
exasperare vel deridere. ꝓuer. xxx. Oculū qui subsannat patrē. et de
spicit partū matris sue. suffodiāt eū corui de torrentib⁹. et ꝯmedāt
eum filij aquile. Dicit ph̄us q̄ sunt quedā amicicie quib⁹ nō possu-
mus rependere equales vices. sic̄ pentib⁹ magistris et dijs. Si em̄
nos et nrā deo et pentib⁹ largiremur nō possem⁹ eis ꝯdignā mer-
cedē rependere. Quidq̄d em̄ boni habem⁹. ab eis habem⁹. ¶ Duo
decimū exemplū est vt sicut etate et tempe. ita sapia dei et grā opi
bus semp crescam⁹ et ꝓficiamus. q̄ ih̄us ꝓficiebat etate quo ad se
p incremēta mēbroꝝ et tpm. et ꝓficiebat sapiētia et gratia apud de
um et homies vt dictū est. Ergo nos facere debem⁹ vt in sapia et
gratia ꝓficiam⁹ et crescam⁹. Quia vt dicit gre. In via dei nō ꝓfice-
re. deficere est. Quia vt idē dicit. Amor dei nunq̄z ociosus ē. magna
em̄ opatur si est. Si aūt opari desinit. iam amor nō est. Et iō assimi
latur igni q̄ sp est ī motu. Multi crescūt solū etate et tpe et nō sa-
pientia et grā Esa. lxv. Puer centū annoꝝ morieť. Cōtra quos apo
stol⁹. j. coꝝ. xiiij. Nolite pueri effici sensib⁹. malicia aūt puuli estote.
sensib⁹ aūt pfecti. Et multi cresc ūt solū scia speculatiua. s̄ nō practica
et expimentali. Quod tāgit valde clericos et religiosos. q̄ om̄ia spe
culant̄ et pauca opant̄ Et ideo ad regnū dei nihil ꝓficiūt. Quia vt
dicit apl̄us. j. coꝝ. iiij. Regnū dei nō ꝯsistit in sapia verbi. s̄ in ostē
sione spūs et virtutis Aug. Surgūt indocti et regnū dei rapiunt
et nos cū doctrinis nostris ī īfernū demergimur. Et multi crescūt
sapia mūdi et nō dei. que ē aīalis terrena et dyabolica. vt dicit̄ iac.
iij. Hiere. iiij. Sapiētes sunt vt faciāt mala bene aūt facere nescierūt
Et sic patēt exempla ex pte christi. ¶ Ex pte aūt virginis habem⁹ k
octo salutaria exempla. ¶ Primū ē vt in festis deuote ecclesias vi-
sitem⁹ et indulgētias reportem⁹. q̄ de ciuitate sua iuit in paschate
ad aliā ciuitatē ad templū domini visitandū. Propter hoc em̄ insti-
tuta sunt festa vt in eis ad ecclesias eamus. et ibi missam et p̄dicati
onem audiam⁹. et deuote deū orem⁹ et reliq̄as sanctoꝝ visitemus
et indulgentias reportem⁹. Et vt ista liberius faciam⁹ p̄ceptū est
a dn̄o vt in festis opera seruilia nō agamus qd̄ secundariū est in fe
stis. Multi aūt accipiūt solum caudam et credunt se accepisse caput
solum enim ab operibus vacant. Exo. xx. Memento vt di. sa. scti.
Sanctificare sabbatū est ab operib⁹ seruilib⁹ cessare. et sanctis opib⁹

intendere. Et ideo qui male agunt in festis neutrum custodiunt.
quibꝫ nihil magis seruile q̃ꝫ peccatū p qd hō efficit seruus Ioh. viij.
Qui facit peccatū seruus ē peccati. ¶ Secūdū ē vt filios sancta opa
doceamꝰ qꝛ vadens ad festū filiū suū secū duxit. Parētes em̄ duo
debēt filijs. scꝫ nutrimentū et documētū. Et quale documentū certe
dei. Sed heu hodie qꝛ solū documentū mūdi dant eis et de doctri-
na dei nihil curāt. et sic mittunt eos ad mortem inferni. Math. xiij.
Tradet aūt frater frēm in mortē et pater filiū. Et iō filij in inferno
surgēt ī pentes eos dentibꝫ discerpētes. Et iō christꝰ ait luc. xxviij.
Filie hierusalē nolite flere sup me ꝫ sup v. et sup fi. ve. fle. qꝛ veniēt
dies ī quibꝫ dicēt. Beate steriles q̄ nō genuerūt. ¶ Terciū ē vt simus
soliciti de pditōne filioꝝ nostroꝝ vt salutez eoꝝ ꝓcuremꝰ. qꝛ beata
virgo filiū pditum solicite requisiuit. Multi et multe vident filios
suos a lupo infernali asportari et n̄ clamant neqꝫ aliq̄d curāt Ber.
Cadit asinꝰ et est qui subleuet. pit hō et nō ē qui curet Venit lupus
et om̄es clamāt. venit dyabolꝰ et nullꝰ obstat. Sic erat solicita ma-
ter beati aug. q̄ sicut solent flere matres filios mortuos. sic illa pdi-
tionē filij sui quotidie flebat vt dicit aug. et nō quieuit donec ipsuꝫ
ad salutem reduxit. ¶ Quartū ē vt piū et discretū modū in arguē-
do filios teneamꝰ. vt nō eos cum delinquūt blasfememꝰ neqꝫ male
dicta imp̄cemur. Vn̄ ait. Fili q̄d fecisti nobis sic. Hic cadit exēpluꝫ
de istis septē filijs et filiabꝫ quibꝫ mater ꝓpt iniuriā ab eis receptam
maledixit. qui statim tremore capitis et oīm mēbroꝝ ꝯquassatōne
vexati et suoꝝ ciuiū oculos nō ferētes p mundū dispersi sunt De q̄
bus dicit beatus aug. q̄ duo ip̄oꝝ frater et soror venerūt ad affricā
et ad memoriā beati stephani sunt curati. Debemꝰ g̊ ip̄os arguere
verbis. et si indigent verberare. Ecc. iij. Tunde latera eius dum in
fans est. ¶ Quintū est vt qn̄ ihm̄ pdimꝰ p peccatū. ip̄m cū dolore
requiramꝰ vt dictū est supra. qꝛ dolē. quere. te. Sic quesiuit eū mag
dalena et īuenit et sibi apparuit Ioh. xx. Maria stabat ad mo. so. plo
Quidā volūt ip̄m ridendo īuenire dum nullā ꝯtritionē de peccatis
habent. sed ridendo ꝯfitent. ¶ Sextū est q̄ vxores viros suos ho-
norent. qꝛ beata virgo de stirpe regia quedaꝫ fabrū scꝫ ioseph virū
suū honorauit d. Pat tu. et. e. do. q̄. ꝛc. Eū em̄ p̄misit et patrē filij dei
vocauit. sic et ip̄a vera mater erat. eundem honorē sibi attribuens
in paternitate p̄dicta. qui ip̄iꝰ nutritius solū erat. Quantumcunqꝫ
vxor nobilis sit et alta. debet in dictis et factis virū honorare et ei
subesse. Sicut sara honorauit abraam dominum euꝫ vocans. Quia
vt dicit apl's. j. coꝝ. xj. Vir caput ē mulieris et ꝓpt ip̄ꝫ facta ē mlier
Maxīe āt dꝫ ip̄ꝫ honorare vt custodiat corpꝰ suū ne cū alto fornicet

qz id ē summū dedecus viri. Et ꝓpterea i lege talis mulier mādata
e lapidari. vt pz deut. xxij. Septimū ē vt legē dei iugit meditemur
qz maria ꝺseruabat oīa verba ꝺferēs i coꝛde suo. ps. cxviij. Medi
tabar i mādatis tuis. Et ps. j. In le. e. me. dí. ac no. Deut. vj. Medita
beris ea sedens in domo tua et ambulās in itinere tuo dormiēs at
qz ꝺsurgens. Lex et verbū dei est cibꝫ aie. Math. iiij. Nō in solo pa
ví. hō. ꝫ in oi v. qđ ꝓcedit de oꝛ. dei. Oīibꝫ aūt q̄ nō retinēt cibū ni
bil ꝺfert. Sic ē de vbo dei. In cuiꝰ figura mādatū fuit in lege moꝛsi
qz nullū aial ñ ruminās offerꝛet i sacrificiū. Octauū ē vt ꝑsumpti
onē sciēdi alta misteria dei abijciam⁹. qz cū nō itellexerit verbū qđ lo
cutus est ad eos nō fuit ipoꝛtuna vt ipm sciret credēs aliq̄d magni
in dicto latere. Ro. xij. Nō plus sape q̄z opoꝛtz sapere. ꝫ sap. ad so
ctū penitus excedētes scire volūt. vt de ꝑdestinatōe et de trinitate
Hoc ē ꝺtra multos q̄ alta misteria dei et subtiles qōnes eoꝝ itelle
et vnitate dei. et coꝛpe xp̄i. et similibꝫ. qui sunt arguēdi et verberan
di Exo. Et si bestia tetigerit montē lapidabit. Bestia ē hō secularis
q̄ vult tangere montē scripture. Solꝰ moyses ascēdit montē ad lo
quendū deo. qz solus hō cui reuelat deus secreta sua dz alta et ꝓfun
da scrutari. In fine nota qđdam misteriū. qz in festis q̄ debz ibs
queri et inueniri pdit. et i toto alio tpe nō pdit sic in festis Quia fe
sta sunt instituta vt hoies vacent diuis vt dictū est. et ipi vacāt po
tatōibꝫ et ꝺnesatōibꝫ et ludis et vanitatibꝫ. et nim⁹ esset malū opari
q̄z sic facere. Et ꝓpter hoc festa nostra in odiuꝫ deo sunt. Esa. j. Solē
nitates vestras odiuit aīma mea. Amos. v. Odi et ꝓieci festiuita
tes vestras. Et ideo saracení q̄ nō solennizant festa deridēt christi
anoꝝ festa Tre. j. Viderūt eam hostes et deriserūt sa. e. Et qđ pei⁹
ē qz i paschа et magnis solennitatibꝫ q̄ homo deberet magis san
ctificari tunc magis se dissoluit et vane letatur. Et breuiter festa vi
dentur oꝛdinata solum ad solatium coꝛporale ꝛc.

De epistola sermo decimusseptimus.

Obsecro vos fratres p misericoꝛdiam dei vt exhibeatis
coꝛpoꝛa vestra hostiā sanctam deo placentem Ro. xij.
Sicut dicit apl̄us ad ro. xiij. que a deo sunt oꝛdinata sūt
Omnes aūt fideles sunt a deo p creationem et regene
rationem. Ideo beatus paulus tanquā dei apostolus ad gentes cō
uertendas et oꝛdinandas. in epistola hodierna omnes fideles niti
tur oꝛdinare. vt re et nomine christiani. id est. christi fideles simus
filij. Et quia homo habet oꝛdinem ad deum. a quo ē. et ad mūdum

in quo est·et ad primū cuz quo vuit et ē·ideo in hac epla quantū ad hec tria nos satagit ordinare Quequidē epla i quattuor scidit. Primo em̄ ordinat nos ad deū scdm vnā ptē nostri scz scdm corp⁹ vt ipm hostiā viuentē deo offeram⁹·In pncipio eple·Secūdo nos ordinat ad mundū vt nos ei 2formare nō debeamus ibi·Et nolite 2for·huic seculo·ꝫ reformamī in nouitate sensus vestri·Tercō nos ordinat itez ad deū fm aliā ptem nrī·scz scdm intellectū·ne plus q̄z oportet et deceat sapiam⁹·ibi·Dico em̄ p grām dei que data ē mi hi om̄ib⁹ q̄ sunt int vos·nō plus sapere q̄z oportz sape 2c·Quarto ordinat nos ad primū vt vn⁹ alteri subueniat· ibi·Sic em̄ in vno corpe mlt·m̄·ha·2c Primo ḡ aplus ordinat nos ad deū fm vnā ptem nrī scz fm corp⁹ vt ipm hostiā viuentē deo offeram⁹·Et ꝫ est Obsecro vos frēs·id ē p sacra aduro·Est em̄ obsecratō petitō cuz aduiratōe·vt p natiuitatē christi et p mortē·et sīa·In q̄ apli benignitas et huilitas demōstrat·qz nō impat sic platus et dns·ꝫ obsecrat sic frater et seru⁹·cū tm̄ magn⁹ ē platus et p alijs aplis·Sciebat ei qp aim⁹ hois meli⁹ p blanda deducit q̄z p violēta trahat Sen·Generosus est aim⁹ hois et naturalit 2tra ptātē recalcitrās·facili⁹ ducit q̄z trahat·Vñ supbos platos q̄ alit faciunt·dns increpat eos per ezech·xxxiiij·c·d·Cū austeritate impabatis eis et cū potēta·et dispsesunt oues mee·Sic fecit roboam fili⁹ salomois·et ideo pplus nō acquieuit ei·ꝫ recessit ab eo·vt pz·iij·re·xx·Obsecro im̄q̄z frēs·Et p q̄d obsecro·certe per misericordiā dei sup·vobis factā·Et sic ē aduratō nō solū per vnū bonū·ꝫ p om̄ia bona que christ⁹ nobis fecit·q̄ omnia xp̄s motus misericordia nobis largit⁹ est·Vñ ex misdia nos illumīauit·nos ab peccatis absoluit·nobis dona et virtutes infudit·in filios dei regenerauit·de potestate dyaboli nos eripuit·nobis celum aperuit·et per mortē suam saluos nos fecit·Ad tptū·iij·Nō ex op·ius·que fecim⁹ nos sed fm suā·m·sal·n·fecit·In q̄ ostenditur magn⁹ feruor apli q̄n p om̄a bona nostra nos aduirat Quando em̄ feruent desideram⁹ aliquid ab aliquo obtinere·per illud q̄d magis amat·eum aduiramus·Sic aplus per dei misericordiā·quaz magis amare debem⁹·nos aduirat·que magis apparuit in eo q̄ sanguinem suum p nobis fudit·Et ideo apostolus vt frangat corda nostra adamante duriora·adducit sanguinē christi·Quia si adamas sanguine hirci frangitur·multomagis corda nostra deberent sanguine christi frangi·In cui⁹ effusione 2sistit misericordia dei·Et q̄d obsecro·Certe vt exhi·cor·vestra nō corpora animalium sicut iudei antiquit⁹·Psal·quadragesimonono·Nō accipiā de do·t·vi·Vestra dicit non aliena·Sunt em̄ aliqui qui de alieno corio longā corrigiā

faciunt. Ro. vj. Sicut em̄ exhibuistis mēbra vrā ser. īmū. et iniqui.
ad iniqui. ita nunc exhi. ser. ius. in sanctificatōem. Exhibete dico cor
pora vrā hos. d̄o p carnaliū desideriorꝫ et operū mortificatōꝫ Gal. v
Qui āt sunt christi car. s. cru. cū vi. et cō. Coll. iij. Mortificate mē. v.
que sunt sup t̄. ij. Corꝫ. iiij. Semp mortificatōꝫ ihu ī corpe vrō circū:
ferētes. Et hoc iustū ē. qꝛ ipe corpus suū in ara crucis hostiā deo ꝓ
nobis īmolauit. Nota ꝙ ab hostia īmolanda totꝰ sanguis effunde
bat̄ iuxta altare. Sic iuxta crucē christi. q̄ est altare dei. d̄ quo edere
nō habent ptātem q̄ tabernaculo seruiūt. heb. xiij. debemꝰ ꝯsumere
in penitētia vitā carnis et sanguīs. Luc. ix. Qui vult veīre post me
ab. se. i. vitā carnalē et aīalem. et tol. cru. s. et se. me. Gal. ij. Christo ꝯ
fixus sum cruci. Multi ꝯsumūt vitā suam in vtili labore. ꝫ nō iuxta
crucē christi. Hec aūt hostia quinqꝫ debet habere. ¶ Primo debet L
esse hostia īmolata deo p carnis mortificatōꝫ. Secūdo debet esse vi
uens. p caritatis feruorē Tercō dꝫ eē sancta. p xp̄i sctīficatōꝫ. Quar
to debꝫ esse deo placens. p hilarē oblatōem. Quīto dꝫ esse rōnalis. p
discretōnis circūspectōꝫ ¶ Primū pꝫ. Secūdo dꝫ esse hostia viuens
p caritatis feruorē Et h̄ ē Exhibete dico hostiā viuētez scꝫ p caritatē
que facit opa viua. cū sit forma virtutū. Et iō qui nō diligit manet
in morte. et facit opa mortua. Vel viuētez p fidē q̄ p dilectōꝫ opat̄
qꝛ fides sine opibꝫ mor. ē. vt dicit̄ jac. ij. abac. ij. Iustꝰ ī fide sua viuet
In veteri lege offerebat̄ hostia mortua. Et h̄ est recte qꝛ de morte
tpali trāsibant ad mortē eternā scꝫ ad carentiā visiōis diuīe cui obli
gati erāt. ꝫ mō cessauit illa obligatō. et apta est ianua ad vitā. ergo
viuens hostia a filijs vite debꝫ offerri. Nota ꝙ quidā offerūt hostiā
mortuā et nō viuā scꝫ q̄ corpꝰ suū in ecc̄ia dei vendicāt sepeliri et nō
cessant a peccatis. Corpꝰ mortuū sepelit̄ in eccl̄ia et aīma viua in in
ferno Luc. xxj. Mor. est di. et se. in infer. Itē qui carnē suā affligūt
siue p ieiuniū. siue p orationē. siue quocūqꝫ alio mō in pctō morta:
li existētes. Itē viri religiosi q̄ corpe sunt in claustro. et corde et mē:
te in seculo. Tales inique diuidūt. qꝛ dant corpus deo et aīam secu
lo. Mors aūt est sepatio aīe a corpe. et iō cū sit aīma ī seculo p amo
rem et iugē meditatōem. corpꝰ remanet mortuum in claustro qd̄
offerūt deo. Quia vt dicit aug. Magis ē aīa vbi amat q̄ꝫ vbi aīmat
Et talibꝫ cū sint in ꝯtinua morte. est eis claustꝝ maxīa pena et q̄si
carcer ¶ Tercō dꝫ h̄ hostia eē sctā. et h̄ triplicit̄ sm̄ ꝙ sctm̄ tripl̄r d̄r
Nā sanctū vno mō idē ē qd̄ sine terra. Debꝫ em̄ hostia nrā esse sine
spe retributōis t̄rene. ꝫ solū ꝓ spe retributōis et̄ne. Math. vj. Noli
te thesaurisare vo. the. in ter. the. aūt vo. the. in ce. O deus quot sūt
qui tibi seruiunt solum ꝓ tpali mercede. et q̄ querunt solum bonas

p̄bendas·et in om̄ib⁹ spūalib⁹ querūt solū tp̄alem mercedē Mal·j·
Quis est ī vobis qui claudat hostia et incendat altare meū gratui
to· Secūdo sanctū idē est qd̄ firmatū· Debz g̊ hostia nrā esse firma
et stabilis et pseuerās· qꝛ nō qui ceperit sed q̄ pseuerauerit hic salu⁹
erit·math·x· In cui⁹ figura cauda aīalis semp debebat in sacrifitō of
ferri·vt pz leui·iij· Tercō sanctū idē est qd̄ sanguine tinctū· Debet
em̄ hostia nostra esse tincta virtute sanguīs christi· qꝛ nisi sanguis
christi stillat sup eā nihil valz·eo q̄ n̄ potest nos a peccatis mūdare
nisi in virtute sanguīs eius· Heb·ix· Sanguis christi emūdauit con
sciam nrām ab opib⁹ mortuis· In cui⁹ figura ī veteri testamēto oīa
pene mundabant̄ in sanguīe·et sine sanguīs effusione non fiebat
remissio·vt dicit apl̄us ad heb· ¶ Quarto debz hostia nrā deo esse
placens p hilaritatē·vt libent̄ et nō cum tristicia et murmure hosti
am īmolem⁹· qꝛ hilarē datorē diligit deus·vt dicit apl̄us ·ij·cor·ix·
Math·vj· Cū ieiu·no·fi·sic̄ yp·tri· Vel debet esse placēs deo p rectaz
intētionē vt soli deo placere velim⁹ et n̄ homib⁹ sic̄ ypocrite ¶ Qui
to debet esse discreta· Et hoc ē·rōnabile obsequiū vestrū sup·sit per
discretōem·p quā oīa pfecta et fructuosa reddūt̄ Bern·in epl̄a ad
carthusien̄· Denuo sūt et alia corpis exercicia·sic̄ sunt vigilie et ieiu
nia et alia huiōi·que spūalia nō impediūt ꝫ adiuuāt si cū rōne et di
scretōne fiāt·q̄ si ex indiscretōis vicō sic agunt̄ vt vel deficiente spiri
tu vel languēte corpe spūalia impediant̄·qui sic agit corpi suo tollit
boni opis effectū·spūi affectū·pr̄io exemplū·et deo honorē·sacri
legus est·et hoꝝ oīm in deū re⁹ Leui·ij· Quid obtuleris sacrificij sa
le condies· Tn̄ cauendū ē ne nimis de sale ponat̄· Quidā em̄ nimis
discreti sunt intantū vt nihil pene vel doloris velint sustinere· Et iō
bern·subiūgit ibidem· Iustum est caput qn̄q̄ dolere in seruicio dei
qd̄ olim sepe laborauit in vanitate seculi ·esurire ventrē vsq̄ ad ru
gitū qui sepe supplet⁹ ē vsq̄ ad vomitū·ꝫ mod⁹ in om̄ib⁹ tenendus
est· Rōnabile g̊ sit obsequiū vestrū· Et sic pz primū ¶ Secūdo nos
ordinat apl̄us ad mundū quaten⁹ ei ꝯformari non debeam⁹ d· Et
nolite cōformari huic seculo· Et ꝫ dupl̄r· Primo p amorez· qꝛ amā
tem similat amato vt in illd̄ trās formet̄ Osee·ix· Facti sunt abomi
nabiles sicut ea q̄ dilexerūt· Sic̄ em̄ calor disponit ceram vt fiat simi
lis sigillo impresso·sic amor disponit aīam vt amato sibi ꝯiuncto as
similet̄· Et est tāta hec assimilatō et ꝯformatō vt amator mūdi mū
dus dicat̄· Ioh·j· Mūd⁹ eū n̄ ꝯgnouit· Propt̄ ꝫ dic̄ ioh·j· Can·ij·ca·
Fratres nolite diligē mū·ne·ea q̄ in mū·sunt· In mūdo sunt tria vt
ibidē d̄r·s·ꝯcupīa carnis·ꝯcupīa ocl̄oꝝ· et supbia vite· Hec sūt mdi
que mūdani diligūt scz diuitie delicie et honores·q̄ dilectores suos

perdunt et derelinquūt saltē in morte. Secūdo p opationē vt non
cōformemur actibꝫ mūdi qꝛ mali sunt. Peccatores sunt simee mūdi
qꝛ oibꝫ actibꝫ mūdi nitunt summope cōformari Et iō nō possunt eē
hostia dei. In cui⁹ figura in lege mandatū est ꝙ om̄e aīal ambulās
sup man⁹ vt simea sit immūduꝫ. nec de ip̄o possit fieri sacrificiū. vt pꝫ
leui. xj. Itē sunt sic̄ cameleon qui ad om̄em calorē sibi appositū muta
tur Ita peccatores ad om̄eꝫ impressionē mali qnā habēt siue p audi
tum siue p visum. statim afficiūt ad illud. et illud cogitant et deside
rant Ezech. xxiij. Cunqꝫ vidisset viros depictos in pariete insonuit
sup eos cōcupiscentia oculoꝝ suoꝝ. Et nota ꝙ huic seculo nullo mō
debem⁹ cōformari cū sit aīmal mōstruosum. Est em̄ illa bestia quā
vidit ioh. in apo. q̄ habebat capita et cornua decē. et sup cornua ei⁹
decē dyademata. et sup caput eius noīa blasphemie. et similis erat
pardo. et pedes eius sicut pedes vrsi. et os eius sicut os leonis. Et
habet apoc. xiij. Peccator q̄ mund⁹ dicit est bestia. qui rōne nō vtit
sicut bestia. dum nō cōsiderat finem suū. Septē capita sunt septē vi
cia que peccatori siue mūdo dn̄antur. Vicia em̄ regnāt in mundo.
et nō virtutes. Tot eī dn̄os habꝫ peccator quot vicia in eo regnāt
Ioh. viij. Qui facit peccatū seruus ē peccati. Decē cornua sunt decē
trāsgressiōes dcalogi q̄bꝫ pctōr deū impugt Decē dyademata sup
cornua signāt gloriā quā habēt pctōres de suis peccatis. ꝓuer. ij.
Letant cū male fecerint et ex. in re. pes. Noīa vero blasphemie sunt
verba quibꝫ peccatores se excusant. et deum accusant dicentes om
nia esse p̄destinata. et ex necessitate venire. Per pardum vero q̄ est
varij coloris intelligūtur duplicitatis varietates. qꝛ mundani aliud
dicunt et aliud faciunt. Pedes vero sil̄es hꝫ vrso. qui similes sunt
manibꝫ humanis. qꝛ mūdani habent opa similia opibꝫ hoīm sed nō
sunt. sꝫ potius sunt opa bestiaꝝ. Mūdani. sic̄ vrsus mel cōcupiscit et
sequitur sine freno. ita cōcupiscunt et sequūtur dulcedinē tpalē vsqꝫ
ad mortem. Os vero eoꝝ est sic̄ os leonis fetidū. qꝛ fetet corā deo
et sanctis eius. Psal. xiij. Sepulcrū pa. ē gut. eoꝝ. Nolite ergo inq̄t
apostolus huic seculo cōformari sed reformamini scꝫ p gratiā christi
qui p peccatum deformati fuistis. in nouitate sensus vestri vl̄ mē
tis vestre. secūdum aliam literam. nō in nouitate carnis sed mentis
Anima em̄ que ad imaginem dei facta est. imaginem dei in se de
format dum peccat. Eph. iiij. Renouamini spiritu mentis vestre et
et indu. nouū ho. scilicet christum. ¶ Nota ꝙ hec reformatio sicut
reformatio materialis fit quinqꝫ modis. ¶ Primo p malleationem M
tribulatōnū et psecutōnū. ps. cxxviij. Supra dor. m. fa. pe. Sic̄ refor
māt fabrilia. Et iō necessari⁹ ē ignis spūssctī ī corde hoīs reformādi

Malleare em̄ supra ferrū frigidū vanū est. Hiere. v. Nūquid federa
bit̄ ferrū ferro ab aquilone id ē ī frigore aq̄lonis. Sic fuit reformat⁹
paul⁹ qn̄ dixit act. xiiij. Per multas tri. o. in re. ce. ¶ Scd̄o p subtra
ctionē. sic̄ reformant̄ sculptilia dum celte eleuant̄ a lapide. h̄ ē p pau
ptatē volūtariā. que om̄ia supflua abijcit et dispgit paupib⁹. ps. cix
Disp. de. paup. ius. e. ma. in se. seculi. Sic fuit reformat⁹ zache⁹ q̄ ait
luc̄. xix. Dn̄e ecce d. bo. me. d. pau. et si quē defrau. red. qua. ¶ Ter:
cio p additōz eius qd̄ deest. Sic̄ reformāt̄ domus et multa alia. Sic
docebat dn̄s reformari illū cui dixit mar. x. Vnū tibi deest Va. q̄. ha
ven. et da. pau. Hec g̊ reformatō et renouatō fit p cōsilia. Implens
em̄ p̄cepta. reformat̄ ꝯsilia supaddendo. Sic reformati sunt apl̄i ma
thei. xix. Ecce em̄ reli. oī. et se. ꝛc ¶ Quarto p fusionē. qn̄ aliq̄d prio
liquescit. et postea fundit̄ in aliquid. in quo formā recipit sic̄ campa
ne. Sic oportz q̄ primo anima liquefiat feruore deuotōis. Cant. v.
Anima m. li. ē. Et postea ad formā recipiendā ꝓijciat̄ q̄i in modulū in
aliquē bonū virū cui⁹ formā accipiat et exemplū. Sic volebat refor
mari apl̄us illos quib⁹ dicit ad phil̄. iij. Imitatores mei estote. et ob
seruate eos qui ita ambulant sic̄ habetis for. no. Sic volebat refor:
mari aug̃. qui estuabat estu incredibili. qn̄ iuit ad simplicianū. vt ꝓ
ferret sibi quis esset aptus modus viuēdi sic affecto vt ip̄e erat ad
ambulandū in via dei in qua aut sic aut sic ibat. Propterea petrus
dicit p̄latis. j. pe. v. Non q̄si dn̄antes in clero s̄z forma facti greg. ex
aīmo. ¶ Quinto p appositōz decentiū colorꝝ. vt reformant̄ domus
dum pingūt̄. Duo aūt sunt colores quib⁹ reformari debem⁹ scz al:
bedo mūdicie et rubedo caritatis Can̄. v. Dilect⁹ meus candidus
et rubicūdus. ¶ Sequit̄. vt ꝓbetis que sit volūtas dei. Ad hoc em̄
debet fieri ista reformatio vt ꝓbemus interiori sensu que sit id est
q̄z bona sit voluntas dei. Est em̄ bona quo ad declinatōz a malo. be
neplacens quo ad opationē boni qd̄ est in p̄cepto. et pfecta q̄ ad ī:
pletionē boni qd̄ est in ꝯsilio. Vel bona in se. eo em̄ ip̄o quo deus
vult aliquid bonū est illud. beneplacens in bene dispositis p virtu:
tes. et pfecta in beatis. Et sic patet scd̄m ¶ Tercō apl̄s ordinat nos
iterꝝ ad deum scd̄m aliam ptem nostri scz scd̄m intellectū ne plus q̄z
deceat sapiam⁹ d. Dico aūt id ē affirmo et p̄cipio et supra obsecra:
ui et monui. Et cur hoc. Rn̄sio. plus est in fide errare et piculosius
q̄z in hostia offerēda vel in deordinatōne ad mundū vl̄ in quacūq̄
alia re. Et ideo dico. id ē. p̄cipio. p grām apl̄atus mei. que data est
mihi. non meis meritis reddita. per quam sum gentium doctor et
apl̄us ꝯstitutus in fide et veritate. j. corꝝ. xv. Gratia dei sum id qd̄
sum. Precipio inq̄z om̄ib⁹ qui sunt inter vos. id est. om̄ib⁹ fidelibus

qui vobiscū sunt·nō plus sape q̄z oportet sapere·ꝓuer·xxv·Sic qui
mel ꝯmedit multū nō est ei bonū qꝛ inflat·sic q̄ pscrutator est maie
statis opprimet̄ a gloria ¶Et nota ꝙ aliq̄s plus sapit q̄z oportz tri: M
pliciter·Primo qn̄ termīos trāsgredit̄ a patribꝫ institutos ī his q̄
fidei sunt·puta cū noua vult īuenire vel nouo mō ea que fidei sunt
exponit·Cōtra qd̄ ꝓuer·xxij·Ne trāsgrediaris termīos antiquos
quos posuerūt pr̄es tui·Secūdo qn̄ excedē nitit̄ vires ingenij sui
et qōnes ad quas attīgere nō potest nitit̄ disputare et reuoluere
Cōtra qd̄ ecc̄·iij·Altiora te ne quesieris et for·te·ne·scru·fueris·Ter
cio qn̄ in discēdis ordinē puertit·pri⁹ volens discere difficilia q̄z fa:
cilia Bern·Medic⁹ bonus ordīat de cibis·si ordinē in cibis sumēdis
nō serues ip̄os cibos naturalit̄ bonos tibi reddes non bonos·Qd̄
dicit̄ de cibis intellige de sciētijs Heb·v·Facti estis q̄bꝫ lacte opus
est nō solido cibo·Perfectoꝝ āt ē solid⁹ cibꝫ qui ꝑ ꝯsuetudīe exer
citatos habēt sensus ad discretōz boni et mali·Precipio ḡ non plus
sape q̄z oportet sape·ꝫ sape ad sobrietatē·id ē ad modū tempantie
vt neq̄z excedas in nimiū neq̄z coarteris in debitū·Multa em̄ scire
debem⁹·j·coꝝ·xxiiij·Ignorās ignorabit̄ Osee·iiij·Quia sciam tu re
pulisti et ego repellā te·Ebrius et nō sobri⁹ reputaret̄ q̄ vellet vola
re·eodē mō nō reputabit̄ sobri⁹ q̄ nitit̄ celestia pscrutari·ꝓuer·xxiij
Prudentie tue pone modū·Similit̄ q̄ nollet surgere ad ꝯmedēdū
nō sapiēs ꝫ stult⁹ et pigerrim⁹ diceret̄·sic q̄ nō vult aliqualit̄ discere
que sunt fidei·j·thi·iiij·Attende lectōni exhortatōni et doctrīe·hec
meditare in his esto·Ergo quilibꝫ dz velle tm̄ sapere sicut vnicuiq̄z
diuisit deus·id est diuisim dedit·mesurā fidei·id ē·fidē illustratā illu
stratōe maiori vel mīori·Scd̄m em̄ qd̄ quilibꝫ est illustratus in fide
tm̄ debꝫ velle sape Sa·xj·Om̄ia ꝯstituisti ī numero pondē et men
sura·et potissime grāꝝ suaꝝ dona·Et sic pꝫ terciū· ¶Quarto nos
ordinat apl̄us ad ꝓximū vt vn⁹ alteri seruiam⁹·Et ad hoc inducit
quandā similitudinē in corpe hūano d·Sic em̄ in vno corpe multa
mēbra habem⁹·om̄ia aūt mēbra nō eundē actū habēt·sed diuersis
actibꝫ sibimuicē summīstrant·Ocul⁹ em̄ videt ꝑ pedibꝫ et manibꝫ
et om̄ibꝫ alijs mēbris Et lingua loq̄tur ꝑ oībꝫ mēbris et sic de alijs
Ita multi id ē om̄s fideles·vnū corp⁹ sum⁹ in christo·id ē ꝑ christū
Gratia em̄ ꝑ christū nobis collata nos vnit in corpe mistico qd̄ est
ecclesia·Gall·iij·Omnes vos em̄ vnū estis in iesu christo·Singuli
aūt sup·sum⁹ vel esse debem⁹ mēbra·ita ꝙ alter sit mēbrū alteri⁹ illi
submīstrando et adiuuādo Eph·iiij·Supportātes inuicē in caritate·
Et nota ꝙ hec similitudo colligatōis et submīstratōnis membroꝝ
corpis naturalis ad membra eccl̄ie qua sibiinuicem debent seruire

supportare et diligere sicut mēbra corpis naturalis. attendit quātū ad octo. Si de hoc vis p̄dicare. require infra do. xvij. post trinitatē in moralitate sermonis de epl'a. Et sic patet quartū.

Dominica prima post octauam epiphanie domini de euangelio sermo. xviii.

Nuptie facte sunt in chana galilee. Ioh. ij. Qr tpus insti-tutū ab eccl'ia ꝓ celebrandis nuptijs extat pn̄s. ideo ho die in eccīa euāgeliū de nuptijs recitat. vt qualit se habe ant ī mrīmonijs ꝯtrahēdis nuptiaꝝ celebratores salu-briter instruāt. Nō em̄ om̄i tpe possum⁹ nuptijs intēdere celebran dis ſm eccl'ie instituta imo ab eadē multa tpa feriant. Nā ab aduē tu dn̄i vsqꝫ ad octauā ephie inclusiue celebrare nuptias nō debem⁹ similiter a septuagesima vsqꝫ ad octauas pasce etiā inclusiue. et simi liter a trib⁹ dieb⁹ ante ascensionē dn̄i vsqꝫ ad octauas pentecostes. In hoc g̊ euāgelio de nuptijs sex summarie ꝯtinent. Primo ei de-scribit ꝯuiuiū nuptiale. In principio euāgelij. Secūdo declarant cō-uiuiaꝝ psone. ibi. Et erat mater ihu ibi. Vocat⁹ ē aūt ihus et discipu li eius ad nuptias. Tercō ponit colloquiū maternale ad filiū ibi. Et defi. vi. ait ad ihm. Vi. nō hn̄t. Quarto subiūgit matris et filij ad mi stros ꝯuiuij impiū salutare. ibi. Et dicit mater ihu mīstris. Quinto ab architriclino q̄ gustauit aquā vinū factā. bonitati vini asseritur specialit. ibi. Vt aūt gustasset architriclin⁹ aquā vinū factā ꝛc. Sex-to int signa ihu hoc ꝑhibet initiale. subinfert īsimul ex miraculo fa-cto bonū subsecutū fidei spēale ibi. Hoc fecit initiū signoꝝ in chana galilee ꝛc. Et crediderūt in eū discipuli eius. Prio g̊ describit ꝯui-uiū nuptiale. qr nuptie facte sunt ī chana galilee id ē in quodā vico siue villa ꝓuitie galilee. Vbi nota ꝙ quidā dicūt ꝙ sponsus istaꝝ nuptiaꝝ fuit ioh. euā. Sed h̄ nō est ꝓbabile ſm opīonem illoꝝ q̄ di cunt ꝙ iste nuptie facte fuerūt post vocatōz apl'oꝝ int quos fuit iohes vt pz math. iiij. qr nō ē credibile ꝙ post vocatōez redierit ad ducendū vxorē q̄ vsqꝫ tūc ꝑmanserat v̄go. Scdz aūt opīoem illoꝝ q̄ dicūt ꝙ he nuptie fuerūt facte an̄ vocatōz apl'oꝝ vel discipuloꝝ que ꝯmunior ē credibile ē ꝙ iste nuptie fuerūt ioh. Et iō tanq̄z con sanguineū vocauit ihm et discipulos ei⁹ sup. futuros. Et iō mat ihu fuerat ibi tanq̄z mater iohis. qr vt dicūt erat fili⁹ virgīs nutrici⁹ Et hoc ē. Erat mat ihu ibi. Vocat⁹ est aūt ihs et discipuli ei⁹ scz futuri ad nuptias ſm secūdā opinionē. ſz nō futuri imo pn̄tes ſm primaz opinionē. Quidq̄d aūt sit. credendū ē ꝙ sponsus vel sponsa fuerit

ꝯsanguineus vel ꝯsanguinea virginis · ꝓpter qđ vocatꝰ est ihs et
discipuli eiꝰ · Christꝰ aūt voluit intesse nuptijs duplici de cā · Prīo vt
gl'am suā corā multis maīfestaret · Secūdo vt nuptias aꝓpbarz cō-
tra manicheos qui nuptias damnāt Ipas igit̄ ꝓbauit pn̄tia sua et
miraculo potētie sue · Et sic pz primū et scđm · ¶ Seqtur terciū · Et de
ficiente vino ꝛc · In quo ponit̄ colloquiū maternale virgis · que ple
na visceribꝫ pietatis ꝯpassa est verecūdie sponsi in defectu vini Et
ait ad ihm · Vinū nō habēt scz mīstri ad ꝓpinandū · et ꝯuiue ad bibē
dū · Quod fuit signū pauptatis spōsi · q̄ nō potuit vinū sufficiēs pre
parare · Vel forte vinū sufficiēs p̄pauit ꝓ tot ꝯuiuis · ꝫ ihs venit cū
discipulis q̄ erant paupes · Paupes aūt qn̄ inuitant̄ ad bonū pran
diū in duplo ꝯmedūt et bibūt tanq̄z esuriētes et p̄teritam famē re-
staurare volētes · Hic cadit exemplū marchionis ferrarie · q̄ dixit ꝙ
in capl'o generali ferrarie celebrato biberūt frēs vinū ꝓ duobꝫ mili
bus militū Hoc etiā fuit signum ꝙ beata virgo de parētela ꝯiugij
erat · qꝛ alit̄ nō de defectu vini curasset · qꝛ eius defectū suū reputa
uit · Dicit ḡ ihs nō offensus vel arguēs vel corrigēs matrē · cuiꝰ cō-
passio grata fuit ei vt ꝑ effectum patuit · Quid mihi et tibi mulier ·
Mulier h̄ est nomē sexus et nō molliciei · Ex hoc loco arguūt hereti
ci ꝙ christꝰ nihil habuit facē cū virgīe · ꝫ transiuit ꝑ eaz sic̄ aqua ꝑ cā
nale · Dicūt em̄ ꝙ attulit corpꝰ de celo · ꝫ mentiūt̄ · qꝛ idē iohs q̄ hoc
dicit asserit ꝙ ibi erat mater ihu · Duplicit̄ aūt hoc verbū exponit̄ ·
Vno mō ꝑm Chriſ · sic · Quid mihi et tibi ē mulier cz de defectu vi
ni · Quasi d · Cognitō istiꝰ defectꝰ nō ꝑtinet ad me vel ad te · ꝫ ad il-
los quoꝝ sunt nuptie · q̄ debebāt sibi de necessarijs ꝓuidisse · dimit-
te ḡ primo vt ipi ꝯgnoscāt defectū et grā tūc miraculi qđ petis ac
ceptior erit illis · Et ponit exemplū chriso · de medico q̄ si se vltra of-
ferret egroto nō multū curaret de ipo · ꝫ cū multis p̄cibꝫ egroti se
offert ei · tūc multā reuerētiā exhibet illi · Et h̄ ē qđ sequit̄ · Nōdū ve-
nit hora mea · id ē hora · qua magis gratū sit et acceptū miraculū · il-
lis quibꝫ postulas fieri nōdum adest · qꝛ nōdū patet defectus vini ·
Nō aūt ꝯditor tēpoꝝ et horaꝝ subiectꝰ fuit alicui hore vt quidaz
astrologi dicunt imo om̄i tpe est hora sua opandi qđ vult vt dicit
chriso · Sed tn̄ ex pte reꝝ que requirūt determinatū tpus et locuz
ac etiā quātū ad hoīes vna hora ꝯpetētior ē alia · Sic̄ hic vtilior ho-
ra faciēdi miraculū erat post recognitōz defectꝰ vini q̄z ante · Scđz
vero aug̃ · sic exponit̄ Quid mihi et tibi mulier scz ꝯn̄e · id ē · Quid ha
beo a te ꝙ possuz h̄ miraculū facē · Quasi · d · Tu petis fieri miraculuz
qꝛ sponsus vl' spōsa attinet tibi ꝑm carnē · ꝫ ꝑm carnē quā a te sum-
psi · nō possum facere miracula · ꝫ miserias et mortē pati · qđ in cruce

apparebit·tunc em̄ te matrē meā recognoscaz ſm carnē·et in carne
quā de te ſumpſi moriar et crucifigar·et iō te tūc diſcipl'o ꝯmēdabo
Et hoc ē dum ſequit̄·Nōdū venit hora mea·id ē·nō ē tēpus recog̊
ſcendi q̄d ex te habeo·ſz erit in paſſione euāgelio p̄dicato·Nō hora
neceſſitatis ſz volūtatis ſpontanee·in q̄ pati et mori diſpoſui Ioh·x
Nemo tollat aīam meā·ſz ego ponā eā·Sic pz terciū·Et dic̄ ma-
ter ihu miſtris·Ecce quartū·In quo mater et fili⁹ ſalubriter impant
miſtris·Et primo impat mater dicēs·Qd̄cunqz dixerit vobis facite
Ex q̄ pz q̄ beata v̄go oīno credebat q̄ fili⁹ ſuus eſſet miraculū factu
r⁹·Et iō ſecure dixit miſtris·Qd̄cūqz dix·vo·ꝛc̄·Erant aūt ibi·ſcz in
domo ꝯuiuij·lapidee ydree·id ē·vaſa lapidea aquaria·ab ydros qd̄
eſt aqua·ſex poſite ſm purificatōz iudeoꝝ·Et id̄o erant poſite ibi vt
poſſent purificari īmūdi ſm modū iudeoꝝ·vt ſi aliq̄s de ꝯuiuis ali
quā īmundiciā incurriſſz ſm legē·vt ſi tāgeret morticinū vel aliqd̄
ꝓhibitū lauaret̄ in eis et fieret mūd⁹·Capiētes·id ē·cape valentes
ſinguli metretas binas vel ternas·Metreta dicit̄ a metrō qd̄ ē mē
ſura ſm ꝯſuetudinē terre Aliq̄ eī habēt maiorē aliq̄ mīorē Secūdū
yſid̄·metreta eſt dece ſextarioꝝ·Sextari⁹ aūt ꝯtinet duas libras·
et ſic pz q̄ erāt magna vaſa q̄ ihus fecit impleri·Vn̄ ait miſtris·Im-
plete ydrias aqua·Et īpleuerūt eas vſqz ad ſummū·Et dixit eis ihs
iam facta mutatōne·Haurite de ydriis et ferte architriclino·Scd̄m
aug̊·architriclin⁹ eſt prīceps triū ordinū mēſaꝝ a ſe altitudīe diſtāti
um Vel ip̄a dom⁹ ſic diſpoſita dicit̄ architriclinus Et dicit̄ ab archos
qd̄ eſt princeps et clinū dom⁹·Hic ſm aug̊·nō dicit̄ architriclin⁹ prī
ceps vel dn̄s ꝯuiuij vl̄ dom⁹ ī qua erat ꝯuiuiū·ſz p̄poſitus miſtrā
tiū·q̄ ſcz fuerat ꝯſtitut⁹ vt ordinaret ꝯuiuiū et etiā ſeruitores·Vn̄
ponit q̄ſtionē Chriſo·d·Quare ihus p̄cepit ferri vinū architriclino
potius q̄z ſponſo vel alicui ꝯuiue·Et rn̄det q̄ ille cui ꝯmittit̄ cura et
ordinatō ꝯuiuij nō comedit vſqz poſt alios·et iō ſalubrior et diſcre
tior eſt ad iudicandū de vino q̄z ꝯuiue·q̄ iam ſunt repleti de cibo
et potu·et iō iuſſit dn̄s ferri illi vinū ex aqua factū·vt veritatē co-
gnitā alijs indicaret·Et tulerūt miſtri·Vt aūt guſtauit aquaz vinū
factā·et neſciebat vnde eſſet illud vinū·vocauit ſponſum architri-
clin⁹ mirans vini bonitatē·qd̄ ſm generalē ordinē prīo debuit ꝓpi-
nari·et dixit ei credens q̄ ita fieri p̄cepiſſet·Om̄is hō p̄mo·id ē ī prī
cipio ꝯuiuij ponit bonū vinū ſcz in mēſa·et cū inebriati fuerit·id ē·
repleti cibo et potu·tūc ponit illud qd̄ deteri⁹ ē·id ē min⁹ bonū·Qꝛ
ꝓpt̄ opilatōz medie cellule ex vapore vini·bonū vinū nō p̄t cogno-
ſci et diſcerni·Tu aūt ſeruaſti bonū vinū vſqz adhuc·id ē ad finē cō-
uiuij ꝯtra generalē ꝯſuetudinē·Et ex hoc pz q̄ optimū fuit vinum

Vnde chris. Hoc generale i omibꝫ miraculis christi ꝙ semp ad no
bili⁹ termiant q̄ꝫ natura possit facere. Vn̄ si restituit visum vel au
ditū vel aliud membrū. meli⁹ facit q̄ꝫ natura fecerat vel facē posset
Patet etiā ꝙ hoc vinū fuit rubeū sic cantat eccl'ia. Aque rubescunt
ydrie. qꝛ sic fecit illud vinū meli⁹. ita fecit pulcri⁹. Pulcri⁹ est aūt vi
nū rubeū q̄ꝫ albū. Pulcri⁹ etiā claruit miraculū. qꝛ si albū fecisset cre
didissent ꝙ fuisset aqua aliquātulū rubricata ꝓpt p̄cedens vinū qd̄
dixissent fuisse in vasis. Et sic pꝫ quartū et quintū ¶ Sexto int signa
ihu hoc phibet initiale. cū dicit. Hoc initiū signoꝝ fecit ihs in chana
galilee. Nō em̄ legit ante aliqd̄ signū fecisse. Ex quo pꝫ ꝙ in adole
scentia sua nullū fecit signū. Vel hoc dicit primū signū publice et ma
nifeste a ihu factū. Sꝫ dicit primū nō simplicit. sꝫ primū qd̄ fecit in
patria illa. Et maīfestauit gl'iaꝫ suā. id ē. deitatis sue potētiaꝫ Et cre
diderūt in eū discipuli eius futuri scd̄m quos dā. sꝫ p̄sentes s̄m alios
qui tūc credebāt. sꝫ tūc viso miraculo magis crediderūt Et sic pꝫ lrā

¶ De triplici matrimonio.

¶ Sicut pꝫ in hoc euāgelio agit de nuptijs ex mrīmonio celebra
tis. et ideo sciendū ꝙ triplex ē matrimoniū scꝫ carnale int virum et O
vxorē. spūale int aīam et deū. sacramētale inter filiū dei et hūanā na
turā. siue inter christū et eccl'iam. De quo dicit apl's eph. v. Sacra
mentū hoc magnū est. ego aūt dico in xp̄o et i eccl'ia ¶ Primū g̊ ē
matrimoniū carnale inter viꝝ et vxorē cui⁹ nuptie in p̄nti descri
bunt. Circa qd̄ ad p̄ns ꝯsideranda octo ꝯcurrūt scꝫ necessitas. excel P
lentia. varietas. effectus. motiuū. ꝯuersatiuū. sepatm̄ quo ad q̄d. et
sepatm̄ simplicit. ¶ Primo g̊ ꝯsiderandū est de ei⁹ necessitate. Est
em̄ sacramentū necessitatis. Sic em̄ baptism⁹ ē sacramentū necessa
rium ad salutē. iuxta illud ioh. iij. nisi q̄s rena. su. ꝛc. sic matrimoniū
est necessariū vniuerso licet nō sit necessariū alicui homi. qꝛ sine ip̄o
mūd⁹ deficeret. Et iō in veteri testamēto erat in p̄cepto Gen̄. j. Cre
scite et mul. et re. t. Ex quo maīfeste pꝫ ꝙ est bonū. qꝛ ipossibile est
esse malū illud sine quo mūdus esse nō potest. et qd̄ deus p̄cepit
fieri. ¶ Secūdo videndū est de eius excellētia et bonitate. Excedit Q
em̄ alia sacramēta quātū ad sex. Primo q̄ꝫtu ad ꝑpetuitatē. qꝛ ante
om̄ia sacramēta a p̄cipio mūdi institutū est. et vsqꝫ ad finē mundi
durabit. Secūdo quātū ad locū et ad statū vbi et in quo fuit insti
tutū. qꝛ in ꝑadiso et in statu inocentie. Alia aūt sacramēta i valle h⁹
miserie sunt instituta. et i statu corruptōis et peccati. et vt quedam
medicine aīe lāguētis. vt pꝫ i ꝑabola de sauciato et samaritano. Que
re in sermōe. xiij. post trinitatis. Tercō quātū ad significatōeꝫ. qꝛ si
gnificat matrimonium vel ꝯiunctionem christi cum eccl'ia. Eph. v.

Sacramētum hoc magnū ē·ego dico in ecclesia et in christo·Quar
to quantū ad nobilissimā virtutē·quā deus excellent posuit ibi scz
amorē et caritatē Gen·ij·Quāobrem relin·ho·patrē et matrē et ad
here·vx·s·Propterea formauit deꝰ mulierē de osse viri· vt fortiter
sic se diligeret eam·Eph·v·Viri debēt diligere vxores·s· vt cor·sua
Quīto quātū ad desideriū naturale qd nō potest esse malū ·qr ostē
deret maliciā instituētis naturā·qd est ipossibile·Oīs āt hō natura
liter desiderat matrimonij copulā vt ppetuet in filijs·qr in se ppetu
us esse nō potest·Sexto quātū ad honorē quē christꝰ matrimio ex
hibuit·Nam matrē virginē voluit desponsari·cū nō esset necesse vt
de matre desponsata nasceret·Et ad nuptias inuitatꝰ cum discipulis
suis iuit et ipas maiestatis sue pntia honorauit·et primū miraculū
Ribi fecit ꝓpt qd omes ꝯuiuas letificauit Tercio videndū ē de eiꝰ
varietate que attendit quantū ad quinqꝫ·Prīo quātū ad discretōz
psonaꝝ·qr a pricipio mūdi vsqꝫ ad moysen solū mat et filia sunt ex
cepte·ne mater cū filio·vel pater cū filia in matrimonio iungerent·
qd patet p hoc qd dicit gen·ij·Quāobrem relin·hō patrē et matrez
Ergo nec filia patrē nec mat filiū accipere poterat·Sz p legē moy
si·xvj·psone sunt excepte·scz mater et nouerca·socrꝰ et nurꝰ·filia et
pūigna·soror carnalis·amita et matertera·neptis scz filia fratris car
nalis et sororis·aua scz mater patris vel matris ·filia filie·et filia filij·
vxor patrui et auūculi·vxor fratris carnalis·nisi in caū scz qn frater
sine liberis moreret·Et hec lex in ppl'o dei vsqꝫ mō durat·Sz gre·pa·
ad supradicta addidit vt amicicie int fideles longius ꝓtraherent et
latius extenderent·Et fecit statutū vt vsqꝫ ad quartū gradū inclusi
ue nō possent matrimoniū ꝯtrahere ·Primꝰ gradꝰ est frater car
nalis et soror·Secūdꝰ filij ipoꝝ·Tercius filij filioꝝ Quartꝰ filij ne
potū·Et qr vnus papa potest tm quantū aliꝰ·ideo sup illo statuto
gregorij potest alius papa dispensare vt frequēter videmꝰ·In pso
nis aūt a moyse excepris dispensare nō potest· Secūdo quātum
ad pluralitatē et vnitatē vxorū·Nam a principio mūdi vna fuit cō
cessa vni·Erant inqt duo i carne vna·gen·ij·Quia vir et vxor quan
tum ad actū mrimonij ad equalia iudicant· qr vir nō habz potesta
tē sui corpis sz vxor·et ecōuerso vt dicit apl'us·j·coꝝ·vij·Sz lamech
cepit habē plures vxores vt pz gen·iiij·Et qr totus mūdꝰ defluxe
rat ad pluralitatē vxoꝝ·ꝓpt qd genus hūanū magis multiplicabat
ideo deus pmisit ppl'o suo plures vxores habere vt magis multi
plicarent et crescerent·et hoc vsqꝫ ad christū fuit ꝯcessum·qui eli
gens populū spūalez et dimittēs carnalē ꝯiūxit ꝯiugiū ad primuz
statū·vt esset solū vnus vniꝰ vxoris vir vt magis spiritui vacaret·

quia vt di·ioh·vj·Spiritꝰ est qui viuificat·caro aūt n̄ ꝓdest quicq̄z
¶Tercō quantū ad libellū repudij quē licebat dari in veteri testa-
mēto·vt pz deut·xxiiij·Non aūt ī nouo·Math·xj·Qd̄ deus ꝯiunxit
hō nō sepat Similiter aque amarissime d̄ q̄bꝫ habet̄ nu·v· quas de
bebat bibere vxor suspecta viro de adulterio mō nec fieri debent·
nec bibi·et vxorē suspectā n̄ p̄t vir aliquo expimēto ꝓbare ¶Quar
to quantū ad meritū·qꝛ in veteri testamēto nō erat maioris meri-
ti virginitas et ꝯtinētia vidualis q̄z mrīmoniū Aug·Celibatꝰ iohis
baptiste nō p̄fert̄ nuptijs abrae·tm̄ em̄ patriarche et ꝓphete matri-
monio merebant̄·quantū mō in virginitate et viduitate viuentes
Sz in nouo testamēto vtraqꝫ ē maioris meriti q̄z matrimoniū·Nā
statui mrīmoniali reddit̄ fructus tricesimꝰ Math·xiij·Dabāt fru-
ctum·aliud centesimū·aliud sexagesimū·aliud tricesimū Beda·Nūc
aūt bona est castitas ꝯiugalis ·melior ꝯtinentia vidualis ·optima
pfectio virginalis ¶Quinto quātū ad p̄ceptū et indulgentiā·qꝛ ī
veteri testamēto erat sub p̄cepto·Gen̄·j·Crescite et multi·et reple-
lio·j·coꝝ·vij·Bonū est homī mulierē nō tangere ·Et infra ·Propt̄
fornicatōz aūt vn·vx·s·ha·Hoc aūt dico s̄m īdulgentiā et nō s̄m im-
pium·Et infra·De virginibꝫ p̄cep·n̄·ha·con·aūt do·Et infra·Ego āt
pco si similiter nubat·Et infra·Beatior āt erit si sic pmāserit s̄m me
um ꝯsiliū. Vn̄ modo ꝓ magno bono ꝯsulit̄ hoī ī virgitate ꝑmane
re·qꝛ mulier innupta et vgo co·que dei sunt et qūo placeat deo vt
sit sancta mē·et coꝛ·Que aūt nupta ē cogitat q̄ mūdi sunt quo·pla-
viro·vt ibidē dicit apl̄us· ¶Quarto videndū ē de eo qd̄ efficit ꝯiu
giū·Et dicendū est ꝙ ꝯsensus exp̄ssus volūtarie et nō ficte vel coa
cte p verba de p̄senti vel p nutū si sit mutꝰ efficit matrimoniū·car-
nis aūt copula ip̄m ꝯsummat·Alia aūt que p̄cedunt vt ꝓmissio de
accipiēdo sunt sponsalia·nec efficiūt matrimoniū·Similit̄ que comi
tant̄ vt missio anuli que ē signū matrimonij·et instrumentū et oīa
alia que obseruant̄ in mrīmonio sunt quedā solennitates matrimo
nij·et nō efficiūt mrīmoniū·Cōsensus aūt ille est in cohabitatōez p-
petuā·et in copulā carnalē· ¶Quintū ē q̄d debeat mouere ad ꝯtra
hendū·et qualis vxor debeat queri·Ad primū dicendū ē ꝙ tria de- S
bent mouere ad ꝯtrahendū scz ꝓles vt habeant̄ filij qui sancte nu-
triant̄ et efficiant̄ filij dei et p ꝯsequēs heredes vite eterne ·Quia si
filij et heredes ro·viij·Secūdū est vt fornicatō vitet̄·j·coꝝ·vij·Pro
pter foꝛ·aūt vn·vx·s·ha·et vnaqueqꝫ virū suū·Qꝛ me·est nu·q̄z vri·
vt ibidē dicit̄·Terciū est mutua obsecutio·qꝛ nemo sibi satis ē·Gen̄·
ij·Non est bonū ho·es·so·fa·ei·ad·sibi simile·Ecc̄·xxxvj·Vbi non est

mulier ingemiscit eger. Est em̄ hō aīmal naturaliter sociale. Ad secū
dum dicendū q̄ eoꝝ qui vxores accipiūt. quidā sunt lasciui et vani
et hi in vxoribꝫ nō querūt nisi pulcritudinē. Quidaꝫ sunt auari et cu
pidi et hi nō querūt nisi diuitias. Quidā sunt sapientes et discreti.
et hi querūt principalit̄ vxores bonas. Primi stulte faciūt. q̄ vtplu
rimū pulcritudo in muliere piculosa est. Vn̄ quidā phs querit si vir
debeat ducere vxorē turpem aut pulcrā. Et rn̄det q̄ pulcra cito ada
matur. turpis aūt facile ꝯtemnit̄. Difficile est aūt custodire quam
om̄s amant. ꝫ molestū est possidere quā nemo dignat̄ habere Mi
nori aūt miseria deformis habet̄ q̄ꝫ pulcra seruet̄. Et ido nec nimis
turpis. nec nimis formosa vxor querēda est. et plus turpis q̄ꝫ ni
mis formosa. Secūdi scꝫ cupidi īprudēter agūt. Vn̄ chris. Tu iuuē
nis qn̄ vxorē ducere vis. noli querē diuitē. ꝫ bene morigeratam. q̄
boni mores frequēter acquirūt diuitias. Diuitie aūt bonos mores
nunq̄ꝫ fecerūt. Querit theofrast⁹ phs quid sit melius ducere vxorē
pauperem vel diuitē. Et respondet q̄ pauperē alere difficile est. diui
tem ferre tormentū ē. Diues em̄ magnā arrogantiā habꝫ in domo
Et ideo vt dicit salomō. ꝓuer. xxj. Melius est sedere in angulo do
matis q̄ꝫ cū muliere litigiosa. et in domo ꝯmuni. Tercij aūt scꝫ sapi
entes optime faciūt. qui querūt in vxoribꝫ sapientiā et bonitatem.
q̄ sapiens mulier edificat domū suaꝫ. Insipiēs vero extructam ma
nibus destruet. vt dicit̄ ꝓuer. xiiij. Et ecc̄. xxvj. Sic̄ sol oriens ī mun
do in altissimis dei. sic mulieris bone species in ornamentū domus
sue. Vnde ī quibusdā terris est ꝯsuetudo q̄ cereus accensus ponit̄ ī
manibꝫ spōse dū intrat domū viri. Et iteꝝ ī eodē. xxxvj. Qui possi
det mulierē bonā inchoat possessionē. Vn̄ in quibusdā terris sporta
ri⁹ plen⁹ frumēto ī manibꝫ spōse dū intrat domū tradit̄ qd̄ ipa spar
git p domū in signū abundantie. Et ideo ecc̄. xxvj. dicit̄. Mulieris
bone beatus vir. Nō dixit mulieris diuitis vel pulcre. Et hoc est a
deo ꝯgnoscendū. ꝓuer. xix. Dom⁹ et diuitie dant̄ a patribꝫ. a dn̄o
aūt ꝓprie vxor prudens. Beat⁹ g̊ vir qui inuenit vxorē bonā. et in
felicissim⁹ q̄ accipit malā. Et nota q̄ bonitas puelle ꝯgnoscit̄ in mo
ribꝫ. et si habet honestos et ꝓbos pentes. et maxime matrē. Chris.
Debꝫ em̄ puella esse timorata et verecūda. sine quibꝫ pata ē ad om
ne malū. Sexto videndū ē q̄uo vir et vxor debēt ꝯuersari. vt eoꝝ
matrimoniū sit deo acceptū et fructū tricesimū mereant̄. Ad qd̄ di
cendū. q̄ sex modis debent adinuicē ꝯuersari ꝓut ex hoc euāgelio
colligit̄. Primo debēt amabiliter ꝯuersari vt vn⁹ ꝯiugū diligat
alteꝝ sic̄ seip̄m Eph. v. Singuli aūt vnusquisqꝫ sic̄ seip̄m suā vxorem
diligat. Et hoc innuit̄. q̄ hec nuptie dicunt̄ facte in chana galilee. q̄

interp̄tatur zelus. Zelus aūt est intensus amor viri ad mulierem.
Vñ zelotipus vocat̄ qui nimis diligit vxorē. Debz aūt zelus esse tē
patus. Quidā aūt nimis excedūt in zelo vxoꝝ et ecōuerso. Quidam
nimis sunt remissi nihil zelātes vxores neq; vxores viros. sed vtrū
q; est malū. Debet etiā zel⁹ siue amor esse p̄cordialis et singularis
vt ex corde se diligant et nullū aliū tm̄. et hoc signat̄ p anulum qui
mittit̄ digito sponse. qui debet esse vn⁹ et singularis. et debet mitti
in digito quarto. in quo est quedā vena q̄ respondet cordi. Quidaz
aūt multū deficiūt et a p̄cordiali et singulari amore vxoꝝ. et ecōuer
so vxores ¶ Secūdo debent ꝯuersari cū timore dei. qꝛ q̄ sine timore
dei matrimonio vtunt̄ et ꝯmiscent̄ vt insensata iumēta. dyabol⁹ hz
potestatē sup eos. et eoꝝ matrimoniū nō ē ad salutē. sed ad ꝑniciez
vt angelus thobie iuniori dixit vt patz in septē viris quos omnes
dyabolus interfecit. vt pz tho. iij. Et ideo multū timere debēt spon:
se facere molias et facturas. et alia que mr̄imonio aduersant̄. et ma
xime deo displicent. qꝛ p hoc dyabol⁹ accipit potestatē sup eos. Et
hoc innuit̄ q̄ erat ibi mater iesu scz salutis. Mater salutis est timor
dei ¶ Tercō debent ꝯuersari salubriter vt vn⁹ iuuet alteꝝ et ꝯfor:
tet ad salutē. Qd̄ ostendit apl̄us. j. coꝝ. vij. dicēs. Sanctificat⁹ est
em̄ vir infidelis p mulierē fidelē. et sctīficata ē mulier īfidelis p viꝝ
fidelem. Sic em̄ vn⁹ iuuat aliū ī corpalibꝫ. ita debet iuuare ī spiritua
libꝫ. Ve g̊ illis q̄ sunt causa ꝑditōnis viroꝝ et ip̄os iuuāt ꝑdere Et h̄
inuit̄ p hoc q̄ ibi fuit iesus. id ē salus ¶ Quarto debēt cōuersari cō
cordit̄ vt vnus ꝯcordet cū altero in bono. Ecc̄. xxv. In tribꝫ benepla
citū est spiritui meo q̄ sunt ꝓbata coram deo et homībꝫ. Cōcordia
fratrū. amor ꝓximoꝝ. et vir et vxor sibi bene ꝯsentiētes. Et nota q̄
dicit bene ꝯsentiētes. qꝛ in nullo malo vn⁹ alteri debet consentire.
Hoc notat̄ p hoc q̄ ibi fuerūt discipuli iesu. quibꝫ erat vnū cor et aī
ma vna in dn̄o. vt dicit̄ act. iiij. Si g̊ litigiose viuant magna pena ē
Prouer. xix. Tecta iugiter ꝑstillātia litigiosa mulier. ¶ Quinto de:
bent ꝯuersari patient̄ vt vn⁹ eoꝝ supportet defectū alteri⁹ et patien
ter toleret. Eph̄. iiij. Supportātes inuicē in caritate. Gall̄. vj. Alter al:
teri⁹ onera portate. et sic adim. le. christi. Vñ de socrate legit̄ q̄ due
vxores eius semel irate et valde cōcitate verberauerūt eum. et ip̄e
egrediens domū sedit extra iuxta murū dom⁹. et vxores ꝓiecerūt
aquā putridā sup eum. Qui ait. Sciebā q̄ post tonitrua debebat se:
qui pluuia. Et abscessit. Multi em̄ valde defectuosi sunt et tn̄ modi:
cū defectū vxorū tolerare nō pn̄t. Et nota q̄ mulier est formata de
costa pectoris viri. et nō de pede qꝛ nō debz suppeditari vt famula
s̄ teneri vt socia. Et maxime ꝯiugibꝫ est virtus patientie necessaria.

quia matrimoniū multa incōmoda et aduersa circumstāt. j. coꝝ. vij
Tribulatōem tñ carnis habebūt huiōi. scz ꝯiuges. In cui⁹ signum
in quibusdā terris scutum portat̄ ante sponsam quādo vadit ad vi-
rum. et vir collaphis ceditur qñ subarrat sponsam. Et hoc innuit̄ ꝙ
in cōuiuio defecit vinū. et ꝯiuges patient̄ tulerūt nec murmurasse
legunt̄. Multi statim murmurāt ꝓpter quēcunq; defectū. et maledi
cūt illi qui matrimoniū ꝓcurauit. Cōtra quos sap̄. j. Custodite vos
a murmuratōe q̄ nihil ꝓdest. ¶ Sexto debent ꝯuersari honeste et
caste vt eoꝝ ꝯcupiscentia tota infra claustra matrimonij restringa
tur. et ī seinuicē sint ꝯtēti. nec alios nec alias ꝯcupiscant. Debēt eti
am honeste seip̄is vti et solum naturali modo. j. coꝝ. viij. Vir vxori
debitū reddat. et similit̄ vxor viro. et nolite fraudare inuicez. nisi ex
cōsensu forte vt vacetis oratōni. Non em̄ in om̄i tp̄e debent ꝯmi-
sceri. sed ī solēnitatib; debent orōni vacare. Hoc inuit̄ p hoc ꝙ aqua
in vinū ꝯuersa est. Tunc ī matrimonio aqua que ē fluxibilis ī vinū
qd̄ est restrictiuū ꝯuertitur qñ ꝯcupiscentia carnis que valde fluxi
bilis est restringit̄ et intra claustra matrimonij coartat̄. vt solum
adinuicē et nulli alij velint penit⁹ ꝯmisceri ¶ Septimo videndū ē de
Vsepatōne ꝯiugum quantū ad thoꝝ et cohabitatōz. Et dicendū ꝙ ta
lis sepatio duob; mōis fieri ꝯtigit. Prīo ex vtriusq; ꝯsensu. vt qñ
vn⁹ vl̄ ambo ꝯsentiunt penitētiā agere et aliquā religionē intrant
vt dicit apl̄us. j. coꝝ. vj. Nisi inq̄t ex ꝯsensu vt vacetis orōni. Secū-
do ex culpa vni⁹ eoꝝ. vt qñ alter eoꝝ fornicat⁹ est. et p̄t ꝓbari. tunc
em̄ reliquus ꝯiugum p̄t ab eo separi. Si aūt ambo fornicati sunt ñ
possunt abinuicē separi. qꝛ quilib; est in culpa. nec vnus ꝯtra alium
habet ius querele. Hoc idem accidit ī fornicatōe spūali q̄ ꝯmittitur
recedēdo a fide. vt si alt̄ ꝯiugū hētic⁹ efficiat̄. qꝛ tūc ptātē sup vxorē
ꝑdit. et ecōuerso. ¶ Octauo videndū ē de totali ꝯiugū sepatōe. ita
ꝙ vterq; nō possit alteri copulari. Et dicenduz ꝙ tale diuortiū p̄t in
duodecī casib; celebrari. qui ī his versib; ꝯtinent̄. Error. ꝯdicio. vo-
tum. ꝯgnatio. crimē. Cultus disparitas. vis. ordo. ligamē. honestas
Si sis affinis. si forte coire nequibis. Hec dirimūt facta et impedi-
unt facienda. Prim⁹ ergo casus est error ꝑsone. vt si ꝯsensi accipere
filiam petri iuniorē. et ip̄e dedit maiorem. sic̄ fecit laban iacob. vnde
iacob de mane ꝯgnita veritate poterat dimittere liam. ꝓpt̄ scanda
lū aūt bonū est facē sicut iacob. Secund⁹ casus est error ꝯdicionis
quando scz vxor creditur esse libera et est serua. et ecōuerso de viro
sed error qualitatis vel fortune nō impedit. vt qñ credit̄ esse virgo
vel sapiens. vel sana. vel diues. vel hiuōi. et hoc nō est. Terci⁹ casus
est votum solēne. quod p susceptionez sacri ordīs. vel p ingressionē

religionis solēnisatur·sed votum simplex licet impediat contrahen
dum·tamen nō dirimit ꝯtractum·non tñ potest debitū petere licet
possit reddere·qui huiōi simplex votū fecit·Quartus casus ē cogna
tio spūalis que cōtrahitur in baptismo et cōfirmatione· vt quando
tenes filiam alicui⁹ ad baptismū·vel cōfirmationē·tunc illam tu non
potes accipere nec aliquis filioꝝ tuoꝝ·Et si sit masculus quez tenui:
sti non potest accipere aliquam filiarum tuarum·Et simile est de co
gnatione legali scz de filijs adoptiuis·Quintus casus est crimen·
puta quando vir anteq̄z esset sua vxor·sed vxor alterius·ꝓmisit ꝙ
si moreret vir ei⁹ accipiet eā in vxorē vt fornicaret cū ea·et postea
fornicat⁹ē cū ea et maxīe si vn⁹ ł ābo postea machiati sunt ī mortē
viri prioris·vel vxoris mechi Sextus est disparitas cultus·qꝛ inter
christianum et quamcūqꝫ aliam nō baptisatam·non potest esse con:
iugium·cum baptismus sit ianua sacramentoꝝ·Et similiter si aliquis
infidelis cōuertatur ad fidem et vxor nollet conuerti·potest accipe
re aliam vxorem·Et similiter est de vxore·qꝛ non est conuentio lu
cis ad tenebras·neqꝫ christi ad belial vt dicit apostolus secunda
coꝝ·vj·Septimus casus est vis·vt quando aliquis timore coa:
ctus accipit aliquam·si enim postea quando est in tuto non con:
sentit·potest dimittere·eam quia in matrimonia debent esse libera
Octau⁹ casus ē sacer ordo apud latinos tantū sed non apud gre:
cos·Nonus casus est ligamē alicui⁹ religioīs cui ꝑ obedientiā ē li
gatus·Decim⁹ est iusticia publice honestatis que ꝯtrahit in spon
salibꝫ·qꝛ puella desponsata vni ꝑ verba de futuro·nunq̄z p̄t nubere
alicui de pentela illi⁹ vsqꝫ ad quartā generatōz īclusiue·si ꝯtīgat illū
mori vel alit impediri vt nō accipiat eā·et ecōuerso de viro·Vndeci
m⁹ casus ē affinitas siue parētela vsqꝫ ad quartā generatōz īclusiue
Duodecim⁹ casus ē īpotētia coit⁹·vñ qñ vir ꝓpt maleficiū·ł ꝓpt fri:
giditatē·vel ꝓpt qd̄cūqꝫ aliud impedimētū ñ p̄t cuz vxore coire tūc
em̄ possunt separi si volunt·Possumus aūt addere vnum alium ca
sum qui est mors· que matrimonium separat·Si enim resurgeret
non teneretur alter reaccipere illam·Et sic patz de matrimonio car
nali·Secundum est matrimonium spirituale inter deum et fide:
lem animam·quod celebratur in baptismi collatione·tunc em̄ aīma
abrenunciat dyabolo et pompis eius·et fidei anulo subarratur·qꝛ
deo et in deum credere se profitetur·et veste polimita et talari sci:
licet virtutum et donorum spiritussancti·que vestis nuptialis a
christo dicitur mathei·vicesimosecundo·induitur et ornatur·Vnde
btā agnes ait·Anulo suo subarrauit me·et imensis mo·or·m·Osee·
·ij·Sponsabo te mihi in fide·Et tūc deus insepabilit ꝑ grām eidem

ꝯiungit donec ſponſo fidē ſponſa ſeruat· Vnde mutus ab ea ſepat·
Hoc matrimoniū p penitentiā reconiungit et reficitur·ſi fuerit p fo
micationē cum dyabolo q̄ in oī peccato mortali cōmittit p diuoꝛ
tiū ſepatū· Oſee·ij· Sponſabo te mihi in iuſticia·et iudicō·i·i penite
tia·in qua hō facit opa iuſticie·et ſeipm iudicat vt a dño nō iudicet
Hiere·iij· Tu fornicata es cū amatoribꝫ multis tamē reuertē et ego
ſuſcipiā te· Idem·xxxj· In caritate ppe·di·te·et ideo attē·t·mi· Nunq̄
em aīa rediret ad deū miſi traheret ab eo· joh·vj· Nemo pt venire
ad me miſi pater·m·traxerit eū· Hoc matrimoniū in religioms aſſu
ptōne ꝓficit in q̄ aīa ſpualius deo ꝯiungit et magis obligat eid e
Sicut em in matrimonio carnali mulier relin·patriā et pen·et totam
ſpem ſuā ponit in viro·ſic in ingreſſu religionis hō relinq̄t patriā et
pentes et totū mundū·et ad deū ꝯfugit·et ſub eius ſpe et ꝓtectōe
in poſterꝫ viuit· Hiere·xvij· Benedict⁹ vir qui ꝯfidit in dño·et erit
dñs fiducia eius· Itē ſicut ſpōſa dum vadit ad virū induit nouas ve
ſtes·ſic mtrās religionē induit nouū veſtimētorꝫ gen⁹·qđ ad humi
litatis et penitētie indiciū ſancti prēs ſanxerūt· Itē ſic ꝑſona ſtat de
inceps ſub ꝑcepto viri et quidq̄d habet poſſidet ꝯmune cum viro
et ab oī alio homīe ꝯtinentiā ꝓmittit·ſic intrans religionē ꝓmit
tit obedientiā prelato loco dei·et nihil poteſt deinceps ꝓprīū poſſi
dere· Debet etiā manere in ꝑpetua caſtitate In his tribꝫ obedientia
abrenūciatōe ꝓprij·et caſtitate ꝑpetua hoc matrimoniū ſubſtantia
liter ꝯſiſtit· Et ſic patz q̄ hoc matrimoniū celebrat in baptiſmo·repa
ratur in penitētia·et ꝓficitur in religione· Et nota q̄ in matrimo
nio ſpirituali debent tria bona ſicut i carnali matrimonio inueniri·q̄
ſunt fides ꝑles et ſacramentū· Fides vt aia fidem ſeruet deo quam
in baptiſmo ꝓmiſit·et nunq̄z p peccatū mortale cū dyabolo fornice
tur·qđ nō facit aīa peccatoris· Eſa·lvij· Iuxta me diſcoopuiſti te
et ſuſcepiſti adulterꝫ· Item debet ibi eſſe ꝑles bonorꝫ operū q̄ ſunt
filij aime Eſa·xxvij· A facie tua dñe ꝯcepimus et quaſi ꝑturiui⁹ et
peperim⁹ ſpiritū·id eſt·bona ſpualia· Item debet ibi eſſe ſacramen
tum vt nunq̄z a deo ſepetur· Oſee·ij· Sponſabo te mihi i ſempiter
num· Joh·xv· Manete in me·qz ſi q̄s in me nō mā·mittetur foras·
Et nota q̄ hoc matrimoniū ſpirituale celebratur in chana galilee·
id eſt in zelo tranſmigratōnis·cū de vicijs ad virtutes et de mūdo
ad celum tranſitur·tunc em anima deo ꝯiungitur tanq̄z ſponſa·
Item in hoc matrimonio eſt ieſus·id eſt·ſalus anime et vite· In
nullo autem alio contubernio inuenitur ſalus miſi in matrimonio
et ꝯiunctione anime ad deum·et omnia ſalutifera ad hanc ſalu
tem ordinantur·propter hoc enim factus eſt mundus·factus

est homo·et facta sunt om̄ia Ioh·j· Oīa ꝓpt̄ ip̄z facta sunt et·s·ꝛc·
id est ꝓpter salutem que ī ip̄o ꝯsistit·qꝛ ip̄e ē initiū et principiū oīm
Iesus em̄ saluator et salus interp̄tatur· Item ibi est mater iesu·id ē
mater salutis·scz timor dei castus et sanct⁹ p quē hō declinat a ma-
lo et facit bonū· De primo ꝓuer·xv· In timore dn̄i declinet om̄is a
malo· De·ij·ecc̄·xv· Qui ti·de·fa·bo· Et iō qui sine timore ē·iustificari
nō poterit·vt dicit̄ in eodē·j·c· Recte g̊ timor dicit̄ mater salutis ·qꝛ
peccatū excludit·et bonū opatur in quo salus ꝯsistit Item sunt ibi
duodecim discipuli·id ē·duodeci virtutes que fuerūt in discipulis
iesu Nā primo est ibi fides apl̄ica que pfecte in apl̄is fuit · Math·
xvj· Tu es christ⁹ fili⁹ dei viui·dixit petrus·similit̄ om̄es dixerunt ·
Hoc em̄ matrimoniū ī fide celebrat̄ vt dictū est· Secūdo ē ibi spes
apl̄ica· Ioh·vj· Dn̄e ad quē ibim⁹· Quasi·d· Spes nrā in te est · Sic
aīma deo ꝯiuncta totā spem suā ponit in deū·et ip̄m sequit̄ puro
corde·p̄s· In te dn̄e sp·nō ꝯfun·ine· Tercō ē ibi caritas apl̄ica Ioh·
xj· Eam⁹ et nos vt mori·cū ip̄o· Sic aīma deo desponsata sup om̄ia
diligit deū·et om̄ia diligit ꝓpter ip̄m·sic̄ sponsa diligit virū et om̄s
ꝯsanguineos viri· Quarto ē ibi obedientia ꝓmpta q̄ fuit int̄ apl̄os
qꝛ statim ad vni⁹ vocis christi iussionē secuti sunt eū·vt pz math·iiij
Sic aīma deo copulata obedit oīb⁹ p̄ceptis dei·sic̄ bona vxor viro
Luc̄·vij· Dico huic vade et vadit·et seruo meo fac hoc et facit· Quī-
to est ibi eleuatio mentis a terrenis·et ꝯuersatio celestis ·que fuit ī
apl̄is· Phil· Nostra ꝯuersatō in ce·ē· Sic aīa deo desponsata habi
tat in celestib⁹ vbi ē sponsus su⁹· Qꝛ vt dicit aug̊· Aīa est poti⁹ vbi
amat q̄z vbi aīat· Qꝛ g̊ spōsus su⁹ quē sup oīa diligit ē ī celo ·iō ip̄a
p spm̄sanctū eleuat̄ ad celū Ezech·iij· Eleuauit me spūs inter celū et
terrā Sexto ibi est plena iusticia p quā apl̄i om̄ib⁹ que sua sunt red
diderūt·deo honorē·sibiip̄is sanctitatē·et ꝓximo obsequiū et bonā
voluntatē Sic aīma deo ꝯiuncta reddit deo que dei sunt ·et cesari q̄
sunt cesaris· Ro·xiij· Reddite om̄ib⁹ debita·cui tributū tributū ·cui
vectigal vectigal·cui honorē honorē· Si em̄ inueniret̄ a sponso de
bitis obligata nō traduceret eā Septimo est ibi abundantia spūs
que fuit in apl̄is Act·ij· Repleti sunt om̄es spiritusancto· Sic aīma
deo ꝯiuncta·exquo scit sponsuz suum spiritū esse·iuxta illud ioh·iiij
spiritus est deus·nititur quantū potest spūaliter viuere·et in spiri-
tum transformari·et spiritualib⁹ abundare Debet etiā matrimoniū
spirituale sicut et carnale in abundantia celebrari · Gall·v · Spiritu
am·et desi·car·non pfi· Octauo est ibi fortitudo siue patiētia firma
que fuit in apostolis· Luc̄·decimo· Ecce ego mit·v·sicut oues in me-
lu· In eodē·xxj · In patientia vestra possidebitis aīas ve· Sic aīa deo

coniuncta propter nulla aduersa quam sponsus permittit ei euenire separat ab eo
Ro. viij. Quid nos sep. a. ca. christi. q. d. nihil. imo reputat se beatam
si pro amore sponsi patiatur aliquid aduersi. Act. v. Ibant ap. gau. a. con
spe. con. quam dig. ha. sunt pro no. ie. contu. pa. Nono est ibi edificatio proxi
morum que fuit in apostolis. Math. v. Vos estis lux mundi. Sic anima deo
coniuncta propter amorem sponsi edificat verbo et exemplo vt propter ipsa
ab omnibus ametur. Ro. xij. Prouidentes bona non tantum coram deo sed etiam
co. ho. j. thi. iiij. Exemplum esto fidelium in verbo in conuersatione. in ca
ritate. in fide. in castitate. Decimo est ibi victoria plena de inimicis
que fuit in apostolis. Luc. x. Reuersi sunt autem septuaginta duo disci
d. Domine etiam demonia subijciuntur nobis in nomine tuo. Sic anima spon
sa dei omnes persuasiones dyaboli superat resistendo. quibus ei persuadet
vt per peccatum mortale secum fornicetur. Iac. iiij. Resistite et fu. a vobis.
Vincit enim mundum ipsum odiendo et fugiendo. quia sponsum suum christum
occidit. vincit etiam carnem ipsam macerando et domando. quia a deo spon
so suo ipsa retrahere nititur. j. cor. ix. Castigo corpus me. et in sed. re. Vn
decimo est ibi concordia et vnitas animorum. que fuit in apostolis. Act. iiij.
Erat illis cor vnum et anima vna in domino. Sic anima sponsa dei vnum est cum deo
et habet cum ipso idem velle et idem nolle. Et ideo omnia mandata eius implet. ps. Ad
omnia man. t. diri. j. cor. vj. Qui adheret deo vnus spiritus est. Duodecimo est
ibi communio rerum sicut in apostolis fuit. quibus erant omnia communia et distri
buebatur vnicuique prout opus erat. vt dicitur act. ij. Sic anima sponsa chri
sti omnia habet communia cum deo. Et ideo petentibus se ex parte dei bona sua lar
gitur. quia ipse in persona illorum se recipere profitetur. Math. xxv Quod vni ex mi
m. fe. m. fe. ¶ In hoc matrimonio debet anima sponsa christi habere ydrias
aque. id est lacrimas oculorum et cordis. vt in eis sepe lauetur ne sponso
turpis appareat. iiij. re. v. Vade et la. se. in ior. ps. Lauabo per sin. no le
ctum meum etc. Sic lauit se magdalena et petrus. et ideo sponso innu
merabiliter placuerunt. Aque istius matrimonij. id est aduersa. et tribu
lationes. et tristicia. que in hoc matrimonio contigerint conuertentur in vinum
optimum gaudij et consolationis. Ioh. xvj. Tristicia vestra ver. in gau. ps. v
Transiuimus per ignem et aquam et eduxisti nos in refrigerium. Et sic patet
de matrimonio spirituali. ¶ Tertium est matrimonium sacramentale inter filium
dei et humanam naturam. quod fuit initiatum in patriarchis et prophetis quando
deus iurauit abraam et dauid quod de semine ipsorum carnem sumeret.
ps. cxxxj. Iurauit do. da. et non fru. eum. de fru. uen. t. po. sup se. t. Tunc
fuere istius matrimonij sponsalia celebrata. Fuit autem ratificatum in ga
brielis archangeli missione. tunc enim ratum et acceptum est fa
ctum tam ex parte dei ad consummandum matrimonium angelum mit
tentis. quam ex parte virginis que vices humane nature gerebat.

ꝯsentientis. Consummatū vero fuit dū filius dei humanam naturā id est. aīam et carnē in vtero virginali tanq̄z ī thalamo in vnitate ꝑsone sibi vniuit et copulauit. vt essent duo ī carne vna. id ē diuīa et humana naturam vna ꝑsona filij dei. Sic̄ in mr̄imonio carnali sunt duo in vna carne scz generāda. Vterus ḡ virginalis fuit isti⁹ cōnubij thalam⁹. vt dicit gre. p̄s. Ipe tanq̄z sponsus ꝓce. de tha. s. Fuit āt hec sponsa in domū viri introducta in christi ascēsione. Tūc em̄ humana natura ad dexterā dei pr̄is est parit̄ collocata tanq̄z dilecti sui sponsa. Et nota ꝙ incarnatio dei dicit̄ matrimoniū ꝓpter septē. Que require infra secūda dn̄ica post trinitatis in primo membro sermonis de euangelio ꝛc̄

De epistola sermo. xix.

Habentes donatōes s̄m grām q̄ data ē vobis differētes ꝛc̄. Ro. xij. Intellectus hui⁹ epl̄e dependet ex supioribꝫ. s. ex epl̄a dn̄ice p̄cedētis q̄ imediate supra hāc ponit̄ In qua on̄dit apl̄s ꝙ om̄es christiani sic̄ ad inuicem mēbra corpis naturalis sibiinuicē submīstrant in opatōibꝫ suis. ita fideles debēt gratijs sibi datis mutuo subueīre. Et ad hoc in pn̄ti epl̄a apostolus fideles inducit. Que quidē epl̄a scinditur ī tres ꝑtes. Primo docet qūo supiores scz qui habent aliquā excellentiā respectu alioꝝ et grām specialē. debent illaz gratiā alijs mīstrare. ibi. Habētes do. Secūdo on̄dit qūo equales se adinuicē debent habere. ibi. Dilectō sine sil̄atōne. Tercō on̄dit qūo etiā ad inimicos debem⁹ beniuolentiā demōstrare ibi. Benedicite ꝑse ꝛc̄. Prīo ḡ docet qūo supiores scz qui habēt excellentiā aliquā respectu alioꝝ et grām spēalem debēt illā alijs mīstrare. qꝛ sic̄ vnū membrū mīstrat alijs bonū suū sic fideles debent adinuicē facē. Et hoc ē. Haben. do. ꝛc̄. differētes id est. dona differētia. dico habētes s̄m grām q̄ data est vobis Mat̄. x. Gratis accepistis. gratis date Om̄ia em̄ bona sunt a gratia dei. Sitis sup. mēbra dei adinuicē. id est. in diuersis donis a dō vobis gratis collatis sitis sic̄ mēbra corpis. q̄ m̄bra bona sua sibi adinuicē ꝯiūgunt et sibi mutuo seruiūt. Et enumerat h̄ septez dona. Primū est ꝓphetia in dicendo occulta vel futura. Et hoc ē. siue ꝓphetiā sup. habeatis. et hoc secūdū rōem fidei. i. secūdū qd̄ exigit fides illoꝝ quibus ꝓphetatur et qui ꝓphetant et habent donū ꝓphetie. id est siue habeatis ꝓphetiam ꝓpter fidem vestrā siue ꝓpter fidem illoꝝ quibꝫ ꝓphetatis. sitis mēbꝝ alter alterius in prophetādo q̄ decēt. Et nota ꝙ a dono ꝓphetie incipit. qꝛ in primitīa eccl̄ia credētes accepto spū

sancto ꝓphetabant. Et accipit ꝓphetare ꝑ futa p̄dicere vel occulta
reuelare. ¶ Secundū est ministeriū in sacramenta eccl'ie mīstrando
Et hoc est. siue ministeriū habeatis sitis mēbrū ī mīstrando scz sacra
menta īferioribꝫ. j. coꝝ. iiij. Sic nos existimet hō vt mīstros christi
et dispensatores misterioꝝ dei. ¶ Terciū est doctrīa in ignorātes
docendo. Et hoc est. siue qui docet. id ē. docere est aptus. sit mēbrū
in doctrina illā alijs āministrādo. ꝓuer. xj. Qui abscōdit frumenta
maledicet a ꝑpl'is. benedictō aūt sup caput vendetiū Dañ. xij. Qui
ad iusticiā eru. mul. quasi stel. in ꝑpe. e. ¶ Quartū ē exhortatio ad ꝯ
silia implēda. Et hoc ē. q̄ exhortat. id ē. qui habꝫ grām exhortādi. id
est inducendi ꝑ efficax verbū et sanctā vitā suam alios ad maiora
scz cōsilia Tytū. ij. Nec loquere et exhor. ¶ Quintū est abundantia
reꝝ ad necessitatē pauperꝝ subleuandū. Et hoc est. qui tribuit. id ē.
qui habet vnde tribuat elemosinā corꝑalem pauꝑibꝫ sit membrū in
simplicitate dando illā. id est. solū ꝓ vita eterna. nihil aliud querens
in elemosina. ꝓuer. x. Simplicitas iustoꝝ dirigat eos Math. v. Ne
sciat sinistra q̄d faciat dextera tua. ¶ Sextū ē eminētia statꝰ ad ali
os gubernandū. Et hoc ē. qui p̄est scz alijs ꝑ grām p̄latōnis et regi
mīs. presit et sit membrū in solicitudīe. et primo sui. ij. thi. ij. Solici
te cura teip̄m ꝓbabilē exhibere deo cooꝑatorē incōfusibilē. Et post
Bea alioꝝ. p̄s. Ecce ñ dormitabit neqꝫ dor. q̄ cu. isra. Et nota ꝙ triplex
est solicitudo. Prima est mūdane curiositatis. que ꝓhibet math. vj.
Nolite soliciti esse dicen. q̄d mā. aut q̄d bi. Secūda ē hūane īfirmita
tis. q̄ indulget. j. coꝝ. vij. Qui cū vxore ē solicitꝰ est q̄ sunt mūdi quō
placeat vxori. Tercia ē diuīe circūspectōis scz solicitudo eoꝝ que ad
deū spectāt ꝑ se et ꝑ alijs. de q̄ hic dicit. et j. coꝝ. vij. Qui sine vx. ē
sol. ē q̄ sunt dei et quō pla. deo. Et p̄latis ꝯtēplatiuis p̄cipit. ij. thi. ij.
Solicite cura teip̄m ꝛc. vt supra. ¶ Septimū ē miseratō ad miseris
ꝯpatiendū. Et hoc ē. qui miseret. id ē. q̄ habꝫ donū miserēdi et ꝯpa
tiendi infirmis et vi oppressis. misereat et sit membrū in hilaritate.
Ecc. xxxv. In om̄i dato fac hilarē vultū tuū. In eodē. j. Inclina aurē
tuā pauperi sine tristicia. Quia hi. da. di. deus. ij. coꝝ. ix. Et nota ꝙ ꝑ
se est dare elemosinam pauperi. et ꝑ se est misereri. qꝛ elemosina re
spicit actū exteriorē. et misereri actū interiorē cordis. Est em̄ mise
reri miseris dare cor. Vnde vnuꝫ potest esse sine altero. Potest em̄
quis misereri sine dare elemosinā. Est ḡ misereri elemosina īterior
cordis. q̄ magis placet deo. ꝓuer. xxiij. Prebe fili mi cor. t. m. Et sic
patet primum ¶ Secundo ostendit apl's quō equales se ad inuicē
debent habere. Et ponit hic octo in quibus se equales ad inuicem
debent habere secundum deum viuere cupiētes Primū ē dilectio

vera et discreta quātum ad se·scz vt in se veram dilectionez habeāt
Dilectio aūt vera est qñ est sine simulatōne· Discreta vero est ·qñ in
pximo oditur culpa et diligit natura Et ꝫ ē·dilectō sine simulatōne
sup·vera et nō ficta·qz vt dicit in iob·xxxvj· Simulatores et callidi
ꝓuocant ira dei·j·iob·iij· Non diligam⁹ verbo neq; lingua·ꝫ ope et
veritate Odientes malū·adherētes bono·id ē dilectō vestra nō solū
sit vera·ꝫ etiā discreta·quod tūc est·qñdo eritis odientes malū i pxi
mo et adherētes bono ei⁹ p amorem·ps Qui diligitis do·odite ma
lum· Aug· Sic diligēdi sunt hoies vt eoz ñ diligant errores Se
cūdū est affectus dilectōis quātū ad alios vt scz sic quis habet dile
ctionez dei et pximi in seipo·ita velit pximū habē Et sic ipe diligit
pximū·ita velit reamari a pximo·Et hoc ē·caritatē fraternā inuicez
diligētes sitis· vt qlibz ñ tm alterz diligat·ꝫ ab illo rediligi appetat·
Iob·xv·Hoc ē pceptū in·vt diliga·inui·sic di·v·Quia sicut diligere
pximū ptinet ad salutem tuā·ita vt diligaris ab ipo ptinet ad salu:
tem ipius·quā sicut tuam debes diligere Math·xxij·Diliges pxi·
tu·sicut teipm· Tercū est opinio bona de pximo de pximo ·que
ostenditur in exhibitione honoris·Et hoc est·honore inuicē puenie:
entes sup·sitis·vt quilibet ostendat se sentire de altero qz sit venera
bilis et bonus Est em honor fm pbm reuerentia exhibita in testio
nium virtutis·Phil·ij·In humilitate superiores sibimuicez arbitrātes
·j·pe·ij·Omes honorate·Et hoc exigit amor si est in corde ·Qui em
veraciter diligit sine dubio honorat Ambro ·Nō ē amor fraternꝰ
nisi mutuis se puenīat obsequijs·Etiā viliores de ecclesijs honora:
re debem⁹·j·coz·xij·Que putam⁹ ignobiliora mēbra eē corpis his
abundantiorem honorē circūdamus Quartū est solicitudo pxi:
mo obsequendi in feruore spiritus·Sicut em prelati et qui presunt
debent circa subditos solicitari vt dictū ē·ita subditi admuicē debēt
esse soliciti in mutuis obsequijs exhibēdis Et hoc ē·solicitudie scz ex
hibendi qđ est vtile·nō sitis pigri·qz tale ē opus dei·qz vt dicit hie·
xlviij· Maledict⁹ qui fa·op·dei neg· Sed multi sunt đ quib dicitur
puer·xxvj· Sic hostium vertitur in cardine·sic piger in lectulo suo
Hec autē solicitudo debet esse in feruore spiritus qui est caritas ig
nis diuinus·i·thes·v· Spiritū nolite extīguere Quintū est bona
intentio in opibus bonis·vt scz in oībus bonis queram⁹ gloriaz
dei vt p ipis spem retributōnis eterne habeamus·Et hoc est·do:
mino seruientes·i quibus seruitis·vt i ommibus nihil nisi eius glo
riaz queratis·Math·v· Sic lu·lux·ve·co·ho·vt vi·op·v·bona et gli·
pa·v·q·xc· Vel secundum aliam literaz· Tempori seruientes scz sitis
id est·secūdū tpis exigentiam et oportunitatem pximo seruiatis·

Ecclesiastes·viij·Omni negocio tempus est et oportunitas·Et ad hoc faciendum vos moueat spes retributionis eterne vt in operibus sitis gaudentes spe·id est·bona gaudent faciatis propter spem retributionis eterne·vt si terreat labor alliceat merces Gen·xv·Ego ero merces·t·mag·nis Spe illius boni ad quod tenditis quidquid in via contingit gaudere debetis·

Sextum est patientia in aduersis·vt si a proximo molestemur·vel quecumque mala nos premant patientiam habeamus·Et hoc est in tribulatione patientes·Est enim patientia saccus meritorum·et quanto plus extenditur tanto plus capit·Math·xxj·In pa·ve·pos·ai·vrans·Quidam scindunt istum saccum·et ideo omnia merita effundunt·Aggei·j·Qui congregauit merces misit eos in saccum pertusum·Patientia enim in aduersis purgat animam et facit eam perfectam·Iac·j·Patientia opus perfectum habet vt sitis perfecti Et ideo beatus vir qui suffert temptationem·quia cum probatus fuerit accipiet corona vite·vt ibidem dicitur·

Septimum est orationum instantia·vt scilicet pro malis culpe amouendis·et pro bonis et necessarijs obtinendis orationi instemus·Et hoc est·orationi instantes sitis·j·thes·v·Sine intermissione o·j·pe·iiij·Estote prudentes et vigilate in orationibus·Pro nobis nanque et alijs orare debemus·Multa enim nos ad orandum impellunt scilicet abundantia malorum et periculorum que circumstant·quia totus mundus in maligno positus est·j·ioh·v Hic·Omnis homo a proximo suo se custodiat·et in omni fratri suo non habeat fiduciam·quia omnis frater supplantatus supplantabit·et omnis amicus fraudulenter incedet·Et debilitas virium ad resistendum malis·Ro·vij Video aliam legem in membris meis repugnantem legi mentis mee·et captiuantem me in lege peccati que est in membris meis·Et carentia bonorum virorum quia deficiunt·Esa·lvij·Viri misericordie tollunt·quia non est qui eripiat·Math·ix·Messis quidam multa operarij pauci Rogate ergo dominum messis vt mittat operarios in messem suam·

Octauum est misericordie exhibitio in sanctos et peregrinos·Non enim solum prelati et maiores debent benefacere suis inferioribus·sed etiam inferiores adinuicem debent sibi mutuo subuenire·Et ideo quod supra dixit de maioribus ad minores·nunc dicit de paribus inter se·vt vnus subueniat alteri·Et maxime sanctis hominibus benefacere debemus·ecc·xxj·Si benefeceris scito cui benefeceris·benefac iusto et magnam inuenies retributionem·et ne suscepe ris peccatorem·Et hoc est·necessitatibus sanctorum communicantes·supra vestra bona temporalia·Heb·xiij·Beneficentie et communionis nolite obliuisci·talibus enim hostijs promeretur deus·ij·cor·viij·Vestra abundantia in rebus temporalibus·illorum inopiam suppleat·vel illorum abundantia in spiritualibus vestre inopie sit supplementum·Et hoc si sint in loco residentes·Si autem sunt transeuntes recipiatis eos hospitio·Et hoc non solum semel·sed continue sitis sectantes

hospitalitates in illis scz qui transeunt exēplo abrae et loth · q̄ inde
magna p̄mia sunt ꝯsecuti · Et abraā in angelis hospitio receptis co
gnouit vnitatē et trinitatez dei · dum tres vidit et vnū adorauit · et
accepit ꝓmissionē de filio habēdo · de quo filiꝰ dei debebat nasci · in q̄
om̄es gētes benedici debebāt · Et loth ab eisdē angelis liberatꝰ ē ab
incēdio sodomoꝝ · Historia habet̄ gn̄ · xviij · et · xix · ca · Matheꝰ et mar
tha et maria magdalena hospite christi sanctificate sunt · et maxīas
grās a deo receperūt · Pluries est inuētū ꝙ hospitales credētes re
cipere pegrinos receperunt christū · Sic̄ pz de beato gre · q̄ pluries
recepit christū et āgelū dei · Imo meliꝰ dicamꝰ ꝙ semp recipiūt chri
stū Math · xxv · Esuriui et de · mi · man · ꝛc · Mlta valde deberēt nos ī
ducere ad opa misericordie et maxime ad hospitalitatē seruādā Et
sic pz scdm · ¶ Tercio on̄dit apl̄us quō ad inimicos debemꝰ beni : D
uolentiā demōstrare · et h̄ quātū ad quinqz · Prīo vt corde inimico
benedicamꝰ ꝓ ip̄o orādo Math · v · Orate ꝓ ꝑsequētibꝫ et calūniāti
bus vos · Et h̄ ē · benedicite · id ē · bonū optate ꝑsequentibꝫ vos · et ꝓ
ip̄is orate vt deus reducat ip̄os ad p̄niam ¶ Secūdo ore et nō solū
corde inimico benedicamꝰ eū salutādo et benedicēdo · Et h̄ ē · benedi
cite scz ore · et oris benedictio ex corde ꝓcedat · et nolite maledicere
ꝯtra quosdā qui simul benedicūt et maledicūt · Vnde benedictō n̄
sit maledictōni admixta · exēplo christi de q̄ dicit̄ · j · pe · ij · Qui cū ma ·
nō ma · cū pa · nō cōmi · ¶ Tercio vt ꝯgratulemur inimico ī boīs et
ꝯpatiamur ī malis · Et h̄ ē · gaudere scz cū inimicis gaudētibꝫ sup̄ · de
betis · vt ꝑ huiꝰ ꝯgratulatōnis signa animi beniuolētia designet̄ et
demōstret̄ · Phil · ij · Gaudeo et ꝯgratulor in om̄ibꝫ Idip̄m aūt et
vos gaudete et ꝯgratulamī mihi · Et similit̄ flere debetis scz cū ini
micis flētibꝫ vt ꝯpassionē in aduersis eis ingruentibꝫ on̄da is · Ecc̄ ·
vij · Nō desis plorantibꝫ in consolatōez et cum lugentibꝫ ambula · ij ·
coꝝ · x · Quis infirmat̄ et ego nō infirmor · quis scan · et ego nō vror
Et ita debetis gaudere et tristari cū inimicis vt bonū eoꝝ vr̄m re
putetis · quod est summe ꝑfectionis · Vnde determinat modū gau
dij et meroris · Et hoc est Idip̄m inuicē sentientes sitis sup · vt quod
vnꝰ sentit sentiat alt̄ ꝑ aī ꝯpassionē · et ꝑ signi ostensionē Aug · Bo
na voluntas aduersa alteriꝰ debet respicere ¶ Quarto vt ī itellectu
cum eo concordemus · vt etiam si sciamus alta et magna non prefe
ramus nos ei ip̄m vilipendendo · et supprimēdo · et nr̄ām scientiam
exaltando sed consentiamus humili scientie quam inimicus noster
habet · et ostendamus nos cum eo in omnibus concordare · Et hoc
est · Non sitis alta sapientes quantum ad intellectum · id est · non
ostendatis vos alta et magna sapere alijs despectis · Ro · vndecio ·

Noli altū sape sed time. Luc. xvj. Qd altū est hoīb. abomīabile est
apud deū. Sz sitis huīlib. ꝯsentiētes. id ē humili scīe puulor. quib.
deus reuelat veritatem. Math. xj. Abscon. ea. a sa. et pru. et re. ea. p.
¶ Quīto vt inimico malū ꝑ malo nō reddam⁹ sz bonū Et hoc ē qd
post hanc epl'am dicit subdēs. Nulli malū ꝑ malo red. sz cū omīb.
pa. ha. Ro. xij. Si esurierit inimic⁹. t. ci. il. Si sitit. po. da. il. Et sic pz ter
ciū. et p ꝯsequēs pz litera. Nā apl'us in hac epl'a ad viginti optima
nos hortat. Nam ponit septē quātū ad maiores respectu minor.
et octo respectu equaliū. que debēt habere ad inuicē. et quinq; q̄z
tum ad inimicos. Ad edificatōz nostrā vnū solū in hac epl'a videa
mus. Quia cum tota scriptura clamet ꝙ homines bene agant. et
deus īnumerabilia p̄mia bene agentib. reꝑmittat. et male agētib.
penas īnumerabiles ꝯminet. bene etiā opari sit opus rōis q̄ ī hoīe
dn̄atur. quare nō om̄es hoīes bene opant. et v̄tute deserta viciose
E agunt. Psal. Nō ē q̄ fa. bo. nō ē vs. ad. v. Ad qd dicendū ꝙ h̄ ꝯtin
git ꝓpter sex. ¶ Primo ꝓpt facilitatē. Bonū em̄ opus ꝓcedit a vir
tute. virt⁹ aūt vt dicit ph̄us est circa difficile sic patet. Nā in fide no
stra multa difficilia et om̄em intellectū nostrū excedētia ꝯtinent. q̄
ad salutē ꝯsequendā credere oportz. Propt qd dicit esa. liij. Dn̄e q̄s
cre. au. no. Simile apparet in spe. Qz em̄ homo sperat futurā gloriaz
quā nec ocul⁹ p̄t videre. nec auris audire. nec cor cognoscere. nec ī
tellect⁹ intelligere. vt dicit apl'us. j. cor. ij. est valde difficile. Simile
apparet in caritate. Nā ꝙ hō diligat inimicos. et diligat deū plus q̄z
se. et futura bona plus q̄z p̄ntia. ē valde difficile. Hoīes aūt magis ī
clinātur ad facile q̄z ad difficile. et ideo plures male agunt q̄z bene.
¶ Secūdo h̄ ꝯtingit ꝓpter multiplicitatē. qz vt dicit dyo. malū ꝯti
git multifariā. id ē multis modis. bonū aūt vnifariā. id est ex vna et
pfecta causa. Exemplū de hoīe sano et infirmo. Ad hoc em̄ ꝙ sit in
firmus sufficit ꝙ in vno mēbro scz pede vel oculo patiat. Ad h̄ aūt
ꝙ sit sanus oportet ꝙ in toto corpe et in om̄ib. mēbris sanitate po
tiat. Similit apparet in pulcritudine. Idem g̊ dicendū ē de opatōne
bona et mala. in qua si vna circūstantia desit sufficit ꝙ sit mala. sz ad
hoc ꝙ sit bona om̄es bone circūstantie requirūt. vt ꝙ sit facta debi
to modo tpe et loco suo. bono aīmo ad bonū finē. et multa alia. Ho
mo aūt citius amittit aliquid q̄z ꝙ om̄ia seruet. et ideo plures male
agunt q̄z bene. ¶ Tercio ꝓpt ꝯnaturalitatē. vnūqdq; aūt magis in
clinat ad id qd est sibi naturale. q̄z ad illud qd est sibi ab alio. Sicut
lapis magis inclinat ad ferri deorsum qd habet a natura q̄z ad ascē
dere sursum qd habz a ꝓijciente. et ecōuerso est de igne. Sed cū hō
sit ex nihilo. et naturaliter defectiue opat. qd est opari malum. quia

facere malū nō est nisi deficere a bono vt dicit boe. Et ideo aug. dic̄
q̄ malū nihil est. et nihil fiūt homīes cū peccant. Opari āt bonū hz
homo a deo Ioh. xv. Sine me nihil po. fa. Et iō homo citius inclinat̄
ad malū qd̄ habet a natura. q̄z ad bonū qd̄ habz ab alio scz a deo. Et
hanc rōem assignat gre. ¶ Quarto ꝓpter boni ꝓpinquitatē. Oīs eī
homo naturalit̄ desiderat bonū. qr vt dicit phus bonū est qd̄ om̄ia
appetūt. Hec aūt est dr̄ntia inter opatōz boni. et opationē mali. qr ī
operatōe mali est delectatio et postea sequit̄ amaritudo. qr vt dicit
phus. mali penitudīe replent̄. Sed in opatōe boī ē ecouerso qr bo:
nū fit cum difficultate. qr arta est via que ducit ad vitam math. vij.
Et ideo est ibi pena. sed postea sequit̄ delectatio. qr bonoꝝ laboruz
gloriosus est fructꝰ. sap. iij. Homo aūt magis inclinat̄ ad p̄sens bo
nū q̄z ad futuꝝ. qr futurū est incertū et p̄t nō haberi et pdi. ꝓpt̄ qd̄
ꝓuerbiū dicit Melius est hodie ouū q̄z cras gallina ¶ Quinto ꝓpt̄
malā societatē. Nā in om̄i opere bono caro ꝯtradicit aīme. Gall. v.
Caro cōcu. adu. spiritū. Et ita fortiter declinat aīam ad delectabilia
mūdi. q̄ aīa nō potest agere bonū qd̄ vult. Ro. vij. Non eī qd̄ vo
lo bonū h̄ ago. sed qd̄ odi malum illud facio. Video eī aliā le. in mē.
m. rep. le. mē. mee. Et ideo aīma tedio victa malū opatur. Hec autē
ꝯtrarietas in homīe non fuissz nisi peccassz. Iusto em̄ dei iudicō fa
ctum est vt dicit gre. q̄ statim qn̄ aīma rebellauit deo. et caro rebe
lauit aīme ¶ Sexto ꝓpter modicā fidelitatē. Si em̄ hō firmit̄ crede
ret aliā vitam et īmensitatē penaꝝ et ꝑpetuitatez et similiter immē
sitatē glorie. et crederz firmit̄ ꝓpt̄ bona opera ī ꝑpetua gloria collo
cari. et ꝓpter mala eternis ignibꝫ deputari. raro male ageret. Sed
homo habet fidem mortuā et remissam et dicit forte sicut dixit adaz
eue dicenti sibi q̄ esset sic̄ deus. non enim credidit. qr vt dicit apo:
stolus. j. thi. ij. Adam nō est seductus. sed dixit. Si hoc mihi eueni:
et videbo. Ita homīes nō credūt. sed dicūt. Si erit videbimus. Pro
pterea apl̄i dixerūt christo luc. xvij. Dn̄e adauge nobis fidem.

¶ Dominica secunda post octauam epiphanie de euangelio. sermo. xx.

Cum descendisset iesus de mōte secute sunt eū turbe mlte
Math. viij. In h̄ euāgelio duplex miraculū a saluatore
nostro factū salubriter recitat̄. Primū fuit mūdatio cuis
dam leꝓsi. In principio euangelij. Scd̄m fuit curatō pa:
ralitici ibi. Cum aūt introisset caphar. Circa primū miraculū scz mū
datōem leꝓsi tria ponunt̄. Prīo miraculū antecedētia. ibi. Cū descē.

ie·ec·lep·ve·ado·e· Scdo miraculū ꝯcomitātia·ibi· Extēdens ie·ma·
ait· Vo·mū· Tercio miraculū subsequētia·ibi· Et ait illi iesus Vide ne·
dix·sed vade os·te·sac·ꝛc·lrā plana est·

Sensus misticus·

Mistice aūt exponendo nota ꝙ p istū lepsum intelligit gen⁹ hūa-
nū peccato infectū· Qn̄ g̊ iesus descēdit de mōte sue maiestatis et
factus est homo·tūc secute sunt eum turbe multe· Aliq̄ vt instrue-
rent et sequerent audiendo verba vite vt discipuli· Aliqui vt sana
rent vt infirmi· Aliqui vt viderent signa vt curiosi· Aliqui vt obser
uarent vt pharisei· Anteq̄z em̄ descēderet de monte deitatis sue·fie-
retq; hō·pauci eū sequebant·q; pauci eū ꝯgnoscebant· Nam soluz
iudei·p̄s· Notus in iudea deus Qn̄ g̊ factus est hō tūc venit ad eū
lepsus·id ē·gen⁹ hūanū peccato infectū·et huīliauit se mala sua re
cognoscēdo·et adorauit eū et salutē petiuit· Tria g̊ fecit· Naz venit
p caritatē et desideriū passibus mētis Sic em̄ ad deū accedit· Ado-
rauit p fidem et huīlitatē· Salutē petijt p spem et benignitatem d·
Dn̄e si vis po·me mū· Quasi dicat· Posse tuuz credo et ꝯfiteor·q;
credo te esse verꝝ deum·q; om̄ia potes· Et ideo vt deū te adoraui
Sed ꝓpter benignitatē tuā salutē meam spero·et ideo mūda me·q;
si vis potes me mūdare· Et extēdens iesus manū sue virtutis teti-
git eum dicens· Volo mūdare·id ē·sis mūdus Impatiui modi ē·q·
d· Quid mirū si volo te mūdare imo ꝓpter hoc solū de celo descen
di et fact⁹ sum homo·vt te tangerē et curarē· Et nota ꝙ statim qn̄
iesus tetigit hoīem leprosum·qd̄ fuit in cruce·qn̄ factus ē sic lepsus
totus sanguinolent⁹ et vlcerosus totus·juxta illud esa·liiij·reputaui
mus eū·q·lepro·et ꝑcussum a deo et huīaliatū·tunc sanat⁹ est homo
In cui⁹ figura iesus voluit tangere leprosum ad īnuendū ꝙ qn̄ ipe
quasi leprosus fieret tūc hō mūdaret· Et h̄ ē qd̄ seq̄t· Et cōfestim mū
E data est lepra eius· Et nota ꝙ in om̄ib; mēbris christi erat virtus
sanatiua·Luc·vj· Virtus de illo exibat et sanabat om̄s Nā manu tā-
gendo hunc leprosum sanauit eū·ore dicendo matheo sequere me
sanauit eum in aīma·oculo respiciendo petrū ꝯuertit eū· pedes dū
tāgerent a magdalena a peccatis dimissa est·duz facies eius staret
supra socrum petri obumbrādo eam febris dimisit eam·dum emor
roissa fimbriā vestimēti eius tāgeret sanata est·dum digitū misit in
aures et os muti loquelaz habuit et auditū·dum sputo oculos ceci
nati liniuit rehabuit visum·dum vocē gutturis eius audiuit lazarus
reuixit· Si g̊ a lepra peccati cupim⁹ sanari veniam⁹ ad deū p deside-
rium et caritatē· Iac·iiij· Appropinquate deo et a ꝓpin·vo· Adorem⁹
eum p fidem et huīlitatē·q; credere oportet accedentē ad deū vt pz

ad heb. iiij. Petamus salutē p spem et benignitatē. ꝓpter em̄ ei⁹ be
nignitatē salutē speram⁹. Tytū. iiij. Nō ex operib⁹ iusticie q̄ fe. n. ꝫ
sm. s. m. sa. n. f. Et sic patēt antecedētia et ꝯcomitātia miracl'z primū

Moralitas

Moralit̄ aūt nota q̄ p lepsum istū intelligit̄ peccator. et p leprā
peccatū multiplici rōne. Primo rōne figure eoꝝ que de⁹ manda G
uit p moysen circa lepsum obseruari Nam vt pz leuit̄. xiij. Leproso
existenti in lepra quinq̄ p̄cipiebant̄ facere. scz vt recederet a socie
tate hoīm. vt portaret vestimēta dissuta. vt haberet caput discoop
tum. vt haberet os tectū. et vt clamaret se īmūdū. Om̄ia hec ꝯue
niunt peccatori. Nam peccator p peccatū hec quinq̄ mala incurrit
Primo em̄ sepatur a deo et a scis et a fidelibus de eccl'ia. de qui H
bus nō est merito ꝫ solum numero. et ei⁹ habitatio ē cū demonibus
et cū feris pessimis. q̄ deuorāt aīam in deserto. id ē in mūdo ab om̄i
virtute deserto. Iob. ij. Frater fui draconū et socius strucōnū. Sic
nabuchodonosor ꝓpter peccatū ꝓiectus fuit ab hoībus. et factus
bestia cū bestijs habitauit. vt pz dan̄. iiij. Homo cū in ho. es. nō. intel
ꝯpa. ē. iu. in. et similis fac. est illis Et tandē recludet̄ in lepsorio infer
ni. Nam de celo de padiso et de mundo expulsi sunt peccatores et
eis lepsoriū i īferno est assignatū Apoc̄. xxij. Foris canes et venefi
ci Secūdo habet vestes dissutas. id ē. virtutes que sunt vestes aī
me. q̄ virtutes ita sunt cōsute in homīe iusto vt qui habz vnā. habz
om̄es. nec vna sine reliquis haberi p̄t. Per peccatū aūt dissuitur. q̄
peccator potest habere fidem informē sine alijs virtutib⁹. et p̄t habe
re prudentiā sine alia scz fortitudine. et iusticiā sine tempantia. ꝓut
sunt virtutes morales et nō infuse a deo. Tales virtutes q̄ sunt
dissute modicū calefaciūt aīaz. Et ideo a deo repellunt̄. Apoc̄. iij. Vti
nam esses calidus aut frigidus. sed quia tepidus es incipiā te euo
mere ex ore meo. Qui tales vestes habent sunt viri confusi turpit̄
valde. q̄ nō coopiunt turpitudinez peccatoꝝ suoꝝ. sicut vniuersa
delicta operit caritas. vt dicit̄ ꝓu. x. Hoc fuit figuratū i eo q̄ amon
rex. id est dyabolus fecit precidi vestes vsq̄ ad nates nuncijs dauid
qui iuerant ad ꝯsolandū eum. Quib⁹ rex dauid mandauit q̄ non
redirent in hierusalē ad eum sed starent in hierico vt patz. ij. reg̃. x.
Sic dyabolus facit illis qui cōsolant̄ eum in eo q̄ male agunt quib⁹
dissuit et p̄cidit virtutes. et sunt viri confusi turpiter valde. Quibus
deus mandat. id est ꝓhibet. ne veniant in hierusalē celestem ad vi
dendū eum. sed stent in hierico. id est in defectu. et carentia visiōis
diuīe que est pena penaꝝ. Hierico em̄ luna interp̄tatur in qua de
fectus notatur Tercō hz caput discooptum. id ē. nō hz armaturā

dei que consistit in virtutibz infusis·et donis spūssancti·Et ideo in
plio spūs stare nō potest·nec resistere quin vulneret et pforet ia-
culis em̄ temptatōnū et impulsionibz dyaboli resistē nō pt·quin ab
ipis vulneret et ledet·Et ideo capn pctōr effectus ait·Omis q̄ in-
uenerit me occidet me·gen·iiij·Et ideo quotidie mortaliter peccat·
Gre·Peccatū qđ p penitentiam nō deletur mox suo pondere ad
aliud trahit·Propterea dicit apl̄us ad eph·vj·Induite armaturam
dei vt pos·st·adū·insi·dyaboli·q̄ stultum est in prelio inermē esse·
Quarto habet os tectū·q̄ alimentū aie·id ē·verbū dei nō sumit
et si sumit nō retinet·et fit ei abominabile·qđ est signū mortis·ps·
Omem escaz abominata est aia eoz·et appin·vs·ad poz·mortis·Nō
sumit etiā alimētū vite·q̄ oīa opa sua sunt mortua·nec possunt
aime vitam ferre Et ideo fame morit·Luc·xv·Ego aūt hic fame
pereo·Debebat etiam os tectum portare·q̄ fetebat os eius Sic
peccatoz coram deo et sanctis eus fetet Esa·xxxiiij·De cadaueribus
eoz ascendet fetoz·Et ideo tanq̄z asinus et canis fetens ad foueas
infernī pjcitur in morte Hiere·xxij·Sepultura asini sepelief putre
fact⁹ et pject⁹ extra portas hierusalē·Luc·xvj·Mor·ē di·et sepul·
est in infer· Quinto debet clamare et dicere se immūdū· et hoc ē
signū q̄ se iuuare nō potest·ꝫ adiuuari petit·Nam ille q̄ clamat in
angustia positus auxiliū petere videt· Peccator em̄ p se pt cadere
in peccatū·sed nō inde exire·q̄ est spūs vadens et nō rediens·vt di
cit in ps·Vnde nisi misericordia dei vel pce alicui⁹ sancti viri·vel p:
cib⁹ ecclie q̄ quotidie p peccatoribz rogat·iuuaret pctōr nūq̄z ad de
um rediret·et ideo p deuotā ordem fortit debz clamare·Iob·v·Vo
ca si est·id est·q̄ est q̄ te audiat·et ad aliquē sanctoz auertere·ps·
Leua·oculos me in mon·id est in sanctos·vnde veniet aux·mihi·
Sic clamauerūt illi decem viri lepsi qui steterunt alonge et le·vo·
d·Iesu p·mi·nrī·Et ideo mūdati sunt vt pz luce·xvij·Sic clamauit
chananea·d·Miserere mei fili dauid et filia eius fuit liberata·vt di-
citur math·x· Secūdo p lepzā intelligit peccatoz rōne origims et
vniuersalis infectōnis·Originatur em̄ lepza et causat ex corrupti
one q̄ttuoz humoz Omes em̄ humores sunt i lepzoso corrupti·et
Ideo oīa membza corrūpunt· Sic peccator causat ex corruptōe et
mala dispositōne quattuoz affectionū que sunt in aima·q̄ sunt gau
diū·spes·timoz·et doloz·ꝑter qđ aima efficit lepsa·et omes poten-
tie aime corrumpunt·Gaudet em̄ pctōr de peccatis de q̄bus non ē
gaudendū·sed flendū·pū·ij·Letant cū malefe·et exul·in re·pef·Et
de quibus ē gaudendū scz de bois opib⁹ ñ gaudet imo attediat in
ipis·Iob·x·Tedet ani·m·vi·m·Item timet que nō sunt timenda scz

bona mundi ne sibi deficiant·et homīes mūdi ne se ledant·p̄s·Illic
trepi·ti·v·n̄ fu·ti·Luc̄·xij·Ne terreami ab his qui cor·occi·et post
hoc nō ha·amp·q̄d fa·Et non timēt deum nec sanctos qui sunt sup
om̄ia timendi Luc̄·xij·Timete eū qui post·oc·mittere habz ī gehē·
Itē sperat in quib⁹ nō est sperandū scz in mundū·qui ab initio fefel
lit om̄es in se sperantes Esa·xxxvj·Ecce cōfidis sup baculū arūdineū
cōfractū sup egiptū·id ē supra mundū·qui ē cōfusio et tenebra·Sic
em̄ interp̄tatur egipt⁹·Cui cū innixus fuerit hō cōminut⁹ intrabit
manū eius et pforabit eam·Et nō sperat in bonitate dei et ī merito
passionis christi·et in orōne sanctoꝝ·in quo est sperandū·p̄s·Spe:
rate in eo om̄is cōgregatio populi·Itē dolet de quib⁹ nō est dolen:
dū scz de pditōne pecunie et honoris et de morte ꝓpinquoꝝ et de
huiōi transitorijs·Plus dolet dum pdit numū q̄z cum pdit deum·
Plus dolet pdere mundū q̄z celum·Plus possessiones q̄z virtutes
Plus amicos q̄z sanctos·Plus corpus q̄z aīam·Et de quib⁹ est do
lendū nō dolet scz de morte aīme et de verberib⁹ peccatoꝝ·pū·xxiij
Verberauerūt me et nō dolui·Mirabilis error regnat in mūdo·qr
vt dicit aug̃·Quia morit̄ hō in corpore et om̄es amici eius cōueni:
unt et plorant·moritur in aīa et nullus dolet·et null⁹ plorat·Sic g̊
patet q̄ q̄ttuor affectōes aīme sunt corrupte ī peccatore·Propter
qd̄ dicit boe·Gaudia pelle·pelle et timorē spemq̄z fugato·nec dolor
assit·Nubila mens est iunctaq̄z frenis hec vbi regnāt·Ex hoꝝ aūt
quattuor corruptōib⁹ om̄es potētie aīme inficiūtur tam interiores
q̄z exteriores Nam volūtas fallacia bona vult·intellect⁹ falsa cōgno
scit·memoria maloꝝ recordatur·cor praua cogitat·oculi vana vi:
dent·aures inhonesta audiūt·lingua puersa loquit̄·manus illicita
tangūt·et breuiter om̄es potentie aīme sunt infecte ¶Tercō p le:
pram significat̄ peccatū rōne opatōnis et ꝓprietatis·Habz em̄ lepra
sptem pessimas actōnes in corpe efficere septē peccata mortalia fi:
gurātes quas require infra do·xiiij·post trinitatis ī moralitate ser:
monis·¶Quarto p leprā intelligit̄ peccator rōne curatōis·qr sol⁹
deus p̄t curare leꝓsum·et similiter peccatores Hoc etiā ibidē requi
re·Et nota q̄ quinq̄z modis legim⁹ leprā curatam fuisse in scriptura k
qui signant·v·modos curatōis pctōꝝ ¶Prīo aque ablutione vt
lepra naaman qui curatus est in iordane vt patet·iiij·regum·v·Et
signat baptismum in quo omnia peccata mundantur Apocalip·
·j·Qui dilexit nos et lauit nos in sanguine suo·id ē in virtute san:
guinis sui qui in baptismo opatur·Signat etiā lacrimaꝝ effusionez
in quib⁹ lota fuit magdalena et petrus·Luc̄·xxiij·Egressus petrus
fleuit amare·p̄s·Exitus aquaꝝ dedux·oculi mei quia non cu·le·te·

¶ Secūdo psone ostēsione vt patz d̄ illis decē leprosis quib⁹ christus dixit. Ite osten. vo. sa. Et sac. est dū i. mun. sunt. luc. xvij. Et signat cōfessionē ī qua hō osten. ꝯsciam sacerdoti loco dei. q̄ est tāte virtutis q̄ statim vt hō ꝓponit firmiter ꝯfiteri mūdatus ē a culpa et a pena inferni liberat⁹. ps. Dixi ꝯfite. adū. me iniu. me. dn̄o. et tu. re. impi. pec. mei. Ex magna g̊ misericordia dei ꝓcessit. q̄ tam facilia et efficacia remedia ꝯtra pctā instituit. et hō miser nō sumit ea. ¶ Tercio p̄sentie sepatōne vt lepra marie sororis moysi. ꝓ qua cū moyses rogaret vt sanaret. rn̄dit dn̄s. sepet primo. et maneat extra castra sex dieb⁹. vt pz nu. xxj. Et signat excōmūicatōz. et aliaꝝ penaꝝ eccl'iasticaꝝ irrogatōz. q̄ sunt vt quedā medicīe amare purgātes malos humores. Quidā habēt humores ita inuiscatos. id ē pctā ita infixa aīe p obstinatōz q̄ nō nisi p fortē medicinā. id ē. disciplinā extirpantur. Iob. vj. Peccata mea sic sagitte ī me sūt. j. coꝝ. v. Decreui huiōi tradere sathane in īteritū carnis. id ē vexatōz sathane. vt spūs saluus fiat. In primitia em̄ eccl'ia q̄ excōmuīcabant statī a demōe vexabant. ¶ Quarto man⁹ inclusione vt man⁹ moysi q̄ extracta de sinu moysi leprosa apparuit. et reposita ī sinu similis facta ē carni reliq̄. vt patet exo. iiij. Et signat religionis ingressuz. Aliq̄ em̄ ī seculo sunt valde leprosi et pctōres. q̄ dum intrāt religionē curant. Sic curat⁹ est mathe⁹ dum illā sanctā et venerabilē apl'oꝝ religionē et ꝯsortiū est īgressus. Est em̄ religio q̄i qd̄dam martiriū ī quo om̄ia peccata purgant. ¶ Quinto tact⁹ imp̄ssione vt hic leprosus. et signat penaruz et tribulatōnū inflictōz. q̄ sunt vt qd̄daz purgatoriū peccatoꝝ rubiginem ꝯsumēs et aīam rutilantē reddēs. Est aūt duplex purgatoriū Vnū ī vita ista in quo hō leuit tangit. q̄ om̄is pena ī p̄nti leuis et momētanea ē. vt dicit apl'us. ij. coꝝ. iiij. In quo hō ꝓbatur q̄i auruz p ignē. an sit veꝝ aurū Gen. xxj. Accede ad me vt tāgaz te fili mi et ꝓbem vtrū tu sis fili⁹ me⁹. Aliud purgatoriū ē ī alia vita in quo hō fortit tangit et vt ferrū mixtū terre scz vena ferri. ponit ī igne magno ad purgandū. Propter qd̄ q̄ sunt ibi misericordiā a nobis postulare n̄ cessant. Iob. xix. Miseremī m. mi. m. sal. vos aī. mei. q̄ ma. do. te. me. ¶ Tercō ponūt miraculū primū subsequētia q̄ facto miraculo dixit iesus mūdato. Vide nemī dixeris. Et attende q̄ q̄zuis h̄ vēbū sit ī forma p̄cepti. nō tn̄ p̄ceptū fuit. Quō em̄ et quare ei p̄cepisset vt nemī diceret cū sanauerat eū corā multis turbis. Sz vt daret nobis exemplū vt in boīs opib⁹ gl'iam hoīm nō quererem⁹. iō sic mādauit. Glosa. Celari iussit. et celari nō potuit. sz dat exemplum vt sui sequaces ī magnis que faciūt lateri velint. sz vt ꝓsit alijs ꝓdamur inuiti. Insinuat etiā in hoc vt qui gloriā mūdi fugit maxīe eaz

apprehendit vt patet ī sanctis qui spreuerūt gloriā mūdi et modo
ita exaltant̄ etiā a mūdo et a mūdanis. Vn̄ sapiēs quidā. Hoc soluz
habz huiꝰ mūdi gloria gloriosuz ꝙ se appetētes fugit. et se fugiētes
appetit. Sequit̄. Vade ostende te sacerdoti. Glo. Mittit ad sacerdotē
apter huilitatē vt sacerdoti deferat honorē. Ecc̄. vij. Honorifica sa:
cerdotes. Specialit̄ aūt exhortat̄ ad ꝯfessionē que post ꝯtritōz in q̄
homo mūdatur a culpa necessaria ē ad salutē. ꝓu. xxviij. Qui abscon
dit scelera sua nō dirigeť. qui aūt ꝯfessus fuerit et reliquerit ea mise
ricordiā cōsequetur Sequit̄. Et offer munꝰtuū qd̄ p̄cepit moyses le
prosos offerre in testimoniū sue curatōis. vt recipiaris ab om̄ibꝫ tā
q̄z mūdus. Circa qd̄ sciendū ꝙ vt habeť leuit̄. xiiij. in mūdatōe leꝓsi
id ē si ꝯtigit ꝙ leprosus debebat mūdari a lepra multa debebāt ob
seruari. Nam sacerdos debebat exire ad eū extra castra. et mūdatꝰ
debebat habere duos passeres viuos. et aquas viuas. id ē de fonte
scaturiēte in quodā vase fictili. et quendā baculū de ligno cedrino.
et vermiculū. id ē quendā filū rubeū. et aliquātulū de ysopo. et sacer
dos debebat accipe vnū de illis passeribꝫ et inscindere ei guttur ita
ꝙ sanguis eius distillaret sup aquas illas viuas in vase fictili. et de:
bebat accipere aliū passerē viuum et ligare ip̄m simul cum ysopo et
baculo cedrino cum filo illo rubeo. ita ꝙ fieret aliqd̄ aspersiolū qd̄
debebat intingere in illis aquis viuis et aspergere leꝓsum mundā
dum septies. et postea debebat sacerdos soluere istū passerez viuū
et mittere eū auolare in agrū. et tunc mūdandꝰ debebat intus redi
re in castra ad ꝯsortium hoim. sed nō in domū suam. et ibi debebat
stare septē diebꝫ. In capite vero septē dieꝝ debebat lauare vestimē
ta sua. et radere oēs pilos corpis sui. octauo v̄o debebat offerre ad
hostiū tabernaculi duos agnos. et vnā ouem. de quibꝫ fiebat sacrifi
cium deo. debebat etiā apportare vas olei de quo sacerdos debebat
effundere in palmā manus sinistre. et digitū dextrū intingē i oleo
dicto sue palme et ꝓijcere versus altare septies. et de reliq̄ oleo pal
me manꝰ debebat vngē aurez dextrā mūdati et pollices manꝰ dex
tre et pedis dextri. et his ꝑactis die octauo rediebat ī domū suā. To
tum hoc erat in figura mūdatōnis pctōris que fit in baptismo Qr
vt dicit apostolus. j. coꝝ. x. Om̄ia in figura ꝯtingebant illis In ba:
ptismo em̄ virtus mortis et sanguinis christi opatur Que virtus
non applicatur hominibꝫ nisi mediante baptismo. Vnde duo passe:
res significabant duas naturas que fuerunt in christo scz diuinā et
humanam. quaꝝ vna scz humana fuit mortua et sanguinē eius fu:
dit. id est virtutem suam sup baptismi aquas. qr in eius virtute ba
ptismus habet purgare peccata. et hoc significabat passer occisus.

Alia vero natura scz diuina non fuit mortua nec aliquid passa·quod
significabat passer auolare dimissus·Tamē baptismus ī virtute dei
tatis christi habet efficaciā infinitam ad oīa peccata delenda·et iō
passer viu⁹ dimittebať in aquas·Lignū cedrinū est lignū imputri
bile et signat christi aiam immortalē·Vermiculū vero·id est·filum
tinctū vermiculo·id ē·colore rubeo signat carnē christi in suo san
guine rubricatā·Ysopus vero q ē herba odorifera et medicinalis
multa habens folia·signat multiplicē virtutē passionis christi·Ista
quattuor fuerūt simul iuncta scz passer viu⁹·id ē deitas·cedrus id
est aima christi·ysopus·id est·virtus et opatio christi·et vermiculū
id ē caro christi·et sic ligata mittebanť ī aquas·et sacerdos asperge
bat lepsum septies·qr virtus passionis christi que pcedit a diuita
te et a carne et ab aima nō purgat peccata nisi mediāte aqua baptis
mi·Vnde eius virt⁹ nō tangit pctōrē nisi p baptismū aque sanguī
nis vel flaminis·Septies aūt aspergebat ad oīendū q oīa gene
ra pctōrū que sunt septē·ī baptismo mūdantur·Et inde mundatus
primo restituiť habitatōi hoim·i· iustificat⁹ congregatōi fidelium
et angelorū·ſ nō statim redit ī domū suam·ſ primo debz facere sa
crificiū deo·Domus pctōris mūdati et iustificati est celū·Heb·xiij
Nō habem⁹ hic manentē ciuitatē·ſ fu·mq·Ad quā iustificat⁹ nō sta
tim vadit·sed prio debet facere sacrificiū deo p mundatōe sua·et tā
tū beneficiū recognoscere·et debet offerre in sacrificiū duos agnos
et vnam ouē·id ē geminū amorē scz dei et primi q sunt duo agni
nouelli·Iob·xiij·Mandatū nouū do·vo·vt di·in·Quis vero signifi
cat inocentiam noue vite quā mundatus debet inchoare·Et sic de
bet deo totū amorē suum offerre et in nouitate spiritus innocētiaz
vite conseruare vt nō rursus mortis opib⁹ inquineť·Debet etiā secu
portare oleum·id est habere opa pietatis·qō septies debet aspici ver
sus tabernaculū·qr oīa opera bona que pcedunt a septē virtutib⁹
que virtutes pcedūt ab oleo·id ē a grā spūssancti·debēt tendē ver
sus celū qō ē tabernaculū dei nō manufa·id ē·debēt fieri ad honorē
dei·et ad edificatōem ecclie·De quo oleo debet vngi auris dextra
mūdati vt libenť audiat verba sancta·et pollices man⁹ dextre et pe
dis dextri·p manū dextrā intelligūtur opa bona·p pedē dextrum
bona desideria Oīa em opa bois et desideria debent esse vncta
oleo leticie spūssancti in aia deuota·Ecc·ix·Oleū de capite tuo nō defi
ciet·Sic fecerūt ille quinq virgines prudētes·ſ quinq fatue nō sum
ole·ī lam·id ē ī opib⁹ suis·vt diciť math·xxv·Et iō lampades eaz ex
tincte fuerūt·id ē opa eaz pierūt·Sz man⁹ sinistra·i· mala opatō ī
dz iūgi oleo pietatis vt bona intētōe fiat·Verbi grā·Ille q fenerat

vt det elemosinā et filias maritet ne fornicent̄· vngit manum sini-
stram oleo· Et simile est de om̄ib⁹ malis q̄ bona intentōne fiunt· Et
postq̄z hō sic fuerit mūdatus a peccato tūc septīa die· id est· septima
etate que est etas morientiū lauabitur et radetur ab om̄ib⁹ pil̄· id ē
ab om̄ib⁹ miserijs· et sic aīma munda et lota die octauo· id est· etate
octaua que ē etas resurgentiū simul cū corpore redibit in domū su
am· id ē· in celum· Et sic patet primū et p ꝯsequens primū miracu-
lum scz mundatio leprosi· ¶ Consequēter ponitur secundū miracu
lum scz curatio paliticī· Circa qd̄ quinq̄z facit euangelista· Primo in
troducit centurionis orationem vel petitionem ibi· Cum autem in
trasset capharnaum accessit ad eum centurio· Secundo curatio-
nis ꝓmissionem· ibi· Ego veniam et cu· eū· Tercio centurionis fide-
lem responsionem· ibi· Et respondens centurio ait· Domine non
sum dignus vt intres sub tectum meum· sed tantum dic verbo ꝛc·
Quarto saluatoris admirationem ibi· Audiens autem iesus admi-
ratus est· et sequentibus se dixit· Amen dico vobis· non inueni tan
tam fidem in israel· Quinto ꝓmissionis impletionem· ibi· Et dixit ie-
sus centurioni· Vade et sicut credidisti fiat tibi· Dicit ergo· Cum in
troisset iesus capharnaum accessit ad eum princeps sup centum mi
lites qui erat alienigena natōne· scz ydumeus vt dicit glosa· Sed cō
tra· Luc̄· vij· dicit̄ ip̄m misisse ad eū seniores iudeoꝝ rogans euz vt
veniret· et postea iesu veniente misit amicos d· Meip̄m nō sum di-
gnus arbitrat⁹ vt venirē ad te· Ergo ip̄e non accessit· Et dicendū se
cundū aug̃· q̄ nō est ꝯtrarietas· q̄z illud p nosip̄os dicimur facē qd̄
p amicos fieri ꝓcuramus· Vel corpore forte venit· sz iudeis tanq̄z fa
miliarib⁹ christi negociū ꝯmisit vt ip̄i hoc impetrarent· Et ideo lu-
cas dicit seniores misisse Vel vt dicit interliniaris· accessit mente et
desiderio qui modus accedendi ad deum est melior· quia spūs est
deus· et iō vult q̄ accedat̄ ad eū spiritualiter· Accessit ergo rogans
eum p amicos scz iudeos qui dixerunt vt patet luc̄· vij· Dignus ē
vt hoc illi p̄stes· diligit em̄ gentem nrām et synagogā ip̄e edifica-
uit nobis· Et dixit· Dn̄e puer me⁹· id ē· seruus me⁹ iacet i domo pa
raliticus· Cōtra illos qui stati seruos dum infirmant̄ emittūt foras
Cōsequent̄ ponit̄ ꝓmissio curatōnis vbi ait· Ego veniam virtualit̄
licet nō corpalit̄· et curabo eū· q̄z virtus ei⁹ que est vbiq̄z iuit illuc q̄z
ibi nouū effectum curatōnis fecit· Ire ei incepit sz corpalit̄ n̄ pueit
vt dicit̄ luc̄· vij· Consequēter ponit̄ fidelis respōsio centurioīs· q̄ ait·
Domine nō sum dignus vt in· sub· te· m· Nā et ego homo sum ha-
bens sub me mi· ꝛc· Quasi dicat· Sicut ego sum sub ptāte et nihilo-
min⁹ habeo sub me milites q̄ ad nutū mihi obediūt· ita tu secūduz

humanitatem es sub deo·et secūdū deitatez oīa subsunt tibi et ad nutum obediunt·et ideo dic tantū verbo et sa·pu·m·In quo magna eius fides apparuit Et ideo quarto sequit admiratio saluatoris qui audiens tantā fidem in homīe gentili admiratus est·id est· adhodum admirantis se habuit·faciendo aliquem gestum admirationis·Non em̄ in eum admiratio cadit qui oīa ab eterno nouit· Et sequentiby se cum admiratōne locutus ē d·Amen dico vobis ñ inuenī tantā fidem in israel·Sed nōne inuenit maiorez in beata virgīne·iohāne baptista qui ait·ecce agnus dei ecce qui tol·pec·mūdi· iob·j·et in petro et in alijs discipulis·qui dixerunt·Tu es christus fi·dei viui·matb·xvj·Et dicendū q facta compatione verum dicit q centurio non audierat ꝓphetias nec vocem patris dei·Hic est filius m·di·ficut iohānes et apostoli·Nec angelus fuit ei locutus·sicut beate virgīni·Nec viderat eum adhuc mirabilia facientem·Et ido facta compatione maiorem fidem habuit In quo innuitur q gentiles qui eius mirabilia non viderunt maiorem fidē habituri erant in christum q̄z iudei·quibus tanq̄z filijs panem filiorz dedit in eis virtutes et miracula opando·Et quia ipi filij cōtumaces et rebelles fuerunt lumini·ac patrem suum occiderunt· exheredităti sunt celi hereditate amissa·et gentiles qui in ipz crediderūt introierūt i regnū in filios adoptati·Et hoc est qd̄ sequit·Qz multi ab oriēte et occidēte·id ē de diuersis ptibz mūdi venīēt et recūbēt cū abraam ysaac et iacob in regno celorz·id ē·sic patriarche ꝓpt fidē quā habuerunt in spe beate glorie quieuerūt·sic gētes i me crediture ad eternā gl̄iaz trās ferent et iudei filij regni ejcient extra regnū i tenebras exteriores infernī ꝓpt eorz incredulitatē et duriciā cordis sui·Vltimo ponitur ꝓmissionis ipletio dū ait iesus cēturioni Vade et sic credidisti fiat tibi·Et sanat9 ē puer ei9m illa hora ¶Sic ex dictis pz oratō et petitio cēturionis ex quattuor ꝛmendabilis apparet scz a sapia·humilitate·fidelitate et pietate·Hec aūt q̄ttuor apud deū oīez orōez faciūt exaudiri· ¶Primū ē sapiētia·nā sapient petiuit vtpote rem bonam Nam stultuz est petere qd̄ possit iure negari·vt dicit catho·Et tpe cōgruo scz qñ christus intrauit capharnaū·id ē·eccl̄iam iustorz·naz capharnaū interptatur villa pulcerrima·et villa pinguedis et cōsolatōnis·que tria optime cōueniunt ecclesie iustorum·Antea em̄ pe; tere salutem nihil ꝑderat quin post mortem oīes ibant ad miser; num· Petamus ergo et nos sapienter·quia adhuc iesus est in capharnaum·Matb·xxviij·Ecce ego vobiscum sum vsq ad consu·se· Mater filiorz zebedei q̄uis illa esset ꝛiuncta xp̄o·tn̄ qz non sapienter petiuit a christo·exaudita nō est·Petam9 rem bonā Nā salomō qz

rem bonā petiuit scz sapientiaz · fuit plenarie exauditꝰ · vt pz · iij · re · iij
¶ Secundū est huīlitas cū ait · Nō sum dignꝰ vt intres sub tectū
meū · Ecc̄ · xxxv · Oratio huīliantis se nubes penetrat · Tūc aūt hō hu
miliat se in orōne qn̄ pctōrē se recognoscit · Sic recognouit se pub
licanus nō pharisēꝰ · et ideo ille fuit exauditus · et alter ꝯdemnatus
¶ Terciuz est fides Vnde ait · ſz dic ver · et sa · pu · me · Iac̄ · j · Postulet
aūt in fide nihil hesitans · qꝛ omīa possibilia sunt credenti · Math · ix ·
¶ Quartū ē pietas qua ꝯpassus ē seruo suo et n̄ expulit eū vt mlt
ti faciūt · Si ḡ volumꝰ exaudiri ꝯpatiamur alijs et ꝯpatiet̄ deꝰ nobis
Sic ꝯpatiebat̄ iob d · Cōpatiebat̄ quondā aīa mea paupi · Iob · iij · Et
oculꝰ fui ceco et pes claudo · In eodē · xxix · Et deus postea ꝯpassus
est ei et reddidit ei omīa duplicata · vt patet iob vlt̄ · c · ꝛc̄ ·

¶ Moralitas

¶ Moraliter p istū paliticū designat̄ peccator cuiꝰ ꝯdicio ꝓut hic
innuit̄ apparet miserabilis quātū ad q̄ttuor · ſm qd̄ q̄ttuor mala fac̄
peccator · que sunt seruitꝰ psone · trās formatō nature · īfirmitas crea-
ture · et vexatō aīme · ¶ Primū ē seruitꝰ psone · Vn̄ puer meꝰ · id est
seruꝰ meus · Nā peccator efficit̄ seruꝰ peccati · Ioh · viij · Qui facit pec
catū seruꝰ ē pcti et nō solum vniꝰ peccati · ſz oīm que in eo regnant
que ligant hoīem tanq̄z seruū · ꝓu · v · Eumbꝫ pctōꝝ suoꝝ q̄sq̄z ꝯstrī
git̄ Vn̄ boe · in li · de ꝯso · ꝓbat · ꝙ pctōr nunq̄z ē impunitꝰ ſz stati hz
penā ꝓ pctō scz seruitutē pcti · que ē maxīa pena · sic libertas p̄dul
ce bonū ¶ Scdm ē trās formatio nature · qꝛ iacet · Hō est factꝰ rectꝰ
cetera aīalia curua · vt ipa statura indicet homī ꝙ debeat ꝯtemplari
vt dicit poeta · Os homī sublime dedit celūq̄z videre · Pctōr aūt p-
uertit naturā in terrā nō ī celū respiciēdo Esa · Incuruatꝰ sum vsq̄z ī
finē · Hiere · xx · Verterūt ad me dorsum et nō faciē Quia pctōr ter-
rena cogitat · t̄rena loquit̄ · et terrena opat̄ · Hiere · xxij · Terra t̄ra ter
ra audi verbū dn̄i · Et qꝛ hō hz vim amatiuā p quā ī illud qd̄ diligit
trās format̄ · juxta illud hugoīs de sanc̄ · vict · Scio aīa mea ꝙ in illud
qd̄ diligis trās formaris · Inde ē ꝙ amādo terrā efficit̄ t̄ra q̄ ē imago
dei · et in deū debuit trās formari · Aug · Tale ē vnusquisq̄z qd̄ diligit
terrā diligis · terra es · deū diligis · deꝰ es · p̄s · Ego dixi dij estis ¶ Ter
ciū ē īfirmitas creature · qꝛ palitic̄ · Paralisis ē dissolutō mēbroꝝ seu
neruoꝝ nō valentiū recipere influentiā virtutis a corde ꝓpter opi-
lationē vel ꝓpter malos humores in ipis existētes · Quā infirmita-
tē recte patitur peccator · Nam influētiā cordis ecclesie · id ē · christi
q̄ ē cor et caput eccl̄ie n̄ valz recipe Sacramēta eī q̄ fluxerūt de cor
pore xp̄i pendētis in cruce vt dicit aug · nō recipit · et h̄ ꝓpt̄ malas
affectōes quas habz ī aīa a q̄bꝫ nō curat̄ qꝛ n̄ vult recipe medicinā

Et breuiter ad om̄ia opera bona peccator est valde infirmus·nec ei sapiūt·nec ea facere potest· ¶ Quartum est vexatio anime·q̄ male torquet· Peccatū delectat corpus·ꝫ vexat aīam ·Aug· Iussisti dn̄e et sic est vt pena sit ei om̄is inordinatus aīmus· Qn̄ em̄ peccator cogitat bona que pdidit·mala que fecit·et piculum qd̄ ei imminet si moreretur·nisi sit oīno stultus·valde tormentat Iob·vij· Peccata mea sic sagitta sunt in me fixa· Sicut homo tormentat habēs ferrū in vulnere sic peccator habens peccatū in anima· Et sic patz de euā gelio·

¶ De epistola sermo xxi·

Nolite prudentes esse apud vosmetip̄os·Ro·xij· Sicut dixit boetiꝰ·primo extirpanda sunt vicia·deinde inserende virtutes·Hiere·iiij· Nouate vobis nouale ·et nolite serere inter spinas· Semen em̄ qd̄ inter spinas cecidit suffocatū fuit vt dicit dn̄s math·xiij· Ideo apl'us in hac epl'a nos hortatur ad extirpatōem mali·postea ad pfectionē boni· In qua quidē epl'a quattuor facit· Primo nobis ꝓhibet ne prudentiā inutilez et p̄sumptuosam possideamꝰ·in principio epl'e· Secundo nos monet ad illd̄ qd̄ est magne pfectōis·vt nulli malū ꝓ malo reddētes pacē cū inimicis habeamꝰ·ibi· Nulli ma·ꝓ m·red· Tercō nos monet vt etiā inimicis bona p̄beamꝰ·ibi· Si esu·in·t·ci·il· Quarto subinfert generale documentū quō ī malis om̄ib̄ nos geramꝰ ibi· Noli vinci a malo·ꝫ vin·ī bo·ma· ¶ Primo g̊ ꝓhibz ne prudentiā inutilē et p̄sumptuosaz possideamꝰ ꝫm qd̄ hoc verbū dupliciter p̄t exponi· Nā si exponit· Nolite prudētes esse apud vosmetip̄os·id ē prudētiā vestrā nolite int vos ꝯtineri·ꝫ alijs ꝯuīcate ip̄os dirigēdo et ordinādo·sic ꝓhibet nobis prudentiā īutilē·ꝓu·xx Sapīa abscon·et the·inuisus q̄ vtilitas ī vtrisqꝫ· Vn̄ ille ser·piger q̄ abscon·ta·d·s·ꝯdēnatꝰ ē· vt dicit math·xxv· Si āt exponit· Nolite pru·eē ꝛc·id ē ·nō vos prudētes reputetis·sic p̄sumptuosaz prudētiā nobis vetat·vt ī ocul' nostris prudētes n̄ simꝰ·Esa·l· Ve q̄ prudētes estis ī oculis vr̄is id ē corā vobisinetip̄is prudētes· Sic g̊ prīo nos admonet vt prudētiā habeamꝰ et ip̄az alios doceamꝰ ¶ Cū em̄ prudētia sit virtꝰ optīa ꝑ quā tota vita homis dirigitur et sine qua homo aīalibus stultior efficitur cum multa animalia prudentia dicant·bonum aūt vt dyonisius dicit suiip̄ius est ꝯmunicatiuū·ꝓfecto prudentiā habē et ꝯmunica Mre debemꝰ ¶ Circa qd̄ sciendū ꝙ prudētia tria ꝯsiderat scz futura·p̄sentia·et p̄terita· Sen̄· Si sapiens fuerit aīmus tuꝰ tribus tēporibus

dispenset. futura p̄caue. pn̄tia dispone. p̄terita memorare Sap̄. viij.
Attingit g̊ a fi. vs. ad fi. for. et dis. om̄ia su. scz prudētia. Vn̄ illa sancta
aīalia de quib⁹ dicit̄ ezech. ij. et apoc̄. iij. p que viri euāgelici signant̄
erant plena oculis ante et retro. qr viri prudētes om̄ia pspiciūt fu-
tura. p̄sentia et p̄terita. ¶ Primo g̊ prudentiā habere debem⁹ ad fu
turoꝝ cautelā et inspectōz. qr vt dicit boe. nō em̄ qd̄ an̄ oculos situ ē
sufficit ītueri. ꝫ reꝝ exitus prudētia metitur. Exemplū de ioseph qui
septē annis fertilitatis ꝯgregauit vt tēpore famis haberet. Pecca-
tor āt sic̄ bestia n̄ ꝯsiderat nisi pn̄tia. Cōtra qd̄ d̄r ecc̄. vij. Memora
re no. t. et meter. nō pec. Hāc prudentiā docet nos formica. pu. vj.
Vade ad for. o. pig. et ꝯside. vi. ei⁹. q̄ ꝯgre. ī mes. s. ci. ¶ Secūdo de-
bemus habere prudentiā ad p̄sentiū dispositōem. vt scz sic vtamur
diuitijs ne in pauptatē deueniam⁹. sic negociemur vt nō ꝯdemne-
mur. sic dn̄emur ne seruire cogamur. sic honorē recipiam⁹ vt nō vi
tupemur Om̄ia ista cauet prudētia virt⁹ moralis etiā ī homib⁹ mū
di. Et multomagis prudētia spūs virtus diuīa in filijs dei. Nā non
vult hic ditari et delectari ne in ppetuum pauptatē habeat et dolo-
rem. Iuxta illd̄ luc̄. Ve vobis diuitib⁹ q̄ ha. h̄ ꝯso. v. In eodē. xvj. Re
cor. fi. qr re. bo. in ui. Sed vult hic depaupari et cruciari vt hō in ppe
tuū sit beat⁹ vt dicit aug. Luc̄. vj. Beati pau. spū. qm̄ ip. est reg. ce.
Aug. Dn̄e hic vre. hic seca. Item sic negociat̄ vt nō ꝯdemnet̄. ꝫ op-
time remuneret̄. Math. xxv. Euge serue bo. et fi. qr in pa. fu. fi. sup
mul. te. ꝯsti. Itē dn̄atur creaturis et vicijs et nunq̄z seruit. Ioh. viij.
Semen abrae sum⁹. et nemini seruiuim⁹ vnq̄z. Itez in dignitate sic
honore fungit̄ q̄ nō ꝯfunditur. qr in ip̄is nō eleuatur ꝫ huīliatur.
Exemplū de paulo qui postq̄z fuit raptus ad celū et a christo glorio
se ad apl̄atum vocatus dixit. Ego sum mīmus apl̄oꝝ qui non sum
dignus vocari apl̄us. j. coꝝ. xv. Sic etiā magn⁹ patriarcha abraam
qui postq̄z deus ei locut⁹ fuerat dixit Loquar ad dn̄m meū cuz sim
cinis et puluis. gen̄. xviij. Sic mater dei postq̄z angelus ei locut⁹ fu-
erat asserens eam sup om̄ia exaltatā vtpote filiū dei paritura dixit
Ecce ancilla domini ꝛc̄ Luc̄. j. Et quia iuxta sententiam domini luc̄.
xiiij. Om̄is qui se humi. exal. ideo in deo spiritus prudentis summe
exaltatur. Esa. lij. Ecce seruus meus eleuabitur exaltabitur et subli-
mis erit valde. Prudentia vero mundi et carnis om̄ia hec facit in
ꝯtrarium. Et ideo mors est vt dicit apl̄us ro. viij. Quia solum hic
vult ditari et delectari. honorari et dominari. et quid sequat̄ nō cu-
rat. et mala presentia fugit. et non curat incidere in futura. similis
equo vmbratico qui propter vmbram in magnum precipitium
cadit et saltat. similis etiam cani portanti carnes sup pontem q̄ ꝓpt̄

vmbram carniū resultantē in aqua dimittit carnes vt dicit esopus. Omia em̄ bona et mala presentia sunt vmbra futuroꝝ bonoꝝ et malorꝝ. Et de hac prudentia et sapientia mundi loquit̄ iac̄ in canonica sua. c. ij. d. Non est ista sapientia de sursum descēdens. sed terrena animalis dyabolica. Terrena est prudentia auaroꝝ. qui vt talpa muciuunt se terrenis et optime sciunt terrena lucrari. Et tales vocat mundus valde prudētes. De spūalib⁹ em̄ nihil vident. sicut talpa extra terram nō videt lumē. Animalis est prudentia carnaliuꝝ. qui sciunt gaudere et perfrui bonis mūdi et vt animalia nihil aliud desiderant quoꝝ deus venter est. Dyabolica vero est prudentia superboꝝ. qui caute dominātur. et prudenter sciunt oppimē inimicos. et amicos acquirere. ita q̄ oppressi ab eis vix possunt ppendere. Tales figuratur p milites pilati qui dicebant christo. Prophetisa. quis est qui te pcussit. Luc̄. xxiij. Et tales mundus sup omia reputat prudentes. Tales sunt prudentes apud semetipos. de quib⁹ hic loquit̄ apl̄us q̄ sunt prudentes apud mundū. sed ipi sunt mūdus. j. ioh̄. ij. Ome quod est in mundo. id ē in homib⁹ mundi. aut est cōcu. ca. aut ꝛcu.

Noc. aut su. vi. Tercō debemus habere prudentiā ad memoriā ptēritoꝝ vt sc̄z memoremur quot mala ꝓpter peccata hoib⁹ euenerūt. vt ab ipis caueamus. et quo deus iustos exaltauit vt ad iusticiā animemur. Vnde sapiens quidā. Felix qui ex alieno piculo nouit sibi cauere. Recordemur em̄ q̄ dyabol⁹ et omes angeli mali tam nobiles creature ꝓpter vnam supbiam de celo sunt ad inferos ꝓiecti in ppetuum cruciandi ibidē. Primi parētes ad imaginē dei facti ꝓpter gulam et vanam gloriam de padiso ad hanc vallem miserie sunt expulsi. et morte et miserijs infinitis cum tota posteritate sua addicti. Propt̄ pcm̄ carnis tot⁹ mūdus pter octo aias. aquis diluuij ē submersus. Et pharao cū toto exercitu suo et sennacherib cū cētum octogita milib⁹ ꝓpt̄ iurias et oppressiōes q̄s seruis dei inferebāt pene mitus sunt extincti. Et plus q̄z sexcēta milia filioꝝ israel ꝓpt̄ incredulitatē et diffidēciā ꝓstrata sunt in deserto et duēbis mortib⁹ interēpta et solū duo trā ꝓmissionis intrauerūt. Nōne ꝓpt̄ pcā et iusticias et diuersos dolos regna et ciuitates destructa sunt. Vbi est troya. vbi est ē ninue. vbi est carthago et babilon. Apocal̄. xviij. Cecidit babilon illa magna et facta est habitatio demoniorum. Eccl̄. x. Regnum de gente in gentem transfertur ꝓpter iniusticias et diuersos dolos. Quid ergo fratres putam⁹ nos effugē iudiciū dei si peccauerimus et tantaz neglexerim⁹ salutē. Ro. ij. Ignoras q̄m benignitas dei ad penitētiā te adducit. Secm̄ aut duriciā tuā et impenitens cor thesaurisas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicij

Ibidem. Ira et indignatio. angustia et tribulatio in omnem aiam ho
mis opantis malū. Sz benignitas dei est peccatoribꝫ nociua Eccs.
viij. Quia nō ꝓfertur cito ꝯtra malos sentētia filij hoīm absqꝫ vllo
timore ꝑpetrant mala. Similiter memorari debemus quō deus iu
stos exaltauit vt eos imitemur. Nōne ioseph factꝰ est dn̄s egipti O
qui custodiuit mandatū. Nōne moyses ꝯstitutus est deus phara-
onis et dux sup populū dn̄i. qui negauit se esse filium filie pharao-
nis magis eligens affligi ꝓ populo domini q̄ꝫ terrene iocūditatis
peccatum habere. Hebre. xj. Nōne dauid pascens oues factus ē
rex super populum domini ꝓpter suā mansuetudinē. Quid dicā de
apl'is pastoribꝫ. quoꝝ ossa reges et impatores cū magna reueren-
tia osculant̄. Carissimi nunq̄d manus dei est abbreuiata. et nō ma-
gis extenta. imo ē extenta. Sic g̊ opemur vt illi et sic exaltabimur.
sequamur opa et sequēt̄ nos p̄mia. Et nō simus vt cattus qui vult
pisces ꝯmedē et n̄ vult tāgere fluuiū. Dicit aug̃. ꝙ deꝰ adiutor no
ster nō adiuuat nisi volentē et nitētē se adiuuare. Eph. v. surge qui
dormis. exurge a mortuis et illuiabit te christus ¶ Et nota ꝙ pru P
dentia quā habere et docere debemꝰ quibusdā aīalibus ꝯpatur. Et
primo ꝑ christū ꝯpatur serpenti Math. x. Estote pru. sic̄ serpentes
Cuiꝰ prudētia in quattuor apparet. Nā serpens caput abscondit. ꝓ
eo certa mēbra exponendo. In arto foramīe se ponit vt veterē abi
ciat pellē. Ne incantatorē audiat vnā aurem ad terrā figit et aliam
obturat cauda. Propter inimicicias quas habet cū homīe in cauer-
nis et in desertis habitat. Sic et nos caput nostrū. id ē. christū sum
me custodire debemus. ne ꝑ peccatū abscīdamur ab eo. quin potiꝰ
morti nos tradere debemꝰ. qꝛ ꝑ talem mortem in ꝑpetuum viue-
mus. Luc. xvij. Qui ꝑdiderit aīam suam. id ē. vitā ꝓpter me inueni-
et eā. Item i arto foramīe ponē nos debemꝰ vt veteris homīs et
ꝯuersationis pellē deponamꝰ. Eph. iiij. Deponite vos ſm pristinaꝫ
cōuersationē veterē hoīem. Math. vij. Contēdite intrare ꝑ angu-
stam portā. qꝛ arta est via que ducit ad vitā. Item ne ꝑsuasionē dya
boli audiamꝰ. vnā aurem cauda. id ē. memoria mortis obstruere de
bemus. et aliam terra. id est. consideratione proprie fragilitatis. cō-
siderantes ex quot et quantis potest homo ꝑire. Qui em̄ castrum
suum luteum sentit guerram mouere non audet. Item cognoscen-
tes inimicicias quas cum mundo habemꝰ. et quomodo nos perse-
qui non omittit. iuxta illud ioh. xv. si me persecuti sunt et vos per-
sequēt̄. debemꝰ exire de mūdo. Esa. lij. Exite d̄ mdo ꝓpl'e meꝰ ¶ Scdo
prudētia quā habē debemꝰ ꝯpat̄ ꝑ salomonē q̄ttuor aīalibꝫ. Vn̄ ait
ꝓu. xxx. Quattuor sunt mīma t̄re. et ip̄a sunt sapiētiora sapientibus

Formice populus infirmus·qui ꝑparat in messe cibum sibi·Lepus
sculus plebs inualida que collocat in petra cubile suum·Regem lo
custa nō habet·et egredit vniuersa p turmas suas·Stellio manibus
nitit et morat̃ in edibꝫ regū Ista quattuor similit nos facere de
bemus vt in ꝓspectu dei prudētes nos simus Nam tpe messis·qđ
est tota vita ꝑsens·debemus vt formica fructꝰ bonoꝝ operū con
gregare·vt inde in futura vita pascamur·Ecc·ix·Quodcuqꝫ potest
manus tua facere instanter operare·qꝛ nec opus·nec ratio·nec sapi
entia·nec scientia erunt apud inferos·quo tu ꝓperas·Apoc·xiij·O
pera eī il·se·il·Item ꝓsiderantes nrām fragilitatem et modicā no
stram virtutem vt lepus in petra christo spem nostram locare de
bemus·vt in eius virtute aduersa superemus et bona operemur·et
premia ꝓsequamur·Esaias·Qui sperant in dño mutabunt fortitu
dinem·assument pēnas vt aquile curꝛent et nō laborabūt·Hiere·xl
viij·Benedictꝰ vir qui ꝓfidit in dño·et erit dñs fiducia eius·Itꝫ p
desiderium eternoꝝ saltare versus celum vt locuste debemꝰ·ſ̃ stati
debemus ad terꝛam reflecti p paucoꝝ meritoꝝ et fragilitatis no
stre ꝓsiderationē·Qui em saltat eleuatur in altum·et statim reflecti
tur versus terꝛā·Sic et nos facere debemꝰ·Exempluꝫ de pauone q
respiciens sibi pedes statim humiliat deponens alas·Itē ꝓsideran
tes qꝛ multa naturalia scꝫ ingeniū docilitas et multa alia bona mun
di nobis desunt·quibꝫ tanqꝫ alis si ea haberemꝰ volare possemꝰ·qꝛ
omnia hec sunt homi data vt versus celum volet et facilius tendat·
Debemꝰ manibꝫ niti et in domo regis eterni morari·Aug Surgit
indocti et celū vel regnū dei rapiūt·et nos cū doctrinis nostris in
fernū dimergimur·Et ꝓpterea dicit apl̃us·j·corꝛ·vij·Vnusquisqꝫ
in ea vo·q̃ vo·est prima·Totus em mūdus ꝓfundit in eo qꝛ vnꝰ dic
O si essem religiosus sic facerem·Alius·O si nō haberē vxorē aut fi
lios sic facerē·et sic de aliꝭs·et nullus est ꝓtentus statu suo Omnes
em in quocunqꝫ sint statu possunt benefacere·et in domo regis et
mi morari·qꝛ stellio manibꝫ nitit et morat̃ in domibꝫ reguꝫ·Et sic
patet primū·Secūdo nos monet ad id qđ est magne pfectōis vt
scꝫ nulli malū ꝓ malo reddentes·pacē cum inimicis habeamus·Qđ
nos docet dupliciter facere·scꝫ vindictā nō requirendo·et qđ ē pfe
ctus iniuriā nō repellendo·ibi·Non vosmetipos defendētes Dic
ergo·Non sitis alicui reddentes malū cōuicij vel alicuiꝰ pene ꝓ ma
lo vobis ab ecclē illato·Douer·Non dicas reddam malū ꝓ malo
expecta dñm et liberabit te·Sed magis sitis prudētes bona facere
et nō mala reddere·non tm coram deo qui intus videt·sed etiā hoi
bus·Coram deo debemus bona ꝓuidere tripliciter scꝫ i cogitatōne

vt sit mūda Mich·vij·Ve vobis q̄ cogitatis iutile·In affectōe vt sit sancta Leuit·xj·Sancti eritis qm̄ ego sanct⁹ sum·Et m itentōne vt sit recta Math·vj·Si oculꝰ·t·sim·fu·to·coꝛ·t·lu·erit·Similit coꝛā hoī bus etiā triplicit sez̄ habitu ne sit notabilis·Aug·Non sit notabilis habit⁹ vester·In locutōe ne sit irꝛōnalis Sermo em̄ ē nūciꝰ rōis Et iō sine rōne ꝓferi nō dz·Vñ i solū habētib⁹ rōez̄ iuenit sermo·Et iō de om̄i verbo ocioso merito hoies sunt rōz reddituri·vt dicit math xij·Et i opatōe ne sit repħensibilis Epħ·v·Videte quo caute ambule tis·Et ita ꝓuideatis facē bona·qđ si fieri ꝑt aliq̄ deceti mō sitis pacez hn̄tes cū om̄ib⁹ hoib⁹·et ħ quātū i vobis ē·Aliq̄n em̄ nullo mō fieri ꝑt·ps·Cū his q̄ od·pa·er·pa·cū lo·illis ipug·me·gra·Heb·xij·Pacē sequimi cū oib⁹ et sctimoniā·sine q̄ nemo videbit deū·Deinde cuz dicit·Nō vosmetipos defen·monet ad id qđ pfecti⁹ ē sez̄ vt iniuria nō ꝓpulset·ħ magis sustineat Et ħ ē·Non sitis vosmetipos defen· Math·v·Si q̄s pcuss·te i vnā max·p̄·ei et al·Bz̄ date locū ire sez̄ vos psequētis et affligētis·qđ facit q̄ adūsariū pmittit facē qđ vult·Ecc· viij·Ne stes ꝺtra faciē ꝺtumelioſi·Hoc cadit sub ꝺsilio·Vel date lo cū ire dei vt ipe aduersarios et iniuriātes puniat·Si em̄ vos puni: tis eos de iniuria vobis illata·nō relinq̄tis locū deo vt eos puniat in die ire·id ē in die iudicij·Et nota q̄ vt dicit aug· nō ꝑcipit ħ apl⁹ vt sancti nolint vindicare·cū scriptum sit apoc·vj· vsq̄quo domine iuste et verax nō vindicas sanguinē nrm̄ q̄ effusus ē·ħ ꝑcipit vt nō se vindicēt·ħ relinquāt vindictā ire dei·Quid g̃ intest int sanctū et petōrez cū viq̄ vindictā velit·vbi ē illud·Diligite inimicos vrōs benefacite h·q̄ vo·od·math·v·Et dicendū q̄ sanct⁹ hō magis cupit corrigi inimicū q̄z puniri·et cū de⁹ punit nō delectat ꝺ pena inimici q̄ nō odit eū·ħ de iustitia dei·Et q̄ deū diligit·hoc ei placet qđ deo Et sancti de celo petūt vindictā de inimicis nō vt delectent i pena inimicoꝝ·ħ de iustitia dei·ps·Letabit iust⁹ cū vi·vindictā·Petōr aūt ecōuerso·q̄ solū vult puniri et vexari inimicū et de correctōe n curat et delectat de pena inimici et nō i iustitia dei Sic g̃ date locu z ire dei q̄ ipe puni et·Scriptū ē ei mihi vindictā et ego tribuā·d·dns i ꝓu·ſm lrāz septuagīta intptū vt dicit glo·Nostra aūt trāslatō hz Ne dicas reddā malū ꝑ malo·expecta dnm et liberabit te Et sic pz scdm· Tercō monet ad illud qđ ē marie pfectōis·et sub ꝺsilio ca dit·vt sez̄ bona inimicis p̄beam⁹·Et ħ ē·Si esu·imi·t·ci·il·si si·po·da il· Esa·lviij·Erāge esu pa·tu·Math·x·Qui de vni· ex mi·m·po· aq̄·f·a· d·vo·q·reci·m·s·Et rōnē reddit huiꝰ·q̄ inimicꝰ p hoc ad caritatē if la mabit·et de inimico efficiet amicus·puer·xvj·Cū placuerit dño vie bomis inimicos eiꝰ ꝺuertet ad pace·Et hoc ē·Hoc faciēs carbones

ig·ꝯgre·sup ca·eiꝰ·id ē·feruētē caritatez q̄ ignis ē ꝯgre·sup caput·i·
sup mentē eiꝰ·q̄ ē caput aīe·Id ē occasioēs·et q̄si materias diuēsas
dabis ei·vt ad caritatē q̄ ē ignis inflamet Luc·xij·Ignē veni mit·in
ter·id ē caritatē et q̄d volo nisi vt accēdat·Hi sunt carbones vasta-
tores igniri q̄ ꝯsumūt omēm rubiginē pctōꝝ·Et sic patet tercium
Quarto submfert generale documētū quo in omī malo nos ha
Obeamꝰ di·Noli vinci a malo·ꝫ vin·i·bo·ma·Hoc pt itelligi octo mo
dis ꝑm qd malū octo hz facē·scz corrūpe·debilitare·meritū auferre
excecare·tormentare·impfectū ondere·ꝯtristare·et deorsuz trahē·
Primo ꝑm sensuz litere vt scz ꝓximꝰ nō supet nos malo suo·nec
corrūpat faciēdo nos malos sic ipe ē·ꝫ nos vincamꝰ bono nrō ma-
lum ꝓximū·faciēdo ipm bonū et ad bonitatē trahēdo·j·pe·ij·Con-
uersatōz vrām int gentes hntes bonā·vt i eo q̄ detrectāt de vobis
tanq̄z de malefactoribꝫ·ex bonis opibꝫ vos glorificātes glorificent
deū·Sic vicit cecilia sponsuz suū valerianū·et mater sancti augusti
ni ipz augustinū Secūdo vincimꝰ in bono malū·qn ipm malum
ꝯuertit nobis i bonū·Qd fit qn sumꝰ i caritate fūdati·Ro·viij Dili-
de·omia coop·i bonū·Glo·Etiā malū p occasionē·vt qn post malū
et ꝓpt malū qd q̄s fecit cadēdo a caritate postea fortius resurgit et
feruētius bonū opat·vt dicit apl'us ad ro·v·Vbi abun·de·sup et·g̃·
Tercō q̄ i ipo malo qd volebat p impatiētiā nobis auferre meritū
p patiētiā meritū augemꝰ·et i malo qd volebat nobis auferre aīam
fortit aīam possidemꝰ Nath·xxj·In pa·ve·pos·ani·ve·Quātūcunq̄z
em calefaciat et ferueat ignis·si olla ē plena aqua·nō frangit·Quā-
tūcūq̄z em seuiret ꝯtra vincētiū mūdꝰ tn vincētiꝰ p patientiā vicit
mūdū·et plꝰ potuit sustinere q̄z mūdꝰ iferre Quarto qn p malū
qd volebat ꝓ suo furore mentē excecare et rōez obfuscare·iuxta il-
ud ps·supcecidit ignis scz tribulatōis et angustie et nō viderūt so
lē·nos illuīamur·Qd fit qn credimus nobis mala euenire vt a dño
corripiamur·ne cū hoc mūdo dānemur·vt dicit apl'sa d coꝝ·Hier·
Per omē flagellū et dolorē erudieris hierusalē·Sic fuit illuīatꝰ da
uid q̄ dixit angl'o pcutiēti ppl'm·Percute me·ego sum q̄ peccaui·j·
re·xiiij Quito qn p ipm malū qd volebat nos tormētare et penā
irrogare·penas exoluimꝰ pctōꝝ·vt qn p famē et sitim·calorē et fri-
gus et alia mala pene q̄ i pnti patimur·a penis absoluimur pctōꝝ·
Heb·xj·Circuierūt i melotis i pel·capri·egen·an·Sic exoluit apl'us
in malis q̄ sibi euenerunt penas pctōꝝ suoꝝ· Sexto qn i malis
nō solū purgamur a penis pctōꝝ·ꝫ etiā pficimur sic aurū i fornace
Sap·iij·Tanq̄z aurū i for·ꝓba·elec·dñs·Mala em ꝯtrariū volūt fa-
cere scz hoiem ifirmare et impfectū ondere·Et ꝫ ē qd sathan dicit

iob·x·Mitte manum tuā et tāge cūcta q̄ possidet Et idē·Tange os eius et carnē et tūc videbis q̄ ī faciē benedicat tibi·i·tunc apparebit q̄ nō sit pfect⁹·et q̄ nō sit bon⁹ realiter ꝫ apparent·Sꝫ iob vicit ī bono malū·q̄ ī ip̄is malis pfect⁹ apparuit ¶Septio qn̄ nō solū mala patient toleram⁹·ꝫ etiā gloriamur et letamur ī ip̄is malis q̄ nos p̄munt·Ro·v·Sꝫ et gloriamur ī tribulatōib⁹ Act·v·Ibant apl̄i gaua cōsp·ꝯci·q·dig·ha·sunt ꝓ no·ie·ꝯtu·pati·Mala em̄ hn̄t ꝯtristare et iō dū ī eis letamur nō vincimur a malo·ꝫ vincim⁹ in bono malū·

¶Octauo qn̄ p ip̄a mala q̄ patimur ad regna celoꝝ puenim⁹ Mathei·vj·Beati q̄ pse·pa·ꝓpt iu·ꝛc·Beati eritis cū ma·vo·ho·Om̄is eī res tēdit ad locū suū·loc⁹āt et fons oīm maloꝝ ē īfern⁹·vbi vmbra mortis et null⁹ ordo·ꝫ sempitern⁹ horror īhabitat·iob·x·Et iō om̄e malū inquātū malū trahit deorsum·Dū g̊ ī malis et p mala tendim⁹ sursuꝫ ī celo·recte vincim⁹ ī bono malū·et nō vincimur a malo·Cū g̊ om̄is medicina fiat p ꝯtrariū q̄ ꝯtraria ꝯtrarijs curant·tūc nō vincimur a malo ꝫ vicim⁹ ī bono malū·qn̄ ꝯtrariū opamur qd̄ hꝫ facere malū·et ad ꝯtrariū im⁹ ad qd̄ hꝫ ducē malū·Et sic pꝫ q̄rtū

¶Dominica tercia de euangelio sermo·xxii·

Ascendēte iesu ī nauiculā secuti sunt eū discipuli ei⁹·math·viij·Iesus vt ver⁹ hō hūana opa fecit·ideo ad trāseundū de vna pte stagni ad aliā nauicula indiguit·nauiculā ascēdit·et ī nauicula obdormiuit·ꝫ vt ver⁹ de⁹ creaturis impauit et obedierūt ei et nulli⁹ op⁹ habuit·Et iō inq̄ztū christ⁹ erat deus nō indigebat naui·ꝫ nauis īdigebat christo ne ī fluctib⁹ submergēt qd̄ p effectū patuit·Nec etiā inq̄ztū de⁹ dormiuit nec dormitauit·p̄s·Ecce nō dor·nec dormi·q̄ cus·israel·De hac g̊ materia p̄sens euāgeliū extat·In quo q̄dē euāgelio quīqꝫ poīt summarie euāgelista·Primū ē iesu et discipl̄oꝝ ei⁹ ī nauiculā ascensio ad transfretandū·In p̄ricipio euāgelij·Scd̄m ē maris et fluctuum ꝯcitatō ad nauigātes et nauiculā submergēdū·ibi·Et ecce mo·mag·fac·ē ī mari ita vt na·op·fluc·Terciū ē iesu a discipulis excitatō et eorūdē ad ip̄ꝫ dep̄catio ad p̄iculū euadendū ibi Et acces·et susc·eū di·Dn̄e sal·n·pimus·Quartū ē iesu digna īcrepatio·et ad mare et vētos eiusdē īpiū ad trāquillādū·ibi·Et dixit eis·Quid timidi estis mo·fi·et sur·impa·ven·et mari·Quintū ē hoīm exn̄tiū in naui admiratō·et ptātis iesu cōfessio ad om̄ia coercēdū ibi·Porro ho·tam naute q̄ꝫ apl̄i vt dicit glo·mirati sunt dicētes·Qualis ē hic·q̄ et venti et mare ob·e·Quāuis origenes dicit q̄ n̄ apl̄i mirati sunt·ꝫ hoīes quoꝝ erat nauicl̄a

qui cū ipis erant ¶ Prio g̊ ponit iesu et discipulorꝫ eiꝰ ī nauiculam
ascēsio ad trās fretandū. Et hoc ē. Ascēdēte iesu ī na. vt scz de vna pte
stagni vel laci ad aliā trāsiret. secuti sunt eū discipuli eiꝰ. cū eo ad eū-
dem locū ire volētes. Quāuis eī potuissz sup mare ambulasse sicut
alia vice fecit vt pz math. vj. quarta aūt vigilia noctis venit ad eos
ambulās sup mare. tn̄ voluit nauigio ad illā terrā venire. qꝛ nūc hu
mana. nūc diuīa opa ondebat. vt se verꝫ deū et verꝫ hoīez ꝯpbaret
et vt daret nobis exēplū q̄ ī his que possumꝰ opari p nos nō debe
mꝰ temptare deū diuīe ꝓuidētie nos ꝯmittētes et nihil penitꝰ opā
tes. Nā christꝰ nō volauit ꝫ cū alijs nauigauit. Sic et nos debemus
in mari huiꝰ seculi nauigare et remos accipe et bona opari. Multi
volūt solū volare ad celū et nihil volūt opari ī tra. Cōtra quos apo-
stolus. ij. thessa. iij. Qui nō vult opari n̄ māducet. Litera plana ē qꝛ
hoc euangelium historiale est et nō doctrinale.

¶ Moralitas

¶ Moraliter aūt ad instructōz nrāz duo hic videamꝰ scz q̄d p naui
Oculā et q̄d p mare significet ¶ Circa primn̄ sciendū ē p hanc nauicu
lā tria significant scz eccl'ia. religio. crux xpi. Notādū g̊ q̄ christꝰ hāc
triplicē nauē ascēdit. et similit discipuli eiꝰ. Et omīs pfecte viuēs et
ad portū eterne salutis desiderās venire. eandē triplicē nauē ascen
dere debet scz nauē eccl'ie. nauē religionis. et nauē penitētie. Nā et
eccl'ia militās. et religionis statꝰ. et crux penitētie. p nauē possunt ī
telligi. ¶ Pria nauis ē eccl'ia militās que rōne figure nauis p nauē
ꝯgrue designat. Nā sic nauis ī capite et ī cauda ē arta et ī medio la
ta. sic sancta eccl'ia ī pricipio fuit arta. Exemplū de sctō marcello pa
pa qui multis ānis fuit deputatꝰ ad custodiā aīaliū. Et beatꝰ vrba
nus papa multo tpe ī sepulcris martirū latitauit Heb. xj. In solitu-
dibus errātes in mōtibꝫ et spelūcis et in ca. ter. Similit in fine tēpe
antichristi erit valde arta. Quia vt dicit math. xxiiij. erit psecutō ma-
gna et talis q. nō fu. ab ori. mū. In medio aūt scz mō ē valde ampla.
et quātū ad numerū. qꝛ multi sūt fideles. et quātū ad gaudiū. qꝛ pa
trimoniū crucifixi ē valde in diuitijs et honoribꝫ exaltatū et abun-
dant valde tabernacula clericorꝫ. et audacter ꝓuocāt deū. cū ipe oīa
dederit ī manibꝫ eorꝫ. iob. xij. Et qꝛ vt dicit math. vij. arta ē via q̄ du
cit ad vitā. et amp. que du. ad pdi. ideo ī primitiua eccl'ia plati multi
saluabant et sctīficabant. Hāc nauē christꝰ ītrauit tanq̄z dn̄s et nau-
clerꝰ qn̄ descēdit ī vterꝫ virginalē tūc em̄ prio fuit d̄ eccl'ia militāte
Nos aūt ī hāc nauē ītramꝰ. qn̄ sup aquas baptismi natamꝰ Manat
em̄ hec nauis ī magno pelago grārꝫ et donorꝫ spūssancti. Et iō n̄
possumꝰ ad eā ascēdere nisi sup aquas natādo. Christꝰ aūt hāc nauē

intrando descēdit·qꝛ minoratus paulominꝰ ab angelis in eam intra
uit·vt dicit p̄s·Nos aūt hāc nauē intrādo multū ascendimꝰ·qꝛ in fi
lios dei adoptamur·Ioh·j·Dedit e·po·f·d·fi·Et qꝛ vt dictū ē xp̄s ē
huiꝰ nauis dn̄s et nauclerꝰ·iō qn̄ ip̄am ī baptismo ītramꝰ eius fideli
tatē iuramꝰ·et dyabolū et om̄em aliū dn̄m abnegamꝰ·Qd̄ facimus
cū dicimꝰ ī baptismo·Credis in deū·et dicit baptisandꝰ credo·Abre
nūcias dyabolo et pompis eiꝰ et rn̄det abrenūcio·Nam vsqꝫ tūc tā
quā filij ire ad dn̄iū dyaboli spectabamꝰ·Hec nauis fuit figurata p
archā noe·ad quā om̄is qui intrauit fuit saluatꝰ·et q̄ nō intrauit pe:
rijt et suffocatꝰ est·Sic q̄ hanc intrat saluat̄·et q̄ nō intrat damnatur
Math·xvj·Qui credi·et bapti·fue·saluꝰ erit·q̄ vero n̄ cre·ꝯdem·In
hoc tn̄ differt hec ab illa·Quia vt dicit criso·in illā lupus intrauit·et
lupus exiuit·homo intrauit et hō exiuit·nihil em̄ in illa mutatū est
Sꝫ in hanc hō intrat lupus·et fit ouis dei·intrat hō et fit filiꝰ dei·et
ideo extūc dicit̄ christianꝰ filius xp̄i·Et nota figurā·Nā noe misit fo
ras archā coruū·sic christꝰ misit dyabolū extra eccl̄iam Ioh·xij·Nūc
princeps huiꝰ mūdi eijciet̄ foras·Itē noe misit columbā que redijt
ad archam ferens ramū oliue virētibꝫ folijs·vt patet gen̄·viij·Sic
deus pater emisit filiū p mortē qui redijt p resurrectōꝫ portās ra:
mū oliue·i·pacē dei·et ideo ait Pax vobis Ioh·xx·Virentibꝫ folijs·
id est·cū gratijs et donis spūssancti·Et ido ait·Accipite spm̄sanctū
Hec ē illa nauis de qua salomō ꝓu·vj·ait Facta ē quasi nauis īstito
ris de lon·p·pa·s·Nā christꝰ venit ī eccl̄iaꝫ q̄si īstitor et q̄si negocia
tor quer·bo·mar·scꝫ aīas hoim p̄ciosissimas margaritas·Math·xiij
Simile ē reg·ce·ho·neg·quer·bo·mar·Que nauis de lōge panē no:
strū·id ē christū portauit scꝫ de celo Ioh·vj·Ego sum panis viuus
qui de celo descēdi·Mirabilis aūt īstitor christꝰ in hac naui fuit·qꝛ
dedit deitatē·et accepit hūanitatē·De primo·j·ioh·iij·Videte qualē
caritatē dedit nobis deus vt filij dei nomīemur et simꝰ·De secūdo·
ioh·j·Verbū caro factū ē ꝛc̄·Dedit diuitias et accepit pauptatē De
primo luc̄·xxij·Ego dispono vobis sic̄ disposuit mihi pater meꝰ re:
gnū vt ed·et b i·sup mē·in reg·m·ꝛc̄·De secūdo·ij·coꝝ·viij·Qui cū
esset diues eg·ꝓpt̄·n·eff·est·Et breuiter dedit om̄ia sua bona·et acce
pit om̄ia mala nostra·De prīo ro·viij·Qūo nō et̄ cū il·omnia·no·
do·De secūdo heb·iiij·Temptatū aūt p om̄ia·Propt̄ qd̄ cantamus
O admirabile ꝯmerciū creator ge·hūani·cor·su·de vir·na·dig·est
ꝛc̄·De hac aūt naue dicit cris·Nauigat eccl̄ia īstructa fidei guber:
naculo·felici cursu p huiꝰ seculi mare·habēs deū gubernatorē·ange
los remiges·choros portans oim sctōꝝ·erecta ī medio ip̄a saluta:
ri arbore crucis·ī qua euāgelice fidei vela suspēdens flante spūsctō

R ad portam paradisi et securitatem quietis eterne deducit. Vbi si bene
aduertimus octo de hac naue dicit. ¶ Primo quia hoc seculum
mare tempestuosuum valde habet nauigare. et ideo valde timen
dū est et cum cautela eundū. Eph. v. Videte quō cau. ambu. Bern.
Nusq̄z est securitas o frēs. neq; in celo. neq; in paradiso. multomm⁹
in mūdo. In celo angel⁹ cecidit sub pn̄tia deitatis. Adam de paradiso
de loco voluptatis. Iudas in mūdo d̄ scola veritatis. Discipuli etiaz
fuerūt in piculo in pn̄tia christi vt hic patet. Secūdo on̄dit q̄ habet
deū gubernatorē cui mare et venti obediūt. Et iō multū ꝯfidendū
est. Vn̄ a sanctis dicit̄ q̄ hec nauis p̄t ꝯcuti ꝫ nō submergi. q̄z xp̄us
semp ē ibi eā gubernādo. Math. xxviij. Ecce ego vo. sum om. die vs
q̄z ad ꝯsu. seculi Qui et si aliqn̄ videat̄ dormire. tn̄ puigilat et nobi
scū ē Esa. xliij. Cū ptrāsieris p aquas tecū ero. et fluīa nō operiēt te
Tercio on̄dit q̄ angelos hz remiges q̄ eam int̄ fluct⁹ hui⁹ seculi cu
stodiūt et deducūt. ps. Angelis suis mādauit de te ꝛc. Et ideo mul
tū gaudendū Phil. iiij. Gaudete in dn̄o semp iter. di. gau. Quarto
on̄dit q̄ hz choros sanctoꝝ portare q̄ sunt om̄i v̄tute pleni. et ideo
libent̄ intrandū. q̄z cū sancto sctūs eris. vt dicit p̄s. Quinto dicit q̄
arbor isti⁹ nauis est salutifera crux christi. q̄ stat semp erecta tanq̄z
arbor. extēsa tanq̄z artemo. ad ꝓtegendū. et iō sub ip̄a manendū. q̄z
de ip̄a mirabilis virtus emanat. ita q̄ quicūq; sub ip̄a manet. a nul
lo p̄t ledi. Qd̄ figuratū fuit ezech. ix. Vbi viro volenti pcutere hoies
ciuitatis. mandatū est q̄ nullū pcuteret sup quē videret thau. id est
signū crucis. Sexto dicit q̄ nauis isti⁹ vela sunt carte euangelioꝝ q̄
sunt plene v̄bis christi scriptis. sic̄ plenū ē velū aere et vento. Verbū
em̄ nihil aliud ē nisi aer format⁹ in gutture loquētis. Ista em̄ vela
plena sunt flatu. id ē v̄bis christi q̄ nos docēt q̄ via. qn̄ quō. et quo
sit eundū. Et ideo sunt attenti⁹ audiēda. Luc. xj. Beati q̄ au. v̄. dei et
cu. illd̄. Septio dicit q̄ spūssctūs eā ducit. Ioh. iij. Spūs vbi vult spi.
Et iō vbi est impet⁹ spūssancti illuc et stati ē eundū. Vn̄ ezech. j. de
illis sctis aīmalib; p q̄ viri euāgelici designant̄ d̄r. Vbicūq; erat im
petus spūs illuc gradiebāt̄ et rote. Secure g̊ ad impetū et motionē
spūssctī nauigem⁹. q̄z ip̄e ad portū felicitatis eterne nos ducet. vt
octauo et ꝯclusiue ī p̄dicta autoritate d̄r. p̄s. Spūs t. bo. d̄. m. ī ter.
re. In quo portu et in om̄i pace et opulētia quiescem⁹ Esa. xxxij. Se
debit ꝓpl̄us me⁹ ī pulcritudīe pacis et ī tabēnaculis fiducie et ī req̄e
opulēta ¶ Secūda nauis ē religio q̄ ꝯgrue d̄r nauis q̄z tria q̄ sunt
substātialia religioīs. scz obediētia. ꝯtinētia et pauptas. excellēter re
periūt̄ in naue. Ibi em̄ ē obediētia ꝓmpta. cōtinētia magna. ibi em̄
quiq; scelerati ꝯtinent. et pauptas summa. q̄z est ibi nihil nisi quod

deforis apportat. Hac nauē christus intrauit dū stetit ī mundo. Nā
substantialia religionis pfectissime obseruauit. Quia vsq; ad mor:
tem fuit obediēs Phil. ij. Exinaniuit sem. fa. ob. vsq; ad mortē. Vir
ginitatē et ꝯtinentiam in summo gradu seruauit. ita ꝙ nec primos
motus habuit vel aliquā cogitatōz carnalem. Et nota ꝙ christus ha:
buit ita castos mores ꝙ nunq̄z fuit de aduersarijs de hoc notatus
vel accusatus. vel infamat⁹. vel in suspitione habitus. cum de multis
alijs fuerit infamatus. Et tn̄ cū mulieribꝫ ꝯuersatus est. et a peccatri
ce tangi se pmisit. et cū maria et martha frequēter est hospitat⁹. et
magdalenā a multis de effusione vngenti molestatam defendit et
cōmendauit Pauptatē etiam voluntariā in summo gradu seruauit
tanq̄z penitus nihil habens. Math. viij. Vulpes fo. habēt ꝛc. Pro:
pterea fuit religiosus. qꝛ fuit nazareus que ī veteri testamēto que:
dam religio erat. Et ideo cū barba longa et capillis depīgitur. Vn̄
ipe fuit caput et institutor om̄is pfectōnis et religionis. Illud em̄
sanctū collegiū apl'oꝝ instituit cui nec prius nec postea aliqd̄ aliud
potuit in sanctitate et om̄i pfectōi eq̄parari. qꝛ in ipo om̄ia cōsilia
fuerūt plenarie obseruata. Et nota qn̄ apostoli intrauerūt illā nauē
ad christum sequendū. reliquerūt aliā nauē scz cupiditatis Math.
iiij. At illi relictis ꝯtinuo retibꝫ et naui secuti sūt eū. Sic ei cū naui
religiois nauigatur ad celū. sic cum naui cupiditatis nauigat̄ ad in
fernum ¶ Dicit̄ aūt cupiditas nauis ꝓpter tria. Primo qꝛ sic nauis S
stat sup aquas et nō implet̄. sic cupiditas stat sup diuitias et nō im
pletur. sed sp sitit. Ecc̄. v. Auar⁹ nō implebit̄ pecuīa. Secūo qꝛ sicut
nauis fit cū magno labore. custodit̄ cū magno timore. et pditur cuz
magno dolore. sic auarus cū magno labore et multis incōmodis ad
quirit diuitias et ꝓ ipis acquirēdis vt aranea se euiscerat et consu:
mit. Sap̄. v. Ambulaui⁹ vias difficiles. ps̄. Anni nostri sic aranea medu
tabunt̄. Item cū magna solicitudīe et timore ipas diuicias custo:
dit Iob. xv. Sonitus terroris semp ē in auribꝫ ei⁹. et cū pax sit ei insi
dias suspicat̄. Boe. Tu q̄ nūc gl'iam quācūq; ptimestis si hui⁹ vite
vallem vacu⁹ viator intrasses corā latrone cātares. O p̄clara morta
liū opū beatitudo. q̄z cū adept⁹ fueris secur⁹ esse existimas. Itē cum
magno dolore eas amittit. qꝛ vt dicit boeci⁹. Infelicissimū gen⁹ īfor
tunij est pri⁹ fuisse felicē et postea īfelicē. Et iō diuitie dicunt̄ spine
ab ipa veritate luc̄. viij. qꝛ cogitatōnū suaꝝ aculeis mentē lacerāt
et ī acquirēdo et pdendo. vt dicit gre. Tercō cupiditas dicit̄ nauis
qꝛ sic naui de tāto lucro et de om̄ibꝫ mercibꝫ nihil manet nisi feces
et sentina. ita auaro d̄ om̄ibꝫ bonis suis et rebꝫ nihil remanz nisi tor
menta in inferno et putredo vermium in fouea. Auaro em̄ omnia

auferuntur in morte. Nam diuitias auferunt consanguinei corpus
comedunt vermes. aīam asportat dyabolus. Nihil ergo remanet ei nisi
cruciatus infernalis. Et ideo multū est flendū in morte pctōris. cum
omnia perdat. Hiere. vj. Luctū vni. fac. t. pl. ꝛc. ¶ Tercia nauis ē crux
christi que dicit nauis qꝛ christū portauit. Et qꝛ sic in naui bene one
Trata maxime que de oriēte venit sunt optīa queqꝫ. ita in cruce oīa
bona inueniūt. Quia vt dicit aug. nullū exemplū bonitatis et pfe-
ctionis abest a cruce. imo tota vita nostra ī cruce pt īformari Om
nes em virtutes apparēt ī cruce. Propt qd dicebat apls ad gal. vj.
Mihi absit gl'iari nisi ī cruce. d. n. ꝛc. Nā primo ibi apparet maxima
caritas ex pte dei pris q̄ vnicū filiū suū morti tradidit ꝓpt seruū re-
dimendū Scdo apparet magna fides ex pte virgīs gl'iose q̄ moriē
tez filiū semp deū credidit. Tercō apparet magna spes ex pte latro
nis. q̄ in quendā pforatū denudatū crucifixū tanqꝫ in verū deū re-
gem celi sperauit. Propt qd nō īmerito audiuit hodie. me. er. ī pa-
lu. xxiij. Quarto apparet maxīa prudētia ex pte spūssancti q̄ sic sapiē
ter decepit lucifer abscōdens deitatē sub humanitate tanqꝫ hamum
quē piscator abscōdit sub verme. et sic cepit et pcussit eū Iob. xxvj.
Prudētia eius pcussit supbū. In eodē. xl. Nunquid capit leuiathan
hamo. Quinto apparet magna iusticia ex pte christi. q̄ vt iusta fierz
satisfactō factus est hō. et mortuus ī cruce. Vt sic hō in ligno pecca-
uerat ita hō ī ligno satisfacēt. Et sic pctm hoīs fuerat īfinitū ad om
nes pdendū. ita meritū hoīs esset infinitū ad omes saluanduz. Et sic
iusticiā magnā exercuit ī cruce sup corpus suū. ꝓ iusta satisfactōne
peccati hoīs. Sexto apparet magna tpantia ex pte deitatis christi
sm quā christus etiā in cruce fuit beatus. et tn ita fruebat beatitudine
q̄ sm hūanitatem maxīe patiebat. et ita patiebat q̄ semp erat beatus.
Ecc. xj. In die bonoꝝ ne īmemor sis maloꝝ et ecōuerso. Septīo ap-
paret maxīa fortitudo ex pte hūanitatis christi. qꝛ oīa aduersa pati-
enter sustinuit nec ī omibꝫ ē cmota. Esa. liij. Tanqꝫ ouis ad occisio-
nē ducet. Hanc nauē xpus ascēdit ī morte vt trāsiret de h mūdo ad
patrē. In hac naui scz cruce xpus pendēs mirabilia docuit. De q̄bus
si vis pdicare require in dnica quīta post trini. in secūdo mēbro euā
gelij. Per hāc nauē scz crucē penitētia designat. Luc. xij. Qui n baiu
lat crucē suam. id est penitentiā. et sequit me. non potest meus esse
discipulus Quia sicut in cruce homo mortificat et ligatur. sic in peni
tentia mortificant membra et cupiscentia mala ligat Gal. ij. Chri-
Vsto cōfixus sum cruci. Crux ergo est nauis penitentie. ¶ Designa
tur ergo penitentia p nauem ꝓpter quīqꝫ rōnes quas require infra
in domi. xix. post trinitatis in primo membro euāgelij. Hec nauis

patitur magnā tempestatem ex ventis·sicut hic innuit Nam quat
tuor venti ꝯtra eam fortiter flant De quibꝫ dañ·vij·Ecce quattuor
venti pugnabant in mari·Cōtra quos deus ordinauit et fecit quat
tuor virtutes·tanq̄ꝫ quattuor anchoras vt nauē penitētie ꝯtra om
nem ventū stabilirēt·Que sunt Iusticia·prudētia·tempantia·et for
titudo·Primus est ventus oriens qui signat natalem et ꝓgeniem
homīs·que maxīe penitētie ꝯtrariat·Propter qd̄ dictuꝫ est abrae
geñ·xij·Egredē de ter·t·et de ꝯgna·t·et de do·p·t·Vñ et christꝰ ait
Si quis venit ad me et nō od·pa·su·et ma·suā·nō potest meꝰ esse di
sci·luc̄·xiiij·Qꝛ inimici hoīs domestici eius vt ipe christꝰ dicit math·
x·Contra hunc est anchora iusticie·qꝛ iustum est subditum esse d̄o
magis q̄ꝫ pentibꝫ·Deus aūt mandat penitentiam agere·Math·iij·
Penitentiā agite a ꝓppī·e·reg·ce·Secūdus est ventus occidēs·qui
signat mortē et defectū carnis·que quotidie tēdit ad occasuꝫ·Quā
quidā longe esse credētes differūt penitentiā agere·Soph·ij·Vox
cantātis in fenestra et coruus in suplimīari·Qui ventus mltos sub
mersit·et hoc est pessimū qꝛ hic ventꝰ scꝫ ꝯsideratō mortis sup oīa
deberet impellere nauē penitētie·Sicut fuit impulsus quidā magi
ster qui ascēdēs cathedrā dixit·Linquo coax ranis cra coruis·vana
q̄ꝫ vanis·Ad logicā ꝑgo que mortis nō timet ergo·Contra hūc ē
anchora prudētie que hꝫ cōsiderare finem·Ecc̄·vij·Memorare no·t·
et in eter·nō pec·Tercius est ventus meridionalis q̄ signat ꝓspera
mundi in quibꝫ penitentia dissoluit·Hiere·xxxj·Vsqꝫquo delicijs dis
solueris filia vaga·Quia vt dicit iob·xxviij·Nō inuenit in terra sua
uiter viuentiū scꝫ penitētia Contra hunc est anchora tpantie·cuiꝰ ē
bona mundi tpate recipere·siue honores siue delicias siue diuitias
·j·cor·viij·Qui gaudēt tanq̄ꝫ nō gau·et qui emunt tanq̄ꝫ nō possi
dentes·et qui vtunt h̄ mūdo·tanq̄ꝫ nō vtētes sint·p̄s·Diuitie si·aff
no·cor·app·Quartus est ventꝰ aquilonis q̄ signat aduersa·Hiere·j·
Ab aquilone pandet om̄e malum·Quia sic̄ a calore caritatis oritur
om̄e bonū·ita a frigore iniq̄tatis om̄e malū·In aduersis aūt peni
tens ꝑ impatientiam frangit et blasphemat murmurat·et maledicit
In cuiꝰ ꝑsona dicit iob·iij·Maledictꝰ vir qui annūciauit patri meo
d·Natus est·t·pū·masculꝰ·Contra hūc ē anchora fortitudīs·q̄ om
nia mala patient tolerat dicēs illd̄ iob·j·Dñs dedit d·abst·sic̄ d·pla·
ita·f·ē sit nomē dñi bñ·Quantū ad p̄dicta duo dicit in p̄s·Cadent
a latere tuo mil·id ē ab aduersis·q̄ nō directe sꝫ ex latere veniūt·et
decem milia a dextris tuis·id ē a ꝓsperis·que ꝑ dexterā designant
qꝛ pe ius facit peitere ꝓsperitas q̄ꝫ aduersitas Filij israel fuerūt dis
soluti in maxima quātitate qñ in deserto habuerunt manna·panem

angeloꝝ·et discipuli christi fuerunt tpe passionis fracti in aduersi-
tate· Dauid in tpe aduersitatis sanctū se ꝯseruauit·et tēpore ꝓspe-
ritatis turpiter deliquit Cū igit̄ ista nauis ita fortiter impellat̄ a vē-
tis·nihil restat nisi vt deuote clamem⁹ d· Dn̄e salua nos ꝑimus·sic
apl'i fecerūt·et teneam⁹ supradictas anchoras firmas Et tūc christ⁹
impabit ventis et fiet trāquillitas magna·j·coꝝ·x· Fidelis de⁹ qui n̄
pa·vos tēp·su·id qd̄ po·ꝫ fa·cū tēp·etiā ꝓuē·vt pos·su· Et sic pꝫ pri-
X mū ¶ Circa scd̄m nota q̄ ꝑ mare pn̄s seculū designat̄ multiplici ra-
1 tione· Primo rōne motōnis et instabilitatis· Nā mare nuquā quie-
scit ꝫ semꝑ fluctuat et eleuatur et deprimit̄· Sic mūd⁹ nunq̄ꝫ quie-
scit quosdā eleuādo·et quosdā deprimēdo·p̄s· Vidi impiū superal-
tatū et eleuatū sic̄ cedros libani et ꝑtrāsiui et ecce nō erat· Iob·xxx·
Eleuasti me et quasi supra ventum ponens allisisti me valide· Boe·
Hunc ꝯtinuū ludū ludim⁹ summa infimis et infima summis muta-
2 re gaudem⁹· ¶ Secūdo rōne eiectionis· Nam mare mortuos a se
ad litus eijcit· Sic mūdus eijcit illos qui sunt mortui mūdo·nec opa
mūdi faciūt·j·coꝝ·iiij· Tanq̄ꝫ purgamēta hui⁹ seculi facti sum⁹ oīm
ꝑipsima vsqꝫ adhuc· Ioh·xv· Quia vero de mūdo nō estis· ꝓpterea
odit vos mūdus· Viri em̄ spirituales non solum eijciuntur de mun-
do·sed etiam ꝑsecutionem patiuntur· Ioh·xv· Si me ꝑsecuti sunt et
3 vos ꝑsequentur· ¶ Tercio ratione deuoratōnis· In mari em̄ gran-
diores pisces deuorant minores· Sic in mundo potentes ꝑuulos
deuorant et affligūt Math·xviij· Tenens suffocabat eum Abacuk·
·j· Quare non respicis sup inique agentes·et taces deuorante im-
pio iustiorem se·et facis homīes quasi pisces maris· Viuunt tamen
sancti viri licet a tirannis deuorent̄ sicut ionas in ventre ceti·ij·coꝝ
4 vj· Quasi moriētes et ecce viuim⁹ ¶ Quarto rōne termīatōnis·ma-
re em̄ terminū habet arenam·que est sterilis et grauis· Hiere·v·
Qui posui arenā terminū mari· Sic finis hui⁹ mundi est infructuo-
sitas cum onere peccatoꝝ· Ro·j· Quem fructū habuistis in illis in
quibꝫ nunc erubescitis· Eccs·iij· Quid habet hō de vniuerso labore q̄
laborat sub sole· Nihil em̄ inuenit homo in morte nisi opera sua·si-
ue bona·siue mala· Apoc·xiiij· Opera em̄ illoꝝ sequūtur illos· Et q̄
mundus totus ī maligno posit⁹ ē·nec opera bona facit·sic̄ spina n̄
facit ficus vel vuas·ideo in fine nihil inuenit nisi on⁹ et penā pecca-
toꝝ om̄i spe boni fraudatus· Iob·vij· Cōsumpti sunt absq̄ꝫ vlla spe
Hui⁹ exemplum christus recitat de diuite epulone qui vnā guttā
aque non potuit habere·tormenta vero multa habebat·vt patꝫ luc·
xvj· ¶ Quinto ratōne multitudinis periculoꝝ· Sunt em̄ in mari mi-
5 rabilia et mlt'iplicia ꝑicula·et de vētis·et de piratis· et d̄ scopulis·et

sic de alijs. Ecc. xliij. Qui nauigant in mari enarrent pericula eius. Sic
mūdus iste totus est plenus periculis. ij. cor. ij. Periculis fluminuz.
periculis latronū. periculis ex genere. periculis ex fal. fra. pi. ex gen. pi.
in ci. pi. in soli. pi. in mari pi. in ter. Bern. Periculū ꝓbat transeunti
um raritas. et peuntiū multitudo. Pauci valde trāseūt p hūc mūdū
illesi. et multi piditantur Aug. Ama seculum et absorbebit te amato
res suos vorare nouit non portare. Vbi sunt gigantes et potentes
a seculo viri famosi. nonne omnes cum multis periculis perierunt
¶ Sexto ratōne monstruositatis. Nam in mari mirabilia sunt mō
stra. Aliquando inuentus est ibi piscis p om̄ia sicut miles armatus
in equo. Sic mundus iste totus est plenus hominib⁹ monstruosis
Quidam em̄ habent faciem in pedib⁹ et pedes in capite vt omnes
auari. Quidam habent duas linguas in ore vt om̄es adulatores et
detractores. Prouē. xviij. Verba bilinguis quasi simplicia. et ip̄a p
ueniunt vsq; ad interiora ventris. Quidā habēt gladios ī labijs vt
om̄es maledici. p̄s. Gladi⁹ sub labijs eor. Quidā hn̄t multa capita
q̄ quot vicia regnāt ī homīe. tot capita et dn̄os habz. Qui a auaro
dn̄atur auaricia et luxurioso luxuria et sic de alijs ꝛc. Aug. Mal⁹ tot
dominor seru⁹ est quot vicior ¶ Septīo rōne immāsionabilitatis
Nō em̄ mare est locus ad manendū sed ad cito transeundū. Nul
lus em̄ intrat mare vt ibi maneat ꝫ vt cito transeat. Ita mund⁹ iste
non est locus ad manendū. Heb. xiiij. Nō habem⁹ hic manentē ciui
tatē. sed suturā inquirim⁹. Om̄es em̄ in h̄ mūdo sumus vt hospites
et pegrini. qui festinare debem⁹ et ad ciuitatē nrām redire. Aug⁹.
Nihil aliud ē tp̄us p̄ntis vite nisi cursus ad mortem. in quo nemo
vel paululū stare vel tardius ire pmittit. ꝫ om̄es pari mō vrgemur
¶ Octauo rōne incertitudīs. Nō em̄ est in ptāte hoīs existētis in
mari ire quo vult. ꝫ ducit a ventis frequēter q̄ nō vult. nec ad portū
intentū puenit sic vult. Sic nō est in homīe sed in spūsscto ducente
vt ad portū salutis pueniat Ro. ix. Nō est volētis neq; currētis sed
miserentis dei. Et ꝓpterea multū orare debem⁹ vt deus vitam nrāz
dirigat in salutem. Tho. iiij. Om̄i tp̄e benedic deū. et pete ab eo vt
vias tuas dirigat ¶ Nono rōne saporis. Est em̄ mare valde amar
et tn̄ piscib⁹ maris in eo nutritis valde sapit Sic mūdus in reiueri
tate valde amarus ē. et tn̄ homīb⁹ mūdanis valde sapit. nec ei⁹ ama
ritudīem sentiūt. imo magnā dulcedīem reputāt. et magnas delici
as afflui bonis mūdi. Iob. xxx. Esse sub sentib⁹ delicias ꝯputabāt. p̄s
Beatū dixerūt cui hec sunt. Et h̄ ex magna corruptōe palati ꝓcedit
Hn̄t eī hoīes mdī palatū corruptū vt febricitātes Et iō amar videt
eis dulce. et dulce amar. Aug. Palato nō sano pena ē panis q̄ sano

est suauis Esa. v. Ve q̄ dicitis malū bonū et bonū malum. ponentes amarū ī dulce et dulce ī amar. ¶ Decio rōe voracitatis l̄ satiabilitatis Nā mare oīa fluīa deuorat et nūq̄z redūdat l̄ satiat̄ aq̄s. Ecc. v. Om̄ia flumīa intrant mare. et mare nō redūdat. Sic mūdus om̄ia bona terre ꝯsumit et nunq̄z dicit sufficit. Om̄e em̄ qd̄ ē in mundo. aut est ꝯcupīa carnis. aut ꝯcupīa oculoꝝ. aut supbia vite. j. Joh. ij. Sed ꝯcupīa carnis nō satiat̄ delicijs. nec ꝯcupiscētia oculoꝝ diuitijs nec supbia vite honoribꝫ. g̊ mund⁹ nunq̄z satiatur. pū. xxx. Tria sūt insaturabilia Infernus. id est supbia vite. os vulue id ē ꝯcupiscentia carnis. et terra que nunq̄z satiat̄ aqua id est ꝯcupiscentia oculoꝝ diuitijs Et sic patet de toto euangelio.

¶ De epistola sermo vicesimus tercius.

Nemini quicq̄z debeatis nisi vt inuicem diligatis. Ro. xiij. In hac epl̄a docet apl̄us quō om̄es et singuli debēt se habere adinuicē scd̄m interiorē affectū qui ē caritas siue amor Nō em̄ sufficit q̄ homīes pacifice se habeāt adinuicē et signa dilectōis ostendāt nisi assit et bona volūtas et dilectio cordis. q̄ dominꝰ noster christꝰ intuet̄ corda hoīm et nō solum opa. j. Ro. xvj. Homines vident que foris patent. deus aūt intuet̄ cor. Duo aūt facit ī hac epl̄a apl̄us. Primo ponit debitū generale in quo om̄es adinuicē obligamur In principio epl̄e. Secūdo poīt solutiuū speciale p qd̄ om̄ia debita exoluere ꝯpbamur. ibi. Qui em̄ diligit pximū legē implebit. ¶ Primo g̊ ponit debitū generale. in quo om̄s adinuicē obligamur. Et hoc ē. Nemī quicq̄z debeatis id ē om̄ibꝫ reddite debita et vnicuiq̄z qd̄ suū est soluite. siue honorē. siue tributum Ita tn̄ q̄ nō sitis debitores alicuiꝰ nisi ī caritate et dilectōne. in quo estis om̄es debitores adinuicē. q̄ vnuq̄sq̄z tenet̄ et debꝫ alteꝝ sicut seip̄m diligere. ergo in debito caritatis om̄es adinuicē obligamur semp em̄ reddēda est caritas et semp debet̄. In cuiꝰ figura ignis sp debebat in altari ardere. vt pꝫ leuit̄. vj. pū. xxx. Ignis scꝫ caritas nunq̄z dicit sufficit. Ambro. Nullū tempꝰ ē in quo n̄ sit caritas impēdenda. nec cū reddit̄ amittit̄. s̄ potiꝰ reddendo multiplicat̄. et quāto plꝰ reddit̄ tātomagis auget̄. Que reddi nō p̄t nisi habeat̄ nec haberi nisi reddatur. Idem dicit aug̊. Et sic patet primū. ¶ Secūdo ponit solutiuū spēale p qd̄ om̄ia debita et mādata soluere cōpbamur. Et h̄ est. Qui em̄ di. pxi. le. imp. Et circa h̄ tria facit. Primo ꝓpoīt intētuꝫ scꝫ q̄ q̄ diligit pximū totā legē implet. Scd̄o pbat. ibi. Naꝫ nō adulterabis. Tercō ꝯcludit ibi. Pleitudo g̊ legis ē dilectō ¶ Prio ꝓpoīt

intentū·d·sic·Debetis inuicem diligere qz qui diligit primū legez adimpleuit·Cuius ratio est Nam qui diligit primū diligit deum Non em̄ diligendo est prim⁹ nisi in deo et ꝓpter deum et ad deuz Si quis em̄ aliter diligeret primū nō diligeret primū ꝫ aliqd pri mi·puta vicīū eius vel diuitias ei⁹·Ex dilectōne ꝯ dei causat dilectō primi·Sed ꝓpt vnūqdqz tale et illud magis vt dicit phus·Ergo q̄ diligit primū multomagis diligit deū·Sz in his duob⁹ mandatis vniuersa lex pendet et ꝓphe·Ergo q̄ diligit primū oīa implet et oīa debita soluit·Hic cadit exemplū cuiusdam sacerdotis de fran cia qui habebat optimū vinū de quo oīni mane et sero bibebat·et dicebat qz soluebat sibi oīa debita·qz anxias cogitatōes debitoꝝ faciebat eum obliuisci Secūdo ꝓbat intentū suū dicēs·Naz non adulterabis·Vbi nota qz quedā sunt p̄cepta affirmatiua·q̄daz negatiua·tam ad deum q̄z ad primū ptinētia·vt pz exo·xx·Manifestū est aūt qz qui diligit deū et primū implet p̄cepta affirmatiua·que sunt de honore et reuerentia dei·et de bono primi·qz vt dicit gre·ꝓba tio dilectōnis exhibitō est opus·j·ioh·iij·Qui habuerit substantiam huius mūdi et vi·fra·s·ne·h·et da·vis·s·ab eo q̄·c·d·ē in illo· Ioh·xiij· Si diligitis me man·m·sua·Similit qui diligit deū et primū cauet ab oīni iniuria et nocumēto eoꝝ sic a ꝓximis malis·qz primū vt seipm diligere debet·Sz oīa p̄cepta negatiua ad hoc tendūt vt hō nec cogitatōe nec locutōne nec ope primū vel deū offendat·Et h ē qz dicit·Nō adulterabis·nō·oc·nō fu·nō fal·te·di·ꝛc·Et ꝓpterea dilectio primi malū nō opatur·Itē p dilectōz primi implent p̄cepta iuris naturalis·que sunt·Qd tibi nō vis fieri alijs fecisse caueto Qd tibi vis fieri alijs fecisse memēto Matth·vij·Quecūqz vultis vt faciant vobis homines ea et vos·fa·il·Nam qui diligit primū debitum si bi seruicīū impendit et a nocumēto cauet·et ideo tercō ꝛcludit·d· Plenitudo ꝯ le·ē di·Quia ē plenitudo legis nature·et legis mosayce vt dictū ē·et legis euāgelice·Ioh·xv·Hoc est p̄ceptū meū vt diligatis inui· Et nota qz dilectio dei dicit legis plenitudo triplicit Primo qz mouet oīnes vtutes ad impledū opa legis Gal·v·Fides p dilectōz opat·Et sic̄ alie virtutes·Mouet etiā membra·Naz phus dicit qz bonū amatū mouet voluntatē et volūtas mouet membra·Secūdo qz ꝛsummat et ꝓficit bona opa ab alijs virtutib⁹ ichoata·Facit em̄ in bono ꝑseuerare·j·Thi·j·Finis p̄cepti ē caritas glo· ꝛsummās et ꝛfirmās·Tercō qz opa aliaꝝ virtutū plena et fructuosa reddit·qz sine ipa oīno sunt vacua et vana·j·coꝝ xiij· Si districes fa·m·in·ci·pau·et si tra·coꝝ·m·ita vt ar·caritatem autez non habeam nihil mihi ꝓdest· Et sic patet secundum principale· Et ideo circa

dilectōem ꝓxī tria hodie videam⁹ scz q̄re ꝓxim⁹ sit diligēdus·quo
modo sit diligendus·et que faciūt ad trahendū alios ad amorē suū
A ¶Circa primū nota ꝙ ꝓpter sex debemus ꝓximū diligē ¶Prīo
qꝛ deus hoc mandauit in veteri et nouo testamēto Leuit·xiij·Di-
liges amicū tuū vel ꝓximū tuū·secundū aliā translatōz sicut tei p̄m·
Idem dicit math·xx·et luc·x·Ex quo pz ꝙ sine dilectōe ꝓximi nō p̄t
esse salus·cum sit maximū mandatoꝝ·et obseruatō mandatorū sit
necessaria ad salutem·Math·xix·Si vis ad vi·ingre·serua man·j·Io
iij·Qui n̄ dili·ma·in mor· ¶Secūdo qꝛ fraternitas nos ꝯpellit·Om
nes em̄ secundū corpus vnū p̄rem habem⁹ adam·et vnam matrem
scz euam·et s̄m aīam ab vno deo creati sum⁹ Malach·ij·Nūquid n̄
pater vn⁹ est oīm nostrū·Nūquid nō deus vn⁹ creauit nos Qua-
re g̊ vnusquisqꝫ despicit frēm suum·Voluit deus vnicū hoīem face
re·ex quo om̄es ꝓdirēt vt om̄es se diligerēt tanq̄z frēs Nō sic legi-
tur factum in angelis et in aīalibꝫ brutis·Mutua g̊ dilectio est de-
bitū naturale·a quo nullus absoluit quantūcūqꝫ vn⁹ homo ab alte
ro soluat·Sed inter christianos est alia fraternitas p̄ter hanc scz spi
ritualis·de qua dicit sanct⁹ aug·Om̄es quidē frēs scd̄m qd̄ homies
sumus quātomagis scd̄m qd̄ christiani·Ad illud ꝙ es homo vnus
pater fuit adaz et vna mater eua·Ad illud vero ꝙ christian⁹ es vn⁹
pater est deus et vna mater ecclesia·Hec fraternitas tanto melior ē
naturali fraternitate·quāto meliorē patrem habet deū·et meliorez
mrēm ecclesiā·Ex q̊ patet ꝙ christiani plus debēt inuicē diligere q̄z
extere natōnes ¶Tercio qꝛ exempla nos inducunt·et maxime tria·
Et primo nos inducit exemplum dei qui intantū dilexit hoīem ꝙ
vnicum filium suū fieri ꝯstituit hoīem·et ꝓ eo redimendo ad cru-
cis patibulum destinauit·Eph·ij·Propter nimiam caritatem suam
qua dilexit nos deus cum essemus mor·peccatis cōuiuificauit nos
christo cui⁹ gratia saluati estis·Secundo nos inducit exemplum an
geloꝝ·qui intantum nos amant vt hoīem donec viuit non dere
linquunt·sed custodiunt dirigunt et illuminant·Heb·j·Om̄es sunt
administratorij spiritus propter eos qui hereditatem capiunt salu
tis·Tercio nos inducit exemplum animaliū·quia vnūquodqꝫ dili-
git suum simile vt dicit ecc·xiij· ¶Quarto debem⁹ ꝓximū diligere
quia dei et hoīm placentia hoc ꝑsuadet·Super om̄ia em̄ placz deo
amor et concordia ꝓximoꝝ·Ecc·xxv·Diligere proximum sicut se·
maius est omnibus olocaustomatibus et sacrificijs·Hic cadit exē-
plum duarum illarum cognatarum que steterunt simul viginti an-
nis et valde se dilexerunt et mutuo sibi obsequebant·et nunquam
verbum asperꝫ inuicem habuerūt·Et cuidam heremite magne vite

reuelatum ē ꝙ cū illis duabꝫ ꝯgnatis mansionē ī celo essꝫ habiturꝰ
¶ Quinto debemus ꝓximū diligere ꝙ magnū emolumētū et fru-
ctuꝫ attrahit et multoꝝ maloꝝ est euasio. Quia si quis diligit ꝓxi
mum deus diligit eum. et dat ei gratiam suam. et exaudit euꝫ in pe
titionibꝫ suis. et dat ei fortitudinē ad vincendū dyabolum et carneꝫ
et mundū. et supandū aduersa. et tandē dat ei vitam eternā in qua
manet ī deo ꝑfecte et deus in eo. j. ioh. iiij. Qui manet in caritate in
deo manet et deus in eo Qui aūt nō diligit manet ī morte. ꝑ quam
sepatur a deo q̄ est beata vita aīmaꝝ vt dicit aug. Sepat̄ etiā ab oī
bus alijs virtutibꝫ. ꝙ dilectio ē forma oīm virtutū. sine forma aūt
nihil p̄t ꝯsistere. ꝙ forma dat esse rei. Sepatur eciā a merito passio
nis christi. et oīm sanctoꝝ. et a bonis oībꝫ que in eccl'ia fiūt et tādē
sepabitur a gloria et applicabit̄ tormētis Math. xxv. Discedite a me
ma. in. ig. eter. Esuri et nō de. m. man. ¶ Sexto debemꝰ ꝓximū dili-
gere. ꝙ in dilectōne ꝓximi adimplemꝰ oīmia mādata dei. vt dictū
est supra. et affirmatiua et negatiua Et sic pꝫ primū ¶ Secūdo vide B
amus q̄uo ꝓximū diligere debeamꝰ Et dicendū ꝙ duplicit̄ debemꝰ
diligere ꝓximum scꝫ sicut deus dilexit nos. et sic̄ diligimus nosip̄os
¶ Primo debemus diligere ꝓximū sicut deus dilexit nos. Ioh. xv
Hoc ē preceptū m. vt di. in. sic̄ dil. v. Dilexit aūt et diligit nos tripli
citer scꝫ vehementer. veraciter. et ꝑseuerāter. Sic et nos debemꝰ in-
uicem diligē ¶ Primo dilexit nos vehemēter Cuius vehementia
amoris in quattuor apparet. Et in eisdem vehemētia nostri amoris
ad ꝓximū similiter apparere dꝫ ¶ Primo vehemētia amoris dei ad
nos apparet in eo. ꝙ non misit seruū suum vel angelū ad nos visitā
dum in īfirmitate mortali et in carcere dyaboli detētos. sed filiū su-
um vnigenitū Ioh. iij. Sic deus dilexit munduꝫ vt fi. s. v. da. Bern.
Dn̄e quid est hō ꝙ memor es eiꝰ Nā mittis ei filiū tuū. mittis spi-
ritūsanctū. et ne quid in curia celesti vacet ī eius mīsteriū mittis an
gelos tuos Sic et nos debemꝰ ī salutē ꝓximoꝝ nosip̄os exponere
ad exhortādū et erudiēdū et obsequēdū. ij. coꝝ. xij. Ego libēter īpen
dam et supimpendar ip̄e ꝑ aīmabꝫ vestris Itē cum essem liber ex
oīmibꝫ. oīm me seruū feci. vt oīmes facerem saluos. j. coꝝ. ix. Quidaꝫ
abomīant̄ ꝓximos infirmos et nec videre volunt. ꝫ christꝰ tetigit
leꝓsum. d. Volo. mū. Math. viij. In cuiꝰ figura dicit̄ luc̄. x. Samarita
nus iter faciēs aꝓꝓpiquauit sauciato qui incidit in latrones et alli-
gauit vulnera eius. quem sacerdos et leuita ꝑtransierant et despe-
xerant ¶ Secundo vehementia amoris dei apparet. quia mittens
filium suum nobis non aliquid vile vel modice valoris nobis misit
sed misit nobis melius qd̄ potest esse scilicet bonaꝫ vitā. Ioh. x. Ego

veni vt vitam habeant et abundātius habeāt. Vita em̄ ē finis oīm.
Nam mūdani ꝑ vita pingui et honorabili corpis om̄ia faciunt. iu-
xta illud ecc̄. vj. Om̄is labor homīs in ore ei⁹. Spūales aūt om̄ia fa-
ciūt ꝑ vita aīe bona ad laudē dei. j. cor. x. Om̄ia ad laudē dei facite
Sic et nos meliora nostra debem⁹ ꝓximis dare scz bonā volūtatez
cōpassionē cordis. et amorē. suffragia orōnū. et bona tpalia meliora
et nō solū panē mucidū et vinū acidū. Pro. xxiij. Pre. m. fili cor. tuū
Sic faciebat apl'us d. ij. cor. x. Quis īfirmat̄ et ego nō īfirmor. quis
scan. et ego nō vr. Sic em̄ pz gen̄. iiij. Sacrificiū abel de⁹ respexit qr
meliora obtulit. et ad sacrificiū cayn et ad munera ei⁹ nō respexit qr
peiora obtulit. ¶ Tercō apparet vehemētia amoris dei. qr nos p̄ue-
nit amādo. Gratis em̄ nos amauit et nō ex opib⁹ nr̄is. j. ioh. iiij. In
hoc ap. cari. dei ī no. nō q̄i n. dil. deū. ꝫ qm̄ ip. p̄. di. n. Hiere. xxxj. In
caritate ꝑpe. dil. te. iō attra. te mi. Sic et nos nō solū diligētes nos
diligere debem⁹. qd̄ ethnici et peccatores faciunt. ꝫ etiā inimicos vt
dicit̄ math. v. Et debem⁹ ꝓximos p̄uenire amādo. Tūc em̄ carbones
caritatis sup eor̄ capita ꝯgerim⁹. et ad amorē maxīa incentiua pre-
bemus ¶ Quarto apparet vehemētia amoris dei. qr de filio suo vni-
genito secit hostiā ꝑ peccato nr̄o delendo. ꝓpt̄ quā reꝓpiciatus est
et placatus nobis de⁹. Heb. x. Vna em̄ oblatōne scz sui corpis ꝯsum-
mauit sanctificatos in sempiternū. Caros ergo deus nos habet qr
care nos emit scz p̄cioso sanguine vnigeniti sui. j pe. j. Nō auro vel
argento redempti estis ꝫ p̄cioso sanguine agni incōtaminati. Sic
et nos debemus de corpib⁹ nr̄is hostiā deo facere. ip̄a in ꝓximor̄
obsequia ꝯsumendo. et morti si necesse est exponēdo. Ro. xij. Obse-
cro vos ꝑ misericordiā dei vt exhi. cor. v. hos. vi. sanc. deo placentez.
Eph. v. Ambulate in dilectōe sic̄ et christ⁹ dilexit vos et tradi. semet
pro vo. obla. et hos. deo. Si em̄ olim de⁹ placabat̄ hostia mortua. mlt̄
tomagis nūc hostia viua. Vn̄ de noe legit̄ gen̄. viij. ꝙ deus odora-
tus est odorē sacrificij eius. Et ait. Nequaq̄z vltra maledicā terre ꝓp-
ter homīes. Et nota ꝙ deus habuit ꝑ bono ꝙ abraam voluit filium
ysaac sacrificare deo. Et ait Quia fecisti rem hanc. nec pepcisti vni-
genito tuo ꝓpter me benedicēs benedicā tibi et mlt̄iplicabo te Et
multomagis habet ꝑ bono si hō seip̄m sacrificat ꝓpter deū in obseq̄-
um ꝓximor̄. ¶ Secūdo nos amat christus veracit̄ Diligere autē
veracit̄ est qn̄ diligimus ꝑsonā ꝓpter bonū suū et nō ꝓpter ꝯmodū
nostrū qui vocat̄ amor honestus siue amor amicicie Sic nos chri-
stus dilexit. qr bonor̄ nr̄or̄ nō indiget. Sic et nos debem⁹ ꝓximū
diligē ꝓpt̄ seip̄z et nō ꝓpt̄ sua. qualis ē amor ꝯcupiscentie siue vtilis.
qn̄ scz aliquē amam⁹ qr ē nobis vtilis. vel qr ab eo bona speram⁹. q̄

nō est ver⁹ amor. Talis ē amor hoīm mūdi. Vera aūt amicicia nō ē
pensanda tpalib⁹ ꝯmodis ꝫ gratuito amore portāda vt dic̄ seneca
Itē veraciter tūc amam⁹ qn̄ amamus psonā in bonū virtutis ei⁹ et
vicia detestamur nec psonis ꝯdescēdim⁹ vt vicijs īplicent̄. Qr vt h
dicit̄. Dilectō ꝓxī malū nō opat̄. Aug̃. Sic diligēdi sunt homīes vt
eoꝝ nō diligant̄ errores. Tulli⁹ Nulla ē excusatō si amicicie cā pecca
ueris Ber. Sanctiat lex amicicie. vt ne rogem⁹ res turpes. nec faci
am⁹ rogati. Sic et christ⁹ dilexit nos. Nā matri filioꝝ zebedei male
rogāti nō ꝯdescēdit. q̄zuis esset ei⁹ amica. vt pz math. xx. ¶ Tercio
amauit nos xp̄us pseuerant̄. Ioh. xiij. Cū dilexisset su. q̄ er. in mū. in
fi. di. eos. Sic et nos debem⁹ ꝓximū diligē. ꝓu. xviij. Om̄i tpe dili:
git q̄ amic⁹ ē. Quidā diligūt solū tpe ꝓsperitatis Ecc̄. vj. Est amicus
socius mēse. et nō ꝑmanet ī die nccitatis Boe. Quē felicitas fecit a:
micū. infortuniū faciet inimicū. ¶ Secūdo debem⁹ diligē ꝓximū si:
cut nosip̄os. Quod sex modis exponit̄ ¶ Prio debem⁹ diligē ꝓxi:
mū sic̄ nosip̄os vt diligam⁹ ī ꝓxio qd̄ debem⁹ diligē ī nobis In no
bis āt debem⁹ diligē naturā nrām q̄ ē imago et sil̄itudo dei. ꝓprio
sanguīe filij dei redempta. Et iō valde carā eā debem⁹ habē Debe
m⁹ etiā ī nobis diligere grām et virtutes et bona opa. et nō vicia
et peccata. Et hec eadē debem⁹ diligē in ꝓxio. ¶ Secūdo debemus
diligere ꝓximū sic̄ et nos. id ē ex q̊ nos. scz ex caritatis affectu et ef
fectu et nō ex ꝯcupīa carnis. Eodē mō ꝓximū ex caritate debem⁹ di
ligere. et nō ex aliq̄ mala ꝯcupīa. vel rōe ptis qr ē soci⁹ in aliq̊ malo
¶ Tercō debem⁹ ꝓximū diligere sic̄ nos. id ē in quo nos scz in deo
et nō in mūdo. in puritate et nō ī prauitate. ¶ Quarto debem⁹ dili
gere ꝓximū sic̄ nos. id ē ꝓpt̄ qd̄ nos scz ꝓpter deū. et n̄ ꝓpter aliqd̄
ꝯmodū tpale. Finis em̄ dilectōis nrē et fruct⁹ dz eē ip̄e de⁹. vt ip̄e
sit tota merces nrē dilectōnis. Gen̄. xv. Ego er. mer. tu. ma. nimis
¶ Quīto debem⁹ diligere ꝓximū sic̄ nos. id ē. ad qd̄ nos. scz ad gra
tiā in p̄nti et gl̄iam ī futuro. Nec nos nec ꝓximū ad aliquē aliū fi:
nē diligere debem⁹. puta ad regnandū vel gaudendū l̄ aliq̄d huiōi
Eccs. xij. Time deū et māda. e. obꝫ. Hoc ē em̄ oīs hō. id ē. h est finis
oīm hoīm. Quia vt dicit aug̃. Deus fecit hoīem vt deū ꝯgnosceret
cognoscēdo amaret amādo possideret. et possidēdo frueret̄. ¶ Sex
to debem⁹ ꝓximū diligere sic̄ nos. i. quō nos scz sup res tpales et
corpus nostrū ꝓpriū. ꝫ infra deū. Plus em̄ debemus diligere salu:
tem ꝓximi q̄z bona tpalia. et etiā plus q̄z corp⁹ proprium. Et debem⁹
pati esse si ncc̄e essz. et corpus et bona nrā ꝓ salute aīe ponē scz ꝓxī
Qui g̊ sic diligit ꝓxīm ꝓfecto legē īpleuit. et malū n̄ opat̄. Et nota
q̄ noīe ꝓxī intelligit̄ om̄is homo vt dicit aug̃. ¶ Tercio videam⁹ q̄

faciūt ad attrahendū alios ad amorem suū. Et dicendū q̄ sunt sex.
Primū ē modestia sermonū. Ecc. xx. Sapiēs i verbis amabilē se fa
cit. gratie aūt fatuoꝝ effundent. Multū em̄ loquētes sunt multum
displicibiles q̄ multū effundūt. pū. x. In multiloq̄o pctm̄ nō deerit
Propterea orauit dauid d. Pone dn̄e custodiā ori meo. Secūdū ē
similitudo i ꝯuictu. vt hō sciat se ꝯformare bonis moribꝫ alioꝝ. et
nō sit singularis i domo. Ecc. xiij. Om̄e aīal diligit sibi sile. ¶ Ter
ciū ē virtꝰ in opibꝫ. Virtuosi em̄ multū diligūt etiā a malis. et hoc
q̄ sunt boni. q̄ virtus ē que bonū facit habentē et opus eiꝰ bonum
reddit vt dicit phus. Bonum aūt est quod om̄ia appetunt vt dicit
idem philosophus. Tullius. Nihil ē v̄tute amabiliꝰ. nihil qd̄ magis
alliciat ad diligendū. Vn̄ eos quos nunq̄ꝫ vidimꝰ diligimus audita
virtute Hiero. Et quos ad ꝯtemplatōꝫ sui roma nō traxit. vmꝰ ho
mis scꝫ titiluiij. fama pduxit. Vn̄ sup om̄ia hō q̄ vult diligi. debet co
nari esse bonus. ¶ Quartū ē fidelitas in ꝯmissis. Ecc. xxxiij. Si ē ti
bi seruus fidelis sit tibi q̄i aīa tua. Om̄e em̄ raꝝ carū. Et q̄ fidelitas
rara ē. ideo cara. Hiere. ix. Om̄is hō a pximo suo se custodiat. et in
om̄i fratre suo nō habeat fiduciā. q̄ om̄is vir supplantās supplanta
bit. et om̄is frater fraudulent incedet. ¶ Quītū ē mutua obsequia
et beneficia Sapiēs Hoc tpe obseq̄a amicos et veritas odiū parit
Vn̄ iacob qn̄ voluit sibi recōciliare fratrē suum esau et amicū sibi fa
cere. misit ei munera. d. Placabo eū muneribꝫ q̄ p̄cedunt. Gen. xxij.
Multe amicicie recōiungūt. et multe paces fiūt ꝓpt munera. pū. xv
iij. Donū hoīs dilatat viā eius. et an̄ pricipes spaciū ei facit. ¶ Sex
tū ē p̄uenire amādo. Aug. Nulla ē maior ad amorē inuitatio q̄ p̄
uenire amādo. et nimis ē durꝰ aīmus q̄ et si dilectōꝫ nolit ipendere
saltē nolit repēdere. Et ideo i obsequijs et beneficijs p̄uenire debe
mus si cupimus adamari. Et sic patet totum de epistola ꝛc.

¶ Dominica quarta de euangelio sermo. xxiiij.

Simile ē regnū celoꝝ homi q̄ semi. bo. se. in ag. su. Math.
xiij. Sic dicit gre. regnū celoꝝ idcirco t̄renis rebꝫ sile dici
tur vt ex his que aīmꝰ nouit surgat ad incognita. quate
nus exēplo visibiliū ad iuisibilia se rapiat. Et iō christꝰ ve
niens spūalez vitā et gl̄iam nos docere. frequēter in parabolis loq̄
bat. Aīꝰ ei hoīs assuetꝰ t̄renis eleuat se difficult ad iuisibilia. Et ꝓpte
rea mlti phi errauerūt sensuꝫ trāscēdē n̄ valētes. Nā celestia corpa
prio mouētia et oīa disponētia eē dixerūt. et ipa tāq̄ꝫ deos adorā
da hoīes docuerūt. Xp̄s āt aliā cāꝫ assigt vt sup h euāgeliū pꝫ q̄re in

pabolis loquebat. vt scz humiles et fideles q̄ in his que sunt fidei in
tellectū suū captiuāt. credētes simplicit̄ qd̄ eccia docz. misteria dei p
fidei lumē ꝯgnoscāt et eis a spūsancto reuelent̄. Supbi aūt et īfide
les q̄ nolūt se subijcere fidei disciplīe excecent̄ sui erroris recipiētes
mercedē. Vn̄ sup hoc euāgeliū discipulis querentib̄ q̄re in pabolis
loquēt̄. rn̄dit dn̄s. Vobis datū ē nosce misteriū dei. ceteris aūt in pa
bolis. vt vidētes nō videant et audiētes nō intelligāt Et ido xp̄us
qn̄z ī pabolis loquebat̄ In hoc aūt euāgelio q̄daz pabola ꝯtinet̄ do
ctrinā ꝯtinēs valde magnā In qua quidē pabola quinqz p ordinē
declarant̄. Primū est diuīe boītatis affluētia. qz bonū semē semīa:
uit. ī principio euāgelij. Scd̄m ē hūane salutis negligētia. et dyaboli
ce fraudis opatio. qz dormierūt homīes et dyabol⁹ zizania semina:
uit. ibi. Cū aūt dor. ho. ve. inimi. Terciū ē rectoriece vl̄ rectorie po
tentie ignorātia. qz vn̄ zizania agri haberēt ignorat. ibi. Cū aūt cre
her. ꝛc. Accedētes āt ser. patrifa. dix. ei. Dn̄e nōne bonū semē semīa
sti ī agro tuo. vn̄ g̊ hz zizania. Quartū ē diuīe longanītatis patiētia
qz vt̄qz vsqz ad messez crescē mādauit dimitti ibi. Serui aūt dixerūt
Vis imus et colligim⁹ ea. Quintū ē magne eq̄tatis iusticia. qz ziza:
nia et triticū scd̄m vtriusqz decentiā recondi iussit. ibi. Colligite pri:
mū zizania et alligate ea fasciculos ad ꝯburendū ꝛc. ¶ Prīo g̊ po:
nit̄ diuīe boītatis affluētia. qz semīauit bonū semē. Et hoc ē. Simile
est regnū ce. ꝛc. i. sil̄e ē negociū eccl̄ie q̄ regnū celoꝝ dicit̄. vt dn̄ica
xx. post trinitatis dicet̄. Vel negociū dei qui regnū celoꝝ dicit̄ ad ec
clesiā sil̄e est huic negocō semīatoris qd̄ fuit vel potuit esse. Nō eī
ꝯpatio h̄ est psone ad psonā s̄ negocij ad negociū. Et qz totū h̄ euā
geliū est in pabolis. ideo ē totū mistice exponēdū. Et qz ꝯtraria iu
xta se posita magis elucescūt vt dicit phūs. ideo de boītate semīato
ris et malicia supsemīatoris īsimul ꝓsequamur. quāuis nō eodē mē
bro ponant̄ ¶ Nota g̊ circa primū q̄ iste semīator scz de⁹ pater in D
sex agris bonū semē semīauit. In quib̄ om̄ib̄ p̄ter sextū dyabolus
loliū vel zizania supsemīauit. Ecc̄. xxxiij. Vnū ꝯtra vnū. bonum ꝯtra
malū Et nota q̄ zizania ī singulari ē femī generis et declinat̄ hec zi:
zania hui⁹ zizanie. In pl̄ali vero ē neutri generis ntō hec zizania ge
nitiuo hoꝝ zizanioꝝ. vn̄ est nomē etroclitū ¶ Prim⁹ ager ē celuz
empireū in quo de⁹ naturā angelicā semīauit. que ē optimū semen
et om̄i pfectōe ꝯpleta. et nulla alia creatura sic ad dei boītatē et pfe
ctōz a ꝓppīquit Vn̄ apl̄s dicit d̄ xp̄o heb. ij. Vidim⁹ eū paulomin⁹ ab
āgelis minoratū. In h̄ ag̊ dyabol⁹ supsemīauit zizaniā. s. supbiā ma
gnā qz d̄o eq̄pare voluit ī eo q̄ boītatē suā voluit a seip̄o hr̄ē. Esa. x
iiij. Qui dicebas ī corde tuo. In celū ꝯscendā. sup astra celi exaltabo

soliū meū·sedebo ī mōte testamēti ī lateribꝫ aq̄lonis et sil'is ero altis
simo ¶ Secūdꝰ ager est ꝑadisus deliciaꝝ·in q̄ deus semīauit bonū
semē scꝫ hūanā naturā sex maxīs excellētijs dotatā·Nā erat īmorta
lis vt posset nō mori·Vñ nec infirmitas aliqua eam occupasset·nec
ignis·vel aqua vel aeris intempies vel aliq̄d aliud eam lesisset·nec
dyabolus in eā intrare potuisset·Erat dñans om̄i creature īferiori·
Om̄ia em̄ inferiora sibi ad nutuꝫ obedissent·et terra et arbores ad
votum fructificassent·Erat in se valde ordiata et nunq̄ꝫ caro domi
nata esset·Erat plena scīa et scīaꝫ sine labore in posteꝝ habuissꝫ·Erat
deo grata et accepta ꝑ virtutū et donoꝝ possessionē·Et erat ad re
gnū sine labore et dolore viuendo ventura·In h̄ agro dyabolꝰ sup
semīauit zizania scꝫ inobedientiā·vanā gl'iam·et gulaꝫ Gen̄·iij·Ne
quaq̄ꝫ moriemī sꝫ eritis sic̄ dij·sci·bo·et ma· ¶ Terciꝰ ager ē mūdus
in quo deꝰ semīauit multa bona semīa scꝫ multitudinē et diuersita
tē creaturaꝝ·in quo hō valde instruit̄ suū creatorē ad agnoscendū
et ꝑ ꝯsequēs ad amandū Nam ī creaturaꝝ ꝓductōne ꝯgnoscitur
dei om̄ipotētia·In creaturaꝝ ordinatōne dei sapīa·In creaturaruꝫ
gubernatōne dei ꝓuidentia·Et ī ip̄aꝝ ꝑpetuatōne dei ꝑmanentia
q̄ꝛ effectus nō ē melior et durabilior sua causa In hoc agro dyabo
lꝰ supsemīauit zizania scꝫ magnā discordiā·et magnā miseriā·et ma
gnam deceptōꝫ Hec em̄ tria in om̄ibꝫ aīalibꝫ repiunt̄ et maxīe ī ho
mībꝫ ī quibꝫ ē maxīa discordia et briga·Quilibꝫ em̄ vult esse dñs et
suā voluntatē facē·E ideo inuicē se expellūt et occidūt·Non em̄ pu
gnant ꝓ iusticia et veritate sꝫ ꝓ ambitu honoꝝ et ꝓ appetitu diui
tiaꝝ Iac̄·iiij·Vñ bella et lites ī vobis·nonne ex ꝯcupiscētijs vestris
que militāt ī mēbris vestris litigatis et belligeratis Itē est in hoībꝫ
magna deceptō·Quilibꝫ eī nitit̄ aliū decipe et supplātare·ꝓuer·Om
nis emptor dicit malū est malū ē·et cū recessent gl'iatur·Hiere·ix·
Om̄is hō a ꝓximo suo se custodiat et ī om̄i fratre suo nō habeat fi
duciā·Mich̄·vij·Ab ea que dormit ī sinu t·custodi claustra oris tui
q̄ꝛ filiꝰ ꝯtumeliā facit patri·et filia ꝯsurgit adūsus mr̄em suā·Pro
pterea dicit apl's ad eph̄·v·Videte qūo cau·amb·Itē ē ī hoībꝫ mag
miseria·Cū miseria eī nascimur·cū miseria viuimꝰ·et cū miseria mo
rimur·et ī valle miserie hītamꝰ·et iō puer nascēs īcipit a ploratu sue
calaītatis ꝓph̄a·Nōdū loq̄t̄ et statī ꝓphetat vt dicit aug̃·Eph̄·v·Re
dimētes tp̄us q̄m dies mali sunt Exq̄ adā lapsus ē·et de ꝑadiso ex
pulsus·oēs dies mali sunt et pleni miseria·vt dicit idē aug̃·Iob·xiij·
Homo natꝰ de mu·breui·vi·tēp·reple·mul·mi· ¶ Quartus ager ē
anima homīs·in quo deus bonū semē semīauit scꝫ suā similitudiēꝫ
in essentia et potentijs·et suam bonitatem in gratijs et virtutibus

et spūssancti donis· Esa·xj· Requiescet sup eā spūs dñi· spūs sapien-
tie et intellectus· spiritꝰ scientie et pietatis· spūs consilij et fortitu-
dinis· et replebit eā spūs timoris dñi· In hoc agro dyabolus supse
minauit pessimā zizaniā scz ꝯcupiscentiā malorꝝ· Nam aīa instigata
a carn· emala ꝯcupiscit et illicita desiderat· Gen̄· viij· Sensus em̄ ho
minis et cogitatio hūani cordis proni sunt in malū ab adolescentia
sua· Itē rebellionē viriū inferiorꝝ ad rōnē· Ro·vij· Video aliā legez
in mēbris me· repug· le· mē· m· Et habitationē viciorꝝ vt imago dei
in ipa sit totalit̄ transformata· et sit imago cesaris et nō dei· et que
debuit domꝰ dei esse· efficiat̄ habitaculū demonū· Luc̄·xj· Tūc vadit
et as· sep· al· spūs neq̄· se et ingres· ha· ibi· ¶ Quintꝰ ager ē ecclesia mi
litans· in quo deꝰ seminauit bonū semē· scz verbi p̄dicationē· vt hō
de credendis et agendis instruat̄· peccatorꝝ remissionem· vt hō de
manu dyaboli liberet̄· corpis sui manducationē· vt hō in dei amore
ꝯseruet̄· et medicinarꝝ· i· sacramentorꝝ ecclesie exhibitionē vt hō ab
omni infirmitate sanet̄· Et nota ꝙ iste est ager acheldemach emptꝰ
sangne iesu christi in sepulturā peregrinorꝝ· i· sanctorꝝ qui se pere-
grinos reputāt ī hoc mūdo Heb̄·xj· Confitētes qꝛ hospites et pe-
regrini sunt sup terrā· Sepulcrū aūt malorꝝ est infernus· Luc̄·xxj·
Mor· ē di· et sepul· ī infer· Et ideo patrimoniū christi crucifixi vocat̄
ecclesia· In isto agro seminauit dyabolus pessimā zizaniā· scz hereti-
cam prauitatē· cū multis erroribꝫ· Symoniacā malignitatē· cū mul-
tis muneribꝫ· Scismaticā diuisionē· cū multis seditōibus· Et malā tē
poraliū administrationē· cū multis tribulatōibꝫ· ij· mach̄· vj· Nā tē-
plum luxuria ⁊ ꝯmesatōibꝫ erat plenū· et scortantiū cū meretricibꝫ
Altare etiā plenū erat illicitis q̄ legibꝫ ꝓhibebant̄· ¶ Sextus ager
est beata virgo· in q̄ deꝰ semīauit verbū suū diuinū et eternū cum
plenitudine gratiarꝝ et v̄tutū· Terra illa quondā inculta facta est
vt ortꝰ voluptatis· Hic est ager plenꝰ cuiꝰ fragrantiā deꝰ pater sen
tiens benedixit ei· Hec est terra bona et optima que attulit fructū
centesimū sexagesimū et tricesimū· qꝛ et virgo· et nupta· et vidua fu
it· In hoc ag̊ dyabolꝰ nūq̄z potuit aliqd̄ malū seminaē· Cañ·iiij· To
ta pulcra es ami· m· et ma· nō est in te· Et sic patet ꝙ deus vicit dya
bolū ī seminis ꝓpagatōne· qꝛ bonū ē potentiꝰ malo· nec dyabolus
tm̄ abundat in malo q̄ntū deꝰ in bono· Et sic patet primū ¶ Secun
do ponit hūane salutis negligentiā· et dyabolice fraudis opatōnē·
Sed opa dyaboli in p̄cedenti mēbro sunt dicta in zizaniarꝝ sup semi
natione· et ideo solū de hūane salutis negligentia videamꝰ q̄ ī ho-
minū dormitōe notat̄· Vbi nota ꝙ mirabiliter ē homo negligens
circa salutem suā· et nimis circa ipam dormit· Sed· ꝓpter quattuor

dormire nō debet· ¶ Primo qꝛ ē in fortissimo p̄lio ꝯstitutus in q̄
habet cū diuersis pugnare· qꝛ inimici ei⁹ nō dormiūt scꝫ demones
ꝫ semp insidias machinant̄· Iob·xxx· Qui me ꝯmedūt nō dormiūt
p̄ma pet̄·v· Sob·est·et vi·qꝛ adū·vester dya·tā·le·ru·c·q̄·quē deuo·
cui resi.f·in fi· Et hoc ē qd̄ hic dicit̄· Cū aūt dormirent hoīes·i·q̄ndo
tps aptū esset ad tendendū laqueos·qd̄ tūc est qn̄ homīes incaute
se habēt·nec de salute sua curant·tūc em̄ dormiūt· Obseruat em̄ tē-
pus et locū et ꝯplexionē et modū et oportunitatē vt meli⁹ possit
homīes cape·ꝛ tūc tendit laqueos ꝛ insidias parat vbiqꝫ ac etiam
in medio tritici·i·int̄ ipa bona qui sub specie boni frequent̄ mala fa
cit opari·vt vsurari⁹ sub specie pietatis fenerat̄ interdū vt maritet
filias et nutriat filias ne malā arripiāt viā·ij·coꝝ·xj· Ipse ei sathanas
transfigurat se in angelū lucis· Gen̄·xxx· Scit em̄ dn̄s·qꝛ quacunqꝫ
die ꝯmederitis ex eo apient̄ oculi vestri· Quasi d· Comedite secure
qꝛ ex hoc sequet̄ bonū et n̄ malū· Et hoc ē qd̄ hic dicit̄· Et abijt glosa
id ē·abscondit se vt occultissim⁹· Et iō nullo mō ē dormiēdū·cū ini
mici nostri nō dormiāt·p̄s· Ecce nō dor·ne dor·q̄ cu·israel· Cui⁹ ra-
tionem assignat bern̄· Quia nō dormit neqꝫ dormiet q̄ impugnat
israel· Gen̄·xxxj· Fugiebat somn⁹ ab oculis meis dixit iacob· Item
in h̄ p̄lio est ꝓditio·qꝛ caro q̄ deberet aīam adiuuare·prodit eā·ꝛ ni
titur eam tradere in man⁹ inimicoꝝ· Gal̄·v· Caro ꝯcupiscit aduer
sus spm̄· Stultus aūt esset qui i castro fortiter oppugnato vbi sciret
ꝓditores esse obdormiret· Et stultior qui i gremio ꝓditoris obdor
miret· Exemplū samsonis qui dormiuit i gremio dalide q̄ tradidit
eū in man⁹ philistinoꝝ inimicoꝝ suoꝝ qui ligauerunt et exocula
uerunt eū·et fecerūt eū molere vt iumentū·vtꝫ iudic̄·xvj· Dalida
est caro·qn̄ aūt hō dormit in sinu carnis·i· satisfacit ei⁹ voluptati et
in eius amore letat̄ et negligit ei⁹ desideria refrenare·tūc tondetur
omib⁹ virtutib⁹ ꝛ omib⁹ bonis·ꝛ tradet̄ i man⁹ demonū·q̄ fasciunt
ei oculos ne videat quo ducit̄ ꝛ mala que ē passurus·sicut fasciat̄ in-
spendend⁹·ꝛ faciūt eū molere·i·de pctō i pctm̄ circūire·p̄s· In cir-
cuitu impij ambulāt· Qui ḡ sic dormiūt cōfundent̄· Miere·iij· Dor-
miem⁹ in ꝯfusione nostra· Propterea dicit apl̄us·j·ad thes̄·v· Nō
dormiam⁹ sic̄ ꝛ ceteri·ꝫ vigilem⁹ ꝛ sobrij sim⁹· Eph̄·v· Surge q̄ dor
mis·ꝛ exurge a mortuis ꝛ illumīabit te christ⁹· ¶ Secūdo n̄ dem⁹
dormire·qꝛ tps vigilie est valde breue·ꝛ tps quietis erit ꝑpetuum
Iob·xiiij· Breues di·ho·sunt·j·coꝝ·vij· Hoc aūt dico frēs tp̄us bre
ue est· Reliquū est ut qui habēt vxores tāq̄ꝫ nō habētes sint· ꝛ qui
flē·tā·nō flen·sint·ꝛ q̄ gau·tā·non gau·ꝛ qui em·tā·non possidētes
et qui vt·hoc mun· tā·nō vtant̄· Et quid est tota vita p̄sens vnius

homis respectu eternitatis future·certe nihil·p̄s·Qm̄ mil·an·ante
o·t·tā di·hester q̄ p̄· Et iō christ⁹ rep̄hēdit petrū·d· Symon dormis
nō po· vna hora vi·mecū· Math·xiiij· ¶Tercō nō debem⁹ dormi:
re q̄ nō ē loc⁹ apt⁹ neq̄ tps dispositū dormitioni· Loc⁹ nō ē apt⁹
q̄ totus mūdus est plen⁹ fecib⁹ peccatoꝝ·j·ioh·v· Tot⁹ mūdus in
maligno posit⁹ ē Plen⁹ pressuris tribulatōnū·Ioh·xvj·In mū·pres
suram habebitis·in me aūt pacē·Temp⁹ nō est dispositū· q̄ nox p̄:
cessit et aurora grē iam venit vt deinceps bonis opib⁹ intendam⁹·
abiectis opib⁹ tenebraꝝ·Ro·xiij·Nox p̄ces·di·aūt appi· Abijci· g̊
op·te et indu·ar·luc̄·sic vt in di·ho·ambulem⁹·Esa·lx·Surge et illu:
minare hierusalē·q̄ venit lux tua ¶Quarto nō debem⁹ dormiē·q̄
semp i morte sum⁹·Math·iiij·Iam securis ad ra·ar·po·est· Multa
pericula semp nos circūdant·in q̄bus sp sum⁹ in morte· Propt̄ qd̄
cantam⁹·Media vi·in mor·s·Et quis posset dormire dū deberet si:
bi caput amputari·Et dato q̄ nullū periculū imineret·tn̄ sero mor:
tis fortissime appiquat·et ianua celi ē apta·et ianitor clamat vt ci:
to eam⁹·als ianua claudet̄ nobis·Math·xxv· Media nocte clamor
fact⁹ est·ec·spon·ve· exi·ob·ei·et q̄ pa·er·intra·cū e·ad nup· ⁊ clau·
est ian·Nouissi·vero ve·et re·v·d·Dn̄e dn̄e aperi nobis·At ille ait
Amen dico vobis nescio vos·Vigi·itaq̄ ꝛc· Et sic patz secundū ¶
Tercio ponit̄ rectorice potestatis ignorantia·Ignorāt em̄ recto: E
res et p̄lati vnde zizanie heresum nascant̄ in ppl̄o·et h̄ ꝓpter tria ¶
Primo q̄ dormiūt et nō ꝯsiderant ppl̄m sibi ꝯmissum·ideo intrat
et exit lupus et nō ppendūt·Cont̄ q̄s ꝓuer·xxvij·Diligent̄ attēde
vultū pecoris tui·tuasq̄ greges ꝯsidera·Ezech·iij·Fili hoīs specula
torem dedi te filijs israel·et audies verbū ex ore meo et annūciabis
eis ex me·Qd̄ si dicente me ad impiū morte morieris et tu non an
nunciaueris ei sangnē eius de manu t·req̄·Non em̄ ꝯsiderāt oues
nisi qn̄ debēt tonderi·et tūc ꝯsiderant diligent̄ dicētes cū filijs heli
sacerdotis ·j·Re·ij·Da mihi carnē vt coq̄z sacerdoti·nūc dabis alio
q̄n tollā vi· ¶Secūdo q̄ nesciūt ꝯsiderare·et nō solū nesciūt zizania
heresuz distinguere·s̄ nec fidē quā ꝓtestant̄ et de cui⁹ patrimonio
viuūt agnoscūt·nisi sic̄ siplices seculares·Nec articulos fidei distin
guere sciūt·Esa·lxvj·Speculatores ei⁹ ceci omēs·In eodē·xxiiij·Erit
sic̄ ppl̄us sic sacerdos·Et ideo sunt merito repellēdi·Osee·iiij· Quia
tu scientiā repulisti·repellam et ego te ne sacerdotio fungaris mihi
Periculosuz ē valde de ignorātia et negligētia p̄latoꝝ·Quia ut dr
math·xv·si cec⁹ ceco ducatū p̄stet ambo in o·ca· Sunt em̄ dn̄ici gre
gis custodes a lupis circūdati· Sūt nauis ecc̄ie naucleri int̄ fluct⁹
mūdi eūtes·Et sunt dom⁹ dei hostiarij a tirannis et hēticis obsessi·

Istis autē tribꝫ generibꝫ hoīm est valde piculosum dormire. Vnde
dauid custos ꝓpl'i dei dicit. Si d̄. somp. oc. m. et pal. m. dormi. ⁊ req̄.
t. m. ꝓuer. vj. Festina discurre et suscita amicū tuū ne dormirēt pal
pebre tue ¶ Tercō qꝛ nō sunt viri spūales. Spūalis eī diiudicat oīa
vt dicit apl's. j. Coꝝ. ij. Si spūaliter viuerēt scirēt zizania ꝯsiderare
Et h̄ est qd̄ hic dicit̄. Cū creuisset herba et fruc. fecis. tunc appa. et zi.
Glo. Cū homo spūalis esse cepit tūc diiudicat omīa. Nisi em̄ ex cō
patione virtutū vicia non ꝯgnoscunt̄. sic̄ cecitas non cognoscit̄ nisi
p visum. Qn̄ g̊ homo crescit ī scientia et v̄tute. tūc videt vicia alioꝝ
Sic̄ em̄ palatū infectū nō pōt iudicare de saporibꝫ. sic homo vicio:
sus de vicijs. Cū g̊ herba cre. et fru. fecis. tūc appa. zizania. i. cū viri ca:
tholici ecc̄iaꝝ rectores creuissent ī vita et doctrina vt aug⁹. hiero.
et ceteri. tūc apparuit et fuit cognitū pestiferū dogma hereticorum
an̄ aūt nō cognoscebat̄. sic̄ ziza. nō cognoscit̄ nisi ab exptis dū ē pua
in herba. Sed christ⁹ vn̄ hoc ꝯtigit on̄dit. d. Inimic⁹ homo ꝛc̄. i. dya
bolus. qui ideo dicit̄ inimic⁹ hō. qꝛ p homīes fidei christiane inimi:
cos hec zizania heresum semīauit. Vn̄ sic̄ homo mal⁹ dicit̄ dyabol⁹
ita dyabolus dicit̄ hō mal⁹. Non em̄ dyabol⁹ nisi p hoīes malos se
G minare zizania pōt ¶ Vbi nota ꝙ ex tribꝫ nascit̄ zizania vicioꝝ ī aīa
hoīs. scz ex malicia inimici qui īportune nos tēptat. et qui sagaciter
spargit eā ī terra. Et ex pinguedīe terre qn̄ scz caro delicōse nutrit̄
In terra em̄ pingui et humida nimis crescunt male herbe et stanc
vermes et rane. Et ex negligentia custodis q̄ deberet claudere adi
tum inimico ne posset intrare. deberet corp⁹ macerare et desiccare
ne vicia pullularent ibi. et deberet sarculo ꝯfessionis malas herbas
extirpare. Prou. xxiiij. Per agrū pigri hoīs trāsiui. et ecce totū re:
pleuerāt vrtice. i. prurit⁹ carnalis ꝯcupiscētie. et operuerāt supficiē
eius spine. i. solicitudines diuitiaꝝ q̄ spine dicunt̄. et maceria lapidū
destructa erat. i. omēs v̄tutes dissipate. Hec ē t̄ra de qua dicit̄ gen.
iij. Spinas et tribulos germīabit tibi. Et heb. vij. Terra ꝓferēs spi:
nas et tribulos reproba ē. et maledictioni ꝓxima c⁹ consummatio
M in cōbustionē. Tria g̊ debem⁹ facere ne zizania vicioꝝ in aīa nostra
regnet scz claudere aditū suggestionibꝫ inimici. et macerare carnē.
et eradicare zizania dū incipiūt pullulare. Vn̄ poeta. Principijs ob:
sta. sero medicina patur. Et nota ꝙ optime p zizania vicia designan
tur. Est em̄ zizania ventosum bladū acutū et venenosum. faciens ho
minē nimis dormire. Inq̄ntū est acuta signat auariciā. Auar⁹ em̄
valde est acut⁹ et subtilis ad decipiendū et torquendū. p̄s. Sicut no
uacula acuta fecisti dolum. Sic̄ em̄ nouacula acuta radit pilos. ita ꝙ
homo vix sentit. sic vsurarius dulciter aufert totū. Inq̄ntū vero est

ventosa signat supbiam que eleuat hoiem ad ventū. supbus em̄ ne
scit nauigare nisi velis inflatis. Et fomentū supbie est adulatō. per
quā supbus eleuat̄ et ruit et dissipat̄. Iob. xxx. Eleuasti me et quasi
in ventū ponēs elisisti me valde. Esa. iij. Popule meꝰ qui beatū te
dicūt. ipi te decipiūt. et viā gressuū tuoꝝ dissipant. Inq̄ntū aūt ē ve
nenosa et reddit hoiem sopitū. signat luxuriā. Concupiscentia em̄
carnis recte venenū est intrās p venas ad cor auferēs vitā anime
Prou. xxiij. Et sic regulus venena diffundet. Vbi mulier dicit̄ dul:
ce venenū faciens hoiem vt syrena dormire. Ad hec tria scz supbiā
auariciā. luxuriā. omia peccata reducunt̄ Vt dicit̄. j. ioh. ij. Omne qd̄
est in mūdo. aut est ꝯcu. car. aut est ꝯcu. oc. aut supbia vite Et sic pz
terciū ¶ Quarto ponit̄ diuīe equanimitatis patientia. qꝛ vtraqꝫ ad
messem crescere dimitti mādauit. Dū em̄ serui dicerent vis imus
et colligimus ea. respondit nō. Sinite vtraqꝫ crescere vsqꝫ ad mes:
sem. Inordinatꝰ fuit zelus seruoꝝ. qꝛ si statim qn̄ homo pctm̄ habz
euelleret̄. pauci remanerēt. iaco. iij. In multis quidē offendimꝰ om:
nes. Vnde eodē zelo iacobū et iohannē dicentes. Dn̄e vis vt dica:
mus vt descendat ignis de celo et ꝯsumat illos. sic̄ fecit helyas. chri
stus redarguit dicens. Nescitis cuiꝰ spūs sitis. Filiꝰ em̄ hois nō ve
nit pdere aias sꝫ saluare. Luc. iiij. Ex hoc videt̄ qꝛ heretici nō sunt ab
ecclesia p̄cidendi. et multo minꝰ materiali gladio feriendi. Cont̄ dic̄
glosa hiero. sup illud. j. Coꝝ. v. Auferte malum a vobis. Et reddit
causam. Nescitis qꝛ modicū fermentū totā massam corrumpit. Re
sponsio. Sunt quidā heretici notorij. qui alios volunt corrūpere et
ad malū trahere. Et isti tanq̄z mēbra putrida ne alia mēbra corrum
pant sunt ab ecclesia p̄cidendi. In quoꝝ p̄cisione nō eradicat̄ triticū
sed potiꝰ in eoꝝ dimissione triticū cōfundit̄ et eradicat̄ vel suffocat̄
et sic intelligenda est autoritas apl̄i inducta. Alij vero sunt hereti
ci occulti qui alios nō inducūt ad malū. Et ideo debēt ab ecclesia vt
hic dicit̄ tolerari. Et hoc ꝓpter tria. Prīo qꝛ forte conuertent̄ Vnde I
augꝰ. hic in glo. dicit. Hic dat̄ locꝰ penitentie et monemur non cito
amputare. qꝛ qui hodie errat cras forte ꝯuertet̄. et defendet verita
tem. Si g̊ modo eradicarēt̄ triticū qd̄ futuꝝ erat eradicaret̄. Exem:
plum de augustino et pau. Secūdo qꝛ tales nō bene discernunt̄ a fi
delibus. Augꝰ. in glo. Sic̄ inter loliū et triticū q̄zdiu herba est parū
distat. ita monet dn̄s ne d̄ ambiguo iudicemꝰ. qꝛ dn̄s in die iudicij
nō suspitōse sꝫ manifeste iudicabit vel damnabit. Tercō qꝛ per eos
boni frequenter excitant̄ et ꝓbant̄. Augꝰ in glo. Necesse ē vt mali
pmixti boīs sint. per quos exerceantur. vel quoꝝ ꝯpatōne nitant̄
ad meliꝰ. quibus sublatis altitudo caritatis marcescit. quod ē triticū

eradicare· Vnde·j·cor·xj·dicit· Oportet hereses esse vt qui ꝓbati
sunt manifesti fiant· Et sic ecclesia patit occultos hereticos ꝓpt tria
k sic deꝰ omipotens pctōres patit ꝓpter tria ¶ Statim em̄ homo qn̄
peccat meret supplicium eternale· qꝛ ꝯtra bonū eternū peccauit· sicut
homicida stati capit et tradit potestati morte plectendꝰ· Sed deus
eius sententiā differt et cōdemnationē ꝓpter tria· ¶ Primo vt dei
misericordia et benignitas in his qui penitēt manifestent· j· Thi· j·
Ideo misericordiā ꝯsecutꝰ sum vt i me ondēret deꝰ omnē patiētiā
ad informationē qui credituri sunt illi i vitā eternā· Ex magna em̄
benignitate deꝰ peccatorē sustinet vt qn̄qꝫ peniteat et ad deum re-
uertat humiliter· Ro· ij· Ignoras qm̄ benignitas dei ad penitentiā
te adducit· Esa· xxx· Propterea expectat nos deꝰ vt misereat nostri
Et nō solū expectat· sꝫ tota die vt redeat peccatorē hortat porrigēs
ei manū vt surgat· Esa· j· Cōuertā manū meā ad te scꝫ ad te adiuuā
dū si surgē vis· Hiere· iij· Tu fornicata es cū amatoribꝫ mltis tn̄ re
uertē ad me et ego recipiā te· Et n̄ solū hortat sꝫ minat penas et ꝓ-
mittit p̄mia· De p̄mo luc· xiij· Ita dico vobis nisi penitentiā egeri-
tis omēs simul peribitis· ps· Nisi ꝯuersi fu· gla· s· vi· ar· s· te· et pa· il·
Et in eo pa· va· mor· sa· s· ar· eff· De secūdo math· iij· Penitentiā agi-
te a ꝓp· em̄ reg· celo· Et qꝛ multi sunt male nature· ita ꝙ verba eis ni
hil ꝓsunt· ido deꝰ impendit verbera et flagella· Quare em̄ deꝰ tot
flagellis et guerris et pestilentijs nos affligit· nisi vt ꝯuertamur
ad deū· Greg· Mala q̄ nos hic p̄mūt ad deū ire cōpellūt· idē Ocu-
los quos culpa claudit pena aperit· Osee· vj· in tribulatōne sua ma-
ne ꝯsurgunt ad me· Et nota q̄ntū expectat multos sp ad hostium
cordis pulsans· et nō aperiūt ei Apoc· iij· Ego sto ad hostiū et pul-
si q̄s ap· m· intro· ad il· scꝫ cū virtutibꝫ· et spūssancti donis· ¶ Scdo
vt dei iusticia in his q̄ pereūt cōprobet· et ex h dei ꝓuidentia ꝑpen
dat· mlti em̄ ex h ꝙ nō vident malos puniri· nō credūt mundū dei
ꝓuidentia gubernari· Boetiꝰ· Quidā quesierūt· si deꝰ est vnde ma-
la· et si nō est· vnde bona· Nam si deꝰ nō pōt elicere de malis pecca
torū penitentiā et misericordiā· elicit iusticiā eos acriter puniēdo q̄
inter opa dei et aīe v̄tutes maxime relucet· Nam ita bn̄ stat latro in
furcis sic miles in equo· Et ita decent peccator recludit i inferno sic
gēma recludit in anulo ad sui honorē· Et hoc ē qd dicit apls ad ro-
ix· Dicit em̄ scriptura pharaoni· Quia i hocipsuꝫ excitaui te vt ostē-
dam in te virtutē meā· et annunciet nomē meū in vniūsa terra· Er-
go cuiꝰ vult miseret· et quē vult indurat· Exo· vij· Ego idurabo cor
pharonis· scꝫ vt postea dure pum ā eū· Ergo in quibusdā peccatori
bus deus ostendit misericordiā suā eoꝝ miserendo· et in quibusdā

iusticiā eos acriter puniendo. Ro. ix. Q; si deꝰ volens ostendere irā
et notā facere potentiā suā sustinuit in multa patientia vasa ire apta
in interitum vt ostenderet diuitias glorie sue in vasa misericordie
sue q̄ p̄parauit in gloriā. quos et vocauit. Quare. Certe q; placet
sibi Ibidē. An nō habet potestatē figulus luti ex eadez massa facere
aliud quidē vas in honorē. aliud in ꝯtumeliā. ¶ Tercio vt ex mali
cia peccatorū iusti ꝑ patientiā purgent̄ ꝑficiant̄ et coronent̄. vt di:
ctum est de hereticis. Nisi em̄ fuisset ꝑsecutō tirannoꝝ. non essent
martires ꝑ patientiā coronati. Et ido deꝰ ꝑmisit tirānos tirānidem
exercere vt martires purgarent̄ et ꝑficerent̄ et coronarent̄. Et ido
in malis dei omīpotentia oñdit̄ q̄ de malis eoꝝ elicit tot bona. Et
iō nō bñ dixerūt illi. Si deꝰ ē vñ mala. imo mala oñdūt deū oīno es
se dū de malis eliciunt̄ bona. qd̄ solꝰ deꝰ pōt facē. Et sic patz quartū
¶ Quīto oñdit̄ magne equitatis iusticia. q; zizania et triticum ꝑm
vtriusq; decentiā recondi mandat. Nā in tpe messis. i. in finali iudi
cio i fine mundi. vel ꝑticulari iudicō scz in morte vniuscuiusq; dicet
messoribꝫ. i. angelis qui ad h̄ deputati sunt. et ꝑ quos deꝰ sua iudicia
exercet. et i bonos et i malos. Colligite primū zizania. i. pctōres he
reticos ⁊ scismaticos qui messez dei conati sunt corrūpere et cōbure
re et vastare. q̄ sunt vulpes samsonis. qui habēt faces accēsas i cau
dis ad cōburendū messem christianoꝝ qui sic̄ zizania ex corruptōe
aeris et ex terre malicia oriūt̄. sic ip̄i ex corruptōne carnis sunt nati
et in corruptōne et malicia mētis nutriti. Et ideo de ip̄is ait. Liga:
te ea fasciculos ad cōburendū vt qui fuerūt simul ligati i culpa. sint
simul ligati in pena scz auari cū auaris. luxur osi cū luxuriosis. et sic
de alijs. Et postea fiat de omibꝫ vnus fascis magnus. et ad infernū
ꝓijciat̄ ad ꝑpetuū ignē. Vbi nota q; duo hic videt̄ ponere circa re:
proboꝝ penā. scz sepationem a bonis et ordinatōnē in penis. Prio
ponit sepatōnē a bonis. cū dicit. Colligite zizania. id est. tollite eos
de medio bonoꝝ. ne cum eis societatē habeant. neq; faciē dei videāt
Esa. xxvj. secundū. lxx. Tollat̄ impiꝰ ne videat gloriā dei que est p̄nci
palis et essentialis pena damnatoꝝ. sic̄ visio est tota merces. vt dicit
aug. Scdo ordinationē in supplicijs ostendit. cū dicit. Et alligate ea
fasciculos ad cōburendū. Greg. Si nullus ordo in supplicijs seruan:
dus est. cur comburenda zizania in fasciculos ligant̄. Sed nimirū fa
sciculos ad comburendū ligare est hos qui eterno igni t̄dendi sunt
pares paribꝫ sociare. vt quos similis culpa inquinat par etiam pena
constringat. Et sic videt̄ q; sit ordo in inferno. Cont̄ qd̄ dicit̄ iob. x.
Vbi nullus ordo ꝛc. Ad qd̄ dicenduz q; in inferno triplex est ordo
Primꝰ est diuīe iusticie Augꝰ. Peccatores in supplicijs ordinantur

vt nunq̄z sit dedecus culpe sine decore iusticie· Secundus ordo est
supplicioꝝ·qz nō omēs equaliter puniūtur·Deut·xxv·Pro mensu
ra peccati erit et plagaꝝ modus·Apoc·xviij·Quantū se glorificauit
et in delicijs fuit·tm̄ date illi tormentū et luctum· Tercus est or-
peccantiū·quia illi qui fuerunt similes in culpa sociabunt in pena vt
M dictū est· Et similit̄ q̄ntū ad tria dicit nō ibi esse ordo· Primo qz
ibi elementa et cetere creature nō seruāt ordinē et suā distinctōnē
ꝟ omnia sunt omia et sunt cōfusa·ps·Ignis·grādo·mix·glacies·sp-
pcel·Et ido infernꝰ vocat chaos·Luc·xvj·Secūdo qz dānati nō ser-
uant ibi locum·Iob·xxiiij·Ab aquis niuiū transeūt ad caloꝝ nimi
um·Res aūt tūc inordinata dicit q̄ frequent mutat locū·Tercō qz
elemēta ibi mutāt ꝓprietates suas·Nam ꝓprietas aque ē extingue
re ignē·ꝟ ibi nō extinguet·Itē ꝓprietas ignis est lucere ꝟ ibi nō lu
cebit·ꝓprietas aeris est recipe lumē·ꝟ ibi nō recipiet·Sequit·Trit-
cum aūt cōgre·in hor·me·i·electos q̄ ñ sunt ex corruptōne carnis
sicut zizania ex corruptione aeris·sed ex deo nati sunt·et nō sunt na-
ti p̄ter intentōnem seminantis sicut zizania·ꝟ ante secula a deo p̄destī
nati·qui vt triticū excocti sunt ad solem ꝛ desiccati ad ventū vt cor
pora sua mortificarent et fierent acceptabilis hostia corā deo· sic de
tritico fit hostia salutaris·Ad quod hortat apl̄s·ro·xij·Obsecro vos
N p misericordiā dei vt exhi·cor·ve·hos·vi·scām d̄·pla·Et nota qꝫ opti
me per triticum electi signant·Triticum em̄ tripliciter considerare
possumꝰ ſm triplicē electoꝝ statū·Primo possumꝰ triticū cōsidera
re ꝓut est in agro in quo fert fructū aliud centesimū·aliud sexage
simū·aliud tricesimū·Et signat statū bonoꝝ hominū in mundo
existentiū seu viuentiū·quoꝝ aliqui seruāt virginitatem·aliqui vi-
uunt in continentia·aliqui in matrimonio· Secūdo possumꝰ ipm cō
siderare ꝓut est in area in qua triturat secernit a paleis et ventilat
a puluere· Et signat statum religiosoꝝ qui in claustro religionis
frāgunt voluntatē suā p obedientiā secernunt a palea ignita carna
lis concupiscentie p ꝓpetuā continentiā·ꝛ ventilātur a puluere terrene
cupiditatis p volūtariā pauptatē Matth·iij·Cuiꝰ ventilabrū in ma
nu sua ꝛ purgabit areā suā·Tercō possumꝰ ipm cōsiderare ꝓut est
horreo vbi conseruat ad nutriendū et delectādū·Et signat statum
beatoꝝ qui in mensa dei nutrunt ꝛ delectātur Luc·Ego dis·vo·sic
dis·mih̄ pater m·reg·vt edatis et bi·sup men·in re·m·ps·Inebria-
būtur ab vbertate domus lue·Et sic pz de euāgelio·

SERMO ·XXV·

INduite vos sicut electi et sancti dei· Col· iij· Sicut solēt pueri qn̄ dep̄hendunt̄ fructos alienos cape vestib⁹ d̄nudari et sic remanēt valde cōfusi· sic p̄mi parentes nostri qn̄ pomū fetitū rapuerūt sunt veste innocētie denudati· Que sic̄ vestis cooperiebat turpitudinē eoꝝ· et id̄o erāt nudi et nō verecūdabant̄ Sic̄ vestis tenebat eos calidos· et iō erāt nudi ⁊ nullū frig⁹ patiebāt̄· Sic̄ vestis valde ornabat eos· qꝛ sic̄ liliū cādore lumīs vestiebat eos· et ideo nudi pulcerrimi apparebāt· Sic̄ vestis ferrea ab omni lesiuo ꝯseruabat eos· et id̄o nudi ab aliquo nō ledebantur· Et sic̄ vestis reuerendos exhibebat eos· Optime em̄ vestitos in reuerentia habem⁹· Et id̄o sic nudi ab angelis et omib⁹ creaturis in magna reuerentia habebant̄· Hac aūt veste denudati remāserūt valde confusi· qꝛ hec omīa p̄diderūt· et nos cū illis· Statim eī erubuerūt et frigus et calorē senserūt· et turpes nudi apparuerunt Et oīa facta sunt eoꝝ lesiua· Et angeli eos deriserūt dicentes· Ecce adam quasi vn⁹ ex nobis factus est· Et sic denudati ⁊ confusi eiecti sunt de paradiso· Hec oīa patēt gen̄· iij· Luc̄· x· Qui etiā dispoliauerunt eū et plagis impositis abierūt semiuiuo relicto· Et sic patꝫ q̄ꝫ optimū sit hāc vestē habere· et q̄ꝫ dānosum ea carere· Hec aūt vestis p duo recupari pōt· scꝫ p baptismū· et penitentiā· In baptismo em̄ homo hāc vestē recupat et induit qꝛ in ip̄o virt⁹ christi opatur Gall· iij· Quicūqꝫ in christo iesu bap· es· christū īduistis· i· vestē christi· Et sic̄ vestis innocētie supradicta q̄nqꝫ effecit in p̄mis parentibus corpaliter· Ita ī nobis efficit q̄nqꝫ spūaliter· Nam p̄mo ip̄a operit multitudinē pctōꝝ· ꝓuer· x· Omīa delicta opit caritas· Secūdo calore ignis spūssancti facit nos valde calidos de quo dicit̄ luce· xij· Ignē veni mittē in terrā· et q̄d volo nisi q̄ ardeat· Can̄· viij· Aque multe nō poterunt extinguere caritatē· Ro· viij· Quis nos sepabit a caritate christi q· d· nul· Tercō ornat aīam valde· qꝛ ip̄a est vestis nuptialis q̄ facit hoīem dignū nuptijs regis eterni· Et q̄cunqꝫ eaꝫ nō habꝫ· pānosus vt ribald⁹ reputat̄ de nuptijs repellend⁹· Math· xxiiij· Quō huc intra· nō ha· ve· nup· Quarto ab oī lesiuo hoīem defendit· j· pet̄· iij· Et q̄d est qd̄ vob̄ noceat si boni emulatores fueritis Imo qd̄ pl⁹ ē· omnia lesiua facit coopari ī bonū· Ro· viij· Diligi· de· om· coop· in bo· Quinto facit hoīem valde reuerendū et dignū honore· qꝛ facit eū eterni regis filiū· j· Ioh· iij· Videte qualē cari· de· node· vt filij dei nominemur et sim⁹· Ad hāc p̄ciosam vestē induendaꝫ apl̄s nos in hac epl̄a hortat̄· In qua facit q̄ttuor· Primo nos hortatur et modū induēdi et cām assignat vt hāc p̄ciosam vestē īduam⁹ In p̄ncipio epl̄e· Secundo nos hortat̄ vt hanc vestē baltheo regio

cōstringam⁹ ibi Sup oīa aūt hec caritatē habētes qđ est vīculū pfe
ctōnis Tercō nos hortať vt cū hac veste in pace christi et vnitate
eccie gaudeam⁹ ibi·Et pax christi exul·in cor· vestris· Quarto nos
hortať vt de tā pciosa veste grati existētes verbū laudis et doctri
ne ad christi honorē abundant in labijs habeam⁹·ibi·Grati estote
verbū christi habitet in vob Primo g̃ nos hortať et modū induen
di et cām assignat vt pciosaz vestē virtutū induam⁹·d·Induite vos
scz p baptismū si baptisati nō estis·vel p penitentiā si baptisati estis
qz hec vestis in baptismo donať·et pdita p penitētiā recupať·Indui
te g̃ vos·qz corā celesti rege nudi apparere nō debetis·Ada enī val
de erubuit corā dño nud⁹ apparere et abscōdit se·vtz gen·iij·Apoc·
O xvj·Beat⁹ q̃ custodit vestimēta sua ne nud⁹ ambulet· Assignat enī
triplicē cām quare pciosam vestē vtutū induē dem⁹·vbi etiā innuit
induēdi mod⁹·qz electi dei sancti et dilecti·Electi aūt etna electio
ne Epb·j·Elegit nos añ mūdi constitutōnē·Sancti vo sacramētoz p
ceptione q̃ vtute christi hoiem sanctificāt et iustificāt·j· Coz·vj· Sz
abluti estis sz sanctificati estis sz iustificati estis in noie·d·n·ie·chri·Sz
dilecti sangnis christi redēptōe tanq̃z dilectis filijs exhibita Apoc·
·j·Qui dilexit nos et lauit nos a peccatis nris in sangne suo· Quos
g̃ elegit sanctificauit z redemit·Ergo hāc vestē pciosaz vtutū induē
dem⁹·qz electi et scificati et dilecti·et sic electi sancti et dilecti· Ita
qz et cā et mod⁹ induēdi in his vbis innuit Primo g̃ dem⁹ induere
qz electi scz ad statū grē in psenti et glorie in futo·Ad celestē g̃ habi
tationē et quiuiū eternū sum⁹ electi et vocati·et ido dem⁹ dignas
vestes induē·Illi ei q̃ ad aliquē statū et dignitatē eligunť induit ve
stes honorabiles·ij·cor·v·Habitatōnē celestē supindui cupientes si
tin vestiti et nō nudi inueniamur· De ioseph legiť qz solū qz debuit
corā rege zpē ptm⁹ totōderūt et veste mutata obtulerūt eū regi
Gen·xlj·In aula regis assueri null⁹ debebat stare vestit⁹ sacco·vtz
hester·iiij·Sic in aula dei·Et io ille nō habēs vestē nuptialē expulsus
est de nuptijs vtz matb·xxij· Secūdo dem⁹ induē·qz sancti·i·mū
di p sacramētoz susceptionē vt fiam⁹ habitaculū dignū dei·ij·cor·
vj·Vos estis templū dei viui Camera ei magni dīi pulcris pāis
ornať·Multomagis nos dem⁹ vestes vtutū pulcras induē·cū sim⁹
tēplū dī·et spūssc̃us hītet in nob vt d·apls·j·cor·iij·j·mach·iij·Orna
uerūt facie tēpli coronis aureis et scutulis·ps·Sanctificauit·i·mūda
uit et ornauit tabernaculū suū altis· Tercō debem⁹ induē qz dile
cti amici dei et cari·Care enī nos emit et redemit·s·suo sangne pre
cioso vt caros nos haberet Cari aūt amici regis pciosis vestibidu
unť vt pz de ionatha·j·mach·xj· Vbi dicit qz antbioch⁹ dedit ei po-

testatem esse ī purpura·et hrē fibulā aureā añ pect⁹ tanq̄z amico re
gis·Sic de⁹ vult ꝙ amici sui sint ī purpura·q̄ ē vestis regalis·i· ha:
beant caritatē in aīa·q̄ ꝑ purpurā sangne conche rubricatā significa
tur·et habeāt fibulā aureā añ pect⁹·i·carnis cōtinētiā·Fibula em̄ cō
stringit pect⁹ ne possit videri vel tāgi·ꝑ qd̄ carnis cōtinentia desi:
gnatur Cañ·v·Dilect⁹ me⁹ candid⁹ ꝑ carnis cōtinentiā·ꝛ rubicū:
dus ꝑ caritatis ignē·int̄ vbera mea cōmorabit̄ tanq̄z car⁹ ꝛ dilect⁹
amic⁹·Sic iohannes euangelista recubuit supra pect⁹ christi De q̄
ipe multū gloriat̄ dicēs· Hic est discipul⁹ ille q̄ supra pectus dñi in
ce·re·Et sic amici dei debēt esse ī corpe et in aīa vestiti· Prou·xxxj·
Oēs domestici ei⁹ vestiti duplicib⁹ Cōsequēt̄ cū dic̄·Viscera mise:
ricordie benignitatē ꝛc·detminat gen⁹ vestim̄tor̄· Ista em̄ vestis
est vestis v̄tutū et lumis et gl̄ie·quā induē debem⁹· Esa·lij· Induē
vestimētis gl̄e tue hierusalē ciuitas scā·Ro·xiij·induimī do·ie·chri·
id ē·v̄tutes dñi nr̄i iesu·christi·Ponit aūt apl̄s hic septē v̄tutes ex P
q̄bus dz vestis ista esse ꝯtexta tanq̄z ex multis coloribꝫ·Prou·xxxj
Stragulatā vestē fecit sibi bis·et pur·ind·eius ¶Prima est miseri:
cordia cordis·Et h̄ est·Viscera misericordie·i·ī intimo cordis mise:
ricordiā hēte·i·cordis cōpassionē·vt miseris et afflictis cōpatiamī
Misericordia em̄·i·miseris dans cor ethimologisat̄·Math·ix·Eun:
tes discite quid est misericordiam volo et non sacrificium ¶Secun
da est beneficentia operis vt sicut homo compatitur ꝓximo in cor
de·ita benefaciat in opere Prima est elemosina interior Secunda
exterior·Et h̄ est·benignitatē sup·induite vt vrā misericordia ꝑ be
nigna opera manifestet̄·Hec aūt beneficentia operis et elemosina
exterior in duo diuidit̄·q̄ quedā est elemosina corpalis·et diuidit̄
in sex opera misericordie·que in hoc versu continētur Vestio cibo
poto tego redimo visito condo· Alia est elemosina spūalis ad ani:
mam pertinens·et continet sex alia opera misericordie·que in hoc
versu continentur·Cōsule castiga solare remitte fer ora· ¶Notā: Q
dum autem ꝙ ad misericordiam in effectu et affectu proximo ex:
hibendam id est ad compassionē cordis et beneficentiā operis·tria
nos inducunt ¶Primū est colligantia membrorum·Quia vt dicit
apostolus ad eph̄·iiij· Omnes vnum corpus sumus in christo·ca:
put autem christus Cum autem patitur vnum membrū compatiū
tur omnia membra Similiter cum patit̄ vnus fidelis reliqui debēt
ei compati·ij·cor̄·xj· Quis infirmatur et ego non infir·quis scan·
et ego nō vr· ¶Secundū est assimilatō capitis·q̄ in h̄ ope christo
capiti nr̄ō assimilamur·q̄ cōpatiens miserijs nr̄is voluit fieri hō·et
eas expiri·vt ab ip̄is nos liberaēt Heb·iiij·Nō hem⁹ pōtificē q̄ nō

pos·cōpa·infir·nris·tēp·aut p oi·Math·iiij· Misereor sup turbā qꝛ
iā triduo sus·m·nec ha·q̄d man·Misertꝰ ē em̄ adultere ⁊ liberauit eā
Joh·viij·Mulier vbi sunt q̄·te accusauerūt ne·te ꝯdē·ꝛc·Cōpassus
est chananee et exaudiuit eā Math·xv·O mulier magna ē fi·t·ꝛc·
Cōpassus ē petro et respexit retro·Luc̄·xxij·Et ꝯuersus d·resp·pe·
Cōpassus ē matri et cōmendauit eā iohāni·Joh·ix·Ecce mater tua
Cōpassus ē magdalene et apparuit ei·Joh·xx·Maria stabat ad mo-
numentū foris plorās·Cōpassus est discipulis et venit ad eos·joh·
xx·Venit iesus et stetit ī medio discipulorꝫ suorꝫ ¶Terciū est meri
tū retributōnis·Multū em̄ ī hoc ope meremur qd̄ ptz·qꝛ q̄dq̄d in
hoc ꝓximo facimus christꝰ reputat sibi factū·math·xxv·Qd̄ vni ex
mi·m·fe·mihi fe·Et iō multū meremur·Cuiꝰ rō ē·Quia ī misericor-
dia dat hō ꝓximo q̄dq̄d habet scz cor interiꝰ et oīa sua bona exte
rius·math·v·Beati mi·q·ip·mi·ꝯsequen· ¶Tercia v̄tus ex q̄ vestis
ista debet esse ꝯtexta·ē hūilitas·vt in gratijs et bonis nobis datis
et ī bonis opibꝫ q̄ facimꝰ·nō supbiamꝰ·ꝫ in hūilitate mentis et cor-
poris sp maneamꝰ·Luc̄·vij·Cū fe·omīa q̄ p̄cep·sunt vo·dici·serui·
R inuti·sumꝰ·Et h̄ est hūilitatē·Et nota ꝙ ad hūilitatē seruandaꝫ tria
nos inducūt· ¶Primū ē ꝯdicō nrā·Si em̄ ꝯsideramꝰ introitū et
exitū nostrū·⁊ q̄t miserijs subiacemꝰ·habemꝰ materiā magne humi
litatis et nō supbiendi·Ecc̄·x·Quid supbis ci·et ter·mich·vj·Humi
liatio t·ī medio tui·Voluit deꝰ ventrē ponere añ oculos vt hō pos-
set respicere vñ deberet humiliari·Bern̄·Quid supbis saccꝰ stercorꝫ
et cibꝫ vermiū·memēto vñ veneris ⁊ erubesce·vbi sis ⁊ ingemisce
quo vadis et ꝯtremisce· ¶Secūdū ē exemplū creatoris et totius
creature·Nā creator seip̄m humiliauit for·ser·ac·et humilē matrez
et hūiles discipulos elegit·hūile iumentū eq̄tauit·humile obsequiū
exhibuit dū pedes discipulorꝫ lauit·Math·xj·Discite a m·qꝛ mi·s·⁊
h·ꝛc·Similit̄ tota creata hūilitatē obs̄uat dū misteriā sua hūilit̄ im
plet·et suo creatori obedit·Baruch·iiij·Stelle quoqꝫ vocate sunt et
dixerūt assumꝰ et luxerūt cū iocunditate ei qui fecit illos· ¶Terciū
est magna punitio quā ꝓ supbia legimꝰ fore factā·vtz in demoibꝫ
et p̄mis parētibꝫ·⁊ ī sennacharib et pharaone·⁊ ī multis alijs·Et ma
gnū meritū humilitati reddendū vt si nō terret suppliciū alliciat p̄-
miū·Job·ij·Qui humiliatꝰ fuerit erit ī gloria·Humilitas em̄ ē mē-
sura exaltatōis et retributōis·Quia q̄ntū q̄s se hūiliat tm̄ remune-
rabit̄ et exaltabitur Luc̄·xiiij·Qui se humiliat ex· ¶Quarta v̄tꝰ ex
qua dz h̄ vestis eē ꝯtexta ē modestia operū ⁊ s̄monū·vt ī oībꝫ mo
dū debitū teneamꝰ phi·iij·Modestia vrā nota sit om·h·Et h̄ ē mo-
S destiā·Dēmꝰ at̄ modestiā maxīe circa tria obs̄uaē·Prīo circa v̄ba vt

modeste loq̃mur· Ecc̃i·xxviij· Verbis tuis facito stateram· ⁊ frenos
ori tuo rectos In lingua em̃ maxima imodestia ⁊ distempantia ap
paret· et ido maxime indiget freno· Iaco·iij· Omis nata bestiaꝝ et
volucrũ et serpentiũ et ceteroꝝ domat̃· et domita sunt a natura hu
mana· linguã aũt nullus hoim domare põt· Inquietũ em̃ malũ est
plenũ veneno mortifero· Propterea petiuit dauid d· Pone domi:
ne custodiã ori meo ¶ Secũudo debem⁹ obseruare modestiã circa
tempalia et in adquirendo et in vtendo· Multi em̃ se cõsumũt vt
tpalia acquirãt· mare et aridã pagrãtes· et nullũ finẽ ponũt ad acq̃:
sitionez eoꝝ· Cont̃ q̃s math̃·vj· Nolite soli·es·in cra·di·quid man·
aut q̃d bi· Querite p̃mũ regnũ dei et iusticiã eius et hec oĩa adi·vo·
Et multi effrenate bona acquisita ꝯsumũt· ꝓuer·xxiij· Vacantes po
tibus et dantes simbola ꝯsument̃· Ecc̃i·ij· Nec ꝓhibui cor meũ q̃n
omni voluptate frueret̃ ¶ Tercio debemus modestiã habere circa
scibilia· vt ea q̃ decent et expediũt nobis scire velim⁹· Ro·xij· Non
plus sapere q̃z oportet sapere· ꝫ sapere ad sobrietatez· Circa scibilia
aũt maxima imodestia inuenit̃ et mirabilit̃ nociua· Quidã em̃ totũ
tps suũ expendũt in quibusdã scientijs nulli⁹ vtilitatis semp discen
tes et nunq̃z ad scientiã veritatis pueniẽtes· vt dicit apl̃s·ij·ad cor·
iij· Quidã insistũt toto posse q̃busdaz scientijs lucratiuis et decepti:
uis· Quidã attendunt spiritib⁹ errorũ et doctrinis demonioꝝ vt
dicit apl̃us·j· Thi·iiij· Quidã conant̃ scire q̃ facultatẽ suã excedũt· vt
trinitatẽ diuiaꝝ psonaꝝ et p̃destiationẽ hoim· Cont̃ q̃s ecc̃i·iij· Al
tiora te ne quesieris· Et ꝓuer·xxv· Qui scrutator est maiestatis op
primet̃ a gloria ¶ Quarta virt⁹ ex qua debet hec vestis esse ꝯtexta
est patientia i aduersis vt patient̃ toleremus aduersa·ij·cor·vj· In
omib⁹ exhi·nos·sicut dei mis·in multa patientia· Et h̃ est patientiam
Debem⁹ aũt i aduersis patientiã habẽ ꝓpter tria· ¶ Primo q̃ pa T
tientia ditat hoiem· Nã patiens de omi malo lucrat̃ de q̃ alij pdũt·
scz de contumelia de fame et de siti· frigore et calore· Math̃·xviij·
Patientiam habe in me· et oĩa reddã tibi scz duplicata· Ipsa em̃ est
saccus meritoꝝ· q̃ q̃ntoplus extẽdit̃· tãtopl⁹ implet̃· Patientia sicut
vrsus verberib⁹ ipinguat̃ ⁊ sic̃ salmãdra in igne tribulatõis viuit· ⁊
sic̃ auꝝ i igne depurat̃· Impatiẽs vero sic̃ plũbũ i igne ꝯsumit̃· Mi
rabile est de patientia· q̃ inimici sui soluũt ei oĩa debita et ditãt eaz
habentẽ· ¶ Secũdo q̃ patiẽtia hoiem martirẽ esse facit· Gre· Sine
ferro et flamis martires esse possum⁹ si patientiã veracit̃ in anima
ꝯseruam⁹· Nõne marcell⁹ papa celebrat̃ vt martir ꝓpt̃ patientiã quã
habuit i custodia aĩaliũ· cũ tñ ñ fuerit gladio intẽpt⁹· Iac̃·j· Patiẽtia
opus pfectũ habet· Opus perfectũ est martiriũ· Vnde vir patiẽs

dicit multomagis miracula facere sic martir· Gre· Ego virtutē pa
tientie signis et miraculis maiorē esse puto· Cui⁹ rō est· q̄ martiri
um gladij paruo durat tpe· ꝫ martiriū patientie qn̄z durat ·xx·xxx·
vel·xl·annis· ¶ Tercō q̄ patientia in p̄lio spūali ꝓtegit homiez ab
omī ictu·et oīno necessaria est si quis vult illesus de p̄lio mūdi exi
re· Heb·x· Patiētia nob ne·est ¶ Sexta virt⁹ ex qua debet hec ve
stis esse ꝯtexta ē supportatō penalitatū infirmitatū ⁊ defectuū ꝓxi
mi· Ro·xv· Debemus aūt nos infirmiores infirmitates alioꝝ sup
portare· Gall·vj· Al·al·on·por·et sic adimpl·le·christi· Vnusquisq̄
habet multos defect⁹· Sic ḡ quis vult in suis defectib⁹ supportari·
ita debet alios supportare· Math·vij· Quecūq̄ vultis vt fa·vo·ho·et
vo·fa·il· Christus em̄ qui nullū habuit defectū portauit patienter
graues mores hoīm ꝑ triginta tres annos ⁊ quotidie de⁹ graues
mores nostros supportat ¶ Septīa virt⁹ ex qua debet hec vestis es
se ꝯtexta est remissio offensaꝝ vt sc̄z remittamus ꝓximo offensas
culpabiles nobis illatas· relinquētes deo vindictā tanq̄z iudici vi
uorum et mortuoꝝ· Ro·xij· Mihi vin·et ego retri·d·dn̄s· Sic chri
stus pendēs in cruce omēs remisit offensas·d·luc·xxiij· Pat̄ di·il·rc̄
Sic ⁊ nos debem⁹ dimittere· Et hoc ē qd̄ dicit· Donātes·i·parcētes
vobisipsis·si q̄s aduersus aliquē habz querelā·sic et christ⁹ donauit
vobis sc̄z ī baptismo et penitētia omēs offensas vestras ita et vos
debetis alijs ꝑcere· Et h̄ est necessariū ad salutē·aliter de⁹ nō remit
teret nobis pc̄tā nec exaudiret nos in aliq̄ Math·xviij· Serue neq̄z
nōne oportuit te misereri ꝯserui tui sic ⁊ ego tui misert⁹ sum· Ecc̄i·
Relinq̄ ꝓximo tuo nocenti tibi et tūc tibi p̄canti pc̄tā soluent̄· Mi
rabile est· Homo hoī seruat irā et a deo querit medelā· Cū tn̄ chri
stus dicat math·vj· Si nō dimiseritis homīb⁹ pc̄tā eoꝝ·nec pat̄ ve
di·vo·pc̄tā ve· Et nota q̄ supportare defect⁹ alioꝝ et dimittere of
fensas sunt due elemosine spūales deo valde accepte ⁊ hoīb⁹ necessa
rie ad salutē· Et sic patz p̄mū ¶ Secūdo nos hortat̄ apl's vt hāc pre
ciosam vestē baltheo regio sc̄z caritate p̄cingam⁹· Oēs em̄ virtutes
defluerēt ad terrena nisi caritate stringerent̄ in aīa· Caritas autez
vnit v̄tutes in aīa ⁊ vnit hoīem deo et ecc̄ie·et ꝑ ꝯsequēs est vin
culū ꝑfectōis· Et h̄ est qd̄ dicit· Sup oīa aūt hec habete caritatē tan
q̄z baltheū omnes supradictas v̄tutes ꝯstringentē ⁊ ordinantē q̄
vel qd̄ est vinculū ꝑfectōis ⁊ nō seruitutis· Ecc̄·vj· Vincula illius al
ligatura salutaris· Est etiam vinculū suauitatis· Math·vj· Iugū em̄
meū sua·ē et on·m·le· Est et̄ vīculū magne salutis ⁊ v̄tutis oīa t̄hēs·
Omē eī volūtarie agēs trahit̄ ab amore rei· bonū eī amatū mouit
opātes vt dicit ph̄s· Hec t̄xit filiū dei d̄ celo ad terrā et facit hoīem

trahē ad celestia. Osee. vj. In funiculis adam trahā eos ī vīculis ca-
ritatis. Hiere. xxxj. In caritate perpetua dilexi te. ido attraxi te mi-
Et sic patz secundū. ¶ Tercio nos hortat̄ apl's vt cū veste hac ī pa-
ce christi et vnitate ecclesie exultem⁹. Solent em̄ mulieres bn̄ indu-
te et honorate et in nobili societate existentes et pace multū exulta
re. Sic et nos hac veste p̄ciosa induti. in pace christi et vnitate ecc̄ie
viuentes multū gaudere debem⁹ Phil. iiij. Gaudete in dn̄o semp
Et hoc est qd̄ dicit. Et pax christi a christo scz data vel qualis fuit in
christo. Ioh. xiiij. Pacē relinquo vo. pa. m. do. vo. Exultet in cordi-
bus vestris. i. in cordib⁹ vestris existēs exultare vos faciat. phl. iiij.
Et pax christi que exuperat omnē sensum custodiat corda vestra et
intelligentias vestras. In qua scz pace vocati estis in vno corpe. id
est ad viuendū ī vno corpe qd̄ est ecc̄ia. qz in pace vocauit nos de⁹
p̄ma Cor. x. Vnū corpus multi sum⁹ ī christo. Et ido christ⁹ ingre
diens in mūdū pacē annūciari fecit. Luc. ij. In terra pax homīb⁹. Va
dens p mundū pacē p̄dicari fecit. Luc. x. In quācunqz domū intra-
ueritis p̄mū dicite pax huic domui. Egrediēs de mūdo pacē ī testa
mentū legauit. Ioh. xiiij. Pacē relinq̄ vobis. Surgens a mortuis
pacem nobis apportauit. d. Pax vobis. Ioh. xx. Et sic patet tercium.
¶ Quarto nos hortat̄ apl's vt de tam p̄ciosa veste nobis in christi
pace et ecclesie vnitate collata grati existam⁹. Et h̄ est. Grati estote
scz de tantis gratijs. qz ingratitudo est vent⁹ vr̄ēs. siccās fontē pie-
tatis et rorē misericordie et fontē grē. vt dicit bern̄. Sap. Ingrat
spes quasi glacies ybernalis cōtabescet. Consequent̄ cū dicit. Ver-
bum christi on̄dit in quo debet esse talis gratitudo. Et dicit q̄ debz
esse ī duob⁹. Primo ī distributōne talenti accepti a deo q̄ntū ad p̄xi
mū. Et h̄ est Verbū christi habitet in vobis. i. hic est mod⁹ gratitu-
tidinis vt verbū christi habitet ī vobis. i. ītellect⁹ et obseruatō ver
bi christi. et hoc abundanter. vt nō solū ī vobis habitet verbū chri-
sti. s̄ in omī sapientia. sitis docentes et cōmonētes vosmetipsos. ita
vt vn⁹ doceat alterum. Sitis g̊ docētes inscios verbū christi et cō-
monentes pigros vt seruēt verbū dei. Et in quib⁹ debeant seipsos
docere on̄dit dicēs. In psalmis q̄ de morib⁹ agūt. et in himnis qui
de laude dei agūt. et cāticis spūalib⁹ q̄ sunt de bono eterno. Eph. v.
Loquētes vobismetipsis ī himnis et cāticis spūalib⁹. Secūdo debet
esse ista gratitudo q̄ntū ad p̄prium p̄fectū interioris act⁹. Et h̄ est.
Sitis cantātes dn̄o ad honorē dn̄i. et h̄ in cordib⁹ vestris in grā q̄
data est vobis. i. in ꝯsideratōe bn̄ficior⁹ dei que vobis p gratiā dei
sunt collata. Et sic patz quartū.

¶ Dominica septuagesime de euangelio sermo ·XXVI·

Simile ē regnū celoꝝ hoī patrifamilias q̄ exijt primo mane
ꝛducé opariosꝫ in vineā suam·Matḥ·xx·In sacra dñica se-
ptuagesime triplex sl'itudo ꝓponit nob sc̄z laborātiū in vi
nea·currētiū i stadio et pugnātiū i agone·Cꝰ rō est·qz hac
nocte recolit ecc̄ia qūo expulsus fuit adā de paradiso·et i hāc vallē
miserie piectꝰ In q̄ ꝛstitutū est ei laborare currere et pugnare
Prio mādatū est ei laborāe vt laborē manuū suaꝝ māducet·Gen·
iij·Maledicta tra in ope tuo·In labore comedes ex ea·Et cursum·
In sudore vultꝰ tui vesceris pa·t·iob·v·Homo nascit ad laborē·La
borandū est ꝙ qz merces ē magna ꝛ fructꝰ gloriosus·Sap·iij·Bo
noꝝ laborꝫ gloriosus ē fructꝰ Secūdo mādatū est ei currere· vt
p velocē cursuꝫ bꝛauiū ciuitatis sue qđ pdidit recupēt·j·coꝝ·ix·Sic
currite vt ꝛpreh·Currēdū ē ꝙ qz bꝛauiū currēti et nō stanti ꝛferē·
Tercio mādatū est ei pugnare vt p victoriā inimicoꝝ ciuitatē
suā reintret·iob·vij·Milicia ē ē vita hois sup terrā· Pugnādū ē ꝙ
qz solū vicētes coronāt·ij·Thi·ij· Nemo coro·misi q̄ le·cer·De prio
agit in hoc euāgelio De duob secūdis in epla Agit em i hoc euā
gelio de laborantibꝫ in vinea ecclesie et penitentie In quo quidez
euangelio q̄ngꝫ cōtinent·Primo ibi sub quadā similitudine diuine
bonitatis magnitudo demōstrat ex opariozꝫ ꝛductōne·in pncipio
euangelij·Secūdo hūane pigricie ociū redarguit in ociosoꝝ redar-
gutōne·ibi Quid hic statis tota die ociosi·Tercō diuie retributōis
magnificentia declarat in denariozꝫ collatōe·ibi Cū aūt sero factū
esset dixit dns vinee·Vo·op·et red·il·mer·Quarto fraterne felicita
tis inuidētia submsert i opariozꝫ murmuratōne·ibi· Et accipientes
murmurabāt adu·patrēfa·d·Mi·no·v·ho·fe·ꝛc·Quīto pīsumptōis
audacia repmit et desperatōnis deiectō subleuat in pabole adapta
tione·ibi· Sic erunt pmi nouissimi·et no·p·Multi sunt vo·pau·ve-
electi· Primo ꝙ sub quadā similitudine diuie bonitatis magni-
tudo demōstrat in opariozꝫ ꝛductōne·Et hoc est qđ d·Simile est
reg·ce·i·sile est negociū ecc̄ie militātis huic negocō qđ fuit vel esse
potuit·Litera plana ē Et qz hec ē quedā sl'itudo ido est ei⁹ mistica
exposito requirenda· Iste ꝙ patrfamilias ē deꝰ pater cuiꝰ celū ꝛ ter
ra vna domꝰ est vt dicit Chrisо·q̄ habet tres familias·Ang̃elos et
sanctos in celo qui letant·hoies in mūdo q̄ plant·vñ et ecc̄ia mili-
tans vocat·et demones et dānatos in inferno·q̄ tormentant· Iste
deꝰ pater plātauit vineā et oparios conduxit vt fideliter laborātes
in ea ad celestē familiā transferant felicitatis eterne denariū rece
pturi·Vbi nota q̄ p hanc vineā duo significari possunt que ꝛgrue
cum hac similitudine currūt· Primo p hāc vineā ecclesia militans

significat Esa·v· Vinea dñi exercituū dom⁹ israel ē·Gre·Iste patrfa
milias ē ꝯditor noster qui habet vineā vniūsalē eccīaꝫ q̄ ē ab abel
ad vltimū electū·q̄ in fine mūdi nasciturus est·q̄ q̄t sanctos ꝓtulit
quasi tot palmites misit·Hic pater exijt ad colendā vineā mane ho
ra tercia sexta nona et vndecima·et opiarios cōducit· qꝛ a mundi
hui⁹ initō vsqꝫ ad finē,ad erudiendū fideliū plebē p̄dicatores mitte
re nō desistit·Hui⁹ vinee christ⁹ est vitis·et omēs fideles palmites
Ioh·xv·Ego sum vitis ⁊ vos palmites·Propt̄ q̄ttuor aūt eccīa mi V
litans p vineā designat̄· ¶Primo rōne apparentie·et ꝫ q̄ntū ad lo
cum et q̄ntū ad tp̄s·Quantū ad locū·Nā vinea iuxta terrā turpissi
ma apparet·ꝫ in frondibꝫ ⁊ i alto pulcerrima est·Sic sancta eccīa hic
in terra turpissima apparet·qꝛ ceci et claudi et rugose vetule cū mul
tis miserijs sunt in ea Luc̄·x· Paupes et debi·ce·et clau·intro·huc·
Supius aūt i celo est pulcerrima· qꝛ omēs sunt reges et regine et
sancti·j·Pet̄·ij·Regale sacerdotiū gens sancta ꝑpl̄s acq̄sitōnis·Si
militer q̄ntū ad tp̄us·Nam tp̄e hiemali vinea tota apparet turpis
et dissoluta·et nulla ꝓuidentia gubernata·In vere aūt et estate ap
paret tota pulcra et ordinata·Similit̄ eccīa in tp̄e p̄sentis hiemis·i·
aduersitatis tota videt̄ turpis et dissoluta·et nulla ꝓuidētia guber
nata·qꝛ in ea mali exaltant̄ et boni deprimunt̄ Hiere·xij· Quaē via
impioꝝ ꝓsperat̄·bene est omibꝫ qui iniq̄ agūt·In futuro autē tp̄e
eius pulcritudo et ordo apparebit·j·Ioh·iij· Carissimi filij dei sum⁹
ꝫ nōdū apparuit q̄d erim⁹·cū aūt apparuerit similes ei erim⁹· phil̄·
iij·Reformabit corp⁹ hūilitatis nostre·ꝯfiguratū cor·cla·sue ¶Se
cūdo p vineā eccīa designat̄ rōne existētie·qꝛ tota virt⁹ vitis et bo
nitas in vuis apparet et nō in frondibꝫ·Sic tota virt⁹ eccīe ē i ope
ribus caritatis et nō in folijs verboꝝ et vestimētis ouiū et religio
nū·Math̄·vij·Nō omīs homo q̄ dicit mi do·do·in·reg·ce·ꝫ qui fe·
vo·pa·m·Iaco·ij·Ostendas mihi fidē tuā ex opibꝫ tuis·Vnde illa fi
culnea q̄ nō habebat nisi folia·maledicta est a christo vtꝫ math̄·xxj·
Quidā in eccīa dei habēt solū verba et nō facta· Quidā nec verba
nec facta·ꝫ solū vestes sanctitatis·qui sunt amputādi et i ignē mit
tendi·Ioh·xv·Omnē palmitē in me nō ferentē fructū tol·e· Ille g̊
est ver⁹ palmes isti⁹ vinee qn̄ in ea vue respondēt frondibꝫ·et frō
des vuis·id ē·facta verbis et habitui·et verba et habit⁹ factis·osee
x·Vitis frondosa israel et fruct⁹ adequatus est ei ¶Tercō p vineā
eccīa designat̄ rōne p̄cidentie qꝛ sic̄ vitis p̄cisa ad nullū opus ē apta
nisi ad ignē· sic palmites eccīe·i·fideles si p pctm̄ a christo p̄cident̄
nihil valent vltra nisi ad ignē iferni ꝓijciant̄·Ezech̄·xv· Fili homis
quid fiet de ligno vitis ex omibꝫ lignis nemoꝝ nunq̄d tollet̄ de ea

lignū vt fiat opus·Quasi dicat nō·Vnde subdit·Etiā cum esset inf
grū nō erat aptū ad opus·Vnde sic palmites dum herēt viti om
nibus lignis sunt meliores·z pāsse a vite viliores·sic fideles eccles
dū christo adherēt p fidei stabilitatē oib⁹ alijs natōib⁹ sunt melio
res z digniores·et pāsi p peccata mortalia peiores·Eccs·ix·Melio
est canis viu⁹ leone mortuo·Matth·v· Si sal euanuerit ad nihilum
valet vltra·nisi vt mittat foras et 2culcet ab homib⁹ ¶Quarto per
vineā ecclesia designat rōne putatōis et colligantie·qz sic vinea de
uastat nisi putet z liget z vtit i labrustas et ascēdūt sup eā vepres
sic ecclesia dei nisi purget a vicijs et tirannis et ab hereticis q exter
minant eā deuastat et 2sumit z ascendūt sup eā vepres·i·hereses
peccata·Esa·v· Nunc ostendā vobis qd faciā vinee mee· Et subdit
Non putabit et nō fodiet et ascendet sup eā vepres et spine·Et nō
oportet eā purgari Luc·iij·Cuj⁹ ventilabrū in manu sua et purga
bit aream suā· De hac vinea dns multū 2queritur·qz cū ita diligent
plantauerit eā·nā vt dicit bern·hec vinea est plantata manu dei·re
dempta sangne christi·irrigata verbo veritatis dei·appagata gratia
et vtutib⁹·et fecūdata spūssancti domis·tri oēs vuas magnas aspo
tat dyabolus z ipe nō nisi racemos colligere pōt·Mich·vij·Eacē
sum sic qui colligit racemos i autūno vindemie ¶Ista vinea est fi
gurata p vineā quā nce plantauit·et bibens vinū ei⁹ inebriat⁹ e et
nudat⁹ i tabernaculo suo·vtz gen·ix·Filj⁹ em dei amore ist⁹ vine
inebriat⁹ est·et sic ebrius i cruce nudat⁹·Ad istā vineā misit dom
nus eruditores et custodes· hora pma siue mane qd fuit ab adam
vsqz ad noe·qui fuerūt abel et enoch et multi alij· Similit hora ter
cia q fuit a noe vsqz ad abraam q fuerūt noe et tres filij ei⁹ et iob et
multi alij· Similit hora sexta q fuit ab abraam vsqz ad moisen·q fue
rūt abraam z duodecim patriarche· Similit hora·ix·q fuit a moisen
vsqz ad christū·q fuerūt moises et omes apphete· Similit hora·xi·q
est a christo vsqz ad finē mūdi·qui fuerūt apli et discipuli christi et
omes pdicatores i nouo testamēto·qui mercedē plenā receperūt·
et pmo denariū dei effigiatū i carne humana·scz christū qui e imago
dei·ipi cognouerūt et receperūt·Iob·xvij·Et ipi cognouerūt z cre
diderūt ve qz tu me misisti·Et ido christ⁹ dixit eis·Beati oculi q vi
que v·vi·luc·x·Latroni etiā de cruce q i hac vltima etate veit pmo
dictū est qz omibus alijs poribus· Hodie mecū er·in pa· Luc·xxiij·
Et nota q multū reprehendunt qui hac vltima etate i qua nos sum⁹
ecclesiā dei p verā fidem et opa bona non mgrediūtur·Et h appro
tria ¶Dicio qz magna vt⁹ emanat a passione xpi ad mtrādū et
stēdū et laborādū i vinea·luc·vj Virt⁹ de illo exibat·Et io apls dic

Omnia possum in eo qui me·e· Iob·xvj· Confidite quia ego vici mundū· Secūdo q̄ intrantes hāc vineā modicū laborāt et stati remunerant· Antiqui patres p multū tpus scz p octingentos aut sexcentos annos laborauerūt·et tarde remunerati sunt·scz in mor te christi·qui mortuꝰ est vndecima hora·i· vltima etate mūdi· Sed modo modicū laborare oportet et statim quiescimꝰ recipiētes de: narium felicitatis eterne·Ecc̄·ij·Modicū laborauī et inuenī mihi mul tam requiē· Tercō q̄ via est illumiata et abbreuiata· Nam olim ꝑter magnā guerrā via q̄ ducit ad celū ibat p infernū et tenebras et faciebat magnū circuitum·modo vadit recto tramite·Nath·iij· Dementiā agite appinquabit ei regnū celoꝝ· Nota etiā q̄ hāc vineā dñi quattuor deuastāt et impugnāt· Primo versutia hereti: corꝝ qui falsa expositōne scripture et pestifero dogmate ecc̄iam to: tam corrūpe nituntˇ·Can·ij·Capite nobis vulpes puulas q̄ vineā nostrā demoliuntˇ·Tales em debēt occidi· sunt em mēbra putrida totū corpꝰ ecclesie corrūpentia· Secūdo pssura tirannoꝝ·ps·Ex termiauit eā aper de silua·Isti apri frequenter ecclesiā ad solitudinē reduxerūt vt dicit augꝰ·Et nisi fuisset manu dei retenta oīno perisset· Tercō supbia platoꝝ q̄ qūdie p malū exemplū vineā istā scz ecclesiā deuastāt·Hiere·xij· Pastores demoliti sunt vineā meā·Ista supbia ex magnis diuitijs q̄ i ecc̄ia dei sunt causatˇ·Valde em dilata tū ē patrimoniū crucifixi·et vtinā ad salutē et nō ad pniciē Quar to abundantia petroꝝ·Vñ iezabel peccatrix vineā naboth dissipauit vtz·iij·Reg·xxj·Tot em mala i ecc̄ia dei·tam i clericis q̄z i laicis abū dant·q̄ nō videt tam vinea esse dñi ꝙz dyaboli· Et remota fide ma: gis videt vinea dñi plebs saracenoꝝ q̄z xp̄ianoꝝ·et intm abundāt in ea mala·q̄ videt dñs ipam nō custodire ꝙz eam totalit reliquisse Osee·iiij·Homicidiū·furtū·adulteriū·mēdaciū inundauerūt·et san: guis sanguinē tetigit· Secundo p hāc vineā penitētia designat·Et ido ecc̄ia ꝙz sacro tpe qđ vocat septuagesima·ꝙz euangeliū legit in q̄ cātica laudis omittit scz·te deū laudam·alla·gloria i excelsis·et iam ta penitētie incipit assumē d·Circū·me·ge·mor·ꝛc·Et tres magnos petores hodie legit scz dauid i pncipio misse q̄ peccauit petō luxu: rie·Paulū i epla q̄ peccauit peccato supbie·Et math·i euāgelio qui peccauit petō auaricie·ad q̄ tria peccata oīa petā reducunt·vt nul: lus q̄ntucunq̄ petor vel i q̄cunq̄ genē petoꝝ diffidat ad penitētiā accedē· Designat etiā pnia p vineā ꝑter q̄ttuor scz rone mansio nis·ratione resecationis et ligatōnis·ratione plantationis·et ratōe letificatōis Primo p vineā designat pnia rōe māsionis·q̄ sic vinea nō fac fructu nisi palmites māserit i vite· ita pnia ñ fac fructū nisi

per fidē et caritatē penitētes mānserint in christo·Ioh·xv· Sicut palmes nō pōt facere fructū nisi manserit in vite·sic et vos nisi in me manseritis·Et ideo multi saracenoꝝ et iudeoꝝ et hereticoꝝ aspere viuūt et penitentiā agūt·z qz nō sunt christo iūcti p fidē nō fructificant·Et multi christianoꝝ faciunt similit penitentiā suā·Et qz non sunt christo p caritatē diūcti denatiū nō merent ¶Secundo rōne resecatōis et ligatōis·qz nisi vinea putet et ligēt et fodiat·dissipat et vertit in labrustas·Sic oportet q penitēs vicia resecet p puram confessionē et abijciat supflua p elimosinaꝝ largitionē·et ligēt ad paxillū crucis p ipius virtutis inhabitationē·Gal·ij·Christo crucifixus sum cruci·Quia de cruce exit mirabilis virt⁹ ad penitentiam agendā·oia amara dulcoratis·Quod figuratū fuit in ligno qđ dominus in aquas marath mitti iussit·vtz Exod·xv·Itē oportet q fodiatur·qđ penitens facit dū euellit ab aia virulentiā malaꝝ cogitationum·vt dum remouet a se terrena desideria·et stat sequestrat⁹ ab omni cōsortio malo·qz cū sancto sanct⁹ eris·vt dicit ps· ¶Tercō rationē plantatōis·qz vinea plātata i latere mōtis i paucitate tremellius vinū facit·q̄z plantata in planicie i terra pinguí· Sic penitentia debet fieri i mōte cōtēplatōis et spūs pauptate·et nō i mūdo luto so et abundātia tpaliū·In cui⁹ exemplū christ⁹ actur⁹ penitentiam desertū intrauit ¶Quarto rōne letificatōis·qz sic de vinea exprimitur fructus scz vinū qđ letificat deū et hoies·sic de penitētia·Luc·xv· ℟ Gaudiū est i ce·su·v·pe·pe·ag·Ad hāc vineā scz penitentiā deus q̄s dam mittit mane·i·hora pma hois vel etate q̄ vocat puericia·q̄ durat vsq; ad q̄ntūdecimū annū·qz sic sol mane nō est clar⁹ iz vaporibus circūdat⁹ et paruí valoris·sic etas puerilis·In hac hora vel etate misit iohānē baptistā nicolaū et beatū dominicū z multos alios q̄ a cunabilis ceperūt agē penitentiā· quib⁹ de⁹ p̄misit vitā eternā Prou·vij·Qui mane vigilauerint ad me inuenīet me·Itē quosdam misit hora tercia q̄ vocat adolescentia·q̄ durat a quintodecimo anno vsq; ad tricesimū annū·qz sicut sol hac hora semp ascendit sic hō·In hac etate vel hora misit iohannē euangelistā·sanctū petrū·sēm paulum·sanctū franciscū et alios multos·Item q̄sdam misit hora sexta que vocat iuuētus q̄ durat a·xxx·anno vsq; ad·xlv·qz sic sol hac hora videt figi et stare·sic hō in hac hora·i·etate figit et solidat·In hac hora vel etate misit beatū petrū·et beatū arseniū romanū qui fuit magn⁹ miles et multos alios·Itē quosdā misit hora nona·q̄ vocat senect⁹·q̄ durat a·xlv·anno vsq; sexagesimū·qz sic sol hac hora semp descendit sic hō hac etate incipit deficere·et vires et sensus debilitantur·In hac hora misit illū latronē de quo ferit q̄ dum semel vidisset

capillos suos canos·dixit·Hec etas nō est latrocinia exercendi· sed
penitentiā agēdi·Et cōuersus magnā penitētiā egit·Sic homo pru
dens semp debet statū suū considerare·Ecc̄·xvj·Oculi stultoꝝ in fi:
nibus terre·sapiētis aūt oculi ī capite suo·Multi sp querūt vana·ꝛ
nō ꝯsiderāt caniciē ꝛ rugas suas·Itē quosdā mittit hora vndecima
scz vespere q̄ vocat̄ seniū q̄ durat a sexagesimo anno vsqꝫ ad mortē
Qiua sic sol tūc oīno incipit deficere et nulli⁹ caloris esse·sic ista etas
Et hec etas vltima hora vocat̄·siue ī sene·siue in iuuene·In hac ho:
ra vel etate veniūt omēs illi qui vere penitēt·et ꝯuertunt̄ ī morte
Et nota ꝙ frequent̄ accidit ꝙ qui hac nouissima hora veniūt·prius
remunerant̄ et denariū ꝑpetue felicitatis recipiūt·q̄ꝫ illi qui in pri:
ma hora vel etate penitentiā agere ceperūt·Prius em̄ remunera:
tus est latro de cruce q̄ꝫ petr⁹ vel iohānes·qꝛ frequent̄ accidit ꝙ il:
li qui tardius veniūt feruenti⁹ opant̄·et plus ī modico tpe meren
tur q̄ꝫ alij in multo·qꝛ de⁹ nō pensat q̄ntū·sꝫ ex quāto affectu·Vnd̄
illa vidua q̄ misit duo era minuta in gazophilaciū plus omib⁹ mi:
sit vt christ⁹ dixit·Sen̄·Faciam⁹ illud qd̄ in itinere fieri solet·vt qui
tardius exierūt velocitate recōpensant morā·Et nota ꝙ sunt repre
hensibiles q̄ saltē in hac hora penitentiā nō assumūt·qꝛ penā et ser:
uitutē merent̄ eternā·In cui⁹ figura mandatū fuit ī lege deut̄·xv·
ꝙ seruo qui septimo anno·i·septima etate nolebat egredi seruitutē
debebat subula ꝑforari auris·et sic in eternū ꝑmanebat seru⁹·Item
valde rep̄hendendi sunt q̄ vsqꝫ ad horā vespertinā differunt vineā
penitentie intrare·qꝛ ī illa etate nō possunt penitentiā agere·et vo:
lunt ꝙ illa etas portet onera toti⁹ vite·Hic cadit exemplū illi⁹ mili
tis qui ibat in sardiā·ad seruiendū iudici arboree cū q̄nqꝫ equis q̄ꝝ
quattuor vendidit pisis et p̄ciū viuendo voluptuose ꝯsumpsit·po
stea sup quintū posuit totā sarcinā·et desup ip̄e ascendit·qui pond⁹
ferre nō sustinēs crepuit in plano port⁹·Tales solū feces volūt da
re deo·et totū vinū bibunt·Hic cadit exemplū de illo filio qui habe
bat vegetē vini·et patri pluries de vino petenti noluit dare nisi vl
timo de fece·In qualibet g̊ etate de⁹ ꝑ suā misericordiā q̊tidie mul:
ta milia ad vineā penitētie mittit·vt nullus in aliqua desperet eta:
te·Et ideo omēs in q̄cunqꝫ etate debem⁹ vineā penitentie intrare·
Et sic patꝫ p̄niū·¶Secūdo hūane pigricie ociū redarguit̄ cū dicit̄·
Quid hic statis tota die ociosi·i·toto tpe vite vestre p̄sentis·que re
spectu alteri⁹ vite vna dies ē·imo min⁹ q̄ꝫ vnū momentū·qd̄ tpus
ita modicū et parū ꝯcessum est nobis ad laborandū·vt laboraē nō
recusem⁹·Vbi nota ꝙ ꝑ totū officiū et in epl̄a et in euāgelio mone
mur ociū fugere·ꝛ labori bonoꝝ operū intendē·Ad qd̄ faciendum

B inducimur ex octo· ¶ Primū est nata· q̄ ad h̄ nascimur vt laboremus· Iob·v· Homo nascit̄ ad laborē· Etiā in statu innocētie homo laborasset· Gen̄·ij· Tulit em̄ de⁹ hoīem et posuit eū ī paradisum voluptatis· vt oparet̄ et custodiēt illū· Quāuis ī statu illo ille labor n̄er at hoī penosus s̄ delectabilis· Post pctm̄ aūt dat⁹ est hoī in penā· Gen̄·iij· In sudore vul·t·ve·pa·t· ¶ Scdm est creata· Omis em̄ creatura laborat et nō ociat̄ q̄zdiu voluit̄ vita pn̄s· Nā de angelis dicit apl̄us heb·j· Omēs sunt admīstratorij spūs in mīsteriū missi De celo vero luna sole et stellis patet ad oculū· q̄ q̄tidie mouētur et pagunt officiū sibi iniūctū· Omīa etiā mouent̄ elementa· ac etiā terra licet nō locali s̄ alteratōis motu· Omnia etiā aīalia cū labore victū sibi vēdicāt· Prou̅·vj· Vade ad formicā o piger et ꝯsi·vi·ei⁹· Vn̄ de apib⁹ dicit̄· q̄ nō patiunt̄ ociosū in ꝯgregatōe viuē ¶ Tercium est loc⁹· Nō sum⁹ em̄ in loco illo tanq̄z in loco quietis· s̄ laboris· Est em̄ mūdus iste quidā camp⁹ laboris· vbi agricole laborant et tirones ꝓbant̄· Mich·ij· Surgite abite· q̄ nō habetis hic requiez· Ioh·xvj· In mūdo pressurā habebitis· ¶ Quartū est tps· q̄ totum tps pn̄s ꝯcessum ē ad laborandū et bene opandū· ⁊ merēdū· Gal· vj· Dū tps habem⁹ opemur bonū ad omēs· Eccēs·ix· Qd̄cūq̄ pōt man⁹ tua facē instant̄ opare· Sen̄· Omīa aliena sunt· tm̄ tps nostra est· Turpis aūt ē iactura q̄ p tpis negligentiā fit· q̄ irrecupabilis est ¶ Quintū ē rōnis ordo· Hic est em̄ rōnis ordo in tota creatura vt q̄ vult quiescē p̄mo laboret· q̄ omīs creata mō laborat· ⁊ postea quiescit hoīe quiescēte· Et iō omīs creata pturit et ingemiscit vsq̄ adhuc· quietē hoīs expectās· vt dicit̄ ro·viij· Et de deo etiā dicit̄ q̄ sex dieb⁹ opatus est septima die requieuit· Gen̄·ij· Vn̄ lucifer q̄ p̄us voluit sedere q̄z mīstrare dicēs· sedebo ī mōte testamenti in latere aquilonis· esa·xiiij· ꝓiect⁹ ē de celo et labori penoso et infructuoso est in ꝑpetuū d̄putat⁹· Similit̄ hoīes qui illū imitant̄ et ꝑuertūt ordinē dei· vt p̄us velint sedē q̄z mīnstrare vel laborare ꝓijciunt̄ ad laborē inutilē et penosū· ps· Laborabit in eternū et viuet adhuc in finē· ¶ Sextū est exemplū christi qui fact⁹ est hō et in laborib⁹ multis a iuuētute sua fuit vt daret nobis exemplū laborādi· ps· Pauper sum ego· ⁊ in laborib⁹ a iuuētute mea· Qui etiā ad laborādū nos inuitat di· Ite et vos ī vineā meā· et qd̄ iustū fuerit dabo vobis· Et iō nemo pōt dicē· nemo nos ꝯduxit Ioh·xv· Si n̄ venissez et cis locutus fuissez· pctm̄ nō hrēnt· Nūc aūt excusatōnē nō habēt· ¶ Septimū est modic⁹ labor· et magnū p̄miū· q̄ quilibet denarium accipit· Bern̄· Labor me⁹ vix ē vni⁹ hore· et si ampli⁹ ē non sentio pre amore· j·cor·ij· Qd̄ ocul⁹ non vi· nec au·au· nec in c·h· ascen· q̄ p̄pa·d·di·

se. ¶ Octanū est multoꝝ maloꝝ fuga· qꝛ qui ociū sectat̄ in multa
mala incidit· Prou· xxj· Desideria occidūt pigrū· noluerūt em̄ quic
q̄z man⁹ ei⁹ opari· tota die cōcupiscit et desiderat· Ecc̄· xxxiij· Multā
maliciā docuit ociositas· Ezech· xvj· Hec fuit iniq̄tas sodome sororis
tue saturitas panis et vini et ociū· Sed qūo pctōres dicunt̄ ociari
cū ip̄i dicāt in inferno· Lassati sum⁹ ī via iniq̄tatis· Sap· vj· Et dicen
dū ꝙ ip̄i multū laborāt et euiscerāt se et ꝯsumūt vt aranea et circue
unt mare et aridā· Hiere· ix· Vt inique agerēt laborauerunt· Sed ꝑ
tanto labor eoꝝ dicit̄ ociū qꝛ frustra ē· Quia sic̄ hō ꝑ ociū nihil ꝯse
quitur· ita ip̄i ex labore eoꝝ nihil ꝯsequūtur boni· Sap· v· Quid no
bis ꝓfuit supbia et diuitiaꝝ iactātia q̄d cōtulit nob̄· Et sic pz scd̄m·
¶ Tercio diuīe retributōis magnificētia declarat̄ in denarij collatō
ne· q̄ fuit excedēs merces sup merita singuloꝝ tā qui venerūt d̄ma
ne· sic̄ qui venerūt desero· Ro· viij· Non sunt ꝯdig· pas· h⁹ tp̄is ad
futaz gl̄· q̄· re· ī· no· Et h̄ est qd̄ ait· Cū aūt sero factū eēt ꝛc̄· Vbi no
ta ꝙ duplex est sero scz generale oīm qd̄ est finis mūdi· et ꝑticnlare
vniuscuiusqꝫ qd̄ est mors· In vtroqꝫ aūt sero dn̄s seruis suis merce
dem reddet· qꝛ ī ꝑticulari retribuet mercedē q̄ntū ad aīam· in vniu
sali q̄ntū ad corp⁹· qꝛ in illo sero vniusali erim⁹ beati in corpe ꝛ aīa·
Dn̄s vinee ē de⁹ pater qui vineā sancte ecc̄ie plātauit· Esa· Vinea
mea electa ego te plātaui· Math· xx· Homo erat paterfamilias qui
plātauit vineā· Procurator dei pris et isti⁹ vinee est christ⁹ s̄m qd̄
hō cui pater omīa dedit in man⁹· Math· xj· Omnia mihi t̄dita sunt
a patre meo· Ipse g̊ habet et punire et remunerare viuos et mor
tuos· Actu· x· Qui ꝯstitut⁹ ē a deo iudex viuoꝝ et mortuoꝝ· Est g̊
christ⁹ noster iudex vt dictū est· qꝛ nos iudicabit· Itē est noster ꝓ
curator· qꝛ omīa bona nobis ꝓcurauit· Ro· viij· Qūo non cū il· om
bo· no· do· Itē est noster aduocat⁹· qꝛ cām nostrā suscepit et sp ꝓ no
bis deū int̄pellat· j· Ioh· j· Aduocatū habem⁹ apd̄ pa· iesum chri· iu s·
et ip· ē· ꝓpi· ꝓ pc̄· n· Itē nr̄ē mercedis est retributor vt hic pz· Ioh· x·
Ego vitā eternā do eis· Dat g̊ christ⁹ oīb̄ seruis suis denariū· i· se
ipsum· q̄ est denari⁹ dei patris ꝛ beata vita aīaꝝ vt dicit aug̊· Gen·
xv· Ego merces tua magna nimis· ¶ Significat̄ g̊ felicitas eterna C
ꝑ denariū q̄ntuplici rōne· Primo rōne imaginis· Nā ī denario qui
olim dicebat̄ denari⁹ erat imago regis· Felicitas aūt hūana ē deitas
et hūanitas· Christ⁹ em̄ qui ē imago dei patris et de⁹ hūanat⁹ ē be
atitudo nostra· Nā cognoscē christū inq̄ntū de⁹ ē· et inq̄ntū homo
est vita et̄na· Ioh· xvij· Hec est vita et̄na vt cog· te· so· ve· de· et quē
mi· iesum christū· Est g̊ christ⁹ denari⁹ patris in q̊ ip̄m habendo et
vidēdo ꝯsistit beatitudo nr̄ā qui q̄zuis omīb̄ det̄ tn̄ vn⁹ alio clari⁹

videbit ⁊ pfecti⁹ possidebit ſm differentiā meritoꝝ· Sic omēs stel
le illumiant̄ a sole· ſ3 vna mag̃ illumiat̄ alia· j· coꝝ· xv· Stella differt a
stella ī claritate sic et resurrectio mortuoꝝ· Corp⁹ aūt mag̃ erit cla
rum ex maiori gloria aīe· Vn̄ differētia claritatis corpoꝝ ex differē:
tia glorie aīaꝝ causabit̄· ita q̄ in ipa maiori claritate corpoꝝ cogno:
scetur maior gloria aīaꝝ· Et sic vna erit gloria oīm et de eisdē sc3 de
euasione mali et de adeptōne boni· Et q̄ntū ad oīa hec erūt pares
Et h̄ est qd̄ hic dicit̄· Pares illos nobis fe· S3 illā gloriā nō omnes
equalit̄ pticipabūt vt dictū est ¶ Secūdo rōne valoris· Denarius
em̄ dicit̄ a decē q̄ olim decē puulos valebat· Vita aūt eterna p ob:
seruatōne decē p̄ceptoꝝ dat̄· Math· xix· Si vis ad vitaz ingredi ser
ua mādata· Ipsa g̊ obseruatio decē p̄ceptoꝝ gratia informata valet
denariū regni celestis· Quia vt dicit aug⁹· Regnū celoꝝ tm̄ valet
q̄ntū habes· Homo aūt grā dei adiutus seruat p̄cepta· g̊ regnū dei
meret̄· ¶ Tercō rōne literarū· Sūt em̄ litere ī denario exp̄mentes
nomē regis p quas scientia designat̄· sic et ī denario vite beate erit
scientia oīm rerū· q̄ in ip̄o deo cognoscem⁹ deū et oīa alia· j· cor· xiij
Nūc cognosco ex pte tūc aūt cognoscā sic et cognit⁹ sum· Videm⁹
em̄ nūc p speculū ī enigmate tūc aūt facie ad faciē· Gre· Quid ē qd̄
nesciāt q̄ videntē oīa vidēt ¶ Quarto rōne sufficientie· q̄ ī denario
est oīs sufficientia corpalis vite q̄ emi pōt· Eccēs· x· Pecunie obedi
diunt oīa· Sic ī denario regni erit similit̄ sufficiētia et supabūdātia
oīs boni· Exo· xxxiij· Ostendā tibi omē bonū· ¶ Quīto rōne figure
rotūde· in q̊ nō est finē vel p̄ncipiū inueniē· Sic illa vita beata que
est de⁹ nō h3 p̄ncipiū nec finē· Et q̄cunq3 eā semel habuerit· ppetu⁹
efficiet̄ in ipa· Ioh· vj· Omē qd̄ venit ad me nō ei· fo· Et sic p3 terciū
¶ Quarto fraterne felicitatis inuidētia subinfert̄· q̄ p̄mi vidētes q̄
vltimi acceperūt singulos d̄narios· et ip̄i nō ampli⁹ acceperūt mur
murauerūt· nō adūs⁹ ꝓcuratorē ſ3 adūs⁹ patrēfamilias d· Hi nouissi
mi vna ho· fe· et pares ill̄· no· fe· q̄· pta· pō· di· et est⁹· S3 cū boni nun
q̄3 murmurēt d̄ oīb3 q̄ de⁹ fac̄· ſ3 dicūt cū iob· dn̄s d̄dit dn̄s abstulit·
sic d· pla· i· fa· est· sit no· d· bn̄· qūo cū omēs isti oparij boni fuerūt· q̄
D oēs d̄nariū acceperūt· dicūt̄ murmurasse· Ad qd̄ dicēdū q̄ murmu
ratō ex mlt̄is pōt accidē· Primo em̄ ⁊ ꝓprie causat̄ murmuratō ex
motu ipatiētie· ex eo sc3 q̄ n̄ patiēt̄ sustinēt aliq̄ ea q̄ de⁹ fac̄ sibi vel
alijs siue bona siue mala· Sic filij israel ī deserto nō patient̄ tulerūt
ea q̄ de⁹ fec̄ eis· et id̄o murmurauerūt· j· Coꝝ· x· Neq3 murmuraue
ritis sic quidā eoꝝ· Et tal̄ murmuratō n̄ est int̄ sanctos vt dictū ē·
Gre· Regnū celoꝝ nullus murmurās accipit· et nullus qui accipit
murmurare pōt Secūdo pōt causari ex longa expectatōe ⁊ cordis

suspiratōne. Et ista fuit in antiqs patribꝫ. Gre. Accipiētes murmu-
rabant. qꝛ antiqui prēs ī infernū descendentes a gloria dilati sunt.
Quasi ḡ pꝰ murmurationē denariū accipiūt. q̄ pꝰ longa tpa inferni
ad gaudia regni puenerūt. ¶ Tercō pōt causari ex admiratione di
uine clemētie. Talis murmuratio qn̄qꝫ est int̄ scōs viros. qui viden
tes ꝙ deꝰ tam copiose remunerat. ⁊ citiꝰ aliqn̄ remunerat tarde ve
nientes q̄ꝫ sibi lōgo tpe seruiētes. qd̄ammō murmurāt. dei sup hoc
liberalitatē et misericordiā admirātes. Sic petrꝰ murmuraē potuis-
set ꝙ latro citiꝰ eo ad regnū puenisset. Et de tali murmuratōe intel
ligi pōt qd̄ hic d̄r. ¶ Quarto pōt causari ex admiratōe diuīe patiē
tie. Et hāc etiā habēt sancti viri. qui vidētes malos in hac vita flore
re. qd̄āmodo murmurāt. dei sup h̄ patientiā admirātes. Hiere. xij.
Quare via impioꝝ ꝓsperat̄. bn̄ est oībꝫ qui p̄uaricant̄. et iniq̄ agūt.
Abacuc. j. Quare respicis contēptores tacēs ꝯculcāte impio iustio-
rem se. Vel dicēdū ꝙ murmurauerūt. i. murmuraē potuerūt. qꝛ nō
oīs similitudo currit q̄ttuor pedibꝫ. Chriso. Non aūt oportet ea q̄
in parabolis sunt s̄m totū qd̄ dicit̄ inuestigare s̄ intentionē ꝓpter
quā cōposita ē intelligē ⁊ nihil vlt̄ scrutari. Nō ḡ inducit h̄ vt ostē
dat aliquos inuidia morsos. s̄ vt oñdat hos ī tāto positos esse ho-
nore. qd̄ inuidiā alijs potuit generaē. Et sic pꝫ quartū ¶ Quito p̄-
sumptōis audacia reprimit̄. et desperatōis subleuat̄ deiectō ī para-
bole adaptione. Quia sic erūt p̄mi nouissimi. i. iudei q̄ p̄mo ad hanc
vineā sunt vocati erūt nouissimi ī laboratōe. et p ꝯsequēs ī remu-
neratione. qꝛ vltimo ꝯuertent̄. et nouissimi scꝫ gētiles qui nouissi-
ma hora ī hāc vineā intrauerūt erūt p̄mi in regno. Non tn̄ omēs
qui ad hāc vineā vocant̄ neqꝫ omēs qui ī ea laborāt recipiēt denari
um regni. qꝛ mlti sunt vocati ad fidē et penitētiā. pauci v̄o elc̄i adre
gnū. Multi sunt electores epoꝝ et alioꝝ dn̄oꝝ et pauci sunt epi ⁊
potestates respectu alioꝝ. Sic debet intelligi h̄ exemplū d̄ filijs is-
rael. qui p moisen sunt vocati ad intrandū terrā ꝓmissionis. et fue-
rūt vlt̄ sexcēta milia et nō intrauerūt nisi duo scꝫ caleph ⁊ iosue. Ex
quo magnꝰ timor debet incuti nobis ⁊ debemꝰ niti de illis paucis
electis esse. Hoc aūt ꝙ dicit. Erūt p̄mi nouissimi et nouissimi p̄mi
triplicit̄ pōt itelligi. ¶ Primo vt nouissimi in oculis suis sint p̄mi E
et maximi ī oculis dei. Et hoc verū ē. qꝛ hūilitas est q̄ exaltat. j. Re.
xv. Nōne cū puulus esses in oculis tuis caput ī tribubꝫ israel factus
es. Luc. xiiij. Omīs q̄ se exaltat humiliabit̄. et q̄ se hūiliat exaltabit̄.
Et econuerso q̄ sunt p̄mi et maximi ī oculis suis sint minimi et nouis
simi ī oculis dei. Quia q̄ se exal. hu. vt ibidē dicit luc. ¶ Secundo vt
nouissimi ī iudicō hoīm sint p̄mi ī iudicio dei. Quia hoīes vident q̄

foris parēt·de⁹ aūt intuet cor·j·Reg·xvj·Et ido frequent aliter iu-
dicat de⁹ q̄z hoīes qui intima aspicit·Et ido econuerso p̄mi in iudicō
hoīm sint nouissimi in iudicio dei· ¶Tercio vt dictū est scz q̄ p̄mo
venerūt vltimo remunerent·et q̄ vltimo venerūt p̄mo·Cui⁹ ratō
pōt esse duplex·Prima q̄ dicta est scz q̄ illi q̄ tardi⁹ veniūt feruen-
tius opant·Secūda est sola grā et volūtas dei·q̄ tangit in litera cū
dicit·An oculus tu⁹ neq̄z est q̄z ego bon⁹ sum·nō licet mi·qd volo
facē·Quia vt dicit apl's ro·vj·Gratia dei vita eterna·Cū g̊ grā nō
supponat meritū al's grā n̄ esset grā vt dicit apl's ibidē·et vita eter
na det g̊tis·g̊ nouissimi pn̄t esse p̄mi·ꝛ p̄mi nouissimi·Quia vt dic
apl's ibidē·Nō ē volētis neq̄z currētis·ꝫ di miserētis·Et sic pz q̄ntū

¶De epistola sermo ·XXVII·

Nescitis q̄ hi qui i stadio currūt omēs quidē currūt·sed
vnus accipit brauiū·j·Cor·ix·Consuetudo est aliquaꝝ
terrarū q̄ isto tp̄e currē faciūt brauiū·et in aliquib⁹ ter
ris agoniste frequentāt agones·armati scutis et galeis
et baculis ligneis et agnonisant i plateis et vijs·Eccia at isto sacro
tp̄e septuagesime incipit p lamēta penitētie ad brauiū eterne felici-
tatis veloci⁹ currē et in agone spūs forti⁹ dimicare·Et ido hoc tp̄e
facit legi quandā epl'am pauli·in qua beat⁹ paul⁹ sub similitudine
currentiū brauiū et agonizantiū i plateis nos hortat vt ad brauiū
supne vocatōis cū firma spe p̄cipiendi curram⁹·et i agone spūs cō-
grue dimicem⁹·nō q̄ licitū sit p̄dicta etiā ꝯspicē ne dū facē·ꝫ sicut
christ⁹ prudentiā villici iniq̄tatis allegauit·sic apl's prudentē actuꝫ
illoꝝ allegat vt in eo q̄ prudent faciūt facta sua eos seq̄mur prude
ter facta spūs faciēdo Math·x·Est·pru·sic ser·In q̄ quidē epl'a apl's
q̄ttuor facit·Primo em̄ sub sil'itudie currentiū i stadio nos hortat
vt sic curram⁹ q̄ brauiū regni celestis ꝯp̄hendē valeam⁹·in p̄ncipio
epl'e·Scdo sub sil'itudie agonistaꝝ nos hortat vt legitie certem⁹
q̄ten⁹ coronā glorie p̄cipiam⁹·ibi·Oīs qui i agone ꝯtendit ab oib⁹
se abstinet·Tercō in duob⁹ p̄dictis se adducit in exemplū vt ip̄m in
spicere valeam⁹ ibi·Ego sic curro nō quasi ꝛc·Quarto mlta bn̄ficia
antiq̄s patrib⁹ p̄stita reducit ad memoriā nrā bn̄ficia figurātia ꝓpter
que fiducialit currē et secure possum⁹ dimicaē in·x·capitulo·ibi·No
lo aūt vos ignoraē frēs q̄ prēs nostri oēs sub nube fuerūt ¶Pri-
mo g̊ sub sil'itudine currentiū i stadio hortat nos vt sic curram⁹ q̄
brauiū regni celestis accipe valeam⁹·Et h̄ est·Nescitis q̄ hi qui in
stadio currūt·i·i octaua p̄te miliarij·Stadiū ei ē octaua ps miliarij

Miliariū aūt ꝯstat ex passibꝫ mille. Passus aūt cōtinet q̄nq̄ pedes
Et sic stadiū ꝯtinet passus centū. xxv. Et dicit̄ stadiū fuisse institutū
ab hercule vt tm̄ curreret̄ sub spe adipiscēdi p̄miū aliqd̄ ī fine cur-
sus. et daret̄ ei q̄ citiꝰ pueniret. Ipse autē hercules vno anhelitu tm̄
spaciū ptransibat. Et dicit̄ stadiū a stando. qꝛ tūc hercules stabat. In
tali g̊ stadio omēs qui ꝯueniūt vt accipiāt p̄miū ī fine cursus red-
dendū. omēs currūt ad finē stadij. ſ̄ vnꝰ q̄ meliꝰ oībꝫ currit. et vsq̄
ad finē ptingit accipit brauiū. i. p̄miū cursus. qd̄cūq̄ sit illd̄. Nō est
vbiq̄ equale spaciū qd̄ statuit̄ ad currendū. Posita similitudīe ad-
aptat dicēs. Sic g̊ vos currite vt ꝯp̄hēdatis p̄miū scz cursus vestri.
qd̄ est denariꝰ regni celestis. q̄ vt in hodierno euangelio habet̄. dat̄
omibꝫ q̄ in vinea penitētie pseuerāt. Vnd̄ nō est sic̄ brauiū qd̄ solū
vni tribuit̄. ſ̄ oibꝫ qui vsq̄ ad finē currūt plenissime elargit̄. In h̄ g̊
est similitudo vt si volumꝰ brauiū eternū recipe. vsq̄ ad finē cursus
curramꝰ. qꝛ solū sic currēti attribuit̄. Circa h̄ p̄mū membrū tria ad
edificationē nostrā videamꝰ scz qui sunt equi ad h̄ brauiū currētes
que sunt necessaria ad bn̄ currendū. et q̄ nos mouē debēt ad bn̄ cur-
rendū. ¶ Primo videamꝰ q̄ sunt equi ad h̄ brauiū currētes. omēs
em̄ currut qꝛ omēs ī fide sua credūt saluari. ſ̄ vnꝰ tm̄ ꝓp̄l'us scz chri-
stianus accipit brauiū. Et dicendū q̄ sunt sex equi ad h̄ brauiū cur- E
rentes sex ꝓp̄l'os significātes. et omēs frustra currūt p̄ter vnū qui
accipit brauiū. ¶ Primꝰ equꝰ est pallidꝰ de q̊ dicit̄ apoc̄. vj. Vidi et
ecce equꝰ pallidus. et q̄ sedebat sup eū nomē illi mors. et infernꝰ se
quebat̄ eū. Et iste signat genꝰ iudeoꝝ q̊ꝝ merces erat tpalis abun
dantia. quam pallor designat. Esa. x. Si audieritis me bona t. ꝯme.
Qui omnes moriūtur ad inferos descēdentes. et iō ad brauiū neq̄
unt pueniē. ſ̄ mors vel infernꝰ sequit̄ eos. De q̊ꝝ nūo sunt omēs
christiani q̄ ꝓ terrenis deo seruiūt. p̄s. Cōfitebit̄ tibi cū bn̄f. ei Ioh.
vj. Queritis me qꝛ māducastis ex pambꝫ meis. De q̄bꝫ dicit̄ math.
v. Amen dico vo. re. mer. suā ¶ Secūdus ē equꝰ emissariꝰ de q̊ dicit̄
in ecc̄iastico. Equus emissariꝰ sic ꝛ amicꝰ subsannator sub omī supra
sedēte hinnijt. Iste significat genꝰ saracenoꝝ q̊ꝝ vita tota ē in luxu
ria et delicijs corpalibꝫ et ꝑ hmōi currūt. qꝛ dicūt in alia vita hoīes
plures vxores hr̄e et iuxta flumē lactis et mellis ꝯsistē. Et iō bra-
uiū n̄ accipiūt felicitatis et̄ne. De q̊ꝝ nūo sunt omēs christiani q̊ꝝ
deꝰ venter ē. qui ī corpalibꝫ d̄licijs finē suū ꝯstituūt. Ecc̄es. vj. Om
nis labor hoīs ī ore eiꝰ ¶ Terciꝰ est equꝰ rufꝰ. Apo. vj. Et exiuit ali
us equꝰ rufus. et q̄ sedebat sup eū datū est ei vt sumeret pacē d̄ t̄ra
et vt inuicē se interficiāt. et datꝰ est illi gladiꝰ magnus. Iste signifi-
cat genꝰ thartaroꝝ ꝓp̄t magnā effusionē sanguīnis quā fecerunt. q̄bꝫ

magnꝰ gladiꝰ ē largitꝰ ad seipsos et alios intꝛficiendū et pacifice sup
totā orientalē plagā regnāt· Isti inanit currūt· qꝛ d̄ mō currēdi nul
lā legē habēt· ꝫ q̄libet currit sic placet sibi· De q̄ꝝ nūo sunt cēs chri
stiani qui sub lege euāgelij nolūt ꝯstrigi· ꝫ volūt viuē ꝓ libito vo:
lūtatis· ¶ Quartꝰ equꝰ ē niger· Apoc· vj· Ecce equꝰ niger et q̄ sede
bat sup eū habebat staterā ī manu sua· Iste significat genꝰ heretico
rū q̄ staterā dolosaz habēt ī manibꝫ dū v̄ba euāgelij et sacre scripte
nō pōderant vero mō ꝫ falso· exponētes q̄ nō intelligūt· et iō sicut
falsarij lrāꝝ et ponderū debēt ꝯburi· De q̄ꝝ nūo sunt cēs christia:
ni q̄ falsa loquūt et opant· ¶ Quintꝰ equꝰ ē variꝰ· qui est fallax ad sa:
lutē· Zach· vj· In q̄driga q̄rta equi varij et fortes· Iste signat genꝰ
ypocritaꝝ et falsoꝝ xp̄ianoꝝ q̄ sunt varij· qꝛ sūt aliud īteriꝰ ⁊ aliud
exteriꝰ· et sub pelle ouina hn̄t morsuz caninū· Math· vij· Attēdite a
falsis ꝓph· q̄ ve· ad vo· in ve· o· intrin· aūt sunt lu· ra· Isti vident cur:
rere· ꝫ nō currūt· et ido brauiū nō accipiūt· Isti sunt valde fortes ad
nocēdū et decipiēdū· qꝛ hoīes nō cauēt sibi ab eis· ¶ Sextꝰ equꝰ est
albꝫ· Apoc· vj· Et ecce equꝰ albꝫ· et q̄ sup eū hēbat arcū· et data est ei
corona· et exiuit vincēs vt vīceret· Et iste signat genꝰ veroꝝ christi
anoꝝ q̄ oīa vīcūt et pueniūt vsqꝫ ad brauiū· et iō coronāt· q̄ habent
alba et cādida vestimēta· i· opa· Eccēs· ix· Omī tpe vestimēta tua sint
cādida· Ro· iij· Abijciamꝰ g̊ opa ten· et indu· ar· luc· i· opa lucida· Isti
soli accipiūt brauiū· ¶ Secūdo videamꝰ q̄ sunt necessaria ad bn̄ cur
rendū ita ꝙ brauiū heamꝰ· Sic em̄ legē et n̄ itel· ē neg· Ita currē et
G nō bn̄ currē ē opus ꝑdere· Et sciendū ꝙ ad bn̄ currēdū q̄nqꝫ exigū
tur· q̄ etiā exigunt ī cursu corpali et sunt necessaria ¶ Primū ē forti
tudo ꝑsoē et ꝯgrua dispositō· qꝛ nec cecꝰ· nec claudꝰ· nec debil' vl' in
firmꝰ bn̄ currē pōt· Ita hō dz eē dispositꝰ et sanꝰ ī mēte ꝑ v̄tutes ⁊
grāz dei q̄ disponūt et faciūt hoīez aptū ad bn̄ currendū· Extere na:
tiones n̄ pn̄t currē· qꝛ sunt cece ⁊ claude· nec mali xp̄iani· qꝛ sūt debi
les et īfirmi dei fortitudīe· ⁊ spūssci donis carētes· Et iō cū via dī sit
arta et difficil' n̄ pn̄t ꝑ eā currē· Aug· Angusta ē via q̄ ducit ad vitā
eternā· et ad ip̄az nisi dilatato corde nō currit· qꝛ iter v̄tutū q̄ g̊diūt
paupes christi ē amplū spei fideliū· et si artū sit īfidliū vanitati ¶ Se
cundū ē īpedimētoꝝ remotō· Sūt ei mlta īpediētia spūalit currere
volentē· ⁊ p̄cipue sunt duo· Primū ē vīculatio pctōꝝ· Catenatꝰ ei
vt ē pctōr n̄ pōt currē· Prou· v· Iniq̄tates sue capiūt īpiū· et funibꝫ
pctōꝝ suoꝝ ꝯstringit· Et iō ꝑ verā ꝯtritionē et ꝯfessionē oportet
ꝙ p̄mo ab his vīculis absoluat· qꝛ al's n̄ posset ꝑgē nedū currē· Ioh
xj· Soluite eū et sinite abire· Hoc dixit christꝰ de lazaro ꝑ quē pec:
cator d̄signat· Scd̄m īpedimentū ē onꝰ tpaliū· Nō em̄ oneratꝰ pōt

velocit ambulare nedū currē·Berñ· Tu onust⁹ auro et argēto pu:
tas te chr̄istū seq̄·qui exultauit vt gigas ad currēdā viā· Et q̄ istu
on⁹ ē on⁹ aie q̄ currē dr̄·igit̄ h alleuiatio dr̄ fieri int⁹ in aīa· vt aīa ñ
afficiat nec r̄cupiscat tpalia·q̄ q̄uis aliqs nō hēat·afficiat tñ et r̄cu
piscat ea hrē·ita ē onerat⁹ ac si hrēt·et q̄ nō r̄cupiscit nec afficit ē le:
uis·et apt⁹ ad currendū q̄uis tpalia possideat·Et attende q̄ cursor
p̄cingit se et hr̄ vestes curtas ñ defluētes in terrā vt meli⁹ currat·
Sic spūaliter curré volentē oportet cīngi p r̄tinētiā carnalis volu:
ptatis·Luc̄·xij· Sint lūbi vestri p̄cīn· Debet etiā vestes curtas hrē
vt de tpalib⁹ solū accipiat nc̄aria·j·Thi·vj·Habētes ali·t q̄b⁹ te·h·
r̄tē·fim⁹·Quidā habēt vestes mulieb⁹res p cenū dfluētes sic viri ef:
feminati q̄ totalit carnis voluptatib⁹ imergunt·et ideo currē nō pnt·
Vñ in h⁹ figura mādatū ē in lege deut·xxij·q̄ viri veste femīea indui
nō debēt Terciū qđ exigit ad bñ currendū vt brauiū habeat·est
velox cursus arreptō ·vt cito bō arripiat cursuz·Nā i cursorib⁹ bra:
uij magna p̄rogatiua ē anticipare cursuz·Ita spūalit cito incipe cur
suz·maximū bonū ē ad brauiū p̄cipiendū·Tren·iij·Bonū erit vi·cū
pta·iu·dñi ab ado·sua·Multi sunt q̄ dicūt·stati volo currē· et sp va:
dunt se vertēdo et nūq̄z currūt Proū·xxvj·Sic hostiū vertit in car
dine suo·sic piger in lectulo suo·Ecc̄·xxxij·Prerordia fatui q̄si rota
carri·Rota carri sp vertit circa axim neq̄z vnq̄z ab axe sepat·et sic
hostiū i cardine·Sic multi dicūt se velle recedē a mūdanis t nunq̄z
recedūt Quartū ē deuiatōis cautio·vt currēs a deuiatōe caueat·
q̄ si modicū deuiat multū errat· Núi·xx· Nō ibim⁹ p agros neq̄z
p vineas·neq̄z bibem⁹ aquas de cisternis tuis· s̄z via publica g̃die:
mur neq̄z ad dextrā neq̄z ad sinistrā declinātes·Quidā vadūt ad spe
ctacula·et ludos et p tabernas declināt ad dexterā mūdi·Quidā ve
ro seculi tristicia absr̄bent q̄ morte opat vt dicit apl̄s·ij·Cor·vij·
Exemplū huj⁹ hēm⁹ i filijs israel q̄ circuierūt p·xl·annos i deserto·
et viā quā in duob⁹ mēsib⁹ facē debebāt distulerūt facē p·xl·annos
p̄s·In circuitu impij ambulant·Et iō qui nō vult deuiare vadat p⁹
chr̄istū qui via ē·joh·xiij·Ego sum via veritas t vita·Berñ·Beat⁹
est domine ihesu qui te hominem inter homines conuersantem ob:
seruans diligenter p̄ro viribus se p̄rebet imitatorem tui· Quin:
tū est cursus cōtinuatio· Est em̄ sola pseuerātia heres regni eterni
Matt̄·x·Qui perse·vsq⁹ in fi·hic saluus erit·In cuius figura manda:
tum est in lege q⁹ semp cauda animalis deberet in sacrificio offerri·
Multi incipiunt feruenter currere·sed non continuant·neq̄z opus
penitentie consummant·et ideo nihil faciunt· Prouerb·xviij· Qui
mollis est et dissolutus in opere suo frater est sua opa dissipantis

Mollis est q̄ cedit duris·et ido qn̄ occurrit ei aliqd difficile in ope
incepto desistit·qd tale ē ac si illd op⁹ dissiparet·Cont̄ qd dic̄ ap̄lus
ij·Thi·iiij·Bonū certa·cer·cur·cōsu·fi·ꝫ· ¶Tercō videam⁹ que nos
mouē debeant ad bn̄ et strenue currendū·Et dicendū q̄ sex debent
nos mouē et icitaē ad bn̄ currēdū·q̄ et corpalit̄ currētes solēt icitaē
¶Primū ē p̄miū et brauij p̄ciositas·Pl̄res ei veniūt ad currēdū·
et meli⁹ satagūt currē vbi brauiū p̄cōsi⁹ cernit̄·In h̄ at̄ cursu ponit̄
brauiū ꝯtinēs omē bonū i se·Exo·xxxiij·Ostendā tibi omē bonum
Esa·lxii iij·Ocul⁹ n̄ vidit de⁹ absq̄ te q̄ p̄parasti expectātib⁹ te·Est
etiā h̄ brauiū bonū ꝑpetuū ⁊ nunq̄z finiēdū·Esa·lj·Leticia sempiter
na sup capita eoꝝ· ¶Scdm est nobilitas et multitudo ꝑsonaꝝ ex
pectantiū nos curretes·Nā q̄ debent currē corā rege et regina et
oīb⁹ baronib⁹ et dn̄ab⁹ regni·totis viribꝫ bn̄ currē nitunt̄·Nos aūt
corā deo et beata maria et angelis et scīs oīb⁹ currim⁹·Bern̄·Expe
ctant nos angeli vt eoꝝ ruina restauret̄·sancti vt eoꝝ gloria com
pleat̄·De⁹ pat̄ q̄si filios et hēdes vt sup oīa bona sua ꝯstituat·Fili⁹
quasi frēs et coheredes vt fructū natiuitatis·p̄ciū sanguīs pri suo
offerat·Et ip̄e spūssanct⁹ q̄ ē ip̄a caritas et benigitas i qua pat̄ nos
p̄destinauit ad regnū·Et maxīe nos religiosi dem⁹ niti bn̄ currē·q̄
nō solū celū·ꝫ etiā mūdus nos currē aspicit·et aliq̄ vt addiscāt·et ali
qui vt derideāt et infamēt·j·Coꝝ·iiij·Spectaculū facti sum⁹ mun
do et angelis et hoīb⁹· ¶Terciū ē tp̄is breuitas·Breui em̄ tp̄e cur
rere dem⁹·Zach·Que ē vita no·ni·va·ad modicū pa·Antiqui ma
gno tp̄e currebant et tandē ad inferos dscendebāt·Nos aūt i vltīa
hora veniētes modicū i vinea patīe et p̄nīe nolum⁹ laborare et in
stadio currē ¶Quartū ē miseria loci in q̄ sum⁹ et maloꝝ habitātiū
in eo copiositas·q̄ tot⁹ mundus est plenus malis·p̄ma Ioh·v·To
tus mundus in malig·est positus·Gregorius·Mala que nos hic
p̄mūt ad deū ire ꝯpellūt·Optime fecit de⁹ qui locū incolat⁹ et pe
regrinatōis nr̄ē tot malis et oī instabilitate repleuit vt nos boni
tate sua nō detineret·Bern̄·O mūde imūde si sic trāsiens allicis·q̄d
facēs si maneres·certe omēs caperes·De loco aūt malo festinat hō
exire·Sic festinauit exire loth de sodomis Gen̄·xix· ¶Quintū est
inimicoꝝ nos īsequentiū crudelitas·q̄ demones nos i h̄ cursu for
tissime insequūtur ꝑdere cupientes·j·Pet̄·v·Aduersa·noster dya
tanq̄z leo rugiens circui·q̄·quē de·Consueuerūt aūt hoīes insequē
tibus inimicis fortissime currere fugiendo·Actu·xij·Percussoq̄z la
tere petri excitauit eū d·Surge velo· ¶Sextū ē ꝑditōis ⁊ ꝯfusiōis
mltiplicitas·q̄ si nō bn̄ cucurrerim⁹ expoliabimur armis ⁊ i carcerē
dyaboli detrudemur·et sic erim⁹ i ꝑpetuū ꝯfusi·et auferent̄ a nob

corpus et aīa et omīa bona nrā Luc̄·viij· Ei aūt qui nō habet et qd̄
videt̄ hrē au·ab ꝛc̄· Carissimi curram⁹ fortit̄ sup equū albū· vt non
cōfundamur et tanq̄z victi ī carcē recludamur ꝫ tanq̄z victores bra
uiū habeam⁹· Et sic pz p̄mū· ¶ Secūdo sub similitudīe agonistaruz
nos hortat̄ apl̄s vt legittime decertem⁹ q̄ten⁹ coronā glorie ꝑcipe
re merammr· Et talis est rō· Omīs pugnās in agone ꝓ modico p̄
mio·ab omīb⁹ abstinet et fortit̄ dimicat·ḡ multo forti⁹ ī agone spi
ritus dēm⁹ nos ꝓ magno p̄mio ab oīb⁹ abstinē et fortit̄ dimicare·
Et hoc ē· Oīs·n·vl̄ aliq̄s qui in ag·cō· Hoc est· Oīs q̄ in agone cer
tamīs pugnat cū alio·ab omīb⁹ īpedientib⁹ pugnā ne vict⁹ efficiat̄
abstinet se·ꝫ nos sum⁹ ī agone et pugna q̄zdiu sum⁹ ī hac vita· Iob
vij· Militia ē vita h·su·ter· Ergo ꝑ totā vitā ab his q̄ nos in pugna
spūs impediūt abstinere debem⁹· Vbi nota q̄ int̄ alia maxime sunt k
tria q̄ deuastāt hoīs militiā ⁊ faciūt hoīes succūbere inimicis etiā in
p̄lio mūdi· ¶ Primū ē desideria carnalia et delicie carnis· Vnde de
militib⁹ hanibalis dicit̄ ī tito liuio· Quos nec ferrū nec alpes nec ni
ues potuerūt vincē delicie cāpanie eneruauerunt· Vn̄ ibidē legit̄ q̄
senat⁹ roman⁹ misit quendā capitaneū ad quandā militiā· Qui inue
niens eā delitijs et meretricib⁹ dissolutā statim exbāniuit de exerci
tu omēs femīas·et mādauit q̄ nullus posset hrē nisi vnū equū nec
aliquē famulū· Et statim fuit militia repata et deuicerūt hostes· Si
mile ē in p̄lio spūs· Et iō beat⁹ petr⁹ capitane⁹ isti⁹ p̄lij clamat· Ob
secro vos tanq̄z adue·et peg̃·absti·vos a car·desi·q̄ mi·adū· aīam·j·
Pet̄·ij· In cui⁹ figura mandatū est in lege q̄ ꝓcedentib⁹ filijs israel
ad bellū preco deberet clamare d· Si q̄s duxit vxorē denouo reuer
tatur ī domū suā·vt pz deut̄·xx ¶ Secundū ē multitudo spolioꝝ·q̄
magnū periculū est donec hō est ī bello spolijs intendē· Exēplū de
ꝯflictu conradini nepotis friderici impatoris·q̄ debellat⁹ ē a rege
karolo·q̄ milites ei⁹ erāt dispersi ad spolia· Propt̄ea iudas macha
beus ait·j·mach̄·iiij· Non ꝯcupiscatis spolia·q̄ bellū ꝯtra nos est·
Sz vt notū est nos sum⁹ in ꝯtinuo bello·et ido nullo tpe debem⁹
spolijs ītendē vel spolijs onerari·ꝫ sp sub armis v̄tutū staē·j· thes·
v· Sobrij sim⁹ induti lo·fi·et car·et ga·spem salutis· ¶ Tercium est
inobediētia militū·q̄ d facili debellat̄ exercit⁹ si milites nō obedi
unt duci· Et ideo p̄latis eccl̄iaꝝ tanq̄z ducib⁹ isti⁹ exercitus obedire
oportet· Heb̄·xiiij· Obe·p̄po·ve·p om·et subia·il· Et sic ptz q̄ a trib⁹
maxime abstinē dēmus scz a desiderijs et delicijs carnis·et a spolijs
tpaliū·et ab īobediētia p̄latoꝝ· Et si pugnātes ī agone mūdi absti
nēt ab his trib⁹ vt corruptibilē coronā accipiāt·i·gloriā ⁊ mercedē
transitoriā que corrumpit̄ et deficit·mlt̄omagis nos abstinē dēm⁹

qui incorruptā coronā accepturi sum⁹ .i. eternā q̄ nunq̄z corrumpit
nec vnq̄z d̄ficit nec marcescit .j. Pet. v. Vt cū venerit p̄nceps pasto
rū p̄cipiatis imarcescibilē eterne glorie coronā. Et sic ptz secūdū ¶
Tercō i duob⁹ p̄dictis se adducit i exemplū vt ip̄m seq̄ debeamus
d. Ego igit̄ qui ad finē cursus i pugna venire volo. sic curro ad bra
uiū regni q̄ntū ad primū. nō q̄si ad incertū .i. nō tanq̄z incert⁹ de p̄
mio. Quia q̄ de p̄mio est incert⁹ pigre et lente et male currit. Qui
aūt verā spem habet de p̄mio optie currit. sic paulus. Similit̄ sic pu
gno q̄ntū ad secū dū sup. ꝯtra dyabolū carnē et mundū nō quasi ae
rem verberās .i. inanit̄ pugnās. Qui em̄ ꝓ hoste aerē p̄cutit. ꝓpter
inanē ictū magis seip̄m grauat. Vel quasi aerē verberās pugnat. q̄
tm̄ v̄ba habet q̄b⁹ ad literā aer verberat̄. et opib⁹ bonis caret qui
bus p̄dicti inimici vincunt̄. Prou. xix. Qui tm̄ v̄ba sectat̄ nihil ha
bebit. Talis qd̄ v̄bo edificat facto destruit. Ecc. xxxiiij. Vn⁹ edificās
et alter destruēs. q̄d ꝓdest illis nisi labor. Non sic g̊ pugno. s̄z casti
go corp⁹ meū .i. disciplinis vigilijs et ieiunijs castū facio. et in serui
tutē redigo sc̄z aīe .i. facio ip̄m rōni obedire vt q̄ rō. dictat facienda
faciat. et q̄ nō dictat faciēda caueat. Et ꝓprie dicit. Castigo corp⁹ me
um. q̄r corp⁹ ē qd̄ impedit aīam i cursu. et i certamīe ꝓdit. retrahit
em̄ corp⁹ aīam ne bn̄ currat et ꝓdit et impugnat vt succūbat. Et iō
qui vult bn̄ currē et bn̄ dimicare. oportet q̄ corp⁹ castiget et mem
bra mortificet. Col. iij. Mortificate mēbra vestra. Et nō dicit occido
corp⁹ meū s̄z castigo. Ro. xij. Rōnabile obsequiū vestr̄. Et maxime
hoc est necessariū p̄dicatori ne reprob⁹ efficiat̄. qd̄ tūc ē q̄n illud qd̄
p̄dicat verbis factis nō implet. Ro. ij. q̄ p̄dicas nō furandū furaris
Debet em̄ p̄dicator oīa q̄ docet implē. Ro. xv. Nihil audeo loqui
eor̄ q̄ p me n̄ efficit christ⁹. Et h̄ est. Ne forte cū a. p̄di. ip. repro. ef.
Et sic patet terciū ¶ Quarto apl̄s multa bn̄ficia antiq̄s p̄stita redu
cit ad memoriā. nrā bn̄ficia figurātia ꝓpter q̄ fiducialit̄ currē et secuē
possum⁹ dimicare. Et h̄ est. Nolo aūt vos igno. fratres q̄m patres
nostri nō carnales corinthijs em̄ loq̄bat̄. s̄z fidei instructores omēs
tā boni q̄z mali sub nube fuerūt Ecce p̄mū bn̄ficium multū in se con
tinens. q̄r a nube multa bona habuerūt. Protegebat em̄ eos a p̄se
quentib⁹ inimicis. Exo. xiiij. Colūna nubis stetit int̄ castra egiptōr̄
et castra israel. eratq̄z tenebrosa ita vt ad seiuicē toto noctis tp̄e ac
cedere nō valerēt. Itē illumīabat. Exo. xiij. Per diē erat colūna nub⁹
et p noctē colūna ignis. Nā filijs israel erat lumīosa et egiptijs te
nebrosa. Item ducatum prebebat. Exod. xiij. Dominus precedebat
eos in columna nubis. Item refrigeriū exhibebat in ardore diei et
ꝓtectionē a vēto et pluuia et tēpestate. Esa. iiij. Erit in vmbraculū

diei abestu et ī absconsionē a tempestate et pluuia· Scdm bñficium tangit cū dicit· Et omēs mare trāsierūt scz sicco pede ab egiptijs liberati et ipsis egiptijs submersis· Exod·xiiij· Filij israel prexerūt p mediū sicci maris·et aque erant eis p muro a dextris et a simistris· Terciū bñficiū tāgit cū dicit·et omēs m moise·i·m ducatu moisi·baptisati sunt·i·ab ignorātia dei purgati p visa signa·m nube et ī mari·i·m signis visis m nube p̄cedēte et m mari cedēte et locū facīēte sunt purgati et illumīnati Exod·xiiij· Submersis egiptijs timuit populus dominū·et crediderūt domino et moisi seruo eius scz timore purgati· Quartū bñficiū tangit d· Et omēs eandē escam spūalē māducauerūt scz māna qđ de celo cadebat· ꝓpter qđ dicit spūalē siue angelicā· Sap̄·xvj· Angelor escā nutriuisti pp̄m tuū· Quintū bñficiū tangit d· Et omēs eundē potū spūalē biberūt·qz vtute dei qui spiritus ē sibi ꝓmatū de petra oreb et de petra cades vtz núi·xx· Percussit em moises ad impiū dñi virga bis silicē·et egresse sunt aque largissime ita vt biberet pp̄s et umēta· Et ne crederet q aquas devolūtati eor satisfaciēte· Quocūqz em p̄cederēt aquar fluēta eos sequebant dicit glo· Sed ⁊tra· Si sequebat eos aqua ex pcussione pma i oreb·cur murmurauerūt postmodū ī cades et necessariū fuit eis aquā dare· Responsio dicit q glo· referēda est ad illā pcussionem q facta est ī cades et nō ad pmā· Petra aūt erat christ⁹·i·p petram illā figurabat christus a q et p quē oia supradicta bñficia nos habem⁹ maiora et meliora·sic res est melior et digmior figura sicut vmū circulo· Omia em supradicta bñficia figura fuerunt nostror beneficior q maiora sunt·qđ pz· Quia illi habuerūt p duce moisen· et nos christū q eduxit nos d egipto tenebrar huj⁹ mūdi ī celestē hierusalē· Illi habuerūt nubē·⁊ nos spūssancti grām q ptegit nos ab oib⁹ mimicis multomagis q̄z colūna nubis filios israel·q gratia ap̄i roborati añ reges ⁊ p̄sides ipauidi stabant·q pus clausis ianuis morabant· Itē illumiat de credēdis ⁊ agēdis·j·Joh̄·ij· Vnctio docebit vos de oib⁹·⁊ Joh̄·xvj· Cū aūt venerit ille spūs veritatis docebit vos omnē veri· Colūna illa illumiabat corp⁹ sz grā spūssancti mentē· Itē p̄bet nobis ducatū et nobi scū gradit p totū desertū mundi· Matth̄·xxviij· Ecce ego vobi scū sum oi·die·vsqz ad ꝛsu·seculi scz per gratiā spūssancti· Quod columna illa nō fecit· Itē refrigeriū mētis pstat ī oib⁹ adūsis· Vñ paclit⁹ dr·i·ꝛsolator· Et iō cātam⁹· Cōsolator optīe dul·ho·am·dul·refri· Propterea ap̄i recepto spūsco ib·gau·a cōf·cōsi·qm dig·ha·sūt p n·ib·cōtu·pati·act·v·q p⁹ erāt tristes ⁊ desolati Colūna illa p̄bebat refrigeriū ꝛt sol ī cēdū et aeris intēperiē

gratia vero spūssancti ꝯtra incēdia vicōꝝ et ꝯtra cūcta nobis adu
santia nos defendit. Illi baptisati. i. purgati fuerūt in mari rubro. et
nos in baptismo christi sanguine rubricato. in q̄ submergit̄ pharao
id ē. dyabolꝰ cū toto exercitu vicioꝝ et renascimur in filios dei. Illi
habuerūt māna cibū celestē. et nos corpꝰ christi verū. qd̄ sine ꝯpa-
tione excedit māna. qꝛ habꝫ dare vitā eternā. qd̄ māna nō fecit. Ioh.
vj. Ego sum pa. vi. q̄ d̄ ce. descen. si q. mā. ex hoc pa. vi. in eter. Pa. ve.
mā. mā. in des. et mor. sunt. Illi habuerunt aquā de petra. et nos do-
ctrinā a christo intelligētiā nrām replentē ī satietatē. et ei vitā eter-
nam dantē. joh. vj. Verba q̄ ego locutꝰ sum vob̄ spūs et vita sunt.
Et sic pꝫ ꝙ potiora bn̄ficia sumꝰ nos p dei misericordiā ꝯsecuti q̄ꝫ illi
ꝓpter q̄ et in quoꝝ v̄tute optime ad brauiū currere et in agone spi-
ritus possumꝰ decertare. Et sic pꝫ quartū ꝛ ꝯsequent̄ totū de epl̄a.

Dominica in sexagesima de euangelio sermo XXVIII.

Cum turba plurima ꝯueniret et de ciuitatibꝫ ꝓperarent
ad iesum. dixit p similitudinē. Exijt q̄ semīat seminare se-
men suū luc. viij. Pluries dn̄s turbis in pabolis loque-
batur vt qd̄ dicebat memorie mādaret̄. qꝛ qd̄ p similitu-
dinē accipit̄ meliꝰ seruat̄. et ph̄s etiā dicit ꝙ nō est intelligē sine fan-
tasmate. i. nisi illud qd̄ dicit̄ in vniūsali nō applicando ad aliq̄d. in ali
q̄ exēplo imagīabili ꝯspiciat̄. Et iō itellectꝰ sp reflectit̄ supra fantas
mata in quibꝫ ꝯspicit qd̄ intelligit. Est aūt vt dicit orig. parabola ser
mo quasi factꝰ. nō aūt iuxta qd̄ dicit̄. possibilis aūt fieri rerū signifi
catiuus p transumptionē eoꝝ q̄ in pabola tradunt̄. Sic g̊ christꝰ in
hoc euāgelio pabolice loquit̄ vt qd̄ p simplex dictū retineri n̄ pōt
p similitudinē meliꝰ teneat̄ saltē a discipulis q̄ similitudīs expositio-
nē intelligē meruerūt. et supbis et nō curātibꝫ intellectꝰ dicti clau
dat̄. Math. xj. Confitebor tibi pater. qꝛ abscon. hec a sa. et pru. et re-
ea p. In quo quidē euāgelio q̄ttuor summarie ꝯtinent̄. Primo em̄
christi p̄dicatio facta ad turbas in parabolis recitat̄. In p̄ncipio euā
gelij vsqꝫ ibi Qui habet au. au. Secūdo discipuloꝝ interrogatio de
parabole expositione subiūgit̄ ibi. Interro. aūt. e. dis. eiꝰ q̄ es. hec pa-
rabola. Tercō quare quibusdā in parabolis et quibusdā apte sit lo-
quendū a christo innuit̄ ibi. Vobis datū ē nosse misteriū regni dei
ꝛc. Quarto ip̄ius parabole a christo expositō per ordinē aperit̄. ibi
Est autem hec parabola. Semē est verbum dei. Primo g̊ christi
p̄dicatio facta ad turbas in parabolis recitat̄. Et hoc est. Cum turba
pluri. conue. Multi em̄ de ciuitatibꝫ et de castris multis ad iesum

cū festinātia veniebāt audiētes doctrinā et mircula eiꝰ·et vidētes
tps messie in lege ꝓmissi iā venisse·ita ꝙ magna cōmotio ī tota pa
tria fiebat·et ideo multi veniebāt vt instruerent̄·multi vt sanarent̄·
qꝛ virtꝰ de illo exibat et sanabat omnes·Luc̄·vj·Multi vt miracula
eius viderent·Luc̄·v·Vidimꝰ miracula hodie·Multi vt frequenter
credētes ip̄m esse messiā qui in mundū ad ꝓpl̄m iudeoꝝ liberandū
venire debebat·Ioh̄·vj·Hic ē vere ꝓpheta qui venturꝰ ē ī mundū
Dū ḡ talis concursus ꝓpl̄oꝝ fieret·christꝰ iuit ad mare et ascendit
vnā nauiculā ꝓpt̄ tumultū ꝓpl̄i·et de nauicula ꝓposuit hāc similitu-
nem et multas alias vtꝫ math̄·iij·Est aūt similitudo hec de semiato
re semiante·et de semīe iacto·et de vario semīs euentu·Quia aliud
cecidit secꝰ viā·aliud int̄ petrosa·aliud int̄ spinas·aliud in terrā bo-
nam·vt infra patꝫ·Et ꝙ hec sit similitudo et ī his sit mistica signifi-
catio requirēda pꝫ ꝑ illud qd̄ in fine sil̄itudinis dicit̄·Qui habet au
res audiēdi audiat·Vbi dicit beda·Quotiēs hec āmonitō vel ī euā-
gelio vel in apoc̄·ioh̄·int̄ponit̄ misticū esse qd̄ dicit̄ q̄rendūqꝫ a no-
bis intentiꝰ oñdit̄·Et ideo in hac p̄ma ꝑte tria videre debemus scꝫ·
Quis sit iste semiator·ꝛ qd̄ est eiꝰ semē·et qūo hoc semē diuersimo
de cadit ¶Circa p̄mū nota qd̄ semiator iste filiꝰ dei ē·cui ꝓpriū est
semiare·Et hoc est ꝙ hic dicit̄·Exijt semiare·i·ad semiandū·q̄ semiat
id ē·qui habet officiū semiandi·Qui tūc exijt dū visibilis ī carne no
bis apparuit·Ioh̄·xv·Ego exiui a patre meo et veni ī mundū·Qui
ab initio mūdi semiauit et semiare nō cessat·Ecc̄·xj·Mane semia se
men tuū et vespe ne cesset manꝰ tua·Ioh̄·v·Pater meꝰ vsqꝫ modo
opat̄ et ego opor·Qui semiauit sex agros·s·celū·paradisuꝫ t̄restrē·
mundū·scām ecc̄iam·aīam hoīs·ꝛ beatā virginē·Si de h̄ vis p̄dica
re q̄ras supra dñica quarta pꝰ octauā eph̄·ī p̄mo mēbro sermonis
de euangelio·Sic ḡ filiꝰ dei est ꝓprie semiator·omēs alij p̄dicatores
et semiatores q̄rūcunqꝫ bonoꝝ sunt cophini·Vnde augꝰ·ait·Quis
ego nisi cophinꝰ semiantis·ī me ip̄e ponē dignat̄ qd̄ velit spargē·
¶Iste semiator p̄mo exiuit ad creādū agrū vt haberet vbi semia M
ret·et h̄ fecit qñ mūdū creauit·Math̄·xiij·Ager aūt ē mūdꝰ·Quē fe
cit magnū·pulcrū·ꝛ fecundū vel abundantē·Sed magnitudinē eiꝰ
vsurpauit sibi superbia et diuisit·Ex supbia em̄ ceperunt homines
vsurpare sibi dominia et terras·sic̄ pꝫ de nēroth·q̄ incepit esse venu
stus venator coram domino·gen̄·x·Pulcritudinē vero eius vsur-
pauit luxuria·Gen̄·vj·Videntes filij dei filias hoīm ꝙ essent pulcre
acceperūt sibi vxores ex omībꝫ q̄s elegerāt·Abundātiam aūt eius
vsurpauit sibi auaricia que communia facit propria et omnia reti-
net et abscondit propter quod generatur caristia in terra·et ideo

omibus est odiosa. Prou. xj. Qui abscondit frumenta maledicet in
ppl'is. benedictio aut sup caput vendentiu. Et qr bona isti⁹ agri sic
sunt occupata. ideo no germinant nisi spinas et tribulos. Gen. iij.
Spinas et tribulos germiabit tibi. Et ido secudo iste semiator exiit
ad huc agru purgandu p diluuij inundatione. Gen. vj. Finis vni-
uerse carnis venit coram me repleta est terra iniquitate. Tunc em
magnitudo pulcritudo et fecuditas creaturarum deleta sunt. Ter-
cio iste semiator exiuit ad huc agru seminandu dum factus e ho. et
cu homib⁹ ꝯuersat⁹ est Baruch. iiij. Post hoc in terris visus est. et
cu homib⁹ ꝯuersat⁹ e. Math. iiij. Circuibat iesus tota galilea docens
in sinagogis. i qua semiauit exemplu ꝯuersatois. verbu pdicatois
et meritu sue passionis. Quia suo sancto exemplo mundu informa
uit. Ioh. xiij. Exemplu em dedi vo. vt que. e. fe. et v. fa. Suo vo vbo
mundu erudiuit Ioh. xvj. Ego pala locut⁹ sum mundo. Ego sp doc
cui in sinagoga et i teplo q omes iudei ꝯueniut. Et sue passiois me
rito mundu redemit. j. Pet. j. No auro vel argen. re. es. sz pcio. san-
ag. incō. Et nota q dicit seme suu. Tuc em pdicator semiat seme suu
qn verbu dei p scientia habet i corde. et p iusticia hz i ope. Sic pdica
bat apl's q dicebat ro. xv. Nihil audeo loqui eor q p me no efficit
christ⁹. Quado vo pdicator no facit q pdicat. nec qd pdicat habet in
corde sz in qterno semiat seme alienu. Iesus g seme suu semiauit. qr
verbu dei habebat i se imo ipe erat fons verbi dei. et cepit pri⁹ fa-
cere qz doce. Multi aut statim q habent vnu qternu sermonu vo-
lunt docere ꝛ pdicare. similes pylato. q postqz quesiuit a christo qd
esset veritas a christo statim exiuit foras ad ppl'm no expectata re-
spōsione. Tales si error sit i qterno errore pdicabut. Quarto exibit
ad huc agru metendu et fruct⁹ ꝯgregandu scz i finali iudico. Qua
uis em qtidie i pticulari iudico vniuscuiusqz mortis. de⁹ metat huc
N agru. tn i fine mudi messione facit generale. In q tria faciet. Prio
em metet omes hoies. Apoc. xiiij. Mitte falce tua et mete qr venit
hora. Secundo ventilabit p qua ventilatone sepabunt boni a malis
p ventilabru disceptatois Luc. iij. Cui⁹ ventilabr in manu eius et
purgabit area sua. Tercio ꝯgregabit i duplici horreo scz celi i quo
ꝯgregabunt electi. et inferni in quo ꝯgregabunt reprobi. Luc. iij.
Cōgregabit triticu i horreu suu. paleas vero cōburet igni inextin-
guibili. Prim⁹ g exit⁹ ptinet ad op⁹ creatois. Secudus ad op⁹ pur
gatois. Tercius ad opus redemptois. Quart⁹ ad op⁹ retributois.
Secudo vero videam⁹ de semie qd semiatu e. Hoc aut seme co
grue pōt intelligi corp⁹ christi et verbu dei. De corpe em suo dicit
christ⁹ ioh. xij. Nisi granu fru. ca. inter. mor. fu. ipm solu manet. Si

aūt mortuū fuerit multū fructū affert. Gal. iij. Semini tuo qd̄ est
christus. Et ꝯuenienter valde dicit̄ semen. Sic em̄ semen primo seīa
tur. secūdo in terra mortificat̄. tercio incipit pullulare. quarto ascēdit
sursum. quinto ꝓducit spicā. sexto maturescit. septimo metit̄. octa
uo in horreo recōditur. sic istud semen scz corpus christi. primo fuit
seminatū in terra bona scz in ventre virginis in īcarnatōe. Secūdo
fuit mortuū in passione. Tercō pullulauit et fronduit ī resurrectōe
Quarto ascendit sursum ī ascensione. Quinto ꝓduxit spicam ī spiri-
tussancti missione et gentiū vocatōne. Sexto maturescet et ꝯplebi-
tur ista spica in vniuersali eccl̄ie ꝯgregatōe. qn̄ ꝯuertent̄ reliquie
iudeoꝝ. Septimo metet̄ in mundi ꝯsummatōne. Octauo recon-
detur in horreo vite eterne in ꝑfecta retributōe. Prima quattuor
ꝯpetunt corpori christi vero. reliqua vero corpi christi mistico. Itē
ꝑ hoc semen ꝯgruenti⁹ om̄ib⁹ intelligit̄ verbū dei. Vnde de hoc se
mine dicere ad lr̄am christ⁹ intendit vt in fine euāgelij ī expositōe si
militudinis apparet. Habet em̄ verbum dei om̄em virtutē oīm se-
minū. Et hoc patet quantū ad decem. Est em̄ verbū dei calefactiuū
illuīatiuū. letificatiuū. castificatiuū. sanatiuū. nutritiuū vel viuificatm̄
generatiuū. renouatm̄. est virtute maximū et quātitate ꝑuum. est
cum puritate seminandū. Hec aūt om̄ia in semib⁹ inueniūt̄. Nā pri
mo quoddā semē est habēs virtutē calefactiuā sicut granū sinapis
et pipis. sic verbū dei habet inflamare aīaz. ps. Ignitū elo. t ve. Tre
.j. De excelso mi. ig. in os. m. id ē verbū ignitū et erudiuit me. Luc.
xij. Ignē veni mit. in ter. id ē verba ignita. Secūdo ē qd̄dam semen
illuīatiuū. vt semē rute et feniculi. sic verbū dei habet aīam illuīare.
ps. Lucerna pedib⁹ m. v. t. Tercō ē qd̄dam semē habēs virtutē letifi
catiuā vt cardomomū ⁊ semē croci sic verbū dei hz aīam letificare. si
cut iohānes baptista ad verbū marie salutantis elizabeth exultauit.
Luc. Exquo facta ē vox sa. t. in au. m. exul. in ga. inf. in vte. m. Sicut
similit̄ exultauit maria ad verbū elizabeth dicētis. Beata q̄ credidi-
sti Et ait. Mag. a. m. do. Et exul. ꝛc. Quarto est qd̄dam semē hn̄s vir
tutē refrigeratiuā et castificatiuā vt semē lactuce si deferat̄ ab hoīe
sic etiā verbū dei hz aīam castificare et sanctificare Act. x. Loquente
petro ꝯpūc. sunt cor. et ceci. spūssanct⁹ sup eos q̄ au. verbū Qui scz
spūssanct⁹ hz aīam sctīficare et castificare Quīto multa semīa habēt
virtutē sanatiuā et ideo ponūt̄ in medicinis et ꝯfectōib⁹. vt semen
cucumeris et peponis. sic verbū dei habz aīam sanare. ps. Misit v̄bū
suū et sanauit eos Sap. xvj. Neqꝫ herba neqꝫ malagma sanauit eos
sz sermo tu⁹ dn̄e qui sanat vniuersa Sexto q̄si om̄ia semīa terre hn̄t
virtutē nutritiuā viuificatiuā et ꝯseruatiuā. sic verbū dei habz aīam

viuificare. ꝯseruare et nutrire. Math. iiij. Nō in so. pa. vi. hō sed in
omī verbo qd̄ ꝓcedit de ore dei. Esa. j. Nisi dn̄s exercituū reliquiss;
nobis semē quasi sodoma fuissem⁹. et quasi gomorre sil̄es essemus
Sic ꝯseruatus est moyses in colloq̄o diuīo. xl. dieb⁹. vt p3 exo. xxxiiij
Septīo omīa semīa terre habēt virtutē generatiuā. q2 vnum gene
rat aliud. sic fili⁹ homīs regenerat hoīem in filiū dei. vt p3 in baptis
mo In quo dū accedit verbū ad elementū fit sacramentū. vt dic̄ aug̃
In quo homo regenerat̄ ī filiū dei Iac̄. j. Volūtarie genuit nos ver
bo veritatis. j. cor. iiij. Per euangeliū ego vos genui. Octauo ī se
minib⁹ totus mūdus renouat̄. sic ꝑ verbū dei totus mūdus est re
nouat⁹. ad nouū cultum. ad nouā doctrinā. et ad nouā vitam. Ioh.
xiij. Mandatū nouū do vobis. Apoc̄. xxj. Ecce noua facio omīa. No
no semīa sunt modica quātitate ꝫ maxima virtute. sic verbū dei bre
ue est. q2 verbum abbreuiatū fecit dn̄s sup terrā. Ro. ix. ꝫ sup omīa
maximū est virtute. q2 ꝑ ip̄m omīa facta sunt. Decimo sic̄ semina
mūda et pura debēt seminari. sic verbū dei cū magna puritate deb3
p̄dicari. ij. cor. ij. Nō sumus sic̄ plurimi adulterātes verbū dei. ꝫ ex
sinceritate corā deo in christo loq̄mur. Phil. j. Quidā ex ꝯtentōne
christū annūciāt n̄ sincē. Recte g̊ semē ē v̄bū dei. et ꝯgruent̄ verbū
dei vocat̄ semē ꝓpter decē p̄dicta in quib⁹ cū semīe materiali ꝯueit
Et q2 verbū dei tot hab3 virtutes. et ita magne efficacie esse ꝑhibet̄
ideo dicit aug̃. q̄ cū tāta diligentia est audiendū. cū quāta ē corpus
christi videndū. Tercio videam⁹ qūo hoc semē diuersimode ca
dit. Quia aliud cecidit secus viam. Vbi nota q2 vt dicit theophilus
nō dicit̄ hic. q̄ semīator semīauerit secus viā vel supra petrā. vel in
ter spinas. ꝫ dicit̄ q̄ semē sic diuersimode cecidit. q2 verba dei in cor
da audientiū semīant̄. sed quidā sic ip̄m recipiūt sic̄ granū recipitur
iuxta viā. q2 illud ꝯculcant. Et quidā sic recipiunt sicut granū recipi
tur sup lapides. q2 in eis nō mittit radices. Quidā sic recipiūt ipsu3
sicut semē recipit̄ inter spinas. q2 suffocat̄ in eis et nō refert fructū.
Quidā sic ip̄m recipiūt sicut semē recipit̄ in terrā bonā et bene para
tam. q2 in talib⁹ multū fructificat verbū dei. Vel si dicatur q̄ directe
sicut in terrā bonā sic secus viā et supra petrā et int̄ spinas semīauit
Dicendū est sic̄ dicit chris̄. q̄ secus ē de semīatore materiali et de se
mīatore verbi dei. q2 ille nunq̄3 semīat secus viā vel supra petrā vel
inter spinas. q2 nō potest facere. q̄ via nō sit via. et petra nō sit pe
tra. et spine nō sint spine. Sz verbū dei ē tāte virtutis q̄ frequēter
facit viam bonā terrā. lapidē ꝯuertit ī terrā et spinas euellit de ter
ra Esa. lv. Sic̄ imber descēdit de celo et inebriat terrā et infūdit eam
et germīare eam facit et dat semē serenti et panez ꝯmedenti. sic erit

verbū qđ egrediet de ore meo nō reuertet ad me vacuum. Et ideo verbū dei et in via et iuxta viā et supra petras et inter spinas et vbi q̄ est seminandū Marc. xvj. Predicate euāgeliū oī creature. No tandū g̃ q̄ semē verbi dei quadruplicē euentū hz et quadrifariā di uidit. et de quattuor ptib; tres pdunt. Et put hic inuit q̄ttuor sunt P impedimēta. ne verbū dei fructificet in aīma hois semiatum. scz soci etas mūdanoz. q̄ culcatū est ab homib; puersitas inimicoz. q̄ volucres celi comederūt illud. ariditas auditoz. q̄ natū aruit. q̄ nō habebat humorē. et solicitudo terrenoz. q̄ simul exorte spine suffo cauerūt illud. Primū impedimētū est societas mūdanoz. Stare em tota die in plateis vbi audiūt diuersa noua Stare in foro seu a pothecis vbi audiūt diuersa mēdacia. Stare in curijs vbi audiūtur dicatōe audiuit. Et h̄ē qđ hic dicit q̄ illud qđ cecidit secus viā culcatum est ab hoib; ꝛc. Remediū contra hoc e fugere homies. Tren. iij. Sedebit solitari⁹ et tacebit. Vnde arsem⁹ cogitās quō posset sal uari. audiuit vocem dicentē sibi. Arsemi fuge homies si vis saluus fieri. Gene. Quotiens int homies fui mior homo redij Q̄z sic bonus hō de bono thesauro suo pfert bonū vt ipa veritas dicit math. xij. sic malus de malo pfert malū Sed vt dicit j. ioh. v. Totus mūd⁹ in maligno positus est. Et iō cōuersans cū mūdanis in mūdo nō nisi te te saluū fac. Et vxor eius q̄ vertit se ad ciuitatē fuit in statua tuā salis. vt esset posteris in exemplū monēdi omes q̄ volūt salua ri quatenꝰ ciuitates relinquāt nec vnq̄z ad eas redire p̄sumant Esa. lij. Exite de medio eius. Et apoc. xviij. Exite de illa pp̄le meus et pti cipes ne sitis delicias eius. Secundū impedimentū est puersitas inimicoz. q̄ volucres celi comedebant illud. qđ primo impedimēto cūnctū e. q̄ exquo hō nō curat verbū dei recondere in corde sed dimittit illud discooptū in auribus suis et a vanis nouis supueniēti bus culcat. et tūc volucres celi. id. e demones q̄ i hoc caligmoso ae re comant. et p ipz tanq̄z aues discurrūt. pp̄t qđ volucres celi dicū tur. rapiunt verbū dei de auribus peccatoz ne credētes saluent. Vbi nota q̄ demones maxime insidiant verbo dei pp̄t duo. Primo q̄ sci unt ipm esse maxie vtutis vt dictū e supra. Hebr. iiij. Viu⁹ e sermo dei et efficax et penetrabilior oī gladio ancipiti. et ptingens vsq̄z ad diuisionē aīme et spūs compagū q̄z et medullaz. Secūdo q̄ ex eo sunt maxima damna secuti. Nā ad verbū apl̄oz totū mundū cui dñabant poiderūt. et in ydolis nō sunt amplⁱ adorati. h̄z p verbum dei eoz fuit destructa cultura. Remediū contra hoc fm ipedimētuz

est facere clausuram om̄ib⁹ sensib⁹ et abscōdere semen verbi in cor-
de p firmam et iugem memoriam. Nam terra que est secus vi-
am debet sepiri et abscondi. p̄s. In corde m. ab. elo. t. vt n̄ pec. t. Luc.
ij. Maria aūt ꝯseruabat om. v. h. ꝯfe. m. cor. s. In cui⁹ figura manda-
tū est in lege leuit. xj. q̄ aīal non ruminās esset immūdū. nec de ip̄o
poterat sacrificiū fieri. Est etiā remediū ꝯtra hoc signū crucis. Aues
em̄ aliquo signo vel formidīe arcent̄ in campis ne ꝯmedāt semen.
Formido aūt demonib⁹ est signū crucis. Propterea signam⁹ nos
dū verbū in p̄dicatōne audim⁹ Cant. ix. Pone me vt signaculū sup
cor tuū. Hic cadit exemplū de illo iudeo de quo dicit gre. q̄ dū ve-
niret romā iacuit de nocte in tēplo apollinis. et fecit crucē de lapidi-
bus. et iacuit inter eos et demones de nocte nō fuerūt ausi tange-
re eū. s̄ statim visa cruce disparuerūt. Terciū impedimētū est ari-
ditas auditoꝝ q̄ natū aruit. Granū nāq̄ sup lapides seminatū ad-
ueniēte estu aret q̄ nō habz humorē. p̄s. Fiat sic fe. tec. qd̄ p̄. q̄z euel-
exa. Sic multi deuote audiūt verbū dei. et dū in pace et ꝓspere vi-
uunt deo ꝯfitent̄. p̄s. Cōfitebit̄ tibi cū be. fe. e. ꝛc. Sed aliqua tribu-
latōne infirmitatis vel pauptatis vel alteri⁹ aduersitatis aduenīēte
statim arent et p impatientiā frangūt̄. Sic em̄ granū nō cognoscit̄
tpe humiditatis s̄ ariditatis scz tpe estus. sic tales tpe tribulatōnis
cognoscūt̄. Sic em̄ aurū nō bene cognoscit̄ nisi ī camino ignis. sic
hō nō in ꝓsperitate sed in aduersitate ꝯgnoscit̄. Ecc. ij. In igne ꝓba-
tur aurū et argentū. homīes vero in camino huīliatōis. Et hoc est
qd̄ sathan. d. dn̄o. iob. j. Nunq̄d iob frustra timet deū. nōne tu valla-
sti eum ac domū ei⁹. Et subdit in eodē. c. Alioq̄n mitte manū tuam
et tāge cuncta que possidet et tūc videbis q̄ in faciē benedicat tibi.
Et sil̄r dixit. ij. c. q̄ tangeret carnē ei⁹ Remediū ꝯtra hoc ē adhere-
re crucifixo. q̄ de ip̄o tria flumīa exeunt totaz terrā virtualiter irri-
gantia. scz flumē lacrimaꝝ. aque. et sanguīs. Que adhesio fit p fidez
spem et caritatē. Nō em̄ h̄ viciū cōtingit nisi ex defectu fidei. spei et
caritatis. Quicūq̄z eī aridus humectari cupit p has virtutes adhe-
reat crucifixo. vt scz credat dei filiū ꝓ hoīm salute in ligno suspensuz
speret p ip̄m crucifixū saluari. diligat sup om̄ia tanq̄z deū ip̄m filiuz
virginis crucifixū. Propterea dicebat apl̄us gal. ij. Christo ꝯfixus
sum cruci scz p veram fidē spem et caritatē. Quartū impedimētū
est solicitudo terrenoꝝ. q̄ simul exorte spine suffocauerūt illud. Nō
em̄ potest dei verbū in hoīb⁹ solicitis terrenoꝝ fructificare. q̄ ver-
bum dei nisi attente et ꝓfunde audiat̄. nō germinat in aīa peccato-
ris. Sed tales nō possunt attente et ꝓfunde recipere verbū dei. C⁹
ratio est. q̄ vt dicit aug. Aīma magis est vbi amat q̄z vbi aīmat. Et

qꝫ tales nimis amāt diuitias· ideo magis sunt extra circa diuitias
aggregandas et custodiēdas q̄z in eccl'ia vbi audiūt verbū dei·qꝫ ut
dicit matħ·v· Vbi est thesaur⁹ tuus ibi est et cor tuū· Hic cadit exē-
plum de quodā dño et eⁱ⁹ seruo· Qui dns dum esset in eccl'ia diebus
dominicis nō videbat a clerico hoies incensante·et iō nō p̄bebat ei
incensuz·et eⁱ⁹ ser⁹ nō stabat ibi·et tn̄ ab eodē clerico videbat ibiđ
et ideo incēsabat vbi ipm aspiciebat· Et postea dns cōfitebat qꝫ nun
q̄z in eccl'ia mēte stabat·et semp eⁱ⁹ ser⁹ dieb⁹ dn̄icis ibi mētalit sta
bat·q̄uis cū pecorib⁹ foris esset·qđ deus requirit· In cui⁹ figura mā
datū est in lege leuit·iij·qꝫ totus adeps interior semp offerret deo
in sacrificiū·qꝫ deus pater totā intentōz homīs in p̄dicatōne et in oī
bus bonis que facit requirit Prou·xxiij· Prebe f·mi cor·t·m· Si em̄
omis ars et que hō facit requirit totū hoiem·multomagis de⁹· Re
mediū attra hoc ē aliderare multiplices diuitiaꝝ defect⁹· Mā nō sa
tiant q̄ sitim immittūt· Itē frequēter sunt causa p̄ditōmis corpis et
aīme· Eccs·v· Vidi aliud malū sub sole·diuitie aggregate in malū do
mini sui· Itē in magna necessitate scz in morte hoiem derelinquūt·
Debem⁹ etiā dei bonitatē aliderare q̄ oīb⁹ puidet etiaz inaiatis et
irrōnabilib⁹ creaturis· Matħ·vj· Nolite g̃ solliciti ee ꝛc· Cur g̃ ita so
licitamur vbi ita pua vtilitas et fructus tam exilis repitur· Eccs·v·
Qui amat diuitias fructū nō capiet ex ipis· Multa em̄ icōmoda et
nocumēta maxima inde puenīut vt infra patebit Et sic pz de tribus
ptib⁹ semis que p̄dunt Quarta aūt ps semis cecidit in terrā bo-
nā·id ē in corda bonoꝝ fideliū·que sunt pata et laborata p bonoꝝ
opum exercitatōz·sunt purgata a malis herbis pctōꝝ p frequētem
confessionē sunt humectata p spūssancti habitatōz q̄ lacrimis humi-
da facit corda·et sunt impiguata p virtutū infusionē·que verbuz
dei deuote et reuerent audiūt·et ideo ex ipis affert fructū centuplū
id est·multū fructū et pfectū· Centenari⁹ em̄ numer⁹ pfectōz desi
gnat·qꝫ vltra ipm nō itur· Et qꝫ stat ex decies decē Denari⁹ em̄
numer⁹ similit pfectōez designat·et sic decē ptes centum omes sūt
pfecte· Matħ·aut·xiij·dicit· Et attulit fructū aliud centesimuz aliud
sexagesimū aliud tricesimū·vt sicut semē p̄ditū tripharia ē diuisum·
ita semen fructificans tripliciter diuidit· Boni em̄ fideles in triplici
statu aliderant· Nam q̄dam sunt incipiētes·quidā p̄ficiētes et qui-
dam pfecti· Vel quidā sunt in matrimonio·quidā in viduali atine-
tia·et quidā in virginitate pfecta· Primi referūt fructū tricesimuz·
secūdi sexagesimū·et tercij cētesimū·scz q̄ implēt nō solū p̄cepta sz eti
am supaddūt aslia· Ista bona terra pfectissime fuit beata virgo et
attulit fructū centesimū sexagesimū et tricesimū· Quia et virgo et

vidua et nupta fuit·et oīa ꝑfilia impleuit Et sic ꝑz ꝓmū Secū
do discipulo⁹ ītero⁹gatō de pabole explanatōe subiugit·q⁹ discipu
li sicut et ceteri de turba nō intellexerūt pabolā hanc·et iō cum ihūs
dimisisset turbas et redisset domū·et esset cuz discipulis singulariz
vt dicit math·xiij·interogauerūt eū vt ediſſeret eis sīt'itudīne istaz
et intellectū eis oīderet Vbi habem⁹ exemplū q̄ non itelligim⁹ in
terogare debere· Consequēter tercō iesus oīdit causam quare
quibusdā in parabolis loquereť·et quibusdā dei misteria reuelaret
d· Vobis datū est nosse misteriū regni dei·Quasi·d·Ideo cō tur
bis pabolā ꝓpositā nō exposui·q⁹ meritū eo⁹ ñ exigit·q⁹ et si aure
audiūt corde tn̄ nō credūt qđ audiūt· Vos āt tales nō estis·et ideo
vobis expono·q⁹ vobis est datū nosse misteriū regni dei·id est se
creta sacre scripture q̄ regnū dei dicit·q⁹ regnū dei docet et i ea re
gni iusticia ꝑtinet et gl'ia·Ceteris aūt qui foris sunt vt dicit math·
xiij·id ē·qui neq⁹ intrāt p fidē neq⁹ curāt cognoscere veritatē in pa
bolis sup̄·occultandū est misteriū regni dei Luc·Auferet a vobis
regnū dei·id ē sacra scriptura·et dabit genti facienti fructū eius·Et
quare hoc·vt videtes·id ē videre et itelligere se putātes·nō videāt
fm veritatē·et audientes vba nō itelligāt intellectū eo⁹·Istud aūt vt
causatīm ē·ſ ñ causat ex ipbitate doctoris·siue dñi·ſ ex malicia et in
dignitate eo⁹·Sap·ij·Excecauit eos malicia eo⁹·Ex parte g̃ eo⁹·
pomit cātiue·ex pte vero dñi pmissiue·Esa·vj·Excecta cor ipi huius
id ē excecari permitte·In hoc etiā misericordit agit cum eis·q⁹ si eo
gnoscerēt nō tn̄ ꝓpter hoc bn̄ agerēt Ro·j·Qui cū ꝛgnouissent de
um nō sic deum glorificauerūt aut grās egerūt Si g̃ cognoscerent
et male agerēt magis peccarēt·Luc·xij·Seru⁹ qui ꝛgno·vo do·si·
nō fa·pla·va·mt̄·Vel vt videtes foris hūanitatē·nō videāt·id est
nō ꝛgnoscāt int⁹ diuitatē Et videtes foris mirabilia·nō videāt int⁹
virtutē diuīnā operātē·Itē audietes foris verbū· nō intelligāt ite
rius spūalez sensum·Et sic ꝑz scdm et terciū Quarto pabola ipa a
xp̄o p ordinē aperit·Et hoc ē·Est aūt hec pabola·id ē talis ē itellect⁹
isti⁹ pabole·Q⁹ semē est verbū dei p qđ homies regenerāt in filios
dei·et in quo electi crescunt et multiplicant·Iob·j·Dedit e·p·fo·f·
ꝛc Act·vj·Nus aūt fideliū crescebat scz per vbū p̄dicatōis·Qđ autē
sec⁹ viā hi sunt·id ē p semē qđ cecidit sec⁹ viā itelligūt hi q̄ audiunt·
deinde venit dyabol⁹ ꝛc·Nā q̄ supra petrā·id ē·hi sunt q̄ intelligūt
p petrā supra quā cecidit semē· Qđ āt i spinas cecidit hi sunt·id ē p
semē qđ cecidit int̄ spinas itelligūt hi ꝛc Et sic ꝑz q⁹ ꝑ exposito ē bre
uis et aperta·Et ideo ꝓpter honorē dñi nihil addam⁹ vel minuam⁹
ꝓ·iij·Ne addas q̄cq̄z verbis illi⁹·Et glo·hic dicit·Nota hāc primā

esse pabolam que cū interp̄tatione sua posita sit. et cauendū est vbi-
cunq; dn̄s interrogat⁹ a discipulis suis sermōes suos disserit ne vl̄
aliud vel pl⁹ velim⁹ itelligē q̄z ab eo expositū ē. Aliud aūt vel plus
dicit. i. ꝯtrariū vel supfluū. Supfluū aūt nō dicit̄ q̄dq̄d ad fidelium
vtilitatē cedit. Iō aūt hāc pabolā p seip̄m dignat⁹ est exponē vt se
figurate loqui inotesceret et rer̄ significatōes etiā in his q̄ exponē
voluit querēdas esse doceret. Et q̄ ip̄e h̄ n̄ exposuit scz q̄re diuitie p
spinas significent̄ cū ille delectēt et iste pūgant. iō h̄ solū in hac pte
queram⁹. Notandū g̊ q̄ diuitie dicunt̄ spine q̄ quātū ad quiq; spi R
nis compant̄. ¶ Prio dicūt̄ spine rōe punctōis. Nā spine sub folijs
habēt aculeos quib⁹ pungūt. Sic diuitie sub folijs mūdane gl̄ie mē
tem tripilcit̄ pungūt. scz p laborē in acq̄rēdo. p timorē in ꝯseruādo
et p dolorē in pdendo. Gre. Diuitie spine sunt. q̄ cogitatōnū suar̄
punctōib⁹ mentē lacerāt. et cū vsq; ad pctm̄ ptrahūt quasi inflicto
vulnere cruētant. Et q̄ diuitie sub folijs glorie mūdane pungūt. iō
a dn̄o fallaces diuitie vocant̄. Nam hoīes fallūt. q̄ pmittūt abūdan
tiam. et imittūt penuriā et sitim. Luc̄. j. Diuites dimisit ianes. Pro-
mittūt quidē quietē et dant inquietudinē Eccs. v. Saturitas diuitis
nō sinit eum dormire. Hic cadit exēplū de illo paupere q̄ tota die cā
tabat. et postq̄z iuenit marsupiū denarijs plenū nō cātauit pl⁹ ¶ Se
cundo rōne vestiū laceratōnis. q̄ sic intrās spinas nō p̄t vestes su-
as illesas seruare. sic diuitie. homīs secum ꝯuersantis lacerant vestē
interiorē scz vestē virtutū. Sene. Diuitie ip̄m cor lacerāt. que si alit̄
extrahi nequirēt ip̄m cor auellendū essz Abacuk. ij. Ve qui multipli
cant nō sua. Et subdit̄. Nunq̄d nō repente ꝯsurgent q̄ mordeant te
et suscitabūtur qui lacerabūt te ¶ Tercō rōne latitatōnis Nam sub
spinis latitāt serpētes et sepē tangentes mordent Eccs. x. Qui dissi
pat sepem mordebit eum coluber. Sic serpentes infernales sub di-
uitijs se abscondūt. et ibi laqueos tendūt et homib⁹ isidiant̄. j. thi. vj
Qui volūt diuites fieri incidūt i temptatōem et in laqueuz dyaboli
¶ Quarto rōne ligatōnis. Spine em̄ ita ꝯplectunt̄ et ꝯstringunt̄
adinuicē vt vix possint ab inuicē separi. Sic diuitie ita ligant et con
stringūt affectū hoīs vt vix possit eas excutere. Ideo christ⁹ dixit
luc̄. xviij. Quaz difficile qui pecuīas habēt intrabūt in regnū dei Et
ideo q̄ vult pfect⁹ esse vē. om. que ha. et det pau. Vt dicit̄ math̄. xix.
¶ Quito rōne nutritōnis. Naz sicut spine sunt materia ignis et pa
bulū. sic diuitie sunt materia et pabulū cupiditatis que ignis ē infer
nalis Esa. xxxiij. Spine ꝯgregate igne ꝯburent̄ Iac̄. v. Diuitie ve-
stre putrefacte sunt. et erugo eorum erit vobis in testimonium. et
māducabit carnes vestras sic ignis. Et nota q̄ diuitijs duo adiūgit

scz solicitudinem et voluptatem· quia hec duo mala diuitias comitā
tur· Et sic patet totum·

De epistola sermo vicesimus nonus

Libenter suffertis insipiētes cū sitis ipi sapiētes· ij· cor· xj
Ista epl'a valde magna ē· et quātitate verborū et pōde
re sentētiarū· nec paucis verbis valz aliquatenus explicari
Nā semiator iste beatus multa i ea semiat fidelibus salubrit
colligēda· In qua q̄dē epl'a summarie quiqz facit· Prio em̄ ondit q
mūdani mīstros eccl'ie discl'os atz malos q̄z sapiētes et bonos libē
tius amplectūt· In pricipio epl'e· Scdo ondit q boi mīstri et veri ser
ui christi multos labores et aduersa in pn̄ti seculo patiūt· ibi· In la
boribus plurimis· Tecio ondit de quo et i quo i hac vita pfecti hoies
gloriāt ibi Si gloriari oportz q̄ infir· m· sunt gloriabor Quarto ostē
dit q deus qn̄qz suis seruis pmittit eueire aduersa· vt i hūilitate et g̃
tijs ꝯseruent· ibi· Et ne mag· reue· extol· m· da· ē m· sti· car· ꝛc· Quito
ondit q deus interdū seruos suos nō exaudit ad votū· vt ad salutis
bonū exaudiant ibi· Propt qd ter dn̄m rogaui Prio g̃ ondit co
rinthios et i psona eorū mūdanos libētius et patiētius mīstros discl'os
sustinē q̄z sapiētes et bonos· Et h̄ ē qd dicit O corinthi et o mūdai
libent suffertis insipiētes mīstros et pseudo apl'os in opibus suis in
cōgruis atz malis· cū sitis ipi sapiētes id ē eē debeatis· Exemplificat
dicēs· Sustinetis em̄ quadā mala patia si q̄s ex libertate q̄ ē in xpo
in seruitutē veteris legis vos redigit· i· reducit· Cōtra q̄s gal· iiij·
State et nolite iterū iugo seruitutis ꝯtieri Itē sustinetis si q̄s deuo
ret· id ē· vestra tanq̄z deuorās subito ꝯsumit Math· xxiij· Qui deuo
rant domos viduarū sub obtentu ꝓlixe oratōis· Itē sustinetis si q̄s
accipit blande et paulatim ꝓcurādo vt ei porrigatis manū dando·
Ab ista acceptōe etiā dicūt accipitres Talis em̄ acceptō oino sine ra
pina nō ē· Gre· Aues q̄ rapiūt accipitres dicūt· Vn̄ paulus· Si q̄s acci
pit· Si em̄ in accipiēdo malū nō essz et qdāmō rapina· scriptura nō
dicēt· Ignis deuorabit tabernacula eorū q̄ munera libent accipiunt
Iob· xv· Hoc ē valde ꝯtra q̄stuarios hospitalariorū et tēplariorū· q̄ p
omēz modū et p phas et nephas pecuniā extorquē nitūt· et tn̄ mū
dus sustinet eos et libētius dat eis q̄z sctis viris veris mīstris xpi· Vn̄
h̄ p oia verificat mō apud christianos· Itē sustinetis si q̄s extollit de
bonis q̄ nō hz se iactādo et vobis supbe loquēdo et dn̄ando Cōtra
quos ecc· xxxij· Rectorē te posuerūt· noli extolli· sz esto i illis q̄si vnus
ex illis Itē sustinetis si q̄s i faciē vos cedit· In faciē cedē appellat i pn̄
tia o ꝓpbriū iferre· Glo· Nō appello i faciē cedē nisi ignobilitatē vob
obijcere· Obijciebāt em̄ pseudo apl'i corinthijs· q ignobiles erant

et nō de genere abrae. Et h̄ ē qd̄ subdit. Scdm ignobilitatē dico. id ē
dico illos vos cedere ī faciē. dū ignobilitatē vobis imꝓperāt. q̄i nos
veri apl̄i īfirmi fuerim⁹ ī hac ꝑte. id ē nō possem⁹ de genere carnis
gl̄iari sic ipi. Sz fl̄m ē q̄ veri mīstri xp̄i sunt nobiliores oīb⁹ alijs.
q̄ filij sunt regis et̄ni. Ioh. j. Dedit ei po. fi. dei. fi. Sūt etiā filij abrae
q̄ ex fide abrae sunt et opa abrae faciūt. et cū fideli abraā benedicēt̄
vt dicit apl̄us ad gal. iij. Erat etiā ſm car. de tribu. beniamin apl̄us.
et ideo de tribu abrae. Vn̄ etiā ſm carnē nō poterāt illi pseudo apl̄i
supra paulū gl̄iari. Et h̄ ē qd̄ subdit. In quo. i. ī qua et de qua nobili
tate q̄s illoꝝ audet gl̄iari. audeo et ego. h̄ tn̄ in īsipiētia dico quātū
ad materiā gloriādi. neq̄ em̄ mihi neq̄ eis esſz gloriandū ī hoc. ſz n̄
quātū ad finē ex ꝑte nr̄i. q̄ bono fine h̄ dico vt on̄dam illos nō esse
nobis p̄ferēdos ꝓpt̄ generis nobilitatē. Gre. Iusti et ꝑfecti gloriā
laudis fugiētes et aīaꝝ lucra querētes. aliqn̄ v̄tutes suas p̄dicāt. n̄
vt ipi apud hoīes on̄sione sua ꝓficiāt ſz alioꝝ ꝓuideāt vite. cū exem
plo suo eos ad vitā spūs trahūt. Et q̄ ipi de nullo supra me possint
gl̄iari. pz q̄ hebrei sunt līgua et natōe. et ego sil̄r. Israelite sunt. i. d̄
ꝓpl̄o israel et ego sil̄r. Semē abrae sunt. i. de abraā nati et ego sil̄r.
Mīstri xp̄i sunt de facto et n̄ d̄ iure. q̄ vsurpāt sibi officiū sic q̄stua
rij officiū p̄dicatōis. Osee. viij. Ipi regnauerūt et n̄ ex me. Et ego si
milit̄ sum legitī⁹ mīster xp̄i. et n̄ vsurpo mihi officiū p̄dicatōis. q̄ a
xp̄o suz vocat⁹ et iō suz ego magis mīster xp̄i q̄z ipi q̄zuis n̄ deberē
me de h̄ collaudare. Et h̄ e qd̄ subdit. Vt min⁹ sapiēs dico. pl⁹ ego. i.
magis suz ego mīster christi q̄z ipi. Et sic pz primū. ¶ Secūdo on̄dit
q̄ boī mīstri et veri serui christi ml̄tos labores et anxietates. et ml̄
ta aduersa patiūt̄ ī vita ista Et h̄ ē In laboribꝫ plurimis sup̄. fui ego
et mei sil̄es. sil̄r fui ī carcēibꝫ abūdāti⁹ q̄z pseudo apl̄i ⁊ ego sil̄r fui ī
plagis etiā supra modū et ī mortibꝫ frequēter. i. ī ꝑiculis ducētibꝫ ad
mortē sil̄r fui. Q̄r vt dicit̄. ij. thi. ij. Om̄s q̄ pie volūt vi. ī xp̄o ih̄. ꝑse.
pa. Mali āt ꝓficiēt ī pei⁹ errātes et ī errorē mittētes. Act. xiiij. Per
ml̄tas tri. o. n. ītra. ī reg. dei. Cōsequēt̄ qd̄ dixerat de plagis ī gene:
rali et mortibꝫ. exēplificat ī ꝑticulari d. A iudeis quinq̄es q̄dragenas
ꝑcussiōes. vna ꝑcussiōe mī⁹ accepi. i. xxxix. tāq̄z malefactor. Sic in le
ge mādabat̄ deu. xv. Pro mēsura pctī erit et pla. mō⁹. Ita dūtaxat
q̄ q̄dragenariū nūm n̄ excedat. Et dic̄ glo. q̄ vnū ictū dimittebant
de. xl. plagis ne īmisericordes viderēt̄. Exuebāt eī apl̄m et ligabant
et sic. xxxix. plagas cū duris flagellis īferebāt. sic malefctōribꝫ fiebat
Sic etiā factū fuit xp̄o ad colūnā ligato. Itē ter vigis cesus sum scz
a gētibꝫ Act. xvj. Magistrat⁹ scissis tuīcis eoꝝ iusserūt eos virgis
cedi. Itē semel lapidat⁹ sum. Act. xiiij. Lapidātes paulū extraxerūt

eum añ ciuitatē existimātes eum esse mortuū. Cōsequenter exēplifi
cat quō fuit ī mortib⁹ frequēter. d. Ter naufragiū feci. id ē sustinui
rupta naui ī mari. et ñ tm̄ ter naufragiū ꝑtuli imo nocte et die ī ꝓ
fundo maris fui scz rupta naui. ⁊ dei gratia ꝓtegēte euasi. Vñ dicit
haymo Nō ē ampli⁹ mirādū petꝝ sup vndas maris infusis vesti
gijs ambulasse q̄z paulū nocte ac die ī ꝓfundo maris fuisse et dño
ꝓtegēte ad terrā libeꝝ ꝑuenisse. Et rursuz. Qui seruauit ionā ī ven
tre ceti etiā militē suū egregiū ī mari ꝯseruauit. Itē in itineribꝫ fui
sepe imo q̄si totū mundū circuiuit apl̄s p̄dicādo euāgeliū xp̄i Ro.
xv. A hrl̄m ꝑ circuitū vsq̄z illiricū repleuerim euāgeliū christi. Cōse
quēter ampli⁹ exēplificat idē scz quō fuit ī mortib⁹ frequēter. In pi
culis fluminū scz fui. et ī ꝑiculis latronū volētiū me occidere ꝑiculis
ex genere id ē ex gente mea. Act. xxiij. Collegerūt se q̄dā ex iudeis
et deuouerūt se dicētes neq̄z manducaturos neq̄z bibituros donec
occiderēt paulū. Erāt āt plus q̄z q̄dragīta q̄ hāc ꝯiuratōz fecerāt. Pe
riculis ex gētib⁹ ꝓpt̄ destructōz ydoloꝝ et assertōz vni⁹ dei Act. xix
Cōcitauerūt demetri⁹ argētarius et qui cū illo erāt artifices seditī
onē dicētes. Magna dyana ephesioꝝ. Periculis ī ciuitate ex ꝯmo
tione illaꝝ ꝯtra me. Act. Diuisa ē mltitudo ciuitatis et q̄dā erāt cuz
iudeis q̄daz cū apl̄is. In solitudīe a bestijs et serpētib⁹. Act. xxviij.
Vipa īuasit manū ei⁹ Periculis ī mari a piratis et fluctib⁹. ꝑiculis ī
falsis fratrib⁹ scz hereticis q̄ simulāt se christianos et sunt ꝑsecutores
eoꝝ. Gal. ij. Propt̄ subintroductos falsos frēs q̄ subintroierūt ex
plorare libertatē nrām quā habem⁹ ī xp̄o ihu ꝛc. Moralit̄ ad edi
ficatōz nrām nota q̄ octo poīt genera ꝑiculoꝝ corꝑaliū octo ꝑi
cula aīme significātia. Primū ē ꝑiculū fluminū. id ē carnaliū vo
luptatū. que hoīes ī aquis ꝯcupīe demergūt. Qd̄ figuretū ē in eo
q̄ pharao. id ē. dyabol⁹ om̄es ꝑuulos hebreoꝝ ī flumē ꝓijci māda
uit. vt pz exo. j. Et iō deus om̄es voluptuosos prime etatis ī aq̄s di
luuij submergi mādauit. Cōtra h̄ ꝑiculū ē tꝑantia que hz submersi
onē voluptatū cauere Secūdū ē ꝑiculū latronū. id ē temptatōnū
occultaꝝ dyaboli. q̄ a dextris et a sinistris nobis insidiat̄ et ī angelū
lucis se trāffigurat vt dicit apl̄us. ij. coꝝ. xj. Cōtra h̄ ꝑiculū est pru
dentia que habet cauere ꝑicula in p̄lio spūs. Math. x. Estote prudē
tes sic ser. Terciū ꝑiculū est ex genere. id ē amore parētū et ꝓpi
quoꝝ q̄ nō curāt aīam ꝑire imo ip̄az frequēti⁹ faciūt ꝑire. Nich. vij
Inimici homis do. ei⁹ Propt̄ qd̄ dixit dñs abrae. Egredere de tra
tua et de cognatōe tua. et de domo pr̄is tui. gen̄. xij. Cōtra hoc ꝑi
culū ē obediētia qua hō obedit deo om̄ib⁹ alijs ꝯtēptis et ip̄m seq̄t̄
Math. Ecce nos reliquim⁹ oīa et secuti sum⁹ te. Quartū ē ꝑiculū

ex gentibus. id est. odiū inimicoꝝ. quo quis nō parcit iniurias imo
vellet inimicū suum occidere. j. ioh. iij. Qui odit frēm suū ho. est Cō
tra hoc piculū est caritas dei et ꝓximi. qua homo ꝓpter deum dili:
git etiam inimicum. Math. v. Diligite inimicos vestros. ¶ Quin:
tum est piculum in ciuitate. id est. cupiditates que in mercatōibus
ciuiū exercent. Vnusquisq; em̄ nititur aliū decipere. Hiere. ix. Vnus:
quisq; a ꝓximo suo se custodiat. et in om̄i fratre suo nō habeat fidu
ciam. qꝛ om̄is vir supplantans supplantabit. et om̄is amicus fraudu
lenter incedet et vir fratrem suum deridebit. Contra hoc pericu uz
est iusticia. qua homo reddit vnicuiq; quod suum est. Ro. Reddite
om̄ibꝫ debita. cui tributū tributū. cui honorē honorez. cui vectigal
vectigal ¶ Sextum periculum ē in solitudie. id ē ī accidia cla ustrali
um. qui seruiciū dei accidiose et cū tristicia faciunt respiciētes retro
postq̄z ad aratrū miserunt manū. sil̄es filijs israel. qui postq̄z de egi
pto exierant redire cupiebant. et frequēter vellent ꝓpter accidiam
mori. Qd̄ figuratum est in eo ꝙ helyas iuit in desertū. et ex tristicia
obdormiuit subter vnam iunipeꝝ et petiuit aīme sue vt moreret̄
vt pz. iij. reg. xix. Cōtra hoc piculū ē alia virtus scz gaudiū et leticia
spūalis Phil. iiij Gaudete in dn̄o semp. iteꝝ d. gau. ¶ Septimū pi
culū est in mari. id est. in piratis et fluctibꝫ maris. p quos designā:
tur oppressiones et rixe magnatoꝝ. qui totā ꝯcordiam ꝯturbāt et
pauperes dep̄dant̄. Contra quos dicit ioh. bap. Nemīez p calūniā
ꝯcutiatis. et ꝯten. estote sti. ve. luc. iij. Contra hoc piculum ē pax et
concordia. Ro. xij. Si fieri potest ꝙ ex vo. ē cuz o. ho. pa. ha. ¶ Octa
uum piculum est in falsis fratribꝫ. id ē. ypocrisi hereticoꝝ qui simu:
lant se fratres. et sub vestimētis ouium cupiunt agnos christi deuo
rare vt lupi. Math. vij. Atten. a fl̄. ꝓph. q̄ ve. ad vos in ves. o. intrin.
aūt sunt lu. ra. Contra hoc piculum est veritas fidei et doctrine. vt
homo in vera fide et doctrina consistat et om̄i spiritui non credat
. j. Ioh. iiij. Nolite omni spiritui credere. sed ꝓbate si ex deo spiritus
sit ¶ Deinde cū dicit in labore et erumna ostendit ꝙ serui dei non
solū habent labores et penas assumptas et inflictas ꝫ etiā ex natu
ra cōtractas. d. In labore sup̄. fui ex natura ꝯtracta. et erumna que
est quidā morbꝫ et quasi sensuuz ꝯtabescentia quā homo ex natura
corrupta hz. Sap̄. ix. Corpꝰ qd̄ corrūpit̄ aggr̄uat aīaz et dep̄mit ter
rena īhabitatō sensuz mlta cogitātē. Itē ī vigilijs mltis sp̄. fui. qꝛ ali
qn̄ ꝓtrahebat sermōz vsq; ad mediā noctē. vt pz act. xx. Vel labora:
bat maibꝫ ꝓ victu quotidiano. vt gratis euāgeliū p̄dicarz et nullū
grauaret. ij. Thes. iij. Neq; panē gratis māducauimꝰ ab aliquo sed
ī labore et fatigatōe nocte et die opātes ne quē vestꝝ grauaremꝰ

Item fui in fame et siti et in ieiunijs multis et in frigore et nudita-
te. Sed ꝯtra dicit in ps. Nō vi. ius. dē. nec se. ei⁹ q̄. pa. Et math. vij.
Primū querite regnū dei et ius. e. et h̄ om. ad. vo. Soluit gre. i mo-
ralib⁹ exponēs hunc locū d. Sanct⁹ qui mente sup mentē rapitur
paup inopia nō angustiat oppressus nihil patit. Et licet verū ē q̄ ve-
re iust⁹ aliqn̄ patiat defectū tpaliū. ipe tn̄ defect⁹ est illi loco delicia
arū Deinde cū dicit. Preter illa que extrinsecus sunt. ondit q̄ serui
dei mīstri christi nō solū habent penas et labores exteriores tā as-
sumptos q̄z afflictos. s̄ etiā habēt anxietates interiores in solicitu-
dine et ꝯpassione fideliū dicēs. Preter illa que extrinsec⁹ sunt. id ē.
p̄ter illa que sustineo exteri⁹ in corpe. vrget me magis qd̄ intrīsec⁹ ē
in mēte scz solicitudo oīm eccl'iarū. id ē quā habeo de omib⁹ ecclesijs
p eis orādo. ipas docēdo. ipas ordinādo. et omib⁹ ꝯpatiendo. De
primo ad eph. iij. Huiꝰ rei gratia flecto genua mea ad patrē do. n.
ih. chri. vt det vobis scdm diuitias glorie sue habitare christū p fidē
in cordib⁹ vestris i caritate radicati et fundati De scdo act. xxij. Nō
subterfugi quo min⁹ annūciarē vobis omē ꝯsilium dei De tercō. j.
cor. xiiij. Omia honeste et fm ordinē fiant i vobis. De quarto exē
plificat h̄ dicens. Quis infirmat i fide vl' i virtute aliqua. et ego nō
infirmor. id ē de illo sicut de meipo nō doleo. Quis scandalisatur in
T aliquo et ego nō vror igne zeli et caritatis. ¶ In fine isti⁹ secūdi mē
bri nota q̄ ꝓpter decē deus iustos affligit et affligi pmittit ¶ Prio
vt purgēt a puluere vel rubigine peccatorū. Luc. xxij. Symon ecce
sathan expetiuit vos vt cribraret sicut triticū. Gre. Qd̄ flagellū gra
no. qd̄ lima ferro. qd̄ fornax auro. hoc facit tribulatō viro iusto ¶ Se
cūdo vt nō adhereāt terrenis et desiderio mūdanorū. q̄z si adheret
terrenis amittūt pulcritudiez et saporē. q̄z dū terrenis ꝯglutiant ter-
rena sapiūt. ps. Cōglutinat⁹ ē i terra vent noster. Si g̊ cor homis
aduolet vt cogitet de terrenis. nō tn̄ dz adherere s̄ cito ad se redire.
Hoc aūt maxīe hz facē tribulatō. q̄z qn̄ hō tribulat nec i mūdanis in
ueit requiē. anhelat ad deuz i quo credit se requiē inuenire Aug⁹.
Fecisti nos dn̄e ad te. et iquietū ē cor nostrū nisi requiescat i te. Vn̄
gen. viij. dicit d̄ colūba p quā vir iust⁹ intelligit q̄ cū nō inuenisset
pes ei⁹ vbi quiesceret reuersa ē ad archam. ¶ Tercō vt nō corrūpā
tur in delectatōib⁹ et quiete bonorū. Aqua em̄ putrescit nisi mouea
tur. Hiere. xlviiij. Reqeuit moab i fecib⁹ suis. nō est trāsfusus de va
se i vas. Sic ei corrupt⁹ ē dauid tpe quietis et pacis. qui tēpore ad-
uersitatis conseruatus est illesus. ¶ Quarto ne extollantur in ma-
gnitudine gratiarū et donorū. Et hoc inuit hic apl'us d. Et ne mag.
re. extol. ꝛc. ¶ Quīto vt magis illuient i cognitōe verorū Esa. xxviij

Et tantūmō sola vexatio dabit intellectum auditui Hier. Per om-
ne flagellū et dolorē erudieris hrl'm. Vnde meli⁹ ꝯgnouerūt apl'i
christū ī aduersis dum ab eo sepati fuerāt. q̄z in ꝓsperis dū eū pn̄tē
habuerūt. ¶ Sexto vt augeat' in eis gratia et gl'ia p̄mioꝝ. Et hoc in
nuit' hic cū dicit'. Virtus in īfirmitate pficit'. Nā dicit hiero. Sic ignis
dum flatu p̄mit' crescit. sic dum iusti premūt' aduersis crescūt in me
ritis. p̄s. Dum supbit impi⁹ ī affligendo. incendit' paup in caritate
crescēdo. Qd̄ figuratū est ī eo qd̄ scriptura refert ꝙ salomō corona
tus est ī regē in gyon. iij. Re. j. qd̄ īterp̄tatur luctatō. et significat
tribulatōem in qua op⁹. est lucta vel patiētia. Sic afflict⁹ ē thobias
et iob. ¶ Septio vt velocius gradiant' ad regnū celoꝝ. Sicut em̄
equus calcaribꝫ punct⁹ velocit' currit ad brauiū. sic iusti vite p̄sentis
malis puncti ad deū ire cogunt'. Gre. Mala que hic nos p̄munt ad
d. i. cō. Hiere. xxvj. Stimulator ab aquilone veniet ei. ¶ Octauo vt
peccatores ad cogitandū quid de eis fiet excitent'. si iustis irrogant'
tot genera aduersoꝝ. ꝓu. xj. Si iust⁹ in terra recipit. q̄z tomagis im-
pius et peccator. Luc. xxiij. Si in viridi hoc faciunt. in arido q̄d fiet
id ē in siccis ab humore gratie. j. pe. iiij. Si iustus vix saluabit' impi⁹
et peccator vbi ꝑmanebit. ¶ Nono vt flagella nō semp venire pu-
tent' ex merito peccatoꝝ. sic dixerūt amici iob. Recordare inquiunt
quis vnq̄z īnocēs perijt. iob iiij. Et ido ip̄e on̄dit ꝙ nō ꝓpter deme
rita sua ip̄e flagella patiebat'. Vn̄ ait. Nō peccaui et in ama. mo. oc.
me⁹. ī eodē. xvij. Glo. Culpā non feci et flagella recepi. Si em̄ semp
ꝓpter demerita flagella irrogarent'. tūc om̄ez flagellatū homines
ꝯdemnarēt et abomīarent'. sic abominat' suspensuz. qd̄ esset materia
multoꝝ maloꝝ. ¶ Decimo vt mīores vidētes maiores meritis et
dignitate tribulari nō anxient' in afflictōe aduersoꝝ. Qn̄ em̄ hoīes
ꝑui meriti audiūt ꝑ scripturā christū et apl'os et magnos sanctos
tot aduersa passos fuisse. debēt oīno cōsolari Ro. xv. Quecūq̄z scrip.
sunt ad no. doct. scrip. sunt. vt ꝑ pa. et ꝯso. scrip. spē ha. Et sic pz fm.
¶ Tercio on̄dit de quo et in q̄ hō in vita ista si gloriari velit. debe
at gloriari. Vult hic dicere apl'us ꝙ in quocūq̄z statu et ꝯdicōe hō
sit in vita ista nō debet gloriari. nec expedit. et h̄ ꝓpt' quinq̄z. ¶ Pri V
mo q̄z nō est in tuto sed in ꝯtinuo p̄lio. et multa aduersa eū circum
stant. Vnde postq̄z apl's raptus fuerat ꝓtestat⁹ est spūssanct⁹ qm̄
vincula et tribulatōnes eum hierosolimis manebāt. vt pz act. xx.
Semp etiā habebat angelū sathane qui eū torquebat. Nō ḡ ei glo-
riari expediebat. et multomin⁹ nobis qui paucōribꝫ gratijs suble-
uamur. et plurimis malis replemur. ¶ Scdo nō ē gloriādū. q̄z mlti
gloriādo miserabilit' euanescūt. et deuotō cordis effundit'. Ecc. xliii.

Aperti sunt thesauri et euolauerunt nebule quasi aues ¶ Tercō qꝛ
inimici nostri scz demōes ꝓpter gloriatōz oīnia bona nostra depre
dant̄. In cui⁹ figura dicit̄ esa. xxxix. ꝙ ezechias postq̄z thesauros om
nes ostēderat nuncijs baladan regis babilonis dixit esaias. Ecce di
es veniēt et auferent̄ oīnia que in domo tua sunt. et que thesaurisa
uerūt patres tui vsqꝫ ad diem hāc ī babilonē dicit dn̄s Gre. Depre
dari desiderat qui the. pub. in ui. p. ¶ Quarto qꝛ gloriatō et iactan
tia multos turbat. ꝓuer. xxviij. Qui se iactat et dilatat iurgia conci
tat ¶ Quinto qꝛ gloria homīs nihil est Miere. ix. Nō glorietur fortis
in fortitudīe sua. nec sapiens in sapientia sua. nec diues in diuitijs su
is. Sed si gloriari vult aliquis in vita ista de duob⁹ gloriari debet.
X ¶ Primo de infirmis et aduersis que patit̄ ꝓ deo et dei iusticia Se
cundo de gratijs et donis que recipit a deo. Et hoc facit ibi Si glo
riari oportet scio hoīem in christo. Primo g̊ ostendit ꝙ ꝓ infirmis
et aduersis que ꝓ deo patimur gloriari debem⁹ d. Si gloriari opor
tet que infirmitatis m. sunt gloriabor. Et hoc ꝓpter tria. Primo ꝓpt̄
multa bona que aduersa et infirma efficiūt in homīe. que supra ime
diate dicta sunt. Secūdo qꝛ infirma et aduersa patiētes eligit deus
hic ad gratiā et in futuro ad gl̄iam. De prīo. j. coꝝ. j. Infirma mūdi
elegit deus scz ad grām suā. De secūdo luc̄. xiiij. Exi in vicos et pla
teas ciuitatis et pau. et de. et ce. et cla. intro. huc. Non em̄ est de⁹ no
ster vt dij gentiū et principes mūdi q̄ solū potentes et diuites ad
sui eligūt comitiuā. Tercio qꝛ tales sic infirmi et disciplinati ostēdū
tur esse filij dei. Heb. xij. Q̄ si extra disciplinā estis ergo adulteri et
nō filij estis. Pro huiōi g̊ est gloriandū. Et de hoc ponit exemplū
de quodā aduerso qd̄ sustinuit ꝓ christo d. Deus et pater dn̄i nr̄i
ihu xp̄i qui est benedict⁹ in secula scit ꝙ nō mentior. id ē. ip̄m q̄ oīa
nouit inuoco testē ꝙ verꝝ est qd̄ dico Damasci p̄positus gentis are
the regis voluit me ꝯprehendere ꝛc. litera plana est ¶ Secūdo cuz
dicit. Si gloriari oportet. vbi incipit. xij. capl̄m. ostēdit ꝙ de gratijs
et donis que homo recipit a deo est gloriandū. Et circa hoc duo fa
cit. Primo oñdit ꝙ ꝓ huiōi sit gloriandū. Secūdo oñdit ꝯgruum
modū gloriandi. et cām quare in talib⁹ est gloriandū. ibi. Nā si vo
luero gloriari nō ero īsipiens ¶ Prīo g̊ oñdit ꝙ d̄ gratijs et donis
ē gl̄iandū q̄ hō recipit a deo Et h̄ ē. Si gl̄iari oportz. qꝛ oportz ꝓpt̄
pseudo apl̄oꝝ rep̄hensionē vt ip̄i mēdacit̄ nō glorient̄. ꝓ huiōi q̄ di
xi et q̄ dicā ē gl̄iandū. ꝫ veracit̄ nō expedit gl̄iari vt pz ꝑ ea q̄ dicta
sunt sup̄. Poit g̊ materiā sue gl̄iatōis quātū ad donū qd̄ recepit a
d̄o ī duplici raptu mētis. Prim⁹ fuit ī terciū celū. Scd̄s ī paradisuz ibi
Et scio huiōi hoīem. Dicit ergo. Veniam ad visionem ignotorum.

et reuelationes occultoꝝ dñi·id est·a dño mihi factas et ostensas·
Scio hoīem in christo sicut membrū in corpe suo·et sicut locatū ī lo
co·Act·xxvij·In ipo em̄ viuim⁹ mouemur et sumus·Ante annos·
xiiij·id ē in anno·xiiij·ante hoc tēpus·Et nota ꝙ loquit̄ hic de se tā:
q̄z de alio·qꝛ hoc ad ꝯmendatōz sui ꝑtinebat·In his aūt que ad ac:
cusatōem sui ꝑtinēt loquit̄ de se tanq̄z de se d·j·Thi j·Qui prius fui
blasfem⁹ et ꝑsecutor et ꝯtumeliosus·ꝓuer·xviij·Iustus prior accu:
sator est sui·Sequit̄·Siue in corpe siue extra corpus nescio·de⁹ scit
id ē·Nescio si in illo raptu aīma fuit extra corpus an in corpe·deus
aūt scit·qui hoc facere potuit·Et addit de termīo ad quē fuit rapt⁹
d·Raptum huiōi vsq̄z ad terciuz celum·Primū est celeum aereum
Math·xiij·Volucres celi ꝯmederūt illud·Secundū est siderium scz
firmamentū·Gen̄·j·Vocauitq̄z deus firmamentū celū·Terciū ē em:
pireū qd̄ statim ꝯditum sanctis angelis est repletū·De quo gen̄·j·
In prin·cre·de·ce·et ter·Sed ꝯtra aut hoīem appellat·cuz dicit·scio
hoīem·hoīem integrū ex aīma et corpe·et sic sciebat hoīem raptuz
in corpe·aut ꝑ sola aīma dicit hoīem ꝑ sinodochen·et sic sciebat ra:
ptum sine corpore·Rn̄deo esse raptū sine corpe dupliciter intelli:
gendū est·Vel corpe nō simul rapto·et hoc bene sciebat·qꝛ cū corpe
nō fuit raptus·Vel corpe ab ipa aīma simplicit̄ sepato·et hoc nescie
bat·Nesciebat em̄ vtrū aīma in illo raptu fuit a corpe sepata·Sed
ꝯtra·Si aīma pauli fuit rapta supra firmamentuz vt dictum est·et
certum erat ei ꝙ aīma sua nō poterat esse simul extra corpus et in
corpore·quomodo ergo potuit ignorare an esset a corpore sepata
vel nō·Rn̄sio duplex est raptus·vnus localis·alius ꝑ mentis ꝯtui:
tum·Primo modo nō fuit raptus paulus·non em̄ fuit aīma sua
localiter in celum translata·sed secundo modo fuit raptus·Et vtꝝ ī
in illo ꝯtuitu mentis anima fuit separata a corpore ignorabat·Et si
aliquis opponat ꝙ glo·dicit ꝙ vltra om̄ia sidera fuit raptus·et sic vi
detur raptus fuisse localiter·Dicendum est ꝙ vltra om̄ia sidera po
tuit rapi secundū intelligentiā·qꝛ deus ostendit ei vitam eternam·
Item si ad dei visionem raptus est·ergo vidit deum facie ad faciez
id est·ꝑ essentiā·s̄ exo·xxxiij·dicit̄·Non videbit me hō et viuet Et·j·
ioh·xiiij·Deum nemo vidit vnq̄z·Paul⁹ aūt bene sciebat scripturas
ergo sciebat ꝙ qn̄ vidit deū viuus nō fuit·et ꝑ ꝯsequens fuit aīma
a corpe sepata·Ad qd̄ dicendū ꝙ vidit deū facie ad faciē eo mō quo
aīme separate sctōꝝ vident·Ad h̄ aūt qd̄ obijcit̄ dicendū·Nō vide
bit me hō et viuet·i·n̄ videbit me hō sensibꝫ corpis vtēdo et imagīa
tōe·Et eod̄ mō dicēdū ē ad aliud scz Deū nemo vidit vnq̄z·s·sensibꝫ
corpis vtēdo Hoc āt bn̄ sciuit paul⁹ qꝛ bn̄ sciuit ꝙ qn̄ aīa vidit deū

non est vsa sensibus corpeis vel aliqua imaginatione alicuius rei
sed p violentiam spiritus fuit totaliter ad celestia eleuata et deum
p essentiā vidit· nō tn̄ in manendo sed in transeundo· et ideo in quo
dam raptu deū vidit· Sed ꝯtra quō si deum vidit in quo sunt oīa
nō vidit etiā modū rapt⁹ sui· et nesciuit an aīma sua esset a corpe se-
pata vel nō· Rn̄deo deus est speculū ī quo oīa vident· Est tn̄ spe-
culū voluntariū· et ideo operit se sicut vult· Nam et plura ibi videt
vnus q̄z alius sicut deo placet· Noluit ꝯ deus sibi ondere modum
raptus sui et tn̄ ei multo maiora ostendit ¶ Deinde dicit· Et scio h⁹
modi hoīem· Vbi ponit secundū raptū· Prim⁹ raptus credit fuisse
in domo ananie qn̄ trib⁹ dieb⁹ nō māducauit neq; bibit qui fuerat
ante annos· xiiij· qn̄ hoc dixit· Secūd⁹ aūt qn̄ factus ē in extasi ī tem
plo in hierusalē vt pz act· xxj· De quo nō dicit qn̄ fuit· sed ait Et scio
huiōi hoīem· i· eundē q̄ supra rapt⁹ ē et etiā in xp̄o exn̄tē tūc sic prius
siue in corpe siue extra corpus nescio· deus scit· Expōe sicut prius·
qm̄ raptus ē in padisum· id ē ī dulcedinē supne ꝯtēplatōis· Glo· in
eam tranquillitatē qua fruūtur isti qui sunt in celesti hierusalē· Qd
supra dixit terciū celū hic dicit padisum· nō em̄ fuit raptus in padi-
sum deliciaꝝ sed in padisum angeloꝝ· Et audiuit nō aure corpis· sed
aure mentis· id est· mente pcepit· archana verba· id est· intimatōne
quadā pcepit de sacratissima dei essentia et gloria beatoꝝ· et in tātū
secreta v̄ba audiuit q̄ nō licz hoī loqui· i· v̄bis explicare Aug· Dixit
q̄dem qd̄ posset hoīb⁹ dici· et tenuit apud se qd̄ nō posset dici· Ergo
et audiat ad qd̄ possum⁹ ptingere Illa ergo archana et secreta q̄ de
gloria dei et beatoꝝ ī mēte pcepit nec ab hoīe mortali dici possunt
nec homī mortali lingua intimari· nec aure audiri· vel corde cogitari
Esa· lxiiij· Oculus nō vidit de· abs̄· t· q̄ p̄pa· ex· te· Cōcludit ꝯ d· Pro
huiōi ꝯ visione et reuelatōe a deo receptis gloriabor· qm̄ ꝯgruū ē
p huiōi gloriari· cū sint bona spūalia et ad dei honorē tendentia· Et
sic qui gloriat ī his honorem dei querit et in dn̄o gloriat· ij· cor· x·
Qui gloriat in dn̄o glorieť· Per me aūt nihil sp̄· gl'iabor id ē p his
que pertinēt ad me· vt esse de genere abrae· et huiōi ad carnē ptinē
tib⁹· nisi in infirmitatib⁹ meis scz corpalib⁹ afflictōib⁹ q̄ virtus ī infir
mitate pficit· ¶ Deinde cū dicit nam et si voluero gloriari· ondit cō
gruū modū et causam gloriādi dicens· Si voluero gloriari ꝓpt re-
primendaz audaciam pseudo apostolorum· non ero insipiens· quia
bono zelo faciam ad edificationem audientium· et ad depressionem
malorum· et iō veritatē dicam· id est· pro veritate hoc dicam· quod
dicere veritatem interpretatur· haymo· Si quis inquit pro vti-
litate et edificatione aliorum factum diuinitus sibi concessum·

cum humilitate narrat non est insipiens·qr loquit veritatē Iob·xiij·
Vos vocatis me magister et dñe·et bene dicitis·sum etenim·Glo·
Qui necessitate urgente vera de se loquit·tātomagis humilitati ꝑ̄ui:
gitur ꝙtomagis veritati sociat·Hic est ergo ꝙgruus mod⁹ gloriā
di·qñ homo necessitate urgente et ad edificatōez ꝓximoꝝ et ad de
pressionē ꝑsumptuosoꝝ gloriat·Et sic gloriabat apl̄us·Parco autē
q·d·Quāuis sic possez gloriari·et sic possem me laudare·tamē parco
id est·pcere volo laudib⁹ et glorie me laudādo et gloriando Et hoc
ne aliquis existimet me esse aliqd supra illud qd̄ videt me esse ꝓfect⁹
oculis·aut audit ab alijs aliquid ex me·id est de me·cū nō misi infirmi
tas videat in me·vel ab alijs qui vidēt me audiat·Si aūt de me ma
gna referez et plura·putarent forte simplices et infirmi me nō eē
infirmū et mortalem·sed hoiem īmortalem vl̄ angelū vel huiōi Tō
ergo pce de se loquit ne quis existimet eum esse supra illud qd̄ vidz
vel audit·vt scz ꝓ magnis illis nō esse hō mortalis et fragilis vid ea·
tur·Et sic patz tercīū Quarto oñdit qr deus seruis suis quātūcūqꝫ
pfectis ꝑmittit et infert aduersa vt in gratijs semp in humilitate con
seruent·Et hoc est·Et ne mag·re·extol·me in supbiaz·datus ē mihi
id est·ad meā vtilitatē·qr temptatō cui nō ꝙsentitur ꝓdest ad coro·
nam·stimulus carnis mee·id ē·temptatō carnalis ꝙcupiscentie· qr
illa temptatō carnē pungebat·qui stimul⁹ est angelus malus satha
ne·qui est mīster illius temptatōis a dyabolo missus et a deo ꝑmis
sus·qui me collaphiset·id est·affligat·Et sic de⁹ et dyabol⁹ ꝙuenīūt
ad hoīem temptandū·sed deus vt ꝓbet et coronet·dyabol⁹ vero
vt vincat et vincētū ad infernū deducat·Et sic pz ꝗrtū· Quīto oñ:
dit qr deus interdū seruos suos nō exaudit ad votum·vt exaudi:
at ad salutē·qr paulus tant⁹ et talis nō est exaudit⁹ ad votū vt exau
diret ad salutē·Vnde aug̃·dicit qr exaudit dyabolus petēs iob tem
ptandū et nō exaudit paulus apl̄us petens stimulū remouendū
Exaudiuit eum quē disposuerat damnare·et nō exaudiuit eū quez
voluerat saluare·Nam et eger multa petit a medico que medicus
nō dat·Nō exaudit ad voluntatē vt exaudiat ad sanitatez Item et
dñs non exaudiuit paulū ad voluntatē vt exaudiret ad salutē·Et ꝟ
est qd̄ dicit·Propter qd̄ id est·ꝓ amotione stimuli carnis·ter dñm
rogaui vt discederet a me·nesciens eū mihi vtilem·et dixit mihi vl̄
interius inspirando vel exterius vocem in aere formando·Sufficit
tibi gratia mea·q·d·remediū habes sufficiens scz gratiam meaz per
quam potes oīem temptatōem vincere et in bono consistere·Nā
virt⁹ in infirmitate ꝓficit·qr in infirmitate certat et ꝑ grāz vincit Sine
infirmitate aūt nō certaret·et ꝑ ꝙsequens non coronaret·ſ·Thi·ij·

Nemo co·nisi qui le·c̄·Cōcludit g̊ d·Libent̄ ergo gloriabor ī infir
m·vt virtus et gratia xp̄i habitet ī me·Et sic pz totū de epistola

Dominica in quinquagesima de euangelio sermo·xxx·

Assumpsit ihs̄us duodecī discipulos·et ait illis·Ecce ascendi
m⁹ hierosolimā ꝛc̄·Luc̄·xviij·Quia istis diebꝫ ꝯsueue
runt fideles multū dissolui et ludis et comesatōibꝫ vaca
re·et gaudiū mūdi est aduersoꝝ memoria tp̄andū·uix
ta illud ecc̄·in die bonoꝝ ne īmemor sis maloꝝ·iō eccl̄ia christi pas
sionē patris nostri p̄dicat que fuit multa amaritudine celebrata Et
qꝛ p christi passionē humanū gen⁹ est sanatū et illuīatuꝫ ideo post
p̄dicatōem passionis statī christus quendā cecū sanauit·p quem ge
nus hūanū figurat̄·Et sic in euangelio hodierno duo principaliter
ꝯtinent̄·Primo em̄ christi passio ab ip̄o christo discipulis p̄nuncia
tur·In principio euan·Scd̄o q̄dā cecus publice corā turbis illumiat̄
ibi·Factū est aūt dum appropin·hierico ce·quidā·In primo autē
membro duo implicant̄·Prīo christi passio sicut fuerat ꝓphetata fo
re ꝯplenda a christo discipulis p̄nunciatur·In principio euan·Secū
do verboꝝ intellect⁹ penitus a discipulis. on̄ditur fuisse ignoratus
ibi·At illi nihil hoꝝ intellexerūt Primo g̊ christi passio sic̄ fuerat
ꝓphetata fore ꝯplenda·a christo apl̄is p̄nunciat̄ Et h̄ est·Ass·iesus
duodecī dis·In quo instruimur q̄ secreta nrā et maxime q̄ ad salutē
aīme ptinent paucis reuelare debem⁹·qꝛ multi et multa salutē aīme
impedire nitunt̄·Ecc̄·vj·Multi pacifici sint t̄·ꝯsiliarius āt sit tibi vn⁹
de mille·Et nota q̄ apl̄is christi·id est·viris sanctis facta nostra se
creta reuelare debem⁹·qꝛ si sunt mala suadebūt nobis ea relinquere
et viam et modū relinquēdi ostendēt·si aūt sunt bona sua p̄suasio
ne et intercessione ea aggredi et p̄ficere nos iuuabūt·Vnde de au
gustino dicit̄ q̄ deus misit in mentē eius vt iret ad simplicianū ser
uum dei·et ei gestus suos ꝓferret·et ille sibi quis esset apt⁹ modus
viuēdi indicaret·Sic beatus benedict⁹ iuit ad quendā monachum
nomīe romanū·et ei ꝓpositum suum indicauit·qd̄ et secretū tenuit
et inquātum licuit mīstrauit·vt dicit grego·in dyalogo·Sz attende
qd̄ dicit̄ ecc̄·xxxvij·Noli inquit cōsiliari cū socero tuo·et a zelantibꝫ
te absconde consiliū·Socer em̄ solum respicit bonum filie vxoris pe
tentis consilium ·et zelantes hominem respiciunt solum bonū eius
corporale·Et id̄o cū talib⁹ secretum salutis anime nostre non debe
mus habere·quia impedient et non iuuabunt·Propterea christus
ait·Inimici hominis domestici eius·Mathei decimo·Hec est illa

turba de qua dicitur hic inferi⁹ · que cecū salutez petentē increpauit
vt taceret · sed cec⁹ fortis et ꝯstans nō curauit turbā ſz magis clama
uit · et ideo iesus iussit eum venire ad se et ip̄m sanauit · Quia si hō
facit qd̄ in se est · deus iuuat eum · et ad salutē ꝑducit · Vn̄ amicos et
qui nos solum carnaliter affectāt · debem⁹ viriliter increpare · et eo
rum blandicias nō curare · Sic etiā christ⁹ in hoc loco petrū blandiē
tem sibi increpauit · qꝛ symō petrus q̄ xp̄z carnalit̄ tūc diligebat dū
audiuit ip̄m dicentē · Oportet filiū homīs ire hierosolimā et reꝓba
ri a senioribꝫ et tradi et crucifigi statim ait · Absit a te dn̄e · nō erit ti:
bi hoc · ꝓpici⁹ sis tibi · Cui christ⁹ respondit · Vade post me sathanas
nō sapis ea que dei sunt · Math · xvj · Dicit ergo · Ecce ascēdim⁹ hie:
rosolimā · Ecce i scriptura nota ē ammiratōis · et que maior admira:
tio carissimi q̄z vt dn̄s ꝓ seruis · amicus ꝓ inimicis · inocens ꝓ pecca
toribꝫ · deus ꝓ hoībꝫ · volūtarie ad patibulū crucis ascēdat Ro · v Cō
mēdat deus caritatē suam in nobis · qm̄ cū inimici essem⁹ recōciliati
sumus ꝑ mortē filij eius · Vix em̄ ꝓ iusto quis morit̄ · ſz ꝓ impijs et
peccatoribꝫ q̄s audeat mori · Quinqꝫ aūt circa suā passionē ꝑdixit scꝫ
q̄ traderet̄ illuderet̄ flagellaret̄ cōspueret̄ et occideret̄ · Ecce magna
admiratio Nam ille tradit̄ qui ē virtus om̄ipotentis patris om̄ia
regens et om̄ia gubernās Heb · j · Portās om̄ia verbo virtutis sue
Ille illudit̄ qui est ꝑfecta dei sapia · om̄ia ordinās et disponens ī nu
mero pondere et mēsura · sap̄ · xj · Ille flagellat̄ qui est oīmoda et pu
ra innocentia · qui peccatū nō fecit nec do · inuē · ē m · o · e · j · pe · ij · Ille ꝯ
spuit̄ qui ē ꝑfecta dei gloria et candor lucis eterne et speculuꝫ sine
macula · sap̄ · vij · In quē etiā desiderant angeli ꝓspicere vt dicit̄ · j · pe ·
j · Ille occidit̄ qui est beata vita aīmaꝝ vt dicit aug̃ · ¶ Moralit̄ aūt
ad edificatōꝫ nostrā nota q̄ ista quinqꝫ que tūc christ⁹ passus est
in corpe suo · quotidie patit̄ ī mēbris suis qꝛ ip̄e est caput nostrum
nos v̄o mēbra eius Et etiā a mīstris et fidelibꝫ suis · ¶ Prīo patit̄ ī
mēbris suis · Nā serui dei quotidie tradunt̄ decipiūtur et expellunt̄
Luc̄ · xxj · Trademī aūt a ꝑentibꝫ et frībꝫ et cognatis · Itē a mūdo de
rident̄ · Sap̄ · v · dicunt damnati · Hi sunt quos habuim⁹ aliqn̄ in de
risum et in similitudinē im ꝓperij · Exempluꝫ de helyseo ascēdente in
bethel · quē pueri ciuitatis deridebant d · Ascēde calue · ascende calue ·
Sed vide quid sequit̄ · Quia vrsi duo egressi de saltu lacerauerunt
ex eis · xlij · pueros · vt pꝫ · iiij · Re · ij · Itē a tirānis et ꝑdonibꝫ flagellan
tur · Esa · x · Ve assur · virga furoris mei et baculus ip̄e est · Vbi dicit
augustinus · Quid superbit impius si de ip̄o flagellum fecit pa:
ter meus · pater filium flagello corripit · et post flagellum in ignem
mittit · Item ꝯspuunt̄ dum in ꝯtēptu et vilipēsione habēt̄ · j · coꝝ · iiij

Vsq; in hanc horā esurim⁹ et sitimus et nudi sumus et collaphis ce-
dimur Et sequit Tanq; purgamēta hui⁹ mūdi facti sum⁹ oim per
ipsima vsq; adhuc Ite occidūt ps Propt te mortificamur tota die
es sicut o oc Secūdo eadē quinq; christus quotidie patit a mi-
stris et fidelib⁹ suis Primo em patitur traditōem Fuit em tra-
ditus a iuda salutādo amplexādo oscula ndo comedēdo Sic multi
in ista quadragesima christū et matrē eius salutabūt dum pat no-
ster et aue maria dicent christū amplexabunt et osculabunt extensis
brachijs Christū ꝛmedent dum corp⁹ christi sumēt et post pascha
xpm sic salutatū sic amplexatū et osculatū et sic i mēsa aime recepti
turpiter pdunt ipm de aima p mortale pctm expellēdo et dyabo-
lū eius aduersariū intromittēdo Secūdo a suis mistris et seruis
patit illusionē Nā duri corde et obstinati christo illudē vident duz
tota die clamat p scripturas et pdicatores cōuertimi ad me et ipi
despicūt puer j Vocaui et renuistis extēdi manū meā et nō fuit q̄
aspiceret Et q̄d sequit Ego quoq; in iteritu vestro ridebo et subsan
nabo cū vobis qd timebatis adueneri t Tota die mīnat penas et
curant Et nota hic q̄ quater christ⁹ illusus fuit Primo in domo
cayphe sacerdotis cū velamie capitis Luc xxj Illudebant ei cedētes
et velauerūt eum et pcutiebant facie eius Secūdo in domo hero-
dis cū veste alba Luc xxiij Tercō in atrio pylati cū veste purpurea
Joh xix Quarto i cruce Matth xxvij Principes sacerdotū cū scribis
et seniorib⁹ illudētes dicebāt Si rex israel ē descēdat nunc de cruce
His q̄ttuor modis hodie mali sacerdotes vident christo illudē Pri-
mo cū cayppha cū velamie capitis dū amictū hūt in capite q̄ signifi-
cat spem celestiū et ipi p tēporalib⁹ et nō p celestib⁹ in ecclesia seruī
unt Secūdo cū veste alba sibi illudunt qui camisiā albā induētes p
quā mūdicia cordis et corpis significat ipi mūdiciā nō seruāt Ter
cio in purpura cū militib⁹ sibi illudūt q̄ casulā vel vestē purpuream
siue rubeā induūt p quā feruor et latitudo caritatis signat et ipi nō
hūt purpureā vestē caritatis ꝛ sanguinolētā odij et rancoris Quar
to in cruce eū deridēt cū iudeis q̄ eius vba puertebāt et fidez deri-
debāt cū vba dei ꝛtemnūt et idigne pdicāt Tercō xps a suis fa-
delib⁹ patit flagellatōem cū ipm quotidie verbis lacerāt et ipm tan
q̄z signū ad sagittam pcutiunt Hiere xvij Percuti am⁹ eum liguā
Luc ij Posit⁹ ē h in ruinā et in signū cui ꝛtradicet Quarto xps
patit ꝛspuitōz Cōspuitio ista signat malā vilipensione et vilificatōz
quā quidā habent ad deū et ad sacramēta eccl'ie que ita tractant q̄si
qualdā immūdicias et tn de⁹ ex benignitate sua sustinet eos Esa l

Faciem meā nō auerti ab increpantib⁹ et ꝯsp·ī·m· ¶Quīto christ⁹
patitur occisionem·q̄ dum fideles pro quib⁹ semel mortuus est vt
eos a peccatis mūdaret quotidie ad peccata redeūt et quotidie pec
catis se maculāt·quātū in se est iter⁹ christū occidūt·dum peccatū p
petrant qd̄ p solā christi mortē p̄t deleri·et ꝓ quo fuit necessariū fili:
um dei mori·Heb·vj·Rursum cruci·filiū dei ī semetip̄is ⁊ ostētatui
habētes· ¶Secūdo ostendit̄ q̄ intellect⁹ verbor⁹ xp̄i a discipulis
fuit penit⁹ ignorat⁹ Et hoc est·At illi nihil hor⁹ ītellexerūt·Et sic p3
primū· ¶Secūdo principalit̄ quidā cecus a christo corā turbis illu:
minat̄ Et hoc est·Factū est dū a ꝓpī·hierico ꝛc In quo quidez mira
culo tria apparent scz magna miseria ex pte ceci sedentis et mēdican
tis·et magna misericordia ex pte christi vocātis et sanantis·et mag̃
gratiar⁹ actio ex pte turbe deum laudantis·Circa vero hoc mira:
culum sciendū est q̄ p istum cecū allegorice gen⁹ hūanū ꝯgrue p̄t
intelligi·qd̄ ante christi aduentū q̄ttuor mala patiebat̄· que in isto
ceco apparēt·a q̄b⁹ om̄ib⁹ christ⁹ ip̄m plenarie liberauit· ¶Primo g̊
erat cecū·nec creatore suū ꝯgnoscebat·s̄z creaturas ꝓ deo colebat·
Sap̄·xiij·Aut solē aut lunā aut girū stellar⁹ rectores orbis deos eē
putabant·Propterea zacharias petebat d·Illuīare his qui ī tene·et
in vm·mō·sedēt·Et hoc est qd̄ hic dicit̄·Cecus quidaz·Christus aūt
ip̄m illuīauit d·Respice·Ioh·j·Erat lux vera que il·o·ho·ve·in· hunc
mundū· ¶Secūdo erat totaliter terrenis intentū et ei⁹ merces ter
rena erat·Esa·j·Si volueritis et audieritis me bona terre ꝯmedetis
Vnde ꝓ om̄ib⁹ bonis opib⁹ suis ad deū nō ascēdebat·Et hoc est qd̄
hic dicit̄·Sedebat·id ē·in terrenis bonis quiescebat tanq̄z ī vltimo
fine·Sed christus iussit ip̄m duci ad se·vt ip̄m secū ad deū duceret
celestia pceptur⁹·Ioh·x·Per me si quis introierit saluabit̄ et ingre:
diet̄ et pascua inueniet· ¶Tercio erat extra viam iusticie et verita:
tis·q̄ exquo recta fide carebat·nō poterat in via iusticie ambulare
Quia vt dicit aug̃·Om̄is actio infideliū mala·Heb·xj·Sine fide im
possibile est placere deo·Et ideo dicit̄ in p̄s·Om̄es decli·nō ē q̄ fa·
bo·nō est vs·ad vnū·Et hoc ē qd̄ hic dicit̄·q̄ sedebat nō in via·s̄z sec⁹
viam· g̊ erat extra viā·Sed christ⁹ p lumē fidei·et p donū gratie·fe:
cit ip̄m posse in via iusticie et veritatis ambulare Et hoc est q̄ hic
dicit̄ q̄ illuīatus factus sequebat̄ christū magnificans deū Dum eī
ei on̄dit viā et dedit virtutē eundi p viā·ip̄m dicit̄ ambulare fecisse
¶Quarto erat veris diuitijs pauprimū et egenū·q̄ veras diuiti:
as scz virtutes et dona spūssancti paucas habebat·Apoc̄·iij·Nescis
q̄ tu es miser et miserabilis et paup et cecus et nudus·Et hoc est
qd̄ dicit̄ hic·q̄ sedebat mendicans·Christ⁹ aūt genus hūanuz oīb⁹

bonis replebat. Qr pater dando nobis filiū omnia bona nobis cum
ipso donauit. Ro. viij. Quo nō etiā cum illo oīa nobis do. Ioh. j. De
plenitudīe eiꝰ nos omnes accepimꝰ grāz ꝑ grā. Reliqt nobis etiam
thesaurū sue passiois hoibꝫ dispēsandū. Et hec oīa fecit dū a ꝓppiqua
ret hiericho. i. ad penā mortalitatis nrē. Hiericho em̄ iterp̄tat luna
q̄ ꝑ defectu ponit. Que oīa oīs plebs vt vidit dedit laudē deo. Et
hoc ē qd̄ dicit apl'us. j. cor. j. Qui factus ē nobis sapia a deo et iusti
cia et sanctificatio et redēptio. Sapia quantū ad primū. iusticia quā
tū ad secūdū. sctificatio quātū ad terciū. redēptio quātū ad quartū.
Et sic pz miseria generis hūani. et misericordia xp̄i. et gratiaꝝ actio
plebis ꝛc. ¶ Moralit aūt ad edificatōz nrām nota q̄ ꝑ hūc cecū pec
cator ītelligit. q̄ totalit in mēte ē cecꝰ. Circa qd̄ tria videamus scz
ex quibꝫ cecitas īducit. in q̄bus cecitas spūalis ē piculosior q̄z corpa
lis. et ex quibꝫ cecitas repetur. ¶ Prio g̊ videamꝰ ex q̄bꝫ cecitas in
Dducit. Vbi nota q̄ octo sunt causantia et īducētia cecitatē corpalez
et sil'r spūalē ¶ Primum est magne luminis inspectio. vt pz si ali
q̄s īspiciat rotā solis que dissoluit oculos et excecat. Qr vt dic̄ phus
Excellētie sensibiliū corrūpunt sensuz. Et iō illi q̄ transeūt mōtes vbi
sunt ꝯtinue niues. deferūt ī manu ramū oliue ne videndo soluz ni
ues excecent. Hoc em̄ signat pctm̄ p̄sumptōis. Presumptuosus ei
vult figere oculū in rotā diuitatis dei. dū vnitatē essentie et trinita
tē psonaꝝ ac eiꝰ p̄sciam īuestigare nitit et p̄sumit. et ido opprimit et
excecat. pū. xxv. Qui scrutator ē maiestatis op. a gl'. Propterea dic̄
apl's ad ro. xij. Nō plus sa. q̄z oportz sa. sz sap. ad so. ¶ Scdz ē longa
ī tenebris habitatō. Qr vt dicit phus Opus nature ē opus ītelligē
tie. et iō natura n̄ mittit virtutē suā ad mēbꝝ qd̄ nō opat. et iō vt
visiua ī oculo nō vidēte deficit. et ad membꝝ qd̄ multū opat multā
virtutē mittit Vn̄ phus dicit q̄ scriptores habēt oculos meliores.
et fabri habent brachia alijs fotiora et cursores crura alijs duriora
et fortiora. Et ad idē vadit q̄ homo aliqn̄ ꝓpter seniū amittit visum
Gen̄. xxvij. Senuit ysaac at caligauerūt oculi eiꝰ et videre nō pote
rat. Qr organū visus scz oculus ē debilitatū et nō p̄t recipe lumē. et
ideo natura nō trāsmittit virtutē. Hoc sig̃ficat pctm̄ ꝯsuetudinis.
Qn̄ em̄ hō īueteratꝰ ē ī tenebris pctōꝝ oī no ē excecatꝰ. qr sup̄ma
ītelligētia aufert ei grām. ꝑ quā possz videre exq̄ ipa n̄ vtit. Luc. xix.
Auferte ab eo mnam et date illi q̄ decē mnas acq̄siuit. qr omī habē
ti dabit et abūdabit. Ab eo āt q̄ nō hz et qd̄ hz auferet ab eo ¶ Ter
ciū ē multi fumi ꝑceptio. q̄ nimis oculis ꝯtrariat. Hoc signat pctm̄
ire. Sic em̄ fumꝰ generat ex collectōne lignoꝝ circa ignē. sic ira ex
collectōne sanguis circa cor. vt dicit phus. q̄ excecat hoīem. Sic em̄

cecus nō potest videre sic ira impedit animū ne possit discernere
verum Item sic cecus pcutit quēqm sic iratus pcutit amicū et inimi
cū·pentes et filios·et aliqn̄ seipm occidit·Exemplū de achitophel·ij·
re·xvij· ¶Quartū ē venti pulueri imixti i oculos isufflatō· hoc sigt
pctm̄ vane glie supbie sociatū· Sic em̄ cecus dū se credit ascendē
cadit·sic vane gloriosus et supbꝰ·Exēplū de lucifero et primis penti
bus·Esa·xiiij·Qui dicebas i corde tuo In celū ascēdam ꝛc·Et seqtur
Verūtn̄ ad ifernū detraheris i pfundū laci· ¶Quitū ē nimia ad lu
mē vigilatio·ex hoc em̄ oculi ꝯturbant·Hoc sigt nimiā solicitudinē
quā hō hz p tpalibꝰ acqrendis et obseruādis·Ecc·v·Saturitas diui
tis nō sinit eū dormire·Pro quibꝰ excecat et vēdit aiam suā dyabo
lo·qd est maxia cecitas·Ecc·x·Nihil ē scelestiꝰ qz amare pecuniā Hic
ei aiaz suā venalē hz· Deut·xvj·Excecāt oculos sapiētū munera·Cō
tra qd christꝰ ait math·vj·Noli·sol·es·in cra·d·qd man·aut qd bi·ꝛc·
Querite primū regnū dei et ius·eiꝰ et hꝰ om·ad·vc· ¶Sextū ē malo
rū humoꝝ ad oculos descēsio·ac etiā nimiꝰ calor·Vn̄ i ethiopia ꝓpt
calorē multi pdunt visuz Hoc signat pctm̄ luxurie·q̄ ex abūdanti ca
lore et sanguie ꝯsurgit·ex qbꝰ magnꝰ calor i carne generat Luxuria
ei vere ē ignis·Iob·xxij·Ignis ē vsqz ad ꝯsumptōz deuorās·Que
totaliter excecat hoiem Sic em̄ cecꝰ nō discernit int pulcꝝ et turpe
sic luxuriosus frequēter hz pulcrā vxorē et nobilē·et dimittit eā ꝓpt
turpē et vilissimā·et frequēter vadit ad mortē habēs oclos fasciatos
sic ille qui vadit ad suspēdiū·Plures em̄ iam intfecti sunt·Sic exce
catus fuit sampson de dalida·que pluries voluit eū pdere·et ille tn̄
semp dormiebat i gremio eiꝰ Tandē āt decepit eū et pdidit·ꝓpter
qd ab inimicis exoculatꝰ fuit·vt pz iudic·xvij· ¶Septimū ē organi
deuastatō·vt qn̄ oculꝰ pforat vel eruit·Quedā em̄ potētie aie sunt
oino alligate organis·ita q corrupto vel impedito organo·aia nō
potest actꝰ illaꝝ potētiaꝝ opari·de quibꝰ est visus Hoc sigt pctm̄
odij vel inuidie·in quo aima morit et a deo sepat·qui ē beata vi
ta aiaꝝ·j·Ioh·iij·Qui nō diligit manet in morte·Et iteꝝ·Qui odit
frēm suū homicida ē Et scitis qm̄ om̄is homicida nō hz ptē i regno
christi et dei Sic em̄ oculus est organū vidēdi·sic amor dei et pximi
est organū viuēdi·qui tollit et deuastat p odiū et inuidiā ¶Octa
uū est lucis cooptio·vt qn̄ quidā pāniculꝰ sup lucē generat ita q lux
est coopta et intꝰ abscōdita·nec videri potest·Hoc signat pctm̄ acci
die et pigricie·qn̄ homo talentū a deo sibi traditū abscondit·et nihil
opat in eo·ꝓpter qd a dn̄o ꝯdemnat·vt patz luc·xix·Dn̄e ecce mna
tua quā habui repositā in sudario ꝛc·Et sequit·De ore tuo te iudi
co serue nequā·quare nō dedisti pecuniā meā ad mensaz ꝛc·pū·xj·

Qui abscondit frumēta maledicet̄ in populis ¶ Secūdo videam⁹ in
E quib⁹ cecitas mentis cecitati corpis magis piculosa videat̄ Et sunt
octo in quib⁹ magis apparet cecitas mentis q̄z corpis esse piculosa
Primū est· q2 in nobiliori subiecto scz ī aīma et nobiliori bono pri
uat scz lumīe grē· qd̄ sine compatōe melius est lumīe corpis Ex his
eī duob⁹ piculosior īfirmitas iudicat̄ scz q2 ē ī nobiliori mēbro vt q2
ē ī corde· vl̄ ī cerebro· q̄z q̄ ē ī oculo· et q̄ ē ī oculo q̄z q̄ in pede· et q2
meliori bono priuat scz vita q̄z q̄ priuat visuz· et q̄ priuat visuz q̄z q̄
priuat auditū vel gressuz ¶ Secūdū ē· q2 cec⁹ corpaliter conat̄ oīno
ducem habere· nec sine duce audet ambulare vel baculo· Cecus ve
ro spūaliter de duce non curat· et om̄ia facere sine duce attemptat
Sen̄· Ceci ducē querūt· et nos sine duce erramus· Imo ducē expellit
Iob· xxj· Qui dixerūt deo· recede a nobis sci· vi· t· no· ¶ Terciū ē· q2
cecus corpaliter eligit ꝓ duce videntē et fidelē ꝑsonā· Peccator aūt
cecus eligit cecū ꝓ duce dum scz accipit exēplū a malo alteri⁹ qui ce
cus est sic ipe· Tre· iiij· Errauerūt ceci ī plateis· tenuerūt lacinias su
as· Et qd̄ peius ē pctōr eligit ꝓ duce illū q̄ pluries eū p̄cipitauit· scz
ꝓpriū sensum· et ꝓpriā volūtatē· Contra qd̄ ecc̄· xviij· Post ꝯcupias
tuas nō eas· et a volūtate tua auertere· Si em̄ p̄stes aīme tue ꝯcu
piscētias eius· faciet te in gaudiū inimicis tuis· Libenti⁹ etiaz sequit̄
dyabolū ducentē ip̄m ad mortē q̄z christū ducentem ip̄m ad vitam
¶ Quartū ē· q2 cec⁹ corpaliter cecitatem suaz agnoscit et ꝯfitetur se
esse cecum· Peccator vero cecus nō agnoscit maximā cecitatem suā
imo multi pctōres reputāt se valde videntes et sapiētes· et iō ma
gis peccant· Ioh· xix· Si ceci essetis nō haberetis pctm̄· nūc vero q2
dicitis· videm⁹· peccatū vrm̄ manet· Ro· j· Dicentes se esse sapientes
stulti facti sunt· Vbi dicit aug̃· Si dicētes se esse sapiētes stulti facti
sunt· puta ergo te stultū et sapiens eris ¶ Quintū est q2 cecus cor
paliter om̄i studio et conatu quo p̄t querit illuīari· Peccator vero
cecus nō curat nec querit illuīari· imo fugit audire verbū dei· ꝑ qd̄
posset illuīari· p̄s· Lucer· pe· m· v̄· t ¶ Sextū est· q2 cecus corporaliter
quēcunq; cibū vnde viuat scit ponere in os· Pctōr vero nescit cibū
ponē in os aīe· ꝫ ponit in auribꝫ in oculis et in maibꝫ dum in corpo
reis sensibꝫ delectat̄· et totū conatū suū ad hoc tendit vt sensus cor
poris pascat· et aīam fame perire permittat· Iob· xxiiij· Pauit eī ste
rilem et que nō parturit scz carnez et vidue nō bn̄ fecit· scz aīe que ꝑ
peccatū sepata est a deo sponso suo· ¶ Septimū ē· q2 cecus copalit̄
qd̄ videre nō potest palpat· Vn̄ vulgariter dicit̄· Qui nō videt pal
pare debet· Sic ysaac qui nō videre poterat palpauit iacob· gen̄· xx
vij· Peccator vero cecus penas futuras quas oculo fidei non videt

nec credit·nec oculo cordis videre potest·nec oculo cogitatōis cogi
tat·nō vult hic eas aliqualit̄ expiri·imo om̄em penā penitentie sub:
terfugit·Deberet em̄ expiri penā famis sitis et frigoris et caloris·
ad ꝓbandū si poterit eam in ꝑpetuū sustinere·Esa·xxxiij· Quis ex
vobis habitare poterit cū ardoribꝫ sempiternis Hic cadit exemplū
illius heremite·qui temptatꝰ d̄ quadā muliere·cuiꝰ formā assumpse:
rat dyabolus et sibi apparuit·voluit expiri si ignem posset sustinere
quā ꝑ peccato passurꝰ erat·et accēdit cādelā et ꝯbussit digitos et sta
tim temptatō recessit ¶ Octauū ē qꝛ cecus corpaliter felices repu
tat videntes·et se iudicat infelicem·Tho·v·Quale mihi gaudiū est
qui in tenebris sedeo et nullū lumē video·Peccator vero cecus iu:
stos vidētes ꝯtemnit et irridet·ꝓuer·xxix·Abomiant̄ impij eos q̄ i
recta via sunt·Et se reputat beatū dum tpali felicitate fruat̄·p̄s·Be
atum dixerūt ꝑpl̄m cui hec sunt ¶ De tercō vero·scz ex quibꝫ spūal̄
cecitas repetur·parū dicamꝰ·qꝛ multa de alijs dicta sunt·Nota g̊ E
ꝙ triplex est remediū cecitatis spūalis ꝓut ex scriptura habet̄·Pri
mū est amaritudo ꝯtritōis·qd̄ figuratū est in thobya cuius oculos
angelus felle liniri mādauit et visum recepit·Secundū est ablutio
ꝯfessionis·qd̄ figuratū est in ceco nato cui christus mādauit ꝙ iret
ad natatoria syloe et lauaret se·Qui abijt et lauit et vidit·vt pz ioh̄·
ix·Syloe interp̄tatur missus·A qua g̊ syloe est ꝯfessio·que est vnū
de lotorijs christi missi a patre·Terciū est colliriū bone opationis·
qd̄ ꝑtinet ad satisfactionē Apoc̄·iij· Collirio iunge oculos tuos vt
videas·Colliriū fit ex frumēto·Frumentū est christꝰ·Sic opera bo
na fiunt ex christo et in christo et ꝑ christum·Esa·xxvj·Om̄ia ope:
ra nostra opatus es in nobis domine·Et sic patet totum

¶ De epistola sermo tricesimus primus·

Si linguis hoīm loquar et angeloꝝ caritatē aūt nō habe
am fac·s·ve·es·so·et cim·tim·j·coꝝ·xiij·Sic̄ epl̄a dn̄ice p̄ce
dentis sic et ista est valde longa·Naz totū·xiij·c· prime
epl̄e ad coꝝ·ꝯtinet·nec ꝑ pauca ꝯgrue expediri potest
nisi suꝑficietenꝰ ip̄am trāseundo·Oīno g̊ ip̄am breuiter ꝑcurrere ī:
tendo·qꝛ dies hodierna longis sermoībꝫ nō est apta·Intendit aūt
apl̄us in tota p̄nti epl̄a caritatem nobis p̄ om̄ibꝫ alijs virtutibꝫ cō:
mēdare et eius excellentiā demōstrare·Et ideo ī hac epl̄a quattuor
facit Primo em̄ on̄dit ꝙ om̄es alie virtutes et dona sine caritate ad
salutē penitꝰ nihil valent·in p̄ricipio epl̄e·Secūdo on̄dit ꝙ caritas
oīm virtutū opa possidet et exercet et om̄ia mala cauet·ibi·Caritas

patiens est·beni·est ꝛc·Tercio ondit q in futura vita omes virtu-
tes et dona euacuata cessabūt·ꝫ caritas nūq̄ excidet·ibi·Caritas nū
q̄ exci·si·ꝓphe·eua·ꝛc·Quarto excellētiā et maioritatē caritatis q̄si
ꝯcludēdo subinfert·ibi Nūc aūt ma·fi·sp·cari· ¶Primo g̊ ondit q
alie vtutes et dona sine caritate nihil pficiūt ad salutē·Est aūt caritas
ordinat⁹ amor dei et ꝓximi·vt scz deus sup omia diligat·deinde de
bem⁹ diligere ꝓximū i deo et ꝓpter deū tāq̄ nosipos·Talis ergo
Gamor caritas noiatur Et hoc valde ꝯgrue ꝓpt q̄ttuor ¶Prio g̊ ta
lis amor dicit caritas rōe ethimologie nois·q caritas·id e·cara res
Trāscendit em caritas omia virtuosa et valerosa·et sup omia cara
magis valz·Sap·vij·Nec ꝯp·il·la·pci·q·o·a·i cō·il·are·ē exi·et ar·nl·
ē in con·illi⁹·Etiā caritas res cara ē·q omē raꝝ caꝝ·Perfecta autē
caritas raro iuenit ¶Secūdo talis amor dicit caritas·q rē cui iest
facit carā et pciosaz·Hō em p caritatē car⁹ ē et pciosus deo et sanctis
et sine ipa ē vilis et abomiabilis·Et nō solū hoiez cui iest facit caruz
et pciosuz·ꝫ omia opa ei⁹ reddit cara vtpote valētia vitam eternā·q
ante nihil valebāt·Vn paleas facit auꝝ ¶Tercō dicit talis amor ca
ritas·q carissie ꝯiūgit rei scz do·j·Ioh·iiij·De⁹ cari·ē et q ma·i cari·
i deo ma·et d·in eo·Per amorē ei hō i deum trāsformat·ps·Ego
dixi dij es·s·p amorē ¶Quarto talis amor dicit caritas·q ad rem ca
ram ducit scz ad vitā eternā·q gl'ia correspōdet caritati Tantū em
qiusq habebit de gl'ia·q̄ztū habuit de caritate·Vn aug·dicit Opa
bona nō ex quātitate sui·ꝫ ex caritate sui pl⁹ vel min⁹ ꝓsunt·Impar
q̄dē facultas ē multū vel paꝝ danti·ꝫ nō impar caritas·Et iō tm ē
dare calicē aque·q̄ztū fuit zacheo dare dimidiū primonij ¶Hui⁹ g̊
caritatis excellētiā apl'us h demōstrat·qd facit dū prio ondit q oēs
virtutes et dona et omia bona opa sine caritate nihil pficiūt ad sa-
lutē·Et hoc ꝓbat p inductionē·Inducēdo in actu locutōis q ē medi
um int actū iteriorē et exteriorē·Locutio em ꝯstituit ex iteriori in
tentōe et exteriori ꝓlatōe·q loq est cū intētōne ꝓferre·Itē inducē-
do i actu mētis iteriori q ē ꝓphetia et ꝯgnitō et scia et fides et hui⁹
modi·Et i actu opis exterioris vt ē elemosinā facē et seipz martirio
exponē Et p h vult itelligi omia alia bona q sine caritate haberi pos
sunt ¶Prio g̊ inducit in actu medio int iteriorē et exteriorez qd ē
loqui d·Si li·ho·lo·i·si habuero donū linguaꝝ vt linguis oim sciaz
loq vt apl'i·et angeloꝝ q lingua sua loquūt·et ꝯcept⁹ suos et volū
tatē dei sibi indicāt aliq̄bꝫ nutibꝫ et signis Vel linguā hoim appellat
quecūq hūano itellectu ꝯcipi pnt et hūana rōne iuestigari Liguā
vero angeloꝝ qua dicūt quecūq q nec sensu nec expimēto nec hūa
na rōne ꝯcipi possunt·ꝫ solo itellectu a dei grā informato Si ergo

sic mirabiliter loquar. caritatē aūt nō habeā q̄ scz possuz care et excel
lent loqui. fact⁹ sum velut es sonās. qd̄ alios excitat vt cāpana. aut
cimbalū tinniēs qd̄ alios dulcit delectat. quoꝝ vtrūqꝫ se ꝯsumit. et
alios delectat. Et vide ꝙ duo tāgit scz sonū eris q̄ est grossior et cor
respondet lingue hoim. et sonū cimbali q̄ ē subtilior. et correspōdet
lingue angeloꝝ. Et iteꝝ. Sic es et cimbalū nō sonāt motu ꝓprio. sꝫ
impulsu alieno. ad alioꝝ vtilitatē et delectatōz. et nō ad ꝓpriā. sic q̄
p̄dicat absqꝫ caritate mouēte spū ꝓfert ea que alijs sunt vtilia et eos
demulcent. sꝫ sibi nō valent ad vitā eternā. Iob. xl. Ossa ei⁹ scz vehe:
moth velut fistula eris. Dulcit em̄ aliqn̄ sonāt. q̄ sunt ossa dyaboli. sꝫ
ipi sunt sine medulla deuotōis. ¶ Deinde īducit ī actu īteriori dicēs
Et si habuero ꝓphetiā. id ē futuroꝝ reuelatōz ad alijs nunciandū sic
habuit balaā et saul. j. re. x. et cayphas ioh. xj. et nouerim misteria
om̄ia veteris et noui testamēti. ita vt ī sapīa que ē supra hūanū ītel
lectū pfect⁹ existā. vt iudas q̄ fuit de numero apl'oꝝ. q̄bꝫ dn̄s dixit
math. iiij. Vobis datū est nosse misteriū regni dei. Ipe etiā dyabol⁹
misteria dei sciuit. Ezech. xxviij. Om̄e secretū nō est abscōditū a te.
Et om̄em sciam habuero sup̄. que ē de his ad que p̄t attingere hūa:
nus intellect⁹. Et si habuero om̄ez fidē. id ē pfectā fidem de om̄ibus
q̄ sunt necessaria ad salutē. vt de creatore et creaturis. de angelis et
aīabꝫ de inferno et padiso. ita vt mōtes transferā. id ē mōtes trans
ferri p fidē a deo impetrē. Nā virtute fidei aliqn̄ miracula fiūt etiā a
malo homie Sic alexander q̄ habuit tātam fidē licz informē vt ad p̄:
ces suas mōtes caspij sint ꝯiuncti et int⁹ iudei inclusi. vt dicit iose:
phus. Math. xvij. Si habueritis fidē sic granū sinapis dicetis mōti
huic transi hinc et trāsibit. Sꝫ q̄re attribuit miraculoꝝ opatio magis
fidei q̄z alij v̄tuti. Et dicēdū ē ꝙ h̄ est iō. qꝛ fatet oīpotētiā dei. Om̄i:
potētie aūt attribuit virtuosa et miraculosa opatio. Itē fides eleuat
hoīem supra posse nature. et ē de his q̄ naturā supant. et sic ꝯpetit
ei vt det posse supra naturā. vt p posse supra naturaz ꝯfirmet fides
supra naturā Sꝫ si querat q̄uo fides q̄ est sine caritate hoc p̄t mereri
Dicendū ē ꝙ nō datur hoc fidei sine caritate de merito ꝯdigni sed
ꝯgrui. si hoc exigat vtilitas ꝓpl'i Et si querit q̄uo h̄ potuit fides ale:
xandri cū esset infidelis. Dicendū ē ꝙ tunc sufficiebat credere vnuz
deū remuneratorē bonoꝝ et puitorē maloꝝ. qd̄ alexāder credebat
Heb. xj. Credere em̄ oportz accedētem ad deū qꝛ ē. et inq̄rentibꝫ se
remunerator sit Glo. Sine hac fide nullus vnq̄z saluari potuit. sꝫ mō
talis fides nō sufficit. Si aūt opponat sine fide mediatoris null⁹ vnq̄z
saluari potuit et sic plus necessariū fuit credere q̄z illud qd̄ dictū est
Dicendum ꝙ veꝝ est ꝙ sine fide mediatoris explicita vel implicita

nunq̄z fuit salus et in illa montes transferri possunt. Si hoc inquaz
sine caritate habuero nihil sum ad vitā eternā acquirēdaz. Math. vij
Dñe nōne in noīe tuo ꝓphetauim⁹. et demonia eieciem⁹. et vtutes
multas fecim⁹. Et dicit illis Amen dico vobis nescio vos. Qui ꝯ ca
ret caritate que vero et summo esse ꝯiūgit. scz deo. totaliť nihil ē Vñ
in psona pctōris dicit dauid. Ad nihilū redact⁹ sum et nesciui De
inde inducit ī actu exteriori d. Et si distribuero oīes facultates m.
in ci. pau. et si tra. cor. m. ita vt ar. sic fecit b. laurēti⁹ vt d. glo. Quo ni
hil p̄t esse pfecti⁹ opus misericordie. nec maius signū dilectōis. iu
xta illud ioh. xv. Maiorē hac dilectōz nemo hz. id ē maioris dilecti
onis signū vt aī. s. id ē vitā suā. pon. q̄s ꝓ aī. s. Caritatē aūt nō habeā
nihil mihi ꝓdest scz ad vitā eternā obtinendā. Prodest aūt quātuz
ad mu'ta alia. Bona em̄ extra caritatē facta ad multa ꝓsunt. vt alibi
patz. Et sic patz primū. Secūdo oñdit q̄ caritas oīm virtutū opa
possidet et exercet. et oīe malū cauet. qz ipa ē forma oīm virtutum
p quā oīes virtutes opanť. et ꝯtraria oīm virtutū ꝓhibenť p ca
ritatē Et exēplificat hic in xv. opib⁹ virtuosis d. Cari. pa. est. s. in ad
uersis tolerandis. Vnde em̄ ꝓximus veraciť diligiť. inde illata adu
sa ab illo fortiť tolerant. Sic em̄ aurꝫ dilatať pcussum. sic caritas ī ad
uersis pficiť cū libenť patiť Iac. j. Patientia opus pfectū hz. ps. Dū
supbit impi⁹ psequēdo. incendiť paup ipm plus et plus diligendo
Itē benigna ē scz in releuādo miserias ꝓximoꝝ. glo. id ē. larga ege
nis. Item nō emulať. id ē. nō inuidet bono ī alio ꝯsiderato Gal. v.
Nō efficiamī inanis gl'ie cupidi inuicē ꝓuocātes. inuicē inuidentes
Itē nō agit pperā. id ē. puerse bonū ī altero psequēdo. qd̄ ē magna
puersitas. ꝓu. iij. Noli ꝓhibere eū q̄ p̄t benefacere. si potes et ipe bñ
fac. Itē nō inflať de bono habito supbiendo. nec ꝯtra deū nec ꝓxi
mū. Multi em̄ ex bonis que habēt inflātur et dedignanť minoribus
loqui. Sap. iiij. Dirūpet deus illos infla os sine voce. Itē nō ē am
biciosa bona mūdi habendi. In multis em̄ nō ē caritas. qz multi dig
tates. honores et primatū ambiūt vehemēter. Cōtra quos ecc. vij.
Noli querē ab homīe ducatū. neq̄z a rege cathedrā honoris. Mul
ta em̄ picula sunt ibi. et multos piclitari vidim⁹. Itē nō querit que
sua sunt. scz repetendo p ꝯtentōz si fuerint ablata. Luc. vj. Qui au
fert q̄ tua sunt ne repetas scz iudicō ꝯtētioso. Hoc ē ꝯsiliū. Vel nō
querit q̄ sua sunt. i. ꝓpria bona et cōmoda. sz ꝯmuīa bona ꝓprijs an
teponit vt dicit aug. j. coꝝ. x. Nō querēs qd̄ mihi vtile ē. sz qd̄ mul
tis. Phil. ij. Nō que sua sunt singuli ꝯsiderātes. sz que alioꝝ. Itez nō
irritať scz vindictā appetēdo. qz nō hz īteri⁹ irā que ē appetit⁹ vindicte
Iac. j. Ira viri iusticiā dei nō opať. Sz caritas dei iusticiam operatur

et ideo nō irascit neq; irritat·et si habeat aliqn̄ aliquā aī ꝯmotionez
Et si obijciat q ipe deꝰ irritat·ezech·xxviij·Irritauerūt me et nolue:
runt me audire·g multomagis caritas creata· Dicēdū ē q irritatō
que ē ꝯmotio aī ad vindictā hec nō cadit in deū nec ī caritatē·et de
hac loquit hic·Irritatio vero q̄ est inflictio pene vlciscētis pctm̄ si:
ne aīmi ꝯmotōe·hec ē in deo et in habētib; caritatē·de qua nō loqt
hic·Itē nō cogitat malū scz cū ꝯsensu deliberato Esa·j·Auferte ma:
lum cogitatōnū vrāꝝ ab oculis meis Itē nō gaudz sup iniq̄tate·s·
qn̄ videt inimicum ruere vel aliqd iniquū facere·pu·xxiiij·Cū ceci:
derit inimicꝰ tuus ne ꝯgaudeas·et ī ruina alteriꝰ ne exultet cor tuū
Hoc est em̄ dyabolicū valde Caritas autē dyabolica nō est Ecc·xix·
Qui gaudz sup iniq̄tate deuorabit Itē cōgaudz veritati·scz p̄dicate
vel p opera mōstrate·j·ioh·Maiorē hoꝝ nō habeo grām q̄z vt filios
meos audiā ī veritate ambulātes Itē om̄ia suffert·id ē cū veritatez
ꝯgnouerit opa virtutū que sunt ardua et difficilia viriliter portat
sic iob·jac·v· Sufferentiā iob audistis Itē om̄ia credit scz q̄ veritas
dicit sic abraā Gen·xv·Credidit abraā deo et reputatū est ei ad iu:
sticiā·Et nota q nō dicit om̄ib; credit·qr·j·ioh·iiij·dicit·Nolite om̄i
spūi credere Ecc·xix·Qui cito credit leuis ē corde·Sen·Vtrūq; vici
um est et in oīb; credere et nulli Itē om̄ia sperat q̄ deꝰ ꝓmittit qr
oīpotentē nō dubitat·job·xiij·Et si occiderit me in ipo sperabo Itē
om̄ia sustinet p longanimitatē expectādo·sciēs q summa bonitas
nō auertit a bona volūtate Ecc·ij·Cōiungere deo scz p caritatē et su
stine·s·longanimit expectādo vt crescat ī nouissimo vita tua ¶ Itē H
nota drn̄tiam ex dictis int pati·sufferre·et sustinere·Pati em̄ ꝓprie
est respectu mali pene illate·Sufferre vo est respectu difficultatis ī
agendo bonū Sustinere vo est respectu boni dilati·Est g caritas
Primo patiens·ꝯtra impatiētes·Secūdo benigna·ꝯtra inimicos·
Tercio nō emulat·ꝯtra inuidos·Quarto nō agit pperam·ꝯtra pu
sos·Quīto nō inflat·ꝯtra supbos Sexto nō est ambicōsa·ꝯtra cupi
dos·Septimo nō querit q̄ sua sunt·ꝯtra auaros·Octauo nō irritat
ꝯtra iracūdos·Nono nō cogitat malū·ꝯtra versutos·Decīo non
gaudet sup iniq̄tate·ꝯtra dyabolicos·Vndecimo ꝯgaudet veritati
ꝯtra mendaces·Duodecimo om̄ia suffert·ꝯtra imbecilles·Tredeci
mo oīa credit·cōtra infideles·Quartodecīo om̄ia sperat·contra de:
sperantes·Quintodecīo om̄ia sustinet cōtra festinos et ꝓperos·Et
sic patet secūdū ¶ Tercio on̄dit q in futura vita om̄es virtutes et
dona euacuata cessabunt·caritas aūt nunq̄z excidet·sed pficietur et
pfecta ieternū manebit·Ex q̄ magna caritatis excellētia dmōstrat
Et facit tria·Primo enim dicit q caritas non excidit·sed alia dona

excidunt·secūdo ꝓbat ꝙ alia dona excidant ꝑ rōnem·ibi·Ex ꝑte em̄
cognoscim⁹·Tercio idē ꝓbat ꝑ duo exempla ibi·Cū essem ꝑuulus
Dicit ḡ·Caritas nunq̄z excidit·ꝫ manet in patria·q̄zuis quātum
ad aliqua scz quātū ad actus exteriores et laboriosos excidat·quan
tū em̄ ad interiores semꝑ manet·Nō excidet ḡ ī futuro·ꝫ magis au
gebit̄·nec etiā excidit in p̄nti·et si aliqn̄ refrigescat·Math·xxiiij·Re
frigescet caritas multoꝝ·Attēde tn̄ ꝙ veꝝ ē ꝙ ꝟm substantiā suaez
eadē caritas que ē hic manebit etiā in futuro quātū in se ē·ab hn̄te
tn̄ p̄t abijci si voluerit·et si datur ei nō posse velle ꝑmanebit·Hiere·
xxxj·In caritate ꝑpetua dilexi te ideo attraxi te miserans·ꝓuerbioꝝ
xviij·Omni tempore diligit qui amicus est·id est qui in caritate di
ligit habet quo potest si vult·omni tempore diligere·quia habz ca
ritatem Caritas ergo nunq̄z excidet Omnia vero alia dona cessa
bunt siue sint ꝓphetie que sunt cognitōnes de futuris que omnino
euacuabūt̄·qꝛ totū ibi erit p̄ns et ꝑmanēs·siue sint lingue·id ē do
na loquēdi varijs linguis que ibi cessabūt qꝛ vnica lingua scz lingua
dei om̄es loquētur Esa·liiij·Donam vniuersos filios tuos doctos
a dn̄o·Siue sit scīa·que ē ꝑ speculū creature et ꝑ cognitōz causaruz
creaturaꝝ·que destruet̄ qꝛ ꝑ verissimā et intimā oim cām om̄ia co
gnoscent̄ Apoc·xxij·Nō egebūt luīe lucerne·qm̄ de⁹ dn̄s illuīabit
eos Quō āt et quātū ad quid scīa destruet̄ magna questio ē De
inde cum d cit·ex ꝑte em̄ cognoscim⁹ ꝓbat ꝑ rōem ꝙ p̄dicta dona
scīe et ꝓphetie debeāt cessare·Et est rō talis·Om̄e qd̄ est imꝑfectū
aduenīente gloria cessabit·ꝫ p̄dicta imꝑfectōz habēt·ḡ cessabūt·Et
hoc est quod dicit·Ex parte em̄ cognoscimus·et ex parte prophe
tamus·id est ideo euacuabuntur predicta qꝛ ex parte·id est imꝑfe
cte cognoscimus et ex parte·id est imperfecte prohpetam⁹·Et quā
tum ad scīam aptum est·qꝛ intellectu infirmo cognoscimus qui se
habz ad maīfestissima nature·vt ocul⁹ noctue ad lucē solis·vt di cit
ph̄us·Vnde sic̄ oculus īfirm⁹ videt circulū circa candelā accēsaz q̄ nō
est ibi·sed inordinatus humor qui est in oculo facit sic apparere Sic
intellect⁹ multa credit se videre ī creatura que ibi nō sunt·Tre·iiij·
Cōtenebrati sunt oculi nostri·Item cognoscim⁹ medio tenebroso·s·
ꝑ creaturā Iob·xxxvij·Nos quippe iuoluimur tenebris·De ꝓphe
tia etiā similiter patet Ipi em̄ ꝓphete imꝑfecte cognoscebāt ꝑ eni
gmata scz et figuras Vn̄ helise⁹ q̄ fuit eximius ꝓphetaꝝ ignorauit
etiā mortē filij sunamitis·vt patz·iiij·re·iiij·Sic ḡ pz ꝙ ista imꝑfe
ctionē ꝯtinent·Sed cū venerit qd̄ ꝑfectū est qd̄ erit ī gloria·qꝛ ibi
erunt om̄ia ꝯsummata·euacuabit̄ qd̄ ex ꝑte est·id est exilitas ꝯgni
tōnis et imꝑfectio que ē hic in scīa et ꝓphetia tollet̄·qꝛ ꝑficiet̄·sic tolli

tur lumē candele aduenīēte lumīe solis. Et multomagis euacuabit̄
donum lingue. Deinde cū dicit. Cum essem puulus. idem ꝓbat p
exēplum Et attende ꝙ in puulo est duplex impfectio scz loquele et
scientie duplicis scz diuinoꝝ et hūanoꝝ Et ideo dicit. Cū essem puu
lus loq̄bar vt puulus sapiebaz vt puulus scz de diuīs et de his que
nouerūt qui habēt donū ꝓphetie. cogitabā vt puulus de istis terre:
nis. Qn̄ aūt factꝰ sum vir. id ē etatis pfecte. euacuaui. id ē deposui et
dimisi. que erāt paruuli. et sic dimisi loq̄ puerile et hoc respicit donū
liguaꝝ. sapere puerile et hoc respicit donū ꝓphetie. dimisi etiā co:
gitare puerile. et hoc respicit donū scīe. qꝛ vt dicit̄ esa. lxv. Puer cen:
tū ānoꝝ morietur. Et sic quātū ad tria q̄ dixit posuit exemplū. Simili:
ter erit in patria. qꝛ hec tria ad pfectōz transibūt. et sic euacuabunt̄
Deinde cū dicit. Videmꝰ aūt nūc per speculū ꝛc. ꝓbat idē per aliud
exemplū scz per sil̄itudinē sumptā a modo vidēdi et ꝯgnoscēdi. q̄ ē
iperfectōis Dicit g̊. Videmꝰ nūc per speculū Quasi dicat Benedico
ꝙ scīa et ꝓphetia imperfectōz habent. et ideo debent in patria eua:
cuari. qd̄ pz ex modo cognosendi. qꝛ nūc in via videmꝰ deū et diuīa
per speculū rōnalis creature que ē dei imago. et videmꝰ etiā in eni:
gmate. i. in vestigio et in creatura irrōnali in qua deꝰ et diuīa vidē
tur magis obscure. Est em̄ enigma obscura allegoria. vel obscura si
militudo. Obscurus em̄ sermo et mirādus est enigma. vt est illud
Patrē ꝓgenies occidit matris in aluo. Quā genuit mater genera:
uit filia patrē. Ysidorꝰ vero dicit ꝙ enigma ē questio obscura q̄ dif
ficile ītelligit̄. nisi aperiat̄. vt est illud iudic̄. xiiij. De ꝯmedēte exiuit
cibus. Vn̄ de moyse qui videbat deū in subiecta rōali creatura et n̄
irrōnali dicitur numeri. xij. Ore ad os loquor ei et palam et nō per
enigmata et figuras. Sicut dictum fuit ezechieli. Fili hominis pro
pone enigma et narra parabolam. Et nota ꝙ triplex est speculū per
quod in vita ista cognoscimus. Primū est nobilissimum et clarissi
mum scz filius dei incarnatus. Sap̄. vij. Candor est lucis eterne et
speculum sine macula dei maiestatis Hoc speculū a iudeis fuit ꝯspu
tum vt in eo clarius viderem⁹. et fuit affixū cruci vt ī eo cordis no
stri maculas intueremur et abstergēmus Secūdum speculum est
sacra scriptura Iac̄. j. Si quis perspexerit in lege perfecte libertatis
sicut in speculo. Et ibidem. Si quis auditor est verbi et nō factor h̄
comparabitur viro consideranti vultum natiuitatis sue in speculo
Tercium est speculum rationalis creature. Et sic accipit̄ hic. Vnde
dyonisius dicit ꝙ angelus est speculum clarissimum. Sequit̄. Tunc
autem scilicz in gloria videbimꝰ facie scz nostra ordinata ad faciem
ip̄ius dei. i. p̄ntialiter et manifeste. j. ioh̄. iij. Cum autem apparuerit

similes ei erim⁹·qm̄ videbimus eū sicuti est·Esa·iij·Oculo ad oculū
videbūt·Et ī hac ꝯgnitōe om̄ia pfecte ꝯgnoscem⁹·et p ꝯsequens
om̄is impfectio ꝯgnitōis tollet·Nunc cognosco ex pte·Hic quasi
adaptat et explanat qd̄ dixerat de cognitōe obscura et manifesta d·
Nunc·id est·in pn̄ti vita cognosco ex pte·id ē obscure et impfecte
totū em̄ velatū ē·Vn̄ esa·vj·dicit·q seraphin duab⁹ alis velabāt faciē
dei·et duab⁹ pedes eius·et duab⁹ volabāt·Et h̄ ē cognoscere p spe-
culum ī enigmate·Tūc aūt scz ī gl'ia cognoscā sic et ꝯgnit⁹ sum scz
a deo plene et pfecte·qꝛ eodē medio cognoscā deū quō ip̄e me co-
gnoscit scz p essentiā dei·Et h̄ ē videre facie ad faciē Intellige tn̄ q p
hoc nō intedit ꝯcludere equalitatē in ꝯgnoscēdo·De⁹ em̄ in infini-
tū limpidi⁹ me cognoscit q̄z ego possim ip̄m cognoscē etiā in patria
sed notat p hoc medij cognoscēdi identitatē·qꝛ idem erit mediū scz
essentia diuīa Et sic patet terciū ¶Quarto excellentiā et maioritatē
caritatis quasi ꝯcludendo subinfert d·Nūc aūt·id ē in vita presenti
manent tria hec scz fides·spes·et caritas·Fides qua deū credimus·
spes qua bonū eternū qd̄ est ip̄e deus speram⁹·et caritas qua ip̄m
sup om̄ia diligim⁹ et amam⁹ Et hec tria sunt maiora om̄ib⁹ virtuti-
bus et donis Vn̄ vocant virtutes diuīe·qꝛ ꝯiungūt aīam deo·Sz
caritas est maior his duab⁹ scz fide et spe·g̊ est maior om̄ib⁹ alijs·
Si autez plura vis dicere de excellentia caritatis· require infra do·
xiij·post trinit·ī secūdo mēbro de euāgelio Et sic pz q̄rtū ¶In fine
nota q septē puerilia euacuare debem⁹·Prīo debem⁹ euacuare lo-
qui puerile·id ē sine p̄meditatōne Pueri em̄ loquūt q̄dq̄d in os ve-
nerit·Canus vero vir circūspecte et cū p̄meditatōe loquit·Vn̄ de
viro pfecto in p̄s·dicit·Lingua ei⁹ loquit iudiciū·id ē examiatā sen-
tentiā· ¶Secūdo debem⁹ euacuare sape puerile·i·vt nō sim⁹ sapiē-
tes circa pua·vt pueri circa nuces et monetā plumbeā et huiōi vilia
et circa maxīa insipiētes·sicut illi q̄ circa tpalia q̄ sunt pua bona sunt
valde prudētes et circa virtutes et dona valde insipiētes·j·cor·xiiij
Nolite pueri effici sensib⁹·s̄z malicia puuli estote·Talis em̄ est sapia
t̄rena aīalis dyabolica·vt dicit iac·iiij ¶Tercio euacuare debem⁹ co-
gitare puerile·qd̄ est solū de p̄sentib⁹ vt nō solū de p̄senti vita·s̄z de
futura cogitem⁹ et necessaria p̄parem⁹ vt in ppetuū ibi honorifice
viuam⁹ De q̄ habem⁹ exēpluz de formica pū·vj·Vade ad for·o pig
et ꝯside·v·e·et di·sa·q̄ cū n̄·ha·du·nec precep·nec prin·pat in est·ci·s·
¶Quarto euacuare debem⁹ īmūdicias pueriles·q̄ sedēt ī luto et de-
turpant vestimēta sua·Sic peccatores vestē virtutū nuptialē q̄ di-
gnū facit hoīem nuptijs eterni regis·quā de⁹ eis ꝯtulit ī baptismo
p lutū pctōꝝ t̄hūt·et dig'tatē regiā q̄ filij eterni regis sūt·n̄ venerātes

stant in ꝓstibulis et tabernis et ad extorquendas vsuras. Tytū. j.
Infidelibꝫ nihil est mūdū. ꝫ coinq̄nate sunt vie eoꝝ et mens et ꝯscia
¶ Quito euacuare debemꝰ puerilē mutabilitatē. q̄ tota die mouēt̄ et
mutant̄. Sic multi vna die vadūt ꝑ viā que ducit ad celū. et altera ꝑ
viam inferni Vna die edificāt. et altera die destruūt. sic pueri q̄ faci:
unt domūculas. Ecc. xxxiiij. Vnꝰ edificans. et alter destruēs. q̄d pro:
dest illis labor. In eodē. xxvij. Hō sctūs ni sapīa sua manet sicut sol.
Nā stultus vt luna mutat̄ ¶ Sexto euacuare debemꝰ tīorē puerilē
Solent em̄ pueri multū timere hoīes laruatos. Leuia em̄ magis ti
ment q̄ꝫ grauia ꝑicula. Sic pctōres habent timorē mūdanū. et non
diuinū. qꝛ magis timēt ꝑdere denariū q̄ꝫ celū. Magis timent hoīes
q̄ꝫ deū. Magis statutū ciuitatis q̄ꝫ euāgeliū. Magis penas tꝑales
q̄ꝫ eternas Sen̄. Autoritatē habemꝰ. ꝫ sonū et vitā pueroꝝ. nec pue
roꝝ tm̄. sed etiā infantiū Hi leuia et hi fortia formidāt. nos vo vtra
q̄ꝫ ¶ Septīo euacuare debemꝰ amorē et ꝯcupiscentiā puerilē Solēt
em̄ pueri ꝯcupiscere queq̄ꝫ pulcra. nec attēdūt vtꝝ sint nociua. Sic
pctōres oīa q̄ vidēt domos et agros et pulcras mlieres cupiūt. et
nō ꝯsiderāt q̄ꝫ hec mūdana bona multis sunt occasio damnationis
eterne Et sic patet totum de epistola.

¶ Dominica prima quadragesime de euangelio sermo. xxxii.

Ductus est iesus ī desertū a spū. Math. iiij. Ieiuniū christi
est exēplum et forma nrī ieiunij. qꝛ om̄is christi actō nrā
ē instructō Ioh. xiij. Exēplū eī de. vo. vt q̄ꝫad. e. fe. et. v.
fa. Et ideo prima die solēni nrī ieiunij scꝫ prima dn̄ica q̄:
dragesime in eccl'ia recitat̄ vt fideles ī eo ꝯspiciāt quantū et qūo de
beant ieiunare. Circa qd̄ ieiuniū quattuor principalit̄ in hoc euāge:
lio describūt̄. Primū est ip̄ius christi ieiuniū cū suis p̄ambulis. qd̄
pegit. ī pricipio euāgelij. Secūdū ē pugna quā post ieiuniū habuit
ibi. Et accedēs temp. d. ei. fi. fi. d. es. ꝛc. Terciū est victoria quā in pu
gna obtinuit. ibi. Tūc reliquit eū dyabolꝰ. Quartū est corona quaꝫ
ex victoria meruit. ibi. Et ecce angeli ac. et mīs. ei. ¶ Primo ḡ poīt
christi ieiuniū cū suis p̄ambulis et iō circa primū duo ponūt̄. Pri:
mo em̄ ip̄a p̄ambula christi ieiunij narrant̄. Secūdo ip̄iꝰ christi ieiu
niū subinfert̄. ibi. Et cū ieiu. ꝛc. Preambula aūt sunt q̄ttuor scꝫ dies
in qua ieiunare īcepit. locus vbi ieiunauit. mouēs qd̄ eū ad ieiunan
dū mouit. et finis quē in ieiunādo habuit. ¶ Primo ḡ ponit̄ tꝑus
et dies quo christꝰ ieiunare īcepit. qꝛ statim post baptismū eodem
die quo baptisatus est et spiritussanctus super eum in specie colū:
be descendit. intrauit desertū ad ieiunandū et orādum. quod patet

ex euāgelij originali·vbi dicit Tūc duc·ē ie·in des·id est·statim eo
baptisato·scilicz in die ephie·et ideo ī illa die·xl·iniciat·vbi dat saluta
re exēplū·vt q̄ vult ī ieiunio xp̄m imitari dz prīo baptisari baptismo
spūs et lacrimarū p verā ꝯtritōz et ꝯfessionē·vt recipiat spm̄sanctū
in cui⁹ robore possit vicia et demonia expugnare·Phil·iiij·Omnia
possum ī eo q̄ me ꝯfortat Alias nullo mō posset·Et inde ē q̄ pecca-
tores ieiunātes ita peccāt in·xl·sic prīo·qr spm̄sanctū non recipiunt
cui⁹ virtute possint dyabolo et peccatis resistere Et ḡ q̄libet debz in
prīcipio quadragesime ꝯfiteri et lauari·et spm̄sanctū recipere·qr ta-
le ieiuniū nō solū hz virtutē resistendi peccatis·sz etiā quātū ad me-
ritū valet ī cētuplo pl⁹ q̄z si de mortali ꝯscia habeat Meret ei vitā et
nā·Propterea dicit esa·j·Lauami mū·es·auf·ma·co·ve·ab·oc·m·Mul-
ti lauant man⁹ suas solū post ꝯmestionē vt illi q̄ ī fine q̄dragesime
post ieiuniū ꝯfitētur·in tpale eternū premiū ꝯmutātes·Sz sic nobi-
les lauem⁹ añ et post man⁹·¶Secūdo ponit locus vbi xp̄us ieiu-
nauit·qr ī deserto·Desertū em̄ dicit a desertōe oīs boni corpalis·qr
nec delicata cibaria·nec iocūda societas·nec suaues melodie·nec deli-
cie alique sunt ibi·Per qd signat q̄ ieiuniū nr̄m dz esse a delicijs se-
patū·Et ideo eccl'ia ordinauit q̄ cibaria delectātia vt carnes oua et
caseus·ī hoc ieiunio penit⁹ nō gustent·Sūt aūt multi q̄ ita deliciose
et tm̄ ꝯmedunt qn̄ ieiunāt q̄ nullā austeritatē vel penā sustinēt ī ie-
iunādo·qui licz quātū ad culpā vitandā mādatū eccl'ie seruēt·tn̄ quā-
tū ad meritū et satisfactōz sunt quasi reputādi nō ieiunare·Psido·
Spernit ieiuniū qd delicijs ꝯpensat·Cui⁹ rō est·qr ieiuniū indicit
vt caro domet et puiatur et spūi subijciat·et vt carnis vicijs et ꝯcu-
piscētijs facili⁹ resistat·Qd totū euacuat p illos q̄ sic ieiunāt·Et ideo
nō seruāt p̄ceptū de ieiunio quātū ad intētionē legislatoris·qd dn̄s
reputat quasi nō factū·Zach·vij·Cū ieiunaretis nunq̄d ieiunium
ieiunastis mihi·quasi d·non·Tale est ieiuniū saracenorū qui omnia
sua bona ꝯmestibilia seruāt et ꝯmedūt ī sua execrabili q̄dragesima
Carissimi differre debz ieiuniū christianorū a ieiunio saracenorū Itē
sic desertū a desertōe nomiat·ita hō ī hoc sacro ieiunio debz desere-
re vicia et peccata Esa·lviij·Hoc ē ieiuniū qd elegi·dissolue colliga-
tōnes impietatis·solue fasciculos deprimētes Qr vt dicit hieronim⁹
q̄ ieiunāt et praua agūt demōes imitant Debz em̄ hō deserere mū-
dū ī hoc sacro ieiunio quātū p̄t·Qr vt dicit·j·ioh·v·Totus mun·in
mal·positus est·Esa·lij·Exite de medio eius popule meus et ne par-
ticipes sitis inquinatōnis·Carissimi deseramus in h̄ sacro ieiunio
mundū et peccata·et faciam⁹ cū deo pacē·et si nō pacē·treugā tamē
aliquā ꝯponamus·vt nō eum ī hoc sacro tpe īpugnem⁹·qr durum

nobis esse deberet semp ꝺtra stimulū calcitrare· Timēdū est valde ne deꝰ nobis irascaꝫ·qꝛ ei non est q̄ possit resistere· Iob·ix· Deꝰ cuiꝰ ire resistere nemo p̄t·et sub quo curuanꝫ q̄ portāt orbē· Quāuis em̄ deus sit valde dulcis·tñ si irascit ē valde fortis· Accetū em̄ qđ fit ex dulci vmo magis ē potēs q̄ qđ fit ex labꝛo sco· Heb·x· Horrendū ē incidere ī manꝰ dei vuētis Tercō pomꝫ mouēs qđ chꝛistū ad ie unandū mouit·qꝛ ducꝫ a spūsctō vt dicit gre· Spūssanctꝰ ḡ eum mouit· Vñ aliꝰ euāgelista dicit· Expulit eū spūs ī desertū · Marc·j· Vbi nota q ypocrita q̄ ducit ad ieunandū·et auarꝰ qui ducit ab a uaricia·et qui nō habꝫ quid ꝺmedat·libenꝫ em̄ ꝺmederet si haberet et qui nō habet appetitū ꝺmedēdi et de hoc dolet·et qui ieunat ꝓp ter infirmitatē vt sanēꝫ·et qui ieunat vt postea melioꝰ ꝺmedat vt gulosus·omēs isti nō ducūꝫ ad ieunīū a spūsancto· Et ideo omēs tales nō remunerant a spūsancto·ꝫ ab eo ꝓpter qđ ieunauerunt re munerati sunt· Matb·j· Amē dico vobis re·mer·s· Carissimi nō simꝰ de numero taliū·ꝫ moueat nos spūsctus Quarto pomꝫ finis ꝓpt quē chꝛistꝰ desertū ad ieunandū intrauit·qꝛ vt temptareꝫ a dyabo lo· Xp̄us em̄ venit vt gigas hūane nature·et ideo sponte iuit ad cā pū seu locū certaminis vt cū dyabolo certamē singulare iniret·vt qui omēs vicerat vinceꝛeꝫ a solo·et p xp̄m victoꝛē omēs ab eius ptāte liberareꝫ·ad regnū finaliter trāsituri· Colꝫ·j· Qui eripuit nos ꝺ po testate tenebꝛaꝝ·id ē·demonū et trāstulit in regnū filij dilectōnis suę Vnde cātamꝰ· Caput ꝺraconis saluatoꝛ ꝺtriuit·ab eiꝰ ptāte nos omēs eripuit· Et ꝫ ē qđ xp̄us oñdit lucē·xj·d· Cū fortis ar·cus· atri·s· in pa·sunt omnia·q̄ pos·si aut foꝛ·eo·supue·ui·e·uni·ar·eiꝰ auf·in quib ꝫ·et spo·ei·distri· Et attende qꝛ ī ꝫ chꝛistū imitari velle nō debe: Et m̄ vt sꝫ a dyabolo velimꝰ tēptari· qui noi petimus quotidie ꝺ· Et ne nos indu·in temp · Matb·vj· Quāuis em̄ tēptari et nō supari dignū sit coꝛona·tñ temptari velle p̄sumptuosuꝫ est·misi q̄s ut chꝛi stus esset de victoꝛia certus·q̄ erat firmatꝰ in bono nec poterat vin ci· Sic̄ status epalis est pfectꝰ·tamē velle episcopari est p̄sumptuo sum nisi cū adiectōne·velle bene se habere sicut dic̄ apl̄us·j· Thi·iij· Qui epatū desiderat bonū opus desiderat· Oportꝫ aūt epm mode stū esse ꝛc· Sꝫ illud vt teneꝫ ꝺsecutiue q̄ ad nos· qꝛ qñ desertū pñie intramus hoc ꝺseq̄mur·qꝛ tūc a dyabolo maxime tēptamur· Ecc̄·ij· Fili accedens ad seruitutē dei sta in iusticia et timoꝛe et p̄para aī mam tuaꝫ ad temptationem· Qꝛ vt dic̄ gre· Illos pulsare negligit quos quieto iure possidere se sentit· Hic cadit exemplum illius qui vidit ī ciuitate solū duos demōes·et supra monasteriū multa milia Et sic patent pambula ieunij chꝛisti Secundo pomꝫ ip̄us chꝛisti

ieiuniū qd̄ pegit·qꝛ cū ieiunasset·xl·diebꝫ·Vbi nota ꝙ ieiuniū est sa
tisfactoriū·ꝯseruatm̄·et meritoriū·Propt̄ primū ieiunāt peniten
tes·ꝓpter secūdū et terciū iusti et innocētes·q̄ nō habent satisfacere
sed indigēt cōseruari et mereri·Nullo aūt istoꝝ modoꝝ christus i
diguit ieiunare·Nō primo mō qꝛ peccatū nō fe·nec do·inuēt⁹ ē in
ore ip̄ius·vt dicit̄·j·pe·ij·Sil'r nec secūdo mō·cū ꝯseruari nō indige
ret·cum essꝫ ꝯfirmatus in bono imo ip̄e alios ꝯfirmabat·Nec ter
cio mō qꝛ mereri nō īdigebat cū ab instanti sue ꝯceptōnis fuit infi
niti meriti et p̄m ij·eo ꝙ eius aīma verbo erat vnita·et p ꝯsequēs
semp erat in gloria et beata·licꝫ quātū ad premiū accn̄tale meruit
resurrectōis gl'iam et iudex oīm fieri ſm hūanā naturā·Nā ꝓpt̄ ea
que passus ē meruit gl'iam resurrectōis·et superaltari ſm hūanaꝫ
naturā·Phil·ij·Humiliauit semetip̄m Et seq̄tur·Propt̄ qd̄ et deus
exaltauit illū et de·il·no·qd̄ est sup om·no·Ieiunauit g̊ solū ꝓpt̄ nos
vt nos ad ieiuniū īuitaret·Si em̄ ip̄e qui nō indigebat ieiunare ie
iunauit quātomagis nos qui multū indigem⁹ debem⁹ ieiunare Ie
iunauit etiā vt ieiunio autoritatē daret·Si em̄ ieiuniū esset solū ab
ecclesia institutū vilipēderet̄·et a discolis diceret̄·Quare christus n̄
Mieiunauit·si nos voluit ieiunare·Et sic pꝫ quare ieiunauit Sꝫ qua
re tāto tpe ieiunauit ad p̄ns sufficiat triplex rō·Pria est figuralis·
Scda ē ex pte nr̄i·Tercia ex pte dei·Ratio figuralis ē·qꝛ vt dic̄ bea
tus gre·Virt⁹ decalogi p quattuor libros sancti euāgelij custodit̄·
Denari⁹ aūt numer⁹ quater duct⁹ surgit in·xl·Tūc g̊ decalogi mā
data pficimus·cū quattuor libros sancti euāgelij custodim⁹·Virtus
aūt et pfectō pnie in custodia mandatoꝝ·et sancti euāgelij ꝯsistit
Iuxta illud math·xix·Si vis ad vitā ingredi serua mādata·Propte
rea christ⁹·xl·diebꝫ ieiunauit·vt daret ītelligi ꝙ p̄nia que in ieiunio
rep̄sentat̄·p quadragenariū numeꝝ pficit̄ et figurat̄·Propterea etiā
moyses et helyas·xl·diebꝫ ieiunauerūt Rō ex pte nr̄ā est·Quia vt
dicit gre·nos quoqꝫ in hoc mortali corpe ex q̄ttuor elemētis subsisti
mus p cui⁹ corpis voluptates p̄ceptis dn̄icis ꝯtraim⁹·que p deca
logū sunt accepta·Quia g̊ p carnis desideria que ex q̄ttuor elemētis
causant̄·decalogi p̄cepta ꝯtempsimus·q̄re dignū ē vt eandē carnem
q̄ter decies affligam⁹ Apoc̄·xviij·Quantū gl'i·se et in de·fu·tā·da·
il·tor·et luctū·Rō ex pte dei est qꝛ de⁹ voluit et semp vult ꝙ om̄ia
bona nr̄ā ab eo recognoscam⁹ tanq̄ꝫ feudarij feudū recognoscūt a
rege·Math·xviij·Sil'e est re·ce·ho·re·q̄ vo·ser·su·et tra·il·bo·sua·j·
coꝝ·iiij·Quid habes quod non accepisti·Et in huius recognitio
nem deus decimas et primicias mandauit sibi offerri·Inter alia
autem bona que a deo habemus est tempus·et ideo ut decimam

et primicias tpis deo offeram⁹ · xl · dieb⁹ ieiunare debem⁹ Nam · xxx
vij · dies sunt decima toti⁹ anni et aliquātulum plus · vt poti⁹ hō q̄z
deus decipiat̄ · Tres aūt dies ieiunij q̄ttuor tpm sp in q̄dragesima
veniūt qui ꝓ primicijs ꝯputant̄ · Duodecim em̄ dies ieiuniorꝝ q̄t
tuor tpm sm duodeci mēses ꝓ primicijs ꝯputant̄ · Nā primicia est
de triginta ptib⁹ vna Et ideo ꝓ quolibꝫ mēse vna die ieiunare debe
m⁹ vt p̄micias deo reddam⁹ · Tres g̊ dies q̄ttuor tpm q̄ semp ī qua
dragesima eueniūt adiuncti · xxxvij · faciūt · xl · Et ideo · xl · dieb⁹ ieiuna
uit vt oñderet ꝙ tm̄dem nos ieiunare debem⁹ · vt deo decimas et
primicias tpis offeram⁹ · Et ꝓpterea q̄ttuor p̄cedētes dies sunt addi
ti ad quadragesimā vt numer⁹ quadragenari⁹ sit ꝯpletus quē ieiu
nare debem⁹ · Et nota ꝙ in his om̄ib⁹ · xl · dieb⁹ nō est passus famē · ꝫ
in fine dierꝝ esurijt · Et h̄ ē qd̄ dicit Et cū ieiunassꝫ · xl · die · et · xl · n · esu ·
Qd̄ est ꝯtra multos · q̄ in ieiunio nullā famē sustinere volūt · sed in
media die statim ꝯmedunt dū famescūt · Et etiā addit noctes ne di
ceret̄ ꝯmedere in nocte · Q̄ aūt tot dieb⁹ ieiunare potuit diuītatis
fuit · et ꝙ postea esurijt hūanitatis fuit · Et sic pꝫ primū ¶ Scd̄o poīt I
pugnā quā christ⁹ post ieiuniū habuit · qꝛ acce · tēpta · Vbi nota ꝙ se
cundū gre · tota ista temptatō nō interi⁹ ꝫ exeteri⁹ fuit · Nos vero
ex corruptōe primorꝝ pentū nati et interius et exteri⁹ temptamur
Sed christ⁹ accepit carnē sine ꝯcupiscentia aliqua de statu primorꝝ
pentū ante pctm̄ · Vñ sic̄ primi pentes ab eodē temptatore scꝫ luci
fero solū exteri⁹ temptati fuerūt · sic et xp̄us · Idez g̊ tēptator fuit et
de eisdē vicijs tēptauit · et eodem modo · nisi ꝙ tūc intrauit serpētez
et p ip̄m loquebat̄ · mō aūt formauit vnū corpus hoīs de aere in q̊
loquebat̄ et videbat̄ homo · et venit ad christū in desertū qd̄ erat in
ter hiericho et hierusalē et habuit barbā ꝓlixam more iudeorꝝ · vul
tum dimissum in terrā et habitū religiosuꝫ · p̄tendebat em̄ exteri⁹ ma
gnā sanctitatē et in mō loquēdi magnā prudentiā · et quasi videba
tur ꝙ venisset ad eū visitādi cā · Et qꝛ astutus et callidus temptator
hoī pfecto deputat̄ ad pugnā · Xp̄us aūt et adam fuerūt pfectōres
hoīes qui vnq̄z fuerūt · Lucifer aūt qui p excellentiā temptator dicit̄
ab effectu suo om̄ib⁹ alijs demonib⁹ ē callidior et sagacior · Et iō cō
tra primū hoīem pugnauit et vicit · Et sil̄r ꝯtra christū pugnatur⁹
accessit quē nō vicit · sed ab eodē totalit̄ est deuict⁹ · Et attēde ꝙ de
mones cadētes de celo ad homīes expugnādū in hoc aere caligino
so parit̄ remāserūt · Et h̄ ē ꝙ h̄ d̄r Et accedēs tēptator · Tēptauit aūt
xp̄z d̄ trib⁹ d̄ q̄b⁹ p̄mos pētes tēptauit et oēs tēptat Nā p̄rios pen
tes p̄rio d̄ gula tēptauit dū pomū pulcrꝝ visu et delctābile ad vescē
dū oñdit Scd̄o d̄ supbia tēptauit dū eis dixit · eritis sic̄ dij Tercō d̄

auaricia temptauit·dum subiūxit sciētes bonū et malū· De auaricia
g̊ et cupiditate sciēdi tēptauit· Nā vt dicit gre·nō solū est cupiditas
ī appetitu habēdi tpalia·ꝫ etiā ī appetitu scie· Qꝛ de auaricia reꝝ eos
tēptare nō poterat cū ipi fuerint p deū bonoꝝ oīm mūdi meri do
mini ꝯstituti·vt pꝫ gen̄·j· De his tribꝫ sil'r dn̄m temptauit scꝫ gula
supbia siue vana gl'ia et auaricia reꝝ ¶ Prīo g̊ christū tēptauit de
gula dicēs· Si fi·d·es dic vt la·is·pa·fi· Gre· In pugna christi primo
ꝯtra gulā agit·qꝛ nisi pri⁹ hec refrenet frustra ꝯtra alia vicia labo
ratur· Est em̄ gula clausura portaꝝ siue porta castri·et ideo nisi ipa
bene firmet et custodiat om̄es inimici intrabūt·qꝛ ipa inimicis adi
tum pādit vt plient· Et attēde q̄ dyabol⁹ principalit experiri vole
bat an christ⁹ fili⁹ dei esset·et ideo ait·si fi·dei ꝛc· Habebat em̄ rōes
ꝓ et ꝯtra· Dum em̄ opa soli⁹ dei eum facere videbat credebat eum
esse deū·ꝫ dum hūana faciebat·credebat eum esse hoīem· Qꝛ si sciuis
set eum fuisse filiū dei et p eius mortē principatū mūdi sibi p eū au
ferri·nunq̄ꝫ temptasset eū·nec ꝓcurassꝫ euꝫ crucifigi· vt aug· dicit·j·
coꝝ ij· Si em̄ cognouissent nunq̄ꝫ dn̄m gl'ie crucifixissent·i·crucifigi
ꝓcurassent· Sed xp̄us ita sapient rn̄dit q̄ semp in dubitatōe eū reli
quit d· Nō in so·pa·ui·hō·ꝛc· Quasi d· Si ꝯpateris mihi poti⁹ debe
res ꝯpati aīe q̄ꝫ corpi tanq̄ꝫ meliori·et psuadere mihi·cibū aīe·qui ē
verbū dei·qd̄ hꝫ aīam illuīare·p̄s· Lucerna pe·m·v·t· Habꝫ aīam sa
nare·p̄s· Misit v·s·et sa·e· Sap̄·xvj· Neq̄ꝫ herba neq̄ꝫ malagma·id ē
emplastꝝ sanauit eos·ꝫ sermo tu⁹ dn̄e q̄ sanat vniuersa· Habꝫ aīam
debilitatā sustētare·p̄s· Panis·id ē verbuꝫ dei·coꝛ homīs ꝯfirmat·
Habꝫ aīam pollutā mūdare· Ioh̄·xiij· Iam vos mūdi estis ꝓpter ser
monē quē locut⁹ sum vobis· Habꝫ aīaꝫ īpugnatā defendē et libera
re· Eph̄·v· Galeam salutis assumite·et gladiū spūs qd̄ ē verbū dei·
Heb̄·iiij· Viu⁹ ē ꝫmo dei et efficax et penetbilioꝛ oī gladio ancipiti·
Hꝫ aīaꝫ letificare Luc̄·j· Exq̄ fc̄·ē v·sa·t·i·au·m·exul·inf·in·v·m· Et hꝫ
aīaꝫ btificare Luc̄·xj· Beati q̄ audiūt vbū dei et cus·il· Ergo si vbū di
ꝯferat tot bona·ꝫ debuisti misti psuadē·ꝛ nō cibū q̄ pit Ioh̄·vj· O
peramī n̄ cibū q̄ pit·ꝫ q̄ pmanꝫ ī vitā etnā Vl' q̄i dicat Ali⁹ ē mod⁹
viuēdi q̄ꝫ p cibū materialē Nā moyses ī colloq̄o diuīo xl·diebꝫ·et xl
noctibꝫ sil'r ieiunauit·vtꝫ exo·xxxiiij·et iō sine pane possuꝫ viuē ꝯtē
plādo deū ¶ Scd̄o tēptauit eū de vana gl'ia cū eū ī sctām ciuitatē
assumpsit scꝫ hꝛl'm sup̄ pīnaculū tēpli statuēs· Sꝫ nūq̄d videbat dya
bol⁹ eū deportās Rn̄sio· Credbat demō videri ꝫ xp̄s sic agebat q̄ a
nemīe videbat Et sic dic gg· Nō ē miꝝ si xp̄s a dyabolo se pōtari p
misit cuꝫ a mēbris suis ipe se pmisit crucifigi· Nōne mēbꝝ dyaboli
fuit pylat⁹ et iudei crucifigētes·imo totaliter dyabolici et dyabolo

peiores fuerunt. Statuit ergo ipsum supra pinnaculum templi ubi leuitici
stabant ad legem populum docendum. Quoddam repagulum fuerat ad modum
pulpiti predicatorum in facie templi in alto consistens. Et ait illi. Si filius dei
es mitte te deorsum. Et hec secure potes facere. Quia scrip. est in ps. quoniam
deus mandabit an. s. de te. ut cus. te ne forte offen. ad la. pe. t. Duo intende
bat dyabolus. Quia si misisset se et non lesisset se. temptasset eum de vana
gloria. Si autem fuisset lesus temptasset eum de murmure et impatientia
sicut ianulum monachum quem dyabolus trahens in sporta per ecclesiam dicens
eum ad paradisum velle ducere. dum esset prope tectum proiecit ad terram. Et
per hoc expiri volebat an esset filius dei. Sed xpus non fecit quod dyabo-
lus intendebat. et ita caute respondit quod semper eum in dubitatione reliquit
Et sicut dyabolus allegabat scripturas. ita christus respondebat per scri-
pturas d. Scriptum est deut. vj. Non temptabis dominum deum tuum. Tempta
re deum est quando homo per virtutem a deo sibi datam potest se tueri et conser
uare salutem et vitam suam. et ipse non vult ea uti. sed committit se fortune
et prouidentie dei dicens. Adiuuet me deus si vult. Quod apostolus prohibet
dicens. j. cor. x. Neque temptaueritis deum sicut quidam eorum. et a serpentibus
perierunt. Contra quod apostolus dat nobis exemplum in multis. ut quando ap-
pellauit ad cesarem in iudea. ut patet act. xxv. Et quando damasci se fecit
de muro deponi in sporta ut euaderet manus inimicorum. ut patet. j. cor.
xj. Et quando in grecia dixit se ciuem romanum. act. xxiij. ut non flagellaretur
Et quando asseruit se phariseum. propter quod pharisei rixati sunt cum saduceis.
et paulus euasit. ut patet act. xxiij. Stulte ergo loquuntur qui dicunt quod omnia sunt per
destinata et de necessitate eueniunt. Multa enim potest homo precauere. et multa
potest facere et dimittere. Eccl. xv. Deus ab initio constituit hominem et reliquit
eum in manu consilij sui. In eodem. xv. Ante hominem vita et mors. appo
sui tibi ignem et aquam. ad quodcunque volueris porrige manum tuam. Ter
cio temptauit eum ex auaricia. cum duxit eum in montem excelsum et ostendit
dit ei omnia regna mundi et gloriam eorum. d. Hec omnia tibi dabo si cad.
ad. m. In quo mentiebatur. sicut mendax est et pater eius. quia nec regna
nec eorum gloria eius erant nec poterat elargiri. Et attende quod adorari
dyabolus petit tanquam superbus et gloriam dei sibi vsurpare desiderans
quia superbia eorum semper ascendit ut dicitur in ps. Omnes ergo qui ab hominibus gloriam
desiderant et honorem imitantur dyabolum Sap. ij. Imitantur autem illum qui sunt ex
parte illius. Et nota quod malefici et diuini et sortilegi et multi tales offen-
dunt deum. quia honorem deo debitum dyabolo impendunt. dum aliquas obseruan
tias faciunt et per eum et ab eo aliquid volunt habere et scire. Et ideo
omnes tales mandauit deus in veteri testamento occidi. Exodi. vi-
cesimosecundo. Maleficos et diuinos non patiaris viuere. Quia
quod honor soli deo debitus dyabolo conferatur. nullo modo tolerare

debem⁹. Et ideo christ⁹ in oib⁹ temptatōib⁹ alijs dyabolū patiēter
sustinuit. verbū ꝑ verbo reddēdo. Hoc aūt qd̄ in dei iniuriā verte-
batur noluit sustinere. sed dixit. Vade sathanas. Dn̄m deū t. adora-
et illi soli serui. id ē talis cultus et reuerētia soli creatori et nulli crea-
ture debet ab hoib⁹ exhiberi. Quia dicit chris. In ꝓprijs iniurijs pa-
tientē esse laudabile est. Iniurias aūt dei dissimulare nimis ē impiū
Hic possent multa dici de homib⁹ qui aliud q̄z deū adorāt et colunt
Qr aliqui diuitias. aliq̄ honores. aliq̄ filios et homies terrenos. aliq̄
corp⁹ ꝓpriū quoꝝ deus vent̄ est. vt dicit apl̄us phil̄. iij. Quia vt di-
cit aug̃. Illud ab homie colitur qd̄ p̄ ceteris diligit̄. Sz hec om̄ia di-
mittant̄ ad p̄sens in posteꝝ reseruāda. Et sic pz s̄m. ¶ Tercio ponit̄
victoria quā christ⁹ ex pugna habuit. qr tūc reliquit eum dyabolus
tanq̄z victus et ꝯfusus. Sz tanq̄z iuerecūd⁹ et infrunit⁹ i morte xp̄i
redijt et stetit supra brachiū crucis si posset in eo aliqd̄ malū ꝯspicē
vt dicit aug̃. Et attēde q̄ sup hoc sunt multe opiniones scz an dya-
bolus q̄ pfecte ab homie de aliquo vicō vincit̄. possit eum amplius
de eode vicio vel de alio tēptare. vel statim accedat alius dyabolus
ad temptandū. et an dyabol⁹ ab homie vict⁹ statim descēdat ad in-
fernū vel alteri deputet̄ ad pugnā. Om̄ia hec lectoris prudētie res-
uent̄. Et sic pz t̄ciū ¶ Et qr p⁹ victoriā n̄ restat nisi corona. et iō q̄r-
to poit̄ corona quā xp̄s ex victoria meruit. qr accesserūt angeli q̄. s.
i certamie lōge steterūt. ne p āgl̄oꝝ adiutoriū vicisse credat̄ Nos
aūt i nr̄is tēptatōib⁹ ab angelis iuuamur. et p eos vincim⁹. sz xp̄s n̄
fuit in hac temptatōe ab angelis adiut⁹. Propterea g̊ dicit̄ q̄ acces-
serunt angeli tanq̄z serui ad dn̄m et mīstrabāt ei. Sed i quo mīstra-
uerūt non est certū. nec aliq̄s sanctoꝝ hoc dicit. Mīstrabant g̊ ei d̄
quocūq; ei placuit Sed exq̊ euāgelista dicit q̄ famē sic verus homo
patiebat̄ et dicit angelos accessisse et ei mīstrasse. videt̄ i nuere q̄ in
cibo ei mīstrauerūt. vel apportādo cibū. vel seruiēdo i cibo. Sic g̊ et
nos vincam⁹ vt angeli cibū vite eterne ministrent nobis. Et sic pa-
tet totum de euangelio.

¶ Tractatus totus de materia quadragesimali.

Circa nostrū ieiuniū quedā vtilia et quasi necessaria vide-
am⁹. Primo quare sit ieiunandū. Secūdo quō sit ieiunā-
dū. Tercio quare tāto tpe sit ieiunandū. et non plus nec
minus. Quarto quare isto tpe scz in vere sit ieiunandū.
Quinto q̄re nō semp eodē tpe sit ieiunādū. id ē. q̄re quadragesima
vadit alta et bassa. Sexto an om̄s teneāt̄ ad ieiuniū i q̊cūq; statu Se-
ptimo i q̄ etate teneat̄ homo ieiunare Octauo q̄ hora sit ꝯmedēdū

Nono que cibaria debēt comedi et q̄ nō· Decimo de frangētibꝫ ie
iuniū· et vtrū cōmestio electuarioꝝ vel potatio vel anticipatō ho:
re frangat ieiuniū· Vndecimo q̄ sunt illa q̄ minuūt ieiunij meritum
Duodecimo qui sunt illi qui infructuose ieiunāt· Tredecimo vtrū
iusti et innocentes teneant̄ ieiunare et quare· Quartodecimo vtrū
existētes i mortali pctō teneant̄ ieiunare· et ad q̄d valeat eis ¶ Pri
mo querit̄ quare sit ieiunādū· Ad qd̄ dicendū ꝙ ꝓpt̄ sex rōnes siue
ꝓpter sex bona q̄ ex ieiunio ꝯseq̄mur ieiunare dēm⁹ ¶ Primo ꝓpt̄ k
ordinē reparandū· Nā de⁹ a p̄ncipio ordinauit hoiem vt in eo aīa
dn̄aret̄ carni et caro obediret et subesset aīe· ſꝫ ꝓpter bn̄ comedē et
bn̄ bibere caro rebellat aīe et in hoīe dn̄at̄· p ieiuniū aūt ei subijcit̄·
et castigat̄· j· coꝝ· ix· Castigo corpus meū et in seruitutē redigo scꝫ
aīe· Aug⁹· Ieiuniū mentē purgat· sensum eleuat· ⁊ carnē spiritui sub
ijcit· Hoc fuit figuratum in sara dn̄a et agar ancilla· gen̄· xvj· Sara
vxor abraā aīa sponsa dei· Agar ancilla caro serua q̄ debet sub disci:
plina teneri· ⁊ nō in delicijs· Quia agar statiꝫ ꝙ ꝯcepisse se vidit re
bellauit dn̄e sue· et grā sibi facta fuit abusa· Ecc̄· xxxiij· Seruo mali:
uolo tortura et cōpedes· mitte eū in opationē ne vacet ¶ Secundo
ꝓpt̄ dignitatē recupandā· Homo em̄ p rōnē ſm quā fact⁹ ē ad ima
ginē dei oībꝫ creaturis fuit p̄positus· p quā similis est angelis et ca
pax grē et glorie dei· Gen̄· j· Faciam⁹ hoiem ad imaginē et si· no· vt
p̄sit piscibꝫ maris et vo· ce· vniuſisq̄ be· ter· Sed p pctm̄ hō rōnem
pdit· q̄ pctm̄ ꝯtra rōnē est· et efficit̄ similis bestijs vt dic̄ boecius
ps· Homo cū in ho· es· nō intel· ꝯp· ē iu· insi· et similis fa· ē illis· Gu:
la aūt fuit p̄ncipiū oīs peccati· ex qua luxuria generat̄· q̄ gula et lu
xuria sunt due sorores siue sunt mater et filia· sic̄ ligna et ignis· Sic̄
ergo subtractis lignis diminuit̄ ignis· sic tēperata p ieiuniū gula
et luxuria et omē pctm̄ carnis penit⁹ refrenat̄· et p ꝯsequēs hō vti
tur rōne· et dignitatē recupat quā amisit· Gre· In pugna christi p⁹
ꝯtra gulā agat̄· q̄ nisi p̄us hec refrenet̄ frustra ꝯtra alia vicia labo:
ratur ¶ Tercō ꝓpt̄ veritatē intelligendā· qd̄ est hoīs ꝓpria opatio·
In hoīe accidit sic̄ in mūdo· Quia ex humiditate resoluūtur vapoēs
ascendētes in aerē et claritatē solis obnubilātes· Sic ē in stomacho·
q̄ ex multo cibo resoluūtur fumositates ad cerebrū ascendētes et
obturātes meat⁹ spirituū vitaliū· ꝓpt̄ qd̄ hō incipit dormire· a q̄bꝫ
fumositatibꝫ intellect⁹ ebetat̄· Ysido· Qui nimis cibis vtunt̄ q̄nto
magis ventrē pascūt tāto magis sensuꝫ obtundunt mētis· Sed sub:
tracto cibo p ieiuniū cōpetenter minuuntur vapores· et subtiliant̄
spūs aīales· Et ido hō ieiun⁹ meli⁹ intelligit veritatē· Exemplū hui⁹
hēm⁹ in daniele qui p ieiuniū triū hebdomadarū eleuatus fuit ad

intelligendū visiones dei. ¶ Quarto hostē nostrū scz dyabolū fu-
gat. vt in christi ieiunio demonstrat. qui post ieiuniū dyabolū tem-
ptantem deuicit et fugauit Math. xvij. Hoc genꝰ demoniorꝫ non
eijcitur nisi in ieiunio et orōne. ¶ Quīto qꝛ grām dei impetrat. Vn̄
antiqui patres qn̄ aliquā grām a deo postulare volebāt ieiunium
indicebant. Vn̄ moises vadens ad loquendū deo vt legē ab eo reci-
peret. et grām ꝓpl'o impetraret. diebꝫ. xl. ieiunauit vtz exod. xxxiiij.
¶ Sexto qꝛ ad gloriā paradisi ꝑducit. qd̄ figuratū est ī ieiunio helye.
qui post ieiuniū q̄dragenariū ad montē dei oreb ꝑuenit. vt ptz. iij.
L reg. xix. ¶ Secūdo querit̄ qūo sit ieiunandū. Ad qd̄ dicendū ꝙ ve-
rum ieiuniū sex hrē debet. ¶ Primū est vt hō ꝑus baptiset ꝑ verā
ꝯtritionē et verā ꝯfessionē vt dictū ē supra in ꝑncipio ser. Esa. lviij.
Hoc est ieiuniū qd̄ elegi. Dissolue colligatōnes impietatis. ¶ Se-
cundū est ꝙ hō firmū ꝓpositū hēat abstinēdi a peccatis. Si em̄ de-
us mādat a carne mortua abstinere. multomagis a carne viua. alit̄
talis vt dyabolus ieiunaret. ¶ Terciū est vt sit ieiuniū parcū et in
q̄ntitate et in qualitate. vt nec multū splendide nec nimis comedas.
¶ Quartū est vt sit ieiuniū letū. Math. vj. Vnge caput tuū oleo. scz
leticie Multi enim ex ieiunio efficiunt̄ ita tristes ꝛ melācolici ꝙ to-
tam familiā turbāt. ¶ Quintū ē vt sit ieiuniū verū et nō simulatū.
sic̄ ieiuniū ꝓpocritarꝫ qui extermīant facies suas vt appareant hoībꝫ
ieiunātes. math. vj. Et sic̄ saraceni qui de die ieiunāt et d̄nocte come-
dūt. ¶ Sextū ē vt sit ieiuniū largū et bonis opibꝫ misericordie soci-
atū. vt qd̄ tibi subtrahis pauperi largiaris. et alia opa misericordie
M cū ieiunio fiāt ¶ Tercō querit̄ quare tāto tpe scz. xl. diebꝫ. et n̄ plus
nec minꝰ ieiunandū sit. Ad qd̄ dicendū ꝙ ꝓpter sex rōnes. Primo
scz vt lator noue legis scz christꝰ cū latore veteris scz moise ꝯcorda-
ret q̄ tantundē ieiunauit. et ideo tm̄ voluit nos ieiunare. Secundo
vt oñdat̄ ꝙ q̄ttuor euāgelia ꝑ decē ꝑcepta. et decē ꝑcepta ꝑ q̄ttuor
euāgelia replicata ducūt ad plenā remissiouē. q̄ ꝑ numerū q̄drage-
nariū designat̄. Tercō vt totus annus decimet̄ vt dictū est supra.
Quarto qꝛ h̄ tps fuit in nat̄a ꝑfiguratū. vtz ī purgatōne mūdi. quā
deꝰ fecit in diluuio. xl. diebꝫ. et ido ad purgatōnē minoris mūdi scz
hoīs tātundē ieiunare dēmꝰ. Quīto qꝛ h̄ tps fuit ī scripta ad pn̄iam
ꝑfiguratū. vtz ī ieiunio niniuitarꝫ. qui. xl. diebꝫ ieiunauerūt. Sexto
qꝛ hoc tps est scriptura scīficatū s̄m omēs ꝑtes sui scz annos. mēses
septimās. dies. et horas. Nā. xl. annos pluit māna in deserto. xl. mē-
sibus ꝑdicauit christꝰ in mūdo. xl. hebdomadas stetit ī vtero mr̄is
xl. diebꝫ stetit in deserto. xl. horis stetit ī sepulcro. ¶ Quarto querit̄
N quare isto tpe et n̄ statim post ephiam vt christꝰ ieiunamꝰ. Ad qd̄

dicendū q̄ ꝓpter sex rōnes. Primo q̄ hoc tpe scz in martio in quo
semp quadragesima euenit. factꝰ est mūdus. et hō pditꝰ. Et ido de
cens fuit vt homo eodē tpe p ieiuniū et penitētiam reparet ad vitā
Secūdo q̄ tps ieiunij debet cū paschate resurrectōis continuari.
q̄ ieiunio corpis debz succedere satietas et ꝯsolatio mētis. q̄ p sum
ptionē corpis christi i paschate exhibet. quod sanctificati sumē de
bemꝰ. Et ido nō ieiunamꝰ pꝰ ephiam vt christꝰ. vt sanctitas ieiunij
cū resurrectōis gaudio ꝯtinuet ⁊ vt sic scificati spūaliter cū christo
resurgamꝰ et ipi incorporemur p ipius corpis sumptionē. Augꝰ.
Cibus sum grādiū cresce et māducabis me. nec tu me mutabis in
te. sic cibū carnis. s̄ tu mutaberis in me. Resurrectio aūt nō pōt ve
nire nisi p̄ma dn̄ica post passionē dn̄i. q̄ fuit facta. xv. luna p̄mi mē
sis. et iō eodē tpe recolit. licet nō sp eodē die q̄ hoc n̄ pōt esse. Ter
cio q̄ hoc tpe mūdus a vetustate hiemali renouat. et iō decēs fuit
vt etiā hō p pn̄iam renouaret ad vitā grē. Eph. iiij. Renouami spi
ritu mē. vrē. Quarto q̄ hoc tpe maxima necessaria est medicina. q̄
hoies et bestie ꝓpter abundantiā sanguīs magis ad luxuriā mouēt
Vn̄ omia i humorē mō ꝯsurgūt. Quīto q̄ hoc tps magis accedit
ad eq̄litatē diei et noctis. frigoris et caloris. vt ex ipo tpe āmonea
mur ab ineq̄litate vicōꝝ recedē ad virtutes q̄ in medio ꝯsistunt. sic
vicia in extremis. et ido ineq̄lia sunt. q̄ gulosus habet maius os q̄z
ventrē. Sexto vt ostendat q̄ ad gloriā resurrectōis nō puenit nisi
p pn̄iam et carnis afflictionē. q̄ non est seruꝰ maior dn̄o suo. ioh.
xiij. Christꝰ aūt sic puenit. Vn̄ mater filiorꝝ zebedei fuit derisa q̄ pe
tijt filios ante regnare q̄z pati. vtz math. xx. Quīto querit quare
nō sp eodē tpe ieiunamus. i. quare q̄dragesima alta et bassa ꝓcedit.
Ad qd̄ dicendū q̄ q̄dragesima nullo mō eodē tpe occurrē pōt. Cu
ius rō est. q̄ pascha nostrū q̄ christꝰ īmolatꝰ fuit. oportet q̄ respō
deat paschati veteris testamēti per qd̄ figuratū fuit. qd̄ incipiebat
xiiij. luna ad vesperā p̄mi mēsis. Primꝰ aūt mēsis est in q̄ p̄mū lu
nare terminat scz aprilis. q̄ in ipo sp p̄mū lunare terminat. Nota g̊
q̄ annꝰ solaris ꝯtinet. xij. lunaria et. xij. dies nō cōpletos. Vnd̄ si ho
die esset luna p̄ma sequenti anno eodē die esset luna fere. xij. Habet
em̄ lunare. xxix. dies. et dimidiū. q̄s multiplicādo p. xij. erūt. ccc. liiij
dies. annꝰ aūt ꝯtinet. ccclxv. dies et sex horas. Pascha at resurrectō
nis sp oportet esse in dn̄ico die sic christꝰ resurrexit. Luna em̄ i para
sceue semp debet esse quasi plena vt scz hēat adminꝰ decē dies ⁊ ad
plꝰ viginti. q̄ christꝰ plena luna passus ē. Ex his g̊ ptz quare q̄dra
sima nō pōt occurrē vno mō sic festa scōꝝ in q̄bꝫ obseruant mēses
solares et nō lunares. sic hic. q̄ oia supradicta nō pn̄t sp eodem tpe

Ppoccurrere Certo queriť an omēs ī quocūq; ſtatu teneanť ieúna re·vt laboratēs·viatores·infirmi·paupes·pueri·lactantes·Ad h dicendū q; hoc q̄dragesimale ieúniū de iure positiuo est·In iure aūt positiuo h est obseruandū q; ſp recurrendū est ad intentōnē legiſlatoris·Intentio aūt legiſlatoris in hoc ieunio fuit inducē homies ad virtutē abstinētie moderate·vt vires ieunantiū nō excedat·Et ꝓterea ſacerdos pōt dispēſare cū omīb; in hoc ieúnio ex rōnabili causa vbi recte iudicat q; legiſlator dispenſare deberet· Debilitatis g; distinguendū est·vtrū sint diuites vel paupes·Quia diuites tenenť·Nō em̄ oportet eos tota die laborare·Pauper vero si pōt ſufficienť ſibi et familie ſue neceſſaria acquirē modicū laborando·puta q; modica hora multū lucranť·vt q; leuē artē exercēt q̄ n debilitat eos· tūc tenēť· Aliť vo nō tenēť ad totū·h; ꝓ posse ad ꝓtē Viatores aūt q; ex tali arte victū querūt·qui ambulare nō pōt ieunando·similiter nō tenenť ad totū·Alij vero viatores ſpontanei ſi tale iter differre nō pōt·puta q; est festū tpe ieúnij· vel q; ieunū inuenit eos in via·vel q; habēt neceſſario ire ꝓ factis ſuis· et cūdo ꝛmode ieúnare nō pōt·similiť nō tenenť ad totū· h; sic pōt ad ꝓtē Infirmi aūt si eos offendit ieúniū vel cibi ieúnij·nō tenenť· nō tm debet esse q̄ntūcunq; modica offensio ꝓ qua ieúniū frangant et cibos ꝓhibitos assumāt·Pauperes aūt mēdicantes si in hora comeſtionis nō tm acquiſierit vt eis ſufficiat·vel q; ex p̄cedenti inedia nimis debilitanť nonā expectare· nō tenenť·aliť aūt tenenť·Puerī aūt infra·xx·annū ñ tenenť·h; bonū ē q; añ sic pōt incipiāt ieúnare·et in ſeptimana aliquo vel aliquib; diebꝫ ieunēt·Mulieres vero lactātes nō tenenť ad totū·si ex h pueris deficeret nutrimentū·vel ipe nimis moleſtarenť ex hoc·h; debēt vt pōt ieúnare i parte Omnia tm ista debēt fieri de licētia ſacerdotis· Et queriť vlteriꝰ Vtrū franges ieúniū p̄ter p̄dictos modos peccet mortaliter·Et dicēdū q; sic·si hoc facit ex ꝛemptu vel ſine rōnabili causa·q; mandatū ecclesie sic̄ mandatū dei obligat·iuxť illud luc̄·x·Qui vos audit me audit·et qui v·sper·m·sper· Septimo queriť in qua etate hō teneť incipere ieunare·Ad qd̄ dicendū q; a·xxj·anno homo debet totā q̄dragesimā ieúnare·ante aūt nō teneť·q; vsq; ad illud tempꝰ naťa multo indiget nutrimēto ꝓpť nutriticnē et augmētationē quā habet i corpore facē·Nā vsq; tūc hō nutriť et crescit·Sed bonū est vt puer añ hoc tempus ieúnare incipiat Octauo queriť qua hora hō dēat comedere qñ ieúnat·Et dicendū est q; ieúnās hora nona debz comedere et nō ante·Cuiꝰ rō est·q; ieúniū debet esse penosum·a medio aūt die vltra·ieúniū incipit esse penosum·añ aūt parū vel nihil

qꝛ calor naturalis denocte redit ad interiora sic̄ sol et ꝑ totā noctē
in digerendo cibum laborat. De mane aūt vt sol ad exteriora redit
transmittēdo cibū digestū ad mēbra et hoc facit vsqꝫ ad mediū diē
media aūt die calor naturalis nō habet in qd̄ agat. et ideo reflectit̄
supra stomachū. et ꝯsumit hūiditatē ei⁹. et ex tūc hō īcipit d̄bilitari.
et ieiuniū īcipit eē penosuꝫ. añ aūt parū l̄ nihil ē penosū Vñ īnocē
tius dicit ꝙ nequaq̄ꝫ putandi sunt ieiunare q̄ añ nonā comedūt. qd̄
intelligo ꝑ magnā horā vt in tercia vel in media die. Sufficit em̄ ꝙ
nona inueniat hoīem comedentē ī mēsa. Al's oportēt eū hrē astro:
labiū ad horā nonā cognoscendā. qd̄ nō ē necessariū. Sed ꝯtra d̄ re
ligiosis qui media die comedūt. Et dicendū ē ꝙ verū ē in quibusdā
ieiunijs volūtarijs nō ab ecc̄ia institutis ip̄i obseruāt horā none et
seruare tenent̄ sic̄ et alij. Exemplū ionathe qui comedit añ horā. et
ꝓpt̄ hoc venit plaga dei in ꝓpl̄m. vtꝫ. j. reg̃. xiiij ¶ Nono querit̄ que T
cibaria in ieiunijs possint comedi. Ad qd̄ dicendū ꝙ carnes. oua. et
caseus vbiqꝫ et totalit̄ sunt ꝓhibita ī q̄dragesima. Extra vero q̄dra
gesimā ī ieiunijs ecc̄ie sil'iter carnes sunt vbiqꝫ ꝓhibite. Oua vero
et case⁹ p̄nt comedi. vl̄ nō comedi s̄m ecc̄ie ꝯsuetudinē diuti⁹ appro
batā. ¶ Decīo q̄rit̄ an potatio añ comestionē. l̄ ꝯmestio electuario V
rū vel tragee. vel anticipatō none frangat ieiunium. Et dicendū ꝙ
vini potatō añ comestionē. vel comestio electuarioꝝ vel tragee p⁹
comestionē nō frangūt ieiuniū vt dicit innocenti⁹ papa nisi ista su
mant̄ in fraudē vt scꝫ fames tollat̄. qꝛ si sic fieret oīno esset ꝯtra in:
tentionē legislatoris. q̄ debet respici tanq̄ꝫ p̄ncipale in omī lege. Si
quis em̄ de mane comedēt electuaria et bñ biberet certe nullā po:
stea vsqꝫ ad nonā famē pateret̄. et sic illuderet ieiunio et ecc̄ie. Anti
cipatio aūt none ꝑ magnā horā ita ꝙ comedat̄ in media die vel cir:
ca. oīno frangit ieiuniū vt dicit innocenti⁹. nisi legitima assit causa.
¶ Vndecimo querit̄ q̄ sunt illa q̄ minuūt ieiunij meritū. Ad qd̄ di: X
cendū ꝙ sunt sex. Primū est multoꝝ ciboꝝ sumptō et delectatō in
eisdē. Secūdū est magna mora ī comedēdo et multū comedē. Ter:
ciū est comestio electuarioꝝ. Exemplū de illo famulo dñi richardi
cardinalis q̄ videns familiā oī sero q̄dragesime electuaria comedē.
comedebat ip̄e castaneas exq̄ de electuarijs hrē nō poterat. Quar
tū est potatio vini añ comestionē. Quītū ē impatiētia et ꝑturbatō
familie. Exemplū de illo qui dū ieiunaret totā familiā conturbabat.
Cui apparuit beata virgo dicens ꝙ poti⁹ faceret elemosinas et nō
ieiunaret. Sextū ē occupatio in re illicita vt tollat̄ tediū ieiunij. vt
illi qui ludūt ad taxillos. Dei⁹ aūt his omib⁹ est ñ ꝯfiteri in p̄ncipio
q̄dragesime. ¶ Vndecimo querit̄ q̄ sint illi q̄ infructuose ieiunāt Y

A qd̄ dicendū q̄ sex genera hoīm infructuose ieiunāt scz ypocrite
qui ieiunāt vt boni reputent̄· Et illi qui nō habēt qd̄ ꝯmedāt· libē
ter em̄ comederēt si haberent· Et illi qui nō habet appetitū comedē
di et de h̄ dolent· Et illi qui ieiunant ꝓpter infirmitatē cauendā vel
reuma· Et illi qui ieiunāt ꝓpt̄ auariciā vt burse ꝑcant· Et illi qui ieiu
Z nant vt sapidi⁹ et meli⁹ comedāt vt gulosus et delicōsus ¶ Trede
cimo querit̄ vtrū iusti teneant̄ ieiunare et quare· Ad qd̄ dicendum
q̄ q̄ntūcunq; iusti et innocētes ieiunare tenent̄· Et h̄ ꝓpt̄ tria· Pri
mo vt obediāt mādato ecc̄ie· qd̄ ita obligat sic̄ mandatū dei· Luc̄· x·
Qui vos au·m·au· Secūdo vt eis meritū augeat̄· Nō em̄ solū pctō
res affligunt̄ i vita ista s̄ vt plurimū iusti ad augmentū glorie· vt
ptz de iob· Tercō vt a malis p̄seruent̄· Est em̄ ieiuniū purgatiuū ꝛ
p̄seruatiuū sic̄ medicina ¶ Quartodecimo querit̄ an existētes i pec
cato mortali teneant̄ ieiunare· et ad q̄d valeat eis· Et dicendū q̄ sta
tus pctōris est sic̄ stat⁹ infirmi· Vn̄ sic̄ infirm⁹ magis indiget ꝯfor
tari q̄z san⁹· q̄zuis cibus nō ꝯuertat̄ i corp⁹ suū sic̄ cōuertit̄ i corp⁹ sa
ni· sic pctōr magis indiget ieiunare et bn̄facē q̄z iust⁹· q̄zuis ei non
tm̄ ꝓsit· Valet aūt ieiuniū et alia bona opa q̄ facit pctōr in mortali
existens q̄ntū ad multa alia· q̄zuis ad premiū essentiale vite eterne
non valeat· Ad que aūt bona valeat· require alibi· quia hoc non est
de presenti materia· Et tantū de dubijs istis·

¶ De epistola sermo ·XXXIIII·

Hortamur vos ne inuacuū grām dei recipiatis· ij· cor· vj
Sic̄ dicit̄ ecc̄s· iij· Oīa tp̄s habēt· Et oī tp̄e dēm⁹ spūalib⁹
intendē· iuxt̄ illud p̄s· Benedicā dn̄o in oī tp̄e· tn̄ h̄ tp̄us
est speciali⁹ ab ecc̄ia ad lamenta pn̄ie et spūalē militiā in
stitutū· Et ido oēs christiani christi milites debēt mō i spūali bello
ꝯtra carnē· mundū· et dyabolū forti⁹ dimicare· q̄ forti⁹ instat bellū
iuxt̄ illud ecc̄· ij· Fili accedens ad seruitutē dei· sta i iusticia et timoē
et prepara aīam tuā ad tēptatōnē· Et ido apl̄us christianoꝝ capita
neus et magister i hac epl̄a omēs fideles hortat̄· vt grām dei qua
possint i hoc periculo de hostib⁹ triūphare recognoscāt· et ip̄am nō
negligant· s̄ vtant̄· q̄ ꝑ ip̄am possunt hostes deuincē et i omībus
virtuose agē· et tandē ad regna celestia ꝑueniē· Propterea dicebat
apl̄s· j· cor· xv· Gratia dei sum id qd̄ sum et g̃· e· in· m· va· nō fuit· In
hac g̃ epl̄a apl̄s tria facit· Primo em̄ hortat̄ vt grā dei vtentes bo
na opa inchoem⁹· in p̄ncipio epl̄e· Scdo nos hortat̄ vt i bonis ope
ribus inchoatis de bono in meli⁹ ꝓcedam⁹ ibi· Sz in omnib⁹ exhi·

nosmetipſ·ſi·dei·mi· Tercio nos hortatur vt bona opa inchoata in
pſeuerātia cōſummem⁹ ·ibi·p arma iuſticie a dex·⁊ a ſini·ꝛc· ¶ Pri
mo g̊ nos hortat̄ vt gratia dei vtētes bona opa inchoemus Et qꝛ
bonū opus nō pōt fieri niſi malū caueat̄· ideo circa p̄mū duo facit
Primo hortat̄ ad bonū· Secūdo dehortat̄ a malo ſcꝫ vt a malo ca:
ueam⁹·ibi· Nemī dātes vllā offenſionē Iterū circa p̄mū duo facit·
Primo ponit exhortationē ad bonū inchoandū·et aſſignat rōnem
Secūdo oñdit tp̄s adeſſe ad bonū faciendū ibi· Ecce nūc tp̄us acce:
ptabile· Dicit g̊ Hortamur v·ne inua·g̊·d·reci· Et aſſignat rōem ·
qꝛ deus ꝓmittit iuuare q̄ ait eſa·xlix· Tpe accepto ſcꝫ tpe grē exau·
te·amouendo oīa impedimēta ſalutis·et ī die ſalutis ſcꝫ qñ ſal⁹ con
fertur qd̄ ē mō tpe grē adiuui te ꝯferendo oīa neceſſaria ad ſalutē
Propt̄ duo g̊ dēm⁹ incipere bñ opari ſcꝫ qꝛ oīa impedimēta remo:
uet·et qꝛ grām et oportunitatē bñ opandi ꝯfert·q̄ duo hō nat̄alit̄
deſiderat vt pueniat ad ſalutē· Et ideo dixit· Exaudiui te· Hec eſt ma:
xima grā quā nō dēm⁹ ī vacuū recipere· Vbi nota ꝙ tūc dicit̄ aliq̄s
grām ſibi factā recipere inuanū ſiue īuacuū·qñ ñ vtit̄ ea ad finē illū
ad quē grā illa fuit ei exhibita·vt ſi g̊tis accōmodo tibi aureos vt
lucreris·et tu tenes eos in ſcrinio·ſic̄ ille ſeru⁹ nequā q̄ ait luce·xix·
Dñe ecce mna tua quā habui repoſitā ī ſudario· Cui dñs ait· Qua
re nō dediſti pecuniā meā ad mēſam·et ego veniēs cū vſuris vtiqꝫ
exigiſſem illā· Vñ et ph̄s dicit ꝙ vacuū ē qd̄ nō includit finē ad quē
eſt· Et ſm hunc modū multas grās a deo īuanū ſiue inuacuum re
cipim⁹·qꝛ p ip̄as finē intentū ñ ꝯſq̄mur· Et int̄ alias octo ſunt grē
quas pctōres a deo inuanū recipiūt ¶ Prima ē grā filioꝝ adoptō
nis p quā ſum⁹ a ſeruitute dyaboli liberati·et in dei filios adoptati
qd̄ totū fit in baptiſmo·j·ioh̄·iij· Videte qualē dilectionē dedit nob̄
de⁹ vt filij dei nomiemur et ſim⁹· Qui g̊ p⁹ baptiſmalē grām iterū
ſubdit ſe dyaboli ſeruitute īuacuū grāꝫ adoptōis filioꝝ ī baptiſmo
recepit·ij·pe·ij· Canis reuſus ad vomitū ſuū ⁊ ſus lota ī volutabro
luti· Secūda grā eſt celi aptōis et debiti ſolutōnis· Nā chriſt⁹ p ſue
paſſionis meritū g̊tis nobis celū aperiut a q̊ iuſte exulabam⁹·et p̄ci
um ſoluit ꝓ q̊ tanq̄ꝫ ꝓ debito p̄mor̄ parentū ī carcere inferni deti
nebamur·neqꝫ celū aſcendē poteram⁹· Apoc̄·iij· Qui habet clauē da
uid·q̄ clau·et ne·ap·apit et nemo claudit·j·pe·ij· Qui pctā nrā ptu:
lit in corpe ſuo ſup lignū·i·penā et p̄ciū ꝓ peccatis noſtris· Tunc g̊
hō hāc grām inuanū recipit·qñ nec celū vult intrāe·et maiori ſe ob
ligat q̊tidie pena pctōꝝ·dū pctā peccatis addit ꝓpt̄ q̄ eterno cru:
ciatui eſt deputand⁹· Luc̄·xj· Fiūt nouiſ·homīs illi⁹ peiora prioribꝫ
¶ Tercia eſt grā vie cognitōis· Nā chriſt⁹ ad h̄ venit in mūdū vt

viā eūdi ad celū nos doceret·quā nullus docē poterat·qz null⁹ ascē-
dit i celū ñ q̄ d̄ celo d̄scēdit fili⁹ hoīs q̄ sp erat ī celo·vt dz iob·ij·Vñ
ait·Ego sū via·Iob·xxij·Et iterū·Ego sū hostiū·p me si q̄s itro·sal
uabit·In eode·x·Hāc viā nesciūt extere natões·et iō saluari ñ pñt·
Quia sine fide ī possibile ē placē deo·Hebr·xj·Cognoscē g̃ deū p fidē
et ei⁹ volūtatē ꝛ ei⁹ iudicia magna grā ē·ps·Nō se·ta·o·na·ꝛ iu·sn·
ma·e·Hāc grāz hō iuacuū recipit qñ p viā cognitā ñ icedit·Christ⁹
clamat·Venite p⁹ me ego sum via·Venite p viā īnocētie·p viā pe-
nitētie· p viā obie·p viā scītatis·p viā hūilitatis·p viā pauptatis·ꝛ
pauci vadūt p⁹ eū·ſ abeūt ali⁹ ī villā suā·ali⁹ ad negociatōnē suā·
Et dicūt dño illud iob·xxj·Recede a nob scīē·vi·t·nolum⁹·Hīē meli⁹
fuisset viā vitatis nō cognoscē·q̄z p⁹ cognitōnē retroꝛsum zuerti·
p̄ma pet·ij· ¶Quarta ē grā medicinay p̄paratōis·qz christ⁹ efficaci-
ssimas medicinas ínfirmo hoī p̄pauit·Hec medicine sunt sacramē-
ta ecīe q̄ christ⁹ ī suo sangne dfecit·et hoī a demonib⁹ sauciato ad-
hibuit·Vt pz ín illa parabola luc·x·Hō quidā descē·ab hieru·ī hieri
co·et inci·ī latrones ꝛc·Et qz vt dicit aug·he medicine sez sacramē-
ta ecīe fluxerūt de laté christi pendētis ī cruce·iō ifinitā hīt vtutē
íta vt omēs ín q̄cunq; ínfirmitate sanēt·ps·Qui sanat omēs ínfirmi
tates tuas·Hec medicine nō sunt ī exteris natōib⁹· et iō eoꝝ plage
sunt despabiles·qz nísi deus p miraculū faciat null⁹ eoꝝ sanaꝫ·Sed
nos nō hēm⁹ nísi apire os et dicē·Peccaui ꝛ recipere sacramēta ec
clesie·et tūc spūssanct⁹ íntrat·et totalit sanat aiam·Apo·ij·Ego sto
ad hostiū et pulso·Hāc grām ínuacuū recipit q̄cunq; has medicias
spernit·nec eas vult sumē·qz nec pñiaz nec eukaristiā sumit·et stulti
sat volēs sine medicína salutē·qđ nō pōt eē·Luc·ix·Si q̄s vult post
me veīre sez ad salutē·abne·semetip·p amarā medicínā·et tollat cru
cē s·i·pñiam·et sequaꝫ me· ¶Quita ē grā admīstratōis·Deꝰ ei ma
gnā gtiam fecit hoī ín eo q̄ ordínauit q̄ omēs creaē ei seruirēt vt
ad salutē facil⁹ pueniret·Nā vt dicit heb·j· Omēs angeli sunt ad-
mīstratorij spūs ín mīsteriū missi·ꝓpt eos q̄ hereditatē capiūt salu
tis·Celū etiā et sol et luna et oīa sidera famulant hoī et sibiter quat-
tuoꝝ elemēta·et oia te rrenascētia·et breuit oia hoī seruiūt ad salutē
et bona naē ꝛ bona fortune·Deut·vj·Que creauit dñs deꝰ ī mīste
riū cūctis gentib⁹ q̄ sub celo sunt·De hac grā dauid āmirat dicens·
Dñe q̄d est hō q̄ memor es ei⁹·Et sequit·Oia sub·sub pe·e·ꝛc·Hāc
grām ínuacuū recipit q̄ ñ ad salutē ſ ad pncīē vtit creatis et bonis
naē et fortune·vt q̄ ín creatis delectat pl⁹ q̄z ín creatore vt delicō-
lus·vel q̄ creaē pl⁹ fuit q̄z creatori vt auar⁹·vel q̄ honorē deo debi-
tū nō creatori exhibet ſ creaturis ímpendit vt sortilegi et diuíni·vt

qui diuinos honores sibi volūt impēdi vt superbi· Ioh·xij· Dilexe-
runt gloriā hoīm magis q̄z gloriā dei· ¶ Sexta est grā expectatio
nis Homo em̄ peccans mortalit̄ statim est dign⁹ mortis eterne· q̄r
ꝯtra eternū bonū peccauit· et eterno bono se p̄uauit· ꝫ de⁹ ex ma-
gna grā et mīa nō statim ꝯdemnat eū· ꝫ expectat eū vt peniteat ⁊
eius misereat̄· Esa·xxx· Propterea expectat de⁹ vt misereat̄ nostri·
Et q̄ ista sit magna gratia· ꝯsidera illos qui statim post peccatū ad
infernū descenderūt· vt chore dathan ⁊ abiron q̄ viuentes ad infe-
ros descenderūt· vt p̄z nūi·xxvj· Ita quilibet pctōr esset dign⁹ de-
scendere· Et attēde q̄ntū expectat multos· Sed audi esaiā· Expecta
reexpecta· expecta reexpecta vt vadāt ⁊ cadāt retrorsuz· ⁊ ꝯteran
tur· ⁊ illaqueent̄ et capiant̄· q̄r longa expectatio est eis occasio plu-
ra mala faciendi· De⁹ tn̄ facit qd̄ in se est· Eccī·viij· Quia nō ꝓfert̄ ci
to ꝯtra malos sentētia· filij hoīm absq̄z vllo timore ꝑpetrant mala·
Hanc g̊ grām inuacuū recipit qui factus coruus sp̄ dicit cra· cra· et
nūq̄z redit ad archā· In c⁹ figura dn̄s mādauit ī leuit̄· vt nūq̄z coru⁹
in sacrificio offerret̄ deo· ¶ Septima grā ē nuptialis vestitōis· De-
us em̄ g̊tis induit oēm christianū veste oīm virtutū ⁊ donoꝝ spi-
ritussancti· ⁊ facit eū dignū nuptijs regis eterni· quā quicūq̄z nō ha-
buerit· de nuptijs eternis expellet̄· q̄r nō est dignū vestitum sacco
aulā regis intrare· Ista est maxima grā· Nullus vnq̄z histrio ab ali
quo dn̄o talē vestē vl̄ tale donū recepit· Et q̄ ista sit magna gratia
patet· Quia christus istam vestē non donat nisi christianis· Hanc g̊
gratiā inuacuum recipit quicūq̄z hanc vestem ꝑ peccatum mortale
proijcit· et nudus remanet tanq̄z ribaldus inter lusores· Cont̄ qd̄
dicitur apo·xvj· Beatus qui custodit vestimenta sua· ne nudus am
bulet· ¶ Octaua est gratia gloriose resurrectionis· Propt̄ea em̄
christus mortuus est et gloriosus resurrexit· vt mortem nostrā de
strueret moriendo· ⁊ vitam repararet resurgendo· Hec fuit ma-
xima gratia· Quia ex iusticia est q̄ morimur· ⁊ ex gratia q̄ resuscita
mur ⁊ immortales sumus· Sed q̄ gloriosi resurgam⁹· hoc est maxi
ma grā quam expectamus· Phil·iij· Saluatorem expectamus do
minum nostrum iesum christum qui reformauit corpus humilita
tis nostre configuratum corpori claritatis sue· Hanc grām inuacuū
recipit quicunq̄z in quadragesima nō mortificat corp⁹ per p̄niam
vt ī paschate gloriosus cū christo resurgat· q̄r vt dic̄ apl̄s·j·cor·xv·
Sic g̊nū n̄ surgit gloriosuz cū folijs nisi p̄⁹ moriat̄ ī t̄ra· sic hō n̄ sur-
git ī gl̄ia nisi ī mūdo p̄⁹ mūdo moriat̄· Col·iij· Mortui eī estis ⁊ vi
ta vrā abscondita ē cū christo in deo· Ro·vj· Si em̄ mortui sum⁹ cū
christo credim⁹ q̄ sil̄ etiā viuem⁹ cū eo Deīde cū dic̄· Ecce nūc tp̄s

acceptabile· Ostēdit tps adesse ad bonū faciendū· qꝛ nūc est tempus
acceptabile in q̄ deꝰ acceptat opa nrā· Est etiā dies salutis in q̄ salus
B eterna ꝯferr̄ bn̄ opātib· Vbi nota q̄ pōt esse q̄druplex ꝯpatō istiꝰ
nūc· ¶ Prima est pn̄tis seculi ad futuꝝ· qꝛ pn̄s seculū est aptū ⁊ ac
ceptabile ad bn̄ operandū et nō futuꝝ· Eccī·ix· Qdcunq; pōt manꝰ
tua facē instant̄ operare· qꝛ nec opꝰ nec rō nec sapia nec scīa erunt
apd̄ inferos q̄ tu ꝓperas· Sz vt dicit̄ ꝓuer·xx· ꝓpt̄ frigus piger ara
re noluit· mēdicabit g̊ in estate et non dabit̄ ei· Quia si pctōr vellet
dare totū mundū ꝑ vna gutta aque in alia vita nō hēbit· Exemplū
de diuite epulone de q̄ luc̄·xvj· Et si totꝰ mūdus rogaret ꝑ vno dā
nato nō exaudiret̄· qꝛ ni inferno nulla est redemptō· vt dicit̄ iob·vij
Nūc g̊ est dies salutis· ¶ Secūdo pōt esse ꝯpatio pn̄tis tpis ad te
pus veteris testamēti in q̄ viuebāt hoīes longissimo tpe· et multa
patiebant̄ adūsa et tandē ad inferos descendebant· qꝛ nec scitas nec
iusticia· nec misericordia· nec aliq̄d aliud valebat· Iob·xxvj· Ibi ꝯsti
tuta est domꝰ oī viuēti· Sed mō post modicū laborē et quasi ꝑ ni
hilo dat̄ vita eterna· et multis dat̄ g̃tis sine labore· Ecc̄·lj· Modicuꝫ
laboraui et inueni mihi multā requiē· Statim mō qn̄ morit̄ iustus
vadit ad paradisuꝫ· Luc̄·xxiij· Hodie me·e·in pa· Hoc verbū nō po
tuerūt audire omēs sancti et ꝓphete veteris testamēti· nec etiā ioh̄·
baptista· et tn̄ vnꝰ latro noui testamēti audire meruit· Nunc g̊ ē tē
pus acceptabile et dies salutis· ¶ Tercio pōt esse ꝯpatio istiꝰ tpis
quadragesime ad reliquū tps· qd̄ p̄cipue est dies salutis ab eccīa in
stitutū ad delendū pctā· ad expugnandū vicia· et ad acquirendum
gloriā· In nūdinis vel foro inueniunt̄ oīa necessaria et tunc debent
emi· qꝛ meliꝰ foꝝ habet̄· Carissimi mō sunt nundine bonoꝝ aīe· nā
eccīe sunt apte· indulgētie dant̄· misse et orōnes multiplicant̄· Et fre
quēter p̄dicatōni insistit̄· ꝯfessores sedēt pctā relaxare parati· Oīa
ergo sunt parata venite ad nuptias· Vere hoc est tps acceptabile ⁊
dies salutis· in q̄ oīa renouant̄ et ad fructificandū se parāt· p̄ter mi
serū pctōrem· Nā aīalia et vinee et arbores incipiūt parere· De q̄
dn̄s ꝯquerit̄ ꝑ hieremiā·viij·c·d· Miluus ī celo cognouit tps suū·
turtur et irūdo ⁊ ciconia custodierūt tps aduentꝰ sui· ꝓpl's aūt meꝰ
meꝰ nō cognouit iudiciū dn̄i ¶ Quarto pōt esse ꝯparatio pn̄tis tē
poris ad futuꝝ· siue hodierne diei ad crastinū· Hodie g̊ est dies sa
lutis· Quia vt dicit bernh̄· qui tibi promisit veniam de cōmissis· di
em crastinum non spopondit· Et idō stultum est in crastinum dif
ferre· Quia vt dicit bern̄· Nil certiꝰ morte· et nil incertiꝰ hora mor
Multi intrāt de sero lectulū et de mane īueniunt̄ mortui· Iob·xxj·
Ducūt in bo·di·s·et ī punc·ad īfer·dscen· Exēplū d̄ illo diuite luc̄·xij

qui dicebat. Tia mea habes multa bo·rep·in an·pl̄i· requies· ꝯme·
bi·epul·Et sequit̄. Stulte hac noc·repe·ai·t·a te·q̄ aūt pa· cui⁹ erunt·
Propterea dicit̄ ecc̄·v·Nō tardes ꝯuerti ad dominū et ne differas
de die ī diē·subito em̄ veniet ira illi⁹·et in tpe vīdicte disperdet te
Sed multi faciūt sic̄ salomon dicit ꝓuer·xxvj·Sic̄ hostiū vertit̄ ī car
dine suo·sic piger ī lectulo suo·Hostiū cū rugitu vertit̄ ī cardine·ꝫ
nunq̄ꝫ inde exit·sic pctōr in ꝯcupiscentia sua clamās·o pl⁹ o pl⁹· sed
nō dimittit eā· ¶Deinde cū dicit nemī dātes sup·sitis vllā offensio
nē·dehortat̄ a malo vt scꝫ a fratꝝ offendiculo caueam⁹·j·coꝝ·x Si·
ne offensione estote iudeis et gentib⁹ ⁊ ecc̄ie dei·Et assignat h⁹ rōes
dicens·Vt nō vitupet̄ mi·nos·scꝫ ꝑ vos dū offenditis ⁊ nos nō imi
tamini·Misteriū dicit off m̄·Ro·ij·Nomē dei ꝑ vos blasfemat̄ int̄
gentes·Propterea monet pe·j·epl̄a·ij·c·Conuersatōnē vrām int̄ gē
tes hn̄tes bonā vt in eo q̄ detrectāt de vob̄ tanq̄ꝫ de malefactori,
bus ex bonis opib⁹ vos ꝯsiderātes glorificent deū·Et sic pꝫ p̄mū.
¶Scdo nos hortat̄ vt in bonis opib⁹ inchoatis de bono ad meli⁹
ꝓcedam⁹·Et circa h̄ duo facit·Primo hortat̄ ad ꝓfectū virtutū in
generali ad nullā v̄tutē descendēdo·Scdo in speciali ad spēales de·
scendēdo·ibi·In multa patia·Dicit g̊·Nō recipiam⁹ inuacuū grām
dei·ꝫ in oib⁹ bonis et v̄tutib⁹ exhibeam⁹ nos scꝫ ego et vos sic̄ dei
mīstros·j·coꝝ·iiij·Sic nos existimet hō vt mīstros christi·Deinde
cū dicit·In multa patiētia descēdit ad ꝓfectuꝫ specialē ī virtute·Et
tāgit ꝓfectū in·xvj·opib⁹ v̄tutū siue in·xvj·virtutib⁹· ¶Et p̄mo in C
patia dicēs·Exhibeam⁹ nosmetipsos ī oib⁹ sic̄ dei mīstros ī v̄tutib⁹
scꝫ in mlta patia habita scꝫ ī tribulatōib⁹·q̄r vt dicit̄ in p̄s·Mlte tri
bula·uis·Secūdo exhibeam⁹ nosmetipsos sic̄ dei mīstros ī necessita·
bus·vt scꝫ ī necessitatib⁹ scōꝝ et pauperꝝ ꝓ posse nrō subueniamus
Ro·xij·Necessitatib⁹ scōꝝ ꝯūicantes·scꝫ nrā bona tpalia·Tercō in
angustijs q̄ sunt in subtractōne eoꝝ q̄ hō desiderat·vn̄ surgit ī eo
cura·ira·et timor·Heb·xj·Egētes angustiati·afflicti·Sic em̄ angu
stiatos ꝯsolari dem⁹ ⁊ eis ꝯpati et ꝓ posse assistē qd̄ elemosina ma
gna est·Math·xv·Infirm⁹ fui et vis·m·in car·er·⁊ veni·ad m·ij·cor·
x·Quis infir·et ego nō infir·ꝛc·Vel nosipsos dem⁹ exhibē pati ētes
in angustijs si nobis ingruerit·Quarto ī plagis nob̄ ab alijs illa·
tis·in q̄b⁹ sensus affligit̄·qd̄ fit dū libent̄ eas toleram⁹·j·Coꝝ·xj·In
plagis supra modū a iudeis q̄nquies quadragenas vna min⁹ acce
pi·ter virgis ces·sum·semel lapidat⁹ sū·Quito ī carceribꝫ ī q̄b⁹ lib̄tas
aufert̄ et mot⁹·ī q̄b⁹ dem⁹ ꝓficē ꝑ patiam·Sexto ī seditōib⁹ glosa·i·
commotōnibus ꝓpl̄i contra nos maledicentis et blasfemantis vt si
ꝓpl̄s ꝯtra nos ꝯmouet̄·et nos īfamat ⁊ blasfemat tāq̄ꝫ seductoēs

proficiam⁹ per patientiā et non deficiamus p impatientiā. Septimo
in laboribꝫ manuū volūtarie assumptis Actu·xx· Ea q̄ mihi opus
erāt ⁊ his qui mecū sunt mistrauerunt man⁹ iste·ij· Thes·iij· In la-
bore ⁊ fatigatione nocte et die laborātes· Et infra· Si quis nō vult
opari nō māducet·ps· Labo·ma·t·mā·be·e·⁊ b·t·e· Octauo in vigi
lijs in q̄bꝫ dēm⁹ orare et p̄meditare q̄d sit agendū et qualit̄· Math·
xxvj· Vigilate et orate ne intre·in tēp· Nono in ieiunijs volūtarijs
et coactis vt d·glo·vt carnē nostrā domem⁹ abstinētia esce ⁊ pot⁹
inq̄ntū valitudo pmittit vt dicit apl's· Castigo cor·m·⁊ in ser·redi·
Itē vsq; in hāc horā esurim⁹ et sitim⁹ ⁊ nudi sum⁹·j·Cor·iiij· Decio
in castitate mētis ⁊ corpis· Castitas em̄ corpis modicū q̄d est si ex
affectu mentis nō pcedit· In cui⁹ figura mandatū ē leuit·xij·q̄ i pu
rificatōe duo turtures offerrent̄· In q̄bus duplex castitas designat̄
Luc·xij· Sint lumbi vestri p̄cincti· Hec est illa sanctimoīa de qua di
cit apl's ad heb·xij· Pacē seq̄mini cū omnibꝫ ⁊ sanctimoniā sine qua
nemo videbit deū· Quia nihil coinq̄natū introibit in illā·apoc·xxj·
Vndecimo in scia vt sciam⁹ qualit̄ inter mūdi pspera et aduersa sit
ambulandū Eph·v· Videte quō caute ambuletis nō quasi insipien-
tes· Nō em̄ satis est mistris christi hrē castitatē ꝓpt̄ seipsos tm̄·ni-
si hēant scriptaꝝ sciam ad alios informandū Osee·iiij· Quia tu scie
tiam repulisti repellam ⁊ ego te ne sacer·fun·mihi· Hiere·iij· Dabo
vobis pastores iuxta cor meū et pascēt vos scia ⁊ doctrina· Duo-
decimo ī longamītate opis vt nō d̄ficiam⁹·s; diu ⁊ ꝯstant̄ expecte
mus n̄ querētes hic remuneratōnē· Iaco·v· Exemplū accipite frēs
exit⁹ mali longanitatis laboris ⁊ patie ꝓphetas qui locuti sunt ī no
mine dn̄i· Tredecimo ī suauitate sermoīs vt scz blandi ⁊ affabiles si
mus· Ecc·iiij· Cōgregatōni pauperꝝ affabilē te facito· In eodem vj·
Verbū dulce multiplicat amicos ⁊ mitigat inimicos· Sed q̄ ē que
dam carnalis suauitas ⁊ in ypocritis simulata· ido addit spūssancto
sup·hīta vt s̄m deū suaues et affabiles sim⁹·nō sic illi q̄ p dulces ser-
mones corda īnocentiū ⁊ simpliciū seducūt· Quartodecimo in cari-
tate nō ficta· Caritas nō ficta s; vera appellat̄·q̄n timore adūsitatis
ab amico non retrahimur·s; eū vt possum⁹ adiuuam⁹· Prou·xxvij·
Omni tpe diligit qui amic⁹ ē· Itē caritas nō ficta ē q̄n sic est in cor
de et ī ope sic ondit̄ in v̄bo·j·joh·iij· Frēs non diligamus v̄bo neq;
lingua sed opere ⁊ veritate· Ficta g̊ caritas est que corde nō perse-
uerat et opere nō impletur· sed solum per verba ostenditur·et nō
diligit personam sed bona eius· Quintodecimo in verbo veritatis
ip̄m audacter et deuote p̄dicādo ⁊ ip̄m sp loquendo q̄ntūcūq; sur-
git tribulatō· Col·iij· Verbū christi habitet ī vob· Verbū v̄itatis est

christus. Ioh. xiiij. Ego sum via veritas et vita. Non g̊ falsitas nrō
verbo ꝯmisceri debet. Prou. viij. Veritatē meditabit̄ guttur meū.
Sextodecimo in v̄tute dei. qd̄ facim⁹ qn̄ in ip̄o ꝯfidim⁹ et speram⁹
et nō in aliq̊ alio. Hiere. xvij. Maledict⁹ vir q̄ ꝯfidit in hoīe et po-
nit carnē brachiū suū. Benedict⁹ vir q̄ cō. in do. ij. Cor. j. Vt nō si-
mus ꝯfidentes ī nobis ꝫ in deo. Et sic patz secundū. ¶ Tercio nos
apl̄s hortat̄ vt bona opa inchoata ī pseuerantia ꝯsummem⁹. Con
summatio aūt boni ī duob⁹ ꝯsistit. scz in expugnatōe vicōꝝ. et h̄ fac̄
in hac pte. et dilatatōne virtutū. et h̄ facit post hāc epl̄am. In hac g̊
pte ad expugnationē et victoriā vicōꝝ nos hortat̄ d. Exhibeamus
nos sic̄ dei mīstros ī expugnatōe viciorꝝ pugnātes et defendētes
nos p arma iusticie q̄ sunt virtutes. j. Thes. v. Induti loricā fidei et
caritatis et galeā spē salutis. Per q̄ arma dēm⁹ nos defendē p om-
nem moduz scz a dextris et a sinistris. p̄s. Cadēt a latere tuo m. et
de. m. a. d. t. Itē dēm⁹ nos defendere vt transeam⁹ illesi p gloriā hu
mani fauoris vt ibi nō extollamur. et p ignobilitatē. i. p ꝯtemptuz
nostrū tanq̄z sim⁹ viles et ignobiles vt inde nō deijciamur et ꝯtri
stemur. Per hec duo transiuit ip̄e apl̄us. vtz actu. xiiij. qn̄ putaue-
runt eū esse mercuriū et barnabā iouē. et afferentes coronas volue
runt eis vt dijs sacrificare. et statim p⁹ tanq̄z vilissimos eos repu-
tantes eiecerūt extra ciuitatē lapidātes. Itē dēm⁹ transire illesi p in
famiā qua dicimur mali. et p bonā famā qua dicimur boni et iusti.
vt scz n̄ curem⁹ si a q̄busdā vitupemur et a q̄busdā laudemur. j. cor.
iiij. Mihi aūt ꝓ mīmo est vt a vobis iudicer aut ab hūano die. Sz
ꝯtra hoc videt̄ esse qd̄ dicit̄ ecc̄i. xxj. Curā habe de bono noīe. Et di-
cendū est ꝙ curandū ē de bona fama ꝓpter honorē dei et sic loquit̄
autoritas. et nō ē curandū ꝓpt̄ se et sic loquit̄ apl̄s hic. Itē vincam⁹
p arma iusticie et nō curem⁹ si reputemur vt seductores dūmō ve
races sum⁹. Nā ip̄e christ⁹ vt seductor est habit⁹. Ioh. vij. Alij dice
bant q̄ bon⁹ est. alij nō ꝫ seducit turbas. Itē nō curem⁹ si sim⁹ habi
ti sic̄ qui ignoti. s. a deo. i. nō approbati. nec ab eo electi. q̄ cogniti su-
mus hoc est. approbati. i. approbatoꝝ opa faciētes. ij. th. ij. Nouit do
minus qui sunt ei⁹. Itē nō curem⁹ si habiti sim⁹ tāq̄z moriētes. glo.
de vicio in viciū ruētes vt pctōres. q̄ ecce viuim⁹. i. in apto p opa
bona oñdim⁹ ꝙ viuim⁹ deo. Potest etiā intelligi de morte corpali
q̄ ꝓpter miserias quas quotidie patiebant̄ reputabant̄ quasi mor-
tui et tn̄ veracit̄ viuebāt. Itē vincam⁹ p arma iusticie vt si etiā affli
gamur in corpe simus vt castigati. id est ad nostrā correctionē re-
cipiam⁹ afflictionē sciētes illud ad heb. xij. Quē ei diligit dn̄s casti-
gat. flagellat aūt om. s. quē recipit. Et nō sim⁹ mortificati. i. nō ꝓpter

hoc nos reputem⁹ morti traditos·p̄s·Castigans castigauit me do
minus·et morti nō tradidit me·Et si habiti sim⁹ quasi tristes in aīa
sim⁹ tn̄ sp gaudētes·Iaco·j·Omē gaudiū·i·pfectū et integr̄ existi
mate fratres cū i tēp·va·inci·Itē si habiti sim⁹ sic egētes omi spūali
bono·vel tpalib⁹ diuitijs·nō curem⁹·q̄ sum⁹ multos locupletantes
spūalib⁹ et veris diuitijs·et abundam⁹ nō solū q̄ntū ad nos ꝫ etiaꝫ
q̄ntū ad alios·Prou·Est diues cū nihil hēat·et ē paup cū in multis
diuitijs sit ꝯstitut⁹·j·cor·j·In oīb⁹ diuites sci estis i illo·Itē si habi
ti sim⁹ a multis tanq̄ꝫ nihil boni habētes nec diuini nec terreni·nō
curem⁹·q̄ veracit nos sum⁹ oīa possidētes scꝫ p ꝯtemptū et abie
ctionē in q̄ oīa possident·Deut·xj·Omnis lo·quē cal·p·ve·ve·e·j·
cor·iij·Omīa vrā sunt·siue paul⁹·siue appollo·siue cephas siue mun
dus·siue vita·siue mors·Et sic patet de epistola·

·XXXV·

Dominica secunda de euangelio sermo

Egressus iesus secessit in ptes tyri ⁊ sydonis ꝛc·math·xv
Sic dicit·j·ioh·iij·i hoc apparuit fili⁹ dei vt dissoluat opa
dyaboli·Ante siquidē christi aduentū dyabolus posside
bat hoies mūdanos i aīa et in corpe·et ido tūc tpis mul
ti demoniaci fuisse legunt·ꝓpterea dyabol⁹ a dn̄o p̄nceps hui⁹ mun
di appellat⁹ est·Ioh·xij·Nūc p̄nceps hui⁹ mūdi eijciet foras·Quoti
die em̄ iesus demoīa expellebat vtꝫ euāgelia intuēti·Et ido mō de
moniaci nisi ficticij nō apparet·Et h̄ in p̄mis trib⁹ dn̄icis dieb⁹ q̄dra
gesime euident apparēt·In quib⁹ omib⁹ d̄ demonū expulsione nar
ratur·De hac em̄ materia p̄ns euangeliū recitat·In q̄ quidē sex p
ordinē ꝯtinent·Primū ē filij di misericordia copiosa·in p̄ncipio euā
gelij·Secundū est chananee orō v̄tuosa·ibi·Ecce mulier chananea
a finib⁹ illis egressa cla·d·e·Mi·m·do·fi·da·Terciū est christi resistē
tia siue duricies misteriosa i·misterio plena ibi·Qui nō respōdit ei
verbū·Quartum est collegij apl̄or intercessio affectuosa·ibi·Et ac
cedentes dis·ei⁹ ro·eū di·Di·eā·Quintū est ad discipulos et ad cha
naneā christi respōsio seriosa·ibi·Ipse aūt rn̄·ait·Non sum mis·nisi
ad·o·que perie·do·israel·Et iterū ibi Non est bo·su·pa·fi·et mit·ca
Sextū est a christo chananee ꝯmendatio et exauditio gratiosa ibi·
O mulier magna est fides tua Primo ergo ponitur filij dei mi
sericordia copiosa·quia videns miserias nostras quib⁹ pl⁹ q̄ꝫ i luto
et latere omni famulatu sub duriss·mo pharaonis imperio p̄meba
mur·exiuit a patre et venit in mūdū·et egressus de p radiso loco
deliciarū ⁊ beator̄ venit ad angustias nr̄as·vt ip̄as i carne nostra

assumpta nobiscū expiret ⁊ ab ip̄is nos finaliter liberaret· Gal· iiij·
At vbi veit ple·t·mi·d·fi·s·fac·ex mu·fac·sub le·vt e·q̄ sub le·er· redi·
Math·viij· Misereor sup t̄·q̄ ec·iā t̄·su·m· Hoc triduū ē tp̄s nature
tp̄s scripture·scz legis·et tp̄s grē· In q̄ triduo de⁹ misert⁹ est turbe
vniuse terre· Exo·iij· Vidi afflictionē ꝓpl̄i mei qui est in egipto·et
descendi vt liberez eū· Et hoc ē qd̄ hic dicit̄· Egressus iesus se·in par
ty·et sydo· Tir⁹ interp̄tat̄ tristicia et angustia·sydon int̄pretat̄ vena
tio angustie· Venit g̊ fili⁹ dei ad venandū ⁊ capiendū angustias no
stras vt erueret nos ab eis· Et h̄ dat̄ intelligi p hoc qd̄ mulier cha:
nanea·i·natura hūana·p peccati rabiē nō solū canina· ꝫ rabida effe:
cta est·q̄ sic̄ canis rabid⁹ omēs inficit·sic ip̄a omēs inficiebat·ꝓpter
qd̄ omēs nascimur filij ire·vt ait iob· Dū christ⁹ īgressus ē ptes ty:
ri et sydonis·ip̄a a tyro et sydone exiuit· Quia dū christ⁹ miserias
nr̄ās intrauit·nat̄a hūana remedia salutis inuenit· Quia christ⁹ ap:
propians hoī sauciato q̄ incidit in latrones alligauit vulnera ei⁹ in
fundens oleū ⁊ vinū·luc̄·x·i·sacramēta ecc̄ie que languētis aīe sunt
medicine·p̄s· Misit verbū suū et sanauit eos· et eripuit eos de in:
teritionib⁹ eor̄· Vel alit̄· Egressus ē iesus·i·salus de terra et ꝓpl̄o iu:
deor̄· Et fuit h̄ ex maxima iusticia· Ipsi em̄ fuerūt rebelles lumini·
qui dixerūt deo· Recede a no·sci·vi·t·nolu·iob·xxij· Luc̄·xix· Nolu:
mus hūc re·sup n· Itē nō ha·re·nisi ce·ioh̄·xix· Et iō iesus·i·salu se:
cessit ad ciuitates et ad ꝓpl̄os gentiliū· Nam tyr⁹ et sydon ciuita:
tes gentiliū erāt· Actu·xiij· Vobis oportebat p̄mū loq̄ verbū dei·ꝫ
qm̄ repellitis illd̄·ecce ꝯuertimur ad gētes· Et fuit maxime mīe di
vt ad illos grām salutis effunderet·qui ip̄m quotidie īpugnabant
et ip̄m negabāt et honorē suū quotidie ydolis exhibebāt· Titū·iij·
Non ex opib⁹ iusticie q̄ fe·n·ꝫ ꝯm su·mi·sal·n·fe· In īmēsum g̊ tene:
mur deo ꝓ maxima misericordia nobis facta·q̄ in christi incarnatō
ne et morte nob̄ apparuit· Sed christiani magis et sup omēs obli:
gant̄· q̄ iesus·i·salus a iudeis egressa super christianos plenarie re
quieuit· Ro·xv· Gentes aūt sup misericordia·s·sibi facta honorare
debēt deū· Et sic patz p̄mum· ¶ Secūdo ponit̄ chananee oratio vir
tuosa·q̄ ecce mulier chananea ꝛc̄· Attende q̄ ecce ī scripta sacra no:
ta est admiratōis· Valde quippe mirabile in ista muliere apparuit·
Quia vt dic̄ chriso· Mira res·mlier caput peccati·arma dyaboli·ex
pulsio paradisi·corruptio legis antique venit ad dominū iesuz· Mu
lier naturaliter timida n̄ timet adire et ei loqui cui⁹ ꝯspectū cheru:
bin et seraphin in celestib⁹ tremūt· O admirāda res·sursuz tremor
deorsum fiducia· Propt̄ea inq̄t venit·ꝓpterea carnē assumpsit vt ⁊
ego audeā ei loq̄· Mulier nat̄alit̄ modici sens⁹ ita sapient̄ allegauit·

D Vbi nota q̄ ꝑ ꝓ̄ ex euāgelio colligi pōt chanaanea i fua cōne
oñdit virtuosa fuisse q̄ntū ad deū Primo oñdit plena fuisse sapi
entia qđ apparet in duob· Primo i eo q̄ a societate pctōr recessit
q̄ a finib illis egressa est in quib sc̄z pctōres habitabāt a quib rec
cedere magna sapia est Iob xxviij Timere deū ipm est sapia i re
cedē a malo intelligētia sic em̄ scabies sic et p̄aui mores pctōrum
inficiūt ps Cū electo electꝰ e cū puer puer Et esa lij Exite de me
dio ei⁹ ꝑte me⁹ et ne ꝑticipes sitis cōm̄natōis Perdit etiā sanctā
in cōtubernio pctōr q̄ res valde cara est ꝑuerb xiij Mali⁹ est no
men bonū q̄z diuitie multe Mala ꝑ societas trahit hoiem ad malū
et bona ad bonū i coꝝ viij Sanctificat⁹ ē vir infidelis p mulierē fi
delem i scificata est mulier infidelis p virū fidelē Et attende q̄ dic
a finib illis egressa Nō em̄ hō debet solū exire a pctōrib et pecca
tis ſ̄ a finib id ē a circūstantijs pctōr q̄ nō solū homo debz vitare
fornicationē et mulierē fornicariā ſ̄ omes fines et omnes circūstan
tias et inductiua ad fornicationē vt delicate comedē et bn̄ biberer
ociari et bn̄ idui et ad spectacula et choreas ire et mulieres videre
et cū eis colloqui et manere Et sic̄iter ē m oib peccatis alijs faciem
dū Secūdo ei⁹ sapia apparet in eo q̄ sapienter allegauit q̄ er pte
sui allegauit miseriā vñ ait Miserere mei q̄ suꝫ miseria magna ple
na et ido miseria mea inuocat misericordiā tuā ps Abissus abissum
inuocat i abissus miserie mee inuocat abissum misericordie tue Et
pte filie allegauit vexatōnē pessimā q̄ male a demonio vexabatur
Et pte chanai allegat potentiā q̄ dñe et clementiā q̄ filj dauid ꝛ
d Tibi subest cū volueris q̄ dñs omnipotꝫ tu es ſ̄ potētia ē frustra
que p op⁹ nō manifestat sic̄ potētia visiua i oculo nisi videat et po
tentia gressiua i pedib nisi ambulet Ecc xx Sapia absc̄dita et the
saurizata nō prodest Et ideo dicit dñs Ego sum q̄ sum Exod iij
mui q̄ vti in vtrisq̄z Ergo manifestet potētia tua i expellēdo demo
niū a filia mea Sic expulisti eū de celo ita expellas eū de mūdo nō
permittas eū vexare filiā meā creaturā tuā Et h̄ ꝑfecto facē debes
q̄ ex origine carnis quā assumpsisti tibi misericordia ē innata qua
fm carnē assumptā filj⁹ es dauid q̄ fuit clementissim⁹ et misericordis
sim⁹ j mach vij Dauid i sua misericordia ꝓsecut⁹ ē sedē regni in secu
la Operare ſ̄ fm naturaz tuā cui⁹ ꝑpriū ē misereri Igit misericordia
tua expellat miseriā meā vt liberet filia mea q̄ ipa patiēte ego pa
tior Primo nota matres pl⁹ diligūt filios q̄z pres triplici cōne Pri
mo q̄ magis sunt certe q̄ sunt filij sui Secō q̄ magis laborāt i eo
rū generatōne i nutritōne Terciō q̄ statī natos secū tenēt et nu
triunt Sic et ꝓsanguineos cū q̄b ꝓseruati sum⁹ magis diligimus
q̄ amicicie sociali ꝓueniēt amicicia naturalis Et hoc totū redit ad hoc

q̄ mater plus ponit ibi de suo q̄z pater· Sed plus de eo quod per-
tinet ad substantiam filij ponitur a patre·quia pater dat formam et
mater materiam· Et ideo filius naturaliter plus diligit patrem et
ꝯsanguineos ex ꝑte patris·q̄z matrē et ꝯsanguineos ei⁹ ¶ Secdo
oñdit fuisse fide illuminata· Vbi nota q̄ fides chananee fuit vera vi
ua et approbata· Vera fuit·q̄ christi diuinitatē et humanitatē plenarie
est ꝯfessa in quib⁹ tota fides consistit· Dū em̄ dixit dñe· ꝯfessa ē dei-
tatem·dū vero subdit·fili dauid confessa est humanitatē· Viua fuit·
q̄ ipam ꝑ bona opa manifestauit·q̄ vt dicit iaco·ij· Fides sine ope
ribus mor·est· Approbata fuit q̄ ī opprobrijs et aduersis sp firma ste-
tit· Et ideo ꝓ filia miraculū impetrauit·q̄ fidei attribuūtur miracula
Math·xvij· Si habueritis fidē sic granū sinapis et dicetis huic mō-
ti transi hinc et transibit·et nihil impossibile erit vobis· Quidā ha-
bent fidē sic est flos·qui statim ad tactū euanescit· ¶ Tercio oñdit
spe subnixa·q̄ non ꝯfugit ad falsa p̄sidia s̄ in christo vero medico
posuit spem suā· Nam vt dicit orige· Nō iuit ad magos·nō addu-
xit diuinos·nō iuit ad mulieres īpostatrices·n̄ quesiuit inanes liga
turas· s̄ omēs reliq̄t dyaboli cult⁹·et venit ad dominū iesum oīm
saluatorē·sic filia dei bn̄dicta· Hiere·xvij· Maledict⁹ vir qui ꝯfidit
in hoīe et po·car·b·s· Benedictus vir qui ꝯfidit in dño et erit dñs fi
ducia eius· Quia sau ꝯsuluit phitonissam·intfect⁹ est in bello ⁊ au
diuit mortē suā et filioꝝ suoꝝ·j·reg·vlt· Hic cadit exemplū qd̄ bea-
tus greg·in dyalogo recitat de illa dña q̄ iuit ad dedicationē eccl̄ie
sancti sebastiani et tetigit reliquias ei⁹ cū nocte fuisset polluta a vi
ro suo·q̄ dū reliquias tangeret inuasa est a dyabolo·quā parentes
eius duxerūt ad flumē vt s̄m ꝯsiliū diuinoꝝ in aqua aliquotiēs laua
retur Et dū hoc agerēt intrauit in eā demonū legio ¶ Quarto fuit
pietate et cōpassione diffusa·q̄ filie d̄moniace mirabilit cōpassa est
et ei⁹ miseriā ꝓpriā reputauit· Vbi nota q̄ omis pctōr ī mortali exi
stens pctō habet demoniū in mēte et in ventre· Sed in h̄ est diffe
rentia· Quia aliqn̄ vexat hoīem solū in aīa· Aliqn̄ in aīa et in corpe
sicut a deo ei ꝑmittit· Libenter em̄ strangularet eū si de⁹ vellet· Sic
ista erat in aīa et in corpe vexata· Sed attēde qd̄ dicit aug· Pietas
inquit mūdi est solū circa corp⁹ et de aīa nihil curat· Morit em̄ hō
s̄m corp⁹ et amici ꝯueniūt ⁊ plorant· et nō recedūt a corpe donec
illud tradāt honorifice sepulture· Morit ī anima et null⁹ plorat·nul
lus dolet· Bern̄· Cadit asinus et habet subleuantē se·cadit homo in
pctm̄ et nō est qui subleuet· Venit lup⁹ ⁊ asportat ouē ⁊ omēs cla
mant ⁊ omēs succurrūt·portat lup⁹ infernalis animā hoīs ad infer
nū·⁊ nullus reclamat· Sed ista sua solicitudine ⁊ orōe salutē anime

et corporis sue filie procurauit· Sic fuit solicita mater sancti aug⁹ et
ipm reuocauit ad vitā· Sic deberēt esse soliciti parentes ad filios et
ipos reuocare ad vitā· Prou·vj· Festina discurre·suscita amicū tuū
Sed heu hodie qz parentes filios transmittūt ad morte· Propt qđ
christus ait·Inimici hoīs domestici eius·math·x· Quinto fuit
humilitate abiecta·cuj⁹ humilitas in quattuor apparet· qz nō cane
qui aliquid valet ꝫ catellū se dixit et indignā pane se pfessa est·qz ī
panē sed micas cadentes petiuit·et filios dei suos dños nominauit·
Et qz se sic humiliauit·ideo exaudita fuit·Iaco·iiij· Deus superbis re
sistit·humi·aūt dat ḡ·ps· Respexit in orō·humi·et nō spre·p·eorum
Ideo fuit publicanus exauditus ꝛ phariseus damnat⁹·qz ille humi
liter·et ille superbe orauit· Similit filius prodig⁹ postqz se humiliauit
et dixit se nō esse dignū filiū·ꝫ mercenariū nominari· Statim a parte
ad filiorz grām est recept⁹·ꝛ iussit honorificū cōuiuiū preparari ve
ptz luc·xv· Gen·xviij· Loquar ad dominū m·cū sim cinis ꝛ puluis·
id ē cū me cinerē et puluerē recognosco· tūc in orōne ad deum lo;
quar· Aliter em̄ orare nihil valet ꝛc· Sexto fuit patientia robora
E ta· Quattuor em̄ magnas cōtumelias a christo patienter sustinuit
quas christ⁹ei intulit vt eius patiam declararet· Prima fuit in ꝫ qz
christus nihil ei rndit ac si excōmunicata esset· Secūda qz dixit eā nō
esse ex ouib⁹ dei·et p cōsequēs ex ouib⁹ dyaboli· Luc·xj· Qui nō est
mecū aduersus me est·ꝛ qui nō colligit mecū dispergit· Tercia qz
canē eā appellauit· Quarta qz dixit eā nō esse dignā pane vesci Cer;
te pauci inueniunt qb⁹ si qs tanqz excōmunicatis loqui recusaret· ni
si sup oues dyaboli eos appellaret·ac etiā canes vocaret·necnon indi
gnos pane vesci assereret·qn magna impatia moueret· Sed ista pa
rata sp ꝛ nō turbata patient hec oia toleravit· Et qz patia opus pfe
ctum habet vt dicit iaco·v·ideo pfecte obtinuit qđ petiuit· Math·
xviij· Patientiā habe ī me·ꝛ omia reddā tibi Septimo fuit pseue
rantia coronata· qz pseuerauit pulsans donec obtinuit qđ petuit·
Luc·xj· Si pseuerauerit pulsans dabit ei q̄tq̄t hz necessarios· Quia
dicit bern̄· Oz int virtutes sola pseuerātia singularis filia est regis
summi ꝛ ideo ipa sola coronari meret Math·x· Qui pseuerauerit vs
qz in f·h·sal·e· In cuj⁹ figura mādatū est in lege leuit·iij· Oz sp cauda
aialis in sacrificiū debet offerri· Vnde apl⁹s·j·cor·ix· Multi quidez
cur·ꝫ v·ac·b·lle·s·q̄ sorti⁹ ꝛ pseuerāter currit· Alij aūt aristā ceparu
capiunt Octauo fuit reuerentia venustata·qz adorabat eū·et iō
grām meruit obtinere·Ecc·xxxij· Pro reuerentia accedet tibi bona
grā· Multi stāt erecti in ecclesia ꝛ dedignātur se inclinare in terrā
et maiorē reuerentiam exhibent hoīb⁹ qz deo·et iō nihil obtinet·

Non sic fecerūt magi. ꝫ ꝓcidētes adorauerūt. math. ij. Et nota hic
de tribꝫ q̄nquagenarijs quoꝝ duo ab igne ꝯsumpti sunt qui irreue
renter locuti sunt helye. tercius v̄o euasit. q̄ reuerent̄ ⁊ humiliter
est locutꝰ. Hist. habet. iiij. reg. j. Vnde nō solū deo ꝫ etiā seruis dei
est magna reuerentia exhibeda vt gre. dicit. vtꝫ de alexādro qui to
tū mundū vilipendebat. ⁊ reges ⁊ p̄ncipes suppeditabat. ⁊ tn̄ veni
ens hierusalē summū sacerdotē venerat⁹ est. vt dicit magister in hi
storijs. ¶ Nono fuit discretōne p̄cipua. q̄ decentia ⁊ bona petiuit
scꝫ vt sibi miserēt̄ ⁊ filie vtriq̄ salutis grām impēdendo. Multi inde
center ⁊ male petūt. et ideo nō accipiūt. Iaco. iiij. Petitis ⁊ nō acci
pitis eo q̄ male petatis. Multi petūt solū mūdana bona. q̄ si petan
tur ad sustentationē vite peti debēt. Math. vj. Panē nostrū quoti
dianū da no. ho. Prou. xxx. Mendicitatē ⁊ di. ne. de. m. ꝫ tm̄ vic. m.
t. ne. Vnde hec chananea petiuit solū micas. Et ideo aug. d. Si tpa
lia a deo queritis. cū mō q̄rite. scꝫ si ꝓsint det. si obsint nō det. Et il
li cōmittite. q̄ ⁊ q̄d ꝓsit et quid obsit nō nouit egrot⁹ ꝫ medicus.
Multi q̄d pei⁹ est petūt mala scꝫ vindictas inimicoꝝ ⁊ mortē. qui
nō exaudiūt̄. q̄ nescit iusticia dei patrocinari crimibꝫ. vt dicit criso.
Exemplū de salomone q̄ a deo fuit exaudit⁹. q̄ non petiuit tpalia.
neq̄ vindictā siue stragē inimicoꝝ. ꝫ ad regendū ꝓpl'm dei sapien
tiam postulauit. vtꝫ. iij. reg. iij. sic ⁊ ista q̄ decentia petijt exaudita
fuit. ¶ Decimo fuit feliciter transmutata. q̄ de cane facta est ouis
christi. ⁊ ideo panē filioꝝ habuit. q̄ pri⁹ nō merebat̄ micas. Et ꝫ in
nuit math. dū dic̄ chananeā eā fuisse q̄d interp̄tat̄ cōmutata. Et mar
cus dicit eā syrophenissam genē. q̄d interp̄tat̄ alte ꝯuersa. Veracit̄
em̄ fuit cōmutata ⁊ alte ꝯuersa. dū de canibꝫ ad filioꝝ grām ē trans
lata. p̄s. lxxvij. Hec mutatio dextre excelsi. Econtrio aūt pctōres in
feliciter transmutant̄ q̄ de gratia filioꝝ ad ꝑuitutē dyaboli redigūt̄
et de hoībꝫ in bestias transmutant̄. p̄s. Homo cū in ho. es. nō intel.
ꝯpa. ē iu. insi. et fi. fac. ē illis. Et sic pꝫ secundū ¶ Tercō ponit̄ christi
resistentia siue duricies misterio plena. q̄ nō rn̄dit ei verbū. Bern.
Quid est ꝫ dn̄e iesu christe q̄ nō rn̄des ei. Certe ꝫ nō caret miste
rio vel figura. Tu em̄ venisti de celo in terrā ⁊ in ꝑtes tyri ⁊ sydois
secessisti. i. āgustias ⁊ tristicias hūane nat̄e assumpsisti. sic em̄ tyr⁹
et sydon interp̄tat̄. vt oīm miserēris. Tu liberasti adulterā fortit̄ ac
cusatā. ioh. viij. Et magdalenā excusasti ⁊ ab ea septē demonia expu
listi. luc. viij. Tu sanasti languidū nō petentē. qui. xxxviij. annos in
infirmitate habebat ⁊ p̄uenisti eū d. Vis sanus fieri. ioh. v. Tu ꝯuer
tisti paulū te ꝑsequentē. actu. ix. Tu illumīasti longinū cor tuū lan
cea ꝑforantē vt dicit̄ i historijs. Tu mādasti dis. tuis d. Eūtes discite

quid est·mīam volo et nō sacrificiū·math·ix·Tu cōstituisti matrem
tuā reginā mīe vt de mīa sua recipiāt vniuersi vt dicit bern̄·Et quid
plura·Tua mīa plenū est celū et terra·Cur g̊ n̄ loqueris chananee
nec eā exaudis tā sapienter fideliter pie et deuote ꝑ mīa supplicātē
G Dicendū est g̊ ꝙ h̄ ꝓpt̄ quattuor fecit· ¶Primo ꝓpt̄ cōmendatio
nē doni·Quia sic dicit aug⁹ si aliqn̄ nō statim dat de⁹ qd̄ petit̄·dona
cōmēdat nō negat·qꝛ dona q̄ cito dant̄ vilescūt·dilata vo ⁊ diu desi
derata dulci⁹ obtinent̄·Vn̄ in iure canonico ꝓhibet̄ ne sponse stati
potestati mācipent̄ viroꝝ ne marit⁹ vilē hēat datā q̄z nō suspirauit
dilatā· ¶Secūdo ꝓpt̄ accensionē animi·Fecit em̄ deus sic faber q̄ su
pra carbones ardētes aquā ꝓijcit vt magis et forti⁹ igniāt·Sic dn̄s
nō statim exaudire eā curauit vt in dilatōne eā forti⁹ exardesceret
et inflamaret·Quia vt dicit greg̊·desideria dilata crescūt·si aūt dila
tione deficiūt desideria vera nō fuerūt· ¶Tercō ꝓpt̄ maīfestatōnē
boni·vt scz ei⁹ virt⁹ ⁊ bonitas maīfestaret̄·q̄ hodie in vniuerso mun:
do narrat̄·Math·xxvj·Amē dico vobis vbicūqꝫ p̄dicatū fuerit euā
geliū h̄ in vniuerso mūdo dicet̄ ⁊ ꝙ h̄ fecit in memoriā ei⁹·Si em̄ do
min⁹ stati exaudisset eā·tot ei⁹ v̄tutes hodie nō clarescerent mūdo
Propt̄ qd̄ dictū est abrae vt filiū īmolaret vt ei⁹ timor ⁊ obīa nota
fierēt·Gen̄·xxij·Nūc cognoui ꝙ timeas dominū·i·cognoscere feci·
Vn̄ chriso·Propt̄ea christ⁹ sic exasperauit eā ⁊ distulit exaudire qꝛ
sciebat eā sic rn̄dere ⁊ sic ꝑseuerare ⁊ patientez fore· ¶Quarto ꝓpt̄
exhibitionē exēpli vt scz nos exēplo h⁹ facti in precū instātia ꝑsista
mus·et ꝑseuerātes aures diuīe mīe ꝓpulsem⁹·⁊ credam⁹ firmit̄ ꝙ si
de⁹ nō stati exaudit ꝓpt̄ meli⁹ facit·qd̄ ipe bn̄ cognoscit· q̄zuis peni
tus ignorem⁹·Et sic pz terciū ¶Quarto ponit̄ collegij apl̄oꝝ dep̄:
catio affectuosa·qꝛ accesserūt discipuli ei⁹ dicētes· Dimitte eā scz eā
exaudiēdo·qꝛ clamat p⁹ nos·i·clamoribꝫ nos īfestat·Qd̄ valde effla
gitare dēm⁹ vt sci ⁊ apl̄i ꝑ nobis ad dn̄m intercedāt·qꝛ eis christ⁹ iu
rauit d·Amē amē di·vo·si q̄d pe·pa·in no·m·da·vo·Ioh·xvj·Circa
qd̄ sciēdū ꝙ q̄zuis de⁹ oīa p̄destinauit ab et̄no·nec p̄cibꝫ ab eo qd̄ di
sposuit possit aliquaten⁹ remoueri·iuxta illud malach·iij·ego dn̄s ⁊
nō mutor·tn̄ disposuit ⁊ ordinauit vt sancti ꝑ se ⁊ ꝑ alijs p̄cibꝫ ob
tineant qd̄ de⁹ an̄ secula disposuit eis dare·vt dicit gre·Et h̄ apte in
dyalogo ꝓbat·Et ponit exēplū de ysaac·de q̊ de⁹ dixit abrae vt dic̄
apl̄s ad ro·ix·⁊ habet̄ gen̄·xxj·c·In ysaac vocabit̄ tibi semen·Et tn̄
scriptū est gen̄·xxv·Dep̄cat⁹ est ysaac dn̄m ꝑ rebecca vxore sua·eo
ꝙ sterilis esset·Qui exaudiuit eū·⁊ dedit cōceptū rebecce·Si g̊ de⁹
disposuerat multiplicare semē abrae ꝑ ysaac·cur accepit vxorē steri:
lem·Et si de⁹ disposuerat ꝙ esset sterilis·cur deprecatus est ꝑ ea vt

concipet. Certe q̄ ita ordinatū est vt illud qd̄ deꝰ añ secula electis
suis disposuit dare p̄cibꝫ scōꝝ obtineat. Propt̄ea dicit iob. v. Voca
si est qui te audiat. ⁊ ad aliquē scōꝝ ꝯuertere. Rogare g̊ dēmꝰ apo
stolos et alios sanctos in oī necessitate nrā q̄ ipi sunt aduocati no
stri et medij int̄ nos et deū p q̄s deꝰ ordinauit omīa nobis largiri.
Luc. xxij. Ego dispono vob̄ sic̄ di. m. pa. m. re. id ē. sic̄ deꝰ pater dedit
mihi regnū ⁊ oīa in manꝰ. ita et ego ꝯcedo vob̄ ¶ Deinde cū dicit
Nō sum missus ni. ad o. ꝛc. ponit̄ ad discipulos et ad chananeā chri
sti rn̄sio seriosa. Et primo christꝰ ad discipulos dicētes. dimitte eam
rn̄dit dicēs. Nō sum missus scz a deo patre ni. ad o. q̄ pie. do. israel.
Vbi nota q̄ deꝰ ꝓmisit ⁊ iurauit abrae q̄ de semīe eiꝰ filiꝰ dei carnē
assumpturꝰ erat. Luc. j. Iusiurandū qd̄ iu. ad ab. pa. no. da. se no. Vn̄
filijs israel fuit ꝓmissus. et de ꝓgenie eoꝝ natꝰ. ⁊ p̄ncipalit̄ ad eos
saluādos venit. q̄ pierāt ⁊ quotidie periebāt. q̄ et antecessores eoꝝ
et ipi ad infernū q̄tidie descendebāt. Sz secūdario venit ad oēs gen
tes saluādas. Gen. xxvj. In semīe tuo bn̄dicent̄ omēs gētes. Et h̄ ē
qd̄ dicit. Non sum missus a deo p̄ncipalit̄ nisi ad oues q̄ perierūt et
pereūt oī die de domo ⁊ ꝓgenie israel. Sz ex ꝯsequēti ⁊ secūdario
ad omēs gentes saluādas sum missus. j. Thi. ij. Qui vult oēs ho. sal.
fi. Nota q̄ p oues nō debēt ītelligi angeli mali vt heretici dicūt. q̄
nō sunt oues sz lupi rapaces q̄s christꝰ venit dispergē et nō colligē
Math. j. Quid nob̄ et tibi iesu nazarene venisti añ tp̄us ꝑdere nos.
Scdo christꝰ respondit chananee. Nā ipa pseuerās in petitōne ve
nit et adorauit eū dicēs. Dn̄e adiuua me. Cui christꝰ rn̄dit dicens.
Nō est bo. su. pa. fi. et mit. ca. id ē v̄tutes ⁊ grē ⁊ bona spūalia sunt
iustoꝝ et dēnt dari iustis cū ipi sint filij dei. et p ꝯn̄s heredes oīm
bonoꝝ. nō dēnt dari pctōribꝫ cū ipi nō sint filij dei sed canes filios
mordētes ⁊ lacerātes. q̄ si filios defenderēt decēs esset q̄ ipi de pa
ne comederēt. Et attēde q̄ cū ipa alonge clamaret christꝰ nō rn̄dit
ei verbū. Sz dū aꝓꝓpinquauit et adorauit rn̄dit ei christꝰ. Quia dū
pctōr alonge clamat petēs mīam ⁊ nō aꝓꝓpinquat p verā ꝯfessio
nē et satisfactōnē. deꝰ ei verbū salutis nō rn̄det. sz dū p verā ꝯtritō
nē ꝯfessionē et satisfactionē aꝓꝓpinquat. tunc deꝰ v̄bū salutis et
pacis rn̄det ei. dicit g̊. Non est bo. su. pa. fi. ⁊ mit. ca. Vbi manifeste
aꝓꝓaret q̄ canes hic pctōres signāt. ¶ Cōpat̄ aūt pctōr cani ꝓpt̄ H
q̄ttuor. ¶ Prio ꝓpt̄ īpudentiā. q̄ canis corā q̄cunq; facit t̄pitudinē
suā. Sic pctōr corā deo et tota curia celi nō erubescit peccare. Hie.
iij. Erōs meretricis fcā ē tibi noluisti erubescē. Sz certe erubescē de
beret vt ꝓbe agēt. Boe. Magna vob̄ si dissimlare nō vultis ē indi
ta necessitas ꝓbitatis cū añ oculos agitis iudicis cuncta cernentis.

Secūdo ꝑ̄ insaturabilitatē. Insaturabilis est em̄ animus pc̄ō-
ris ⁊ oim̄ bonoꝝ patit̄ fame sic̄ canis. Vñ filꝰ ꝑdigꝰ qui gerit pec-
catoris figurā dicit luc̄. xv. Quāti mercenarij i domo patris mei
h̄ abundāt panibꝰ. Qui siliqs porco. vē. simile. cui. Eo em̄ ipo
h̄nt qui ē bonū pfectū satiās hois appetitū mihil h̄nt et ꝑ sequēs
nō satiant̄. Sic̄ g̃ auris n̄ implet̄ auditu nec oculꝰ visu. sic nec auarꝰ
pecunia nec superbꝰ honoribꝰ. ps. Fame patient̄ vt ca. Esa. lvj. Canes
impudētissimi nescierūt saturitatē. Terc̄ ꝑ̄ imundicīā. qꝛ canis
qđ euomit resumit. Prou. xxvj. Sic canis q̄ reu. ad vc. suū. sic ipse
dens q̄ reu. ad stulticiā suā. Et sic canis trahit os suū ꝑ imūdicias et
ꝑ terrā. sic pc̄ōr tota die imūdicias pc̄ōꝝ vertit i ore suo. ⁊ marie
os detractoris feces alioꝝ lingua rumīnat tota die. sicꝫ scabꝰ qui
sterc⁹ colligit et revoluit. ps. Lingua eoꝝ trāsiuit in terra. Quar
to ꝑ̄ noxietatē. Quia canis dentibꝰ mordēdo nocet et lacerat q̄s
cunq; pōt ⁊ aliq̄n fundit venenū. vt canis rabidꝰ. Sic peccator i lin
gua ⁊ manu et rerū ablatione ꝓximū lacerat ⁊ assumit. ps. Lingua
e. gl. ac. Et iterū. Sicut nouacula acuta fe. do. Prou. j. Insidiemur san
guini. abscondam⁹ tēdiculas ꝑtra insontē frustra. deglutiam⁹ eū si
cut infern⁹ viuentē. Isti g̃ canes non sunt digni comedē panē fili
orū dei qui ē vtus passionis christi grā dei dona ⁊ vtures et q̄cūq;
bona spūs. Matth. vij. Nolite sanctū da. ca. neq; margarī. spḡe ne
porces. Sz de⁹ ne fame pereāt dū viuūt de mēsa eruberāti filioꝝ
ꝓiecit bucellas eis ⁊ micas. qꝛ bona tpalia nim⁹ sunt q̄s mice respe-
ctu bonoꝝ spūaliū. Hec etiā mice multis spīmis ⁊ ossibꝰ sunt respe
se. qꝛ vt dicit boe. q̄z multis amaritudīb⁹ felicitas hūana respsa ē. Et
sic ptz q̄ oia bona sunt filioꝝ dei. qꝛ ipi sunt heredes dei. Pc̄ōres
aūt bona surant̄ ⁊ male vtūt̄ ⁊ ipa tāq̄z fures ⁊ ꝑditores possidēt
et ideo i malū suū tenēt. Ecc̄. v. Vidi aliud malū sub sole. dumtie con-
gregate in malū dñi sui. Possunt etiā p canes intelligi sci ꝑdica
tores ꝑ̄ q̄tuor bonas ꝓprietates canis. qꝛ ē valde fidelis dño. de
tib⁹ lacerat lupos. lingua sanat vulnera. ⁊ latratu fugat latrōes. Sic
et sancti ꝑdicatores fideles sunt deo ipm̄ nō deserētes ⁊ ipi⁹ fidem
defendētes. pati ꝑ eo mori. lacerāt dētibꝰ reprehensionū vicia ⁊ pc̄a
sanāt lingua. i. assilio ⁊ monitōib⁹ suis vulnera pc̄ōr. ⁊ demones et
hereticos latētu sue ꝑdicatōis fugāt. ps. Lingua canū tuoꝝ ex inimi
cis ab ipo. Isti etiā canes colligūt micas d̄ mēsa filioꝝ dei q̄ sunt
in vita etna. qꝛ oia q̄cūq; boā iusti in hac vita h̄nt sunt nim⁹ q̄z mice
respectu bonoꝝ etne vite. Et cū istis rogat chananea colligē micas
cadētes. Quib⁹ christ⁹ ait iob. vj. Colligite q̄ supauerāt fra. ne. pe-
Et sic pz q̄rtū et q̄ntū. Sexto ponit̄ chananee a christo remēdatō

et exaudicio gracioſa qꝛ ait chananee· O mulier magna ē fides tua magna·i·alta·qꝛ vſq; ad celū dū me verū deū adoꝛaſti· Fides pc̄ō; rū claudit ínſta tectū dom⁹ dū ſolū mūdana querūt· Sap·ij· Hec ē pars nr̄a·nec ē agnit⁹ reúſus ab ínferis et p⁹ b̄ erim⁹ tanq̄ ſi n̄ fue rim⁹· Magna·i·ampla·qꝛ p totū mundū narrabit fides tua· Math· xxvj· Vbicuq; fuerit p̄dicatū euā·b̄ ꝛc̄·vt ſupꝛa· Magna·i·pfunda ꝛ radicata·qꝛ nec cōtumelijs nec verecūdia de coꝛde tuo potuit extir pari· Fides pc̄ōz valde facilit extírpat·qꝛ radicē nō hūt·qꝛ ad tps credūt et ín tpe tribulatōis recedūt· Luc̄·viij· Magna·i·lōga qꝛ vſ; q; ad finē pfecte es credita· Et qꝛ fidei debent miracula· eoq; fides eleuat hoiez ſupꝛa eſſe nate·qꝛ fides credit qđ nat̄a nō pōt·ío dat ei opari ſupꝛa poſſe nate·et ío fiet tibi miraculū plenū ſic petiſti ꝛ pluſ q; petiſti·qꝛ nō ſolū filia tua ſanet·ſz ꝛ tu ꝛ ípa ī aīa et coꝛpe ſitis ſal ue· Et qꝛ verbū chriſti erat vtutis effectúuū ideo ſanata ē filia ei⁹ ex illa hoꝛa· Et ſic p; q; paretes pūt filijs ſámitatē coꝛpis ꝛ ſalutē aīe ím petrare· Et ſit̄iter alij hoies adiuicē pūt apud deū vn⁹ alteri grām impetre· Et ſic p; ſextū· Si vis moꝛalit loq; p filiā dimoniacā chana; nee aīa peccatriꝛ intelligit·q̄ a demonio et a vicijs ꝛ a mundo peſſi; me vexat·nec curat ſalutē petē· Sz qꝛ mlta dcā ſunt dimittat ad pūſ

De epiſtola ſermo XXXVI·

Rogam⁹ vos ꝛ obſecram⁹ ī dño ieſu vt quēad·ac·a nob quō voſ op·am·ꝛ pla·deo ꝛc̄·j· Theſ·iij· Xp̄s q̄ fuit ī paradiſo et euāgelīū nō ab hoie ſz p reuelationē ieſu chriſti didicit ad gal·i·p quē etiā chriſt⁹ loquebat vt ipe teſtat dicēs·an expimen tū q̄ritis ei⁹ q̄ loquit ī me chriſt⁹·ij·coꝛ·xiij· ím hac epl̄a vult nobiſ voluntatē dei ímtimaē tanq̄ dei nunci⁹ ad b̄ miſſus·ꝛ ído ē diligent a nob audiēd⁹ Quia vt ipe dicit·ij·coꝛ·v·legatōne p chriſto fungi mur obſecram⁹ vos p chriſto recōciliami deo· In hac g̃ epl̄a apl̄s tria facit· Dño em̄ vt ī via dei ābulem⁹ exhoꝛtatōnē poit generalē Secūdo vt dei volūtatē faciam⁹ exhoꝛtatōnē pomit ſpecialē·ibi·Hec eſt volūtas dei ſcificatō vra· Tercō q̄re ſic ſancti eē dēm⁹ cām aſſig rōnabilē·ibi·Nō em̄ vocauit nos de⁹ ī imūdicia ſz i ſcificationē· Cir ca p̄mū duo facit· Dño poit exhoꝛtatōnē· Secdo exhoꝛtatōis cām ꝛ rōez·ibi· Scitis em̄ q̄ p̄cep·de·vob· Dño em̄ vt ī via dei ambule mus nō deſcēdēdo ad aliqđ ſpeciale generalit hoꝛtat nos dicēs· Ro gam⁹ vos ꝛ obſecram⁹·i·cū adiuratōne rogamus ím dño ieſu chri ſto·i·p dñm nr̄m ieſum chriſtū vt ſic ābuletis ím via dei p̄ficiendo· quēadmodū accepiſtis a nob ſcz ín exemplo qđ vobis dedim⁹· quō oporteat vos ābulare·ꝛ placē deo·qꝛ nō ſm carnē·ij·Coꝛ·x· In car ne em̄ ābulātes·nō ſm carnē militam⁹· Imo q̄ chriſti ſunt car·ſ·cru·

cū vi·et concu·gal·v·Ambulatio respicit ad mādatoꝝ impletionez
placentia vero ad ꝯsilioꝝ ꝯsummationem·Sed quo fine volo vt sic
ambuletis·certe vt abundetis magis scz in grā dei et in donis spi-
ritussancti·Bona em̄ opatio et cōtinuatio boni meret abundantiā
maioris grē et pfecti⁹ spūssancti doā possidere·Consequent cū d·
Scitis ei ꝛc·ponit rōez q̄re est acq̄escendū·Que tal ē·Quia scitis q̄
p̄cepta dederim vob nō autoritate mea ꝫ p dn̄m nr̄m iesum chri-
stū·q̄ oīa tendūt ad h vt spūalit ambuletis et deo placeatis·Et ido
inexcusabiles estis si nō facitis et iō dicit luc·xij·Ser·sci·vo·do·sui et
nō fa·pla·vapulabit multis·Et sic ptz p̄mū·¶Secūdo vt dei volū-
tatē faciam⁹ et sancti sim⁹ specialit nos hortat·Circa qd q̄ttuor fac
Primo em̄ nos hortat vt sancti sim⁹·Secūdo dissuadet ea q̄ sancti
tatē impediūt q̄ntū ad seip̄m ibi·vt abstineatis vos·Tercō q̄ntū ad
p̄ximū ibi·Et ne q̄s supgrediat neq̄ circūueniat in negocio fratrē
suū·Quarto hui⁹ dissuasionis rōem assignat ibi·Qm̄ vindex ē dn̄s
de his oīb·dicit g̊ Scitis q̄ p̄cep·dedri·vob·q̄ hec ē vo·dei·glo·i·p̄-
ceptū qd de⁹ vult impleri·scz sanctificatō vrā vt·s·sancti sitis·Leui·
xij·Sancti estote qm̄ ego sanct⁹ sum dic d·de·vester·Ioh·xvij·Ego
p̄ eis sanctifico meip̄m vt et ip̄i sint sancti·Cōsequent dissuadet q̄-
dam vicia q̄ maxie impediūt sanctitatē q̄ntū ad seip̄m d·Voluntas
dei ē sanctificatō vestra q̄ cū imūdicia carnis nō pōt haberi·ꝛ ideo
volūtas est vt abstineatis vos a fornicatōne q̄ coinq̄nat hoiem ne
sit sanct⁹·Et ideo dicit·j·coꝝ·vj·Fugite fornicatōnē·Nō em̄ melius
impugnat q̄z fugiendo·Vt sciat vnusquisq̄z vrm̄ possidere suū vas
id ē·suū corp⁹ in q̊ tanq̄z in suo vase aīa ꝯtinet·in sanctificatōe·i·in
virtutū plenitudīe q̄ faciūt hoiem scm̄·j·coꝝ·iij·Templū dei scm̄ ē
qd estis vos·Et honore·q̄ntū ad subiectōnez vicōꝝ vt nullū viciū
vobis dn̄et ꝫ v̄tutes·Hoc est em̄ magn⁹ honor vt vicia suppeditet
et v̄tutes dn̄ent et regnēt·Quia vt dic phs honor est reuerētia ex
hibita in testimoniū v̄tutis·Vl vas h vxor ꝓpria vocat·j·pet·iij·Tā
q̄z vasculo muliebri honorē imptiētes·Hoc vas in sanctificatōe pos
sidet cū cauet ab omī illicito actu·et honoē cū q̄s vtit eo debito mō
et debito fine·n̄ turpit abutēdo ad delectōnē Thob·vj·In his qui
ita ꝯiugia accipiūt vt deū a sua mēte excludant ꝛ libidini sue ita va
cent sic equ⁹ et mul⁹·in his dn̄at demoniū·Et ideo sciat vnusquisq̄z
vestrū possidere vas suū·i·corp⁹ suū et vxorē suā·nō in passione de
siderij sup̄·carnalis adimplenda·sic gentes q̄ deū ignorāt p gratiaz
et verā fidē·que legi dei nō sunt subiecte·licet naturali instinctu ꝛ
rōne deū cognoscant·et ꝓpter h solū carnalia querūt et carnis dele
ctatōnē·Ro·j·Tradidit illos dn̄s i passiones ignomie·Hoc viciū

hodie multū regnat in mūdo etiā int̄ fideles· et mirabilit̄ dyabol⁹
coinquinat matrimoniū· qd̄ ē magnū pctm̄ et magna miseria· Cō
sequenter dissuadet a malo q̄ntū ad ꝓximū d· Et ne q̄s supgrediat̄
fratrē suū scz ꝑ potentiā opprimēdo· neqꝫ circūueniat in aliq̄ negocō
ꝑ dolū ⁊ astutiā decipiendo· Vel nō supgrediat̄ ꝑ supbiā nec circū:
ueniat ꝑ auariciā· De q̄bꝫ dicit̄ hiere· v· Inuēti sunt in ꝓpl̄o meo im:
pij insidiātes quasi aucupes laqueos ponētes ⁊ pedicas ad capien:
dos viros· Consequent̄ ponit rōem dissuasionis d· Qm̄ vindex est
dn̄s· i· ꝓpterea nō d̄betis ista facē· qm̄ de⁹ qui scit et pōt ⁊ vult vin
dex est· i· vindictā faciet de his omibꝫ et in pn̄ti et in futuro· sic p̄di
ximus vobis et testificati sum⁹ dū vobis p̄dicaremus glo· sub testi
monio scripturaꝝ ꝓbauim⁹ Ecc̄i· xij· Cuncta q̄ fiūt addu· de· in iu· ꝓ
oī errato siue bonū sit siue malū· j· coꝝ· v· Oēs nos mani· oportz an̄
tri· christi vt ref· vn· ꝓpria coꝝ· ꝑut ges· siue bo· siue ma· Et sic pz scd̄z·
Tercio quare sic sancti esse dēm⁹· cām assignat d· Quia nō voca:
uit nos de⁹ sup̄· ad fidē ⁊ grāz suā ī imūdiciā· h̄ ē· vt imūdicie pctōꝝ
suiam⁹· s̄ in sanctificationē vt scz sci sim⁹ ī nob̄ et scā exēpla ꝓximis
exhibeamus· Math· v· Sic lu· lux ve· co· ho· vt vi· op· v· bo· et gl̄i· pa·
ve· qui in ce· ē· Quia oportet scōs habere testimoniū ab his q̄ foris
sunt· vt dicit apl̄s· j· Thi· iij· j· Pe· ij· Conuersationē vrām int̄ gen· ha·
bo· vt in eo q̄ detractant de vob̄ tanq̄z de malefactoribꝫ ex bonis
opibꝫ vos ꝯsiderantes glorificēt deū in die visitatōis· Et sic pz terci
um Sicut pz ex p̄dictis in tota illa epl̄a apl̄s ad duo nos inducē
intendit· scz vt sim⁹ sancti· et vt a luxuria caueam⁹· q̄ maxime impe:
dit sanctitatē· Primo g̊ nos hortat̄ ad scitatē· q̄ volūtas dei est
de hoc vt sim⁹ sancti· Sim⁹ g̊ sci s̄m triplicē interp̄tationē vel signi k
ficationē h⁹ nois qd̄ est scm̄· Nam scm̄ idē ē qd̄ sangne tinctū· Et
ideo omēs qui ꝓ christo in suo sangne moriunt̄ et tingunt̄ sci dicū
tur· Tūc em̄ sci erim⁹· cū virt⁹ sangnis sup nos stillabit· qd̄ fit dū in
innocentia et grā baptismali q̄ in v̄tute sangnis christi ꝯferunt̄ nos
firmiter ꝑmanem⁹· nec ab eis ꝑ mortale pctm̄ aliqn̄ sepamur· Vnd̄
omēs illi qui sine pctō mortali p⁹ baptismū vixerūt· ꝯgrue sci vo:
cari pn̄t· Itē scm̄ idē est qd̄ a terra eleuatū et sine terra· Vnd̄ sci di:
cunt̄ illi qui terrena ⁊ carnalia deserētes· in celestibꝫ ꝑ meditationē
et desideriū ꝯuersant̄· Phi· iij· Nostra ꝯuersatio in celis est· Heb·
xiij· Non hēm⁹ hic manentē ciuitatē s̄ fu· inq̄· Mūdus em̄ iste ē lo:
cus corruptōis· Sed supra globū lunarē nō est corruptō vt d· phs·
Illic g̊ ne inquinemur eleuati ꝯuersari debem⁹· Ezech· viij· Eleuauit
me spūs inter celū et terrā· Tunc g̊ erim⁹ sci qn̄ cū martha omnes
facultates nostras in scōrum necessitatibꝫ ꝯsumim⁹· et cū maria ad

pedes crucifixi verbū dei scripturas legendo et meditando audiṁ attente·et deuote orando ei loquimur in intimis cordis nostri Esa· xxvj·Anima mea desiderauit te in nocte· ꝛ et spū meo in pcordijs meis·demane vigilabo ad te·Dū em̄ legim⁹ scripturā sacrā de⁹ no biscū loquit ꝛ dū oram⁹ loq̄mur nos deo·vt d·aug⁹·Ite sem̄ idem est qđ purū et mūdū·Vñ etiā sancti dicunt·qui q̄uis aliq̄ fuerūt imūdi tñ p verā et asperā pñiam ab oi inq̄nameto se plenarie mun dauerūt·Nā et dauid et magdalena et pres isto mō sci dicunt·Le uit·Scificami·i·mūdami·et estote sancti Esa·v·Iustus hō in ustícia scificabit·i·mūdabit·Quicūq; g̃ nō pmāserit in inocētia baptismali et vult dei facē voluntatē vt sit sanct⁹·emūdet se et lauet p verā pe nitentiā et deuotā·qz aīa in ꝯtritōne et ꝯfessione ꝛ satisfactōe mu dat·q̄ sunt pñie ptes·ij·coꝝ·vij·Mūdem⁹ nos ab omi inq̄nameto carnis et spūs·Et qz in tali mūdatōne dz purgari facies aie·quā hō videre nō pōt·ideo duo sunt necessaria·scz speculū in quo se aspiciat
L mūdandus et res purgātes ¶Speculū aūt est scriptura sca et ver bū dei·in q̄ si q̄s bñ attēdit videt omēs defect⁹ suos·Doiú·vj·Nā datū lucerna ē et lex lux·Vñ sic ille q̄ pus nō videbat mīs trabes in domo et ingrediēte radio solis videt mimos pilos·sic ille in c⁹ me tem ingredit radi⁹ spūscī et verbū dei·videt omēs defect⁹ suos·q̄ pus vir pcā g̃uia cognoscebat· Vñ gre·assimilat spmscm et ver bum dei radio solis·In hui⁹ figura mādatū est in lege exo·xxxviij q̄ sacerdotes intraturi templū ad sacrificandū·deberēt lauari in la bro eneo in q̄ specula affixa esse debebāt vt in eis maculas suas aspi cientes extergerēt ꝛ lauarēt·¶Hoc speculū accepit aug⁹ dū se purga re icepit·Vñ ipe dicit q̄ accipiēti sibi apl'm paulū et legēti apparuit vna facies eloq̄oꝝ castoꝝ·in quib⁹ defect⁹ et maculas suas aspice. Et ideo exultare didicit cū tremore·¶Hoc speculū deuote petebat da
M uid dicēs·Reuela·ocu·me et consi·mi·de le·t ¶Res aūt purgāt sunt q̄ttuor ꝑm q̄ttuor q̄ materialit purgāt·Dzima ē aqua lacrima rū·qua fuit lota et purgata maria magdalena et petr⁹·Luc·vij·La crimis cepit ri·pe·iesu·f·magdalena·In eodē·xx·Egressus pe·fl·ama re·Et attēde q̄ ois sortis macula dz lauari specialit·Omē aūt pcm mortale fortissima macla ē quā sol⁹ de⁹ pōt absterge et delere·Esa· xlij·Ego suz q̄ deleo miq̄tates tuas ꝓpt me·Et iō oe mortale pcm speāl'r ꝛ singillati lauari dz ps·Lauabo p fin·n·l·m·i·p singula pecca ta ꝯscīam meā·Et nota q̄ lixmū mei⁹ lauat q̄z aqua qđ in vrute ci neris lauat·Et iō si volum⁹ bñ lauari mittam⁹ cinere vilitatis hūa ne nature in aquā lacrimaꝝ nostraꝝ·In c⁹ figura eccl'ia in pncipio sacri ieúnij cinere supra capita nra ponēs ait·Memēto q̄ cinis es

et ín cíneré reú· Hec autē vilitas maxime apparet ín morte· In qua hō qui alijs dñari volebat ponít sub terra et pedíbꝫ ꝛculcať· qui affluebat dúitijs modico cílicō ínoluít et níbil aluud secū portabit· qui ǫtidie comedebat carnes et splēdide vúebat tradít ípe vermí bus comedendꝰ· et quē oía venerabanť ab oíbꝫ ꝛculcať· Exemplū ď ludo scacoꝝ· ín ǫ omēs custodiūt regē· ſ cōpleto ludo rex ponít ín fundo sacci· Sic accidit pctōri· Dꝛopt qđ dic scriptura eccī· víj· Memorare no· tua et ín eter· ꝛc· Hoc figuratū est núi· xix· vbi mādatū est a dño ꝙ cíneres vacce rufe extra castra cōbuste ďberēt mitti ín aquā lustratōís ǫ debebāt aspergí filíj ísrael vt a carnís ímūdicijs mūdarenť· Vacca rufa est caro huāna· cuiꝰ cíneres· í· memoría cíneri ín quos resoluíť· debēt ín aquā lacrímaꝝ ꝙ quā mundamur mit ti· Hebꝝ· ix· Si eīm cínis vituli aspersus coínąnatos scificat ad emundatōnē carnis ǫntomagís sanguis chrísti emūdabit conscientiā nostrā ab opíbꝫ mortuis· í· pctī· Secūda res purgās est aspera· vt ē límа· ǫ eleuādo rubigínē ď ferro ípꝫ purgat et purificat· Per qđ signíficať elemosinaꝝ largitō· ꝙ quā dū hō eleuat se a substātia sua· et pauperí porrigit a rubigíne pctōꝝ mundať· Vñ de zacheo ǫ dixit· dñe ecce dímí· bo· m· do· pau· chrístꝰ dixit· Hodie huic domuí salꝰ facta est· luc· xix· Ergo si volumꝰ a pctis purgarí· accípíamus límā· í· elemosinaꝝ largitionē ín ǫ dū sba nrā reddít a pctis mundamur· Thob· iíj· Elemosína ab omī peccato et morte líberat· Luc· xj· Date elemosinā et ecce oía munda sunt vobis· Sic mūdatus est cornelíus cēturio cui act· x· dcm ē· Elemosine tue ascenderūt ī memoriā ī conspectu dei· Et ideo ad eū missus est petrus vt ab omníbꝫ peccatis eum mundaret· Sic consuluit daníel nabuchodonosoꝛ ď· Peccata tua elemosinís redíme Dañ· iíij· Tercía res purgās est res calída· vt ígnís qui ī fornace metalla purgat· et fignat spūscū quí ín fornace tribulationū purgat corda electoꝝ· ideo apostolorū pectora purgaturus ín specie ígnís apparuít· Si ergo ab ígne volumus purgarí dísponamus nos vt apostolí ꝙ ieumíū et oꝛōnem et concoꝛdiā aníмoꝝū· que tría apostolí habuerūt· dum spūscū expectabāt· Vt dícitur actuū· j· Sic purgatus est esaías qui se pollutuꝫ asserebat· ǫ aít Volauít ad me vnꝰ ď seraphín et calculo quē forcípe tulerat ď altarí tetigít os meū et sic mundauít eū· Ite calculꝰ ígneꝰ figt spūscū· Huic ígnē chrístꝰ venít míttē ī terrā vt oēs purgaret Luc· xij· Ignē veī míttē ī terrā· Et attēde ꝙ talī dispositō cío ē necia ǫ vbi auꝝ et argentū purganť· plūbū et palee ꝛsumūť· ꝛ h ꝟpt ídí spositōꝫ eoꝝ· Sicr ī fornace tbulatōnū vbi elī purgāť· ípij ꝛsumūť ꝟpt ídispōꝫ suā· Quàta res purgās ē res amara vt medícia ǫ malos

humores interius purgat· et signat amaritudinem pñie que aiam
purgat· Nā sic medicina habet diuisiuū·laxatiuū·et restauratiuum·
sic penitentia habet tres ptes·s·ɔtritionē q̄ diuidit pctā et deducit
vsq; ad os·cōfessionē q̄ ꝓiicit extra·et satisfactionē ꝑ quā hō restau
ratur et restituit ad vtutes et dona·et ad bona q̄ fiūt in eccia et ad
bona q̄ ꝑdidit·q̄ scz fecerat añ pctm̄·ꝛ ad sacramenta eccie ꝛ ad vitā
eternā· Et nota ꝙ sic medicina aliqñ inuoluit zuccaro ut facili⁹ pos
sit sumi·sic pñia inuoluēda est in ligno crucis·cui⁹ passione ɔsidera
ta oīa dulcescūt· Hoc fuit figuratū in aquis marath in quas cū moi
ses ex iussu dñi lignū misisset dulcorate sunt· Exo·xv· In pñia g̊ nrā
ne deficiam⁹·vel nimiū molestemur christū crucifixū ɔtemplemur
qui ꝓ nob tot ꝛ tanta sustinuit patient· Heb·xij· Recogitate eum
qui tal· sus·adu·se·a pec·ɔtra·vt nō fatigemī animis vestris deficiē
tes· Et sic pz moralitas· ¶ Secūdo apl's nos hortat specialit·ut a lu
xuria caueam⁹·et corpa nrā ī scīficatōe et honore custodiam⁹ et ñ ī
passione carnaliū voluptatū·sic gētes q̄ spū dei nō agunt· A q̄ qui
dem peccato cauere dēm⁹ et ɔtra ipm exhibere remedia oportuna
N Primo ab ipo ꝓpt tria cauere dēm⁹· ¶ Primū est dei cōtumelia
et displicentia· Nā omēs sum⁹ filij dei ꝛ filie ad ei⁹ imaginē creati·
Sed nōne vn⁹ rex ad magnū vitupiū sibi reputaret·ꝙ aliq̄s cū fi
liabus suis fornicaret· Certe sic· Quāto g̊ magis fornicatō filioꝝ et
filiaꝝ dei cedit in verecundiā dei· Prou·vj· Scelus et furor viri nō
ꝑcet in die vindicte·nec acq̄escet cuiusq̄z ꝑcibꝫ·nec accipiet ꝓ redem
ptione dona plurima· Et exponit h̄ glo·de celesti sponso·cui omēs
aīe nrē in fide baptismi sunt tanq̄z spōse copulate· Osee·ij· Sponsa
bo te mihi in fide· Itē sic d·apl's·j·coꝝ·iij· Nescitis qꝛ tēplū dei scm̄
est qd̄ estis vos· Si q̄s aūt templū dei violauerit dispdet illū deus
In eodē·vj· Nescitis qꝛ mēbra vestra sunt templū spūssancti ¶ Se
cundū est ꝓximi iniuria· Maxima em̄ iniuria in hoc peccato ꝓxi
mo infert ꝛ quā ꝓxim⁹ magis moleste portat· Nam qd̄ carius ha
bet ab eo aufert scz mater filia soror vel vxor· Omnē em̄ fidē qui h̄
vicō laborat ꝓximo frangit· Vnde dauid fidelissimū militez suū scz
vriam ꝓditorie occidi fecit ꝓpter vxorē eius·vt patet·ij·Reg·xj·et
amon thamar sororē suā corrupit·ut ptz in eodē·xiij· ¶ Terciū est
propria iactura· Mirabilem em̄ iacturam homo patit ex hoc vicō
Nam ex hoc vicio perdit homo spiritualia bona corporalia et se
ipsum· Quod totum in filio prodigo patet·qui dissipauit substanti
am suam·et perdidit stolam p̄mam scilicet virtutes et dona anime
et seruus demonis est effectus ut patet luc·viij· Propter hoc luxu
ria compat igni q̄ oīa ɔsumit· Iob·xxxj· Ignis ē vsq; ad ɔsūmatōz

deuorans· Osee·iiij· Fornicatio vinum et ebrietas auferunt cor· Ipsum etiam corpus frequent̄ perdit adulter· Patit̄ etiā hō magnam ex hoc vicio iacturā· q̄ hoc viciū est valde efficax ad capiēdū· et valde potēs ad retinēdū· Aug⁹· Efficacissimū glutiniū ad capiendū animas ē mulier· ꝓuerb· vij· Multos em̄ vulneratos deiecit et fortissimi quiq̄ int̄fecti sunt ab ea· Propt̄ea balaā hoc pctm̄ p̄ ceteris elegit ad capiendū filios israel· vt pz nūi· xxv· Huiꝰ exemplū hēmꝰ in dauid samsone et salomone· Quis ei sanctior dauid· q̄s fortior samsone· q̄s sapientior salomone· et tn̄ omēs isti ab hoc vicio victi sunt Propt̄ea dicit̄ ꝓuer· xij· Fouea ꝓfunda os aliene· cui iratꝰ est dn̄s incidet in eā· Et iō qui h̄ vicio laborat· vix de sua salute cogitare pt̄· deum non cognoscit· nec ad ip̄m redire curat· ad celū oculos nō leuat· verba correctōis nō audit· Osee· v· Nō dabūt cogitatōnes suas vt reuertant̄ ad deū suū· q̄ sp̄us form catōis in medio eoꝝ est· et dn̄m nō cognouerūt· ¶ Scd̄o ꝯtra ip̄m adhibere remedia oportuna dēmꝰ· et oīa incitamēta eiꝰ fugere· sic ē multū comedē et potare· in q̄ est luxuria· sic ignis ī lignis· Eph· v· Nolite inebriari vino ī quo est luxuria· Et sic ociari· et varijs vestimētis indui· et mulieribꝫ colloq̄ vel respicē vel qd̄ peiꝰ est tāgere· vel de eis loq̄ vel cogitare vel vanas cātilenas cantare· vel in choreis saltare· Oīa em̄ hec sunt incitam̄ta luxurie· q̄ oīno dēmꝰ vitare· Est em̄ mulier sic basiliscꝰ ꝛ ignis· et ideo nec videri nec tangi debz· ¶ In fine nota q̄ tria sunt que solēt hoies in vicio isto decipe ·s· sanctitas mulieris· ꝯfidentia de ꝓpria castitate· et ꝯsanguinitas· Cont̄ p̄mū dicit hiero· Si pudicā queris femiam· quā videris bn̄ ꝯuersantē mēte dilige· s̄z n̄ frequentes p̄sentia corpali· Hic cadit exemplū illiꝰ scē heremite de torsita que tpe indulgentie iuit romā· Et dū rediret a terrigenis plūbini ē detenta ꝓpt̄ eiꝰ nimiā sanctitatē· q̄ ei heremitoriū ꝯstruxerāt· Quā vnꝰ pisanꝰ freq̄ntiꝰ visitabat· et tandē ip̄am d̄ heremitorio t̄hēs eā sibi in vxorē accepit· Cont̄ scd̄m hiero· dic̄· Hostiolum tuū aut raro aut nunq̄z mlierū pedes terāt· vide ne sub eodē tecto māseris· nec in p̄terita castitate ꝯfidas· nec dauid sanctior· nec salomone sapientior· nec samsone fortior eē potes· Memēto semp q̄ paradisi colonū mulier de possessione sua eiecerit· Exemplū· Quātūcunq̄z sit durum ferrū illud tn̄ ignis emollit et calefacit· Mulier aūt ignis est· Aliud exemplū ex duobꝫ lapidibꝫ si adinuicez collidant̄ ignis exit· Itē q̄zuis cādela iuxta muꝝ posita ip̄m n̄ cōburat tn̄ ip̄z denigrat· Sic qui cū muliere versat̄· q̄zuis nō comburat̄ tn̄ d̄nigrat̄· Contra terciū dicit hiero· Si generis grā iudicas mulierē nullo mō dimitti memēto q̄ thamar a frē suo corrupta sit· Precipue debz hō cauē ne

fit sol⁹ cū sola · Nr̄oúbiū est Agio sadisagio Nr̄opter̄ q̄tidie i oro-
dīicali petim⁹· Et ne nos inducas i tēptatione· Et sic pz de epla ·
XXXVII·

Dominica tercia de euangelio sermo

ERat ihesus eijciens demoniū ⁊ illō erat mutū· Luc·xj· Di
cit apoc·xviij·c· Sic reddidit vob reddite illi· Et hiere·l·
Reddite ei fm op⁹ suū· iuxta oia q̄ fecit facite illi· Dya-
bolus q̄ppe cernēs se de celo in terrā expulsu ⁊ vides ho
minē ad illū locū ascendē vñ ipe p̄iect⁹ fuerat· iudit hoi ineffabile
bonū p̄cepturo· ⁊ ido fortissime eū tēptauit ⁊ d paradiso p̄iecit lo-
co voluptatis ⁊ glorie· necnō ⁊ aditū regni celestis ei p̄cludens· in
hāc vallē miserie ipm traxit ⁊ q̄ debebat imortalis i celū ascēdē· mor-
talis fact⁹ descendit postmodū ad infernū· sap·ij· Invidia dyaboli
mors introiuit i orbē terray· Hili⁹ aūt dei q̄ venit oia instauraē siue
q̄ in celis siue q̄ i terris sunt· vt dic apls eph·j· venit etiā reddē vni-
cuiq; fm stipēdia meritoy suoy· dyabolū d mūdo expulit· ⁊ hoiez
ad regna celestia reuocauit· vt sic dyabol⁹ hoiem d padiso loco sibi
p̄prio deputato fraudulent expulerat· ita ihesus nō fraudulent ⁊ sapi
enter ⁊ potent dyabolū de ꝑ mūdo· loco sibi deputato expelleret
ad infernū· Nr̄oú·xxvj· Respōde stulto iuxta stulticiā suā· Et q̄ dya
bolus in hoibz habitabat in mūdo· ido p⁹ eū ab hoibz seq̄stratōe in p̄ti euāgelio
postmodū ad infernū p̄iecit· De hac g̃ seq̄stratōe in p̄ti euāgelio
agit· In q̄ quidē euāgelio q̄ngz p ordinē describunt· Nr̄imū ē opatio
deitatis in demois expulsione· in p̄ncipio euāgelij· Secm ē depraua
tio bonitatis i scribay et phariseoy fta iposition· ibi· Quida at ip-
soy dix· In beel·p̄n·de·eijcit de· Terciū ē reprbatio falsitatis i chusti
nisione· ibi· Ipse aūt vt vi·co·e·dixit· Omē reg· i seip·di·deso· Quar-
tū est euent⁹ penalitatis unde ventur⁹ p eoy mala opatōne· ibi·
Cū imund⁹ spūs ex·ab ho·ambu·p lo·inaquo· Quintū ē attollētia
veritatis i cuiusdā mulieris acclamatōne· ibi· Et fcm est dū hec dice
ret· extol·vo·que·mul·d tur· dix· il· Beat⁹ ven· q̄ te p̄or· Nr̄imo g̃
ponit opatio deitatis i demonis expulsione· qz erat ihesus ei· de· Cir
ca qd nota q̄ omis res bēt p̄priā opationē· Exemplū in sole et igne
Nā sol bēt illumiare et igms calefacē· Et qz p̄priū est eis· ido ab hac
opatione nō cessant Nr̄opria aūt opatō filij dei venietis in mūdū
fuit demones expellē et opa eoy dstruē· j·ioh·iij· In ꝑ apparuit filij
dei vt dissoluat opa dyaboli· Et ido ab hac opatōe nō cessabat· Et ꝑ
est qd ꝑ dr̄· Erat ie·ei·d·Q·d·Cōtinue ipm ejciebat· Erat·n·ē vbū p
teriti ipfci tpis· et sigt ⁊tinuatōez p̄teriti ad p̄ns Iecit ei eū de celo
ad trā ⁊ d dr̄to vtz i do·p̄i·q̄dragesie· ⁊ de filia chananee vt i p̄ce-
dēti dō dr̄z ē· ⁊ tādē d mūdo ad infernū· jo·xij· Nūc p̄nceps mūdi h⁹

eijciet foras. Eijcit ipm et quotidie de cordibus fideliū. Et hec est rō
quare modo non sicut ante aduentū christi demoniaci nisi ficticij
apparēt. qui sunt nō verbo sz forti verbē expellēdi. Subdit aūt dicēs
Et illud erat mutū. scz ab effectu. qr mutum hoīem cui inerat faci
ebat. Erat et cecū vt dicit math. Erat et surdū vt dic theophil⁹. Om
nis aūt surdus a natā oportet q sit mut⁹ et ecōu erso. Surd⁹ aūt ab
euentu bn pōt loq. Quattuor g miracula sil in vno hoīe ppetrata
sunt. Nā cec⁹ videt. surd⁹ audit. mut⁹ loquit. et possessus a demoīo
liberat. Qd qtidie in ꝯuersione fideliū diuīa grā opat vt d. grego.
Nā dyabol⁹ p pctm mortale qttuor mala facit hoī. Primo em ex O
cecat eū vt nō videat pericula in qbꝫ est. et nullo mō redēptorē suū
agnoscat. Est em dyabol⁹ sic coru⁹. q pmo eruit oculū hoī suspenso
Sic dyabol⁹ ei. quē p pctm mortale suspendit. pmo oculū fidei niti
tur eruē. ⁊ secūdo oculū ꝯsideratōis ꝓprij stat⁹. Si em pctōr ꝯside
raret ⁊ videret mala qbꝫ addict⁹ est. et bonis qbꝫ est puat⁹. statim
ad deū et cū festinatōne rediret. Propterea dicit hier. ij. Scito et vi
de qz malū et amarū est te dereliqsse dnm deū tuū. Secūdo facit
eū surdū ad verbū vite audiendū. Esa. vj. qntū ad vtrūqz. Exceca cor
ppli hui⁹ et aures ei⁹ aggua. vt videtes nō videāt et audiētes n in
telligāt. Et qr audit⁹ nō pōt esse vacu⁹. ido dū pctōr vba vite non
audit. circa rumores et tumultū mūdi inanit occupat. in qbꝫ dū de
lectat nō facile audit bona. sz ad ipa surdescit. ps. Aures hnt et n au
dient. Et iō pctōribꝫ fortiter clamaē nō pdest nisi vbere ⁊ vexatio
ne tangant. Esa. xxix. Tmmō sola vexatio dabit intellectū auditui.
Satis clamauit moises ad pharaonē ex pte dei vt dimitteret ppl'm
et noluit. nec dimittē voluit. nisi in pcussura pmogem tor. Ter
cio facit eū mutū vt pctm suū nō ꝯfiteat nec ab eo absoluat. ps. Os
habē ⁊ nō loquent. Vbi nota q tota vis lupi est in gutte. Sic tota
vis dyaboli circa guttur pctōris versat. Nā pmittit eū elemosinas
dare. ad eccias ire. ieiunare et orare. sz ne ꝯfiteat totis viribꝫ instat.
qr sic pderet eū totū. d iniqtate ad iusticiā trāsitur. Esa. xliij. Dic tu
iniqtates tuas vt iustificeris. Quarto possidet eū vt seruū et du
cit de pctō in pctm ad sur bnplacitū volūtatis. ij. Thi. iij. A q capti
ui tenent ad ipi⁹ voluntatē. Exemplū. Sic facit dyabol⁹ sic pdo. Nā
rapiēs hoīem mittit ei strāgalū vel banaliū ne possit clamare. poīt
eū in carcerē ne possit euadē et fugere. vincit man⁹ ei⁹ ⁊ pedes ne
possit mouē. possidet euz vt dns et ducit ⁊ reducit vt sibi placet. et
tādē aufert ei oīa boā sua. Sic fac dyabol⁹ pctōri qd maxīe appaēt i
morte. Nā ei⁹ aīaz asportat. corp⁹ dat vmibꝫ ⁊ diuitias ꝯsangneis
Iob. v. C⁹ messez famelic⁹ ꝯmedz ⁊ ipz rapiet armat⁹ ⁊ bibē sitiētes

diuitias· Et sic pz p̄mū· ¶ Secūdo ponit̄ deprauatio bonitatis i scri
barū ⁊ phariseoꝝ falsa ipositione· qꝛ i beelzebub p̄n· de· dixerūt chri
stū illud d̄moniū eiecisse· Turbe aūt sunt mirate et h̄ rōnabilit̄· Ad
miratio eī vt phs dicit ex ignorātia ꝯtingit· Nā eclipsim sol̄ vulg⁹
cām nesciēs admirat̄· de q̄ astrolog⁹ cām sciēs nō mirat̄· Et q̄s iquā
reddē posset cām q̄re fili⁹ dei tantā ad hoīem habuerit caritatem vt
descēderet de celo in terrā vt hoīem possessum a demoīo liberaret
Certe null⁹· Ro· xj· O altitudo diuitiaꝝ sapīe et scīe dei· q̄z incōpre
hensibilia sunt iudicia ei⁹· et iuesti· vie ei⁹· Quidā aūt vani signū de
celo querebāt vt facēt ignē de celo descēdere· vel tonitrua mugire·
Pharisei aū et scribe· q̄ fuerūt malicia pleni et scīa mūdi· in uesaniaꝫ
ꝓruperūt dicētes· In beelzebub p̄n· de· e· de· Vbi nota q̄ a belo prē
nini regis niniue ortū ydola habuerūt· Qui nin⁹ fecit statuā aureā
pris sil̄itudinē h̄ntez· ⁊ vt in reuerētia maxīa h̄ētur statuit vt q̄cū
q̄z ad eā ꝯfugerēt tuti manerēt a nemīe offendēdi· Sic p̄ ꝯstantinū
eccīe ē indultū· ⁊ a catholicis p̄ncipib⁹ approbatū vt q̄cūq̄z rei i eccīa
nō tāgant̄· Ido ceperūt hoīes illi imagini diuīos honores impen
dere· ⁊ vt deo sacrificare· vidētes nino ex h̄ i īmēsum placē· Ad cui⁹
exemplū cetere ciuitates ceperūt ydola fabricaē s̄m ydeomata lin
gue sue illa noīantes· alij beel· alij baal· alij beelphegor· alij baali· Iu
dei v̄o vni⁹ dei cultores· ydolū sydonioꝝ q̄ eis erāt vicini vocabāt
beelzebub· i· virū muscaꝝ causa irrisionis· Beel em̄ vir· zebub musca
int̄pretat̄· qꝛ musce ꝯgregabant̄ sup ydolū ꝓpt̄ cruorez aīaliū q̄ ibi
īmolabant̄· Qd̄ ydolū dicebāt fuisse p̄ncipē demonioꝝ· Cui ydolo
dicebāt subsistē luciferū p̄ncipē demonioꝝ cui familiarē christū as
serebāt· Ex c⁹ familiaritate ⁊ cōfederatōne mīores demones christo
obedire dicebāt· vt ad vocē eiusdē ab obsessis corpib⁹ egrederētur·
O q̄t sunt hodie tales q̄ boā scā ⁊ boā opa dicūt mala intētōne fieri
et seruos dei ypocritas asserūt ⁊ auaros ac neq̄ter ambulātes· Cōt̄
q̄s christ⁹ ait luc̄· vj· Nolite iu· ⁊ nō iud· no· cōdē· ⁊ nō condē· Sz qd̄
pei⁹ est mlti opa dei· ⁊ q̄ dei auxilio sunt agenda· nitunt̄ auxilio de
monū p facturas ⁊ incātatōnes ⁊ sortilegia effectui emādare· ⁊ dū
bonū volūt cōseq̄ malo medio· frustrati bono· decidūt in iudicium
etnale· Et sic pz scd̄m ¶ Tercio ponit̄ reꝓbatio falsitatis h⁹ scz q̄ chri
stus eijciat demoīa in v̄tute alteri⁹ demoīs· Intēdit g̊ christ⁹ h̄ ꝓ
bare q̄ ipe n̄ eijcit demonia in v̄tute altius demonis cuiuscūq̄z· Et
hoc per quinq̄z rōnes probat· Euangelista autē vnam ex se innuit
que talis est· Quorum est vna virtus et vna operatio propria p
se· ex vna essentia procedunt· Sed cognoscere cogitationes cordis·
et futura i suis causis nō det̄minata p̄dicē ē ꝓpria opatō dei· Esa· xlj·

ānunciate q̄ ventura sunt in futurū· ⁊ sciemus q̄ dij estis vos· Sed
christꝰ vidit cogitatōnes eoꝝ· q̄ christū eijcere in beelzebub d̄mo:
nia nō ore ꝫ corde dicebāt· Predixit etiā mala eis futa vt in fi·euan·
ptz Ergo ipe eandē virtutē et essentiā et opationē habebat cū deo
Ioh·v· Pater meꝰ vsq̄ mō opat̄ ⁊ ego opor· Et p ꝯsequēs erat de
us· Deꝰ aūt nō opat̄ in v̄tute d̄monis· qd̄ omēs ꝯfitent̄· g̊ nec chri
stus· Et hāc rōem euāgelista īnuit dū dicit· Ipse aūt vidit cogitatō
nes eoꝝ· ¶ Sequentes aūt q̄nq̄ rōnes christꝰ ex se ponit· Quarū
p̄ma sumpta est a nat̄ali d̄siderio et nat̄ali opatōne· q̄ talis ē· Natu
ralia ī demoīb̄ integra pmāserūt· ꝫ gratuita pdiderūt· Omīs aūt
creatura naturalit̄ desiderat sui statꝰ ꝯseruationē et nō destructio:
nē· et ad ꝫ nitit̄ inq̄ntū pōt· Quia etiā demones in tātis ꝯstituti pe
nis naturalit̄ nollēt nō esse· q̄zuis desiderio rōnis p quā se in tāta mi
seria ꝯstitutos ꝯsiderāt vellēt nō esse· Luc̄·xxiij· Dicēt montib̄ cadi
te sup nos et col·ope·n· Sed vt dic̄ boe·oīs res ꝯseruat̄ in vnitate
et tādiu ꝯsistit q̄zdiu est vna· deficit aūt cū diuidit̄· Exemplū ī ciui:
tatib̄ in domib̄· in arboribꝫ et in aīalib̄· q̄ oīa in vnitate ꝯseruant̄
deficiūt aūt cū diuidunt̄· Quia si ciuitates ⁊ domꝰ diuidant̄ et pu:
gnēt adinuicē ꝯsument̄· Si rami arboris p̄scīdant̄ a stipite ⁊ stips
a radice nō est amplīꝰ arbor· Et si aīa diuidit̄ a corpe nō est amplīꝰ
aīal· Et sil̄iter est in oīb̄· Si g̊ in demoīb̄ est pugna· ⁊ adinuicē de
hoīb̄ se expellūt· seq̄t̄ q̄ sint diuisi et agāt ad d̄structionē regni ui
et interitū· qd̄ est fl̄m· q̄ totꝰ conatus ipoꝝ est vt regnēt supra ho
mīes et eos ad se trahāt· p̄s· Supbia eoꝝ qui te oderūt ascendit sp
Quia sp volūt plurib̄ p̄esse· Hoc etiā credebāt et confitebant̄ iudei
tanq̄z scriptam dei sciētes· Ergo erat ꝯtra eos dictū eoꝝ· Et hoc ē
qd̄ dicit· Omē regnū in se diuisuz· p ꝯtrariā hoīm voluntatē ⁊ pu:
gnā desolabit̄ et destruet̄· Quia vna ciuitas ꝯtra aliā ⁊ terre adin:
uicem vsq̄ ad interitū dimicabūt· ita q̄ regnū qd̄ p̄us erat nō erit
Et si domꝰ et p̄genies diuidant̄ ⁊ adinuicē pugnent cōsument̄· Si
ego inq̄t christꝰ eijcio d̄monia in beelzebub· g̊ demones sunt diuisi
abinuicē· et mutuo se expellūt· et p cōsequēs nō pn̄t durare· qd̄ est
fl̄m· q̄ scripta de dyabolo dicit iob·xlj· Ipse est sup omēs filios sup
bie· ¶ Secūda rō est sumpta a mīori q̄ talis est· Quidq̄d pōt v̄tus
inferior pōt virtus supior et multoplus· vt si miles vel comes pōt
vnum castrum expugnare· multomagis rex· sed discipuli mei qui
sunt vestri filij et ex vobis nati eijciunt non in virtute demonis
demonia· ꝫ in virtute sibi a d̄o largita· Luc̄·x· Reuersi sunt aūt·lxxij
cū gaudio dicētes· Dn̄e etiā in noīe tuo demonia subijciunt̄ nobis·
Ergo multomagis ego inquit christꝰ possuz v̄tute a deo mihi data

demonia eijcere·cum sim eorꝝ dn̄s ⁊ magister·Ioh·xiij·Vos voca-
tis me magister et dn̄e·⁊ bn̄ di·sum eteni·Et ideo ip̄i iudicabūt vos
de hac blasfemia quā mihi infertis dicētes·in beelzebub me eijcē de-
monia qꝛ ꝓpter hoc ꝙ ip̄i vere credūt ꝙ ego ī virtute dei eijcio de-
monia·qd̄ vos deprauatis·merent vos iudicare·⁊ vos iudicari me
remini ab eisdē·Math·xix·Sedebitis ⁊ v·sup·se·xij·iu·xij·tri·israel·
Vel filij vestri·i·exorciste vestri qui p quosdaꝫ exorcismos quos do-
cuit salomon demones expellebāt vt dicit iosephus·g̊ relinquit ꝙ
ego eijcio demonia in digito dei·i·in virtute spūssancti q̄ digit⁹ dei
Q dicit triplici rōne·Primo rōne emanatōis·qꝛ sic digit⁹ ꝓcedit a cor-
pore mediante manu·sic spūssanct⁹ ꝓcedit a patre p filiū·Filiꝰ em̄
man⁹ ē patris p quē sec̄ ⁊ secula·Secundo rōe distictōis·qꝛ sic in di-
gito est diuisitas articulorꝝ·sic a spūssancto est diuisitas donorꝝ·j·co·
xiij·Diuisiones grāꝝ sunt idē aut spūs·Et alij quidā dat p spiritū
sermo sapie·alij dat sermo scie sm eundē spiritū·alteri fides in eodē
spū·Tercō rōne opatōis·qꝛ sic digito hō opat ita de⁹ spūsscō·j·cor·
xij·Hec omia opat vn⁹ atqꝫ idē spūs diuidēs singulis ꝓut vult·Et
si in hoc inq̄t christ⁹ credideritis·ꝙ ego tanq̄ꝫ man⁹ dei eijcio dmo-
nia in digito dei·i·in virtute spūssci·q̄ est eadē mee virtuti·sic eadeꝫ
ē virt⁹ man⁹ ⁊ digiti·ꝓfecto ꝑuenit ī vos regnū dei·vos iustificās
id ē·fili⁹ dei qui est regnū dei·Luc·xvij·Regnū dei intra vos ē·Qd̄
quotidie petim⁹ p grām ad nos venire dicētes·Adue·re·t·math·vj
Et hoc ē qd̄ dicit·Si ego in beelzebub eijcio demonia fi·vri in q̄ ei
ꝛc ¶Tercia rō sumpta ē ex pugna ꝯtrariorꝝ q̄ talis est·Stati ꝙ cō-
traria appropinquāt agūt ⁊ patiunt adinuicē·⁊ potentius destruit
min⁹ potēs·q̄ aut ꝯueniūt n̄ p̄liant adinuicē dū appropinquāt·Exē-
plū in natura vt de calce posita in oleo vbi nō destruit·⁊ posita in
aqua statim ignis inclusus feruescit ⁊ calefacit aquā·Quia oleū est
calidū ⁊ siccū sic ⁊ calx·sꝫ aqua est frigida ⁊ humida·⁊ p ꝯseques cō-
traria calci·⁊ stati dū ꝯiungunt agūt adinuicē·Exemplū in aīalibus
vt in leone et pardo qui sunt inimici mortales·eo ꝙ pard⁹ ꝯcum-
bit cū leena Et ideo statim ꝙ videt se p̄liant adinuicē·Sed leo vin-
cit pardū viribꝫ·pard⁹ aūt vincit leonez astutia·qꝛ intrat qd̄dā fo-
ramē oblongū an̄ amplū et retro strictū·de q̄ pard⁹ exit·sꝫ leo nō
pōt exire·⁊ tūc pard⁹ venit ad posteriora leonis ⁊ occidit eū·Exem-
plū in homibꝫ qꝛ si vnus homo inuadit ab inimico suo mortali et
vincatur ab eo·capitur ab eo et vincit ⁊ spolia eius sibi aufert·qui
tamen anteq̄ꝫ inimicus eius appropinquaret ad eum·viuebat in pa-
ce·et omnia bona sua in pace similiter possidebat·Et hoc est qd̄ dic
Cū for·ar·cus·at·s·in·pa·sunt oī·q̄·pos·Fortis iste contrar⁹ ⁊ inimic⁹

humani generis dyabolus est·qui est armatꝰ multa malicia et au-
stutia ꝛ potentia·est etiã armatꝰ vicijs ꝛ peccatis hoim siue hoibus
pctoꝛibus·Nam ꝑ loꝛica habꝫ luxuriã vel luxurioſos·ꝑ ſcuto ypo
critas·ꝑ arcu detractoꝛes·pro galea ſupbos·ꝑ gladio auaros·pro
lancea meretrices· ꝑ ímſigníbꝫ vanigloꝛioſos ·pro equo falerato
habet diuiſiones et ptes·Et ſic armatus ante aduentum filij dei cu-
ſtodiebat atrúum ſuum·id est·mundum íſtum·ꝛ ím pace poſſidebat
et mundum et eos qui erant ím mundo·Venít autẽ chriſtus vt gi
gas hũane nature meliꝰ armatꝰ·ſcz omíbꝫ virtutibꝫ et gratijs ꝛ do
nís ſpũſſancti·et cũ maioꝛi potentia qꝫ cũ tota potentia dei q̃ íníſ-
mita est·ꝛ ímuaſit eũ ím atrio ſuo·Et tanta fuit eius potentia qꝫ ma-
nu ínermi et affixa cruci debellauit iſtũ fortẽ cũ omíbꝫ ſuis·vt dicit
augs·Et ſic debellatũ vinxit ím catenís·et ím ínferno recluſit·Apo·xx
Et vidi angelũ deſcendentẽ de celo habentẽ clauẽ abiſſi et catenam
magnã ím manu ſua·et apꝛehendit dꝛaconẽ ſerpentẽ antiquũ qui
est dyabolus et ſathanas·et ligauit eũ ꝑ annos mille et miſit ĩ abiſ
ſum et vníúſa arma eiꝰ·í·pctã ĩ q̃bꝫ ꝛſidebat abſtulit·Ioh·j·Ecce qui
tollit peccata mũdi·Vnd cantamꝰ·Ipſe em̃ verꝰ est agnꝰ qui abſtu
lit pctã mundi·qui mꝛtẽ noſtrã·ꝛ·pctm̃ moꝛiendo deſtruxit·Ro·
vj·Vetꝰ homo noſter·ꝛ·ꝛcupiſcentia carnis·simꝫ crucifixꝰ est·vt de
ſtruat coꝛpꝰ peccati·í·ꝛgeries pctoꝝ·Et ſpolia eiꝰ·ꝛ·homínes quos
dyabolus detínebat diſtribuit·id ẽ·ad diuerſa cffícia oꝛdínauit·Alí-
os faciendo ꝓphetas·alios apꝛos·alios euangeliſtas·alios aũt pa-
ſtoꝛes ꝛ doctoꝛes·et ſic de ceteris gradibꝫ eccie·Eph·nij·Et ípe de-
dit quoſdã quidẽ apꝛos·ꝙſdã ꝓphetas·alios vo euangeliſtas·alios
aũt paſtoꝛes ꝛ doctoꝛes ím opꝰ míſterij ad ꝛſummatõnẽ ſanctoꝝ
Si ẽ ego ínqt chriſtꝰ a ꝓpians dyabolo ſtatim pugno cũ eo et de-
ſtruo eũ et expello eũ ꝛ ꝙtidíe accipio ei ſpolia· ſequit qꝫ ſim ei ím-
mícus et ꝛtrariꝰ·et nõ ei cõfederatꝰ vt vos dicitis Quarta ratio
ſumpta est ex natura ꝛtrioꝝ q̃ talis ẽ·Numq̃z vnũ ꝛtriũ agẽs
fm fozmã et naturã ſuã·agit et opat ím virtute alteriꝰ ꝛtrij qꝫ sol
nõ illumiat ím virtute tenebꝛe·et ignís nõ calefacit ím virtute aque
quia cum contrarium deſtruat cõtrarúm·ſi vnum ageret ím vtute
alteriꝰ ſeq̃ret qꝫ aliqd deſtrueret ꝑ ꝓpriã virtutẽ·qd ẽ ípoſſibile·ſz ꝑ
eã conſeruat·Et ſi aqua calefacta ab igne calefaciat ím virtute ígnís
hoc tñ nõ facit ím natura ſua·ſed per accidens· Sed dyabolꝰ ínquit
chriſtus est mihí contrarius·quia contraria ſunt que maxime a ſe
diſtãt·ſed nos maxime diſtamus·quia ego ím gloꝛia et ille ím pena
et míſeꝛia·ego ím luce ille ím tenebꝛis· ego ím vita ille ím moꝛte· et
ſic de omníbꝫ·ergo non opeꝛoꝛ ím virtute ſua·Et hoc est quod dicit

Qui nō est mecū ɔtra me est·et econuerso·qui ɔtra me est ⁊ mihi
ɔtrarius non est mecū· Sed dyabolus est mihi cōtrarius· vt ꝓba-
tum est·ꝯ nō est mecū in aliqua opatione· Nō ꝯ in beelzebub eijcō
demonia ¶ Quinta ratō sumpta est ab effectib⁹ contrarijs·q̄ talis
est· Si effectus vel opa sunt contraria oportet ꝙ cause sint ɔtrarie
q̄ duo cōtraria opa nō possunt naturaliť ꝓcedere ab eodē ſm idē·
sicut calesieri ⁊ infrigidari nō possunt ꝓcedere ab igne·⁊ illuminaē
et tenebrare a sole· Sed opa christi et dyaboli sunt oīno contraria·
q̄ iste dispergit hoīes ꝑ diuersos errores·christ⁹ aūt colligit ad si
dei ⁊ ecclesie vnitatē· Ioh·x· Alias oues ha·q̄ nō sunt ex hoc o·et il-
o·m·ad·et si·v·o·ꝛc· Iste captiuat homies ꝑ diuersa vicia·ſ christ⁹ li
berat ꝑ multiplices virtutes· Iste ducit homies ad mortē eternam
sed christ⁹ ad vitā eternā· Ioh·x· Ego vitā eternā do eis· Et sic ī om-
nibus dyabolus cōtraria christi opib⁹ opať· Ergo eijcere demonia
qđ est opus christi nō pōt esse opus dyaboli· Sed opus eius est in
hoīes demonia īmittere ⁊ eos acriter tormentare· Et hoc est qđ di
cit· Qui nō congregat mecū dispergit·i·qui cōtraria opať mihi nō
potest mecū in ope cōuenire·ſ dyabolus est hmōi·ꝯ ī aliquo ope
nō mecū cōuenit vel cōsentit· Et sic ptz terciū· ¶ Quarto ꝑdiciť effe-
ctus penalitatis iudeis futur⁹ ꝓ eoꝝ mala opatione·q̄ cū īmun-
dus spūs exierit ab homine· Vbi nota ꝙ spūs neq̄z diciť īmund⁹ ab
effectu sic ⁊ cecus ⁊ mutus· q̄ immunda facit cogitare· immunda
velle·⁊ īmunda opari· Ille aūt spūs expelliť ab homie in baptismo·
et in pn̄ia ꝑ grām dei· Qui expulsus ab hoīe iusto ambulat ꝑ cor-
da pctōꝝ indeuota·⁊ inaquosa ab humore grē ⁊ lacrimaꝝ ⁊ vnctō
nis spūssancti· In quib⁹ nō inuenit requiē·q̄ ipe est lupus rapax·q̄
nō sauciať nisi omēs occiderit· Et ideo nō curās de his quos possidz
in hos de quib⁹ expulsus fuit redire conatur· In quos dū ingrediť
si inuenerit eos vacātes a bonis opib⁹ ⁊ ornatos ꝑ ypocrisim·q̄ vi-
denť boni ⁊ nō sunt·sic erāt iudei qui tanq̄z ꝓpl'us dei videbanť mā-
data dei custodire ſ nō sic erat·imo ꝓpť traditōnes suas mandatuz
dei fecerāt irritū ⁊ inane·vt diciť math·vij· Si sic inquā inuenit eos
tūc vadit ⁊ assu·sep·al·sp·ne·se·vt melius hoīez custodiat· Et sic exp-
tos ⁊ maliuolos ordinat in officijs·sic miles custodes castri· Et vnū
ad cor ponit vt nihil faciat nisi mala eū cogitaē· Secundū ad memo
riam ponit vt solū eū faciat iniuriarū recordari· Terciū ponit ad vi
sum vt faciat eū mala ⁊ impudica vidē· Quartū ponit ad aures vt
vana audiat atq̄z mala· Quintuz ponit ad linguā vt ꝑuersa loq̄tur
et falsa· Sextū ponit ad tactū vt faciat ipm luxuriari ⁊ venereis de
lectari· Septimū ponit ad manus vt neq̄z ⁊ ꝑuersa faciat eū opari

Ipse vero omia loca ista circuit tanq̃z capitaneꝰ et magister et do:
minꝰ. Et ꝑ ꝯsequẽs fiũt nouissima homis illiꝰ peiora ꝑoribꝫ. qꝛ ma:
gis vexat̃ et ad malũ inducit̃. Quia vt dicit gre. Animꝰ qui diuidit̃
ad multa fit mior ad singula. Et ideo ꝑmꝰ dyabolus dũ solus erat
nõ sic vexabat. Vel septẽ dicit̃ ꝓpter septẽ capitalia vicia. de quibus
temptant. et ad q̃ illũ ciu insunt ducere conant̃. vt vnꝰ temptet solũ
de suꝑbia. aliꝰ de luxuria. et sic de singulis. Vnde et d̃ magdalena di
citur luc̃. viij. qꝛ christꝰ expulit ab ea septẽ demonia. i. septẽ capitalia
vicia. Ad literã sic euenit iudeis. et quotidie euenit pctõribꝫ patiẽ:
tibus recidiuũ. Et sic pꝫ quartũ. ¶ Quinto ponit̃ extollentia siue cõ
mendatio veritatis a quadã muliere facta. Quia dũ christꝰ hec loq̃
retur. surrexit quedã mulier de turba. que a quibusdã pedisseq̃ san:
cte marthe fuisse credit̃. q̃ ait christo. Beatꝰ venter qui te portauit
Propter merã ⁊ oimodã veritatẽ quã christꝰ loquebat̃. hec mulier
beatũ dixit nõ solũ christũ ꝫ etiã ventrẽ et vbera ⁊ totũ corpus qd̃
eũ portauit. Qd̃ vere ꝓpt̃ octo fuit beatũ ¶ Primo fuit beatũ cor R
pus virginis ꝓpter totiꝰ fomitis peccati ligationem ⁊ extinctõnẽ.
Nam fomes peccati et omis ꝯcupiscẽtia mali in corpe virginis. in
ꝑma sanctificatõne qua scꝫ sanctificata fuit i vtero ꝑ dei grãm liga
tus fuit ne ad malũ aliquod inclinaret. in secũda vero sanctificatõe
scꝫ in filij dei ꝯceptione ꝑ suꝑabundantẽ grãm spũssancti fuit tota:
liter extinctus. et ideo nec peccare nec inclinari potuit ad peccãdũ
Hoc figuratũ fuit in archa noe vbi omia fuerũt placata et aialia fe
rocia cũ mitibꝫ mãserũt. Esa. xj. Hitabit lupꝰ cũ agno et puer ꝑuulꝰ
minabit eos. i. christꝰ exñs in vtero virginis omnes motꝰ carnales
in ea extinxit. et ad ꝯcordiã spũs duxit ¶ Secũdo fuit beatũ ꝓpter
totalẽ incorruptionẽ. qꝛ nõ fuit corruptũ in filij ꝯceptõne nec gra:
uatũ in eiꝰ portatõne. nec virginale sigillũ fuit fractũ in eiꝰ ꝑturitõ
ne. nec fuit putrefactũ in aie egressione. ps. Nec dabis scm̃ tuũ vi
dere corruptionẽ. ¶ Tercõ fuit beatũ ꝓpter ꝑfectã ipius ad spũs:
sancti subiectionẽ. qꝛ semꝑ corpus virginis spũssci organũ fuit ad
oẽ opus bonũ dispositũ et paratũ. Luc̃. j. Ecce an. d. s. in omibꝫ obe:
dire parata. ¶ Quarto fuit beatũ ꝓpt̃ radialẽ emissionẽ. Exibãt em̃
quidã radij v̄tuales de facie et oculis virginis gloriose. qui libidi:
nem et petulantiã aspicientium extinguebãt. Hoc fuit figuratũ in
virga assueri q̃ erat signũ clementie ad quẽcunqꝫ extendebat̃ vt pꝫ
hes. v. ¶ Quito fuit btm̃ ꝓpt̃ totiꝰ trinitatis ⁊ deitatis in eo habita
tionẽ. qꝛ verꝰ filius dei et tota trinitas et deitas in eo corꝑalit̃ habi
tauit. Hiere. xxxj. Nouũ faciet dñs suꝑ terrã. femia circũdabit virꝝ
id est btã maria christũ. Qui ideo fuit vir i vtero exñs. qꝛ ꝑfectus

deus et pfect⁹ homo· Apoc·xij· Signū maximū apparuit i celo mu
lier amicta sole·i·deitate· Sexto fuit beatū ꝑ finalē remunera
tionē·q; statim p⁹ mortez fuit glificatū·Esa·xxxv·Gloria libani da
ta est ei dec⁹ carmeli et saron·Nostra aūt corpa mcmerant necsta
tim hnt suā remuērationē Apo·vj·Date sunt illis singule stole al
be et dictū est eis vt requiescerēt tps adhuc modicū donec implea
tur numer⁹ fratꝝ suoꝝ· Quia in die iudicij completo numero ele
ctorum corpa sua gloria potientur· Iob·x· Ingredieť et egredieť
et pascua mueniet· Septimo est beatū ꝑ totalem delectatōez
q; omēs sensus corpis virginis sunt actualiť in felici delectatōne
vt oculi·aures·gust⁹·olfactus·i tactus·Esa·lx· Tunc videbis et af
flues et mirabiť et dilatabiť cor tuū·Illū em habuit i hēt sp i psen
tia de quo dicit luc·x· Beati oculi qui vi·q̄ vos vi· Octauo ē be
atum ꝑter delectabilē visionē q; corp⁹ virginis est ita pulcrū et
glorioſum q; ipm omēs sancti i angeli videre desiderāt·et ipm vi
dendo maxime delectanť·ps· Flumis impe·le·ci·di·id ē· pulcra et
delectabilia que egrediu nť de corpe virginis·que tot sunt vt cum
impetu fluāt·delectant i letificant cues ciuitatis dei·Hic cadit exē
plum de illo qui vidit beatā virginē p quandā rimulā cū vno ocu
lo quē eruit sibi·i desiderabat sibi erui aliū i iterū videre eā· Et
audiam⁹ carissimi cū magno gaudio q̄d christ⁹ respondit· Nit em
Quinimo beati q̄ audiūt verbū d·et cu·illud·Et pōt q̄nimo esse vna
dictio·i tunc tm̄ valet·ac si diceret·verū est qd dicis·Et hoc etiam
verū ē q; beati sunt qui au·ver·d·et cu·illud·Et tūc debz legi sinem
terrogatōne·Vel pōt esse due dictōnes·i tūc tm̄ valet q̄n sic etiaz
iurta illud gen·xxiij·Quin·i·etiā camel tuis potū tribuā·i imo po
niť ꝑ sed·Vn̄ sensus ē·Beat⁹ venter qui te portauit· Et dns rndit·
Quin·i·etiā beat⁹ est·z etiā beati sunt qui audiūt verbū dei i custo
S diunt illud· Et nota q; qui audiūt verbū dei i custodiunt illud
sunt beati ꝑ eadē octo ꝑ que corp⁹ et venter beate virginis
supradictū est beatū·Et p̄mo ꝑ fomitis ligatōnē i extinctōnē·
Nam ita mortificant corpa sua p salubrem disciplinā q; nō audent
carnalia petere·Exemplū beati bn̄dicti abbatis·qui inter vrticas et
vepres se nudū precit·i p cutis vulnera eduxit a corpe vuln⁹ mien
tis·ita q; nunq̄z aliq̄d tale vt gre·dicit sentiret·ij·Cor·iiij·Semper
mortificatōnē ihesu christi in corpe nostro circumferentes vt et vita
ihesu i corpib⁹ nostris manifesteť·Peccatores aūt fomitē peccati nu
triunt nō extinguunt· Secūdo ꝑ totalē incorruptionē·q; nec
corpis nec mētis corruptōnem patiunť·Vnd beata lucia dixit·Cor
ruptiones mētis i corpis nunq̄z suscepi·ps·Beati immaculati i via

qui ambulāt in lege dñi·j·Cor·v·Expurgate ve·fer·vt sitis no·cō-
sper·sicut es·azi·Peccatores aūt et in aīa et in corpe corrūpuntur·
et in aīa cum dyabolo fornicant̄·¶Tercio ꝓpter pfectā ad spiritū-
sanctum subiectionem·sunt em̄ dispositi ⁊ pati ad ꝓsequendum
omīa que ei spūssanct⁹ suggerit et reuelat·Ezech·j·Vbi erat impe-
tus spūs illuc gradiebāt̄·ps·Ad oīa mandata tua dirigebar·Esa·lx·
Qui sunt isti qui vt nubes volāt·i·ita velocit̄ obediunt spūisancto
sic nubes ventis·Pctōres aūt omī impulsui spūssancti resistūt¶
Quarto ꝓpt̄ radialem emissionem·Egrediunt̄ em̄ a facie ⁊ ab ocu-
lis et ab omīb⁹ sensib⁹ iustoꝝ quidā radij virtuales ꝓximos illumi
nantes et edificātes ꝑ bona verba et sancta exempla q̄ in eis ꝯspici-
ciunt̄·Math·v·Vos estis lux mūdi Ibidē·Vos estis sal terre·j·Cor·
x·Siue comeditis siue bi·si·aliud quid fa·o·in glo·dei fac̄·A pctōri-
bus aūt egrediunt̄ radij basilisci mortales ꝓximos occidentes·Nā
loquēdo videndo ⁊ tāgēdo occidūt aīas·Et loquēdo occidūt maxīe
illi q̄ adulāt̄ hoīb⁹ ī prauitatib⁹ suis Vñ ꝓu·xxix·Qui blādis fictisq̄
sermonib⁹ loquit̄ amico suo rete expādit pedib⁹ ei⁹·Et esa·liij·Popu
le meus qui te beatū dicūt te decipiūt et viā gressuū tuoꝝ dissipāt
Hodie diminute sunt veritates a filijs hoīm vt inquit ps·Pro mo
dico lucro hodie subticet̄ veritas et asserit̄ falsitas·Esa·lix·Corruit
veritas in plateis·Poti⁹ etiā et vana et fabulas mūdi volūt audire
homīes·ij·thi·iiij·A veritate quidē auditū auertēt·ad fabulas autē
ꝯuertent̄·¶Quīto ꝓpter totius trinitatis īhabitatōnez·Ioh·xiiij·
Qui diligit me·ser·m·ꝑ·et pat̄·m·di·e·et ad·e·ve·et mā·ap·e·fa·Act
x·Loquente pe·ce·s·s·sup·o·qui au·ver·Peccatoēs aūt sunt habita
culum multoꝝ demonioꝝ·Multi em̄ legionē demonū ī ventre ha
bent·¶Sexto ꝓpter finalē retributionē·q̄ verbū dei cū effectu au
ditum·dat vitā eternā·Ioh·viij·Si quis ser·m·ser·mor·nō gu·inet̄·
sed tran·de mor·ad vitā·Peccatores aūt c mī morte moriunt̄ et in
aīa et in corpe·¶Septimo ꝓpter totalē delectationē·q̄ in aīa ⁊ in
corpe erūt beati ⁊ similit̄ omēs sensus actualit̄ semp erunt in actu
suaꝝ delectationū·Esa·lx·In terra sua duplicia possidebūt·Peccato
res aūt totaliter tormētabunt̄ et ꝑ omīa ⁊ in omīb⁹ erūt in penis·
¶Octauo ꝓpter delectabilē visionē·Vñ sancti nō solū delectabū
tur in videndo deū·ꝫ etiā in videndo seinuicē·Vñ quilibet scūs to-
tam celestē curiā letificabit·et ido q̄t sci tot gaudia·Luc·xv·Gaudi-
um est an·dei sup vno pec·pe·agen·⁊ multomagis sup iusto gloriā
possidente·Esa·xxxv·Gaudiū et leticiā obtinebūt·Peccatores autē
erūt deformes nimis q̄ turpiores res d̄ mūdo sunt pctōr dyabo-
lus ⁊ īferm⁹·Et sic pz sextū In fine nota q̄ ꝑ septē spūs malignos

septē peccata mortalia dsignant. Vnde in scriptura septē demonia-
cos legimus designātes septē genera peccatoꝝ. Cuiꝰ rō est. qꝛ ean
dem opationē habet dyabolus circa aīam et aliqn̄ circa corpꝰ. sicut
mortale peccatū. Et ideo cogrue p septē demoniacos qui in scriptu
Tra reperiunt septē peccata mortalia designant. ¶ Primꝰ demonia
cus est de quo in p̄senti euāgelio agit. qui vt dictū est erat p̄nceps
in omibꝫ ydolis. ad quē ꝯfluebat multitudo muscaꝝ ꝓpter sangui-
nem sacrificij. Istud demoniū faciebat loqui ydola et adorari vt de-
os. Per hoc pctm̄ supbie designat. q̄ similiter opat in aīa. Ipsa em̄
est p̄ncipissa et initiū oīm pctōꝝ. Thob. iiij. Nunq̄ꝫ supbiā in tuo
animo dn̄ari pmittas. ab ipa em̄ initiū sumpsit omis pditio. Itē fa-
cit hoīes se velle adorari vt deos. Exemplū huiꝰ habemꝰ dan̄. vj. de
nabuchodonosor. qui p̄cepit vt nullus peteret ab alio deo nisi a se.
Et attende q̄ musce cū alis faciebant isto ydolo ventū. Sic supbus
laude maloꝝ et adulatoꝝ nutrit. qui faciūt supbo ventū de alis su-
is. i. de gratijs eis datis. Totum hoc in p̄mis parentibꝫ pꝫ. De istis
muscis recte pōt intelligi illud exo. viij. Venit musca grauissima in
vniuersa terra egipti. et corrupta est terra ab huiuscemodi muscis.
Istud demoniū eijcit humilitate. qꝛ ꝯtraria ꝯtrarijs curant. ¶ Se-
cundus demoniacꝰ est saul quē demon male agitabat. ⁊ nō pmitte-
bat eū dauid respicere rectis oculis. nec eū audire poterat ꝯmēda-
ri. Et pluries eū sine causa occidere ē conatꝰ. vtꝫ. j. reg. xviij. Idem fa
cit inuidia in hoīe. Nam vexat eū et ꝯsumit eū. nec pōt inuidus in
spicē rectis oculꝰ cui īuidet. ꝫ vellet eū mori et aliqn̄ eū occidit. Exē
plum de cayn ⁊ abel ⁊ de fratribus ioseph. De quibus ī gen̄. Istud
demoniū eijcit amore ꝓximi. ¶ Tercius est de quo dicit in p̄senti
euangelio q̄ erat mutꝰ et math. xij. q̄ erat cecꝰ ⁊ mutꝰ. Idē facit ira
in homīe q̄ excecat mentē eius. qꝛ ira īpe. a. ne. pos. cer. veꝝ. Vnd ꝓ
uerbiū. Est homo iratus nō est ꝯsultus. Perdit em̄ hō p irā lumen
rōnis et discretōis ⁊ mouet ad impetū furie vt bestia. Itē pdit loq̄
lam recte loquēdi. Talia em̄ loquit acsi insensatus esset. Et ideo ver
ba irati nō sunt attendēda. Ad literā mlti dū sunt irati nō possunt
loqui. Gre. Ire sue stimul accensum cor palpitat. corpꝰ tremit. ligua
se prepedit. facies ignescit. exasperant ocli. ⁊ noti nequaq̄ꝫ recogno
scunt. ore clamorē format sed sensus quid loquit ignorat. istud de
moniū eijcitur mansuetudine. ¶ Quartus est filia chananee. math.
xv. Quā demon tormentabat valde. ita q̄ nō delectabat in aliquo
idem facit accidia in hoīe. nā hō accidiosus est totus melācolicꝰ. ⁊ in
seipso tormentū hēt. ⁊ vellet mltotiēs nō fuisse natus. ⁊ tediosa est
sibi vita. job. ix. Tedet aīaꝫ meā vite m. di. adū. m. el. m. Nec ī aliquo

spūali pōt saporē inuenire. Vñ si venit ad missam nō pōt vsq; ad fi-
nem stare. si audit p̄dicationē statim vellet eā finiri. virtutes et mi-
racula scōꝝ nō pōt audire. ꝫ oīa fastidit et nauseat. Nūi. xxj. Aīa no
stra nauseat sup cibo isto leuissimo. Istud demoniū eijcit leticia spiri
tuali. ¶ Quint⁹ est demoīac⁹ ille d̄ q̄ dicit math. ix. q̄ frequent mit
tebat eū demoniū in ignē et aquā. Idez facit auaricia in hoīe. q̄ hō
auar⁹ circuit mare ⁊ aridiā. et sustinet famē et sitim. et calorē ⁊ fri-
gus et mille incōmoda ꝓ pecunia ꝯgregāda. et accendit ignis ī mē
te ipi⁹ ex solicitudine et discursu. Eccēs. v. Saturitas diuitis nō sinit
eū dormire. Istud demoniū expellit largitate elemosinaꝝ. ¶ Sext⁹
est ille de q̄ dicit luc. viij. q̄ occurrit iesu vir qui hēbat d̄moniū qui
frangebat catenas et iacebat in sepulcris. et egressus ab eo intrauit
porcos cui nomē erat legio. Hoc est pctm̄ gule. cui nomen ē legio
q̄ infinita gula requirit. Tot⁹ mūdus vix sufficit guloso. Itē fran-
git catenas. q̄ nulla lex vel monitio guloso facta de cibis vel ꝓpt
infirmitatē vl̄ q̄cūq; mō. aliq̄d valet. Itē requiescit in sepulcris mor
tuoꝝ q̄ tota intētio et desideriū gulosi in ore ꝓprio requiescit. ī qd̄
mittit bolos de carnib; aīaliū mortuoꝝ factos d̄ quib; cito vermes
incipiūt scaturire. p̄s. Sepulcrū patēs est gutt̄ eoꝝ. Et tandē intrat
porcos. q̄ gulosus ꝯsumpt⁹ inopia. vilissima officia incipit exercē.
vtz de filio ꝓdigo. q̄ postq̄z oīa ꝯsumpsit incepit pascē porcos. luc.
xv. Hoc demoniū eijcit tp̄antia. ¶ Septim⁹ est ille q̄ occidit septē
viros sare vt dicit thob. iij. Hoc est pctm̄ luxurie q̄ occidit septem
virtutes aīe. Est em̄ luxuria ignis oīm virtutū germina eradicans
job. xxxj. ignis ē vsq; ad ꝯsum. deuo. Hoc demoniū eijcit castitate.
vl̄ matrimoīo in dei timore legitime obseruato. Exemplū de sara fi-
lia raguel. de q̄ idē demon q̄ septē viros ei⁹ occidit ē expulsus post
q̄z virū timentē deū accepit. cui in timore dei fuit ī matrimonio co
pulata. Et sic patet totum.

¶ De epistola sermo ·xxxviij·

Estote imitatores dei sic̄ filij kr̄m eph. v. Sic̄ dicit eccēs. iij
c. Omīa tp̄s hēnt. Et si omī tp̄e christū mgrm̄ et patrē
nostrū imitari dēam⁹. tñ isto sacro tp̄e maxīe dēm⁹ eū ī
bonis opib; imitari. ac etiā nos ab oī inq̄namēto car nis et spūs cu-
stodire. Et ad hec duo apl̄s in p̄nti epl̄a nos inducit. In qua quidē
epl̄a q̄nq; facit. Primo em̄ ad dei imitationē p viā dilectōis vt fili
os carissimos nos hortat̄. in p̄ncipio epl̄e. Scd̄o a peccatis q̄ corp⁹
maculāt et famā denigrāt nos specialit̄ dehortat̄. ibi. Fornicatō aūt

et omis imundicia aut auaricia nō noiet in vobis· Tercio vt a tali
bus peccatis abstineam⁹· penā magnā minat· ibi· Hoc aūt scitote in
telligentes qm̄ omis fornica· Quarto errorē quorundā impunita
tem peccantiū asserentiū vt liberius peccare possint remouere co
natur· ibi· Nemo vos se· manib⁹ ver· Quinto quare tales in suo er
rore sequi nō debeam⁹· ꝫ vt lucis filij ambulare· cām ondit et rōem
venat· ibi· Eratis em̄ aliqn̄ te· nūc aūt lux· in do· ¶ Primo g̊ ad dei
imitationē p viā dilectōis vt filios carissimos nos hortat d· Estote
imitatores dei sic filij carissimi vos ipi ꝯformādo· Cari ꝓpt imagis
impssionē ⁊ ꝯseruationē· cariores ꝓpt redemptionē et redēptōnis
recognitionē· carissimi ꝓpt mor ꝯformationē· j· Pe· ij· Christ⁹ pas
p vo· vo· reli· ex· vt se· ves· eius· Pctōres aūt sunt filij vilissimi· Nā
viles sunt ꝓpt imagis detpatōnez· Ecci· xlvij· Inclinasti femora tua
mulierib⁹ ⁊ dedisti maculā in gloriā tuā· Viliores unt ꝓpt bñficōr
dei ingtitudinē· Nā p nihilo hñt pcōsam mortē filij dei et grām ba
ptismi ⁊ dona et vtutes spūssancti ⁊ eccliastica sacramēta ⁊ patriaz
celestem· Psalmista· Pro nihilo habuerunt terram desiderabilem
Vilissimi sunt ꝓpter oper ꝯtrarietatē· Nō em̄ solū deum non imi
tant vt spurij· ꝫ vt inimici ꝯtraria opant· Iob· xv· Cucurrit adūsus
deū erecto collo· Luc· xvj· Qui nō est mecū· ꝯtra me est· Cōsequen
ter cū dicit· Et ambulate i dilectōne· ondit in q̊ tal imitatio dz esse·
qr i dilectōe· ondit et modū ⁊ formā tal imitatōis· qr sic xps dilexit
nos· Sic nos ei iuicē dem⁹ diligē· sic ⁊ christ⁹ dilexit nos· q intm̄ di
lexit nos q tdidit semetipz p nob oblatōez ⁊ hostiā deo i odorē sua
uitatis· Oblationē q̄ntū ad flagella crucē añcedentia· hostiā q̄ntum
ad ipam mortē· Heb· x· Christ⁹ sel oblat⁹ est ad mltor exhaurien
da pctā· Itē vna oblatōe ꝯsummauit i sempiternū sanctificatos· In
odorē suauitatis· i· placantē deū patrē mūdo et ipi deo patri placen
tē· Gen· xvij· Ecce odor filij mei sic odor agri pleni cui bñdixit dñs·
Et nota q redolent ꝯtrita sic spēs· Sic ⁊ christ⁹· Esa· liij· Attritus est
ꝓpt scelera nrā· Itē redolent cōbusta vt thus· Sic ⁊ christus qui fuit
agnus assat⁹ in stipite crucis· Itē redolent effusa sic vinū· Sic ⁊ chri
stus effusus fuit q̄ndo de ipo sanguis ⁊ aqua emanauit· ps· Sicut
aqua effusus sum· ¶ Circa h pmū mēbrū ad edificatōnē nrām vi
V deam⁹ qūo ⁊ in q̄b⁹ deam⁹ deū imitari· Vbi nota q aliq volūt deū
stulte imitari· vt filij zebedei q volebāt cū do regnare i celo ꝫ nō cruci
figi in cruce· qd nō pōt esse· Math· xvj· Si q̄s vult p⁹ me ve· s· ad re
gnū abne· semet· ⁊ tol· cru· suā ⁊ sequat me· s· ad crucē· Aliq volunt
deū imitari puerse· Quia vt dicit aug⁹· Omis pctōr peccādo vult
deū imitari vt supbus appetēdo excellentiā boni q maxime in deo ē

Eccī·xxiiij·Ego ī altissimis habito In quo lucifer voluit deū imitari
Esa·xiiij·Ponā sedē me·ad acq̄lonē et si·e·al·Vt luxuriosus ⁊ gulos⁹
appetendo delectatōez q̄ summe ī deo ē·p̄s Delectatōes in dextera
tua vsq̄ ī fi·Vt accidiosus appetendo quietē q̄ ꝑpetua est in deo in
quo omēs sancti req̄escunt·Esa·xxxij·Sedebit ꝓp̄l̄s me⁹ ī pulcritudi
ne pacis ī tabernaculis fiducie·ī requie opulenta·Vt auarus appeten
do diuitias q̄ opulentissime sunt ī deo· Prou·viij·Mecū sunt diui
tie et gloria·opes supbe·i·magne et alte·Vt iracund⁹ appetēdo vin
dictā inimicoꝝ quā maxie exercet de⁹· Math·x· Timete eū q̄ post
q̄z oc·cor·habz ptā·a·mit·in ge·Omēs isti puerso mō deū imitari ni
tunt·Quia qui vult exaltari vt supb⁹ oportz eū p̄mo humiliari·Lu·
xiiij·Omīs q̄ se hu·exal·Et q̄ vult delectari vt gulosus ⁊ luxurios⁹
oportet p̄mo ieiunare et penuriā pati·Prīo em̄ ī vigilia ieiunat q̄z
comedat ī festo·j·cor·xj·In fame et siti et in ie·mul·ī lab·et erū·ī vi·
mul·ī frigore et nudi·Et q̄ vult q̄escere vt accidiosus oportet prīo la
borare·Eccī·li·Modicū laboraui et inueni mihi multā requiē Et q̄
vult ditari vt auar⁹ oportz p̄mo pauperē fieri Math·v·Beati pau·
spi·qm̄ ip·ē re·ce·Et qui vult vindicari vt iracūd⁹ oportz p̄mo par·
cere et reliquere vindictā deo·Ro·xij·Mihi vindictā et ego re·d·
d·¶Quidā imitant deū bn̄ et sapient·et isti sunt filij km̄i q̄ imitan
tur deū q̄ntū ad septē ¶Primo in lūie sapie·q̄z qui ignorat ignora X
bit·j·cor·xiiij· Et q̄z nemine diligit de⁹ nisi eū q̄ cū sapia īhitat·sap·
vij·ꝓpterea dicit math·x·Estote pru·sic ser· Et ido studēt in scia dei
vadut ad p̄dicatōez vt illumient Sic secut⁹ ē eū aug·⁊ alij doctoēs
Quidā vero hoies mali sunt similes noctuis qui sp ī tenebris cu
piunt habitare·Iob·iij·Omīs qui male agit odit lucē ¶Secūdo in
puritate vite et ꝯscie·q̄z sic filius dei pure et sancte vixit sic ip̄i viuē
nitunt·Iob·xxvij·Nec rep̄hendit me cor meū ī oī vita mea·j·Cor·
iiij·Nihil mihi ꝯscius sum Quia vt dicit sap·j·spūssanct⁹ n̄ habitat
in cor·sub·p· Sic secut⁹ est eū sanct⁹ bn̄dict⁹ et beat⁹ dn̄ic⁹ et alij q̄
sine pctō mortali vixerūt ¶Tercō in feruore caritatis et beniuolen
tie·q̄z sic filius dei ꝓ salute nostra posuit aīam suā·ita ip̄i ꝓ di hono
re et ꝓximoꝝ salute aīas suas sunt parati ponē·ij·Cor·xij·Ego aūt
libenter impendā et supimpendar ip̄e ꝓ aīabus vestris·j·Iob·iij·
Qm̄ iste aīam suā ꝓ nob posuit et nos dēm⁹ ꝓ fratrib⁹ aīas ponē·
Sic secuti sunt eū ap̄l̄i de quib⁹ dicit actu·v·Ibant ap̄l̄i gau·a ꝯsp·
consi·qm̄ digni habiti sunt ꝓ nomie iesu con·pa· ¶Quarto in largi
tate munerū et beneficentia·q̄z sic christ⁹ omib⁹ benefecit·iuxta illd
actu·x·qui ꝑtransijt bn̄faciēdo et sanando omēs oppressos a dyabo
lo·sic ⁊ ip̄i oībus benefacē nitunt ac etiā inimicis Math·v·Diligite

inimicos ve·bñsa·his qui oderunt vos·ora·ꝓ ꝑse·et calũ·v·Sic secu
tus est eũ dauid qui fecit miphiboseth nepote inimici sui capitalis
de mensa sua comedere vtz·ij·Reg·ix·Sic secut⁹ est eũ beat⁹ stepha
nus qui ꝓ se lapidantibus deũ flexis genib⁹ exorauit·vtz actu·vij·
Heb·xij·Bñficientie aũt et cõmunionis nolite obliuisci· talibus em̃
hostijs ꝓmeret deus Sic beatus laurenti⁹ thesauros ecclesie dedit
paupib⁹ Sic paulin⁹ nolanus ep̃us dedit seip̃m vidue ꝓ eius filio
redimendo vt dicit gre·in dyalo· ¶Quinto in amore pacis et con
cordie·q̃ sic filius dei pacificauit cũ suo sangne siue q̃ in celis siue q̃ i
terris sunt·vt dicit apl's col·j·Et in pa·fa·est locus eius·ps·Et ingre
diens mundũ ꝑ angelos pacez annũciari fecit lu·secũdo Et vadens
ꝑ mundũ apl'is suis pacẽ imp̃cari mandauit d·In quancũq̃ domuz
intueritis·pri·d·pa·huic domui lu·x·Et egrediens mũdũ nob pacez
legauit d·Pacẽ relinquo vobis pacem meã do vobis·Ioh·xiiij·Sic
ipsi nitunt inter homies pacẽ habere Ro·xij·Si fieri põt qd ex vob
est cũ omib⁹ homib⁹ pacẽ hñtes Heb·xij·Pacẽ sequimini cũ omni
bus et sanctimoniã·sine qua nemo videbit deũ Sic sequunt eũ om
nes boni religiosi qui et int se pacẽ dei ponũt·et int discordes pacẽ
reformare nitũt vt veri filij dei Mat·v·Beati pacifici qm̃ filij dei vo
cabunt ¶Sexto in patiẽtia adũsitatis et ꝯtumelie·q̃ sic fili⁹ dei ad
uersa sustinuit patient et expulsionẽ et falsam accusatõem et flagel
latõem et mortez·iuxta illud esa·liij·tanq̃z o·ad oc·du·sic et ipsi om
nia aduersa patienter et cũ gaudio ꝑferunt Heb·x·Rapinã bono
rũ ves·cũ gau su·Sic secuti sunt eũ martires de q̃b⁹ cãtam⁹ Cedũt
gladijs more bidentiũ nõ murmur resonat·nõ querimonia·ꝫ corde
tacito mens bene ꝯscia ꝯseruat patientiã ¶Septimo in ꝯsummatõ
ne opis et ꝑseuerantie·q̃ sic filius dei in bonis opib⁹ vsq̃z ad mortẽ
ꝑseuerauit·iuxta illud ioh·xvij·opus ꝯsummaui qd dedisti mihi vt
faciã·sic ip̃i vsq̃z ad mortẽ in bonis opib⁹ ꝑseuerant·j·Thi·vj·Bonũ
certa·certa·cur·ꝯsum·fi·ser·In cui⁹ figura mandatũ est in lege leuit·
iij·q̃ semꝑ cauda animal' deberet cũ corꝑe immolari Et sic ptz p̃mũ
¶Secũdo a peccatis que corpus maculant et famã denigrant nos
specialiter dehortat dicens·Fornicatõ aũt que est soluti cũ soluta·ꝛ
omnis imũdicia·i·omnis pollutõ siue natalis·siue ꝯtra natam·siue
cũ alio·siue cũ alia·siue secũ·siue cũ soluta·siue cũ nõ soluta·siue quo
cunq̃z modo illicito·de q̃ Ro·j·Tradidit illos deus in desiderio cor
dis sui in imũdiciã Aut auaricia que extenuat corp⁹ et vexat animã
et denigrat famam·Quia vt dicit boec·Auaricia odiosos·largitas
aũt semꝑ caros facit Prou·xv·Qui sectat auariciam ꝯturbat do
mum suam Omnia hec nõ solũ nõ sint in vobis·sed nec nominent

in vobis scz ab alijs p ꝓbabilē p̄sumptōem·sic decz sanctos qui nō
solū debēt abstinere a malo· ꝫ ab omī spē mali·sic dicit apl's·j· thes·
v·Ab vtroq; em̄ surgit infamia·Esa·xiiij·Perdā nomē babilonis ⁊
reliquias et ꝓgeniē et germen·Ecci·xlj·Curā habe de bono nomīe
Quia vt dicit ꝓuerb·xxij·meli⁹ est nomē bonū q̄z diuitie mlte·Aut
turpitudo·n̄ noiet ī vob·hoc est·nō solū peccata carnis nō sint ī vo
bis·nec noient in vob·ꝫ etiā accessoria ad pctm̄ carnis nō noient ī
vobis vt turpitudo q̄ ꝯsistit in osculis et tactib⁹ inhonestis·Legit ī
vitaspatrū de quodā sancto viro q̄ man⁹ suas inuoluit ne tangeret
ipi⁹ sue matris man⁹·et indignāti matri rn̄dit·Caro mulieris ignis
est·Prou·vj·Nunquid pōt hō abscondere ignē ī sinu suo vt vesti
menta illi⁹ nō ardeāt·Sic q̄ ingredit ad vxorē ꝓximi sui n̄ erit mū:
dus cū tetigerit eā·Aut stultiloquiū qd cōsistit in v̄bis carnalib⁹ et
dissolutis ad ipm̄ opus carnis prouocantibus et inducentibus·De
quo ecci·jx·Colloquium illi⁹ quasi ignis exardescet·Aut scurrilitas
que ad rem nō ꝑtinet·q̄ ꝯsistit ī leuitate et mollicie verboꝝ·aut qn̄
q̄s leuia verba loquit et demulcentia q̄ ad nullā rem bonā ꝑtinent
ꝫ solū ea loquit vt placeat mulieri·etsi nō videant directe ordinata
ad luxurie actū ꝫ ex quadā vrbanitate ꝓcedere videant·Que vt di
cit glo·a stultis curialitas appellat·a nob aūt vocat affabilitas·Ber·
Hodie scurrilitas affabilitas·et maturitas appellat q̄ crudlitas iudi
cat Idē Mem̄to os tuū diuīs oraculꝭ ꝯsecratū Quidq̄d ḡ ex eo ocō
sum vl̄ īmundū exierit sacrilegiū puta·Et ideo a talib⁹ verb penit⁹
abstinendū est·Quia vt dicit apl's·j·cor·xv·Corrūpunt bonos mo
res colloq̄a praua·j·Pet·iiij·Si q̄s loquit q̄si sermones dei·Et hoc
est qd sequit·Sz magis grāꝝ actio sup·noiet in vobis vt vno ore
glorificetis deū·Esa·lj·Gaudiū et leticia inueniet in ea grāꝝ actō ⁊
vox laudis·Et nota ꝙ supradicta accessoria ad pctm̄ carnis scz turpi
tudo stultiloquiū et scurrilitas nō sp sunt peccata mortalia·et iō pe
na q̄ subinfert nō respicit omīa supradicta·ꝫ solū peccatū luxurie et
auaricie vtz lr̄am intuenti·Et sic patz scdm̄ ¶Tercio vt a talib⁹ absti
neamus penā magnā minat d·Hoc aūt scitote intelligentes scz scri:
pturas ꝙ omis fornicator exercens luxuriā cū soluta·aut īmundus
exercēs indifferent vl̄ in se vt molles·vl̄ cū q̄cunq; alia ꝑsona·aut
auarus qd scz auaꝝ eē est ydoloꝝ seruit⁹·id ē·seruire ydolo·seruit
em̄ auar⁹ pecunie·nō hz hereditatez in regno christi et dei·i·n̄ habe
bit glam q̄ ꝯsistit in hūanitate et deitate christi·Ioh·xvij·Hec ē vi
ta eterna vt cog·te so·ve·de·et quē mi·i·c·Et h̄ est vt dicit chriso·p̄n
cipalis et sb̄alis pena damnatoꝝ scz ab eterna gl'ia separi et caretia
visionis diuine Secundaria vero pena damnatoꝝ est applicatio ad

tormēta·i·corinth·vi·Nolite errare·neq; adulteri neq; molles neq; masculorū concubitores regnū dei possidebunt· Et sic patz q; hic nō inserit peccata accessoria ad fornicatōem q̄ supra tetigit·Et sic patet terciū· Quarto errore quorundā impunitōem petōr asserentiū vt liberi⁹ peccare possint remouere conat dicens·Nemo vos seducat vanis verbis ꝓmittens impunitatē peccantib·sic isti qui multo se inuitāt ad peccandū·Sap·ij·Venite fruamur bonis q̄ sunt tā q̄z in iuuentute celerit·Et addūt·Nemo est agnit⁹ q̄ sit reuersus ab inferis·Col·ij·Videte ne q̄s vos seducat p philiam et inanē fallaciaz sm traditōem hoim·Propt hoc em̄ venit ira dei·i·punitō z vindicta quā de⁹ inferēs se habet ad modū irati·in filios diffidentie·i·in illos qui diffidūt ō di iusta retributōe·nec ipam credunt·nec ipam curāt·Hoc em̄ maxime displicet deo·ꝓpt hoc em̄ factuz est diluuiū et sodoma subuersa·Eccī·xvj·Ne dicas·a deo abscondar·et ex sum mo q̄s opis mei memorabit·in ꝓplo magno nō agnoscar q̄ est em̄ aīa mea in tā imensa creatura·Esa·xxviij·Percussim⁹ fed⁹ cū mor te· et cum in erno fecim⁹ pactū Flagellū inundās cū transierit nō veniet sup nos·Talis g̃ est pena seducentiū et impunitatē asserentiū·Et ido nolite effici ptícipes eorū neq; in culpa neq; in pena·Et sic patz quartū Quinto quare tales in suo errore seq̄ nō debeam⁹·ij vt filij lucis ambulare rōem et cām assignat d·Eratis em̄ aliq̄n tenebre·Quasi d·Si tales seqbamini in suo errore in statu ignorantie·ātea uersionē ad fidē q̄n eratis tenebre magis erat tolerandū·Erāt ei densē tenebre p originalē culpā expāsam sup būanā naturā·Iob·xvij·Omēs q̄ppe imoluimur tenebris·Sed densiores tenebre erāt p ignorantiā legis dei sup intellectū expansam·i·Reg·ij·Impii in tenebris conticescent·Sed densissime tenebre erāt p actualē culpā sup per affectū et voluntatē ptēsam·quales fuerūt in egipto·Sap·xvij A vinculis tenebraꝝ et longe noctis cōpediti inclusi sub tectis la cuerūt·Et ido si tūc errabāt n̄ erat mir·Sed mō nō est ferendū·qz estis lux in dño illumiante et p lumē gre effugante tenebras ignoran nalis z actual culpe·et p lumē sapie dei effugante tenebras ignoran tie vt videatis q̄d sit agendū·Matth·v·Vos estis lux mūdi·Et phi ij·Inter q̄s lucetis sic lumiaria in mūdo·Et ido ambulate vt filij lu cis scz christi qui est lux vera q̄ il·o·ho·Iob·viij·Ego sum lux mūdi Et sic ambulare debetis ꝓpt magnū fructū ꝓcipiendū·qz fructus lu cis est in oi bonitate q̄ntū ad interiorez intentōez·et iusticia q̄ntū ad exteri⁹ op⁹·et veritate q̄ntū ad sermonē·Quasi di·Fructus lucis est opus pfectū et in intentōne et in ope et in sermone·Et ideo fructus

lucis est bonus et verus et iustus. et ideo in luce vt filij lucis ambu
lare debem⁹ ¶ Notandū ꝯ q̄ tunc vt filij lucis ambulabim⁹ qn̄ ſm
lucis ꝓprietates opabimur q̄ sunt q̄ttuordecim. ¶ Primo em̄ lux
est oīm virtutū corpū celestiū ad terrā delatiua. Est em̄ qd̄dam ve
hiculum virtutū corpū celestiū. Sic et filij lucis recipiunt maxima
dona a deo et ista effundūt ad edificatōem et ꝓximoꝝ salutē. Act.
xxij. Non em̄ subterfugi quo min⁹ annunciarē vob̄ omē ꝯsiliū dei
Pctōres aūt filij tenebraꝝ dona dei abscondunt. et ido ab homīb̄
maledicunt̄. Prou. xj. Qui abscondit frumēta maledicet̄ in ꝓplis ¶
Secūdo lux est tenebraꝝ expulsiua. Sic filij lucis tenebras pctōꝝ ⁊
ignorantie ab hoīb̄ expellunt. ipos p doctrinā et bona exempla il-
luminādo et ipos a peccatis retrahēdo et absoluēdo. Math. v. Vos
es. lux. mū. Ioh. xx. Accipite spm̄ scm̄ quoꝝ remi. pec. re. ei. Pctōres
autē filij tenebraꝝ nitunt̄ tenebras imittere et dictis et factis ꝓxi-
mos excecare ¶ Tercō lux est caloris generatiua. sol em̄ rōne lucis
quā emittit calefacit. Vnd̄ ph̄us dicit q̄ noctes plenilunij sunt alijs
calidiores. Sic filij lucis ignē amoris recipientes eundē ignē accen
dunt ī cordib̄ ꝓximoꝝ. Quia vt dicit gre. Amor dei nunq̄z ē ocio-
sus. opat̄ enī magna si est. ij. Cor. v. Caritas christi vrget nos scz in
vob̄ amorē generare. Pctōres aūt filij tenebraꝝ nitūt̄ hūc ignē in
se et in alijs extinguere et solum se diligunt et vtinam bene ¶
Quarto lux est incorruptibilis. transit enim per feda ⁊ non corrum
pitur nec fedatur. Sic filij lucis in fece mundi et cum mundanis lu
tosis conuersantes in ceno eorum non fedantur. quia a malis eoꝝ
non sumunt exemplum sed a bono si quod agunt. dimittunt enim
sentes et accipiunt rosas. Ioh. j. Lux in tenebris lucet. et tenebre eaꝫ
non comprehenderunt. Roma. xij. Noli vinci a malo. sed vince ī bo
no malū. Peccatores autez filij tenebrarum in operibus malis alio
rum totaliter corrumpunt̄ accipientes exemplum de malis et non
de bonis vt de fornicatione magdalene sed non de penitentia. et d̄
negatione petri et non de lacrimatione ¶ Quinto lux est solis secu
tiua. Sic filij lucis christū solē iusticie in omnibus et in preceptis et
in ꝯsilijs seq̄ nitunt̄. Luc. v. Relictis oībus secuti sunt eū. Pctōres
aūt filij tenebrarū n̄ solū nō sequunt̄ deū ꝫ vadūt ꝯtra deū. Iob. xv
Cucurrit aduersus deum erecto collo. In eodem vicesimoquarto
capitulo. Ipsi fuerūt rebelles lumini. Qui dixerunt domino. recede
a nobis scientiam viarum tuarum nolum⁹. Iob vicesimoprimo ca.
¶ Sexto lux est discordium conciliatiua vt patz in elementis que
vt dicit philosophus mediante luce ī corpib̄ mixtis ꝯiungunt̄. Sic

filij lucis inter se concordant in vna fide et in bono proposito seruiendi deo
Actuum·iiii·Erat istis cor vnum et anima vna in domino·Item inter discordes
pacem reformare nituntur·istum imitantes vt filij pacis qui pacem inter
deum et homines fecit·et homines ydola colentes ad vnitatem fidei et cultus re
duxit·j·Cor·j·Obsecro vos per misericordiam dei vt idipsum dicatis om
nes et non sint in vobis scismata·Peccatores autem filij tenebrarum non habent
pacem·Esa·xlviij·Non est pax impijs vt dicit dominus·Sed guerras et di
uisiones faciunt·istum imitantes cuius membra sunt scilicet dyabolum qui primos re
belles in celo et primos confirmatos exules a paradiso terrestri fieri pro
curauit·Sap·ij·Imitantur autem illum qui sunt ex parte illius·Sed attende quod ali
quando faciendum est vt paulus fecit·quod dum pharisei et saducei essent con
gregati contra eum vt eum percuterent et morti traderent·non posuit inter
eos pacem sed scisma dicens se phariseum et phariseorum filium·Propterea
pharisei et saducei ad inuicem sunt rixati et paulus manus eorum euasit·Sic
permittit deus istos magnos rixari ad inuicem ne paruulos opprimant·Et
nos etiam sic facere debemus ¶Septimo lux est hominum letificatiua·Vnde
qui lucem non vident gaudere perfecte non possunt·Thob·v·Quale gaudium
mihi erit qui in tenebris sedeo et lumen celi non video·Sic filij lucis
tam de perfecta sua conuersatione quam de conuersione peccatorum quam procurant·ce
lo et terre sunt gaudia inserentes·Luc·xv·Gaudium est an·dei super vno
peccatore penitentiam agen·Peccatores autem filij tenebrarum de perditione sua an
gelos dei et ecclesiam militantem et triumphantem contristant·Esa·xxxiij·An
geli pacis amare flebunt·Contristant etiam proximos insontes damnis et
iniurijs persequentes·Prou·j·Abscondamus tendiculas contra insontem
frustra·deglutiamus eum quasi infernus viuentem·Sit lex nostra lex iniusticie
¶Octauo lux est colorum ypostasis et ipsorum representatiua·Color enim est
ipsa lux incorporata·Est etiam lux medium quo color videtur·et ideo vbi lux non
est color videri non potest·Sic filij lucis omnes colores et pulcritudines ec
clesie sustinent tanquam bases·et ipsos manifestant·quia in diuersis ordinibus
et statibus ecclesie seruientes virtutes et dona·s·s·ostendunt dum agunt opera vir
tuosa·Actu·j·Accipietis virtutem·s·s·in vos et eritis mihi testes sup
in omnibus virtutibus et in omni iudea et sa·et vsque adulti·t·Peccatores autem filij
tenebrarum omnia confundunt et virtutes et dona supplantantes in seipsis vicia
manifestant·Ro·j·Et sicut non probauerunt deum habere in noticia tradidit istos
deus in reprobum sensum vt faciant ea que non conueniunt·repletos omni iniquitate
¶Nono lux est in celo sita·s·in sole et in terra opera lucis facit·Sic filij lu
cis in celo conuersantur et in terra operantur·Phil·iij·Nostra conuersatio in ce
lo est·Heb·xiij·Non habemus hic ma·ciui·sed fu·inqui·Quia vt dicitur math·
vj·Vbi est thesaurus tuus ibi est et cor tuum·Thesaurus autem filiorum lucis
christus est·qui est in celo ad dex·dei sedens·Peccatores autem filij tenebrarum

conuersant solū in terra in terrenis bonū suū constituentes. Sap. iij. Venite fruamur bonis a iuuentute celeriter. qm̄ hec est pars nostra. et nō est ag. qui sit reū. ab inferis. et p⁹ hoc erim⁹ tanq̄z nō fuerim⁹ in luto et glacie. Sic filij lucis carnalia desideria defluentia p lamēta pñie desiccant et restringūt. Sic beat⁹ bñdict⁹ ꝓijciens se in vrticas et vepres eduxit p vuln⁹ corpis vuln⁹ mentis. qꝛ voluptatez traxit in dolorē vt dicit gre. Heb. xj. Circuierūt ī me. in pel. ca. egē. an. aff. in soli. er. in mō. et in spe. et in ca. ter. Man⁹ etiā que erant p auariciā constricte resoluūt bona sua pauperib⁹ largiendo. ps. Dispersit dedit pau. Peccatores aūt filij tenebraꝝ defluūt totaliter p carnalia desideria ꝛ terrena. et p auariciā constringūt. ps. Conglutinat⁹ est in terra venter noster. Vndecimo lux ē ꝑditoꝝ reinuentiua. qꝛ que hō de nocte ꝑdit apparente luce reinuenit et apportat. Sic filij lucis aīas ꝑditas in tenebris pctōꝝ p lumē grē reinueniē et piscari conant deo c⁹ sunt deuoti⁹ offerētes Math. iiij. Ea. v. fi. pi. ho. Pctōres aūt filij tenebraꝝ nitūt aīas suas et alioꝝ p errorē et mala opa ꝑdere. ij. thi. iij. Mali aūt ꝓficiēt in pei⁹ errātes et in error mittētes. Duodecimo lux ē oīm fructuū ꝓductiua. Vbi cōtinue sunt tenebre nihil nascit. Sic filij lucis. xij. fruct⁹ quos ponit apl̄us ad gal. v. omnes ꝓducūt. Sunt em̄ lignū vite afferens fruct⁹. xij. p singulos mēses vt dicit apoc. xxij. Ad literā etiā omīa bona mundi ꝓducūt. qꝛ cū ipi sint filij dei et omīa bona sint filioꝝ. et ꝓpter filios de⁹ omīa bona ꝓducat. sequit qꝛ ipi sint causa oīm bonoꝝ. Pctōres aūt filij tenebraꝝ nihil ꝓducunt boni nisi spinas et tribulos. et ideo sic spine igne cōburent Math. xiij. Ligate eos fasciculos ad cōburēdū. Tredecio lux est quorūdā athomoꝝ īuisibiliū vt sint visibiles factiua. vtz in spera solis domū ingrediēte ī qua p̄dicti athomi cōspiciunt. Sic filij lucis omīa vident et mīmos suos defect⁹ cōsiderāt et ideo semp defectuosos se reputāt. Iaco. iij. In mltis quidē offendim⁹ omēs. Et si dix. q. pec. nō ha. ip. n. seducim⁹ ꝛ ve. in no. nō est. j. Ioh. j. Vñ ista sancta aīalia d̄ quib⁹ dicit ezch. j. et apoc. iiij. p que sancti viri designant erāt oculis vndiq̄z plena. Pctōres aūt filij tenebrarū nō vident in domo sua. i. in aīa nisi trabes magnas. i. peccata mortalia. Vidēt etiā si quid male visibile est. sil̄es help sacerdoti qui nō poterat videre lucernā dei anteq̄z extigueret. ita ipi nihil clarū possunt videre. s̄ quod est male fumigans. Similes etiaz noctuis q̄ in lumīe excecant et in tenebris vidēt Sap. ij. Excecauit eos malicia eoꝝ. Quartodecio lux est quarundā auiū lucē odientiū expulsiua. Sic filij luc̄ hēticos lucē odiētes et ī tenebris hītātes expellunt.

Peccatores aut filij tenebrarū eos defendūt et acceptant cū eisdem
in foueā decidētes· Math·xv· Si cecꝰ ce·du·am·i fo·ca· Et sic pꝫ totū

Dominica quarta de euangelio·sermo·xxxix·

Abijt iesus trās mare galilee quod est tyberiadis· Ioh·vj
Sicut dicit ecc̄i·xj·in die bonoꝝ ne īmemor sis maloꝝ
et in die maloꝝ ne īmemor sis bonoꝝ· Vnde tempantia
vna virtꝰ cardinalis est p quā homo tēperate ꝓsperis
debet vti·qd̄ maxime fit p memoriā aduersoꝝ q̄ possunt homi de
facili euenire· Fortitudo aūt est alia virtus cardinalis posita ex ad
uerso p quā homo in aduersis quibuslibet nō frangit· qd̄ maxime
fit p memoriā boni qd̄ homo sperat ꝓpter patiam aduersoꝝ· Pro
pterea apl'us ro·v·dicit· Sed et gloriamur in tribulationibꝫ sciētes
q̄ tribulatio patientiā opatur·patientia aūt ꝓbatōem·ꝓbatio vero
spem·spes aūt nō ꝯfundit· Et ido sancta mater ecclesia timēs fide
les ꝓpter ꝯtinuū ieiuniū et onus penitentie iam grauatos defice
re·in hac dn̄ica iocunda omīa rep̄sentat· Nam officiū nocturnum
est de liberatōe filioꝝ israel·p quā nostra liberatio a vicijs et a dya
bolo designat· Missa etiā tota apparet iocunda vt in introitu misse
et in epl'a et in euangelio patꝫ· Dn̄s etiā papa ecclesie pater et re
ctor tenet hodie in manibꝫ rosam aureā et induit se pontificalibus
ornamentis· In p̄senti aūt euangelio vnū maximū ꝯuiuiū qd̄ chri
stus fecit·et maxima ꝓpl'i leticia recitat· In quo quidē euangelio q̄n
q̄ summarie ꝯtinent· Primū est transitio maris facta a iesu cū seq̄
la ꝓpl'i numerosa· In p̄ncipio euangelij Secundum est eleuatio ocu
loꝝ christi·et interrogatō ꝓ ciboꝝ penuria seriosa ibi· Cū suble
er·oc·ie· Terciū est philippi et andree rn̄sio defectuosa ibi· Rn̄dit ei
philippus· Ducentoꝝ de·pa·nō suf·e·ꝛc· Et ait an· Est pu·vnꝰ hic ꝛc
Quartū est ꝓpl'i refectio miraculosa ibi· Facite homīes discūbere·
Quintū est laudatio et ꝯfessio gratiosa ibi· Illi g̊ hoīes cū vi·q̄ fe
sig·di· Primo g̊ ponit transitō maris facta a iesu cū seq̄la popu
li numerosa· Et h̄ est· Abijt iesus trans mare galilee· Circa qd̄ nota
q̄ euāgelista more hebrayco loquit appellans mare qd̄dam stagnū
qd̄ egrediebat a iordane et qd̄ fiebat ex iordanis extensione·qd̄ di
citur mare galilee a circūstante regione· Sed mare tyberiadis dicit
a tyberiade ciuitate ꝓxima sic noīata·eo q̄ ī honore tyberij cesaris
olim fuerat fabricata· Idem etiā stagnū genazareth appellatur a na
tura lacus·eo q̄ crispantibꝫ vndis generat ex se aurā· Hoc trāsiuit
iesus cū discipul' suis ī bartha·ꝛ ascēdit montē ex opposito situ Erat
aūt ꝓximū pascha iudoꝝ·s·dies azimoꝝ·ī q̄ ioh·baptista decollatꝰ ē

Et sequebat eū mltitudo magna. Quidaz vt sanarent vt infirmi. qr
virtus d illo exiebat et sanabat omēs. luc. vj. Quidā vt istruerent et
in dei amore accenderent. vt apli et discipuli qui erant quedā tur:
ba p se. Luc. vj. Descendēs iesus de monte stetit in loco cāpestri et
turba discipulorū eiꝰ cum eo. Habebat em̄ verba luminosa et igne
spūssancti accensa. Aliqui vt viderēt miracula eiꝰ. vt vani. q̄ vadūt
ad p̄dicationē ad videndū. ⁊ nō ad discendū. Math. xij. Dn̄e volu:
mus a te signū videre. Quibꝫ ait. Generatio mala ⁊ adultera signū
querit. Quidā vt obseruarēt eū. vt scribe ⁊ pharisei. Luc. xiiij. At illi
obseruabant illū. Quibꝫ multi sunt sil̄es qui de p̄dicatōne nihil re:
portant nisi id qd̄ aliqn̄ incaute vl̄ minꝰ ponderose dicit. et illd̄ di:
uulgant i plateis et vicis. Quidā vt cū eo māducarent. vt gulosi ni
hil nisi vitā pinguē corpis appetētes. Ioh. vj. Queritis me qr man:
ducastis ex panibꝫ meis et saturati estis. O q̄t sunt hodie sil̄es istis
qui solū ꝓpter cōmodū tpale christū q̄runt. et si christi patrimoniū
esset tenue sic ē pingue penitꝰ in eo n̄ manerēt. Malach. j. Quis est
in vob̄ q̄ claudat hostia et accēdat altare meū gratuito. De quibus
christꝰ dicit math. v. Amē dico vob̄ rece. m. suā. Mistice aūt p ma:
re p̄sens seculū designat. multis fluctibꝫ ꝯquassatū. qd̄ iesus in car:
ne assumpta transiuit. omēs eiꝰ fluctꝰ et amaritudines degustādo
vt nobis cōpateret p oīa Heb. iiij. Nō habemꝰ pon. q̄ nō pos. cōpa:
infir. no. tēptatū aūt p oīa. Et postq̄z mare transiuit ascendit i mō:
tem maiestatis sue in excelsis p gloriā resurrectōis. Mar. xvj. Do
minus q̄dē iesus assumptꝰ est in celū. et se. a dex. dei. Et tūc mltitu
do magna venit ad eū qr videbat magna signa que faciebat. Quia
postq̄z christꝰ celū ascendit misit spm̄scm̄ apostolis cū sacco grārū
et donorū ⁊ oīm virtutū. q̄bꝫ apostoli totū mūdū pagrātes reple:
uerūt faciendo ꝓdigia et opa maxima et v̄tutes. ꝓpt qd̄ totū mun
dū ad christū traxerūt. Ioh. xiiij. Qui credit in me opa q̄ ego facio
et ip̄e faciet. Tunc etiā christꝰ cū maxima multitudie montē glorie
sue ascēdit. qr cū oībꝫ aīabꝫ q̄ ab initio mūdi in spe et fide beati semi
nis requieuerāt. Vn̄ cātamꝰ i ꝓsa. Redit turmis cū duabꝫ angelis
et aīabꝫ. Si g̊ volumꝰ cū christo montē glorie sue ascendē. cū eo ma
re parit̄ transeamꝰ. qr qui mare nō trāseūt. montē glorie nō ꝯscen:
dunt. Non stultisemus cū filijs zebedei qui voluerunt cum christo
vnus a dexteris. alius a sinistris in regno eius sedere. et non cū eo
in cruce manere. Et ideo christus eis dixit. Nescitis quid petatis.
math. xx. Et sic ptz p̄mū ¶ Scdo ponit̄ eleuatio oculorū christi et int̄
rogatō ꝓ ciborū penuria seriosa ibi. Cū suble. oc. ꝛc. Vbi nota q̄ filiꝰ
dei leuauit oculos sue potētie ⁊ sapie qn̄ mūdū cerauit ⁊ ordiauit.

Gen̄·j·Vidit deꝰ cūc·q̄·fe·et er·val·bona·Leuauit ocl'os sue iusticie
et vindicte qn̄ hoiem de paradiso expulit·Sed adā voluit se abscō
dere·Gen̄·iij·Abscondit se adā et eua vxor eiꝰ a facie dn̄i·Et ait dn̄s
Adā vbi es·Leuauit ocl'os sue misericordie et grē·qn̄ videns affli
ctionē nrām·indutꝰ est carne hūana·et descendit vt nos liberaret·
Exo·iij·Vidi afflictionē ꝓpl'i mei qui ē in egipto et descendi vt libe
rem eū·Et sic descēdit ꝑ incarnationē ⁊ mortē·sic ascendit ꝑ resurre
ctōnis gl'riā·Et tūc hūanā nat'am summe exaltauit·et in bono re
pleuit·Eph·iiij·Qui descendit ipe est et q̄ ascendit sup omes celos
vt adimplēt oia·Vn̄ cantamꝰ in ꝓsa·Alta christꝰ dū ꝯscendit suis
suis mnas appendit grāꝝ oim·Et hoc est qd̄ hic mistice inuit·Quia
christꝰ postq̄ꝫ mare transierat·et montē ascenderat·q̄siuit a philip
po·Vn̄ ememꝰ panes vt māducēt hi·i·cuiꝰ meritū poterit sufficere
ad totā hūanā nat'am spūalibꝫ bonis replendā·Certe nullū nisi me
um·q̄ oportet esse meritū infinitū·Et ido hoc dicebat tēptans eū·
Ipse em̄ sciebat ꝙ solꝰ ipe poterat hoc facē·Sed literalit exponēdo
quare magis a philippo q̄ꝫ ab omibꝫ alijs de victualibꝫ et panibꝫ in
quisiuit·magis em̄ a iuda q̄ loculos hēbat petē debebat·Ad qd̄ di
cendū ꝙ philippꝰ etat de ꝯtrata illa·i·de ciuitate illa vl' regione vel
vico·et ideo magis ad eum ꝑtinē videbat' vbi ꝑ pascendo ꝓpl'o pos
sent victualia repiri·Christꝰ aūt h̄ dicebat tēptans eū·Vbi nota ꝙ
duplex ē tēptatio·Vna ad malū inclinās·et hec ē a dyabolo·carne·⁊
mūdo·jac̄·j·Vnusquisq̄ꝫ tēptat' a ꝯcupiscentia sua·Et hac deꝰ nunq̄ꝫ
tēptat·Quia vt dicit' iaco·j·Deꝰ ītēptator malorꝫ est·ipse em̄ nemi
nē tēptat·Alia est tēptatio ꝓbans·Et hec ē triplex·q̄ aut fit vt tem
ptatus innotescat tēptāti vl' ꝓbāti·aut vt īnotescat alijs·aut vt īno
tescat sibijpsi·Primo mō nō tēptat deꝰ ꝫ hō·Ecc̄·xiiij·Ex mlt'is loq̄l'
tēptabit te·Secūdo mō tēptat deꝰ virū ꝑfectū ad exemplū·Gen̄·
xxij·Tēptauit deꝰ abraā·Et sequit'·Nūc cognoui ꝙ timeas dominū
id ē·cognoscē feci·Tercō mō etiā tēptat deꝰ virꝫ ꝑfectū ad humili
tatis meritū·q̄ hō humiliat' cū sibi sua īfirmitas īnotescit·Et h̄ tercō
modo christꝰ tēptauit philippū sic infirmū ī fide·Vn̄ philippꝰ sic in
ꝑfectꝰ ī fide rn̄dit·Et ido sua imꝑfectō sibi īnotuit ꝙ d̄ christo non
ꝑfectā fidē hēbat dū postea vidit ipm tā grāde miraculū opantem
debuit em̄ respondē·Dn̄e tu oia potes·tu oia scis·⁊ ido potes pa
nes de nouo creare·⁊ de lōginq̄s ꝑtibꝫ facē huc veniē·Et sic pꝫ scdꝫ
Tercio ponit' philippi ⁊ ādree respōsio d̄fectuosa·Et ꝑmo philip
pus ad christi interrogationem respondit·d·Ducentorꝫ denariorꝫ
panes nō sufficiūt eis ꝛc·Tot denarios hēbant apl'i·vt dicit' victor
Secūdo beatus andreas ad q̄stionē etiā īꝑfecte ⁊ cū defcū rn̄dit·d·

Est puᵉ vnus hic qui haᵇ q̄n·paᵇ·oꝛ·et duᵇ·pisces· Sed hec quid sunt ín
ter tantos· Ex quo beati andree ímpfectio ptz·qꝫ nō debuit dicere
Sed hec quid sunt ínter tantos·ímo debuit dicere· Nōne satis sunt
qꝫ tu potes ea multiplicare·et turbā satiare· Spiritualiter aūt et ad
edificationē nostrā nota q puer iste fuit chriſtᵘ·qui fuit puer·i·pu
rus totus et ínnocēs·j· Pe·ij·Qui pctm̄ nō fecit·nec ínuen·est do
ín o·e· Non autē fuit puer sensu vt multi semp sunt pueri· Esa·lxv·
Puer centū annoꝝ moꝛieť Qui habuit q̄nq; panes oꝛdeaceos ·id
est·q̄nq; vulnera que sunt valde aspera·ſ fuerunt medicīalia·qꝫ ad
sanitatē gentiū·sic̄ oꝛdeū est asperū et medicínale·Que vulnera de
bent comedi·i·ab aīa p uigem memoꝛiā rumínari·Treñ·iij·Recoꝛ
dare pauptatis et transgressionís mee·absinthij et fellis·memoꝛia
memoꝛ eroꝛ·et tabescet ín me aīa mea· In cuiᵘ signū mandatū est ín
lege vt omē aīal nō rumínās esset ímundū·nec posset deo ín sacrifi
cium ímolari·leuít·xíj· Dēnt aūt comedi cū duob piscib·i·cū va fi
de et spe·vt·s·credamᵘ qꝫ illa vulnera fuit passus chriſtᵘ verᵘ deᵘ et
verus homo·ꝛ qꝫ ea non p se·ſ p salute hūana passus fuit vt penā
reatus nostri quo tanq̄ reí ín carcere ínferm detinebamur exolue
ret·et qꝫ ex illis vulneribꝫ dū ea patienť tulit ínfinitū meritū acquí
siuit ꝓpter qđ celū aperuit· Vnde penā exoluit·meritū acquísiuit·ce
lum aperuit· Et hoc firmiť credere debemᵘ· Debemᵘ etiā sperare qꝫ
virtute ísti meriti bñ opabimur et ín celū vltimo ascendemus· Est
eñ spes certa expectatio futuroꝝ bonoꝝ ex gratia et merito pue
níens· Si g̃ sic rumīabimᵘ ístos panes·i·chriſti vulnera atq; penā
tūc pascet aīa ꝛ omīa amara p dulci sumet· Quia dic̄ gre· Si passio
chriſti ad memoꝛiā reuocet mihil est ad̄o duꝝ q̄n equo animo tole
retur· Et sic non deficiet i via p̄sentis ícolatᵘ·ſ ín virtute talis cibi
usq; ad celū salubꝛiter ambulabit· Hoc fuit figuratū ín helia qui ín
virtute panis succmericij quē comedit ambulauit·xl·diebꝫ·et·xl·no
ctibꝫ donec pueīt ad mōtē dí oꝛeb·iij·reg·xix· Panis succmericiᵘ ē
filius dei ímolutᵘ ín carne moꝛtalitatis nostre et ín ligno crucis sa
satus· Joh·vj· Ego sum panis viuus qui de celo descendi· Propꝛtea
dꝛ canti·v· Comedite carissimi et ínebꝛiami· Propꝛtea chriſtᵘ sacra
mentū sui coꝛpis ínstituit vt illud cū tali fide ꝛ spe uigiter comed a
mus· Luc̄·xxij· Hoc est coꝛpᵘ meū· Hoc facite ín meā cōme·j· Cotꝛ
ij· Quotienscūq; mā·pa·hu·ꝛ ca·bi·moꝛ·do·an·do·ve· Possunt etiā
per quinq; panes oꝛdeaceos quinq; que sunt necessaria penitentie
dísignari·que exterius sunt valde aspera sed aīe languētis sunt val
dissima medicīa·q̄ sūt dꝛicō coꝛdis· confessio oꝛis·elemosīa opis·oꝛō
ñtis·ieiunīū coꝛpis·Que dēnt fieri i va fide dí ꝛ ecc̄ie ꝛ va spe p ea

veniā ꝯsequendi· Mlti em̄ saracenorum ⁊ iudeorum ⁊ hereticorū
penitentiā agunt· et in ipsa opant̄ v̄tutes· et q̄ nō faciūt eā ī v̄a fide
nihil faciunt· nec sunt fructū p̄nie ꝑcepturi· Math· vij· Multi dicent
mihi in illa die· Dn̄e nonne in noīe tuo ꝓphetauim⁹ et v̄tutes mul
tas fecim⁹· Et dicet illis· Amen dico vobis nescio vos· in eodē· xxv·
Et sic pz terciū· ¶ Quarto ponit̄ refectio populi miraculosa· Quia
postq̄z iesus fecerat apostolos suā imꝑfectionē cognoscere ait eis·
Facite homīes discumbere· s· sup fenū qd̄ erat in loco· Accepit g̊ ie·
pa· ⁊ cū gra· deo egis· fregit et dedit apl̄is vt turbe apponerent· Si
militer fecit de piscib⁹· Isti panes et pisces v̄tute dei vbiq̄z multipli
cati sunt· Et p̄mo in manib⁹ christi· Virt⁹ em̄ erat in manib⁹ vt dicit
aug⁹· Secūdo in manib⁹ apl̄or̄ distribuentiū· Tercio in ore come:
dentium vt dicit victor· Et cū omēs essent repleti· p̄cepit apl̄is ele:
uare fragmenta· ne perirēt pedib⁹ ꝯculcata· Et quilibet apl̄us acce:
pit cophinū suū· i· cistam de vimib⁹ factā ad portandū fenū ⁊ huius
modi· ⁊ eleuauerūt· xij· cophinos vl̄ sportas plenas fragm̄tis· Mac
aūt miraculosam refectionē dupliciter ꝯsiderare possum⁹ scz mora:
liter ⁊ allegorice s̄m misticū ītellectū· ¶ Moralit̄ aūt ⁊ ad edifica:
tionem nostrā exponendo nota q̄ in christi ꝯuiuio septē v̄tuosa ap
Z parent· que in ꝯuiuijs mūdi d̄ficiūt· Propt̄ q̄ hoc est laude dignū
et illa sunt merito contemnēda ¶ Primū est motiuū scm̄· q̄ ex ma
gna pietate misertus turbe illud fecit· Vnde ait· Misereor sup tur:
bam· Ex pietate em̄ debem⁹ bona nostra largiri· p̄s· Iocūdus homo
qui miseret̄ ⁊ cōmo· Tanto elemosina maioris meriti censet̄· quāto
ex maiori pietate ⁊ affectione ꝑcedit· Quia vt dicit gre· Deus non
pensat q̄ntū s̄z ex q̄nto affectu· Et iō illa vidua q̄ duo era minuta in
gazophilatiū misit pl⁹ omib⁹ dc̄a est a christo misisse vtz luc· xxj· Cō
uiuia aūt mūdi ex iactātia ⁊ vana gl̄a fiunt· vt scz hoīes on̄dant di
uitias ⁊ magnificentias suas ⁊ honorent̄· sic̄ assuer⁹ grande ꝯuiuiū
fecit vt on̄deret diuitias gl̄e sue· vtz hester· j· ¶ Secundū est laus
diuīa· q̄ p̄missa est grār̄ actio ⁊ bn̄dictio· Nā vt dicit̄ math· vj· do
min⁹ in celū intuēs bn̄dixit· ⁊ hic d̄r q̄ grās egit· Debem⁹ em̄ in co
mestione orōnē p̄mittere ⁊ ip̄am bn̄dicere ⁊ in fine deo grās refer
re· Sic̄ religiosi faciūt· p̄s· Edent paupes ⁊ saturabūt̄ ⁊ lau· d· Quia
sicut dicit apl̄s· j· thi· iiij· Scīficat̄ eī scz cib⁹ p v̄bū dei ⁊ orōnē Exēplū
d̄ illa scīmoīali q̄ sel̄ sine signo crucis lactucā ꝯmedit ⁊ a dyabolo ē
īuasa· vt recitat gre· j· Cor· x· Siue ꝯmeditis siue bibitis siue alid̄ q̄d
facitis omīa ad laudē dei facite· Quia cū iust⁹ de oī ope mereat̄ etiā
de comestione· oīa ī noīe dn̄i dz incipe ⁊ ad dei gl̄az t̄miare In ꝯui
uijs autē mūdi premittūtur cantilene et tube et musica instrumēta

Terciū est indigētia iusta· Quia hoc ꝯuiuiū paupib⁹ et indigentib⁹
qui nō poterāt aliunde hrē· et ꝑsonis q̄ christū sequebant̄ legit̄ fa-
ctum fore· Luc̄· xiiij· Cū facis prandiū vel cenā· voca paupes et de
biles et ce· et clau· et beat⁹ eris· Cōuiuia aūt mūdi fiūt magnatib⁹ ⁊
diuitib⁹· et nō vocant̄ ibi serui dei· qui christū saquunt̄· ꝫ histriones
qui obloquunt̄ ¶ Quartū est tpantia magna· q̄ in hoc ꝯuiuio nō
fuit aliud nisi panis ordeace⁹ et pisces· et nō varia fercula siue vinū
Debem⁹ ei valde tpate comedere· Quia vt dicit hiero· Vent̄ et ge
nitalia sūt vicia· et iō vēt̄ mero estuās facile spumat i libidinē· Pro
pterea dicit apl̄s ad ro· iij· Nō in comesatōib⁹ et ebrietatib⁹· Et ad
eph· iiij· Nolite inebriari vino in q̄ est luxuria· In ꝯuiuijs aūt mū-
di omia sunt ꝓuocantia ad luxuriā· s· varia fercula· optimū vinū· pul
cre mense· cantilene et musica instrumēta· Et ido cū inepta leticia ⁊
ludo ꝓhibito surgūt· Exo· xxxij· Sedit ꝑpl̄s manducare et bibere et
surrexerūt ludere· ¶ Quintū ē significatio ꝯgrua· Nā hoc ꝯuiuiū
fuit factū sup montē sub diuo et sederūt hoīes sup fenū· In q̄ dat̄
intelligi q̄ serui dei stāt in mōte contēplatōis in celestib⁹ habitan-
tes· Phil· iij· Nostra ꝯuersatio in celis est· Sedent etiā sup fenū· ꝑ
qd̄ caro figurat̄· Esa· xlv· Omis caro fenū· Tūc em̄ hō sup fenū sedꝫ
cū spūs carm dñat̄ ⁊ carnalia d̄sideria refrenant̄· Comedūt em̄ sub
diuo q̄ spes eoꝝ nō claudit̄ in hoc mūdo· ꝫ ad celū termiat̄ eterna
le ꝯuiuiū expectādo· Conuiuia aūt mūdi fiūt in paludib⁹ terreno-
rū· nec ꝯuiue mundi sedent sup fenū· ꝫ fenū sup capita eoꝝ manet
dū caro spūi dñat̄· et in carnalib⁹ desiderijs eoꝝ submergunt̄· Eiūt
etiā sub tectis in domib⁹· q̄ spes eoꝝ claudit̄ infra tectū p⁹ hoc ni-
hil aliud expectādo· Et ido serui dei traseūt de cōuiuio ad cōuiuiū
sed mūdi cōuiue de cōuiuio transeūt ad esuriē sempiternā· Esa· lxv·
Serui mei comedēt et vos esurietis· In c⁹ figura christ⁹ ascendēs in
celū cū apl̄is comedit· vtꝫ actu· j· Sic de cōuiuio ad esuriē trāsijt di-
ues epulo· qui vnā guttā aque nunq̄ꝫ potuit postea hrē· vtꝫ luc̄· xvj
Iob· xxj· Ducūt in bonis dies suos ⁊ in pūc· ad infer· des· ¶ Sextū
est ꝓuidentia bona· q̄ mādatū est in h̄ cōuiuio reliq̄as ne perirēt
ꝑ indigentib⁹ reſuari· Serui em̄ dei reliq̄as de industria in comesti
onibus suis faciūt vt eas paupib⁹ elargiant̄· Luc̄· xj· Qd̄ sup ē date
elemosinā· Reliquie aūt cōuiuioꝝ mundi cōseruant̄ nec paupibus
dant̄· et interdum putrefiunt· Exod· viij· Ascenderūt in reliquias ci
borum tuoꝝ rane· Vel male dispensant̄ dū canib⁹ et histrionib⁹ lar
giunt̄· ¶ Septimū est sufficientia plena· q̄ comederunt et saturati
sunt· Serui ei dī satiāt̄ dū q̄cūq̄ꝫ hēnt cōtētāt̄· Math· xix· Cētuplū ac
cipietis· i· spm̄ ꝑfectōis ꝑ quē eritis cōtēti i bois t̄renis vt dic̄ gre-

Conuiue aūt mūdi nō satiātur· Prou·xiij· Iust⁹ comedit et replet
aīam suā· venter aūt impioꝝ insaturabilis· Ioh·iiij· Omnis qui bi
ex hac aqua si· iteꝝ· Qui aūt bi· ex aq̄ quā ego da· nō si· ine· Et q
in conuiuijs mundi tot indecentia et vicōsa ꝯcurrunt· ideo freque
ter in ipsis comedentes a deo ꝯdemnātur· Sic ꝯdemnat⁹ est bal
thasar in ꝯuiuio qd̄ fecit ⁊ vidit in piete articulos man⁹ sniam cōf
se scribētis· ꝓpt qd̄ cepit tremere· ⁊ ꝯpages renū ei⁹ dissoluebātur
et ꝯuiuiū versum ē in luctū· vt pz dan̄· v· Prou·xiiij· Extrema gau
dij luc·oc· Secundo hāc refectionē possum⁹ exponere allegorice
sm misticū sensum· Vnde nota ꝙ duo ꝯuiuia legunt a iesu fcā· s·p
sens· ⁊ quod hētur mar·viij· Que significāt spūalem aīe refectionē
que pascit verbo dei· Deut·viij· Non in so·pa·vi· homo ꝫ in oi ver
bo quod ꝓce· ab ore dei· Quia vt dicit greg· miracula quedā christi
sic accipienda sunt vt i veritate fcā credātur· ⁊ aliud significāt· Hoc
speāle sacra scripta hēt dū narrat gestū ꝓdit misteriū· Cibꝰ g̊ aīe
est verbū dei· i· sacra scripta scz nouū ⁊ vet⁹ testamētū· qd̄ p̄dicator
ꝓplo dat comedere· Math·xiij· Omis scriba doc· in reg·ce· si· est pa
trifa· q̄ ꝓfert de thesa· suo· no· ⁊ ve· Per duo g̊ ꝯuiuia q̄ xp̄s fec̄ ve
tus ⁊ nouū testamētū siue vet⁹ ⁊ noua lex ꝯgrue designātur· Lex
aūt vet⁹ in q̄nq̄ libris moisi continet· qui p q̄nq̄ panes ordeaceos
designant· ⁊ in ꝓphetis ⁊ psalmis qui p duos pisces d̄signant· Nā
panis ordeace⁹ dat seruis· sic illa lex fuit lex timoris que seruis dat
et nō ꝯtinebat grām filioꝝ· Et ad hoc figurandū qn̄ lex vetus data
fuit audierūt filij israel vocem ⁊ sonitū buccine ⁊ lampades montē
q̄ fumigantē· ⁊ ideo pterriti atq̄ pauore ꝯcussi steterūt ꝓcul dicen
tes moisi· Loquere tu nobis ⁊ audiem⁹· Nō loquat nobis dn̄s ne
forte moriamur· vtz exod·xx· Item ordeū est pungitiū continens
multā corticē· q̄ lex vet⁹ erat pungitiua d· Oculū ꝓ oculo· dentē ꝓ
dente· liuorē ꝓ liuore· exo·xxj· Et cōtinebat corticē figuraꝝ multaꝝ
id est· misterioꝝ in nouo testamēto explicādoꝝ· j· Coꝝ·x· Omia in
figura cōtingebāt illis· Hos quinq̄ panes ⁊ duos pisces portauit
vn⁹ puer clausos in pera· Iste puer fuit ꝓplus iudaic⁹· qui fuit puer
sensu· ꝫ senex tpe· Esa·lxv· Puer centū annoꝝ morietur· Qui sp legit
et nunq̄z ad pfectionē venit· Heb·vij· Nihil em̄ ad pfectū adduxit
lex· ij· Coꝝ·iij· Vsq̄ hodie dū legit moises velamē est positū super
cor eoꝝ· Sed christ⁹ hos panes fregit· ⁊ dedit discipulis māducare
dum intellectū veteris testamēti disseruit· Luc·xxiiij· Tunc aperu
it illis sensum vt intelligerent scripturas· Fuit g̊ populus iste pa
stus quinq̄ panibus ordeaceis· id est q̄nq̄ libris moisi· et duobus
piscibus· id est· psalmis et ꝓphetis· qui asperitatem legis tēporabāt

vel potestate regia·vel sacerdotali·Et ideo hoc ꝯuiuiū fuit factum
ante illud qđ recitat marcꝰ de quo duodecim cophini sunt sumpti·
qꝛ duodecim erant tribꝫ israel que spūaliter pasci debebāt· Quia vt
dicit apl̄us·j·Cor·x·Omnes eandem escā spiritalem manducaue-
runt·Plures tñ reliquie supauerunt de isto cōuiuio q̄ꝫ de illo qđ
recitat marcus·qꝛ de hoc duodecim đ illo septē cophini eleuati sunt
Nam lex vetus que ꝑ hoc ꝯuiuiū designat̄ ob difficultatē seruari
non potuit·Actu·xv·Quid temptatis imponere iugū sup̄ ceruicē
discipulorꝫ·qđ neqꝫ patres nostri neqꝫ nos portare potuimꝰ· De
vtroqꝫ tñ ꝯuiuio multa remanserūt·qꝛ neqꝫ nouū neqꝫ vetus testa
mentum seruat̄·et de vtroqꝫ plura fuerunt eleuata q̄ꝫ apposita·qꝛ de
vtroqꝫ plura dimittunt̄ q̄ꝫ obseruent̄ Couiuiū aūt quod marcꝰ reci
tat quod post hoc factū fuit·significat nouū testamentū vel nouā
legem In quo fuerunt septem panes triticei qui dantur filijs·quia
lex noua est lex amoris que datur filijs et continet gratiā filiorum·
Et ideo fuerunt ibi septem panes·quia septem virtutibus et septeꝫ
donis spūssancti pascuntur filij dei·que in noua lege dantur·qꝛ lex
noua est p̄ncipaliter ip̄a septiformis gratia spūssancti Hos septeꝫ
panes similiter christus benedixit et fregit et mlt̄iplicauit·et dedit
apostolis vt apponerent turbe·quia ip̄am legem nouam scilicet le-
gem amoris christus instituit et docuit·Ioh·xiij·Mandatuꝫ nouū
do vobis vt di·in·Mat·v·Diligite inimicos vestros In veteri au
tem lege dicebat̄·Diliges amicū tuū·et odio habebis inimicū tuū
vt dicunt iudei Et mandauit apl̄is vt ip̄am legē nouam omibus p̄-
dicarent Marci·xvj·Predicate euangeliū omi creature·Et vt ip̄am
gratiā spūssancti omnibꝫ darent Math·x·Gratis accepi·gra·date·
De hoc aūt ꝯuiuio sustulerunt apl̄i septem sportas·qꝛ septē erant
ecclesie pascende ꝑ apl̄os in noua lege vl̄ nouo testamento de reli-
quijs prandij christi quibꝫ iohānes in apoc̄·scribit·d·iohānes septeꝫ
ecclesijs que sunt in asia·ꝑ q̄s vniūsitas ecc̄iaꝝ đsignat̄ In septē aūt
sportis apl̄oꝝ ꝯtentus est ac ꝯtinet̄ cibus anime dandus in nouo
testamento omibꝫ fidelibus christianis·qꝛ ꝑ septē sacramenta ecc̄ie
que ꝯtinent̄ in sportis apl̄oꝝ·id est·in potestate quā a christo rece
perunt dat̄ septiformis gratia spūssancti in qua salus anime ꝯtine
tur Et sic patꝫ qꝛ ꝑ duo christi ꝯuiuia vetus et nouū testamentum
designant̄ quibꝫ homies spūaliter pascunt̄ Et vnū fuit datū seruis
et aliud filijs Vnū generauit seruitutē et timorē·alterū libertatē et
amorem Et hoc est qđ apl̄us dicit in epistola hodierna Hec em̄ in-
quit sunt duo testamenta·vnū quidē in monte sina in seruitutē ge
nerans que est agar Et qꝛ vt dicit apl̄us ad gal̄·iij·hi qui fidem et

opa habent abrae. hi sunt filij abrae. ideo non solū debem⁹ pasci de
reliquijs conuiuij qd̄ significat nouū testamentum. ꝫ etiam de reli-
quijs hui⁹ ꝯuiuij quod vetus testamentuꝫ significat. et abrae filijs
fuit datū. cuius fide et imitatōne filij sumus facti. Comedam⁹ g̊ de
reliquijs cophinoꝝ quas apl̄i de mensa christi sumpserūt. Nam iō
christus apostolis reliquias colligi mandauit. vt eas omnib⁹ poste-
ris impartirent̄. Nā he reliquie spūalia bona q̄b⁹ aīa pascit̄ dsignāt
que tantomagis multiplicant̄ q̄nto plurib⁹ dant̄ ⁊ diuidunt̄. sic iste
panis tantomagis est multiplicat⁹. q̄nto plurib⁹ ē diuisus. Si g̊ de
hoc ꝯuiuio volum⁹ spūaliter satiari ad apl̄os recurram⁹ q̄ de ip̄is
A plenos cophinos abstulerūt nobis postmodū tribuendos. Pri-
mū cophinū beat⁹ petr⁹ sumpsit q̄ fide pfecta et integra fuit plen⁹
sup quē tota dei ecc̄ia fundata ꝯsistit. Math. xx. Tu es christ⁹ filius
dei viui. Et sequit̄. Tu es petr⁹ et su. h. pe. edi. ec. m. Reccurram⁹ g̊
ad beatū petrū ꝓ fide viua et vera. Fides em̄ nostra mortua ē. eo
q̄ p opa ip̄aꝫ nō māifestam⁹. Iac. ij. Ostēdas mihi fidē tuā ex opib⁹
Idē. Fides sine opib⁹ mortua ē. Quia vt dicit ber. Quid ē q̄ p me-
dios enses nō trāsim⁹ vt tantā miseriā declinem⁹ et ad tantā gloriā
pueniam⁹. nisi q̄ mortua ē fides nr̄a. Secundū cophinū sumpsit
beat⁹ andreas. q̄ fuit plenus spe vera et firma. q̄ omib⁹ spretis secu-
tus est christū ī ip̄m totā spem suā ponēs. Luc. v. At illi reli. o. secu-
sunt eū. Recurram⁹ g̊ ad beatū andreā ꝓ spe vera habenda. q̄ spe
falsā multū abundam⁹. Confidim⁹ em̄ in diuitijs amicis et in alijs
bonis mūdi in q̄b⁹ ꝯfidēdū nō est. Esa. xxxvj. Ecce ꝯfidis sup bacu-
lū arūdineū ꝯfractū istū sup egiptū. i. mūdū cui cū innixus fuerit
hō cōminut⁹ intrabit manū ei⁹ et pforabit eā. In deo aūt et sanctis
et in merito passionis christi ī q̄b⁹ ē ꝯfidendū nō ꝯfidim⁹ nec spera-
mus. et idō nos deceptos et maledictos īuenim⁹. Hiere. xvij. Ma-
ledict⁹ hō q̄ ꝯfidit in hoīe et ponit carnē brachiū suū. Bn̄dict⁹ vir
qui ꝯfidit in dn̄o et erit dn̄s fiducia ei⁹. Terciū cophinū sumpsit
beatus iacob⁹ maior. q̄ fuit plen⁹ pfecta victoria. Vicit em̄ mundū
dyabolū et carnē et oīa vicia supplātauit. Iacob⁹ ei supplātator intp̄-
tatur Luc. x. Dn̄e ī noīe tuo etiā demonia subijciunt̄ nob̄. Et idō pri-
mus int̄ apl̄os celū intrauit ad designādū q̄ solū victores p victo-
riam celū intrāt. Reccurram⁹ g̊ ad beatū iacobū ꝓ victoria. q̄ oīa
nos vincūt ⁊ mūd⁹ ⁊ caro ⁊ demonia. Mīma tēptatio carnis mini-
mus appetit⁹ honoris et vidicte ⁊ rer̄ tpaliū nos ꝓsternit. job. iiij.
Nūc aūt venit sup te tribulatio ⁊ defecisti. Et ī ꝓsperis ⁊ ī sinistris
cadim⁹ ⁊ magis in ꝓsperis q̄ꝫ sinistris. p̄s. Cadēt a la. tu. m. ⁊ de. m.
a dex. t. Quartū cophinū sumpsit beat⁹ iohānes. q̄ fuit plen⁹ dei

et ꝓximi dilectōne· qꝛ inter alios magis fuit feruens dilectōne· et
magis a christo dilectꝰ. Vñ discipulꝰ dilectꝰ christi vocat̄ Oia em̄
eiꝰ verba i amorē termiant̄· vt pꝫ i eiꝰ epl̄is Filioli inquit diligamꝰ
inuicē· qꝛ qui manet i caritate in deo manet et deꝰ in eo· j· Ioh· iiij·
Recurramꝰ ḡ ad beatū iohannē ꝑ caritate· qꝛ i dilectōne dei ⁊ ꝓxi
mi multū deficimꝰ· et dilectione p̄uata et ꝓpria abundamꝰ· Phil· ij
Omēs em̄ q̄ sua sunt querūt ñ q̄ iesu christi· Dilectōne etiā carnali
et mundana multū abūdamꝰ· ꝫ i dilectione spūs et diuīa multū de
ficimus· Cuiꝰ cām christꝰ assignat di· math· xxiiij· Qm̄ abūdabit ini
quitas refrigescet caritas multoꝝ ¶ Quintū cophinū sumpsit bea:
tus thomas q̄ fuit plenꝰ certitudīe fidei· Nā dubiꝰ in fide christi me
ruit ꝑ ꝯtactū vulnerū certificari· vt deinceps omne dubiū de cordi
bus fideliū auferret̄· vt dicit gre· Recurramꝰ ḡ ad beatū thomā vt
cordibꝫ nostris infigat vulnera christi p̄ciosa vt in eiꝰ fide veraciter
solidemur ꝑ cuiꝰ meritū nō defluamꝰ ad ima ꝫ ad celestia subleue
mur· qꝛ q̄ veraciter credit· terrena ꝯtēnit vt celestia ꝯsequat̄· Heb·
xj· Fide moises grādis effectus negauit se esse filiū filie pharaonis
magis eligens affligi ꝓ ꝓpl̄o dei q̄ꝫ terrene iocūditatis h̄re pctm̄
te· Vñ ꝓpt̄ excellentiā sanctitatis eiꝰ appellatꝰ est iustꝰ ⁊ ꝓpter simi
litudīne cū christo dictus est frater dn̄i· qꝛ sic̄ i ꝑsona sic etiā in ope:
ribus fuit similis christo· Recurramꝰ ḡ ad beatū iacobū vt sancti
et similes christo simꝰ· qꝛ ñ sancti ꝫ valde magni pctōres sumꝰ· nō
christo sil̄es in opibꝫ· ꝫ valde dissimiles· Iac· iij· In multis quidē of:
fendimus omēs. ¶ Septimū cophinū sumpsit beatꝰ philippꝰ q̄ fuit
plenus sapīa dei· Vñ ait ioh· xiiij· Dn̄e on̄de nobis pa· et suf· no· Ex
quo magna eiꝰ sapīa demonstrat̄· qꝛ sufficientiā et beatitudīnē in q̄
erat quesiuit scꝫ in dei cognitione et visione· in q̄ omēs ph̄i et mun
di sapientes errauerūt beatitudīnē in diuīsis ponētes· Reccurramꝰ
ergo ad beatū philippū vt dei sapīa illustrati i solo deo finē nostruꝫ
et beatitudīnē ꝯstituamꝰ et nō in aliq̄ bono mūdi· vt auarꝰ in diui
tijs· supbꝫ in honoribꝫ· deliciosus i voluptatibꝫ· quia illud ꝓ deo co:
litur ab hoīe qd̄ p̄ alijs diligit· vt dicit glo· sup illud phil· iij· Quoꝝ
deꝰ venter ē. ¶ Octauū cophinū sumpsit beatꝰ bartholomeꝰ q̄ fuit
plenus suspensione a t̄renis et eleuatione ad celestia· Interp̄tat̄ em̄
bartholomeꝰ filiꝰ suspendentis se· qꝛ ꝑ spiritūsanctū a t̄renis se su:
spendit· et ad celestia eleuauit· Ezech· viij· Eleuauit me spūs int̄ celū
et terrā· Et qꝛ i celo vbi nulla est corruptio lete versabat̄· de eo dicit̄
ꝙ vestimenta eiꝰ nunq̄ꝫ fuerūt veterata· Recurramꝰ ḡ ad beatum
bartholomeū vt a terrenis nos eleuet· quibꝫ totalit̄ sumꝰ imersi· et

transferat ad celestia. vt ibi ꝯuersemur et sim⁹. Phil. iij. Nostra
ꝯuer. in ce. est ¶ Nonũ cophinũ sumpsit beat⁹ mathe⁹. q̃ vera pñia
plen⁹ fuit. q̃ p verã pñiam fuit pfecte mutat⁹ et de peccatore fcũs
iust⁹. d̃ theoloneario euãgelista. et de publicano apl's Recurramus
g̊ ad beatũ matheũ vt in vera pñia pmanẽdi nobis grãm a christo
acq̃rat. vt sic ipe post ꝯuersione ad negocia mũdi nõ redijt. nec ad
theoloneũ resedit. ita nos p⁹ pascha ad pctm̃ nõ redeam⁹. sꝫ de vir
tute ĩ virtutẽ felicit̃ pgrediamur. iuxta illud p̃s. Ibũt de vir. in vir.
Quia vt dicit̃ luce. ix. Nemo mittens ma. ad ara. et res. re. ap. est re
gno dei Phil. iij. Que retro sunt obliuiscẽs ad anteriora me exten
dens ad destinatũ psequor brauiũ supne vocatõnis ¶ Decimũ co
phinũ sumpsit beat⁹ symon q̃ fuit plen⁹ vera obĩa. q̃ deo veraciter
obediuit Symon em̃ niterp̃tat̃ obediẽs. Nã statim vocat⁹ iuit p⁹
christũ et mũdũ et pentes et oĩa dereliq̃t vt christo libere obediẽt
Iob. xxiij. Vestigia ei⁹ secut⁹ ẽ pes me⁹. Recurram⁹ g̊ ad beatũ sy
monẽ vt nob̃ grãm deo obediẽdi acq̃rat. q̃ valde indigem⁹. q̃ nec
deo nec p̃latis ecc̃ie nec euangelio nec epl'is nec alicui legi subiecti
volum⁹ obedire. sꝫ vnusquisq̃ qd̃ sibi placet vult agere. et ĩ p̃teritũ
tp̃s ĩ q̃ nulla lex erat totalit̃ remeare. judic̃. xviij. ꝛ. xxj. In diebꝫ ill' ñ
erat rex in israel ¶ Vndecimũ cophinũ sũpsit beat⁹ iudas q̃ thade⁹
dict⁹ ẽ q̃ fuit plen⁹ gloriosa ꝯfessione Iudas em̃ ꝯfitens et glorio
sus int̃pretat̃ Ip̃e em̃ pfessus et ꝯfessus ẽ v̄am fidẽ. verã doctrinã.
et verã religionẽ. Itẽ fuit gloriosus in stirpe q̃ de stirpe christi na
tus. Recurram⁹ g̊ ad beatũ iudã vt v̄tutẽ veracit̃ ꝯfitendi pctã no
stra nob̃ acq̃rat. Quia vt dicit̃ pũ. xxviij. Qui abscõdit scelera sua ñ
diriget̃. q̃ aũt ꝯfessus fuerit et reliq̃rit ea. misericordiã ꝯsequet̃. Esa.
xliij. Dic tu iniq̃tates tuas vt iustificeris. ¶ Duodecimũ cophinum
sumpsit beat⁹ mathias q̃ iude pditori successit. qui fuit plen⁹ diuĩa
electõe Nã p̃mo fuit elect⁹ vt esset de. lxxij. discipul' Secũdo vt es
set de. xij. Tercõ fuit elect⁹ ad vitã eternã. Recurram⁹ g̊ ad beatũ
mathiã vt grãm nob̃ acq̃rat vt sim⁹ de nũo electoꝝ. q̃ multi sunt
vo. pau. ꝛc. ¶ Recurram⁹ g̊ ad istos cophinos kmĩ vt bonis spũa
libꝫ repleamur Sꝫ multi sunt ita miseri ꝛ iniq̃ q̃ oĩbꝫ cophinis omis
sis solũ ad cophinũ iude pditoris recurrũt. qui fuit plenus furtis.
cupiditate. iuidia. murmuratõe. pditõne. desperatõne. homicidio et
pditõne. quẽ nõ de mẽsa christi eleuauit. sꝫ a seip̃o impleuit. Et sic pꝫ
q̃rtũ ¶ Quĩto ponit̃ laudatõ et ꝯfessio ppl'i grõsa. q̃ illi hoĩes cũ vi
dissent q̃ fecerat signũ dicebãt Quia hic ẽ vere ppheta. de q̃ alij p
phete pphetauerũt Deut. xviij. Prophetã d̃ gẽte tua et d̃ fratribꝫ
tuis sic̃ me suscitabit tibi de⁹. Qui ventur⁹ est in mũdũ. scꝫ ad mũdũ

illuminandū ad opa dyaboli dissoluendū·ad nos de ptāte dyaboli liberandū·et ad robur aīe infundendū·Si de h vis p̄dicare q̄ras in fra in vltima dō·in q̄ idē euangeliū legit·in secundo membro euangelij·vbi inuenies decem ꝓpter que christus venit in mundū·Et sic pz totum de euangelio

De epistola sermo ·xl·

Scriptū est qūo abraā duos filios habuit·gal·iiij·Quia pctōres gaudēt in vita ista·nec curāt ieiunaē·nec pñiaz agere·et tñ deꝰ benigno vultu et leta facie ip̄os respicere videt·cū multa ꝓspera confert eis·iuxta illud iob·xij· abundāt tabnacula p̄donū ⁊ audacter ꝓuocāt deū·Iusti aūt econtra ieiunāt et affligunt·et mādata dei custodiūt·et tñ deꝰ eis mlta aduersa euenie pmittit·et nō vident filij ꝫ spurij et serui penitꝰ nō parētes·Ideo aplus in hac epla sub silitudine duoꝝ fratꝝ veteris testamti scz ysmahel et ysaac oñdit·ꝙ iusti sunt p̄destinati ⁊ electi a deo et p grāz spūssancti i filios adoptati·et ido sunt liberi et heredes etne hereditatis et ciuitatis supne·Pctōres aūt sunt reprobati et vt spurij et ꝑui extra hereditatē ꝓiecti·In q̄ quidē epla q̄ttuor facit Primo eī ip̄am historiā ip̄oꝝ duoꝝ fratꝝ narrat atqꝫ recitat in p̄ncipio eple·Secūdo ip̄am historiā exponit ibi·Que sunt p allegoriā dicta·Hec em̄ sunt duo testamēta·Tercō oñdit ꝙ omēs iusti et fidles sunt filij ꝓmissiois p spm̄scm̄ i filios di adoptati·Et ꝯdiciones q̄ int ysmahel et ysaac fuerūt i electis et reprobis vsqꝫ mō permanere et durare demōstrat ibi Nos aūt frēs ꝑm ysaac ꝓmissiois filij sumꝰ·Sz qūo tūc is q̄ ꝑm car·na·est·Quarto adoptōem filioꝝ ⁊ libertatē quā habēt iusti p christū fore factā affirmat·ibi·Itaqꝫ frēs nō sumꝰ ancille filij·ꝫ libere·q̄ libertate xp̄c nos liberauit Primo S ꝯ aplꝰ historiā de ysmael et ysaac narrat dicēs·Scriptū est scz gen· xxj·qm̄ abraā duos filios habuit·scz ysmahel ⁊ ysaac·⁊ vnū habuit d̄ ācilla agar·s·ysmahel·et vnū d̄ libera sara·scz ysaac·Sz q̄ d̄ ācilla fuit ꝑm carnē natꝰ ē·i·nō p miraculū ꝫ p legē nature·vtz gen·xvj·Qui aūt de libera fuit natꝰ ē p reꝓmissionē·i·p miraculū·sic deꝰ ꝓmisit abrae·vtz gen·xvij·et n̄ solū ꝑm legē nate·qꝛ senex sic abraā erat·d̄ vetula sterili sic erat sara·ꝑm nate cursuz generare n̄ pt·Ysmahel ꝯ genitꝰ ē ꝑm natam·ysaac vo p reꝓmissionē q̄ significat grām·Per ysmael ꝯ significant pctōres q̄ ꝑm carnē nascunt et ꝑm carnem viuunt·p ysaac vo significant iusti·qui p grām dei spūalit renascunt i baptismo i filios dei et spūalit viuūt·Ro·viij·Qui spū dei agunt hi filij dei sunt·Et totū hoc deꝰ pmisit ꝑm bñplacitū gr̄e sue·ps·Ego dixi dij estis et filij excelsi omēs·Propterea xp̄c filiꝰ dei nat..lis non

ꝺfundiť vocare eos frēs ꝺ. Nar. n. t. fr. m. heb. ij. Attendendū aūt qꝺ
abꝛaā multos alios habuit filios. qꝛ de cethura multos hūit. Ez hoſ
duos memoꝛat apl's. qꝛ m̄ his duob⁹ magnū q̄ꝺ figuratū ē. ſcz nati
uitas et ꝺúſatio pcto⁹. et natúitas et ꝺúſatio iuſto⁹ q̄ p dei gra
tiam renaſcunť Mꝛta fcā fecit abꝛaaz q̄ ſcripta nō ſunt. qꝛ m̄hil ſigni
ficabant. Hoc aūt ſcriptū ē. qꝛ magnū q̄ꝺ figurabat. Et ꝫ eſt qꝺ ſta
tim ſubdiť. Que ſunt p al. dic. Et ſic pz p̄mū Secūꝺo ideꝛ apl's ipſa
hiſtoꝛiā adaptat ad ꝫpoſitū et expomit Et p̄mo generatōem yſaac ꝑſo
bel ꝑſo iudaico adaptat. ſecūꝺo generatōem yſaac ꝑſo chriſtiano
ibi. Illa q̄ ſurſum eſt hieruſalē libeꝛa ē. Dicit g̃. Que ſunt p allego
riam dicta. i. p aliū ſenſum. Allegoꝛia dicť cū aliud ſonat in vbis et
aliud ſignat. Alleos em̄ ideꝛ ē qꝺ alienū. et gogos ducto. q̄ſi ducēs
ad aliū ſenſuz ab eo quez lr̄a p̄tendit. Hiſtoꝛia vo dic̄ qꝺ factū Mo
ralitas vo ſiue tꝛopologia dic̄ qꝺ ſit faciendū. Anagogia q̄ꝺ appeten
dū. Allegoꝛia g̃ dic̄ q̄ꝺ ſit credēdū et ītelligēdū p ea q̄ dicūť. qꝛ p ea
q̄ dicūť aliud credē et ītelligē dēm⁹. ſic ē hic. Abꝛaā em̄ ē de⁹ pater
qui ē p̄ mꝛtay gentiū. Sic ei ītpretať ꝫ nomē abꝛaā. Abba ei p̄
et raam multay ītpretať et ſubaudiť gentium. Inde dicť abraam
pater mꝛtay gentiū. p quē ītelligiť de⁹ p̄. Libera aūt et ancilla ſi
gnāt duo teſtamēta Et ꝫ eſt qꝛ ſubdiť. Hec ei. ſ. ancilla et libera ſunt
id eſt. ſignāt duo teſtamenta. Libera ſignat teſtamentū nouū dans
ommb⁹ p chriſtū ncuā grām. p quā hoc mines īm filios dei regene
ranť. Nouū eniz teſtamentū eſt p̄ncipaliť ipſa grā ſpūſſancti. Sed
ancilla ſignificat vet⁹ teſtamentū. Dicť aūt teſtamentū qꝛ teſtes
hūt p q̄s eſt ꝛfirmatū. ſcz angelos moiſen et ꝫphetas. Nouū aūt
teſtamētū hūt teſtes filiū dei et apl'os q̄ audieꝛūt et viderūt omia
Et ꝫpterea etiā vocať teſtamentū vet⁹ z ncuū. In vtroq; aūt teſta
mento genuit de⁹ filios q̄ ſeruirent ſibi. Sz ī veteri teſtamento ge
nerati ſunt iudei tanq̄z fiui. qꝛ timoꝛe pene et ꝓmiſſione tꝛaliū fuie
bant. Nam ꝫpť ꝫ duo ſeꝛui ſeruiūt. Lex aūt mínabať penā. Exo. xxi.
Oculū p oculo. Et tꝛalia ꝓmittebat. Eſaie. j. Si audieꝛitis me bona
ter. ꝛme. Et attende qꝛ omnes tā noui q̄z veteris teſtamenti. qui ſic
deo fuieꝛūt et fuiūt ſcz timoꝛe pene. z ꝫpť bona tꝛalia. ſolū ſunt ſer
ui ex agar ancilla nati. z de carnis coꝛꝛuptē q̄ caꝛo penas abhoꝛret
et dulcia q̄rit z p ysmahel deſignanť. Grā vo noui teſtamenti libe
ros paꝛit. q̄ ex dei dilectōe fuiūt nō ex amoꝛe carnis Et ido omnes
tā noui q̄z veteris teſtamenti q̄ deo ex amoꝛe fuieꝛūt z fuiūt. z nō
ꝫpť tꝛalia cōmoda. ſunt filij ex ſara libeꝛa nati. i. ō eccīa noui teſtam
ti. qꝛ omnes tales ad nouū ꝓmiſſ teſtamentū. z p yſaac ſignificant
Ioh. j. Dedit eis ptātem filios dei fi. q̄ nō ex ſan. neꝛ ex vo. ca. ꝛc. ſed

ex deo nati sunt. Vñ ⁊ prēs veteris testamēti q̄ sic d̄o fuierūt. dicū
tur patres filioꝝ noui testamenti vt abraā ysaac et iacob. Oēs eī ta
les p grām dei nati sunt. et a deo ab eterno electi. j. Cor. x. Prēs no:
stri oes sub nube fuerūt. Et h̄ ē qd̄ ip̄e dic̄. q̄ at̄ de libera nat⁹ ē p re
ꝓmissionē. i. p v̄tutē et grām reꝓmittētis sub figura veritatē. Quis
em̄ ipossibilia s̄m nat̄am crederet. et q̄ suauia sunt in p̄nti ꝯtemnēt
nisi virt⁹ dei h̄ oparet̄ in eo. Talit̄ g̊ generant̄ christiani q̄ꝝ p̄cessit
tip⁹ in ysaac. Ysmahel aūt designat iudeoꝝ natiuitatē et oīm eoꝝ
qui s̄ui sunt peccati. Sic ancilla et libera signāt duo testamēta. Vnū
quidē scz vet⁹ testamētū datū est ī mōte sina. qd̄ intp̄tat̄ mandatū.
generās hoīes in s̄uitutē. i. ꝯstituēs hoīes s̄uos. qꝛ iudei ex timore
s̄uiebant. qd̄ s̄uoꝝ est. vel s̄ui pcc̄i erant. qꝛ vt d̄r ro. vij. Occōe aūt
accepta pctm̄ p mandatū opatū ē in me oēm ꝯcupīam. Lex eī ve:
tus oñdebat pctm̄. et ñ ꝯferebat grām ad vitandū pctm̄. Et iō in:
citabat hoīes occōnalit̄ ad pctm̄. eo q̄ nitimur et inclinamur ī veti
tū Et p ꝯñs lex ꝯstituebat hoīes pctōres. et faciebat a pcc̄is ex ti:
more caueri. Qui aūt nō ex timore s̄uiebant neq̄ s̄ui pcc̄i erāt. non
sunt p illud testamentū s̄ui ꝯstituti Qd̄ testamētū ē agar. i. signifi:
cat̄ p agar seruā Et h̄ ꝯgrue. qꝛ sina mōs est ī arabia. in q̄ datū fuit
vet⁹ testamentū Nō eī datū fuit ī t̄ra ꝓmissionis vbi iudei q̄si filij
fuerūt. s̄ in arabia vbi serui fuerūt et alieni. qꝛ vet⁹ testamentū ñ fili
os s̄ s̄uos piebat Et iō vet⁹ testamentū optime ꝯpetit ꝓp̄lo cui da
tū est. et q̄ntū ad ꝓp̄lm q̄ in arabia t̄ra s̄uiuit. et q̄ntū ad ꝓp̄lm q̄ nūc
s̄uit in hr̄lm cū oīb⁹ filijs suis iudeis Redacti em̄ ī s̄uitutē erāt Et
hoc ē qd̄ subdit Qui ꝯiūct⁹ est ei q̄ nūc ē in hr̄lm. i. vet⁹ testamen:
tū datū ī mōte arabie ꝯiūctū et sil̄e est p oīa ei hr̄lm q̄ nūc est. i. iu
daico ꝓp̄lo q̄ nūc ē in hr̄lm. q̄ scz t̄rena diligit ⁊ ꝓ t̄renis s̄uit cū filijs
suis. qui ꝓp̄ls est sinagoga q̄ sub pctō generat filios. Tot⁹ q̄dā ꝓp̄ls
mater est. q̄lib⁹ aūt de ꝓp̄lo fili⁹ est Vet⁹ aūt testamentū d̄r esse cō:
iūctū et sil̄e illi ꝓp̄lo qꝛ sic̄ vet⁹ testamentū penas minabat̄ ⁊ tpalia
ꝓmittebat. ita ille ꝓp̄ls timore pene et amore tpaliū s̄uiebat ¶ De:
inde cū dic̄. Illa aūt q̄ sursuz ē hr̄lm. adaptat generatōem ysaac po
pulo christiano generato ab ecc̄ia Ecclesia eī mater ē christianoꝝ ⁊
q̄libet christian⁹ fili⁹ ecc̄ie. Dicit g̊ sic. Sinagoga q̄ nūc ē in hr̄lm ti
more pene vel sub pctō s̄uit. Sz illa hierusalez q̄ sursuz ē. i. ecc̄ia d̄ gē
tibus ꝯgregata. q̄ cū deo gaudz ī spe. et ī celestib⁹ p desideriū hītat
Iuxta illud. phi. iij. Nr̄a ꝯu̇. in ce. ē. Vel sursuz ē s̄m potōrem sui ptē
scz s̄m illos q̄ triūphant ⁊ gaudēt. libera est. qꝛ ex amore s̄uit q̄ libe
rum fac̄. ij. Cor. iij. Vbi spūs dñi ibi libertas Que est mater nostra
fouens nos amore dul i et in ꝯsilia nos ducēs nō onerās nos iugo

ꝑceptoꝝ legis. Et hoc ꝓbat ꝑ esaiā. liiij. c. vbi scriptū est. Letare ste
rilis q̄ nō paris scz mō. erūpe ꝑ signa leticie ⁊ clama p̄ gaudij vehe
mentia. q̄ nō ꝑturis scz mō. Hoc est dicere. O tu ecc̄ia gentiū et de
gentib⁹ ꝯgreganda. q̄ modo sterilis es. et nō paris filios. letare et
erūpe in signa leticie et decāta laudes. qm̄ mlti filij deserte q̄ mō si
ne viro es. magis q̄z ei⁹ scz sinagoge q̄ mō habet viꝝ scz ip̄m deū. j.
Re. ij. Donec sterilis pepit plurimos. et q̄ multos habebat filios i
firmata est. In veteri em̄ testamēto qn̄ esaias hec dixit. ecc̄ia n̄ habe
bat viꝝ. ꝫ diuisos deos colebat. et sterilis erat. nec filios generabat
legitimos. ꝫ spurios. qꝛ deserto deo ꝓprio sponso aīe. cū diuisis de
mōib⁹ fornicabat̄. et spurios generabat ꝫ postq̄z christo ꝑ fidē tā
q̄z sponso est ꝯiūcta plures filios q̄z sinagoga generauit. qꝛ plures
sunt christiani iudeis. Sinagoga g̊ fuit q̄ habuit viꝝ. deserta vero ⁊
vaga et sine vlla lege viuens gentiū multitudo. Et sic pz secundū ¶
Tercio oñdit ꝙ omēs iusti et fideles sunt filij ꝓmissiois ꝑ spm̄ scm̄
in filios dei adoptati et ꝯdicōes q̄ int̄ ysmahel et ysaac fuerūt adhuc
int̄ electos et reprobos esse demōstrat Dicit g̊. duob⁹ filijs respon
det duplex ꝓpl̄s. et duab⁹ matrib⁹ duo testamēta. ꝑ q̄ deus filios ge
nerat. Sed nos fratres q̄ geniti sum⁹ a deo ī eadē fide sum⁹ filij ꝓ
missiois ꝟm ysaac. i. ad sil̄itudinē ysaac geniti. scz mirabilit̄ et ꝑ solaz
dei gr̄am et misericordiā ī dei filios adoptati. Titū. iij. Nō ex opi
ius. q̄ fe. n. ꝫ ꝟm su. mi. sal. n. fe. ꝑ la. rege. et reno. sp. s. Ro. ix. Nō em̄
omēs q̄ sunt ex israel israelite sunt. ꝫ qui sunt filij ꝓmissionis esti
V mant̄ in semīe. ¶ Consequent̄ oñdit ꝯdicōnes q̄ erant inter ysma
hel et ysaac adhuc esse inter electos et reꝓbos dicens. Sed quō tūc
is qui ꝟm car. na. fuerat scz ysmahel ꝑsequebat̄ eum scz ysaac qui ꝟm
spiritū nat⁹ erat. i. ꝑ spūssancti opatōem. ita et nūc qui sunt ꝟm car
nem nati et ꝟm carnē viuūt. ꝑsequunt̄ eos qui sunt ꝟm spm̄ nati et
ꝟm spm̄ viuūt. Aug⁹. Qui ꝟm carnē nati dilectores mūdi. qui ꝟm
spm̄ nati sunt amatores regni celoꝝ et dilectores christi desiderā
tes vitā eternā. gratis colētes deū. Iudei etiā sunt ꝟm carnē nati. qꝛ
ꝑsequunt̄ nos q̄ sum⁹ ꝟm spiritū nati. qꝛ legē ꝟm spiritū. et non ꝟm
carnē custodim⁹. Et nota ꝙ ꝑ ꝫ ꝙ patimur ꝓbamur filij ꝓmissiois
et filij dei. vt dic̄ glo. Heb. xij. Qd̄ si extra disciplinā estis. g̊ adulteri
⁊ n̄ filij estis. Quē ei diligit dn̄s castigat. fla. at̄ om. fi. quē re. Hiero.
Nō puto nos inuenie posse vbi ysmahel ꝑsecut⁹ fuerit ysaac. ꝫ ꝫ so
lū ꝙ cū ysmahel luderet cū ysaac indignata sit sara. Aug. Vidit pue
ros ludentes sil̄ et dixit. Eijce ancillā et filiū ei⁹. Quid e ꝫ. q̄d ei ma
li fecerat ysmahel puero ysaac. qꝛ ludebat cū illo. Sz illa lusio illusio

erat·illa lusio deceptōez significabat·Illū ludū sara ītellexit quēapo:
stolus vocat psecutōem·qr vt dic̄ mgr̄ i historijs trahebat eum ad
ydola adorandū·Ergo mali psequunt̄ bonos dū eos inclināt et ad
malū trahūt vel male agere cogūt·vel psequūt̄ iniurijs vt p impa:
tientiā frangant̄·Sz de tali psecutōe nō ē curandū·qr scripta refert
sarā spūsancto inspiratam·vel deū dixisse abrae gen̄·xxj·Eijce ancillaz
scz agar q̄ vet⁹ testamentū significat·et filiū ei⁹ scz ysmahel p quem
oes mali et sm carnē nati·q̄ ad vet⁹ testamentū ptinēt intelligunt̄
Nō ei erit heres fili⁹ ancille cū filio libere·i·mali cū bonis·iudei ad
vetus testamentū ptinētes·cū christianis ad nouū testamentū pti:
nentibz·qr sic̄ nūc sunt dissimiles ī cōuersatōne ita erūt et in futo in re
tributōne·Aug̃·Sed h̄ qd̄ dicit eijce qn̄ erit·Hoc erit cū area cepit
ventilari·Itaqz q̄ ptinēt ad agar et ysmahel·i·lex ⁊ iudei eiecti sunt
de ecc̄ia et a grā patris·necn̄ et heretici et filij eoꝝ oēs·etiā q̄ in ec
celsia a dn̄o terrenā q̄rūt felicitatē adhuc ad ysmahel ptinēt·et sicut
isti ptinēt ad ismahel et ad vet⁹ testamentū·ita et antiq̄ veteris te:
stamenti mistri grām q̄rentes filij ꝓmissiois sunt ad nouū testamē
tū ptinētes·vt dic̄ aug̃·Et sic pz terciū· ¶Quarto adoptionē filioꝝ X
et libertatē quā hn̄t iusti p christū factā fore affirmat·d·Itaqz frēs
mei in fide christi·nos q̄ adoptati sum⁹ p spiritūsanctū in filios dei
et ex amore deo seruim⁹·nō sum⁹ ancille filij qr n̄ sum⁹ serui peccati
vel legis vt pctōres et iudei·sz sum⁹ filij libere·s·celestis hierusalem
qr sum⁹ filij ecc̄ie militātis q̄ est filia ecc̄ie triūphātis·vt euacuatis ill̄
cerimonialibz ex amore seruiam⁹ q̄ est lex libertatis·q̄ filij seruiunt·
Et nō ꝓprijs meritis vel alia libertate sum⁹ filij libere·nisi in ea liber
tate qua christ⁹·i·p quā christ⁹ nos liberauit·Libertas aūt qua libe
rati sum⁹ a christo ē remissio oīm pctōꝝ·qr q̄ facit pc̄m seru⁹ ē pec
cati·ioh̄·viij·Et fidei p dilectōem opantis iustificatō·Ioh̄·viij·Si fili
us vos liberauerit veri liberi eritis ¶Moraliter ad edificatōez no Y
strā duo in hac epl̄a videam⁹·De duobz ei tota hec epl̄a loquit̄·s·
de libertate et gaudio iustoꝝ·Vnd̄ ait·Letare sterilis q̄ nō paris·Et
iterū·Iā nō sum⁹ ancille filij sz libere·Et de seruitute et miseria pctō
rū·Vnde ait·Eijce ancillā et filiū ei⁹· ¶Notandū g̃ qꝫ oīs iust⁹ de B
duobz sūme dz gaudē·Prīo de bois q̄ hz ī pn̄ti Scdo d̄ bois q̄ habi
tur⁹ ē in futo·Bona d̄ q̄bz iust⁹ pt̄ gaudē ī pn̄ti sunt·x·Et qr cōtra:
ria iuxt̄ se poīta magis elucescūt·ido dicēdo gaudiū iustoꝝ tange C
m⁹ miseriā pc̄toꝝ ¶Primū g̃ gaudiū iustoꝝ ē cū sūmo bono cōiū
ctio·Iust⁹ ei ītime cōiūct⁹ ē d̄o·Nā hz caritatē p quā de⁹ in eo et in
deo ipe manet·j·ioh̄·iiij·Qui manet ī caritate in deo manet ⁊ de⁹ in
eo·Pctōr aūt n̄ manet ī d̄o nec de⁹ ī eo·sz ī dyabolo·⁊ dyabol⁹ ī eo

Sap̄·j· Nec hi·m cor·sub·pcās Carissimi si q̄s esset summe ⁊iuncꝰ cū papa vel cum rege aliq̄ magno vel imperatore q̄ntū gauderet vel gaudiū hr̄et ¶Scdm ē summe honoris adeptio Ipse em̄ ē summi regis filiꝰ i frem christi p spm̄scm̄ adoptatꝰ·j·ioh̄·iij· Videte q̄lē cade·no·de·vt si·d·no·et si·Et iō sic̄ filiꝰ dei cū magna diligentia ab angelis custodiť·et i magna reuerentia i celi curia ab oib̄ sanctis hēt In hac etiā vita solꝰ iustꝰ dignꝰ ē honore Est em̄ honor fm p̄m̄ reuerentia m̄ testimoniū vtutis Solꝰ aūt iustꝰ hz vtutes· q̄ ipe solus est honorandꝰ Pctōr aūt ē filiꝰ imo seruꝰ dyaboli et i magno vituperio ⁊stituť·et nunq̄z vez̄ hz falsuz hz honorē·et ñ a magnis plōis hz a vilib̄ honorať· ¶Tercū ē veri boni possessio· Nā bona grē et vtutū q̄ iustꝰ possidet sunt optima et vera bona·qđ p̄z·q̄ bonū facunt possessorez·et ab eo auferri ñ p̄nt·q̄ a solo deo ei donanť ⁊ac·j· Omne datū op·⁊ om·do·pfe·desur·ē descē·a pa·lu·Bona aūt fortu ne m̄ q̄b̄ pctōres frequenť abundant sunt fallacia bona q̄ nec bonū facient habentē·et ab eo auferenť·⁊ p mł̄tas m̄ustitias acq̄runť·re ra autē bona ñ hz· ¶Quartū ē pfecte libertatis habitio· q̄ iustꝰ liberā matrē hz eccīam·et liberꝫ prem̄ christuz·vt i hac epła p̄z in magna etiā libertate viuit·q̄ fruire deo regnare ē vt dic̄ gre·Aug·etiā dicit q̄ iusto q̄ subest iugo christi oia subsunt·et oia ei seruiūt·et ipe oib̄ dñať Et pbus d·q liber ē qui ē cā sui·et sibi opať Qđ ⁊petit iusto nie·et iupb̄ honoris·⁊ gulosus vētris Phil·ij·Quoꝝ deꝰ vent est· Quītuz ē magni lucri ⁊gregatio Iustꝰ em̄ ⁊ d malis et de bonis et de oi re lucrať Ro·viij· Diligentib̄ deū om·coopan·m̄ bo·glo·etiā mala p occōez Nā pſecutōnes ⁊ flagella ⁊ tribulatōes ceduť iusto ad lucꝝ De rabie ei tirānoꝝ mł̄tū lucrati sunt martires Lucrať et m̄iustꝰ de qđ bono qđ m̄ eccīa agiť·ps· Particeps ego suz om·ti·re· et cus·man·t· Lucrať etiā iustꝰ p oi actu bono vitā etnā Est etiā particeps meriti passionis christi et oim scōꝝ Pctōr aūt ē i vltima pertate·q̄ de omī re pdit·et oia ei cedunt m̄ malū·et bona naſe· et bona fortune·et de nullo bono qđ fit i mundo lucrať· ac etiā ꝑria nō hēt ⁊ qđ videť hr̄ē auferet ab eo Et passio christi ⁊ merita omnium scōꝝ cedunt ei m̄ malū ¶Sextū ē omnis pacis frutō· Iustꝰ em̄ habz pacē cū deo et cum seipo·et cuz ꝓximo· Ioh̄·xiiij· Pacē meā do vobis ⁊c· Ro·Cuz omnib̄ hom̄ib̄ pacē habētes Pctōr aūt nullā pacez habz Esa·lvij· Non est pax impijs dicit dñs Pacez enim quā pctōres videnť hr̄ē ē pax feda et ignomīa plena ac si hō hr̄et pacē cū pediculť ⁊ pulicib̄ q̄ euz comedūt·sic pctōres hñt pacē cū vicijs ⁊

carne q̄ comedūt aīam ip̄oꝝ. ¶ Septimū est oīs mortis euasio. qꝛ
iustus ꝓprie loquendo nulla morte morit̄ qꝛ nec morte culpe. nec
morte eterne pene. In morte em̄ nat̄e trāsit de morte ad vitā. qꝛ tunc
beate viuē incipit. et ido mors iustoꝝ vocat̄ dormitō et req̄es. p̄s.
In pace in idip̄m dormiā et req̄. Pctōr aūt oī morte morit̄. et ideo
mors pctōꝝ pessima. p̄s. ¶ Octauū est gl̄ose resurrectōnis firma
spes et expectatio. Iust⁹ em̄ firmit̄ sperat in aīa et corpe resuscitari
et ad gl̄am ineffabilē puenire qd̄ ei magnū dꝫ gaudiū ministrare.
Phil. iij. Salua. expe. q̄ refor. cor. hu. n. ꝯfigu. cor. clari. sue. Erater eī
et caro nr̄ iam intrauit possessionē ꝓ nob et ad pandū et apiendū
nobis ciuitatē nostrā p̄cessit. Ioh. xiiij. Ego vado pa. vo. lo. Sic pre
cessit ioseph frēs suos ī egiptū. Gen. xlij. Nolite timere ꝓ salute eī
vestra misit me dn̄s an̄ vos. Pctōres aūt n̄ resurgent gloriosi. sed
ponderosi et infirmi nec gl̄am dei sunt aliqn̄ visuri. Esa. xxx. Tollat̄
impi⁹ ne videat gl̄am dei. ¶ Nonū ē vie illumiatio et abbreuiatio
et v̄tutis ad eūdū collatio. Maxime em̄ gaudꝫ iust⁹ p̄ntis tp̄is. qꝛ
ad illā etatē puenit et ad illud tp̄s in q̄ via ad ciuitatē nostrā rede:
undi est secura et lūiosa. In veteri em̄ testamēto erat tota dubia et
obscura. qꝛ oīa in figura ꝯtingebāt ill̄ et in nebul̄ qd̄ammō. j. cor. x.
nos aūt in magno lūie ambulam⁹. Propterea xp̄c nos ad ābulan:
dū ꝯfortat d. io. xij. Ambulate dū lucē habetis. Xp̄c em̄ q̄ lux ē sp̄ cū
iustis g̃dit̄. Mat. xxviij. Ecce ego vob. s. o. d. vsqꝫ ad ꝯsum. seculi. Itē
via est abbreuiata. qꝛ olim ad padisuꝫ eūtes circuibāt p infernū. et
viuebāt hoīes octingētis aut q̄ngētis ānis. s̄ mō via recto trami:
te tendit ad celū. et hoīes ad pl⁹ ad centū ānos viuūt. et maior ps
nō attingit ad. xl. annos. Hoc fuit figuratū in circuitu filioꝝ israel.
dū venirēt in terrā ꝓmissionis. qꝛ viā. xl. dieꝝ pfecerūt in. xl. annis
Itē nūc ex passione christi maxīa v̄t⁹ emanat volentib⁹ in celestem
hr̄lm ābulare q̄ oli nō emanabat In c⁹ v̄tute ad celū possum⁹ facili
ter puenire. Hoc fuit figuratū in pane succinericō quē āgel⁹ dedit
helye. in c⁹ v̄tute vsqꝫ ad montez dei ambulauit. iij. reg. xix. Pctōr
aūt sp̄ ābulat p viā tenebrosaꝫ iuxta illd̄ p̄s. In tenebros et ī vmbra
mortis. Itē sp̄ a via salutis elongat̄. iuxta illd̄ p̄s. Lōge a pec. sa. Itē
v̄tutez passionis christi n̄ recipit. qꝛ est mēbꝝ p̄cisuꝫ a corpe christi. ⁊
ido sic palmes p̄cisus mittit̄ foras et arescit. ioh. xx. ¶ Decimū est
pctōꝝ ꝯuersio Mltū em̄ dēnt oēs iusti maxīe illo tpe gaudē. qꝛ pec
catores conāt̄ ad deū redie. et p̄niaꝫ agūt. et ab illicitis magis moē
solito abstinēt. ⁊ d̄ fidlib⁹ n̄ vidēt sic alio tpe tātā stragē fieri Alio eī
tpe dyabol⁹ oī die maxiaꝫ stragē fac̄ Vn̄ q̄dā mortu⁹ apparuit cuidā
et dixit q̄ ill̄ d̄ iferno videbat̄ q̄ oī die mūd⁹ d̄ficēt tot eī d̄scedebāt

illuc. Mō aūt dyabol⁹ de fidelib⁹ nō solū tantaz stragez nō facit. sed
preda ei aufert quā alio tpe acq̄siuit. Eccs. iij. Tpus spargēdi. et tps
colligendi. Modo eccia colligit filios suos. q̄s dyabol⁹ alio tpe capti
uando disperserat. Carissimi hec sunt summe desiderabilia et peni
tus gaudiosa. Et ido oēs iusti maximā hn̄t mō materiā ꝯgaudēdi.
q̄b⁹ apl's ait Gaudete i dn̄o sp. ite. d. gau. phil. vlt. Pctōr aūt d̄ nul
lo pt̄ gaudē. et si gaudet hz gaudiū frenetici q̄ ridet iminente morte
Iob. xx. Gaudiū ypocrite ad istar pūcti ¶ Secūdo dēnt et pn̄t gau
dere d̄ inuabilib⁹ bonis q̄ i illa vita beata sunt vltimo pcepturi Nā
p̄termisso illo sbali et ineffabili gaudio beatoꝝ qd̄ nec i cor hoīs pt̄
ascēdere nec lingua narrari. nā vt autor libri de cāis dic. a narratōe
D p̄me cause oēs lingue deficiūt. decē maxīa gaudia habebūt iusti i vi
ta beata. q̄ ex redundātia illi⁹ summi gaudij i iustos effluēt sine fine
q̄ totā dei ciuitatē leticia adimplebūt. ps. Flūis ipe. le. ci. dei Tm̄ ei
gaudiuz ex dei visione erūpet in aīam q̄ ex illo ipetu decē maxima
gaudia i beatos vndiq̄z redūdabunt ¶ Primū ē pfcā sanitas sine oi
infirmitate. ps. q̄ sa. o. infir. t. Mō ei multis ifirmitatib⁹ ipugnamur
et tandē morte. sz ibi neq̄z luc. neq̄z cla. neq̄z vl. do. neq̄z mors āplius
erit. vt d̄r apoc. xxj. Et esa. xxv. Precipitabit dn̄s mortē i sempitnuz
¶ Scdm̄ ē iuuent⁹ sine senio. ps. Renouabit vt aq̄. iu. t. Oēs em̄ in
etate trigīta an. resurgem⁹ in q̄ xp̄c resurrexit. et p̄m⁹ hō fuit creat⁹
Eph. iiij. Donec occurram⁹ oēs in viꝝ pfcm̄ i mēsurā etatis plenitu
dinis christi ¶ Terciū est satietas sine fastidio Hic ocul⁹ n̄ satiat vi
su. nec auris auditu implet. nec appetit⁹ desiderij q̄escit Sz ibi omia
erūt ipleta et satiata ps. Satiabor cū apparuerit gl'a tua Gre. Cū p
uenerim⁹ ad te fontez viuū ipressa erit nob sitis simul et satietas. sz
longe erit a siti nccitas et a satietate fastidiuz. q̄z sitientes satiabimur
et satiati sitiem⁹ Nō tn̄ satietas et abūdantia quā saraceni ponūt ibi
erit. scz de flūib⁹ lactis et mellis. et de pluralitate vxoꝝ. q̄z deficiēte
fine. deficiūt ea q̄ sunt ad finē Sz act⁹ vxoꝝ ad filioꝝ generatōnem
ordinat. q̄ ibi nō erit. g̊ nec talis act⁹. et ido nec nubent nec nubent
sz erūt sic angeli dei Math. xxij. Om̄s tn̄ sensus et exteriores et ite
teriores sp erūt i actu suaꝝ delectatōnū Nā gust⁹ olefact⁹ vis⁹ au
dit⁹ et tact⁹ sp erūt actu i delectatōib⁹ suis Semp ei erit q̄daz sum
ma dulcedo i faucib⁹ beatoꝝ. et sic d̄ alijs sensib⁹ ¶ Quartū est liber
tas et agilitas sine pondere Aug. Vbi volet spūs ibi ꝓtinus erit et
corpus Mō maximaz seruitutē et grauedinē patit a corpe aīa. Et
nō quod bonū vult agit sz malū opat q̄d odit vt dic apl's ad ro. vij.
Corp⁹ ei qd̄ corrūpit aggrauat aīam et deprimit terrena inhabitatio
sensuz mlta cogitātē. sap. ix. ¶ Quītū ē pulcritudo sine oi d̄formitate

Math. xiij. Fulgebunt iusti sic sol. imo cencies clari⁹ q̄z sol. Phil. iij.
Sal. expec. q̄ refor. cor. hūi. n. ꝯfigur. cor. clari. s. Nō tn̄ omēs erūt eq̄
liter in corpe pulcri sic n̄ oēs erūt eq̄lit beati i aīa. j. cor. xv. Stella dif
fert a stella in clari. sic et resur. mor. Sliter nec oēs equalē delecta-
tionē i corpe possidebūt. Sextū ē ipassibilitas sine lesione. Sic em̄
interi⁹ nō poterūt infirmari. sic nec exteri⁹ ledi. qr nec ignis. nec aq̄
nec aliq̄d aliud poterit corpa beatoꝝ ledē q̄quomō. Et q̄d miꝝ h̄ cū
hō si n̄ peccassz et hoc donū habuissz. nullū ei lesiuū sensissz. ⁊ tn̄ mū
dus pmāsisset. Septimū ē pax sine oī timore et ptbatōne. Nam
ibi erit ppetua pax btōꝝ ad deū. et btōꝝ adiuicē ⁊ aīe ad corp⁹ job
xxv. Qui fac ꝯcordiā i sublimib⁹ suis. Esa. xxxij. sedebit ppl's me⁹ in
pulcritudie pacis. in tabernacul' fiducie. in req̄e opulēta. Octauū
est gl'a absq̄z ignomīa. Oīs em̄ creata beatis exhibebit reuerentiā
et honorē. Col. iij. Cū aūt xp̄c apparuerit vita vr̄a. tūc et vos appa-
rebitis cū ipo in gl'a. i. ille honor et reuerētia vob exhibebit q̄ ⁊ ipi
christo. Ioh. xvij. Volo vt vbi ego sum. et ipi sint mecū. Itē luc. xxij
Ego dispono vob sic dispo. m. pa. m. reg. Nonū ē gaudiū sine tri
sticia. Esa. xxxv. Gaudiū et leticiā obtinebūt. fugiet dolor et gemit⁹
De oī em̄ re beati gaudebunt. ac etiā de filijs et pntib⁹ dānatis. nec
q̄cq̄z eos poterit ꝯtristari. Ioh. xvj. Gaudiū ve. ne. tol. a vob. De
cimū est scia sine ignorātia. Oīa em̄ sciēt maxime q̄ hō mō scire desi
derat. Gre. Quid ē qd̄ nesciat. q̄ videntē oīa vidz. Et sic pz totū d̄ epl'a.

Dominica in passione domini sermo de euangelio .xlj.

Quis ex vobis arguet me de pctō. ioh. viij. Ista dn̄ica
vocat dn̄ica de lazaro. et dn̄ica de passione dn̄i. Dn̄ica
de lazaro vocat ꝓpt illud famosuz miraculū qd̄ xp̄c fec
lazarū suscitādo. qd̄ sexta feria an̄ hāc dn̄icaz fuit lectū
et sil'i tpe celebratū scz p q̄ndecim dies an̄ christi passionē. Dn̄ica vo
de passione dicit. qr ꝓpt illud famosuz miraculū d̄liberauerūt iudi
christū et lazarū intficere vtz ioh. xij. Et ideo euangeliū in q̄ dicit q̄
iudei christū lapidare voluerūt hodie in ecc̄ia recitat. Et ꝓpt h̄ ecc̄ia
dn̄ice passioni appropinquās quendā nouū merorē assumit dū gl'a
patri in fine rn̄sorioꝝ nō dic. nec etiā in missa. in q̄ omēs fideles in-
struit vt deinceps vsq̄z ad pascha ampli⁹ solito in lamētis pn̄ie se cō
stringant artōrem vitam aliquantulū assumentes. Et ideo cantat.
Isti sunt dies q̄s obseruare debetis. Pn̄s aūt euāgeliū nō est histo
riale sed p omīa doctrinale. In quo quedaz disputatio et collocutō
quā christus cū iudeis habuit continet. In quo christ⁹ duo on̄dit. q̄
homies maxime scire desiderāt. s. an sint in gr̄a dei et i bono statu

et quilibꝫ desiderat nunq̄ꝫ mori. Hec aūt duo xp̄c in h̄ euāgelio do-
cet. In q̄ quidē euangelio duo p̄ncipaliter ꝯtinent̄. Primū ē christi
innocētia ⁊ bonitas admirāda. q̄ p totū euangeliū apparet. Scd̄m ē
iudeoꝝ malicia et puersitas detestāda. q̄ sil̄iter ī euangelio ptꝫ. Nā
iuxta vnū bonū qd̄ hic narrat̄ de christo. ꝯtinet̄ aliud malū qd̄ inse-
ritur de iudeis. Et qꝛ ptes sunt mixte ido n̄ p̄nt ꝯgruent̄ et ordina-
te signari. ꝫ dicēdo christi v̄tutes vbi ꝯtinet̄ tāgem⁹ ptes. Et sil̄r d̄
iudeoꝝ vicijs faciem⁹. Et qꝛ iudei deliberauerūt christū occidere. iō
christ⁹ in h̄ euangelio suā īnocentiā demōstrat. Et ꝓbat q̄ ꝓpt̄ nul-
lam rē dign⁹ est morte. nec ē de nūo illoꝝ q̄ in lege ⁊ p legē manda-
bant̄ occidi. Sꝫ null⁹ debebat occidi nisi p legē. et s̄m legē ꝯdēnat⁹.
D g̊ nullo mō debebat occidi ¶ Primo nanq̄ꝫ in lege mādabant̄ occi-
di malefactores ꝯtra legē dei agentes. Heb. x. Irritā q̄s faciēs legē
moisi sine vlla miseratōne duobꝫ vel tribꝫ testibꝫ morit̄. Vnd̄ et ille
qui ꝯtra mandatū dn̄i inuent⁹ est die sabbati ligna colligere iussus
est a dn̄o lapidari vtꝫ nūi. xv. Sꝫ xp̄c nūq̄ꝫ peccauit. nec ꝯtra manda-
tū dei vel legis fecit q̄n poti⁹ legē in omībꝫ adipleuit. Math. v. Nō
veni legeꝫ soluere. ꝫ adīplere. Et h̄ est qd̄ ait. Quis ex vo. ar. me de
pec. Q. d. Si peccaui n̄ recuso mortē. Et ido q̄cunq̄ꝫ vr̄m vult me de
pctō arguere et accusare accedat. ego. n. pat⁹ sum meā īnocentiam
defensare. Si aūt īnocēs sum n̄ debetis me vt īpiū ꝯdēnare. Greg.
Pensate māsuetudineꝫ dei q̄ venerat relaxare pctā. n̄ dedignat̄ ex
rōne oñdere se peccatoreꝫ n̄ esse q̄ ex v̄tute deitatis poterat pctores
iustificare. xp̄c fecit sic ptātes et dn̄i qui in fine dominij d̄bent sindi-
cari ⁊ modulari. Et ido xp̄c dū deberet de mūdo recedere queꝫ rexe-
rat et docuerat. voluit stare ad sindicandū et modulādū. vt nullus
p⁹ ei⁹ recessuꝫ obloq̄ret̄ d̄ ip̄o ꝓbās et affirmās q̄ ī nullo vnq̄ꝫ deliq̄-
rat nec peccauerat. Nota aūt q̄ xp̄c n̄ soluꝫ n̄ peccauit. ꝫ nec peccare
E potuit multiplici rōne. ¶ Prīo rōe oīmode puritatis. Ip̄e ei ē lux
purissima. Sap. vij. Candor ē eī lucis et̄ne et speculū sine macula dei
maiestatis. Ioh. viij. Ego sum lux mūdi. Ip̄a eī lux ē tota pura. nec
maculā pōt recipere. nā in trāseundo p feda penit⁹ n̄ fedat̄ Peccatū
vero ē q̄daꝫ macula aīe. Ecc. xlvij. Dedisti maculā in gl̄a tua ⁊ ꝓpha-
nasti semē tuū. Ergo xp̄c peccare n̄ potuit ¶ Secūdo rōe pfecte bo-
nitatis. Christ⁹ eī sp̄ ī se habuit omne et pfectū bonū. qꝛ ab īstanti
ꝯceptōis sue fuit beat⁹. cuꝫ aīa ei⁹ sp̄ fuerit dei verbo cōiuncta. Vn̄
si quaꝫ penaꝫ passus est voluntarie ptulit. Oīs auteꝫ peccans ꝓpt̄ ali-
qd̄ bonū tp̄ale qd̄ n̄ hꝫ et cupit hr̄e pctꝫ ꝯmittit. vt vsurari⁹ ꝓpt̄ pec-
cuniaꝫ. luxurios⁹ ꝓpt̄ d̄lectatōeꝫ. ⁊ sic de alijs. Cū g̊ xp̄c omne bonū
quod volebat hr̄et. nec aliq̄d ei⁹ volūtati resistere poterat. g̊ peccare

non poterat. qꝛ peccando aliqd̄ bonū niteret̄ hr̄e qd̄ nō habebat.
¶ Tercio rōne indeficientis v̄tutis Christꝰ em̄ v̄tus indeficiens ē.
portās oīa verbo v̄tutis sue. vt dicit apl̄s ad heb. Peccare aūt ni
hil aliud ē q̄ꝫ deficere. Quia vt boeciꝰ dic̄. Omne pctm̄ ab impoten
tia ꝓcedit Ido em̄ peccāt hoīes. qꝛ in efficientia bonoꝝ stare n̄ pn̄t.
sic̄ terrēs equū de eq̄ cadit. qꝛ sup equū nō potuit se tenere Et aug̃.
dicit q̄ pctm̄ nihil ē. ⁊ hoīes nihil fiūt cū peccant. Pctm̄ em̄ ꝯsistit
in eo q̄ hō deficit ab eo qd̄ facere debet Et ꝑ ꝯsequēs peccatū nihil
est aliud q̄ꝫ p̄uatio decentis ⁊ debiti actꝰ Cū g̃ christꝰ sit indeficien
tis v̄tutis. g̃ peccare nō potuit ¶ Quarto rōne carentie fomitis pec
cati. qꝛ siccata radice ⁊ āputata. rami pullulare nō pn̄t. sꝫ radix ⁊ fun
damentū oīs pcc̄i ē ꝯcupiscentia mali. ⁊ peccatū originale. Vn̄ si q̄s
hāc ꝯcupiscentiā nō hr̄et nō posset peccare nisi ꝑ ignorantiā a dya
bolo decipet̄. sic̄ decepit p̄mos parētes. ⁊ christū decipe ē conatus.
Sed talis ignorantia ⁊ deceptō n̄ potuit esse in christo. cū sit sapīa
dei patris ꝑ quē fecit ⁊ secula Cū g̃ xp̄c fomite peccati inclināte ad
malū caruerit. peccare n̄ potuit Cuiꝰ ratō ē. qꝛ peccare ē adherē bo
no cōmutabili spreto bono incōmutabili vt dicit aug̃. eligere bonū
tp̄ale ⁊ sp̄nē bonū et̄nū. eligē bonū p̄uū ⁊ carnale ⁊ sp̄nere magnū
bonū ⁊ sp̄uale ⁊ ꝑfectū. Hoc aūt hō nō posset facere nisi ꝓpt̄ impul
sum ꝯcupiscentie. q̄ ad tale bonū eligendū ⁊ ꝓsequēdū instigat. vel
ꝓpt̄ dyabolicā deceptōem. qꝛ sic̄ nat̄alit̄ hō vult bonū nec pōt maluꝫ
velle. ita naturalit̄ vult ꝑfectū bonū et citiꝰ maiꝰ bonū q̄ꝫ minꝰ bo
nū ¶ Quīto rōne plenarie ptātis. Xp̄c em̄ fuit ⁊ ē merꝰ ⁊ liber dn̄s
oīm Math. xxviij. Data ē mihi oīs ptās ī celo ⁊ ī terra. Et iō sub le
ge nulla fuit ꝯstitutꝰ. joh. xiij. Sciēs iesus qꝛ oīa dedit ei pater ī ma
nus. Luc. vj. Dn̄s ē filiꝰ hoīs etiā sabbati. i. pōt ip̄m solue sic̄ ip̄m ī
stituit ad celebrādū Quidq̄d g̃ fecit vel dixit vel ordinauit totū po
tuit absq̄ꝫ pctō facē de plenitudine ptātis. Sꝫ pctm̄ nihil aliud ē ni
si dc̄m vel fc̄m vel cōcupitū cōtra legē dei. vt dic̄ aug̃. Dn̄s aūt legis
pt̄ dispēsare ī lege ⁊ ip̄am mutaē. ⁊ faciēs cōtra legē n̄ peccat. qꝛ dn̄s
est. Sic deꝰ nō peccat faciēs supra nat̄am. l̄ ꝯtra nat̄am ⁊ sil̄iter ꝯt̄ E
legē agēs. Et h̄ ptꝫ. qꝛ qn̄ dn̄s p̄cepit alicui vt facēt ꝯtra legē ille nō
peccauit. vtꝫ de samsone q̄ int̄fecit seip̄m. qd̄ est cōtra cōmunē legeꝫ
Item patꝫ de mendacio abrae et sare qn̄ sara mentita ē abraā frem
suū esse. vt patꝫ gen̄. xij. Idem patꝫ de fornicatōne osee. qui de man
dato dei fornicatus est dicente sibi dn̄o Vade et accipe tibi vxoreꝫ
fornicariā et fac filios fornicatōnis. osee. j. Vnde qn̄ permisit plures
vxores habē et libellū repudij dare sine peccato fuit Et similiter
qn̄ mandauit illos septem ꝓpl̄os occidi. de quibꝫ in iosue patꝫ talis

occisio sine peccato fuit· Cum g̃ christus fuerit merus et liber ōnis
ommiū·quod fecit vel dixit absq; peccato facere potuit (Sexto ra
tione pfecte ꝛfirmatōnis·sic em̃ sancti qui sunt in celo peccare nō
possunt·eo q̃ sunt in gratia ꝛfirmati·ita et christus dū viueret pec
care nō potuit·eo q̃ erat in gratia ꝛfirmatus· (Secundo in lege
mandabant occidi falsatij·siue in doctrina vt heretici·Deut·xiij·Si
surrexerit in medio tui ꝓpheta·aut qui somniū vidisse se dicat et pre
dixerit signū atq; portentū et euenerit q̃ locutus est·et dixerit ti
bi·eamus et sequamur deos alienos ꝛc·ꝓpheta autez ille aut fictor
somniorū interficiet· Siue in testificando et sententiando·vt daniel
mandabat lapidare illos falsos testes et iudices duos senes·qui iu
sanna falsē condemnauerūt vt patz dan̄·xiij· Sed hodie multi tales
occiderent qui falsa docent et testificant populo et falsē sententiāt
et causa pauperū et pupillorū et viduarū nō ingredit ad eos·Hic ca
dit exemplū ysopi de cane et oue·q̃ camis ꝙdam mit ouem corā leone
et testes camis fuere milui lupus·et vultur· ꝓpter q̃ ouis coacta
est vendere lanam suā et reddere panē cani quē reddere nō tenebat
Gitur· Sed christus nō fuit falsarius·sz dixit de omnib⁹ veritatē sz de
celo·mundo·inferno·de peccato et de virtutis ope· Iob·xviij·Ego
ad hoc natus sum·et veni in mundū·vt testimoniū phibeam veritā
ti· Nam ꝓmo de celo dixit quod est ibi ꝑpetuū gaudiū et pfectum
bonum vt illuc ire nitamur·Iob·xvj·Iterū aūt videbo vos sez in ce
lo·et gaudebit cor vestrū·et gaudiū vestrū aufert a vo· De mundo dixit
q̃ erat totus plenus malignitate et instabilis vt ipm fugiamus·Iob·
vij· Non pōt mundus odisse vos·me aūt odit·q̃ testimoniū perhi
beo de illo q̃m opa eius mala sunt·Matḥ·xviij· Ve mundo ab scan
dalis· De inferno dixit· q̃ magnis penis est plenus vt ipm timea
mus·Matḥ·xiij·Ibi erit fletus et stridor dentiū· De peccato dixit
q̃ magnis damnis et periculis est annexū vt ipm relinquam⁹· Nā
facit hominē seruū diaboli·exuit vestē nuptialē·i·caritatē· et alia
virtutū·aufert ei oīa bona sua et meritū christi et totius ecclie·pmā
hereditatē celi·ad infernū transmittit in suppliciū eternū·Mat·xxv·
Ibunt hi in supplicium eternum· De ope vero virtuoso dixit·q̃ fru
ctu incredibili et ineffabili a deo remunerāmur·vt illud sup omnia
amplectamur·Matḥ·xix· Vos q̃ secuti estis me·si·cū sedebit filius hō
regeneratōne·cū sederit·in·se·ma·sse· et vos sup sedes·xij·iudicantes
israel·Item docuit omnē veritatē·sez vite·doctrine·et iusticie·q̃ etiā
ipi iudei ꝛfessi sunt·Matḥ·xxij· Magister scim⁹ q̃ verax es·et viam
dei in vitate doces·s·in vitate doctrine·et nō est tibi cura de aliq̃ qm hō
ris q̃ iuxtā est· Et hoc est q̃d dicit· Ego vitatē dico vob nō potestis me

vt falsariū ꝺemnare imo debetis me vt mgrm̄ tenere·quare ꝯ nō
creditis mihi·De vobis etiā in pntia veritate dico·vt qz nō estis ex
deo p imitatione et grām·ꝫ ex patre dyabolo estis p imitatōz ope
rū·et ideo nō auditis verba mea q̄ ego vobis loquor Qui em̄ ē ex
deo verba dei audit·Vbi dicit gre·Pensет vnusquisqz si verba dei
aure cordis pcipit et intelliget vñ sit Tercō mādabant occidi phi
tones et arioli et malefici et huiōi·q̄ a dyabolo querūt et a mortuis
veritatē Exo·xxij·Maleficos nō patiaris viuere Et deut·xviij·Non
inueniat in te qui ariolos scisciteꝫ·aut obseruet somnia atqz auguria
ne sit malefic⁹ ne icātator·ne phitones ꝺsulat nec diuios et querat
a mortuis veritatē Istud ē magnū pcm̄ et magna picula latēt ibi·
Quia vt dicit aug·Et si aliqñ demones dicūt vez ad decipiendū di
cūt vt psuadere possint·nj·re·xxij·Egrediar et ero spūs mdax i ore
oim pphetaꝝ vt spūs nequā·Sz nō i ore michee pphete qui pphetа
dñi erat·ꝫ in ore pphetaꝝ qui a demoīb⁹ responsa habebāt·Et aliqñ
eis veritatē dixerāt qui postea falsitate subiecta fecerūt regē et po
pulū gladio interire·Sic saul ꝺsuluit phitonissam·et ideo ipe cū filijs
suis in plio cum gladio interemptus ē·vt pz·j·re·xviij·et·xxxj·et tn
phitonissa vez locuta est·et saul ppter hoc nō cauit malū·qz eū dei
udiciū psigebat·Sed ego ait christ⁹ demoniū nō habeo·nec aliquā
ꝺfederatōz cū eo·imo ipm ab hoīb⁹ expello·et destruo et ꝺdemo
no mala opa ei⁹·j·Ioh·iij·In hoc apparuit filj⁹ dei vt dissoluat opera
dyaboli Et ioh·xvij·Ille homicida erat ab initio·Et itez mēdax est
et pat̄ ei⁹·Act·x Qui ptrāsijt bñ faciēdo et sa·o·oppres·a dyabolo Et
qz hoc iudei pcipue ei imponebāt·ideo in illo euāgelio luc·xj· Erat
ie·ei·de·p multas rōes ostēdit qz cū dyabolo ꝺtuberniū ñ habebat
Quarto ꝺbebāt occidi blasphemi i deū vt pz leuit·xxiiij·qñ mopses
iueto blasphemo q̄ blasphemauat deū israel·ꝺsuluit deū·Et dñs rndit
d·Educ blasphemū extra castra·et lapidet eū omis ppl⁹·Inter chri
stianos est pena centū solidoꝝ et maj⁹ reputāt blasphemare regē q̄z
deū Et vide miseriā christianoꝝ·qz in lege saracenoꝝ q̄ nō credūt i
christū tarata ē pena mortis·quicūqz etiā nō solū deū·ꝫ etiā christū
blasphemat·et ideo inter eos nūquā quasi christ⁹ vel de⁹ blasphemat
Christiani aūt miseri absqz freno in deū et sanctos linguas suas re
laxant·qd̄ est maius peccatū q̄z hoiem inficere·Iste est act⁹ damna
toꝝ Apoc·xvj·Mādducauerāt linguas suas p dolore·et blasphemaue
runt deum·Et ideo nota hic de illo puero quinquēni de quo dicit
gre·in dyalogo qz erat assuet⁹ blasphemare deū·q̄ dū morereꝫ vidit
demones et exclamans dixit·Pater obsta·qz mauri homies·id est
nigri volunt me tollere Et sic clamans blasphemauit deum et emisit

spiritū. Sed ego ait christꝰ nō vitupo deum prēm meū. eum blasfe
mando vel ꝯtumeliā aliquā mferēdo. ꝫ honorifico eū. qꝛ omīa ei at
tribuo opa virtuosa. Ioh. xiiij. Pater ī me manēs ipe facit opa Itez
eius nomē et gloriā homibꝫ maīfesto et eiꝰ claritate p̄dico Ioh. xvij
Maīfestaui nomē tuū homibꝫ. Ibidē. Ego te clarificaui sup terram
¶ Quīto debebant occidi homicide. qꝛ lex ciuilis et moysaica h mā:
dat. Exo. xxj. Qui pcusserit hoīem volēs occidere morte moriat Vñ
dauid ī morte ꝯstitutus mādauit salomoī vt occideret ioab princi:
pē militie. qꝛ duos viros occidat. scꝫ amasan et abner. vt pꝫ. iij. reg.
ij. Et saul rex reꝓbatꝰ ē a deo. qꝛ agag regi amalechitaꝝ vitā pepcit
q̄ mltos occiderat tā nequit q̄ꝫ iiuste. Quē samuel appbēdēs caput
amputauit d. Sic fecit mulieres absqꝫ liberis gladiꝰ tuꝰ. sic absqꝫ libe
ris erit int mlieres mat tua. vt pꝫ. j. re. iij. Sꝫ ego ait christꝰ nō veni
occidere. ꝫ viuificare. qꝛ doceo vnū qd̄ quicūqꝫ obseruauerit nunq̄ꝫ
morieť. Quia si q̄s sermonē meū seruabit mortē nō gustabit ieter:
nū. Vbi nota ꝙ triplex est mors. scꝫ nature. culpe et pene eīne Pri:
ma mors nō est ꝓprie mors. ꝫ quedā sepatio aīme a corpe. ī qua se:
patione aīma incipit pfecte viuere et beate. Secūda mors scꝫ culpe
qua deꝰ qui ē vita aīaꝝ. sepatur ab aīma. et tercia scꝫ pene. qua aīa
sepatur a gl'ia et deputať tormētis. sunt vere et totalit mortes Qui
ḡ seruat sermonē dei nō morieť morte culpe vel pene. morte vero
nature. que ē quedā depositio sarcine morieť. ꝫ resurget gloriosus.
et ideo nō morieť ineternū q̄ seruat sermonē dei. Vñ vere p̄t dici ꝙ
nulla morte moriť q̄ seruat sermonē dei ¶ Sexto debebāt occidi fi:
lij qui monita parentū nō audiebāt. ꝫ ꝯmesatōibꝫ et ludis vacabāt
Deut. xxj. Si genuerit hō filiū ꝯtumacē et ꝓteruū. q̄ nō audiat pa:
tris ac mris impiū. et coercitus obedire ꝯtempserit. apprehendent
eū et adducent ad seniores ciuitatis illiꝰ et ad portā iudicij. dicentqꝫ
ad eos. Filius noster iste ꝓteruꝰ est et ꝯtumax. monita nrā audire
ꝯtemnit ꝯmesatōibꝫ vacat et luxurie atqꝫ ꝯuiuijs. lapidibꝫ eū obru
et ꝓplus ciuitatis et morieť. Quia meliꝰ est ꝙ vnus occidať q̄ꝫ ꝙ to
ta domꝰ destruať et omēs ꝯsanguinei ꝯfundanť. Bonꝰ filius do:
mū reficit et ꝓgeniē suam honorat. malus autē filiꝰ domū destruit
et parētes ꝯfundit et ꝓgeniē. Et ideo filij deberēt nutriri sub ma:
gna ferula discipline et flagellari ꝓ culpis. Ecc. xxx. Qui diligit filiū
suuꝫ assiduat illi flagella. Ibidē. Curua ceruicem eius a iuuētute. et
tunde latera eius dū infans ē. ꝓu. xiij. Qui pcit virge odit fi. s. Ibid
xxij. Stulticia colligata ē ī corde pueri et virga discipline fugabit
eam. Multi pentes sunt cā pditōnis filioꝝ suoꝝ. qꝛ eos corrigē ne:
gligūt. qd̄ sine magna culpa nō est. qꝛ sunt causa mortis corpis et

anime. pu. xxiij. Noli subtrahere a puero disciplinā. si eī pcusseris eū
virga nō morietur. Tu virga pcuties eū et aīam eiꝰ de inferno libe
rabis. Exēplū de filijs helij sacerdotis. quoꝝ peccatū erat grande ni
mis corā dño. et ipe nō correxit eos nisi leniter dicēs. Non est bona
fama. quā audio de vobis Et ido vno die ambo occisi sunt. Quo au
dito pat cecidit retrorsuz d sella ⁊ fractis ceruicibꝫ expirauit. et vxor
vniꝰ filioꝝ h audiēs ī ptu exñs piclitata ē in ptu. vt dicit. j. re. iiij. et
sic tota domus perijt. Sz ego inqt christꝰ nō sum filiꝰ ꝯtumax h obe
diens vsqꝫ ad mortē. Phil. ij. Factus ob. vs. ad mor. Quia ego scio
eum et sermonē eius seruo. id ē scio volūtatē patris mei et eam ope
impleo et ꝯsummo. Ioh. xvij. Opꝰ ꝯsummaui qd dedisti mihi vt fa
ciā. Septimo debebāt occidi oms inimici ppli dei. sic dñs mādauit
filijs israel vt delerēt illos septē ppl̄os. s. amorreū. ferezeū. chananeū
ꝛc. Exēplū iosue qñ a ꝓppinquāte solis occasu precepit soli et lune vt
starēt donec iterficerēt inimicos ppli dei. et steterūt spacio vniꝰ diei
vt pz iosue x. Nos aūt saracenos occidē debemꝰ mare trās fretantes
q terrā sanctā detinent occupatā dū passagiū indicit. et ꝑ h faciendo
oim pctōꝝ indulgētia elargit Sz ego inqt christꝰ nō suz inimicꝰ. h
de vestra gente natꝰ iudeꝰ ex iudeis. et ꝯuersatus int vos Deu. xv
iij. Prophetā de gente tua et de frib tuis sic me suscitabit tibi dñs
deus tuꝰ. Et ꝓphete et reges vri desiderauerūt me vidē Luc. x. Mul
ti reges et ꝓphe dsiderauerūt videre q vos videtis Et maxime abra
am pater vester exultauit vt videret diē meū. id ē cū desiderio ma
gno desiderauit. et vidit et gauisus ē. Vidit em diem vnitatis et tri
nitatis q est xpi dies inqztū deꝰ et diez hūanitatis q ē xpi dies inqz
tū hō Dies vnitatis et trinitatis ē dies glorie. qꝛ oia ibi in luce clare
scunt. Dies aūt hūanitatis ē dies gratie quā pntia xpi fecit in mdo
Eius em latio in mūdo sup faciē eccl̄ie facit diē gratie et eiꝰ latio ī ce
lo sup btos facit diem glorie. Ioh. xvij. Hec est vita eter. vt ꝯg. ꝛc.
Vtrūqꝫ āt diem abraā vidit in spū p fidem et p spem et gauisus est.
dum qd credebat et sperabat p dei grāz itellexit Nam diē trinitatis
et vnitatis dei vidit qñ tres āgelos in specie hoim vidit et vnū ado
rauit. in qbꝫ ꝯgnouit vnitatē essentie et trinitatē psonaꝝ. Diem vo
hūanitatis vidit qñ dictū est ei. In semie tuo bñdicent oms gētes
gen. xxij. qd credidit abraā et reputatū ē ei ad iusticiā vt dicit apl̄us
ad ro. iiij. Credidit em q filiꝰ dei d semie suo carnē assumēt in q om
nes gentes benedicēde erāt. In nullo em puro homine oms gentes
poterant bñdici. h oportebat filiū dei esse vt esset supra totā naturā
cuiꝰ meritū esset infinitū p qd omes parit saluarent. Et q abraam h
credidit patz p hoc qd dixit eleazar. Pone inquit manū tuaz subter

femur meum vt adiurez te ꝛc. gen. xxiiij. Omis em iuratio p maio
fit vt dicit apl'us ad heb. vj. Ergo credidit aliquē de se nasciturū ma
iorem se. q̄ pur⁹ hō esse nō poterat. cū patre maior esse deberet. qꝛ n̄
est discipul⁹ supra magistrū nec seru⁹ maior dn̄o suo math. x. et ioh.
xiij ¶ Octauo debebat occidi peccatū qd̄ facit hoīes nihil esse Aug
Peccatū nihil ē. et nihil fiunt homīes cū peccant. Propt̄ qd̄ occiden
dum voluit fili⁹ dei in carne mori. Ro. viij. De peccato damnauit
peccatū in carne j. pe. ij. Qui peccata nostra ptulit in corpe suo sup
lignuz. Vere peccatū debet occidi qd̄ facit homines sup om̄ia nihil
esse. et est ꝯtra om̄ia. et om̄ia sunt ꝯtra ip̄m. Qd̄ figuratū fuit p ys
mael filium agar. de quo angel⁹ dixit. Erit em̄ ferus hō. man⁹ eius
ꝯtra om̄es. et man⁹ oim ꝯtra eum. gen. xvj. Ysmael natus de cōcu
bina abrae est peccatū natum de ꝯcupiscentia mali. qd̄ ferum et cru
dele est. et est ꝯtra om̄es. qꝛ om̄es inficit et ꝯtaminat et facit decli
nare a bono Psal. Om̄es decli. simul inuti. facti sunt Sz ego inq̄t
christ⁹ semp sum et nūq̄z p peccatū defeci. j. pe. ij Qui pec. nō fe. nec
inuen. ē do. in. o. ei⁹ Vn̄ an̄q̄z abraā fieret ego suz. Verꝫ dic. qꝛ psona
filij dei cum iudeis loquebat̄ et carnem assumpsit q̄ psona eterna erat
et ideo ante abraam Ioh. x. In principio erat verbū Et sic pz xp̄i ino
centia. qꝛ nulla causa mortis in ip̄o fuit. nec alicui⁹ rep̄hensionis vel
pene vel mali Moraliter aūt ad edificatōz nostrā octo ꝯmēdabilia
in h̄ euāgelio inuenim⁹ i xp̄o. i q̄bꝫ eū seq̄ inq̄ztū possum⁹ et imitari
debem⁹ ¶ Primū est vite innocēcia. Vn̄ ait. Quis ex vobis ar. me
de pec. Exquo ḡ p baptismū in sanguine xp̄i abluti sum⁹ ab om̄i ma
cula peccati. et innocentes effecti. debem⁹ ip̄am innocentiā om̄i cu
stodia obseruare. qꝛ duz talem innocentiā custodim⁹. deus in nobis
manet et om̄es virtutes. et in magna diligētia custodimur. et mul
tis gratijs et donis r̄plemur. et nihil mali p̄t nobis nocere imo om
nia ꝓficiunt ad salutē. Ro. viij. Dili. de. o. coo. in bo. Et infinita sunt
bona q̄ ex tali inocētia ꝯseq̄mur. Sap. vij. Venerūt mihi om̄ia bona
pariter cum il. Et ecōuerso infinitis malis replemur ex talis innocē
tie amissione. Efficimur enim serui dyaboli et omnibꝫ bonis priua
mur. eternisq̄z supplicijs deputamur. Et ideo amaꝝ est valde talem
innocentiā relinq̄re. Hiere. ij. Scito et vide q̄z malum et amaꝝ est re
liquisse te dn̄m deū tuum Vn̄ ille fili⁹ ꝓdig⁹ q̄ hanc innocentiā ami
serat. dixit luc. xv. Ego aūt h̄ fame peo. Et maxime q̄ habent alios re
gere et docere debent hāc innocentiā ꝯseruare. Quia vt dicit gre.
Supiactas sordes tergē nō valet man⁹ q̄ lutū tenet Idez. Cui⁹ vita
despicit̄ restat vt eius p̄dicatio ꝯdemnat̄ Propterea dicit apl'us. ij.
thi. ij. Solicite cura teip̄z exhibere deo oparium incōfusibilez recte

tractantem verbum veritatis. Qd fit dum facto implet qd verb
docetur. ¶ Secundū est veritatis audientia. Vnde ait. Si veritat
dico vobis ꝛc. Debem⁹ ꝯ ꝑ veritate stare. veritatē audire. et veri
tem loqui. et nō debem⁹ defendere mala neqꝫ homib⁹ in prauitati
adulari Prou. viij. Veritatē meditabit guttur meū et labia mea d
testabunt impiū. Quia vt dicit ꝓuer. xxix. Homo q̄ blandis ficti
qꝫ sermonib⁹ loquit amico suo. rete expandit gressib⁹ ei⁹ Esa. iij. Po
pule me⁹ qui beatū te dicūt ipi te decipiūt. et viam gressuuꝫ tuoꝝ
dissipant. Sed hodie diminute sunt veritates a filijs hoīm. vt dicit
dauid in psalmo. Pro modico lucro hodie subticet et ꝓsternit veri
tas et asseritur falsitas. Esa. xlix. Corruit veritas in plateis. Dañ. viij
Prosternet veritas ī terra. Potius vana et fabulas mūdi volūt au
dire hoīes q̄ꝫ verbi dei veritatē. ij. thi. iiij. A veritate quidē au. auer
ad fa. aūt ꝯuer. ¶ Terciū est māsuetudinis abundātia. Multuꝫ em̄
mansuetudine abundauit. dū ad ꝯuicia ꝑ ꝯuicia nō respondit. ꝫ mā
suete intulit d. Ego demoniū nō habeo Mitis em̄ et mansuet⁹ est.
quē rancor vel ira nō afficit. ꝫ om̄ia equanimiter portat vt dicit glo
sup illud math. v. Beati mites. Homo māsuetus cū ꝯcitatus fuerit
nec negat verꝝ. nec ꝑ ꝯuicio cōuicia reddit. Dñs autē de duob⁹ sibi
obiectis id qd aliquo mō tolerari potuit nō negauit scꝫ se samari
tanuꝫ esse. Interp̄tat em̄ custos. Qd aūt manifeste falsuꝫ erat negās
nullū ꝯuicium reddidit. cū vere potuisset eos dicere demonium ha
bere. j. pe. ij. Qui cū male. ñ male. cū pa. nō ꝯmi. Beda. Hic dñs in se
metip̄o prebuit exemplū patiētie. vt eo tp̄e quo a ꝓximis ex falsita
te ꝯtumelias accipim⁹. eoꝝ etiaꝫ vera mala taceamus. Ro. xij. Non
vosmetip̄os defendētes carissimi ꝫ da. lo. ire. Ecōtrario autē audito
ꝯuicio os stultoꝝ ebullit stulticiā et grāꝫ quā habebat effundit. ꝓu.
xx. Gratie fatuoꝝ effundet. Sic ꝯ et in ꝓsperis et in aduersis mites
esse debem⁹ et māsueti Mat. v. Beati mites qm̄ ipi possidebūt terrā
Vñ math. x. Ecce ego mit. v. sic. o. in me. lu. es. er. pru. ꝛc. ¶ Quartuꝫ ē
patris honorificentia Vñ ait. Honorifico prēm meū. Debem⁹ ꝯ pa
trem nr̄m xp̄m. cui⁹ beneficio viuim⁹. et ꝑentes nostros spirituales
scꝫ apl̄os et sc̄tōs. quoꝝ gratia in fide stam⁹. et ꝑentes nostros car
nales quoꝝ opere nati sum⁹ summe honorare. Exo. xx. Honora pa
t. et ma. t. Et qui male pa. uel ma. mor. mori. ¶ Quintū est humilita
tis amplexus et vane glorie aspnantia Vnde ait Ego gloriā meā ñ
quero Debem⁹ em̄ sub potenti manu dei humiliari. qꝛ deus supbis
resistit. humilib⁹ aūt dat grām. iac. iiij. Et om̄ia bona q̄ facim⁹ nō no
bis attribuere. nec inde gloriari. ꝫ in autorē deum referre Esa. xxvj.
Om̄ia opa nostra op. es ī no. do. j. coꝝ. x. Siue man. siue bi. vl aliud

quid· fa·om·in glo·dei fa· Vana enim gl̄ia ē vent⁹ corrupt⁹ faciens
opa nostra fetere corā deo· ꝓcedit em̄ de vesica supbie q̄ tota ē ple:
na fetore· In cui⁹ figura mādatū ē in lege leuit· j· q̄ vesica auis im
molāde in loco cinerū reponēt· Vn̄ leuit· j· Vesiculā vo gutturis et
plumas ꝓijciet ꝓpe altare ad orientalē plagā in loco in quo cineres
effundi solent Quia ꝑ nihil ita rep̄mit supbia sic ꝑ memoriā mor:
tis·cogitādo q̄ in cinerē redigemur Eccl̄i·x· Quid supbis terra et ci:
nis ¶ Sextū est caritatis exuberātia Naꝫ ꝓpt̄ ꝯuicia illata a benefi
cio nō desistit· ꝫ docꝫ eos vnā rem optimā·quā obseruādo nunq̄ et
naliter morient̄ d· Si q̄s ser·m·ser·mor·nō gu·inete· Debem⁹ ꝯ ꝓpt̄
ꝓximos semꝑ caritatis visceribꝫ abundare et eos diligere Ro·viij·
Quis nos separabit a cari·christi· Cant̄·viij· Aque multe nō potuerūt
extinguē caritatē·q̄ fortis est vt mors dilectio ¶ Septimū ē vere
subsistētie ꝑmanētia· Vn̄ ait· Anteq̄ꝫ abraā fieret ego sum· id ē semꝑ
in deo subsisto·nec ꝑ aliqd̄ peccatū ab eo deficio· Sic ⁊ nos debem⁹
dei gratia ꝑ verā fideꝫ spem ⁊ verā caritatē in deo manere·nec ꝑ ali
qd̄ peccatū ab eo separi et deficere Heb·xiij· Optimū est gratia sta
bilire cor· Q̄r ex h̄ magnū fructū ferem⁹ Ioh·xv· Qui manet in me
et eg·in eo·hic fert fructū mlt· Sic palmes non p̄t fructū ferre nisi
māserit in vite·sic nec vos nisi in me mā· Iterꝫ· In me pacē habebitis
in mūdo aūt pressurā ¶ Octauū ꝯgrue absconsionis prudentia·q̄
dum vellent eum lapidare abscōdit se et exiuit d̄ templo· Sꝫ vbi ab
scondit se in angulo vel in domo Nō Sꝫ maiestas celica fecit eū in:
uisibilē·et sic exiuit de templo vt dicit auḡ· Debemus em̄ cedere fu:
rori inuidoꝝ ⁊ recedere ab eis·et nō ꝯtēdere et resistere· ꝓu·ij· Ho
nor ē homi q̄ separat se a ꝯtentōnibꝫ Debem⁹ em̄ sugē mortez cū ꝑ
pendim⁹ mortem nostrā ꝓficuā nō esse ꝫ magis vitam Sic apl̄us
fecit se in sporta deponi ꝑ murū damasci vt effugeret man⁹ ꝑsequē
tium vtꝫ act·ix· Et in grecia incarcerat⁹ dixit se cuiem romanum vt
posset euadere·et in iudea ad cesarem appellauit vtꝫ act·xxiij·⁊·xxv
Et ideo multū prudentia indigem⁹ q̄ om̄ia decentia et ꝯgrua nos
docet ꝓ loco et tempe obseruare Math·x· Esto·pru·si·ser· Et sic patꝫ
primū ¶ Secūdo ponit̄ iudeoꝝ malicia et puersitas detestāda que
k q̄ꝫtum ad sex on̄dit̄ quantū ex h̄ euangelio potest colligi ¶ Prio ex
mentis corruptōe Valde nanq̄ꝫ corrupt⁹ est mēte q̄ veritati audite
⁊ cognite nō acquiescit·sic erant isti·q̄bꝫ ait· Si veritatē dico vobis
q̄re nō creditis mihi· Multi sunt hodie similes iudeis q̄ veritate co
gnita·nō solum nō acquiescūt·ꝫ veritatis lumē impugnāt Ioh·i·iiij
Ip̄i fuerunt rebelles lumini Sec⁹ aūt si ex ignorantia repugnarent
q̄ min⁹ peccarēt et miscdiam possent ꝯsequi·j·thi·iiij· Io miscdiam

consecutus sum qꝛ ignorans feci ¶ Secūdo ex animi transformatō
ne Nam hō ſm naturā factus ē ad imaginē dei· sed p grāz factꝰ est
filius dei· Per peccatū āt efficit hō seruꝰ peccati· et filiꝰ dyaboli Ioh
viij· Qui facit peccatū seruꝰ ē peccati· Et qꝛ filiꝰ audit volūtatē pris· et
eius desideria vult pficere· ideo isti et omes pctōres pdita dei filiati
one et in dyabolū trāsformati nō audiebāt deū ſz dyabolū cuiꝰ filij
facti erant p culpam Ioh· viij· Vos ex patre dyabolo estis· et desi:
deria patris vestri vultis facere Gre· Penset vnusquisqꝫ apud se si
aure cordis verba dei pcipit· et intelliget vnde sit· Naz sunt nōnulli
qui verba dei nec aure cordis dignant audire· Et h est qd dicit· Pro
pterea vos nō auditis· qꝛ ex deo nō estis scz p grām ¶ Tercō ex fal
si impositōne· qꝛ dicebant ipm demoniū habē· Vbi nota de infamia
quō qs tenet ad restitutōz mltomagis qz ad restituēdā pecuniā· qꝛ
vnū de optimis bonis ē bonū nomē· pu· xxij· Melius est nomē bo
nū qz diuitie multe· Et ideo dz hō multū satagere nomē bonū habe
re· Qui em negligit famā suaz stultissimꝰ est· vt sapiens dicit· Et ne:
quissimꝰ est detractor q famā alicui aufert ⁊ cōmedit carnes crudas
et viuas· pu· xxiij· Noli esse in cōuiuijs eoꝝ q carnes ad vescendū cō
ferunt ¶ Quarto ex vitupij illatōne· qꝛ inhonorastis me· Multa ei
ei vitupia intulerūt· Dicebant em ei qꝛ erat filiꝰ fabri· et qꝛ erat vora
tor ⁊ potator vini et amicꝰ peccatoꝝ· ⁊ qꝛ nō erat a deo· et qꝛ legem
soluebat· ⁊ turbam et ppl'm seducebat· ⁊ qꝛ in vtute dyaboli miracu
la faciebat· Omia ista vitupia pctōres xpo inferūt vsqꝫ hodie· dicē:
tes ipm nō esse filium dei vt heretici ⁊ saraceni· Dicūt etiā qꝛ pecca
toribꝰ magis benefacit qz iustis Iob· xij· Abundant tabernacula pre
donum Dicunt etiā qꝛ seducit turbas dum dicit homies damnādos
cum omes in fine saluent· Dicūt etiaz qꝛ dyabolꝰ omia visibilia crea
uit· ex q sequit qꝛ christꝰ i virtute dyaboli quidqd circa hec visibilia
fecit opatus sit ¶ Quinto ex mali pseuerātia et cōtinuatōne· qꝛ repe
tunt ⁊ cōtinuāt malū dicentes· Nūc cognouimꝰ qꝛ demoniū habes
Gre· Humanū ē peccare· ſz dya· ē in pec· pse· Multi hodie sil'es sunt
iudeis· q cōtinue male agunt et nunqz a malis desistunt· et multi a
malis desistunt sed nō pseuerant ad pristina mala redeūtes ¶ Sex
to ex homicidij ppetratione· qꝛ tulerūt lapides vt iacerent in eum·
In quē eū· Certe in suuz creatorē· in suū gubernatorem· in suū eru
ditorē· in suū pacificatorem· in suuz redemptorē· in suuz iustificatorē
et in suū remuneratorē· Sic lapidat et crucifigit eū oīs pctōr· Ad he
bre· vj· Rursuz crucifigētes sibimetipis filiū dei· Ex q pz qꝛ oīs pctōr
valde iuste meret supplicia etna· dū suuz creatorē· suuz gubernatorez
suū pacificatorē· suū redēptorē· suū iustificatorē· et suū remuneratorē

lapidat et occidit. Hic possent multa dici. sed obmittunt ad presens
Et sic patet totum de euangelio.

De epistola sermo XLII.

Christus assistens pontifex fu. bo. pamplius et pfectius etc. ad
heb. ix. Sic dicit phs sermones accipiendi sunt sm materiam
Et qr hec dnica de passione vocat. io totu officiu de dnica
passione fit. Io etiam euangeliu et epla recitant. i qbus ptinetia ad passionem
dnicam enarrant. In hac g epla ptinet quo p apriu sangne xps in te
plu celeste intrauit. In qua quidem epla principalit tria ptinent Pri
mo em excellentia et pemmentia sacerdotij xpi ad omes alios demon
strat. in principio eple. Secundo qr virtus sangnis et mortis eius ab oi
pcto nos mudat p silitudinem quadam pbat ibi. Si em sanguis hir
corum aut tha. et ci. vit. asp. inqnatos sctificet etc. Tercio qr xps gre no
ui testamenti et glorie future sit mediator et collator. ex andictis sb
infert et declarat ibi. Et ido noui testamenti mediator e. Primo g
apls excellentiam et pemmentiam sacerdotij xpi ad oms alios demostrat
Quam pemmentiam ondit quatu ad qttuor scz quatu ad psonam offeren
te. qr xps. quatu ad locu in q sacrificiu obtulit. qr tabernaculu pam
plius et pfectius introiuit. qztu ad ipz sacrificiu qr p apriu sangne. et qz
tu ad fine sacrificij. qr eter. redep. inuenta. Persona offeres est ipe fi
lius dei pontifex factus in etnu inqztu ho. locus vbi sacrificiu obtulit est
ipm celu locus btorum. sacrificiu oblatu est corpus et sanguis ipius filij dei
finis sacrificij e redemptio hoim et vita beatorum. in qbus maxia et infi
nita excellentia sacdotij xpi demostrat. Et hec e qd dic. Xps assistens. s.
deo patri ad intpellandu p nobis. potifex. i. dator et minister futu
rorum bonorum no tpaliu tm. vt pontifex legalis q etiam illa tm pmitte
bat et n dabat. sz xps dat pbendas etnas sm merita singulorum Est g
potifex et minister futurorum bonorum. i. bonorum gratie et glorie. q i ve
teri testamto futura erat. et xpo reseruabant dispesanda. Ioh. i. Lex
p moysen data est. gra et veritas p iesuz christu facta e. Dicunt
etiam mo futa. qr bona gratie ad bona glorie futura ordinant sic ad
finem. gloria em e gratia psummata. et ideo bona gratie sm suam co
summatoz et pfectoem futura sunt. quorum dator et minister e xpus
Christus g taliu bonorum potifex introiuit tabernaculu. i. celum per
amplius vna ps e. i. maius capacitate. pfectius. i. melius et nobilius qz taber
naculu trestre l. teplu salomois. sup. tabnaculu dico n manufactu. i.
n hus creatois. i. fabricatois. qle e teplu matiale. qd hic e fabricatuz. qr
hec finxit deus et no ho. Vel p amplius pnt esse due ptes vt sit sensus In
troiuit in scta p tabernaculu amplius et pfectius. s. apriu corpus. Sic ex

ponit crisi. Suū em̄ corp⁹ fuit dei tabernaculū. Qd̄ corp⁹ nō fuit h⁹
creatōis. qꝛ n̄ fuit formatū sic̄ alia corpa. s̄ v̄tute spūssc̄ti. Neqꝫ etiā
xp̄us pōtifex noster introuit in sc̄tā sic̄ alij pōtifices. s. multotiens p
sanguiuē hircoꝝ aut vituloꝝ. s̄ p ꝓpriū sangnē. s. effusuꝫ ꝓ mūdatō
ne ꝓpl̄i. Et h̄ solū semel fec̄. qꝛ vna vice eternā redemptōꝫ inuenit Et
h̄ e. etna redemptōe inuēta. s. nobis a d̄o. q̄ nullo mō potuit p om̄ia
sacrificia legalia neqꝫ p oēs prēs veteris te. iueniri. Sic g̊ ꝯstrue. xp̄s
exn̄s pōtifex futuroꝝ bonoꝝ introiuit tabernaculū pampli⁹ et pfe
cti⁹ et n̄ manufactū. neqꝫ p sangnē hircoꝝ aut vituloꝝ. s̄ p ꝓpriuꝫ
sangnē. sup̄ introiuit semel in sc̄tā. ad locū scꝫ beatoꝝ et ad nobiliorē
ptē celi. qꝛ ad dextrā dei sedꝫ. p̄s. Ascēdit sup celū celi ad orientē. Sic
em̄ nobilior ps tēpli estimabat̄ sc̄tā. sic xp̄s nobiliorē ptez celi tenet.
qꝛ sedet ad dexterā dei. in potōribꝫ bonis patris. Et h̄ om̄ia inq̄ztuꝫ
hō fuit. Nā p sc̄tā sc̄tōꝝ figurabat̄ templū beatoꝝ et glorie dei. Et
sic pꝫ ꝙ excellētia sacerdotij xp̄i quātū ad q̄ttuor demōstrat̄ Prio
quātū ad p̄sonā offerentē q̄ fuit fili⁹ dei rex noster ⁊ sacerdos. Rex
noster fuit inquātū inimicū hūani generis debellauit. ⁊ nos oēs d̄
ptāte ei⁹ eripuit. Col. j. Qui eripuit nos de ptāte tenebraꝝ ⁊ trāstu
lit in regnū filij dilectōis sue. Sacerdos ⁊ pōtifex noster fuit qn̄ se
ipm̄ in ara crucis obtulit hostiā viuentē sc̄tāꝫ d̄o placentē. p quā de⁹
placat⁹ est hūano generi ⁊ pacificat⁹. Et attende ꝙ pontifex noster
hūit ꝓ mitra spīnea coronā. ꝓ pastorali baculo arudine. ꝓ pallio in
dut⁹ est veste alba ab herode. ꝓ amictu habuit fasciā an oculos liga
tā sup collū sic amict⁹ stat sup collū. ꝓ casula vel planeta vestez coc
cinea. i. rubea circūdederūt ei. ꝓ sandalibꝫ habuit clauos in pedibꝫ. ꝓ
cyrothecis habuit clauos in maibꝫ. Talibꝫ ornamētis fuit pōtifex no
ster ornat⁹ vt doceret om̄ia ornamēta mūdi ꝯtenere. ⁊ ut on̄deret
nullū pōtificē debē fieri vt ornam̄ta et bona mūdi possideat. s̄ vt ad
vitā vna cū grege sibi ꝯmissa ꝓficiat sempitnā Et qꝛ xp̄us fuit sacer
dos et hostia offerenda. iō postq̄ꝫ steterat vt pontifex indut⁹. exuit
se nudū tanq̄ꝫ hostiā sacrificanda. nā aīal sacrificandū decoriari debe
bat. et sic nud⁹ ara crucis xp̄s ascendit imolād⁹ ibid̄ Et nota ꝙ apō
stol⁹ q̄ttuor attribuit pōtifici nrō xp̄o. q̄ excellent̄ xp̄s habuit. et om
nis pontifex dꝫ habē. Debꝫ em̄ pontifex esse plen⁹ spūsc̄tō. vt sc̄te vi
uat et in veritate doceat. Tūc em̄ vera est doctrina qn̄ p sc̄tām vitā
ꝯfirmat̄. Quia vt dicit gre. Cui⁹ vita despicit̄ restat ut eius predica
tio cōtemnat̄. Ro. xv. Non em̄ audeo loqui aliq̄d eoꝝ q̄ non p me
efficit xp̄s Sic et xp̄s sc̄tūssc̄tōꝝ fuit et vnct⁹ et plen⁹ grā et v̄tute
spūssc̄ti sup oēs hoīes. p̄s. Vnxit te de⁹ de⁹ t. o. le. p̄. ꝯ. t. Io. j. Plenū
gratia ⁊ v̄itate. Et h̄ est qd̄ dic̄ xp̄us. i. vnctus om̄i gratia et v̄tute.

Secūdo dz deo p ppl̄o assistere· z p ipo idefessis pcib⁹ exorare Eph. iij· Flecto genua mea ad pr̄em dn̄i nr̄i ihu xp̄i vt det vob fm diui tias gl̄ie sue habitare xp̄z p fidē i cordib⁹ vr̄is i caritate radicati z fū dati vt possitis ꝯphendē cū oib⁹ sc̄tis q̄ sit latitudo·longitudo z sub limitas z pfundū· Item ro·j· Memoriā vr̄i facio sp m orōnib⁹ meis Sic et xp̄us sp assistit deo orans et īpellās p nob·j·iob·ij· Habemus catū habem⁹ apud pr̄em ihm xp̄m iustū et ipe ē ꝯpciatio p pecca tis nr̄is Bern· Securū accessuz habes o hō ad deū·vbi habes añ pa trē filiū·añ filiū matrē· Hili⁹ oñdit patri cicatrices z vulnera· mater oñdit filio pect⁹ et vbera·nec vlla poterit oīno esse repulsa· vbi tot ꝯcurrunt caritatis insignia· Tercio dz de se facē pontem et viā p quā trāseat pp̄s·vt vita sua sit forma z speculū sine macla·in qō om nes debent respicē·j·thi·iij· Exemplū esto fideliū in vbo et ꝯuersatōe in caritate·in fide·in castitate· Sic z xp̄us fecit viā imo ipe est via p quā trāsit ad celū· Iob·xiiij· Ego suz via· Ipe ē etiā speculū sine macu la in q̄ respicē debem⁹ si recte voluerim⁹ ābulare Iob·viij· Ego suz lux mūdi q̄ se·me·nō am·in te· Et qz h̄ via ē mimis arta z aspera·nō de se fecit pontez vt torrens hūane adūsitatis sub eo trāsiret·z nos trāsirem⁹ sup eū securi· Propt̄ea·pontifex·i·faciens pontē est appel lat⁹ a deo·vt dr ad heb·v· Et iō inclinato capite tāq̄z pontez faciens emisit spm̄ iob·xix·vt p vorag̃ē inferni ñ ea m⁹ amph⁹ h̄z recto tra mite pgam⁹ ad celū· Et h̄ est qd̄ dicit·pontifex Quarto debz pp̄o spūalia dona largiri scz doctrinā z eccl̄ie sacrameta· Sic et xp̄us nob spūalia bona largit·qz hic dona et vtutes et grām et in futo gloriā Psal·Grām et gloriā dabit dn̄s· Iob·Ego vitā etnā do eis· Et h̄ est qd̄ dicit·futuror̄ bonor̄ Secūdo demōstrat excellentia sacerdotij xp̄i quātū ad locū et tabernaculū qd̄ intrauit·qz intrauit tabernacu lū qd̄ finxit de⁹ et ñ homo·ampli⁹ et pfecti⁹ oni tabernaculo qd̄ vn q̄z fieri possit scz in ipm celū· Heb·iij· Habētes g̃ pontificez magnū q̄ penetrauit celos iesum filiū dei· Et ibi obtulit hostiā suā scz corpus suū gloriosum·qd̄ in ara crucis in incēdio amoris fuit ꝯbustū· et p⁹ ea vt aurū purificatū gl̄iosum et imortale resurrexit· Tercio ex cellētia sacerdotij xp̄i demōstrat quātū ad id qd̄ obtulit·s·semetipm et quātū ad id p qd̄ in sc̄ta sanctor̄ introuit· Alij nāq̄z pontifices in trabāt in sc̄ta p sanguinē animaliū·h̄ xp̄us p aprīū sanguinē·i·p vtutem sui sanguinis· Nā virt⁹ sanḡnis xp̄i celū apuit·et iō apta vi tute celum intrauit· Et sicut dicit beatus pe·j·ca·iiij·c· Christo igitur passo in carne et vos eadem cogitatōe armamini· Quia eodem mo do·scilicet p propriū sanguinem·hoc est per aduersa et etiam per mortem si necessarium est oportet nos in celum intrare· Act·xiij·

Per multas tribula·o·n·intra·in re·ce·Hoc figuratū est p h̄ qd̄ scri
ptura refert q̄ dn̄s collocauit ad ostiū padisi flameū gladiū atz ver
satilem ad custodiendā viā ligni vite gen̄·iij·Per aciem g̊ensis op
tet nos redire in padisum·z coronari ibidē·j·thi·ij·Nemo co·nisi q̄
legit·cer·Effeminat⁹ est miles q̄ eunte dn̄o ad p̄liuz vult lasciuire in
lecto·Exemplū vrie ethei q̄ nullo mō voluit domū suā intrare·nec ī
lecto iacere stāte ioab principe militū dauid ī exercitu·ij·re·xj·Mlt
ti vo p sanguinē animaliū volunt celum intrare et nō p ꝓpriū san
guinē·sic sacerdotes veteris testamēti·dum bene bibendo et ꝯme
dendo putāt se celū posse intrare Multi etiā sunt sic ille quinqꝫ vgi
nes fatue q̄ dixerūt date nobis de oleo vestro·qꝛ lāpa·no·extinguū
tur·q̄ scz nihil volūt in vita facere·s̄ in morte dū eoꝝ lāpades extin
guunt·petūt orōnes et oleuz pietatis·et ita volunt saluari solū me
ritis alienis·Sz ꝓuerbiū ē·Tarde satiat q̄ ore balat manib⁹ alienis·
Et attende q̄ christ⁹ solum passus ē semel z semel introiuit ī sancta
vt hic dicit·ad ostendēdū q̄ solū semel dz fieri vera pn̄ia q̄ p xp̄i pas
sionē designat·qꝛ p totā vitā hoīs ꝯtinua dz esse·Tota em̄ vita pn̄s
est tp̄us pn̄ie deputatū·qꝛ totū tp̄us pn̄s ē vigilia quedā future fe
stiuitatis·Semel etiā debem⁹ eccl̄iaz militantē intrare scz in baptis
mo·et nunq̄z exire Et sil̄r eccl̄iam triūphantē q̄ p sctāsctōꝝ desig̃t
Qd̄ est ꝯtra multos q̄ frequēter intrāt et exeunt eccl̄iaz et vineā pe
nitētie·faciētes turpit̄ reciduū in q̄ filiuz dei crucifigē ꝯpbāt Heb·
vj·Rursus crucifigētes sibimetip̄is filium dei ¶Quarto demōstrat
excellētia sacerdotij xp̄i quātuz ad finē qꝛ solus xp̄us agn⁹ dei īma
culat⁹ p suuz sacrificiuz humanā redemptōz potuit inuenire·Mltis
em̄ sacrificijs et a multis fuit q̄sita in vereri testam̄to z a nullo vnq̄z
potuit inueniri·Fere mille ānis plorauit adaz z multis sacrificijs et
naz redēptōz q̄siuit vt q̄ fuerat cā p̄ditōis fieret cā redemptōis z eā
penit⁹ nō inuenit Heb·xij·Non em̄ inuenit pn̄ie locum·i·fructum
quāq̄z cum lacrimis inq̄sisset eaz·Apoc̄·v·Ego flebam multuz·qꝛ ne
mo dign⁹ inuent⁹ ē in celo neqꝫ in terra·neqꝫ subt⁹ terrā·q̄ apiret li
brū et solueret septē signacula ei⁹ nisi agnus q̄ occisus ē·Abraaz vo
luit īmolare vnicū filiū suū·sampson seip̄m occidit·et nō ꝓpter h̄ hāc
redemptōz ꝯsequi potuerūt·nec sibi nec alijs inuenire Qꝛ nec sapi
entia nec potētia nec iusticia nec virt⁹ aliq̄ creata hāc redemptōz po
tuit inuenire·Cui⁹ ratio ē·qꝛ peccatū qd̄ damnatōem induxit qua
drupliciter fuit infinitum scilicet qꝛ contra infinitū bonum erat·qꝛ
infinito bono nos p̄uauerat·qꝛ infinitos īficiebat·z qꝛ infinitis mal̄
nos addixerat·Et iō h̄ peccatum oportebat redimi merito infinito
quod solus filius dei mereri in carne assumpta potuit·Et quia ita

difficulter et ita care redēpti sum⁹·debem⁹ valde carā hāc redēptōez
habere·et eā cariorē omib⁹ retinere·Nec turbari debemus si care et
difficulter christū emam⁹ cū ipe ita care et difficulter nos emerit scz
suo sanguine p̄cioso·j·pe·j·Nō corruptibilib⁹ au·vel ar·redēp·es·sed
p̄cioso sang·ag·inconta·Digne g̊ et iuste damnātur qui tā carā re:
demptōz vili p̄cio vendūt dyabolicā seruitutē iterꝫ subeuntes Et sic
patz primū ꝛc· ¶Secūdo apl̄us ꝓbat ꝙ virtus sang'nis et mortis
christi ab omni peccato nos liberat·et ad h̄ adducit argumētū a mi
nore·qd̄ tale est Si carnales īmundicias potuit mūdare sanguis aīa
lium·multo fortius sanguis christi poterit spūales īmūdicias que
sunt in ꝯscientia emūdare Si aūt aliq̄s dicat ꝙ nō est compatio im:
mundiciaꝝ corpaliū ad spūales·Aduertendū ꝙ in h̄ stat vis argu:
menti·qꝛ plus p̄t veritas in veritatē·q̄z signū in signum·vel figura
in figurā Sed sanguis animaliū erat signū vel figura sang'nis chri
sti·et carnalis immūdicia erat figura spūalis īmūdicie·Si g̊ signum
tantū potuit in signū·multo forti⁹ tantū poterit veritas in veritatē·
Et h̄ est qd̄ dicit Si em̄ sanguis hircoꝝ vel thauroꝝ in quo ꝯprehē
dit omīa animalia q̄ sacrificabant·et cinis vitule aspersus q̄ admisce:
bat cū aqua et vocabat aqua lustratōis·qua aspergebāt immūdi vt
pz nu·viij·inq̄natos·i·ꝯtaminatos a ꝯtactu mortuoꝝ vel alicui⁹
qd̄ s̄m legē talē immūdiciā inducebat·sanctificat id est mūdat a pe:
na legis et liberat·et h̄ est qd̄ subdit ad emūdatōez carnis·id est vt
caro mūdata sit ꝓpt̄ preceptū legis·qꝛ oīs aīa hoīs q̄ immūduz teti:
gerat immūda erat septē dieb⁹ vtz in nu·Purificabat āt die tercio
et septimo et mūda erat et poterat ad templū accedere Et sic tal' im
mūdicia nō erat macula anime·s̄z erat q̄si q̄dā irregularitas Si inq̄z
h̄ poterat sanguis animaliū·quāto magis sang's christi effusus·qui
p spm̄sanctū semetip̄z obtulit deo·emūdabit n̄ carnē s̄z ꝯscias nr̄as
ab opib⁹ mortuis·i·a peccatis ꝓpt̄ q̄ et in q̄b⁹ aīma morit̄ morte cul
pe·qꝛ sepat̄ a deo q̄ ē vita animaꝝ vt dicit aug·Que peccata q̄ tāgit
ꝯsentiēdo coinq̄nat̄ sic q̄ tāgebat mortuū·nec intrat iste celū sic nec
ille tēplū·a q̄b⁹sang's xp̄i nos emūdat Apo·j·Qui lauit nos a pecca:
tis nostris in sang'ne suo Et ad h̄ nos mūdat scz ad seruiēdū vlteri⁹
deo viuenti·Cris·Mortua opa habentem nō est colere deum viuē
tem·Sed sanguis christi ab his mundat ⁊ animat ad seruiendum·
Vbi attende ꝙ sanguis christi habet virtutem mundificatiuā vt di
ctum est·Item habz virtutem animatiuā siue acuitiuam·j·mach·vj·
Ostenderunt elephantis sanguinez vue et mori ad acuendos eos
in preliū Sanguis vue est sanguis xp̄i Sanguis mori est sanguis
aliorum sctōꝝ·qꝛ vterqꝫ acuit·Item hz virtutē pacificatiuā Col·j·

Pacificās p sanguinē crucis ei⁹ siue q̄ in celis siu q̄ in t̄ris sunt Pro
pterea apl̄us dicit ad heb. xij. q̄ sanguis christi meli⁹ loq̄tur q̄z san:
guis abel. q̄z clamat indulgētiā et pacē. Luc. xxij. Pater dimitte ill̄
q̄z nesciūt q̄d fa. Sed ille clamat vindictā. q̄d pz in gen̄. q̄z terra api
ens os suū abscōdit eū in signū vindicte. Sic vxor dū interficit vir
inuoluit velū in sanguine ei⁹ vt ostendat postea filijs. Itez hz v̄tutē
redemptiuā Apo. v. Redemisti nos deo in sang̃ne tuo. Itē habz vir
tutem aptiuā. q̄z statim ip̄o effuso aptum ē celum Apo. iij. Qui habz
clauem dauid apit et nemo claudit. Clauis dauid ē caro et sanguis
quā christ⁹ traxit de dauid. in cui⁹ virtute apuit celū. Item habz vir
tutem fractiuā vt sanguis hirci q̄ frangit adamantē. q̄z frangit cor
peccatoris omni lapide duri⁹. Quis enim tam dur⁹ q̄ dum recogi:
tat sanguinē christi totiens et taliter p se fusum vt nō in ei⁹ amore
frangat. Item habet virtutē viuificatiuā. nā vita animalis in sangui
ne ꝯseruat. sic sanguis xp̄i dedit nobis vitā gratie. Tren. In sangui
ne tuo viuem⁹. s̄m aliā translatōem Vn̄ in p̄s. ip̄e assl̄at se pellicano
de quo dicit q̄ effundit sanguinē sup pullos mortuos et resuscitat
eos. Similis inq̄t factus sum pellicano solitudinis. Itē habet virtu
tem pulcrificatiuā. magis q̄z sanguis conche. de q̄ tingit pupura. q̄ ē
color rube⁹ pulcrior sup omēs colores. et magis q̄z color grani de
quo tingit scarletū. et mulieres facies suas ornant. sanguis em̄ xp̄i
sup omia animā facit pulcrā Vn̄ beata agnes ait. Sang. ei⁹ or. ge.
m. Et iō anima sup quā stillat sang̃s christi ē pulcrior res de mūdo
et anima sup quā nō stillat ē turpissima vt anima peccatrix. Et sic pz
s̄m. Tercō ꝯcludēdo on̄dit apl̄s q̄ christ⁹ gratie noui testamēti
et glorie future collator et mediator ē dicens. Et iō christ⁹ p mortē
suā noui testamēti dator et mediator fact⁹ ē. vt morte sua ꝓpria int̄:
cedente. q̄ est quedā intercessio ad deū ordinata. nō solū ad p̄uarica
tōnes gentiliū exoluendas s̄z etiā preuaricatōes iudeoꝝ. q̄ erāt sub
veteri et priori testamēto. accipiāt rep̄missionē eterne hereditatis.
id ē accipiāt hereditatē multotiēs p ꝓphetas seruis dei rep̄missaz. q̄
p grām dei vocati sunt. i. preelecti et predestinati ad vitā eternam
Querit hic q̄d sit nouū testamentū. siue lex noua. et vtrū lex noua
sit scripta vel indita. et vtꝝ iustificet. Et dicendū q̄ vnūq̄dq̄z dicit eē
illud q̄d est in eo potissimū. id aūt q̄d est potissimū in nouo testam̄
to siue noua lege. et in q̄ tota ei⁹ virt⁹ ꝯsistit est gr̄a spūssancti q̄ da
tur fidelib⁹ p fidem christi. Et ido principaliter lex noua est ipsa grā
spūssancti q̄ dat fidelib⁹ Roꝝ. viij. Lex spūs vite liberauit me a lege
peccati et mortis. Et aug. dicit in libro de spū et lrā. Sicut lex factoꝝ
fuit in tabulis lapideis. ita lex fidei scripta est in cordibus fidelium

Habet tñ lex noua quedaz sic disponentia ad spūssancti grām et ad
vsum hui⁹ gratie ptinētia·q̄ sunt quasi secūdaria in lege noua·de q̄:
bus oportuit instrui fideles xp̄i verbis et scriptis tam circa credēda
q̄z circa agenda Et iō dicendū q̄ principalit lex noua siue nouū testa
mentū est lex indita a spūsancto·et secūdario est lex scripta·Hui⁹ g̊
legis tam indite q̄z scripte·id est gratie spūssancti et eoꝝ q̄ ad hanc
grām homines instruūt et disponūt·dator et mediator et minister
xp̄us fuit et est·et p grāz hanc homines hereditatē eternā accipiūt
Ro·viij·Gratia dei vita eterna Titū·iij·Nō ex opib⁹ iusticie q̄ fe·n·s̄
s̄m su·mi·sal·n·fe·Et p hoc patz solutō ad aliud scz an lex noua iustifi
cet·qz vt dictū est ad legē nouaz duo ptinent Vnū quidē principali
ter scz ipa gratia spūssancti interi⁹ data·et q̄ztū ad h̄ lex noua iustifi
cat Secūdario ptinēt ad legem nouā documēta fidei et p̄cepta ordi
nantia affectū hūanuz et humanos act⁹·et q̄ztū ad h̄ lex noua nō iu
stificat·ij·coꝝ·iij·Litera occidit·spūs aūt viuificat· Qd aug·exponēs
dicit q̄ p lrām intelligit quelibet scriptura extra homines exn̄s·etiā
moraliū p̄ceptoꝝ q̄lia in euāgelio ꝯtinent· Vn̄ etiā lr̄a euāgelij occi
deret nisi esset interi⁹ gratia fidei sanans·Qd pz·Quia illi q̄ grāz dei
nō habent p euangelium non viuificant·sed digni morte perpetua
ostenduntur Et sic patet totum·

De dominica in palmis de euange·sermo XLIII·

Cum appropinquassz iesus hrl'imis et venissz bethfage ad
mōtem oliueti·tūc misit duos discipulos suos dicēs illis
Ite in castellū ꝛc·math·xxj·Hodie in eccl'ia duplex p̄ces
sio recolit et celebrat Vna q̄ fuit a mōte oliueti i ihrl'z cū
magno honore et reuerētia·de q̄ in euāgelio agit et quā eccl'ia ho:
die facto suis fidelib⁹ repn̄tat scz honore p̄cessionis Secūda q̄ fuit a
ihrl'z vsq̄z ad locū caluarie cū magna tristicia et dolore et ꝯtumelia
de q̄ in passione q̄ hodie legit agit· Duo g̊ hodie valde ꝯtraria eccle
sia suis fidelib⁹ rep̄sentat scz honorē p̄cessionis et ꝯtumeliā passiois
Sup qua ꝯiunctōne miramur·cū ambo hec non fuerint xp̄o simul
exhibita·Bern·Aliq̄d sibi vult mirabilis ista ꝯiunctio·aut aliq̄d co:
gitauerunt patres nostri passionē p̄cessioni addentes Naz p̄cessio
N plausum habet·passio vero planctū· Nota g̊ q̄ in hac ꝯiunctōe
sex documēta ab eccl'ia nobis dant Prīo em̄ instruimur q̄ gloria h⁹
mūdi n̄ est stabilis et fiducia in ea nō ē ponēda Bern·Optime p̄ces
sioni passio iuncta est·vt discamus in nulla vnq̄z leticia hui⁹ seculi fi
duciā habē scientes q̄ extrema gaudij luc·oc·p̄u·xiiij·Ab eodē em̄
ppl'o ꝛ in eod loco·et q̄si in eodez tpe·q̄ttuor scz dieb⁹ trāsactis·p̄mo

cum cantico susceptus est·et postea cū magno vitupio crucifixus·
O q̄z dissike crucifige crucifige eū·et benedict⁹ qui venit ī noīe dñi
O q̄z dissike rex israel·et nō habem⁹ regem nisi cesarē· O q̄z dissike
regnū et crux·flores et spine·Et quid pl̄a·cui pri⁹ vestimēta ꝓster
nunt̄ aliena·ecce suis exuit̄·et sors mittit̄ sup ea Math·xxvj·Diui
serūt ves·eius sor·mit·Et sic ī modico tpe cithara ꝯuersa est ī luctū·
et gaudiū ī merorē·Iob·xx·Gaudiū ypocrite ad instar pūcti·i·mdi
Idē·xxj·Ducūt in bonis dies su· et in pūc·ad infer·des· Exemplū de
illo diuite q̄ dicebat luc̄·xij·Anima mea mul·ha·bona rep·ꝛc·Dixit āt
il·de·Stul·hac no·repe·ꝛc ¶Secūdo instruimur ꝙ qn̄ habem⁹ ꝓspe
ritatē et gl̄iam·ipas aduersoꝝ memoria tpemus·Ecc̄·xij·In die bo
noꝝ ne ime·sis maloꝝ·Ideo ꝓsperitas stultoꝝ pdet eos· vt dicitur
ꝓu·j·q̄ est quasi vinū forte·et stulti qui illud tpare nesciūt·iebrian:
tur et pdunt̄ ab eo·Sed sapiēs gaudiū mūdi tpat ad aduersa et tri:
stia que possunt accidere oculū mētis habendo·Ecc̄·vij·Cor sapienti
um vbi tristicia est·cor aūt stultoꝝ vbi leticia·Hoc tpamētū docuit
nos hodie dn̄s·qn̄ in tanto gaudio habuit oculū ad mala illi hieru
salem vētura·et flens dixit luc̄·xix· Si cognouisses et tu sup̄·fleres·
Hoc etiā tpamentū docuit ī hoc ꝙ tm̄ honorē in tāta humilitate su
scepit scz sup asinā in seruiciū pauperꝝ deputatā sedēdo Idō salomo
nē deseruit sapiētia·eo ꝙ ꝓsperitatē nulla amaritudīe voluit tpare·
ꝫ omi voluptati se dedit·Ecc̄·ij·Nec ꝓhibui cor meū qui omi volu:
ptate frueret̄ ¶Tercio instruimur vt tribulatōz esse viā ad gl̄iam
cognoscam⁹ Bern·Nobis km̄i ī ꝓcessione celestē rep̄sentam⁹ glo
riā·ꝫ in passione demōstram⁹ viā·Act·xiiij·Per mł·t·ōz·n·int̄·ī re·
ce· ¶Quarto istruimur ꝙ gaudiū mūdi mł̄ta amaritudīe ē resper
sum·ꝓu·xiiij·Risus dolore miscebit̄ Boeti⁹ li·ij·ꝓsa·iiij·Anxia res
est hūanoꝝ ꝯdicio bonoꝝ·et q̄ vel nunq̄z tota ꝓueniat vel nunq̄z p
petua subsistat·Huic census exuberat·ꝫ est pudori degener sanguis
Nunc nobilitas notū facit·ꝫ angustia reifamiliaris inclusus mallet
esse ignot⁹·Ille vtroq̄z circūflu⁹ vitā celibem deflet Ille felix nuptijs
orbus liberis·alieno censum nutrit heredi·Ali⁹ ꝓle letatus filij filie:
ue delictis mestus illacrimat·Idcirco nemo facile cū fortune sue cō
dicōne ꝯcordat·Inest em̄ singulis qd̄ inexptus ignorat· et exptus
exhorreat·Et sequit̄·q̄z multis amaritudīb⁹ hūane felicitatis dulce:
do respersa est ¶Quīto istruimur ꝙ gaudiū mūdi ad dolorosum
finem ducit·q̄ vel hō dimittit gaudiū p mortē·vel gaudiū dimittit
hoīem p aduersaz fortunā vtrūq̄z āt ē dolore plenū·De prīo ecc̄·xlj·
O mors q̄z amara ē mēoria tua hoī pacē hēnti ī sb̄ijs suis et adhuc
valēti cape cibū De scdo boe·li·ij·ꝓsa·iiij·Nā in oī adūsitate fortūe

infelicissimū genus infortunij est fuisse felicē ¶ Sexto instruimur
q̄ gaudiū mūdi blandā et iocūdā familiaritatē habz cū his quos eli
dere nitit̄ et cū quibꝫ p̄nitiose ludit· vt sunt vana mūdi gaudia pos:
sidentes· nā eos de merore in gaudiū· et de gaudio in merorē alter
nando trāsducit· et videt̄ ludere dū deludit· et blandire lenit̄ dū p̄ni
ciose p̄sternit Boeti⁹· cū his quos eludere nitit̄ blandissimā familia:
ritatē habet· Idē li· ij· p̄sa· ij· Nec nrā vis est· Nūc ꝯtinuū ludim⁹ lu
dum· rotā volubili orbe versam⁹· dum īfima summis et summa īfi
mis mutare gaudem⁹· ascēde si placet· qd̄ si nec ex arbitrio retineri
potest calamitates fugiens facit scz fortuna· Quid est aliud illa fu:
gax q̄z future qd̄dam calamitatis indiciū· Propt̄ que oīa et in eoꝝ
figura· achor iussus est lapidari· q̄ tulit aliq̄d d̄ thesauris hierico· io:
sue· vij· Hierico interp̄tat̄ luna· et signat mūdū qui vt luna mutat̄·
Fatu⁹ est ḡ et vt fatu⁹ debz lapidari· q̄ gaudia mūdi que sunt the:
sauri eius p̄quirit· Hic cadit exemplū de quodā qui ī testamēto reli
quit q̄ centū marce argēti darent̄ magis fatuo hoī de mūdo Cui⁹
fili⁹ volēs talē fatuū īuenire· venit romā et vidit ibi ex furia p̄pl̄i se:
natorē sine cā occidi et aliū eligi· Qui dū sederet ī throno venit iste
et dedit ei dictas centū marcas asserēs ip̄m fatuissimū esse q̄ talem
dignitatē accepit· Et q̄s vnq̄z fuit cui si fortuna pri⁹ arrideat· postea
nō p̄sternat Certe vt dicit boeti· Plena est p̄ns etas exemplis et
antiquoꝝ vetustas· Quot reges et dn̄i felicitatē calamitate ꝯmuta
uerūt· Idez· Quid tragediaꝝ clamor aliud deflet nisi īdiscreto ictu
fortune felicia regna vertentē Etiā tp̄ibꝫ nr̄is in tuscia et lombardia
et in tota italia et alemania exēpla in p̄mptu patēt ¶ Reliquamus
ḡ vana gaudia mūdi et eam⁹ post crucē cū oliua et palma· Oliua si
gnat pacē In cui⁹ figura colūba attulit ramū oliue noe in archā· in
signū qd̄ deus reddiderat pacē terre· Signat etiā misericordiā rōe
olei qd̄ p̄ducit· Si ḡ in hac quadragesima p̄xio ex corde reddim⁹
pacē· et egenis impēdim⁹ misericordiā oliuā veraciter in manu por:
mus· Palma vero significat victoriā· tū q̄ ab antiquis attributa ē
marti qui est de⁹ belli· tum q̄ folia palme sunt vnita simul· Oīs em̄
victoria ī vnitate ꝯsistit· sic om̄is p̄ditio et destructio in diuisione
et guerra· Luc̄· xj· Om̄e regnū in seip̄m diuisum desolabit̄ Signat
etiā p̄niam· q̄ sicut palma est aspera et spinosa ī cortice et in sublimi
hz dulcissimū fructū· sic p̄nia in mūdo isto est aspera et spinosa· sz in
celo ꝯtinet fructū vite eterne· Si ḡ in hac quadragesima habueri:
m⁹ victoriā ꝯtra dyabolū· mundū· vicia· et pctā· et ꝯdignā p̄niam
fecerim⁹ de pctis· digne palmā tanq̄z victores ī manu portamus·
Alias erim⁹ vas vacuū· sz signatū· et circul⁹ an̄ domū in qua penit⁹

non est vinum. Sicut demones dixerūt de quodā iudeo infra cru-
cem lapideū iacente. vt gre. in dyalogo narrat. Cauendū valde ē ne
simꝰ ficus illa vacua habes solū folia. cui christꝰ maledixit et radici-
tus est siccata qđ sequēti die post. h festū legit factū fore vtz math.
xxj. Dic historiā. Cuiꝰ maledictio fuit figura eoꝝ q̄ hodie in eccl'ia
ꝯtingunt in fidelibꝫ ramū oliue indigne portantibꝫ atz ficte. Cuz
appropinquasset iesus ꝛc. Dicta historia q̄ in principio dz dici. in h
euāgelio principalit q̄ttuor describunt. Primū ē christi caritas ⁊ mi
sericordia. q̄ i gestoꝝ significatōe demonstrat. in principio euāg. Se
cundū est ꝓphale testimoniū qđ in ꝯfirmatōz dictoꝝ allegatur ibi
Hoc aūt totū factuz est. Terciū est apl'oꝝ obediētia q̄ in adimpleti
one iussoꝝ declarat ibi. Euntes aūt discipuli fe. sic p̄ce. eis. Quartuz
est ꝓpl'oꝝ ad christū honor ⁊ reuerentia q̄ in ꝓcessione et in multis
alijs manifestat. ibi. Plurima aūt tur. stra. ves. sua in via. Primo
g̊ ponit christi caritas ⁊ misericordia. q̄ in gestoꝝ significatōe mon-
strat. Hierusalē em̄ interp̄tat visio pacis. Bethfage āt erat vicꝰ sa-
cerdotū distans ꝑ miliare a hrl'm. ad quē ibant sacerdotes ad quie-
scendū ꝯpleto officio sm̄ ordinez vicis sue vt dicit hiero. Interp̄tat
aūt bethfage domꝰ maxillaꝝ. ⁊ significat ꝯfessionē oris in fidei asser
tione. Mons oliueti ꝓpter oleū qđ generat significat altitudinē mi
sericordie. Christꝰ g̊ ex imensa caritate q̄ nos dilexit. a ꝓppinquare
fecit tp̄us pacis dei ad homies. ac etiā ip̄e hrl'imis appropinq̄uit lo-
co passionis vt seip̄m ꝑ homibꝫ offerret hostiā pacificā. ne vltra in
dei ꝯtumacia morarent. Venit etiā bethfage dum fidem veraz fecit
ora hoim ꝯfiteri. Et sic os homis factū ē domꝰ ꝯfessionis fidei ⁊ ve
ritatis ad salutē aime ꝯsequendā. qđ prius falsitatē vndiqz eructa-
bat Ro. x. Corde credit ad iusticiā ore aūt ꝯfes. fit ad sa. Ad montez
etiā oliueti accessit. i. ad montē misericordie et grāꝝ. qn̄ om̄ia pecca-
ta pepcit. penā ꝑ peccatis nostris in corpe suo exoluit. gratis nos
redemit. innumeris gratijs ⁊ donis naturā hūanam repleuit. ⁊ tan
dem eā in celesti gloria collocauit Gal. iiij. At vbi ve. ple. t. mi. de. fi.
s. fac. ex mu. fc. sub le. vt e. q̄ sub le. e. r̄. vt adop. fi. r. Tūc etiā misit di
scipulos suos ad hoies illuminādū ⁊ absoluēdū a peccatis eoꝝ Ioh.
xx. Accipite spm̄s. quoꝝ re. pec. re. eis. Et h ē qđ subdit. Tūc misit du
os discipulos suos scz petrū ⁊ philippū vt hylariꝰ innuere videt. Du
os aūt misit. qꝛ apl'i duo necessaria ad salutē hoim docere debebant
scz fidem. q̄ in petro intelligit sup quē dei ecclesia est fundata iuxta
illud math. xvj. Tu es pe. et su. h. pe. edi. ec. m. Et opa q̄ ꝑ philippū in
telligūt qui os lampadis interp̄tat. In ore āt lampadis ardet ignis
sup oleum et significat opus feruēs caritate bona intentōe factuz

Nam oleū ín lampadibꝫ eſt íntentío bona ī cp̄ibꝫ vt dicit aug· qīa quinq; vg̃nes p̄udētes ſ̄ nō quinq; fatue habuerūt vt̄z math·xxv Vel duos miſit ꝑ̄ duo teſtamēta q̄ hoīes docere debebāt et ꝑ̄ duas claues ſc̄z ſc̄iam et potentiā ·q̄s xp̄c apl̄is dedit ad ꝑ̄m ligād et ſoluendū· Et nota q̄ hodierna die vt dicit beda·venít hr̄m et ītrauít templū ſc̄z decima luna quinq; dieꝫ añ passionē vt daret íntelligi q̄ ípe erat agn9·q̄ hodie ſc̄z decima luna debebat fm legē ínferi ín domū·et q̄rtadecíma luna ad veſperā ímolari·vt̄z exo·xj· Sequit̄ Ite ín caſtel·qđ con·v·eſt·Hieruſalē q̄ fuerat ciuítas regalis dicit caſtellū ꝑ̄ter malicīā ínhabītantiū ín ea·Ecc̄i·xvj·Ab vno ſenſato ībitabit̄ p̄ria·et a tribꝫ ímpijs deſereť·Iſtud caſtellū ſignat mūdum q̄ tūc hr̄m q̄ caſtellū dicit̄ ſeruiebat cū filijs ſuís vt dicit apl̄s gal· mj·Sic mūdus cū filijs ſuis mūdanís ſeruit vicijs et pc̄is·q̄ mūd9 eſt ītra apl̄os ⁊ apl̄icos viros et ſeruís x̄pi ín oīb⁹ aduerſat·ſic ⁊ x̄po fecit·Iob·xv·Si mūd9 vos odit·ſcitote q̄ me p̄ꝛ vo·o ha·ſi me pſe·ſ·et vo ·pſe Ad b̄ caſtellū oppugnandū miſſi ſunt duo apl̄i et oēs ſeruí x̄pi·Et b̄ ē·Ite ín ca·q·con·v·e·Et nota q̄ illud caſtellū eſt valde munitū ītra deū et ſeruos ei9·Nā ꝑ foſſato ſiue fundo hz ciuitatē q̄ c̄mia deuorat·ſic̄ bel ꝓclū babilonic·ín qđ foſſatū quāto plura p̄cipiūtur·tanto plus creſcit et nō ꝑt repleri·⁊ ú·xxx·Tria ſunt ínſatiabilia ínfernus os vulue et terꝛa·i·cupiditas terꝛenoꝝ·q̄ nō ſatiať aqua·Ꝓ aqua hz carnis voluptatē ín q̄ rane ·i·eſt mala deſideria nutriūtur·Vtīmā p̄lati q̄ b̄ caſtꝝ debēt p̄cipaliť expugnare ín b̄ foſſato ñ ſubmergaňt et ranís egiptic ꝝ eoꝝ habitacula ñ ſint plena·Murus vo ei9 eſt duricia et ímpenitudo cordis·q̄ tota die p cutitur a p̄dicatorib⁹ et p multa adūſa ītutitur et nihil ꝓdeſt·Ezech ínj·Vt adamantē et ſilicez dedi facie tuā·Turꝛis alta eſt ſup̄bia vſq; ad celū aſcendens ſic turꝛis babel Inſignia et vexilla eſt vana gloria· Ꝓpugnacula ſunt alia vicia·Iſtud caſtellū fuit p hiericō figurat̄· de qua d̄ns ioſue mādauit q̄ deſtrui deberet et nunq; rectificari· Et modū etiā docuit deſtruēdi ſc̄z ſepties circūeundo·vt̄z ioſue vj· Septē circuit9 ſunt septē cōſideratōnes mūdi·q̄b⁹ pfecte ínſpectis totus mūd9 deſtruiť atz cadit·Prima q̄ mūd9 piculoſis p̄lijs et labꝛe plen9 exiſtit·Iob·vij·Milicia eſt vi·ho·ſup terꝛaz·Secūda ē q̄ nullā habilitatē hz Ecc̄i·xxviij·Stult9 vt luna mutať·id ē mūdus qui ꝑter antiq̄tatē diem deberet ſapiēs eſſe et ſemp ſtultiſat vt puer rosis et floribꝫ coronat9·Tercia eſt q̄ tot9 mūd9 dō nec p̄t cuiſq; deo ⁊ mūdo ſeruíre·iac̄ vij·Quicūq; voluerit amic9 eſſe hu·ſe·ím·dei·ꝛſt· Quarta ē·q̄ ē ꝓcrita ⁊ decipit vj·Nō poteſtis deo ſeruire et mā·Quinta ē·q̄ ē ꝓcrita ⁊ decipit

ipse spōrātes et fallit · Isa · xxxvj · Ecce cōfidis sup baculum arundi
um sup egiptum · id est mundu cui cū īnīrus fuerit homo ōmīu
tus īnfrābit manū eius et pforabit eam · Egiptus īterptatur tene
bra et cōfusio que ōpetunt mūdo · qui est exterius sicut arūdo fron
dosus et īterius tot⁹ vacuus et deformis · Sexta est q̄ cito trāsit ·
Iob · xx · Gaudium ypocrite id est mundi ad mstar puncti · ij · Iob · ij ·
Mundus trānsit et ōcu · e · Septima est q̄ ad penam eternā pducit ·
Matb · vij · Ve mūdo ab scandalis · Vel aliter et melius · Dominus
mādauit destrui hiericō p hunc modū sc̄z vt septem diebꝫ circuirēt
terram · sed die septima mādauit circuire septies · et sic oēs circuit⁹
sunt tredecim · qui signāt tredecim articulos fidei · septē diuinitatis · ⁊
sex hūanitatis · Quicunq; em̄ pfecte cōsiderabit articulos fidei · id est ·
habuerit fidem pfectā · totus mūdus ante eū cadet sicut muri hieri:
co ante filios israel · et ipm pediby ōculcabit · Heb · xj · Fide muri hieri:
co corruerūt · Matb · xvij · Si habueritis fidem vt gnum sinapis · dice
tis monti huic trāsi hinc et transi · et nihil impossibile erit vob · Hoc
fuit figuratū in statua quā vidit nabuchodonosor q̄ mūdum signifi
cat qui dyabolica statua est q̄ a mūdanis adoratur vt deus et nihil
ōtinet veritatis · Quā vnus lapillus puus ⁊ fregit · vt ptz dan · ij · id ē ·
fides de humili christo qui ē petra fidei vt dicit apostolus · j · cor · x ·
Sequit · Et muemietis asinam alligatā et pullū cū ea sol · et addu · m ·
Asina ista et pullus stabāt in porta ad ōmunem vsum paupum de
putata · et ideo dominus pauptatis amatoꝛ umētum paupum vo:
luit equi are Asinus aūt vel asina ista et pullus signāt duos pop u:
los sc̄z populū iudeoꝝ qui sub iugo legis manebat · qui p asinaz de
signatur · vnde in greco asinus vocatur subu galis · et ppm gentile
qui p pullum accipit · qui nō erat sub iugo alicuius legis sed adhibi
tum ambulabat · Vterq; aūt istoꝝ ppoꝝ magnis catenis peccatoꝝ
ligatus manebat et solui īdigebat · Iniquitates sue capiūt
impiū et funib⁹ peccatoꝝ suoꝝ quisq; astringitur · ¶ Et nota hic q̄
peccator strictus q̄z animalia ligatur ⁊ p uriby vinculis est ligat⁹
Nam ligatur memoria ne recolat beneficia dei · ligatur voluntas ne
desideret vera bona · ligatur cor ne penas inferni et mortem cogitet
et mala que patitur in statu peccati manens Et simile est de omnib⁹
potentijs anime interius et exterius que omnes fortiter alligant ·
Et qui sic fuerit ligatus in culpa digne erit ligatus in pena · Matb ·
xvij · Ligas · ma · et pe · mit · e · in te exte · Ad hos ergo ppos misit do:
minus apostolos ad soluendū a peccatis eoꝝ · q̄ desiderabat super
eos sedere · hoc per gratiam et in futuro per gloriam · Et hoc est · Si
quis aliquid · v · dix · di · q̄ dominus h̄s opus habet · vel opam eius

desiderat vt dic̄ luc̄ xix. Habebat siquidem ipsis opus vt suā miseri
cordiā circa eos manifestaret. vt gratiam eis infunderet. et ip̄os vir
tutib⁹ illustraret. vt de ipsis celū impleret et ip̄os glorificaret. Vnd̄
math. dic̄ q̄ sup vtrunq; sedit qd̄ sine misterio factū nō est vt in tā
pus spacō sup vtrunq; voluerit requiescere. q̄ gratia dei et virtus
spūssancti ad vtrunq; populū est copiose diffusa. Et sic patz primū
scz dei caritas et misericordia in eo q̄ mundū ꝯtra se inimicū et sibi
rebellantē recōciliauit. a peccatis absoluit. et ad gratiam suā reduxit.
¶ Secūdo ponitur testimoniū ꝓphale qd̄ ad ꝯfirmatōem dictoꝝ
allegat̄ Et hoc est. Hoc aūt factū est vt adimpleret̄ ꝛc. Et attēde q̄
ly vt hic tenet̄ ꝯsecutiue et nō causaliter. Vnde sensus est. Hoc aūt
factū est vt adimpleret̄. i. postq̄z h̄ factū est adimpletū est dictū ꝓ
phete qui h̄ p̄dixerat. Non em̄ hoc factū est q̄ ꝓpheta h̄ p̄dixisset.
q̄ hoc deus facere disposuerat sicut ꝓpheta p̄dixit. et sic dū hoc fa
ctū fuerat v̄bum ꝓphete est adimpletū. Itē ꝓpheta fuit zacharias q̄
ix. c. ait. Exulta satis filia syon. iubila filia hr̄lm ecce rex. t. ve. t. iustus
et saluator ip̄e paup̄ ⁊ ascendēs sup asinā et sup pullū filiū asine. Id
dicit mat. q̄zuis verba aliquātulū variet d. Ecce rex tu. ve. t. mā. se. s.
asi. et sup pul. fi. subui. Syon erat arx hr̄lm. ⁊ hr̄lm vocat̄ filia syon
q̄ custodiebat̄ ab arce sic̄ filia custodit̄ a matre. Subiugal̄ vt dictū
est in greco idē est q̄ asin⁹ vel asina. In quib⁹ verbis ꝓpheta de hoc
rege nostro dn̄o ih̄u xp̄o filio dei. q̄ttuor mirabilia dat intelligere
ꝓpter qd̄ dicit. ecce qd̄ admiratōis est signū ¶ Primū ē q̄ fili⁹ dei
incōprehēsibilis quē celū et terra cape nō p̄nt tot⁹ i ventre virgīs
ē reclusus ⁊ fact⁹ ē hō. et de gēte iudea nat⁹ Et h̄ ē. rex tu⁹. id ē. de te
et de gente tua nat⁹ Deut. xviij. Prophetā sic̄ me suscitabit tibi dn̄s
de gente tua et de fratrib⁹ tuis. ip̄m audies. Qui ab omnib⁹ alijs re
gib⁹ magnā differentiā habuit. Fuit em̄ rex a natura ⁊ nō a fortuna
sicut alij reges. Apoc. xix. Habēs in vestimēto suo id est in hūanita
te et in femore suo scriptum. Rex regū. et dn̄s dn̄antiū. Itē fuit rex
vniūsalis oīm et in oīb⁹ et vbiq; et nō p̄ticularis sic̄ alij. Mat. xxviij.
Data est mi. om. po. in ce. et in ter. Actu. x. Cōstitut⁹ est a deo iu. vi.
et mor. Itē fuit rex sempiternus et nō tp̄alis sicut alij. Dan̄. vij. Po
testas eius potestas eterna q̄ nō auferetur et regnū eius qd̄ nō cor
rumpet̄. Itē fuit rex p̄fectus in oīb⁹ et nō in multis deficiens sicut
alij Math. xij. Ecce plus q̄z salomō hic. Itē fuit rex largissim⁹ p̄fecta
et ꝯpleta stipendia largiēs et nō imp̄fecta et diminuta. Vnde alexā
der qui omnes alios in largitate excessit. qui diuisit regnum suum
quattuor pueris suis dum adhuc viueret. et duodecim regna simul
donauit. nihil dedit respectu christi. quia christus dat regnū ciuilib⁹

ſicut ipe habet qđ regnū eſt oīe bonū·Luc·xxij·Ego diſp·vo·ſi·diſ
mi·pa·me·reg·vt ed·et bi·ſup mē·me·m re·meo ¶Secundū mirabi
le eſt·qz talis et tantus rex dignatus eſt ſubire labozes ınnumeros
et multa aduerſa pati·et tandē mozte·ſolum ꝓpter vtilitatē noſtraz
Et ꝫ eſt·venit ti·id eſt ad vtilitatē tuā ¶Vbi nota qz iſte rex venit P
nobis octo modis ſcz vt lux·vt medic⁹·vt gigas·vt uſt⁹·vt ignis·
vt redemptoz·vt vita·et vt dns·Primo venit vt lux ad illumınādū
qz oīes ſicut oues erzauim⁹·Eſa·ix·Habitātib⁹ ī re·vm·moz·lux oz·
eſt eis·Paruulus em da·eſt no·Secūdo venit vt medicus ad ſanan
dū·qz oīes ad mozte ınfirmi iacebamus·Psal·Miſit v·ſ·et ſa·eos·
Tug·Magnus vtiqz venit medicus·qz magn⁹ vbiqz iacebat egro
tus Tertō venit vt gigas ad liberandū·qz oīes ſub dyaboli pote·
ſtate detinebamur·vt pz ın illa pabola luc·xj·Cū fortis ar·cuſ·atri·ſ·
ac·Psal·Exultauit vt gig·ad curzen·viā·Tunc em ꝑliuz cū dyabolo
p humana natura ſuſcepit cū duct⁹ eſt ieſus ī deſer·aſpū vt tēp·a dp
abolo·matħ·iiij·Quarto venit vt iuſtus ad iuſtificandū et peccata
remittendū·qz oīes peccaueramus iuxta illd ro·iij·Omes em pcc·
et eg·g·dei·Matħ·ix·Cōfide fi·remit·t·pec·t·Quinto venit vt ıgnıſ
ad ınflamandū·qz ın dei amoze et ꝓximi oīes frigidi manebam⁹·
Matħ·iij·Et ipe erit quaſi ignis·Luc·xij·Ignē ve·mit·i ter·Sexto ve·
nit vt redēptoz ad pciū ꝓ nobis ſoluendū·qz oīes ꝓ delicto ꝓmo
tū parentū ın carcere ınferni detinebamur·j·pe·j·Non auro nec ar
gen·redēp·eſtis·ſed pcio·ſang·ag·ımcōta·j·coy·j·Qui factus eſt no
bis ſapiētia iuſticia ſanctificatō et redēptō·Septimo venit vt vita
ad vnificandū·qz oīes vita glorie carebamus·Ioh·x·Ego veni vt
vitā habeant et abundātius habeāt·Octauo venit vt dns ad celuz
ciuitatē noſtrā nos reducēdo a qua oīes exulabamus Ioh·xiij·Ite
rū veniā et aſſumā vos ad meipm vt vbi ego ſuz et vos ſitis Mich·
ij·Aſcēdens añ eos pādens ıter ¶Terciū mirabile eſt qz cū ipſe ha
beret omnē potestatē et ın ictu oculi oēs aduerſarios ſuos poſſz
facere abſoꝛberi tñ oīes aduerſarios et adúſa ſuſtinuit patiēter et
tanqz agnus māſuetus qui portat ad victimam non aperuit os ſu
um Hiere·xj·Et ꝫ eſt·manſuetus Greg·Manſuetudmē dei penſe·
mus et obſtupeſcemus Nam ꝓ ſuis crucifixoꝛib⁹ oꝛauit dicēs Pat
dī·il·qua neſ·quid fa·Quotidie etiam ſua beneficia ꝛfert illis qui eū
blaſfemāt et ſua mēbra perſequūtur et illis qui deuaſtant eccleſiaz
ſuam ꝛ ꝑtionium crucifixi quos oīes etiam patienter expectat·et
ſi redire volunt benigne et miſericorditer recipit Eſa·xxx·Propte·
rea expectat dominus vt miſereatur veſtri Vnde hiere·iij·Tu for
nicata es cum amatoꝛib⁹ multis tamen reuertere et ego ſuſcipiam

te ¶ Quartū mirabile est q̄ cū ip̄e sit ineffabilis maiestatis et glie
infinite· cuius aspectū om̄es angeli tremunt· cui oīs creatura obtē
pat· rex regum et dn̄s dn̄antium in tm̄ se humiliauit q̄ sup asinam
dignatus est equitare Non ascendit equū auro faleratū vel serico
pacis inimicū· amicuz discordie· q̄ ꝓcul odorat bellum et hinnit ad
sonitū buccine· vt dicit iob· xxxix· Sed ascendit asinū pacis amicum·
iumentū pauꝑum aīal mansuetū Phil· ij· Humiliauit semetip̄m for·
ser· ac· Et sic ptz secundū ¶ Tercō ponit apostoloꝝ obediētia· que in
uissoꝝ adimpletōe declaratur· q̄ euntes fecerūt sicut p̄cepit illis ie
sus et adduxerunt pullū et asinam· Et vt ꝯmodius christus sup eos
sederet· posuerūt sup eos vestimēta sua Vbi nota q̄ apostoli p̄dican
do et baptisando ⁊ miracula faciendo ad christū vtrunq̄ ꝑplum ad·
duxerūt Vestimēta āt q̄ apostoli sup ꝑplos posuerūt fuerūt doctri
na euāgelica ⁊ sacramenta ecclesie· p que peccata expellebant et vir·
tutes introducebāt Esa· xlix· His oībꝫ velut ornam̄to vestieris· Et p
ꝯsequēs aptabant hoies· vt dominꝰ p gratiā suā sup eos quiesceret
et sederet Hec est illa vestis nuptialis que facit habentē nuptijs et·
nis dignū· quaz ille nō habens de nuptijs est ꝓiectus· de q̄ math·
xxij· Que figurata fuit p christi tunicā incōsutilem· que christo crescē
te crescebat q̄ anteq̄z scinderetur christus elegit mori et potius se p
forari ꝑmisit· q̄z ip̄az scindi· vt nobis daret exemplū q̄tenus h̄ vestis
nobiscum crescat ⁊ nunq̄z scindatur in nobis· sed potius mori veli·
mus q̄z ip̄am scindi Quidā crescunt solū in ꝑsona· sed in virtutibus
puerisant Esa· lxv· Puer centum annoꝝ morietur· et peccator centū
annoꝝ maledictus erit Hec est illa vestis quā helyas vadens in pa
disum reliquit heliseo· id est· christus ascendens in celum reliq̄t cho
ro apostolico· ad cuius tactum diuise sunt aq̄ iordanis ⁊ heliseus il
lesus transiuit· q̄ apostoli in huius vestis opatōe et mirabili effica·
cia p oīa flumina tribulatōum illesi ꝑrexerunt· ps· Transiuimus p
ignem et aquam ⁊ eduxisti nos in refrigeriū· Esa· xliij· Cum transi·
eris p aquam tecū ero et flumina nō opient te Hanc g̊ vestē apo·
stoli vt christi ministri sup nos posuerunt· p quā dn̄s sup nos sedet
et habitat in eternū· Math· xxviij· Ecce ego vo· f· oī· di· vsq̄ ad cōsu·
se· Et sic patet terciū ¶ Quarto ponit honor et reuerentia populoꝝ
Q ad christum· q̄ attendit quantuz ad quattuor· Primo q̄ letanter
ei omnes obuiam ꝓcesserunt· Secundo q̄ vestimenta sua ei in via
strauerunt· Tercio q̄ oliuas ⁊ palmas cedentes ante eū ꝓiecerunt
Quarto q̄ vnanimiter ⁊ p̄cedentes et sequētes ei osanna acclaman
tes dixerūt Benedictus qui venit in noīe dn̄i Quia ⁊ ꝑplus qui fuit
an̄ christū et qui post ip̄m venit p christum ꝑiter sunt saluati· ⁊ ido

et p̄cedentes et sequētes ei osanna · id est saluifica dixerūt · Et atten-
de q̄ sm hieronimū osanna est vna dictō tota hebrea et nō est ꝯpo
sita ex greco et hebreo · et tm̄ valet quātū obsecro salua me · Et dicit
remig · q̄ ē ꝯposita in hebreo ex corrupto ⁊ integro Osi em̄ in he-
breo tm̄ valz qd̄ salua vel saluifica · anna vo ē intiectio obsecrātis · vn̄
anna · i · obsecro · sic heu ē interiectio dolētis · Est g̊ sensus · Osanna fi-
lio dauid · i · obsecro et supplico filio dauid salua me · id ē · vt saluet me ·
Dicūt aūt bis osanna · q̄ omīs salꝰ est a xp̄o · et h̄ in p̄nti qd̄ p pri-
mū osanna designat̄ · et in futuro in celo qd̄ p sm̄ osanna designat̄
Et iō addit̄ in excelsis · Vel vt ostendat̄ q̄ salus aīe et corpis ē a chri
sto petenda · q̄ vt dicit̄ ioh̄ · xiij · Om̄ia dedit ei pater in manꝰ Math̄
xj · Om̄ia mihi tradita sunt a patre meo · Interp̄tat̄ em̄ osanna salꝰ ⁊
redemptio · Salus aūt et redemptio est a xp̄o filio dauid · et iō filio
dauid ē casus ablatiui · Potest etiā esse casus datiui vt sit sensꝰ Osan
na · i · salus et redemptio sit filio dauid · i · attribuenda ē filio dauid Be
nedictꝰ q̄ venit in noīe dn̄i · i · qui est incarnatꝰ in salutē gentib̄ dan
dam · que habet̄ in noīe dn̄i · Prou̅ · xviij · Turris fortissima nomē do
mini ad ip̄az ꝯfugiet iustꝰ et exaltabit̄ · In his g̊ q̄ttuor istā sanctā
turbam hodie imitemur ¶ Primo xp̄o volente in hr̄lm spūalez in- R
trare scz in aīmas nostras · quar̄ vnaqueq̄ est ciuitas et templū dei
om̄es et cū om̄ib̄ obuiā occurramꝰ · Quidā occurrūt ei solo corpe
et nō mente · Occurramꝰ em̄ ei cū aīma ⁊ cū om̄ib̄ potētijs eiꝰ · scz
cum volūtate vt vera bona velimꝰ et desideremꝰ · bonis fallacib̄ ab
dicatis · cū memoria vt beneficia dei recordemur · q̄ magna sunt · in-
iurijs om̄ib̄ obliuione traditis · cū intellectu vt volūtatē dei cogno
scere studeamꝰ · scientia mūdi q̄ inflat et ē terrena aīmalis ⁊ dyabo-
lica vt dicit̄ iac̄ · iij · penitꝰ eneruata · cum corde vt passiōz xp̄i cogite
mꝰ · et mortē nostrā · ⁊ penas inferni · et gloriā paradisi · alijs inutilib̄
resecatis · Quia scriptū est mich̄ · ij · Ve q̄ cogitatis inutile Sap̄ · j · Spi
ritussanctꝰ disciplinę effugiet fictū et aufert se a cogitatōib̄ q̄ sunt
sine intellectu · Et breuit̄ cuz om̄ib̄ · et visu · ⁊ auditu · ⁊ tactu debemꝰ
ei occurrere · vt fiat in eius aduentu vniuersalis ꝯmotio in nobis ·
Math̄ · xxj · Cuz intrasset ih̄us hr̄limā ꝯmota ē vniuersa ciuitas · Vi
demꝰ em̄ q̄ qn̄ aliq̄s terrenꝰ rex venit ad ciuitatē vniuersa ciuitas
ꝯmouetur ¶ Secūdo vt vestimēta nostra · id est bona tp̄alia q̄ per
vestim̄ta signant̄ · eius pedib̄ · i · paupib̄ largiamur · Sic em̄ vestis
nec caput operit nec pedes · sic nec bona tp̄alia · Iob · j · Nudus egres
sus suz de vtero matris mee ⁊ nudꝰ re · il · Quidā frequēter p̄sternūt
se ad pedes xp̄i s̄ nō sua bona · Cōtra quos dicit̄ deut̄ · xvj · Non ap
parebit ante dn̄m vacuus s̄ offeret vnusquisq̄ sm̄ qd̄ habuit iuxta

SERMO XLIII

benedictōem dñi dei sui quā dederit ei ¶ Tercio vt p̄cidam⁹ ramos
de arboribꝫ·id ē·accipiam⁹ exempla vite a sanctis patribꝫ q̄ magne
arbores in dei eccl̄ia extiterūt·Precidamus g̊ramū obedientie ab
abraam vt deo sim⁹ obedire pati·Ramū mansuetudīs ⁊ pietatis a
dauid q̄ inimicū suū saul cū posset occidere recusauit·Ramū purita
tis et humilitatis a beata virgine q̄ cum in summo exaltata fuisset
ait luc̄·j·Ecce ancilla dñi·Ramū iusticie a iohāne baptista q̄ iustus et
sanct⁹ fuit·Ramū fidei a petro q̄ fidei petra extitit sup quaꝫ ecclesia
est fundata·Ramū caritatis a iohāne euāgelista q̄ discipul⁹ amoris
quē diligebat iesus vbiqꝫ noīatur·Ramū penitentie et ꝯuersionis
a paulo·q̄ ex p̄secutore vas electōis est effect⁹ et ex lupo seuissimo
agnus māsuet⁹ Et similit̄ a magdalena q̄ tot de se fecit olocausta v̄
tutum quot habuerat vicia et peccata·Et sic faciam⁹ ab om̄ibꝫ san:
ctis·Et attende q̄ isti p̄cidebāt ramos arboꝝ fructiferaꝝ scꝫ oliua
rum et palmaꝝ·Quidā p̄cidūt solū ramos spinaꝝ accipientes exem
pla a malis ⁊ nō a bonis scꝫ a dissolutōne magdalene ⁊ nō a penitē
tia ei⁹·Portem⁹ em̄ hodie veracit̄ oliuā et palmā manibꝫ ne ficulnee
sterili similes maledictōꝫ incurram⁹ vt dictū est ¶ Quarto vt om
nē salute et in p̄nti ⁊ in futuro ⁊ aīme et corpis a xp̄o filio dauid pe
tam⁹·et in ip̄o solo sperem⁹·om̄ibꝫ alijs falsis p̄sidijs abdicatis·que
nō ꝓficiunt sꝫ deficiūt ad salutē·Hiere·xvij·Maledict⁹ vir q̄ ꝯfi·in
ho·et po·car·pra·suū·Benedict⁹ vir q̄ con·in do·et erit dñs fiducia
eius·Et sic patꝫ totū de euangelio·

¶ De epistola sermo· XLIIII

Hoc em̄ sentite in vobis qd̄ et in xp̄o iesu·Phil̄·ij·Quāuis
ordo noster solū hanc epl̄am hodie legat·q̄ huīlitati dñice
passionis q̄ in passione recitat̄·rñdet·tñ romana eccl̄ia mat̄
oīm et magr̄a nō solū hanc epl̄am legit q̄ cū passione chri:
sti ꝯcordat sꝫ legit etiā quandā lectōꝫ veteris testamēti quo filij isra
el post transitū maris rubri venerūt in helym·vbi erant duodecim
fontes aquaꝝ ⁊ septuaginta palme q̄ hodierne iocūde ꝓcessioni cō:
uenit ⁊ ip̄aꝫ qd̄amn ō repñtat·quā relinquētes ad p̄ns·solū humili
tati q̄ ꝯtinet̄ in epl̄a intēdam⁹·Qꝛ vt dicitur eccs̄·vij·Meli⁹ ē ire ad
domū luct⁹ q̄ꝫ ad domū ꝯuiuij·In illa em̄ finis cunctoꝝ admo·ho·
et vi·co·q̄d fu·sit·In qua q̄dez epl̄a q̄ttuor ꝯtinent̄·Primo em̄ apo
stol⁹ exemplo xp̄i ad humilitatis vestigia suā ponit exhortatōez·In
principio epl̄e·Secūdo ip̄aꝫ xp̄i humilitatē enarrat quantū ad hu:

manitatis susceptōz ibi. Qui cum in forma dei esset nō rap. ar. est es-
se eq̄. deo. Tercio ip̄az narrat et recitat q̄ztū ad mortis crucis tolera
tōez ibi. Huiliauit semetip̄z fact. ob e. vsqz ad mor. Quarto vt sorti⁹
ad huilitatē aimemur subiūgit huilitatis christi premiū et exaltati
onem ibi. Propt̄ qd̄ de. ex. il. ¶ Primo enim apl̄us exēplo xp̄i ad
huilitatis vestigia suā ponit exhortatōz d. Hoc eī sen. in v. id ē. expi
mento cognoscite. qd̄ et in xp̄o iesu sup̄. fuit vt p expientiā huilita
tis christ⁹ cognoscat̄ esse in vobis. j. mach. x. dicit̄ q alexāder misit io
nathe purpurā et coronā dicēs. Que nr̄a sūt sentias nobiscū et ꝯser-
ues amiciciā ad nos. Alexāder interp̄tat̄ alleuiās tenebras vel aufe
rēs angustias tenebraꝝ ⁊ signat christū. q̄ tenebras nr̄as multū il-
luminauit et p ꝯsequēs alleuiauit. Ionathas interp̄tat̄ donū colum
be. ⁊ sig̃t eū q̄ dono et grā spūssancti q̄ p colūbā designat̄ est iustifi
cat⁹. j. coꝝ. xv. Grā dei fuz id qd̄ sum. Huic mittit dn̄s purpurā pas
sionū et tribulationū. et coronā premioꝝ vt simul cū christo sentiat.
nec sentiet s̄m. s. coronā p̄mioꝝ. nisi senserit p̄mū scz purpurā passio
nū et tribulationum. ij. coꝝ. j. Sic̄ passionū socij estis. sic eritis et ꝯso
latōnis. Ideo filij zebedei in petitōne sua repulsi sunt. qꝛ volebāt cū
christo regnare. s̄z nō cuz eo crucifigi Math. ij. Nescitis q̄d petatis.
Et sic pz primū ¶ Secūdo ip̄az christi humilitatē narrat quātū ad
hūanitatis susceptōz d. Sic se huiliauit xp̄us. q̄ cū in for. dei es. id ē. i
plena essentia patris ⁊ eq̄litate. ⁊ hoc secūdum deitatez. Ioh. x. Ego
et pater vnū sum⁹. Nō rapinā. id est. p rapinā ar. ē se es. eq̄. deo pa-
tri s̄m hūanitatē diuinū honorē ambiēdo. qꝛ esset rapina dū rape-
ret qd̄ suū nō erat. Sic̄ dyabol⁹ voluit deitatē rape. Esa. xiiij. Simil̄
ero altissimo. Et sil̄r primis pentib⁹ suggessit vt deitatē rapent Gen̄
iij. Eritis sic̄ dij sciē. bo. et ma. Imo sp s̄m illā naturā dicebat se mio-
rem patre. Io. xiiij. Pater maior est me. Alio mō legit̄ vt totū hoc
ad deitatē referat̄ ad demonstrāduz q vera deitas in xp̄o fuit. ⁊ cō
sequēter p h̄ ostendit̄ q summe se humiliauit. Et iō excellentiaz xp̄i
demonstrat vt magis huilitas ei⁹ clarescat. qꝛ magna huilitas i ma
gna excellētia demōstrat̄. ⁊ h̄ videt̄ esse mens apl̄i. Dicit g̊. Qui cū
in forma dei es. id ē in eadē essentia. scia. potētia ⁊ virtute. arbitrat⁹
est esse se equalē deo patri. vero iudicō rōnis. nō rapinā. id ē. nō faci
ens in hoc rapinā. qꝛ nō vsurpauit qd̄ suū nō erat vt dyabol⁹ fecit
et primi parentes. Sic christus non vsurpauit equalitatem dei. qꝛ
vere et per omnia deo patri secundum naturam equalis erat. et iō
non erat illi rapina cum natura esset equalis vt dicit augustinus.
Et ideo noluit rapere qd̄ non erat ascendendo sed voluit assumere
quod nō erat descēdendo ⁊ se humiliādo Et hoc ē. s̄z semetip̄z exina-

Et quo non substantiā euacuās nō formā dei mutans sz formā serui
accipiens. Vn̄ forma serui accessit et nō forma dei decessit. Semetip
sum exinaniuit i. creature seipz vniuit et creaturā sibi q̄ de se ianis ē
qz de nihilo facta ē. Et p hunc modū dicit deus exinanitus sic ⁊ egenus
factus ij. cor. viij. Propt nos egenus factus ē cū essz diues oim. Seqt
In silitudinē hoim factus scz passibilis et mortalis. Nō em assumpsit
hoiem imortalē sz mortalē. Per h g q hō factus est ⁊ in silitudinem
hoim seipm exinaniuit. Ipe est g factor et factus. Seqtur. Et habitu
inuentus vt hō. i. ꝯuersatōe inuentus est vt alij hoies. qz ꝯmedit bibit
iacuit ambulauit et cetera talia fecit. Baruch. iij. Post h in tris vi
sus est et cū hominibz ꝯuersatus est. Et sic hūana natura fuit ei sic indu
mentū. iuxta illd esa. lxiij. Quare g rubrū est indumentū t. et vest. t. si
cut cal. in tor. Qz indumētū aduenies homini in nullo mutat hoiez
nec etiā indumētū sm sbam mutat. sz aliū habitū hz extra hominez
q̄z ꝯiunctū et indutū homini. Sic hūana nata aduenies deo et deus
ipaz induēs in nullo est mutatus. neqz ipa nata sm sbam ē mutata a
filio dei assumpta. qz in silitudinē hominū factus est. alias nō fuisset
silis alijs hominibz. nec in eadē specie cū eis. Sz ipa nata hūana assū
pta a filio dei et in ipo filio dei aliū habitū assumpsit q̄z an̄ habuit. qz
in ipo immunis a pctō fuit. et tota pura et dotota magna excelle
tia grāz et sm aiam btā. Anima em xpi ꝯiuncta vbo dei sp beata
erat. Et h est qd dicit. Et habita inuentus vt hō. Et attende h q hūa
na natura nō est ꝯiuncta filio dei accn̄talit sic vestimentū homini
vt q̄daz dixerūt et male. sz sbaliter sic hūana natura inest substātialit
alijs hominibz. Vn̄ hō p̄dicatus de deo vt deus est hō. p̄dicat q̄d et nō
solū quo se habēs. Vn̄ q̄zuis deitas venerat ad nos vestita et calcia
ta hūanitate. tn̄ substātialiter et n̄ accn̄taliter ipaz assumpsit. Et sic pz
scdm ¶ Tercio ipaz xpi humilitatē narrat quantū ad mortis crucis
tolerantiā d. Nō solū xpus se humiliauit vt fieret hō. sz etiā humilia
uit semetipz factus obediēs vsqz ad mortez patri. Ioh. vj. Descendi
de celo nō vt fa. vo. m. sz vo. e. q̄ mi. m. patris. Et vsqz ad quā mortez
Certe vsqz ad mortē crucis q̄ vilissima et abominabil erat. Hiere. xj
Mittamus lignū in panez eius. i. in carnez Sap. ij. Morte turpissima
ꝯdem. e. Et nota q h non solū attestat xpi magne hūilitati sz christi
magne caritati. Ro. v Cōmēdat suaz caritatez deus in nobis. qm̄ cuz
inimici essemus recō. s. deo p mor. fi. e. Et sic patz terciū ¶ Quarto ut
fortius ad humilitatē animemur. subiūgit humilitatis xpi premiū
et exaltatōz d. Propt qd id ē qz tantuz se humiliauit ⁊ nascendo et
moriēdo. ⁊ deus pr̄ exaltauit illū in resurrectōe dādo illi imortalita
tē ⁊ ipassibilitatē. claritatē ⁊ agilitatē. ps. De tor. in via bi. ap. ex. ca

Hūilitas g̊ claritatis ē meritū·claritas humilitatis ē p̄mum·Aug̊·
Quid g̊ et quātū hūilitas mereat̄·hic ondit·vt magis hāc appetere:
m⁹ calcata iactātia Et h̄ totū factū est in forma serui· In forma em̄
dei semp fuit et semp erit claritas Exaltauit g̊ illū s̄m hūanā naturaz
q̄ gloriosior facta ē in resurrectōe· In q̄ etiā diuina nat̄a p̄t dici exal
tata s̄m ostēsionē q̄ tūc cepit sciri q̄ erat·sic̄ in assumptōe infirmita
tis dicit̄ ex inanita q̄ nō apparuit qd̄ erat· Et nō solū exaltauit illū in
se sed etiā q̄ntū ad alias creaturas Et hoc ē·et dedit illi nomē qd̄ est
sup om̄e nomē i·noticiā existentē sup om̄e nomē·q̄ vocatus ē de⁹·
et hoc maxime q̄ntū ad noticiā fidei·q̄ tūc notū est ip̄m esse verū de
um·et ver̄ esse filiū dei·qd̄ nulli angelo vnq̄z ꝯcessum ē vt in eū cre
dat̄ sicut in deū·Eph̄·j· Cōstituens eū ad dexterā suā in celestib⁹ sup
omnē p̄ncipatū et potestate et virtutē ⁊ dn̄atōem·et omne nomen
qd̄ noiatur nō solū in hoc seculo·s̄z etiā in futuro·Act·iiij· Neq̄z em̄
nomē aliud ē sub celo datū hominib⁹ in quo opteat nos saluos fieri·
Apoc̄·v· Dign⁹ est agnus q̄ occisus ē acci·v̄tu· et diuinitatē et sapiē
tiā et fortitudi·Et h̄ totū intelligēdū ē q̄ntū ad ꝯgnitōz hoim·Hoc
etei nomē et an̄ resurrectōez habuit·s̄z p⁹ resurrectōez in euidēti po
situ ē qd̄ p̄us erat absconditū vt scirent hoies et demones·Tūc aūt
dicitur res fieri qn̄ innotescit·Qd̄ ergo a ꝯceptōne accepat dicitur ei
donatū p⁹ resurrectōem ꝓpter manifestatōez· Tale g̊ nomē dedit ei
vt in noie iesu qd̄ ē nome pietatis ⁊ misericordie et salutis omne ge
nu flectatur reuerentiā exhibendo·celestiū·i·angelor̄·terrestriuz·i·
hoim·et infernor̄·i·demonū· De p̄mo apoc̄·vij· Et oēs angeli sta:
bant in circuitu throni et senior̄ et q̄ttuor aīaliū et ceciderūt in con
spectu throni in facies suas· De secundo dan̄·vij· Oes ꝓpl̄i trib⁹ et
lingue seruient ei· De tercō mar·iij· Et spūs immūdi cū illum vide
bant ꝓcidebant ei et clamabant dicētes· Tu es fil⁹ dei· Et oīs lingua
tā bonor̄ q̄z malor̄ ꝯfiteat̄ voluntarie vel inuite·q̄ dn̄s iesus chri
stus in gloria ē dei patris·i·sedet ad dexterā et manet in potōribus
bonis patris·Apoc̄·iij· Ego vici ⁊ sedi cū patre meo· Et h̄ s̄m qd̄ hō
Nā s̄m qd̄ deus sedet in gloria dei patris·i·eiusdē oīno glorie ē cū
deo patre· Et nota q̄ p̄mū p̄miuz·i·exaltatō in claritate et imortalita
te datuz ē ei in resurrectōne· Scd̄m vero et terciuz scz noticia et reue
rētia in ascēsione· Et sic ptz q̄rtuz ¶ Sicut euidēter apparet·apl̄us in
tota hac epl̄a ad humilitatez nos inducē conat̄·et q̄ vt dicit ph̄us s̄
mōes accipiēdi sunt s̄m materiā·ideo de hūilitate p̄dicem⁹· Circa q̄z
ta vidam⁹·s·vn̄ causet̄·q̄z sit magna v̄t⁹·⁊ q̄d hēat opari ¶ Primo g̊
vidam⁹ vn̄ hūilitas in hoie causet̄ Causat̄ āt in hoie ex hominis ꝯsi
deratōne ad p̄fectōnem dei relati Si quis em̄ cōsiderat se et sua·et

ꝯsiderat maiestatē ⁊ ꝑfectōem diuinā statim hūiliat Mich. vj. Hu
miliatō tua in medio tui. i. infra te Est em̄ hūilitas ſm aug. quidam
T intuitus ꝓprie ꝯdicōnis relatus in deū ¶ Debet aūt homo q̄ vult
se hūiliare q̄ttuor ꝯsiderare scz ortū suū. ꝯdicōem nature sue. variū
euentū fortune sue. et exitum suū ¶ Primo debet ꝯsiderare ortū su
um. q̄ ex luto fetido est formatus Gen. ij. Formauit deꝰ hoīem de
limo terre Iob. xvij. Putredi. dix. pat̄ m. es et mat̄ m. et soror mea v.
Sic ꝯsiderabat abraā d. gen. xviij. Loquar ad dn̄m me. cū sim pul. ⁊
ci. Exemplū pauonis qui dū pedes respicit hūiliat̄ Voluit dn̄s po
nere ventrē ante oculos vt hō semꝑ posset videre materiā sue hūi
litatis Bern. Quid suꝑbis saccus stercoꝝ et cibꝰ vermiū Idem Me
mēto vnde veneris et erubesce. vbi es et ingemisce. quo vadis ⁊ cō
tremisce Peccatores aūt ex ortu suo suꝑbiunt dicentes se ex nobili
ꝓsapia ortos Osee. ix. c. Gloria eoꝝ a ꝑtu et ab vtero ⁊ a ꝯceptu ¶
Secūdo debet ꝯsiderare sue nature ꝯdicōem q̄ apparet q̄ntū ad mlt
ta misera et depssa Nam hō ſm corpus infinitis infirmitatibꝰ et pe
nalitatibꝰ est subiectꝰ Esa. j. A planta pe. vs. ad v. ca. non est in eo sa.
Mendicat etiā totā vitā suam ab alijs creaturis ac ornatū Natura
em̄ melius ꝓuidit alijs aīalibꝰ q̄z homini Secundū aīam vero mul
te subiacet ignorātie q̄ ſm phm aīa quādo infundit̄ corpi est sicut
tabula rasa in qua nihil est scriptū Acquirit aūt scientiam ꝑ exerciti
um et disciplinā. et tn̄ quātūcunq̄ quis studeat ad ꝑfectū sciētie per
uenire nō potest nec ad ꝑfectā ꝯgnitōem nō solum creaturaꝝ sed
nec vnius creature Quis cognoscit aīam vel angelū quis ꝯgnoscit
virtutē stellaꝝ et herbaꝝ et lapidū et aīalium Legit̄ de quodaꝫ pho
q̄ ad ꝯgnoscendū naturā apis. xxx. annis in deserto stetit Eccs. vij.
Dixi sapiens efficiar. et ipa lōgius recessit a me Et q̄d plura Seipm
et naturā suam hō ignorat et medicus qui alios curat seipm nescit
sanare Bern. Multi multa sciunt et seipos nesciunt Apoc. iij. Nescis
q̄ tu es miser et miserabilis et cecus et pauꝑ et nudus Nec etiam
pōt homo scire finem suū ⁊ quando et quō et vbi debeat mori Eccs.
ix. Nescit hō finē suum. Quāta ē etiā hoīs ignorātia circa ꝓpriā salu
tē. Oēs eī secte credunt in sua fide saluari ⁊ vna secta ꝯdenat aliaꝫ
Nec etiā q̄tn̄cunq̄ iustꝰ ⁊ sanctꝰ certꝰ ē an sit in statu grē ⁊ in amore
dei. Eccs. ix. Sunt iusti atq̄ sapiētes ⁊ opa eoꝝ in manu dei ⁊ tamē
nescit hō vtrum amore an odio dignꝰ sit Apl̄us qui tantꝰ erat dic. j.
coꝝ. iiij. Nihil mihi ꝯscius sum ſ nō in h̄ iustificatus sum Itē quan
tū ad vtrūq̄ scz tā corpus q̄z aīam homo multe mutabilitati ⁊ varie
tati subiectꝰ est Nā mō est sanꝰ et statim infirmus mō iuuenis ⁊ sta
tim senex. mō letꝰ ⁊ statim tristis mō viuꝰ ⁊ statim mortuꝰ Iob. xiiij.

Nunq̄z in eodē statu ꝑmanet·ij·Re·xiiij·Om̄es morimur et q̄si aq̄
dilabimur i terrā· ¶Tercō dēt homo ꝯsiderare variū euentū fortu
ne·que q̄z sit ꝑiculosa et anxietate plena boe·in li·ij·de ꝯsolatōe ꝓ
fa·ij·ostendit·d·Hūc ꝯtinuū ludimus ludū · rotā volubili orbe ver
samus infima summis et summa infimis mutare gaudemus· Vnde
dn̄a que ducit rotā fortune·pingitur ceca·q̄z de nullo curat nec p̄ces
alicuius audit vel fletus vt dicit boetius· De h̄ satis dictū est i p̄n
cipio p̄cedentis sermonis de euāgelio· ¶Quarto debet hō ꝯsidera
re exitū suū et mortē· Nullus est em̄ q̄ nō humiliet̄ si ꝯsideret quō
exiet de mūdo· et quō corpus suū putrescet et a v̄mib⁹ lacerabitur
et quō ꝑdet oīa·et ab oīb⁹ derelinq̄tur ⁊ recōdetur sub terra vt res
fetida et deformis·Hiere·xxij· Sepultura asini sepeliet̄ putrefactus
et ꝓiectus extra portas hr̄lm· Om̄e animal hēt aliquā vtilitatez in
morte·p̄ter hominē· Hec g̊ si hō ꝯsideraret maxime hūiliaret̄· Et sic
ptz p̄mū· ¶Secūdo videamus quō hūilitas est magna v̄tus·cuius
magnitudo atz ꝑfectio ex q̄ttuor declarat̄· scz ex sui ꝯmunitate· ex
sui electōne·ex sui ꝯmendatōe et ex sui opatōne· ¶Primo eius ꝑ
fectio apparet ex sui ꝯmunitate ·q̄z om̄is res tanto melior ē quāto
se magis ꝯmunicat·q̄z s̄m dyonisiū bonū est suiꝑius ꝯmunicatm̄·
Vnde inter corꝑalia lux est nobilior· ⁊ ideo magis se diffundit q̄z su
ꝑiora et inferiora illūinat· Et deus est optimū et ꝑfectū bonū et su
ꝑ oīa se cōmunicat et suā bonitatē diffundit·q̄z oīa ꝑ ip̄m facta sunt
Ioh·j·Aug· Deus est vbiq̄z· Psal· Nec est q̄ se abscon·a·ca·e· Humi
litas vero et caritas magis se diffundūt q̄z aliqua v̄tus·et ideo ꝑfe
ctōres alijs sunt q̄z in creatore et creaturis in angelis et in homib⁹
in celo et in terra inueniūt̄· Psal· Humilia respicit in celo et in terra
Et q̄z oīs creatura p̄ter dyabolū et peccatorē hūilitatē suo mō cōser
uat in eo scz q̄ suo creatori ad nutū obedit· Baruch·iij· Stelle voca
te sunt et dixerūt assumus ⁊ luxerūt cū iocūditate ei qui fecit illas·
Psal· Ignis grādo nix glacies spūs ꝓcellaꝝ q̄ faciunt v̄·eius· Simi
liter omnis creatura caritatē ostendit in eo scz q̄ bonū suū cōmuni
cat hoī Solus auarus abscōdit bona dn̄i sui·et ideo merito auferen
tur ab eo· Luc·xix· Ecce mna tua quā habui repositā in sudario· Et se
q̄t̄· Auferte ab eo mnā· Alie aūt v̄tutes p̄ter has duas nō iueniunt̄
in celo neq̄z in beatis scz fides·spes·prudētia·iusticia· tꝑantia ·fortitu
do·secundū actus quos hic habent· ¶Secundo apparet eius boni
tas ex eius electōne· Nam omnes perfecti viri eam pre omnibus
elegerunt· Nam patres veteris testamēti et noui humilitatē totis
viribꝫ sunt amplexati vt abraā·moyses ·dauid·et ceteri· De abraam
gen̄·xviij· Loquar ad dominuz m· cū sim pul·et ci· De moyse heb·xi·

Fide moyses grandis effectꝰ negauit se filiū filie pharaonis magis
eligens affligi ꝑ ꝑplo dei q̄z tpalis peccati habere iocūdita tē maio
res diuitias estimās thesauro egiptioꝝ impiū xpi. Potiꝰ em̄ ele
git ꝯtemni et oues custodire q̄z esse magnꝰ baro in curia pharao
nis De dauid ij. re. xxiij. Dauid sedens in cathedra sapientissimus
princeps int̄ tres. ipe est q̄si tenerrimꝰ ligni vermiculꝰ. Similit̄ om̄s
scti noui testam̄ti humilitati fortissime inheserūt scz beata maria luc̄
j. Ecce ancilla dn̄i. Io. baptista ioh. j. Nō sum dig. vt sol. cor. cal. e. Et
om̄es apl̄i luc̄ xxij. Reges gentiū dn̄ant̄ eoꝝ Et seq̄tur Nō sic erit
inter vos. s̄z q̄ maior ē in vobis. fiat sic minor. Deniq; ipe filiꝰ dei ma
xime se hūiliauit. vtz in pn̄ti epl̄a. Mat. xj. Discite a me q̄ mi. sum et
hu. cor. Vnde di. aug. Nō dicit Discite a me mūdū fabricare. mortu
os suscitare. demonia eijcere. sed q̄ mi. sum. et hu. cor. In oi em̄ ope
christi apparet magna eius hūilitas Nā hūilē matrē elegit. et repu
tari voluit filius hūilis patris scz cuiusdā senis carpentarij. hūilem le
ctū scz p̄sepe. hūilē domū scz diuersoriū habuit. hūile iumētū scz asi
nū equitauit. hūiles discipulos elegit scz piscatores. hūile misteriū
exercuit dū pedes lauit. hūilē et despectissimā mortē elegit et hūi
lē sepulturā vtpote alienā. Et deniq; post mortē descēdit ad inferos
in quo magna eius hūilitas ꝯmendat̄. ¶ Tercō apparet eius boni
tas ex eius ꝯmendatōe. q̄ scriptura sacra q̄ mētiri nō pōt et om̄es
sancti doctores eā mirabiliter ac multipliciter ꝯmendāt. Aug. Hūi
litas tota pene disciplina christiana est. Vnde bern̄. Nulla splendidi
or gēma ī toto ornatu sūmi pōtificis q̄z hūilitas. ¶ Quarto apparet
eius bonitas ex sui v̄tuosa opatōne. Res em̄ q̄nto melior est tanto
nobiliorē habet opatōez. Sed hūilitas habet mirabilia opari vt ꝯse
✱ quēter patebit. Et sic ptz secūdū. ¶ Tercō videamus de v̄tuosa hūi
litatis opatōe et bona. Habet em̄ duodecim efficere mirabilia opa
v̄tuosa. ¶ Primū est q̄ ipa tumorē habet sanare hūanū. q̄ causa p
ditōnis fuit. Aug. Medicina tumoris hoīs est hūilitas. Greg. Ar
gum̄tū redēptōnis nostre inuēta est hūilitas. Oīs em̄ cura p ꝯtra
riū debet fieri. q̄ ꝯtraria ꝯtrarijs curant̄. Et ideo q̄ causa ꝑditōnis
salutis fuit supbia causa repatōnis salutis debuit esse hūilitas. ¶ Se
cūdū est q̄ ipa facit deū oculo misericordie respicere peccatorē. Esa.
lxvj. Ad quē respiciā nisi ad pauꝑculū et ꝯtritū sp̄ū et trementē ser
mones meos. Obiectuz eniz visus est color et ideo nihil nisi luci
dum et coloratum videri potest Color autem virtutum est hūili
tas et ideo sine humilitate nullus a deo respici ur oculo misericor
die Beatam virgi. maxime respexit deus quia hoc colore humilita
tis maxime colorata fuit Luce primo. Quia respexit humi. an. sue

¶ Terciū est· qꝛ ipa orōnem facit dō acceptā· ⁊ eam ab eo exauditi·
Iudith·ix· Humiliū ⁊ māsuetoꝝ semp tibi placuit depcatō· Gre· Est
creatori nrō ad recipiendū fletꝰ humiliū misericordie sinus· Exem:
plū de publicano ⁊ phariseo· Nā publicanꝰ p humilitatē fuit iustifi
catꝰ et phariseꝰ ex supbia ꝯdemnatꝰ Luc·xviij· Descēdit h iustifica
tus in domū suā ab illo· Hūilitas em̄ facit orōem in ꝯspectu dei in
troire Eccī·xxxv· Oratio hūiliantis se nubes penetrat· Petitō āt q̄
nō porrigit corā papa nunq̄z ab eo exaudit· Sic est de orōne coram
deo ¶ Quartū ē qꝛ liberat hoīem a piculis· Psal· Humiliatꝰ sum ⁊
li·me·iij· Re·xxj· Nōne vidisti achab humiliatū corā me ꝓpt qd nō i
ducā malū in diebꝫ suis· Vbi dicit gre· Si humilitas tm̄ placuit in re
ꝓbo· quātū placebit in electo Aug· Humilitas custodit i om̄i tribu
latōne vt nō crepet mēs in fornace q̄ nō tumet vento supbie Ideo
castanea facit strepitū in igne· qꝛ sub cortice ꝯtinz ventū· Exemplū
dauid· q̄ ait·j·re·xxiiij· Quē psequeris rex israel· quez pseq̄ris· canem
mortuū psequeris et pulice vnū· Et qꝛ sic se humiliauit· ideo deꝰ de
manu saul et omniū inimicoꝝ suoꝝ ⁊ de om̄i angustia eum libera
uit·ij· Re·iiij· Viuit dn̄s q̄ eruit aīam meā de om̄i angustia· Humili
tas em̄ facit hominē in imo iacere· Iacenti aūt in imo pauca picula
pn̄t ꝯtingere et puū casuz pt facere ¶ Quintū est· qꝛ exaltat hoīez
valde·j· Re·xv· Nōne cū puulꝰ esses i oculis tuis caput in tribubꝫ is
rael effectꝰ es· Imo humilitas ē mēsura exaltatōis vt quātuz q̄s se
humiliat tm̄ exaltet· Exemplū in xp̄o· beata maria iohe baptista et
paulo· Nā xp̄s sup om̄es ē exaltatꝰ· qꝛ sup om̄s se humiliauit· et pꝰ
ipm beata v̄go maria· De q̄ aug· dicit q ꝓpt sui humilitatē ē mater
dn̄i electa· Luc·j· qꝛ respe·hu·an·sue· Iohes v̄o baptista qꝛ pꝰ hos
plus om̄ibꝫ se humiliauit· dū dixit· nō sum dignꝰ vt sol·cor·cal·eiꝰ scz
xp̄i· iō p om̄ibꝫ xp̄c eū ꝯmēdauit Math·xj· Inter na·mu·nō sur·ma·
io·bap· Et chris· dicit q in nullo vnq̄z opere tm̄ meruit ioh·bap· sic
i hac hūilitate quē cū iudei vellēt p xp̄o recipe dixit· Nō suz dig· ꝛc
Paulꝰ vero qꝛ dixit se minimū apl̄oꝝ· ⁊ dixit se nō dignum vocari
apl̄m· iō p excellentiā eccl̄ia vocat eū apl̄m Iob v· Qui ponit humi
les in sublime ¶ Sexto facit hominē dei grā susceptm̄ Iac·iiij· Deꝰ
sup·resi·hu·āt d·g· Est em̄ hūilitas sm̄ bern· aqueductꝰ p quē venit
grā dei ad hominē· Et iō ait fluēta grē tāto tpe defuerūt qꝛ nōdū in
teruenerat aqueductꝰ Et vocat aqueductū humilitatē beate marie
Supbus aūt est plenus vento vane glorie et recipere dei gratiam
non potest· Sed humilis est totus in sui reputatione vacuus ¶ Se:
ptimo facit dei sapientiam in corde hominis habitare Prouer· Vbi
humilitas ibi sapientia· Ptolomeꝰ Inter sapientes ille sapiētior est

qui humilior existit. Bern. Humilitas clauis ē scientie Humilitas ei
facit amicum dei. amicis aūt secreta reuelant. Et ido deꝰ humilibus
sua secreta reuelat. q̄ faciūt ipos sapiētes Math. xj. Cōfiteor ti. pr̄. d.
ce. et ter. qꝛ abscon. h̄ a sa. et pru. et reue. ea puulis. i. humilib; Et per
hūc modū fuerūt sapiētes omes ꝓphete ⁊ sancti. Beatꝰ ꝯ gre dicit
ꝙ sacra scrip. ē qddaz pelagꝰ in q̄ elephas natat et agnꝰ peditat Su
pbus em̄ sup pelagꝰ scripture natat et nihil intelligit Humilis aūt
tāgit ꝓfundū intellectꝰ scripture. Vn̄ boetiꝰ dicit ꝙ sapiētia vl̄ phia
apparuit sibi in spē cuiꝰdam dn̄e. q̄ mō sese ad mensurā hoīm cohibe
bat. mō summi cacumīs vertice celū tangē videbat. q̄ dum caput al
tiꝰ extulisset ipm etiā celū penetrabat. Per humilitatez em̄ sapia ad
mensurā hoīm se restringit. et p supbiā caput extollit ¶ Octauum
est. qꝛ recupat caritatē ⁊ nutrit eā. Gre. Sola virtꝰ humilitatis ē re
paratio caritatis lese. Chris. Nutrix dilectōis est humilitas. mater
odij est supbia. Humilitas em̄ facit hominē subire sacramēta eccl'ie
p q̄ caritas amissa et lesa repatur. Sic repauit eam paulꝰ q̄ ait act.
ix. Dn̄e q̄d me vis facere. Et surgens baptisatꝰ est ¶ Nonū ē ꝙ cō
seruat anime bona Gre. Perit om̄e qd agit si nō solicite in hūilita
te custodit Idem. Qui sine hūilitate ceteras v̄tutes ꝯgregat q̄si pul
uerē in ventū portat. Aug. Cogitans magnā fabricā ꝯstruere celsi
tudinis. de fundamēto cogita humilitatis. Hūilitas em̄ ē domꝰ dei
in qua deus manet. In domo aūt dei sic in deo om̄ia ꝯseruant Aug
Excelsus es dn̄e ⁊ hūiles corde sunt domꝰ tue. Ideo in demonib; et
primis pentib; bona gratie nō sunt ꝯseruata. qꝛ in hūilitate nō mā
serunt. ¶ Decimū est qꝛ facit hominē pacifice ꝯuersari. qꝛ sic int̄ sup
bos semp iurgia sunt. vt dicit ꝓu. xiij. sic p locū a ꝯtrarijs inthūiles
est omnis sctā pax. et p ꝯseques nihil ita facit hominē deo ⁊ hoibus
placē sic hūilitas. Hieronimꝰ Nihil ē ꝙ ita nos deo et hoib; gratos
faciat q̄z si merito magni hūilitate simꝰ infimi Bern. In alto nō altū
sape s̄z humilib; ꝯsentire. nihil deo carius et rarius apud homines
¶ Vndecimū ē qꝛ facit hoīez vincē dyabolū et eiꝰ figmēta. Vn̄ in ui
caspatꝝ legit ꝙ dyabolꝰ dixit sancto machario. Sola hūilitas tua me
vincit. Hūilitas em̄ dyabolo ꝯtrariat directe. Nihil autez destruit
nisi p suū ꝯtrariū. vt ignis p aquā et tenebre p lucē ¶ Duodecimū
ē. qꝛ ducit hominē ad gloriā celi. Iob xxij. Qui humiliatꝰ fuerit erit
in gloria. Math. xviij. Nisi ꝯuersi fueritis et ef. sic pu. non intrabitis
in regnū celoꝝ. Hūilitas em̄ facit deū habitare in anima q̄ est vita
beata animaꝝ sanctaꝝ vt dicit augꝰ. Ad quam nos pducat domi
nꝰ noster iesus christus marie filius cuz patre et spiritusancto vnꝰ
deus in trinitate pfecta p infinita secula seculoꝝ. Amen

SERMO XLV.

Dominica resurrectionis domini nostri iesu christi de euangelio sermo. xlv.

Maria magdalena et maria iacobi et salome emerunt aromata vt veniētes vngerēt iesum. mar. xvj. In euāgelio hodierno quattuor ꝯtinent. Primū est mulierū obseq̄um et deuotō oposa. In p̄ncipio euāgelij. Scd̄m est angelorū misterium et apparitō gloriosa. ibi. Et introeūtes in monumētū viderūt in dextris iuuenē sedentē cooptū stola candida. Terciū ē angelicū colloquiū et resurrectōis christi affirmatō seriosa. ibi. Qui dixit illis Nolite expauescere. Iesum q̄ritis nazarenū cruci. Surre. n̄ est hic. Quartū est ꝓmulgāde resurrectōnis mandatū et iussio fructuosa ibi. Sed ite et dicite discipulis eius et petro sup̄. q̄ dn̄s surrexit. q̄ p̄cedet vos in galileā. Primo g̊ ponitur istarū mulierū obsequiū et deuotō oposa. q̄ valde mane surrexerūt. et cum vnguētis aromaticis ad sepulcrū venerūt vt vngerent corpus iesu. Circa h̄ p̄mū mēbrum quattuor ꝯsideranda occurrūt. Primo de differentia euāgelistarū. Secūdo de ꝯgruitate eorū q̄ in resurrectōe leguntur. Tercō de ꝯmendatōe istarū mulierū. Quarto de moralitate et significatōe earū. Circa p̄mū scz differentiā euāgelistarū nota q̄ matheus vnū angelū dicit apparuisse mulieribꝫ istis. Ait em̄ Angelus dn̄i descendit de celo. Idem dicit mar. vt hic ptz. q̄ viderūt iuuenē sedētem in dextris. Iohānes vero et lucas scribūt fuisse duos angelos in albis sedentes. Ait em̄ iohannes Vidit duos angelos in albis sedentes vnū ad caput et vnū ad pedes. Lucas vero ait. Ecce duo viri steterūt secus illas in veste fulgenti. Ad qd̄ dicendū q̄ in reiueritate duo fuerunt vel plures. vt ioh̄. et lu. scribunt. sed q̄ vnus solus loquebat̄. ideo matheus et marcus vnū angelū fuisse scribunt. Item iohes videtur dicere q̄ dn̄e iste non intrauerunt monumentū. Ait em̄ Dum g̊ fleret inclinauit se et ꝓspexit in monumētū. Marcꝰ aūt et om̄es alij dicunt q̄ intrauerūt. Ait em̄ mar. Et introeūtes in monumentū. Ad qd̄ dicendū. q̄ accipiendo ꝓprie monumētū scz ꝓ illo lapide magno in q̊ corpꝰ christi sepultū fuit. nō intrauerūt vt ioh̄. dicit. Sed accipiendo large sepulcrū ꝓ quodā circuitu murato circa sepulcrū. sic intrauerūt vt dicit marcꝰ et alij euāgeliste. Itē lucas dicit. q̄ angeli stabāt. Ait em̄ Ecce duo viri steterūt secus illas. Iohs vero dicit q̄ angeli sedebāt. Ait em̄ ioh̄. Vidit duos angelos i albis sedētes Ad qd̄ dicendū. q̄ angeli sedebāt. vt ioh̄. scribit. s̄ ad aduentū dn̄arū surrexernut. quod lucas scribit Item marcus dicit. Maria magdalena et maria iacobi scz mater et salome scz filia et mat̄ filiorū

zebedei·due sorores virginis marie·Lucas aūt dicit sic·Erat aūt ma-
ria magdalene·et iohanna·et maria iacobi·q̄ iohāna fuit uxor cuze
curatoris herodis·Ad qd dicendū q multe alie dñe venerūt cū
istis tribꝫ marijs ad monumentū ad corpꝰ xpi vngendū vt lucas
scribit·int quas fuit iohāna p̄dicta·Sz qr tres marie fuerūt primi-
pales·ideo solū ipe noiant a marco·Qr vero p̄dicta iohāna venera
bilis dña erat·ideo etiā ipa a luca nomiat vt dictū ē·Itez mar·dicit
q iste dñe venerūt de mane·vt in ℔ euāgelio pz· Mathe⁹ aūt dicit
sic·Vespere aūt sabbati venit maria magdalene et alia maria videre
sepulcrū· Ad qd dicendū q iste dñe feria sexta sepulto dommo no
tauerūt sepulcrū vt pz mar·penul·c·Et redeūtes hierusalē pauerūt
aromata et vnguēta p̄ciosa q̄ habebant reseruare corpus a fetore et
facere ipm redolere·Sabbato aūt secūdū mandatū legis quieuerūt
et beatā vginē visitauerūt·Prima aūt sabbati q̄ mō est dñica·valde
te pestiue·qd Iobs dic qd fuit ante lucē·Idem dic lucas·Marc⁹ autē
dicit q quādo iam puenerunt ad sepulcrū erat ortus sol·i illa pars
orientis vbi sol oritur incipiebat albescere·qd est signū q sol sit ort⁹
qd vocatur diluculū qd est mediū inter die et noctē·in quo christ⁹
resurrexit·ps·Exurgā diluculo·Qd ergo iobes et lucas dicūt·Valde mane
lucē et cum tenebre essent·marcus determiat et dicit·Valde mane
quādo sol incipiebat albescere illā ptem orientis·qd diluculū nomi
natur·et videt adhuc nox·Sic ergo ille dñe ante diem surrexerunt·
et cū iam puenissent ad sepulcrū erat diluculū·Qr aūt mat·dicit sic
est intelligendū fm aug· qui dicit q matheus noīe vespere noctez
significat·a pte totū denominans·Est enī ibi sinodoches·Et est sen
sus·Vespere aūt sabbati·i·nocte sabbati·q̄ lucescit in p̄ma sabbati·i·
terminat ad p̄mā diem sabbati q̄ modo est dñica venit maria ma
gdalene·Iudei enī omnē diē vocant sabbatū·scz p̄ma sabbati·secūda
sabbati·et sic de alijs·Romani aūt vocabāt dies a planetis·scz diem
solis a sole·die lune a luna·diem martis a marte·et sic de alijs·quos
etiā vsqz mō nos seqmur excepto q diem solis vocamus dñicam·
Ecclesia aūt vocat dies ferias·vt feria secūda·feria tercia·feria quar-
ta·et sic de alijs·p̄ter sabbatū et dñicam die·Et sic ptz differētia euan
geliste ℣ nota q̄tuor· Circa·ij·scz grauitatē eor que in resurrectōe legūtur
et diluculo q eius resurrectō noctē mortis insimul terminauit·et di
em gratie et glorie inchoauit·et ideo a resurrectōne christi citra
nox p̄cedit diem·sed p̄mo dies noctē p̄cedebat·q omnia inceperunt
a die gratie·et terminata sunt ad noctē culpe·mundus etiā a die in-
pit et desijt in noctē·Gen·j·Factū est vespe et mane dies vn⁹·In

resurrectōe aūt christi oīa de tenebris ad lucē transierūt ad gloriaz
puentura. ¶ Secūdo ꝯgruū fuit tercia die resurgere. ad ostēdēdū
ꝙ sicut in ternario nūo oīa deus pfecit. ita in christi resurrectōe oīa
deus pfecit. vel fuerūt pfecta. et de impfectōe ad pfectōez deducta
Nam in trinitate deus ē pfectus. Numerꝰ etiaz angeloꝝ in terna-
rio gerarchiarū et ordinū est pfectus et ꝯstitutus. Totū etiā vniū
sum tres ptes ꝯtinet ex quibꝫ pficit et ꝯplet. scz celū mundū ⁊ infer
nū. Celū etiā in tria diuidit. scz celū empireū. cristallinū. et siderenz.
Infernꝰ similit diuidit in tres domus scz infernū purgatoriū. et lim
bū pueroꝝ. Item oīs creatura in tria diuidit. qꝛ aut est pure spūal
vt angelꝰ. aut pure corpalis vt elemēta. aut ex vtroqꝫ ꝯposita vt hō
Item aīa habet tres potentias ad sui pfectōem. scz intellectū. volun
tatem. et memoriā. et p tres vtutes ꝯiungit deo. scz p fidem. spem.
et caritatē. Similiter oīe corpus ꝯsistit in tribꝫ. scz longo. lato. et p
fundo. Item oīe tempus in tria diuidit. scz in p̄sens. p̄teritū. ⁊ futu
rum. Itē pnia p quā aīa reparat ad vitā in tribꝫ ꝯsistit. scz in ꝯtritōe
cordis ꝯfessione oris. et satisfactōe opis. Cū igit oīm pfectō i ter-
nario nūo ꝯsistit. et omīa fuerint p peccatū deordinata. decēs fuit ꝙ
christi resurrectō in ternario pficeret. cū p ipam oīa sint reordinata
et ad pfectōez reducta. Nā p ipam deus est glorificatus. angelica
natura repata et restaurata. hūana vero natura est exaltata et rein-
tegrata. et breuiter oīs creatura renouabit et liberabit a seruitute
corruptōis p christi resurrectōem. Propter qd di. apos. ad Ro. viij.
ꝙ omnis creatura ingemiscit et pturit vsqꝫ adhuc expectās redem-
ptōem filioꝝ dei. Et ideo christi resurrectō debuit in ternario ppe-
trari p quē omis pfectio designat. Vnde etiā phus di. ꝙ p hūc nūm
tem ꝓprietatibꝫ reꝝ creaturaꝝ. ¶ Tercō ꝯgruū fuit vt in resurrecti
one christi tria simul ꝯcurrerent scz xp̄c resurgēs et hūanā naturaz
liberans. angelus resurrectōem affirmans. et mulier nunciū bonū
portans. Nā in pditōe nate hūane tria p ꝯtrariū fuerūt. scz dyabolꝰ
suggerēs. mulier nunciās viro. et vir ꝯmedens ⁊ naturā hūanā cor
rūpens. Quia ꝯ christus in sua resurrectōe naturam humanā repa-
uit. ꝯgruū fuit ꝙ ibi fuerit christus hō resurgens et naturā huma
nam liberās. et angelus bonā resurrectōem affirmans. ⁊ femina san
cta nunciū ferens. qꝛ omnis curatō fit p ꝯtrarium. qꝛ autoritate me
dicoꝝ. ꝯtraria cōtrariis curant. ¶ Quarto ꝯgruū fuit vt hodie chri
stus quinq̄es appareret. quas quinqꝫ vices sacerdos in missa quinq̄
es se uertens ad ꝓplum representat. Primo em̄ apparuit marie ma
gdalene ad sepulcꝝ remanenti et flenti. Io. xx. Secūdo ipi et alijs

dñabꝫ redeūtibꝫ a sepulcro vt ptꝫ math. xxviij. Circa qđ intelligen
dū nota ꝙ ꝓut ex euāgelistis colligit et vt aug. di. de ꝯsensu euan
gelistarū. maria magdalena ⁊ alie marie bis viderūt angelos ⁊ eis
locute sunt. Primo cū venerūt tēpestiue ad monumentū ⁊ viderūt
duos angelos et statim cucurrerūt discipulis nunciare. vt dic mat.
et mar. Secūdo quādo cū discipulis redierūt ad monumentū ⁊ tūc
recedētibꝫ discipulis angeli iterꝫ eis locuti sunt vt dic lu. et ioh. Simi
liter iesus apparuit bis mulieribꝫ. Primo marie magdalene quādo
secūda vice venit ad monumentū cū alijs marijs et apostolis. ⁊ re
cedentibꝫ apostolis ⁊ alijs marijs ipa remāsit ad monumentū foris
plorans et vidit iesum in specie ortulani vt dicit Io. xx. Secūdo ma
gdalene ⁊ alijs marijs recedētibꝫ secūdo a sepulcro q̄ndo accesserūt
et tenuerūt pedes eius vt dicit math. Maria em̄ magdalena postq̄ꝫ
vidit iesum in specie ortulani cucurrit post alias marias et inuenit
eas in via. et dum essent om̄es simul ihs apparuit eis vt dictuꝫ est.
Tercio petro sed nescit vbi luc. xxiiij. Et h̄ signat sacerdos dum ver
tit se ad ꝓplm et nō dicit dñs vobiscū. sed silenter et plane dicit. ora
te ꝓ me. Quarto duobꝫ discipulis euntibꝫ in emaus luc. xxiiij. Quin
to oibꝫ discipulis in absentia thome. Io. xx. Et signat ꝙ quinq̄es de
bemus hodie et in omni die dñica apparere scꝫ in p̄ma in qua missa
celebrat. in tercia. in nona. in vesperis. et in ꝯpletorio ad regratian
Y dū deo ꝓ quinq̄ꝫ maximis beneficijs que a deo recepimus. Primo
ergo debemus deo regtiari ꝓ bono nature. qꝛ nos ad imaginem
suā creauit et hoc signat p̄ma. Secundo ꝓ bono fortune. qꝛ tam dili
genter nos gubernat et regit vt omnia pedibꝫ nostris subiecerit. et
hoc signat tercia. Tercō ꝓ bono gratie. qꝛ ita carissime nos redemit
et hoc signat nona. qꝛ in nona christus mortuus fuit. Quarto ꝓ bo
no glorie. qꝛ in fine vite nobis dare eternā gloriam est paratus. et h̄
signant vespe. Quinto ꝓ bono resurrectōis gloriose. qꝛ in fine secu
li nos resuscitabit nō amplius morituros. et hoc signat ꝯpletoriuꝫ
Z vltra qđ amplius nihil extat. Circa. iij. scꝫ circa ꝯmendatōꝫ istaꝝ
dñarū nota ꝙ iste dñe a sex salubriter ꝯmendant. Primo a vera
amicicia. qꝛ ⁊ in vita seq̄bantur christū ministrātes ei de facultatibꝫ
suis. et in morte fuerūt iuxta crucem. et post mortem iuerunt ad se
pulcrum eius corpus vngere cupientes. Prou. xvij. Om̄i tempore
diligit qui amicus est. Amicicia mūdi est solum in vita et solum cir
ca ꝓspera consistit. Ecci. vj. Est amicus socius mense et nō ꝑmanet i
tempe necessitatis. Secundo cōmendantur ab eximia religione.
qꝛ cum tantū diligerent christū tam in vita q̄ꝫ in morte. tamen ꝓp
ter custodiam sabbati nō mouerūt se a hierusalem in sabbato sancto

vt legē domini custodirent· Vade et tu fac similiter vt ꝑter nullū timorē vel amorem ꝑtereas legē dei· Sed heu hodie·qz ꝑter vnū denariū lex dñi ꝑterit·et plus timet et amatur hō q̄z deus ¶ Tercō 2mendant a solicitudine magna· qz valde mane surrexerūt ad cor pus domini reuisendū et mungendū· Sic et nos tēpestiue ad cor pus christi videndū surgere debem⁹· Psal· Surgite postq̄z sederitis qui māducatis panem doloris· Eph· v· Surge qui dormis z exurge a mortuis et illūmabit te christ⁹· Michee· vj· Indicabo tibi o hō q̄d sit bonū et quid dñs requirat a te·vtiqz facere iudiciū et diligere mi sericordiam et solicitū ambulare cū deo tuo· ¶ Quarto 2mendan ab honestate mutua·qz nō vna sola sed multe simul uenerūt· Eccl· inj Ve soli qz cum ceciderit nō habet subleuante se· Quia susanna māsit in pomerio sola fuit 2fusa et 2demnata ad mortez· Nunq̄z mulier alicuius valoris sola incedere vel stare deberet ¶ Quinto 2mendant ab intentōe recta·qz uerūt vngere iesum· Iesum em̄ mungim⁹ qñ in bonis opib⁹ que exercemus bonā intentōz habemus vt sez ea fa ciamus ad dei honorē et ꝓximi edificatōz· Matth· vj· Tu aūt cū ieiu nas vnge caput tuū·z christū· Propterea ille quinq̄ vgines non in trauerunt ad nuptias qz nō habuerūt oleū in lampad ib⁹·z bonam intentōem in opib⁹·vt dicit aug· Et ideo lampades eaꝝ sunt extincte qz ignis spūssancti nō potest ardere in opib⁹ mala intentōe factis Bona ꝫ intentōe debemus ad ecclesiaz ire sez vt vngamus corpus ieiu et nō vt videamur vel videamur sicut multi et multe faciūt ¶ Certo 2mendant a locutōe honesta·qz nō vana nec detractoria lo quebant· sed dicebāt· Quis reuoluet nobis lapidē ab hostio monu menti·vt sez possimus vngere corpus ieiu· Quicunq̄z em̄ loquit de deo·deus est cū eo· Mat·xviij· Vbi duo vel tres 2gregati fuerint in nomine meo ibi sum ego in medio eoꝝ· Quia hodie duo discipu li loquebant de ieiu apparuit illis ieius·lu·xxiiij· Et qz iste dñe loque bant de amotōe lapidis vt vngerent corpus ieiu apparuit illis āge lus et 2pleuit desideriū eaꝝ lapidē amouendo· Prou·x· Desideriū iustis dabit· Loquamur et nos de ieiu vt amoueat lapidē·id est duricie a corde nostro·vt possimus vngere corpus ieiu · id est opa pietatis in christi mēbra exercere· Matth·xxiij· Quod vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis ¶ Circa quartū sez circa significatōez ista trū dnarū nota qz tres marie tres amaritudines signāt quas hō que rens christū debet habere· Maria em̄ interptatur amarū mare· Pri ma amaritudo debet esse de peccatis cōmissis· Secūda de bonis pdi tis· Tercia de penis incursis·qz puatus est eterna hereditate z eter nis supplicijs deputatus· Vel debet habere tres amaritudines·sez de

B peccatis cogitatis·locutis·et opatis·Tres pixides signāt trinitatē
trine substantie q̄ fuit in christo·scz aīa corpus et deitas·in quibꝫ fi-
des nostra ꝯsistit·quā querēs deū habere debet ī pixide cordis sui·
et debet eā portare tanq̄z pixidem in manibꝫ· qꝛ debet eā ꝑ opa ma-
nifestare·Iaco·ij·Ostende mihi fidē tuā sine·opibꝫ et ego ostendaz
C tibi fidē meā ex opibꝫ·Tria vnguēta in pixidibꝫ significāt tres amo
res quos querēs deū debet habere secū·Primus est amor dei qui
ꝑ amorē marie magdalene significat̄·que maxime et sup oīa deū di
lexit·Secūdus est amor ꝓprie salutis que ꝑ vnguētuz marie iacobi
designat̄·qui tūc est qn̄ aīa regit corpus et mundū supplantat ⁊ vicia
et peccata·Iacobꝫ em̄ supplantator dicit̄·Tercius est amor ꝓximi qui
ꝑ vnguētū marie salome designat̄·qui tūc est qn̄ homo habet cor a
marū in miserijs peccatoꝝ et ꝓximoꝝ·Solū em̄ idē est qd̄ amaruz
vel amaritudo·ij·coꝝ·x·Quis infirmat̄ et ego nō infirmor· quis scā
dalisat̄ et ego nō vror·Vel tria vnguēta sunt fides spes et caritas·q̄
bꝫ dn̄s oleo leticie et omni gratia vnctus ꝯiungit̄ aīe ⁊ ipam eode
oleo leticie et omnis gratie et v̄tutis vngit·Qui g̊ vult videre chri
stū resuscitatū ⁊ gloriosum hec oīa ferat secū·sed nō q̄rat eū in sepul
cro·qꝛ ibi nō fuit inuentus·Luc̄·xxiiij· Quid queritis viuentē cum
mortuis·Sepulcrū dealbatū est mundus iste · qui afforis specōsus
apparet sed intus est plenus ossibꝫ pungitiuis ⁊ omni spurcicia·Re
cedamus g̊ de sepulcro mūdi et christus occurret nobis sic istis mu
lieribꝫ fugientibꝫ de sepulcro occurrit et dixit·Auete·mathei·xxviij·
Que tūc accesserūt et tenuerūt pedes eius·Et sic ptz p̄mū ¶Secun
do ponit̄ angeloꝝ ministeriū et apparitō gloriosa·qꝛ introeūtes in
monumentū·i·in ambitū muratū circa sepulcrū·viderunt iuuenem
sedentē supra sepulcrū ad dexterā ꝑtem cooptum stola candida In
D quibꝫ verbis quattuor notant̄ ¶Primo em̄ etas resurgentiū desi-
gnat̄ qꝛ āgeli in etate iuuenili apparuerūt ī qua christus resurrexit·
in qua etiā om̄es resurgemus·Eph̄·iiij·Donec occurramus om̄es ī
viꝝ ꝑfectū in mēsurā etatis plenitudinis christi ¶Secūdo designa
tur pennis gloria resurgentiū·qꝛ sedentē in dexteris viderūt·ꝑ de
xterā autē beata futura vita·ꝑ sinistrā autē p̄sens seculū designat̄ ¶
Tercō designat̄ claritas corpm gloriosoꝝ·qꝛ in veste fulgenti ⁊ sto
la candida cooptū iuuenē viderūt·q̄ vestis fulgens et stola candida
nihil aliud fuit nisi quidā fulgor glorie ⁊ claritas luminis·Ex abun
dantia em̄ glorie aīe redundabit quidā splendor in corpus sole clari
or et delectabilis ad videndū·Math̄·xiij·Fulgebūt iusti sicut sol ꝛc̄
¶Quarto designat̄ differentia resurgētiū·qꝛ vt di·math̄·erat autē
aspectus eius sicut fulgor·et vestimentū eius sicut nix·christus em̄

gloriosus et splēdens apparebit iustis et bonis in iudicō. malis autē
terribilis et formidolosus. ꝓpter qd̄ dicēt mōtibꝫ. opite nos a facie
ire agni sedētis in throno. apo. iiij. Et sic ptz secundū ¶ Tercō ponit̄
angelicū colloquiū. et resurrectōis affirmatō seriosa. In colloq̄o au:
tē magna clemētia demōstrat̄. Et h̄ est qd̄ dixit. Nolite expauescere
s̄ iudei timeāt. Vos āt q̄ fertis vngēta p̄ciosa. s. v̄tutes et opa bona
q̄ xp̄o in vita et ī morte obsecute fuistis. que veracit̄ ip̄z q̄ritis et de
uote. nolite timere. qꝛ timor nō ē in caritate. s̄ pfecta caritas foris
mittit timorē. j. ioh̄. iiij. vos aūt pfectā caritatez ad xp̄m habetis. et
iō nolite timere. Sz timeāt iudei q̄ xp̄m occiderūt. timeāt pagani q̄
ī ip̄m n̄ credūt. timeāt mali christiani q̄ ip̄m quotidie factis negāt
et ip̄m iterꝫ crucifigūt. Vos aūt q̄ queritis ih̄m nazarenū. i. saluatorē
floridū om̄i flore v̄tutū. ih̄us em̄ saluator nazarenꝰ floridꝰ interp̄:
tatur. crucifixū ꝓ salute hoīm. nolite timere In affirmatōne vero re
surrectōis firma veritas elucescit. qꝛ surrexit nō est hic. Vbi duo ꝯsi:
derāda occurrūt. scz resurrectōis ꝓbatio et resurrectōnis modus E
¶ Circa primū scz resurrectōis ꝓbatōz duplicit̄ ꝓcedamꝰ. Primo ī
fringamꝰ rōem iudeoꝝ et dictū q̄ dicunt q̄ discipuli custodibꝫ dor
mientibꝫ furati sunt corpꝰ xp̄i. et dixerūt ip̄z resurrexisse. ⁊ h̄ error vi
q̄ in p̄ns marcescit in cordibꝫ iudeoꝝ. q̄ error habuit ortū vtz math.
vlt. ex eo q̄ custodes sepulcri dn̄i dn̄o mane surgente exterriti sunt
valde ⁊ facti sunt velut mortui p̄ timore terremotꝰ ⁊ aspectꝰ ange
loꝝ q̄ ibi apparuerūt. et fugiētes ad ciuitatē. ⁊ redeūtes hr̄lm inue:
nerūt principes sacerdotū et phariseos q̄bꝫ ea q̄ ꝯtigerūt dixerunt.
xp̄m surrexisse affirmātes. Sacerdotes aūt et pharisei ꝯsilio habito
magnā pecuniā p̄dictis custodibꝫ sunt largiti. rogātes eos q̄ dice:
rent. q̄ dormientibꝫ eis venerūt discipuli ⁊ corpꝰ xp̄i furati sunt. Cu
stodes aūt corrupti pecunia sic dixerūt in ꝓplo diuulgātes p̄dictuz
errorē. Hoc aūt apparet falsuz duplr̄. Primo qꝛ aut custodes dormi
ebāt. aut nō. Si dormierūt quō h̄ scire potuerūt. Si nō dormiebant
quō cū custodes erant armati pmiserūt aplos q̄ erāt psone viles ⁊
tremebūdi. rape corpꝰ ih̄u. Certe nō est verisile nec credibile. Scdo
qꝛ si discipuli fuissent furati corpꝰ xp̄i nō traxissent morā ad dispoliā
dum ip̄m. s̄ subito asportassent. Quis latro inueniēs saccū plenū pā
nis poneret se ad dissoluendū saccū. Sz linteamina q̄bꝫ xp̄i corpus
fuit inuolutū in sepulcro postea inuēta fuerūt. Et ideo h̄ fictio ē val
de irrōnabilis. Sz vt dictū ē iudei corruperūt custodes pecuia ⁊ eis
sic loqui psuaserūt. Sed stulti iudei magis apparens et credibile mē
daciū fingere debuerūt. ¶ Secūdo iudeoꝝ fictōne exclusa xp̄i resur E
rectōem ꝓbemꝰ. et h̄ quinq̄ modis. scz ꝑ scripturas. ꝑ testimoniuz.

p rōnes·p figuras et p exempla naturalia· Oīmiby istis modis xpi
resurrectō euemient ꝓbaꝫ ¶Primo ꝙ ꝓbaꝫ p scriptuꝛāꝫ nou et ve
teris testamti quā impossibile est esse falsaꝫ·vtpote a spūsctō dicta
tam·P sal·Ego dormiui ꝛ soporat⁹ sum ꝛ exurrexi·Ide·Exurgā dilu
culo·Nouū aūt testamētū totū est plenū xpi resurrectōne·qz ꝛ euā
G gelia ꝛ epīe hoc affirmant ¶Secdo ꝓbaꝫ p testimoniū· qd fuit tri⁹
plex sc̄z celeste·terrestre·et infernale·Celeste fuit testimoniū angelo⁹
dicentiū·Surrexit nō est hic·Qui apparuerūt in veste glorie·ad ostē
dendū qz gl̄iose resurrexerat·Terrestre fuit triplex sc̄z testimonium
sancta⁹ dña⁹ ꝛ alia⁹ multa⁹ Luc·xxiij·Mulieres quedā ex nr̄is
terruerūt nos ꝛc·q dicūt eū viuē· Militū pilati q̄ semiuiui ceciderūt
in terram et fugiētes dixerunt·qz surrexit·Matth·vlt·Ecce quidam
de custodib⁹ venerūt in ciuitatē·ꝛ nunciauerūt principib⁹ sacerdotū
oīa q̄ facta fuerāt·Et religiosoꝛ apl̄oꝛ quoꝛ testimoniū certissi
mū fuit qz fuit de visu et de tactu ꝛ de gustu·Luc·xxiij·Palpate ⁊
videte·qz spūs carnē ꝛ ossa nō habz Act·x·Dedit eū manifestū fie·
ri·nō oīm ꝓpl̄o·sd̄ testib⁹ p̄ordīnatis a deo·nobis q̄ māducauim⁹ et
bibim⁹ cū illo postq̄z resurrexit a mortuis·Infernale testimoniū fuit
multoꝛ q̄ cū xp̄o resurrexerūt·Matth·xxvij Multa corpa sanctoꝛ
q̄ dormierāt·sur·ꝛ apparuerūt multis ¶Tercō resurrectio xpi po⁊
M test p rōnes ꝓbari·Et p̄nt ad h̄ adduci duodecim rōes ¶Prima ē
ex pte iustitie dei·q̄ est qz q̄ nō peccat nō punīaꝫ·sd̄ xp̄us i corpe suo
nunq̄z peccauit imo multū valde meruit·nec in ipō fuit acupiscētia
mali ad malū īclīnās·sd̄ originalis iustitia ꝛ innocētia pura·ꝙ id cor
pus nō debuit p putrefactōez puniri·sd̄ p resurrectōis gl̄iaz primari
Psal·Nō dabis sanctū tuū videre corruptōz Et si ad horam gusta
uit mortē·hoc fecit ꝓpter scel⁹ hūanum vt nos redimeret ab eo Esa·
liij·Propter scel⁹ pl̄i mei percussi eum· ¶Secūda est ex pte sapien
tie dei cui⁹ ē ordīnare oīa ꝛ nihil inordīnatū relīnq̄re in mōdo·sed
oīnis ps ordīnaꝫ in suo toto·et extra ip̄m inordīnata manet·Pau·
tes aūt bonis sunt anima ꝛ corp⁹·ꝙ anima xpi debuit corpi reuniri fa
cta redemptōne hūana ꝓpter quā fuerat a corpe sepata ¶Tercia ē
ex largitate et magnificetia dei·ad quā spectat oīmiby a se creatis tri
buere oīmez p̄fectōz et oīne bonū qd̄ fm naturā suā eis apetit et re
cipe p̄nt·Iac·j·Qui dat oīmiby affluenter corp⁹ xpi poterat recipe
gl̄iam resurrectōis cū fuerat habita culū dei qd̄ magis fuit·ac etiaz
ei fm suā naturā resurrectōis gloria debebaꝫ·qz corp⁹ fuit glorioſi
dei·Vñ ab īstanti ceptōis sibi gl̄ia debebaꝫ·et q̄d ad tēp⁹ ea caruit
de⁹ dispensatiue fecit·ꝙ debuit p resurrectōnis gloriam sublimari
¶Quarta ē a maioritatis decentia·qz q̄ hz maius ꝛ principale debz

habere minus et accessorium. vt qui habet equum debet habere fre
num. et vir qui habet vxorem debet habere bona eius. sed corpus
illud semper habebat deuz qui omnibꝫ maior est. qꝛ deitas nunq̄z
fuit nec a corpe. nec ab aīma sepata. ꝯ illd̄ corpꝰ debebat habere glo
riam que dei est ſm qd̄ ip̄m cape poterat. hec aūt est gl̄ia resurre
ctōnis ¶ Quinta est ab aīme inflamatiuo. vt inflamemur et accen
damur ad bene agēdū. Nā assueti corpalibꝫ magis diligimꝰ corpo
ralia bona. Gloria aūt corporis bonū corpale ē. quā dum in christi
corpore speculamur. q̄ etiā nobis ꝓmittit. iuxta illud phil. iij. saluato
rem expectamꝰ dn̄m nostrū ih̄m xp̄m qui reformabit corpꝰ huīlita
tis nostre ꝯfiguratū corpi claritatis sue. magis accēdimur ad bene
opandū. Si em̄ gl̄iam corpis in nullo ꝯspicerem⁹. caderet spes no
stra de tali p̄mio desperātes tepidi et remissi effecti Qꝛ vt di. gre.
Consideratō p̄mij minuit vim flagelli. ¶ Sexta vt naturale deside
riū ꝯpleat. qd̄ frustrari nō p̄t. eo q̄ on̄deret imꝑfectōez eternitatis
dei. ſꝫ naturale desideriū inest aīme corpi reuniri et īsimul cū eo glo
rificari. ſꝫ ꝓut ꝓū. x. dicit. desideriū suū dabit iustis. ꝯ corpꝰ debuit re
uniri aīme et cū ea gl̄ia potiri. et eius v̄tute om̄ia alia corpa suis aī
mabꝫ reuniētur. qꝛ vt ꝓbat apos. j. cor. xv. christi resurrectio ē cā no
stre resurrectōis. et si xp̄us resurrexit et nos resurgemꝰ. cantat em̄
ecclesia. mortē nr̄ām moriēdo destruxit et vitā resurgēdo repauit
¶ Septima est a v̄tute supnaturali q̄ fuit in christo q̄ maiorē v̄tutē
habuit ad viuificandū q̄z adam ad mortificandū vt dic̄ apos. ad ro. ij.
sed adā transmisit mortē in se et in om̄es posteros. ꝯ multo magis
christꝰ suscitauit se et om̄es alios ꝑ virtutē sue potētie. j. cor. xv. Si
cut in adā oēs moriunt. ita ⁊ i xp̄o oēs viuificabunt. ¶ Octaua ē a
xp̄i huīlitate. Lex em̄ dei ꝫ sanxit vt q̄ se magis humiliat maxīe ex:
altet. Est em̄ huīlitas regula exaltatōnis. vt supra in p̄cedenti dn̄ica
est notatū in sermōe de epl̄a. et ecōuerso de supbia. Luc. xiiij. Oīs
q̄ se humiliat exaltabit. ⁊ om̄is q̄ se exaltat humiliabit. Sꝫ xp̄us ma
xime et in sup̄mo gradu se humiliauit. ꝯ summe debuit exaltari. qd̄
ꝑ resurrectōz factū est. qꝛ nisi resurrexisset nō fuissꝫ summe exaltatꝰ
nam magis est in aīa et in corpore exaltari et glorificari q̄z in aīma
solū. Phi. ij. Humiliauit semetip̄m Et sequit. Propt qd̄ et deꝰ exal
tauit illū. Et ideo post resurrectōz xp̄us ait math. xxviij. Data ē mi
hi om̄is ptās i celo et in terra ¶ Nona ē a xp̄i obediētia. Inuenimꝰ
ꝯ de multis sanctis q̄ eis oēs creature et mors et vita obediuerūt
ad nutū. ⁊ ꝫ qꝛ ip̄i obediētes fuerūt. Exēpla patēt in nouo et veteri
testamēto. Sed christꝰ sup oēs sctōs deo obediuit vsq̄z ad mortem
nec eius mādatū vnq̄z p̄teriuit Phi. ij. Factꝰ est obediens vsq̄z ad

mortē. Ergo mors ⁊ vita vt moreret et resurgeret quando vellet
debuerūt ei magis q̄z alicui sancto alio obedire. Ioh. x. Ptātē habeo
ponēdi aīam meā et iterꝝ sumēdi eā. ¶ Decima ē ꝓpt reuerentiā fi-
dei christiane et irrisionē infideliū euadendā q̄ maxīe seq̄ret si xp̄us
nō resurrexisset. Nā magis absurdū fidei xp̄iane et incōueniēs apd̄
exteras natōnes videt q̄ nos dicim⁹ q̄ de⁹ fuit mortu⁹ et sepultus
cū de⁹ mori nō possz. eo q̄ ē vita ꝑpetua et btā. Si ḡ fili⁹ dei a mor-
tuis nō resurrexisset. tūc deus ⁊ dn̄s xp̄ianoꝝ essz quidā de⁹ mortu⁹
et sepult⁹. qd̄ esset qd̄daz ridiculosuz dicere. Nā si ad horā gustauit
mortē iquātū hō vt nos iuste liberaret. resurrexit in v̄tute dei deui-
cta morte in qua ver⁹ de⁹ on̄dit Math. xxij. Nō est de⁹ mortuoꝝ
sz viuētiū. i. de⁹ noster nō est de⁹ mortu⁹ sz de⁹ viuēs ¶ Vndecima
est ad fidē nrām ꝯfirmandā. Nā hec ē fides catholica vt credam⁹ et
ꝯfiteamur. q̄z dn̄s noster ih̄us xp̄us ē de⁹ ⁊ hō. Ioh. xiiij. Creditis
in deū et in me credite. Sz si xp̄us fuissz a morte vict⁹ sic ⁊ ceteri n̄
habuisset oīpotentiā dei quā magis in eo q̄ mortē absorbuit demō-
strauit q̄ om̄es vicit. et ꝑ ꝯseques nō fuisset de⁹. Sil'r nō fuisset hō
q̄z fili⁹ dei in triduo mortis nō fuit hō cū aīa fuit a corpe separata ex
quib⁹ ꝯiunctis hō ꝯsistit. et ideo vt dicit apl'us. j. coꝝ. xv. Si christ⁹
nō resurrexit a mortuis inanis ē fides nr̄a ¶ Duodecima ē ad ꝯple-
mentū felicitatis eterne q̄ ꝯsistit in ꝯgnitōe deitatis et hūanitatis
xp̄i. Io. xvij. Hec est vita et̄na vt cognoscāt te solū verū deū et quez
misisti ih̄m xp̄m Hūanitas in vnione anime ad corp⁹ ꝯsistit que ꝑ
mortē destructa fuit. q̄z in morte xp̄us nō fuit hō. Vt ergo ꝯpleta
sit felicitas nr̄a optuit christū resurgē salute hūana ꝯsummata per
mortē Io. x Ingredieť scz ad deitatē et egredieť scz ad hūanitatem
et pascua inueniet scz felicitatis et gl'ie ¶ Quarto xp̄i resurrectō ꝓ-
batur ꝑ figuras Nā figurata fuit i sampsone quē cū philistijm cre-
derent detinere ip̄a media nocte surrexit ⁊ tulit portas gaze ereas
et egressus est ciuitatē. vtz iudic. xvj. Sic christus iuit ad inferos. et
dū inferi ip̄m crederent detinere ip̄e surrexit fractis portis inferi.
Psal. Nō derelinq̄s aīam meā in inferno. Itē figurata fuit in iona
quē cete absorbens. tercia die euomuit vtz ione. ij. Sic xp̄us in ven-
tre terre posit⁹. tercia die resurrexit Math. xij. Sic fuit ionas in ven-
tre ceti trib⁹ dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹. sic erit fili⁹ hoīs in corde terre tri-
b⁹ dieb⁹ et trib⁹ noctib⁹ ¶ Quinto resurrectō xp̄i ꝓbat nō eē impos-
sibilis ꝑ exēpla naturalia Nā de leone dr̄ q̄ facit filios mortuos q̄s
tercia die cū rugitu resuscitat. Multo ḡ magis de⁹ pat filiū suū vo-
ce v̄tutis sue suscitauit. et iō xp̄us in sua resurrectōe leoni assil'atur
sic in sua passione agno Apoc. v. Vicit leo de tribu iuda. Similit de

fenice dicit̄ q̄ adunat ligna aromatica et vibrās alas in eis ignē accē
dit et seip̄m ꝯburit et ex cineribꝫ fenicis generat̄ vermis q̄daꝫ q̄ in
eādeꝫ auem transformat̄ et crescit. Sic xp̄us in ligno crucis ex igne
spūssancti seip̄m ꝯbussit et tercia die ideꝫ resurrexit Similit̄ de co:
codrillo dicit̄ q̄ est animal magnū ⁊ p̄nicōsuꝫ ⁊ ydro insidiat̄ Idr⁹
aūt inuoluit se in lutū vt labilis fiat ⁊ p̄iicit se ī os cocodrilli dormi
entis. Quē cū cocodrillus credit se deuorasse ip̄e corrosis visceribus
eius tercia die egredit̄. Cocodrillus est dyabol⁹ cuius os est mors
et venter infernus. ydrus aūt id est filius dei inuoluit se in luto mor
talitatis nostre vt posset mori et mortuus est. Quē cū dyabol⁹ cre:
deret deuorasse ip̄e corrosis eius visceribꝫ dū aīas sanctoꝝ inde ex
traxit tercia die resurrexit. ¶ Secūdo videamus resurrectōis mod̄ I
et significatōem. Vbi nota q̄ christus quinq̄ modis resurrexit. scꝫ ci
to. immortalis. caute. sociatus. et vere. Resurrectō aūt xp̄i corpalis
significat resurrectōem nostrā spūalē. q̄ vocat̄ resurrectō p̄ma. que
est resurrectō anime qua a peccato resurgit. Nam ⁊ aīa morit̄ mor
te sua. Apoc. ij. Beatus qui habet p̄tem in resurrectōe p̄ma. Si ḡ vo
lumus cū xp̄o gloriose resurgē et in gloriosa resurrectōe secunda cū
christo esse. resurgamus resurrectōe p̄ma. et supradictis quinq̄ mo
dis quibꝫ christus a mortuis resurrexit ¶ Primo resurgamus cito.
christus em̄ statim p̄bata morte resurrexit. q̄ humanū est peccare.
sed dyabolicū in peccatis p̄seuerare. vt dic̄ greg. In nullo alio pecca:
to dyabolū ita imitamur sicut in p̄seuerātia mali. q̄ ille ab initō pec
cauit ⁊ semp̄ perseuerat in malo. Psal. Sup̄bia eoꝝ qui te ode. ascē.
sp̄. Contra quod dicit̄ ecc̄i. v. Ne tardes cōuerti ad dominū. ⁊ ne dif
feras de die in diem. Et nota q̄ coruus emissus de arca nunq̄m re:
dijt. et semp̄ dicit cra cra. Sic faciūt multi. ¶ Secūdo resurgam⁹ im
mortales vt nunq̄m morte culpe p̄ peccatum in anima moriamur.
q̄ christus resurgens a mortuis iam non morit̄. mors illi vltra nō
dominabit̄. Ro. vj. Quia vt dicitur ad heb. x. Voluntarie peccanti:
bus nobis post acceptam noticiam veritatis iam non relinquit̄ no:
bis hostia p̄ peccatis. terribilis autem quedam expectatō iudicij et
ignis emulatō. que cōsumptura est aduersarios. Quia qui volunta
rie peccat quantum in se est dei filium crucifigit. vt di. apos. ad heb.
vj. et ideo cum christi crucifixoribꝫ iudicabit̄. Stultuꝫ est valde imo
insanum in carcerem dyaboli voluntarie velle redire. ac peccatoruꝫ
catenis denuo mancipari. quia sic fiunt nouissima hominis peiora
prioribꝫ. Io. v. Ecce iam sanus factus es. vade et amplius noli pec
care. ne deterius aliq̄d ꝯtingat tibi. ¶ Tercō resurgam⁹ caute. Chri
stus em̄ de mane tēpestiue nō fracto sigillo pilati caute resurrexit

Sic et nos resurgere debem⁹. q̄ multa sunt q̄ impediūt nos resur-
gere. scz mūd⁹. caro. demonia. ꝯsanguinei et amici. Eph. v. Videte quo
caute ambuletis Mat. Nesciat sinistra tua q̄d faciat dextra tua. Et
nota q̄ xp̄us resurgēs dimisit vestes in sepulcro. ita et nos pellem
veterem peccati resurgēdo ad vitā grē deponere debem⁹. Col. iij.
Expoliātes vos veterē hoīem cū actib⁹ suis et induētes nouum ho-
minē q̄ renouat̄ in agnitōz dei ¶ Quarto resurgam⁹ cū societate. q̄
multa corpa sanctoꝝ cū xp̄o resurrexerūt. vt sic malo exēplo l̄ sug-
gestione fecim⁹ alios cadere ita nitamur eos et alios facere ad vitā
resurgere. Et sic fuim⁹ cā ꝑditōnis multoꝝ. sic sim⁹ cā salutis. q̄ ꝑ h̄
opiemus peccata nrā. Ia. v. Qui ꝯuerti fecerit peccatorē ab errore
vie sue saluabit aīam ei⁹ a morte ⁊ operit mltitudinē pctōꝝ suorū
Q̄ vt dicit aug. nō est maius sacrificiū deo q̄z zel⁹ animaꝝ. Sic erat
solicit⁹ aplūs q̄ mltos peccare fecerat. ⁊ multos reuocauit ad vitam
ij. coꝝ. xij. Ego aūt libētissime impendā et supimpēdar ipē ꝑ anima-
bus vr̄is. ¶ Quinto resurgam⁹ vere. q̄ christ⁹ vere resurrexit Lu.
xxiiij. Surrexit dn̄s vere. Cui⁹ tria fuerūt signa. scz palpatio. visio. et
k ꝯmestio Nam discipuli xp̄m palpauerūt. ipz aptis oculis viderunt
et ipē cū eis et ipi cū eo ꝯmederūt Luc. xxiiij. Palpate et vidēte Si
milit̄ h̄ tria sunt signa q̄ hō spūaliter resurgit ¶ Primū ē palpatio.
Si q̄s em̄ ꝑmittit se palpari a tribulatōib⁹ et nō murmurat sic iob
q̄ in oib⁹ nō peccauit. nec stultū q̄d ꝯtra deū locut⁹ ē. signū ē q̄ ve-
re resurrexit Nō em in ꝓsperis. s̄z in aduersis cognoscit̄ si hō est vere
viu⁹. sic sathan dixit dn̄o de iob. c. ij. ei⁹ dē Mitte inq̄t manū tuā ⁊ tā-
ge os ei⁹ ⁊ carnē. ⁊ tūc videbis q̄ i faciē bn̄dicat tibi. ¶ Scdm̄ ē vis⁹
Si q̄s em̄ oculo fidei recte videt xp̄z ⁊ ip̄m verū filiū dei credit pro
salute hoīm passuz et aspicit etiā in eū in cruce oculo pietatis ⁊ cari-
tatis vt ei ꝯpatiat̄ ⁊ moriat̄ cū illo. signū ē q̄ vere resurrexit. Psal.
Respice in faciē xp̄i tui. Mie. v. Dn̄e oculi tui respiciūt fidē. Q̄ iust⁹
ex fide viuit Ro. x. ¶ Terciū est ꝯmestio. Si q̄s em̄ cibū anime scz
verbū dei. ⁊ corp⁹ xp̄i digne et deuote masticat et ꝯmedit. signum
est q̄ vere resurrexit et viuit. sic em̄ dz ꝯmedi. j. coꝝ. xj. Probet aūt
seip̄m hō et sic de pane illo edat et de calice bibat Et sic patet terciū
¶ Quarto poīt̄ ꝓmulgāde resurrectōis mādatū et iussio fructuosa
q̄ ite et dicite discipulis ei⁹ et petro. sup̄. q̄ resurrexit dn̄s. q̄ p̄cedet
vos in galileā ibi eum videbitis Petro precipue mandat dici ne ꝓp-
ter peccatum quod cōmisit desperet. et quia caput erat apostoloꝝ.
Vnde quamuis petrus ꝓpter peccatuz infidelitatis et negatōis ꝓpt̄
quod solū papa potest deponi iā amiserat principatū. tn̄ ꝓpt̄ pn̄iaz
verā q̄ fleuit amare de⁹ trāstulit pctm̄ ei⁹. Q. d. xp̄c. Dicite petro.

SERMO XLV.

Sicut ꝑ peccatoribꝫ mortuus sum ita ꝑ peccatoribꝫ resurrexi · qꝛ scꝫ
deflent peccata sua vt iusti fiant Ro · iiij · Traditꝰ e ꝓpt̄ delicta nr̄a et
resurrexit ꝓpt̄ iustificatōꝫ nr̄am · Et nota q̄ xp̄us asserit se in galilea
videndū ⁊ nō alibi q̄zuis alibi se ōnderet · qꝛ galilea interp̄tat̄ trans
migr̄tio · Omnibꝫ em̄ q̄ se satagūt trāsmigrare d̄ vicijs ad v̄tutes ⁊ de
mūdo ad celum · et de negligētia ad obseruatōꝫ mādatoꝝ · christꝰ ꝑ
mittit se ōndere et maīfestare · Io · xiiij · Qui hꝫ mādata mea et seruat
ea ille ē qui diligit me · et ego diligā eū et maīfestabo ei meip̄ꝫ · Hec
ḡ dies carissimi boni nuncij est · si tacuerimꝰ et noluerimꝰ nunciare
sceleris arguemur · iiij · re · vij · Annūciemꝰ ḡ mdo xp̄i resurrectōꝫ et
quāta miracula xp̄us ꝑ mortē et resurrectōꝫ ē mirabiliter opatus
Sunt aūt sex q̄ hodie mūdo annūciare debemꝰ ¶ Primū ē triūphꝰ
xp̄i nobilis · mors em̄ et vita mirādo ꝯflixere duello · Sꝫ xp̄us vita
nostra vicit mortē · dyabolū et mundū · De prīo osee · xiij · Ero mors
tua o mors · j · coꝝ · xv · Vbi est mors victoria tua · Absorpta ē mors
in victoria · De scdo aug̃ · Manu inermi ⁊ affixa cruci debellauit ae
reas ptātes · De · iij ioh̄ · xvj · Cōfidite ego vici mūdū · Vade et tu fac
similiter · Vincamꝰ ḡ dyabolū · mundū et peccati mortē hodie ¶ Se
cundū ē spoliatio inferni mirabilis · qꝛ xp̄us rex noster ꝯfregit por
tas inferni · et prēs nr̄os inde victoriose extraxit · Zach · ix · Tu aūt
in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos tuos de lacu in quo nō
erat aq̄ · Tāta em̄ fuit victoria regis nr̄i q̄ inuasit inimicuꝫ vsqꝫ ad
domū suā · et spolia q̄ sibi placuerūt abstulit ip̄o in vinculis religa:
to · Extrahamꝰ et nos carissimi aīas pentū nr̄oꝝ de purgatorio be:
neficijs nr̄is et orationibꝫ · ij · Mach · xij · Sancta em̄ et salubris est co:
gitatō ꝑ defunctis exorare vt a peccatis soluant̄ · ¶ Terciū est spes
hūani generis infallibilis · qꝛ christus rex noster et caro et frater nr̄
gloriosus in aīa ⁊ corpe hodie resurrexit · cuiꝰ resurrectō est causa
et forma nr̄e resurrectōnis · ⁊ ideo firmit̄ spare debemus q̄ sic̄ ipse
resurrexit et nos resurgemus · Annūciemus ḡ hoībꝫ vt deinceps in
spe beate resurrectōnis viuāt · q̄ spes facit omnia adūsa patient̄ imo
libenter tolerare · ¶ Quartū est misratō ⁊ affectus venerabilis · qꝛ li
cet xp̄o pꝰ resurrectōem defuit misia · non tn̄ ei defuit misericordia ·
qꝛ q̄mius summe fuit sublimatus nō tn̄ oblitus est suoꝝ et nr̄i · Nā
apostolis et alijs multis apparuit et oēs amicos ē ꝯsolatus et eos
dono spūssancti repleuit Ioh̄ · xx · Accipite spūmsanctū quoꝝ re · ꝛc
Prouerbiū ē Honores mutāt mores Sꝫ rex noster summe honoratꝰ
in nullo mutatꝰ ē quin semp circa nos patrnū gerat affectū et nostri
misereat̄ tribuēs semp carismatū dona et nobiscū māeat Mat · xxviij ·
Ecce ego vobiscū suꝫ oī · die · vs · ad cō · se · ¶ Quitū ē ꝯfidētia salutaris

Multū em̄ dēnt pctōres ꝯfidere· qꝛ christꝰ resurgens primo appa-
ruit peccatrici et negatori q̄ꝫ alijs· ad innuendū ꝙ sicut ꝑ pctōribꝫ
mortuꝰ fuerat· ita ꝑ peccatoribꝫ resurrexit Math· ix· Non veni vo
care iustos ꝫ pec· j· thi· j· Fidelis sermo et om̄i ac· di· qꝛ ihus christus
venit in hunc mundū pec· sal· fa· Nōne apparuit paulo dū iret ad ꝑ-
sequendum mēbra sua et eum ꝯuertit et grām sibi infudit et apo-
stolū ip̄m ꝯstituit· Sic quotidie peccatores patos male agere ⁊ in
uisibiliter ꝯuertit et grām magnā facit ¶ Sextū est recupatio cele
stialis· qꝛ celestē hrl̄m recupatꝰ est hō· q̄ est ciuitas nostra Heb· xiij·
Non habemꝰ hic manentē ci· ꝫ fu· inq̄· Accipiamꝰ ḡ baculū et capsel
lam vt pegrini· et eamꝰ versus hrl̄m qꝛ recupata est et via est secu
ra· qꝛ inimicꝰ hūani generis q̄ viam ꝯturbabat et capiebat ambulā-
tes ꝑ eam· captꝰ et catenatꝰ est· Est etiā via abbreuiata· nā olim cir-
cuibat ꝑ infernū sed mō recto tramite tendit versus celū Esa· xxx·
Hec est via ambulate in ea neqꝫ ad dex· neqꝫ ad sinis· Et sic pꝫ quar̄
tū ¶ Sed qꝛ vt dicit apl̄us· j· coꝝ· xv· et· j· thes· iiij· christi resurrectio
est causa nostre resurrectōis· Et sic̄ xp̄us resurrexit ita et nos resur
gemꝰ· Si em̄ inq̄t credimꝰ ꝙ ihus mortuꝰ est et resurrexit· ita et de
us eos q̄ dor· ꝑ ihm ad· cū· e· Thessa· vbi supra· Ideo de resurrectōne
Mnrā· xij· vidamꝰ ¶ Primo vtrū corpoꝝ resurrectō sit futura Ad qd̄
dicendū ꝙ oīno oportꝫ ponere ꝙ corpoꝝ resurrectō sit futura ⁊ h
ꝓpter quinqꝫ rōnes ¶ Primo rōne iusticie dei· Iustū est em̄ apud
deū et homies ꝙ ille puniat̄ vel p̄miet̄ q̄ peccauit vel meruit· Sed
om̄ia opa nrā sunt aīme ⁊ corpis simul· qꝛ vt dicit ph̄us· actꝰ suppo
sitoꝝ sunt ꝛc· Coniunctū em̄ ex aīa et corpe opat̄ et nō aīa vel cor
pus· Sed vt maīfeste videmꝰ in vita illa nec boni p̄miant̄ nec mali
puniunt̄· Quia vt dicit̄ iob· xij· abundant tabernacula p̄donū et au
dacter ꝓuo· d· Multa etiā aduersa patiunt̄ iusti imo ꝑ multas tri· o·
nos intrare in re· ce· act· xiiij· In sepatōne āt aīme a corpe anima va
dit ad gl̄iam vel in penā· corpe hic in t̄ra remanēte· Vt ḡ iusta sit re
tributō oportet dicē ꝙ aīma iteꝝ ꝯiungat̄ corpi vt simul cuꝫ ip̄o p̄
miet̄ vel puniat̄ iuxta stipēdia meritoꝝ· qd̄ ꝑ resurrectōeꝫ fiet· Hic
cadit exemplū de illo q̄ ꝑcusserat prēm suū ⁊ iuit ad sctm̄ iacobuꝫ ⁊
nullo mō potat eccl̄iaꝫ eiꝰ ītrare donec sibi pedē amputauit ¶ Scdo
rōne desiderij nat̄alis· Nat̄alit̄ em̄ hō desiderat ꝑfectuꝫ hrē bonum
et eē ꝑpetuꝰ ī aīma et corpe· Nat̄ale aūt desiderium non p̄t esse fru
stra· eo ꝙ demonstraret imꝑfectōꝫ dei creantis naturā· qd̄ est īpossi
bile· Et ponas exēplum de fenestra domꝰ q̄ nunq̄ꝫ apiret̄ que igno
rantiam magistri demonstraret· Ergo nisi homo ponat impedimē
tum oportet ꝙ ꝑfectū bonuꝫ qd̄ ꝑm naturā ꝑcipe p̄t aliqn̄ ꝯseq̄tur

In quo vt dicit boecius·magna maloꝝ impotentia demonstrat·cū
nūq̄ sit ꝯsecutura id qd̄ semp desiderat·Boni aūt et iusti pfectū bo
nū in resurrectōe ꝯsequent·Prou·x·Desideriū suū iustis dabitur·
Omnis etiā creatura vt dicit·ro·viij·ingemiscit ⁊ pturit vsq; adhuc
expectans reuelatōem filioꝝ dei·q̄ ⁊ ipa creatura tunc a seruitute
corruptōis liberabit·Ergo et p desideriū homis et p desideriū oīs
creature ꝓbatur q̄ resurrectō corpm sit futura· ¶Tercio rōne fidi
et scripture·Nam fidei impossibile est subesse falsum·q̄ est de p̄ma
veritate et de opib; p̄me veritatis·Sed vnus de articulis fidei ē re:
surrectō mortuoꝝ·ꝯ resurrectōem optet esse·Similiter scripturam
impossibile est nō impleri·Math·v·Iota vnū aut vnus apex nō p̄:
teribit a lege donec omia fiāt·Sed scriptura dic̄ osee·xiij·Ero mors
tua o mors scz p resurrectōem·Et iob·xix·In nouissimo die de ter·
sur·suz et rur·cir·pel·ꝛc·j·Coꝝ·xv·Om̄es quidē resur· ¶Quarto ra
tōe virtutis et meriti christi·q̄ vt dictū est supra vbi ꝓbata fuit re
surrectō christi·maioris v̄tutis et efficacie fuit christus p suā obedi
entiā ad viuificandū q̄z adam p supbiā ad occidendū sed in adā oēs
moriunt·ꝯ p xp̄m et in xp̄o om̄es viuificabunt et resurgēt· ¶Quin
to ratōe sapientie dei·cuius est ordinare ⁊ nihil inordinatū relinq̄re
Sed omnis ps ē inordinata extra suū ordinem·Partes aūt homis
et hūane nature sunt aīa et corpus ꝯ anima et corpus abinuicē se:
pata extra suū ordinem sunt et nisi ꝯiungant extra ordinē suū ma
nent Cū ergo sapiētia dei nihil inordinatū relinquat·optet q̄ resur
rectō corpm sit futura·Itē turpis et inordinata est ps que nō ꝯue
nit suo toto·Sed vt dicit ad eph·j·Deus dedit xp̄m caput sup oēm
ecclesiā·Ipe ergo ē caput et corpus et nos omnes sum⁹ mēbra eius·
Ne ergo caput et corpus sit mōstruosum·optet q̄ sicut xps resur
rexit et nos similit resurgamus·vt simus mēbra ꝯuenientia capiti ⁊
corpi nr̄o in eadē similitudine pmāsura· ¶Secundo videamus an N
om̄es tā boni q̄z mali ac etiā pueri in vteris mr̄nis defuncti resurge
re debeant·Ad qd̄ dicendū q̄ om̄es resurgent·et hui⁹ ratō tacta ē
sup̄·q̄ sic ipsi in corpe et aīma meruerūt et demeruerūt·ita in corpe
et anima p̄miabunt ⁊ punient·Pueri etiā in vtero mortui resurgēt
q̄ xp̄c repabit totā naturā·sic adā totā destruxit·Si em̄ status sol
⁊ lune ⁊ alioꝝ corpm pficiet·mlto mag illi pueri oēm pfectōz nata
lē hēbūt·Oēs em̄ pfectōes tā aīe q̄z corpis hēbūt q̄ eis sm̄ naturā
ꝯpetere pn̄t·gloriā aūt dei nō hēbūt De quo nullū dolorē hēbūt q̄
ꝯgnoscēt se n̄ fuisse aptos p ḡtiā di ad illā gl'iā·Oēm āt pfectōz na
turalē ⁊ bonū pfectuz hēbunt·excepto q̄ n̄ ꝯmedēt nec generatio:
ni vacabunt·Vn̄ n̄ ē hō in mdo nec vnq̄z fuit q̄ ita fuēit pfect⁹ i vita

ista ſm naturā nec tantā delectatōem habuerit ſic illi pueri habebūt
Et idem eſt dicendū de oīb⁹ pueris qui ante annos diſcretōis abſq;
baptiſmo decedūt. Hic cadit exemplū de illo milite qui iuit vlt̄ ma-
re cū vxore ſua preg̃. qui ad p̄dicatōz magdalene fuerāt ꝯuerſi. Qui
dū eſſent in mari vxor pepit et mortua eſt. Vir aūt portauit eā ad
quandā inſulā inhabitatā. et poſuit eā in q̄ndā criptā et puerū cuz ea
et recōmendauit marie magdalene. et dū rediret poſt magnū tem
pus inuenit puerū ambulantē. Si g̃ magdalena p̄ſtitit illi vitā. mul
O to magis xp̄c dabit oīb⁹ vitā. ¶ Tercio videamus an reſurrectō ſit
naturalis. et an chriſti reſurrectō ſit cauſa noſtre reſurrectōnis. Ad
qd̄ dicendū q̄ reſurrectō corpm nullo mō poteſt eſſe naturalis ſed
eſt oīno miraculoſa. q̄ nihil eſt in natura qd̄ h̄ efficere poſſit. nec in
natura angelica. nec in natura corpm celeſtiū. nec alioꝝ corpm. nec i
natura aīaꝝ. Nō in natura angelica. q̄ materia corpea obedit āge-
lo ad motū. ſed nō ad nutū vt ſcz poſſit accipe pulueres vel elemen
ta in q̄ corpus hūanū eſt reſolutū et inde formare corpus ad libitū.
Poſſet aūt mouere qd̄cunq; corpus et vnū montē ad libitū. Aliqui
tn̄ angeli reſurrectōez cooꝑabunt̄. q̄ ſcz colligent pulueres vel oſſa
mortuoꝝ. Sed reformatō illoꝝ oſſiū et pulueꝝ in corpa fiet v̄tute
diuina. Corpa etiā celeſtia nō p̄nt ſine ſecūdis agentib⁹ pfecta aīa-
lia generare. vt dic̄ phus Hō generat hoīez et ſol. Impfecta em̄ aīa
lia et ſemina p̄nt bene ꝓducere vt mures et ranas et fructus. Vn̄
ex pulueribꝰ corpm incieratoꝝ nō p̄nt corpa hoīm ꝓducere. Siliter
nec aīa hoīs vel quecunq; alia creatura poſſet ex illis pulueribꝰ cor-
pus hoīs formare. Et ideo illa mulier que dixit ſe ꝯcepiſſe de ſole fal
ſuz dixit. Siliter poete falſuz dixerūt qui poſuerūt planetas habere fi
lios. Aduertendū eſt tn̄ hic q̄ mulier poteſt ꝯcipe bene ⁊ pere filiū
ſine viro aut viri ꝯſortō. q̄ p incubos demones. ſed nō ſine ſemine
viri. Sic ergo reſurrectō nō erit naturalis. ſz miraculoſa cuius cauſa
erit reſurrectō chriſti. Nā corpus xp̄i ratōe deitatis cui ſemp fuit cō
iunctū accepit infinitā virtutez ad oīa alia corpa viuificandū q̄ ſunt
eiuſdē nature. et hoc potentius faciet xp̄c ad vitaz q̄z adā ad mortez
fecit. j. Coꝝ. xv. Sicut in adā om̄es mori. ita et in chriſto. o. vi. Et ido
P ſi xp̄s reſurrexit et nos reſurgem⁹. vt dictū eſt. ¶ Quarto videam⁹
vtrū ſit decēs q̄ reſurrectio corpm vſq; in finē mūdi differat̄. Quare
em̄ non ſtatim aīa cū corpore premiat̄ vel puniat̄ ſic cū meruit vel
peccauit. Ad qd̄ dicēdū q̄ magis fuit ꝯueniēs q̄ reſurrectio corpm
Q vſq; ad finē mūdi differretur q̄z ſi ſtatiz fieret. Et h̄ ꝓpter ta ¶ Primo
ꝓpter meritū fidei qd̄ de fide reſurrectōis habet̄ qd̄ ꝑderet̄. ē ei vn⁹
de articul̄ fidi reſurrectō mortuoꝝ i q̄ mlt̄ū meremur pfectē cēdēdo

¶ Secūdo q̄ multa suffragia nō fierent ꝑ mortuis · et multe elemo
sine nō darētur de quib⁹ paupes christi viuūt · Quia aut statim ani
ma resumeret corpus et tūc astantes ꝑpenderēt si esset gloriosa vl̄
nō · Et sic nulla suffragia ꝑ illo facerēt · nec ꝑ eo elemosinā darent · q̄
in inferno nulla est redemptō · et in celo nulla est indigentia · Aut re
sumeret corpus postq̄z aīa fuerit purgata qd̄ esset inconueniens q̄
nō seruaret̄ vniformitas in mortuis cū multi nō vadant ad purga
torium sed ad celuz vel in infernū · ¶ Tercō q̄ magis est cōueniēs
q̄ tota natura simul mouet̄ ad icorruptōem q̄z modo vnus et mo
do alius · q̄ ꝑ hoc ostendit̄ infinita esse potentia dei qui tantā multi
tudinē vno ictu ad incorruptōem reformabit · Similiter ex h̄ multi
errores ꝓuenirent · et diceret̄ q̄ sicut natiuitas hoīis est naturalis ·
ita et resurrectō · et q̄ corpa celestia hoc facerēt · nec tm̄ bonū ꝯgno
sceret̄ · q̄ bonū qd̄ non suspirat̄ dilatū · non ꝯgnoscitur datū · Nec g̃
tia resurrectōis ꝯgnosceret̄ facta fore ꝑ christuz · ¶ Quinto videa R
mus an anima idē corpus resumat in nūo · Ad qd̄ dicendū q̄ aīma
idem corpus resumet nūo · et idem nūo homo resurget · licet īmuta
tus · qd̄ sic est intelligendū · Nullū corpus potest resolui in nihil sic̄
nō potest ex nihilo generari · vt dicit ph̄us · Sed resoluit̄ i quattuor
elementa ex quib⁹ est ꝯpositum ⁊ generatū · Vn̄ deus illa quattuor
elemēta in que fuerit resolutuz corpus hoīs accipiet et reformabit
idem corpus et dimēsiones et colorē et omnia alia accidentia de no
uo creabit · Et ꝑ hunc moduz erit idem hō nūo · q̄ de eadē aīa et de
ipsis elemētis quattuor in q̄ corpus fuerat resolutū reformabit̄ q̄m
uis noua accidentia ibi generent̄ · Sicut idem hō est egrotus et sa
nus q̄muis om̄es humores p̄cedentes et tota caro vetus sit ꝯsum
pta · Hic cadit exemplū de illo qui lacte suis fuerit nutritus · q̄ sicut
sus in lutuz se ꝓijciebat · quē magister guido de aretio sanauit · q̄ to
tam carnē illā et om̄es humores ꝑ maximaz abstinentiā cōsumpsit ·
et tamē idē homo fuit et ante et postea · ¶ Sexto videamus an ho
mo resurgat cū oīb⁹ mēbris et cū q̄ttuor hūoribꝫ et capillis ⁊ vngui
b⁹ · Ad qd̄ dicēdū q̄ homo resurget cū oīb⁹ mēbris q̄ viu⁹ habuit vl̄
habere debuit si natura n̄ errasset · et nulla monstra in resurgentib⁹
erūt nec etiā in dānatis · Vn̄ dānati cū suis deformitatib⁹ n̄ resurgēt ·
s̄ integris corpib⁹ ⁊ ꝑfectis q̄zuis obscuris et g̃uib⁹ · Resurgēt etiaz
cū oīb⁹ intestinis p̄ter putredinē · et cū hūoribꝫ p̄t sudorē ⁊ etiā cū
capill̄ · q̄ h̄ omnia ꝑtinēt ad hoīez · Sz oēs tā boni q̄z mali · nudi erūt
sic̄ homo fact⁹ ē nudus ¶ Septimo videam⁹ an oēs in eadē etate ⁊
eiusdē stature resurgēt · Ad h̄ dicendū q̄ oēs in etate iuuenili in q̄
xp̄c resurrexit vt dictū ē supra · i q̄ etate hō fuissz t̄nslatus ad celū si n̄

peccasset Eph. iiij. Donec occurramus omnes in virum perfectum in mensura eta-
ple xpi Eiusdem autem stature non omnes resurgent. In ista autem statura resurgent
ad quam natura si impedita non fuisset vel errasset. quocunque tempore pro-
duxisset. Deus enim vt dictum est debet repare naturam. Et ideo quidquid de-
V fuit supplebit. Octauo videamus an resurgentes amplius come-
dant vel dormiant vel generationi intendant. Ad quod dicendum quod nec boni
nec mali amplius comedent. Nam comestio diminueret gloriam in beatis
et penam in damnatis. Comestio enim et delectationem habet et penam. Ad quod enim
comederent beati cum nunquam famescant. Apoc. vij. Non esurient neque sitient
amplius. Damnati autem et si famescant non habebunt quod comedant. Et si obijci-
atur quod xpc post resurrectionem comedit. dicendum est quod non comedit propter ne-
cessitatem vel delectationem. sed vt ostenderet se illum esse qui prius cum eis comede-
rat et biberat. et vt ostenderet se verum et viuum hominem esse et non fantasti-
cum. Vnde dispensatiue hoc fecit. Similiter etiam non dormient. quia somnus diminueret
gloriam in beatis et penam in damnatis. Dormiens enim est quasi bestia. Vnde philosophus
dicit quod in dimidio temporis. i. in tempore quo dormimus non differimus a bestijs. Item
somnus fit ex resolutione vaporum a stomacho ad cerebrum ascendentium. quia va-
pores ex cibo generantur. Sed cum ipsi non comedant vt dictum est. talis reso-
lutio vaporum non poterit esse ibi. et per consequens nec dormitio. Ex quo vlte-
rius patet quod non intendant amplius actui generationis. Nam generatio fit ex
superfluitate alimenti quod ibi non erit. Item deficiente fine deficiunt ea que sunt
ad finem. finis autem generationis est procreatio filiorum que ibi non erit. cum nullus ele-
ctorum sit completus. et due ciuitates scilicet babilon infernalis. et hierusalem ce-
lestis tunc finem habebunt vt dicit augustinus. Ex quo patet quod beatitudo quam iu-
dei et saraceni in alia vita ponunt scilicet de pluralitate vxorum. et quod stabunt iu-
xta duo fluuia. vnum lactis et alterum mellis. est falsa et impossibilis et irra-
tionalis. Mat. xxij. In resurrectione neque nubent neque nubentur. sed sunt sicut an-
geli dei. Et si obijceretur quod hoc non videtur esse conueniens. scilicet quod beati non co-
medent neque generationi intendent cum hec magnas delectationes habeant. Et
secundum boe. Beatitudo sit perfectum bonum omnia bona in se continens. Gu-
stus etiam per hoc frustraretur mercede laboris abstinentie sue. et similiter
tactus. Ad hoc dicendum quod gustus et omnes sensus semper erunt in felici
et delectabili actu suorum obiectorum hoc tamen secundum plus et minus. sicut
et gloria anime erit maior et minor. Erit enim coniunctus et labijs et
linguis et faucibus beatorum quidam sapor dulcissimus qui nunquam rece-
det ab eis. Vnde sine comestione semper habebunt dulcedinem comesti-
onis. Similiter auditus semper erit in delectabili armonia soni cantus
et laudis. Tho. xiij. Per vicos hierusalem alleluia cantabitur. Et apo.
xiiij. Vocem quam audiui quasi chitaredorum chitarisantium in citharis suis. Similiter
visus semper erit in delectabili visione. videndo scilicet corpus xpi et corpora

alioꝝ sanctoꝝ q̄ speciosissima erunt· ac etiā seip̄m videndo quilibet
maxime delectabit̄· Similiter olefactus semp erit in delectabili et
suauissimo odore· qꝛ corpa sanctoꝝ mirabiliter et sup om̄ia redole:
būt· de q̄bꝫ etiā putrefactis mō emanat odor· Apoc̄· ij· Quattuor aī
malia et vigintiquattuor seniores ceciderūt coram agno hn̄tes sin
guli citharas et fialas aureas plenas odoramētoꝝ· Similiter tactus
semp erit in quadā delectabili resolutōne ex redundātia glorie aime
in corpus· q̄ maior delectatio erit q̄ꝫ sit delectatio venerea· Ecōtra
de impijs qui q̄muis nō patiant̄ defectus nature· puta febrem et fa
mē et sitim ⁊ alias infirmitates· tn̄ ex iusticia dei fiet vt om̄es sensus
eoꝝ sint actu penis afflicti ꝑm tn̄ plus vel minus· sic̄ de beatis di:
ctū est· ¶ Nono videamus in q̄ p̄ncipaliter ꝯsistat beatitudo· et c⁹ X
sit scꝫ animi vel corpis· et q̄ sint dotes corpis· Ad qd̄ dicendū ꝙ bea
titudo ꝯsistit p̄ncipaliter in ꝯgnoscendo ⁊ amādo deū et possiden
do· et ideo beatitudo erit in aīa que deū ꝑ essenciā ꝯgnoscet et nō
ꝑ aliquā similitudinē· et ip̄m ꝑfecte amabit tanq̄ꝫ summū bonū· et
ꝑfecte possidebit in se tanq̄ꝫ ꝓpriū et intrinsecū bonū· Corpus autē
talē beatitudinē nō habebit· sed habebit dotes suas· Quia nanqꝫ cor
pus in om̄i bono ope coopatū est aīme· habebit quattuor dotes· q̄
sunt agilitas vt subito ferat̄ quocunqꝫ aīa velit· impassibilitas vt a
nulla re possit ledi vel pati· subtilitas ita vt mōtes penetret· et clari:
tas delectabilis et ꝑspicua nō ledēs oculos vt claritas solis· ita ꝙ in
ip̄a claritate corpis· claritas anime ꝯgnoscet̄ vel gloria qꝛ aīa mag̃
beata clarius corpus habebit· ita vt q̄libet possit ꝯgnoscere gloriaꝫ
alioꝝ· et om̄ia p̄dicta habebit corpus ex redundātia gl̄e aīme in cor
pus· Ecōtra de corpibꝫ impioꝝ erit· qꝛ erunt g̃uia passibilia grossa ⁊
obscura ¶ Decimo videamus q̄d de illis qui cū christo surrexerunt Y
sit factuꝫ an iteꝝ sint mortui· Ad qd̄ dicendum ꝙ de h̄ sunt due opi
niōes· Quidā em̄ dicunt ꝙ illi q̄ cum christo surrexerunt iteruꝫ sint
mortui sic̄ lazarus· Sꝫ hoc nō est verisimile nec credibile· Quidā vo
dicunt ꝙ nō fuerunt plus mortui imo cuꝫ christo in aīa et corpe in
celum ascēderunt· Et h̄ dicit glo· sup illud mat· xxvij· Mlt̄a corpora
sanctoꝝ qui dormierunt surrexerunt· Hoc etiā dicit sanctus tho· in
iiij· sen· Hoc et̄ a modernis tenet̄· Hoc etiā dicūt sancti· Vn̄ remigi⁹
Querit āt aliq̄s q̄d de ill̄ factuꝫ sit q̄ dn̄o resurgēte resurrexerunt·
Credēd̄ ē ꝙ iō resurrexerūt vt testes eēnt dn̄ice resurrectōis· Qui
dam autem dixerunt ꝙ iterum mortui sunt et in cinerem ꝯuersi si
cut lazarus et ceteri quos dn̄s suscitauit· Sed istoꝝ dictis nullo mō
est fides accōmodāda· qm̄ illis maius esset tormentū si iteꝝ moritu
ri essent q̄ꝫ si nō resurgerēt· Incūctanter g̃ debemus credere ꝙ qui

resurgente dño a mortuis resurrexerūt· ascēdente eo ad celū et ipi
ascenderūt· Idē dicit raban⁹· Hoc etiā rōnabile ⁊ ꝯueniēs videt· In
cōueniens em̄ videt ꝙ christus gratiā quā eis fecit statim abstulis-
set· et ad penā et nō ad gloriā eos resuscitasset· Sicut incōueniēs es-
set ꝙ rex quādo fit miles donaria que facit militib⁹ quos secū accin
git eis postea auferret· et militia p̄uaret· Ad quid ḡ resuscitassz eos
Et ideo videtur ꝙ nunq̄z postea fuerint mortui· Propterea etiā an
tiqui patres desiderabāt ī terra sancta sepeliri· qꝛ sperabāt ꝙ christo
resurgente resurgerēt si deo placeret· Et ideo fide ioseph moriēs d̄
Z ꝓfectōe filioꝝ israel memorat⁹ est et de ossib⁹ suis mādauit· ad heb·
xj ¶ Vndecimo videamus qn̄ generalis resurrectō fiet· Ad qd̄ dicē
dum ꝙ ꝯpleto numero electoꝝ et ꝯsumpto mūdo ꝑ ignem statiz
fiet resurrectio mortuoꝝ· Postea om̄is motus et om̄is opatō ces-
sabit· qꝛ cessante p̄mo motu om̄is generatō et corruptō et transmu
tatō cessabit· et tempus nō erit amplius· et ꝑ ꝯsequens mūdus iste
totaliter vacuus erit et remanebit· ¶ Duodecimo videamus an dā
A nati vel sancti aliquādo redibunt ad hunc mundū videndū· Ad qd̄
dicendū ꝙ nō· qꝛ damnati nunq̄z poterāt de inferno exire· Sancti ve
ro si vellent possent venire sz nūq̄z venient· qꝛ ipsi habebūt volunta
tē bonā et sapientē et omni ratōe ꝯformatā· Stultū aūt esset dimit
tere celū locum pulcerrimū et beatū in p̄sentia hūanitatis christi et
alioꝝ sanctoꝝ· et venire ad hunc mundū nullā delectatōnem haben
tē· Et hec de resurrectōe dicta sufficiāt·

¶ Sermo de epistola XLVI

Expurgate vetus fermentū vt sitis noua ꝯspersio sicut estis
azimi· j· coꝝ· v· Apl̄us in hac epl̄a ad ꝯuiuiū spūale nos iui
tat· Luc· xv· Epulari et gaudē optebat qꝛ h̄ frater tu⁹ mortu
us fuerat et reuixit In qua epl̄a tria facit· Prīo em̄ mundiciā men
tis· vt agnum paschalē possimus ꝯmedere ·nobis habere mandat·
In p̄ncipio epl̄e· Secundo agnū paschalē esse paratū ad ꝯmedendū
demōstrat ibi· Etem̄ pas· no· immo· est xp̄c· i· assatus et preparatus
ad ꝯmedendū· Tercio ad talē agnū ꝯmedendū nos inuitat et mod̄
ꝯmedendi insinuat· ibi· Itaq̄z epulemur nō in fermēto veteri neq̄z i
fermēto malicie ꝛc· ¶ Primo ḡ apl̄us mūdiciam mentis· vt digne
agnū paschalē possimus ꝯmedere· nobis habere mandat· Et qꝛ pri
mo deponit̄ immūdicia an̄q̄z mūdicia induat̄· ideo p̄mo mādat imū
diciā abijcere dicēs· Expurgate· i· mundando ꝓijcite scz ꝑ veram con
fessionē· vetus fermētum· i· pctm̄ qd̄ a vetusta ꝯcupiscētia carnis q̄
vsq̄z ab adā ꝓcessit traducit̄ suggeritur ⁊ ꝑpetrat̄· qd̄ sic fermētum

pastam corrūpit aīam et facit eam crepare·ac etiā om̄es sensus·ij·
cor·xj·Timeo aūt ne sic̄ serpens euā seduxit astutia sua·ita corrūpā
tur sensus vr̄i ⁊ excidant a simplicitate q̄ est in xp̄o·Itē sic̄ fermentū
totā massam corrūpit·ita peccatū totā naturā·Secūdo cū dicit vt si:
tis noua ꝯspersio·mandat nobis mūdiciā assumere dicēs vt sitis no
ua ꝯspersio·id ē·sic ꝑfecte debetis fermentū expurgare vt sitis no:
ua ꝯspersio·i·noue ꝯspersioni sil̄es vt sitis ꝑ veraz pn̄iam renouati
spū mentis vr̄e a vetustate peccati·Conspersio ē farina aqua ꝯglu
tinata sine fermēto·Eph·iiij·Renouami spū mentis vestre et indu-
no·ho·q̄ ꝑm deū cre·est in iu·et fan·veri·Sitis g̊ noua ꝯspersio sicut
estis facti ī baptismo sup·azimi·i·mūdi et puri ab om̄i fermēto mali
Zima em̄ in greco idē est qd̄ fermentū in latino·Sic̄ g̊ facti sumus
in baptismo azimi·i·sine fermēto mali·ab a qd̄ ē sine et zima fermētū
ita debem⁹ ab om̄i peccato ꝑ verā pn̄iam emēdari et in ihu xp̄o no
uo homīe innouari vt digne ad tantū sacramētū accedere valeam⁹
In cui⁹ figura filijs israel ꝯmesturis agnū q̄ xp̄m figurabat manda
tū est ne fermentū aliqd̄ in domib⁹ ip̄oꝝ inueniret̄ ꝑ septē dies pa:
sche·in quo agnū ꝯmedere debebāt Exo·xiij·Septē dieb⁹ fermēta
tū nō inueniet̄ in domib⁹ vestris·Qui ꝯmederit fermentatū ꝑibit
aīma eius de cetu filioꝝ israel·Sic g̊ sine peccato hodie corp⁹ xp̄i ꝯ
medere debem⁹·si volum⁹ ꝙ corp⁹ xp̄i suos in nobis opet̄ effectus
Vbi nota ꝙ corp⁹ xp̄i digne sumptū sex effectus optīos opat̄ in B
nobis q̄ om̄s ꝑ fermentū peccati mortalis impediūt̄·Prim⁹ effe
ctus est ꝯmedētis in xp̄z trāsformatō·qꝛ iste cib⁹ n̄ ꝯuertit̄ in ꝯme
dentē sic̄ alij cibi ꝫ ꝯmedens trāsformat̄ et ꝯuertit̄ in christuz ꝯme:
stū et sumptū Aug·Cib⁹ sum grandiū·i·ꝑfectoꝝ cresce et māduca:
bis me nec tu me mutabis in te sic̄ cibū carnis tue·ꝫ tu mutaberis ī
me·Peccatū aūt hunc effectū impedit·qꝛ om̄ia p̄t deus facere p̄ter
peccatū·et iō peccatorē corp⁹ xp̄i ꝯmedentē nō p̄t in se mutare nisi
pri⁹ abijciat peccatū·Qꝛ nō est sic de h̄ sacramēto sic̄ de sacramento
pn̄ie·pn̄ia em̄ dū sumit̄ a peccatore facit ip̄z iustū·Corp⁹ aūt xp̄i q̄z:
uis ꝯferat grāz·tn̄ dū sumit̄ a pctōre n̄ facit ip̄z iustū ꝫ magis impi
um·ꝯfert em̄ grāz iusto ꝫ n̄ pctōri Secūd⁹ effect⁹ ē vite collatio
habz em̄ corp⁹ xp̄i vitā ꝯferre digne sumēti Ioh·vj·Ego suz panis
viu⁹ q̄ de celo descēdi·si q̄s māducauerit ex h̄ pane viuet in eternū·
Si em̄ lignū vite plantatū in medio ꝑadisi habebat vitā in hoīb⁹ ꝑ
petuare·multomagis corp⁹ xp̄i dat vitā eternā·Peccatū aūt infert
mortē Ro·vj·Stipēdia peccati mors·Duo aūt ꝯtraria n̄ pn̄t alicui
inesse·et ideo exn̄te peccato mortali in aīa qd̄ infert ei mortem n̄ p̄t
corp⁹ xp̄i eidē vitā ꝯferre nec ibi ꝑ grāz hītare Sap·j·Nec hītabit

in corpe subdito peccatis ¶ Tercius effectus ē mentis illuiatio. habet
em̄ corpus xp̄i mentē illuiare. qz ipe est lux. Si ei oculi ionathe fauū
mellis ꝯmedētis apti sunt. vt dicit. j. reg. xiiij. multomagis corpus
xp̄i digne sumptū hz oculos mētis illuiare In cuius figura dū xp̄us
frangēt panē. apti sunt oculi discipulorū. Peccatū aūt excecat hoīez
Sap. ij. Excecauit eos ma. e. Et iō exn̄te peccato mortali in aīa qd ip
sam cecā tenet. corpus xp̄i nō p̄t eā illuiare nec cū ipa pticipiū habere
ij. cor. vj. Que pticipatō iusticie cū iniquitate. aut que societas luci ad
tenebras. aut q̄ ꝯuentō xp̄i ad belial. ¶ Quartus effectus est cele-
stis ductō. Habet em̄ corpus christi digne sumentē ad celum duce-
re. Qd figuratū fuit in pane subcineritō quē helyas ab angelo sibi
allatū ꝯmedit. in cuius v̄tute ambulauit. xl. diebꝫ ⁊ xl. noctibꝫ donec
puenit ad montē dei oreb. vtz. iij. Re. xix. Peccatū aūt ad infernum
ducit. Psal. xiiij. Veruntamē ad infernū detraheris in pfundū laci.
Nihil aūt vt dicit phus pōt p se ꝯtrarijs motibꝫ moueri. Et iō exn̄te
peccato mortali in aīa qd ducit eam q̄tidie ad infernū et a deo elon
gat. corpus christi nō pōt eam ducere ad celū. ¶ Quintus effectus
est angelorū assimilatō. qz cum corpus christi sit panis angelorū iu-
xta illud. panē angelorū māduca. hō. habet hoīes ip̄m digne sumen-
tes. angelis assimilare et filios dei efficere. Psal. Ego dixi dij estis et fi
lij excelsi om̄es. Peccatū aūt cum sit cibꝫ demonū. iuxta illud lu. xv.
de filio pdigo p quē peccator designat. qui missus fuerat in villaz
vt pasceret porcos. i. demones. qui peccatis hoīm pascunt. habet ho
mines demonibꝫ assimilare. et ip̄os filios demonū efficere. Iohes.
Vos ex patre dyabolo estis. Et ideo ip̄os homīes p peccatū similes
de monibꝫ et eorū filios existentes. nō pōt corpus christi angelis assi-
milare et filios dei efficere. qz similitudo alicuius non pōt in aliquo
introduci. nisi similitudo ꝯtraria abijciat. ¶ Sextus effectus ē oīs
saporis suauitas et refectō. Habet em̄ corpus christi digne sumen
ti omnis saporis suauitatē ꝯferre. qz qui dat se. oīa sua dare videtur
Ro. viij. Quō etiā nō cū illo oīa nobis donauit. Qui g̊ digne recipit
corpus christi. oīa q̄ in christo sunt sibi sapiūt. si q̄s aūt corpus chri-
sti diligēter masticauerit ⁊ deuote. inueniet in ip̄o oīs v̄tutis suaui
tatē et refectōem. Nā ibi ē pfecta et ꝯpleta fides qz ibi tota christi
diuinitas ⁊ hūanitas ꝯtinet. de quibꝫ duobꝫ ē tota fides. Ibi est fir
ma spes. qz in ip̄o ⁊ p ip̄m salutē spare dēmus. Ibi ē intensa caritas
et amor eternus. ex nimio em̄ amore voluit sub tali sacramēto h̄ in p
petuū remanē nobiscū. Mat. xxviij Ecce ego vobiscuz sum oībꝫ die
bꝫ vsqz ad ꝯsummatōz seculi. Et ido int̄ omnia sacramēta h̄ maxime
vocat sacramētū amoris. qz in eo reducit ad memoriā passio iesu xp̄i

que maximi amoris signuz fuit. Luc. xxiij. Hoc fa. in m. ꝯ. j. coꝝ. xj.
Quotiēscūqꝫ man. pa. hu. ⁊ ca. bi. mor. do. an. do. ve Ibi ē iusticia ma:
gna qꝛ ibi ē filiꝰ dei factꝰ hō et ꝓ nobis mortuus vt iusta fieret satis
factio peccati hūane nature qđ ꝑ xp̄i mortē iuste fuit deletū. j. coꝝ. x
Qui factꝰ ē nobis sapīa ⁊ iusticia. Ibi ē summa prudentia. qꝛ ibi sub
hūanitate latz diuitas ꝑ quā fuit dyabolꝰ prudēter captꝰ. qui om̄es
fraudulēt ⁊ neq̄ter capiebat. Iob. xxvj. Prudētia eius ꝑcussit suꝑbū
Ibi ē immēsa patīa ⁊ fortitudo. qꝛ a pessimis pctōribꝫ ꝑmittit se ca
pi. q̄ ꝓiciūt ip̄m in latrinā pctōꝝ. Ibi est maxīa tꝑantia ⁊ abstinen
tia. qꝛ a ieiunis solūmō dz sumi. et nō in quātitate et sapiditate ꝑ
modū alioꝝ ciboꝝ. ꝫ in magna tꝑantia et ꝑcitate. De quo apos. illos
corinthios arguit d. j. coꝝ. xj. Cōuenientibꝫ vobis in vnū iaz nō ē do.
ce. man. vnusquisqꝫ em̄ suā ce. p̄s. ad mā. Illi em̄ hūc cibū in mag̃ quā
titate sumebāt sic aliū panē Et breuit om̄is vt̄ꝰ ⁊ om̄e exemplū salu
tis ad totā vitam nr̄ām pascendam ⁊ informādam est in xp̄o vt di:
cit aug. qui sub sacramēto altaris ꝯtinet ⁊ sumit. Hoc fuit figuratū
in māna qđ in ore ꝯmedentiū ad qđ quisqꝫ volebat ꝯuertebat vt dr
sap. xvj. Angeloꝝ esca nu. po. t. d. ⁊ pa. de ce. p̄sti. il. om̄e dele. in se ha
bentē et o. sa. sua. Sic g̊ pz quō corpꝰ xp̄i om̄is saporis suauitatē hēt
Peccatū āt insipiditatē Et si aliq̄bꝫ videat sapidū h̄ accidit ꝓpt palati
aīme corruptōz. Sic febricitāti ꝓpt corruptōz ⁊ īfectōz palati. dulcia
vident amara. et interdū amara dulcia Aug. Palato nō sano pena
est panis. q̄ sano est suauis. Et iō nisi peccatū qđ amaritudinē infert
aīme et om̄ia vere sapida reddit insipida expellat. corpus xp̄i nō p̄t
suauitatē spūs et saporē spūaliū in aīma generare. imo aīa ip̄m cum
peccato mortali sumēs. om̄ia spūalia nauseat et fastidit Exo. xxj. Ai
ma nr̄ā nauseat sup ci. isto le. Expurgandū g̊ ē peccatū vt possimꝰ
digne recipe corpꝰ xp̄i. Qꝛ q̄ cū peccato mortali ip̄m sumit nō soluz
priuatur effectibꝫ supradictis ꝫ etiā acq̄rit sibi iudiciū eternale. j. coꝝ.
xj. Qui aūt indigne mā. ⁊ bi. iu. sibi mā. et bi. id ē ita puniet ac si xp̄z
ad mortē iudicasset vt di. glo. Nulli ei dubiū eē dz quin talis sumēs
corpꝰ xp̄i indigne plꝰ peccet q̄z si hoīem occideret vel quācūqꝫ iniu
riā ꝓxio erogaret Et sic primū pz Scdo apl̄us agnū pascalē esse
paratū ad ꝯmedendū demōstrat d. Etem̄ pascha nr̄m īmolatꝰ ē xp̄c
Q. d. Ideo azimi et puri esse debemꝰ qꝛ xp̄us q̄ ē pascha nr̄m. i. agnꝰ
paschalis math. xxvj. vbi vis ꝑemꝰ tibi pascha qđ scz edere debemꝰ
immolatꝰ est in ligno crucis assatꝰ et p̄paratꝰ ad ꝯmedēdū. Christꝰ
g̊ est pascha nostrū. i. phase vel trāsitꝰ. qꝛ ꝑ ip̄m de vicijs ad v̄tutes.
de dyabolo ad xp̄m. de morte ad vitā. de mūdo ad celuz. ⁊ de pena
ad gl̄iam trāsire debemꝰ. Itē pascha dr passio et immolatio. a patin

grece·qd est pati latine·Ipe em christus passus p nobis e ⁊ immo
latus tanquā agnus cui⁹ sangne liniti filij israel liberati sunt de seru
tute pharaonis·de egipto ad terrā pmissionis feliciter transeūtes·i·
de mūdo ad celum Et sic quātū ad vtrāq; significatōz recte christ⁹
dicit pascha nostrū Aug· Pascha nō sicut quidā existimāt grecum
nomē est sed hebreū·Oportunissime tn occurrit in h nomine qued
cgruentia vtrarunq; linguaꝝ·qr em patin grece pati dr latine ideo
pascha passio putata est vel h nomē a passione·sic appellatū e In sua
vo lingua·i·in hebrea pascha transitus dr·et hoc ideo·qr tūc primū
pascha celebrauit ppl'us dei qn fugiētes ex egipto rubrū mare tran
sierūt·Nūc vo figura illa pphetica in veritate cpleta est·cū sic ouis
ad immolandū ducit christus cui⁹ sangne linitis postib⁹ nostris·id
est cuius signo signatis frōtib⁹ nostris a pditōne hui⁹ seculi tanq; a
captiuitate vel seruitute egiptiaca liberamur·et saluberrimū agim⁹
transitū cū a dyabolo transimus ad christū·⁊ ab illo instabili seculo
ad eius fundatissimū regnū Ideo quippe ad deū pmanentē transi
mus ne cū hoc mūdo transeūte piter transeamus·Et sic pz secundū·
Tercō apl'us ad agnū paschalē edendū nos inuitat et modū edē
di insinuat cū dicit Itaq; epulemur·Quasi diceret·Cū christ⁹ immo
latus sit·i·ad esum assatus et pparatus·itaq;·i·g epulemur·s·dictum
agnū paschalē in craticula crucis assatū·Cōseqnter cū dic nō in fer
mēto veteri·modū talē agnū edēdi insinuat·Et pmo remouet indi
gnū modū·Scdo subiungit dignū ibi· Sed in azimis sinceritatis et
veritatis Dicit ergo Epulemur pdictū agnū s nō in fermēto vete
ri in corruptōe veteris hoīs et peccati·Et statim diuidit p ptes ve
tus fermentū dicēs·Neq; in fermēto malicie qntū ad peccatū in p
ximū·et nequicie quātū ad peccatū in seipm·Vel fermentū vet⁹ ap
pellat originalis culpa·fermētū vero malicie et nequicie actualis q
ē vel in pximū vel in seipm·Et nota h q ē fermētū bonū scz caritas
que mentē imutat et feruere fac·d quo luc·xiij·Simile ē regnū dei
fermento qd acceptū mulier abscōdit·i·immiscuit·in farine sata tria·
donec fermētaret totū·Et h est fermentū nouū et nō vetus·Iohis·
xiij·Mandatū nouum do vob vt diligatis inuicē Et ē fermētuz ma
lum scz pctm·et h ē fermētum vet⁹·Exo·xij·Qui cmederit fermen
tatum pibit aīa eius de cetu israel·Pctm em feruē fac mentē et in
mutat ipam et defluē fac vt fermētum pastā Esa·lvij·Cor impij q
si mare feruens qd qescere nō pōt·Cōseqnter cum dic·Sz in azimis
sinceritatis·ondit modum decētē ad esum hui⁹ agni d·sed in azimis
sup·cmedamus·in azimis dico nō materialib⁹ sed spiritualib⁹ scz sin
ceritatis·qntū ad affectus puritatē vt munda et pura sint desideria

et affectōes. ⁊ veritatis q̄ntū ad intellect⁹ illuminatōz vt ī intellectu
ꝟa fides ꝯsistat. Vel sinceritatis ꝯscientie interioris vt nulli⁹ peccati
g̃uis ꝯsciētia nos remordeat. ⁊ veritatis opatōnis bone exterioris
vt sint bona ⁊ sancta opa nostra. Vel vt dicit glo. sinceritatis vite q̄
ad seip̄m. ⁊ veritatis cordis oris et opis quo ad ꝓximū. vt sicut sin
ceritas excludit immūdiciā vite. sic veritas duplicitatē fraudulentie.
Philip. j. Sitis sinceres q̄ntū ad vos. et sine offensa q̄ntū ad ꝓximū
Et sic pz terciū. ¶ Sicut pz ex p̄dictis apl'us nobis duo mādat. Pri
mo vt epulemur. i. corpus christi sumamus. Hoc etiā mādat ecclesia
vt q̄libet christianus ad minus semel in anno digne corpus christi
sumat. Cuius mādatū ita obligat sicut mādatū dei. Luc. x. Qui vos
audit me audit. et q̄ vos spernit me spernit. Est em̄ cib⁹ aie dans ei
vitā. Ioh. vj. Qui māducat meā carnē ⁊ bibit meum sanguinē hz vi
tā eternā. Qui em̄ p totū annū parat cibū corpi. ⁊ semel in anno nō
satagit cibū aie dare. pena g̃ui est dignus. In cui⁹ figura mādatū est
nūi nono. q̄ oīs aīa q̄ nō ꝯmederit agnū tpe suo. q̄ significabat chri
stū. exterminabit aīa illa de ꝑpl'is suis. nisi q̄s fuerit impedimento le
gitimo p̄peditus. ⁊ tūc debebat ꝯmedere scd̄o mēse. Ita similiter hō
qui ē hodie impedit⁹ legitime debet corpus christi cras sumere vel ī
octaua. Et nota q̄ nullus alienigena debebat de agno ꝯmedere. vt
ptz exo. xij. q̄ corpus christi nullus debet sumere nisi sit christianus
Qui aūt libēter vellet sumere. s̄ nō p̄t. audiat aug. Crede ⁊ māduca
sti. Et sic intelligit illud Io. vj. Nisi māducaueritis carnē filij hoīs fide
vel re. nō habebitis vitā in vobis. Sic g̃ ⁊ q̄ nō sumit peccat g̃uiter.
et q̄ indigne sumit peccat g̃uius. Et ideo secūdo apl'us vt in neutr
peccatū decidamus. mādat vt digne sumamus scz in azimis sincerita C
tis et veritatis. i. in opib⁹ sinceris et veris. ¶ Circa qd̄ nota q̄ exo.
xij. mādabat q̄ ꝯmedēs agnū paschalē q̄ christū figurabat. septē ob
seruare debebat. quor̄ significata sumēs corpus christi obseruare de
bet. ¶ Primū est. q̄ debebat renes accingere. Ait em̄ moyses. Sic
aūt ꝯmedetis illū Renes vestros accingetis. Et significat castitatez
carnis quā sumēs corp⁹ christi debet habere. Luc. xij. Sint lumbi ve
stri p̄cincti. ¶ Secūdū est q̄ debebat calciamenta in pedib⁹ tenere.
Vn̄ ait. Calciamēta habebitis in pedib⁹ Et significat sanctitatē men
tis. q̄ sumens corp⁹ xp̄i debz habere calciamēta in pedib⁹. i. mundaz
seruare aīam suā a luto pctōr̄ p mūda desideria. Calciamēta em̄ cō
seruāt pedes a luto. Nūi. Sanctificabimi cras em̄ ꝯmedetis carnes
¶ Terciū ē. q̄ debebat baculū in manib⁹ portare Vn̄ ait. Tenentes
baculos in maīb⁹ Et signat firmū ꝓpositū cauēdi a pctō et ꝓficiendi
in bono. q̄ sumens corp⁹ xp̄i debz hr̄ē Sup baculū em̄ hō sustentat

et firmat. Signat etiā q̄ comedens debet habere memoriam crucis
xp̄i et ante oculos cordis eā tenere Quidā miseri eodē die q̄ corp⁹
xp̄i comedūt. redeūt ad peccata et crucis obliuiscūt. ⁊ n̄ deferūt xp̄o
imo ip̄m suffocāt cū pctō. In q̄ facto hō magis similat iude p̄ditori
q̄z in aliquo peccato. Iudas em̄ osculato xp̄o statim eū inimicis pro
didit et ondit. q̄ suspēsus crepuit medi⁹. et diffusa sunt om̄ia visce-
ra ei⁹. vtz act. j. q̄z dyabol⁹ asportans aīam ei⁹ detulit ori quo fuerat
xp̄us osculat⁹. et iō nō p os. s̄z p ventrē exiuit. Sic tales hodie xp̄m
osculant et comedūt. ⁊ statim postea ip̄m p̄dūt. eius inimicū p pec
catū mortale intromittētes ¶ Quartū ē q̄z dēbat comedere caput ⁊
pedes agni cū om̄ib⁹ intestinis Vn̄ ait. Pedes ⁊ caput cū intestinis
vorabitis. Et signat q̄ comedēs corp⁹ xp̄i dz habē verā et cōpletā fidē
Debet em̄ credere q̄ in hostia illa vere sit de⁹. q̄ p caput significat
et q̄ vere sit ibi caro xp̄i q̄ p pedes q̄ stant ī terra significat et q̄ ve
re sit ibi aīma xp̄i. q̄ p intestina designat. Et om̄ia illa credat se su-
mere dū comedit corp⁹ xp̄i Nā ibi ē caro ex vi conuersionis. q̄z suba
panis in corp⁹ xp̄i conuertit et trāsubstātiat. s̄z aīma et diuinitas sunt
ibi ex cōcomitātia. q̄z caro ⁊ corp⁹ xp̄i nō ē sine aīa et deitate. semp
em̄ caro xp̄i diuītati fuit cōiuncta ¶ Quintū ē. q̄z debebat comedere
festināter Vn̄ ait. Et comedetis festinant. Et signat q̄ sumēs corpus
xp̄i nō debz discutere qūo in hostia illa sit verū corp⁹ xp̄i gl'iosuz cū
aīa ⁊ deitate. q̄z om̄is rō ibi deficit. Sz dz facē sic dic apl'us. ij. cor. x.
In captiuitatē redigētes om̄ez hūanū intellectū in obsequiū xp̄i.
Volūtas em̄ in h̄ facto dz intellectū captiuare vt faciat eū credere
et cōfiteri qd̄ intelligere et cognoscere nō p̄t. et qd̄ sibi p rōz hūanaz
impossibile videt ¶ Sextū q̄ agnū illū debebat cū pane azimo non
fermētato comedere. Et signat puritatē et veritatē operū. q̄z sumens
corp⁹ xp̄i pura ⁊ vera opera dz habē. vt dictū ē supra ¶ Septimū ē
q̄z agnū illū debebat comedere cū succo lactucarū agrestiū q̄ pone-
bat ī cathino ad modū salse. Mat xxvj. Qui ītin. me. ma. in pa. h̄ me
tra. Et signat q̄ sumēs corp⁹ xp̄i dz habere cōpunctōnē et dolorem
pctōrū suorū. et dz agrestē passionē xp̄i cū flet⁹ amaritudīe cogitare

¶ In octaua pasche sermo de euan. xlvij.

Cum esset sero die illa vna sabbatorū. Ioh. xx. In euan. ho-
dierno due apparitōes xp̄i post resurrectōez recitant. q̄z
p̄ma facta fuit ip̄a die resurrectōis. Et h̄ ē qd̄ dicit. Cuz
ess̄z sero die illa. id ē die resurrectōis Secūda fuit facta octaua die
resurrectōis. scz hodie. Nā vt dictū ē supra ip̄e fili⁹ dei in ip̄a resur
rectōis die quinq̄es apparuit. sil'r vt ex euangelijs colligit quinq̄es

apparuit post diem resurrectōnis. Primo octaua die in pñtia tho
me vt hic patz. secundo discipulis piscātibꝫ ad mare thyberiadis. vt
pz ioh. xxj. tercō omibꝫ discipul' in galilea ī mōte thabor vbi ꝯstitu
erat illis iesus. vtz math. xxviij. quarto in cenaculo in hrl'm in die a:
scensionis. vtz math. vl. quinto in monte oliueti eodez die. vtz act. j.
Apl's tñ. j. cor. xv. duas alias enarrat dicēs. Post h visus est iacobo
deinde visus est plus q̄z quingētis fratribꝫ sil'. Et ſm hoc euāgeliū p̄:
sens principalit' scindit' ibi. Thomas vn⁹ ex. xij. Vel ibi. Et post dies
octo iterꝫ erāt discipuli ei⁹ int⁹. Circa primā apparitōz apl's quinqꝫ
ponit. Primū est aduent⁹ salutis ⁊ saluatoris. ibi. Cū esset sero die
illa. Secūdū est stat⁹ v̄tutis ibi. Et stetit in medio discipulorꝫ. Terci
um ē affatus pacis ibi. Et dixit eis. Pax vobis. Quartū ē missio salu
taris ibi. Sic misit me pr̄ et ego mitto vos. Quintū ē datio muneris
ibi. Insufflauit et dixit eis. Acci. spm̄s. ¶ Circa qd̄ nota q̄ xp̄c venit D
ad apl'os ꝓpt' quinqꝫ in eis efficiendū. scz ad eos illuīandū. ad eos cō
fortandū. ad eos calefaciendū. ad eos letificandū. et ad eos replendū
¶ Primo venit ad eos illuīandū. qꝛ ceci in fide effecti erāt. Vñ ver
ba mulierꝫ q̄ dicebāt ip̄m resurrexisse visa sunt añ eos q̄si deliramē:
tuz. vt dicit' lu. xxiiij. Sz tunc illuīauit eos dū aperuit istis sensum vt
intelligerēt scripturas qm̄ sic optuit pati xp̄m. et tercia die resurgē
Lu. xxiiij. O stulti ⁊ tardi cor. ad credendū in omibꝫ q̄ locuti sunt ꝓ
phete ¶ Scdo venit ad eos ꝯfortandū. qꝛ ꝯsternati erant et spes
eorꝫ pierat. Luc. xxiiij. Nos aūt sperabam⁹ q̄ ip̄e esset redēpturus
israel. Q. d. Ampli⁹ nō speram⁹ Apl'i nanqꝫ omia reliquerāt totam
spem suā in xp̄o ponētes. ſ hanc spem in passione ꝑdiderāt. iō xp̄us
eos ꝯfortauit d. Ego sum. nolite timere. lu. xxiiij. Q. d. Ego sum ma
gister et pat' vester in q̄ sperabatis. q̄ mortu⁹ fui ſ resurrexi cuz ma
gno triūpho cū magna gl'ia ⁊ ptāte magna Math. xxviij. Data est
mihi omis ptās in celo et in terra. Et ido nolite timere ¶ Tercō ve
nit ad eos calefaciendū. qꝛ in passione ī eius amore nimis tepidi effe
cti erāt et tremebūdi Vñ q̄ pri⁹ pati erant cū eo et in mortē ⁊ in car
cerem ire. et voluerūt gladio ꝑcutere. vt dicit' math. xxvj. omes reli
cto eo fugerūt. ⁊ clausis ianuis reclusi stabant. Sz xp̄us eos īflama
uit. qꝛ oñdit eis man⁹ ⁊ latus et pedes in quo maxim⁹ amor xp̄i de
mōstrat'. Bern. Sup oia te mihi amabilē reddit bone iesu calix pas:
sionis quē sumpsisti. Latus oñdit ad oñdendū q̄ amor erat p̄cordia
lis Man⁹ oñdit ad oñdendū q̄ amor ille manifestat⁹ fuit ꝑ opa. Pe
des aūt ad demōstrādū q̄ onera eorꝫ portauerat Q. d. Videte qua:
liter ex corde vos dilexi. qualia opera feci. et quales penas ꝓ vobis
sustinui. Et iō accēdami ad amorē meū Lu. xxiiij. Nōne cor nostꝫ

E ar·e·in·no· Notandū aūt hic ꝙ cicatrices xp̄i nō ex impotētia sanan
di remāserūt sꝫ ꝓpt̄ quinq; Primo vt sint signa sue victorie· Scdo
vt fidē sue resurrectōis astruāt· qꝛ sic gēme sunt in anulo· sic ille cica
trices sunt i corpe xp̄i et erūt i corpib; martirū· vt d· aug· Tercō vt
ostendāt ꝙ idē corp⁹ qd̄ fuit ꝑforatū resurrexit· Quarto vt in iudi
cio sint ad terrorē malorꝫ ꝑ quib; et a q̄b; eas tulit Apo· j· Videbit
eum om̄is ocul⁹· et q̄ eū pupugerūt· Quīto vt on̄dat eas deo patri
et ꝑ hoc moueat eū ad nobis miserandū· Bern· Secuꝫ accessuꝫ hēs
o hō ad deū· vbi habes an̄ prēm filiū· ⁊ an̄ filiū mrēꝫ· fili⁹ on̄dit patri
lat⁹ et vulnera· mat̄ v̄o on̄dit filio vbera ꝛc· ¶ Quarto xp̄us venit
ad apl̄os ad eos letificandū Fuerūt em̄ i passione nimio terrore af
fecti· iuxta illud· Tristes erāt apl̄i de nece dn̄i sui· Ioh· xvj· Tristicia
impleuit cor vr̄m· Sꝫ xp̄us eos letificauit sue p̄ntie ostēsione q̄ꝫuis
nō apparuerit eis in gl̄ia corpis gloriosi· vt dicit aug· qꝛ oculi apl̄o
rū illā claritatē ferre nō potuissent· Sua blāda salutatōne· qꝛ pax vo
bis Et sua leta ꝯmestione Luc· xxiiij· Obtulerūt ei ꝑtē pis· assi et fa
uū mellis Ioh· xvj· Iterꝫ aūt videbo vos et gau· cor· ve· Et h̄ ē qd̄ h̄
d̄r· Gauisi sunt g̊ discipuli viso dn̄o ¶ Quīto ad eos replendū· Eue
rant em̄ in ei⁹ morte om̄es euacuati om̄ib; v̄tutib; et donis sp̄ūssc̄ti
ac grā dei et ꝓprijs bonis q̄ fecerāt· qꝛ cū om̄s mortalit̄ peccauerūt
om̄ia supradicta ꝑdiderūt· Eccs· ix· Qui peccauerit in vno mlt̄a bo
na ꝑdet· Sꝫ xp̄us eos repleuit om̄i v̄tute et grā ac etiā ꝑterita meri
ta reddidit Et h̄ est qd̄ dicit̄ h̄· ꝙ insufflauit in eos sup̄· vt eos re
pleret Act· ij· Repleti sunt o· ¶ Si q̄s q̄reret q̄re xp̄us hec quinq;
apl̄is ꝯtulit bona· Dicēdū ꝙ ꝓpt̄ quinq; laudabiles ꝯdicōes q̄ i eis
erāt vtꝫ in p̄nti euan· s· ꝑseuerātia· q̄es mentis· clausura sensuū· vni
tas mētis· et timor dei ¶ Primo notat̄ in eis ꝑseuerātia in eo ꝙ d̄r
sero· Sero em̄ est vltima ꝑs diei· Act· j· Hi om̄es erāt ꝑseuerātes i
orōne Bern· Inter v̄tutes sola ꝑseuerātia coronat̄ Mat· xxiiij· Qui
ꝑse· vs· in fi hic sal· erit· Nota ꝙ mandatū fuit in lege ꝙ caput et cau
da in sacrificio semp deberēt offerri· Aliq̄ offerūt caput et nō caudaꝫ
vt q̄ incipiūt in iuuētute facē p̄niam et in ꝓcessu tp̄is dissoluuntur·
Aliq̄ offerūt caudā sꝫ nō caput· vt q̄ in iuuētute dissoluunt̄ ⁊ i senio a
gunt p̄niam· Offeram⁹ et nos caput ⁊ caudā vt ꝑfectū sit sacrificiū
nostrū vt in adolescētia incipiētes in senio terminem⁹ et bn̄ erit no
bis Tren̄· iij· Bonū erit viro cū porta· iug· ab· ado· s· ¶ Scdo notat̄
Greq̄es mentis· qꝛ vna sabbatorꝫ· sabbatū em̄ req̄es interp̄tat̄· Sꝫ no
ta ꝙ triplex est quies· Prima ē q̄es mentis a tumultu seculi cū labo
re tn̄ corpis· quā hn̄t viri sancti in vita illa Leui· xxiij· Sabbatū req̄
etionis dn̄i ē· affligetisq; aī· ve· Math· xj· Ve· ad me o· q̄ la· et on· es·

ꝛc. Et sequitur. Et inue. re. ai. v. Secūda est quies corpis a labore cū
tumultu mētis. quā habēt aliqn̄ peccatores Hiere. xlviij. Requeuit
moab in fecibꝫ suis Esa. lvij. Cor impij q̄si mare seruēs qd̄ quiescere
nō p̄t. Sic requiescebat ille diues q̄ dicebat lu. xij. Anima m. ha. mul.
bo. rep. in ā. pl̄i. req. ꝯm. bi. epu. ꝛc. Tercia ē quies mētis et corpis
quā hic habuerūt et habebūt sancti in gloria Esa. lxvj. Erit sabbatū
ex sabbato. In eodē. xxxij. Sedebit ꝓplus meꝰ in pulcritudine pacis
in tabernaculis fiducie. et in requie opulēta ¶ Tercō notat̄ i eis clau
sura sensuuꝫ in h̄ qd̄ d̄r Et fores essent clause. Maxime aūt duos sen
sus debemꝰ claudere si volumꝰ q̄ xp̄c veniat scꝫ visum et auditū. qꝛ
frequētissime ꝑ istas fenestras mors ingredit̄ Hiere. ix. Mors in
gredit̄ ꝑ fenestras nr̄as. Sic mortuꝰ est dauid stans ad fenestrā. et
videns mulierē se lauantē ex aduerso. ij. re. xj. Et iō dicit̄ p̄s. xx. In
gredere in petrā et abscōdere in fossa ¶ Quarto notat̄ in eis mētis
et corpis vnitas in h̄ qd̄ dicit. vbi erant congregati Act. iiij. Multi
cre. erat cor. vn. et ani. vn. Vn̄ spūssanctus sup eos ꝯgregatos venit
Psal. Ecce q̄ꝫ bonū et q̄ꝫ io. habitare fra. in vnū. Triplex est em̄ vtili
tas stare in ꝯgregatōne. Prima qꝛ ꝯgregati nō p̄nt a dyabolo vi
ci. s̄ ip̄m vincūt qꝛ om̄is victoria in vnitate ꝯsistit. et ꝑditio in diui
sione. Exemplū d̄ acie militū. Eccs. iiij. Funiculꝰ triplex difficile rum
pitur Can. vj. Terribilis vt cas. ac. or. Secūda ē qꝛ si vnꝰ cadit ab alte
ro iuuat̄. Eccs. iiij. Ve soli qꝛ cū ceciderit nō habꝫ subleuantē Et pau
lo supiꝰ Melius ē duos esse sil̄ q̄ꝫ vnū. h̄nt em̄ emolumentū societa
tis sue. si vnꝰ ceciderit ab altero sulciet̄ Tercia est qꝛ vnꝰ ꝓuocat̄ ab
altero ad bonū Eccs. iiij. Si dormierint duo fouebunt̄ mutuo vnꝰ
q̄uo calefiet ¶ Quinto notat̄ in eis timor. cū dicit̄. ꝓpt̄ metū iudeo
rum Bern. In veritate didici nihil eque efficax ad grām ꝓmerendā
recipiendā. et retinendā. ꝛ recuꝑandā. q̄ꝫ si om̄i tpe inueniaris corā
deo nō altū sapē s̄ timere Prou. xxviij. Beatꝰ hō qui semp ē pauidꝰ
Ecc. ij. Eili accedēs ad seruitutē dei. sta in iusticia et timore Quia q̄
sine timore est iustificari nō poterit Timor iste ē timor filialis quez
habent iusti q̄ timēt valde ꝑdere deū et aīas suas. Sꝫ timorē seruilē
ꝛ hūanū h̄nt ꝑctōres q̄ plꝰ timēt ꝑdere numū q̄ꝫ deum. terrā q̄ꝫ ce
lum. plus corpꝰ q̄ꝫ aīam. plus trāsitoria q̄ꝫ v̄tutes et dona De quibꝫ
om̄ibꝫ nō est timendū Psal. Illic trepi. ti. vbi nō f. ti. Carissimi habea
mꝰ et nos ista quinqꝫ. et nos recipiemꝰ a xp̄o alia quinqꝫ supradicta
Et sic pꝫ primū ¶ Secūdo ponit̄ statꝰ v̄tutis qꝛ stetit in medio di
scipulorꝫ Om̄is em̄ v̄tus in medio ꝯsistit vt dicit ph̄us Vn̄ poeta.
Mediū tenuere beati. Vbi nota q̄ xp̄us stetit in medio discipulorꝫ
et stat in medio omniū hoīꝫ. ꝓpter septē ꝓprietates medij que sunt

Illumiare·colligare·viuificare·distinguere·sustētare·ꝯseruare·ꝛ le-
tificare· ¶Primo medium illuminare habet·vt patet de sole· quia
medius inter planetas celum et terram illuminat Sic ꝛ christꝰ pri
ores et posteriores illuminauit· Io·j· Erat lux vera que illuminat
omnem hominem venientem in hunc mū·Hoc patuit in transfigu
ratōne vbi fuerūt prēs noui ꝛ veteris te· ¶Secūdo mediū hꝫ colli-
gare·vt calx ꝛ clauus Sic et xp̄us colligauit et vniuit in vnū diuer
sa scꝫ diuinā et hūanam naturā in vnitate ꝑsone·diuersos apl̄os in
vnitatē fidei·Ioh·xj· Prophetauit scꝫ cayphas qꝛ iesus erat moritu
rꝰ ꝓ gente·et nō tm̄ ꝓ gente·sꝫ vt filios dei q̄ erant dispersi ꝯgre-
garet in vnū·hoīes ꝛ angelos in eisdē sedibꝫ glorie·Math·xxij·In
resurrectōe neqꝫ nubent neqꝫ nubent̄·sed sunt sic̄ angeli dei in celo
¶Tercio mediū hꝫ viuificare·Vn̄ in terra q̄ est medium totius celi
om̄ia viuificant̄ et vitā recipiūt·Et cor in medio aīmalis vitam aīali
dat vel corpi·Sic xp̄us est vita viuentiū vt dicit aug̃·Act·xvij·In
ipo enim viuimus mouemur et sumus·Sicut omnia per ipsum fa
cta sunt vt dicitur ioh·j·ita omnia per ipsum subsistunt et viuunt·
Io·x·Ego sum resurrectio et vita·resurrectio corporum·et vita ani
marum ¶Quarto medium habet distinguere et separare vt pari
es ¶Sic christus in iudicio separabit bonos a malis·modo autem
sunt mixti Math·xxv·Separabit eos ab inuicem sicut pastor segre
gat oues ab edis·Et ibūt hi in suppliciuꝫ eternū·iusti aūt in vitam
eternā·vt ibidē dicit̄ ¶Quinto mediū hꝫ sustentare·vt columna in
medio domꝰ·Sic et xp̄us om̄ia sustētat ꝛ regit Heb·j·Portās oīa
verbo v̄tutis sue Gre·Sic̄ om̄ia ex nihilo facta sunt ita in nihilum
tenderēt nisi manus om̄ipotētis ea teneret·Sed nota hic de colūna
sampsonis cui innixꝰ sampson mortuꝰ ē vt om̄s occideret inimicos
sic christꝰ i columna crucis mortuꝰ ē vt om̄es demones debellaret·
Aug̃·Manu inermi et affixa cruci debellauit aereas ptātes ¶Sex
to mediū habꝫ ꝯseruare et extrema deuastare vt pꝫ in tp̄e vt i vere
qd̄ est mediū int̄ hyemē ꝛ estatē om̄ia terrenascētia ꝯseruant̄ Patꝫ
etiā in humoribꝫ q̄ dū mediū tenent in corpe ꝯseruat̄ corpus i sani
tate·Patꝫ etiā in ciuitatibꝫ q̄ dum mediū ꝑ iusticiā tenent ꝯseruant̄
et crescūt·Exemplū de regno romanoꝝ qd̄ dum mediū ꝑ iusticiam
tenuit ꝯseruatū est·Sic et xp̄us om̄ia ꝯseruat in bono·Io·xv·Ma
nete in me et ego in vobis·Sic̄ palmes nō p̄t a semetipo facere fru
ctum nisi māserit in vite·sic nec vos nisi in me māseritis·Si quis in
me nō manserit colligēt eū et in ig·mittēt·Et h̄ ondit xp̄c qn̄ stans
in medio discipuloꝝ īsufflauit in eos et dedit spm̄sanctum ꝑ quez
seruati sunt in om̄i bono ¶Septimo mediū habꝫ letificare·vtꝫ i ar

monijs sonoꝝ ⁊ in obiectis sensuū·q̄ dum mediū tenēt letificant et
delectāt· Sic xp̄us stans in medio diuīe ⁊ humane nature letificat
omnes beatos in gloria Ioh·xvij· Hec est vita et·vt ꝯg·te·so·ve·de
et q·mi·ihm xp̄m· Quia ꝑm diuinā naturā letificat angelos et aīmas
et ꝑm humanā letificat corpa Ioh·x· Ingredieť et egredieť ⁊ pascua
inueniet Ingredieť ad deitatē ⁊ egredieť ad hūanitatē Et sic pz ꝑm
¶ Si vis plura dicē de medio nota ꝙ xp̄us q̄ter stetit in medio·ad
designandū ꝙ q̄ttuor v̄tutes cardinales in medio ꝯsistunt· Naz ste
tit in medio aīaliū in natiuitate·p qd̄ significať prudētia·stetit in me
dio doctoꝝ p qd̄ signatur iusticia· stetit in medio latronū p qd̄ si
gnatur tpantia·et stetit in medio discipuloꝝ·p qd̄ designať fortitu
do ¶ Tercio ponitur affatus siue imp̄catio pacis·qꝛ pax vobis Cir
ca qd̄ nota tria ¶ Primo ꝙ triplex est pax bona Prima est pax pe k
ctoris·que cōsistit in subiectōne aīme ad deū et corporis ad aīam
et inferioꝝ virium ad rōnem· Quando hec tria obseruanť in homi
ne hz plenā pacez pectoris Esa·Erit opus iusticie pax· Hanc pfecte
habuit christꝰ et beata virgo·Ioh·xiiij· Pacem meaz do vobis Se
cunda est pax tēporis que consistit in pacifica ꝯuersatione cū proxi
mo Ro·xij· Si fieri potest ꝙ ex vobis est cum omnibus hominibus
pacem habentes· In hac pace natus est christꝰ· Psal· In pace factus
est locus eius· De hac pace loquitur apostolus ad hebreos·xij· Pa
cem sequimini cum omnibus et sanctimoniaz sine qua nemo vide
bit deum· Hanc duplicem pacem christus annunciari fecit ingredi
ens mūdū·p̄dicauit vadēs p mūdū·suis discipl̄is reliq̄t exiēs d̄ mū
do·⁊ suis discipul̄ apportauit rediēs de iferno ad mūduz· Tercia ē
pax eternitatis que ꝯsistit in visione dei·Esaie·xxxij· Sedebit populus
meus in pulcritudine pacis· Primas duas paces christus dat nobis
in presenti·terciam dabit nob̄ in futuro in octaua etate que est re
surgentium· Et ideo in resurrectione eius in die pasche bis dixit·
Pax vobis in octaua vero die vt hodie semel dixit pax vobis·ad
designandum ꝙ in resurrectione a peccatis debemꝰ habere dupli
cem pacem predictam·et in octaua resurgentium habebimus ter
ciam· Phil·iiij· Et pax dei que exuperat omnem sensum custodiat
corda vestra et intelligentias vestras ¶ Secundo nota ꝙ christus
fecit quadruplicem pacem· Primo fecit pacem inter deum et homi
nem· Et hanc fecit in carnis assumptione· Ephesios·ij· Ipse enim est
pax nostra qui fecit vtraqꝫ vnum·id est diuinam et humanam na
turam vniuit et pacificauit in se· Secundo fecit pacem inter homi
nes ad inuicem in passione scilicet inter pilatum et herodem et
hanc fecit in sua predicatione et ordinatione· quando omnes

vniuit in vno ouili vnius ecclesie·vni⁹ fidei·et vnius baptismi·Io·x·
Et fiet vnū ouile et vn⁹ pastor Tercō fecit pacē int̄ angl'os et hoies
Et hāc fecit in sua ascēsione qn̄ angelos et hoies vniuit in eisdē sedi
bus gl'ie Vn̄ cantam⁹ Redit turmis cū duab⁹ angelis et animab⁹
Quarto fecit pacē int̄ animā et carnē Et hāc fecit in spūssancti missi
one·q̄ ita solidauit corda discipulor̄·vt debit⁹ ordo deinceps serua
ret̄ inter animā et corp⁹·vt scz rō dn̄aret̄ in eis Hāc pacē pfecte faci
Let in corpor̄ gl'ificatōne ¶Tercō nota q̄ triplex ē pax mala·Pria ē
inordinata q̄ est qn̄ obedit supi⁹ inferiori·vt dn̄s seruo·anima corpi
et rō sensualitati·Prou̅·xxx·Per tria mouet̄ terra·per seruū cum re
gnare cepit·p stultū cū satiat⁹ fuerit cibo·et p odiosam mulierē cuz
in matrimoniū assumpta fuerit Iste seru⁹ et stult⁹ ē corpus ⁊ mu
lier odiosa est caro Secūda ē simulata·sic̄ fuit pax iude Mar·xiiij·
Quēcūq; os·fu·ip̄·e·t·e· Similis fuit pax ioab ad abner di·Salue mi
frater Et infixit gladiū in viscera ei⁹·ij·re·xx·Ezech·xiij·Deceperunt
ppl'm dicētes Pax pax·et nō est pax Talis est pax mundi q̄ quem
osculari videt̄ occidit Io·xiiij·Pacē meā do vobis·nō q̄z mund⁹ dat
Tercia pax ē inq̄nata q̄ int̄ pctōres ē Psal· Zelaui sup̄ iniq̄s pacez
peccator̄ vidēs Lu·xij·Nō veni pacē mittere·s̄z gladiū Et sic pz ter
ciū ¶Quarto ponit̄ missio salutaris·q̄ sic̄ me misit pr̄ et ego mit
to vos id ē ea caritate vos diligo q̄ dilexit me pat̄·vt di·gre· Que
caritas in p̄dicta missione attēdit̄ quātū ad septē ¶Primo q̄ sicut
pater mittēs me ī mundū mecū ē·et nō relinq̄t me solū·sic ego vos
nō deserā Math·xxviij·Ecce ego vo·suz om·die·vsq; ad ꝯsu·se ¶Se
cūdo q̄ sic̄ pater mihi testiōm p̄hibuit d·hic ē fili⁹ meus dilect⁹ ip̄m
audite math·xvj·sic ego corā regib⁹ et om̄i ppl'o loquar p vobis red
dens testimoniū veritati vrē et doctrie Mat·x·Nolite co·quō aut
q̄d lo· ¶Tercō q̄ sic̄ pat̄ dedit mihi facē opera scz homies sanare de
mones fugare·mortuos suscitare·celū aperire et ꝯsil'a·q̄ on̄dūt me
esse ver̄ filiū dei·iuxta illd̄ ioh·x·opa q̄ ego facio in noie patris mei
hec sunt q̄ testimoniū p̄hibent de me·ita ego dabo vobis sil'ia opa
facere p q̄ om̄es ꝯgnoscent q̄ estis nuncij dei·Ioh·xiiij· Qui credit
in me opa q̄ ego facio ip̄e faciet et maiora hor̄ faciet· Exempluz de
petro et iohāne·Nā ad vmbrā petri sanabātur infirmi·et ad tactuz
tunice iohānis suscitati fuerūt mortui·vt in ecclesiastica narrat̄ histo
ria·qd̄ de xp̄o nō legit̄ ¶Quarto q̄ sic̄ pater ꝯstituit mihi totū mū
duz disponē et ordinare·iuxta illd̄ ioh·xiij·sciēs q̄ om̄ia dedit pr̄ ei
ī man⁹· ita ego plenarie vos mitto vicarios meos q̄dq̄d p vos fiet
ratuz hn̄s Lu·x· Qui vos audit me audit·et q̄ v· sp̄·m·sp̄·ij· cor̄·v·
Legatōne p xp̄o fungimur Et iō apl'i p totā eccl'iaz ordinauerūt ⁊

sacramēta instituerūt ¶ Quinto qꝛ sic̄ pater plenariā ptātem dedit
mihi·iuxta illd̄ math·xj·omīa mihi tradita sunt a patre meo·ita ego
plenā ptātē vobis trado sup oīa·scz sup celū terrā et infernū·sup an
gelos demōes et homīes·sup vitā et mortē·sup totā naturā ⁊ cm̄ez
creaturā Lu·ix· Dedit eis ptātem sup oīa demonia et vt languores
curarēt ¶ Sexto qꝛ sic̄ pater voluit me mori ꝓ pctōribꝫ vt salui fie
rent·iuxta illd̄ ioh·iij·sic deꝰ dilexit mūdū vt filiū suū vnigenitū darz
ita ego volo vos mori ⁊ ꝯsummari in seruicō peccatoꝝ vt ipi salui
fiant·et maiꝰ meritū vobis crescat Luc̄·x·Ecce ego mitto vos sicut
agnos int̄ lupos ¶ Septimo qꝛ sic̄ pat̄ voluit me summe humiliari
vt summe exaltarer·iuxta illd̄ phi·ij·exinaniuit semetip̄m ꝓpt̄ qd̄ ⁊
deus exaltauit illū ꝛc̄·ita et ego volo vos huiliari valde vt summe
exaltemī et sitis mecū in eadē gloria et honore·j·Pe·v·Humiliami
ni sub po·ma dei vt vo·exal·in tpe visi·Lu·xxij·Et ego di·vo·sic̄ dis
m·p·m·re·Vn̄ pedes et ossa piscatoris osculāt̄ modo p ora impato
rum Ergo recte dicit Sic̄ misit me pater·i·ex eadē beniuolētia cari
tatis·⁊ ad eadē opa faciēda·⁊ ad idē p̄miū recipiēdū·ego mitto vos
Et sic pz quartū ¶ Quito ponit̄ datō muneris·qꝛ insufflauit ꝛc̄ Nō
q̄ iste flatus esset spūssanctꝰ·sicut colūba q̄ descendit sup christū ba
ptisatū nō fuit spūssanctꝰ·sz in illo signo scz flatu datus est eis spūs
sanctus Et h̄ ꝓpter tria Primo qꝛ sicut iste flatus ꝓcessit a christo
sic spūssanctus ꝓcedit ab eo·et nō solū a patre Scd̄o ad ostēdendū
q̄ sicut flatus est necessariꝰ vite corpali·ita spūssanctus vite spūali·
Tercō ad ostēdendū q̄ sicut flatus est aer eleuatꝰ a terra·ita spūssan
ctus facit sup terrena eleuari Eze·viij·Eleuauit me spūs inter celū ⁊
terrā Munus g̊ in quo oīa dona donant̄ cōtulit eis dicēs Accipite
spiritūsanctū quo·re·pec·re·eis Ro·viij· Quomodo nō etiaz cū illo
omnia no·do·Sic g̊ donauit eis munus absoluēdi et dimittēdi pec
cata Sed ꝯtra solus deus remittit peccata Esa·xliij·Ego sum q̄ de
leo om·iniq·t·ꝓpter me Osee·xiij·Perditō tua israel·tantūmō ī me
auxiliū tuū Solutō q̄ntū ad culpā solus deus dimittit peccatū qd̄ in
ipa ꝯtritōe et ꝓposito ꝯfitendi dimittit̄ Psal·Dixi ꝯfitebor et tu re
mi·ꝛc̄ Sacerdos aūt dimittit aliquid de pena v̄tute clauiū Et hoc
ē qd̄ dic̄ Quoꝝ remiseritis Remittere eniz ē ptē pene relaxare Di
mittere v̄o ē ex toto absoluē vt dic̄ hugo de sancto victo·Vel pōt
dici q̄ sacerdos absoluit instrumētaliter ē enim instrumētū aīatuz
dei ⁊ mister eiꝰ Hoc dn̄s figurauit in lazaro quē suscitauit sz apl̄is
soluē mādauit Exēplū de potestate quando absoluit aliquem in ꝯsi
lio ⁊ eius nuncij de catenis ⁊ carcere soluunt eundem Item videt̄
q̄ nisi sacerdos habeat spūmsanctū nō potest absoluere qꝛ dic̄ p̄mo

Accipite spm̄s. ⁊ postea subdit. quoꝝ re. pec. remit. eis Amb. Talis
actus talis vita absoluit. esto tu talis vt alios valeas absoluere Ad
qd̄ dicendū ꝙ absoluere p̄t sacerdos dupliciter scz ex officio et vite me
rito. et sic absoluit solū bonꝰ habēs spm̄s. vel ex officio solū. et sic ab
soluit etiā malꝰ Ad qd̄ significādū xp̄s dedit ptātē apl̄is absoluēdi
a pctis anteq̄z daret eis spm̄s. Mat. xvj. Amē dico vobis quodcūq;
liga. sup ter. e. et li. in ce. et q. sol. sup ter. sol. e. et in ce. Et h̄ postq̄z de
dit eis spm̄s. dedit eis ptātez ligādi et absoluēdi Chris. Si mali val
de sint sacerdotes. deus q̄ eius sunt opabit. qd̄ dico sacerdotes nec
angelꝰ nec archangelꝰ in his opari p̄t q̄ data sunt deo. s̄ pat̄ et filius
et spūssanctꝰ om̄ia dispēsant. sacerdos āt accōmodat linguā suā. tri
buit manū suam. Vel dicēdum ꝙ sacerdos et bonus et malus in v̄
tute spūssancti remittit peccatum. qꝛ in v̄tute caracteris ordinis q̄
datur a spūsancto qui opatur in sacramentis. Glo. Quoꝝ remiseri
tis. i. quos dignos remissione iudicaueritis duabꝫ clauibꝫ scz potesta
tis et discretōnis. remittunt̄ eis. i. tunc deus approbabit remissionem
peccatoꝝ. et quorum nō remiseritis deus non approbabit. Chris. Sic
rex p̄ncipem mittens dat ei potestatē mittere in carcerem et dimit
tere. Ex quo patet ꝙ sacerdos est minister et instrumentum dei ani
matum. Et sic patet quintum.

Sermo eiusdem dominice octaue quadragesimusoctauus

Thomas vnus ex duodecim qui dicitur didimus nō erat
cum eis quādo iesus venit. Io. xx. Euāgelium hodiernū
cōtinet in se duo euange. Et de ista secūda pte faciam⁹ ali
um sermonem. In quo sermone cōtinetur p̄ma apparitō
christi post diem resurrectōnis que fuit facta die octaua. Et ista ps
euāgelij est quasi tota de beato thoma. In qua pte quattuor descri
būtur. Primum est peccatū qd̄ thomas incurrit. qꝛ non erat cuz eis
quādo iesus venit. Secūdum est remedium qd̄ recepit. ibi. Post di
es octo. Terciū est fides qua credidit. ibi. Dn̄s meus et deus meus
Quartū est p̄mium qd̄ ex fide xp̄s repromisit. ibi. Qꝛ vidisti me tho.
cre. be. q̄ non vi. et cre. Primū ꝓcedit ex miseria hois. s̄m ex miseri
cordia dei. terciū ex libertate arbitrij. quartū ex g̃tia dei. Primo
g̃ ponit̄ peccatū thome qd̄ cōsurgit ex duobꝫ. scz ex absentia sociali. et
ex ꝑtinacia mētali Primo ex absentia sociali. qꝛ n̄ erat cū eis. Sed
cōtra lu. xxiiij. dꝛ ꝙ isti discipl̄i q̄ iuerūt i emaus reuisi sunt in hrl̄m et
inuenerūt cōgregatos vndecim ⁊ dū narrarēt q̄ gesta erāt i via iesꝰ
apparuit eis. Ad h̄ dd̄m ꝙ dū discipl̄i narrarēt q̄ gesta erāt i via. tho
mas aliq̄ casu abscessit. ⁊ tūc ihs apparuit. vt di. aug. Nō erat g̃ tho. cū

viris timoratis et pseuerantibꝫ. et sic recessit a societate bonorum.
Quod quidē apparet esse malū ex tribꝫ ¶ Primo qꝛ recedere a soci
etate est ꝯtra naturā homīs. Hō em̄ vt dicit phus naturalit̄ ē aīal
sociale. Gen̄. xx. Nō est bo. ho. es. so. fa. ei ad. si. sibi. Qꝛ ceteris aīalibꝫ
melius ꝓuidit natura vt sola possint viuere q̄ꝫ homī. qꝛ ꝑauit eis vi
ctū ⁊ amictū. hō aūt multis indiget q̄ vix vnꝰ hō facere possꝫ ¶ Se
cūdo qꝛ hō in facto isto dyabolū imitat̄ q̄ fecit diuisionē in celo. et
recessit a societate bonoꝝ. Esa. xiiij. In celū ꝯscendā sedebo in mōte
testamēti in lateribꝫ aq̄lonis. ⁊ similis ero altissimo. Exempla de isto
monacho de quo dicit gre. in dyalogo ꝙ statim recedebat de cho
ro quē vidit beatꝰ benedictꝰ extrahi ꝑ capam a quodā puero nig̊
Sap̄. ij. Imitant̄ aūt illū q̄ sunt ex parte istiꝰ ¶ Tercō qꝛ talis recessꝰ
est valde damnosus. Qd̄ pꝫ duplicit̄ ¶ Primo qꝛ hō multa bona ꝑ
cipit in societate. Nā recipit spm̄sanctū et dona eius. Et h̄ patuit in
pentecoste qn̄ spūssanctus venit in discipulos dū essent ī vnū ꝯgre
gati et dedit eis carismatū dona. Itē recipit filium dei et dona eius.
Mat. xviij. Vbi duo vl̄ tres ꝯgregati sunt in noīe meo ibi ego suꝫ
in medio eoꝝ. Psal. Ecce q̄ꝫ bonū et q̄ꝫ iocundū habitare fratres in
vnū. ¶ Secūdo qꝛ homo multa mala vitat in societate ⁊ ꝓpter socie
tatē. qꝛ dyabolus nō pōt freq̄nter hominē tenere in catenis pecca
toꝝ ⁊ suffocare eū ꝓpter societatē. Exemplū de illo puero monacho
rum q̄ in infirmitate datus erat draconi ad deuorandū. quē ꝓpter p̄
sentiam fratꝝ dauorare nō poterat. qui postea ꝑfecte cōuersus est
vt patet in dyalogo. Habemus etiam de hoc exemplum gen̄. xviij.
quādo angeli dixerunt abrae ꝙ ꝓpter quinquaginta iustos ac etiaꝫ
ꝓpter decem parcerent quinqꝫ ciuitatibꝫ Et non solū in vita illa q̄s
euadit multa mala ꝓpter bonam societatem sed etiā in alia. Exēplū
de illo fratre qui fuerat deputatus penis purgatorij. xxx. annis. et
socius eius dixit missam et orans ꝑ eo liberauit eum. ¶ Secundo
peccatum thome fuit ex ꝑtinacia mentali qꝛ nullo modo voluit cre
dere. Sed attendendum est hic ꝙ dicitur ecc̄i. xviij. Qui cito credit
leuis est corde. Et dicitur. j. Io. iiij. Nolite omni spiritui credere. sed
ꝓbate si spiritus ex deo sunt. Sic credidit eua cito. Ergo tunc ē pec
catum non credere quādo nō credit quis quibꝫ debet. quādo debet.
et q̄uo debet. Ex illis tribꝫ modis peccauit thomas ¶ Primo nō cre
didit quibꝫ debuit. quia cum secūdum legem in ore duorū vel triū
testium stet om̄e verbuꝫ. ipe noluit credere. x. a ꝓbatis viris qui te
stificabant̄ de visu qd̄ ē verissimū testimoniū ¶ Scd̄o qꝛ n̄ credidit
qn̄ debuit. qꝛ ⁊ si n̄ statim crediderit debuit tn̄ pꝰ vnū diē vl̄ sic cogi
tare in seipo et credē. Sꝫ ipe stetit octo diebꝫ in sua ꝑtinacia et forte

sicut ipe dixit nunq̄z credidissz nisi xp̄c sibi apparuissz ¶ Tercō q̄ nō
credidit sic debuit· q̄ cū apl's dicat· est aūt fides sperādaꝝ substātia
reꝝ argumētū nō apparentiū· heb· xj· ipe voluit palpare q̄ ad fidem
ptinēt· Et sic pz primū ¶ Scdo ponit remediū qd tho· iuenit· q̄ xp̄c
ex magna sua beniuolētia post dies octo iteꝝ venit ad eos· et stati
dixit thome· Vide manꝰ meas· et af· ma· tu· et mit· i la· me· ꝛc· Christꝰ
fecit thome ac si ipe deberet solꝰ saluari vel si totꝰ mūdꝰ staret ad si
dem thome· Sz vt di· gre· Hoc nō ex casu sz ex diuīa dispēsatōne fa
ctū est· Egit nanq̄z miro mō diuīa clemētia vt discipulꝰ dubitās duz
magr̄i sui vulnera palparet carnis· in nobis vulnera infidelitatis sa
naret· Plus em̄ mihi ꝯtulit ad fidē infidelitas thome· q̄z fides credē
tiū discipuloꝝ Dū em̄ ille palpādo ad fidē reducit· mēs nr̄a om̄ du
bitatōne postposita in fide solidatur· Vide inquit manus meas re
demptrices tuas vt eas reuerearis· cōseruatrices tui vt eas ample
cteris· collatrices om̄is boni vt eas diligas· et punitrices maloꝝ vt
eas timeas· Et sic pz· ij· ¶ Tercō ponit fides pfecta q̄ tho· credidit·
ibi· Dn̄s meꝰ et deus meꝰ In quo vbo ꝯfessus ē hūanitatē cū dicit
dn̄s meꝰ· ⁊ deitatē q̄ et deꝰ meus· Ergo aliud vidit ⁊ aliud credidit
Et sic vbi abūdauit delictū supabūdauit et grā· ro· v· Q̄ vni vbo
credidit· ⁊ statim credidit· et sic debuit credidit· in q̄bꝫ tribꝫ offende
rat· Et sic pz terciū ¶ Quarto ponit premiū qd ex fide ꝓmittit· cum
dr· Q̄ vidisti me· imo videt q̄ debuit dicere q̄ tetigisti me thoma
credidisti· Aug· Nō ait tetigisti sz vidisti· qm̄ generalis qdāmō sen
sus ē visus ⁊ ad om̄es sensus aptat· vt gusta et vide q̄z dulce ē· audi
et vide q̄z sonoꝝ ē· et sic de alijs· Quāuis dici possit nō ausum fuisse
discipulū tāgere vulnera magistri Beati g̊ q̄ nō viderunt ⁊ credide
rūt· Crediderūt inq̄z fide formata q̄ ex bonis opibꝫ demōstrat· Q̄
vt dr iac· ij· fides sine opibꝫ mortua ē· qd aūt mortuū ē nō p̄t vitā cō
ferre· Qui g̊ credit in deū fide viua beatꝰ erit Abacuk· ij· Iustꝰ i fide
sua viuet· Fides etiā de se hz vitā dare ei q̄ non p̄t opari Ro· iiij· Ei
vo q̄ nō opat· credēti aūt in eū qui iustificat impiū· reputabit fides
eius ad iusticiā Q̄ abraā p fidē sine opibꝫ legis iustificatꝰ ē Exēplū
de latrone in cruce cui ꝓpter fidē dictū ē· Hodie mecū eris in padi
so Et sic pz quartum ¶ In fine nota q̄ christus dat nouem exempla
in sua resurrectione que quilibet debet habere si vult vt spirituali
Nter resuscitetur· ¶ Primum est q̄ post resurrectionem mundo se
non immiscuit· licet aliquibꝫ bonis apparuit· Luc· xvij· Mementote
vxoris loth· Que quia vertit se retrorsum ꝯuersa est in statuā salis·
vtz gen· xix· Seneca· Nihil ē adeo damnosum bonis moribꝫ q̄z in ali
enis spectaculis residere ¶ Scdm est qd dixit magdalene· Noli me

tangere nōdum ascendi ad patrē meū. Nō em̄ est hoī secuꝝ tangē
mulierē q̄mdiu est in vita illa. nec etiā ꝯsanguineā. qꝛ corpus semiē
ignis est. ignis vero nescit ꝯsanguinitatez. et ignis est vsqz ad con
summatōz deuorās. iob. xxxj. Exēplum de illo sacerdote de quo dic̄
gre. in dya. Qui laborans in extremis dum a p̄sbitera sua tangeret̄
ait. Recede recede adhuc igniculꝰ viuit ¶ Tercium ē ꝙ pacē m ore
portauit. Sic q̄ spiritualit̄ cupit resurgere debet habere pacē pecto
ris et pacē tempis vt tādem ꝑueniat ad pacē eternitatis. Ioh. xiiij.
Pacem relinquo vobis. pacē meam do vob ¶ Quartum est ꝙ loca
vulneꝝ ostēdit. scz latus. manus ⁊ pedes. Sic q̄ spūaliter cupit resur
gere debet ostendere peccata sua sacerdoti ꝑ ꝯfessionē. scz latus id ē
cor. manus. i. opa. pedes id est affectōnes. qꝛ vt dr̄ ꝓuer. xxvij. Qui
abscōdit scelera sua nō diriget̄. Esa. xliij. Narra si quid habes vt iu
stificeris. ¶ Quintum ē ꝙ insufflauit et dedit spiritum sanctum. Sic
et nos debemus satagere alijs spm̄ sanctum dare et eos ad spm̄. san
ctum inflamare. Sed sunt quidā qui spirant et insufflant ignē ira
cundie. discordie. et maliuolentie. Act. ix. Saulus autē adhuc spirās
minaꝝ et cedis in discipulos domini Sic spirabat vxor iob dicens
Benedic deum ⁊ morere. iob. ij. ¶ Sextum est ꝙ se tangi et palpari
ꝑmisit. Sic qui vere resurrexit ꝑmittat se palpari a tribulatōe. qm̄
ꝑ multas tribulatōes optet nos intrare regnum dei. act. xiiij. Sic ꝑ
misit se palpari iob qui ꝑcussus est vlcere pessimo in corpore. ⁊ in fi
lijs et in omnibꝰ que habebat passus est dispendium. Sunt quidaz
sicut vitrum habentes illud apostema noli me tangere. ¶ Septi:
mum est qꝛ ꝯmedit piscē assum et fauum mellis. Piscis assus chri
stus est crucifixus. fauus mellis est v̄bum dei. Qui ergo a peccato
resurrexit debet christuz ꝯmedere in sacram̄to altaris. qꝛ ip̄e est ci
bꝰ om̄is saporis suauitatē habēs. Io. vj. Caro mea vere est cibꝰ. Ego
sum panis viuus qui de celo descendi. Item debet ꝯmedere v̄bum
dei quod habet aīe dulcedinē inferre sicut mel. Psal. Quā dulcia fau
cibꝰ meis eloquia. t. Et habet aīaz illuīare sic̄ cera lumen fouet Psal.
Lucerna pe. m. v̄. tu. Aug. Palatuz febricitātis hēt cui mel celi insipi
duz ē ¶ Octauuz qꝛ christꝰ resuscitatꝰ redijt ad fratres suos ⁊ ad viā
veritatis eos reducē curauit Vad̄ et tu fac sil̄iter vt sic̄ fuisti alijs ad
ruinā ita eos ad salutē studeas reducē Aug. Nullū maius sacrificiuz
deo q̄z zelus aīarum Iac. v. Scire debet ꝙ qui conuerti fecerit pecca
torez ab errore vie sue saluabit animaz eius a morte et opit multitu
dinem peccatoꝝ. ¶ Nonum est ꝙ resuscitatus statim non iuit ad ce
lum. sed stetit. xl. diebꝰ in terra. Sic q̄ spiritualit̄ resurgit nō credat
statim ire ad celū ꝫ p̄mo optet eū facē p̄niam q̄ ꝑ xl. dies designat̄

Mat·iij·Penitentiam agite appinquabit·e·re·ce·Et sic pz totū

Sermo de epistola·xlix·

OMne qd̄ natū est ex deo vincit mūdū ·j·Io·v·De virtute fidei tam in euangelio hodierno q̄z in epistola tractatur·Fides em̄ in p̄senti vita mirabilia opatur·ꝛ tandem ad vitā pducit eternā·De eo aūt ꝙ fides beatum facit in euan·hodierno tractat̄·Beati inquit q̄ nō viderūt ꝛ crediderūt·De mirabilib⁹ aut q̄ fides in h̄ seculo aut vita facit vel opat̄·in p̄senti epistola determinat̄·de quib⁹ etiā erit sermo·In hac g̊ epl̄a beat⁹ iohs·duo p̄ncipaliter facit·Primo ostēdit virtutē et efficaciā fidei·vt ad ip̄am accēdamur·in p̄ncipio epl̄e Secūdo ostendit veritatē fidei vt ip̄am firmiter fateamur ibi·Et spūs est q̄ testificat̄ qm̄ christus ē veritas ¶Primo g̊ ostendit v̄tutē et efficaciā fidei vt ad ip̄am accēdamur·qꝛ vincit mūdū et bona eius Circa qd̄ tria facit Primo ostendit quis ē q̄ vincit mundū·qꝛ qd̄ natū est ex deo Secūdo ostenditur p quid vincit̄ mūdus·qꝛ p fidem ibi Hec est victoria q̄ vincit mundū fides nostra Tercō ostēdit̄ p quā fidem vincit̄ mūdus ibi Quis est qui vincit mundū nisi qui credit ꝙ iesus est filius dei ¶Circa p̄mū nota ꝙ duplex est natiuitas scz corpalis ꝛ spūalis·Spūalis fit in baptismo in vtero ecclesie·qꝛ baptisatus habet ecclesiaz matrē ꝛ christū patrē·et ideo ex tūc vocat̄ christianus Io·iij·Nisi quis natus fuerit denuo nō pōt intrare regnū dei Et in eodem·j·Dedit eis potestatē filios dei fieri Et qꝛ virtus christi applicat̄ nobis in baptismo·q̄ est efficax ad vincendū mundū ideo baptisatus filius dei factus in eadē virtute vicit mundū Io·xvj·Confidite qꝛ ego vici mundū·Quia cū talis liget̄ cum x p̄o vinculo caritatis·si xp̄us vicit et ip̄e vicit Et hoc ē qd̄ dicit Omne qd̄ natū est ex deo vincit mūdū·i·omis qui regeneratus ē in baptismo·dūmodo in christo maneat cui iunctus est in baptismo·a quo sepat̄ p peccatū mortale·vincit mūdū·i·vicia mūdi·q̄ sunt tria scz ꝯcupiscentia carnis·ꝯcupiscētia oculorum ꝛ supbia vite Et nota ꝙ dupliciter vincimus mūdū Primo abrenūciando bonis mūdi Et sic vincūt solū pfecti qui omib⁹ spretis nudi nudum christū sequunt̄ in volūtaria paupꝛtate Luc·xiiij·Nisi quis renū·om·q̄·pos·n̄·p̄t m·es·dis·Scdo subijciēdo nob̄ bona mūdi ita vt sim⁹ dm̄ et nō serui bonoꝝ mūdi·vt auarus ē seru⁹ pecunie·et dispēsemus bona mundi ad honorem dei Math·xxv·Euge serue bo·et fi·quia su·pau·fu·fide·supra multa te con·Et sic vincunt omnes iusti serui dei in quocunqꝫ statu ¶Secundo ostendit̄ p q̄d vincit̄ mund⁹

q̄ p fidem Heb. xj. Sancti per fidem vicerunt regna scz regnū mun
di et regnum carnis Circa qd̄ nota q̄ fides nō soluz vincit munduz
sed omnē temptatōz. Qd̄ sic ptz. Quia omnis tēptatō vl̄ ē a mundo
vel a carne vel a dyabolo. Dyabolus tēptat de supbia vt hō nō obe
diat deo nec obseruet mādata eius. Hoc remouet̄ p fidē q̄ ꝯgnosci
mus q̄ deus ē omniū dn̄s. et iō ei ē ab omnib; obediendū. j. pe. iiij.
Vigilate q̄ aduersarius vester dyabolus. c. q̄. quē. de. c. resi. for. in fi.
de Mūdus aūt temptat vl̄ alliciēdo ꝓsperis vl̄ terrendo aduersis.
Hūc vincimus p fidē q̄ facit nos credere alia meliora bona. ⁊ peiora
mala. Et iō ꝓspera mūdi despicimus ⁊ nō formidamus aduersa. Ca
ro vo tēptat inducēdo ad delectatōes momētaneas. s̄ fides nob̄ oñ
dit q̄ p has pdimus etnas ⁊ supplicijs deputamur etnis. Apo. xviij.
Quātū glorificauit se et in delicijs fuit tm̄ da. il. tor. et luc. Hic cadit
exēplū istius heremite q̄ ꝯbussit sibi digitos añquā vellet ꝯsentire
cū vna agē. volēs experiri si posset pati penas inferni. Cadit etiā ex
emplū de militib; alexādri q̄b; dū essent pati ad bellū alexander ait.
Comedamus. q̄ h̄ sero om̄es cenabimus in inferno. Propt̄ qd̄ ver
bū fortiter dimicauerūt ⁊ vicerūt. Propter qd̄ dic̄ apl̄s ad eph. vj.
In omnib; sumētes scutū fidei in quo pos. omnia te. ne. ignea extin
guere Nota q̄ doctus miles vel pugnator strenuus om̄es ict⁹ re
cipit in scuto Sic in scuto fidei oēs tēptatōes vincamus Scutū eniz
fidei debet esse triangulatū ita q̄ vnus angulus sit v̄sus gaudia pa
disi. secundus v̄sus penas inferni. tercius v̄sus christū et labores ei⁹
et tūc oēs ictus vilipēdimus. Treñ. iij. Dabis eis scutū cordis labo
rē tuū Hoc fuit figuratū in captōe hierico q̄ post tredecim circuitus
corruit q̄ sunt xiij. articuli fidei quib; pfecte creditis totus mundus
corruit Tercō ostendit̄ p quā fidē vincit̄ mund⁹ q̄ iudei ⁊ sarace
ni habēt fidē suā ⁊ christiani similit̄ Intēdit g̊ oñdere beatus ioh̄es
q̄ soluz p fidem iesu christi vincit̄ mund⁹ quā christiani ꝯfitēt̄ et cre
dunt Quia nanq̄ xp̄s omnia bona mundi ꝯtēpsit vt alijs ꝯtemnē
da mōstraret vt dicit aug̊. et christiani firmiter credunt christuz om
nia bene fecisse et ipsum tanq̄m viam rectam ꝓ posse sequi nitunt̄
ideo ꝯtemnunt ea que christus ꝯtempsit et vincunt ea que christ⁹
vicit et abstinent ab eisdem Et ideo hec victoria p fidem viuam ha
betur que est quādo illud quod credimus p opera demonstramus
Ia. ij. Ostendas mihi fidem tuam ex operib; Res enim mortua nō
potest vincere Io. xiiij. Qui credit in me scz fide viua et vera. opera
que ego facio et ipse faciet Vera autem fides iesu christi hec est.
quoniam ipse est verus filius dei per naturam Et hoc est Quis est
autem qui vincit mundum nisi qui credit q̄ iesus est filius dei con

substantialis et coeternus et coequalis p omnia · qui filius dei venit
in mundum · id est incarnatus in mundo apparuit Venit g p aquam · id
est · baptisatus est vt tactu sue mundissime carnis vim mundatiuam et re
generatiuam conferret aquas vt nos a pctis mundarent et in dei filios re
generarent · Venit etiam p sanguinem quia in suo sanguine mortuus est vt nos
redimeret a pctis · j · pe · j · Non corruptibilibus auro vel argento redemptis · si
pre · sa · ag · incon Venit g filius dei paquam et sanguinem nos saluare · vt aquam
nos mundaret et sanguine redimeret · et non venit saluare nos in aqua
solum · quia nisi virtus sanguinis xpi oparet in baptismo aqua nihil faceret Sz aqua
in virtute sanguinis xpi mundat ab omnibus peccatis et p consequens saluat Ezech
xxxvj · Effundam sup vos aquam mundam et mundabimini ab omni · iiij · vestris ·
Hec g fides qua credimus quod xpus est filius dei · quia venit p aquam et sanguinem
nos saluare · est quia vincit mundum · i · vicia mundi · scz concupiscentiam carnis · concu
piscentiam oculorum · et superbiam vite · Ad quam tria omnia peccata mundi redu
cuntur · Et sic patet primum Secundo ondit quod talis fides est vera vt ip
sam firmiter teneamus Et circa hoc tria facit · Primo ondit hoc p testimonium
um celeste ibi · Et spus est quia testificatur · Secundo p testimonium terrestre · ibi ·
Et tres sunt quia testimonium dant in terra Tercio concludit hoc p locum a mino
ri quod tale fidem firmam et ratam habere debemus · ibi · Si g testimonium hominum
accipimus Dicit g quod spus est quia testificatur · i · deus quia spus est · ioh · iiij · spus
est deus · testificatur inquam quoniam xpc est veritas · i · fuit verus deus et verus homo non fan
tasticus vt manichei dicunt · Tota etiam trinitas hoc testificata est · quoniam tres
sunt quia testimonium dant in celo scz quod xpus est filius dei · Pr luc · iij · Vox
de celo audita est · tu es filius meus dilectus · Verbum · i · filius Ioh · viij · Ego sum
quia testimonium phibeo de me · Et spussanctus Io · iij · Cum autem venerit paracli
tus scz spussanctus ille testimonium phibebit de me · Et hi tres vnum sunt
· i · in vnum concordant quod xpus est verus deus et verus homo · Sic g hi tres vnum
sunt in essentia · ita vnum sunt in testimonio ferendo Secundo hoc probat p
testimonium terrestre scz quod xpus est verus homo · Homo enim ex anima constat et cor
pe sic complexionato scz quod habeat quattuor humores · puta flegma · sanguinem
coleram et melancolicam · Isti autem quattuor humores sunt mixti · Qui g habet
animam rationalem et corpus humanum de quo fluit sanguis et aqua que procedit a
flegmate vere est homo Et hoc est quod dicit · Et tres sunt quia dant testimo
nium in terra scz quod xpus est verus homo · Spus · i · anima rationalis · Math · xxvij · Iesus
autem clamans voce magna et inclinato capite emisit spm · i · animam Ioh ·
xij · Nunc anima mea turbata est · Aqua et sanguis · que fluxerunt de latere
eius · Io · xix · Vnus militum lan · la · eius ap · et con · exi · sa · et a · Tercio
concludit p locum a minori dicens · Si ergo testimonium hominum ac
cipimus · quia in ore duorum vel trium stat omne verbum · et tota trinitas testificata
est quod xps est filius dei · et vera anima et verum corpus ondere quod erat verus homo

et testimoniū dei maiꝰ est q̄z testimoniū hoīm· qꝛ mentiri ñ pōt· ꝯ
q̄ xp̄c est verꝰ deꝰ et verꝰ hō firmit̄ credere dēmꝰ et veracit̄ ꝯfiteri·
Heb· vj· Quā sic̄ anchorā hēamꝰ firmā et ratā Et hec ē fides catholi
ca quā firmit̄ ꝓfiteri dēmꝰ· Et sic pz secūdū ¶ Vltimo aūt ad edifica
tionē nr̄am videamꝰ mirabilia et v̄tuosa q̄ fides in nob̄ ꝑ dilectōez
opat̄· Sūt aūt hec nūo decē ¶ Primo em̄ aīa ꝑ fidē deo desponsat̄·
Osee· ij· Sponsabo te mihi in fide· In q̄ desponsatōne aīa valde sub:
limat̄· Nā postmodū ab angelis tanq̄z sponsa regis eterni spūalit̄
custoditur· p̄s· Angelis suis mādauit de te vt ꝛc̄· In qua desponsa:
tione aīa deo nullas dotes largit̄ ꝫ ab eo mirabilit̄ dotat̄· Nā reci:
pit possessionē oīm virtutū et donoꝝ spūssci· fit etiaz ꝑticeps meri
ti passionis christi et oīm scōꝝ et oīm bonoꝝ q̄ fiunt in ecc̄ia· fit etiā
cuius ciuitatis supne et recipit ꝓmissionē q̄ erit heres glorie dei· Ec
ce mirabiles dotes oīa bona ꝯtinētes· Sap̄· vij· Venerunt mihi oīa
bona pi· c· il· Nunq̄z tales dotes fuerūt date alicui regine mūdi· Et
ido nō imerito beata agnes gloriabit̄ de tali desponsatōe d· Ipsi suz
desponsata cui angeli seruiūt· Et nota mirabile q̄ beata virgo ꝑ fi:
dē facta ē sponsa dei ſm aīam et mater dei ſm corpꝰ· Et dic̄ beatus
aug· q̄ beatior fuit beata maria ꝑcipiendo fidē christi q̄z ꝯcipiendo
carnē christi· Materna ꝓpinq̄tas nihil marie ꝓfuissz nisi felicꝰ chri
stū corde q̄z carne gestasset· Luc̄· j· Beata q̄ credidisti· Nō dic̄· beata
que ꝯcepisti· ¶ Secūdo ꝑ fidē homo a ptāte dyabolica liberat̄· om:
nes em̄ nascimur filij ire ꝑ pctm̄ originale· ꝑ qd̄ sumꝰ ſui dyaboli
et sub eiꝰ ptāte· ꝫ ꝑ fidē quā in baptismo recipimꝰ ab eiꝰ ptāte libera
mur et efficimur filij dei· Hic cadit miraculū de illo iudeo de q̄ nar:
rat gre· in dya· q̄ veniēs romā iacuit de nocte in tēplo apollinis· q̄
faciens crucē de lapidibꝫ iacuit in medio hn̄s ꝯfidentiā in crucifixo
Et de nocte eū demones inuadere nō p̄sumpserūt· ꝫ visa cruce sta:
tim fugerūt dicentes· Heu vas vacuū ꝫ signatū Hoc fuit figuratū
in occisione agni ꝑ cuiꝰ fidē· i· ꝑ fidē illiꝰ quē ille agnꝰ figurabat filij
israel liberati sunt a ſuitute et ptāte pharaoīs· Heb· xj· Eide moises
celebrauit pascha ꝛ sanguinis effusionē· i· habuit fidē ī morte agni im
maculati filij dei quē ille agnꝰ qui dicebat̄ pascha figurabat ꝑ quaz
fidē erepti fuerunt de ptāte pharaonis· Math· xvj· Porte inferi nō
p̄ualebunt adūsus eā· i· oīs ptās inferoꝝ ñ p̄ualebit aduersus fidem
¶ Tercio ꝑ fidē hō saluat̄ et absoluit̄ a pcc̄is· Luc̄· vij· Eides tua sal:
uam te fecit· Hoc dictū est magdalene· Exemplū de latrone crucis
cui xp̄c pepcit et paradisum ꝓmisit ꝓpter fidē quā fuit ꝓtestatꝰ d̄
christo· Ro· iiij· Ei vero qui nō pōt opari· credenti aūt in eū qui iu:
stificat impiū fides reputat̄ ad iusticiā ſm ꝓpositū gr̄e dei· Sic fuit

saluata raab meretrix d̄ excidio hierico et apposita ꝓpl̄o dei vtz iosue
vj·vbi dicit̄· Sitq; ciuitas ista anathema et omīa que in ea sunt·sola
raab meretrix viuat cū vniuersis que cū ea in domo sunt· abscōdit
em̄ nūcios quos duxim⁹· ¶Quarto ꝑ fidē homo liberat̄ a triplici
morte·scz nature·culpe·et pene eterne· Vnde ioh·xj·dicit̄· Qui cre:
dit in me et si mortu⁹ fuerit viuet·et omnis q̄ viuit et credit in me
nō morietꝫ in eternū· Mortē etiā nature transmutat in resurrectio:
nem gloriosi corpis·j·Thes·iiij· Si em̄ credim⁹ ꝙ iesus mortu⁹ est
et resurrexit·ita ⁊ de⁹ eos q̄ dormierūt ꝑ iesuz adducet cū eo· Aug·
Tantā de⁹ fidei grām p̄stitit·vt mors quā ꝯstat vite esse ꝯtrariaz
instrumentū fieret ꝑ qd̄ transiret̄ ad vitā· Et ideo vere pōt dici ꝙ ec̄
morte nature nō moriat̄· ¶Quinto fides ē p̄mū sacrificiū quo deo
cor nostrū et intellectū īmolam⁹·ꝑ ip̄am em̄ captiuam⁹ intellectū
nostrū in obsequiū christi·qd̄ ē valde mirabile· Quia vt dicit bern̄·
tria singularia mirabilia fec̄ de⁹ ī assumptōe hūane nat̄e·ꝯiūcta ei
sunt sil̄ de⁹ et hō·mater et virgo·fides et cor hūanū· Et ido p̄mum
qd̄ respicit de⁹ in sacrificō est fides Miere·v· Dn̄e oculi tui respiciūt
fidē· Est etiā fundamentū oīm virtutū et sacramentoꝝ ecc̄ie·q̄ nisi
hō habeat fidē nullā virtutē habere pōt· Sacramēta etiā ī fide eccle:
sie ꝯferunt̄· Math·xxvj· Sup hāc petrā edificabo ecclesiā meā·i·su:
pra fidē quā petr⁹ ꝯfessus est· Et ido infidelis nullū sacramentū pōt
ꝑcipe nisi p̄mo in fide ecclesie baptismū recipiat· Tūc et q̄zuis recipi
at sacramentū·nō recipit rem sacramēti nisi credat· ¶Sexto fides
omēs versutias detegit dyaboli· Nā dyabolus ꝑ pctm̄ ducēs ho:
minē ad furcas inferni velat ei oculos ne quo ducat̄ videat· Itē sicut
coru⁹ p̄mo oculū fidei nitit̄ ei eruere· Itē sic̄ malus mercator querēs
hoīem decipe ducit in apotekā obscurā· Sic dyabolus facit peccato
ri· Sed fides aīam illuminat·⁊ eleuat velamen ab oculis·⁊ totū cor
purificat· Actu·xv· Fide purificans corda eoꝝ ¶Septimo fides re:
cuparuit deo p̄ncipatū mundi et dyabolo abstulit·quē tot⁹ mundus
in ydolis adorabat· Ioh·xij· Nunc p̄nceps hui⁹ mundi eijciet̄ foras·
Nam ꝑ fidē cognouit mūdus vnū veꝝ deū esse qui carnē ꝓ salute
nostra assumpsit·et ip̄m solū adorauit· Math·ij· Et ꝓcidentes ado
rauerunt eū Ante vero plures deos adorabat mūdus· Erat em̄ po
pulus gentiū in ydol̄ excecat⁹ qui ꝑ fidez christi est illuminat⁹ Esa
nono Popul⁹ gen·q̄·ā·in te·vi·lu·mag·puulus em̄ na·est no·ꝛc ¶
Octauo fides facit nos transire ꝑ mare mundi illesos et oīa pericula
eius euadere cū triumpho· Martires em̄ ꝑ fidem tirannos et om
nia eoꝝ tormenta vicerūt·et omīa dyaboli tela· Eph·vj· In omnibꝫ
sumen·scu·fi·in q̄ pos·om·te·nequis·ig·extin· Prudēti⁹ poe· Prima

petit cāpū dubia sub sorte duelli pugnata fids. Et nō q valō ꝛgrue
fides assiłat scuto. Nam sic in scuto tres sunt anguli i vno ligno. ita
in deo sunt tres psone. et in christo sunt tres sbe scz aia caro et diui
nitas de quib ē tota fides. Itē in scuto est lignū vestitū corio aiał
mortui. ita de⁹ fuit vestit⁹ corio mortalitatis nostre de q̄ est fides.
Itē scutū appendit ad collū et stat sup cor. sic fides dz stare sup cor
et p guttur pferri. Ro. x. Corde credit ad iusticiā. o. aūt ꝛfes. fit ad
sa. Itē sic doct⁹ strenuto⁹ vt bellato⁹ omēs ictus recipit in scuto. sic
sapiens fidelis omēs temptatōnes et tela dyaboli recipit i scuto fi
dei. vt dictū ē supra. Habeam⁹ g̃ verā fidē de paradiso et inferno ꝛ
q de⁹ remunerat bona et punit mala. et in tali fide oēs ictus recipi
amus et oia picula euadem⁹. Hoc fuit figuratū qñ moises venit ad
mare rubꝝ et pcussit mare. xij. pcussuris sm qd. xij. erāt trib israel.
et quelibet trib p viā suā illesa transiuit. Que. xij. pcussure signficāt
xij. articulos fidei. in q̄bus tota fides ꝛtinet. p cui⁹ virtutē hō tran
sit mare mūdi illesus. Heb. xj. Fide moises trāsiuit mare rubꝝ. Fides
est nubes filios israel. q̄ de nocte ꝛtra tenebras lumē pstabat. et d
die faciebat vmbrā. et ꝛtra incendiū solis refrigeriū pstabat. q̄ nu
bes erat egiptijs tenebrosa. Sic pari mō facit fides q̄ illumiat intel
lectum et ꝛtra incendia vicōꝝ refrigeriū pstat. q̄ fides infidelib to
ta est tenebrosa. Nono fides facit nos ꝛtemnere mundū et boā
eius q̄ sunt tria. scz honores. delicie. et diuitie. Heb. xj. Fide moises
grandis effect⁹ negauit se esse filiū filie pharaonis. ecce honores.
magis eligens affligi cū pplo dei q̄z terrene iocūditatis hre pctm
ecce delicie. maiores diuitias estimās thesauro egiptōꝝ imperium
christi. ecce diuitie. Quis em̄ hō sanct⁹ ista tria ꝛtemnit ꝓpter fidem
quā hz de futura vita. q̄ vt dicit apos. j. cor. xv. Si in hac vita tm̄ in
christo sperātes sum⁹ miserabiliores sum⁹ oib hoib. Hoc fuit figu
ratū in captōne hiērico. vt dictū est supra. Decimo fides ē ianua
et scala p quā ad celū ascendi m⁹ eccie triumphātis. et ideo sine fide
impossibile est placere deo et ad celū venire. Heb. x. Iust⁹ aūt me⁹
ex fide viuit q̄ si subtraxerit se nō placebit aie mee. Hoc fuit figura
tum in scala quā vidit iacob. q̄ tangebat celū. et dñs erat innix⁹ sca
le. et pes scale erat supra petrā quā iacob supposuerat capiti suo. et
angeli ascendebāt ꝛ descēdebant p scalā. vtz gen. xxviij. scala ista ē fi
des. que habz. xij. gradus qui sunt. xij. articuli fidei. Tota aūt fides ē
de hūanitate et diuitate xpi. et ido pes scale stabat supra petrā. i. su
pra hoīem christū. petram fidei. et capiti scale innitebat de⁹ et an
geli. i. pdicatores ascendebant ad deitatē. et descendebant ad huma
nitatem pdicando opa deitatis et humanitatis christi. Vnde iacob

euigilans ait. Non est hic aliud nisi domus dei et porta celi. Et q̄ fi
des sic ianua celi patet. q̄ p fidē mediatoris omēs patres nostri in
trauerunt celū. et qui in hac fide nō sunt mortui nunq̄ intrabunt.
Quod fuit figuratū in filijs israel. q̄ solū illi duo qui crediderūt scz
caleph et iosue intrauerūt terrā ꝓmissionis. Omēs aūt alij reman
serunt mortui in deserto. Conclude et dic cū apl̄o heb. xj. Deficiet
me temp⁹ enarrantē virtutes et mirabilia fidei que a seculo facta
sunt. Tanta est em̄ v̄tus fidei q̄ mali et boni v̄tute fidei mirabilia
opant̄. Oīa em̄ miracula fidei attribuunt̄. Et q̄ etiaz mali v̄tute fidei
opent̄. ptz p illud math. vij. Dn̄e nonne in noīe tuo ꝓphetauim⁹. et
in noīe tuo demoīa eiecim⁹. et in noīe tuo v̄tutes multas fecim⁹. et
dicet illis. nunq̄z noui vos. Et sic patet totū.

Dominica prima post octauas pasche de euangelio ser. L.

Ego sum pastor bonus. Ioh. x. Bonus pastor qui posuit
aīam suam ꝓ ouib⁹ suis. ꝓponit se nob̄ in exemplū vt se
quamur vestigia eius. q̄ non debet candela sub modio
occultari s̄ omib⁹ elucere. Vn̄ cū ip̄e duob⁹ cecis quos il
lumīauit dixerit. Videte ne q̄s sciat. math. ix. Et trib⁹ discipulis i trās
figuratōne mandauerit dicēs Nemini dix. visionē. math. xvij. Ma
nifestū est q̄ ad iactantiā nō dixit s̄ vt boni pastoris se nob̄ in exē
plum daret et formā vt ip̄m tanq̄z ducē in omib⁹ sequeremur. Ioh.
viij. Ego gl̄am me. nō queto. Vn̄ apl̄s ꝓpt̄ candē cām di. ij. cor. vij.
Capite nos. Neminē lesim⁹. nemine corrupim⁹. neminē circūueni
mus. Et iterꝫ. j. cor. x. Sine offensione estote iudeis et gentib⁹ et ec
clesie dei sic ꝛ ego p omīa omib⁹ placeo. Nos aūt qui i multis quo
tidie offendim⁹ ꝛ si dix. qm̄ pec. n̄ ha. nosip. seducim⁹ et veri. in no. n̄
est. j. ioh. j. cōmendare nosipsos penit⁹ nō dem⁹. Prou. xxvij. Laudz
te alienus ꝛ nō os tuū. Quia si p̄terita cogitem⁹ multa cōmisimus
mala et omisim⁹ boā. si p̄ntia m̄ti sunt defect⁹ nr̄i. si futa incerti su
mus quid nob̄ accidat et q̄ sum⁹ acturi. Petr⁹ multa ꝓmisit dicēs
Dn̄e tecū parat⁹ sum et in car. et in mor. ire. Luc. xxij. Et postea tri
pliciter christū negauit. Propterea dic̄ apl̄s. j. Cor. x. Qui se existi
sta. vi. ne. ca. Sic g̊ xp̄c in hoc euangelio ad imitatōem nos ꝓuocās
bonū pastorē se noīat. In q̊ quide euā. q̄nq̄z facit. Primo q̄dē intro
ducit pastorē bonū et op⁹ eius describit. vt post ip̄m eam⁹. In p̄nci
pio euangelij. Secundo ostendit mercenariū pastorē et opus eius
describit vt ip̄m reprobemus et fugiam⁹ ibi. Mer. aūt ꝛ qui nō est
pas. Tercō opus lupi seuientis vt ip̄m caueam⁹ describit ibi. Lup⁹

rapit et disp. Quarto ostendit opa ouiū christi vt ipa faciamus ibi
Cogno me mee. Quinto ondit oportunitatē et congruentiā ouiū
ꝯgregādaꝝ in vno ouili christi vt dei grām ꝯgnoscam⁹ ibi Alias
oues habeo que nō sunt ex hoc ouili ¶ Primo g̊ bon⁹ pastor intro
ducit et eius opus describit vt ipm sequamur. Circa qd nota ꝙ ad Q
bonū pastorē septē requirunt que omīa pfectissime fuerūt in chri
sto scz virt⁹ pfecta mod⁹ ꝯgru⁹ cognitio vera caritas pcipua ostē
sio vie past⁹ salutis ⁊ solers custodia ¶ Primū g̊ qd ī bono pasto
re requirit est virt⁹ pfecta vt scz sit virtuosus et virtute pfectus.
Quia cū virtus sit que bonū habentē facit ⁊ opus ei⁹ bonū reddit
vt dicit phus et aug dicit ꝙ virtus est qua recte viuit et nemo ma
le vtit pfecto sic pastor si est virtuosus bon⁹ erit et bn̄ officiū suū
exequet imo p nihil aliud pōt esse bon⁹ et digne officiū suū exequi
nisi p virtutē. Sūt aūt quidā prelati qui solū docent alios vtutes sz
ipi hre nō curāt similes candelis q̄ alios illuminant et seipsas ꝯsu
munt. Math. xxiij. Dicūt em̄ et nō faciūt. Econtra de ioh. bap. dicit
ioh. v. Ille erat lucerna ardens p caritatē quo ad se et lucens p bo
na exempla quo ad alios. Et de christo dicit actu. j. Cepit iesus fa
cere et docere. Quia vt dicit aug. bn̄ loq̄ et male viuere nihil aliud
est q̄z seipm sua voce dānare Gen. xxvij. Vox quidez vox iacob sed
man⁹ man⁹ esau sunt. Vn̄ n̄ solū pastores ecciaꝝ debēt vtutibꝫ polle
re sz etiā iudices et dn̄i terraꝝ seculares. Exemplū de consilio ietro
qui ꝯsuluit moisi vt eligeret de omni ppl'o viros timentes deū et q̄
diligerent veritatē et odirent auariciā quos ꝯstitueret iudices sup
ppl'm. Sap. j. Diligite iusticiā qui iudicatis terrā. Et nota hic exem
plum socratis qui inuitat⁹ a rege spuit in faciē eius eo ꝙ omīa erāt
deaurata pter faciē. Sic multi plati et dn̄i omīa volūt pulcra et bo
na hre ad gl'am mundi pter aīam quā nō curāt hre bonā dum nō
curant virtutē habere que facit aīam bonā vt dicit aug. Io. xij. Di
lexerunt gl'am hoīm magis q̄z dei ¶ Secundū quod in pastore re
quirit est modus ꝯgru⁹ vt scz debito modo ecciam intret s. p chri
stum qui est hostiū eccie et non vt fur aliunde ascendat. Ioh. x. Ego
sum hostiū si quis p me intrauerit saluabit. Iste intrat p christū q̄
p rectā intentōem p verā fidē sufficientē sciam et electōem ecclesia
sticam intrat. Quia christ⁹ est via et hostiū oīm iustoꝝ. Ioh. xiiij.
Ego sum via veritas et vita. Debz plat⁹ et pastor rectā intentōem
habere vt scz ī platōne intendat aīam suaz in obsequio dei saluaē. Et
hoc debet eū mouere ad claritatē. Secundario debet querere boā
temporalia vt sustentet. Quia vt dicit apl's j. cor. ix. Nemo militat
suis stipendiis vnq̄z. Et iteꝝ ibidē. Si nos vobis spūalia seminam⁹

nō ē magnū si carnalia vestra metam⁹ · Luc̄ · x · Dign⁹ ē mercenari⁹
mercede sua Debz etiā verā fidē habere de christo Debet etiā scire
que ad misteriū suū spectent Osee · iiij · Quia tu repulisti sciam er
ego te re · ne sacerdotō fungaris mihi Debet q̄rto eligi et ꝯfirmari
Heb · v Nec quis q̄z sumat sibi honorē · ꝫ qui vocat̄ a deo tanq̄z aarō
Sed heu hodie · qꝛ quasi omēs nō intrāt ꝑ hostiū · ꝫ ascēdūt aliunde
scz ꝑ alios grad⁹ q̄ sunt q̄ttuor scz amicicia secularis · parētela carnal̄
pecunia · et potentia Per illos gradus ꝓhibet dn̄s ascendere cleri-
cos Exo · xx · Non ascendas ꝑ grad⁹ ad altare meū Nā quasi omēs
mediante tꝑali mercede obtinēt ecc̄as ⁊ p̄bendas Sed istis accidet
sic̄ giesi qui vēdidit grām dei naaman siro · et emit de pecunia acce
pta vineta et oliueta · ꝫ lepra naaman adhesit ei et semini eius vsq̄z i
sempiternū · iiij · reg̃ · v · Quia pecc̄a illoꝝ quoꝝ fuerūt bona eccl̄iaruz
que sunt lepra aīe · adherent eis in sempiternū Actu · viij · Pecunia
tua tecū sit in ꝑditōem qm̄ existimasti regnū dei pecunia possideri
Quia vendētes et ementes bona ecclesiastica simoniaci noiant̄ · de
bent em̄ gratis dei et ecc̄ie bn̄ficia dispensari Math · x · Gratis acce
pistis gratis date Quicūq̄z g̊ nō intrat ꝑ christū ꝫ prece vel precio
amicicia vel parentela nō est verus pastor ꝫ fur Sed attende q̄ si
amicicie vel parentele vel p̄cib⁹ ꝯiungit̄ xp̄c · ver⁹ etiā est pastor · id
est · qn̄ homo ē dignus ⁊ bone vite q̄zuis nō ob hoc fiat ꝫ prece vel
amicicia · ver⁹ ē pastor Non dico precō qꝛ q̄ntūcunq̄z sit dignus
si p̄cio fiat nō ē pastor ꝫ fur Et ideo tales ꝓ nihilo habēt christum
Figura Petr⁹ intromissus ꝑ ancillā in atriū anne pontificis statiz
negauit christū · vtz ioh · xviij · sic qui intromittunt̄ in ecclesiā dei per
carnē et carnalia negant christū ⁊ eius mandata ꝯtemnūt Titū · j ·
Confitent̄ se nosse deū · factis aūt negant Terciū quod in pastore
requirit̄ ē cognitō vera vt oues suas cognoscat Prou̅ · xxvij · Dili
genter ꝯgnosce vultū pecoris tui tuosq̄z greges ꝯsidera In eodez
xij · Nouit iustus aīas iumētoꝝ suoꝝ · viscera at̄ ipioꝝ crudelia Qui
dam em̄ subditoꝝ indigēt misericordia ⁊ miseratōne · quidā virga
et correctōne · quidā consilio ⁊ directōe · quidā auxilio ⁊ defensione
et sunt q̄dam tolerandi · ⁊ q̄dam de eccl̄ia expellēdi Sed illa pastor
non posset facere nisi ꝯgnosceret oues suas Ioh · x · Cognosco oues
meas ⁊ cognoscunt me mee Ibidē Et ꝓprias oues vocat̄ nominati
Est etiā p̄latus animaꝝ medic⁹ · ⁊ ido oportz eū infirmitates cogno
scere Hec tn̄ cognitō fit ꝑ ꝯfessionē potissime · ⁊ ideo eccl̄ia ordina
uit vt semel in anno q̄libet suo ꝯfiteat̄ p̄lato ei pctā sua omnia indi
cando Quia vt dicit boe · Si oꝑam medicantis expectas oportet
vt vulnus detegas · Deus aūt cognoscit oues suas predestinatōne

eterna Joh·xiij· Ego scio quos elegerim· Et ideo cognoscit eas·id ē
approbat· Exod·xxxiij· Et te noui ex nomine·id ē·approbaui· Econtra
de reprobis math·xxj·dicit· Amen dico vobis nescio vos·i· nō ap-
probo ¶ Quartū qd̄ in pastore requirit est caritas p̄cipua vt spēali
ter caritate habeat· Et ideo petrus pastor a dn̄o ordinandus de di-
lectione a dn̄o fuit examinat⁹ et specialiter requisit⁹·joh·xxj· Simō
ioh·diligis me plus his· Quasi d· Cōmunis dilectio nō sufficit tibi
Debet g̃ in p̄lato esse caritas feruens et ordinata vt deū sup omīa
diligat et ꝓximū ꝓpter deū et in deo·et plus debz diligere salutez
ꝓximi q̄z vitā suā corpalē et q̄z bona tpalia ac etiam ꝯsanguineos·
Bern̄·sup illo verbo· Petre amas me scz plus q̄z te· plus q̄z tua·et
plus q̄z tuos·et nisi ita pfecte diligas me hanc curā assumere non
p̄sumas Sic pastor bon⁹ christ⁹ oues suas dilexit vt ꝓ eis aīam su
am daret·Joh·x· Animā meā pono ꝓ ouib⁹ meis·i·vitā meam· Sic
omis pastor debet esse parat⁹ si necesse esset ꝓ subditoꝝ salute mo-
ri·alias pderet aīam suā·Jo·xij· Qui amat aīam suā p·eā· Et ratō q̄re
pastor debet p̄cipue caritatē habere·qꝛ vt dicit·j·cor·xiij·caritas nō
querit que sua sunt ·s̄z facit omīa cōmunia· p̄latus aūt debet inten-
dere vtilitati cōmuni subditoꝝ·j·cor·x· Nō quero qd̄ mihi vtile est·
sed qd̄ multis vt salui fiant· Item debet habere omīa cōmunia pau
peribus christi·qꝛ bona eccl̄iaꝝ cū sint d̄ patrimonio crucifixi patris
pauperū iure hereditatis sunt bona pauperū· Actuū·ij· Erant istis
omīa cōmunia·et distribuebat vnicuiq̄z ꝓut cuiq̄z op⁹ erat ¶ Qui-
tum qd̄ requirit in pastore ē ostensio vie vt antecedendo oues vi-
am eis demonstret· Esa·xxx· Hec est via ambulate in ea· Et hoc con
grue facit salutaria exempla ꝓpl̄o p̄bendo· Debet em̄ p̄latus totius
vite spūalis exēpla in se p̄bere·cū subditos informare debeat· Exo·
xxv· Omīa fac s̄m exem·qd̄ ti·in mō·mōs·est·i·in christo· Prelatus
aūt p̄sonā christi gerit·ij·Cor·v· Legatōe ꝓ christo fungimur Lu-
decimo· Qui vos au·me au·et q̄ v·sp·me sp· Vn̄·j·Reg·ix·d̄ saule d̄r
q̄ ab humero et sursum eminebat sup vniuersum ꝓpl̄m· In quo dat
intelligi excessus virtutū pastoꝝ sup alios· Gre· Tm̄ debet transcē
dere actio p̄sulis vitaz ꝓpl̄i· q̄ntū solet differre vita pastoris a vita
gregis· Debz etiā p̄latus esse qd̄dā speculū sine macula ante ꝓpl̄m
¶ Sextū quod in pastore requirit est past⁹ salutis vt oues ad boā
pascua ducant·j·pet·v· Pascite qui in vobis est gregem dn̄i Debet
em̄ pastor eccl̄ie tripliciter pascere oues christi scz verbo veritatis·
et pane caritatis·et corpe christi· Et si op⁹ est subsidio tpalis neces
sitatis·joh·xxj· Pasce oues meas Ter dixit pasche ad desigānduz p̄
dictū triplicē pastū Pasce g̃ verbo Hiere·iij· Dabo vobis pastores

ſm cor meū qui paſcent vos ſcientia et doctrina. Talis ē cibꝰ anime
Math. iiij. Non in ſolo pane viuit homo ſꝫ in omni verbo qd̄ ꝓce
dit de ore dei. Paſce corpali cibo Aug. Talis debet eſſe paſtor qui
preponat verbū doctrine ignorantibꝰ et menſam ſuā cōmunicet in
digentibꝰ. Libent̄ em̄ audit hō linguā eius loquentē cuiꝰ dexteraꝫ
ſibi ſentit porrigentē Paſce tercio ſpūali alimento ſcꝫ corpe chriſti
Debet em̄ paſtor ꝓpl̄m corpe chriſti paſcere. ⁊ ſacramēta eccl̄ie ei
miſtrare que vere ſunt cibꝰ aīe. Ioh. vj. Ca. m. ve. eſt ci. Debet etiaꝫ
ꝓpl̄m paſcere quotidie ꝓ eis orando et hoſtiā imolando. Col. j. Nō
ceſſamꝰ ꝓ vobis orantes et depcantes. Ro. j. Memoriaꝫ vr̄i ſemp
facio in orōnibꝰ meis Iohel. ij. Inter veſtibulū et altare plorabunt
ſacerdotes miſtri dn̄i et dicent. Parce dn̄e parce ꝓpl̄o tuo. Sic ora
uit chriſtꝰ ꝓ ouibꝰ ſuis dicens Pater ſanctifica eos in veritate. Ioh.
xvij. Et iterū Non rogo vt tol. e. de mun. ſꝫ vt ſer. e. a. ma. Septimū
qd̄ requirit̄ in paſtore eſt ſolers cura vt bn̄ cuſtodiat gregē a lupis
et ab alijs ſeuis beſtijs nocere volentibꝰ. Lupi ſunt heretici. ſeue be
ſtie ſunt vicia et peccata. que homies efficiūt beſtiales. Et ido eccle
ſia hebet canes ad hec fuganda ſcꝫ predicatores. qui dentibus dila
cerant vicia. et linguis ſanant aīas ſauciatas. ps. Lingua canū tuo
rum ex. ꝛc. Vt beatꝰ domicus ordinis p̄dicatorū inſtitutor. i figura
catuli eſt demōſtratꝰ matri. Vnde paſtor eccl̄ie vocat̄ ſpeculator q̄
de turri habet ꝯſpicere inimicos venientes et fortit̄ clamare. Eze. iij.
Fili homis ſpeculatorē dedi te domui iſrael. qd̄ ſi dicente me ad im
piū morte morieris. et tu non annunciaueris ei vt auertat ſe a via
ſua impia. ipe in iniq̄tate ſua morietꝫ. ſang. vero. e. de manu tua req̄
Propter qd̄ di. apl̄s. j. cor. ix. Ve mihi ſi nō euangelizauero neceſſi
tas em̄ mihi incūbit Eſa. lxij. Sup muros tuos hrl̄m ꝯſtitui cuſto
des et tota die et nocte nō tacebunt Vere tota die ac nocte dēmꝰ
clamare dicentes Cariſſimi cauete qꝛ inimici appropinquāt fortiſſi
mi ſcꝫ demones et pcca duriſſimū bellū dabūt Debet etiaꝫ paſtor
habere retia ꝓ ſepe ouiū. i. p̄cepta et leges Debet etiā habere bacu
lum et virgā p quā excutiet et ſequeſtret oues morbidas a grege
ne ip̄m inficiant ſcꝫ hereticos et publicos pctōres Habet etiā eccl̄ia
duplicē gladiū ſcꝫ ſpūalē qui eſt excōmunicatō. p quā pctōres ſeq̄
ſtrat Math. xviij. Sit t. ſic ethnicꝰ et publicanus Et materialeꝫ per
quē hereticos exterminari iubet. quē gladiū ptāti ſeculari cōmittit
ne manus deo ꝯſecrate ſangne polluant̄ Luc. xxij. Ecce gladij duo
hic Et rn̄dit ieſus. Satis eſt Et nō dixit. nō eſt neceſſe Et ſic pꝫ p̄mū
R Secundo deſcribit̄ mercenarius paſtor vt ip̄m fugiamꝰ Vbi no
ta q̄ ad mercenariū tria ptinere vident̄ Primū eſt qn̄ nō intrat p

hoſtiũ ꝫ prece vel precio potentia vel parentela Math·xxij·Amice quõ huc íntraſti nõ hñs ve·nup·i·debitã ꝛuemientiã· Secundũ eſt qñ ꝑ mercede tpali et nõ ꝑ deo cuſtodit oues·tũc em̃ nõ curat ni: ſi mungere et tondere oues Ezech·xxxiij· Lac comedebatis et lanis opiebamini Et tm̃ mungũt q elicĩũt ſangnẽ Luc·xx·Attẽdite a ſcri bis qui deuorant domos viduaꝝ ſimulantes longã oꝛõem Aug⁹· Sunt in eccl̃ia quidã prepoſiti de quib⁹ ap̃s paul⁹ dic̃ ſua querẽtes nõ que ieſu chriſti·quid eſt ſua querentes·nõ chriſtũ gratis diligẽ tes·nõ deũ ꝑpter deũ querẽtes·tpalia ꝛmoda ſectantes·lucro mhi ãtes·honoꝛes ab homib⁹ appetentes·hec qñ amant a ꝓpoſito et ꝑpter hoc ſeruit deo· quiſq̃s talis eſt mercenarius eſt Nota q qñ chriſt⁹ cõmiſit oues petro nõ dixit·tonde oues meas ꝫ paſce· Ter cum eſt qñ nõ curat de ouib⁹·Et ideo nõ antecedit eas oſtendẽdo viam·nec paſcit eas verbo vel exemplo·nec dſendit eas a lupis·nec curat clamare·Ioh·x·Mercenarius aũt vi·lu·ve·et fu·et nõ eſt ei cu· de ouí·q̃ mer·eſt· Notandũ hic q cuicũq; ꝓlato tria dẽm⁹ ſcz ra tionẽ dignitatis reuerentiã·rõne pſone ſufferentiã·z ex pte doctri ne obedientiã Primo debemus ei reuerentiã ratione dignitatis Prelatus em̃ loco dei ẽ Exo·vij·Conſtitui te deũ pharaonis Hoc dictum eſt moyſi qui erat paſtoꝛ ouium· De hoc habemus exem plum in cappha de quo dicit ioh·xj·q cũ eſſet pontifex anni illius ꝑ phetauit Ex quo patet q donum ꝑphetie ratõne dignitatis fuit ei collatum z non rõne meriti vel pſone Si ergo ſpũſanctus honoꝛa uit dignitatem etiam in malo conferendo donum ꝑphetie eidem· et nos debemus etiam honoꝛare De hoc etiam habem⁹ exemplũ in paulo actuum·xxiij·capitulo·qui cum iuſſu ſummi ſacerdotis eſ ſet percuſſus dixit ei percutiet te deus paries dealbate·tu enim ſe deus iudicas me ꝓm legem z contra legez uibes me percuti· Et dũ fuit ſibi dictum ſummuz ſacerdotem maledicis · ſtatim tunc petijt indulgentiam dicens Neſciebam fratres quia ꝓnceps eſt ſacerdo tum De alexandꝛo etiam dicitur in hiſtoꝛijs ſcolaſticis q veniens hieruſalem et videns ſummum pontificem deſcẽdit de equo et ado rauit eũ et veneratus eſt·qui tamen multos reges z ꝓncipes ſup pedítauerat Et dum alexander fuiſſet interrogatus quare hoc feciſ ſet Reſpondit q ſuper caput ſummi pontificis vidit imagínem dei qui apparuit ei in grecia· Et ideo ait deum adoꝛaui et hominem veneratus ſum· Secundo debemus ei ſufferentiam ratione perſone vt donec eccleſia ſuſtinet eum debet a populo ſuſtineri· niſi eſſet hereticus vel publicus peccatoꝛ·et tunc ſuo ſuperioꝛi de nunciandus eſſet· De hoc ꝙdez habemus exemplum in dauid de

quo·j·reg·xxvj·dicit q̄ noluit occidere saulē cū pluries potuisset·ꝫ
ait Nisi dn̄s pcusserit eū aut dies eius venerit vt moriat· aut i pre
lium descendens perierit·nō mittā manū meā in christū dn̄i· Quis
em̄ mittet manū suā in christū dn̄i et innocens erit· ¶Tercō dem⁹
ei obedientiā ex pte doctrine vt doctrine quā p̄dicat obediamus·
Math·xxiij·Sup cath·mo·se·scribe et pha·om·q̄ di·vo·fa·Et sic patz
secundū ¶Tercio ostendit opus lupi seuientis vt ip̄m caueamus·
Iste lupus seuiens et rugiens ē dyabolus·j·pe·iiij·Aduer·ver·dya
tā·l·ru·cir·que·quē de·ꝛc·Vbi nota q̄ illius lupi seuientis scz dyabo
Tli q̄nq; sunt opa ¶Primo em̄ sepat animā a deo·ꝓpria em̄ opatio
dyaboli est separe ⁊ diuidere Ipse em̄ in celo angelos diuisit a deo
in paradiso vero hoiem Vn̄ p̄mos parentes nostros de paradiso
expelli fecit ad vallē hui⁹ miserie Imitant aūt eū qui sunt ex pte il
lius sap̄·ij·Propterea vero dyabolus a deo sepat aīam· q̄ q̄dīu ē
deo ꝯiuncta nihil pōt ei nocere ꝫ post sepatōem·sic ioh·iij·dicitur·
Manete in me·si q̄s in me nō ma·mit·fo·et colli·e·⁊ in ig·mit·scz de
mones Exemplum de pullis galline qui nō p̄nt ledi a coruo donec
ibunt sub alis Propterea christ⁹ ait math·xxiij·Quotiēs volui ꝯgre
gare filios tuos quemad·gal·ꝯgre·pullos suos sub alis et noluisti
Ad hrl'm loquit ¶Secūdo postq̄z sepauit cecat eam vt nō delecte
tur nisi in tenebris ignorantie habitare·joh·iij·Omīs em̄ qui male
agit odit lu·De coruo dicit q̄ hoī suspenso p̄mū eruit oculos Sic
fac̄ dyabolus Corrūpit etiā ei totū appetitū vt dulce videat ei ama
rum ⁊ econuerso Esa·v·Ve q̄ dicit is malū bonū et bonū malū po·lu
te·et te·lu·ponētes dulce in am·⁊ amarū in dul·Aug·Palato nō sa
no pena ē panis q̄ sano ē suauis Letat em̄ aīa sepata a deo in malis
et in bonis anxiat Prou·ij·Letant cū male·⁊ exul·in re·pes·¶Ter
cio postq̄z cecauit vincit eā catenis·⁊ facit circuire de vicio in vicium
p̄s·In cir·imp·amb·joh·xxj·Ali⁹ te cinget ⁊ duc·quo·t·n̄ vis In c⁹
psona dicit ap·ro·vij·Non em̄ qd̄ volo bonū h̄ ago·ꝫ qd̄ nolo ma
lū h̄ facō Exemplū de samsone quē philistei sepauerūt a suis·⁊ eru
erunt sibi oculos ⁊ vinxerūt ⁊ fecerūt molē vt iumētū·vtz iudi·xvj
Et fortōrē catenā ponit dyabol⁹ in gutture vt nō ꝯfiteat hō·q̄ to
ta vis lupi ꝯsistit in ore ¶Quarto postq̄z catenauit tormētat eam
et quiescē nō p̄mittit Esa·lvij·Cor impij quasi mare feruēs qd̄ quie
scere non pōt Augustinus Iussisti domine ⁊ sic est vt pena sibi sit
omnis inordinat⁹ animus Vnde p̄mi reg·xvj·d̄ saule dicit q̄ spūs
malus agitabat eum ⁊ tormētabat Exemplū·Sic facit dyabolus sic
satelles capiens hoiem vt redimat se·quia separat eū ab hoib⁹ fasci
at ei oculos ponit in catenis ⁊ tormentat eum ⁊ aufert ei bona sua·

¶ Quinto et vltimo ducit eam d̄ hoc tormēto ad sempiternū. Lu-
xij. stulte hac n. repe. ani. t. a. te. ꝛc. Iob. xxiiij. Ab aquis niuiū trans-
ad cal. nimiū Sic transiuit pharao ⁊ exercit⁹ eius de suffocatōne ad
infernū. exo. xv. Et sennacherib exercit⁹ de fulmine ad ignē eternū
vt ptz esa. xxxvij. Et sic ptz terciū ¶ Quarto ponunt̄ opa ouiū chri-
sti vt ipa faciam⁹. q̄ ꝯgnoscūt me mee Vbi nota q̄ oues hn̄t decē V
ꝯdicōnes que ꝯueniūt fidelib⁹ christi in quib⁹ eoꝝ opa elucescūt ¶
Prima ē maloꝝ et fidei simplicitas. Ouis em̄ simplex aīal ē Sic fi-
deles simplices sunt in malis et prudētes in bonis Math. x. Estote
pru. sic ser. et sim. sic colū. Similit̄ credūt ea que fides dictat q̄ impos
sibilia vident̄. ij. Cor. x. In captiuitatē redigentes omnē hūanū in-
tellectū in obsequiū christi. scz ad obediendū fidei Amb. Tolle argu
menta vbi fides querit̄ Ecc. iij. Que p̄cepit de⁹ tibi. cogita ista sp et
in pluribꝫ opibꝫ eius ne fueris curiosus Figura exo. xix. Et si bestia
tetigerit montē lapidibꝫ obruet̄. Mons est altitudo fidei q̄ a bestijs
id ē. simplicibꝫ et secularibꝫ nō debz tangi manibꝫ. i. p euidentiā ope-
rum ꝓbari. s̄ debent credere moisi ꝓphete et ea credere q̄ de⁹ ei lo-
cutus est Itez ibidē. xx. alia figura Si edificaueris inquit dn̄s mihi
altare de lapidibꝫ ipolitis edificabis illud Altare lapideum est fidei
fundamentū qd̄ nō dz edificari lapidibꝫ politis i. rōnibꝫ et argumē-
tis exq̄sitis ¶ Secūda est timor et fuga mali Est em̄ ouis aīal timi
dū Sic fideles habent timorē filialē et nō seruilē p quē timēt valde
offendere deū Prou. xxviij. Beat⁹ hō qui semp est pauidus Ecc. j.
Timenti deū bene erit i extremis Talis em̄ timor facit cauere a ma
lo et bn̄ opari De p̄mo ꝓu. xv. In timore dn̄i omis declinat a ma
lo De secūdo ecc. xv. Qui timet deū faciet bona Et ideo qui sine ti
more est iustificari nō poterit. ecc. j. Itē ecc̄s. vli. Deū time et man-
data eius obs̄ua. hoc ē. o. hō ¶ Tercia est pax et ꝯcordia. q̄ ouis pa
cificū aīal est Sic fidles christi cū omib⁹ querūt pacē Ro. xiiij. Si fie
ri pōt qd̄ ex vobis est cū omib⁹ ho. pa. ha. Io. xiiij. Pacē re. vo. p. m.
do vo. ¶ Quarta ē caritas pfecta Nā ouis vt dic̄ aug. implet mā-
datū de duabꝫ tunicis. q̄ vnā scz lanā dat nō habēti Sic fideles chri-
sti omia ꝯmunicāt Actu. iiij. Erāt illis oīa ꝯmunia Luc. xix. Dimi
diū bo. m. dn̄e do pa. Iob. xxxj. Si despexi p̄tereuntez pauperē eo q̄
nō habuerit indumentū et de velleribꝫ ouiū meaꝝ calefact⁹ est ¶
Quita est obia ꝓnipta Ouis em̄ pastori obedit Sic fideles christo
et p̄latis ecc̄ie Iob. x. Oues mee vocē meā audiūt et sequūtur me.
Mat. iiij. Venite p⁹ me At illi ꝯtinuo re. re. se. sunt eū Quia vt dr
p̄mi Reg. xv. Melior ē obia q̄z vic ¶ Sexta ē sobrietas mag̃ Est ei
ouis animal valde sobriū. herba ꝯtentū. Sic fideles christi i cibo et

potu sunt valde sobrij et contenti modico vestimēto·j·Thi·vj·Habē
tes ali·ꝛ q̄bꝫ te·his cōtē·simꝰ·ij·Cor·xj·In fame et siti in ieiu·mul·in
la·et erū·in iu·mul·in fri·et nudi·Heb·xj·Circuierūt in melo·i pel
cap·egen·an·a f·q̄bꝫ dig·nō erat mū·¶Septima ē discretio que i vn
gule scissione designat̄ Ouis em̄ scindit vngulā ꝛ ruminat·et ideo
aīal mundū vocat̄ in sacrificiū dn̄i aptuꝫ·Sic fideles discreti sunt in
agendis·Heb·v·Perfectoꝝ est solidus cibꝫ eoꝝ qui p consuetudinē
exercitatos habent sensus ad discretōem boni et mali Quia vt dic
bern̄·Discretō est mater oīm virtutū·tolle hāc et nulla virtꝰ erit In
cuiꝰ figura mandatū est in lege q̄ omne sacrificiū sale cōdiat̄·leuit·ij·
Rumināt etiā ꝛ repetūt verba christi Luc·ij·Maria aūt cōseruabat
oīa verba hec cōfer·in cor·s·Nā verbū dei debet masticari et cōmedi
et nō deglutiri Ezeh·iij·Fili hoīs cōmede volumen istud·et cōmedi
et factū est quasi mel dulce in ore meo ¶Octaua ē innocentia ve
ra Est em̄ ouis aīal totū inocēs·q̄ nec dente·nec calce·nec vnguibꝫ
nec cornibꝫ nocet // Sic xp̄i fideles nec dētibꝫ p dtractōeꝫ·nec calcibꝫ
p pcussionē·nec vnguibꝫ p bonoꝝ alioꝝ direptōem·nec cornibꝫ po
tentie p expulsione nocent·ij·Cor·vij·Neminē lesimꝰ·neminē cor
rupimꝰ·neminē circūuenimꝰ·Ro·xij·Nulli ma·p ma·red·ꝫ ecōtra
rio·vt·j·pet·ij·dicit̄·bn̄dicentes Et si christi fideles p viā innocentie
nō cōtinuent ambulare·statim ad viā pn̄ie redeūt et satisfaciunt ple
narie put possunt·vt vbi abundauit delic·supabūdet grā meritoꝝ
Ro·vj·Sic exhib·mē·vr̄a seruire immū·et iniq̄·ad iniq̄·ita nūc exhi
serui·ius·in sanctifi·¶Nona ē patīa firma Ouis em̄ intficit̄ et deco
riatur et nō reclamat Sic christi fideles hn̄t in omibꝫ patiani Vnde
cantamꝰ Cedunt̄ gladijs more bidentiū·nō murmur resonat·non
querimonia·ꝫ corde tacito mens bn̄ conscia cōseruat patiam Luc·x
Ecce ego mitto vos sic̄ ag·inter lup·Heb·x·Rapinā bo·ve·cū gau
suscepistis Iac·j·Patīa opus pfectū habet ¶Decima ē generalis
vtilitas Ouis em̄ omīa habꝫ vtilia·q̄ bona ē lana·bonū ē lac·bonꝰ
fetus·bonus morsus·ac etiā bonus fimꝰ·et omnia habet bona p̄ter
carnes Sic christi fideles bonā hn̄t lanā id est substantiā tp̄alem·q̄
ip̄aꝫ iuste acquirūt et possident bn̄ dispēsant i vita et bn̄ reliquūt
in morte Bonū etiā hn̄t lac·i·doctrinā et sciam Bonū etiā hn̄t fetū·
id ē bona opa q̄ sunt filij iustoꝝ Bonū etiā hn̄t morsum·q̄ dentibꝫ
suis vicia lacerāt et bona cōmedunt Bonū etiā hn̄t fimū Habēt em̄
sterc⁹ musci qd̄ valde redolet·q̄ corā deo et sanctis redolent·et fa
ma eorum non fetet·ij·Cor·ij·Christi bonus odor sumus·alijs qui
dem odor mortis i mortē alijs aūt odor vite i vitā Gen·xxvij·Ecce
odor filij mei sic̄ odor agri pleni cui benedixit deus Carnem christi

fideles vero ita macerant et domant q̄ ad comedendū penit⁹ nihil
valet Aug. Carnē vestrā domate ieiunio et abstinētia esce et pot⁹.
ij. Cor. iiij. Semp mortificatōem iesu christi in corpib⁹ vestris cir-
cumferentes. Vnde beata agatha dixit q̄ntiano ꝯsulari. Nisi diligē
ter feceris corp⁹ meū a carnificib⁹ attrectari. nō pōt aīa mea in pa-
radisum cū gloria martirij introire. Et sic ptz quartū ¶ Quinto po
nitur oportunitas et ꝯgruentia ouium ꝯgregandaꝝ in vno ouili
christi. Et h̄ est. Alias oues habeo q̄ nō sunt ex hoc ouili. Que qui
dem oportunitas ex pte nr̄a est necessitas. ex pte vero dei est con-
gruentia. Ex pte em̄ nostra talis ꝯgregatō est oīno nob̄ necessaria
ad salutē. q̄ eram⁹ ceci. p diuersa pcc̄a dispersi. sub ptāte dyaboli re
dacti. penis eternis obligati. et a gaudijs paradisi exclusi. Sed p re
ductionē ad ouile christi fidei lumē accipim⁹. a pcc̄is absoluimur et
ad vnitatē virtutū reducimur. a ptāte dyaboli liberamur. penas in
ferni euadim⁹. et ad paradisum reducimur. Hec oīa fiūt in ouili in
ecclesia dei. Math. xvj. Tu es xp̄c fili⁹ dei viui. ecce lumē fidei. Tibi
dabo cla. reg. ce. ecce reductio ad paradisum. Et porte inferi nō pre-
ualebunt adūsus eā. ecce liberatō a ptāte dyaboli et a penis inferni
Et q̄dcunq̄ solueris sup terrā solutū erit et in celis. ecce absolutio a
pcc̄is. Et ido si volum⁹ salui fieri necesse est vt ad ouile christi p ba-
ptismalē dei grām reducamur. Math. vlt. Qui cre. et bap. fu. sal. e. q̄
vero nō cre. ꝯdemna. Ex pte vero dei fuit decens et ꝯgruū ꝓpter .X
sex ¶ Primo ad caritatē dei eximiā demōstrandā. j. Ioh. iij. Videte
qualē caritatē dedit nob̄ de⁹ vt filij dei nomiemur et sim⁹. Per ta
lem em̄ reductōem filij dei sum⁹ ¶ Secūdo ad dei potentiā oñden-
dam que maxime in tali reductōne ostensa fuit vt dicit aug⁹. q̄ p
quosdā simplices et viles totū mundū diuersa colentē ad vnā fidem
reuocauit. j. Cor. j. Videte vocatōem vestrā fratres. q̄ nō multi po
tentes nō multi sapientes. s̄z que stulta sunt mūdi elegit de⁹. In q̄
di omīpotentia demonstrat̄. Quia vt dicit aug. mai⁹ est facere d̄ im
pio piū q̄z creaē deū celū et t̄rā. ¶ Tercō ad dei iusticiā cōmēdandā
q̄ iustū fuit q̄ iudei qui noluerūt christū recipe dispergēnt̄ et ceca-
rent̄. et gētes q̄ ip̄m nō viderūt et tn̄ in eū crediderūt vnirent̄ ⁊ il
luminarent̄. Ioh. ix. In iudiciū g̊ in hūc mūdū veni vt q̄ nō vidēt vi
deant. et q̄ vidēt ceci fiant. ¶ Quarto ad dei sapiam c⁹ est ordinare
insinuandā. que ecc̄iam christi de gentib⁹ ꝯgregatā ita bn̄ ordina-
uit et distinxit. Eph. iiij. Et ip̄e dedit quosdam quidem apostolos.
quosdā prophetas. quosdam aūt euangelistas. alios v̄o pastores et
doctores ad ꝯsummatōez sanctoꝝ in opus mīsterij in edificatōem
corpis xp̄i ¶ Quīto ad maiestatē dei laudādā. Nūq̄z em̄ fuit de⁹ ita

cognit⁹ et laudatus et veraciter adorat⁹ sic̄ in ecclesia gētiū. Esa. xlij
Laus eius ab extremis terre. Eph. iij. Qd̄ alijs generatōib⁹ non est
agnitū filijs hoīm. sic̄ nūc reuelatū est sanctis apl̄is ei⁹ ꝛ ꝓphetis ¶
Sexto ad dei grām et gl̄am diffundendā. Bonū em̄ vt dic̄ dyoni-
si⁹. est suijpsi⁹ diffusiuū Et q̄ de⁹ summe bon⁹ est. decēs fuit vt sum
me se cōmunicaret. qd̄ et fecit carnē assumendo. et grām suā in gen
tibus diffundendo et ecclēsiam suam de gentibus congregando.
Primo enim deus tantum in iudea notus erat. sed modo sunt om
n s pleni fide et gratia dei. ioh. j. De plenitudine eius nos omnes
accepim⁹ grām ꝓ gratia Esa. vj. Plena est omnis terra gl̄a eius.
ps. Misericordia dn̄i plena est terra Si aūt ꝯuersionē et ꝯgrega-
tionem gentiū ꝯsideremus ꝓut est p̄destinata a deo et ꝓphetata a
ꝓphetis et sanctis. sic dicim⁹ q̄ necessariū fuit oīno q̄ istas oues sc̄z
gentiles ad dei ecc̄iam ꝯgregaēt Math. v. Iota vnū et vn⁹ apex n̄
p̄teribit a lege donec oīa fiāt Celū et terra trāsibūt verba aūt mea
nō transibunt. luc. xxj. Et sic ptz totū de euangelio.

¶ De epistola sermo ij.

Christus passus ē ꝓ nobis vobis relinquēs exemplū. j.
pet. ij. Sic̄ dicit̄ iob. vij. militia est vita hoīs sup terrā. Ma⁹
aūt militie bellū nō est carnale s̄z spūale. Et ido dic̄ apos.
ij. cor. x. Arma militie nr̄e non sunt carnalia sed spūalia.
Eph. vj. Induite vos ar. dei vt possitis sta. adū. insi. dyaboli. qm̄ nō
est nobis collu. aduer. car. et sang. s̄z adū. p̄nci. et p̄ta. tene. hay. ꝯtra.
spūa. neq̄. in celes. Et ido beat⁹ petrus qui fuit nobis dat⁹ a deo vt
xillifer et capitaneus in isto bello tanq̄z bon⁹ capitane⁹ reducit nob
ad memoriā patris nostri iesu christi passionē vt ad preliū accenda
mur et fortiter dimicem⁹ Habet em̄ passio christi v̄tutē acuitiuam
qd̄ figuratū est. j. mach. vj. vbi dicit̄ q̄ ostēderūt elephantib⁹ sang-
nem vue. i. christi et mori. id ē. alioꝝ scōꝝ ad acuēdos eos ad preliū
Ad literā sic faciūt capitanei ī exercitu. q̄ mortē violentā p̄decesso-
rum suoꝝ reducūt militib⁹ ad memoriā vt fortit̄ accendant̄ ad bel-
lum. Et q̄ isto tpe mai⁹ bellū instat. q̄ magis temptamur ꝓpt̄ abū-
dantiā sang̃nis et amenitatē tpis. ido ecclesia tam in euāgelio q̄z in
epl̄a passionē christi ad memoriā nob reducit vt fortit̄ dimicemus.
In qua epl̄a beat⁹ pe. tria p̄ncipalit̄ facit Primo em̄ reducit nob ad
memoriā christū passum ad imitandū In p̄ncipio epl̄e Scdo ostē-
dit ip̄i⁹ christi patientis ꝑfectōem ad venerandū ibi Qui peccatum
n̄ fecit nec inuentus est dolus in ore eius Tercio ostendit ip̄i⁹ chri-
sti passionis multiplicem fructū ad possidēdū ibi Qui pcca nr̄a ip̄e
ꝑtulit in cor. s. sup lig. ¶ Primo ergo beatus petr⁹ reducit nobis

ad memoriam christū passum ad imitandū dicens. Christꝰ passus
est glo. omne genꝰ passionis. Et ideo nō determiat quid sit passus
vt innuat omne genꝰ passionis assumpsisse. Determinat aūt ꝑ q̄bꝫ
sit passus. qꝛ ꝑ nob tā apl̄is q̄ꝫ oībꝫ alijs Ro. viij. Pro no. om. tra. il.
Vobis scꝫ gentibꝫ q̄ ip̄m non vidistis relinquēs exemplū patiendi
flagella et aduersa oīa ac etiā mortē. sic̄ et ip̄e passus est. p̄s. Omēs
fluctus tuos induxisti sup̄ me. Et h̄ est qd̄ sequit̄. Vt seq̄. ve. eiꝰ a lō
ge. qꝛ de ꝓpinq̄ seq̄ nō possetis. Et nota q̄ dic̄ vob relinquēs exem:
plū et nō nob. Apl̄i em̄ fuerūt ab ip̄o christo informati vtpote qꝛ ī
p̄ntia oīa viderūt et ꝑceperūt. et spūssanctꝰ postea omīa plene ip̄is
suggescit. Ioh. xiiij. Ille vos docebit oīa et suggeret vob oīa. Et ido
passio christi erat imaginata ī cordibꝫ eoꝝ. Gal. vj. Ego eī stigma:
ta dn̄i mei iesu christi in corpe meo porto. Et ꝓpterea ī oībꝫ christū
sequebāt̄ ꝓut poterāt. ⁊ sic volebat petrꝰ illos seq̄. Iob. xxiiij. Vesti
gia eiꝰ secutꝰ est pes meꝰ. nec declinauit ex eis. ¶ Circa h̄ mēbruꝫ
ad edificatōem nostrā duo videamꝰ scꝫ q̄re ꝑ nob xp̄c passus ē. ⁊ in
q̄bꝫ vestigijs ip̄m imitari dēmꝰ. Circa p̄mū notandū q̄ ꝓpt̄ nouez
xp̄c passus ē ꝑ nobis ¶ Prio passus ē ꝑ nob abluendis. qꝛ magnis
sordibꝫ pctōꝝ inuoluti eramus. Apoc. j. Lauit nos a pcc̄is nostris
Exemplū sic̄ carduꝰ ꝓpt̄ sui ꝯsumptōez purgat pānos. ita xp̄c ꝑ suā
mortez et sangnis effusionē purgauit et absterfit rubiginē pctōꝝ
nostroꝝ. Malach. iij. Ipse eī q̄si herba fullonū ⁊ purgabit filios le
ui. Erat em̄ macula pcc̄i ita indurata in aīa hoīs. et ita fortit̄ adhere
bat q̄ ꝑ nihil aliud nisi ꝑ sangnē christi poterat lauari. ¶ Secundo
passus est ꝑ nob redimēdis. qꝛ omēs sub ptāte dyaboli tenebamur
ꝑ debito p̄moꝝ pentū ad inferos d̄scendētes. Exemplū sicut pauli:
nus ep̄s nolanꝰ dedit seip̄m in seruū ꝑ redimēdo filio vidue a bar:
baris in africa detento vt dicit gre. in dya. sic et xp̄c se tradidit vsqꝫ
ad mortē vt nos liberaret. Esa. liij. Vulneratꝰ est ꝓpt̄ iniq̄. no. attri:
est ꝓpt̄ scele. no. Et sic xp̄c nos lauit et redemit. In cuiꝰ figura de la:
tere eiꝰ pendentis in cruce exiuit sanguis et aq̄. vt d̄r Ioh. xix. aq̄ scꝫ
ablutōis et sanguis redēptōis. Et iō caros nos hꝫ. qꝛ care nos rede
mit. j. Pet. j. Non auro vel argento redem. es. h̄ p̄cio. san. ag. incōta.
Carā g̃ et nos valde hāc redēptōem h̄re dēmꝰ. ¶ Tercō passus est
ꝑ nob viuificādis. qꝛ oēs in pcc̄is mortui eramꝰ Gre. Mortē nr̄am
scꝫ culpe moriēdo destruxit. Ro. vj. Vetꝰ hō nr̄ sil̄ crucifixꝰ ē vt de:
struatur corpus peccati. vt vltra non ꝯuiamus peccato. Exemplum
sicut pellicanus effundendo sanguinem suū super pullos suos mor
tuos et resuscitat et viuificat. p̄s. Similis factus sum pellica. sol. ꝛc.
¶ Quarto passus est pro nobis sanandis. quia omnes mortali

infirmitate pstrati iacebam⁹ ps· Misit verbū suū et sanauit eos· hȝ
ad patiendū· Aug· Magn⁹ vtiq; medic⁹ venit sȝ ad medicinā ama
ram ꝛficiendā et pgustandaz· qz magn⁹ vbiq; iacebat egrot⁹· Nā
de latere christi pendētis in cruce vt dic̄ aug· fluxerunt omia sacra
menta q̄ sunt aie languentis efficacissime medicine· Exemplū sic me
dicus ꝛficit medicinas et pillulas et ipe aliquaz sumit vt assecuret
egrotū· sic et xpc pniam tanq̄z anime medicinā ꝛfecit i cruce z pāz
gustauit vt nos secure eā sumerem⁹· Math· xvj· Si q̄s vult ve· post
me sȝ vt in aia saneť· abneget semetipm· i· abrenūciet vite carnali
sic ego· et tol· cru· s· id ē· pniam· et sequať me· ¶ Quito passus ē pro
nobis inflamādis· qz in dei amore minus frigidi manebam⁹· Ro· v·
Cōmendat aūt suā caritatē de⁹ in nob· qm cū inimici essem⁹ recon
ciliauit nos deo p mor· fi· ei⁹· Exemplū sic abraā n pcendo vnigenito filio
suo ȝ ipm ad imolandū ducendo· apparuit magna eius caritas· ita
eū de⁹ pr̄ tradet filiū suū ad mortē· maria ei⁹ caritas circa nos ē ostē
sa· In q̄ facto ad suū amorē nos fortiter et sup oia inflamauit· Ber·
Sup oia te amabilē mihi reddit bone iesu calix quē bibisti opus re
demptōis nostre ¶ Sexto passus est p nob replēdis et ditandis·
qz oib⁹ veris bonis vacui eram⁹· Iob· xii· Si ego eral· su· a ter· omia
tra· ad meip· i· hoiem in q̄ oia ꝛmunicāt· et qui ē qdammō oia· tra
bam ad pticipatōem oim bonoꝝ· Exemplū sic vir moriens vxorem
quā maxime diligit dimittit dominā dom⁹ et oim bonoꝝ suoꝝ· ita
christ⁹ moriens eccie sponse sue reliquit thesauꝝ suū sȝ meritū pas
sionis sue· qđ infinitus est thesaur⁹· quē eccta quotidie applicat filiis
suis p ecclesie sacramēta· Insup fecit eā dñam totius mundi· Simile
exemplū beť d alexandro· q̄ moriēs diuisit regnū· xij· pueris suis q̄
secū fuerant nutriti· vtz· j· mach· i· Sic xpc moriēs· xij· apīis et nobis
in illis qui simi⁹ filij ecꝝ· totū regnū suū diuisit· ita qz cuilibet eccī·
Luc· xxij· Ego dis· vo sic dis· mihi pater· me· reg· ¶ Septimo passus
est p nob ad bellū animādis· qz in bello spūs mimis retrahebamur
pma Pet· iij· Christo igiť passo et vos eadē cogitatōne armamini·
Quia vt dicit luc· vj· Nō est discipul⁹ sup mgr̄m· neq; fuus maior
dño suo· iob· xxj· Et ber· dicit q̄ effemiat⁹ est miles qui eūte dño suo
ad bellū vult lasciuire in lecto Exemplū sic rex in bello ponēs se in
pncipio acies ceteros animat ad bellū· sic et xpc pm⁹ cruce ascendit
vt oēs ad crucē pnie animaret· in qua maximū bellū instat ¶ Octa
uo passus est p nob ad celū cūtatē nostrā reducendis· et introduc
tendis· a qua omes exulabam⁹· Esa· xxij· Dabo clauē· i· crucē domus
dauid sup humerū eius· Que crux dicit clauis· qz celū aperuit· quaz
dum christus sup humerū portauit et sup eam ascendit celū nobis

reserauit· Exemplū sic̄ rex vincens regem sibi inimicū qui terrā ⁊ fi
deles sibi abstulerat vincit eū catenis in carcere· et bona eius diri
pit et omēs captiuos quos tenebat liberat· ⁊ exules ad ciuitatē re
ducit Sic christus fecit dyabolo· quē in cruce debellauit et in infer:
num catenis vinctū misit· et homīes quos captiuos tenebat libera
uit et ad celū reduxit· Et hoc est qd̄ ipe p quādā similitudinē di· luc̄·
xi· Cū for· ar· cus· atri· s· in pa· sunt oīa que pos· Si aūt for· eo supue·
vicerit eū vniū· ar· eius auf· i q̄· ꝯfide· et spoli· eius distribuet ¶ No
no passus est ꝓ nobis resuscitandis et glorificandis· qꝛ omēs mor:
te et miseria tenebamur Mors em̄ christi ad gl̄am resurrectōnis
est termīata· Et ideo mortuꝰ est vt gloriosus resurgeret Sed sicut
dicit apl̄s· j· thes· iiij· Si· n· cre· q̄ ieh· mor· est et resur· ita et deꝰ eos
qui dor· p ie· ad· cū eo Quia christi resurrectō est causa nostre resur
rectionis Et sic̄ xp̄c resurrexit ita ⁊ nos resurgemꝰ· vt innuit apl̄s
p̄ma cor· xv· Exemplū sic̄ granū frumenti nō resurgit pulcrū cū fo:
lijs nisi p̄us i terra moriat̄· sic neqꝫ nos resurgemꝰ nisi p̄us moria:
mur in terra· Ioh· xij· Nisi gra· fru· ca· in ter· mor· fu· ip· so· manet ꝛc̄
¶ Secundo videamꝰ in quibꝫ vestigijs dēmꝰ eūꝫ sequi· Vbi nota
q̄ nouē vestigijs debemꝰ eū sequi· ¶ Primo in vestigio caritatis·
vt sic̄ ille ꝓ nobis aīam suā posuit ita et nos dēmꝰ ad eius honorē
ꝓ salute ꝓximoꝝ aīas nostras ponere vt dicit̄· j· ioh· ij· ¶ Secundo
in vestigio penalitatis vt sic̄ xp̄c multas penas et aduersa sustinuit
ita et nos debemꝰ aduersa tolerare· Quia vt dicit̄ ad heb· xij· Quē
diligit dn̄s castigat· fla· aūt om· fi· quē reci· ij· Cor· xj· In plagis sup̄
modū in mortibꝫ frequent̄· a iudeis q̄nquies quadragenas vna mi
nus accepi· ter· vir· ces· sum· sel̄· la· sum· ¶ Tercio in vestigio largita:
tis· qꝛ omīa bona sua nobis ꝯmunicauit· Ad vnū verbū latroni suū
regnū donauit In cuiꝰ largitatis signū mortuꝰ ē manibꝫ pforatis·
Ro· viij· Quō nō etiā cū il· oī· no· do· Ita et nos dēmꝰ ꝓ eius amore
pauperibꝫ mēbris suis nostra bona largiri Math· xxv· Quādiu feci
stis vni de his fratribꝫ meis minimis mihi fecistis ¶ Quarto in vesti
gio pauptatis· qꝛ cū esset diues ꝓ nobis egenꝰ factꝰ est· p̄s· Simul
in vnū di· et pau· Ita et nos ꝓpter eū paupes spū fieri dēmꝰ· Mat·
xix· Ecce n· re· oī· et se· s· t· In eodē· v· Beati pa· spi· qm̄ ip· est re· ce· ¶
Quinto in vestigio humilitatis· qꝛ vt nos exaltaret summe se hu:
miliauit Phil· ij· Semetipsuꝫ exi· for· ser· ac· Ita et nos humiliari de
bemus vt cū ipo in gl̄a exaltemur job· xxij· Qui humiliatꝰ fuerit ī
gl̄a erit ¶ Sexto in vestigio obedientie· qꝛ ꝓ salute nostra patri vs:
qꝫ ad mortē obediuit· et voluntatē patris et nō suā petijt adimple:
ri Phil· ij· Factus obediens vsqꝫ ad mortē Math· xxvj· Non sicut

ego volo sed sicut tu. Ita et nos debemus mādatis eius obedire. et
voluntatē suā et n̄ nostrā facere. Actu. v. Obedire magis oportet
deo q̄z homib9. Math. xix. Si vis ad vitā ingredi ser. man. ¶ Septi-
mo in vestigio patientie. q2 depilatus. consput9. collaphisat9. vbera-
tus et ligatus ad columnā. false accusat9. et morte ꝯdemnat9. ꝛ vl-
timo cruci affixus et lanceat9. nō aperuit os suū. ita vt miraret pre-
ses dicens. Non rn̄des quicq̄z. vides in q̄ntis te accusant. Vn̄ ꝓpter
nimiā patiam spreuit eū herodes indutum veste alba. luc. xxiij. Esa.
liij. Sicut ouis ad occi. ducet et quasi ag. co. tō. se. obmu. ꝛ nō aperiet
os suū. Sic et nos debem9 patientes esse ad omnia et ad omnes. j.
Cor. iiij. Maledicimur et bn̄dicim9 ꝑsecutōez patimur ꝛ sustinem9
blas femamur et obsecram9. Luc. vj. Beati eritis cum vos ode. ho. ꝛ
exprobra. et eiecerint no. ve. tā. malū ꝓp. fi. hoīs ¶ Octauo in vesti-
gio ꝑseuerantie. q2 xp̄c vsq3 ad morte in bono ꝑseuerauit. Io. xvij.
Opus ꝯsummaui qd̄ dedisti mihi vt faciā. Sic et nos opus virtu-
tis ꝯsummare debem9 et in eo vsq3 in finem durare. Quia vt dicit
math. x. qui at̄ ꝑseuerauerit vsq3 in finē hic salu9 erit ¶ Nono in ve-
stigio victorie et corone. q2 xp̄c vicit dyabolū et mundū cū omnib9
pompis suis. ꝓpter qd̄ fuit in gl'a coronatus. joh. xvj. Confidite q2
ego vici mundū Sic et nos debem9 dyabolū et mundū vincere vt
in gl'a coronemur Quia vt dicit apl's. ij. thi. ij. Nemo coro. nisi qui
le. cer. Apoc. ij. Vincenti dabo edere d̄ ligno vite Et sic patz p̄mum
¶ Secundo beatus petr9 ostendit christi patiētis ꝑfectōem ad ve-
nerandam. que ꝑfectio demonstrat̄ ex trib9 Primo ex innocentia
q2 pctm̄ nō fecit Secundo ex patia. q2 cū maledicerēt nō maledice-
bat Tercio ex voluntate. q2 tradebat se Sic ꝯ christi patientis ꝑfe-
ctio patet. q2 innocens fuit et patient̄ sustinuit. et volūtarie passus
est Innocentia aūt ei9 on̄dit̄ hic ex duob9. scz ex puritate a pctō inte-
riori siue occulto vel exteriori siue manifesto. vel ex pctō in opere
et ex pctō in locutōne Et h̄ est Qui pctm̄ nō fecit scz in occulto vl'
in ope. nec inuent9 est dol9. i. falsitas vel simulatio in ore ei9. i. in ma-
festo. vel i locutōne Et tn̄ xp̄c multū fuit obſuatus a scribis ꝛ pha-
riseis Mar. iij. Et obſuabāt eū Qui cū maledicerēt. i. cū mala sibi op-
tarent̄ et falsa imponerent̄. iuxta illud math. xxvij. Vach qui des. te.
Et ioh. viij. Nunc cognouim9 q2 de. ha. Ipse tn̄ i omnib9 nō est com-
motus. nec alicui maledixit s̄ eccontra bn̄dixit Ro. xij. Nulli malū
ꝓ ma. red. j. Cor. iiij. Maledicimur ꝛ bn̄dicim9 ꝑsecutōem patimur
et sustinemus. blas femamur et obsecram9 Cū pateret tā grauiter
et dure et generalit̄ ꝑ totū corp9 Tren. j. O vos omnes qui trans-
ꝑ viā atten. et vide. si est do. simi. sic do. me9 Esa. j. A planta pe. vsq3

ad ver· nō est ī eo sa· Et tñ sic dolorose patiens nō cōminabat alicui·
Esa·liij· Sic ouis ad occisionē ducet· Non g̊ cōminabat alicui· ꝫ ecō
tra tradebat· s· deo patri iudicantes se iniuste· et ipos deo patri re
cōmendabat· scz orādo ꝑ ipis· Luc· xxiij· Pater ignosce illis ꝛc· Esa·
iij· Et ꝑ transgressoribꝫ rogauit· Vl' ꝑm aliā lr̄am· Tradebat se scz
voluntarie et nō coactꝰ· Ioh· x· Ego pono aīam meā et iterū sumaz
eam· nemo tollit eā a me· ꝫ ego ponā eā a meipso· Tradebat g̊ se iu
dicanti iniuste scz ꝓpl'o iudaico· qui iniuste eūz iudicauit di· ioh· xix·
Nos legē habemꝰ et ꝑm legē debet mori· Vel iudicanti se iniuste·
scz pilato qui sedens ꝑ tribunali iniuste iudicauit eū vt crucifigere
tur vt pz ioh· xix· Et sic patet secundū· ¶ Tercio beatꝰ petrꝰ ondit
ipius christi passionis multiplicē fructū ad possidendū Et exp̄mit
hic quadruplex fructꝰ passionis dñice ¶ Primus est ꝑ peccatis sa
tisfactio Et hoc est· Qui pctā nr̄a· i· penā nob ꝑ pccis nr̄is debitā ip
se ꝑtulit in corpe suo sup lignū scz crucis· Esa liij· Dñs posuit in eo
iniquitatem oīm nostrū Sap· xiiij· Bñdictū lignū ꝑ qd̄ fit iusticia
Secundꝰ fructꝰ est a malo ꝯseruatio· et ī bono ꝓfectio vel ꝓfectꝰ
Et hoc est· Vt pccis mortui vt scz deinceps nō peccemꝰ Ro· vj· Exi
stimate vos mortuos quidē esse pctō· viuentes aūt deo in christo
iesu dño nostro Iusticie viuamꝰ· ecce ꝓfectio in bono vt opa iusti
cie faciamꝰ que sunt opa vite ¶ Tercius fructꝰ est mentis sanatio
Et hoc ē· Cuiꝰ liuore· i· cꝰ carne liuida effecta ꝓpter alapas et verbe
ra sanati estis scz in mente a morbo pestifero pccoꝝ ¶ Quartꝰ fru
ctus est ab errore reuocatio· et ad christuz ꝯuersio· Et h̄ est· Eratis
em̄ scz ꝑus sic oues errātes sup· ꝑ diuersa vicia· Esa· liij· Omnes nos
q̄si oues errauimꝰ· Sed ꝯuersi estis nūc scz in passione christi· ad pa
storem scz christū qui verbo et exemplo et carne sua vos pauit et
pascit· ioh· x· Ego sum pa· bo· Et episcopū· i· directorē et visitatorem
aīaꝝ vestraꝝ· et bonoꝝ spūaliū collatorē· Heb· ix· Christus assistēs
pon· fu· bo· Et sic patet tercium·

¶ Dominica secunda post octauas de euangelio sermo ·LII·

Modicū et iam nō videbitis me· et iterū modicū et vide
bitis me· ioh· xvj· Quēadmodū patriarcha iacob moriēs
duodecim filios suos ꝯgregauit et bona et mala eis fu
tura p̄dixit· ac etiā testamentū fecit dicens· q̄ ioseph ext̄
fratres suos p̄diū qd̄dam haberet· et tandez singulis bñdixit· gen·
xlviij· et· xlix· capl'is· sic et xp̄c pauperꝝ spū patriarcha ꝓpe mortem
ꝯstitutus duodecim apl'is suis bona et mala eis ventura p̄dixit ac
testamentū dilectōis et pacis ꝯdidit nulla obliuione delendū· ioh·

xv. Hoc mandatū do vobis vt dili. in ui. In eodē. xiij. Pa. re. ro. pa.
m. do. vo. Et ad vlti. eleuatis mam. bꝫ bn̄dixit eis dū in celū ascendit
vt ptz lu. vlt. In p̄senti aūt euangelio mala et bona ventura eis pre
dicit vt in malis nō deijciant et in bonis nō eleuent. Ecci. xj. In die
bonoꝝ ne imemor sis maloꝝ et econuerso. In quo quidē euange
lio q̄nq; p ordinē ꝯtinent Primū est futuroꝝ p̄nunciatō. in p̄nci
pio euangelij. Secundū est circa ea q̄ dicebant apl'oꝝ intelligentie
obumbratō ibi Dixerūt g̊ ex dis. eius ad inuicē Quid est h̄ qd̄ di.
nobis modicū ꝛc. Terciū est dictoꝝ a christo decens explanatō ibi
Amē amen dico vob. qꝛ plo. et fle. vos Quartū est dictoꝝ eorūdē
p exemplū demonstratio ibi. Mulier cū parit tristiciā habet. Quin
tum est veri et firmi gaudij repromissio ibi. Iterum aūt vi. vos et
gau. cor ve. ¶ Primo g̊ ponit futuroꝝ p̄nunciatio Et h̄ est. Mo
dicum et iā nō vi. me. scz in triduo mortis sue. tūc em̄ nō viderunt
eū. Et iteꝝ modicū et videbitis me scz post resurrectōnem vsq; ad
ascēsionē. qd̄ tp̄s licz fuerit. xl. dieꝝ. tn̄ qꝛ in ill'. xl. diebꝫ modicū ꝛ ra
ro eis apparuit. ideo dicit q̄ modicū eum viderūt Sic g̊ in triduo
passionis nō viderunt eū. nec oculis corpis. qꝛ relicto eo oēs fuge
runt. sic nec oculis mentis. qꝛ de eo q̄ ip̄e esset saluator mūdi despe
rauerūt Luc. xxiiij. Nos sp̄abam⁹ q̄ redemptur⁹ esset israel. q̄si iā
nō sp̄arent Post resurrectōnem vero ei⁹ et eum oculis corpis vi
derunt quia gauisi sunt discipuli viso dn̄o. et oculis mentis. Joh. xx.
Quia vidi. in. tho. cre. Tunc em̄ aperuit illis sensum vt intel. scri. lu.
B xxiiij. ¶ Notandū aūt hic q̄ dn̄s sex de causis p̄sentiā suā subtrahit
seruis suis ¶ Primo vt in humilitate ꝯseruent Hanc cām videtur
apl's innuere. ij. cor. xij. Et ne mag. reue. extol. in. da. est mihi sti. car.
in. an. sat. qui me colla. In quo stimulo dn̄s p̄sentiā suā subtrahē vi
debat ¶ Secundo vt incauta securitas caueat. q̄ mater negligentie
est et ꝓpinqua piculo. Gre. Dum mens secura reddit in torporem
relaxat. Idem. Multis sepe graue periculum incauta securitas fuit
Etiā corpalit icauta securitas multa mala parit ¶ Tercio vt ardēti⁹
querat. Cañ. iij. In lectulo meo quesi. quē di. ani. m. quesiui illū ꝛ n̄
inue. sur. et cir. ci. p ui. et pla. quer. quē di. ani. m. ¶ Quarto vt inuē
tus forti⁹ teneat Cañ. iij. Tenui eum nec dimittā. Vbi dicit bernh.
Ideo subtraxit se vt auidius reuocet et forti⁹ teneat. p̄teriens tene
ri vult abiens reuocari ¶ Quīto vt pateat ex ei⁹ absentia quid eius
p̄ntia ꝯferat Nō em̄ cognoscit sanitas nisi aduenientē infirmitate.
nec pax nisi tp̄e guerre Quia vt dicit ph̄s Contraria iuxta se posita
magis elucescūt. ¶ Sexto vt ex hac tristicia perpendat q̄z male sit
hoī cū a deo separat oīno qd̄ fit in morte. qꝛ tunc homo omīa p̄dit

et aiam et corpus et bona fortune et bona nature et bona gratie ⁊
glorie·et omi morte morit·et omia mala incurrit·Hiere·ij·Scito ⁊
vide q̄z malū et amarū ē dereliquisse te dn̄m deū tuū·Et sic ptz pri:
mū· ¶Secundo ponit circa ea que dicebant apl'or intelligētie ob
umbratio·q̄ q̄ dicebant nō intelligebant dicentes· Nescim⁹ quid
loquit·Et reuera mirabilia erant et supra omnē intellectū q̄ in illo
triduo erant facta·que christ⁹ innuebat fienda·et ideo ea intellige
re nō valebant·que fuerunt nouē· ¶Primo q̄ resurrectio corpor C
et vita aiar xp̄c p quē etiā et mortui resurgunt et p quē oīa viuūt
moriat·Hoc est valde mirabile·joh·xj·Ego sum resurrectio et vita
qui cre·in me etiā si mortu⁹ fuerit viuet ¶Secundo q̄ virt⁹ indefi:
ciens et omnia sustentans xp̄c affigat sustentandus in ligno·Hoc
est mir Heb·j·Portās omia verbo virtu·sue ¶Tercō q̄ oculi illi⁹
qui omia illuminat in celo et in terra fascient ⁊ velent Hoc est mi
randū joh·j·Erat lux vera que il·om·ho·ve·in h·m ¶Quarto q̄ ille
qui nulli vnq̄z nocuit s̄z omib⁹ bn̄faciendo ptransijt ad clamorē ꝓpl'i
sententiet cū sceleratis tanq̄z iniquus ad mortē. Hoc est obstupen
dum Actu·x·Qui ptransijt bn̄faciendo et sanā· omēs oppres·a dya
bolo ¶Quinto q̄ fons et abundantia oīm bonor in celo et in ter:
ra cui⁹ bona omia pticipant·sitibund⁹ nudus et famelic⁹ moriat in
cruce Hoc comp̄hendi nō pōt·jaco·j·Qui dat omib⁹ affluenter et
non improperat·p̄s·Qui replet in bo·desi·t· ¶Sexto q̄ ille q̄ est ip
sa beatitudo angelor et sp in gloria patris·patiat ferocissime ⁊ ini:
que Hoc omnē intellectū excedit·Joh·x·Ego et pater vnū sumus·
id est vni⁹ substantie et vni⁹ glorie ¶Septimo q̄ iste qui est vbiq̄z
in celo et i terra tanq̄z mortu⁹ i sepulcro claudat· Hoc impossibile
videt Aug·Deus est vbiq̄z ¶Octauo q̄ iste qui erat ꝯfixus i cru
ce iret ad infernū·vt ꝯfringeret portas ei⁹·et ibi demonior p̄nci:
pem religaet·Hoc videt mirabile supra modū·p̄s·Attol·por·prin·
ve·et ele·por·eter·et in·rex glorie ¶Nono q̄ mortē q̄ omēs vincit
ipe mortu⁹ vinceret·et resurgeret gloriosus Ineffabile hoc videt·
Osee·xiiij·Ero mors tua o mors·j·Cor·xv·Absorpta est mors in
victoria Carissimi oīa hec stupenda ꝯtigerunt in illo modico quo
apl'i christū nō viderūt·q̄ omia sunt incōprehensibilia nisi p fidem·
Ro·xj·O altitudo diuitiar sapiētie ⁊ scie dei q̄z incomp̄·sunt iudi·
eius et inuestigabiles vie eius Et ꝓpterea apl'i qui nō dū erant pfe
cti in fide dixerunt Nescim⁹ quid loquit Et sic ptz secundū ¶Ter:
cio ponit dictor a christo decens explanatō Et h̄ ē·Amen amen di
co vobis q̄z plorabitis interi⁹·et flebitis exterius·et hoc erit in pri
mo modico·qn̄ me capi·verberari·ligari·et crucifigi videritis·⁊ tūc

mundus·id est·mundani iudei gaudebunt credentes me vicisse· et
in eodē modico vos ꝯtristabimini credentes me victū et mortuū
Sed tristicia vestra vertet in gaudiū·et hoc erit i secundo modico
qn̄ me gloriosum ⁊ omnipotentē videritis surrexisse·Math·xxviij
Data est mihi omis potestas in celo et in terra·Et ideo melior est
D tristicia sanctoꝝ gaudio mundi·cū in gaudiū ꝯuertat·Vnde nota
ꝙ tristicia quā habent sancti in mundo melior est leticia mundi ꝑ
pter decem· ¶Primo qꝛ deus tali tristicie benedixit ⁊ tali gaudio
maledixit·De p̄mo luc·vj·Beati qui nūc fletis qꝛ ridebitis·De se
cundo ibidem·Ve vobis diui·qui ha·hic conso·vestrā·Iaco·v·Agi
te nūc diuites plorate vlulātes·Carissimi quis audeat comedere ci
bum maledictū a deo·id est·mundi gaudiū querere·cui dn̄s male
dixit·Iosue·vj·Maledictꝰ vir qui suscitauit et edificauerit ciuitatem
hierico·id est· mundum qui vt luna mutat·Hierico em̄ luna inter
p̄tatur·Exemplū de serpente quē omēs detestant·qꝛ deꝰ ei maledi
xit·Gen̄·iij·Maledictꝰ es inter oīa animantia et bestias t̄re· ¶Se
cundo qꝛ sapientes p̄eligūt tristiciā leticie mūdi·Eccs·ij·Risum re
putaui errorē·In eodē·vij·Cor sapientiū vbi tristicia est et cor stul
torum vbi leticia·p̄s·Elegi abiectꝰ esse·in do·dei m·ma·q̄z ha·in ta
pec·Heb·xj·Moises negauit se esse filiū filie pharaonis magis eli
gens affligi cū ꝓpl̄o dei q̄z t̄rene iocūditatis habere pctm̄ ¶Tercō
qꝛ tal̄ tristicia erudit hoīez ad salutē·Esa·xxviij·Sola vexatio dabit
itellectū·Hiere·Per oē flagellū et dolorē erudieris hirl̄m·Leti
cia aūt mūdi infatuat·Exemplū de salomone·Et ideo dicit eccs·vij
Meliꝰ ē ire ad do·luc·q̄z ad do·ꝯui·i illa e·fi·cun·admo·ho·et vi·co
qd̄ fu·sit·Cogitat em̄ ꝙ de omnibꝫ diuitijs quas cū tanto labore ac
quisiuit nihil nisi modicū ciliciū reportabit·Itē ꝙ corpꝰ qd̄ i tantis
delicijs enutruit vermibꝫ tradet deuorandū·Itē ꝙ ꝯsanguinei et
amici quos tm̄ in vita dilexit se penitꝰ derelinquent·Itē ꝙ honores
quos tantū affectauit sibi oīno deficient et in obscuris sub terra re
condet ab omnibꝫ ꝯculcandus·Itē ꝙ solū bona opa que parū dile
xit et de quibꝫ paꝝ curauit ip̄m sequent·Et ideo talis qui sic cogitat
omnē mūdi gloriā et leticiā vilipendit· ¶Quarto ꝙ leticia nō ꝯue
nit nec loco nec tempori in q̄ sumꝰ·s̄z tristicia ꝯuenit loco et tēpori
in quo sumꝰ·De loco dicit aug·In valle miserie sumus·in quo eo
magis est flendū·quo minus flemꝰ·Idem·Puer a ploratu incipit
statim natus plorat nec ridere pōt sue calamitatis ꝓꝓ ha est·De tē
pore dicit eccs·iij·Tempꝰ ridendi et tp̄s flendi·Tempꝰ flendi ē to
ta vita p̄ns·qꝛ vigilia debet p̄cedere festū·Tota aūt vita p̄ns q̄dam
vigilia est future solennitatis·in q̄ est ieiunandū et flēdū·Mūdus

aūt festum ante vigiliā solennisat. Quidā vero volunt de festo ad festum transire. qd̄ esse nō pōt. qꝛ hic et in futuro gaudere nō pñt Hiero. Difficile est imo impossibile vt quis pñtibꝫ et futuris fruat̄ bonis ꝛc. ¶ Quinto qꝛ leticia mundi breuit̄ finit̄ et ad suppliciū eternum ꝑducit. Iob. xx. Gaudiū ypocrite. i. mundi qui est totꝰ ypocrita ad instar puncti. In eodē. xxj. Ducūt in bonis dies suos et in punct. ad infer. des. Similiter tristicia breuis est et ad gaudiū eternum adducit. j. Pet. j. Modicū nūc si ꝯtristari oportet in varijs tēptatōnibꝫ vt ꝓbatio fidei vestre multo p̄ciosior sit auro qd̄ ꝑ ignez ꝓbat̄. Esa. liiij. Ad punctū in modico dereliqui te et in miseratōibꝫ magnis ꝯgregabo te. ¶ Sexto qꝛ tristicia iustoꝝ habet annexam dulcedinē in corde. p̄s. Consolatōnes tue letificauerūt aīam meam Econuerso vero leticia mūdi habꝫ annexā tristiciā animi. Aug. Cur re ꝑ singula. tot inuenies aīe tormenta. quot vicia. nec aliq̄ tpe ista diuidunt̄ vt viciū sit sine tormento animi vt nunq̄ꝫ sit dedecꝰ culpe sine dedecore vindicte. Boe. Quot amaritudinibꝫ felicitatis hūane dulcedo respersa est. Et ido xp̄c videns ciuitatē hrl̄m gaudere et letari fleuit sup istā di. Quia si ꝯgnouisses et tu sup. fleres. ¶ Septimo qꝛ tristiciā possidentes fortuna nō ledit. nec de ip̄is curat. sꝫ cuꝫ leticiā mundi possidentibꝫ fortuna mortalit̄ ludit. Boe. Hūc ꝯtinuū ludimus ludū. rotā volubili orbe versamus summa infimis infima summis mutare gaudemꝰ. Idē Et hos cū quibꝫ blandissimā familiaritatem habet elidere nitit̄. Idē. Plena est pñs etas exemplis et antiquoꝝ vetustas. q̄nti reges felicitatē calamitate mutauerūt. Quaē cū fortuna leticiā mundi possidentes ita decipiat et ꝯfundat est penitus relinquēda. Hic cadit exemplū de leone vrso et vulpe. quando vulpis dixit leoni se nūq̄ꝫ ꝯtuberniū habere cū eo. ꝓ eo q̄ ꝑcussit vrsum qꝛ male diuidebat predā ꝓut sibi videbat̄. et omēs bestias quas cū eo habebat ꝯfundebat. ¶ Octauo qꝛ talis tristicia est via ad pñiam. ij. Cor. vij. Que aūt ſm deū est tristicia pñiam in salutez stabilē opat̄. Mitigat etiā irā dei. iij. Reg. xxj. Nonne vidisti achab humiliatū corā me. ꝓpter qd̄ non inducā malū in diebꝫ illis. Leticia aūt mundi est via et signū ꝑditōnis et compat̄ leticie frenetici. qui ridet imminente morte ¶ Nono qꝛ ꝑ talē tristiciā homo vadit ꝑ viā christi vt verꝰ christianꝰ. Bern̄. Legimꝰ iesum pluries fleuisse. iocasse aūt et risisse nunq̄ꝫ. ij. Thi. iij. Omēs qui pie volunt vi. in christo iesu ꝑse. pa. Glo. sup illud iaco. j. Omne gaudiū exist. fra. m. cum in temp. va. incideri. Non est christiane dignitatis ī tpalibꝫ exaltari. sꝫ potius deꝑmi. mali nihil habent in celo et vos nihil habetis in mūdo. sꝫ spe istius boni ad quod tenditis quidq̄d ī via ꝯtingit gaudē

debetis· Et ideo qui hic nō ꝯtristant̄ et flagellant̄ oī dunt̄ non esse
filij christi· Heb· xij· Q; si extra disciplinam estis cui⁹ ꝑticipes facti
sunt omēs g̊ adulteri ⁊ nō filij estis· Quē em̄ di· do· ca· fla· aūt omnē
fi· quē reci· ¶ Decimo q; talis tristicia in gaudiū ꝯuertet̄· vt hic dici
tur· Tristicia vestra vertet̄ in gaudiū· Hiere· ¶ Conuertā luctū ve
str̄ ī gaudiū Sed leticia mundi ꝯuertet̄ ī merore· Prou· xiiij· Extre
ma gaudij lu· oc· Quia necessitas ē q; vel homo dimittat leticiā mū
di qd̄ fit ꝑ mortē· vel q; leticia mūdi dimittat hoīem qd̄ fit ꝑ aduer
sam fortunā· et vtrūq; valde dolorosū ē· De ꝑmo ecc̄i· xlj· O mors
q̄ amara ē m· t· homīpacē habenti in substantijs suis· De secundo
boe· In omni aduersitate fortune summū genus infortunij ē suisse
felicē· Exemplū de diuite epulone et lazaro· de quo luc· xvj· Cū g̊ le
ticia mūdi nihil boni ꝯtineat et ad vltimū ad dolorosum finē addu
cat· stultissim⁹ ē viror̄· qui eam querit· Et sic pz terciū ¶ Quarto po
nitur dictor̄ demōstratio· ꝑ exemplū mlieris ꝑturiētis· q̄ est con
Euenīens demonstratio· Nam mulierē pregnantē quadruplicit̄ pos
sumus ꝯsiderare· Primo ante partum· et sic est in magno timore
ne part⁹ pereat· vel ipa ꝑiclitet̄· Secūdo ī partu· et sic ē ī magna an
gustia et pena· Tercio p⁹ partū cū scz peperit puer̄· et tūc est in le
ticia· ꝫ nō ꝑfecta· q; nescit an puer sit ad ꝑfectōem ventur⁹· Quar
to in ꝓcessu tp̄is qn̄ iam puer ē fact⁹ vir· et tūc est in ꝑfecta leticia
ꝓlis· In hoc quadruplici statu fuerūt apl̄i· ꝓterea mulieri parienti
ꝓprie compant̄· Nam ꝑmo fuerūt in magno timore qn̄ in p̄sentia
christi erāt timentes ne ip̄is casu aliquo auferret̄· q; iudei semp cō
tra ip̄m machinabant̄ malū· ip̄m ꝑdere cupientes· Ioh· vij· Quid
me queritis interficere· Secūdo fuerūt in tristicia vehemēti qn̄ chri
stus ablat⁹ ē ab eis ꝑ mortē· Ioh· xvj· Tristicia impleuit cor vestr̄·
Tercio fuerunt in leticia quando christus gloriosus resurrexit· sed
non perfecta· quando christus apparebat eis et disparebat· Ioh· xx·
Gauisi sunt discipuli viso dn̄o· Quarto fuerūt in perfecta leticia qn̄
sp̄m̄scm̄ acceperūt· et facti sunt viri ꝑfecti· et ī gr̄a ꝯfirmati· vt deū
ꝑ pctm̄ vltra nō valerent ꝑdere ¶ Moralit̄ ad edificatōem nostrā
nota q; mulier ista ꝑturiens ē aīa iusti deo copulata ꝑ fidē· Osee· ij·
Sponsabo te mihi in fide· Que ꝯcepit deū ꝑ fidem· ⁊ ꝑ bona opa
ꝑturit· Et nota hic de bethsabee que statim ꝯcepto fetu ab imūdi
cia sua sanctificata ē· ij· Reg· xj· quia aīa iusti ita deuote ꝯcipit deū
et bonū q; in ipa ꝯceptōne sanctificat̄· Vn̄ beata maria in ꝯceptōe
filij fuit ꝑfecte sanctificata· Ista ē illa mulier de qua dicit̄ apoc· xij·
Signū magnū apparuit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedi
bus ei⁹· et in ca· ei⁹ cor· stel· xij· et clamabat ꝑturiēs et cruciat̄ vt ꝑiat

Anima iusti amicta est sole · id ē · iesu christo qui est sol iusticie · id ē · virtutibꝫ iesu christi scz caritate · humilitate · obediētia · et ceteris virtutibus iesu christi · Ro · xiij · Induimini iesum christū · Et luna ē sub pedibꝫ eius · i · mūdꝰ qui vt luna mutat nec vllā stabilitatē habz · Anima ꝯ iusti habet mundū et omīa mūdana sub pedibꝫ eius · qꝛ non ꝯfidit in eis · ꝫ ea penitus vilipendit · Phil · iij · Omīa detrimentū feci et arbitror vt ster · vt christū lucrifaciaz · Pctōres aūt hn̄t lunā · i · mundū et mūdana sup caput · qꝛ eis nō dn̄ant sed seruiūt · Auarus em̄ seruꝰ est pecunie · et gulosus gule · et sic de alijs · Amos · ix · Auaricia in capite oīm est · Ponūt etiā totā spem suā in eis · Esa · xxxvj · Ecce ꝯfidis sup baculū arundineū · sup egiptū · i · sup mundū · Egiptus em̄ interp̄tat tenebra et ꝯfusio que competūt mundo · Et in capite eius corona stellaꝝ · xij · id est · corona fidei · que · xij · fidei articulis est conserta debet esse in capite · i · in euidēti · qꝛ fides debet lingua enūciari · et p opa manifestari · Iaco · ij · Ostende mihi fidē tuā ex opibus Vnde in lege est mandatū ꝙ qn̄ pontifex sacrificare deberet · haberet in capite coronā · xij · lapidū p̄ciosoꝝ · Et clamabat pturiēs et cruciatur vt pariat · Quia aīa iusti habet magnū desideriū pariendi bonum · id ē · opandi qd̄ mente ꝯcepit et ꝓ hoc clamat ad deū et nisi illud pariat in corde cruciat · Gal · iiij · Filioli mei q̄s iteꝝ pturio donec formetur xp̄c in vobis · i · donec p opa ostendatis ꝙ xp̄c est i vobis · ¶ Nota hic nouē diuersitates parientiū · Nā quedā ꝯcipiūt ⁊ nō pariūt morte p̄uēte · quedā moriunt in partu · quedā ꝓpter timorem nec ꝯcipiūt nec pariūt · q̄dā pariūt ꝫ ꝓijciunt · quedā pariūt mōstra · quedā pariūt filios mortuos scz abortiuos · quedā pariūt solū femīas · quedā solū masculos · quedam sunt naturales steriles ita ꝙ nec parere nec ꝯcipere pn̄t ¶ Prime scz que ꝯcipiūt ꝫ morte p̄uente nō pariūt sunt hi qui hn̄t ꝓpositū penitēdi dicentes sic corui cracra · Soph · ij · Vox cantantis in fenestra et coruꝰ in suplimmari · Esa · xxxvij · Venerūt filij vsqꝫ ad partū et virtus n̄ erat pariendi · Cōtra quos ecc̄i · v · Nō tardes ꝯuerti ad dn̄m · et ne dif · de die in die · subito em̄ veniet ira illius et disperdet te · Nota ꝙ coruus egressus de arca nunq̄z redijt plus · sic multi postq̄z per pctm̄ mortale ab ecc̄ia exeunt nūq̄z p pn̄iam redeūt ¶ Secūde scz que ꝯcipiunt et pariunt ꝫ moriunt in partu vt rachel · sunt hi qui faciunt opa bona ꝫ i ipsis gloriant · ⁊ de ip̄is supbiūt · ⁊ p ꝯn̄s pereūt cū eisdē In cꝰ figura dicitur · j · mach · vj · ꝙ eleazar intfecit elephantez et mortuꝰ est sub eo · ex victorie vana gl̄a Sic perijt phariseꝰ qui iactabat se et gl̄abat d̄ opibus suis · luc · xviij · Vl̄ hi sunt qui solū in morte ꝯterunt vel cōfitent · ¶ Tercie scz que ꝓpter timorē nec ꝯcipiūt nec pariūt · hi sunt

qui timent ne deficiat eis·et ido nunq̄z ꝛcipiūt ꝓpositū abstinendi
ab illicito lucro vel aliena reddendi·Itē timēt in bono pseuerare·et
ideo nō incipiūt·p̄s·Illic tre·ti·v·n̄·e·ti··Recte tales trepidant vbi
nō est timor·q̄ deꝰ omibꝫ ꝓuidet etiā iumentis·p̄s·Qui dat iumē·
esc·ipoꝝ·Math·vj·Nolite soli·es·d·quid man·aut quid bi·aut quo
opie·Que·pri·reg·dei·et hec oia adij·vo·Itē timēt in bono pseue·
rare·et ido nō incipiūt·ꝫ nō debet homo timere penitentiā agere·
q̄ deꝰ iuuat Esa·xl·Qui spant in dn̄o mutabūt fortitudinē·assumēt
pennas sic aquile·currēt et nō deficient·¶Quarte scz que pariunt
ꝫ ꝓijciunt·sunt qui nō curant pn̄iam ꝛtinuare ꝫ ꝓijciūt eam post
pascha·Tren̄·iiij·Sed et lamie nudauerūt māmā lactauerūt catulos
suos·filia aūt ꝓpli mei crudelis quasi strucio in deserto Contra q̄s
dicit math·x·Non qui incepit·sed qui pseuerauerit hic saluus erit·
¶Quīte scz que pariūt monstra sunt oēs pctōres qui p diuersa vi
cia que faciunt sunt totaliter transformati Nā oculos trahūt p ter
ram et pedes versus celū vertūt·Nam auarus habet oculos in pe
dibus dū solū terrena ꝛtemplat·Supbus aūt habet pedes versus ce
lum cuz deo recalcitrat·Luxuriosus vero et gulosus totꝰ ambulat
sup ventrē·Et quid plura Vere pctōres sunt ī bestias transforma
ti totaliter·p̄s·Homo cū in ho·es·n̄ intel·compa·est iu·insi·et si·fa·
est il·Boe·Hec est em̄ ꝛdicō hoīs vt si se nosse dsierit infra bestias
redigat Augustinus dicit·q̄ tpe suo fuit quidā homo habēs duo
capita et quattuor oculos et duo brachia et duos pedes ita q̄ i cor
pore supius erāt duo corpa inferiꝰ aūt erat solū vnū ¶Sexte scz q̄
pariūt filios mortuos sunt hi qui in pctō infidelitatis vel in quocū
q̄ altero pctō mortali exn̄tes faciunt opa de genere bonoꝝ q̄ sunt
opa mortua signata p lampades illarū q̄nq̄ virginū fatuaꝝ q̄ ꝓpt
carentiā olei·i·caritatis extincte fuerūt·¶Septime scz q̄ pariūt so
lum femias sunt hi in quibꝫ feminea vicia regnāt scz inuidia·q̄ vt
dicit auicen·femia naturalit est inuida·Ira q̄ femia facilit irascit Lo
quacitas·q̄ tota die clamat et loquit·Incōstantia·q̄ modicā ꝛstan
tiam hz·Insipientia·q̄ de facili credit et decipit·et iō serpens p̄mo
ad mulierē iuit quā statim decepit·ij·Cor·xj·Timeo ne sic serpens
euā seduxit astutia sua ita corrūpant sensus vr̄i ¶Octaue scz q̄ pa
riūt solū masculos·sunt hi q̄ opa psecta faciūt·q̄ corde bono ꝛ opti
mo verbū audiūt et referūt fructū centesimū Esa·xxij·A facie tua
dn̄e ꝛcepimꝰ ꝛ q̄si pturiuimꝰ spm̄ salutis Sic ꝛcepit ānā samuelē·j·
Re·j·et elizabeth iohānē baptistā·luc·j·Et nota de rachel q̄ accepit
mādragoras vt posset ꝛcipe Sic iusti oē experimētū faciūt vt pos
sint ꝛcipe bonū ꝛ opa parere·j·Thes·v·Omia ꝓbate qd bo·est te·

Nota etiā d̄ rebecca vxore ysaac in c⁹ vtero gemī collidebant̄· gen̄·
xxv· q̄ in aīa iusti bona et mala desideria pugnāt· s̄ bona vincūt et
emittūt mala ext̄ ⁊ terēt ⁊ supplātant ea· sic̄ iacob emisit esau ⁊ tene
bat eū p plantā ꝓpter qd̄ vocatū est nomē ei⁹ iacob· i· supplantator·
¶ None sc̄z steriles q̄ nec ꝯcipe nec parere pn̄t sunt omnes nō ba
ptizati q̄ a natura trahūt pctm̄ ꝓpter qd̄ nō pn̄t bn̄ opari nisi illud
p baptismū remoueat̄· et ido in pcc̄is nascūt̄ ⁊ i pcc̄is moriunt̄· joh̄·
ix· In pcc̄is nat⁹ es tot⁹ In eodez· viij· In pctō vr̄o moriemini ¶
Alia moralitas· Mulier ista ē ecc̄ia vel aīa iusti q̄ timet valde et an-
xiatur ꝓpt̄ q̄ttuor vt dic̄ gre· Primo recolēdo vbi fuit· secūdo vbi
est· tercio vbi erit· q̄rto vbi n̄ ē ¶ Primo inquā tristat̄ recolēdo· vbi
fuit aliqn̄ sc̄z in pcc̄o Mich̄· j· Faciā planctū velut draconū ⁊ luctuz
q̄si strucōnū Dicit̄ q̄ draconi in insidijs latenti· camel⁹ calce pcutit
caput· et tūc draco planctū magnū facit Strucio aūt facit oua sua i
puluere ⁊ relinq̄t ea· qn̄ aūt venit inuenit ea fracta· ⁊ tūc fortissime
plangit Sic hō in pcc̄o dz plangē· q̄ lesit caput snū sc̄z christū q̄ est
caput toti⁹ ecc̄ie Eph̄· j· Et ip̄m dedit caput sup omnē ecc̄iam Itē dz
plāgē q̄ oua sua· i· bona opa ⁊ dona ⁊ v̄tutes pdidit ac etiā toti⁹ ec
clesie Tristat̄ etiā recolēdo q̄ bona potuit facē q̄ n̄ fecit Ecc̄s· ix· Qd̄
cunq̄ pōt facē ma·· t· instan· op· q̄ nec opus nec ratō· nec sa· nec sci·
er· ap·· inf· quo tu ꝓperas ¶ Secundo tristat̄ recolendo vbi ē· q̄ int̄
pessimos inimicos Baruch· iij· Quid est israel q̄ i t̄ra inimicoꝝ es·
Cū quib⁹ nos quotidie pugnare oportet Eph̄· vj· Nō est nobis col
luctatio aduersus car· ⁊ san· s̄ adūsus p̄ncipes et ptātes· adūsus mū
di rectores tenebraꝝ haꝝ ꝯtra spūalia nequicie in celestib⁹ Item ē
in fornace ardenti sc̄z in ꝯcupiscentia carnis Ro· vij· Video aliā le· in
mē· m· repu· le· mē· mee· ⁊ captiuantem me in lege miserie ⁊ peccati·
Infelix ego homo quis me liberabit d̄ corpore mortis huius Item
est in periculis multis que enumerat apostol⁹· ij· cor· xj· dicens· De
riculis flu· pic· latro· pic· ex ge· pic· ex genti· pic· in ci· pic· in soli· pic· in
mari· periculis i fal· fratrib⁹· Quis g̊ int̄ tot calamitates et aduersa
posset nisi fatu⁹ iocundari· Ecclesiastes· iiij· Vidi calumnias q̄ sub so
le geruntur et cōsolatorem neminem· et laudaui magis mortuos
q̄z viuentes Flendum est ergo Hiere· sexto· Luctum vnigeniti fac
tibi planctum amarum ¶ Tercō tristatur recolendo vbi erit scilicz
in iudicio coram deo Quia vt dicit gregorius· Desuper erit facies
irati iudicis· Propter quod dicit iob decimoquarto· Quis mihi h̄
tri· vt i iferno ꝓte· me ⁊ abscō· me· donec ptrā· fu· tu· Hie· x· Quis n̄
timebit te o rex gen· An̄ erūt pcc̄a accusantia ⁊ ꝓthētia ad iudiciū
retro erit mund⁹ expellens· a dextris ⁊ a sinistris erūt demones i

infernū demergētes·subt⁹ erit gehenna ardens·Propt q̄ oīa dicent
mon·ca·sup nos et col·opue nos·Hic cadit exēplū illi⁹ regis qui sp
tristis manebat·qui vnā sedē de lignis putridis fecit fieri·ꝛ posuit
eam supra fornacē·et in ea fratrē suū sedere mādauit·qui eū de tri-
sticia rep̄hendit·et ensis erat ligatus p filū sup caput ei⁹·et quidaꝫ
tenebat balistā extensam cū sagitta añ faciē ei⁹·et fecit omia instru-
menta et musicalia et tubas fortiter resonare·et ille sp tristis stabat
Sic ait rex et ego sp sto tristis dū in putrida sede scꝫ in carne fragi
li me ꝯspicio·et infernū subtus ardentē attēdo·ensem diuīe senten
tie sup me ventuꝝ ꝯsidero·et pctā mea tanq̄ꝫ sagittas acutas for
mido ¶Quarto ꝯtristat recolendo vbi nō est scꝫ in gloria dei et ci
uitate celesti·p̄s·Heu mihi·qꝛ inco· me·ꝓlon·est· Debem⁹ g̊ flere
ꝓ īcolatu p̄ntis miserie ꝛ ꝓ dilatōe patrie p̄s·Si·ani·m·ad de·fon·
vi· qñ ve·et ap·añ fa·de·m·fu·mi ·la·m·pa·die ac no·duꝫ dicit m·q̄ti
die·v·ē de tu·Hoc figuratū est ī axa filia caleph· q̄ sedēs in asino su
spirauit et petijt a patre terrā irriguā·cui pater dedit irriguū supe
rius et irriguū inferi⁹·vtꝫ iosue·xv·Irriguū supius ꝓ dilatōne pa
trie·et irriguū inferi⁹ ꝓ incolatu p̄ntis miserie Et sic ptꝫ quartū ¶
Quinto ponit veri et firmi gaudij reꝓmissio·qꝛ iteꝝ videbo vos ꝛ
M gaudebit cor vr̄m· Qd̄ quidē veꝝ esse gaudiuꝫ ꝓut hic colligit q̄n
tum ad q̄nq̄ꝫ mōstrat· ¶Primo qꝛ erit gaudiū ꝑfectū et ꝯpletuꝫ·
Erit em̄ gaudiū geminatū vel duplex·scꝫ aīe ꝛ corpis·Esa·lxj·In tra
sua duplicia possidebunt Et h̄ ē qd̄ dicit Iteꝝ ·apoc̄·vj·Date sunt il
lis singule stole albe·et dictū ē illis vt requiescerēt tps adhuc mo
dicū·Et tūc vt di·gre·singuli accipient stolas binas· Gaudiū vero
mūdi est solū gaudiū corpis Luc̄·xij·Aīa mea·id ē·vita mea habes
multa bona reposita in annos pl̄i·requiesce come·bi·epu· ¶Secū
do·qꝛ erit gaudiū de visione creatoris·Ioh̄·xviij·Hec est vi·eter·vt
cog·te so·ve·deū In quo oīa cognoscem⁹ Gre·Quid est qd̄ nesciāt
qui scientē oīa vident Vnde et cognoscem⁹ ꝛ cognoscemur Ioh̄·x·
Cognosco oues meas ꝛ cogno· me mee Et h̄ est qd̄ dicit· videbo
vos Gaudiū vero mundi est de visione et vsu creaturarum· Sed
illud erit de visione et de fruitōne dei que in infinitū excedit· Esa·
lxiiij· Oculus non vidit deus absq̄ꝫ te que prepa·expe·te· ¶Tercō
quia erit gaudium intrinsecum scꝫ cordis·Esa·lxvj·Tunc videbis et
afflues ꝛ mira·ꝛ dila·cor tu· Gaudium vero mundi non est intrin
secum sed extrinsecum·quia non gaudet de virtutibus ꝛ gratia dei
q̄ sunt ī aīa·sed d̄ applicatōe sensuū ad obiecta sic d̄ applicatōe gust⁹
ad comestibile·ꝛ tact⁹ ad tāgibile·ꝛ sic d̄ alijs Letat etiā mund⁹ de
pccis q̄ sunt ꝯtra naturā ꝛ ext̄ natam hois·iuxta illd̄ apl̄i ·j·cor ·vj·

Omne pctm̄ quodcūq; fecerit homo extra corp⁹ est Prou·ij· Le
tantur cū malefe·et exul·in re·pes· ¶Quarto q̄ erit ꝓpriū nostrū
gaudiū·Et hoc est quod dicit·Gau·ve·Gaudiū mūdi nō est nostrū
q̄ nō est de his que in nobis et nr̄a sunt· ꝫ est gaudiū rerū mūdi·
id ē·de bonis que sunt in reb⁹·q̄ sunt bona rerū ⁊ nō nostra·Quia
vt dicit boe·Lux et pulcritudo gēmaꝝ nō est deferentiū· ꝫ est ipa:
rum gēmaꝝ·Vnde oīa bona creaturaꝝ de quib⁹ homo gaudet ex:
tranea sunt a natura hoīs·et si scirent loqui dicerēt·Ista bona sunt
nostra·Nōne pulcritudo pennaꝝ pauonis est pauonis·et pulcritu
do auri ē auri ¶Quīto gaudiū illud erit ꝑpetuū nec poterit aufer
ri·Esa·lj·Leticia sempiterna sup capita eoꝝ· Gaudiū et leticiā obti:
nebunt Gaudiū vero mundi nō ē ꝑpetuū imo cito transit et mille
modis pōt auferri·⁊ frequent̄ aufert̄·j·Ioh·ij·Trā·mū·⁊ ꝯcu·ei⁹·Et
iō d̄ ip̄o modicū ē curādū·Et h̄ ē·Gau·ve·n·tol·a·vo· Et pz sic q̄ntū

¶De epistola sermo liij·

Obsecro vos tanq̄z adue·et pereg̃·absti·v·a car·desi· ꝛc̄·j·
Pet·ij·Beat⁹ petrus tanq̄z capitane⁹ militie christiane
hortat̄ milites christi abstinere ab his q̄ vastant totam
militiā christianā·Et hec sunt carnales voluptates et car
nalia opa·et nō solū hec militiā spūalem deuastant·ꝫ etiā carnalē et
mundanā·Vnde in titoluuio d̄ militia hanibalis dicit̄·quē nec ferrū
nec niues nec alpes nec viaꝝ discrimīa vincere potuerunt·enerua:
uerunt delicie campanie· Nota de illo duce romanoꝝ qui fuit mis
sus ad reparandū quendū exercitū et militiā ob delicias deuastatū
qui statim omēs mulieres expulit de exercitu et caupones·et man
dauit q̄ nullus haberet famulū·⁊ nemo haberet nisi vnū equū ꝓpt̄
quod militiam reparauit·In hac g̊ epl̄a beatus petrus ad sex nos
hortat̄ p̄ncipalit̄·que nō seruata deuastant militiā christianā et ser:
uata roborant et decorant·Primū est abstinentia carnaliū volupta
tum et eaꝝ refrenatio·in p̄ncipio epl̄e·Secundū est bona cū genti:
bus ꝯuersatio ⁊ dictoꝝ ratio ibi·Cōuersa·ve·int̄ gen·ha·bo·Terci
um est subiectō liberoꝝ ad maiores·et h⁹ cause redditō ibi· Sub:
iecti estote omī hūane creature·Quartū est modi subiectōis decla
ratio ibi·Quasi liberi et nō quasi velamen habentes malitie liberta
tem·Quītū ē ad obsequij subiectōis excitatōez q̊rūdā insertō ⁊ po
sitio ibi· Omnes honorate fra·di·deum timete· Sextum est ad do
minorum suorum subiectionem seruorum exhortatio et cause hu
ius assignatio·ibi·Serui subditi estote in om·ti·dominis vestris ꝛc̄
¶Primo g̊ beatus petrus nos hortatur ad abstinentiā carnalium ⁊

voluptatū·et ad hoc tria allegat ¶ Primū est·Si ꝯsiderem⁹ quid
accidit p̄mis parentib⁹ qui carnale desideriū secuti pomū vetitū co:
mederunt·qui ꝓpterea de paradiso expulsi sunt·et in hac valle mise:
rie tanq̄z in exilio relegati·et multis penis et tandem morti cū suis
posteris ꝯdemnati·ꝓpter qd̄ nos filij eoꝝ omēs aduene nuncupa:
mur·Aduena em̄ dicit̄ qui terrā inhitat alienā·p̄s·Aduena ego sum
apud te et peregrin⁹ sic̄ omēs patres mei·Et hoc est qd̄ dic̄·Obse:
cro vos tāq̄z aduenas·Quasi d·Recolite q̄ ex pctō gule p̄moꝝ pa
rentū aduene estis·i·de ciuitate vestra expulsi ⁊ mltis mal̄ addicti
Sic etiā faciunt capitanei exercit⁹ mūdi·qui reducūt militib⁹ ad me
moriā mala que patres eoꝝ ab aduersarijs sunt ꝑpessi·Et sic patet
q̄ de⁹ expulit hoīem de paradiso·et ī hāc vallē miserie relegauit·nō
vt hic faceret aliū paradisum·ꝫ vt dicit aug̃·tāq̄z ī exilio ad faciēdū
p̄niam·Iob·xxiiij·Dedit ei deus locū p̄nie et ille abusus est in sup:
biam·Ro·viij·Debitores sum⁹ nō carni vt ꝑm carnē viuam⁹ ¶ Se
cundū qd̄ allegat est·si ꝯsiderem⁹ qualit̄ positi in hoc mūdo sumus
Nō em̄ posuit nos de⁹ in hoc mūdo tanq̄z ciues et mansionarios
mūdi ꝫ tanq̄z peregrinos mūdi et ciues celi·Eph·ij·Iam nō es·hos·
et adue·ꝫ es·ci·sanctoꝝ ⁊ do·dei·Mich·ij·Surgite abite q̄ nō habe
tis hic requiē·Et hoc ē qd̄ dic̄ peregrinos·Peregrin⁹ ē qui transit
de loco ad locū·Sic et nos·Heb·xiij·Non ha·hic ma·ci·sed fu·inq̄·
Que ē ciuitas ⁊ hereditas nostra ꝯtinēs summas et ꝑfectas delici:
as·quib⁹ p̄uabit̄ omīs qui eas hic querit in patria aliena·Luce·xvj·
Recordare q̄ recepisti bo·in vi·t·Et ideo abstinendū est hic a car:
nalib⁹ desiderijs vt ad bona ꝑueniam⁹ eterna·Heb·xj·Iuxta fidem
defuncti sunt omēs isti nō acceptis repromissionib⁹ ꝫ a longe eas
aspicientes ⁊ salutantes ⁊ ꝯfitētes q̄ peregrini ⁊ hospites sunt sup
terrā ¶ Et nota q̄ q̄ntū ad q̄nq̄z que peregrinis ꝯueniūt sum⁹ et
esse dēmus in hoc mūdo peregrini· ¶ Primo q̄ peregrin⁹ festinat
ad ciuitatē suā redire·⁊ omnē terrā quasi alienā p̄terit·Sic et nos fa
cere dēmus·Heb·xiij·Nō ha·h̄ ma·ci· ¶ Secūdo q̄ peregrin⁹ acci
pit solū pecuniā necessariā ad victū ⁊ nō grauat se sup̄fluis·Sic et
nos facere dēmus·j·Thi·vj·Habentes alimēta et qui·te·his ꝯtem:
sim⁹· ¶ Tercō q̄ a terrenis irridet̄ ⁊ molestias patit̄ ⁊ nō vlciscit̄·
si suffert oīa patient̄·Sic ⁊ nos facē dēm⁹·Math·v·Si q̄s ꝑcus·te·in
dex·ma·p̄be ei ⁊ al·Ro·xij·Nulli malū ꝓ ma·red· ¶ Quarto q̄ le:
ue recipitur·sed stricte cum eo in exitu computatur·Sic fiendum
nobis cogitaē dēm⁹·Math·v·Non exibis inde do·red·no·qua·In
eodē·xij·De oī verbo oci·qd̄ lo·f·ho·de eo red·ra·in die iu·Eccs·xij
Cūcta q̄ fiūt adducet de⁹ ī iu·ꝓ oī errato siue bonum siue malum

sit. Bern. Sicut nec capillus de capite. sic nec momentū d̄ tpe pibit.
¶ Quinto q̄ post recessum suū statim obliuioni tradet̄ sic et nos
a mundo p̄rsus obliuioni trademur et apud posteros nō ꝯgnosce
mur. Et ideo de fama et honore mundi modicū est curandū. Sap.
v. Tanq̄ memoria hospitis vni⁹ diei p̄tereuntis. ps. Perijt me. eo.
cū so. Boe. Iactas ḡ p̄rsus ignorabiles. ¶ Terciū qd̄ allegat est. q̄
carnalia desideria nos impugnāt. ⁊ in p̄lio spūs faciūt nos succum
bere inimicis. Et hoc ē qd̄ dicit. Que militāt aduersus aīam Gal. v
Caro ꝯcu. aduer. spm̄. et spūs aduer. car. hec em̄ sibijnuicē aduersan
tur. Et nota q̄ nō solum dicit abstineatis ab opib⁹ carnis s̄ etiaz a
desiderijs. ps. Beat⁹ q̄ tenebit ⁊ allidet puulos suos ad petraz. Cu
ius ratio est q̄ in pugna carnis p̄ditio est mentis. Ro. vij. Video
aliā legem ī mēbris meis repugnantē le. mē. m. Et ido nisi p̄ncipio
temptatōis scz desiderio et cogitatōni resistam⁹ necessario succūbe
mus. Poeta. Principijs obsta. Vnde in temptatōe ⁊ in p̄lio carnis
duo sunt facienda scz p̄ncipio resistere et aspectū ⁊ ꝯtuberniū fuge
re. j. Cor. vj. Fugite fornicatōnem. Si em̄ steterim⁹ oīno p̄dem⁹. q̄
nec fortōres samsone. nec prudentōres salomone. nec dauid sanctio
res sum⁹. vt dicit hiero. Et p̄uer. vj. Nunquid pōt homo absconde
re ignē in sinu suo vt vestimenta illi⁹ nō ardeant ꝛc. Vn̄ helias qui
coram rege steterat impterrit⁹. a facie iesabel ī d̄sertū fugit. iij. Re.
xix. Ecc̄i. xviij. Fili post ꝯcupiscentias tuas nō eas. que faciunt te in
gaudiū inimicis tuis. ¶ Notandū em̄ q̄ a carnalib⁹ desiderijs ab: L
stinere debem⁹ ꝓpter sex ¶ Primo q̄ sunt efficacissima tela ad vul
nerandū. vt dictū est eo q̄ in tali bello p̄ditio est in carne. ¶ Secū
do q̄ sunt ignis grec⁹ siue ignis penaꝝ qui omīa ꝯsumit. Iob. xxj.
Ignis ē vsq̄ ad ꝯsummatōem deuo. ¶ Tercō sunt fluui⁹ inundās
hoīem submergens. Gen̄. xlix. Ruben effusus es sic̄ aqua. non cre:
scas q̄ ascendisti cubile patris tui. Hui⁹ exempluz habem⁹ in p̄ma
etate que in diluuio est ꝯsumpta ꝓpter pctm̄ carnis. Omīs quip:
pe caro corrupat viā suā vtz gen̄. vj. ¶ Quarto q̄ sunt sic̄ venenuz
aīam mortificās. Prou. xxiij. Sic̄ regul⁹ venena diffundet. Iac. iij. In
quietum malū est. plenū veneno mortifero. Vnde sic̄ basiliscus infi
cit solo visu sic voluptas carnis. Math. v. Qui vide. mul. ad ꝯcu. eam
iam mech. est in corde suo. ¶ Quinto sunt sic̄ laque⁹ ad capiendū ⁊
sicut vincula ad tenenduz. Vnde insidiose capiunt et postea fortissi:
me tenent. Eccs. vij. Inueni amariorem morte mulierem que laque
us venatorum est. ⁊ sagena cor eius. vincula sunt manus illius. qui
placet deo effugiet eam. Vnde dalida ligauit samsonem septem
licijs. iudicum. xvj. Sic captus est sichen filius emor de dina filia

iacob ⁊ ꝯglutinata est aīa ei⁹ ad eam·gen̄·xxxiiij·⁊ amon d̄ thamar
sorore sua·ij·reg·xiij·Et nisi ꝑ specialez gr̄am homo ab his vinculis
absoluat̄ vel ꝑ longam infirmitatez nunq̄z soluit̄ postq̄z his vincul
fuerit irretitus Sap̄·viij·Sciui qm̄ aliter esse nō possum ꝯtinēs ni
si deus dederit ¶Sexto q̄ sunt sic̄ pix ad denigrandā famaz et ho
norem homīs Ecc̄i·xiij·Qui tetigerit picē coinquinabit̄ ab ea Sunt
em̄ pcc̄a carnalia maioris infamie q̄z spūalia q̄zuis nō sint tanti pō
deris Ecc̄i·ix·Omīs mulier fornicaria quasi sterc⁹ in via ꝯculcabit̄
Vnde de salomone dicit̄ ecc̄i·xlvij·Inclinasti femora tua mulieribꝫ
et dedisti maculā in gloria tua Et ꝑ hoc ptz solutio ad questionez q̄
posset fieri scz quare potius monet abstinere a carnalibꝫ q̄z a spūali
bus·cum spūalia sint maiora·q̄ scz carnalia sunt maioris infamie et
min⁹ tolerari pn̄t q̄z alia·et isti inter gentes ꝯuersabant̄·Et ido ab
his monet abstinere que famā ledūt et ꝯuersatōem corrumpunt·
Et sic patet p̄mū ¶Secūdo hortat̄ vt ꝯuersatōem bonā habeamus
inter gentes d·Con·inter gen·ha·bo·id est·virtuosam·Quia dicit
phs·Virt⁹ est que bonū facit habentē et opus eius reddit laudabi
le·Tunc g̊ est ꝯuersatio bona·qn̄ est v̄tutibꝫ plena·q̄ sola v̄tus bo
num facit hoīem·q̄ nec sapientia·nec scīa·nec potentia·nec diuitie·
nec dignitates pn̄t hoīem bonū efficere nisi sola virtus·Vbi nota
q̄ cū bonū sit qd̄ omīa appetunt vt dicit phs·tunc ꝯuersatio nostra
est bona·qn̄ deo et hominibꝫ placet·ecc̄i·xlv·Dilect⁹ deo ⁊ hominibꝫ
moises·Nihil aūt est ꝑ qd̄ deo et hominibꝫ magis placere possumus
nisi ꝑ dilectōem·Nam ꝑ dilectōem deo placem⁹·et hoc ꝓpter q̄t
tuor que dilectio opat̄·¶Primo q̄ dilectō cū ignis diuin⁹ sit cō
sumit rubiginē pctōꝝ·Prou·x·Vniuersa delicta opit caritas·Et iō
facit hoīem mundū et ꝑ ꝯsequens deo placitū·Prou·xxij·Qui dili
git cordis mundiciā ꝓpter gr̄am labioꝝ suoꝝ habebit amicū regē
¶Secundo cū dilectio sit vinculū ligans in vnū diuersa·iuxta illd̄
col·iij·Sup oīa autē caritatē habete que ē vinculū ꝑfectōis·Ligat
em̄ hoīez cū deo et facit in ip̄o manere ⁊ vnuz esse cū deo·j·ioh·iiij·
Qui manet in car·in deo ma·et de⁹ in eo·Et ꝑ ꝯsequēs deū diligēs
placet deo cū sit vnū cū eo et in eo manēs ¶Tercō q̄ cū ꝑ dilectō
nem adoptemur in filios dei·iuxta illud gal·iiij·Misit de⁹ spm̄ filij
sui in corda nostra clamantez·abba pater·id est·clamare nos facien
tem·Et manifestū est q̄ ꝑ dilectōem efficimur carissimi filij dei·j·io·
iij·Videte qua·ca·de·no·de·vt filij dei nomine·et sim⁹·Et ꝑ ꝯn̄s deū
diligēs tanq̄z fili⁹ carissim⁹ ei placet·Nā car⁹ ē ꝑ creatōem·carior ꝑ
fidē·s̄z carissim⁹ ꝑ dilectōez·¶Quarto cū pleitudo legis sit dilectio·
vt d̄r ro·xiij·qui diligit deū mādata ei⁹ ⁊ p̄cepta ei⁹ custodit·jo·xiiij·

Si quis diligit me sermonē meū seruabit· Qui aūt seruat mandata
eiꝰ diligit a deo et placet deo· Ioh· xv· Vos amici mei estis si fe· que
ego pre· vo· ¶ Similit p dilectōem placemus ꝓximo· etiam ꝓpter N
quattuor· Primo qꝛ cū caritas ñ querat q̄ sua sunt vt dicit· j· cor· xiij
homo hñs dilectōez gaudet et curat de bono ꝓximi sui· j· Cor· x·
Non querēs qd̄ mihi vtile est· sꝫ qd̄ multis vt salui fiant· Omis au
tem qui sic est solicitꝰ de ꝓximo suo merito placet ei· ¶ Secundo
qꝛ cū dilectio habeat amantē in amatū transformare· iuxta illd̄ hu
gonis d̄ sancto victore· scio aīa mea qꝛ i cū quē diligis trāsforma
ris· homo diligens ꝓximū in ꝓximū transformat ꝯgaudens om
nibus bonis suis et malis cōpatiens Ro· xij· Gaudere cū gaudenti
bus· flere cū flentibꝫ idipsum inuicē sentientes· ij· Cor· xj· Quis in
firmatur et ego nō infirmor· quis scan· et ego nō vror· Qui aūt sic
afficit ad ꝓximū merito placet ei ¶ Tercō qꝛ cū caritas sit amor ho
nestus et castꝰ siue amor amicicie· qui est qñ quis amat ꝓximū ꝓ
pter ꝓximi vtilitatē· et nō sit amor vtilis siue ꝯcupiscentie· qui est
qñ quis amat aliquid ꝓpt sui ꝯmodū et vtilitatē sic est amor mun
di· manifestū est qꝛ hñs caritatē ꝓcurat et impcat ꝓximo omīa bo
na que pōt et ab omī lesiuo cauet· ij· Cor· xij· Ego aūt libentissime
impendaz et supimpendar ipe ꝓ aīabꝫ vestris· Itē in eodē· vij· Ca
pite nos· Neminē lesimꝰ· neminē corrupimꝰ· neminē circūuenimꝰ·
Qui g̃ se sic circa ꝓximū habet· merito ei placet· ¶ Quarto cū cari
tas patiens sit benigna sit· nō agat perperā nō emulet· nō inflet· ñ
sit ambi· nō gau· sup iniq̄· ꝯgau· aūt veri· oī· cre· oīa susti· oīa sperat·
vt dicit· j· cor· xiij· manifestū est qꝛ hñs caritatē de necessitate homi
nibus placet· j· Cor· x· Sic et ego p omīa omibꝫ placeo ¶ Consequē
ter ondit ad quid et quare bonā ꝯuersatōem habere dēmꝰ· qꝛ nō ad
vanā gl̄am vel deceptōez vt ypocrite· sꝫ solū vt deꝰ glorificet i nob
Math· v· Sic luceat lux vestra corā homibꝫ vt vi· opa vestra bo· et
glori· pa· ve· qui in celis est· Et hoc ē qd̄ dicit· Vt in eo qd̄ detractāt
de vob· i· in detrahendo tractāt vel obloquunt· tanq̄z de malefacto
ribus· i· qꝛ vos malefacere reputāt qñ ydola respuitis· et vnū deuz
colitis· et alia opa christiane religionis sic fideles christi salubriter
exercetis· Ex bonis opibꝫ vos ꝯsiderantes glorificent deū p vos ꝛ
in vobis cuiꝰ imitatores facti estis· j· Cor· vj· Glorificate et porta
te deū in corpe vestro· i· sic agite vt deꝰ glorificet in vobis· Et hoc
qñ· Certe nō nisi in die et in tpe visitatatōis sup· sue scz qñ eos do
minꝰ p grāz suā visitabit· h̄ ē qñ a pccis ꝯuertent ad pnīaz reuertē
tes· Nō em̄ infideles et pccores gl̄ificant deū i opibꝫ fideliū donec
manent in tenebris pctorum· sed qñ ad gratiam ꝯuertunt· Esa· lxv·

Penā visitatōem tuā pacem Prou. xvj. Cū placuerint dño vie ho-
minis inimicos q̄z eius ꝯuertet ad pacē. Vel in die visitatōnis vre
qñ vos dñs p flagella visitabit ⁊ aduersa. ps. Visitabo in virga in-
quitates eoꝝ. misericordiā aūt meā nō dispergā ab eo. Quod tpus
est tota vita p̄sens in quo dñs fideles suos visitat p aduersa vt per
patiam depurent. j. Pet. j. Modicū nūc si oportet ꝯtristari i varijs
temptatōnibꝫ. vt ꝓbatio fidei vestre multo p̄ciosior sit auro quod
p ignē ꝓbat. inueniat in laudē et gl̄am. et honorē. et reuelatōnem
iesu christi. Videntes em̄ infideles et pctōres iustos et fideles in
tot aduersis nō deficere ꝫ gaudere iuxta illud actu. v. ibant aposto
gau. a cons. ꝯsi. qm̄ dig. ha. sunt ꝓ noīe ie. ꝯtu. pa. glorificabant deū
qui eos ita fecerat fortes. Vñ de beato dñico legit q̄ cū tholose ipse
cū socio suo p totā quadragesimā in pane et aqua ieiunassent et in
terra iacuissent. hostes eoꝝ qui erāt credentes hereticoꝝ in dei lau-
des ꝓruperunt dicentes. Vere isti hoīes boni sunt. Vel i die visita-
tionis qui erit in iudicio qñ vos recipietis p̄mia et ipi supplicia. tūc
em̄ merito poterūt deū glorificare. qui reddet vnicuiq; iuxta opa
sua. Et sic patet secundū ¶ Tercio hortat liberos vt ꝓpter deū maio-
ribus subijciant. et hui⁹ cām assignat Et hoc est. Subiecti estote oī
hūane creature ꝓpter deū. i. omī homī cui p quēcunq; modū subijci
debetis. Vel omī hūane creature. i. omī p̄sone generali. qual̄ ē rex
vel ptās. vl̄ ep̄s. vel hmōi. qui sunt p̄sone generales i dignitate po-
site. Et q̄r est mala subiectio vt qñ homo seruit alijs i pccis. ido ad
hāc remouendā subiūgit. ꝓpter deū scz habendū. vt prepositio dicat
vel finē vel ordinatōem ad finē. vt sit sensus q̄ seruiamus dñis. non
ꝓpter bona tp̄alia ꝯsequenda. sed vt in tali seruicio ip̄m deū merea-
mur tanq̄z finez nostri seruicij. Gen. xv. Ego merces tua magna ni-
mis. Et sic prepositio dicit finē. Vel ꝓpter deū. i. in his seruiam⁹ do-
minis in q̄bꝫ et ꝓpter q̄ ordinamur ad finē deū qui est finis oīm. Et
sic prepositio dicit ordinatōem ad finē. Ordinamur aūt ad finē deū
p bona et iusta opa. Et ideo in opibꝫ iustis et bonis debem⁹ domi-
nis seruire et nō in alijs ¶ Consequenter specificat quibꝫ subijci de-
beamus d. Siue regi qui alios in ptāte p̄cellit. siue ducibꝫ. i. alijs mi-
noribus dñis qui iure ptātē habent. vtpote qui a rege dñi ꝯstituūt
et mittunt ad alios regendum ⁊ iudicandū. scz ad vindictā malefa-
ctorum. id est. penā. ꝓpter hoc em̄ data est potestas a deo et a rege
terreno. vt scz mali puniantur. Laudem bonorum que consistit in
hoc q̄ non sicut mali puniuntur. Roma. xiij. Vis non timere pote-
statem bonum fac et habebis laudem ex ista. Vel laudem bono-
rum. id est. meritum laudis. Nam in eo q̄ in bonis et bene seruiūt

laudem magnā merent. Sic g̊ dn̄is tpalib⁹ ꝓpter deum subijci de-
bemus. Ro. xiij. Omnis anima ptātibus sublimioribus subdita sit.
Non est em̄ potestas nisi a deo. Et sic patz ꝙ non intendit ꝙ omni
homi nos subijciamus. Sed ꝯtra ad phil. ij. dicit Supiores sibi iui-
cem arbitrantes nō que sua sunt singuli ꝯsiderantes. ꝫ ea que alio-
rum. Dicendū est ꝙ quedā est ratio subiectōis alijs ex pte se subi-
cientis scz ei⁹ humilitas. et ꝑm hanc rōem quilibet debet omib⁹ sub-
ijci. et de hac loquit apl's ad phil. Quia in humilitate debem⁹ om-
nes nobis supiores arbitrari. id est. cordib⁹ nostris existimaē alios
nobis esse supiores et digniores apud deū. et hoc inuicē vt sibi alt
alterū reputet digniorē. Nec hoc ita debem⁹ existimare vt finga-
mus ꝫ vere existimem⁹ posse esse aliqd occultū in aliquo quo nob
supior sit apud deū. etiā si bonū nostrū quo illo supiores videmur
nō sit occultū Et ido de omni iusto cantam⁹ Non est inuent⁹ simi-
lis illi qui ꝯser. legem excel. Vnde sext⁹ gradus humilitatis ponit
credere et ꝓnunciare se omib⁹ viliorē scz ꝑm defectus occultos q̊s
in se cognoscit et ꝑm dona q̄ in alijs latent. qd sine fictōne fieri pōt
vt dictū est. Pōt em̄ q̊s credere ꝙ multa dona dei in alijs lateant.
que ipe nō videat. et multos defect⁹ ipe habeat q̊s alij nō vident.
Vnde sancto machario oranti angel⁹ dixit Nōdū ad mensurā dua-
rum cognataꝝ in ꝓxima ciuitate cōmorantiū puenisti Et tandem
alteri heremite dixit angel⁹ ꝙ pl⁹ diligeret cattā suā q̄z beat⁹ gre-
oēs suas diuitias et ꝙ cū beato gre. esset in celo mansionē habitur⁹
Alia est ratio subiectōis ex pte illius cui subijci debemus scz ptās
vel dignitas psone ꝑm quā nō omib⁹ dem⁹ subijci Et de hac loquit
hic Cōsequent reddit cām quare subditi esse debem⁹ d. ꝙ hec est
volūtas dei q̄ de malis bonū elicit Neqꝫ em̄ de⁹ mala fieri sineret.
vt dicit aug. nisi inde eliceret bona. sic sapiens medicus de veneno
elicit tiriacam Nos g̊ in hoc deū imitari debem⁹. vt etiā malis vta-
mur in bonū p bonā ꝯuersatōem nostrā et humilē subiectōem eos
ad pn̄iam ꝯuertendo Hec g̊ ē voluntas dei. vt bn̄facientes. i. p bo-
nam ꝯuersatōem vestrā ⁊ malis bn̄ vtētes. obmutescere faciatis. sub-
trahendo illis occasionē loquendi et detrahendi. ignorantiā impru-
dentiū hoim scz ꝑncipū et dn̄oꝝ. qui ignorant quomodo et qn̄ re-
gere debeant. ps. Nescierunt neqꝫ intellexerunt in tenebris ambu-
lant Et sic patet terciū. Quarto modū subiectōnis declarat di-
cens Hec bona facite quasi liberi. id est. sicut estis liberi. Vnde li q̄si
est expressiuum veritatis. Quasi d. Sicut vere liberi estis. sic dn̄is li-
bere et volūtarie ꝑuiatis in hoc vr̄am libertatē oñdentes. Vbi dicit
glo. Quo maiore libertate apud homies vtimur eo liberi⁹ diuino

famulatui subiugati sum⁹. Et nō habentes sup. sitis libertatez qua:
si velamen malicie. vt scz nolitis seruire. quia liberi estis sub mantello
libertatis vos tegentes Hoc aūt dixit apl's ꝯtra quosdā qui dice
bant q̄ filius nos liberauit. veri liberi sum⁹ et nemini seruire debe
mus. et ideo p̄ncipib⁹ et supioribꝫ sua iura negabant. Tales erāt iu
dei dicentes joh. viij. Semen abrae sum⁹ et nemini seruiuim⁹ vnq̄z
De quib⁹ iob. xj. Vir van⁹ in supbiā erigit̄ et quasi pullū onagri se
liberꝫ esse putat Reuera iam quidā hn̄t libertatē quasi velamē mali
cie gaudentes p̄uilegio exemptōnis et quadā libertate ne a suis or
dinarijs visitent̄ Quidā etiā religiosi hn̄t quedā p̄uilegia exemptō
nis vt n̄ sequant̄ choꝝ que sunt velamen sue negligentie et parue
deuotōnis Contra quos. j. cor. vij. Si potes fieri liber scz libertate
exemptōnis magis vtere scz seruitute Gal. v. In libertatē vocati estis
fratres. tm̄ ne libtatē detis ī occasionē carnis Sz sitis sup. sic seruī di
id est. humiliter seruientes Vt em̄ dicit glo. seruit⁹ dei humilitatē req̄
rit vt scz p̄ncipib⁹ et dn̄is humilit̄ seruiatis. ij. Thi. ij. Seruum dei non
oportet litigare. sz mansuetū esse ad omēs docibilē patientē Et sic pz
quartū ¶ Quīto hortat̄ ad quedā que sunt excitatiua ad obsequiuz
subiectōis d. Omnes honorate intlimiaris. i. vnūquenq̄ ꝑ suo mō
fraternitatē diligite in tm̄ vt vos qui supiores estis subiectos vo
bis vt fratres diligatis Heb. xiij. Caritas fraternitatis maneat in
vobis Deū timete. q̄ qui timet deum faciet bona. ecc. xv. et cauet a
malo. Prou. xv. Per timorē dn̄i declinat omīs a malo. Et ideo qui
sine timore est iustificari nō poterit. Regem honorificate reddēdo
ei que sua sunt. Math. xxij. Reddite q̄ sunt cesaris cesari. ⁊ que sunt
dei deo. Et sic patz quintū ¶ Sexto hortat̄ seruos ad subiectōem do
minoꝝ suoꝝ. ⁊ cām assignat. Vnd̄ glo. dicit Hucusq̄ hortat⁹ ē libe
ros ad subiectōem. nūc seruis loquit̄ vt ipi subiecti sint dn̄is. Dic̄ g̊
Serui subditi estote dn̄is vestris in omī timoē scz vt nec deū offen
datis. nec dominis seruire recusetis. Sed q̄uo in omī timore. g̊ in ser
uili. Ad qd̄ dicendū q̄ omne ⁊ totuz ⁊ pfectū q̄nq̄z idē dicim⁹. Sic
accipit̄ hic. Vnd̄ in omī timore. i. ī pfecto timore pfectōe sufficiētie.
et hoc est ad min⁹ in timore initiali qui habet duos oculos vnum
ad p̄miū ⁊ alterum ad penā. Et non tantū subditi estote dominis
bonis. id est. fide ⁊ moribus instructis. ⁊ modestis. id ē. moderatis
in imperando ⁊ in condemnando si quid ꝯtra illos cōmissum est.
sed etiam discolis. id est. indisciplinatis ⁊ austeris. Consequent̄ hu
ius subiectōnis causam assignat d. Hec est enim gratia in christo
iesu domino nostro. id est. per hoc acquiritur ⁊ conseruatur gratia
dei per quam accrescunt nobis merita in christo iesu. Et sic pz totū.

Dominica tercia de euangelio sermo .liiij.

Vado ad eum qui me misit. Ioh. xvj. Christus fidelis et verus legatus pro qua venerat legatione patrata scz salute humana redijt ad eum qui misit istum. Ioh. vbi supra. Exiui a patre et veni in mundum. iterum relinquo mundum et vado ad patrem. Et sic secundum humanam naturam venit in mundum. ita secundum eandem reliquit mundum. Inquantum vero deus est semper et vbique est. Hunc autem suum recessum sic pius magister et pater discipulis suis predicit. Et quia recessus iste est ad regnandum sic aduentus fuit ad patiendum. ideo ne de recessu perturbentur promittit eis multa donaria mittere scz spiritum sanctum a quo omnia dona donantur. Eph. iiij. Ascendens in altum captiuam duxit captiuitatem dedit dona hominibus. In hoc ergo euangelio suum recessum predicit. in quo principaliter quinque facit Primo suum ascensum ad patrem predicit. ex quo apostolorum tristicia est secuta In principio euangelij Secundo rationem et fructum sui ascensus assignat per quem multa bona sunt habita ibi. Sed ego veritatem dico vobis expedit vobis vt ego vadam. Tercio vnum opus quod spiritus sanctus erat in suo aduentu facturus ponit per quod mundi malicia est arguta ibi. Et cum ve. il. ar. mundum Quarto aliud opus per spiritum sanctum faciendum ponit per quod omnis veritas est edocta ibi. Cum autem venerit iste spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem Quinto tercium opus spiritus sancti ponit per quod est christi vera deitas demonstrata ibi Ille me clarificabit. Et sic primum opus spiritus sanctus facturus erat quantum ad totum mundum. secundum autem quantum ad apostolos et apostolicos viros tercium quantum ad christum Primo ergo christus suum ascensum ad patrem predicit d. Vado ad eum qui me misit. i. in proximo est vt vadam. Quod enim est in fieri frequenter dicitur esse factum. Et quia christi passio causa fuit talis ascensus et exaltationis. iuxta illud phil. ij. humiliauit semetipsum etc. propter quod et deus exaltauit illum. quia tunc erat in ianuis. nam quinta feria post cenam xpc hec verba dixit. quando iudei ad eum capiendum veniebant ipsum morti tradituri. ideo dicit. Vado ad eum qui me misit. Omnes enim prope mortem constituti consueuerunt similiter dicere Ecce ego morior Dicit ergo Vado ad eum qui me misit. i. ad immortalitatem et gloriam patris ascendam secundum naturam assumptam in qua ad penam et mortem descendi. et nemo ex vobis interrogat me quo vadis. i. ita patenter coram vobis ad patrem ascendam quod opus non erit interrogare Actu. j. Videntibus illis eleuatus est in celum Carissimi manifesta est via qua xpc iuit per mundum et qua iuit ad celum. Via qua iuit per mundum fuit via magna paupertatis. Mat. vnj. Vulpes fo. ha. et volucres celi nidos. filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet. Natus est sub diuo. nec erat ei locus in diuersorio.

et ideo in p̄sepio mater sua eum reclinauit·luc̄·ij· Fuit via magne
caritatis·q̄ seip̄m tradidit seruiens in luto et latere miseriaꝝ nr̄aꝝ
triginta annis vt nos ab eis liberaret·joh̄·iij· Sic deus dilexit mun
dum vt filiū suū vnigenitū daret scz in nostꝝ seruiciū et precium·
Fuit via magne humilitatis·Math̄·xj· Discite a me q̄ mitis sum ⁊
humilis corde· Fuit via pfecte obedientie·Phil̄·ij· Factꝰ est obe
diens vsq̄ ad mortē·mortē aūt crucis·Math̄·xxvj· Non sic̄ ego vo
lo ꝫ sic̄ tu· Fuit via summe et pfecte patientie·Esa·liij· Sic̄ ouis ad
occi·du·et nō ap·os suū·Mar·xv· Non respōdes q̄cq̄z·vide in q̄ntis
te accusant·Et fuit via pfecte victorie·Nam vicit mundū dyabolū
et omīa opa peccati·joh̄·xvj· Confidite q̄ ego vici mundū·Aug̃·
Manu inermi et affixa cruci debellauit aereas ptātes·Per hanc g̃
viam xp̄c iuit·et ideo gloriosus et īmortalis resurrexit et cum ma
gno triumpho celos ascendit·Esa·lij· Ecce seruꝰ meꝰ exaltabit ⁊ ele
uabitur et sublimis erit valde·Si g̃ volumus de terra ad celū ascē
dere·et cū christo in gloria exaltari p supradictas vias christi nos
ambulare oportet·Esa·xx· Hec est via ambulate in ea· Ista aūt via
est valde difficilis et arta·Math̄·vij· Arta est via que ducit ad vitaꝫ
et pauci ambulant p eam·Et ideo iste iuuenis cui xp̄c dixit· Vende
omīa que habes et da pauperibꝫ·et veni et sequere me· abijt tristis·
vtz math̄·xix· Sequit̄· Sed q̄ hec locutꝰ suꝫ vobis tristicia impleuit
cor vestrū·Quia vt dicit beda magis tristabant̄ de recessu quo eos
deserebat q̄z letabant̄ de ascensu quo patrē petebat·Magis em̄ ho
mo de amissione reꝝ tpaliū dolet q̄z spe futuroꝝ bonoꝝ letet̄·et iō
inter mūdana discrimīa pturbat̄·Et q̄ apl̄i adhuc hoīes erāt ⁊ sm̄
hoīem ambulabant·ido audito discrimīe mortis christi tristicia cor
eoꝝ impleuit vt hic dicit̄·Et sic ptz p̄mū· ¶ Secundo rōem et fru
ctum sui ascensus assignat d·Ego veritatē dico vobis et non curo
vobis applaudere·Prou̅·xix· Qui blandis fictisq̄ sermonibꝫ loquit̄
amico suo·rete expandit gressibꝫ suis·Expedit vobis vt ego vadaꝫ
id ē·vt p̄ntiaꝫ meā corpalem ab oculis vestris subtrahā·q̄ si hanc p
recessum nō subtraxero paraclitus nō veniet ad vos·In qua rōne
duo tangunt̄·scz carentia spūssancti si nō abierit·et p̄sentia et aduē
tus eiusdē si abierit·Sed ꝯtra·Vbicūq̄ est filiꝰ dei ibi ē pater ⁊ spūs
sanctus·⁊ ecōuerso de patre et spūsancto·joh̄·xiiij· Philippe qui vi
det me videt et patrē meū·nō credis q̄ ego in patre ⁊ pater in me
est·Sic g̃ debuit dicere ecōuerso scz·Si abiero paraclitꝰ abibit et si
sic stetero stabit·Ad qd̄ dicendū q̄ q̄zdiu christꝰ cū apl̄is corpaliter
est moratꝰ·eū sic̄ dn̄m et mgr̄m suū carnaliter diligebant·nec ipsuꝫ
verū deū credebant nec cognoscebāt vt dicit aug̃·Joh̄·xiiij· Tanto

tempore vobiscū sum·et nō cognouistis me· ꝫ credebant eum esse
messiam venturū in lege ꝓmissum·quē iudei dicūt nō debere esse
deū·ꝫ maximū dei ꝓphetā et spālem dei filiū adoptiuū·nō aūt natu
ralem·quē credebant venisse ad liberandū israel d̄ manib⁹ romano:
rum·Luc·xxiiij·Nos aūt sperabam⁹ ꝙ ipe redemptur⁹ esset israel·
Et ideo vt carnales ipm tm̄ carnaliter cognoscebant et diligebant
Sic aūt cognoscere et amare christū nō sufficit ad salutē· imo opor:
tet vt cognoscam⁹ ipm vt verū deū ⁊ verū hoīem·Iob·xiiij·Credi
tis in deū et in me credite·In hoc em̄ catholica fides consistit sine q̄
nemo pōt saluari·Heb·xj·Sine fide impossibile est placē deo· Hāc
aūt cognitōem spūssanctus adueniens post mortē christi apl'is p
fecte attulit·q̄ christū vt verꝝ deū et verꝝ hoīem cognouerunt·Et
ideo spūaliter et nō carnaliter eū postmodū cognouerūt·ij·Cor·v
Et si cognouim⁹ ꝑm carnē christū ꝫ nūciā nō nouim⁹·Et sic̄ p spm̄
sanctū ipm vt verꝝ deū cognouerūt·ita p eūdē spm̄scm̄ eum vt ve:
rum deū amauerūt·Ro·v· Caritas dei diffusa est in cor· nostris p
spm̄scm̄ qui da·est no·Hoc est ꝯ qd̄ dic̄·Expedit vobis vt ego va:
dam·ad hoc vt scꝫ habeatis veram fidē ⁊ spem de me·et me vt verꝝ
deū diligatis·quas v̄tutes vsqꝫ modo nō habuistis·Si em̄ nō abie
ro paraclitus nō veniet ad vos·i·si p̄sentiā meā corpalē ab oculis
vestre carnis nō subtraxero·ad noticiā dei vos p inuisibilē spm̄ nō
pduco·vt dicit greg·Si aūt abiero mittā eū ad vos·i·faciā vos spi:
ritualiter viuere ⁊ p spm̄sanctū faciā vos verā fidē de me habere·
Aug·Nunquid nō hic positus·spiritūsanctū non poterat mittere
Quid est ꝯ si nō abiero paclitus nō veniet ad vos·nisi nō potestis
cape spiritūsanctū q̄ꝫdui ꝑm carnē nosse psistitis christū·christo au
tem ascendente corpaliter·nō solū spūssanct⁹ ꝫ ⁊ pater ⁊ filius illis
spūaliter affuit·⁊ ideo sic̄ pueris expedit eleuari a lacte vt sumāt so
lidiorem cibū·sic expediebat apl'is vt ab eis christi p̄sentia auferre:
tur ⁊ ad spūalem noticiā ducerent̄·Heb·v·Omis em̄ qui lactis est
pticeps·expers est sermonis iusticie·Perfectoꝝ aūt est solidus ci:
bus·Esa·xxviij·Quē docebit sciam ⁊ quē intelligere faciet auditu⁊·
ablactatos a lacte·auulsos ab vberibus·Et nota hic ꝙ abraam fecit
grande conuiuiū·qn̄ ablactauit ysaac·gen̄·xxj·Et anna duxit samue
lem ablactatū in domū domini cū trib⁹ modijs farine ⁊ trib⁹ vitul'
p̄mi·Reg·j·Quia magna gratia est ad spūalē noticiā puenire·que
p talem ablactatōem intelligit̄·p̄s· Non fecit talit̄ omī natōni ⁊ iu
dicia sua nō manifestauit eis·Eph·iij·Qd̄ alijs generatōnib⁹ nō est
agnitū filijs hoīm·sic̄ nūc reuelatū est sanctis apl'is eius ⁊ ꝓphetis
Cognoscam⁹ ꝯ carissimi christū p spiritūsanctū qui habitat in nob

qꝛ beati qui nō vi·et cre·ioh·xx· ¶ Notandū ꝯ qꝛ sic apostolis expe
diebat vt ab eis christi p̄sentia subtraheret ita multis expedit vt eis
bona p̄sentia subtrahant·qꝛ aliter ad deum cognoscendum nō acce
dunt·sed in ipsis bonis credunt totaliter deum esse·in ipis finem
suum ponentes·p̄s· Beatum dixerunt populū cui hec sunt·Sic iob
denudatus ab omnibꝫ ait·Nunc oculus meus videt te et ago peni
tentiam in fauilla et cinere·Math·v· Beati pauꝑes spiritu quoniā
ipsi deum videbunt·Et sic patꝫ secundū· ¶ Tercio ponit vnū opus
siue officium quod spūssanctꝰ in aduentu suo facturus erat·quod
est arguere mundū·Et hoc est·Cum venerit ille arguet mundū·id
est·faciet vos et vestros sequaces aptos et ydoneos ad mundum
et mundanos arguendū·Non enim aliter dicit spūssanctus mun
dum arguere·nisi qꝛ facit hos in quibꝫ habitat mundū arguere lo
quens ꝑ os eorum·sic potestas mittit bannū et exbannit et reban
nit ꝑ p̄cones suos·et totū hoc potestas facere ꝓhibet·Marci·xiij·
Non enim vos estis loquentes sꝫ spiritussanctus·Esa·lxj· Spiritus
dn̄i sup me·eo qꝛ vnxerit me euāgelizare pau·mi·me· ¶ Notanduꝫ
Ergo qꝛ quadruplici rōne dicit spūssanctus arguere· ¶ Primo ad
ostendendū qꝛ ille maxime se arguit qui spiritūsanctū recipit abū
dantius·Gre·sup illo verbo iob·Nunc oculus meꝰ videt te·idcirco
rep̄hendo me·Quanto quis maioris gratie lumē recipit tanto ma
gis se rep̄hensibilē cognoscit·sic puluis apparet in radio solis qui n̄
apparebit in vmbra· ¶ Secundo ad ostendēdum qꝛ arguere nō est
alienum a benignitate et amore·cum spiritussanctꝰ qui est ipa beni
gnitas et amor dicat arguere·Esa·xj·Egredietꝫ virga·i·correctio et
disciplina de radice yesse·i·d incendio amoris·Iesse nanqꝫ interp̄ta
tur incendium·Apoc·iij·Ego quos amo arguo et castigo ¶ Tercō
ad ostendēdum qꝛ māsuetudo spiritussancti in arguendo penitus
est seruanda·Gal·vj·Vos qui spiritales estis hmōi instruite in spi
ritu lenitatis·Sen·Vicia animi sic vicia corpis leniter tractāda sunt
qꝛ generosus est animꝰ hominis·et facilius ducit q̄ꝫ trahat· ¶ Quar
to qꝛ spiritussanctꝰ talem facit hominē qui dignus et ydoneus est
alios arguere et docere·Tria ei argutōem et disciplinā impediunt·
scꝫ rep̄hensibilitas·ignorantia·et timor·Hec autē omnia spiritussan
ctus adueniēs remouet ⁊ depellit·qꝛ purgat·illuminat·⁊ corrobo
rat mētem·Ideo in specie ignis qui hec tria opatur sup apl̄os appa
ruit ⁊ venit·Nam ignis purgat rubiginēꝫ metallorꝫ·illuminat te
nebras·⁊ corroborat lateres· Qꝛ autē rep̄hensibilitas impediat ar
guentem ostendit greg·d· Supiactas sordes tergere non valet
manus que lutum tenet·Math·vij· Ypocrita eijce p̄mo trabeꝫ de

oculo tuo et tunc videbis eijcere vestucaz de oculo fratris tui. Ro.
ij. Qui p̄dicas non furandū furaris. In quo em̄ aliū iudicas teip̄m
condemnas. De impedimento vero ignorantie dicit̄ math. xv. Si
cecus ceco ducatū p̄bet ambo ī foueā cadunt. Osee. iiij. Quia tu sci
entiā repu. re. te. ne. sacer. fun. mihi. Officium aūt sacerdotis est ar-
guere. De impedimento autē timoris dicit̄ ecc̄i. vij. Noli querere
fieri iudex nisi valeas virtute irrumpere iniquitates ne forte exti-
mescas faciem potentis. Spiritussanctus vero veniens sup apl̄os
purgauit eos ab omī peccato. illumīauit ab omī ignorantia. et cor
roborauit et fortes fecit ꝯtra mortē et omnia tormenta ⁊ p conse-
quens fecit ydoneos ad mundū. i. mundanos arguendū. ¶ De tri-
bus aūt apostoli et eoꝝ sequaces arguerunt ⁊ arguunt mundum
scz de peccato de iusticia ⁊ de iudicio. De peccato quod fecerūt et fa
ciunt qꝛ nō credunt in christū. de iusticia quā nō imitant̄ nec habēt
et de iudicio quod neglexerūt ⁊ negligunt. Arguet em̄ mundū spi
ritussanctus de peccato scz infidelitatis. qꝛ nō crediderūt in me. qd̄
p excellentiam dicit̄ peccatū. sicut paulus p excellentiā dicit̄ apl̄us.
qꝛ in ip̄o omnia peccata ꝯtinent̄ ⁊ in eius ꝯtrario scz fide omnia di
mittuntur vt dicit augu⁹. Luc. vij. Fides tua sal. te. fe. vade in pace.
Item arguet mundū de iusticia scz christi quā fideles habent quam
ipsi mundani nō sunt imitati. que iusticia fuit in hoc. q̄ qꝛ christ⁹ se
summe humiliauit. summe exaltat⁹ fuit. Phil. ij. Humiliauit semet-
ipsum. Et sequit̄. Propter quod deus exaltauit illū. Ista ē iusticia
fidei. quā fideles habent de christo. quē nō vident. Io. xx. Beati qui
non viderunt et cre. In qua fide oēs iusti viuunt. Ro. j. Iust⁹ autez
ex fide viuit. Et hoc est qd̄ dicit. De iusticia quidē. qꝛ ad patrē vado
et iam nō videbitis me. scz mortalē et infirmū. Iustū quidē fuit vt
qꝛ filius dei se summe humiliauit q̄ ad gloriam patris et ad īmor-
talitatem transiret. Istam iusticiam fideles nō solum de christo cre
dunt ꝫ etiam de seipsis. qꝛ si humiliauerint se p christo credūt cum
ipso tanq̄z membra eius pariter exaltari. Quia sic̄ dicit aug⁹. Sic̄ fa
ctum est in capite. ita fiet in membris. j. Thes. iiij. Si em̄ credimus
q̄ iesus mortu⁹ est et resurrexit. ita et deus eos qui dormierunt p
iesum adducet cū eo Ioh. xvij. Volo vt vbi ego sum ⁊ illi sint mecū
Et qꝛ fideles hanc iusticiā credunt. ideo eam totis viribꝫ amplexan
tur. et eligunt hic affligi et humiliari vt cū christo exaltent̄ ad p̄rez
pariter ascensuri. j. Cor. iiij. Maledicimur ⁊ benedicim⁹. p̄secutōem
patimur et sustinem⁹. blasfemamur et obsecram⁹. tanq̄z purgamē-
ta hui⁹ mundi facti sumus. Istam iusticiam mūdus nec credit nec
habet. et ideo est merito arguendus. Itē arguet mundū de iudicō

quod ſm aug·ſic exponit· Chriſtꝰ iudicauit in morte ſua dyabolū
ꝓncipem mundi et in inferno reduſit vt dicit apoc̄ xx· qui ſcz habi
tabat in cordibus infidelium a quo captiui ne recte crederent et be
ne agerent tenebantur· Sed cum ipſe ſit iudicatus et in inferno re
cluſus non habent amplius excuſatōem q̄ q̄ ab eo captiui tenent̄
non poſſunt vere credere et bene agere·cum mares et femine par
ui et magni efficiantur martires ꝓ fide et nomine chriſti quicq̄
et bona opera opant̄·Et hoc eſt quod dicit· De iudicio aut̄· q̄ ꝓn
ceps huiꝰ mūdi iam iudicatus eſt· De hoc ergo iudicio q̄ chriſtꝰ
ꝓ ſalute mundi fecit dum dyabolum iudicauit· vt poſſet bene age
re et recte credere·quod totus mundus non cognoſcit nec de ipſo
curat dum non ſatagit bene agere eſt merito arguendus·Vel ali
ter arguet mundū de peccato ſcz quod cōmiſerunt·quia non credi
derunt in me·In quo omne peccatum contra deū cōmiſſum comp̄
henditur·quia omnis qui peccat in deū non credit in eum· Crede
re enī in deum eſt fidem quā ꝓteſtatur bonis operib⁹ oſtendere i
in deū ſperare et ipm amare·jac̄· ij· Oſtendas mihi fidē tuā ex ope
ribus·Hoc autē non facit mundus·Item arguet mundū de iuſticia
ſcz quā non ſeruauerunt·et hoc q̄ntum ad primū·q̄ nec iuſticiam
diſtributiuā que conſiſtit in remunerando dignos ſm ꝓportōez
ac recōpenſando mercedē·nec iuſticiam cōmutatuā que conſiſtit in
emptōnib⁹ et venditōnibus·nec iuſticiā punitiuā que cōſiſtit i ma
lorum punitōne ſeruauerunt·Et quia iuſtitia et iniuſtitia ſunt con
traria imediata i eiuſdē vnū non eſt·alterum eſt·et ideo ſe
quitur q̄ ad primū iniuſticiam ſeruauerunt· Et in hoc omne pec
catum cōmiſſum extra primū continet· Quia cū ad iuſticiā ptineat
vnicuiq̄ reddere quod ſuū eſt·et primo debemꝰ beniuolentiaz cor
dis et loquelā oris et veritatē opis·et ſolū his tribus modis pecca
tur contra primū·ſequit̄ q̄ q̄cunq̄ contra primū peccat̄ non ſer
uatur ei iuſticia·Et q̄ finis continet virtute ea que ſunt ad finem·i
mors eſt finis omis iniurie et omis iniuſticie que extra primū cō
mitti poteſt·ideo in morte chriſti omis eius iniuſticia continetur.
Et q̄ chriſtꝰ eſt caput oim iuſtoꝝ et quod de ipſo dicit de primo
intelligitur·ideo ponendo exemplū d̄ morte ſua omnē primi iniu
ſticiam dat intelligi·Et hoc eſt quod dicit· Arguet mundū de iuſti
cia quā mihi i membris meis nō ſeruauerūt·ly ſup· iniuſticiā·q̄ me
et meos occiderunt· Matth·xxiij· Hieruſalē hr̄m que occidis ꝓphe
tas·i lapidas eos qui ad te miſſi ſunt· Per quā mortez ego recedo
de mundo i ad patrē vado·i amplius non videbitis me mortalez
Item arguet mundū de iudicio quod ſcz non timuerūt·quia cum

peccent quotidie contra deū et ꝓximū iudiciū dei venturum time
re debuerunt· ꝙ si dyabolus magister et ꝑnceps eoꝝ iam iudicat⁹
est solum ꝑ vno cogitatu· mltomagis ipi ꝑ multis sceleribus iudi
cabuntur· ꝙ si rex punit militē multomagis vasallum· Locus est a
maiori· ꝙ si illud quod videt magis inesse· nō inest· nec illud quod
minus videt· ꝫ magis videt parcenduꝫ comiti q̄ꝫ vasallo· igit ꝛc· ij·
Pet· ij· Si em̄ de⁹ angelis peccantibus non pepercit ꝫ rudētibꝫ in:
ferni detractos in tartarū tradidit cruciandos in iudiciū reserua:
ti ꝛc· ergo multomagis nobis peccantibꝫ nō dimittet· Sic ergo ar
guet mundū de peccato quod cōmiserunt· ꝙ nō crediderūt in me·
de iusticia quā mihi et meis non seruauerunt ꝓpter quā mortuus
sum et ad patrem vado· ⁊ de iudicio quod non timuerūt quod ti:
mere debebant cū ꝑnceps eoꝝ iam iudicatus sit ¶ Vbi nota ꝙ mū P
dus arguendus est de triplici iudicio· Primo de iudicio ad se non
ꝑtinenti quod sibi vsurpat· Math· vij· Nolite iudicaē et nō iu· Ro·
xiiij· Tu quis es qui iudicas alienū seruū· Secundo d̄ iudicio ꝓprio
de quo non curat· j· Cor· xj· Si nosmetipsos diu· nō vti· iudi· Tercō
de iudicio dei qd̄ nō timet ꝯtra quod ecc̄i· vij· Memo· no· t· et ieter
nū ñ pec· In eodem· xxxviij· Memor esto iudicij mei sic em̄ erit et
tuū· ¶ In fine nota ꝙ mundus est arguendus de octo maximis Q
sceleribus que sunt· ꝙ expellit magistrū sapientie· occidit vitā ani:
me· exiccat fontez misericordie· negat ministꝝ ꝓuidentie· nō audit
ꝑdicatorem penitentie· extinguit lumen intelligentie· cōtemnit bo
na glorie· et nō timet penas gehenne ¶ Primo est arguendus· ꝙ
expellit magistꝝ sapientie· Iob· xxj· Qui dixerunt deo· rece· a no· sci·
vi· tu· no· Mundus docet scientiā suā que est terrena· animalis· dya
bolica· vt dicit iaco· iij· nam docet lucra iniusta· deceptōnes· sophisti
cationes· ꝯtrouersias· guerras· et hmōi· Hiere· vj· Omis calumnia
in medio eius· Hec scientia expellit dei sapientiā que est omī virtu:
te plena· nam docet iusticiā facere· nō decipe ꝓximū· veꝝ dicere· fi:
nem ꝯsiderare· celum amare· deum timere· et ab omī malo cauere·
Iob· xxviij· Timere deū ipsa est sapientia et recedere a malo intelli
gentia· Item magister sapientie dicit Transit mundus ⁊ ꝯcupiscen
tia eius· j· ioh· ij· Mundus aūt dicit· Hec requies mea in seculū secu
li· hic habitabo qm̄ elegi eam· Item mgr̄ sapiētie dicit ꝙ diuitie· de:
licie· et honores sunt noxie· Prou· j· Vsqꝫ quo stulti ea que sibi sunt
noxia cupient· Sed mūdus dicit ꝙ tria supradicta sunt optima· p̄s·
Beatū dixerunt populū cui hec sunt· Item mgr̄ sapiētie dicit ꝙ ad
uersa mundi sunt vtilia ꝙ erudiunt ⁊ compellunt ad deum accede
re vt dicit gre· mala que nos hic pre· ad d· ir· compel· Boeci⁹· Plus

hominibus reor aduersam q̃z prosperam prodesse fortunaz. Illa fal
lit·hec instruit·Itaq; illā videas ventosam fluentez suiq; ignaram·
Hanc autem sobriam succinctam et ipsius aduersitatis exercitatō
ne prudentem·Mundus hec verba deliramentum reputat·et hec
patientem inimicū dei et infortunatum existimat supra modū·Et
breuiter de omnibus que dei sapientia docet·mundus contrariū
dogmatisat·Hoc figuratum est in nube filiorū israel que ipsis erat
lucida et egiptijs tenebrosa·Sic est in ꝓposito·quia sapientia est ser
uis dei clara et impijs obumbrata· ¶Secundo est arguendus·q̃
occidit vitam anime que est amor dei·Aug⁹·Scio anima mea quia
amor est vita tua·j·Joh·iiij·Qui non diligit manet in morte·Sed
amor mundanus est venenū illius amoris et ip̄m radicitus extir
pat·qui est amor parentum·amor mundanorū bonorum·amor car
nalium delectatōnum·et amor consanguineorū·Omēs istos amo
res docet mundus et tenet·et plus diligit parentes q̃z deum·plus
mundana bona q̃z dei dona·plus carnales delectatōnes q̃z virtua
les opatōnes·plus ꝯsanguineos q̃z sanctos·plus mundū q̃z celum
plus gloriā hominū q̃z dei·joh·xij·Dilexerūt gloriam hoīm magis
q̃z dei· ¶Tercio est arguendus q̃ exiccat fontem misericordie·quia
non remittit iniurias sed ꝓ alapa reddit vulnus·ꝓ vulnere mortē
expellit inimicos·et destruit bona eorum·Non parcit ꝓstratis s̄
interimit ꝑsequendo·nō miseret̄ pauperum et pupillorū sed decori
at eos iniustis exactōnibus et vsuris·Sap̄·ij·Sit fortitudo nostra
lex iusticie·circūueniamus iustum· ¶Quarto est arguendus quia
negat ministrū prouidentie·Ipse em̄ dei filius prouidentia sua om
nia dirigit et gubernat·et omnib⁹ ꝓuidet s̄m decentiam singulorū
Math·xj·Omīa mihi tradita sunt a patre meo·Sed mundus omīa
dicit a casu ⁊ fortuna euenire·eo q̃ bona eque ꝓueniunt bonis ⁊
malis·et similiter mala et similiter lucra et victorie et cetera taliū
In quorū ꝑsona dicit̄ iob·xxij·Circa cardines celi ꝑambulat nec nr̄a
considerat Et eccs·ix·Vidi sub sole nec velociū esse cursum·nec for
tium bellum nec sapientū panem·nec doctorū diuitias·nec artificū
gratiam·s̄ temp⁹ casumq; in omnibus ꝛc̄ ¶Quinto est arguend⁹·
quia non audit predicatorem penitentie Christus quotidie predi
cat per predicatores suos dicens·Penitentiam agite appropinqua
bit enim regnum celorum·math·iij·Et nisi penitentiaz egeritis om
nes simul peribitis·luc̄·xiij·Sed mundus dicit·Letare iuuenis in
adolescentia tua·eccs·xj·Item sap̄·ij·Eruamur bonis a iuuentute ce
leriter et non sit pratum quod nō ꝑtranseat luxuria nostra quoni
am hec est pars nostra et nō ē ag·qui sit reuer·ab inseris·Sed hoc

deberet eos magis terrere scz si nullus vnq̄z redijt de inferno·quia
signum est ꝙ omnes deuorat ¶ Sexto est arguendus·quia intelli
gentie lumen extinguit·Nam deus vult nos hoc intelligere ⁊ hoc
per scripturam suam docet ꝙ omnis homo est liber et potest bene
et male agere Ecc̄i·xv·Deus ab initio constituit hominem ⁊ reliq̄t
eum in manu consilij sui Item apposuit tibi ignem et aquam ad qd̄
cunq̄ volueris porrige manum tuam Et ante hominē vita ⁊ mors
bonum et malum·⁊ qui bene fecerit saluabitur·qui vero male ege:
rit condemnabit̄ Sed mundus dicit ꝙ omnia sunt p̄destinata et de
necessitate eueniunt·⁊ ꝙ deus ꝓpter opera nostra in sententia non
mutatur·Nu̅i·xxiij·Non est deus vt homo vt mētiatur·nec vt fili
us hominis vt mutetur Vnde quicūq̄z sunt presciti quidquid agāt
de necessitate damnabuntur Cuius contrarium dicitur hiere·xviij
Si penitentiam egerit gens illa a malo suo quod locutus sum ad:
uersus eam·agam ⁊ ego penitentiam super malo quod cogitaui
vt facerem ei Exemplu de niniuitis quibus p ionam dominus di:
xerat Adhuc·xl·dies et ni·subuer·Quorū penitentiam dominus re
spexit ⁊ non sunt submersi vt patet ione·iij·Sed mirum est valde
quia vt dictum est supra·mundus dicit ꝙ omnia casualiter eueni:
unt·et circa hec inferiora dei prouidentia non consistit·quomodo ꝯ
omnia necessario eueniunt·Cuius ratio est quia vnum malum alte
ri malo contrariatur vt prodigalitas illiberalitati·Sed bonuz nun
q̄z contrariatur bono·Et ido bonorum vna est sententia·sed sentē
tia malorum est diuersa·⁊ vna contrariatur alteri·Prouer·xj·Inter
superbos semper uirgia sunt ¶ Septimo arguendus est·quia con
temnit bona glorie·Deus nanq̄z promittit magnam gloriam cor
pori et anime se daturuz si homo caueat se a peccatis·j·Corinth̄·ij·
Quod oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascē
dit que prepa·deus his qui diligunt illuz·Luc̄·xxij·Ego dispo·vob̄
sicut dispo·mihi pater me·regnū·vt eda·⁊ bi·super men·me·in reg·
meo·Sed mundus hoc contemnit dicens·Cui bene est hic·etiaz be
ne erit in futuro·Scio quid habeo·sed nescio quid habebo·p̄s·Pro
nihilo habuerunt terram desiderabilem·Tren̄·j·Omnes amici ei⁹
scilicet mundi spreuerunt eam scilicet gloriam celi ¶ Octauo est ar
guendus·quia non timet penas gehene Deus enim minatur pec
catoribus magnas ⁊ intolerabiles penas·Esaie·xxxiij·capl̄o Quis
poterit habitare ex vobis cum ardoribus sempitermis·Psalmista
Ignis grando nix glacies spiritus procellarum·pars calicis eorum
De his omib̄ mūd⁹ nō curat·imo quod pei⁹ est oīa deridet Tren̄·
iij·Factus sum in derisum omī ꝓpl̄o·Et ido est arguendus merito

mundus ⁊ forti verbere corrigendus ¶ Quarto ponit secundū op⁹
siue effect⁹ spūssancti qui ē apl̄os in omnē veritatē inducē. Apl̄i
enim ex grossitate intellectus et ex tristicia magna que eos tūc tē-
poris deprimebat non poterant cape altam veritatem de christo et
de multis alijs necessarijs ad salutem. Et hoc est quod dicit. Adhuc
multa habeo vobis dicere. sed nō potestis portare modo. id ē. non
estis capaces ad ea intelligenda. sz spūssanct⁹ adueniens faciet vos
capaces omīs veritatis et plenos. amouendo scz duriciam intelle
ctus. fugando tristiciā corporis. et desup sapientiā infundendo. qz
omnis sapientia et verum a spiritusancto est. Damascenus. Omne
verum a quocunqz dicat̄ a spūsancto est. Et hoc est quod dicit̄. Cū
venerit ille spūs veritatis docebit vos omnem veritatez scz vite et
doctrine vie ⁊ patrie necessariā ad salutem. ita ꝙ sit distributō pro
generibus singulorꝝ ⁊ non ꝓ singulis generū vt dicit victor Quia
vt dicit aug̃. non arbitror in quoq̄z hoc posse impleri in hac vita vt
omnem veritatē sciat. cum apostolus dicat. nūc cognosco ex parte.
id est. imꝑfecte. ⁊ videmus nunc ꝑ spēm in enigmate. j. cor. xiij. Sz
spūssanctus omnē veritatem docet. qz ⁊ hic docz omnia necessaria
ad salutem. iuxta illd̄. j. ioh̄. ij. Vnctō e⁹ docebit vos d̄ omnib⁹ Et i
futo ad cognitōz dei ꝑducit in q̄ oīa ꝯgscūt̄. Gre. Quid ē ꝙ nesciat
q̄ videntē omnia videt. Docebit ergo vos omnē veritatem fidei scz
de vnitate ⁊ trinitate d̄i ⁊ de incarnatōne ⁊ vita christi ⁊ morte. d̄
creatōne ⁊ fine mundi. de angelis ⁊ animabus. de celo ⁊ mundo et
inferno. de peccatis et virtutibus. de sacramentis ecclesie. Et breuit̄
omnem veritatem ad salutē vestram vel aliorum necessariam vos
docebit. Non aūt docebit vos sophismata aristotelis. vl̄ ꝓpleumata
euclidis. vel leges aureliani. vl̄ cōmenta auerrois ⁊ cetera non ex-
pedientia ad salutē Vel aliter ea que sunt ad finē continētur virtute
in fine. sapiētia autē dei est finis omnis sapiētie ⁊ scientie. sap̄. vj. Co
gitare enim de illa sensus est consummatus. Et omnes scientie ser
uiunt ei sicut famule domine. Prou̅. ix. Sapientia edificauit sibi do
mum. excidit columnas septem ⁊ misit ancillas suas vt vocarent ad
arcem. Septē columne iste ⁊ ancille sunt scientie humane scz septez
artes liberales quibus sapientia dei ad suum ministerium tanq̄z an
cillis vtitur vt grammatica ad congrue loquendum. dyaletica ad
verum a falso discernendum. rethorica ad pulcre loquendum. ⁊ sic d̄
alijs. Et ideo spiritussanctus docendo apostolos dei sapientiam
docuit eos omnem veritatem cuiuscunqz sciētie. j. Cor. ij. Nō iudi
caui me scire aliud int̄ vos nisi christū iesuz. Et ne doctrina spūssan
cti eēt suspecta tanq̄z ꝓpria ⁊ singularis h̄ remouet dicens ꝙ non

loquet̃ a semetipso sup· singl'arit̃ sine patre ⁊ filio· ꝫ loquet̃ quecũq;
audiet scꝫ in trinitate· cui⁹ audire est scire et esse· vt dicit augustin⁹
Quia in trinitate diuina sunt ydee oim rerũ· et ideo deus videdo
et sciendo se videt et cognoscit omnia vt dicit aug⁹· Cum ꝯ in ore
duorum vel trium stet omne verbũ· et quecunq; spũssanctus dicit
pater et filius dicit· ergo eius doctrina est vera· Simili modo chri
stus de se dicit ioh· xij· Ego ex meipso non sum locutus· Et q; spiri
tussanctus est verus deus sic̃ pater et filius· ideo scit futura vt de⁹·
et ideo docuit eos futura mala et bona que sup eos erant ventura
et q; gentes ad eoꝝ p̃dicatõem ꝯuertende erant· et q; cum gloria
martirij ad deũ redituri erant finaliter coronandi· Et hoc est quod
dicit· Et que ventura sunt annunciabit vobis· Et sic patet quartũ ¶
Quinto ponit̃ terciũ opus siue effect⁹ spũssancti· quod est christuꝫ
clarificare· Erat em̃ tunc tpis xp̃c valde obscurus in cordib; apl'oꝝ
et alioꝝ· q; nec ip̃m nec eius opa cognoscebant· ꝓpter quod christ⁹
ait petro math· xvj· Vade post me sathanas· quia nõ sapis ea que
dei sunt· Nec ergo clarificatio in hoc fuit q; spũssanctus sup omnes
apostolos veniens fecit eos cognoscere et credere et predicare q;
christus erat verus de⁹ et verus homo ꝓ salute humana incarna:
tus et passus· quod ante nõ cognoscebant· Item spũssanctus clari:
ficauit christũ non solum respectu apostoloꝝ· sed etiã respectu to
tius mundi· inq̃ntum dedit apostolis et etiam alijs sanctis virtutẽ
faciendi in nomine christi miracula et potestatem sup omia demo
nia et sup omnẽ creaturã· ꝓpter quod christus in magna reueren:
tia vt verus deus est habitus a toto mundo et adoratus· et p con:
sequens clarificatus· Item clarificauit christũ· q; in virtute nominis
eius totum mundũ ydolatrie deditum ad fidem christi ꝯuertit· qd̃
solus deus facere potuit· vt dicit aug⁹· Actu· iiij· Neq; em̃ nomen
aliud est sub celo datum homib; in quo oporteat nos saluos fieri·
Item clarificauit christũ· q; homies p diuersa vicia et diuersos erro
res dispersos· ad vnam fidem vnũ baptisma et ad vnã christi ecclesi
am reduxit et adunauit· joh· x· Alias oues habeo que nõ sunt ex h̃
ouili et illas oportet me adducere· et fi· v· o· et v· pa· ¶ Carissimi si R
volumus scire si spũssanct⁹ habitet in nobis· et operet̃ nobiscũ· cla
rificemus christũ vt apostoli· q; hec clarificatio vsq; ad finez durabit
Et p̃mo clarificemus eum p veram fidez· que p opera demonstret̃
q; vt dicit̃ iac· ij· Fides sine opib; mortua ẽ· Et ido clarificari nõ põt
Secũdo clarificem⁹ eũ vt i noie ei⁹ miracula opemur· q̃ tũc facim⁹·
q̃n i igne carnalis ꝯcupie nõ cõburimur· q̃n in aq̃s tribulatõnũ nõ
submergimur· q̃n demonia expellim⁹· nec ab eis supamur· et q̃ndo

creaturis oibꝫ domiamur· Oia ista magna miracula sunt ⁊ ea non
nisi in dei vtute possum⁹ opari· Ecci· xxxj· Quis ē hic et lau·eū fe·e·
mi·in vi·s· ¶ Tercō clarificem⁹ eū·vt peccatores diuersis peccatorū
ydolis seruientes·vt auar⁹ pecunie·et gulosus ventri·et sic d̄ alijs
iuxta illud ad phil· iij· quoꝝ deus venter est·p p̄dicamenta verboꝝ
et exempla bonorum operum ad deū salubriter ꝯuertamus· Ia·v·
Scire debet·quoniam qui conuerti fecerit peccatorez ab er· vi·s·sal·
ani·eius a morte et operit mł·peccatorum· Quod ad dei gloriā spe·
ctat· Quia vt dicit aug· Nullum maius sacrificium placet deo q̄z sa
lus animarū· ¶ Quarto clarificem⁹ eum vt in vnitate cordiū et vo
luntatum·in vinculo pacis et dilectōnis inuicem habitemus· Eph·
iiij· Solicite seruare vnitatem spūs in vinculo pacis sic vocati estis
in vna spe vocatōnis vestre·vnus domin⁹·vna fides·vnum baptis
ma· Actu·iiij· Erat illis cor vnū et anima vna in dono spūs·p̄s· Ecce
q̄z bonū et q̄z iocundū habitare fratres in vnū· Et sic patet totum

lv·

¶ De epistola sermo

OMne datum optimū·et omne donum pfectum desur
sum est ꝛc· Iaco·j· In hac epistola beatus iacobus indu
cit nos ad cognitōnem bonorum et donorum que a do
recepimus ⁊ per consequens ad dei amorem nos allicit
et inducit·quia exquo optima queq̄z nobis a deo donant· ad deum
diligendum maxime incitamur·quia munera et dona recepta inci
tatiua et causatiua sunt dilectōnis· Durus em̄ est animus qui et si
nolit dilectōnem impendere saltem nolit rependere· Nulla autem
est maior inuitatio ad amandum vt dicit bern̄·q̄z p̄uenire amando·
Dum ergo ostendit ꝙ omnia bona sunt a deo et ipse hominibus
abundanter tribuit et nō improperat·nos valde ad amorem eius
accendit· Hoc ḡ in hac epistola demonstrare intēdit· In qua quidē
epistola quattuor principaliter ostenduntur· Primo enim beatus
iacobus ostendit ꝙ omnia bona a deo emanant· In principio epi
stole· Secundo ostendit ꝙ hec bona deus gratis nobis donat·ibi·
Voluntarie em̄ genuit nos verbo veritatis· Tercō exquo tot bona
nobis donat·eius doctrinam audire nobis mandat ibi· Sit autem
omnis homo velox ad audiendum ꝛc· Quarto ad recipiendum cū
effectu eius verba similiter nobis imperat ibi· Propter quod abij
cientes omnē immundiciam et abundantiā ma·m masuetudine su
insi·ver· ¶ Primo ergo ostendit ꝙ omnia bona nobis a deo ema
nant d· Omne datū optimū q̄ntum ad virtutes ⁊ spūssancti dona

et omne donū pfectū q̄ntum ad bona glorie desursum est· Optia
enim q̄ in vita ista haberi possunt sunt virtutes ⁊ spūssancti dona·
Sed bonū pfectum cui nihil deest quod deus gratis nobis donat
est vita eterna· Ro· vj· Gratia dei vita eterna· Titū· iij· Nō ex opi-
ius que fe· ii· ꝫ ꝯm su· mi· sal· n· fe· ¶ Omne g̊ datū optimū ⁊ donum S
pfectū a deo est· Et hoc pōt triplicit̄ exponi· ¶ Primo q̄ntū ad ip-
sas res in seipis consideratas· Quedā em̄ sunt bona que habent so-
lum esse· vt corpa supiora ⁊ elementa ⁊ lapides et ista sunt bona·
Quedam habēt viuere ⁊ sentire· vt aialia et ista sunt meliora· Que
dam habent esse viuere et intelligere· vt homo et angelus· et ista
sunt optima· quibꝫ deus pfectū donū donauit scꝫ vitā beatā que de
us est· Quia vt dicit phs· Perfectū est cui nihil deest· qd̄ solū est vi
ta beata· Perfecta aūt in genere suo multa sunt· Sed pfectū simpli
citer et bonū non est nisi deus· Math· x· Nemo bonus· i· pfectus
nisi deus· Omnia g̊ supradicta sunt a deo· que omnia p se sunt bo
na· ꝫ ad inuicē ordinata sunt optima· Et ideo de singul̄ dicit̄ in gen̄·
p̄mo· Vidit deꝰ q̄ ꝛc· Et postea de omibꝫ simul dicit̄· Vidit deꝰ cun
cta que fecerat et erant valde bona· Et sic patet q̄ omnia sunt a d̄o
¶ Secundo pōt exponi q̄ntū ad bona q̄ homibꝫ a deo dant̄ Quedā
ei sunt bona vt bcā fortūe scꝫ diuitie et dignitates· q̄dā sunt melio
ra vt bona nature· scꝫ sanitas· fortitudo· ingeniū et similia· quedam
optima vt virtutes ⁊ dona spūssancti· Heb· xiij· Optimū est gratia
stabilire cor· Sed glorie bonū est bonū pfectū vt dictū est supra·
Omnia eniꝫ hec bona dant̄ a d̄o homibꝫ· ps· Omia subie· sub· pe· eiꝰ
ꝛc· Quia cū bona fortune ordinent̄ ad bona nature· et bona nature
ad bona gratie· et bona gratie ad bona glorie et ea que sunt ad finē
includunt̄ in fine· ideo in dato optimo et dono pfecto omnia bona
intelligunt̄· ¶ Tercō pōt exponi q̄ntū ad ip̄m deū g̊tis nos ad bo
num pducentem· Nam q̄ deus nos creauit fuit bonum· ꝫ q̄ nos
redemit et in filios p spūssancti gratiam adoptauit fuit melius· ꝫ
q̄ nos in corpore et anima beatificauit hoc est donum optimum ⁊
donum pfectum· Quia vt dicit aug̊· Homo est creatus vt cogno-
sceret deum p bonum nature· et cognoscendo amaret p bonū gra
tie· et amando possideret et frueretur per bonum glorie· Et qui do
nat aliquid donat omnia sine quibus illud haberi non potest· ideo
deus dando nobis datum optimum et donum perfectum· id est·
seipsum· omnia nobis bona donauit· Ro· ¶ Quomodo etiam cum
illo non oia nobis donauit· Omnia ergo bona sunt a deo p̄re· Re
cte g̊ dicit· Omne datū optimū et omne donū pfectū desursum ē
descendens· i· per gradus pcedens· q̄ in collatōne bonoꝝ gradus

seruant vt dictū est· A patre luminū· Pater luminū est ipe deꝰ· q̄ ē
pater lumīs nature· p̄s· Signatū est sup nos lumē vultus tui dn̄e·
Item est pater lumīs gratie quo sedentes in tenebris illumiauit·
Esa·lx· Surge illumiare hierusalē q̄ venit lux tua ꝛc Idē ix· ꝓpꝰ
qui ambulauit ī tenebris vidit lucē magnā· Item est pater luminis
glorie· p̄s· In lumīe tuo vide· lumē· Et ne credat sic est varietas in
bonis creatis· ita sit varietas ī d̄o patre oīm creatore addidit apd̄
quē nō est transmutatio· q̄ sp idem manens omīa opat· Boec· Im
mobilis stabilisq̄ manens dans cūcta moueri· Malach· iij· Ego do
minus et nō mutor· Nec etiā apud deū est vicissitudinis obumbra
tio· vt scz modo det bona· modo mala· Mala em̄ obumbrant et in
vmbra fiunt et ad vmbras inferni ducunt· joh· iij· Omīs em̄ qui ma
le agit odit lucē· Math· xxij· Ligatis manibꝰ et pe· mit eū in tene
exte· Deus ḡ nunq̄z obumbrat p malū· q̄ nec malū vult nec malū
opat· nec malū infert nisi malū pene· Amos· iij· Nō est malū ī ciui
tate qd̄ dn̄s nō fecerit· Et sic pz q̄ inter bona p̄sentis vite nulla opti
ma sunt nisi bona gratie scz virtutes et bona spūssancti· Et q̄ totus
mūdus hic errat reputando bona nature et bona fortune optima
bona· bona vero gratie ꝓ nihilo habet· ¶ Probemus hic q̄ bona
gratie sint optima bona· q̄ vt dicit quidā sapiens· Rōnalis nature
vera pfectio est vnāquāq̄ rem tanti existimare quanti habenda ē·
T Seneca· Maxime necessariū est precia rebꝰ imponere· ¶ Q̄ aūt vir
tutes et dona spūssancti sunt bona optima pz ex quattuor· ¶ Pri
mo ex pte dantis q̄ a solo deo dant· Aug· Virtꝰ est bona qualitas
mentis quā deus nobis sine nobis infundit· Exemplū de papa qui
semp sibi magna reseruat· vt facere cardinales· ꝯuocare conciliū· et
similiter quidā alij domī faciunt· Excellentia ḡ virtutū ex hoc patet
q̄ eas deus sibi soli reseruat ad eas hōmibꝰ largiendū· nec alicui eas
dare cōmisit· Eph· ij· Saluati estis p fidē et hoc nō ex vobis· dei enīz
donū est nō ex opibus· Omīa vero alia bona deꝰ creaturis cōmisit
vt soli illumiare· lune humectare· igni calefacere· terre fructꝰ ꝓdu
cere· ⁊ sic de alijs· Iustificare aūt impiū quod fit p gratie ⁊ virtutū
infusionē solus deus facit· Esa· xliij· Ego sum qui deleo iniquitates
tuas ꝓpter me· ¶ Secundo idē ptz ex loco vnde veniūt· q̄ d̄ celesti
patria optimo loco· Optimꝰ aūt locus optima ꝓducit· De celo au
tem veniunt optima bona corporalia vt lux calor et motus· p que
omnia producuntur et conseruantur in esse et viuunt· Cum ergo
vt hic dicitur virtutes et dona de celo veniant meliori loco mundi
ex loco optimo vnde veniunt patet eorum perfectio· Exemplum
de emptoribus qui interrogato de loco credunt statim bona esse q̄

ibi nascunt vel fiunt. Idem patz de naui venienti de oriente et de
ultramarinis ptibꝫ. de qua p̄sumit ꝙ optimis sit onusta ¶ Tercio
idem apparet ex pte psonarum quibus dona et virtutes donātur
quia solum sanctis et filijs dei regis eterni dant. Ioh. xiiij. Ego ro
gabo patrem et alium paraclitū dabit vobis in quo et cū quo om
nes virtutes et dona donant. dabit inquit vobis qui estis a deo in
filios adoptati et ad regnum eternū electi. Ioh. xv. Ego vos elegi
de mundo. Alia vero dona dant omibꝫ ꝛ bonis et malis. Math. v.
Qui solem suū oriri facit sup bonos et malos. Virtutes vero et do
na solum p̄electis ad vitam eternā dant. Math. vij. Nolite sanctū
dare canibus neq; mit. margari. ve. ante por. Purpura sup omēs
pānos excedit. quia olim soli reges ipsam induere poterant ꝛ por
tare. ¶ Quarto idem patet ex parte scripture que mentiri nō pōt.
Nam vetus et nouum testamentū et omnes sancti doctores per
suadent et mādāt vt virtutes sup omīa amplectamur. et bona alia
contemnamus. Math. vj. Querite p̄mū regnum dei et iusticiā eiꝰ
Col. iij. Sup omnia caritatem habete. j. Ioh. ij. Nolite diligere mū
dum neq; ea que in mundo sunt. Sex alias ratōnes ad hoc idē re
quire infra dominica. xviij. post festum trinitatis in sermone d̄ epi
stola. Et sic patet p̄mum. ¶ Secundo ostendit ꝙ omnia bona deus
gratis nobis dedit et dat. Et hoc est quod dicit. Voluntarie em̄ id
est. gratis genuit nos in filios adoptōnis vt scz simus heredes bo
norum eius. Quia vt dicit ad ro. viij. Si autem filij et heredes. here
des quidem dei. coheredes autem christi. ij. Pet. j. Per quem maxi
ma ꝛ preciosa nobis promissa donauit. Genuit ergo nos verbo ve
ritatis in baptismi collatōne. in quo accedit verbum ad elementuꝫ
et fit sacramentū vt dicit augu⁹. cum dicit. Ego te baptizo in nomi
ne patris et filij et spiritussancti. In h̄ g̊ verbo veritatis scz quod
ipsa veritas instituit nos deus generat. Nam in baptismo quedaꝫ
spūalis generatio celebrat. Et ad hoc significandū sup christū bapti
satum venit verbū dei de celo dicens. Hic est filius meus dilectus
math. iij. Hec autem generatio necessaria est ad habendū bona dei
Ioh. iij. Oportz vos nasci denuo. Quia nisi quis renatus fuerit ex
aqua et spū. sancto nō pōt intrare regnum dei. Titū. iij. Secdm mise
suā sal. n. fe. p la. reg. et reno. s. s. Itē genuit nos verbo veritatis in
doctrine et vite īformatōe. qꝛ mlta dixit et fecit. i q̄bꝫ tota vita nr̄a
salubrit informat. Math. xj. Discite a me qꝛ mitis sum ꝛ hūilis cor
de. Io. xiij. Exēplū ei dedi vob vt quēadmodū ego feci vobis ita et
vos faciatis. Istis duobꝫ modis dicit aliquis pater spūalis alicꝰ scz i
baptismi collatōne. et in doctrine et vite informatōne. j. Cor. iiij.

In christo iesu p euangeliū ego vos genui· Et idē gal·iiij· Filioli
mei quos iterꝝ pturio donec formet xp̄c in vobis· Titū·j· Tito dile
cto filio ꝑm cōmunē fidē que scz in baptismo infundit· gratia et pax
Istis g̊ duobꝫ modis dn̄s nos generauit vt essem⁹ aliquod initiū
creature dei·i· vt essem⁹ initiū gratie inter homies· Nam creatura
dei et p̄cipue homo est ad imaginē dei fact⁹· vtz gen̄·j· Propterea
dn̄s nos genuit verbo veritatis in baptismo et doctrina vt simus
initiū creature eius·i· vt simus p̄micie gratie spūssancti inter omēs
homies mundi ad habendū datū optimū et donū perfectū·i· bona
gratie et glorie dei· Apl̄i em̄ et eoꝝ sequaces· qui p apl̄os sunt cō
uersi· quibꝫ tūc iacobꝫ loquebat· fuerunt p̄micie christi· qꝛ p̄mo fidez
et doctrinā christi per spm̄sanctū receperūt· Ro·viij· Nosipsi p̄mi
cias spūs habentes· glo· tempore et dignitate·ij· Thes·ij· Debem⁹
gratias agere deo qui nos elegit p̄micias in salutē in sanctificatōe
spūs· Initiare autez ponit ꝓ dedicare et ꝯsecrare et renouare· Per
hanc g̊ geniturā initiat nos deus in creaturā nouā·i· in filios ado
ptiuos·ij· Cor·v· Si qua noua creatura in christo· vetera transie
runt· g̊ in christo iesu neqꝫ circūcisio aliqua valet neqꝫ prepuciū· sed
noua creatura· vt dicit apl̄s gal·vj· Et dicit initium aliquod· qꝛ hic
initiamur in parte p gr̄am dei· qꝛ tm̄ in anima· ꝫ in futuro initiabi
mur in toto scz per gloriam anime et corporis· Esa·lxj· In terra sua
duplicia possidebunt· Et sic ptz secundū ¶ Tercō ex quo tot bona et
talia nobis fecit· inducit nos ad eius precepta ⁊ doctrinam solicite
audiendum d· Sit autē omnis homo velox ad audiendū scz prece
pta et doctrinam christi· Inter ceteros em̄ sensus auditus magis
discipline deseruit vt dicit ph̄s· Ecc̄i·vj· Si dilexeris audire sapiens
eris· Prou·j· Audiens sapiēs sapientior erit· Sed ad quid audiendū
sit omnis homo velox· Ad audiendū vana ⁊ mala· Certe non· Ecc̄i·
xxviij· Sepi aures tu· spi· et noli· au· lig· nequā· Quia vt dr̄·j· cor·xv·
Corrumpunt em̄ bonos mores colloquia praua· Sed sit velox ad
audiendum verbum dei doctrinā sanam ⁊ vtilem· Gre· Nullū ado
euidens p̄destinatōnis signū est vt libenter audire verbū dei· Lu·
xj· Beati qui audiūt verbum dei ⁊ custodiunt illud· Sed nō sic est
de loquela sicut de auditu· qꝛ debet esse omnis homo tardus ad lo
quendum· qꝛ in multiloquio peccatū non deerit· ꝓuer·x· Hanc autē
tarditatem ostendit natura in eo ꝙ dedit homī omnes sensus ge
minatos vt duas aures· duos oculos· et sic de alijs· sed solum vnaz
linguam· et hanc conclusit duplici muro scz labijs et dentibus· Pro
pterea petebat ꝓpheta dicens· Pone domine custodiam ori meo·
V et osti· circū· la· me· Vbi nota ꝙ q̄ttuor in locutōne obseruare dem⁹

Primo vt raro et parum loquamur· Eccī·xix· Est tacens et ipe est
prudens· Et infra·xx· Qui aūt procax ē ad loquendum odibil erit·
Seneca· Tardiloquū te esse iubeo et ꝓpe erit tibi deus· Secūdo vt
horam apti temporis obseruemus· Eccī·xx· Est tacens nō habens
sensum loquele· et est tacens sciens tpus apti temporis· Prou·xxv·
Mala aurea in lectis argēteis qui loquit verbū in tpe suo· Eccī·xx·
Ex ore fatui reprobabit parabola· nō em̄ dicit illā ī tempe suo· Ter-
cio vt dum loquimur· bona et vtilia loquamur·j· Pet·iiij· Si quis
loquit quasi sermones dei· Esa·xlvj· Ego domin⁹ deus tuus docēs
te vtilia· Quarto vt vere et non ficte et adulatorie loq̄mur· Prou·
viij· Veritatem meditabit guttur meū et labia mea detestabuntur
impiū· In eodem·xxix· Qui blandis fictisq; sermonib; loquit ami-
co suo· rete expandit gressibus eius· Esa·iij· Popule me⁹ qui beatū
te dicunt· ipi te decipiūt· Gre· sup illo verbo luc·ix· Sine mortuos
sepelire mortuos suos· Tunc mortui mortuos sepeliunt· qn̄ pecca
tores fauorib; peccatores p̄munt· Silr sic homo tardus dz eē ad
loquendū· ita tardus debet esse ad iram· ne tam de facili irascat· imo
nunq̄z si possibile est nisi sit ira per zelum· vt qn̄ irascimur malis et
peccatis hoīm et non homib; ps· Irascimini ⁊ nolite peccare· Aug·
Aliud est em̄ odisse quod faciūt· et aliud odisse quod facti sunt Sic
irascit pater filio· Sic iratus est phinees ꝯtra sambri et scortum ma
dianitem· qn̄ intrauit lupanar et arrepto pugione pfodit ambos
in locis genitalibus· Nūi·xxv· Sic christ⁹ p talē zeluz iratus est· qn̄
facto flagello de funiculis eiecit ementes et vendentes de templo
Ioh·ij· Vnde ibi sequit ꝙ discipuli recordati sunt qꝛ scriptuz est· Ze
lus domus tue comedit me· Et quare irasci n̄ debem⁹ assignat rōnez
dicens· Ira em̄ viri iusticiā di nō opatur· Ira viri dicit q̄ irascimur
hominib; siue deo siue dyabolo siue nosmetipsis· Talis ira est vnū
de septem capitalib; vicijs· et pōt esse mortale vel veniale peccatū·
Nam si ira est leuis vel p̄uenit iudiciū rōnis et cito transit pecca-
tum veniale est· Si em̄ sit fortis ira et a rōne deliberata et pmanet·
et est ꝯtra ꝓximū eius· mortale peccatum est· et ideo iusticiā dei n̄
operat sed iniusticiā· Sed ira p zeluz meretur· Nam phinees p zelū
ipsius ire meruit sacerdotium sempiternū et placauit iram dei· vtz
ibidem· Et sic patet tercium ¶ Quarto inducit nos ad dei verbum
et doctrinam cum effectu recipiendū dicens Propter quod abijci
entes omnem immundiciā et abundantiam malicie· Et qꝛ verbum
dei est totum sanctum et purum· ideo oportet nos esse mūdos ad
audiendum ipsum et recipiendum· Quia vt dicit sap·j· Non ha in

cor·sub·peccatis·Hiere·iiij· Nouate vobis nouale et nolite serere
inter spinas· Et ideo oportet nos omnem immundiciā deponere
q̄ntum ad peccata carnalia·et abundantem maliciam q̄ntum ad pec
cata spūalia q̄ peccata carnalia magis sunt immunda q̄z spūalia· s̄z
spūalia maioris ponderis extant· Vel omnem īmundiciam dicit q̄n
tum ad peccata ꝓpria que īmundam faciunt animā ⁊ deformē·ab
undantiam autē malicie dicit q̄ntum ad peccata que contra deū et
ꝓximum directe cōmittunt· Tunc em̄ malicia abundamus quan:
do eam vsq̄z ad ꝓximum extendimus·vel in deum directe pecca:
mus· Sic ergo mundati a peccatis in mansuetudine et tranquillita
te mentis debemus insitum verbum recipere·id est·christū qui est
insitum verbum humane nature·sicut surculus p̄electus trunco sil
uestri·Ioh·j· Verbum caro factum est et habita·in nobis·Qui trū
cus ante amaros fructus ferebat· Nam anteq̄z verbum dei huma
ne nature insereret·nō ꝓducebat fructus dignos penitentie·sed ꝑ
insertōnem translata est in deum sicut transfert truncus in naturā
surculi·⁊ fec̄ fructꝰ dulcissimos in vitam eternam ducētes·Ioh·xij·
Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meip̄m·j·Ioh·iiij·
Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam·Hoc g̊
verbū sic insitū et vnitū nobis· debemus deuote ꝑ fidem et amore
suscipere interius in corde·et exterius in ope·vt referamus fructꝰ
ei conuenientes sicut in eum translati sumus· Vel suscipite insitum
verbum·id est·verbum euangelij predicatum vobis a nobis d̄ in
sito verbo dei·id est·de verbo dei incarnato·quod verbū est insitū
cordi nostro sicut ramus trunco qui conuertit truncū in naturam
sui· Sicut em̄ truncus anteq̄z inserat ei ramus facit fructus asperos
et amaros aptos solum porcis·sic homo anteq̄z recipiat verbū dei
in corde·facit opa aspera solum demonibꝰ apta·sed postq̄z verbū di
insertum fuerit menti eius ꝑ amorem ⁊ fidem facit fructus dignos
penitentie·⁊ est arbor dei in medio paradisi afferens fructus duo:
decim·id ē·duodecim opa misericordie vt dicit apoc̄·xxij· Debet g̊
verbum dei esse insitum cordi nostro vt ramus veteris conuersatōis
abscidat a trunco cordis·⁊ nouus inserat qui renouet de die in die
Ro·xj· Tu autē cum oleaster esses insertus es in bonam oliuam·id
est·in bonam gratiam ⁊ misericordiam· Verbum g̊ dei pure ⁊ deuo
te acceptum·pōt cum effectu animas nostras saluaē·quia ip̄as q̄ti
die saluat ⁊ ab omni morte liberat·Ioh·viij· Si quis sermonez me:
um seruauerit mortem non gustabit in eternum Actuū·xiij· Vob
qui ti·de·verbum salutis missum est· Dicit autē potest·ne libertas
arbitrij excludat·quia non saluat nisi volentes· Et ideo verbum dei

potest nos saluare si ei ꝯsentimus· alias penitus non saluat· Heb·
v· Eactꝰ est oibꝫ obtꝑantibꝫ sibi causa salutis eterne· Et sic ptꝫ quartū

Dominica quarta de euangelio sermo lvj·

Amen amen dico vobis si quid petieritis patrem in nomine meo dabit vobis· Ioh· xvj· Quia christus inq̄ntū homo est aduocatus hominū apud patrem in curia celi· vt dicit· j· Ioh· ij· Aduocatū habemꝰ apud patrem iesum christum iustum· Qui qn̄ hec verba dixit post cenā in die iouis statim et in breui erat ab apostolis recessurus et ad curiam patris iturus· Ideo in verbis p̄missis christus docet apostolos et inducit ad petendū et formandū petitōnes suas ad patrem· Petite inquiens Que parabola est tempis instātis· Quia ſm rep̄sentatōem ecclesie aduocatus et frater noster christus· in breui est iturus ad celuꝫ· vbi facta nostra examinant̄ et iudicant̄ et vnde nobis omīa bona proueniunt· Iaco· j· Omne datum optimū et omne donū ꝑfectum desursum est· Et ideo christus in verbis p̄missis in ꝑsona apostoloꝝ nos hortat̄ et docet petitōnes nostras formare· qꝛ ip̄e est eas p̄ri fidelit̄ porrecturꝰ· ac etiā effectui mandaturus· Vn̄ ait· Amen amē dico vobis ꝛc· petite et accipietis· In quibꝫ verbis quattuor ꝯtinētur· Primo diuina largitas demonstrat̄ et nostra negligentia redarguit̄· qꝛ inuitat nos ad petendū et omnia dare ꝓmittit· In p̄ncipio euangelij· Secundo tꝑus claritatis et obscuritas circa christi opera insinuat̄ ibi· Hec in ꝓuerbijs locutus sum vobis· venit hora cum iam nō in ꝓuer· lo· vo· Tercio magna virtus ꝑfecte orōis innuitur ibi· Et non dico vobis qꝛ ego patrem rogabo de vob̄ Quarto apl̄oꝝ intelligentia fuisse erecta ad christū declarat̄ ibi· Ecce nūc pa· lo· et ꝓuer· nul· di· nunc cog· qꝛ scis omīa· Primo g̊ diuina largitas demonstrat̄· que patet q̄ntū ad quattuor· Primo qꝛ iurat omnia petita largiri· vt petere non debeamus dubitare· Amē amē inquit· qui est modus iurandi in nouo testamento· In veteri testamento iurabat deus ꝑ seip̄m· Gen̄· xxij· Per memetipsuꝫ iuraui dicit dn̄s· Gal· vj· Abrae nanq̄ ꝓmittens deus cū non haberet maiorem ꝑ quem iuraret ꝑ semetip̄m iurauit Secundo qꝛ docet vnā christi vt faciliter impetremꝰ· Si quid inquit petieritis patrem in nomine meo ꝛc· p̄s· In nomine dei nostri inuocabimꝰ· Actuū· iiij· Non est aliud nomen sub celo datū hominibꝫ in quo oporteat nos saluos fieri· Propt̄ qd̄ dicit̄ esa· xxvj· Dn̄e nomē tuū et memoriale

tuū ꝫ desiderio anime·Tercio qꝫ ꝯuitat et ꝯstigat ad petendum
vt nō verecundemur·Petite ꝯquit·Homines dūntes questuarios
fugere solent·Sed christꝰ ꝯuitat·Matḥ·xi· Venite ad me omnes
qui laboratis et onerati ꝛc·Ioḥ·vij·Stabat ihesus et clamabat·si qs
sitit veniat ad me et bibat·Apoc·iij·Ego sto ad hostium et pulso·si
quis aperuerit mihi ꝯtrabo ad illū sup·portans mecū omia bona
Ad ro·viij·Quomō nō etiā cum illo omia nobis donauit· Quarto
qꝫ optima bona ꝓmittit scz gaudiū plenū vt libenter petam⁹·Peti
te ꝯquit et accipietis vt gaudiū vestrū sit plenū·ij·Pet·i·Per que
maxima et ꝑciosa ꝓmissa nobis donauit·Hic mies mūdi dant pau
peribus solū peiora ut panē et vinū ꝛ vestes fractas ꝛ omnia pu
trefacta· Sicut cayn obtulit deo quecunqꝫ peiora et abel meliora
Et ideo respexit deus ad abel ꝛ ad munera eius· ad cayn aūt et ad
munera eius nō respexit gen·iiij· Quia talia data deꝰ modicū acce
ptat·Sed deꝰ dat optima·Quia vt dicat bern·Animā ad imaginem
suā creauit·angelos ad nostrū seruiciū deputauit·gr̄am et virtutes
ad merendū vitaz eternam nobis donauit·filiū suu ad nos liberan
dum et redimendū nobis transmisit·celū ꝛ gr̄am suā nobis prepa
rauit·corpa nostra putrefacta glorioſa resuscitabit·Ecce optima et
ꝯmenatrabilia bona·Hic cadit exemplum de alexandro qui petitus
vt daret vnā domū dedit ciuitatē · In centuplo plus facit christꝰ.
Isa·lxiiij·Oculus nō vidit nec auris audiuit ad scz te· que prepara
sti diligenby te·Propter qd admirat dauid dicens·Quid est homo
qꝫ memor es eiꝰ ꝛc· Gloria ꝛ honore coronasti eū dñe et constituisti
opa ma·tuarū·omia subiecisti sub pedibꝫ eius·Et sic dūia largitas
patz ex ꝗttuor ꝓpter que omnia nostra negligentia est valde redar
guenda·Augu⁹·Erubescat humana pigricia·plus vult ille dare qꝫ
nos accipere·plus vult misereri qꝫ nos a miseria liberari·Debemus
ergo orando petere·ꝛ petendo orare·Carissimi hec dies bonum nun
cij est·in qua dicit·Petite ꝛ accipietis· O si diceret mortuis ꝑ ver
bum quale gaudiū haberēt·ſ eis nō dicit·Vnde illet ures iam sunt
plus qꝫ mille anni qꝫ petijt guttā aque ꝛ adhuc nō habuit·Et ideo ni
effugiem⁹ iudicium dei·si tantā neglexerim⁹ salutem· vt dicit apls
heb·ij·Que negligentia magis aggrauat·si consideremꝰ qꝫ sumus
in multis miseriis et periculis constituti·Apoc·iij· Nescis qꝫ tu es
miser et miserabilis ꝛ paup et cecus ꝛ nudus·Et ideo necesse habe
mus nō solū orando petere sed clamare·i·Mach·iiij·Et nunc clame
mus in celū et miserebit nostri deus noster·Tria em̄ solent homi
esse occasio clamandi scz ignis·aqua et hostes·Hec tria omi die nos
incitant ad clamandū· Nam ignis carnalis ꝛcupiscentie semp nos

comburit·Ro·vij·Video aliā legē ī mēbris meis repug·le·mē·mee
et captiuantē me in lege miserie et peccati·Iob·xxxj·Ignis est vsq;
ad consummatōem deuorans·Aque tribulatōnū vndiq; nos circū-
dant·ps·Saluū me fac dñe qm̄ intrauerūt aque vsq; ad aīam meam
Infix·sum in li·pfun·Et sequit·Laboraui cla·ra·fac·sunt fa·me·Gre-
pic·ex ge·pic·ex gen·ꝛc Propter que omīa dicit salomō eccs·iiij·Et
laudaui magis mor·q̄z viuen·Itez hostis infernalis quotidie nos
insequit·j·Pet·v·Aduersarius vester dyabolus tanq̄z leo rugiens
cir·q̄·q·deuo·ꝛc·Clamem⁹ ḡ fortissime Esa·lviij·Clama ne cesses·qr
nō cessant qui te infestant·cū vero cessauerint sile ¶ In fine isti⁹ mē
bri nota duo circa orōem scz quō sit orandum·et que impediūt ora
tionē exaudiri Circa pmū nota q̄ decē ꝯdicōes debet habere ora
tio pfecta ¶ Primo em̄ orō debet fieri cū fiducia impetrandi·Iac·j
Postulet aūt in fide nihil hesitans Fides em̄ multū facit ad impe-
trandum Mar·ix·Si potes credere·omīa possibilia sunt credenti·
Math·viij·Vade et sic̄ credisti fiat tibi ¶ Secundo debet fieri cū re-
uerentia Eccī·xxxij·Pro reuerentia accedet tibi bona gratia Aug·
Citius exaudit vna oratio obedientis q̄z decem milia ꝯtemnentis
Sic reuerent orabat chananea que veniens adorabat christū math
xv·et ideo fuit exaudita Sic reuerenter petebat ille tercius q̄nqua
genarius helye vt nō despiceret animā suam·et ideo nō fuit combu
stus sicut alij duo·iiij·Reg·j·Nota hic q̄ quidā sunt sic̄ milites pila
ti qui genuflectebant et pcutiebant christū· sic multi genuflectūt
et pcutiunt christū in peccatis suis imo crucifigunt vt dicit apl's ad
heb·vj·Rursum crucifigentes sibimetipsis filium dei ꝛ ostentui ha
bentes ¶ Tercio debet esse decens vt petat decentia a deo Aug⁹·
Oratio est petitio decentium a deo Iac·iiij·Petitis ꝛ n̄ accipitis eo
q̄ male petatis Nater filioꝝ zebedei nō fuit exaudita eo q̄ petiuit
indecenter·qr ex parētela voluit filijs regnū dī dari Math·xx·Ne-
scitis quid petatis Vbi nota sm aug·tria sunt genera bonoꝝ scz in
fima·media·et suprema Infima sunt bona nature et fortūe que sunt
bonis et malis cōmunia Hec nō debem⁹ simpliciter a deo petere·
sz sub condicōne scz si expediant et psint Aug⁹·Si tempalia petitis
cum modo petite et cū timore·et illi cōmittite vt si psint det·si aūt
scit obesse nō det Quid aūt psit et obsit medicus scit ꝛ nō egrotus
Hec etiā debem⁹ cū moderamīe petere Prou·xxx·Diui·ꝛ paup·
ne·de·mi·sz tan·vic·m·tri·ne·Math·vj·Panē nostrū quotidianū da
nobis hodie·j·Thi·vj·Habentes alimenta et quibꝫ te·his contenti
simus Media sunt bona gratie scz virtutes ꝛ dona spūssancti que

solum bonis insunt· Hec debemus simpliciter et feruenter petere·
Luc·xj· Petite et dabit vobis querite et inuenietis· pulsate et ape-
rietur vobis· Suprema sunt bona glorie· Hec tanq̄z finē omnium
petere debem⁹· et tanq̄z pfectū bonū· Ioh·xvj· Petite vt gaudiū
vestrū sit plenū· Bern· Reuera illud est plenū et pfectū gaudium
qd̄ nō de creatura ꝫ de creatore ꝯcipit· qd̄ cū possideris nemo tol-
lit a te· cui omīs aliūde iocunditas compata meror est· omnis sua-
uitas dolor· et omne dulce amaꝝ· et omne decoꝝ fedū· ¶ Quarto
debet esse humilis et deuota· Eccī·xxxv· Oratio humiliantis se nu-
bes penetrat Exemplū de publicano qui iustificat⁹ est· qꝛ humiliter
orauit· Hec humilitas magis attendit qn̄ orans nō ꝯfidit de meri-
tis suis· ꝫ in virtute christi se credit obtinere· Et hoc est qd̄ hic dicit
Si quid petieritis in noīe meo ꝛc· Et ideo etiā in fine oīm oratōnū
statuit ecclesia dicendū p dn̄m nostꝝ iesum christū ¶ Quīto debꝫ
esse ꝓficua oranti· aliter non exaudiret· Luc·xj· Si vos cū sitis mali
nostis bona data dare filijs vestris· q̄ntomagis pater vester cele-
stis dabit spm̄ bonū petentibꝫ se· Exemplū de paulo quē xp̄c nō ex-
audiuit ꝓ stimulo auferendo· qꝛ non petebat ꝓficuū sibi· Et hoc ē
quod hic dicit· Si quid pe·pa·in no·ni·da·vo· Aug⁹· Non petit i no-
mine saluatoris quidq̄d ꝯtra salutē petit· Qui i nomine eius petit ꝛ
si non ꝯtra salutē petit accipit qn̄ debet accipere· Quedā em̄ nō ne-
gant ꝫ vt ꝯgruo dent tempe differunt Beda· Apl'us non in noīe
saluatoris petijt vt temptatione careret· quā ob custodiā humilita-
tis acceperat· Si em̄ hac caruisset salu⁹ esse non potuisset· ¶ Sexto
debet esse digna vt orās sit dignus recipe vtpote amic⁹ dei Quia
vt dicit greg· Cum his qui displicet ad interpellandum mittitur
irati iudicis anim⁹ ad deteriora ꝓuocat Exemplū de moise cui orā-
ti ꝓ peccato totius populi· dn̄s dixit· Et ex hoc suscipiā p̄ces tuas· te
em̄ noui ex nomine· i· ex spāli amicicia· Hec aūt dignitas in duobꝫ
attendit scꝫ vt orans dimittat peccata· ꝛ obediat deo· Quantum ad
p̄mū ysidor⁹· Sicut nullū ꝓficit in vulnere medicamentū si adhuc
inuolutū ferrū sit· sic nihil ꝓficit oratio ip̄ius cui⁹ adhuc peccatū in
mente vel odiū manet in pectore· Eccī·xxxiiij· Vnus orans ꝛ vnus
maledicens cui⁹ vocem exaudiet dn̄s· Quātū ad secūdū gre· Quid
mirū si postulantes a dn̄o tarde exaudiunt· qui p̄cipientē dn̄m tar-
de aut nullo modo audiunt· Prou·xxviij· Qui declinat aurē suam
ne audiat legem· oratio eius erit execrabilis ¶ Septimo debet esse
ordinata scꝫ vt p̄mū petant celestia ꝛ spūalia· deinde terrena ꝛ cor-
poralia· Math·vij· Querite p̄mū regnū di ꝛ iusticiā eius· Hic cadit
exemplū illius mularij qui omī mane petebat tria scꝫ sanitatē in se

et cōseruatōem in mulis · ⁊ bonum tpus · ⁊ ꝓ his dicebat omni die
tria pater nr̄ · Sic multi faciunt qui solū tpalia petūt · Ioh · iiij · Da
mihi dn̄e hanc aquā vt non sitiā neq; veniam huc haurire · Sic chri-
stus docuit ordinate orare ī pater nr̄ · In q̊ oīm p̄mo petit̄ scitas et
regnū dei · Math · vj · Sanctificet̄ nomē tuū adueniat regnū tuū · ¶
Octauo debet esse breuis · Math · vj · Cū oratis nolite multū loqui
sicut ethnici faciūt · putant em̄ ꝙ in multiloquio suo exaudiant̄ · Sic
aūt dicetis · Pater noster qui es in celis · In quo septē petunt̄ et di
cuntur ¶ Nono debet esse cū attentione cordis · Quidā em̄ dicunt
solū labijs ꝫ mīme corde · Esa · xxix · Populus hic labijs me honorat
cor aūt illoꝝ longe est a me · Ioh · iiij · Veri adoratores adorabunt
patrem in spiritu Gre · Si eternā vitam ore petim⁹ nō tn̄ corde de
sideram⁹ · clamantes tacem⁹ · et econuerso si corde petimus silentes
clamam⁹ · Exēplū d̄ moise cui dn̄s dixit · q̄d clamas ad me moises cū
tn̄ moises sileret · exod · xiiij · Multi dicunt tota die · deus in adiuto-
rium meū intende · et gloria patri · et nihil attendūt · Figura habet̄
gen̄ · xv · Vbi dicit̄ ꝙ abram abigebat aues a sacrificio · Aues sunt de-
mones · qui orantes faciūt mala et vana cogitare · qui deuorant sa
crificium orōnis · vt non referat fructū · et ido debent fugari ¶ De
cimo debet esse continua et cū pseuerantia · Luc · xviij · Oportet sp
orare ⁊ nō deficere · Aug⁹ · Bonū desideriū oratio est · ⁊ si continuū
est desideriū · continua est et orō · Iustus nunq̄z desinit orare nisi de
sinat esse iustus · Semp orat qui semp bn̄ facit · Lu · xj · Si pseueraue
rit pulsans dabit ei quotquot habet necessarios · In cui⁹ figura mā-
datum est in lege ꝙ semp cauda animalis deberet poni in sacrificō
Eccs · vij · Melior est finis orōnis q̄z p̄ncipiū · Quidā sunt sic chime
ra que habet caput leonis · mediū capre · et caudam serpentis · quia
feruenter incipiūt · tepide mediant · et in fine ita frigescunt ꝙ nō au
dent caput leuare · Et sic patet que requirant̄ ad verā orōnem Hec
omnia notant̄ in hoc ꝙ dicit · Dabit vobis scz apl̄is et eoꝝ sequaci
bus · qui omīa supradicta decem pfecte habuerunt · et ideo omnia
impetrarunt · Et p hec eadem patet quare oratio frequenter nō ex-
auditur · q̄z scz deficiūt supradicte ꝯdicōnes · Osee · xiij · Dabo eis re
gem in furore meo · Aug⁹ · Exaudit̄ dyabolus petēs iob ad temptā
dum ⁊ nō exauditur apl̄s petens stimulū amoueri · Exaudiuit quē
disposuerat dānare · ⁊ nō exauduit quē disposuerat saluare · Et sic pz
p̄mū · ¶ Secundo tpus obscuritatis et claritatis circa opera christi
insinuat̄ cū dicit̄ · Hec ī ꝓuerbijs locutus sum vobis · venit hora ꝛc̄ ·
que obscuritas et claritas pōt quadrupliciter considerari ¶ Primo A
ꝯsiderando vet⁹ testamentū ad nouū · q̄z in veteri testamento oīa

opera christi fuere p̄figurata ī quadam nube et caligine. vt patz in
agno et edo. exod. x. et in duobus hircis quoꝝ vnus debebat occi:
di et alius emitti in desertū. leuit. xvj. Et similiter in vacca rufa que
debebat occidi extra castra et ibi comburi et cineres debebant mit
ti in aquam lustratōnis qua spargebantur immundi. nūi. xix. Et si:
militer in serpente eneo quem dominus mandauit suspēdi in palo
in eodem. xxj. j. Corꝝ. x. Omnia in figura ꝯtingebant illis. Heb. x
Vmbram em̄ habens lex non ip̄am imaginem rerum. Et ad hoc si
gnificandum ꝑ totum tempus in quo filij israel fuerunt in deserto
nunq̄z desuit eis columna nubis per diem. exodi. xiij. Et similiter
quando templum fuit dedicatum. impletum est nebula. iij. Reg.
viij. Similiter omīa dicta de christo in veteri testamento erant ve
lata et quasi ꝓuerbia. vt dicit basilius. aliter sunt accipienda hic pro
uerbia. et aliter apud seculares. apud quos ꝓuerbium dicit̄ ꝓbatuz
verbum quod ab omnib⁹ intelligitur. hic aūt dicit̄ ꝓuerbiū obscu:
rum verbū. Vnde hec in ꝓuerbijs locutus sum vobis. id est. in ob:
scuritate et in enigmate. Basilius. Prouerbioꝝ nomen habere in
vulgaribus verbis ꝯsuetudo hominū solet. id ē. ea que ex tradicōe
antiqua tradunt̄. Sed hec vulgi opinio est et cōmunis. Nobis aūt
ꝓuerbium est sermo habens aliquid vtilitatis in apto. plurimū au
tem sensum ꝯtegens in occulto Aug. Quod intelligenti est verbū
non intelligēti est ꝓuerbiū. Et s̄m hunc modū omnia dicta d̄ chri:
sto in verteri testamento erant quasi ꝓuerbia. nobis aūt sunt ver
ba et luce clarius manifesta. Et ad hoc signandū in morte christi ve
lum templi scissum ē in duo a summo vsq; deorsum. Ioh. xviij. Ego
palam locutus sum mundo et in occulto locutus sum nihil. Et hoc
est quod dicit. Venit hora cū iam non in ꝓuerbijs loquar vobis. s̄
palam de patre meo annunciabo vobis. Secundo potest conside
rari compando hominem in statu peccati ad hominem ī statu gra
tie et spūalis resurrectōis. Homini em̄ exn̄ti in peccatis omnia di:
cta et facta christi sunt ꝓuerbia. id est. obscura et tenebrosa. Eph. iiij
Tenebris obscuratū habentes intellectum alienati a via dei. ij. Pe.
p̄mo. Cui hec presto nō sunt cec⁹ est ꝛ manu temptās. ꝛc. Que om
nia homini existenti in gratia sunt clara et manifesta. Aug⁹. Ocul
egris odiosa lux est que puris est amabilis. Eph. v. Euistis em̄ ali:
quando tenebre nūc aūt lux in dn̄o. Spiritussanct⁹ em̄ reuelat mi
steria dei. j. Corꝝ. ij. Spūs aūt scrutat̄ omīa etiā ꝓfunda dei. Greg.
Sancti inq̄ntum vnū sunt cū domino sensum domi nō ignorant. j.
Ioh. v. Dedit nobis sensum vt cognoscamus deū verū. Vnde poit
exemplū gre. de radio solis transeunte ꝑ domuz qui facit mimos

pilos videri. Simile est de spūsancto existenti in anima. Hoc fuit figuratum in columna ignis filiorum israel. Columna ignis erat filijs israel lucida et egiptijs tenebrosa. Et hoc est quod dicit. Venit hora post resurrectōnem et spūssancti missionem quando non in pueribus loquar vobis. sed palam de patre meo annunciabo vobis. Lu. xxiiij. Tunc aperuit illis sensum et intellectū scripturarum. Spūssanctus etiam veniēs omīa docuit eos. Ioh. xiiij. Ille vos docebit omnia. Per statum enim apostolorum in christi passione figurat status peccatoris. quia in passione omnes peccauerūt. Per statum aūt eorum post resurrectōem significat status iusti. qui resurrexit a morte peccati. Eph. v. Surge qui dormis et exurge a mortuis et illuminabit te christus. Tercio potest considerari considerando populum dei ad omnes alios populos. qui omnes sunt cecati et omnis scriptura est eis prouerbiū et enigma. Math. iiij. Vobis datum est nosse misterium regni dei ceteris autē in parabolis vt videntes non videant et audientes nō intelligant. Esa. vj. Exceca cor populi huius et aures eius aggraua. et oculos eius claude. ne forte oculis suis videat et auribus suis audiat. Ioh. ix. In iudicium ego in hunc mundum veni vt qui non vident videant et qui vident ceci fiant. Et quod peius in istis est. quia nec credunt nec intelligunt se nō intelligere et errare omnes eīm dicunt se intelligere et habere verā fidem et nos condemnant. quod est pessima condicio. quia sic stando et credendo nunquam possunt saluari. Ioh. ix. Si ceci essetis peccatum non haberetis. nunc autem quia dicitis videmus peccatum vestrum manet. Populo autem dei omnis scriptura dei est aperta et non prouerbium. Hebreorū. iiij. Omnia autem aperta et nuda sunt oculis eius. Vnctio enim docet de omnibus vt dicitur. j. Ioh. ij. Actuum. xx. Non subterfugi quo minus annunciarem vobis omne consilium dei. Quarto potest cosiderari comparando statum ecclesie militantis ad statum ecclesie triumphantis. quia in presenti sunt omnia nobis obscura et prouerbia. nec aliquid perfecte cognoscere possumus. prima Cor. xiij. Videmus autem nūc per speculum in enigmate. Eccles. vij. Dixi sapiens efficiar et ipsa lōgius recessit a me. In vita autem beata omnia clare videbimus. j. Cor. xiij. Nunc cognosco ex parte. tunc autem cognoscam sicut cognitus sum. quia sicut deus per suam essentiam cognoscit nos sic et nos in eadē essentia cognoscemus deum et omnia. ps. In lumine tuo videbimus lumē. Gre. Quid est quod nesciant qui videntē oia videt. Et isto quarto mō expoit beatus augus. qui ait. Possem et ego hanc horam futurū seculū intelligere in quo videbimus eū sicuti est. quod apls dicit facie ad faciem

Quod ergo dicit hec in ꝓuerbijs locutus sum vobis· apostolus
dicit ꝑ speculū in enigmate Qd aūt dicit venit hora cum iam non
in ꝓuerbijs vobis loquar·sed palam de patre meo annunciabo vo
bis·apl'us dicit facie ad faciem·Et sic patet secundū ¶ Tercio mag
virtus ꝑfecte orōnis innuit cū ait· Et nō dico vobis qꝛ ego ro·pa
d vo·ꝛc·id est tāta virtus erit vestre orōnis facte in fide· qua credi
tis me a deo exisse ꝑ eternam generatōem·et in mundū venisse ꝑ
carnis assumptōem·et a mundo recedere ꝑ eiusdē carnis subtractō
nem· et facte in caritate qua me diligitis sup omia qꝛ nō indigebi
tis apud deū aliquo intercessore sed et ipa oratio vestra sic facta in
fide et caritate omnia obtinebit·Hilarius·Caret apud deū interces
sionis necessitate perfecta de filio fides· que qꝛ exiuit a deo credit
atqꝫ amat·et ꝑseipsam et que audiri meret et amari natū ex deo fi
lium missumqꝫ ꝯfessa·Augu⁹·Exiuit em̄ a patre qꝛ de patre est·in
mundū venit·qꝛ mundo suū corpus ostendit· mundū reliquit cor
porali discessione ꝑrexit ad patrem hominis ascensione· nec mūdū
deseruit p̄sentie gubernatōne·qꝛ sic in mundū venit exiens a patre
vt non desereret patrem·Vnde sic̄ s̄m corpulentā substantiā in mū
dū venit ꝑ natiuitatē·sic s̄m eādē de mūdo exiuit ꝑ mortē·Quāuis
ista v̄ba scꝫ et credidistis qꝛ a deo exiui· n̄ sint accipiēda ꝑ illo tem
pore·sed ꝑ futuro scꝫ post resurrectōem ⁊ post spūssci missionem·
quia vt dicit aug⁹·nondū erant apostoli tales quales eos dicit·nec
sic credebant s̄ fiendi erāt tales·Vnde credidistis qꝛ a deo exiui·id ē
credetis p̄teritum ponit pro futuro ꝓpter certitudinem dicti sicut
ꝓphete ꝓpter eandem certitudinem p̄teritum ꝑ futuro posuerūt·
Esa·ix· Paruulus enim natus est nobis ꝛc·Vnde aug⁹·dicit qꝛ apo
stoli p̄dicta verba non intelligebāt·nec se n̄ intelligere ꝯgnoscebāt
Et ideo dicunt·Ecce nūc palam loqueris et ꝓuerbium nullum dicis
Sed quomodo hoc est verum· qꝛ ip̄e pater amat vos qꝛ vos me
amastis·imo ecōuerso·qꝛ pr̄ amat vos·iō vos me amatis·cum scri
ptum sit·j·ioh·iiij· In hoc apparuit caritas dei non quasi nos dilex
d·sed quoniā ip̄e pri·di·n·Vbi nota qꝛ caritatem ⁊ omnes virtutes
gratis ex amore nobis deus infundit· Math·x· Gratis accepistis
gratis date·Qui ergo virtutibus a deo sibi datis bene vtunt et ex
amore ip̄m reamant·ex hoc deus iterum diligit eos ⁊ magis dili
git·et ideo amor noster ad deum est effectus ⁊ causa· qꝛ a deo ꝓce
dit et ad deū reflectitur ꝓpter quā reflectōnem deus diligit nos·
Prou·viij·Ego diligētes me diligo·Aug·Quia ille amat nos ama
mus·Ille em̄ p̄or dilexit nos g̊ hinc factū est vt diligam⁹ qꝛ dilecti
sum⁹·Per supradicta g̊ ptꝫ q̄nta sit virtus orōis ꝑfecte scꝫ facte i

fide et caritate· q̄ per seipsam quod petit impetrat ¶ Et q̄ tempus
rogatōnum ⁊ orōnum instat· ido hic aliquid de orōnis virtute inse
ramus· Vbi nota q̄ oratō in fide ⁊ dilectōne facta duodecī miracu: B
la facit· nam cogit deū· aperit celū· imperat soli et lune· ligat elemē
ta· fugat dmones· expellit morbos· suscitat mortuos· vincit scriptu
ram· mutat naturā· impetrat veniā· acquirit grām· et confert gl̄am·
¶ Primo cogit deū· Exo· xxxij· Dimitte me vt irascat̄ furor meus
contra eos· Hoc dn̄s dixit moysi oranti ꝓ populo· vbi dicit greg·
Quid est dicere seruo dimitte me· nisi pensa q̄ntum apud me va:
leas· et cognosce q̄ obtinere poteris quidquid ꝓ populo oras· Esa·
lxiij· Non est qui inuocet nomen tuū quin consurgat et teneat te
scz ꝑ orōnem· ¶ Secundo aperit celum· Luce· iij· Iesu baptizato et
orante apertum est celū· Idem patet in beato stephano qui genibꝫ
positis orās vidit celos aptos· Act· vij· p̄s· lxxxvij· Intret orō mea ī
cōspectu tuo· Vbi dicit glosa· Magna ē virtus orōnis q̄ quasi que
dam nuncia ante deum vadit et mandatū peragit· quo caro pueni
re nequit· ¶ Tercio imperat soli et lune· Exemplū de iosue q̄ orās
ait· Sol ꝯtra gabaon ne mouearis· et luna ꝯtra vallez haylon· Ste
teruntq̄ sol et luna· iosue· x· ¶ Quarto ligat elementa· nam ad ora
tionem helye nō pluit annos tres et menses sex· vt dicit̄ iac̄· v· iij·
Reg· vij· Viuit dominus si erit ros aut pluuia nisi iuxta oris mei
verbum· Et tres pueri in camino ignis orantes nō sunt lesi· dan̄· iij
¶ Quinto fugat demones· Luc̄· x· Hoc genus demoniorꝫ nō eijci
tur nisi in ieiunio et oratione Vnde ad oratōnem sare filie raguelis
angelus raphael religauit demoniū in superiora deserti· Thob· iij·
¶ Sexto expellit morbos· Marci· xvj· Sup egros ma· impo· et be·
ha· Ecc̄i· xxxviij· Fili in tua infirmitate ne despicias te sed ora deum
ipse curabit te· Iac̄· v· Infirmat̄ quis ex vobis inducat p̄sbiteros ec
clesie et orent ꝓ eo et oratio fidei saluabit infirmū· ¶ Septimo re:
suscitat mortuos Exemplum d̄ helya qui ait· Obsecro domine reu:
tatur anima pueri huius in viscera eius· et sic factum est· iij· Reg·
xvij· Sic resuscitauit iohannes euangelista trusianam et petrꝰ tha
bitam vt narratur in historia ecclesiastica ¶ Octauo vincit scriptu
ram· Exemplū de ezechia cui ꝓphetauit esaias dicēs· Dispo· do· tue
quia mor· tu· et non vi· Qui conuertit se versus parietem templi et
cum fletu orauit· et ideo deus videns orōnem eius et lacrimas eiꝰ
mutauit sententiam· licet non consilium· et pepercit sibi· et adiecit
vite eius q̄ndecim annos· Esa· xxxviij· Et per ꝯsequens ꝓphetie scri
ptura est victa· quā vincere difficiliꝰ est q̄z perire celū et terram·
Luc̄· xxj· Celuz et terra transibunt verba autem mea non transibūt

¶ Nono mutat naturam. Nam zacharias d̄ mulieri sterili accepit filium. Luce. j. Ne timeas zacharia quoniaz exaudita est orō tua et elizabeth vxor tua pariet tibi filium Idem patet in abraam gen̄. xxj.
¶ Decimo impetrat veniā Nam dauid dicenti dn̄o peccaui. et orā ti ꝑ venia. ait nathan ꝓpheta Transtulit deꝰ peccatū tuū a te. ij. Re. xij. Et publicanus descendit iustificatus ab orōne. luc̄. xviij. Et gre. vt dicit augꝰ. ꝑ orōem fecit parci trayano in inferno existēti. quod a seculo non est auditum. ꝑm illud. qꝛ in inferno nulla est redemptō
¶ Vndecimo acquirit gratiam et spiritūsanctum Nam orantibus apostolis spūssanctus sup omnes venit actu. ij. Et non solum quis per orōnem acquirit sibi gratiam. sed etiam alijs Sic monica mater augustini acquisiuit grām dei augustino Et stephanus acquisiuit orans gratiam et veniam paulo Vnde augꝰ dicit ꝙ si stephanꝰ nō orasset ecclesia paulum nō haberet ¶ Duodecimo confert gloriam Ioh. xvj. Petite et accipietis vt gaudium vestrū sit plenum Gaudium plenum nō potest inueniri in mundo isto sicut nec ꝑfectum bonum. et ideo de gaudio glorie intelligit Augꝰ Hoc gaudiū non carnale sed spūale est. quod qꝛ tm̄ est ꝙ ei aliquid addi nō pōt ꝓcul dubio erit plenum Hoc fuit figuratum qn̄ beatus stephanꝰ orās vidit gloriam dei Et quid plura Breuiter omne bonum corpale et spūale homo ꝑ orōnem obtinebit et ab omni malo liberatur. quia petrus ꝑ orōnem ecclesie fuit liberatus a carcere herodis Act. xij. Oratō autem fiebat sine intermissione ab ecclesia ad deum ꝓ eo Et ideo recte possumus dicere illud sap̄. vij. Venerunt mihi omnia bona ꝑiter cū illa Et sic pz terciū Quartū vero dimittat̄ ad presens

¶ De epistola sermo .lvij.

Estote factores verbi et non auditores tm̄ Iaco. j. Quia n̄ audire sed facere facit hominē beatum. iuxta illud. ioh. xiij. beati eritis si feceritis ea. ⁊ in obseruantia verbi dei vera religio consistit. ideo vt beati simus. beatus iacobus i epistola hodierna tria facit. Primo ad obseruantiā legis diuine nos inuitat. In p̄ncipio epistole. Secundo vanum religiosum demonstrat. ibi Si quis putat se religiosum esse Tercio ostenditur in quo religio vera consistit ibi. Religio munda ⁊ immaculata hec est. ¶ Circa primum nota ꝙ tripharie homines diuiduntur circa verbum ⁊ legem dei. Quidam audiunt ⁊ non faciunt. ⁊ isti sunt mali. qui sunt acriter verberandi. Luc̄. xij. Ser. sci. vo. d. s. et non fa. ꝛc. Quidaz nec audiunt nec faciūt et isti sunt pessimi. qꝛ ꝯtemnūt ⁊ audiē ⁊ facē Et

quodlibet pōt esse mortale peccatū·qz q̄ꝛ aliq̄ ignorātia excuset
sm illud·j·Thi·j·Ideo misericordiam consecutus sum qz igno·fe·m
incredulitate·tñ ignorantia crassa et supna non excusat·imo de se
potest esse peccatum mortale cum sepet a regno·j·Cor·xiij· Qui
ꝛ Beati qui audiunt verbū dei et custodiunt illud·Ad hoc tercium
genus hominū beatus iacoby nos inducit dicens·Estote factores
verbi et nō auditores tm̄·Hoc verbū vt aug⁹·dicit est ille aduersa
tius nr̄ de q̄ dicitur math·v· Esto consentiens aduersario tuo cito·
hoc verbum debem⁹ facere vt hic dicit iacobus·et ad hoc allegat
duo· Primū est malū quod homo inde incurrit si hoc non facit·
Secundū est bonū quod inde cōsequit̄ si hoc facit ibi·Qui aūt per;
speexit in lege libertatis pfecte· Malū quod homo incurrit si
audit verbum dei et nō facit est duplex· Primo qz fallit seipm·Se;
cundo qz est aliis in exemplū derisionis·et ido compat̄ viro alide
tanti maculas suas in speculo et eas non tergenti·Fallit aūt seip;
sum ꝑter quattuor· Primo qz ostendit q̄ pfectio spualis z si;
stat solum in audiendo bonū·quod est falsum·Ro·ij· Non em̄ au;
ditores legis iusti sunt apud de·sz factores legis iustificabuntur·
Tpo· Sicut fecit facite illi·et ñ dixit sicut docuit vel audiunt· Quia
si predicare verbum dei et docere impios·aut etiā miracula facere
aut virtutes ostendere in nomie christi ñ facit hominē iustū·mul;
tominus audire·sed hec non faciunt hominez deo acceptū· Math·
vij· Domine nonne in nomie tuo ꝑphetauim⁹ et demonia eieci·et
virtu·mul·feci·et dicet illis·Amen dico vobis nescio vos· Secū;
do quia ostendit q̄ sicut homo pficitur in scientia p auditum sic p;
ficit in bonitate·p auditū qđ est falsum·Nam magno tpe audiēdo
efficiunt aliqui magni iudices·et magni medici·sed magno tempe
audiendo non fit homo bonus et pfectus·Heb·vij·Nihil ad pfe;
ctum adduxit lex· Vnde abraam nō audiendo legem iustificat⁹ est
apud deum vt dicit aplus ad ro·iiij·et israel audiendo legem z vo
ces ꝑphetarum que p omne sabbatum leguntur in lege iustis non
euenit ad eosdem· Tercio qz ostendit q̄ sicut per legem est co
gnitio peccati·ita per legem vitetur peccatum·quod est falsum·qz
lex solum ostendit vulnus·sz nō sanat·Ro·iij· Per legez em̄ cogni
tio peccati·Nam concupiscentiā nesciebā esse peccatū nisi lex dicet·
non concupiscas·roma·vij·In cuius figuram sacerdos et leuita viso
sauciato pertransierunt·luce·x· Quia lex non sanat que p sacerdotē
et leuitā intelligit̄·sed solum ostendit·Item nō solū lex nō aduuat
vitare peccatum·imo incitat ad peccatum· Ro·vij· Peccatum em̄

occasione accepta p mādatum·opatum est in me omnē ꝯcupiscētiā
qua nitimur in vetitum·Et nō solū lex ñ iuuat ꝫ occidit·ij· Cor·iij·
Litera occi·s·autē viui· Vbi dicit aug⁹·ꝙ p literā intelligit omnis
scriptura extra homines exñs·etiā moraliū p̄ceptoꝝ qualia in euā
gelio continent·vbi etiā litera euangelij occideret nisi esset interius
gratia saluans· ¶Quarto ꝙ ostendit ꝙ fides que p auditū causat·
auditus aūt p verbum dei·vt dicit apl̄us ro·x· sufficiat ad salutem·
quod est falsum Quia vt dicit iacobi·v· Fides sine opib⁹ mortua ē
Nam demones credunt et ꝯtremiscunt Et ideo ꝓpter hec q̄ttuor
talis fallit seip̄m· ¶Item est alijs in exemplum derisionis· Valde
em̄ esset deridendus qui tota die teneret speculū in manu et non la
uaret scenuz quod habēt in facie·sic est ille qui tota die audit verbū
dei·et maculas pcc̄oꝝ nō abstergit Et ꝫ ē qd̄ dicit Hic ꝯpabit viro
ꝯsideranti vultum natiuitatis sue in speculo· Scd̄m glosam vultus
natiuitatis nostre est macula corpis ⁊ anime in qua concepti sum⁹
et nati Sicut ergo qui considerat in speculo rōnis vilitatez natiui
tatis sue·et maculas peccatoꝝ·quib⁹ coram deo et homib⁹ et sanctis
fetet·et non humiliat ex hoc·nec curat abstergere· ꝫ in obliuionem
p̄dictoꝝ vadit·sic et ille qui toca die audit verbū dei et non fac̄ Et
ideo ꝓprie dicit ꝙ talis compat viro speculanti se·et nō mulieri·vir
em̄ respicit se in speculo ex quadā virositate et si videt se nigꝝ non
curat se dealbare·et si videt se pallidū non curat se rubricare·Sꝫ mu
lier cum magna diligentia se aspicit et speculat·et si se videt nigraz
ꝓcurat se dealbare·⁊ si videt se pallidam ꝓcurat se facere rubeaz·et
cum vnguentis ⁊ diuersis loturis facit violenter se pulcrā·⁊ omēs
maculas a se abstergit·Sic debent facere qui audiunt verbū dei ¶
Bonū vero quod homo ꝯsequit si audit verbum dei ⁊ facit quia in
tali facto beatificat·hic p gr̄am·⁊ ī futuro p gloriam· Et hoc est ꝙ
dicit· Qui aūt perspexerit in lege pfecte libertatis tanq̄z in speculo
Greg· Specula dei sunt p̄cepta di in quibus sancte anime se semp
aspiciunt·et si que in eis sunt feditates aspiciunt· Vnde mandatum
est in lege ꝙ sacerdotes sacrificaturi in lege seu in templo haberēt
specula affixa vbi lauabant ad videndum ⁊ abstergenduz maculas
suas·Exod·xxxviij·Fecit labꝝ eneum cum basi sua de speculis muli
erum·Qui ꝯ sic pspexerit ad videndū et ad tergendū maculas bea
tus in facto suo erit·id est·ex facto et opere suo beatificabitur·me
diante sup·gr̄a dei·Quia vt dicit apl̄s·Gratia dei vita eterna·Ro·
vj·Nota ꝫ de tigride qūo ꝓpt imagies speculoꝝ ꝓiectoꝝ ī via q̄s
respicit pdit filios suos·Sic mlti ñ aspiciūt cū efficacia ī spec̄lo legis
dei·ꝫ totus aspectus eoꝝ est ad ista bona mundi· in quibus aliqua

imago veri boni relucet. quia omne bonum continet in vero bono
ut dicit boecius. et in istis tantū aspiciunt q filij eorū. i. aīe deportāt
a dyabolo in infernū. ¶ Item nota q dicit in lege pfecte libertatis
Reuera pfecta libertas nō est nisi ī amando et obseruando legez
dei. Ioh. viij. Si manseritis in sermone meo. veri discipuli mei eritis
et cognoscetis veritatem et veritas liberabit vos. Et hoc ꝓpter q̄t:
tuor. ¶ Primo. qꝛ vt dicit phus. liber est qui causa sui est. Qui aūt
obseruat legem dei omīa que facit sunt ad suā vtilitatē Ro. viij. Di
ligentibus deum omīa cooꝑantur in bonū ¶ Secundo qꝛ qui obser
uat legem dei liberat ab omī lege. j. Thi. j. Iusto nō est lex posita sꝫ
pricidis ⁊ matricidis et ceteris talibꝫ. Aug. ī regula. Nō sic serui sub
lege sꝫ sicut liberi sub gratia ꝯstituti. ¶ Tercio qꝛ seruans legem li:
beratur a seruitute peccati. que est pessima seruir⁹. a qua quicunqꝫ
liberatur vere est liber. Ro. viij. Lex spūs vite liberauit me a lege
peccati. Ioh. viij. Si filius vos liberauit veri liberi eritis. Et quicūqꝫ
ab ea tenet totaliter est seru⁹. qꝛ omne peccatū a quo quis tenetur
turpiter dominat ei. et quot peccata tot domini. Hiere. vj. Seruie:
tis dijs qui nō dabunt vobis requiē. Dij peccatorum sunt peccata
Phil. iij. Quorū deus venter est ¶ Quarto. qꝛ qui seruat legem li:
beratur a seruitute hoīm. nam transfert in condicōez filij. qꝛ seruit
ex amoē. Ro. xiij. Nemini quidq̄ꝫ de. nisi vt inui. di. Hec est em̄ dif
ferentia inter seruū et filium. qꝛ filius ex amore. seru⁹ autē ex timo
re seruit. Si aūt transit in cōdicōez filij fit liber vt fili⁹. Gal. iiij. Ita
qꝫ tam non est seruus sed filius. q si filius et heres ꝑ deum. Prou.
xvij. Seru⁹ sapiens dominabit filijs stultis et inter fratres heredi
tatem diuidet. Et sic patet p̄mum. ¶ Secundo vanum religiosum B
demonstrat dicens. Si quis putat se religiosum esse ꝛc. Vbi nota
q vanum vt dicit phus est quod non includit finē ad quē est. Reli
giosus aūt dicit homo religat⁹ et restrictus ī opibus. Et ideo qui
cunqꝫ est sub aliqua regula potest dici religiosus. Vnde omēs chri
stiani dicunt religiosi qꝛ sub regula euangelij religant. et multa eis
non licēt que alijs licent. Et ob hoc christianitas christiana religio
vocatur. Quia vero clerici magis religant. ido magis sunt religio
si q̄ꝫ communes christiani. Sed quia monachi et eorū sequaces ma
xime religantur. ideo ꝑ excellentiam vocant religiosi. Loquit autē
hic beatus iacobus omnibus quocunqꝫ modo religatis qui largo
modo religiosi vocant. Oīs aūt christian⁹ ad h religat sub regula
euāgelij vt hēat hic grām dei. et ī futo glam. effugiatqꝫ penā eter
nā. Qui g̊ n̄ refrenat et ligat linguā suā. inuanū se religauit sub re:
gula euāgelij. qꝛ n̄ ꝯsequet vitā grē ⁊ glē nec effugiet penā eternā

et p ꝯsequens non consequet̄ finem ꝓpter quem se religauit·quia
hunc finem habet lingua dare et auferre Prou·xviij·Mors et vita
in manibus lingue In eodem·xij· De fructu oris sui vnusquisq;
replebitur bonis·Esa·xxxij·Erit cultus iusticie silentium·Iacobi·iij·
Vniuersitas iniquitatis sup·est lingua·Vbi dicit glo·q fere omnia
peccata ꝓcedunt ex lingua·q aut impantur p linguam·aut psuadē
tur·aut directe cōmittuntur p linguā·aut defendunt̄· Sedecim ei
maxima et generalia peccata ꝓcedunt ex lingua·scz blaffemia mur
muratio·defensio peccati·piuriū·mendaciū·detractio·adulatō·ma
ledictio·conuicium·contentio·prauū cōsilium·disseminariū discor
die·peccatū bilinguiū·indiscreta cōminatio·multiloquiū·ꝛ turpilo
quium·Ergo lingua custodita·anima custodit̄·et nō custodita ani
ma pdit̄·Iac̄·iij·Si quis in verbo non offendit hic psectus est vir·
Propter quod petijt dauid dicēs·Pone domine custodiā ori meo
et os·circū·la·me·Et sic patet q de essentia christiane religionis est
custodia oris Prou·xxv·Sicut vrbs patens ꝛ absq; muroꝝ ambitu
sic vir qui nō pōt in loquendo cohibere spiritū suū Exemplū Cum
quacūq; custodia custodiat̄ castꝝ·si solū vna porta vel vna fenestra
dimittat̄ aperta inuanum custodit̄·Similiter q̄ntumcunq; liget̄ ve
ges et repet̄ si modicus ptusus dimittat̄ aptus inuanū religatus ē
Sic est in ꝓposito·q q̄ntūcunq; homo religet sensus suos et clau
dat ac etiā omnes actus et impetus suos refrenet· si dimittit habe
nas lingue inuanū omnia facit Iaco·ij·Si quis totam legem obser
uat·offendat aūt in vno factus est omniū reus Et maxime ad reli
giosos ptinet custodire linguam Quia vt dicit apostolus·j·cor·iiij·
Spectaculum facti sumus mūdo et angelis et hominib; Omnes
attendunt ad verba nostra· et ideo oportet q valde simus circum
cisi in lingua Hiere·iiij·Circumcidimini domino viri iuda Col·iiij
Sermo vester semp ī gratia sale sit condit⁹ vt sciatis quomō opor
teat vos vnicuiq; respondere Hic cadit exemplū illaꝝ heremitaruꝫ
de quib; dicit greg·in dya·q nimis molestabant suū suum·quibus
beatus benedictus mandauit nisi correxeritis linguam vr̄am excō
munico vos·que post mortem sepulte sunt ī ecclesia·et cum ex mo
re dyaconus clamaret qui non cōmunicat det locum·nutrix earum
videbat eas exire de sepulcris Item aliud exemplū d̄ illa sanctimo
niali que carnis continentiam habuit sed lingue ꝓcacitatem nō de
clinauit·et factū est vt mortua sepeliret̄ in ecclesia Custos aūt eccle
sie vidit media nocte corp⁹ ei⁹ exhumari et afferri ante altare et p
mediuꝫ secari et media pars igne cremabat̄·et media intacta rema
nebat·et de mane apparuerunt marmora ante altare igne cōbusta

Hoc in dyalogo est. Nota q̄ aīmalia valde ferocia catenant̄. et iō
natura ad ostendendū ferocitatē lingue inclusit eaz inter duos mu
ros et posuit ante eam murū et ātemurale Iac. iij. Omīs natura be
stiarū volucrū et serpentū domat̄ et domita sunt a natura hūana lin
guam aūt null⁹ hoīm domare p̄t īquietū malū. plenū veneno mor
tifero. Et ideo refrenāda ē Ecc. Verbis tuis facito staterā ⁊ ori tuo
frenos rectos. Exēpluz. lingua stat in humido. ⁊ ē labilis sic anguilla
et nisi in foramīe oris teneat̄ tota fluit ¶ Nota etiā q̄ dicit̄. Qui nō
refrenat linguā suam nō solū incurrit malū. sed seducit cor suuz C⁹
duplex est ratio. Prima q̄ os est ostium cordis ⁊ lingua ostiari⁹
Iac. iij. Lingua ꝯstituit̄ in membris nostris. tanquā ostiarius. Mat̄
xij. Ex abundantia cordis os loquitur. quia sicut dominus iubet sic
ostiarius respondet. Sicut ergo ostiarius intromittens inimicum
prodit dominum. sic lingua et os dum ꝓpter maliloquium ītromit
tunt mortem in animam. seducunt cor et hominem dum aīam occi
dunt a qua procedit vita. Sap. j. Os quod mentitur occidit animaz
Secunda ratio est. quia os et lingua deseruiunt cordi ad manifestā
dum conceptus eius Vnde dicit philosophus q̄ voces sunt note
earum que sunt in anima passionum Math. xv. Que autē procedūt
de ore de corde exeunt. Sicut ergo seruitor infirmi ꝑderet eum si
daret ei nociua aliqua que petit. cum sit ei datus ad sanitatem recu
perandam. sic lingua seducit cor si nociua que cupit profert et mani
festat. q̄ nō bene custodit ipm. Vnde ligue dicit̄ ꝓuer. quarto Om
ni custodia serua cor tuum. quoniam ab ipo vita procedit. Et sic pa
tet secundum. Si vis plus de lingua dicere quere in sermone de vi
cijs lingue ¶ Tercio ostendit in quo religio vera consistit Et dicit
beatus iacobus q̄ in duobus consistit scilicet in faciendo opera mi
sericordie. et in cauendo a peccatis seculi que animā maculant Au
gustinus. Due sunt partes iusticie. scilicet facere bonum. et declina
re a malo. Tunc ergo christiana religio alicuius est munda quantū
ad cor. et imaculata q̄ztum ad opa mīe. qn̄ xij. opa mīe exercet circa
proximum. et seipm a peccatis immaculatuz conseruat. Per vnum
eīn opus misericordie quod hic ponit scilicet visitare pupillos et vi
duas in tribulatione positos. dat intelligi omnia alia opera miseri
cordie quia eadem est ratio de vno et de omnibus Nam vt dicit
philosophus. Eadem est natura vnius glebe et totius terre. et pro
bato q̄ vna gleba terre est grauis. probatum est q̄ tota terra ē gra
uis Et sic patet q̄ in duobus christiana religio consistit. Primo in
faciendo opera misericordie. Sap. Deum maxime imitabit̄ qui nihil
iudicauerit esse preciosius q̄z misereri. Summa ergo religionis est

misericordia Math. ix. Euntes discite quid est misericordiam volo
et nō sacrificium. Sunt aūt duodeci opera misericordie que in his
versib⁹ ꝯtinent. Vestio poto cibo tego redimo visito condo. Con-
sule castiga solare remitte fer ora. Sex prima sunt corporalia ad cor
pus ꝑtinentia. alia sex sunt spiritualia ad aīmam ꝑtinentia. et ideo
sunt ꝑfectiora et maioris meriti ¶ Ad opera misericordie facienda
nouem nos inducunt ¶ Primū est. quia ꝑ misericordiā dei gratiaꝫ
impetramus et in dei filium homo adoptatur. Eccī. iiij. Esto pupil
lis misericors vt pater. et pro viro matri illorum. et eris tu velut
filius altissimi obediens et miserebitur tui magis q̄ꝫ mater ¶ Se
cundum est quia ꝑ misericordiam dyabolus vincit. Augustin⁹ De
nulla re ita vincitur inimicus sicut de misericordia. Eccī. xxix. Super
scutū et lanceam pugnabit ꝓ te contra inimicum tuū. ¶ Tercium
est q̄ꝛ ꝑ misericordiam factam alijs misericordia sup ꝓprijs mise-
rijs impetratur. Math. v. Beati misericordes quoniam ipi miseri-
cordiam consequētur ¶ Quartū est q̄ꝛ ꝑ misericordiam impetus
peccatoꝝ refrenatur. Eccī. iij. Ignem ardentez extinguit aqua ⁊ ele
mosina resistit peccatis ¶ Quintū est q̄ꝛ misericordia a peccato libe
rat. Thob. iiij. Elemosina a morte ⁊ ab om̄i peccato liberat. Exēpluꝫ
de cornelio cui dictū est act. x. Orōnes tue et elemosine tue ascende
rūt in memoriā in ꝯspectu dei. Et missus est petr⁹ ad eum vt eum
absolueret a peccatis ¶ Sextū est q̄ꝛ misericordia nō solū a peccatis
sed a pena peccatoꝝ absoluit. Dan. iiij. Peccata tua elemosinis redi
me. Hic cadit exempluꝫ de isto qui in morte dimisit equū ꝯgnato
suo vt preciū eius daret ꝓ aīma sua et nō fecit. Cui iste mortu⁹ ap
paruit dicens. Si misisses mihi elemosinā de equo meo citius fuis
sem liberat⁹ a pena. Nunc aūt ad deū vado et te cito ante eum vt
mihi respondeas de equo. Qui statim mortuus est ꝛc. ¶ Septimū
est q̄ꝛ misericordia nō derelinq̄t hoīez in morte cū om̄ia alia dereli
quūt Amb. Non sunt bona hom̄is que secū portare n̄ potest. sola
misericordia comes est defunctoꝝ ¶ Octauū est q̄ꝛ in iudicō fina
li saluabit hoīem. Math. xxv. Venite benedicti patris mei ꝑcipite
paratū vobis regnū a ꝯstitutōe mūdi. Esuriui em̄ et dedistis mihi
man. ꝛc. Vn̄ ibi fiet solū disceptatō de opib⁹ misericordie. ¶ Nonuꝫ
est q̄ꝛ misericordia distribuit mā̄siones ī regno celoꝝ. Eccī. xvj. Om
nis mīa faciet locū vnicuiq̄ ſm meritū operꝝ suoꝝ. Et breuit mīa ad
om̄ia valet et hic et in futo. j. thi. iiij. Pietas ad om̄ia vtilis ē ꝓmis
sionē habens vite q̄ nūc est et future. Et nota q̄ nihil ē miseri⁹ ani
ma peccatoris. q̄ꝛ ipa ē vidua derelicta et pauprima. Est eī separata
a spōso suo christo. a patre suo deo. a matre sua eccl'ia. a fr̄ibus suis

angelis et sanctis. Treñ. j. Omēs amici eiꝰ spreuerūt eā. Est etiā ex
poliata omībꝫ bonis Math. xiij. Ab eo aūt qui nō hꝫ et qđ hꝫ auf. ab
eo. Et ideo nulla mīa est ita magna et tā grata deo q̄ꝫ ꝙ hō miserea
tur aīme sue. Ecci. xxx. Miserere aīme tue placens deo. Prou. x. Bñ
facit aīme sue vir misericors. Et similit̄ nihil ē miseriꝰ impio nō mise
rante seip̄m vt dicit aug. Ecci. xiiij. Qui sibi nequā est cui bonus erit
Secūdo religio christiana ꝯsistit in custodiēdo se immaculatū a
peccatis seculi que sunt tria. j. io. ij. Omē qđ est in mūdo aut est ꝯcu
piscentia carnis aut ꝯcupiscētia oculoꝝ aut supbia vite. Ad hec tria
omē peccatū reducit̄. Ista peccata maculāt aīam turpit̄ imo efficiunt
eam leprosam ita vt nisi a solo deo mūdari possit Esa. xliij. Ego sum
qui deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. Vbi nota ꝙ duo sunt modi īma
culatū se custodiēdi ab his peccatis. Vnus est et magis tutꝰ de mū
do exire. id ē de loco vbi mūdani habitāt Apo. xviij. Exite đ medio
eius ꝓple meus ne ꝑticipes sitis delictoꝝ eius Qꝛ vt dicit̄. j. ioh. v.
Totꝰ mū. in ma. po. ē. Hiere. vj. Hec ē ciuitas visitatōis omīs calū
nia in medio eius. Et iō impossibile ē cū mūdanis ꝯuersari et nō in
quinari Gre. Impossibile ē ꝙ lingua seculariū mentē non inquinet
quā tangit Señ. Quotiens int̄ homies sui minꝰ redij. Vñ arsenius
audiuit vocem dicentē sibi. Arseni fuge homies et saluaberis. Alius
modꝰ est nō īmisceri actibꝫ mūdi Qꝛ vt đꝛ ecci. xiij. Qui tetigerit pi
cem inq̄nabit̄ ab ea. ij. coꝝ. x. In carne em̄ ambulantes nō secūdum
carnem militamꝰ. Et sic patꝫ tercium. ⁊ ꝯsequēter totum ꝛc

In ascensione domini de epistola sermo. lviij

Ascendēs ī altū captiuā duxit captiuitatē dedit dona ho
minibꝫ Eph. iiij. Festiuitas hodiēna ſm bern. ē felix clau
sura et totiꝰ itinerarij filij dei ꝯsummatio gloriosa Mar.
xvj. Et dñs quidē iesus postq̄ꝫ locutꝰ est eis assumptus
est in celū et se. ad dex. dei. id ē requiescit in gl̄ia dei. que ꝑ dexteraꝫ
significatur. qꝛ inquantū deꝰ sedet ī equalitate patris. inq̄ntū vero
homo manet in potōribꝫ bonis patris. Siquidē dei filius ꝓpter no
stram salutē quattuor itinera pegit. Primū fuit de celo in terram D
veniēdo. qñ carnē assumpsit đ virgine gloriosa. Ioh. xvj. Exiui a pa
tre et veni in mundū. Secūdū fuit de mūdo ad inferos descendēdo
qñ sedētes in tenebris visitauit. Ecci. xxiiij. Penetrabo omēs inferio
res ꝑtes terre et inspiciā omnes dormiētes. Terciū fuit de inferno
ad mundialē machinā redeūdo qñ ꝯfractis inferis cum preda mag̃
a mortuis resurrexit. Col. ij. Expolians principatꝰ et ꝑtātes traduxit

ꝯfidenter·palam triũphans eos in semetipo·Quartũ fuit de mũdo
ad celũ ascẽdendo qñ vt hodierna die videtib⁹ discipulis est sup oia
eleuat⁹ Act·j·Videtib⁹ illis eleuat⁹ est et nu·suſc·eũ ab oc·eoꝝ Pri
mũ iter fuit penosuꝫ·qꝛ nature hũane penalitates assumpsit Esa·liij
Vere languores no·ipe tulit et dolores no·ipe por·Scdꝫ fuit victo
riosum qꝛ portas inferi ꝯfregit·vbi et ligauit insatiabilẽ homicidã
et spolia eius diripuit·vt dicit bern·Lu·xj·Cũ for·ar·cus·atri·su·i pa
sunt om·que pos·ꝛc Aug·Manu inermi et affixa cruci debellauit ae
reas ptãtes Terciũ fuit gloriosuꝫ qꝛ gloriosus et imortalis i aĩma
et corpe resurrexit Ro·vj·Christ⁹ resur·ex mor·iaꝫ nõ morit mors
illi vltra nõ dñabitur·Quartũ fuit gaudiosuꝫ qꝛ cũ magno gaudio
angeloꝝ remeauit ad celos Psal·Ascẽdit de⁹ in iubilatõe et dñs in
voce tube·De isto quarto itinere scꝫ de ascẽsione ad celos ẽ sermo
habend⁹ ad p̃sens que i p̃missis verbis describit trib⁹ modis·Et pri
mo describit vtuosa ibi·Ascẽ·i al·Scdo describit fructuosa ibi·Cap·
dux·cap·Tercio describit gratiosa ibi·Dedit do·ho·Ex quib⁹ tribus
eliciũtur alia tria hoꝝ ꝯsecutiua·Nam qꝛ vtuosa ideo admirabilis·Est
qꝛ fructuosa ideo imitabilis·qꝛ vero gratiosa ideo venerabilis·Est
g̃ ascẽsio saluatoris vtuosa fructuosa et gratiosa·Admirabilis imi
tabilis et venerabilis ¶Primũ inq̃ꝫ ascensio saluatoris ẽ mirabilit
vtuosa·vt virtus hic ꝓ potentia actiua sumat·Et h̃ pꝫ ex quinq̃ scꝫ
ex distãtia quã ascendit·ex psonis quas secum traxit·ex impedimen
to qd remouit·ex loco vñ extraxit et ex duratõe q̃ sp trahit ¶Pri
mo virtus istius ascẽsionis ostendit ex distantia quã ascẽdit·qꝛ sm
phm omis ascensus et mot⁹ est ab aliq̃ vtute mouẽte·et tãto ascen
dit velocius quãto vtus est maior·Exemplũ in vaporib⁹ vtute sola
ri eleuatis·et in sagitta·virtute arc⁹ ascendẽte·Christ⁹ aũt ꝓpria v
tute quasi in momẽto ascẽdit de terra vsq̃ꝫ ad celũ empireum·infra
qd p̃ter machinã elemẽtarẽ sunt nouẽ celi·scꝫ celũ cristallinũ·celũ si
deriũ·celũ saturni·celũ iouis·celũ martis·celũ solis·celũ veneris·celũ
mercurij et celũ lune·Et dicit rabi moyses q̃ qdlibet celũ septẽ pla
netaꝝ hꝫ grossiciẽ quingentoꝝ annoꝝ·id ẽ si aliq̃s hõ iret in sursũ
omi die·xl·miliaria ptrãsiret grossiciẽ vni⁹ celi in quingẽtis annis ꝛ
inter celũ et celũ est spaciũ similit quingẽtoꝝ annoꝝ vt dicit idem
ita q̃ vsq̃ꝫ ad celũ empireũ eũdo oi die i sursuꝫ·xl·miliaria vix pueni
ret in octo milib⁹ annoꝝ Et nõ videat h̃ absurdũ·qꝛ h̃ ẽ verisile et
rõnabile·Verisile videt·qꝛ vt dicũt astrologi·q̃lib⁹ stella ẽ maior to
ta terra·et tñ videt parua vt qddaꝫ speculũ·Itẽ sol q̃ est longe infe
rior q̃ꝫ sidera est centũ lx·vicib⁹ maior q̃ꝫ tota terra et tamen videt
ita paru⁹·qd attestatur maximã distantiaꝫ esse celi a terra·Hoc etiã

videtur rationabile· qꝛ ſm ꝓportōem locatoꝝ ad inuicem eſt ꝓpor
tio loci ad locum· ſed bona glorie que ſunt in celo empireo· quia ibi
gloria dei manifeſtat̄ excedunt in infinitū bona que ſunt in mūdo
ergo locus ille debet excedere iſtū in om̄i bonitate loci quaſi in in
finitum· Sed vna de bonitatibꝫ loci eſt vt dicit phūs ꝙ ſit altus· qꝛ
iuxta terrā ſunt multe corruptōnes et infectōnes· et plus in paludi
bus q̄ꝫ in montibꝫ· Quia ergo inuiſibilia dei ꝑ ea q̄ facta ſunt intelle
cta ꝯſpiciunt̄· ro· j· voluit deꝰ ꝑ immēſam altitudinē loci oñdere im
menſitatē boni qd̄ eſt ibi Chriſtꝰ aūt in vno momēto ꝓpria v̄tute
ſup om̄es celos aſcendit· et ꝑuenit ad magnū celū ſancte trinitatis
et hoc inquantū hō· qꝛ inq̄ꝫtum deus ſemꝑ fuit in illo magno celo
Io· iij· Nemo aſcendit in celū niſi qui de celo deſcendit filiꝰ homis q̄
eſt in celo· Eph· iiij· Qui deſcēdit ipe eſt et q̄ aſcēdit ſup om̄es celos
Et ſic aſcenſio ſaluatoris oſtendit̄ fuiſſe magne potentie et virtutis
ex velociſſimo tranſitu ¶ Secūdo hoc idē apparet magis euidenter
ex ꝑſonis quas ſecum traxit· qꝛ om̄es aīme que aſcēderunt in celuꝫ
vel que vſqꝫ ad finem mūdi aſcendēt· in virtute huiꝰ aſcenſionis aſcē
dunt· qꝛ ſicut dicit apoſ· j coꝝ· xv· Si xp̄us reſurrexit et nos reſurge
mus· Ita ſi chriſtꝰ aſcendit et nos aſcendemꝰ· et multomagis· quia
difficilius eſt reſurgere q̄ꝫ aſcendere· qꝛ reſurgere eſt ſup totam na
turam· Ioh· xij· Si ego exaltatꝰ fuero a terra om̄ia trahā ad meip̄ꝫ
Exemplum· cuſpis ferrea ponitur in cauda ſagitte ꝓpter magnā po
tentiam arcus· et quanto maior eſt virtus arcus· tanto maior ponit̄
cuſpis· Sic chriſtus ponens multas animas in aſcenſu ſuo magnaꝫ
virtutem oſtendit· propter quod petebat ſponſa cant̄· j· Trahe me
poſt te cur· in od· vn· tu· ¶ Tercio idem patet ſi conſideremus im
pedientia tractum ſcꝫ peccata totius mundi· nam quodlibet peccatū
mortale grauius eſt tota terra· qꝛ ſi tota terra eſſet vbi erat lucifer
in magno tempe non deſcenderet quo deſcendit lucifer in momen
to ꝓpter vnum peccatum· et quare· certe ꝓpter grauitatem peccati
Sed omnia peccata non potuerunt impedire iſtum aſcenſum quin
hūana natura ad celū aſcenderet· nō ꝙ peccata aſcenderēt· ſed pecca
ta remouit vt homies aſcendere poſſent· Si ergo volumus virtute
iſtiꝰ aſcenſionis aſcēdere ꝑmittamꝰ ꝙ xp̄us peccatū a nobis amoue
at· ac etiā nos deponamꝰ Heb· xij· Propt̄ qd̄ deponentes om̄e pon
dꝰ et circūſtans nos peccatū· ꝑ patientiā curramꝰ ad ꝓpoſitū nobis
certamē ¶ Quarto idē patet ſi ꝯſideremꝰ vñ chriſtꝰ extraxit aīmas
ad ſecum aſcendendū· qꝛ de manu demonū principū potentiſſimo
rum· quoꝝ potētia om̄eꝫ ptātem ſupat· vt d̄r iob xlj· Oſee· xiij· Ero
mors tua o mors· morſus tuꝰ ꝛc· ¶ Quīto idem patꝫ ex ꝯtinuitate

quia quanto maior est virt⁹ tanto magis durat ascensus et motus
vt patet in sagitta. Sed vtus istius ascensus durabit vsq; ad finem
mundi. do nec nō solū aīmas sed etiā corpa sanctoꝝ oīm ascēdere fa
ciat. et in infinitū duraret si mūd⁹ nūquā deficeret. Carissimi si nō
dum trahimur orem⁹ vt trahamur. vt dicit aug⁹. Et sic pz q; ascēsio
xpi fuit magne potētie z vtutis et iō admirabilis. Admiramur eī
hoīes magne potētie et vtutis vt sampsonē salomonē et sic de cete
ris Et iō cantat eccl'ia. Stant suspensi vultiby. De ascensione etiā an
geli admirati sunt dicentes esa. lxiij. Quis ē ille q; venit de ed. gra.
in mul. vir. su. Et sic patz primū Secūdo ascensio xpi describit fru
ctuosa. q; cap. dux. cap. Vbi nota quīq; fruct⁹ ascēsionis xpi Pri
mus est reductio captiuoꝝ in ciuitatē suā. Deut. iij. Reducet te do
min⁹ de. t. de. cap. t. Zach. ix. Tu aūt in sanguine testamēti tui em
isti. t. de lacu in quo nō ē aqua. Hic cadit exemplū paulini epi nola;
ni q; tradidit seipm seruū p filio vidue vadēs in africā et inde redu
xit oīes captiuos ciuitatis et terre sue. Sic fecit xpus Iob. xvij. Si
ego abiero itez veniо et assumā vos ad meipm vt vbi ego sum et
vos sitis Secūdus est oīsio vie et apertō celi. Mich. ij. Ascēdit pā
dens iter ante eos Heb. iiij. Mūtes ponti. mag. q; penetrauit celos
iesuz filiū dei. Siquidē ante ianuā padisi fuerat pbibitūa romphea
collocata. quā null⁹ vnq; potuit amouere nisi qui hz clauem dauid
qui apit et nemo claudit. claudit et nemo apit. apoc. iij. Tercius
est restauratō ruine angeloꝝ. Nam draco ille magn⁹ et serpens an
tiqu⁹ terciā ptem stellaꝝ traxit secum ad terrā cauda sua. vtz apo. xij
Et sic fuit facta magna ruina i quolibz ordīne angeloꝝ. q; de quo
libet ceciderūt. Nime aūt nō facūnt ordīnē de se in vita eterna quez
fecissent si angeli nō cecidissent. sed ad sedes angeloꝝ qui ceciderūt
assument. quiby xpletis finiet mūd⁹ vt aliq; dicunt. Quāuis greg.
aliter dicat. Dicit em̄ q; illa ciuitas supna ex hoīby et angelis con
stat. ad quā credimus tantū gen⁹ hūanum ascēdere quot angelos
illic xtigit remansisse. Sed hoc a modernis non tenetur. sed magis
q; tot ascendunt quot angeli descenderunt. quoꝝ mansiones refer
uantur hoīibus vt ab eis repleantur. quia nō patitur vacuū vt di
cit phus Iob. xxij. In domo patris mei māsiones multe sunt. Psal.
Iudicabit in natōibz im. rui. ꝛc. Quartus est missio spiritussan
cti qui nos inflamaret et faceret spiritualiter vuere. Iob. vj. Expe
dit vobis vt ego vadam. si em̄ nō abiero paracltus non veniet ad
vos. si autē abiero mittam eum ad vos Quintus est meritū fidei
quia magis meremur nō videndo ipm si in ipm credim⁹ q; si ipm
viderem⁹. Greg. Fides nō habet meritum vbi hūana ratio prebet

experimentū·et multomin⁹ cui sensus attestat Io·xx· Beati qui n̄
viderunt et cre·Et sic patet qūo ascensio xp̄i multiplicit fuit fructu
ctuosa et ideo imitabilis·Debem⁹ em̄ xp̄m ascēdentē imitari in quī
q̄ supradictis ¶Primo vt captiuā aīam nostram que sub peccato
venūdata fuit dyabolo in primis pentib⁹ et de padiso expulsa p gra
tiam xp̄i ad patriā reducam⁹·et deo qui illam fecit reddam⁹ Math
xxij·Reddite g̊ que sunt dei deo·Quidā nec reducūt ip̄i aīam suam·
et alios reducere volētes impediunt·Et isti faciunt sic̄ atalia que vi
dens filium suū mortuū·om̄e semen regiū interfecit·iiij·Re·xj· Itez
faciunt sicut massari⁹ malus qui nō solum nō soluit debitū·sed om̄i
mense addit vsuras supra capitale Esa·j·Sup quo pcutiam vos vl:
tra addentes p̄uaricationē ¶Secūdo vt p veram penitentiā celum
nobis aperiam⁹·Math·xj·Regnū celoꝝ vim patit̄ ⁊ violenti rapi:
unt illud·id est penitētes qui in faciendo penitentiā violentiā infe:
runt sibi·Et ad hoc significandum apertum est celum iohāni euan:
geliste in pathmos p̄niam agenti ¶Tercio vt p bonam doctrinaz
et bona exempla aimas proximoꝝ cadentes a cetu iustoꝝ· ad locū
gratie reducamus·j·Thi·iiij·Esto exemplū fidelium in verbo·in cō
uersatōne·in fide·in caritate·in castitate·Quia vt dicit aug̃·Nullū sa
crificium est deo ita acceptum sicut zelus animaꝝ·ij·Coꝝ·xij· Ego
aūt libenter impendam ⁊ supimpendar ip·p aī·vestris ¶Quarto
vt sancte et spiritualiter viuamus et non carnaliter·Sic em̄ intelli
gitur·Si non abiero paraclitus non veniet ad vos·id est si presenti
am meam corporalem ab oculis vestris non abstraxero vos ad co
gnitionem inuisibilis spiritus non perduco·et per consequens spi:
ritualiter non viuetis sed carnaliter·quod facere non debemus Ro·
viij·Debitores sumus non carni vt secundum carnem viuam⁹·Si
em̄ secundum carnem vixeritis mori·si autem spiritu facta carnis
mortificaueritis viuetis·Gal·v·Qui autem sunt christi car·su·cru·
cum vicijs et ꝯcu·Math·xvj·Qui vult post me venire abneget se:
metip̄m·id est vitam carnalem ¶Quinto vt p fidem veram vite et̄
ne meritū acquiramus·quia sine fide impossibile ē placere deo Et p
fidem omnia possibilia sunt·Hebre·xj· Sancti p fidem vicerunt re
gna op·sunt iu·adep·sunt rep·Quia et regnum carnis ⁊ regnū mū
di et regnum celorum per fidem vicitur·Imitemur ergo carissimi
xp̄m ascendentē in om̄ib⁹ supradictis·et caueam⁹ stultisare vt mat̄
filioꝝ zebedei q̄ petijt filios xp̄o ꝯsedere anteq̄z ascēderet Math·xx
Dic vt se·hi·d·fi·ꝛc·Et sic patet secūdū ¶Tercō describit̄ ascēsio xp̄i
gratiosa q̄ dedit dona homib⁹ Eph·iiij·Vnicuiq̄z nostrū data est
gratia s̄m mensuram donationis xp̄i·Et ip̄e dedit quosdā quidem

apl'os·quosdam aūt ꝓph·alios aūt euan·ali·vero pa et doc·in opus
euangelij ad ꝯsummatōz sanctoꝝ vt scz essent i gratijs ꝯsummati
id est ꝑfecti·Et ideo cantat eccl'ia·Alta xp̄us dū ascendit seruis suis
mnas grāꝝ appēdit oīm·Et hec fuit grāꝝ eximia grā·qua i die ascē
sionis recessur⁹ ab eis sic gloriosus et imortalis·cui oīs ptās i ce
lo et in terra fuit elargita·posuit se ad mensaz et māducauit cū eis vt
dicit marcus·nec ab eis recipe obseq̄a recusauit·sic viuens ꝯmedit
in domo zachei et hospitat⁹ ē cū maria ⁊ martha·Psal·Ascendisti in
altū cepis·cap·acce·do in hoīb⁹·Inq̄ntū hō accepit inq̄ztū deus dedit
Vbi nota q̄ postq̄z xp̄us in sua ascēsione regnū suū possedit qui
q̄z maxima dona suis apl'is et eoꝝ sequacib⁹ est largit⁹·scz donū lin
gue·donū scie·donū ꝯstātie·donū abdicātie·et donū potētie Pri
mū fuit donū lingue qd̄ in die pente·in specie lingue dedit·vt i ore
ip̄oꝝ oīa linguaꝝ genera nascerent Act·ij·Repleti sunt oēs spū
sancto ⁊ ceperūt loq̄ varijs linguis·Vt sic i linguis hoīz mūd⁹ fuit
diuisus vtz in turri babel·ita ꝑ linguas vniretur in fide Ioh·x·Ali
as oues habeo q̄ nō sunt ex hoc oui·et vo·m·au·et fiet vnuz ouile et
vnus pastor Itē habuerūt donū lingue·vt verba cor tangētia pro
ferrēt·Psal·Ecce dabit voci sue vocē v̄tutis·Et iō ad eoꝝ v̄ba hoīes
ꝯpungebāt ⁊ ꝯuertebāt·Act·ij·Factū est aūt vt dū petr⁹ h̄ dicēt
ꝯpuncti sunt corde et dixerūt ad petrū et ad reliq̄s apl'os·Quid fa
ciem⁹ viri fratres In eodē·x·Factū ē aūt loquēte petro cecidit spūs
sanct⁹ sup oīes qui audierūt verbū·Verba nostra nō tangūt cor
et ido pauci ꝯuertūtur ad verba nostra·Itē habuerūt donū lingue
vt nunq̄z in lingua offēderēt·j·coꝝ·iiij·Nihil mihi ꝯscius sum·Iac·
iij·Si q̄s in verbo n̄ offendit h̄ ꝑ·est vir·Item habuerūt donū lin
gue vt doctrinā altissimam ꝓferrēt vtz in epistolis pau·Itez ha·do
nū lingue vt nullus eoꝝ verbis resistere possz·Mat·Ego dabo vo
bis os et sapiētiam·cui nō poterūt resistere oīes aduersarij vestri
Secūdū fuit donū sciētie·q̄ sine doctore omia sciuerūt·Ioh·iiij·
Spūssanct⁹ quē mittet pater in nomine meo iste vos docebit om
nia·Omnia g̊ moralia et naturalia et supnaturalia et diuina et bre
uiter omnia expediētia ad salutem sciuerūt·ac etiā dono ꝓphetie cla
ruerūt ꝑ qd̄ futura sciuerunt·vtz in apoc·⁊ epl'is eoꝝ·Et q̄re omnia
sciuerūt·Certe q̄ illū sciuerūt in q̄ sunt oēs thesauri ⁊ sapiētie ⁊ sci
entie dei absconditi·col·ij·j·Coꝝ·ij·Nō em̄ iudicaui me aliq̄d scire
inter vos nisi christū iesum ⁊ hūc crucifixū·Et q̄ sciētia inflat sine ca
ritate·j·coꝝ·viij·iō cū dono sciētie habuerūt feruētissimā caritatem·
Ro·v·Caritas dei diffusa ē in cordib⁹ nostris ꝑ spūs·q̄ da·est nob
Eph·iij In caritate radicati ⁊ fundati·Et q̄ ipsi habuerunt ꝑfectam

scientiā ꝯgnouerūt q̄ꝫ grande malū ē peccatū et q̄ꝫ grāde bonū est
vtus. ⁊ iō potiꝰ voluerūt mori q̄ꝫ peccatū cōmittere ⁊ virtutē ꝑde
re. Nos aūt ꝓ nihilo habemus peccatū ꝯmittere ⁊ vtutes ꝑdere.
Et q̄re. Certe qꝛ nō habemus ꝑfecte ꝯgnitōem eoꝝ que faciunt ho
mines dū peccant vt dicit ad heb. x. j. Coꝝ. ij. Si em̄ ꝯgnouissent nū
q̄m dn̄m glorie crucifixissent ¶ Terciū fuit donū ꝯstantie ⁊ fortitu
dinis. qꝛ firmissime steterunt in prelio. nec minis nec blandicijs cesse
runt. nec aduersis sunt fracti nec ꝓsperis elati. Phil. iiij. Scio abun
dare scio et penuriā pati. omnia possum in eo qui me cōfortat. Vnde
nec demones cum temptamētis. nec p̄ncipes cuꝫ tormentis. nec mū
dus et caro cum oblectamentis poterunt eos a christi caritate euel
lere. Ro. viij. Quis nos sepabit a caritate christi tribu. an angu. ꝛc.
Certus sum em̄ qꝛ neqꝫ mors neqꝫ vita neqꝫ alti. neqꝫ ꝓfun. neqꝫ in
stantia neqꝫ futura. neqꝫ cre. a. po. n. se. a cari. dei. Sed ve nobis qꝛ ni
hil est quasi qd̄ nos sepet a deo. ⁊ modica tribulatō ⁊ modica tēpta
tio et modica delectatō nos deijciunt et ꝓsternunt. ij. Re. xiiij. Om
nes morimur scꝫ in peccatis. et quasi aqua dilabimur sup terram ¶
Quartū fuit donum abdicantie et cōtemptus omniū bonoꝝ mun
di. qꝛ omnia ꝯtempserūt et honores et diuitias et delicias. Phil. iij.
Omnia arbi. s. vt ster. vt christum lu. Act. iij. Argentum et auꝝ nō
est mihi Carissimi illud fuit maximū donum Et q̄s est iste tam ꝑfe
ctus vt omnia respuat tanq̄ꝫ nihil imo beatum dixerunt ꝓpl̄um cui
hec sunt Psal. Nōne ista quesiuit abraam ysaac salomō dauid ⁊ mlt
ti alij sancti veteris testamenti Sed hoc donuꝫ fuit reseruatū aposto
lis tanq̄m ꝑfectissima res Math. xix. Ecce nos reliq̄. om. et secuti su
mus te ¶ Quintū fuit donum ꝑfecte potētie Nam sup omnia ple
nam et ꝑfectam potentiā habuerūt scꝫ sup celum et terram et infer
num sup animam ⁊ corpus sup homines et demones sup totaꝫ na
turam et sup omnem creaturā Mat. xvj. Tibi dabo claues regni ce
loꝝ Et por. inferi nō p̄ualebūt aduersus eā ꝛc Et ī maiori copia acce
perunt apostoli g̃tiam faciendi miracula q̄ꝫ christus Io. xvj. Qui cre
dit in me opa que ego facio et ip̄e faciet et maiora hoꝝ faciet Non
em̄ legitur ꝙ christus ad vmbram sanauerit infirmos sicut et petrꝰ
vtꝫ act. v. neqꝫ ad tactum vestimēti suscitauit mortuos vt io. euā. vt
in ecclesiastica narrat historia Hoc fuit figuratuꝫ in helia et heliseo
Quando em̄ helias raptus est in celum. heliseus petijt vt spiritus
helie fieret duplex in se et sic factum est vt patet quarto Re. ij. He
lyas christus helyseus qui erat cum filijs prophetarum chorus apo
stolorum Et sic apparet quomodo christi ascensio gratiosa fuit et iō
venerabilis Veneremur ergo carissimi donum scientie in ꝓphetis.

quia spiritusancto inspirati locuti sunt sancti dei homines ij pe j
Donum lingue in doctoribus qr nō vos estis loquentes sed spūssan
ctus marc xiij Donū astantie et fortitudinis in martiribus qr i xpō
omia vicerūt Donum abdicantie et ztemptus in zfessoribus quia
apter xpm omia abdicauerunt et seipos in dei obsequio mactaue
runt Donum potentie in virginibus quia in sexu fragili victoriam
de mundo de carne z de hoste habuerunt Esa xl Qui sperant in do
mino mutabunt fortitudinem Et hec omia in aplis amplior in eis fuit
tione veneremur quia quod sparsim est in alijs p partes in eis fuit
gratiosus zgregatum Luc xxij Vos estis qui pmansistis mecum
in temptationibus meis et ego dispono vobis sicut dispositit mihi
pater meus regnū id est sicut pater mihi regnum id est ecclesiaz
militantem tradidit in abundantia gratiarum et donoz ita et ego
trado vobis Io j De plenitudine ei nos omnes accepimus Et sic
patet totum

In festo ascensionis de euangelio sermo lix

AT dns quidē iesus postq̄z locut ē eis assumpt ē in celū
et sedet a dextris dei Marc vl Sic dicit beatus lucas in
actibus vtz i epla hodierna et etiā ꝟ tangit dns n iesus
xpus postq̄z p dies xl pbauerat suaz resurrectōez aplis
p multa argumeta imo p omnē modū quo pbari potuit et debuit
hodie sez q̄dragesima die a resurrectōe discipulis recūbentibus z co
medentibus in cenaculo in hrlm apparuit z zmedit cū eis Et tunc in
mensa q̄ttuor dixit eis Primo exprbrauit incredulitatē z duriciam
cordis eoz qr his qui viderant eum resurrexisse a mortuis nō credi
derūt nec adhuc pfecte crediderūt cū p tot argumēta se pbauerit
resurrexisse Secūdo dixit qr irent i mundū vniuersuz et predicarent
euangelū omi creature Hec duo patent in hoc euāgelio Tertio di
xit qr post suam ascensionē a hierosolimis ne discederet donec indu
erentur virtute ex alto id est reciperent spūsanctuz vt dicit lucas
Quarto dixit eos exīt id ē ussit eos ire extra ciuitatē i bethaniam
in montē oliueti et tunc disparuit Et cum essent zgregati in mōte
oliueti itez apparuit eis et eleuatis manibus benedixit eis Et sic hodi
erna die bis apparuit eis Et apostoli quesierūt si in tpe hoc id ē p
resurrectōem statim deberet restitui regnū israel tempale vel spūa
le vt dicit glosa Erant enim dispersi filij israel et non habebant re
gnū nec regē proprium Vnde q̄sierūt si debeāt reunirī i vno regno
et regere sic tempe salomois Lu xxiij Nos aūt spabam qr ipe eet
redemptuz israel Vel quezunt de spirituali quod fiet in fine mūdi

quando iudei ꝯuertentur ad christum et regnum israel restituet̄ eis
id est vera cognitio dei in p̄nti et in futuro. Naꝫ israel interp̄tatur
videns deū. Hie. xxiij. In diebꝫ istis saluabit̄ iuda et israel habitabit
cōfidenter. Et ad hoc xp̄us rn̄det ꝙ nō erat illoꝝ illud tempus nos
se qd̄ solus pater sciebat Mar. xiij. De die autem illo ⁊ hora nemo
scit neqꝫ angeli in celo neqꝫ filius nisi pater. Et cum sic respondisset
eis ait. Accipietis virtutē spūssancti et ibitis ꝑ totū mundum predi
cando et testificādo mihi et mee nature. mee ꝑsone. et mee doctri
ne. mee morti. mee resurrectōni et mee ascensioni Et cū hec dixisset
eleuatis manibꝫ ascēdit in celū ⁊ discipuli stabant aspiciētes in celū
et duo angeli apparuerūt eis dicētes. ꝙ iesus nō deberet amplius re
dire in terrā nisi iudicaturꝰ mundū et his dictis disparuerunt. tunc
discipuli cum magno gaudio regressi sunt in hr̄lm expectātes vir
tutē spūssancti sic mandatū fuerat eis. Circa xp̄i ascensionē ad nrāꝫ
instructōꝫ et edificatōem septē sunt querēda. Primo quare xp̄us n̄
statim post resurrectōꝫ ascendit. Secundo vbi stetit. Tercio quare
xl. diebꝫ ante ascensionē stetit et nō plus nec minꝰ. Quarto quare d̄
monte oliueti ascendit. Quito quō ascēdit Sexto quare ascendit et
quare nō semꝑ hic nobiscum stetit. Septimo quo ascēdit ¶ Primo
ergo querit̄ q̄re nō statim post resurrectōem ascēdit. cum statim pꝰ
mortē. aīme que bene vixit debeatur celū. Ad hoc dicendū ꝙ ꝓpter
duo xp̄us nō statim surgens ascendit ¶ Primo vt ꝑ multos dies
et ꝑ multa argumenta se gl̄iosum resurrexisse a ꝓbaret. Erat em̄ h̄
valde difficile credere. cum nullꝰ vnq̄ꝫ surrexit gl̄iosus. Vn̄ hoc mor
taliū pectora nullo mō subito cape potuissent. cum etiā ꝑ interualla
tp̄m vix cape potuerūt. Itē apl̄i viderunt ligari linteamibꝫ corpꝰ eiꝰ
⁊ claudi in sepulcro. Vn̄ si statim surgēs ascēdisset. credidissent ip̄m
furatū fuisse a iudeis ne ab homibꝫ coleret̄. sic ecōuerso crediderunt
iudei discipulos ip̄ꝫ furatū fuisse. vt ꝓ deo coleret̄. Math. xxviij. Iu
be ḡ custo. sepl̄. ne. for. ve. di. eiꝰ ⁊ fu. eū. ⁊ di. ple. sur. a mor. Et sic to
ta fides perisset. Fuit ergo necessariū oīno christū resurrectōꝫ suaꝫ
ꝑ multa argumenta ꝓbare ne posteri dubitarēt. Vnde leo papa di
cit ꝙ dubitatum est ab istis ne nos dubitaremus. ꝓbatum est illis
vt nos firmiter teneremus ¶ Secundo vt discipulos ⁊ matrem su
am de tristicia mortis sue consolaretur. ⁊ in discipulis veram fidem
spem firmam. ⁊ amorem generaret. que omnia iam ꝑdiderant Lu.
xxiiij. Nos autem sperabamus ꝛc. quasi dicerēt. sed amplius non
speramus. Quia tunc aperuit illis sensum vt intelligerent scriptu
ras. et quoniam sic oportebat christum pati et resurgere a mortuis
Luce vicesimoquarto. Fecit ergo christus vt verus amicus. quia

recordatus fuit amicorum tempe exaltatōnis sue. Multi autē amicorum
p̄teritorum succedētibus ꝓsperis obliuiscūtur vt pincerna pharaonis
ioseph. gen. xlj. Sed nō christus. Psal. Adhereat lingua m. fau. m. si
n̄ me. t. si n̄ ꝓpo. hie. in prin. le. mee ꝛc. ¶ Secūdo querit vbi stetit xp̄c
xl. diebus. Ad hoc dicendū ꝙ christus resurgens a mortuis secū duxit
om̄es aīmas que ab origine mūdi erāt in limbo sanctorum patrum. ita
ꝙ ille locus oīno vacuus ꝑmāsit. et stetit cū eis in hoc mūdo. sed vbi ste
terit in tota scriptura non repit. nec aliq̄s ꝓphetarum. q̄ oīa facta xp̄i
p̄dixerūt de h̄ aliq̄d īsinuat. Nec aug. nec aliquis doctor de h̄ aliq̄d
determinat. et hoc valde rōnabiliter ꝓpter quattuor. ¶ Primo ad
ostendendū ꝙ aīma et corpus gloriosum non determinant ad ali-
quem locum specialit. nec a loco aliquid accipiunt. sed habent ptātez
sup om̄ia loca et locata. Et qn̄ volunt ostendūt se. et qn̄ volunt non
ostendunt se. et similiter quō volunt on̄dunt se scz gloriose vel non.
Vnde xp̄us apparens apl'is nō on̄debat corpus suum gloriosum. q̄
oculi mortales non potuissent illud ferre vel videre vt dicit aug.
Vnde corpus gl'iosum et aīma exn̄s in igne nihil pateret ab igne.
Q̄ aūt aīma patiat ab igne inferni. hoc nō est nisi inq̄ztū ignis ille
agit vt instrumentū diuīe iusticie. sicut vnus ribaldus suspendit vnū
comitem vt minister regis ¶ Secūdo ad on̄dendū ꝙ beatitudo nō
ꝯsistit in aliquo loco h̄ solū ī visione. Vnde aīma beata exn̄s ī infer
no et vbiq̄ semp est in gl'ia eterna Lu. xxiij. Hodie mecum eris in
paradiso. Et tamē ista die aīma latronis ad infernū descendit. Vn̄ san
cti dicūt ꝙ angeli qui nobiscū morant semp sunt in gloria dei Ma.
xviij. Angeli eorum in celis semp vident faciem patris mei q̄ in celis
est. Exemplū. sicut sol lucēs in mūdo om̄es tenebras fugat. et om̄e a
liud lumen obfuscat. sic deus exn̄s in aīma gl'iosa in qua ꝯiunctōne
ꝯsistit gaudiū gl'ie. om̄ez penā a corpe excludit ex redūdantia glo-
rie aīme in corpus. et om̄em aliā delectatōz insipere facit. Aug. Cu
stato spū desipit om̄is caro. Et ꝙ celū empireū dicat esse locus bea-
torum. hoc nō est de esse gl'ie. sed de bene esse. ⁊ q̄ deus in eo ostēdit
gl'iam suam ¶ Tercio ad ostēdendū ꝙ nullus locus nec aliqua res
de istis inferioribus est digna aīma et corpe gl'ioso. imo ipa excedūt
omnia inferiora. Hic cadit exemplum de saracenis qui vadunt me
tham ad videndū ossa machameti. et eruūt sibi oculū qui vidit ossa
eius dicentes. ꝙ nō est dignum ꝙ ille oculus aliquid aliud videat.
Vnde de quodam legitur ꝙ videns beatam virginez eruit sibi ocu
lum cum quo eam vidit. et dicebat ꝙ libenter erueret sibi alium si
eam iterum videret. tantam delectationem ipe sensit. ¶ Quarto
ad ostendēdū ꝙ ipe erat verus deus q̄ ē vbiq̄. ⁊ nō magis in vno

loco q̄z ín alio ¶ Tercío querít quare xl·dieb stetit et nō plus nec minus ℟ Ad hoc dicendū q̄ ℞ fecit ꝑ̄ q̄ttuor ¶ Dzio ad ondend q̄ postq̄z bō resurzexit a morte pcī·q̄ vocat resurzrectō ꝑma·apo·xx· beatus qui habz ptem ín resurzrectōne pzíma·qō fit p verā zfessio nem et contritionem·non statim ascendit ín celum nísi post·xl·dies· id est post plenam satisfactionem·et post completam pemitentiam que per quadzagenarium numerum designatur· Satisfactio emm est essentialis ps pñie·¶ Hoc fuit figuratū ín helya qui postq̄z dozmi erat sub úmpo et zmederat panem subcmericiū ab angelo sibi ap portatū ambulauit·xl·dieb et·xl·noctib anteq̄z pueniret ad montē dei oreb·iij·re·ix ¶ Helyas dozmiens sub úmpero·bō moziens sub pñia que p úmpero designat·que ē exteri⁹ valde aspera·ſ ex ea fit oleū sicut ex umpero·omem aīme tumorē sanās·qui recipit panē subcmericiū ab angelo·id ē corp⁹ christi et omia sacramenta a sacer dote Mat·ij·¶ Angel⁹ em dñi exercituū est· Nec ꝑter hoc statim pdit ad celū·nisi pri⁹ pemitentiā zpleat·j·cor·iij·¶ pe aūt salu⁹ erit sic tñ quasi p ígne·¶ tē fuit hoc figuratū mq̄ztum filij israel steterūt xl·annis ín deserto antequā íntrarēt terzā ꝑmissionis·Vñ a sanctis purgatoziū ponit·vt si hic pña nō zpletur ibi zpleatur ¶ Secūdo ad ondendū q̄ zsolatō es quas deus dat seruis suis compat ad tri bulatōes quas deus pmittit eis cuenire sic annus ad diem·et dies ad horā·etiam ín vita ista Esa·lxj·¶ Dzedicare annuz placabilem dño et diem vltōnis deo nrō·¶ Illud aūt tēpus vt dictū est fuit tpus cō solatōnis quo apl̄os fuit zsolatus·Quia ergo·xl horis fuerūt deso lati ín morte christi·tantū em iacuit ín sepulcro mortu⁹·voluit eos xl·dieb zsolari sua p̄sentia et locutōne Matb·xix· Centuplū acci·t tribulatōnis et vindicte ín diluuio quando totū mundum subuer tit·ita christus·xl·dieb pluit aquā gratiaꝝ et misericordie oīmb vo lentib recipe ín maiori copia q̄z tunc effuderit aquas Io·iij·¶ Nō dat deus spiritum ad mesuram Psal·¶ Misericordia domíni plena ē ter ra·¶ Et fuerūt tot ille gratie q̄ redundauerūt ad nos et ad oīes po steros redundabūt·q̄ omnes gratias quas fecit apl̄is qui tūc ade rant·ín eis fecit nobis Iob·xvij·¶ Non rogo p eis tantum· sed p eis qui credituri sunt p verbum eoz·¶ In eodem primo·¶ De plenitu dine eius nos omnes accepimus ¶ Vnusquisq̄ enim ꝑpriaz mercedē accipiet secundū laborem suū·vt dicit apos·j·cor·iij· ¶ Quarto ad o: stendendū q̄ multoplura requirūtur ad ꝑbandum resurzrectōz q̄z mortem et corpaliter et spūaliter Et ideo triduuz sepulture suffecit ad ꝑbandum mortem·et quadzagenariū ad ꝑbandū resurzrectōem

Ad vitam em̄ multa requirūtur Ad mortē aūt solum sufficit vnum
Similiter ad vitā spūalem multa valde requirūtur scz om̄es virtu-
tes·septē dona spūssancti·sacramēta eccl'ie·Ad mortē aūt solū vnuz
sufficit Iac·j·Si q̄s aūt totā legē seruauerit offendat aūt in vno·fa-
ctus est oīm re⁹ ¶Quarto querit quare de mōte oliueti ascendit·
MVbi nota q̄ xp̄us ascensurus celū q̄ttuor fecit ad nr̄am instructōz·
q̄ ꝯmedit·egressus ē ciuitatē·ascendit montē·et benedixit apostol'
Hec quattuor ascensuri ī celū scz in morte nos facere debem⁹ ¶Pri-
mo em̄ debem⁹ ꝯmedere · id est corp⁹ christi digne sumere Io·vj·
Ego sum panis viu⁹ qui de celo descēdi·si q·man·ex h̄ pane vi·in e·
et nō morieť·h̄ trāsibit de morte ad vitā Aug·Cib⁹ sum grandium
cresce et manducabis me·nec tu me mutabis in te·sed tu mutabe-
ris in me Heb·v·Perfectoꝝ aūt est solidus cib⁹·Qui aūt indigne
man·et bi·iu·si bi·man·et bi·j·coꝝ·xj·Iste cib⁹ viaticum appellatur·q̄
nos ducit ad vitā eternā Figura·q̄n helias debuit ire ad montem
oreb ꝯmedit panē succinericiū·iij·re·xix·qui corp⁹ christi designat·
¶Secūdo debem⁹ exire ciuitatē·id est om̄ia carnalia et mundana
funditus deserere et desideriū nostrū ab eis totaliter eleuare · et so-
lum spūalib⁹ inhiare Gen·xij·Egredere de terra tua et de ꝯgnatio-
ne tua et de domo patris tui·Figura·mandatū est in lege q̄ om̄e
sacrificiū cui⁹ sanguis inferebať in sctā ꝑ peccato cremareť extra ca-
stra Heb·xiij·Quoꝝ aīalium infertur sanguis ꝑ pontificē ꝑ pecca-
to in sctā hoꝝ corpa cremanť extra castra·Propť q̄d iesus vt sancti-
ficaret ꝑ suum sanguinē ꝑpl'm·extra portas passus ē·Exeamus g̊ ad
eum extra castra om̄ia terrena ꝑ desideriū relinquēdo·Hic cadit ex
emplū illi⁹ duntis q̄ ita amare fleuit ī morte q̄ tot bona relinq̄re de-
bat·q̄ postea apparuit dicēs q̄ damnat⁹ esset ¶Tercō debem⁹ ascen-
dere montē fidei et spei ꝑ ꝯtemplatōem·q̄ debem⁹ credere ⁊ spera-
re illam beatam vitam Tho·ij·Filij sanctoꝝ sumus et illam beatā
vitam expectam⁹·Debemus ergo versus celum dirigere oculos
mentis nostre sicut ad locū nostre q̄etis·Figura·mandatū est moy-
si q̄n debebat mori q̄ ascenderet montem et ꝯtemplaretur terram
ꝓmissionis·Qui ascendēs ⁊ ꝯtemplans terram mortu⁹ est in mōte
vt pz deut·xxxiiij·Vnde beat⁹ martinus ꝓpe mortē ait·Sinite me ce-
lum videre vt spūs dirigatur ad dn̄m·Et beatus augustin⁹ ante se-
ptē dies obit⁹ sui septē psalmos penitētiales scriptos fecit figi ī pa-
riete an̄ ocl'os·et mādauit q̄ null⁹ ingrederet ad eū vt tot⁹ eēt iten-
t⁹ ad celestia ¶Quarto debem⁹ om̄ib⁹ benedicē·id ē om̄ib⁹ ꝑcere et
bonā voluntatē habere·sicut fecit christ⁹ dicēs·Pať dimitte illis q̄
nesciūt q̄d faciūt Lu·xxiij·¶Sz q̄re d̄ mōte oliueti mag̊ q̄z d̄ alio mō-

te ascendit. Ad hoc dicendū q̄ hoc fecit ꝓpter significatōem. Nam
mōs oliueti duo significat sine quib⁹ hō nō p̄t ascendere celū et ꝓpt̄
que hō celū ascendit. Nam q̄ mons significat altitudinē fidei. sed q̄
mons oliueti. significat opera mīe que ꝑ oleum significātur. Sine ill̄
aūt nō possum⁹ celū ascendere. Nā de fide dicit apl̄us ad heb. xj. Si
ne fide impossibile est placere deo. De opib⁹ misericordie d̄r math.
v. Beati miseri. q. ip. mi. cō. Vnde in iudicō fit solū disceptatō de ope
rib⁹ misericordie et ꝑ ip̄is saluabūtur ⁊ damnabūtur homīes. j. thi.
iiij. Pietas ad om̄ia vtilis ē. ꝓmissionē habēs vite que nunc est et
future. Propt̄ defectū illius olei fuerūt ille quinq̄ virgines fatue
excluse a regno vt pz math. xxv. Hoc fuit figuratū gen̄. xxviij. qn̄ ia
cob ibat in mesopotamiā sirie ⁊ ꝑuenit ad pedē montis oliueti ad
locū vnde christus ascendit. qui accipiens lapidem supposuit capiti
suo. quē postea vnxerat fundens oleū desup̄. qui dormiēs vidit ce
lum apertū et quedā scala erigebat̄ sup lapidem vsq̄ ad celū. Lapis
christus est. id est. fides de christo. oleum opa misericordie que de
bent fundi sup christū. id ē debent fieri ī fide christi et ex amore xp̄i
alias ꝑderent̄. Et opera sic facta faciūt nos ascēdere et aperiunt no
bis celum. Quinto querit̄ quō ascendit. Ad h̄ dicendū q̄ quadru
pliciter ascendit. scz ꝓprijs viribꝫ. cū magna victoria. cū magno triū
pho. et patēter. Primo ascendit ꝓprijs viribꝫ. id ē merito sue acti
onis. Phil. ij. Humiliauit semetip̄z ꝛc̄ ꝓpt̄ qd̄ ⁊ deus exal. il. Sic ⁊ nos
debem⁹ ascēdere merito opum nr̄ōꝝ informatoꝝ grā dei. Quidaz
volunt ascēdere celū solū in v̄tute alioꝝ. q̄ in vita nihil faciūt. s̄ solū
in morte dimittūt elemosinas dandas paupib⁹. et rogāt. ꝛmēdari
missis et orōnib⁹. Sz nota illud math. xxv. Ne forte nō sufficiat no
bis et vobis. Prouerbiū est. Tarde saturat̄ q̄ alienis manib⁹ ore ba
latur. Quidā vero qd̄ pei⁹ est ascendere volūt sine merito vt lucifer.
Secūdo ascēdit cū magna victoria. Nā ip̄e vicit mūdū. religauit
dyabolū. expoliauit infernū. eneruauit pctm̄. destruxit mortez. ꝛtē
psit honores. dispsit diuitias. suffocauit delicias. calcauit mare. ascen
dit ꝑ aerē. repauit naturā. reddidit vitā. apuit ꝑadisuz. recupauit ce
luz. et breuiter om̄ia fortia vicit Apoc. v. Vicit leo de tribu iuda Vn̄
cantam⁹. Redit cū victoria capta ducēs spolia. Sic et nos debem⁹
vincere si volum⁹ cū ip̄o ascēdere. Apoc. ij. Vincēti dabo edere de li
gno vite qd̄ est in ꝑadiso dei mei. ij. thi. ij. Nemo coronabit̄ nisi q̄
legitime certauerit. Sz heu hodie carissimi oīa nos vincunt diuitie
et delicie et honores et dyabolus ⁊ vita et mors et peccata et natu
ra. elementa et creatura et breuiter omnia nos vincunt ac etiā vna
breuis temptatō. Et q̄d ꝓdest si gentib⁹ dn̄amur et nobisip̄is dn̄ari

non possumus vt ait constantinus. Et ideo non possumus in celum
ascendere nec paradisum obtinere Math. xj. Regnuz celoꝝ vim pa
titur. et violenti rapiunt illud ¶ Tercio ascendit xp̄c cū magno tri
umpho et gaudio. Psal. Ascendit deus in iubilatione et do. in vo.
tu. Et quare voluit tantū iubilum et honorem in sua ascensione cer
te vt nos animaret ad fortiter dimicandum et vincendum. q̄ eodē
modo honorabimur ascendendo Luce. xxij. Ego dispo. vo. si dispo.
ni. pa. meus. re. Mester vj. Sic honorabitur quecunq; rex honorare
voluit. Vnde in historijs romanis legitur ꝙ quandocunq; aliquis
romanus redibat cum plena victoria. imperator et senatores ibāt
ei obuiam cum magno triūpho et ponebant eū in curru aureo. et
faciebant ei arcum triūphalem ad recordationem vt alij aīmarentur
ad victoriam. Sic et deus pater fecit christo. cui cum oīmbus ange
lis obuiauit. et posuit eum in candida nube tanq̄z in curru aureo. ꝛ
cum magno triūpho deduxit in celum. et ad suam dextram colloca
uit. Et quare. certe vt nos ad victoriam animaret ¶ Quarto ascen
dit patenter. quia videntibus illis oīmbus eleuat⁹ est in celū. Sic et
nos patenter debem⁹ ire versus celū et clare disponere nos et nr̄a
vt oīs ī morte nr̄a glorificēt deū et vere credāt nos ituros ad ce
lum. Luc. xij. Sint lumbi vestri p̄cincti et lucerne ardentes in ma
ve. Quidaz in morte ita intricant se et sua et ita se inuoluūt ꝙ nescit
aliquis quo debeant puenire ad vitaz vel ad mortē. et plus ꝯstant
cause et iudices q̄z sit emolumētū heredū. Et quia ip̄i oīma abbaruf
fant. ideo dyabol⁹ abbaruffat eos. Gre. Hac animaduersione percu
titur peccator vt qui ī vita oblit⁹ est dei. ī fine obliuiscatur sui. Ro. j.
Qui cū iusticiā dei cognouissent nō intelllexerūt quoniaz qui talia
O agūt digni sunt morte ¶ Sexto querit̄ quare ascendit et quare nō
semper hic nobiscum stetit. Ad quod dicendū ꝙ hoc fecit ꝓpter se
ptem ¶ Prio vt vlteri⁹ spūaliter viuerēt homies et nō carnalit̄. q̄
vita spūalis incipiebat. Act. j. Vos aūt baptisabimi spūsancto non
post mul. ho. di. Et meritū vlteri⁹ debebat esse spūale qd̄ vsq; tūc su
erat tempale Esa. j. Si volueritis et au. me. bona terre ꝯme. Sz si xp̄c
hic remāsisset nobiscū carnaliter eū diligerem⁹ sicut apl̄i in presen
tia eum diligebant. Et hoc est qd̄ dicitur ioh. xvj. Expedit vobis vt
ego vadam. si ego nō abiero para. nō veni. ad vos. id ē si p̄ntiaz hu
manitatis nō subtraxero spūaliter nō viuetis. nec ad cognitionem
spūalem ptingetis qd̄ est necessarium ad salutē. Greg. sup hoc. Si
ego nō abiero ꝛc. id est si p̄ntiam corpalē ab oculis vestris non sub
traho ad noticiā dei p iuisibilē spm̄ vos n̄ pduco. ij. cor. v. Et si noui
mus christū sm̄ carnē sed nūc iam nō nouim⁹. Prouerbiū ē Puer

q̄ diu stat cū matre nihil ꝓficit in virtute ¶ Secundo vt magis ho
mines firmarent̄ in fide ꝓpter maiorē cognitōz quā spūssanct⁹ at
tulit et ꝑ ꝯsequens virtuosius agerent. Certior em̄ ē ꝯgnitio intel
lectus quā spūssanct⁹ attulit q̄z sensus quā xp̄us in p̄ntia dabat. Et
ideo extūc homines veram fidē habuerūt de trinitate et vnitate diui
na ⁊ hūanitate et diuīitate xp̄i. et de om̄ib⁹ de quib⁹ est fides. qd̄ vsq̄
ad illud tp̄us homines nō habuerūt nisi aliqui maiores in ꝓpl̄o d̄i vt
ꝓphete. Et q̄ fides facit nos opari om̄ia bona que facim⁹. nā iō opa
mur q̄ sic credim⁹. iuxta illud p̄s. Credidi ꝓpt̄ qd̄ locut⁹ sum ego āt
humiliat⁹ sum nimis ij. cor. iij. Et nos credim⁹ ꝓpt̄ qd̄ et loq̄mur.
Ideo necessariū fuit xp̄m abire vt opa virtutū faceremus. Ioh. xiiij.
Qui credit i me opa que ego facio et ip̄e faciet et maiora hor̄ faci
et q̄ ego ad patrē vado. id ē q̄ me spūaliter et nō corpaliter ꝯgno
scit. in quo fides ꝯsistit. om̄ia aūt magna opa et miracula fidei attri
buunt̄. Mar. ix. Om̄ia possibilia sunt credēti ¶ Tercō vt subleuare
mur in spe ⁊ tota mentis intētione tenderem⁹ in celū. q̄ ex quo fra
ter nr̄ ⁊ caro. qui est totū bonū nr̄m ⁊ in quē totū desideriū nostrū
tendere debet ad celū iuit. debem⁹ anhelare ire ad videndū ip̄m et
debem⁹ firmiter sperare q̄ mittet ꝓ nobis Io. xiiij. Et si abiero et p̄
parauero vobis locū iter̄ ve. ⁊ ass. vo. ad meip̄z vt vbi ego sum ibi
et vos sitis. Exemplū de ioseph qui statim sublimat⁹ misit ꝓ fratri
bus et oīa pepcit eis et dedit eis terrā iessen optimā t̄rā egipti. gen̄
xlvij. Multo aūt magis h̄ facit xp̄us ¶ Quarto vt naturā hūanā ꝑ
peccatū depssam sup om̄ia exaltaret Psal. Exaltare sup celos de. et
su. om. t. gl. t. Hanc exaltatōz ꝯgnouit angel⁹ qn̄ a beato iohe euan
recusauit adorari. qd̄ vsq̄ tunc ab homib⁹ sustinuerat. vtz in multis
locis ve. te. Apo. xix. Et ꝯuersus sum vt adorarē an̄ pedes angeli q̄
mihi hoc on̄debat Et dixit mihi Vide ne feceris. ꝯseru⁹ em̄ tu⁹ sum
et fratrū tuor̄. Hanc dignitatem nō cognoscit peccator. q̄ ꝓ vno
obulo submittit se dyabolo. sic esau ꝓ vno lenticulo vendidit hono
rē p̄mogeniture iacob. vt d̄r ad heb. xij. Vilissim⁹ leccator est pctōr
q̄ nō sequit̄ p̄rem suū xp̄m. q̄ dyabolo om̄ia bona mūdi sibi ꝓmittē
ti in nullo voluit ꝯsentire Math. iiij. Hec om̄ia dabo tibi si. ca. ado
me. Sed seq̄tur p̄rem suū adaz antiquū q̄ ꝓ vno bolo vendidit pa
disum ¶ Quinto vt in curia celi vbi om̄ia facta nostra examiant̄ ad
uocatū haberem⁹ xp̄z. valde em̄ possum⁹ esse securi q̄ nulla iniusti
cia fiet nobis ibi. sed om̄is gratia. cū talē aduocatū ibi habeam⁹. sic
pium et sic iustū et fratrē nostrū. j. Ioh. ij. Aduocatū habem⁹ apud
patrē ih̄m xp̄m iustū Vn̄ bern. Securuz accessum habes ad deum
o hō vbi habes matrez ante filiū. ⁊ filiū ante p̄rem. mater ostendit

fi·vb·et pec·fil·ondit patri la·et vul·nulla ergo po·ibi·es·repl·vbi tot
cari·ꝯcur·insig·Ad heb·iiij·Adeam⁹ g̊ cū fiducia thronū glie ei⁹ vt
misericordiā ꝯseq̄mur et grām inueniam⁹ in tp̄e oportuno·Nota h̄ de
aduocatis quantā reuerentiā hō habēs arduā causaꝫ vbi timet̄ res
et p̄sona·facit aduocato suo·et quot ibi expendit·et quō ei obedit·et
quō sperat liberari si aduocat⁹ est gratiosus et potēs in curia·Sic p
om̄ia debem⁹ facere xp̄o ¶Sexto vt donis et gratijs nos maxime
ditaret·Eph·iiij·Ascendēs i altū captiuā duxit captiuitatē de·do·ho·
Exemplū sic rex vincēs om̄es hostes·cū intrat possessionē regni·ma
gna donaria dat militib⁹·Sic ꝛ xp̄us intrans regnū celi fecit·Nam
statim misit spm̄s·in quo oīa dona donant̄ Ro·viij·Quō nō et̄ cū
illo oīa no·donauit·Bern·De plenitudīe ei⁹ accipiūt vniuersi Eger
curatōnē·captiu⁹ redemptōꝫ·peccator veniā·iusti⁹ grām ¶Septimo
vt maiestate sua angelos in celo beatificaret q̄ p̄ntia sua hoīes i mū
do letificauerat·j·Pe·j·In quē desiderāt angeli ꝓspicere Ioh·xvij·
Hec ē vita et̄·vt ꝯg·te so·deū ver̄ ꝛ q̄ꝫ misi·ih̄m xp̄m ¶Septīo q̄ri
tur quo ascēdit·Et dicendū q̄ sup om̄es celos Eph·iiij·Qui dn̄dit
ip̄e est ꝛ qui ascē·sup o·ce·Vt ex īmēsitate ꝛ altitudine loci on̄deret
īmensitatē bonor̄ que sunt in loco·vt sup̄ in p̄cedēti sermo·dictū ē
Baruch·iij·O israel q̄ꝫ magna ē dom⁹ dei·et ingens loc⁹ possessio
nis ei⁹·magn⁹ et nō habēs finē·excelsus et immensus·j·Cor·ij·Qd
ocul⁹ nō vidit·nec auris audiunt·nec in cor hois ascēdit q̄ p̄parauit
deus his qui diligūt illū Ascēdit em̄ sup om̄es celos materiales et
spūales q̄ sunt angeli et sancti·iuxta illud p̄s·Celi enarrāt gl̄iam di
et opa ma·ei⁹ an·fir·Et p̄uenit ad celū sup substātiale scꝫ sancte trini
tatis·vbi sedet in equalitate patris dei inq̄ꝫtū de⁹·et ad dexterā inq̄ꝫ
tum hō·id est in potōrib⁹ bonis p̄ris·vtꝫ in principio primi sermo
nis huius festiuitatis de epistola·

¶Dominica infra oct·ascensionis de euan·sermo lx·

Cum venerit paclit⁹ quē ego mittā vobis a pa·spm̄ verita
tis q̄ a p̄rē p̄cedit ille testi·p̄hi·de me·Ioh·xv·Qꝛ in se
quēti dn̄ica beatissimū aduētū spūssci celebraturi sumus
ideo in hac dn̄ica eius p̄missio recolit̄ vt nos ad eius receptōꝫ deuo
tius p̄paremus·Ponunt̄ aūt in h̄ euāgelio q̄ttuor·Primo nanq̄ꝫ p̄
missio spūssci a xp̄o discipul̄ facta recolit̄·ibi·Cū ve·pa·Secundo
effect⁹ a spūscō fiēdus p̄nunciat̄·ibi·Ille testi·p̄hibebit de me ꝛ vos
testi·p̄hi·qꝛ ab initio mecū estis·Totū est vna p̄s·qꝛ totū est vnus
effectus·qꝛ vt dic̄ aug̃·spūsscūs p̄hibuit testi·xp̄o interius inspiran
do ꝛ apostoli exterius vocib⁹ p̄sonādo·nec alit̄ spūsscūs testimoniuꝫ

phibuit nisi p apl'os et apl'icos viros loquēdo·nec aliter ipi apl'i te
stimoniū xpo phibuerūt nisi a spūsancto illuiati et roborati·ij·pe·j·
Spūsancto inspirati locuti sunt sancti dei homies·Tercō causa q̄re
mala et bona futura eis p̄dicit insinuat̄ ibi·Hec locut⁹ sum vobis·vt
nō scandalizemi scz in malis vobis supuenturis·et hec locut⁹ sum vo
bis vt cū venerit hora eoꝝ scz bonoꝝ q̄ vobis ventura p̄dixi q̄ spūs
sanct⁹ afferet remiscami qꝛ ego dixi vobis·et p ꝯn̄s ꝯgnoscatis me
verū deū ⁊ laudetis me vt veꝝ deuz·Quarto excōm īcatio iniusta
et mors temeraria apl'is iferēda p̄dicit̄ ibi·Absqꝫ sinagogis fa·vos
sed ve·ho·vt om̄is q̄ int̄·vos ar·obse·se·p̄sta·deo ¶Primo g̊ ꝓmis
sio spūssancti a xp̄o discipulis facta recolit̄ De quo spūsancto in hac
pte prima quinqꝫ dicūt̄·Primo ei⁹ missio p̄dicit̄ qꝛ cū venerit·Secū
do eius nomē apitur qꝛ paclitus·id ē ꝯsolator Tercō quib⁹ dat̄ on̄
ditur·qꝛ vobis scz apl'is Quarto eius firmissima veritas ponit̄ quia
spūs veritatis·Quinto eius ꝓcessio īsinuat̄ qꝛ a patre ꝓcedit ¶Di
cit g̊ primo Cū ve·pa·Vbi nota q̄ cū spūssanct⁹ sit deus·sic deus ē
vbiqꝫ sic spūssanct⁹·Sap̄·j·Spūs dn̄i re·or·ter·Sic g̊ mitti dicit̄·qꝛ a
liquē nouū effectū facit in creatura·sic̄ fili⁹ d̄r missus in mūdū quia
nouo modo cepit esse in creatura·Exemplū·lux d̄r esse d̄ nouo ī ocu
lo habente pāniculū sup lucē postq̄z pānicul⁹ fuerit eleuat⁹·que etiā
prius erat in oculo·sed ocul⁹ p eleuatōz pāniculi recipit lumē lucis
qd̄ ante nō recipiebat·Sic spūssanct⁹ d̄r venire in aīam dum ab ea
abstergit maculā culpe·et infūdit lumē gratie· q̄ etiā prius erat in
aīma p potentiā p̄sentiā ⁊ essentiā·Sz anima ꝓpt̄ maculā peccati eius
lumē nō recipiebat Vn̄ aug̊·dicit de se q̄ querebat in multis creatu
ris deū·⁊ in nulla inuenit eū ita pfecte sic̄ ī anima sua remota tene
bra erroris et macl'a peccati Hoc fuit figuratū ī thobya de cui⁹ ocu
lis angelus extraxit albuginē q̄si mēbranā oui et lumē recepit·Et d̄
paulo d̄r q̄ postq̄z in baptismo recepit spm̄sanctū ceciderūt ab ocu
lis eius tanq̄z squame·et visum recepit·Sic g̊ spūssctūs dicit̄ aduenī
re in eo q̄ maculas nr̄e mentis abstergit et lumen gratie infundit·
Esa vj·Et volauit ad me vnus de seraphin et in manu ei⁹ calculus
quē forpice tulerat de altari ⁊ tetigit os meū et dixit ad me·ecce te
tigi os tuū ⁊ mūdabit̄ iniq̄tas tua·Iste calcul⁹ ignit⁹ q̄ seraphin pur
gauit labia ꝓphete spm̄sanctū significat q̄ ī specie ignis apparuit·qꝛ
vt ignis ꝯsumit rubiginē peccatoꝝ et illūinat ¶Scdo nomē eius
apitur qꝛ paclit⁹·Vbi nota q̄ spūssanct⁹ multis noib⁹ nominat̄ sm̄
multiplices eius effect⁹ quos in homib⁹ opatur·De quib⁹ ad pn̄s
sufficiat sex ponere Nā dicit̄ spūssanct⁹·spūs rect⁹·spūs bon⁹·spūs
principalis·spūs dn̄i·et spūs paclit⁹·Nominat̄ etiā ab esaia septem

aliis modis fm septem dona spūssancti que affert hominī aduenī
ens ei scz spiritus sapientie z intellectus spiritꝰ scie et pietatis spi
ritus affilij z fortitudis et spūs timoris dñi Que septē nomina di
mittant ad pñs In oībz aūt his fit nominatō ab effectu. Pro
gd vocatur spūssanctꝰ Joh xiiij Paracletꝰ aūt spūssanctꝰ Et p apter
tria fm qd triplicit dicit sanctū Nā vno mō idem est qd firmū
Propterea virgines q steterūt firme in apposito vginitatis vocan
tur sancte Et qz spūssanctꝰ hz firmare i bono quos replet iō ab effe
ctu sic vocat Hui⁹ exemplū patz in apīis q fortiqz spūsancti rece
perūt nec demones cū fallacijs nec principes cū tormentis nec caro
cū oblectamētis nec mūdus cū temptamētis poterāt eos a deo re
mouere q prꝰ ab eodē de facili sunt remoti Ro viij Quis nos sepa
bit a caritate xpi q d nemo vel nihil Ite sanctū ite est qd purū et a
terza eleuatū Et ideo affessores vocant sancti qz sunt mūdi et eleua
ti a terzemis Et qz spūssanctꝰ hz purificare a rubigine peccatoꝝ cor
da sic ignis metalla apt qd in spē ignis sup apl'os dicit iō sic voca
tur Spe em est vis amoris q peccata purgat Exēplū de maria ma
gdalena de qua dicit gre Qz vis amoris absterſit ab ea rubiginem
peccatoꝝ Ite hz a terza eleuare Ezech iij Eleuauit me spūs inter ce
lum et terram Et apterea viri spuales assimlant nubibz Esa lx Qui
sunt isti qui vt nubes volant Nubes sunt vaporꝫ eleuati a terza ma
tute solis sic viri spuales eleuant a terzemis virtute spūssancti Item
sanctum idē est qd sanguine tinctū Et ideo martires dicuntur san
cti q in apīo sanguine tincti sunt Spūssanctꝰ aūt q est ignis diui
nus accedit hoiem ad martiriū et facit libēter mori Phil j Cupio
dissolui et esse cum xpo Vnde d martiribz legit qz certatim ibant ad
martiriū et alius volebat mori ante aliū Act v Ibant apli gauden
tes a cōsp affi qm dig habiti sunt p no xpi atu pa. Secūdo dicit
spūs rectꝰ Psal Spm rectū innoua in viscerme Et p idō qz rectū
facit hoiem Rectū em est cui⁹ mediū nō discrepat ab extremis vt
dicit phus Sic spūssanctꝰ facit hoiem rectū qz ei⁹ mediū non discre
pat ab extremis Extrema hois ortus et mors et vtrunqz est cū ge
mitu et ideo tota vita media dz esse cum gemitu et p dilatōne pa
trie et p incolatu pñtis miserie Psal Heu mihi qz incola me plon
est habi cū habitā ce Et ideo spūssanctꝰ in spē columbe apparuit q p
cantu hz gemitū qz quos replet sunt quasi columbe gementes ad se
nestras suas Ite rectū si ponit sup rectū totū tangit obliquū autez
soluz tangit in puncto Sic spūssanctꝰ hoiem rectū totuz tangit z co
gitatio z dicta et facta omia sunt a spūsancto Obliquū aūt hoiez nō
git soluz in puncto mortis qz soluz tunc vult affiteri et satisfacere z

cum festinantia facit omnia. Hic cadit exemplum quod dicit gre. in dyalo
go de illo romano qui laborans in extremis petebat usque ad mane
indutias et non potuit obtinere. sed statim asportauerunt demones ani
mam eius. ¶ Tercio vocatur spiritus bonus Psal. Spiritus tuus bonus dedu
cet me in ter. re. Spiritus sanctus autem habet conferre omnia vera bona scilicet septem
dona spiritus sancti. septem virtutes et gratiam in presenti et gloriam in futuro
Hec sunt vera bona que faciunt hominem bonum et non possunt auferri ab eo et
in perpetuum sunt cum eo Psal. Spiritus oris sui omnis virtus eorum. Et quia
omnia bona confert. ideo spiritus bonus dicitur ¶ Quarto vocatur spiritus princi
palis Psal. Spiritu principali confirmatur. Ipse enim est principium et causa omnium
habentium spiritum. siue in veteri testa. siue in nouo. Omnia enim que sunt in
aliquo genere procedunt ab aliquo uno primo. ut dicit philosophus. et ad illud
referuntur. ut omnis calor ab igne et omnis lux a sole. et omnis aqua a
mari. Et istud primum est causa omnium aliorum istius generis Cum igitur spiritus
sanctus sit simpliciter primum. erit et per consequens omnium causa. et ad ipsum omnia re
ferentur tanquam ad finem propter peccatorem qui peruertit ordinem nature. quia eius
spiritus non redit ad spiritum sanctum deum qui fecit istum. sed descendit ad spiritus
malignos. Math. xxv. Ite maledicti in ignem eternum quem prepara est dya
et an. eius ¶ Quinto vocatur spiritus domini. Esa. lvi. Spiritus domini super me. Ipse
enim facit suum possessorem dominum omnium. et sicut dominus se habet circa omnia Nam
et corpori suo et dyabolo et mundo et his que sunt in mundo dominatur Gen.
xxvii. Dominum tuum istum constitui et omnes fratres eius seruituti illius sub
iugaui Qui autem hunc spiritum non habet omnium est seruus. quia ei mundus et mun
dana dyabolus et desideria carnis dominantur Hiere. v. Seruietis diis ali
enis que non dabunt vobis requiem ¶ Sexto vocatur spiritus paraclitus. id est con S
solator. ut patet hic. quia nos multipliciter consolatur ¶ Primo temptationes miti
gando. Esa. xliii. Cum transieris per aquas tecum ero et flumina non operient te
in igne non conbureris. A dextris et a sinistris insurgunt temptationes.
sed spiritus sanctus mitigat aquas delectationum et ignem tribulationum.
i. Cor. x. Fidelis deus qui non patietur vos temptari supra id quod potestis sed
facit cum temptatione prouenire ut possitis. ¶ Secundo in aduersis dulcedinem infun
dendo ut ea toleremus Eccli. xxiiii. Spiritus meus super mel dulcis Bern.
Quid non trahat dulcedo illa que mortem ipsam dulcissimam facit. que aspe
ritas resistere poterit unctioni illi. propter hanc dulcedinem martires
tormenta non sentiebant. Exemplum de tribus pueris in camino ignis
Dan. iiii. Fecit medium fornacem quasi ventro flantem ¶ Tercio utilitatem tri
bulationum ostendendo Nam habent illuminare. purgare. cogunt etiam mun
dum contemnere et ad deum ire Gre. Mala que nos hic premunt ad
deum ire compellunt. Sunt enim sicut calcaria equi. ¶ Et nota quod tria ge T
nera hominum spiritus sanctus non consolatur ¶ Primo non consolatur mundanos

qui vanam ꝯsolatōem amplectunt. Bern. Delicata est diuina ꝯso
latio que nō datur admittentibꝫ alienā imo talibꝫ minat desolatōem
Luc. vj. Ve vobis diuitibꝫ q̄ hic habe. ꝯso. ve. Exempluꝫ sicut sponsa
que ludit cū amasio suo ⁊ ꝯmiscet ei. nō meret ꝯsolatōem viri sꝫ ver
bera. Sic aīma sponsa dei q̄ ludit cū dyabolo et ꝯmiscet mūdo: cum
quibꝫ deserto viro fornicat. nō meret a spūsancto ꝯsolari. Hiere. iij
Tu fornicata es cū ama. multis. Consolat ꝯ q̄ vanaꝫ ꝯsolatōem re
nuunt ⁊ in fletibꝫ se affligūt. Math. v. Beati qui lugent qm̄ ipi ꝯso
¶ Secūdo nō ꝯsolatur habentes tristiciā huiꝰ seculi que sm̄ apl'm
mortem opatur. De pessimis em̄ tristant q̄ nō pūt qualitcunq; di
tari. nec inimicos expellere et ad libitū dn̄ari. et de sil'ibus. Qui sic
tristant nō merent a spūsancto ꝯsolari q̄ non sunt de eiꝰ ꝓpl'o Esa.
xl. Consolami ꝯsolami ꝓpl'e meꝰ. Exēplū sic vir nō ꝯsolaret sponsam
que fleret de absentia amasij. Sic spūssanctꝰ nō ꝯsolat eos q̄ tristan
tur q̄ nō pūt mala q̄ desiderant opari ¶ Tercio non ꝯsolat pigros
et remissos q̄ negligūt excutere iugū seruitutis demonis et vicio
rum. ij. Cor. xj. Sustinetis si quis vos i seruitutē redigit. Sꝫ ꝯsolat
strenuos bellatores q̄ nitunt egredi de seruitute dyaboli ⁊ vicia vi
cere Apo. ij. Vincenti dabo manna absconditum. Exemplum si quis
semper staret in carcere duro nunq̄ꝫ posset consolari. Sic peccator
in carcere dyaboli manens ꝯsolari non pt Tho. v. Quale gaudium
mihi est q̄ sedeo in tenebris et lumē celi nō video ¶ Tercō quibus
spūssanctꝰ datur on̄ditur. q̄ quē ego mittā vobis scꝫ apl'is et apl'icis
viris. qui erāt fide illuīati. spe eleuati. caritate diffusi. prudētia īsigni
ti. iusticia armati. fortitudie roborati. tpantia p̄cincti. seip̄os humiliā
tes. mundū ꝯtemnentes. corpa sua macerātes. p̄lia vincētes et pxi
mos verbo et exemplo edificātes et ꝯuertentes. Primo erāt fide il
luminati Math. xvj. Tu es xp̄us filiꝰ dei viui. Sil'r et om̄es dixerunt
vtꝫ luc. ix. Secūdo erāt spe eleuati Ioh. vj. Dn̄e ad quē ibimꝰ Tercō
erāt caritate diffusi Ro. v. Caritas dei diffusa ē in cordibꝫ nr̄is p spi
ritūsctm̄ q̄ datꝰ ē nobis. Quarto erāt prudētia insigti Math. x. Esto
te prudētes sic serpētes. Quinto erāt iusticia ornati. Eph. vj. Induti
loricā iusticie. Sexto erāt fortitudie roborati Ioh. xj. Eamus et nos
moriamur cū illo. j. Cor. iiij. Maledicimur ⁊ benedicimꝰ. psecutōeꝫ
patimur ⁊ sustinemꝰ. blasfemamur ⁊ obsecramꝰ. Septimo erāt tem
pantia p̄cincti Lu. xij. Sint lūbi vr̄i p̄cincti. j. Thi. vj. Habētes alim̄
ta et quibꝫ tegamur his ꝯtenti simus. Octauo erāt seip̄os huilian
tes Lu. ix. Vos aūt nō sic sꝫ q̄ maior ē vestrū fiat sic minor. j. cor. iiij.
Nos stulti ꝓpt xp̄m vos aūt prudētes in xp̄o. nos infirmi vos aūt
fortes. vos nobiles nos āt ignobiles. Nono erāt mūdū ꝯtēnentes

Math. xix. Ecce nos reliqm⁹ om̄ia et secuti sumus te. Decimo erant
corpa sua macerātes. j. Cor. iiij. Vsq; in hanc horā esurim⁹ et sitim⁹
et nudi sumus et laboram⁹ opantes maib; nostris Heb. xj. Circuie
runt i melotis in pellib; caprinis egētes angustiati afflicti ꝛc. Vnd
cimo erāt p̄lia vincentes Heb. xj. Sancti p fidē vicerūt regna opati
sunt iusticiā ꝛc. obturauerūt ora leonū. extinxerūt impetū ignis ef
fugarūt aciem gladij. con. d̄ infir. fortes facti sunt i bello. castra ver
terūt exteroꝝ. Duodecimo erāt ꝓximos v̄bo et exemplo edificātes
et ꝯuertētes Math. v. Vos estis lux mūdi quātū ad v̄bū. vos estis
sal terre quantū ad exemplū. ij. Thi. ij. Om̄ia sustineo ꝓpt̄ electos
vt et ipi salutē ꝯsequātur. Carissimi si volum⁹ spm̄sanctū recipe in
ꝓximo pente. satagam⁹ esse tales. et vt sim⁹ tales rogemus deuote
spm̄sanctū ¶ Quarto on̄ditur q̄ spūssanct⁹ ē firmissima veritas. q̄
spūs veritatis esse ꝑhibet. Ipe em̄ ē spūs veritatis. q̄ aduenies apo
stolis ipos et nos in illis om̄em veritatē docuit. Io. xiiij. Iste vos
doce om. Et vt nō sit q̄ fugiat ei⁹ doctrinā ꝓpt̄ ꝓlixitatē. breuissime
totā doctrinā nc̄cariam saluti in duob; ꝯclusit scz in dilectione dei
et ꝓximi Math. xxij. In his duob; mādatis vniuersa lex pendet et
ꝓphete ¶ Et notandū q̄ quātū ad quinq; apparet q̄ spūssanct⁹ est
spūs veritatis ¶ Primo q̄ veritatē scripture sub vmbra legis laten
tem detexit. q̄ sic tecta erat mortifera. et apta et spūaliter intellecta
salutifera. ij. Cor. iij. Lrā em̄ occidit. spūs aūt viuificat Et i hui⁹ figu
rā velū tēpli scissum est. q̄ tūc incepit tpus spūssancti scz post mor
tē xp̄i Io. xvj. Si em̄ nō abiero paclit⁹ nō veniet ad vos Si aūt abie
ro mittā eum ad vos ¶ Secūdo q̄ vanitatē mūdi sub vmbra boni
decipientē ꝯtemni fecit et facit. Et iō om̄es viri spūales ꝯtemnunt
mūdū Phil. iij. Om̄ia ar. sum vt stercora vt xp̄m lucrifacerē. Vnd
tpe apl̄oꝝ om̄es q̄ recipiebāt spm̄sanctū vendebāt oīa et ponebāt
ad pedes apl̄oꝝ. Act. iiij. Quotq̄t āt habebāt agros aut domos vē
debāt et p̄cia eoꝝ ante pedes apl̄oꝝ ponebāt Hoc figuratū ē qn̄ he
lyas translat⁹ ē in curru igneo et dimisit palliuz. Per palliuz bona
mūdi signant. q̄ nō cooperiūt nec caput nec pedes. q̄ nudi nascimur
et nudi morimur vt d̄r iob. j. Curr⁹ aūt igne⁹ spm̄sanctū sig̃ficat q̄
duas rotas amoris i hoīe generat scz dei ⁊ ꝓxi ¶ Tercō q̄ simula
tōz ypocritaꝝ sub spē honesti latitantē ꝯdemnauit. Math. xxiij. Ve
vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite. Vn̄ beat⁹ petrus spūsancto motus
ananiā ⁊ saphirā ad mortē ꝯdemnauit q̄ sil̄abant se om̄ib; spretis
velle seq̄ apl̄os Act. v. Cur tēptauit sathanas te mētiri spūisancto
¶ Quarto q̄ errores gentilium in ydolis ꝯmorātes destruxit. q̄
on̄dit in ydolis demonia hitare et vt ipa destruerētur fecit apl̄os

miracula opari. Esa. xix. Ecce dñs ascēdet sup nubē leuē. ⁊ ingrediet
egiptū et mouebunt simulacra egipti a facie ei⁹. i. ꝯfringent. Qui
to q̄ snias phoꝝ d̄ beatitudie falsas eē oñdit. q̄ neq̄ i potētia. neq̄
in diuitijs neq̄ in delicijs neq̄ in honoribꝫ. ꝫ in vero bono beatitu-
dinē esse oñdit. De quibꝫ dicit p̄s. Beatū dixerūt ꝓplm cui hec sunt
Sz spūss. dicit. Beat⁹ ꝓplus cui⁹ dñs deus ei⁹. Hoc fuit figuratū i sta
tua nabuchodonosor dañ. ij. quā vn⁹ puus lapillus abscisus de mon
te sine manibꝫ totā ꝯfregit. i. xp̄c p spm̄sanctū nat⁹ et p ip̄m locut⁹
statuā mūdi ꝯfregit. q̄ quattuor ꝯtinet scz aurū argentū es ⁊ ferrū
id ē diuitias delicias et honores ⁊ potētias. Hūc g̊ spm̄ veritatis nō
capit iude⁹ vmbris figuraꝝ adherēs. nō capit mund⁹ spū vanitatis
tumens. nō capit ypocrita sanctitatē mētiēs. nō capit gētilis spiriti
bus erroris intendēs. nō capit phs doctrinis vanis credēs. Ad heb
xiij. Doctrinis varijs ⁊ pegrinis nolite abduci. Quito oñdit a q̄
spūssanct⁹ ꝓcedit. q̄ q̄ a patre ꝓcedit. Vbi nota q̄ greci ex h̄ vbo
arguūt q̄ spūssanctus a solo patre sit ꝓcedens. sed h̄ manifeste appa
ret esse falsum et p h̄ dicta et p ratōnem. Nam h̄ dicit. Cum ve. pa.
quē ego mittā vobis. Mittit ergo paclitus et a filio et a patre. Io.
xiiij. Paraclitus aūt spūssanctus quē mit. pa. in no. m. Sicut g̊ mitti
tur a patre et filio. ita ab vtroq̄ ꝓcedit. nequaq̄m em̄ mitteret nisi
ꝓcederet. Mitti em̄ dicit respectū ad creaturas. Procedere aūt dic
respectū ad psonas diuinas. quō g̊ posset mitti a filio nisi ab eo ꝓce
deret. nisi diceremus q̄ spūssanctus minor esset filio ⁊ ab eo in essen
tia sepatus. qd̄ est falsum. Filius etiā mittit a patre. q̄ ꝓcedit ab eo p
modū generatōnis. Pater aūt q̄ a nullo eoꝝ p aliquē modū ꝓce-
dit. ideo nūq̄z ab eis dicit mitti. Idem etiā p rōnem pz. q̄ spūssanct⁹
est amor q̊ deus pater diligit filiū. sed eodē amore filius diligit pa-
trē. Sicut g̊ spūssanctus ꝓcedit a patre p modū amoris ita ꝓcedit a
filio p modū amoris. Et sic pz p̄mū. Secūdo ponit effectus quem
facturus erat spūssanctus qui ē testimoniū reddere christo. Et hoc
est Ille testi. phibebit de me scz q̄ sum verus deus et verus homo.
Perhibebit etiā testimoniū op ibꝫ meis. scz natiuitati. morti ⁊ ceteris
alijs. Et vos testimoniū phibebitis q̄ nō aliter spūssanctus mihi te
stimoniū phibebit nisi q̄ faciet vos aptos ad testificādū mihi i his
que vidistis et audistis q̄ ab initō mee p̄dicatōis mecū fuistis. Esa.
X xliiij. Vos estis testes mei dicit dñs. Fecit aūt spūssanctus aplos et
eoꝝ seq̄ces aptos ad testificandū christo tripliciter. Primo mūdan-
do eos a peccatis ne exceptōne repellerent. Io. xx. Accipite spm̄san
ctuz quoꝝ remi. peccata remi. eis. Testis em̄ infamis repellit. Secū
do instruēdo eos. ne ignorātia ꝯfunderent. Mar. xiij. Non em̄ vos

estis loquētes ꝫ spūssanctus. Tercō roborādo eos ne p̄ce vel p̄cō ti
more vt odio a testificatōe resilirent. Et ideo postq̄z apli spūsanctū
acceperūt totus mūdus nō potuit eos auertere quin testimonium
christo redderēt. Act. iiij. Nō em̄ possumus q̄ vidimus ⁊ audiuim⁹
nō loqui. Nota q̄ christus habuit testimoniū de omni loco. et de
omni creatura. et oia testificata sunt christū suum autorē esse. Nam
de celo habuit testimoniū patris ⁊ spūssancti. Luc. iij. Descēdit spūs
sanctus corpali spē sicut columba in ipm. et vox de celo audita est.
tu es filius meus dilect⁹. Itē testimoniū angelor̄ Lu. ij. Euangelisa
vobis gaudiū magnū q̄ natus ē vobis hodie saluator. De padiso
et inferno habuit testimoniū moysi et helie Mat. xvij. Apparuerūt
illis moyses et helias. Itē multa corpa sanctor̄ surrexerūt. in eodem
xvij. Itē demones ei testimoniū reddiderūt Lu. iiij. Exibāt demo:
ma a multis. clamantia et dicētia. q̄ tu es christus filius dei viui. De
mundo habuit testimoniū. xij. apl̄or̄. lxxij. discipulor̄ ⁊ multor̄ ali
or̄ Act. iij. Virtute magna reddebāt apl̄i testimoniū resurrectōis
iesu christi. Itē habuit testimoniū ab oi creatura. Nā stella noua eū
in sua natiuitate testificata est. Mat. ij. Vidimus stellā eius in orien
te. Sol obscuratus ē in morte. et ptestatus est. Mare dū se ei solid
buit deū ipm̄ cōfessum ē. Eodē mō aer dum p ipm̄ ascēdit. Celi q̄z
dum ipo orāte apti sunt eum ptestati sunt vez deum esse. Infern⁹
duz q̄s tenebat reddidit. ipm̄ vite auctorē esse cōfessus ē. Simlit ter
ra dum ipo resurgente tremuit Silr panis et pisces dum ad ei⁹ im
plum multiplicati sunt ipm̄ esse deum demōstrabāt. Io. x. Opera q̄
ego facio hec testimonium phibēt de me. Et breuit oīs creatura p
ter peccatorē qui ipm̄ negat testimoniū christo reddit. Ad Ty. i.
Confitent se nosse deum. factis autē negāt. Peccator āt p vno de
nario et p vno obolo negat ipm̄. et in noie eius deierat. Et sic ptz se
cundum Tercio ponit causa quare christ⁹ apl̄is mala et bona eis
ventura p̄dicit. q̄ est duplex. Vna scz ne scandalizent in mal. Et hoc
est. Hec locutus sum vobis vt non scanda. Secunda vt in bonis de
um glorificent. Et hoc est. Hec locutus sum vobis vt cum venerit
hora eorum remi. quia ego dixi vobis. et sic me vt verum deum lau
detis. q̄ futura vobis p̄dixi. Isa. xlj. Annunciate nob fu. et dicemus
q̄ dij estis vos. Est ergo p̄ma causa ne scandalizentur. Vbi nota q̄
dupler est scandalum scz actiuum et passiuum. Math. xviij. Ve mun
do ab scandalis. ve homini per quem scandalum venit. Quia vtrum
q̄ scandalum potest esse peccatum mortale quandoq̄z vero vtrum
q̄z est veniale. Scādalum actiuum ē dictum vel factum min⁹ rectuz
p̄bens alteri occasionē ruine. ꝓpter quod alius turbatur et peccat.

Scādalū passiuū ē qn̄ aliq̄s ꝓpt̄ dictū vel factū alicꝰ scādalizat̄ ꝯtra
deū vel ꝯtra ꝓximū in quo ꝯsistit peccatū. ⁊ qn̄z mortale. ⁊ qn̄z ve
niale. Propt̄ nullā aūt rem homo debz ꝯtra deū scādalizari. Ro. ix.
O homo tu q̄s es q̄ rn̄deas deo Nūq̄d dicit figmentū ei q̄ se finxit
q̄d me fecisti sic. an nō hz ptātez figulꝰ luti ex eadē massa facere aliud
quidē vas in honorē. aliud vero in ꝯtumeliā. Et iō apli patiētes ma
la et recordātes q̄ xp̄us eis p̄dixerat ⁊ p h̄ ꝯgnoscētes ip̄m eē ver
deū. in nullo malo eis ꝓ xp̄i noīe illato scādalizabant̄. s̄z libent̄ sustie
bant Act. v. Ibāt apl̄i gaudētes a ꝯsp. ꝯsi. qm̄ digni habiti sunt ꝓ
noīe xp̄i ꝯtu. pati. Sic supficialit̄ pz terciū ¶ Quarto excōmunicatio
iniusta et mors temeraria apl̄is inferēda p̄dicit̄. Et primo excōmu
nicatō iniusta exponit̄ q̄ absq̄z sinagogis vel ecclesijs faciēt vos Sy
nagoga ē nomē hebreū et ecc̄ia nome grecū. s̄z idē signāt. i. tanq̄z ex
cōmunicatos et infames eijcient vos de suis sinagogis. vitātes vos
In actibꝰ suis ¶ Vbi nota q̄ excōmunicatō dr̄ iniusta tribꝰ modis vt
habet̄ in decretis. scz ex aīo ex causa. et ex ordine iuris Ex aīo qn̄ ex
odio vel vindicta vel rācore ꝓfert̄. Ex causa qn̄ nō ex iusta cā infert̄
nō em̄ ꝓ om̄i re dz fieri excōmunicatō s̄z solūmō ꝓ peccato mortali
vel ꝓ ꝯtumacia. Ex ordine iuris qn̄ nō ꝓcedit̄ s̄m formā et ordinē
iuris scz qn̄ nō subest causa rōnalis ⁊ maīfesta. et qn̄ nō p̄mittit̄ cō
petēs āmonitio et sic de alijs ¶ Excōmunicatō igit̄ apl̄oꝝ a iudeis
fuit iniusta. Primo ex aīmo. q̄ ex magno odio h̄ fecerūt. Vn̄ dum
eijcerēt stephanū extra ciuitatē stridebant dentibꝰ in eū tanq̄z irati
Act. xxiij. Deuouerūt se quidā ex iudeis neq̄z manducatos neq̄z bi
bituros donec occiderēt paulū. Secūdo ex causa. q̄ fuit q̄ ꝯfitebant̄
veritatē. et xp̄o testimoniū reddebāt. Io. ix. Iam em̄ ꝯspirauerūt iu
dei vt quicūq̄z ip̄m ꝯfiteret̄ xp̄z extra synagogā fieret Tercō ex or
dine iuris. q̄ nullū ordinē iuris eis seruabāt. Debebāt ei citari accu
sari ⁊ examiari ⁊ testes induci. s̄z ip̄i erāt accusatores iudex ⁊ testis.
Act. xxij. Ciuē romanū indemnatū. i. nullo ordine iuris ꝯuictū vt
dic̄ glosa misistis in carcerē. Et nota hic q̄ q̄zuis excōmunicatō iniu
sta sit. seruāda est. q̄ si ꝯtemneret̄ essz peccatū. ⁊ si seruat̄ est magni
meriti. tū ex humilitate. tum ex obediētia. Et dz sic excōmunicatꝰ ꝓ
curare vt absoluat̄. Sil̄e est de interdicto. q̄ q̄zuis aliq̄s nō dederit
de interdicto causaz. nihilominꝰ dz seruare sic̄ et q̄ causam dedit nec
debz audire diuīa nec p rimas ecc̄ie inspicere. q̄ peccat. s̄z si seruat mlt̄
tū meret̄ ex humilitate ⁊ obediētia vt dic̄ aug̃. Excōmunicatō autē
iuste lata mirabiliter est timenda. Est em̄ maior pena que possit in
ferri in ecc̄ia dei. Est g̊ valde timēda ⁊ cauēda ꝓpt̄ tria ¶ Prīo ꝓpt̄
piculū q̄ excōmūicatꝰ sepat̄ a dō ⁊ t̄dit̄ sathane extra ecc̄iam Vn̄ in

primitiua eccl'ia excōmuīcat⁹ statim arripiebat a dyabolo ⁊ vexabat
Et hoc est qd̄ apl's dicit·j·cor·v·de illo fornicario q̄ habebat vxorez
patris·Ego aūt iudicaui eū q̄ sic opatus est tradere huiōi hoīem sa-
thane in interitū carnis vt spūs saluus fiat·Item est piculū·qr excō
municat⁹ multos inficit·qr oīs q̄si pticipant ei·Vnde est morbus
ꝯtagiosus sic lepra Iō ab homib⁹ sic lepra debet vitari·j·cor·v·Si
q̄s frater nominat fornicator aut auar⁹ aut ydolis seruiens cū huiōi
nec cibum sumere Aug·Eam nominatōem hic vocat apl's que fit cū
sentētia et in quēq̄z ordine iudiciario et cū integritate ꝓfert Exēplū
quidā demoniac⁹ interrogat⁹ qd̄ peccatū plus placebat dyabolo·re
spondit excōmunicatō qr p illā plures inficit·et qn̄q̄z ducētos inficit
vno die ¶Secūdo ꝓpter damnū·qr sic excōmunicat⁹ priuat merito
passionis xpi·et oīm sanctor·et oīb⁹ suffragijs et indulgentijs ec
clesie·et oīb⁹ bonis ꝓprijs·et oīb⁹ virtutib⁹ et donis spūssancti·
⁊ oīno et totaliter remanet nud⁹ et miser et miserabilis sic q̄ oīno p
lusit Apoc·iij·Nescis qr tu es miser et miserabilis et paup et cecus
et nud⁹ ¶Tercō ꝓpt infamiā·Magna em̄ īfamia ē et vitupiū expel
li de eccl'ia sic canis·et vitari ab hominib⁹ sic leprosus Vn̄ excōmuni
cat⁹ est magis infamis q̄z iude⁹ vel saracen⁹·qr cū illis possum⁹ loq̄
sed nō cum eo·Et ꝓpter hec tria dicit aug·Nihil debet christian⁹ sic
formidare sicut separi a corpe christi scz p excōmunicationem·Et no
ta q̄ doctores canonum magnū peccatum dicunt esse pticipare cuz
excōmunicato Sed peccatis nostris exigentib⁹ de excōmunicatione
hodie parum curat·et de pticipatione cū excōmunicatis nihil·et non
solum seculares sz et clerici et religiosi de tali pticipatōne nihil curāt
Et ideo dn̄s ait math·xxiij·Ve vobis scribe et pharisei excolantes
culicem camelum aūt deglutientes ¶Secūdo mors temeraria sub
iungit·qr venit tpus in quo oīs ꝛc·Et sic videtur q̄ iudei erant p
plexi·qr si interficiebant peccabāt·et si nō interficiebant similit pecca
bant exquo ꝯscientiā habebāt si nō interficerēt eos peccare·et mere
ri si interficerent·qr etiā si homo bonū facit credens malū facere pec
cat·Aug·Intentio tua opi tuo finez imponit·Et dicendū q̄ nō erāt
pplexi·qr ipi habebant zelum dei·sed nō s̄m scientiā vt dicit apl'us
ad ro·x·et ideo debebant deponere ꝯscias erroneas et credere ī xp̄z
quas rōnabiliter deponere potuerunt cum viderent tot miracula
in nomine christi fieri·cum etiam ei scriptura testimoniuz redderet
et omnia q̄ fecit p scripturas possunt ꝓbari·Ioh·v·Scrutamini scri
pturas in quib⁹ vos putatis vitā habere·he sunt que testimoniū p
hibent de me·Sed ipsi erant ceci et nolebant illuminari·imo dice-
bant se videre·ideoq̄z multū peccabāt·Io·ix·Si ceci essetis n̄ hēretis

peccatū·nunc aūt qꝛ dicitis videm⁹ peccatuꝫ vestrū manet·Et hoc ē
qd̄ h̄ dicit̄ Et hec omīa vobis facient·qꝛ nō nouerunt prēm neqꝫ me
id est nō nouerunt deum esse prēm meū·neqꝫ me esse filiū dei·Sed
deum inq̄ꝫtum deū bene ꝯgnoscebant·qꝛ notus in iudea deus p̄s·
lxxv· ¶ In fine nota q̄ tal̄ mors q̄ ꝑ fide xp̄i infert̄ nullo mō ē time
da sed summe desiderāda·j·Pe·iij· Si quid patimi ꝓpter iusticiā bea
ti·Quia ꝑ talem mortem hō transit de morte ad vitā·et finit et ter
minat omēs miserias huiꝰ vite et omīa peccata totaliter dimittūtur
et tandē corpus gl̄iosum rehabebit·Lu·xij·Nolite timere eos qui
corpus oc·et post h̄ nō āp·ha·quid fa·Ostendam aūt vobis quem
timeatis ti·e·qui postq̄ꝫ oc·habet ptātem mitte in gehēnam·

¶ Sermo de epistola· lxj·

Estote prudētes ⁊ vigilate in oratōib⁹ vestris·j·Pe·iiij·
Quia omnes fideles in ꝓxima domica debent spūm san
ctum recipe ideo beat⁹ petrus in hac epistola nos hor
tatur ad p̄paratōnem ꝯdignam tātum hospitem recepturos per v̄
tutum exercitum faciēdaꝫ·In qua epistola quinqꝫ facit· Primo nos
hortatur ad habendā prudētiam ibi·Esto·pru·Secūdo ad oratōum
instantiam ibi·⁊ vigilate in orati·Tercio ad caritatem mutuam·ibi
Ante omnia aūt mu·in vo·Quarto ad hospitalitatis opus et aliorū
opm misericordie efficaciā·ibi·Hospi·inui·sine murmur·vnus q̄sq̄ si
cut acce·g̃·Quinto nos hortat̄ vt sp v̄ba dei loq̄mur et oīa faciamus
ad ei⁹ laudē ⁊ gl̄iam·ibi·Si q̄s loquit̄ q̄si ser·dei si·q̄s mi·tan·ex v̄· ¶
Primo g̃ hortat̄ ad prudētiā possidendā vt ꝑ ip̄am p̄pemur ad tan
ti hospitis susceptōem Prou·xiiij·Acceptus est regi minister intel
¶ Cligēs Sex autē prudenter intelligere debemus ¶ Primo si intelle
xerimus vt prudentes q̄ spūssanctus est vita viuentium iuxta illd̄
p̄s·Emitte spūm tuum et creabūtur·Et nō habitat in corde sub·pec
ca·qꝛ occidunt am·Mundabim⁹ corpa nostra a peccatis vt acceptet
habitare nobiscuꝫ·ij·Coꝝ·xij·Mundemus nos ab omni inq̄na·car·
et spūs Figura·columba emissa a noe nō inueniēs vbi requiesceret
ad eū redijt·gen̄·viij·Nō enim voluit sup corpa mortuoꝝ req̄escere
sed coruus ibi req̄euit Sic spūssanctus missus a deo patre ad eum
redit si non inuenit vbi req̄escat Sup hoīes eī mortuos in peccatis
nullo mō req̄escit qꝛ ibi coruus id ē dyabolus req̄escit Duo autem
ꝯtraria nō possunt eidē simul inesse vt dic̄ ph̄s ¶ Scdo si intellexeri
mus vt prudētes q̄ spūssanct⁹ ignis est iuxta illd̄ ad heb̄·xij·Etenim
deus noster ignis ꝯsumens est desiccabimus ꝑ oratōem ⁊ ieiunia

corpa nostra vt ab ipo intēsius accendamur. Eze. xxxvij. Ossa arida
audite verbuz dñi. Ecce ego immittā in vos spm̄ et viuetis. Sic em̄
apli fecerunt spm̄sanctuz expectātes. qz isto tempe ieiunijs et oratō
nibꝫ vacauerunt vt extenuati et exiccati igne spūssancti meliꝰ infla
marent. Act. j. Hi om̄es erāt pseuerātes in orōne cum mulieribꝫ et
maria matre ihu et fratribꝫ eius. Vñ hoc tēpus vocat quadragesima
apl'oꝝ. ij. Coꝝ. xj. In fame et siti et ieiunijs multis. Ro. xij. Obsecro
vos p misericordiā dei vt exhibeatis cor. ve. hos. vi. san. deo pla. No
ta q ab hostia incendēda totꝰ sanguis distillabat. Primo vt meliꝰ
incēderetur. Sic in nobis vita carnis et sanguinis debet ꝯsumi vt
a spūsancto vratur quia caro et sanguis regnum dei non posside
bunt. j. coꝝ. xiij. Debemꝰ etiā corpa nostra postq̄z p abstinentiā fue
rint desiccata iungere oleo misericordie. id ē opa pietatis facere vt
a spiritusancto inflamemur. qz res vncta melius vrit. Math. vj. Tu
autē cuz ie. vn. ca. tu. ¶ Tercō si intellexerimꝰ vt prudētes qz spiritꝰ
sanctꝰ amor est. iuxta illud. j. ioh. iiij. Deus caritas ē. satagemus esse
boni p virtutuz adeptōem vt ab ipo amemur. nihil em̄ diligit nisi
bonum. p virtutem autē sumꝰ boni. qz vt dicit phus virtus est q̄ bo
num facit habentē et opus eius reddit bonum. ij. Thi. ij. Tu vero se
ctare iusticiam pietatē fidem ⁊ caritatē. patientiā et mansuetudinem
¶ Quarto si itellexerimꝰ vt prudētes q spiritussctūs est spūs verita
tis vt dicit in euāgelio hodierno. in veritate fidei euz veraciter ex
pectabimꝰ. qd tunc est cuz opus exterius rñdet fidei interiori. Qz vt
dī. phs. Veritas ē adequatō rei ad intellectuz. Cuz autē opꝰ exterius
ñ rñdet interiori fidei. nō ē fides vera sz mortua ⁊ falsa. sicut homo
mortuꝰ non est homo. Ia. ij. Fides sine opibꝫ mortua est. Oñdas g̊
mihi fidē tuam ex opibꝫ tuis. Nō g̊ recipiet spm̄sanctum q̄ fidem fi
ctā habet. Sap. j. Spūssanctꝰ discipline effugiet fictum. ¶ Quinto si
intellexerimꝰ vt prudentes q spūssanctꝰ est verus deus iuxta illud
ioh. iiij. Spiritꝰ est deus. et p ꝯñs dñs oim. in om̄i obedientia et re
uerentia ei obsequemur tanq̄z dño nostro. Phil. iij. Nos sumus cir
cumcisio q̄ spū seruimꝰ deo Act. v. Obedire optet magis dō q̄z hoī
bus Non sic impij. nō sic. sed ꝯtrarium faciunt. Act. vij. Vos semp
spiritusancto restitistis. Contra quos ꝓpheta. Hodie si vocez eius
audieri. noli. ob. cor. ve. Vox eiꝰ ē vt secunduz spm̄ ambulemꝰ. Gal.
v. Spiritu ābulate et desideria carnis non perficietis ¶ Sexto si in
tellexerimus vt prudentes q spiritussanctus est ipa bonitas iuxta il
lud sap. xij. o q̄z bonus et suauis est dñe spiritus tuus in nobis. pe
temus deuote ab eo cum bonum sit suiipiꝰ diffusiuum. vt se et dona
sua nobis cōmunicet dicentes. Veni sancte spiritus reple tuoꝝ cor.

Et sic patet q̄ sex modis debem⁹ esse prudentes vt spm̄sanctū reci-
piam⁹ Primo mūdando nos a peccatis que occidūt animā q̄ ipse
ē vita. Secūdo deficcādo corpa nostra p abstinentiā q̄ ipe ē ignis
Tercio adipiscēdo virtutes vt boni sim⁹. q̄ ipe est amor amatus et
amans. Quarto in vera fide ambulādo q̄ ipe est veritas Quinto in
om̄i obediētia et reuerētia ei obsequēdo q̄ ipe est de⁹ Sexto ipm
deuote precādo q̄ ipe ē bonitas. Sciendū aūt q̄ nō solum pruden-
tia est nobis necessaria ad receptionē spūssancti ꝫ ad prudenter di-
micandū in pugna spirituali postq̄ꝫ spm̄sanctū recepim⁹ q̄ tūc for-
tior instat pugna Ecc̄i. ij. Fili accedens ad seruitutē dei sta in iusti-
cia et timore et p̄para animā tuam ad temptatōem Pugnat enim
ꝯtra nos dyabol⁹ astutia et prudentia sua Hoc fuit figuratuꝫ in eo
q̄ dyabolus intrauit serpentē q̄ erat callidior cunctis animātibus
ad expugnandū primos pentes. vtꝫ gen̄. iij. ij. cor. xj. Timeo ne sic
serpens seduxit euam astutia sua ita corrūpant̄ sensus vestri. Simili
ter mūdus et caro pugnāt ꝯtra nos astutia et prudentia sua Et q̄
ꝯtraria ꝯtrarijs impugnātur vt ignis aqua et tenebra luce. et pru
dētia spūs et prudētia carnis sunt ꝯtraria q̄ prudētia carnis mors
est. prudentia aūt spūs vita et pax vt dicit̄ ro. viij. ideo ꝯtra mund̄
carnē et dyabolum. prudentia spūs est pugnandū. q̄ prudentia spi
ritus om̄ez prudentiā inimicor̄ vincit si homo vult ea vti. Hoc fuit
figuratum qn̄ virga moysi ꝯuersa in serpentē deuorauit serpentes
egiptōr̄. Virga moysi est disciplina xp̄iana q̄ ꝯuertit in serpentem
coram pharaone ⁊ prudentiā mundi deuorat qn̄ cum dyabolo pru
dentia et astutia pugnat. ij. Cor. xij. Cum essem astut⁹ dolo vos ce
pi Sic cepit et percussit luciferum xp̄us in cruce prudentia sua. Iob
Prudentia eius pcussit supbum. Et fecit christ⁹ sic̄ facit piscator ad
hamum quem coopit verme. sic diuinitatē coopuit hūanitate. Iob
xl. Nūquid capies leuiathan hamo et fune ligabis linguam ei⁹ Hac
ergo prudentia spūs in bello spirituali vti debemus tripliciter secū
Oddum quod sunt tres ptes prudentie ¶ Primo ad ꝓuisionem ⁊ tu
telam futuror̄. q̄ ꝓuisio futuror̄ est tercia pars prudentie. Sen̄.
Si sapiens fuerit animus tu⁹ trib⁹ tempib⁹ dispensetur. futura pre
caue. presentia dispone. et preterita memorare. Sap̄ viij. Attingit a
fi. vsq̄ ad fi. for. et dis. om̄ia suauiter scꝫ prudentia. Vnde illa aīmalia
de quibus dicitur eze. primo. per que viri spūales designantur erāt
ocul̄ vndiq̄ plena. q̄ viri spirituales om̄ia prospiciunt scꝫ presentia
preterita et futura. j. Cor. ij. Spūalis autem diiudicat omnia. Ex
emplum de ioseph qui septem annis fertilitatis congregauit vt si
bi et alijs tempore famis ꝓuideret. Peccator autem sicut bestia nō

cōsiderat nisi p̄sentia. Cōtra qd̄ dicitur ecc̄i. vij. Memorare no. tua ꝛ
meter. nō pecca. Hanc prudētiā nos formica docet. Prou. vj. Vade
ad formicā o piger et ꝯsi. vi. eius ¶ Secūdo dēmus vti prudētia ad
dispositōem ꝛ ordinatōem p̄ntiū. vt scz sic vtamur diuitijs vt i pau
ptatē nō veniamus. sic negociemur vt nō ꝯdemnemur. sic dn̄emur
vt nō seruiamus. sic honorē recipiamus vt nō vitupemur. Hec oīa
cauet prudētia q̄ est v̄tus moral' acq̄sita etiā in hoīb; mūdi. Sic etiaz
hec cauet prudētia q̄ est v̄tus cardinalis infusa in seruis dei. Nā nō
vult ditari ꝛ delectari in p̄senti ne in ꝑpetuū pauptatē habeat ꝛ do
lorez Lu. vj. Ve vobis diuitib; q̄ h̄ habe. ꝯso. ve. In eodē xvj. Recor:
dare q̄ recepisti bona in vita tua. Sed vult h̄ pauptatē habere vt sp
sit diues. Mat. v. Beati paupes spū qm̄ ip̄oꝝ est reg. celo. Hic cadit
exēplum cuiusdā q̄ fuit factus dn̄s cuiusdā ciuitatis. in q̄ erat cōsue:
tudo q̄ dn̄s vnius anni in sequēti anno debebat mitti ad quādā in
sulam ibi in ꝑpetuū moraturus. Qui sicut prudēs p̄uidit sibi. et oīa
bona ciuitatis sue p̄misit ad insulā illaz. ita q̄ insula ista facta est ciui
tas deliciarū. Item sic negociat̄ q̄ nō ꝯdemnat̄. imo optime remu:
neratur. Mat. xxv. Simile est reg. ce. ho. pe. ꝓfici. qui vo. ser. s. ꝛ tra.
il. bo. s. Et sequit̄ Euge serue bo. et fi. q̄ su. pau. fu. fi. supra mł. te ꝯsti.
Itē sic dominat̄ creaturis quib; p̄est q̄ nunq̄z seruit vicijs vł demo
nib; Ioh. viij. Semē abrae sumus et nemini seruiuimus vnq̄z Et h̄
ideo q̄ tale dominiū recognoscit esse a deo et ip̄o ad laudē dei vtit̄
j. coꝝ. iij. Siue mūdꝰ siue vita siue mors siue p̄sentia siue futura om
nia vestra sunt vos aūt christi Et ideo siue man. siue bi. vel aliud q̄d
fa. omnia in gloriā dei fa. in eodem. x. Itē sic honore ꝛ dignitate fun
gitur q̄ nō ꝯfundit̄ q̄ in ipsis nō eleuatur sed humiliat̄ Exemplū d̄
paulo qui postq̄m raptus fuerat in paradisum dixit Ego sum minimꝰ
apostoloꝝ qui nō sum dignus vocari apł'us. j. coꝝ. xv. Similit̄ abra
am magnus patriarcha dixit Loquar ad dn̄m meū cum sim pul. et
ci. gen. xviij. Et q̄ iuxta sententiam veritatis omnis qui se humiliat
exal ideo talis prudēs exaltabit̄ supra modū Esa. lij. Ecce ser. m. exal.
et eleuabitur et sublimis erit valde Omnia autē hec prudentia mū
di in contrarium facit quia solum hic vult ditari ꝛ delectari ꝛ hono
rari et dominari et quid sequatur non curat et mala p̄sentia fugit.
ꝛ nō curat incidere in futura. similis equo vmbratico qui ꝓpter vm
bras in magnum p̄cipitium se ꝓijcit Et similis cani portanti carnes
supra pontem qui propter vmbras carnium dimittit carnes Om
nia mala et bona p̄sentia sunt quasi vmbra futuroꝝ bonoꝝ et malo
rum Et attēde q̄ magis ē necessaria prudentia in dispositōe p̄sentiū
vt hō discernere sciat v̄tutes a vicijs virtutū spēm p̄tēdētib; Ysido.

Quedā vicia virtutū spēm p̄ferunt. Vnde pniciosi⁹ suos sectatores
decipiūt q̄ se sub sil'itudine v̄tutū tegunt. Nam sub p̄textu iusticie
crudelitas agit̄. et remissa segnicies mansuetudo credit̄ Sapiens.
Nulle sunt occultiores insidie q̄z que latēt sub sil'itudine officij. De
quib⁹ dicit̄ esa. v. Ve qui dicitis bonū maluz et malū bonum. ponen
tes lucē tene. et tene. lu. ponētes amarū in dulce ⁊ dulce in amarum
Tercio vti debem⁹ prudētia i bello spūali ad memoriā p̄teritoꝝ vt
scz memoremur quot mala ꝓpter peccata euenerūt vt ab ip̄is cauea
mus et qūo de⁹ iustos exaltauit vt ad iusticiā animemur Sapiens
Felix q̄ nouit ex alieno piculo sibi cauere. et sil'r felix q̄ ex aliena iu
sticia iustus effectus est Recordami km̄i q̄ dyabol⁹ et om̄es ange
li mali ꝓpter vnū motum supbie de celo expulsi sunt in abissum in
ꝑpetuū cruciādi ibidē. Sil'r primi pentes ꝓpter vnū peccatū. scz ꝓp
ter inobedientiā de padiso in hanc vallē miserie sunt emissi. et infini
tis miserijs. ac etiā morti cū tota posteritate sua piter sunt addicti.
Nōne ꝓpter peccatū carnis deus om̄es hoies in diluuio suffocauit
p̄ter octo. Nōne ꝓpter eadem peccata quinq̄z ciuitates subuertit
Nōne pharaonem cū toto exercitu suo et sennacherib cuz exercitu
suo occidit. Nōne plus q̄z sexcētamilia viroꝝ filioꝝ israel ꝓpt̄ infide
litatis peccatū in deserto ꝓstrauit. et diuersis mortib⁹ interemit. et
solū duo terrā ꝓmissiois intrauerūt. Nōne ꝓpter peccata regna et
ciuitates d̄structa sunt. Vbi ē troya. vbi ē niniue. vbi carthago. vbi
babilon. Apoc̄. Cecidit cecidit babilon illa magna et facta est habi
tatio demonioꝝ. Ecc̄i. x. Regnū trās fertur a gente in gentē ꝓpter
iniusticias ⁊ iniurias et ꝯtumelias. Quid ergo fratres putam⁹ effu
gere iudiciū dei si peccauerim⁹ et neglexerim⁹ tantā salutē. certe nō
Ro. ij. Ignoras qm̄ benignitas dei ad penitentiā te adducit. s̄m du
riciam aūt tuā et cor impenitēs thesaurisas tibi iram in die ire. Et
sequitur. Ira ⁊ idignatio et angustia. tribulatio in om̄em aiaz hois
opantis malum. Sed stupēdū est q̄ patiētia dei est multis occasio
peccandi Ecc̄s. viij. Quia nō ꝓfertur cito ꝯtra malos sentētia filij ho
E minū absq̄z vllo timore ꝑpetrāt mala ¶ Sil'r mēorare debem⁹ quō
de⁹ iustos exaltauit vt eos imitemur Nōne ioseph fact⁹ ē dn̄s egi
pti q̄ custodiuit mādatū Nōne moyses ꝯstitut⁹ ē dn̄s pharaois ⁊
dux sup ꝓpl'm dn̄i q̄ negauit se eē filiū filie pharaois. magis eligens
affligi cu ꝓpl'o dn̄i q̄z terrene iocūditatis habere peccatū Nōne da
uid pascēs oues fact⁹ ē rex et in sua miscdia ꝯsecut⁹ ē sedē regni i
secula. Nōne salomon ꝓpter vnam bonam petitōez sapientissimus
est effectus ⁊ sup om̄s reges terre magnificat⁹ Quid dicā de aplis
piscatoribus quorum ossa ora impatoꝝ cum magna deuotione et

reuerētia osculant. Carissimi nūquid manus dn̄i est abbreuiata
certe nō. Si g̊ opabimur vt illi. exaltabimur vt illi. Sequamur
nos opa et sequētur nos p̄mia. Nō simus vt cattus qui vult co-
medere piscem ⁊ nō vult tāgere aquā. iuxta illū v̄sum. Cattus
amat piscem ꝫ nō vult tangere flumē. Filij zebedei in sua petiti
one redarguti sunt. qꝛ petebāt regnare ꝫ non laborare. vt patet
math. xx. Et sic ptꝫ p̄mum. ¶ Secundo ad oratōnū instantiā nos
hortatur vt spm̄sanctū deuote recipiam⁹. Nam sup apl̄os orā-
tes spūsanctus descendit. Et qꝛ de oratōe in p̄cedenti dn̄ica in ser
mone de euāgelio multa dicta sunt nihil dicamus de ip̄a hic. Et
sic patet secundum. ¶ Tercio ad caritatem mutuā nos hortatur
Quia em̄ spūssanctus amor est. ⁊ om̄e simile suo simili associat.
ideo vt spūssanctus ad nos veniat nobiscūqꝫ maneat. optet qꝛ v̄
tus amoris in nobis sit et nos inuicem diligamus. Et qꝛ omnia
opa nostra bona spūssanctus in nob̄ opatur. iuxta illd̄ esa. xxvj.
omnia opa nostra opatus es in nobis dn̄e. ⁊ spūssanctus in no
bis nō nisi p caritatem manet. ideo optet ante omnia caritatē ha
bere vt opa nostra a spūsancto sint. Et h̄ est qd̄ dic̄. Ante om̄ia
id ē āte omnē opatōem ita qꝛ operatō omnis a caritate p̄cedat.
mutuā in vobismetipsis cari. ha. id est diligatis alterutrū. Vnd̄ a
doctoribꝫ caritas dicit̄ esse forma v̄tutum. Et id̄o sicut omnis a
ctio est a forma. ita omnis operatō v̄tuosa ē a caritate. Et q̄a
duplex est amor scꝫ honestus et vtilis. vl̄ amor amicicie. ⁊ amor
cupiscētie. dicit̄ qꝛ amor noster sit honestus ita qꝛ vnus diligat
alterꝫ ꝓpter seip̄m et nō ꝓpter bona sua. qꝛ tal̄ esset amor vtil̄ vl̄
cupiscētie q̄ nō p̄cedit a v̄tute. Et hoc est qd̄ dicit In vobismet
ipsis. ita qꝛ causa dilectōnis sit natura et p̄sona p̄ximi et nō res
sue. Et hoc debemus facere. qꝛ talis dilectō opit multitudinem
peccatoꝝ. Est em̄ caritas vestis turpitudinē peccatoꝝ opiens
Et ideo p̄mi p̄ntes statim. quādo hac veste exuti fuerūt. verecū-
dati sunt et cognouerūt turpitudinem suā. Apoc̄. xvj. Beatus q̄
custodit vestimēta sua ne nudus ambulet et videāt turpitudinē
eius. Secūdo caritas est vestis calorē vite ꝯseruās. j. Io. iij. Qui
nō dili. ma. in mor. Vnde fratres ioseph nudauerūt eum primo
tunica talari dum eum occidere vellent. qꝛ nūquā homo pōt oc
cidi in anima habēs hanc vestem. Tercō est vestis nuptialis sine
qua anima deo nō despōsatur nec ad nuptias agni introire po
test. Mat. xxij. Amice qūo huc intrasti nō hn̄s ve. nup. Nec ē ista
tunica incōsutilis christi sup quā peccatores mittūt sortē ⁊ nihil
curāt de ea. ⁊ tn̄ est ita v̄tuosa vt nullus pati aliquid mali possit

donec ipam induat. imo omnia cedunt sibi in bonum. Ro. viij. Diligentibus deum omnia coope in bo. Et sic pz terciu. ¶ Quarto ad hospitalitatem et ad omnia opa misericordie nos hortat. qz nanqz spussanctus e dulcis hospes anime. z cu pegrinis hospitat et pegrinat. io si volumus tale hospite recipe pegrinos z paupes hospitem. Mat. xxv. Qd vni ex mi meis fe. m. fe. Hic exeplum hem in abraam q credes recipe pegrinos recepit angelos dei. z in eis cognouit trinitatem z vnitatem di. qz tres vidit z vnu adorauit. gen. xviij. Accepitqz ab eis filium z heredem. Idem pz in beato greg. q recepit xpm credes se recipe paupem. Et no solum demus pegrinos et paupes hospitare. sz etia alia opa misericordie face sm qd possumus. Et h est qd dic. Vnusquisqz sic accepit gtia scz a spus co illam refundat ad pximuz ad honore spiritussancti. Mat. x. Gratis accepistis gtis date. Et sic faciedo erimus boni dispesatores multiformis gtie dei. Gra dei dr multiformis. qz in vno et eode multos effect fac z in diusis diusos. j. Cor. xij. Diuisiones grar sunt vnus aute spirit. Et nota qz dic dispesatores. qz omnia bona q hem no sunt nra. sz nob dispesanda tradunt. j. Cor. iiij. Sic nos existimet ho vt mi christi z dispe mi di. Basilius. Si fateris ea tibi diuinitus puenisse an iniustus e deus res inequalit distribuens. Cur em tu abundas z ille medicat. nisi vt tu bone dispesatonis pmia cseqris. ille vo patietie brauijs decoret. Est g panis fameli ei que tu tenes. z vestimetu nudi qd in sude marcescit. et argetu paupum qd possides. q circa tot iniurias incurris qt subuenire noluis. Lu. xvj. Red. ra. vil. tu. Et sic pz qrtu. ¶ Quinto nos hortat vt oia ad laude dei faciamus. qz vt dictu e pncipale opans in omni ope nostro bono det esse spussanct. io tanqz pncipali agenti omnia opa nostra demus ei attribuere et bn cogitare et bn loqui et bn opari. ij. Cor. iij. No em possumus cogitare aliqd a nobis qsi ex nob sz sufficiecia nostra ex deo e. j. Cor. xiiij. Spus aut loquit misteria. Et h est qd dicit. Si qs loqtur qsi ser. dei. Sermo dei e qui ad laude eius pfert. Et si qs ministrat aliqd pximo reputet se h facere ex vtute z gtia qua ei de ad ministrat et no ex se. j. Cor. iiij. Quid habes qd no accepisti. si autem accepisti quid gloriaris quasi no acceperis. Et sic pz quintu.

¶ In die sancto pente de epistola sermo. lxij.

Dum cplerent dies petecostes erat omes discipuli piter in eode loco. Act. ij. Hodie sancta mat eccia vnu de trib pncipalib sestis recolit reuerenter et deuote

ad vnius in trinitate psone scz spusanctꝰ reuerētiā ordinatū. In
q̄ ipius visibilē missionē venerabilit̄ recolimꝰ. ꝯgregate eccie fo
re factā. Et istud videt̄ magis solēne. qꝛ i ve. ⁊ no. testa. celebratū
magis deuotū qꝛ deuotiꝰ ē receptū. magis generale qꝛ in natiui
tate honoramꝰ patrē mittentē ⁊ filiū missuz Sil'r in resurrectōe
patrē resuscitātē ⁊ filiū resuscitatū Sz hac die sanctissima honora
mꝰ patrē ⁊ filiū mittentes ⁊ spm̄sanctū missum q̄ dignatus ē ve
nire ⁊ nobiscū in ꝑpetuū ꝑmanere Io. xiiij. Aliū paclitū dabo vo
bis q̄ ma. vo. inet̄. Quia em̄ christus spōsus eccie recesserat ad pa
trē et regnū suū et ꝑ ꝯn̄s eccia remāserat viduata. iō pater ⁊ fili
us misericordia moti ne diu in viduitate manēt spm̄sanctū mi:
serūt vt eā in omnibꝫ ꝯsolaret̄ ⁊ magnis dotaret muneribꝫ ⁊ do
nis ineffabilibꝫ releuaret vt sic dotata et releuata illud p̄s. posset
veraciter eructuare. h̄ mutatō dex. excel. Sic g̊ visibilē missionē
spūssancti hodie deuote recolit sancta mat̄ ecclesia Circa quā in
epl'a hodierna q̄ttuor enarrant̄ // Primo tempꝰ q̄ spūssanctꝰ mis
sus ē ponit̄. qꝛ dū ꝯple. di. pen. i. tempus quinq̄ginta dierꝫ Scdo
modus quo scz missus est. et signū in q̄ missus ē describit̄. ibi. Ea
ctus est repen. de ce. so. Tercō ipe aduentꝰ spūssancti et eius effe
ctꝰ subiūgit̄. ibi Repleti sunt om̄es spūscō et cepe. lo. Quarto ad
miratio et stupor ex p̄dicto effectu ꝯsurgens innuit̄. ibi Facta
aūt hac voce conuenit multitudo ⁊ mente ꝯfusa est ¶ Primo g̊
tempꝰ q̄ spūssanctus missus est ponit̄ dū dicit̄. Dū ꝯple. d. pen.
¶ Circa qd̄ nota qꝛ q̄druplici rōe quinq̄gesima die a resurrectōe
spūssanctus est missus scz rōe ꝯpletōnis. remissionis. ꝑfectōis ⁊
figuratōnis ¶ Primo rōe ꝯpletōis. Nā vt ptz exo. xxxj. lex fuit
data quinq̄gesima die ab agno immolato. Quia g̊ vt dic̄ apl'us.
plenitudo legis est dilectō. spūssanctus aūt est p̄ncipiū ⁊ fons
omnis dilectōis. et ꝑ modū dilectōis ꝓcedit. vt ostendat̄ qꝛ ple
nitudo ⁊ ꝯplementū legis est a spūsancto. ideo eod̄ tpe quo lex
fuit data spūsscūs sup apl'os descendit. Nō em̄ poterāt legez im:
plere nisi ꝑ spm̄scūm. et h̄ ꝓpter difficultatem intellectus ⁊ effe:
ctus. vtranqꝫ aūt difficultatem tollit spūsscūs. De p̄mo ioh. xvj.
Docebit vos omnem veritatem. De scdo mat. xj. Tollite iugum
me. su. vos iu. em̄ me. su. est et onus me. le. Et cui leue certe amāti
et habenti spūmscūm. Alijs aūt est intolerabile. Hāc rōnem tan
gens glosa dicit qꝛ lex quinq̄gesima die data fuit in monte sinai
et spūsscūs in mōte syon ¶ Scdo rōne remissionis. q̄dragenariꝰ
enim nūs q̄ penitentiā sig̃ficat vt supradictū est ex ꝑtibꝫ suis surgit
in quinq̄genariū. Nā septem sunt ꝑtes q̄dragenarij scz. xx. x. viij.

v·iiij·ij·vnū q̄ septē ptes simul sumpte faciūt quinq̄ginta·Que se-
ptem ptes q̄dragenarij signāt septē ptes pnie q̄ pnia p q̄dragena
riū nūm designat·q̄ sunt ɔtricō de p̄teritis·ꝓpositū a futuris ma
lis abstinendi·ɔfessio·et satisfactō q̄ hz q̄ttuor ptes·q̄ sunt restitu
tō alienoꝝ·largitō ꝓprioꝝ p elemosinas·oratō ⁊ ieiuniū·Quia g̊
septē ptes q̄dragenarij signātes septē ptes pnie·simul sumpte sur
gūt in quinq̄ginta·et p quinq̄genariū nūm remissio peccatoꝝ de
signat·nā p̄dicte ptes penitētie q̄ in quinq̄genariū nūm surgunt·
plenā remissionē faciūt·⁊ remissio peccatoꝝ a spūscō est·iuxta il-
lud ioh·Accipite spm̄sanctū quoꝝ remi·pe·re·ꝛc·Ideo ad oñden-
dū q̄ remissio peccatoꝝ est a spūsancto ꝓpter h̄ quinquagesima
die sup apl̄os venit·Et ad h̄ signandū in quinquagesimo anno scz
iubileo omnia debita dimittebant vt infra dicet·Tercō ratōne
pfectōis·Septē em̄ sunt septenarij q̄ pficiūt ecc̄iam militantē scz
septē sacramēta q̄bꝫ v̄tus diuina et beneficiū passionis christi hoi
letaliter sauciato applicant·Septem sunt v̄tutes tres theologice
q̄bꝫ anima ordinat ad deū scz fides·spes·⁊ caritas·et quattuor mo
rales q̄bꝫ hō in actibꝫ suis disponit et ordinat quantū ad se ⁊ quā
tū ad ꝓximū scz prudētia tpantia fortitudo ⁊ iusticia·Septē sunt
dona spūssancti q̄bꝫ om̄es uires tā inferiores q̄z supiores disponū
tur ad obediendū motōni et instinctui spūssancti scz donū sapien
tie ⁊ intellectus donū ɔsilij ⁊ fortitudinis sciētie ⁊ pietatis·⁊ do-
nū timoris dn̄i·Septē sunt beatitudines d̄ q̄bꝫ dicit mat·v·scz pau
ptas spūs·mititas mentis·luctus penitētie·esuries ⁊ sitis iusticie
affluētia misericordie·mūdicia cordis ⁊ pax mentis·Hec beatitu-
dines sunt tanq̄z opatōes ⁊ actus ꝓcedētes a p̄dictis septē donis
spūssancti q̄bꝫ v̄tus ip̄oꝝ donoꝝ manifestat·Septez sunt ordines
q̄bꝫ potestas ministris ecc̄ie ɔfert ad reliquū ꝓpl̄m dirigendū et
sanctificandū·Septē sunt petitōes pater nr̄ q̄s deo facere dēm̄·
Septē sunt etiā articl̄i fidei hūanitatis christi·⁊ septē diuinitatis
christi q̄bꝫ de credendis illūinamur·Quoꝝ omniū pfectio a spū-
sancto ē·i·Coꝝ·xij·Hec omnia opat vnus atq̄z idē spūs di·fin·ꝓ
ut vult·Septē aūt septenarij faciūt·xlix·Et iō in fine hoꝝ septena-
rioꝝ scz quinq̄gesima die spūssanctus missus ē·vt ei pfectō toti-
us ecc̄ie ⁊ omniū q̄ sunt ⁊ fiunt in ecc̄ia attribuat vt p̄ncipali agē
ti Esa·xxvj·Omnia opa nr̄a opatus es in n·dn̄e·Math·x·Nō em̄
vos estis q̄ lo·h̄ spūs pa·ve·q̄ lo·in vo·Quarto rōne figuratōis
vel ɔpletōis figure·Nā in iubileo scz in quinq̄gesimo anno·quin
q̄z dēbant fieri vtz leui·xxv·q̄ figurabāt quinq̄z q̄ spūsscūs veniēs
sup apl̄os fecit plenarie ⁊ q̄tidie fac̄·Nam in iubileo rei ⁊ captiui

soluebant̄ debita remittebant̄ exules in patriā reuocabant̄ here-
ditas amissa reddebat̄ ⁊ serui libertati donabāt̄ ⁊ sic fiebat plena
remissio. Sil̄r p spm̄sanctū fit plena remissio in ecc̄ia. Nā p̄mo p
spm̄scm̄ rei eterne mortis ⁊ captiui dyaboli soluūt̄. Ro. viij. Lex
spūs vite liberauit me a lege peccati ⁊ mortis. Scd̄o debita pec-
catoꝝ p spm̄scm̄ dimittunt̄. Prou. x. Vniuersa d̄licta opit caritas. i.
spūssanctꝰ. Tercō exules ꝓpter maleficia peccatoꝝ p spm̄scm̄ re-
uocant̄ in vitā eternā siue in patriā ecc̄ie militātis. Psal. Spūs tu
us bonꝰ dedu. me in ter. rectā ꝓpter nomē tuū. Terra recta ē ec-
clesia iustoꝝ. qꝛ nō tāgit mūdū obliquū nisi in pūcto necessitatis.
i. Thy. vj. Habentes alimēta ⁊ q̄bꝫ tegamur his ꝯtenti simus. Re
ctū em̄ nō tāgit obliquū nisi in puncto. Quarto hereditas ꝓpter
peccatū p̄moꝝ pentū amissa scꝫ vite eterne nob̄ p spm̄sanctū recu-
pat̄. Quia cū p spm̄sanctū efficiamur filij dei p regeneratōꝫ spūalē
⁊ si filij ⁊ heredes. vt d̄r ro. viij. manifestū est q̄ p spm̄sanctū he-
reditas amissa nob̄ restituit̄. Ioh. iij. Nisi q̄s renatus fuit ex aq̄ et
spūsancto nō po. in. reg. dei. Quīto serui peccatoꝝ ⁊ funibꝫ pecca-
toꝝ ligati p spm̄sanctū liberi reddūt̄. qꝛ vbi spūs dn̄i ibi libertas.
vt d̄r. ij. coꝝ. iij. Gal. iiij. Itaqꝫ iā nō sumus an. fi. ꝫ li. Et sic pꝫ p̄mū
Scd̄o modus ⁊ signū in q̄ spūssanctus missus ē ponit̄. qꝛ factꝰ
est repen. de ce. so. Dū em̄ apl̄i essent hierusalē in supiori pte cena
culi vbi christus cū eis agnū paschalē cenauerat. ⁊ ibi orarēt ho-
ra diei iā tercia. subito vehemēs venit ventus. ⁊ quidā radij ignis
formati ad modū lingue apparuerūt in domo ⁊ steterūt sup capi
ta apl̄oꝝ. ⁊ in illis linguis ignitis spūssanctus sup eos descēdit ⁊
mansit. Et sic pꝫ q̄ in vehemēti spū. i. in vēto ⁊ in linguis igneis spūs
sanctus sup eos venit. Cuius rō est ad designādū q̄ spūsscūs ve-
niens in hoīem tria fac̄. Nā p̄mo tanq̄ꝫ magnꝰ ventus oēs nubes
erroris ab aīa expellit ⁊ v̄itate fidei replet aīaꝫ. Ioh. xvj. Docebit
vos omnē v̄itatem. Et p ꝯn̄s expellit om̄eꝫ falsitateꝫ. Scd̄o tanq̄ꝫ
ignis fortis omnia peccata ꝯsumit. ⁊ p ꝯn̄s animā purgat. Gre-
gorius sup illo v̄bo lu. vij Dimissa sunt ei peccata multa qm̄ dile
xit multū. Vis amoris in ea ꝯsumpsit rubiginē peccatoꝝ. Tercō
postq̄ꝫ anima ē illuminata in intellectu ⁊ purgata ⁊ inflamata in
affectu tanq̄ꝫ lingua ignita feruentissime ⁊ deuote loquit̄ v̄ba d̄i
Prouerbiū est q̄ nec amor nec tussis pōt celari. Psal. Concaluit
cor meū intra me ⁊ in meditatōe mea exardescet ignis. Et sequit̄
Locutus sum in lingua mea. Et ideo apl̄i recepto spūsancto sta-
tim loq̄ ceperūt. Circa h̄ membrū tria videamus scꝫ q̄re spūssan-
ctus in linguis apparuit. ⁊ q̄re sim̄l in linguis igneis. ⁊ q̄re potiꝰ

Nam in igne q̄z in alio elemento ¶ Primo g̊ q̄ramus q̄re spūssanctus
in linguis apparuit. Et ad h̄ sex rōes assignent̄ ad p̄ns scz rōe ma-
nifestatōnis. rōe vnionis. rōe saluatōnis. rōe p̄dicatōnis. rōe gub-
natōnis. rōe legatōnis ¶ Primo spūssanctus appa. in linguis rōe
manifestatōis spūssancti. nā deus pater summe fuerat manifesta-
tus in rer̄ creatōne. ita q̄ philosophi lumine rōnis natural̄ ⁊ sine
lumine fidei deū patrē ꝯgnouerūt. Ph̄us in libro de celo ⁊ mūdo
Adhibuimus nosmetip̄os magnificare deū patrē supeminētē ap̄e-
tatib̄ eor̄ q̄ sunt. Et ꝯcludit in .xj. methaphisice. Vnus g̊ p̄nceps.
Sap̄. xiij. A magnitudine speciei creature ꝯgnoscibiliter hor̄ cre-
ator poterit videri. Vn̄ ⁊ iudei ⁊ om̄es gētes deū patrē ꝯgnosce-
bant. Ioh. viij. Vnū patrē habemus deū. Similit̄ de⁹ filius fuit ma-
nifestatus in carnis assumptōe. q̄ de femina natus est ⁊ nobiscuz
ꝯuersat⁹ ē ⁊ mortu⁹ ⁊ sepult⁹. Baruch. iij. Post h̄ in terris visus
est ⁊ cū hoib̄ ꝯuersatus est. Et vt christus cognosceret̄ vere esse
filius dei. fecerat opa q̄ solus deus facere poterat. Ioh. v. Opera
q̄ ego facio h̄ sunt q̄ testimoniū p̄hibent de me. Et ido deus filius
summe manifestatus fuit. Restabat g̊ q̄ deus spūssanctus manifes-
staret̄. vt trinitatē p̄sonar̄ ꝯgnosceremus ⁊ fidē verā de ipsis ha-
beremus q̄ est necessaria ad salutē. Maior aūt manifestatō q̄ fieri
possit est p̄ linguā ⁊ opa. Et ido vt spūssanct⁹ plene manifestaret̄
apparuit in linguis sup̄ ap̄los vt ip̄m summe manifestarent in oi
lingua et cū h̄ dedit eis ista opa facē q̄ sol⁹ deus facere poterat q̄
apostoli in v̄tute spūssancti fecerāt Ioh. xiiij. Qui credit i me opa
q̄ ego facō ⁊ ip̄e faciet. ⁊ ma. ho. fa. q̄ ego ad patrē vado. i. q̄ ego
recedo ⁊ spūssanctus adueniet. Apparuit etiā i lingua vt dic̄ gre-
vt verbū d̄i incarnatū manifestaret. q̄ verbū p̄ linguā manifesta-
tur q̄ quāuis apud iudeos summe manifestatū fuerit vt dictū ē.
tn̄ apud alias gentes manifestatū nō erat h̄ apostoli manifestaue-
rūt. j. Cor. j. Nos aūt p̄dicamus christū crucifixuz. ¶ Scdo rōne
vnionis. Nam genus humanū ex sup̄bia volēs turrim babel edi-
ficare. cuius cacumē tangeret celū. in septuaginta duas linguas di-
uisum ē. q̄d p̄us vnius labij erat. vt d̄r gen̄. xj. Quidq̄d aūt p̄ sup̄-
biā aut maliciā in humano genere ē deletū totū p̄ christi humilita-
tē ⁊ spūssanc⁹i bonitatē ē suppletū. q̄ vsq̄z ad terrā se humiliauerit
christus carnē assumendo ⁊ spūssanctus in linguis apparendo. sic
genus humanū voluit vsq̄z ad celū ꝯscendere. Et ido spūssanctus
in linguis apparuit vt on̄deret q̄ p̄ spūssancti bonitatē vniti sunt
populi in vna fide. ⁊ in vna lingua ꝯfessionis et v̄itatis vt fieret
vnū ouile ⁊ vnus pastor cuius vocē om̄es ꝯgnoscerēt ⁊ audirēt

Ioh. x. Oues mee vocē meā audiunt ⁊ ꝯgnosco meas ⁊ ꝯgnoscūt me mee. Vnde vna expositō dic̄ ꝙ apostoli loquēdo vnā linguam scz hebreā. oēs alie natōes q̄ ibi erāt in ipa lingua hebrea audierāt linguā suā. Sicut de manna dr̄ ꝙ ꝯuertebat̄ ad qd̄cunqꝫ ꝯmedens volebat. vt dr̄ ap̄. xvj. Sic quādo lingua ē diuisa erat solū lingua hebrea. Vñ in faucibꝫ apl̄oꝝ om̄es lingue erāt vnite p spūssancti bonitatē. ¶ Tercō rōne saluatōnis. Nā virtus diuina saluās appli cat̄ nobis mediantibꝫ verb̄ q̄ a ministris ecclesie ꝓferunt̄. qꝛ medi antibꝫ sacramētis q̄ in rebꝫ ⁊ v̄bis ꝯsistūt vt dic̄ aug̃. Que quidē v̄ tus salutis nostre a spūsancto ē. Et ido ne crederet̄ v̄tus ista esse a v̄bis vl̄ a mīstris ecc̄ie sꝫ a spūsancto. ido in linguis dignatus ē apparere. ij. Coꝝ. iiij. Vt sublimitas sit v̄tutis dei ⁊ nō ex nobis. ¶ Quarto rōne p̄dicatōnis. Apostoli em̄ noua ⁊ inaudita p̄dicare debant scz nouam fidē de christo incarnato ⁊ passo. Ioh. xiiij. Cre ditis in deū ⁊ in me credite scz qꝛ ego sum deus. Noua opa. Luc. xiiij. Nisi quis renūciauerit om̄ibꝫ q̄ possidet nō pōt meus esse di scipulus. Et nouū modū viuēdi. Math. xvj. Si quis vult post me venire abneget se. ⁊ tol. cru. su. ⁊ sequa. me. Io. xiij. Mādatū nouū do vobis. Vñ act. xvij. dr̄ de paulo ꝙ erat annunciator nouoꝝ de moniorꝝ. Que om̄ia sine v̄tute spūssancti nō poterant fieri. j. Coꝝ. xij. Nemo pōt dicē dn̄s iesus nisi in spūsancto. i. nemo pōt v̄aciter dicē ⁊ p̄dicare salutē q̄ p nomē iesu intelligit̄ nisi p v̄tutē spūssan cti. Et ido apparuit in linguis vt on̄deret̄ ꝙ h̄ omnia nō fecerunt apostoli in v̄tute sue p̄dicatōis. sꝫ in virtute spūssancti qui in v̄bis eoꝝ erat. j. Coꝝ. iij. Ego plantaui appollo rigauit deus aūt incre de. Itaqꝫ neqꝫ qui plantat ē aliq̄d. neqꝫ qui rigat. sꝫ qui incremētū dat deus. ¶ Quinto rōne gubernatōis. qꝛ inter om̄ia mēbra ling ua difficilius regit̄ ⁊ gubernat̄. Ia. iij. Omnis natura bestiaꝝ vo lucꝝ ⁊ serpētum domat̄ ⁊ domita sunt a natura humana. linguā aūt nullus hominū domare pōt. inquietū malum plenuꝫ veneno mortifero. Itē ibidem. Si quis in v̄bo nō offendit hic pfectus est vir. Et nisi lingua p g̃tiaꝫ spūssancti regat̄ nunq̄ꝫ bn̄ regit̄. Prou. xvj. Homis ē dirigere gressus suos. domini aūt gubernare ling uam. Itē lingua est magis vtil̄ ⁊ fructuosa bn̄ recta q̄ꝫ aliud mē brum. Prou. xxv. Mala aurea in lectis argēteis v̄bum ꝓlatū in tpe suo. Et ꝓpter ista duo lingua magis indiget g̃tia spūssancti. Et ido spūssanctus in linguis apparuit ad on̄dēduꝫ ꝙ hec duo ip se in linguis opatur. qꝛ ipam tempat ⁊ facit bn̄ loqui. ¶ Sexto rō ne legatōis. Nam legatō ⁊ officiū apostoloꝝ p̄ncipaliter fuit ad loq̄ndum ⁊ euāgelizanduꝫ. Mar. xvj. Euntes in vniuersum mundū

pdicate euãgelium omni creature. pma Cor. pmo. Non misit me
baptisare christus sed euangelisare. Et ideo spũssanctus in linguis
sup apostolos venit vt daret intelligi q loqui linguis erat eorũ
officium pncipale. ¶ Secundo queramus quare simul in linguis
igneis apparuit. Et ad hoc sufficiunt quattuor ratõnes. ¶ Prima
est. quia apostoli legem igneam spũssa. que est lex amoris ⁊ vita:
tis debebant mundo pdicare. Ipse em̃ spũssanctus amor ⁊ vitas
est. Lu. xij. Ignem veni mittere in terram ⁊ quid volo nisi vt acce
datur scz p ora pdicatorum in cordibꝫ auditorum scz veterum ce:
rimoniarum. Iuxta illud heb. x. Vmbram em̃ habẽs lex non ipam
imaginem rerum. Et legem frigidam timoris debebant finire et
terminare. Math. xj. Vsqz ad io. lex ⁊ pphete. Gal. v. Cõtestor au
tẽ omni circumcidenti se. quia si circumcidat christus nihil pdest
ei. Ignis autẽ hec facere habet. quia calorem generat ⁊ vmbram
et frigus fugat. Et ido spũssanctus in linguis igneis apparuit sup
apostolos vt legem amoris ⁊ vitatis pferrent ⁊ legem vmbre ⁊
timoris finirent. Ioh. xv. Nec man. vo. vt dili. mui. Quod apostoli
optime fecerunt ipam mundo pdicantes. pma. Ioh. iij. Nõ diliga
mus lingua neqz vbo sed opere ⁊ veritate. Col. iij. Sup omia ca
ritatem habete quod est vin. pfectõnis. ¶ Secunda ratõ est vt
apostoli verba ignita pferrẽt calefacientia corda hominum. Ecci.
xlviij. Surrexit helyas. i. chorus apostolorũ ⁊ verbum istius qua:
si facula. Duo em̃ dura vt duo ferra nõ possunt sine calore ꝯiungi.
Hiere. xv. Nunquid federabit ferrum ferro ab aquilone. i. in fri:
gore quod pcedit ab aquilone. Fides aũt catholica et cor huma
nũ sunt duo ferra durissima ⁊ ido nullo modo ꝯiungi potuissent
in frigore infidelitatis peccati nisi ignis spũssancti interuenisset.
Vnde bern. dicit q tria maxima mirabilia ꝯiuncta sunt in filij di
incarnatõe scz deus ⁊ homo. mater ⁊ virgo. fides ⁊ cor humanũ.
et ido vt apostoli fidem christi cordi humano insererẽt verba ig
nita necessario pferre habebant. Gre. Ociosus est sermo pdican:
tis nisi possit incendium generare. Et hoc ptz in omnibꝫ alijs nati
onibꝫ. quarum corda igne spũssancti non calefiunt. quia nullo mo
do fidem recipiunt. Fides em̃ vt dicit apostolus ad eph. ij. est do:
num dei. Inter christianos etiam qui nõ habent ignem spũssancti
nõ habent fidem viuam sz mortuam ¶ Tercia ratõ est vt aposto:
li ignem diuinum p ora ⁊ verba spirarent in corda hominũ ipos
calefaciẽtem ⁊ a terrenis ad celestia eleuantem. Nam aũ aduentũ
spũssancti merces hominũ erat terrena in tpalium abundãtia cõ:
sistens ⁊ longa vita. Esa. j. Si volueritis ⁊ audieritis me bona ter

re ꝯme. Sed mō nō est sic. imo oēs qui pie volunt viuere in chri-
sto iesu ꝑse. pa. vt dr. ij. Thi. iij. Non e seruus maior dño suo si me
ꝑsecuti sunt ⁊ vos ꝑse. ij. Cor. iiij. In omnib⁹ tribulatōez patimur
Vt ergo apostoli ab his terrenis homines eleuarēt ⁊ ad celestia
transferrent optuit eos ⁊ ꝑ ora ⁊ ꝑ verba ignem diuinū emitte-
re alias nūquā potuissent facere Ignis aūt iste duo facit. q̄ cale-
facit ꝓpter quod homines expoliant se. ⁊ eleuat vt ptz in vapori-
b⁹ virtute caloris solis eleuatis. Et ido hoies ignē diuinum in p̄-
dicatōne apostoloꝝ recipiētes calefiebant in tm̄ q̄ omnia depone
bant. Act. iiij. Quotq̄t aūt habebant domos ⁊ agros vendebāt ⁊
ponebant p̄cia eoꝝ ante pedes apostoloꝝ. Et hoc est quod dicit.
lu. xij. Ignem veni mittere in terram ¶ Quarta rō est vt ad ver-
ba ignita apostoloꝝ ignis de celo descenderet. q̄ simile trahit su-
um simile. qui omnē celi militiā ꝯbureret ⁊ vastaret. Nā ante ad-
uentum spūssancti mundus celi militiam adorabat. ⁊ aliqui ado-
rabant venerē vt luxuriosi. aliqui mercurium deū mercatoꝝ vt
auari. aliqui martem deū belli vt supbi volentes dñari. Vt g̊ apo
stoli hāc ydolatriam celestis militie destruerent optuit eos ver-
ba ignita ꝓferre. vt ad verba eoꝝ ignis de celo descenderet ⁊ cō-
sumeret ⁊ destrueret eam. q̄ ignis habet alta ⁊ magna humilia-
re ij. Cor. x. Arma militie nostre nō sunt carnalia desideria. ꝫ po
tentia deo ad destructōnem munitōnum. ꝯsilia destruētes ⁊ om
nem altitudinē extollentē se aduersus sciam dei. Et ido apostoli
maledicebant tēplis ydoloꝝ ⁊ corruebāt vt ptz in multis locis.
Hiere. xxiii. Nōne verba mea quasi ignis ardens. ⁊ quasi malleꝰ
ꝯterens petras. Vnde postq̄z hieremie dixit dñs. Ecce dedi verba
mea in ore tuo. statim subdit. Et ꝯstitui te sup gē. ⁊ reg. ut destru
as ⁊ euellas ⁊ disꝑdas. in eodē p̄mo. Qui figurabat choꝝ aposto
loꝝ. nunq̄z em̄ legit hieremias sup gentes ꝯstitutus fuisse ¶ Ter
cō queramus q̄re spūssanctus potius in igne q̄z in alio elemento
apparuit. Et ad hoc septem ratōnes sunt ꝑm septem dona spūssa. k
¶ Primo ratōne motōnis. Ignis em̄ semꝑ tēdit sursum. sic spūs
sanctꝰ ꝑ donum sapientie semꝑ facit tēdere ad celestia. Ezech. viij.
Eleuauit me spūs inter celum ⁊ terram Gregorius. Amor dei nū
quam est ociosus. opatur enim magna si est. Versatur enim sapi-
entia circa altissimas causas vt dicit phus. Propterea apostolꝰ di-
cebat ad phil. iii. Nostra conuersatō in cel est. ¶ Secūdo ratōne il
luminatōnis. Ignis em̄ habet obscura illuminare. sic spūssanctus
ꝑ donū intellectus illuminat animā a tenebris erroris. j. Cor. ij.
Itaq̄z q̄ dei sunt nemo ꝯgnouit nisi spūs dei. Nobis aūt reuelauit

deus p spūmsanctuz·spiritus enim·i·spūalis homo scrutat omnia
etiā ꝓfunda dei·Vñ magis illūmata est vitate fidei et doctrina dei
vna vetula habēs spm̄sanctū q̄z om̄es phi qui nō habuerunt·Ro·
xj·Quis aūt cognouit sensum dn̄i aut quis instruxit eū·Nos au-
tē sensum christi habem⁹·j·Cor·ij·Quia vt dicit iob·xxviij·Time
re deū ip̄m est sapiētia·ꝛ recedere a malo ē intelligentia·Qd facit
spm̄sanctū hn̄s ¶Tercō rōne actōnis·Ignis em̄ ē valde actiuus
ꝛ in omnia alia agit·ꝛ nihil pōt agere in ip̄m· vt ip̄m transmutet
Cuius rō est·q̄ ignis ē totus formalis·ꝛ q̄si nihil de materia hn̄s
Omnis aūt actio ē a forma·ꝛ passio a materia·ꝛ ido pōt agere ꝛ
nō pati·Sic spūssanctus p donū cōsilij facit hominē totum spūalē
ꝛ nihil habere de materia ꝛ terrenoꝝ pondere·Cōsiliamur enim
vt dicit phus nō de fine·ꝫ de his que sunt ad finē·Et q̄ ad finē no-
strum videlicet ad deū melius ꝛ velocius imus sine pondere ter
renoꝝ·ido spūssanctus p donū cōsilij facit ea deponere solū neces
saria retinēdo·i·Thi·sexto·Habētes alim̄ta ꝛ quib⁹ tegamur his
cōtenti simus·Exēplum de iohāne baptista toto spūali ¶Quarto
rōe transformatōnis·Nam p ignē om̄ia transformant ꝛ nouam
formā accipe possunt·sic spūssanctus p donū fortitudinis trās for
mat homines in deū·q̄ facit eos potentes ꝛ fortes ad omnia vin
cēduz·Vñ petrū vna ancilla vicit antequā spm̄sanctū haberet·po-
stea inuincibil fuit imo omnia vicit·Vñ de paulo ꝛ barnaba dici
tur actu·xiiij·Dij similes facti hoib⁹ descēderunt ad nos ¶Quin
to rōne nutritōnis·nā ignis in humido pingui ꝛ calido nutrit vt
in oleo cera ꝛ sepo·in humido autē sicco ꝛ frigido extinguit vt in
aceto ꝛ aqua·Sic spūssanctus p donuz scientie quo hō cognoscit
spūalia esse pinguia ꝛ calida·tp̄alia vo esse frigida et sicca·nutrit
animā in ipsis spūalib⁹·ꝛ facit ip̄am mūdanis ꝛ tp̄alib⁹ mori·Col·
iij·Mortui em̄ estis scz mundo ꝛ vita vestra abscondita est cum
christo in deo·Gal·ij·Quod autem nūc viuo in carne in fide viuo
filij dei·¶Sexto rōne purgatōnis·Ignis em̄ habet metalla pur
gare·sic spūssanctus p donum pietatis purgat omnia peccata·q̄
ip̄e est ignis diuinus·Meb·xij·Etem̄ deus noster ignis ꝯsumens
est·Vnde sic baptismus aque ꝛ sanguinis purgat peccata·ita bap-
tism⁹ flaminis·id est spūssancti·Sic fuit purgata magdalena cui
omnia peccata sunt dimissa quo·di·mul·luc·vij·Malach·iij·Et pur
gabit filios leui et colabit eos quasi auꝝ et quasi argentum·Vn-
de in ecc̄ia fit remissio peccatoꝝ per spm̄sanctum·Io·xx·Accipite
spm̄sanctū quoꝝ re·ꝛc·Et h̄ fit ꝯgrue p donū pietatis·pietas em̄
miseriā respicit·Nihil aūt ē miserabili⁹ q̄z peccatū ¶Septimo rōe

incineratōis. Nam ignis omnia in cinerē redigit. sic spūssanctus
p donū timoris redigit hominē in cinerē humilitatis dū ꝯsiderat
malū pene eterne. timet eñ valde ⁊ ido se rep̄hendit ⁊ in humili
tate penitentiā agit. Iob. xlij. Idcirco me rep̄hendo ⁊ ago peniten
tiā in fauilla ⁊ cinere. Et sic pz scdm ¶ Tercō ipe aduētus spūssan
cti ⁊ eius effectus subiūgit. qꝛ repleti sunt omēs spūsancto ⁊ ce.
lo. Et qꝛ qui hz p̄ncipale hz accessoriū. ido postq̄z apl'i spm̄sanctū
in tanta plenitudine receperūt fuerūt etiā plem omib⁹ g̃tijs ⁊ spi
ritussancti donis qꝛ oēs g̃tie ⁊ dona a spūsancto sunt vt dic̄ apo:
stolus. j. Cor. xij. Hec aūt omia opat̄ vn⁹ atq̄z idē s. di. si. ꝓut vult
Et qꝛ ipi fuerūt pleni spūsancto. ostendit̄ q̄druplici signo rei ple:
ne. ¶ Primū est in tribulatōnib⁹ nō murmurare. nā vas plenū nō
reboat sz vacuū dū tangit̄. sic apl'i in aduersis nō murmurauerūt
Lu. x. Ecce ego mitto vos sic̄ ag. inter lu. In pa. ve. pos. a. ve. Imo
nō solū nō murmurauerūt in tribulatōnib⁹ sz gaudebant. Act. v.
Ibāt apl'i gau. a ꝯspe. ꝯsi. q̄. dig. ha. sunt ꝛc. Ro. v. Sz ⁊ gloriamur
in tri. ¶ Scdm ē firmiter ꝯsistere. nā res plena stat firma. sic apo:
stoli postq̄z spm̄sanctū receperunt in fide ⁊ bonis opib⁹ firme ste
terunt. nā nec mund⁹ cū tormentis. nec caro cū oblectamētis. nec
demones cū tēptamentis poterāt ipos amouē. Ro. viij. Quis nos
separabit a caritate christi q. d. nemo. ¶ Terciū est de plenitudine
effundere. nā fons plen⁹ effundit aquā. sic apl'i tanq̄z plenus fons
plenius effundunt aquā ⁊ supcresces tm̄ mund̄ g̃tijs ⁊ donis spū
alib⁹ repleuer̄t. Nester. x. Fons puus creuit in fluuium maximuz
et in aq̄s plurimas redundauit ¶ Quartum ē nihil plus recipere
nā vas plenum nihil pl⁹ recipit. sic apl'i nihil terreni ⁊ a spūsancto
alienum recepert̄. Vñ symoni mago offerenti eis multā pecuniaz
dixer̄t illud act. viij. Pecunia tua sit tecum in pditōz. Vñ nec diui
tias nec honores nec delicias amplius recipe voluer̄t. Phil. iij.
Omia detrimētum feci ⁊ ar. s. vt stercora vt christū lucrifa. Mat.
xix. Ecce nos reliq̄. omia ⁊ secuti sum⁹ te Et qꝛ iuxta sentētiā salua
toris. ex abundantia cordis os loquit̄. ido apl'i sic abundanter re
pleti spiritusancto. ceperunt loq̄ multis ⁊ varijs linguis. qꝛ multi
plex erat spirit⁹ cordis ipoꝝ. scz lingua gl'ie q̄ est laudare ⁊ bn̄dice
re deum. Lingua g̃tie q̄ ē hominib⁹ volētib⁹ ꝯuerti g̃tiaz ⁊ miscdi
am ꝓmittē. Lingua doctrine q̄ ē homines instruē ⁊ docē. Et ling
ua pene q̄ ē. si quis non agit penitētiam ad gehēnam ire. Si quis
autē vult scire an sit spiritusancto plenus. dicta quattuor in se cō
sideret. quia ex operibus vl' moribus. vel ex lingua cognoscitur
vnde sit homo. Marci. xiiij. Nam ⁊ galileus es. Et mathei. xxvj.

Nā ⁊ loq̄la tua mani·te fac̄· Et sic pz tercium ¶ Quarto admiratō
et stupor ex p̄dictis ꝯn̄s describitur·q̄ fcā hac voce ꝯuenit mlti-
tudo magna ⁊ mente ꝯfusa est scz p̄ stupore ⁊ admiratōe·admi-
rabant̄ em̄ tam subitā mutatōz·q̄ de nihilo ad taz magnū statuz
subito erāt sublimati·Iob·v·Qui ponit hūiles in sublime ⁊ meren
tes erigit sospitate·Et sic ptz quartum·

¶ Sermo alius de missione spiritussancti· lxiij·

De excelso misit ignē in ossibꝫ meis ⁊ erudiuit me·Tre
i·Hieremias ꝓpheta a spūsancto inspirat⁹ in p̄sona ec-
clesie loquit̄ in p̄fatis v̄bis reserās ⁊ annūciās q̄liter ei
spūssancti missio facta sit· Circa quā missionē in p̄di-
cta autoritate quinqz innuunt̄· Primo enim spūssancti missionis
excellentia declarat̄·q̄ de excelso· Scd̄o p̄sona mittēs insinuat̄·q̄
misit scz deus pat̄· Tercō signū ⁊ figura in q̄ spūssanct⁹ venit apit̄
q̄ ignē· In specie eniz ignis venit· Quarto in q̄s spūssanct⁹ venit
vel sit missus subiungit̄ q̄ in ossibꝫ meis· Quinto quē effectū spi-
ritussanctus veniēs fecerit demōstrat̄·q̄ erudiuit me· Ex p̄mo h̄
missio oñdit̄ optima ⁊ p̄fecta q̄ de excelso· Iac̄·j· Omne datū op
timū ⁊ omne donū p̄fectū desursuz ē· Ex scd̄o oñdit̄ caritate diffu
sa·q̄ ex nimia caritate sua q̄ dilexit nos deus misit nob̄ p̄mo filiū
⁊ tandē p⁹ recessum filij misit spūmscūm vt nobiscū in eternū ma-
nēt· Gal̄·iiij· Quoniā āt estis filij dei misit de⁹ spūm filij sui in cor
da vr̄a· Ex tercō oñdit̄ efficacissima· Ignis em̄ int̄ omnia efficacissi
mus est·⁊ multas hz opatōes·vt dictū est in p̄cedenti sermone· Ex
quarto oñdit̄ mūda ⁊ sancta·nā ossa ecc̄ie sunt sancti ⁊ iusti in au-
steritate penitentie exiccati ⁊ mūdi facti· Ex q̄nto oñditur fructu-
osa q̄ eruditō discipline spūssancti fructuosa est valde Hebre·xij·
Omnis aūt disciplina in p̄nti q̄dem nō vidtur gaudij esse sz mero
ris·postea aūt fructū pacatissimū exercitatis p eā reddet iusticie·
¶ Primo g̊ dicit q̄ spūssancti missio d̄ diuine maiestatis excellen
tia p̄cedit·de q̄ nihil dicatur ad p̄ns ¶ Scd̄o oñdit q̄ spūssanctus
a deo p̄re est missus q̄ misit scz deus pr̄· Circa qd̄ sciendū q̄ cū sit
vna essentia in tribꝫ p̄sonis·⁊ omnis actō ⁊ opatō ab essentia p̄ce-
dat·optet necessario q̄ qn̄ pat̄ mittit spm̄scūm q̄ filiꝰ sil̄iter mittat
et spūsscūs eod̄ mō seip̄m mittat·siue p seip̄z veniat·q̄ vt dic̄ aug̃·
indiuisa sunt opa trinitatis· Et h̄ est qd̄ dicit̄ ioh̄·v· Cū ve·pa·que
ego mit·vo·spi·ve·q̄ a pa·p̄· In eod̄·xiiij· Paraclit⁹ āt spūss·q̄z mit·
pa·i no·m· Itē cū t̄bꝫ p̄sonis vna eēntia sit cōis·⁊ eēntia n̄ sepet̄a p̄
sonis·nec p̄sone ab eēntia·optet nc̄cario q̄ vbicūqz ē p̄sona spūssci

vel patris vel filij. ibi sit essentia diuina et vbicunqz sit essentia di-
uina. ibi sit persona pr̄is ⁊ filij ⁊ persona spūssancti. Io. xiiij. Phi-
lippe q̄ vidz me videt ⁊ patrē meū. nō credis qꝛ ego in patre ⁊ pr̄
in me ē. Et idē ē de spūscō. Et iō dum spūssanctꝰ aduenit tota trini
tas venit. Ioh. xiiij. Ad eum veniemꝰ ⁊ mā̄sionē apd̄ eum fa. Mis
sus ē ꝯ spiritussanctꝰ cum potentia miraculoꝝ. q̄ patri attribuit.
Lu. ix. Dedit eis potestatē super omnia demonia ⁊ vt lāguores
cu. Missus ē cuz scientia veroꝝ qꝛ filio attribuit sapiētia. Io. xiiij.
Ille vos docebit omnē veri. Missus ē cum bonitate donoꝝ. qꝛ spi
tussancto attribuit bonitas. Ipe em̄ ē bonitas se nobis in suis do
nis effundēs. Ro. viij. Quō etiā cum il. n̄ om. no. do. Et iō tribꝫ vi-
cibꝫ christus apl̄is spm̄scm̄ dedit. Primo an̄ passionē ad faciend̄
miracula. qn̄ misit eos ad p̄dicand̄ ⁊ dedit eis po. super omnia d̄
monia ⁊ vt lāguores curarēt. qd̄ ad potentiā patris pertinet. Se
cundo pꝰ resurrectōz ad relaxand̄ peccata qn̄ insufflauit in eos et
ait. Acci. spm̄scm̄ ⁊ q̄ꝝ re. pec. re. eis. ioh. xx. qd̄ ad filium pertinet
qꝛ vna clauis ad relaxand̄ peccata ē scientia v̄itatis q̄ filio attribui
tur. Mat. ix. Vt autē sciatis qꝛ filiꝰ hominis hz potestatē in terra
dimittēdi peccata. Tercō pꝰ ascensionē ad ꝯfirmand̄ corda. qn̄ in
linguis igneis vt hodierna die sedit supra singl̄os eoꝝ spiritussan
ctus. act. ij. Qd̄ ad spm̄scm̄ ptinet. qꝛ ex magna bonitate spūssan
cti ꝓcessit. vt sic eos ꝯfirmaret. Mittit ⁊ quotidie spūssanctus cū
mētibꝫ fideliū illabit. Ioh. iij. Spūs vbi vult spirat. Et sic ptz scd̄m.
Tercō on̄dit signuz in q̄ spūssanctꝰ missus est. qꝛ in igne. Misit
inq̄t ignē. Circa qd̄ nota ꝙ spūsscūs i q̄druplici reꝝ spē missus ē
Primo i spē colūbe sup xp̄m baptisatū. Lu. iij. Descēdit spūsscūs
corpali spē sic colūba in ip̄m. Scd̄o in spē nub̄ sup xp̄m trās figura
tum. Mat. xvij. Ecce nubes cādida obumbrauit eos. Tercō in spē
flatus. Io. xx. Insufflauit ⁊ ait. accipite spm̄sanctū. Quarto in spē
ignis ⁊ lingue vt hodierna die. Act. ij. Apparuerunt illis disp. lin-
tan. ignis. Et h̄ ido fec̄ ille spūs v̄itatis. nō vt aliquā fictōem on̄de
ret. sz vt daret intelligi ꝙ omniū haꝝ reꝝ ꝓprietates spūsscūs ad
ueniens in nob̄ opatur. Nā p̄mo in spē columbe venit ad on̄dē O
dum ꝙ quinqz ꝓprietates columbe in nob̄ aduenīens opat̄. nā co-
lumba gemitum ꝓ cātu hz. felle caret in petra nidificat. ē auis fe-
cunda vald̄. ⁊ sup riuos aquaꝝ stās in ipsis aq̄s accipitrē speculat̄
Sic spūssanctꝰ veniens facit nos gemē ꝓ incolatu p̄ntis miserie. ꝓ
dilatōe p̄rie. ⁊ ꝓ peccatis aīe. De p̄mo ⁊ scd̄o. psal. Heu mihi qꝛ i-
co. me. ꝓlō. ē habi. cū habi. ꝛc. De tercō idez. Lauabo ꝑ singl̄as no
ctes. i. pcc̄a lectū meū. id ē ꝯscientiā meā. Peccata em̄ noctes sunt

qꝛ in nocte fiūt et ad noctem inferni adducūt. Ioh. iij. Omnis q̄
male agit odit lucem. Sic flere fecit petrū ꝑ peccatis suis. Luc.
xxij. Egressus foras petrꝰ fle amare. Item felle amaritudinis et
neq̄cie fac̄ nos carere. Esa. lxj. Spūs dn̄i sup me eo q̄ vnxerit me
scz melle dulcedinis et bonitatis. Item in foraminibꝫ petre hoc
est in vulneribꝫ iesu christi facit nos ꝯmorari. Bern. Vbi firma
tutaqꝫ req̄es nisi in vulneribꝫ iesu xp̄i. Gal. ij. Christo ꝯfi. s. cru.
In eodē. vj. Ego enim stig. do. nr̄i iesu christi in cor. m. p. Item fa
cit nos valde fecūdos bonis opibꝫ. j. Cor. j. Grās ago deo meo
semp ꝑ vo. in g̃. dei. q̄ data est vobis qꝛ in omni. di. facti estis in
illo. i. in spūscō. Gre. Amor dn̄i nunq̄z est ocōsus. opat̄ enim ma
gna si est. Item hominem riuis aquaꝝ. i. g̃tiaꝝ abundātem facit
sibi cauē ne in ipsis dyabolꝰ eū suffocet. Quia vt dic̄ aug. Supbia
etiā bonis opibꝫ insidiat̄ vt peant. Sic suffocatus fuit lucifer ꝛ p̄
mi pentes. Sz nō sic suffocata fuit beata v̄go. q̄ plena omni g̃tia
et mater dī fcā nō dixit ecce regina mūdi. ecce mater dn̄i. sz ecce
ancilla dn̄i. luc. p̄mo. ¶ Scdo in specie nubis descendit ad osten
Pdendū q̄ spūsscūs tres ꝓprietates nubis in nob̄ opatur. Nubes
enim a terra eleuat̄ v̄tute caloris. refrigeriū p̄stat ꝯtra incendiū
solis. et pluuiā generat ex resolutōe vaporis. Sic spūsscūs adue
niens eleuat hominez a terrenis. Eze. viij. Eleuauit me spūs inter
celū et terrā. Vn̄ de viris spiritualibꝫ dicit̄ esa. lx. Qui sunt isti q̄
vt nu. vo. Phil. iij. Nostra ꝯuersatō in cel̄ est. Itez refrigerium
p̄stat ꝯtra incentiua vicōꝝ. Ecc̄i. xxiiij. Spūs meus sup mel dul
cis. Sap. xij. O q̄z bonus et suauis est do. spūs tu. in no. Hoc fuit
figuratū in nube filioꝝ israel. in q̄ dn̄s eos p̄cedebat vt ptz. exo.
xiiij. Neemi. ix. In colūna nubis ductor eoꝝ fuisti. Itē pluuiam
lacrimaꝝ in nob̄ generat. Ro. viij. Ipe em̄ spūs postulat ꝑ nobis
. i. postulare nos fac̄ gemitibꝫ inenarrabilibꝫ. ¶ Tercō in spē flatꝰ
datus ē apl̄is. ad on̄dendū q̄ sicut flatꝰ necessarius ē vite corpali
et sine ipo hō statim morit̄. sic spūsscūs vite aīe ē necessarius. ꝛ si
ne ipo anima ē mortua. j. Ioh. iij. Qui nō diligit manet in morte.
Et iō signant̄ ad relaxādū peccata. spūsscūs datꝰ ē in specie flatꝰ.
qꝛ sicut flatū ꝑdēs morit̄. ꝛ flatū recupans reuiuiscit. ita hō ꝓpt̄
pctm̄ spm̄scm̄ ꝑdens morit̄. ꝛ ꝑ gr̄am spm̄scm̄ recupans reuiui
scit. Col. ij. Et vos cū mortui essetis i delictis ꝛ p̄pucō carnis vr̄e
ꝯuiuificauit vos cū illo scz cū spūscō ꝯdonās vobis oīa d̄licta. ¶
Quarto in spē linguaꝝ ignis sup apl̄os apparuit ad on̄dēdū q̄
p̄dicator v̄ba ignita calefacētia corda. a spūs. hz ꝛ ipe ꝑ os eiꝰ loq̄t̄
Gre. Nisi id̄ spūs q̄ ꝑ os p̄dicatoris loq̄t̄ assistat cordi auditoris

ōcūs est sermo doctoris. Matth. xnij. Nō em̄ vos estis loquē
tes sp̄ūssanctus. Hiere. xxnij. Nunq̄d non verba mea sunt q̄si
ignis ardēs. et q̄si malleꝰ ⁊terēs petras. Hoc fuit figuratū in esa
ia q̄n dñs ip̄e deberet p̄dicare ppō. vnus de seraphīm volauit ad
eū ⁊ calculo ignito quē forcipe tulerat de altari tetigit os eius. q̄
calculus spūssanctū figurabat ¶ In fine istius mēbri nota q̄ ter
tius in principio eccie spūssanctū datū. Primo in oratōe Lu.
iij. Iesu baptisato et orāte descendit spūssc̄us. Scdo in p̄dicatōne
ej. Tercio in manuū impositōe. Act. viij. Tūc imponebāt manꝰ
sup illos ⁊ accipiebāt spūssanctū. Et ido si volumꝰ spūssanctū re
cipere orationi insistemus. q̄ orātibꝫ apl̄is spūssanctꝰ datus ē. Insta
ti p̄dicationi. q̄ in linguis igneis apparuit. ad oñendū q̄ in
ip̄a p̄dicatione spūssanctus dat. Instemꝰ confessioni vt sacerdos
imponat nob manus et det spūssanctū. Ioh. xx. Accipite spūs. q̄
rū rc. Et sic p̄z terciū ¶ Quarto demonstrat in q̄s spūssc̄us mi
sus est q̄ in ossibꝫ meis Ista sunt ossa d̄ q̄bꝫ dictū ē ezech. xxxvij.
Filii hois vaticinare d̄ ossibꝫ istis ⁊ dices eis. Ossa arida audite
verbū dñi ecce ego intromittaz in vos spūm ⁊ viuetis. Ista ossa
in q̄bꝫ spūssc̄us habitat ⁊ venit sunt sancti viri q̄ sex modis dicū
tur ossa. s. ossa sicca. ossa dura ⁊ fortia. ossa hūana. ossa vúa. ossa
redoletia. ⁊ ossa neruis colligata ¶ Primo em̄ sunt ossa exiccata
p abstinētiā esce ⁊ potus. ab hūore carnalis desiderij. Psal. Ossa
mea sic̄ cremiū aruerūt. ij. Cor. xj. In fame ⁊ siti in ie. mul. in fri
gore ⁊ nu. In eod̄ inj. Semp mortificatōez dñi nr̄i iesu christi in
corpib nr̄is circūferetes. Pctōres āt sunt ossa humētia ⁊ in aq̄s
carnal̄ ꝛcupiscētie natātia Sap. ij. Nō sit p̄ratū q̄d nō ptrā. lux.
no. Vñ d̄ dyabolo dicit iob. xl. In secreto calami dormit in locis
humētibꝫ. Et ido cū spūssc̄us sit ignis nō ꝑt in eis viuē ¶ Scdo sūt
ossa dura ⁊ fortia ad portādū onera penitētie. ⁊ ad tolerādū oia
aduersa. Psal. Vt úmētū factꝰ sum apd̄ te. ⁊ Cor. xii. Maledici
mur ⁊ bñdicimꝰ. psecutōz patimur ⁊ sustinemꝰ blasfemamur et
obsecramus. Peccatores aūt sunt ossa debilia nullū pondꝰ peni
tētie valentia sustinē. ⁊ omni tēptatōi cedentia. Et ido cū spūssc̄us
sit pōdꝰ penitētie vtutū et morꝫ. nō sustinet ab eis ¶ Tercō sunt
ossa hūana ꝑt māsuetudinē pietatis. ⁊ ñ camina t lupina. Mat.
xi. Discite a me q̄ mi. sum ⁊ hu. cor. In eod̄. v. Beati mi. q̄m ipi
possi. ter. Sic fuit mitis dauid. q̄ miphiboseth filiū filij inimici sui
mortalis fec̄ d̄ mēsa sua. et viris iabes q̄ sepelierūt ossa eiusdem
saul inimici sui. bona repromisit. ij. Re. xxj. Peccatores aut̄ sunt

ossa camina ꝛ lupina mordetia et lacerantia· Et ideo cū benigno
sit spūssanctus non potest in eis requiescere·Esa·lxj· Spiritus
dominī sup me eo q̄ unx·me·ꝛ·hūanum ꝛ māsuetum me fecit·
Quarto sunt ossa vúa ꝛ nō mortua·p inhabitantē spūm vite in
eis·Iob·vj·Spūs est qui viuificat·caro aūt nō p̄dest quicq̄·In
eodem·xiij·Ego vúo et vos vúetis·Et etiam non solum sunt
vúa in se sed etiam conferūt vitam alijs·Quod figuratum fuit
in ossibꝫ helisei q̄ statim q̄ tetigerūt cadauer hominis mortui re
uixit homo·vt patet·iij·Re·xiij·Matth·x·Infirmos curate·mor-
tuos su·lepros·mū·Peccatores autē sunt ossa mortua vitam gre
nō habentia·et ideo cum spūssanctus sit spūs vite nō potest req
escere in eis Quinto sunt ossa redolētia p odorem bone fame
et nō fetentia p fetorem infamie·ij·Cor·ij·Christi bonus odor
sumus deo in his qui peunt·et in his qui salui fiunt· Et alijs qui
dem odor vite in vitam·alijs quidem mortis in mortem· Gen·
xxvij·Ecce odor filij mei sicut odor ag·ple·cui bene·do·Eccī·xlix·
Memoria iosie in compositōne odoris· Peccatores aūt sunt ossa
fetentia corā deo et sanctis Esa·xxxiij·De cadaueribꝫ eor ascē-
det fetor·Vnde in vitaspatrum legitur·q̄ angelus obuiās cuidaꝫ
ornate mulieri peccatrici obturauit sibi nares dicēs q̄ fetebat co
ram deo et sanctis·Et obuiās cuidam ústo paupi ulcerosо odo
rauit eum di·q̄ redolebat corам deo et sanctis·Dicit phūs q̄ ca
mis mhil sentit de odore·misi sit annexus rei comestibili vt vene-
ree·sed illum optime sentit· Similiter peccatores mhil sentiunt
misi de odore carnalium· Et ideo cum spūssanctus nō sit caro ij
spūs nō redolet eis·et p̄terea nō recipit in eis Sexto sunt ossa
neruis colligata et cōpagmata·Eze·xxxij· Et accesserunt ossa ad
ossa·vnumq̄dq̄z ad iunctūrā suā· et ecce nerui et caro supea asce
derūt·Iob·x·Ossibꝫ ꝛ neruis cōpe· me·Et nō sunt ossa palitica et
dissoluta·Omnia em opa iustoꝝ sunt regulata et oēs sensus eoꝝ
regulati sunt·j·Cor·xiij·Omna honeste ꝛ sc̄m ordinē fiāt in vo
bis·Ro·xij·Rationabile obsequiū vrm· et nolite conformari huic
sec̄lo sup·q̄ totū est dissolutū·Vñ religio christiana vocat·eo q̄
a multis abstinet ꝛ in multis se religat q̄ alijs natōmbꝫ licent·Et
inter christianos illi dicunt religiosi q̄ multū religant·Peccato
res aūt sunt ossa palitica ꝛ dissoluta·q̄ facta ꝛ dicta eoꝝ a regu
la rōnis discrepāt ꝛ discordāt·Ro·j·Et q̄ nō p̄bauerūt habē deū
in noticia tradidit illos deus in reprobum sensum·vt faciāt ea q̄
nō cōuenīūt repletos omni miq̄tate ꝛc·Carissimi si volumus q̄
spūssanctus veniat in nos simus sicci p corporis maceratōem·q̄

ipse est ignis·simus fortes p tolerantiā aduersoꝝ·qꝛ ipe est virtus
indeficiens et pondus virtutū·simꝰ mites et humani p pietatez·qꝛ
benignus est spiritus sapientie·simus vnui p gratiā qꝛ ipe est vita
simus redolentes p bonā famā·qꝛ ipe odorat odorē spūaliū et non
carnaliū·simꝰ compositi et ordinati p regulam rōnis·qꝛ ipe ē regu:
la omis rectitudinis et iusticie·et sic erimꝰ ossa in magna reuerētia
coram deo·Talia fuerunt ossa ioseph que filij israel cū magna reue
rentia de egipto in terrā ꝓmissionis transtulerunt·vt pz exod·xiij
Et sic patet quartū ¶Quinto ponit effectus quē spūssanctꝰ veniēs
facit ecclesie·qꝛ erudiunt eaz·Hunc effectū spūssanctus in tota eccīa
et in anima cuiuslibet iusti quotidie facit·Nam p septē dona sua ip S
psam erudit et informat·Ipsa em̄ septē dona spūssancti sunt ille se:
ptem stelle in dextera filij que illuminant totū mundū·de quibꝫ dici
tur apoc·j·Item sunt septē oculi qui sunt septē spūs dei missi in om
nem terrā de quibꝫ dicit apoc·v·Item sunt septē lucerne que sp de:
bent ardere in tabernaculo dei·de quibꝫ dicit exod·xxv·qꝛ dona spi:
ritussancti faciunt hominē ardere ⁊ oīa videre Vn̄ illa sancta aīalia
in quibꝫ erat spūs vite erāt oculis vndiqꝫ plena·vt dicit ezech·j·Eru
dit g nos spūssanctꝰ·Primo p donū sapientie·dū affectū mētis co
gnitōne pascit et delectatione bonoꝝ illū afficit et reficit·dū scz ve:
ra bona ꝓut sunt bona amare et gustare facit·et fac̄ dulcedinē sua:
uitatis eoꝝ sentire·qui prius solū terrena sapiebat·Heb·v·Omnis
qui lactis est pticeps expers est sermoīs iusticie·Pesectoꝝ aūt ē
solidus cibꝫ eoꝝ qui ꝓ consuetudine exercitatos habent sensus ad
discretōem boni et mali·¶Secundo erudit p donū intellectus in
bonis cognoscendis ⁊ maxime p fidem pficit et illuminat d̄ creden:
dis·Actu·xv·Fide purificans corda eoꝝ·¶Tercio erudit p donuz
consilij·dum cautū facit hoīem qūo eligat bona et p̄eligat meliora
et vtiliora salutis·Math·xix·Si vis pfectꝰ esse vade et vende om
nia que habes et da pau·et ve·se·me·¶Quarto erudit p donū for
titudinis dum ꝯtra insultus temptatōnū pugnantē roborat ostē
dens ei solū p patientiā esse pugnandū·Lu·xxj·In patientia vestra
possidebitis animas vestras·¶Quinto erudit p donū scientie·per
quod dat cognoscere bene agere et a malo recedere·Iob·xxviij·Ti
mere deū ipm est sapientia·et recedere a malo intelligentia·Quia
vt dicit aplus·j·Cor·xiiij·Qui ignorat ignorabit·¶Sexto erudit
p donū pietatis·dum p quosdā spei funiculos ad bonu appetendū ⁊
agendum attrahit·Math·iiij·Venite post me fa·vos fi·pisc·homi·
¶Septio erudit p donū timoris·dū a malo culpe p̄sentis·et a ma
lo pene future p quedam metuenda que mentibus hoīm suggerit

Tretrhit et aūtit· Ecci· vij· Memoraē no·tu·ꝛ inet·n̄ pec· ¶ Postq̄z at
spūssanctus his septem donis nos erudiuit et informauit·p eadez
nos pugnare facit ꝯtra septē mala hūane nature·et p̄mo ꝯtra ma:
lum puerilitatis facit nos pugnare dono sapientie Peccator em̄ ē
puer sensu et ope et omīa opa sua sunt puerilia· Esa·lxv· Puer cen
tū an·mo·j· Cor·xiiij· Nolite pueri effici sensibꝫ ꝫ malicia puuli esto
te· Exem plū sic puer dat vnū aureū ꝑ vno pomo·ita pctōr ꝑ vno
denario dat vnā virtutē·imo omēs·imo qd̄ plus est deū· Sap·xij·
Infantiū insensatoꝝ more viuentes Sed p donū sapientie efficitur
maturus in sensu et i ope discretus Gre· Per sapiam maturi sum⁹
¶ Secūdo ꝯt̄ malū brutalitatis facit nos pugnare dono itellect⁹.
Peccator em̄ sic brutū animal solū exteriora in rebꝫ sensibilibꝫ cu:
pit illis inherēs tanq̄z fini· Interiora vero eoꝝ nulla cognitōne at:
tingit Exemplū sic vrsus nō discernit si apis est in fauo mellis· nec
piscis si hamus sub verme Sic peccator nō discernit si sub delecta:
tione mundi est pena eterna Sed p donū intellectus homo pene:
trat interiora rei et cognoscit penā eternā et ꝙ sub aspitate penitē
tie latet gloria ifinita Ro·viij· Nō sunt ꝯdig·pas·h⁹tem·ad fu·glo
que re·in no· ¶ Tercio ꝯtra malū periculositatis facit nos pugnaē
dono consilij· Peccator em̄ est in multis periculis ꝯstitut⁹· Nam
in carcere dyaboli manet et est sententiat⁹ ad mortez·ꝛ p̄uatus om
nibus bonis ꝛ de omibꝫ his nō curat·ꝫ omni die exponit se piculo
dum peccatū addit peccato Osee·iiij· Furtū et mendaciū et homici
dium inundauerunt·ꝛ sanguis sanguinem tetigit Exemplum sicut
vnus ribaldus exponeret se piculo intrans ad regem vt interfice:
ret eum Sic peccator dum peccat·qꝛ q̄ntuz in se est vult interficere
filium dei Heb·vj· Rursum cruci·sibimetip·filiū dei Sed p donū cō
silij homo eligit tutā viam scz relinquere mundū ꝛ carnalia deside
ria que mergūt hoīem in infernū· Thi·ij· Apparuit gratia dei ꝛ sal
uatoris no·om·ho·eru·n·vt abnegantes impietatem ꝛ secularia de
sideria sobrie ꝛ iuste ꝛ pie viuam⁹ i h̄ seculo ¶ Quarto ꝯtra malū
continuitatis spūalis certaminis facit nos pugnare dono fortitudi
nis Mundus iste est campus agonis·ꝛ p̄lij Iob·vij· Militia est vi
ta hominis sup terrā Et p̄liū istud est ita continuū ꝛ forte ꝙ omis
homo succumbēt nisi esset dei fortitudine roborat⁹ Luc·xxij· Petre
ecce sathanas expe·vos vt cri·sic cri· Ego aūt ro· ꝑ te vt n̄ deficiat
fides tua Et ido omnes apl̄i qn̄ relicti sunt ꝓprijs viribus sunt de
iucti De hac fortitudine peccator nō curat ꝫ ꝓprijs viribꝫ vult pu
gnare vt petrus·et ido sicut petrus quotidie negat christū Thi·j·
Confitent̄ se nosse deum·factis autez negant Exemplū sicut homo

stans tota die in forti prelio sine armis necessario morit. sic pecca-
tor dei fortitudine nō armatus. Sed homo iustus omīa vincit do-
no fortitudinis roboratus. Phil. iiij. Omīa pos. in eo qui me ꝯfor-
Sic vicit dauid goliā et samson philisteos. ¶ Quinto ꝯtra maluꝫ
erroris circa bona et mala dono scientie facit nos pugnare. Dupli-
citer em̄ erramus in cognoscendo bona et mala. Primo qn̄ paruū
bonū et paruū malū dicimus magnū bonū et magnū malū et ecō
uerso. Secūdo qn̄ illud quod est malum dicimus bonū et illud qd̄
est bonū dicimus malum. Esa. v. Ve qui dicitis bo. m. ⁊ ma. bo. Om
nia bona et mala mundi sunt parua bona et parua mala p̄ter pecca
tum quod est pessimū malū. Virtutes em̄ et dona sunt optima bo
na. Iac. j. Omne da. opti. et omne do. ꝑfectū ꝛc. Peccator aūt bona
et mala mundi reputat optima bona et pessima mala. peccatū autē
reputat paruū malū et virtutes modicū bonū. Exemplū sic̄ stultus
reputaret̄ qui diceret lutū melius auro. sic est peccator. Sed iustus
ꝑ donū scientie discernit magna et ꝑua bona ⁊ mala. optimū bonū
et pessimū malū. Math. x. Estote prudentes sic̄ serpentes. ¶ Sexto
ꝯtra malū execrabilitatis. ꝓpter quā vita nostra est deo odiosa. fac̄
nos pugnare dono pietatis. Peccator est deo execrabilis. qꝛ nec sui
miseret̄ nec ꝓximi Ecc̄i. xiiij. Qui sibi nequā est cui bonus erit. Iob
xxiiij. Pauit em̄ sterilem et que non parit. et vidue non benefecit.
Omnis miseratō peccatoris est solū circa carnē ꝓpriam que est ste
rilis et nullū fructum vite parit. sed vermibus deuoranda seruat̄.
anime vero sue viduate suo sponso d̄o nō benefacit. Exemplum sic̄
habens pulcrā. sapientē. nobilē. et diuitē vxorem. et de ip̄a nihil cu-
raret. sed de vilissima ribalda et turpi multū solicitaret̄. esset execra
bilis coram hominibꝫ. Sic peccator qui de anima nil curat. est exe-
crabilis coram d̄o Math. xvj. Quā cōmutatōem dabit homo ꝓ ani
ma sua Sed iustus dono pietatis miseret̄ anime sue. Ecc̄i. xxx. Mise
rere anime tue pla. de. ¶ Septimo ꝯtra malum stulte securitatis. q̄
nihil est ꝑiculosius homini tot malis obsesso. facit nos pugnare do
no timoris. Peccator inter tot et tales inimicos secure dormit et
nihil timet. Iob. xxj. Domus eoꝝ secure sunt et pacate. Et quod se-
quitur. Ducunt inquit in bonis di. su. et in punc. ad infer. descen. Et
quare qꝛ sine timore vixerūt Ecc̄i. j. Timor domini expellit peccatū
Nam qui sine timore est iustificari non pōt. Exemplum sicut homo
obsessus in quodam castro. ⁊ dure expugnatus. et timens de ꝑditō
ne intus. stultus ⁊ malus custos reputaret̄ si secure dormiret et cō
mesatōnibꝫ se daret et ostia castri n̄ firmaret. Sic peccator ī ergastu
lo carnis obsessus in q̄ est ꝑditio. et a demonibꝫ fortiter oppugnatꝰ.

stultus reputat et vt malus custos debet condemnari. si ostia sensuū
nō claudit. et comesatōnibꝫ vacat. et solerti cura se nō custodit. Aba
cuc. ij. Sup custodiā meā stabo. Math. xxvj. Vigilate et orate vt nō
intretis in temptatōem. Sed iustus dono timoris sic timens sem-
per custodit se. Ecci. ij. Fili acce. ad serui. dei sta. in iust. ⁊ ti. et prepa-
ai. tu. ad temp. Prou. xv. In timore dñi declinat omis a malo. Et iō
cū in timore dñi recedat a malo. frequenter sunt cogitanda que ti-
more domi incutiūt. sic sunt punitiones q̄s deꝰ fecit peccatoribꝫ. et
pene future. Ecci. xxj. Nisi in ti. domi te. te instanter ci. subuer. do. t.
Esa. xxxviij. Ego dixi in di. die. me. va. ad por. infer. Et sic ptz quintū

De sancta trinitate sermo lxiiij.

INuisibilia ipius a creatura mūdi p ea que facta sunt in-
tellecta conspiciunt sempiterna q̄z virtus eiꝰ et diuinitas
Ro. j. Nihil est in vniuso mūdo tam inuisibile et incom
prehensibile sic vnitas et trinitas dei Potest aūt aliq̄d
esse alicui inuisibile duobꝫ modis. Vno modo ex pte sua q̄ non est
lucidū vel coloratū vt sonus et ventus ⁊ similia Alio modo ex pte
videntis puta quādo habet debilē et obumbratū visum. et isto mo
do non possumꝰ videre rotā sol quā aq̄la intuet. Isto g̊ modo trini-
tatem et vnitatē videre non possumꝰ ratione scz debilitatis intelle-
ctus nostri q̄ vt dicit phs Ita se habet intellectus ad manifestissi
ma nature. sic oculus noctue ad lucē solis Hiero. Grandes materi
as pua igenia non sufferūt Nihilominꝰ q̄zuis tāta sit difficultas in
cognoscendo trinitatē ⁊ vnitatē dei. vult apl's in verbis ꝓpositis q̄
p creaturas et p rationes naturales fidei tam admixtas ipa vnitas
et trinitas dei aliq̄ modo in enigmate tn̄ et multū imperfecte attin
gatur Et hoc non vt ipa trinitas ꝓbet. s̄ vt ipa ab ipugnantibꝫ de
fendat Debemꝰ g̊ esse parati defendē ea que catholica fides tenet
p̄ma Pet. iij. Parati sp reddere rōem de ea que in nobis est fide ⁊
spe Sed in hac materia est caute ꝓcedendū. q̄ vt dicit augꝰ Vbi
querit vnitas trinitatis patris et filij et spūssancti. nec piculosiꝰ ali
cubi errat. nec laboriosiꝰ aliq̄d inuenit. nec fructuosiꝰ aliq̄d querit.
Ad hoc tn̄ q̄rendū oportz nos humiliari s̄m itellectū. Quia vt dic
greg. Sacra scriptura est magnū pelagus vbi elephas natat ⁊ agnꝰ
peditat Debemꝰ ergo tenere ipm intellectū sub impio voluntatis
ij. Cor. x. In captiuitatē redigētes oēm hūanū intellectū. i obsequiū
christi. Quia dato q̄ intellectus non possit videre que de trinitate
dicuntur. debet homo p voluntatē ipm cogere dicens. Volo credē

que fides catholica tenet·siue intelligā siue nō· cū sint a ꝓphetis per
spm̄sanctū qui mentiri nō pōt ꝓphetata·ij·Pet·j· Non em̄ volun-
tate humana allata est aliqn̄ ꝓphetia sed spiritusancto īspirati locu
ti sunt sancti dei homīes· A christo qui est ipa veritas impata·Io·
xiiij·Creditis in deū et ī me credite· Ab apl̄is qui viderūt p̄dicata
j·Ioh·j·Que vidimus et audiuim⁹ et man⁹ nostre contrectauerūt
de verbo vite hec ānunciam⁹ vobis·p̄s· In omnē ter·exi·so·eoꝝ ꝛc
Per opa mirabilia approbata et roborata·Ioh·vj·Qui credit ī me
opa que ego fa·et ip·fa·et ma·hoꝝ fa·Mar·xvj· Illi autem ꝓfecti
p̄di·vbiq; do·coop·et ser·ꝯfir·se·sig·Et ab augustino et alijs docto
ribus qui fuerūt sapientissimi·et hec omnia ꝓbauerunt et viderūt
s̄m quod in vita ista videri possunt et ꝓbari·attestata et in scriptis
redacta·Et ideo non sum⁹ indoctas fabulas secuti· vt dicit·ij·pet·j·
sed vera loquimur et tenemus·Et ꝓpterea inexcusabilis est omnis
homo qui his que sunt fidei nō assentit cum sint ꝓbata et attestata
omni modo quo aliquid ꝓbari potest·Humiliemur ergo carissimi
in fide vt credamus ea que sunt fidei·non possumus aliter intellige-
re·Esa·vij·Nisi credideritis non intelligetis·Si aūt credere volue-
rimus·deus illuminabit nos·et quod impossibile videbat·possibile
videbit ac decens·Actu·iiij·Eide purificans corda eoꝝ·Teneamus
ergo fidei nostre ꝯfessionē scz ꝙ sit vnus deus·et tres ꝑsone vt di-
ctum est· et ꝙ pater et filius et spūssanctus sint ille tres ꝑsone et
omnes tres sint solū vnus deus·p̄s·Benedicat nos deus deus no-
ster ꝛc·Esa·vj·Sanctus sanct⁹ sanct⁹ dn̄s deus exercituū·et nō do
mini dij Et ad ꝯsolatōem fidei nostre ꝑ rōnes p̄dicabiles hoc solū
in p̄senti sermone ꝓbare intendo Et p̄mo ꝙ est vnus de⁹ tm̄·secun
do ꝙ sint tres ꝑsone·tercio ꝙ iste tres ꝑsone sint pater et filius ⁊ spi
ritussanctus ¶Primo ꝓbat ꝙ sit solū vnus de⁹ et tres ꝑsone sint
solū vn⁹ de⁹ ꝑ tres rōnes ¶Prima sumit a causis·qꝛ vt dicit ph̄s·
in causis ordinatis impossibile est in infinitum abire·imo deuenire
oportet ad p̄mā cām·q̄ est causa ordinās et disponens omnia alia·
Manifestū est aūt ꝙ totū vniuersum ordinatissime ꝓcedit· Nam
videmus ꝙ oī anno sol cōplet cursum suū et luna ꝑ eadez·xij· signa
currit omni mense ꝑ que sol in anno Omnes etiā planete certo tē-
pore complent cursum suū·firmamentū etiā cū omib⁹ stellis omni
die voluunt de puncto ad punctū semper est dies et nox·estas et
hiems Hec omnia ad oculum videm⁹ Simile est de homib⁹ et be-
stijs et de omnib⁹ ꝯtingentib⁹·que omia de⁹ ordinatissime disponit
et regit·Sap̄·viij·Attingit a fine vsq; ad finez for·et di·om·su·Quā-
uis hūc ordinē videre non valeamus·imo omnia ista contingentia

videntur nobis a casu et fortuna contingere. Eccs. ix. Vidi sub sole nec ve
locium esse cursum nec fortium bellum nec artificum gratiam nec sapientum
panem nec doctorum diuitias. sed tempus casumque in omnibus. Sed vere sic
est in supradictis que videmus. ita est in istis contingentibus quorum or
dinem non videmus. Boetius. Sed tu quamuis cam tante dispositionis
ignores tamen quantum bonus rector mundum temperat recte fieri cuncta
ne dubites. Cum ergo omnia sic ordinate procedant et sint ita diuersa
inter se. impossibile est quin ab vno regantur et disponantur alias omnia
miscerentur et confunderentur et deficerent. Exemplum de ciuitate si non ha
beret dominum. Luc. xi. Omne regnum in se dideso. Et ideo philosophus conclu
dit. xi. metha. Vnus ergo princeps. Hanc rationem tangit. Bo. in secundo
de consola. Nunc ne inquit philosophia mundum temerarijs agi casibus fortui
tisque putas. an nullum ei regimen inesse rationis. Atque inquam nullo existi
mauerim modo vt fortuita temeritate tam certa regantur. vnum ope
ri suo conditorem presidere scio deum. ¶ Secunda ratio sumitur a virtute
et perfectione vnitatis. Oportet enim vt quidquid boni et perfectionis est
in creatura eminentius sit in creatore. quia nemo dat quod non habet et cum
est potior effectu. Sed omnes creature desiderant vnitatem sic dicit
boec. li. de consol. sicut id in quo consistunt et conseruantur. quia omnes
creature tam diu subsistunt et conseruantur quamdiu sunt vnum. deficiunt
autem cum diuiduntur et vnitatem perdunt. Exemplum in edificijs et in ani
malibus et arboribus et ciuitatibus. Tam diu enim est animal. quamdiu cor
pus et anima vnita manent. cum autem separantur non est plus animal. Et
simile apparet in omnibus. quia vt dicit philosophus. vnum et ens conuertuntur. et
boecius dicit. quod omne quod est. ideo est quia vnum numero est. Ma
xima ergo est virtus vnitatis et perfectio. Oportet ergo quod hec vir
tus et prefectio eminentius sit in creatore. Et ideo deus est maxime
vnus. et tres persone scilicet pater. filius et spiritus sanctus. magis sunt vnus
deus quam aliqua res sit vno numero. Et ex hoc etiam sequitur quod omnium
trium personarum sit omnino vnum esse vnum nosse. vna potentia. vna vir
tus. et vna operatio. Augustinus. Indiuisa sunt opera trinitatis. Deute
vi. Audi israel dominus deus tuus deus vnus est. Ad idem. Sicut dictum
est omnia conseruantur in vnitate. cum ergo omnia conseruentur in deo. opor
tet necessario quod deus sit vnus. alias esset oppositum in obiecto. Act.
xvij. In ipso enim viuimus. mouemur. et sumus. ¶ Tercia ratio su
mitur ex perfectione primi principij. Oportet enim necessario vt probat
philosophus. quod primum principium sit summe perfectum. et quod ei nihil desit. Si
ergo sunt plura prima principia. quod tunc esset si tres persone essent tres
dij. oportebit quod vnumquodque sit summe perfectum. Aut ergo erunt omnino
idem ita quod quidquid habet vnum habet aliud. tunc erunt superflua.

Deus aūt et natura nihil ꝓducunt supfluū neq; frustra·siue vt me
lius dicam tunc erunt oīno vnū·q; quecunq; nullo modo differūt
oīno sunt vnū·Aut differūt in aliquo· ita ꝙ vnum habebit aliquid
boni et pfectōnis quod nō habebit alterū·et p ꝯsequens illud qd̄
non habebit illud boni et pfectōnis non erit summe pfectū·Et sic
patz ꝙ est tantū vnū p̄mū p̄ncipium·et p ꝯsequens tres psone di:
uine nō sunt tres dij sed vnus deus·Et sic patet p̄mū ¶Secundo X
ꝓbatur ꝙ deus sit trinus in psonis·id est·ꝙ tres psone sint in vno
deo p tres rōnes·Prima sumit̄ a creaturis·vbi est imaginis signa
culum·Secunda a creaturis vbi est trinitatis vestigiū·Tercia a cre
aturis·vbi est iocunditatis solatiū ¶Prima ergo sumit̄ a creaturis
vbi est imaginis signaculuz·que talis est·In omī creatura facta ad
imaginem dei·vt in homine et in angelo·est quedā trinitas in vna
essentia·q; ibi est intellectus·in quo veritas est·ibi est voluntas·in
qua est amor ⁊ est ibi memoria in qua ꝯseruant̄ intellecta·Si g̊ in
creaturis pfectis factis ad imaginez dei inuenit̄ quedam trinitas·
oportet ꝙ pfectōri modo reperiat̄ in creatore· cum ex hoc ip̄o ꝙ
sunt vnum et tria·dicant̄ facta ad imaginem dei·⁊ quidquid est in
creatura eminentiori modo sit in creatore·Gen̄·j·Faciamus homi:
nem ad ima·et simili·nostrā·Est ergo in deo quedā trinitas psona:
rum·Nam ibi est pater p modū ꝯseruantis omia·ip̄e em̄ oīa crea:
uit regit et cōseruat·Est ibi filius p modum intellecte veritatis· q;
ip̄e est veritas·Ioh·xiiij·Ego sum via veritas ⁊ vita·Est ibi spūssan
ctus p modū amoris·quo scz pater amat filium·et filius amat p̄rez
ipse em̄ spūssanctus amor est·j·Ioh·iiij· Deus sup·spūssanctus cari
tas est·Sic g̊ est vna anima et vnus angelus·et ī ip̄a sunt tres po
tentie·scz memoria·intellectus·et voluntas·ita est vnus deus et in
ipso sunt tres psone scz pater·verbū·et spūssanctus· ¶Secunda ra
tio sumit̄ a creaturis in quibus est trinitatis vestigiū vt in sole·Nā
vt dicit aug⁹·in sole est quedam trinitas et vnitas·rep̄sentans tri:
nitatem et vnitatem dei tanq̄z vestigium pedis rep̄sentat pedem·
Anima vero hoīs et angelus hoc idem rep̄sentant tanq̄z speculum
imaginem et magis pfecte·In sole em̄ est ip̄a substantia solis tan
q̄z pater q; a nullo generat̄·a quo generat̄ radius splendoris·sicut
filius dei a patre·et ab vtroq; ꝓcedit calor scz a sole et radio eius si
cut spūssanctus a patre et filio·et hec tria sunt simul tpe·sic̄ illa eter
nitate·q; statim ꝙ sol fuit emisit radiū·et eodem tpe virtus caloris
ab vtroq; ꝓcessit·sic deus ab eterno generauit filiū·et ab eterno spi
ritussanctus ab vtroq; ꝓcessit·Et sic̄ radius splendoris a principio
fuit a sole natus·⁊ semper nascit̄ ab eo·⁊ calor a principio ꝓcessit ab

ambobꝫ et semp ꝓcedit·sic filius dei ab eterno fuit genitus a pre
et semper gignit siue generat·et spūssanctus ab eterno ꝓcessit ab
vtroq; et semp ꝓcedit·Et sic radius splendoris manens in sole om
nia et totū mundū implet lumine·ita filius dei splendor glie ma
nens in patre est vbiq;·Et sic calor ꝓcedens a sole ⁊ radio eius to
tū mundū calefacit·sic spūssanctꝰ a patre ⁊ filio ꝓcedēs· corda oīm
hoīm calefacit·Et ꝓpterea in specie ignis apparuit·Et sic sol p splen
dorem suū omīa illuminat·sic deus p filium suū·joh·j·Erat lux ve
ra que il·om·ho·veni·ꝛc·Et sicut sol p calorē et radiū splēdoris om
nia opat·ita deus p filiū et spm̄sanctū omīa opat et regit q; indi
uisa sunt opa trītatis vt dc̄z ē·Mirabilit ꝯ vestigiū trītatis relucz
in sole ¶Tercia ratō sumit a creaturis vbi est iocunditatis solatiū
q; homo solus exn̄s non pōt plenā iocunditatem habere· q; ē aīal
sociale fm naturā·Vnde gen̄·ij·Non est bonū hoīem esse solū fa·ei
adiu·simile si·Animalia etiā multū affligunt stando solitarie·vt ca
nis in catena·Consistit aūt pfectio societatis hūane in tribꝫ scz prē
filio·et vxore·Si em̄ est pater filius et vxor plenā iocunditatez ha
bent q̄ntum ad societatē·Cum igit in deo sit plena ⁊ pfecta leticia
oportet q; ibi eternalis societas reperiat scz pater et filius ⁊ amor
tanq̄z vxor·cui totū bonū suum vult deus·Quia si iocunditas socie
tatis repit in hominibꝫ que quidē societas ex tribꝫ pficit vel cōple
tur·oportet q; talis iocunditas societatis eminentiꝰ sit in dō· q; vt
dictum est q̄dq̄d boni et iocunditatis est in creatura eminentius
est in creatore·Et sic ptz q; trinitas est in dō·Joh·v·Tres sunt qui
testimoniū dant in celo pater ver·et spūssanctꝰ·Et sic ptz secundū·
¶Tercio ꝓbat q; tres psone in diuīs sunt pater et filiꝰ et spūssan
ctus·Et p̄mo q; ibi sit pater et filiꝰ ꝓbemus·Nam pater et filiꝰ di
cuntur relatiue·et ido ꝓbato q; ibi sit pater·ꝓbatū erit q; ibi sit filiꝰ
Circa quod sciendum q; tunc res dicit pfecta fm ph̄m·qn̄ habet ꝓ
priam opatōem·Est aūt duplex pfectio·p̄ma et secunda·Prima p
fectio est quando res est perfecta ad esse·secunda qn̄ est pfecta q̄n
tum ad operari·In deo aūt oportet ponere omnē pfectōem·ergo
ꝓpriam operatōem oportet ibi esse·Est autē duplex operatō vt di
cit ph̄us·Vna que transit in exteriorem materiam· que nō perficit
operantem vt secare et talis nō est perfecta nec ꝓpria operatō rei·
Alia est que nō transit in exteriorē materiam vt intelligere et ama
re·Et ista est perfecta et ꝓpria operatio creature rōnem habentis
scz intelligere veritatem et velle et amare bonū·Cū igit deo soluz
optima ⁊ perfecta sint attribuenda·solum iste due operatōnes vl
actōes erūt in deo scz intelligeer vitatē ⁊ velle bonū p amorē·Nā

omnia alia deus facit per solum imperiū voluntatis· qz dixit et fcā
sunt· hec aūt due operatōnes sunt naturales deo· qz fm naturā suā
sibi ꝛueniunt nec ab eo separari pñt· qz si deus est· oportet q̄ intelli-
gat et amet· Oportet aūt et perfcā opatio patris imq̄ntū pater· est
pr̄ posindeat et generet filiū simile sibi· Cū igit in deo sit pfecta rō
paternitatis et pfecta paternitas· a qua omis alia pñitas nomiaꝫ
vt dicit apl̄us ephesi ·iij· oportet q̄ deꝰ pater generet filiū· Esa· lvj·
ego q̄ generatōem alijs tribuo nunq̄z sterilē ero· Talis aūt genera
tio oportet q̄ sit intellectualis scz p intellectū et nō carnalis· qz ge-
neratio carnalis transit in exteriorē materiā· q̄ vt dictū est deo ꝛue
nire nō pōt· Deꝰ g̃ intelligendo se generat filiū qui vocaꝫ verbuz
patris· qz cū intellectū imq̄ntū tale· sit pfectio intelligentis· et deus
sit sua pfectio· oportet q̄ solū seipm intelligat ꝫ omia alia in se· ꝫ nō
alias relatio q̄ est in deo ꝑut est intelligens et intellectū· est pater
ipius ꝫ filiatio· ꝫ ideo deꝰ imq̄ntū intelligit seipm est deꝰ pater· et in
quātū est intellectꝰ a se est deꝰ filiꝰ· Et sic pz q̄ eiusdē naꝫe et eiusdē
essentie est pater ꝫ filiꝰ· qz deꝰ intelligēs ꝫ intellectꝰ eiusdē naꝫe et
essentie est· Iob· x· Ego ꝫ pater vnū sumꝰ· Et qz nullū accidens pōt
deo inesse· qz aut corrūpet vt febris· aut pficeret vt scia· q̄z vtrunq̄z
est impossibile i deo· nō oportz q̄ talꝫ relatio q̄ est inꝫ patrē et filiū sit
in deo realit· nō em in deo relatōes sunt affixe extrinsecꝰ essentie
diuie· sicut relatio paternitatis in petro est affixa extrinsecꝰ psone pe
tri· sunt ipa essentia diuina· ꝫ ideo relatōnes in deo scz paternitas ꝫ fi
liatio ꝫ spiratio sunt p se subsistentes· ꝫ sunt ipe psone diuie· Nam
pater ꝫ filius ꝫ spūssanctus sunt tres psone subsistentes· Et qz deꝰ
fuit ab eterno intelligit· ideo ab eterno generat filiū· ps· Ego hodie ge
nui te· sup· in eternitate· Semp g̃ generat filiū· qz in eternitate nō est
prius ꝫ posterius· Iste g̃ filius dei oportet q̄ sit p omnia equaꝫ pa
ri in potentia ꝫ sapia ꝫ in omni re· qz ad pfectōem patris generā
tis pertinet· vt generet filiuz p omnia simile sibi ꝫ equale· Quia pater
diligit filiū sicut seipm ꝫ omne bonū suū libent daret ei· Vnd pater
ñ complexionatus ꝫ pulcer ꝫ sapiens ꝫ in omnib pfectꝰ libenter
generaret vnū filium talem· et ad magnā perfectōnem patris perti
neret si possz talē filiū generaē· ꝫ ad defcm ptiet q̄ nō pōt talē filiū
generaē· Cū igit deꝰ sit summe pfectꝰ nec in eo aliq̄s sit defectus·
oportz q̄ generet filiū p oia sibi simile et coequale· Et h̄ est qd̄ dꝛ·
Iob· x· Pr qd̄ dedit mihi maiꝰ oib est· ꝫ· dedit mihi totū bonū suuz
qd̄ e maꝰ oib reb· g̃ deꝰ filiꝰ e oipotēs oia ꝛtinēs et oia disponēs
sicde pr· Sz ꝛtra dicit Iob· xiij· Pater maior me est· Ad qd̄ dicēdū
q̄ verū est imq̄ntū fuit homo scz fm naturā humanā quā assumpsit

Et etiā ab angelis fuit minorat⁹ ſm natam·nō aūt ſm grāz q̄ etiā
inq̄ntū homo habuit maiorē grām omib⁹ angelis·p̄s·Minuisti eū
paulomin⁹ ab angelis ſcz ſm naturā·gl̄a et honore coronasti eū ſcz
ſup omēs angelos p gr̄e et gl̄e plenitudinē·Ioh·j·Vidim⁹ gl̄am
eius gl̄am quasi vnigeniti a patre·Ista rō q̄ fili⁹ ſit equal̄ p oia pr̄i
est ad ꝓpl̄m·q̄ meli⁹ ſatis pōt miſtrari q̄ fili⁹ est p oia equal̄ patri
Et q̄ hūc et omēs alios ſmones ad ꝓpl̄m facio·ido aliā rōem ad h̄
ponere nō curo ¶Secūdo ꝓbem⁹ q̄ in diuis est tercia ꝑsona q̄ vo
catur ſpūſſanct⁹·Qd̄ ſic pz·Quia ſic dictū est ſupra q̄dq̄d bonitatis
et virtutis et ꝑfectōis ē in creatura oportet q̄ eminēti⁹ ſit in crea
tore ſic in cā et in dante·Sed amor in creaturis int̄ oia ꝑfecta ⁊ vir
tuoſa obtinet p̄mū locū·Nā inter angelos ordo ſeraphin ē ſup̄m⁹
q̄ denomiat̄ ab incendio amoris·dicunt̄ em̄ incendētes Int̄ celos
illud ſup̄mū ē·qd̄ d̄nomiat̄ ab igne amoris ſcz celū empirreū·Inter
elemēta illud ē ſupi⁹ qd̄ aſſimilat̄ amori ſcz ignis·Int̄ v̄tutes amor
obtinet p̄ncipatū·imo est forma et dans eſſe omib⁹ virtutib⁹ et ſine
ip̄a nulla virt⁹ opat̄ vt dicit apl̄s·j·cor·xiij·Videm⁹ etiā in inferio
rib⁹ q̄ omē agens mouet res amatas·Aliq̄ diligūt diuitias·aliq̄ de
licias·aliq̄ honorē et potentiā·et ido ꝓpter iſta omēs mūdani ope
rant̄·Aliq̄ diligūt deū ſup oia·⁊ ido tales ꝓpt̄ amorē dei oia p̄dicta
ꝯtemnūt·⁊ nudi nudū crucifixū ſequūtur in artiſſima pauptate·Si
ergo in creaturis inuenit̄ amor tā v̄tuoſus vt p eū oia opent̄ opor
tet neceſſario q̄ eminenti⁹ repiat̄ in deo·Cui⁹ ratō est q̄ vnūq̄dq̄
tanto fortius amat̄ q̄nto meli⁹ cognoſcit̄·⁊ q̄ deus cognoſcit ſe vt
infinitū bonū·ido ſumme infiniteq̄ ſe amat·Et q̄ fili⁹ dei est idem
infinitū bonū qd̄ pr̄·ido eodē amore de⁹ ſe amat et filiū ſuū·et econ
uerſo fili⁹ eodē amore amat ſe ⁊ patrē·Et iſte amor vocat̄ ſpūſſcūs·
qui ꝓcedit ab vtroq̄·nā a patre in filiū ⁊ a filio in patrē·Et iſte ſpi
rituſſcūs ſiue amor oportet neceſſario q̄ ſit tercia ꝑſona in trinita
te·Qd̄ ſic ptz·In nobis amor est accidēs·q̄ pōt adeſſe vel abeſſe·i
deo aūt vt dictū est nō pōt eſſe aliqd̄ accidens·Vn̄ oportet q̄ omē
qd̄ est in deo ſit ſubſiſtēs vt ver⁹ de⁹·q̄ omne qd̄ est in deo est de⁹
Cū g̊ hoc ꝓbatū ſit q̄ in deo ſit amor·oportet q̄ tal̄ amor nō ſit ac
cidēs·ſz p ſe ſubſiſtēs·Ad h̄ aūt q̄ aliq̄d p ſe ſubſiſtat in rōnali et in
tellectuali creatura accipit nomē ꝑſone·Nā ꝑſona est rōnal̄ nat̄e in
diuidua ſb̄a·Indiuidua aūt ſb̄a p ſe ſubſiſtit·Et ido ſpūſſcūs cū per
ſe ſubſiſtat in diuina nat̄a est t̄cia i trinitate ꝑſoā·Vlteri⁹ iſte ſpūſſcūs
oportz q̄ ſit eiusdē eēntie ⁊ nat̄e cū pr̄e ⁊ filio·C⁹rō ē·q̄ nat̄a amo
ris est vnire·Nā trāſfert amantē in amatū·vt dicit dyoniſi⁹ ⁊ aug̃·
Si g̊ amor qui est in nobis hāc virtutem habet multomagis amor

diuin⁹ g̊ spūssanctus qui est amor patris ad filiū et filij ad patrem
unit patrem cū filio in eadā essentia et natura· et est cū eisdē ī eadē
essentia et natura· ꝓptere a spūssanct⁹ vocat̄ vinculū amoris· Et q̄
in essentia dei nihil est quod nō sit deus· ido spūssanct⁹ cū sit in ea
dem essentia cū patre et filio est verus de⁹ sic̄ pater et fili⁹· Et sic pz
q̄ est vnus de⁹ et q̄ sunt tres ꝑsone· et q̄ iste ꝑsone sunt pater et
filius et spūssanct⁹· et q̄ iste tres ꝑsone sunt vna et eadē essentia ⁊
ꝑ ꝯsequens sunt vni⁹ nature et vnius essentie et omēs tres sunt
vnus de⁹ et nō tres dij· Bene g̊ dicit apl̄s q̄ ꝑ ea que facta sunt·
diuīnitas dei et eius virt⁹ cognoscit̄· q̄ ꝑ rōnes sumptas a creaturis
omīa supradicta sunt ꝓbata· Et sic patet tercium·

De epistola sermo de eadem materia lxv·

Gratia dn̄i nostri iesu christi et caritas dei et cōmunica:
tio sanctispūs sit semꝑ cū omīb⁹ nobis· ij· Coꝝ· xiij· Tā
in euangelio q̄z in epl̄a exp̄mit̄ trinitas diuīaꝝ ꝑsonaꝝ
cū suis aꝓpriatis et attributis· Nam in euangelio exp̄:
mitur ꝑsona patris cū suo aꝓpriato scz potentia que patri aꝓpria
tur ibi nemo pōt hec signa facere que tu fa· ni· fu· de· cū eo Q̄ mira
bilia facere potentie patris attribuit̄· Persona vero filij cū suo ap:
propriato scz sapientia que filio aꝓpriat̄ ibi· Scim⁹ q̄ a deo venisti
magister· Filius em̄ dei ad docendū nos sapīam suā venit in mū:
dum vt verus magister· Ioh· xiij· Vos vocatis me magister et do
mine et bn̄ dicitis sum etem̄· Persona aūt spūssancti cū suo aꝓpri:
ato scz boitate q̄ spūisancto aꝓpriat̄ exp̄mit̄ ibi· Spūs vbi vult spi·
ret vo· ei⁹ au· Ex magna em̄ sua bonitate spūsscūs spirat nob̄ bona
desideria· et facit nos vocē suā audire· Similiter in verbis ꝓpositis
de epl̄a hodierna sumptis eedē tres ꝑsone cū suis attributis exp̄
muntur· Nā p̄mo exp̄mit̄ ꝑsona filij cū attributo scz grā ibi· Gra:
tia dn̄i nostri iesu christi· Gratia em̄ christo attribuit̄· Ioh· j· Gratia
et veritas ꝑ iesum christū facta est· Secūdo exp̄mit̄ ꝑsona p̄ris cū
suo attributo qd̄ est caritas ibi· Caritas dei· Caritas em̄ deo patri
attribuit̄· j· Ioh· iiij· De⁹ ca· est· Tercio exp̄mit̄ ꝑsona spūssci cū suo
attributo qd̄ est ꝯmunicatio sui ip̄ius ibi· Et cōmunicatio scīspūs·
Attribuit̄ em̄ cōmunicatō spūiscō· q̄ ꝑ spm̄sanctn̄ omē bonū com
municatur nobis· Vnde apl̄s postq̄z mlta bona enumerauit data
nobis ꝑ spm̄scm̄ ꝯcludit· Hec at̄ op· vn· at· id· s· di· sin· ꝓ· vult· j Co·
xij· Verum quia trium personarum est vna essentia· et ꝑ cōsequēs
vna virtus et vna operatio ideo omnia supradicta et omnia alia
quelibet triū ꝑsonaꝝ opat̄ nihil enim vna opat̄ qd̄ alia n̄ operetur

Aug⁹. Indiuisa sunt opera trinitatis. Ioh. v. Quecunq; pater facit
hec et filius similiter facit. Et ideo ad hoc ondendū apl's ait. Gratia
dñi nostri iesu christi et caritas dei ⁊ cōmunicatio. s. s. sit et non dicit
sint. vt ondat q̄ hec omia ab vna virtute ꝓcedant Vnde aug⁹ dicit
q̄ incarnatōem christi tota trinitas est opata. tñ soli filio attribuit.
et solus filius dicit incarnat⁹. Ioh. xiiij. Nō credis q̄ ego in patre.
et pater in me est. philippe qui videt me videt et patrē meū Sz om
nipotentia aꝓpriat patri ne ꝓpter antiquitatē tpis credat impotēs
sic apud nos senes sunt impotentes q̄zuis filius et spūsanct⁹ simili
ter sint oīpotentes. et sic est de alijs Nam filio aꝓpriat sapientia ne
ꝓpter iuuentutē credat inscius. Et spūsancto aꝓpriat bonitas ne ꝓ
pter abundantiā spūs et virtutis credat min⁹ pius et bon⁹ sic apd
nos esse ꝯsueuit De istis g̊ sex scz tribꝫ appropriatis et tribꝫ attribu
tis erit sermo p̄sens Nā in p̄senti sermone de vnitate essentie ⁊ tri
nitate psonaꝝ dicendū est ¶ Primo g̊ de appropriato patris dica
mus quod est potentia. Circa quod sciendū q̄ simpliciter de⁹ pater
est oīpotēs. et oīa pōt. ⁊ si multa dicat nō posse. hoc nō est ex defcū
potentie eius. sz ex q̄ttuor ꝯtingit scz ex defectu rei uel ex impos
sibilitate eius qd dicit n̄ posse. vel ex eo q̄ talis potentia ex impotē
tia ꝓcederet. vel ex eo q̄ talis potentia defectū i deo poneret qd ē
impossibile ¶ Primo deus omīpotens dicit aliqn̄ nō posse aliquid
ex defectu rei. sic nō pōt facere q̄ ego sim i pluribꝫ locis in eodem
tpe. q̄ nō est potentia passiua in me ad hoc recipiendū. et sm hunc
modū dicit q̄ de⁹ nō potuit maiorē grām. neq; plures ꝯferre beate
marie. Quia sm ꝯdicōem sue nature nō fuit capax maioris gratie
neq; pluriū. Exemplū de vrceo pleno aqua in quē quis nō pōt mit
tere plus. q̄ vrceus non pōt plus recipere. Similiter papa nō pos
set facere vnā femiam ep̄m neq; vnū iudeū. q̄ i vtroq; non est po
tentia passiua ad recipiendū ordines. ¶ Secundo deus omīpotens
dicit non posse aliquid ex impossibilitate rei scz ex eo q̄ illud non ē
possibile. sic non pōt facere q̄ aliquod p̄teritū nō fuerit. puta q̄ ego
non fuerim natus. vel q̄ ꝯtradictoria sint simul vera. vl' q̄ ego sim
homo et asinus simul. vel q̄ corrupta sit virgo. ¶ Tercio de⁹ omni
potens dicit non posse aliquid eo q̄ illud faciendo deficeret et talis
potentia ab impotentia ꝓcedēt. sic deus non pōt peccare. q̄ peccare
est deficere a regula rōnis. ⁊ peccatū est quidā defectus rōnis. Vn̄
aug⁹. dicit q̄ peccatū nihil est et nihil fiūt homies cum peccant. Et
boecius. dicit q̄ homines ideo peccant quia i efficientia boni stare
non p̄nt. Exemplū de cadente q̄ ido cadit q̄ n̄ pōt se tenere. Et sm
hunc modū dicitur q̄ deus non posset vnū scm̄ hoīem ad infernū

condemnare· qꝛ condēnare innocentē est magnū pctm̄· Vn̄ petr⁹
de tharenthasia dicit· ꝙ deus posset trahere iudā de inferno· ꝫ non
posset petrū emittere de paradiso· ¶ Quarto de⁹ omīpotens dicit̄
nō posse aliquid ex eo ꝙ talis potentia poneret defectum in deo· ⁊
sm hūc modū de⁹ nō pōt esse corpus· nec pōt pati aliquā penaꝫ in
sua natura· nec pōt esse ignorans· nec pōt aliquā mutatōem recipe
Et ideo nō pt̄ p̄destinatos ad vitā eternā mittere ad infernū· nec p̄-
scitos ad infernū mittere in paradisum· qꝛ sequeret̄ ꝙ de⁹ mutaret̄
in ꝓposito qd̄ ē impossibile· Nūi· xxiij· Nō est de⁹ vt homo vt men
tiat̄· nec vt filius hoīs vt mutet̄· Vn̄ simplicit̄ de⁹ posset p̄destinatos
damnare et p̄scitos saluare· Sed ꝯsiderando ꝙ sunt p̄destinati vel
p̄sciti nō posset· Si ḡ volum⁹ ꝙ omīpotentia dei manifestet̄ in nob
ista q̄ttuor remoueam⁹ a nobis· qꝛ vt dictū est· dei potentia hec q̄t
tuor nō valet efficere· ¶ Primo amoueam⁹ a nobis defectum ca
pacitatis· et extendam⁹ nosipsos ad maiora· et tūc de⁹ dabit nobis
maiorē grām· Apoc̄· xxij· Qui sanctus est sanctificet̄ adhuc· Sed si
volumus sp̄ stare in modico bono qd̄ facim⁹· de⁹ nō pōt nobis da
re maiorē grām· qꝛ nō sum⁹ capaces· Hiere· xxij· Scribe virū steri-
lem istū· q̄ nō ꝓsp̄abit̄ in diebꝫ suis· Iob· xxix· In nidulo meo mori
ar· Esa· iiij· Panē nostrū comedem⁹ ⁊ ves· n· o· tm̄modo inuocet̄· sup
nos nomē tuū· Satis videt̄ multis ꝙ viuāt de suo· et ꝙ signēt se d̄
mane· et vtinā se bn̄ signarent· Cont̄ tales dicit̄ apoc̄· iij· Vtinā esses
frigid⁹ aut calidus· ꝫ qꝛ tepid⁹ es et nec frigid⁹ nec calid⁹ incipiā
te euomere ex ore meo· Exemplū· de⁹ facit vt nat̄a· q̄ mēbro opanti
dat virtutē· et nō opanti retrahit· Vn̄ fabri habēt fortiora et melio-
ra brachia· scriptores meliores oculos· cursores fortiora et meliora
crura· Itē facit sic̄ rex qui dat feudū militi et si prudenter agit dat ei
castrū· ꝓpterea dic̄ apl̄s ad phil̄· j· Hoc oro vt caritas vestra magis
ac magis abundet in scientia et in oī sensu· ij· Coꝝ· ix· Potens ē de
us omnē grām abundare facere in vob vt abundetis in omne op⁹
bonū· ¶ Secundo amoueam⁹ a nob impossibilitatē· vt si volumus
amici dei fieri in hac vita· nō sim⁹ amici seculi hui⁹· qꝛ ista sunt ꝯtra
ria et impossibilia· Nā de⁹ mandat p hieremiā aliena nō rape ꝓpria
argiri· vana nō appetere corp⁹ maceraē· Mund⁹ aūt oīm ꝯtrariū
docet· nā ꝓ alapa reddit vuln⁹ ꝓ vulnere mortē· inimicos expellit
et bona eoꝝ aufert· pauperibus nō bn̄facit· ꝫ decoriat ip̄os· honores
sumope querit· et ventri vt deo seruit· Phil̄· iij· Quoꝝ de⁹ venter
est· Et iō ipossibile ē eē amicos dī ⁊ mūdi· Iac̄· iiij· Adulteri nescitis
qꝛ amicicia hui⁹ mundi inimica est dei· quicūqꝫ ergo voluerit ami
cus esse huius seculi inimicus dei constituit̄· Ecc̄iasti· ij· Ve peccatori

ingredienti terrā duab⁹ vijs Impossibile ē g̃ esse cū deo et cū mūdo
Luc·xj·Qui nō est mecū ⁊tra me est·et qui nō colligit mecū dispergit· Tercio amoueamus a nobis impotentiā resistendi peccatis·
q̃ omnipotentia dei cū tanta impotentia stare nō pōt·et q̃ dom⁹ potest
domiari homib⁹· regere ciuitates·et vni vili temptatōi nō posse
resistere· et vnū motum non posse refrenare· Prou·xvij· Melior
est patiens viro forti et qui dominat aio suo·expugnatore vrbium
Boe·Vide q̃nta sit malor impotentia·et nūq̃ ad id q̃ desiderant
possint venire ſz ad pfectū bonū Et ideo si volumus q̃ dei potentia habitet in nobis·resistam⁹ mundo·carni·et dyabolo·Iac·iij·Resistite dyabolo·et fuga vo· Quarto amoueam⁹ a nobis id q̃ pōt
mit defectū in deo·ſz falsam fidem· q̃ fides exteraȝ natōum pōt
magnū defectū in deo·et falsitatē·cum dicat eum esse solū·cū ipe sit
trin⁹·cū dicat ipm esse solū deū·cū ipe sit deus et homo Habeamus
ergo verā fidem que credit deū sicuti est Heb·x·Accedam⁹·cū vero
corde in plenitudine fidei aspersi corda a conscientia mala et ablut⁹
corpus aqua munda teneamus spei nostre ⁊fessionē indeclinabilē
Iob·xj·Qui credit in me et si mor·fuerit·viuet et omis qui viuit et credit in me
nō morietur·Ecce magna omipotentia de mortuis viuos facere et
morte ppetua ⁊seruare Et hoc ideo q̃ defectū fidei nō habem⁹ Si
ergo volumus q̃ deus p suā potentiā habitet in nobis·extendam⁹
nos ad maiora·nō simus amici huius seculi· resistam⁹ peccatis·et habeam⁹ verā fidē·et tūc in deo oipotenti efficim⁹ valde potentes·et mirabilia faciemus· Iob·xiij· Qui credit in me opa que ego facio et
ipe fa·et ma·hō·fa·Et sic patet p̃mū Secundo de quodā attributo
patri dicam⁹ quod est caritas Et nota hic differentiā inter appropriata attributa ⁊ ꝓpria q̃ appriatū ita appriat vni psone q̃ nō alteri
vt potentia solū patri·sapia solū filio·⁊ bonitas solū spiritui sancto
Sed attributa sunt cōmunia essentie diuine et attribuunt vni psone
sic alteri Vñ caritas ita attribuit patri sic filio et spūisancto Et ideo
est de gra ⁊ de cōmunicatōne·et d̃ oib⁹ q̃ de essentia diuina p̃dicant·q̃
q̃si sūt infinita Proprija vo sunt q̃ ita ⁊ueniūt vni psone q̃ nullo mō
alteri vt gignit filio ⁊ gignē p̃ri et procedē spūisco· Sic g̃ caritas attribuit deo Circa qd̃ sciendū q̃ maxima caritas dei ad hoiem q̃ntū
ad q̃ttuor demōstrat Primo q̃ filiū suū hoiez fieri ⁊stituit et naturam humanam tanq̃ in sponsam sibi accepit·Iob·j·Verbum caro factum est·Vnde cantamus·Hodie celesti sponso iuncta est eccia·Ecce mirabilis amor quia imperator ⁊tues·potens· sapiēs·pulcer·q̃
eternus accepit paupcula·infirmā·fedā·insipientē·⁊ mortī cōdemnata·
Heb·ij·Nusq̃ enim an·appre·g̃ semē abra· Secundo in eo q̃ eum de

filium suum postq̄z carnem assumpsit·fecit·xxx·annis seruire ꝑ ho-
mine erudiendo et informando in luto penalitatū humane nature
et tandē ꝑ ipo redimendo ꝯstituit eum mori·Ioh·iij·Sic deꝰ dile
xit mundū vt filiū suū vni·da·scz ad mortem Hic cadit exemplū de
paulino epo nolano q̄ ꝑ filio vidue liberando iuit in africā·et fcūs
est seruus·Quere in dyalogo gre·¶Tercio in eo ꝙ homines sibi
in filios adoptauit et fratres christi·j·Ioh·iij·Videte qualē caritatē
dedit nobis deus·vt filij dei nominemur et simꝰ·¶Quarto in eo
ꝙ homines sic redemptos et in filios adoptatos·heredes regni se
cit insimul cū filio suo iesu christo·Ro·viij·Filij dei sumus si autez
filij et heredes·heredes quidē dei·coheredes aūt christi·Si ḡ volu-
mus ꝙ caritas dei maneat in nobis attendamꝰ ad ista quattuor¶
Primo vt naturā nostrā sic exaltatā et magnificatā in suo honore
ꝯseruemus scz in honore virtutū·qꝛ honor ſm phm·est reuerentia
exhibita in testimoniū virtutis·Phil·iiij·Sic state in domino ca-
rissimi·Honor mundi est falsus honor·qꝛ est honor pannoꝝ ⁊ eq̄-
rum et domicellorum·Hic cadit exemplū d̄ illo qui osculabat̄ pan-
nos suos qꝛ ꝓpter eos honorabat̄·¶Secundo vt informatōnem
quā christus fecit nobis retineamꝰ·Ioh·xiiij·Qui habet mandata
mea·et seruat ea·hic est qui diligit me·Et ipm ꝑ nobis redimendis
mortuū non amplius morti exponamus·qd̄ facimꝰ dum peccamꝰ
Heb·vj·Rursum cru·sibimet·fi·dei¶Tercio vt filij adoptiui in ado
ptōne filioꝝ dei viuamus·quod facimus dum ſm spiritū viuimꝰ et
nō ſm carnem·Ro·viij·Qui spiritu dei agunt̄ hi filij sunt dei·Ibi-
dem Debitores sumus non carni vt ſm carnem viuamus·si enim
ſm carnem vixe·mo·si aūt spū fac·car·mor·viuetis sup·in adoptōne
filioꝝ¶Quarto vt ꝑ tpale gaudiū regnū eternū nō ꝑdamꝰ Mat·
xvj·Si quis vult post me ve·scz ad regnū·abneget semet·⁊ tol·cru-
su·id est·renunciet vite carnali et gaudio mundi seu temporali·et
agat penitentiā·Si aūt hic voluerimus delectari·ꝑdemus regnum
eternū·Iob·xxj·Ducunt in bo·di·su·et in pūc·ad infer·des·Lu·xvj·
Recor·qꝛ rece·bo·in vi·t·ꝛc·Et sic patz secundū¶Tercio de appria
to filij qd̄ est sapientia dicamꝰ Circa qd̄ q̄ttuor videamꝰ¶Primo
ꝙ filiꝰ dei ꝑ sapientiā suā scit omīa pn̄tia p̄terita et futura·et cogita
ta·et que in celis sunt et que ī terris sunt·et que esse possunt·Heb·
iiij·Oīa nuda et apta sunt oculis eius·Prou·viij·Ego sapientia ha
bito in consilio et eruditis intersum cogitatōnibus·per me reges
regnāt et legū ꝯditores iusta decernūt¶Scdo ꝙ filiꝰ dei ꝑ sapīam
suā est causa oīm reꝝ que fiūt vel sunt·Sic em̄ artifex ꝑ sciam suā ē
causa forme introducende in artificiatum·ita dei filiꝰ ꝑ sapientiam

suā est causa totius rei·Iob·j· Omnia p ipm facta sunt·id est· p filij sapientiam·Heb·j·Per quē fecit et secula· Tercio q sapientia filij dei multū a sapientia mundi differt·Iaco·iij·Non est ista sapientia desursum descendēs·sed terrena animalis·dyabolica·que autē de sursum est sapientia·pmū q̄dez pudica est.deinde pacifica·modesta· suasibilis·bonis consentiens·plena misericordie et fructiby bonis· iudicans sine simulatone· Quarto q ipa sapientia dei est ipe filius dei·et idem in essentia cum deo·Ecci·xxiiij·Ego ex ore altissimi prodij pmogenita ante omnē creaturā·j·Cor·j·Nos aut p̄dicam⁹ christū crucifixū·dei virtutem et dei sapietiā·Ex his quattuor debemus accipe quattuor vtilia documēta·Et pmo ex hoc q ipe scit omnia·ac etiā cogitata·debem⁹ concipere magnū timorē et magnam erubescentiā de peccatis·q̄ z oēs angeli et sancti similiter vident omia·cū ipm deū vidēt·Et quis ita effrons qui nō erubesceret peccare cū femina in platea·Certe omne peccatū ita est abominabile coram deo et curia celesti sicut peccatū carnale coram hominiby·Sapxiij·Similiter sunt abominabiles deo impius et impietas eius·Et ideo omnis peccator est sicut canis·z sicut meretrix impudēs·Ihēiij·Frons meretricis facta est tibi·noluisti erubescere·Cogitemus carissimi qualis verecundia erit in die iudicij·q̄n omia ab omnibus videbuntur·Dañ·vij·Iudicium sedit et libri aperti sunt·id est·conscientie singulor·Et q̄ sicut canes peccauerunt·ideo sicut canes expellentur·Apoc·xxij·Foris canes et venefici·Et ideo sicut dicit bo etius·Magna est vobis si dissimulare nō vultis necessitas indita pbitatis·cum ante oculos agitis iudicis cuncta cernentis· Hic cadit exemplum d illo heremita qui simulauit se velle peccare cum vna meretrice dicēs q̄ ita videret in camera sicut in platea· ꝓpter quod meretrix verecundata ꝓuersa est Secundo ex hoc q ipe p sapientiam est causa rerum·debemus accipere exemplū opandi que scim⁹ Math·vij·Non omis qui dicit mihi do·do·intra· in re·ce· sed q̄ facit voluntatem patris mei ipe intra·in re·ce· Ridiculum est alios docere et nihil opari·Talis est sicut candela lucens que se consumit et alios illuminat·Iac·j·Estote factores verbi et non auditores tantū fallentes vosmetipsos·Carissimi omnes sumus christiani et veritatem scimus et credimus·z nunquid non damnabimur si non fecerimus ea·certe sic·Luc·xij·Seruus qui nouit voluntatem domini sui·et nō se·fm vo·eius vap·pt·multis·Exemplū de ficulnea que habebat solum folia cui maledixit christ⁹ et statim aruit·vtz math·xxj·Augu⁹ Bene loqui et male agere nihil aliud ē q̄z se sua voce damnare·Idē Surgunt indocti et celū rapiunt·nos aut cū doctrinis nostris ad

infernum demergimur· Ro·ij·Qui p̄dicas non furandum furaris
s̄m duriciā tuā et cor impenitens thesaurisas tibi iram in die ire ¶
Tercio ex h̄ q̄ eius sapientia est dissimilis sapiētie mundi debem⁹
ip̄am imitari·vt non sit sapientia nostra terrena animalis dyabo:
lica·Sapientia mundi dicitur terrena·q̄ de terrenis cogitat·de ter
renis loquitur·et terrena docet opari·Hiere·xxij·Terra terra ter:
ra audi verbum domini·Dicit̄ animalis q̄ sicut talpa inuoluit se ī
terrenis·ꝛ vt aranea euiscerat se ꝑ terrenis·p̄s·Anni nostri sic̄ ara
nea meditabunt̄·Et sicut oīa animalia vertunt faciem suaꝫ ad t̄rā sic
ip̄a sola terrena respicit·Dicit̄ dyabolica·q̄ sicut dyabolus semp̄ de
cipere nitit̄·Prou·xx·Omnis emptor dicit malum est malum est
et cum recesserit gloriabit̄·Item totus conatus eius est ad ascendē:
dum sicut lucifer voluit ascendere·Esa·xiiij·Ascendam sup̄ altitudi:
nem nubium et similis ero altissimo·Sit ergo sapientia nostra pu:
dica·modesta·pacifica·misericordia plena·bonis consentiens·plena
fructibus bonis· ¶Quarto ex eo q̄ sapientia dei est ip̄e filius dei·
debemus sup̄ omnia sapientiam dei querere tanq̄ꝫ p̄fectum bonū
Sap̄·vij·Venerunt mihi omnia bona pariter cum illa·Prou·viij·
Melior est sapientia cunctis opib̄ p̄ciosissimis et omne desidera:
bile ei non potest compari·Et sic patet tercium· ¶Quarto de attri A
buto filio scꝫ gratia videamus que gratia q̄ntū ad nos christianos
mirabilis apparet q̄ntum ad quattuor ¶Primo q̄ in suū populuꝫ
nos elegit omnibus alijs reprobatis·Osee·j·Voca·nō plebem meā
plebem meā·Ioh̄·ix·In iudiciū ego in hunc mundū veni·vt qui nō
vident videant·et qui vident ceci fiant·Gratia dei olim quieuit su:
per iudeos·s̄ ablata ab eis ꝓpter peccata eoꝝ·modo requiescit sup̄
christianos·Hoc fuit figuratū q̄n arca dei capta fuit·ꝛ translata ad
philisteos·et posita in templo dagon·et de mane inuentū est ydo:
lum dagon ꝓiectum ad terrā·capite truncatū vt pꝫ·j·Reg̃·v·Quia
in receptione gratie fidei filij dei·omnia ydola sunt confracta ¶Se
cundo q̄ nobis infirmantib̄ efficacissimas medicinas scꝫ sacramen:
ta ecclesie preparauit·Luc̄·x·alligauit vulnera eius infundēs oleuꝫ
et vinum·Nulla alia ratio habet medicinas nisi mortales·ꝯtra in
firmitatem peccati· ¶Tercio q̄ thesaurus virtutis passionis christi
nobis ꝑ prelatos ecclesie dispensandus inter christianos est dereli
ctus et ꝑ ipsos oportet habere quicunq̄ꝫ vult·Quia vt dicit aug⁹·
Non est locus veri sacrificij in toto mundo extra catholicam ecclesi
am·Et similiter eius doctrina in nobis requieuit·Mar·iiij·Vobis
datum est nosse mi·reg·dei·ceteris aūt in parabolis vt videntes n̄
videant ꝛc̄ ¶Quarto q̄ solis christianis celū aperit̄·oīb̄ alijs foris

remanentib⁹ Math·xxv· Domine domine aperi nobis Et sequitur
Amen dico vobis nescio vos Vnde petro p̄ncipi apl̄or̄ siue christi
anorū et capiti dictū est Tibi dabo claues regni celor̄ Math·xvj·
B Ex his quattuor inuitamur ad alia quattuor ¶ Primo vt nō sicut
iudei ꝓpter peccata nostra reꝓbemur Hiere·vj· Argentū reprobū
vocate eos· q̄ dominus ꝓiecit illos Sic esau p̄mogenitus ysaac re
probatus est· et iacob subsistut⁹ est Ro·ix· Iacob dilexi· esau autem
odio habui Sic reprobat⁹ est saul et dauid substitut⁹·j· Regū·xvj·
Quousq̄ tu luges saulē cū ego abiecerim eū Ista reprobatō inuisi
biliter fit quotidie Nā ad locū iudeis deputatū scz ī infernū q̄tidie
vadūt xp̄iani et strages et pestilentias in iudeos reprobatos scās
quotidie patiunt̄· p̄s· Reges eos in vir· fer· et tan· vas fi· ꝯfringes
eos ꝛc Et ideo vere pōt dicere christus illud gen̄·vj· Penitet me fe
cisse hoīez· idē· penitet me ꝓpl̄m christianū elegisse tot mala sunt in
eo· et idcirco delebo eū a facie terre Et iō debem⁹ valde timē ne et
nos reprobemur et a gratia effluam⁹ Heb·ij· Propterea abundā
tius oportet nos obseruare ea que audiuim⁹· ne forte ꝑeffluamus
¶ Secundo vt istas medicinas sumamus quas christ⁹ fecit in san
guine suo et vt secure sumerem⁹ ip̄e voluit p̄mo sumere· nā et ie
iunauit et baptizatus est et omīa opera virtutū exercuit vt nos si
militer faceremus Ioh·xiiij· Exēplū em̄ dedi vobis ꝛc Et quid pro
dest confici medicinā nisi sumat̄· imo est dispendiuz magnū Sic em̄
dicitur xp̄c omnes saluasse· quia fecit medicinas potentes saluare
omnes· si sumant̄ Et ideo ait math·xxvj· Bibite ex h̄ omēs ¶ Tercō
vt istū thesaurū caruz teneamus et per indulgentias que ꝑ exerci
tia virtutū et opera pietatis dantur· ip̄o vtamur·j· Thi·iiij· Exerce
te ip̄m circa pietatem Et quid ꝓdest tenere thesaurū in arca clausuz
Ecc̄i· ¶ Sapientia abscondita et the· inui· que vti· in vtris· Nam ille
seruus qui abscondit pecuniā domini sui et non est vsus ea condē
natus est· et ab eo est ablata Luc̄·xix· Ex ore tuo te iudico serue ne
q̄z quare nō dedisti pecuniā m· ad mensam ¶ Quarto vt nitamur
in celum introire ꝑ portam angustam penitentie Math·vij· Con
tendite intrare ꝑ angustā portam· q̄ arta est via que ducit ad vi
tam Math·xiiij· Regnum celorum vim patitur et violenti rapiūt
illud Carissimi Ista ē magna gratia quia olim q̄ntūcūq̄ homo bn̄
operaret̄ ad inferos et non ad celos ibat Iob·xvij· In ꝓfunduz in
ferni descendit aīa mea vbi ꝯstituta est domus omī viuenti Et sic
C patet quartum ¶ Quinto de a ꝓpriato spūsancto scz de bonitate di
camus· que q̄ntum ad quattuor apparet mirabilis siue magna ¶
Primo in eo q̄ ꝯtra nos voluntarie multotiēs peccātes n̄ ꝓuocat̄·

sed patienter expectat vt reuertamur et misereat nostri· Esa·xxx·
Propterea nos expe·de·vt mise·nostri· Apoc·iij· Ego sto ad ostium
et pulso si quis ap·m·intro·ad illū· Statim em̄ q̄ peccator volūtarie
offendit deum·deberet mitti ad carcerem inferni sicut reus crimīs
lese maiestatis nisi bonitas spūssancti sustineret eum· Quilibet pec
cator deberet sic cogitare quare terra nō absorbet me sic̄ dathon et
abyron·quare nō suffocor sicut pharao et exercitus eius est suffoca
tus·quare non ꝯsumor ignis incendio sic̄ ille q̄nq; ciuitates in mo
mento submerse sunt ·quare a bestijs nō deuoror sic̄ filij israel a ser
pentibus perierūt· Nunquid illi plus peccauerunt· Certe nō· O q̄t
sunt qui equalia peccata sic̄ quicūq; ex istis habent·et tn̄ ex bonita:
te spūssancti misericorditer tolerant· Sed audi puersitatem· Eccs·
viij· Quia non ꝓfert cito ꝯtra malos sententia absq; vllo timore fi:
lij hominū ꝑpetrant mala· ¶ Secundo in eo q̄ peccatores reuer:
tentes·tam hilariter et benigne suscipit· Hiere·iij· Tu fornicata es
cum amatoribus multis·tn̄ reuertere et ego suscipiam te· Hoc figu
ratum est in patre filij ꝓdigi·quē pater hilariter suscepit· Luce·xv·
Videns illum·misericordia est motus·et cecidit sup col·eius et oscu
latus est eū et ait seruis suis·adducite vitu·ꝛc· ¶ Tercio in eo q̄ re
uertentibus omnes offensas et peccata dimittit· Luce·xviij· Duo
homi·ascen·in tem· Et sequitur· Descendit hic iusti· in do·su·ab illo·
ps· Dixi confite·aduersum me inuis·me·do·et tu remi· impie·pec·
mei· Sic ꝑfecte absoluit matheū petrū adulteram magdalenā·ꝛ in
finitos alios· ¶ Quarto in eo q̄ reuersos sic ornat et ditat·vestiēs
eos veste nuptiali omniū virtutū et donoꝝ spūssancti· Luc·xv· Ci
to ꝓferte stolā p̄mā et ind·il·et da·anu·in ma·eius·et cal·in pe·eius
Que vestis plus valet q̄z totus mundus·q̄r facit hominē dignū do
et ꝯuiuio regali vite eterne· Si g̊ volum⁹ q̄ bonitas spūssancti no
bis ꝓsit adhuc quattuor aduertamus ¶ Primo vt cito ad deū cō:
uertamur exquo nos ita patienter expectat· Eccī·v· Ne tardes con
uerti ad dominū et ne differas de die in diem· Quia si diu facere:
mus eū expectare sic̄ est mitis in expectando·sic esset seuer⁹ postea
in puniēdo· Exēplū acetū factū de dulci vino magis est forte q̄z d̄
labrusta· Luc·xiij· Ecce venio ꝑ tres annos querens fructū in ficul
nea hac et nō inuenio·succide g̊ illā vt quid etiaz terraz occupat· Sic
iudos ꝑ ·xl·ānos expectauit q̄s postea ī excidiū et extminiū t̄didit
ps· Quadraginta annis ꝓximus fu·ge·huic ꝛc· ¶ Secundo exq̄ ita
benigne suscipit secure ad deū reuertamur dicentes· Pater pec·in
ce·et corā te ꝛ non sum dign⁹ vo·fi·tu·sed fac m·fi·vn·de mer·t·luce
xv· Heb·iiij· Adeam⁹ g̊ cū fiducia ad thronū gl̄e ei⁹ vt misericordiā

consequamur et gratiā inueniam⁹ in auxilio optuno. ¶ Tercio exq̄
omia peccata dimittit pure et deuote ipa confiteamur. q̄ aliter non
cōsequeremur indulgentiā d̄ peccatis. Esa. xliij. Dic tu iniquitates
tuas et iustificeris. Exemplum de dauid qui q̄ dixit peccaui. statim
dixit nathan ꝓpheta. transtulit deus peccatū tuū a te. ij. Reg. xij. Et
angelus cedens ꝓpl'm statim dauid dicente. ego sum qui peccaui.
ego inique egi. conuertit gladiū suū in vaginā et nō occidit amplius
ꝓpl'm. ¶ Quarto exquo tam preciosam vestem nobis donat et ita
virtuosam eam reuerenter et cū magna diligentia teneamus et cu
stodiamus. et nō sortiamur de illa exponentes eam fortune sic mili
tes pilati sortiti sunt de tunica inconsutili christi p quā hec vestis fi
gurabatur. qd̄ facim⁹ dū nō curamus bene opari. sz dicim⁹ si p̄desti
natus sum q̄ saluer. saluabor oīno aliter non. Aliqui volūt eam di
uidere dum fidem vel castitatē vel aliquā virtutē sine ceteris volūt
habere. ps. Diuiserūt sibi vestimenta mea. Et sic patet q̄ntum ¶ Se
xto de attributo spūisancto quod est communicatio dicam⁹. Circa
quod nota q̄ bonū est comunicatiuū suiipsius Bonitas g̃ spūssan
cti in hoc apparet q̄ bona sua nobis comunicat. Quattuor aūt bona
E spūssanctus nobis cōmunicat abundanter et excellenter ¶ Primo
bona nature scz animā et corpus in vno homine coniungēdo Gen. j.
Faciamus hominē ad imaginē et similitudinē nostrā. Ecce magna
dignitas in natura esse ad imaginē dei factū ¶ Secundo bona for
tune scz diuitias bestias ac omnē creaturā subijciēdo nob. ps. Om
nia subie. sub pedib⁹ eius. o. et bo. vni. ꝛc. Ecce magna abundātia in
fortuna vt omia sint facta ꝓpter nos et ad nostr̄ seruiciū deputata
¶ Tercio bona gratie scz virtutes et dona nobis infundēdo. j. Co.
xij. Hec omnia opat̄ vnus atq; idem spūs diuidens singulis prout
vult ¶ Quarto bona gl'e scz dei visionē ꝓmittendo. Ioh. xiiij. Ego
manifestabo ei meip̄m. Ro. viij. Ipse em̄ spūs testimonium reddit
spiritui nostro q̄ filij dei sumus. Si aūt filij et heredes scz gl'e dei q̄
E est hereditas. Ex his quattuor ad alia quattuor inuitamur ¶ Et pri
mo vt bona nature ad dei cultum exerceam⁹ et in ip̄is deo seruiam⁹
ps. Fortitudinē meā ad te custodiā. i. ad tuū cultū. Et simile est de
ingenio et prudentia et de omib⁹ bonis nature. q̄ oīa ad laudez dei
debem⁹ exercē. Esa. xliij. Populū istū creaui mihi laudez meā nar
rabit. Quia bona nature tenem⁹ a deo sic̄ miles tenet feudū a rege
et ideo omni die mane debem⁹ osculare terrā in hui⁹ recognitōnē
sic̄ sardi pedē iudicis arboree. j. Cor. iiij. Quid habes qd̄ nō accepi
sti. si aūt accepisti quid gloriaris quasi nō acceperis. Et ideo cū boā
nature de⁹ aufert a nobis. vel nō dat p̄fecte. murmurare nō dem⁹

Math·xx·Amice nō facio tibi iniuriā·an nō licz mihi qd̄ volo facere
Ro·ix·Nunquid dicit figmentū ei qui se finxit quid me fecisti sic an
nō habet potestatē figulus luti ex eadē massa facere·aliud quidem
vas in honorem aliud in ꝯtumeliā· ¶ Secundo vt bona fortune ī
nostrū ꝯmodū ꝯuertamus·vt scz ip̄is dominemur ⁊ nō dn̄ent ip̄a
nobis·q̄ vt dictū est· Deus subiecit ea pedib⁹ nostris· Itez q̄ ip̄is
non ad luxuriā vel sup̄biā vtamur sed ad corp̄is sustentatōnem·j·
Thi·vj·Habentes ali·⁊ qui·te·h·ꝯtē·s·Item vt ip̄is peccata nostra
redimam⁹· Dan̄·iiij·Peccata tua ele·redi· ¶ Tercio vt p̄ bona gra-
tie vitā eternā mereamur quia p̄ omne opus bonū grā informatuz
vitam eternā meremur·Ro·vj·Gratia dei vita eterna·Qui aūt nō
est in gratia p̄ nullū opus bonū meret̄ vitā eternā·Luc̄·v·Per to-
tam noctē labo·nihil ce· Tunc homo in nocte laborat qn̄ sine grā
operat̄· Ad hoc ergo sunt nobis data bona gratie vt opa nostra
sint digna vita eterna·Io·xvj·Si hec scitis beati eritis si feceritis ea·
¶ Quarto vt gloriā dei p̄ qua habenda habemus pignus sp̄m̄san
ctum·vt dicit apl̄s·ij·ad co·j·totis p̄cibus flagitemus· vt qd̄ nobis
deus disposuit ante secula donare cū sibi placuerit largiat̄·Quia vt
dicit gre·ip̄a p̄destinatio regni celestis ab omnipotenti deo sic ē or-
dinata vt sanctoꝝ p̄cib⁹ obtineat̄·Et ideo iesu orante celū est aper-
tū·Lu·xj·Petite et accipie·q̄rite et inue·pul·⁊ api·vo·Et sic pz totū

¶ Dominica prima post trinitatem de euangelio sermo·lxvj

Homo quidam erat diues ꝛc̄·Luc̄·xvj·Sic̄ dicit boecius·
in de consol̄·Non qd̄ an̄ oculos nr̄os situ est sufficit in-
tueri·s̄ reꝝ exitus prudentia metit̄· Homo aūt rōnalis
a rōne p̄ quā a bestijs differt·habet cōsiderare finē rei·
Et ido homo rōnalis finē dz ꝯsiderare·Poeta·Quidq̄d agis prudē
ter agas et respice finē·Vn̄ hō q̄ ꝯsiderat solū p̄ntia et n̄ futa·bestijs
cōpat̄·p̄s·Homo cū in honore esset scz rōis n̄ intellexit scz s̄m rōez
considerare finē·et ideo compat⁹ est iumentis·Qui vult g̊ esse ho-
mo et cauere a peccatis consideret nouissima sua·Ecc̄i·vij·Memora
re nouissima tua et in eternū n̄ peccabis·Considerem⁹ g̊ p̄ns euan
geliū et videbim⁹ mirabilia·⁊ p̄ntia et futura·In q̊ q̄ttuor ꝯtinent̄
Primū est status peccatoris et iusti in vita·in quo dei iusticia con-
mendat̄·ibi·Homo quidā erat diues·Scd̄m est transit⁹ vtriusq̄ p̄
mortez·in q̊ diuisa eoꝝ condicio demōstrat̄·ibi·Factuz aūt ē vt mo-
men·Terciū ē petitō diuitis p⁹ mortē·In q̊ maloꝝ summa miseria
declarat̄·ibi·Ele·aūt ocu·suos cū es·i tor·Quartum est rn̄sio abrae

ad diuitez. in quo seuera sententia enarrat ibi. Recordare fili qz re
cepisti bona in vi. t. ¶ Primo g̊ ponit status peccatoris et iusti in
G vita. Sed p̄mo status peccatoris qui describit quadrupliciter scz
diues z iniqu⁹ vanigloriosus et supb⁹. gulosus et luxuriosus. immi
sericors et crudelis ¶ Primo nanq̄ fuit diues z iniquus Vbi nota
q̄ diues inq̄ntum diues non damnat. qd̄ pz ex hoc euangelio. Nā
abraam valde diues fuit Gen̄. xiij. Erat abraam diues valde in pos
sessione auri et argenti Et tn̄ nō est damnatus. sed in requie colloca
tus Similiter antiqui patres valde diuites fuerunt. qui omēs sunt
H saluati. Damnatur autē diues tripliciter. vel quia male acquisiuit.
vel quia male retinuit. vel quia male expendit. Si male et iniuste
acquisiuit damnatur vt fur. Si male et tenaciter tenuit vt seru⁹ di
uitiarum et non domin⁹. damnat vt auarus. sicut ille diues qui dice
bat. Gaude anima mea ha. mul. bo. repo. in an. pl̄i. luc̄. xij de quibus
nec ip̄e comedit nec alijs comedēda d̄dit. s̄ homo extrane⁹ vorauit
ea. Ita accidit auaris. Et ideo sequit. Stulte hac noc. re. ani. t. ꝛc̄. s. de
mones. que aūt pa. cui⁹ erunt. Si vero male et inutilit expendit dā
natur vt p̄digus et dissipator bonoruz domini sui. sicut iste diues
epulo. luc̄. xvj. Hic diffamatus est apud illū q̄si dissipasset bona ip̄i⁹
Omnia em̄ bona que habemus deus nobis tribuit vt dispensatori
bus suis. Math. xxv. Simile est regnum celorum homini pegre p̄
fici. qui. vo. ser. s. et tra. il. bona sua. Basilius. An iniustus est deus
et res inequaliter distribuens. cur em̄ tu abundas. ille vero mendi
cat. nisi vt tu bone dispensatōnis p̄mia consequaris. ille vero patiē
tie brauijs decoretur Sic ergo condemnatus est diues iste iniquus
¶ Secūdo fuit vanigloriosus z sn̄pbus. quia induebatur purpura
que ē vestis regia. et bisso qui est pann⁹ lineus mollis et delicatus
Glosa. Purpura color est regij habit⁹ de conchis marinis ferro con
cisis emissa. bissus est genus lini candidi et mollissimi. Purpura g̊
induebat exterius et bisso interius ad modum cocte. Purpura au
tem sanguine tingitur. Purpura ergo vestiunt qui vestimēta sua
multiplicant d̄ sanguine maxime crucifixi vt clerici. vel de sanguine
pauperum vt vsurarij et predones et raptores. Sed certe vestimē
tum istud mixtum sanguine erit in combustionē et cibus ignis vt
dicit esa. ix. Bissus vero ꝓpter candorē signat innocentiā quā alle
gant multi ad palliandū iniquitatē suā quasi ex causa rōnabili talia
faciant. Tales illudunt christo in purpura vt milites pilati. z veste
I alba vt ministri herodis ¶ Sunt aūt quattuor q̄ aggrauant et in
ducunt peccatū in luxu vestiū. Primū est sumptuositas qn̄ tantuz
dat p̄ vno vestimēto de c⁹ supfluitate possent multi paupes viuē.

Secundū est multiplicitas·vt qñ partice pendēt onerate vestib⁹·et
paupes nudi frigore moriunt̄·Hiero·Aliena rapere ꝯuincit̄ qui vl
tra necessitatē sibi retinere comꝓbat̄·Terciū est indecentia·q̄ respic̄
ordinē et statū ꝑsone·non em̄ decet clericū habitu militari vestiri·
nec rusticū veste regali·Quartū est ostensio·que respicit vanitatē
et laudem·Vñ nō est gloriandū de vestib⁹ cū potius sint vitupiuz
Oportet em̄ ouē de lana gl̄iari nō hoiem·et vermē d̄ serico·Boe·
Gēmarū fulgor oculos trahit·ꝫ si quid est in hoc splēdore p̄cipuū
geminaꝝ est illa lux nō hominū·Gre·Nemo vestimenta p̄cipua ñ
nisi ad gloriā querit vt honorabilior habeat̄·Vbi nota ꝙ gloriari ⁊
sup̄bire de vestib⁹ est valde piculosum et ꝯfusione dignū·q̄ vestes
sunt homī ꝯcesse post peccatū in penam·Nam añ erat nudus et
vestiebat̄ lumīe vt sol·et candore vt liliū·Sed post peccatū de⁹ fec̄
tunicā pelliceā in signū furti·sic̄ suspendēdo sup oculos fascia alliga
tur·Furat⁹ est em̄ pomū vetitū et furari voluit deitatē·Et ideo sic̄
furem de⁹ exuit eū candore et lumīe et fasciauit eū pellib⁹ sic̄ furem
euntem ad suspendiū·et adiudicauit eū morti·Vnde gloriari d̄ ve:
stibus simile est ac si quis vadens ad suspendiū de pulcra fascia glo
riaretur ocl̄oꝝ·Vel si quis gloriaret̄ d̄ pulcra creatura·Gen̄·xx·Ec
ce dedi fratri tuo mille argenteos hoc erit tibi in velamen oculoꝝ
⁊ vbicunq̄ prexeris scito te dep̄hēsam·Itē absurdū est valde ꝙ no
bilis creatura sic̄ homo ad imaginē dei fact⁹ gl̄iet̄ de lana pecudū·
de pellibus animaliū·de pennis auiū·et de visceribꝫ vermiū·in quo
ondit magnā pauptatē suā et vilitatem·vtpote ab alijs victū ⁊ ve
stimentū mendicās·Exemplū mulier portans capillos alienos nul
lo mō vult vt sciat̄·⁊ si scit̄ valde verecundat̄·Hic cadit exēplū d̄ illa
simea que vni mulieri portanti capillos alienos bendā vel peplum
eleuauit pisis ad sanctā katherinā·Tercio fuit gulosus et luxurio
sus q̄ epulabat̄ quotidie splendide·Vbi nota ꝙ vēter et genitalia
sunt aduicina et vnus seruit alteri·Vñ qui ꝯtinue bñ comedit ipos
sibile est quasi q̄n luxurieť·Hiero·Venter mero estuans facile spu:
mat in luxuriā·Vñ de sodomitis dicit̄ ꝙ peccatū eoꝝ fuit saturitas
panis et vini et ociuz·Ezech·xvj·Hec fuit iniq̄tas sodome sororis
tue saturitas panis et ociū·Vñ hec est potissima ratio quare indicit̄
ieiuniū et cibi carniū vitant̄·vt luxuria tempet̄·O quot seq̄ces ha:
bet iste diues qui corpori suo seruiūt sic̄ deo·Phil·iij·Quoꝝ deus
venter est·Ecc̄i·vj·Omīs labor homīs in ore eius·Qd̄ est spernen
dum valde·Boe·Quis nō spernat fragilis vilissimeq̄ rei esse seruū·
scz corpis qd̄ nūq̄z satiat̄ qd̄ satiatū ꝓteruit in dñm·⁊ vult dñari qd̄
dolores qd̄ īfirmitates suis seruitoribꝫ inferre nō cessat·qd̄ intantū

grauat hominē q̄ nō pmittit oculos in celū leuaē. sed facit declina-
re in terrā. p̄s. Oculos su. sta. decli. in te. Qd̄ pdit hominez in bello
spūali. inducit in carcerē dyaboli. Ro. vij. Video aliā legē ī mē. meis
repug. le. mē. m. et captiuantē me in lege peccati. Bern̄. O initiū vi
te hominis panis et aqua. nūc aūt nō sufficiūt fructꝰ arboris. nō ge-
nera leguminū. nō radices herbaꝝ. nō pisces maris. nō bestie terre
nō aues celi. Hinc est q̄ querunt pinguia. emunt aromata. nutri-
untur altilia. vnde grauat stomachꝰ. turbat sensus. cōprimit intelle
k ctus. inde nec salus nec sanitas s̄ morbus et mors. ¶ Quarto fuit
crudelis et īmisericors. qd̄ ondit in sancto lazaro cui noluit misere-
ri. Aggrauant aūt eius crudelitatē octo ꝓut hic pz. ¶ Primo pau
citas pauperū cū dicit. erat quidā. n̄ em̄ a multis molestabat. ¶ Se
cundo mendicitas reꝝ. q̄ mendicꝰ. paup aliquid habet. s̄ mendicus
nihil ¶ Tercio noticia psone. q̄ noīe lazarus qui ab omib̄ cogno-
scebat mendicꝰ. ⁊ morabat in hirl'm. vt tradunt iudei ¶ Quarto im
potentia exercitioꝝ. q̄ vlceribꝫ plenus. et ideo nō poterat aliq̄d fa-
cere. ¶ Quinto ꝓpinquitas locoꝝ. q̄ iacebat ad ianuā eius. q̄ erat
ita ꝓpe et semp ipm intrando et exeūdo poterat videre ¶ Sexto
vilitas ciboꝝ. q̄ cu. sa. de micis que ca. de men. diuitis nō em̄ quere
bat delicata et magna. s̄ micas cadentes. ¶ Septimo impuidētia
famuloꝝ. q̄ nemo illi dabat. nō em̄ ordinauerat vt aliq̄s de famul'
benefaceret paupib̄. Ecc̄i. x. Scdm iudicē ꝓpl'i sic ⁊ mister eiꝰ et qua
lis rector est ciuitatis tales inhabitātes in ea. ¶ Octauo miseri-
cordia catuloꝝ. q̄ canes veniebāt et lin. vul. eius. Valde em̄ manife
statur eiꝰ crudelitas. q̄ videns canes misericordiā p̄stare pauperi
de linguis suis nō miserebat ei de micis suis. Et sic ptz statꝰ diuitis
an̄ mortē. qui fuit plenꝰ vicijs ⁊ vacuꝰ virtutib̄ Et nota s̄m gre. et
criso. Nō est parabola ista. s̄ res gesta s̄m veritatē ad literā. Item
nota hic q̄ sic dicit gre. si iste nō dando sua. fuit talib̄ supplicijs de-
putatꝰ. qualia sustinebūt qui furant et detinent aliena ¶ Secundo
ponit status iusti scz lazari. qui fuit incontrariū statui pctōris. nam
fuit paup reb̄. s̄ diues meritis. Et hoc ē qd̄ dicit. Et erat quidā mē-
no. la. Fuit em̄ paup et mendicꝰ rebus ¶ Primo fuit mendicꝰ reb̄
fortune. scz diuitijs honorib̄ et delicijs Nā paup fuit diuitijs. Et h̄
est Erat quidā mendicꝰ Paup fuit honorib̄ Et h̄ est. Quia iacebat
ad ianuā. sup. vilis et despectꝰ. Paup fuit delicijs. q̄ non varia fer
cula. s̄ micas cadentes de mensa diuitis desiderabat et nō habebat.
Et hoc est. Cu. sa. de mi. ¶ Secūdo fuit paup et mendicꝰ bonis nat̄e
q̄ vlceribꝫ plenꝰ Tota natura sibi defecerat q̄ caput collum facies
brachia manꝰ cor renes tibie crura et pedes et breuit omia mēbra

erant vlcerosa et infirma Et hoc est Vlceribꝫ plenus Ita ꝙ nec iace
re nec sedere nec stare poterat sine pena Esaie·j·A plāta pe vsqꝫ ad
ver·ca·non est in eo sanitas ¶Tercio fuit pauper et mendicus suf-
fragijs creature·qꝛ omnis creatura dereliquerat eū· p̄ter canes·qꝛ
nō parētes et ꝯsanguinei et noti eū iuuabant·nec aliquod hospita
le ip̄m recipiebat·ꝫ sub diuo in terra iacebat Sed q̄zuis fuerit sic
paup rebꝫ·fuit tn̄ valde diues meritis Nam veras diuitias habuit
scꝫ virtutes et dona spūssancti que sunt vere et ꝓprie diuitie homi
nis que faciunt hominē pfecte diuitē· Nam ip̄m satiant·ip̄m nobi
litant·ip̄m comitant̄·et nō derelinquūt ⁊ cū ip̄o in ꝑpetuū durant
Diuitie tpales h̄ oīa vident̄ dare·ꝫ mētiunt̄ ⁊ nihil bonoꝝ ꝯferūt
Et ideo si ꝓprie vellemꝰ loqui·lazarꝰ fuit valde diues·et diues val-
de paup·Habuit em̄ vicia mentis que redigunt hominē ad nihil·
Quia vt dicit augꝰ Pc̄m nihil est et nihil fiūt homīes cū peccant·
Et hec est rō quare diues iste non noīat̄·ꝫ paup vocat̄ lazarus·quia
rei nō existenti n̄ īponit̄ nomē· Sed pctōr cū sit minꝰ q̄z nihil·et q̄
facit pc̄m seruus est peccati·et seruꝰ est minor dn̄o·ergo peccator
est minus q̄z nihil·Item punit̄ in quo deliquit· qꝛ enim voluit no-
minari et in fama apud homines haberi·ideo nomen eius subticet̄
Et sic patet p̄mum ¶Secundo ponitur transitus vtriusqꝫ ꝑ mortē
scꝫ pauperis et diuitis·et p̄mo paupis ibi·Factum est aūt vt mor-
men·qui fuit de pauptate ad diuitias·de afflictōne ad delicias· de
ꝯtumelia ad honorem·de labore ad requiē·de morte ad vitam trās
latus·Vnde mors fuit finis omniū maloꝝ suoꝝ et initium omniū
bonorum·p̄s·Hec mu·dex·excel·Et hec omnia notant̄ in eo·ꝙ dici
tur portatus fuisse ab angelis in sinū abrae·Nā sinus abrae est di
ues delicōsus honorabilis·req̄es laboꝝ et vita aīaꝝ·Et ideo q̄ pete
bat elemosinas petunt̄ ab eo tanq̄z a diuite·qui in fame et siti et mlt
tis penis viuebat est in delicijs beatoꝝ·qui vlcerosus et abomīabi
lis cū canibꝫ iacebat·honorabilis manet in sinu abrae· et qui in mul
tis laboribꝫ fuit·requiescit in sinu abrae·⁊ qui erat in mortibus fre
quenter·vita viuit ⁊ nō morieť Vn̄ si volumꝰ ꝓprie loqui·iustus n̄
morit̄ ꝫ transit de morte ad vitā Ioh̄·v·Non morieť ineternū sed
transiet de morte ad vitā Et q̄d miꝝ si portatꝰ est ab angelis ī mor
te·cꝰ custodes erāt in vita·cuiꝰ vita tota erat angelica·p̄s·Angelis
suis mandauit de te vt custo·te in omni·vijs tuis Et notandū ꝙ si
nus abrae dicit̄ requies sanctoꝝ·qꝛ omēs saluant̄ in fide mediato-
ris·que fuit in pectore abrae qui vere credidit filium dei de se nasci
turum Gal̄·iij· Credidit abraam deo Ipsi etiam abrae p̄mo facta
fuit ꝓmissio de christo Gen̄·xxvj· In semine tuo benedicent̄ omēs

gentes· Et ideo abraam dicit̄ p̄ma via credendi· et ideo vsq; modo
ecclesia rogat deportare animas in sinū abrae que saluant̄· Io· viij
Abraam exultauit vt videret diem meū scz mee incarnatōnis· ⁊ vi
dit scz p fidem et gauisus est p spem· Ad literā sinus abrae tunc tē
poris vocabat̄ quidam locus sub terra· iuxt̄ limbū puerorū damna
torū solum p peccato originali· qui nunc vocat̄ limbus sanctorum
patrum vbi ante aduentū filij dei omnes anime fideliū quiescebāt
et ad illū locū descendit anima christi in morte· et extraxit inde om
nes illas animas· ita q ille locꝰ vacuꝰ remāsit· ¶ Secūdo ponit̄ trā
situs diuitis qui fuit p omnia in contrariū· Nā transiuit de diuitijs
ad pauptatem· imo ad summā mendicitatē q in indigentia oīm bo
norum ꝯstitutus vnā guttā aque petijt et nō potuit habere· Esaie
lxv· Ecce serui mei comedent· et vos esurietis· De delicijs ad tormē
ta· Iob· xxiiij· Ab aquis niuiū transeunt ad calorem nimiū· Vn̄ hic n̄
dicit̄ esse in tormento ꝫ in tormentis· Eleuans inquit oculos cū esset
in tormentis· De honore ad ꝯtumeliā· Vnde ad foueā inferni tan
q̄z canis mortuus est p̄iectꝰ· Et quod maius vitupiuz valet esse in
vita ista· q̄z p̄ijci ad foueas tanq̄z canis vel asinus· Hiere· xxij· Sepl̄
tura asini sepeliet̄ putrefactus et p̄iectus extra portas hierusalem
Exemplū· Sic ꝯtingit de diuite peccatore sicut d̄ asino· Nam asinꝰ
p totā vitam portat onera et ꝯgregat alijs multa· in morte aūt p
ijcitur ad foueas· et fiūt de eo tres ptes· Nam coriū est dn̄i de quo
cooperiunt̄ scuta ad p̄lia nutriendū· carnes comedunt canes· ossa
vero remanent comburenda ad solem· Sic p omia peccator diues
multos labores sustinet in vita p diuitijs ꝯgregandis· et alijs the
saurizat· Iob· xxvij· Diues cū dormierit nihil secuz auferet· p̄s· The
sauri· et ig· c· ꝯg· e· In morte aūt p̄ijcit̄ ad foueas inferni· ⁊ fiūt d̄ eo
tres ptes· Nā coriū· i· sb̄a terrena est consanguineorū· d̄ quo vt pluri
mū fiūt rixe· carnes vero comedūt vermes· anima vero remanet in
fouea inferni ab igne comburenda· De solatio transiuit ad laborez
interminabilē ⁊ sine fructu· Lu· v· Per totā no· la· ni· ce· Semp labo
rant qui sunt in inferno ⁊ nihil capiunt· De vita ad mortē scz tripli
cem· Peccator em̄ moritur triplici morte· scz morte culpe in separa
tione anime a deo· morte nature in separatōne anime a corpore· ⁊
morte pene in ꝯiunctōne aīe ad penā vel ad tormēta· Apo· xix· Mis
si sunt i stagnū ignis ⁊ sulphuris· Quod est mors· Et hoc est quod
dicit· Mortuus est autez et diues ⁊ sepul· est in infer· Et sic patet se
cundum· ¶ Tercio ponitur petitio diuitis post mortem· qui petijt
aliquam consolatōnem in penis· quia eleuans oculos dum esset in
tormētis· Vbi nota q hec ē differentia inter iustū ⁊ pctōrē· q iust

ad deū eleuat oculos in ꝓsperis ⁊ in aduersis·ps·Ad te leuaui oculos meos qui habitas in celis· Peccator aūt raro eleuat oculos nisi in aduersis·Esa·xxviij·Et tm̄modo sola vexatio dabit ītellectū auditui·Gre·Oculos quos culpa clausit pena aperit·Sic iste seruus nequā eleuauit oculos in aduersis·ꝫ in ꝓsperis noluit eleuare· Et iō vt dicit̄ ecc̄i·xxxiij· seruo maliuolo tortura et compedes Exemplū de pharaone qui semp ī ꝑcussione plage rogabat moisen·et cessante plaga nihil faciebat Sic videmus ad oculū tota die· qꝛ peccator plaga infirmitatis grauat⁹ facit testamentū ꝓmittit reddere aliēa et confitet̄·et postq̄ꝫ liberat̄ nihil agit Osee·vj· In tribulatōne sua mane consurgent ad me Hic cadit exemplū de vulpe et simea·quedum in quadā naui esset verberata ꝓ eo ꝙ ꝑmisit sibi auferri gallinam quā custodiebat a vulpe Alia vice dū vellet simile facē vulpes simea posuit sibi digitos ad oculos vt nō dormiret·ꝫ qꝛ iste nec in loco nec ī tpe ꝯgruo oculos eleuauit ido nihil ꝓfuit Eccs·iij·Omnia tps habent·Sed nūq̄d aīa exuta corpales hēt oculos·Circa qd̄ sciendū ꝙ omnes potētie alligate organis corpis siue mēbris·corrupto corpe corrumpunt̄·potētie aūt aīe q̄ organis nō alligant̄ vt intellectus·voluntas·memoria·intelligentia·remanent in aīa ⁊ cū ipa recedunt Eleuauit ꝯ oculos mentis scꝫ intellectū ꝑ quē cognouit abraā et lazaꝝ·Ex quo patꝫ vt di·gre·ꝙ in alia vita et boni bonos et malos·et mali malos et bonos cognoscunt·que natural̄ cognitio nō auferet̄ ab eis Sed anima exuta corpe naturaliter omēs animas cognoscit·qꝛ iste cognouit aīam abrae quē nunq̄ꝫ viderat nec distantia local̄ aliq̄d facit vel impedit in tali cognitōne· Dicit aūt beat⁹ gre·ꝙ vsqꝫ ad diē iudicij anime damnatoꝝ vidēt sanctorum animas in gloria nec de hoc aliquā gloriā habent·sed tormētum·quia non vident gloriā eorum sed cognoscunt ꝑ intellectum ipsos esse in loco vbi omnes apparent eis gloriosi· Sic si viderem quoddā palatiū·in quo crederē esse magnū gaudiū et ibi scirez esse inimicos meos tormentarer ex hoc et nō gauderē Sed p⁹ diē iudicij talis cogniō auferet̄ ꝑ diuinā iusticiā ab eis· Quia em̄ anime in egressione a corpe infundit̄ species rerum naturaliū et aīa q̄dq̄d recipit indelibilit̄ recipit ꝓpt̄ qd̄ aīe naturalit̄ cognoscūt seinuicē·et naturalis cognitō in demonibꝫ et in aīabꝫ damnatoruꝫ deberet cognoscere animas beatoꝝ sic modo cognoscūt·nisi ꝑ diuinā iusticiā talis cognitio auferret̄ ab eis Sꝫ sic mō aīa ī corpe manēs n̄ cognoscit aīas defunctoꝝ·sic p⁹ diē iudicij aīe dānatoꝝ n̄ cognoscūt aīas btōꝝ nec ꝑ ꝫ minuet̄ eoꝝ pēa·qꝛ remanebit in eis meōria d̄ felicitate scōꝝ Sꝫ q̄d ē ꝫ qd̄ dic̄ miserē pr̄ abraā· Nunq̄d damnati petunt

misericordiam·cum ille qui misericordiā petit videat d̄ malo dolere
Et ideo nota ꝙ mali sunt obstinati in malo·nec vnq̄z penitent nisi
ratione pene· Sap̄·v· Dicentes intra se penitentiā agentes· Sed nō
penitēt d̄ malo q̄ malū· Vn̄ ille nō petijt mīam s̄m qd̄ petit miseri
cordiā reus qui dolet de malo qd̄ fecit ꝫ petijt misericordiā·i·releua
tionē a pena· Et ꝫ est qd̄ hic dic̄ Mitte lazaꝝ vt intin·ex·di·sui· Per
digitū em̄ intelligit̄ spūssanctꝰ· Lu·xj· Si in digito dei eijcio demo
nia·i·in spū dei· Digitꝰ aūt hz tres ꝑtes s̄m tres modos·ꝑ quas in
telligunt̄ tria q̄ sunt a spūsancto penitudo pctōꝝ·opatio bonorū
et dimissio penaꝝ ꝑ peccatis· Istud extremū digiti scz dimissionez
pene petebat iste· Et nota ꝙ diues iste multū peccauerat in lingua
et vaniloquio·et in detractione·et in epulatione· et ido torquebat̄ i
lingua·i·in desiderio aīe·accipiendo linguā metaforice· Quia vt dic̄
greg·scriptura loquit̄ s̄m modū humanū et nobis intelligibilem·
Petebat g̊ guttā aque·i·aliqd̄ refrigeriū in tormentis·ꝫ iniuste pe
tebat·tū q̄ volebat relaxationē pene sine pn̄ia·tū q̄ lazaꝝ quiescen
tem petebat mitti ad locū tormentoꝝ·et ꝓpter ꝫ nō fuit exauditus
Et sic patet terciū ¶ Quarto ponit̄ rn̄sio abrae que fuit iusticia ple
na· Non erat em̄ iustū vt lazarus diuitē consolaret̄· Vn̄ ait· Eili re
cordare q̄ rece·bo·in vi·t·et la·similit̄ mala· Q·d·bona tpalia q̄ rece
pisti in vita tua fuerūt p̄miū omīs boni qd̄ fecisti·et similiter mala
que sustinuit lazarus patienter fuerūt sufficiens pena omīs mali qd̄
fecit· Et ideo non restat aliud nisi vt tu puniaris ꝑ peccatis tuis et
lazarus p̄miet̄ ꝑ meritis suis·q̄ ī alia vita nec tu ꝑ peccatis es pu
nitus·nec ipse ꝑ meritis remuneratꝰ· Et inde est ꝙ frequent̄ mali
ꝓsperent̄ in vita ista·et boni aduersa patiant̄· Iob·xij· Abundāt ta
bernacula p̄donū et audacter ꝓuocāt deū· Hiere·xij· Quaē via im
piorum ꝓsperatur·bene est omnibus qui inique agunt· Hic cadit
exemplū istiꝰ heremite cuiꝰ seruitor iuit ad ciuitatē et vidit mirabi
les exequias vni peccatori mortuo fieri·et rediens ad cellā inuenies
heremitā comestū ab vrso angelus dixit ei ꝙ totū meritū istiꝰ pec
catoris erat ei retributū ī honorabili sepultura· et peccatū heremi
te erat punitū in dolorosa morte· Vn̄ gre·dicit de isto ꝓpheta quē
leo occidit in via nec ex eo comedit·ꝙ peccatū eius ī ipa morte pu
nitum est·iij· Reg·xiij· Et sic patet ꝙ pene ad duo sunt vtiles prout
ex hoc euāgelio colligit̄· Nam aperiūt oculos et purgāt a peccatis
Addidit etiā abraā dicēs· Int̄ nos ⁊ vos chaos magnū firmatū est·
Vbi nota ꝙ int̄ bonos et malos est magnū chaos·i·distātia ⁊ inter
uallū scz locoꝝ ⁊ meritoꝝ ⁊ voluntatum· Locoꝝ·q̄ boni in celo et
mali in inferno·meritoꝝ vero q̄ boni hn̄t mag̃ merita mali habēt

teneritā ·voluntatū aūt qz boni cōformant se ín ommíb voluntatí
diuíne·mali vero sunt ín voluntate obstínati· Est aūt sciendū qz ín
bonís dupler voluntas est scz nature et rōnis· Secōm voluntatē na
ture compatunť damnatis et maxime suis amicis·et ſm volunta
tem rōnis quā conformāt ín omníb voluntatí díuīe nō compatún
tur·sed gaudent de pena eoz sicut de ústicia dei·ps· Letabiť ús
venīte ad vos scilicet voluntate nature compatiendo vobis· non
sus cū vidrit víndictā· Et hoc est qđ hic dicit qz hí qui volunt hic
possunt voluntate rōnis quā díuíne voluntatí cōformāt· Similiter
ín damnatis est duplex voluntas·scz voluntas nature qua dolent
de peccatis ín qua remanet vermis cōscientie ſm ístud esa·lxvj·ver
mis eoz nō morieť·et voluntas obstínata ín malo qua nō penitēt
neqz dolent de peccatis· Et hoc est quod dicit· Neqz qui volūt índe
huc transmeare scz voluntate nature· possunt voluntate obstínata
ín malo·qz illuc nō vadunt nísi vere penítentes Postqz aūt díues
iste non est exaudítus p se etiā p fratríb suís rogauit·d· Rogo·te
vt mit·la·ꝛc· Sed nunquid scīūt moꝛtui facta víuentiū· Dicendum
qz nō cognitōne naturalí·ſz cognitione glozie sic·qz beati scúnt om
nía que volunt Augº· Nescunt moꝛtui etiā sancti quid agant víuí
scz cognitōe naturalí· Idē dic gre·sup íllo verbo iob· Síue fuerínt
fílíi eius nobiles síue ignobiles non íntelligent· Possunt autē scíre
dupliciter scz p reuelatōem angelozꝝ vel demonū et p animas hīc
exeuntes· Iste aūt bene sciebat qz fratres sui erant adhuc ín mūdo
qz non videbat eos ín ínferno nec ín limbo·sed quíd agerent bene
vel male ignozabat· Sed nūqđ damnatí vellent aliquē saluarí· Dicē
dum qz nō· Sed iste petebat fratres penítentiā agere et saluari ne sí
bi pena accresceret·qz ín factis suis ōderat malū exemplū fratríb
cuiº peccatū fratres sui sunt ímitatí· ídeo sí damnarenť pena accre
sceret sibí Item sí tota vna parentela damnať maioꝛ pena est talí bus
de parentela ísta qntū ad remoꝛsum cōscie·qz sí alíq saluarenť· Item
volūtate nature ille volebat fratres saluarí·qz exquo aliquí saluarí
debebant potiº volebat de fratríb qz de alíjs·et ído ꝓpter has tres
rōnes petebat Lazaꝝ ad fratres mittí· Sed ín nullo est exaudítº qz
quí nec deū p scriptam loquētē·nec primū deprecantē exaudít ústū
est vt ipe damās ñ exaudiať· Proú·xxviij· Qui declínat aures suas
ne audiat legē·oꝛō eiº erit execrabiľ· In eodē·xxj· Qui obturat aurē
suā ad clamoꝛē paupeꝝ clamabit ipe ꝛ ñ exaudiet Et ꝟ ē qđ dr· Ha
bēt moysen et ꝓphas·i·dca moysi ꝛ ꝓphaꝝ q sunt efficacíº testimoníū
qz testimoníū moꝛtuoꝝ·audiāt g ea·moꝛtui em pñt mtiri· ſz scpta ñ
tē scriptura est vox dei cuí deus dat virtutē ad cōuertendū hoīes

Vnde loquente petro ce·s·s·sup·o·q̄ audi·ver·act·x·p̄s· Ecce da·vo·
s·vo·virtutis Sed dictum mortuorum est sine virtute aliqua Et hoc
patet in lazaro quē christus suscitauit ad cui⁹ dictum iudei nō sunt
conuersi·imo cogitauerunt eū interficere Hoc etiā patet in saule cui
samuel apparuit et dixit euentum belli qui nō correxit se neq; desti
tit a bello Sed quid plura Nec mortui nec viui ꝯuertunt peccato:
rem nisi deus tāgat cor·Exod·iiij· Ego indurabo cor pharaonis·id
est indurari ꝑmittam·et idcirco nō dimittet vos nisi in manu forti
Et si de⁹ tangat cor modica verba sunt necessaria Et ideo sumope:
re petendum est ꝙ deus tāgat cor Hoc euidentius patet in chri:
sto qui fuit melior predicator de mundo·qui descendit de celo·con
uersatus est in mundo·resurrexit a mortuis et de omni loco et de
omni re dixit mundo veritatem·et tñ mundus eū non audit nec fa
cit penitentiā Illi solum faciūt penitentiaꝫ q̄ꝝ de⁹ tāgit corda·qui a
deo sunt p̄destinati Actu xiij· Et crediderunt quotquot erant p̄or:
dinati ad vitam eternam Et sic patet quartum

De epistola sermo lxvij·

Deus caritas est·j·Ioh·iiij· Magna ignorantia et magna
negligentia est in homib̄ circa caritatē nam caritas est
illa margarita p̄ciosa ꝑ qua homo deberet omia vēdere
vt ip̄am haberet qꝛ ip̄a habita omia habent̄ et proficua
sunt Ro·viij· Dili·deū omia coop·in bonū Et ip̄a non habita nihil
habet̄ et penit⁹ omia nihil valent·j·Coꝝ·xiij· Si lin·ho·lo·et an·car·
aūt nō ha·nihil·s· Per defectū caritatis damnamur vt patꝫ in euan
gelio hodierno·et ꝑ caritatez saluamur Math·xv· Ve·bn̄·pa·m·pci·
re·ꝛc·esuriui em̄ ꝛc Beatus aūt iohes sicut sapiens et solers magr̄
cognoscens virtutem et bonitatem caritatis ad eam in epistola ho
dierna mirabiliter nos hortatur In qua quidez epl̄a septem facit
Primo ostendit ꝑfectam dei caritatē circa nos manere In p̄ncipio
epl̄e Secūdo exq̄ deus ita ꝑfecte nos amat hortat̄ nos mutuā dile
ctionem habere ibi Carissimi si deus dilexit nos et nos de·inuicē
di· Tercō oñdit fructū mutue dilectōis ī diligēte ꝯsistē ibi Deum
nemo vi·vnq̄z si dili·iui· Quarto oñdit sig̃ ꝑ q̄ fruct⁹ dilectōis ma
nere in nob̄ pt̄ veracit̄ apparē ibi In h̄ ꝯgno·q̄·in eo ma· ꝛ ip̄e i no·
q·d·sp̄ūsancto suo de·no· Quinto demonstrat signa ꝑ que apparet
perfecta caritas in nobis manere ibi In hoc ꝑfecta est caritas no·
Sexto quasi ꝯcludendo inducit nos ad dilectōnem dei et ostendit
ꝙ dei dilectōnem sine ꝓximi dilectōe non possumus obtinere ibi·
Nos ergo diligi·de·qm̄ ip·p̄·di·n·si quis ꝛc· Septimo oñdit vtrā
q̄ dilectōez scꝫ dei et ꝓximi sub p̄cepto fore ibi· Et hoc mandatum

habemus a deo. ¶ Primo g̊ ostendit pfectam dei caritatez circa L
nos manere. Que ꝓut hic colligit̃ apparet maxima q̃ntum ad quat:
tuor. ¶ Primo q̃ non seruū vel angelum vel aliā quālibet creatu
ram misit deus in mundū scz ad mundū illuminandū informandū
et de manu dyaboli liberandū sed filiū suū vnigenitū. Joh. xiij. Sic
deus dilexit mundū vt fi. su. vni. da. Bern̄. Domine quid est homo
q̃ memor es eius. nam mittis ei filiū tuū mittis ei spm̄ sanctū et ne
quid in curia celesti vacet in eius ministeriū mittis angelos tuos.
Heb. j. Omnes sunt administratorij spūs in ministeriū missi ꝓpter
eos qui hereditatem capiunt salutis. Et hoc est. In hoc appa. car. dei
in nobis. ¶ Secundo q̃ non aliquid vile vel modici valoris sic ve:
niens nobis apportauit sed vt viuamus p ipm̄. ij. pet. j. Per quem
maxima et p̄ciosa nobis ꝓmissa donauit. Melius quod est in vita
ista et ad quod omnia ordinant̃ est bona vita. Nam mundani ꝓ
bona et pingui vita corpis omnia faciunt. Ecc̄i. ¶ Omnis labor ho
minis in ore ip̄ius. Spūales aūt viri omnia faciunt ꝓ vita anime et
ad laudem dei. j. Cor. x. Siue g̊ manducatis siue bibitis vel aliud M
quid fa. omnia in gl̄am dei fa. Nota g̊ q̃ triplicem vitam a filio dei
habemus. Primo vitā nature. Act. xxvij. In ip̄o em̄ viuim⁹ moue
mur et sum⁹. Secūdo vitā gratie. Gal. ij. Viuo aūt iam n̄ ego. viuit
vero in me xp̄c. scz vita gr̄e. Joh. j. De plenitudine ei⁹ nos omēs ac
cepim⁹ gr̄am ꝓ gr̄a. Tercio vitā glorie. Joh. x. Ego veni vt vi. ha.
et abundanti⁹ hēant sup. q̃z angeli. q̃ erim⁹ beati in aīa ⁊ corpe. qd̄
angeli nō habent ¶ Tercio apparet maxima dei caritas q̃ gratis ⁊
prior dilexit nos Eph. j. Elegit nos in ipso ante mūdi ꝯstitutōnem
vt es. sancti et imaculati. Hiere. xxxj. In carit. ppe. di. te. id̄o attr̄xi te
mi ¶ Quarto q̃ d̄ filio suo vnigenito fecit hostiā ꝓ pctō nr̄o d̄lēdo
in q̃ mortui iacebam⁹ ꝓpt̄ quē reꝓpiciat⁹ ē et placat⁹ nob̄ de⁹. Eph.
ij. Propt̄ nimiā caritatē suā qua dilexit nos cū essemus mor. in deli
ctis no. ꝯui. no. christo cui⁹ g̊. es. sal Heb. v. Vna em̄ oblatōne con:
summauit sanctificatos in sempiternū Exēplū d̄ abraam cui de⁹ ha
buit ꝓ bono q̃ voluit filiū suū sacrificare Gen̄. xxij. Quia fecisti rē
hāc et nō pep. fi. t. vni. ꝓpt̄ me bn̄dicā tibi Hoc figuratū fuit qn̄ noe
egrediēs de arca obtulit sacrificiū deo cui⁹ odorē suauitatis adora:
tus est dn̄s. et ait ad eū. Nequaq̃z vltra maledicā terre ꝓpt̄ homies
Et sic patz p̄mū ¶ Secūdo ex hoc q̃ de⁹ nos ita pfecte dilexit et di
git nos debemus inuicem diligere. cui⁹ ratō est. q̃ si deus diligit
nos debemus ip̄m reamare. q̃ durus est anim⁹ qui et si nolit dile
ctōnē impendē saltim nolit rependē Nat̄a aūt amoris ē t̄nsferre ⁊
vnē amantē i amatū vt dic̄ aug̃. si g̊ diligim⁹ deū efficimur vnū in

voluntate cū eo·et p ꝯsequens que ille diligit ⁊ nos diligimus·sed
ipe diligit nos·g̊ ⁊ nos debemus inuicem diligere·Diligamus g̊
in omni homine imaginē dei et naturā ⁊ nō errorem ⁊ vicia·Aug·
Sic diligendi sunt homines vt non diligant eorum errores·Aliud
est em̄ diligere quod facti sunt·et aliud odire quod faciunt·Sed ve
mundo q̄ in hominib̄ nō diligit imaginē dei·ꝫ imaginē suam sc̄ꝫ
transfiguratōnem suam vl̄ vicioꝝ·Quantū ergo ad supradicta q̄t
tuor quib̄ dei dilectio demonstrat̄ esse maxima circa nos debem⁹
N inuicem diligere ¶Primo vt nosipsos exponamus in salutē pxi
morum ipsos exhortando et erudiendo ad vitam·ij·Coꝝ·xij·Ego
aūt libenter impendā ⁊ supimpendar ipe p animab̄ vestris·j·Cor·
ix·Cum essem liber ex omnib̄ omniū me seruū feci·vt omēs saluos
facerem· ¶Secundo vt meliora nostra pximis erogemus sc̄ꝫ bo
nam volūtate·compassionē cordis et hmōi interiora nostra Prou·
xxiij·Prebe fi·mihi cor tuū·Et si exteriora nostra impendimus·nō
vilia et porcis danda impendam⁹·ꝫ bona que p nobis tenemus¶
Tercio vt n̄ solū diligentes nos diligam⁹ sicut ethnici ⁊ pccores fa
ciunt·sed etiā nos nō diligentes p̄ueniamus in diligendo·Math·v
Diligite ini·ve·bn̄fa·his qui ode·vos· ¶Quarto vt faciamus hosti
am deo de corpibus nostris ipa macerando ⁊ castigando p salute
pximoꝝ et orando p ipis·Ro·xij·Obsecro vos p misericordiā dei
vt exhibeatis corpa ve·hos·vi·Ia·v·Orate p inui·vt sal·Eph·v·Am
bulate in dilectōne sicut ⁊ christus dilexit nos et trad·semetip·pro
no·obla·⁊ hos·do Si em̄ de⁹ olim placabat̄ hostia mortua·multoma
gis modo hostia viua· Sic fecit iudith exponens se morti ⁊ libera
uit ꝓplm suum Et sic patet secundū ¶Tercō ostendit fructum mu
tue dilectōnis·vt si terreat labor alliciat merces Fructus mutue di
lectōnis est ipe deus·qui est omne bonū·Gen̄·xv·Ego ero mer·c·
magna nimis·Si g̊ diligamus inuicem·deus quē nemo vnq̄ꝫ vidit
manet in nobis·et caritas eius in nob̄ pfecta est sm̄ qd̄ diligimus
quia si pfecte diligimus pfecta dei caritas est in nobis·si non pfe
cte sed sufficienter diligimus pfectō sufficientie caritatis est i nobis
O Ergo duplex est fructus mutue dilectōnis· ¶Primus est q̄ de
us per gratiā manet in nob̄ hic in anima ⁊ in futuro p gl̄am·Ioh·
xiiij·Ad eum veni·⁊ mansionē apud eū fa· ¶Secundus est q̄ eius
caritas manet in voluntate p quam omnia difficilia vident̄ nob̄ fa
cilia·quia diligenti nihil est difficile·et ideo opera penitētie diligen
ti sunt facilia·⁊ non diligenti impossibilia Math·xj·Tollite iugum
meū sup vos iu·em̄ meū suaue est et onus meum leue sup·amanti·
Sed impossibile est non amanti·Luc̄·xviij·Facilius est ca·p fo·acus

transire q̄z diuitem intrare regnum celorum. Diuitem inquam qui plus amat diuitias q̄z deum. Sed quid est quod dicit deuz nemo vidit vnq̄z. Contra Vidi dn̄m facie ad faciem ait iacob gen̄. xxxij. Ad qd̄ dicendū q̄ natura dei inuisibilis est. nec oculis corpis videri p̄t eo q̄ lucem inhabitat inaccessibilem. Exo. xxxiij. Nō videbit me homo et viuet. Potest tn̄ deus apparere cui voluerit in aliqua spē quā ipe elegerit nō q̄ natura formauerit vt dic̄ aug̃. Et sic apparuit patribus veteris testamēti q̄z p subiectā creaturā eis apparuit Esa. vj. Vidi dn̄m sedentem sup solium excelsum. Moyses aūt de quo d̄r nūi q̄ deus nō p somnia aut p enigmata apparebat ei. sic̄ alijs ꝓphetis. et q̄ dn̄s loquebat̄ ei facie ad faciē. que locutio accipienda est intus in aīma nō exteri⁹ in ore. vt dicit aug̃. aliter vidit deū q̄z om̄es ꝓphe q̄z vidit eum p essentiā sicuti est. nō oculis corpis sed mētis. nec sensibus corpis vtebat̄ in tali raptu. vn̄ in tali raptu aīma ei⁹ habebat se ad corpus sic̄ motor ad organū. Aīma em̄ tūc sua pn̄tia tenebat corpus ne dissolueret̄. nō aūt vegetabat corp⁹. et hic modus est patrie. Non em̄ tūc vegetabūt̄ corpa Et q̄ztum ad hoc fuit miraculum ibi. Vnde fuit quasi extra vitam mortalē quodāmō. Nec etiā vidit deū sine luīe glorie inherēte p modū passionis trāseūtis. Idem p omnia fuit in paulo. ij. cor. xij. Scio hoīem in xp̄o siue in cor. si. ex. cor. nes. deus scit raptū huiōi. vs. ad ter. ce. i. vs. ad visionē trinitatis. Nō ei alit̄ fuit ad celū delatus. Et sic patz terciū ¶ Quarto on̄dit signa p que apparet q̄ huiōi fruct⁹ dilectōis maneat in nobis. et sunt duo ¶ Primū signum quo nos intelligim⁹ q̄ huiōi fruct⁹ caritatis scz in deo manere ⁊ ipe in nobis maneat ī nobis est datio spūssancti. id ē largitio donor spūssancti que deus nobis p spm̄sanctū donat. Gal. iiij. Qm̄ āt estis filij dei mi. de. sp. fi. s. in cor. ve. cla. ab. pat̄. Esa. xj. Req̄escet sup eū spūs dn̄i. spūs sapiētie et intellect⁹. spūs scie et pietatis spūs ꝯsilij et fortitudīs et replebit eum spūs timoris dn̄i. Qn̄ ergo ꝑpendim⁹ q̄ hec spūssancti dona manēt in nobis signū est q̄ deus in nobis maneat et nos in deo. ꝫ aliter et aliter. q̄z hō manet in deo sicut in loco ꝓprio. qd̄ sic pz. Res em̄ a loco ꝓprio quattuor hz. scz q̄etatōz. vitā. fructificatōz et ꝯseruatōz. Hec q̄ttuor hō hz ī deo ¶ Primo q̄z in deo quietat̄ et ī nullo alio Aug̃. Fecisti nos dn̄e ad te. et inquietū est cor nostrū donec requiescat in te. Mat. xj. Venite ad me om̄es qui la. et one. es. et ego refi. vos. Ioh. xvj. In me pacē habebitis. in mūdo aūt pressuram. ¶ Secūdo q̄z in deo viuit q̄z ipe est vita Ioh. xv. Manete in me et ego in vobis Si quis in me nō mansemit. foris sic̄ pal. et aresc. Vnde qui manet in deo nulla morte morit̄ sed transit de morte ad vitam vt in p̄cedenti sermōe dictū ē. ¶ Ter

cio qꝛ in deo fructificat ad vitam eternā·qꝛ in deo est radix operum
merentiū vitaꝫ eternā· Propterea em̄ opa nostra merent̄ vitā eter
nam qꝛ in deo sunt facta· Io·xv· Sic̄ pal·nō p̄t ferre fructū in semet·
nisi mā·in ui·sic ⁊ vos nisi in me mā· ¶ Quarto qꝛ in deo ꝯseruatur
sicut em̄ deus om̄ia fecit·ita om̄ia ꝯseruat·Gre·Sic̄ om̄ia ex nihilo
facta sunt·ita in nihilū tenderēt nisi manus om̄ipotētis ea teneret·
Propt̄ hoc petebat p̄s·Cōserua me dn̄e qm̄ speraui in te·Quia nisi
dn̄s cust·ciui·fru·vigilat qui custodit eā·Sic ḡ homo manet in deo
sicut in quietāte·viuificāte·fructificante·et ꝯseruante·Sed deus ma
net in homīe sicut nauclerus in naui et dn̄s in ciuitate·et rex in re
gno·qꝛ cū magna diligētia hoīem in quo manet dirigit gubernat
et ducit ad portā salutis Tho·v·Ego ducā et reducaꝫ·Esa·xxvj·Om
nia opa nostra opatus es in nobis ¶ Secundū signū ꝙ deus mane
at in nobis et nos in eo est testificatio fidei que sequit̄ a spūsancto
qui eī habꝫ spm̄sanctū libere ꝓfitet̄ fidē et testificat̄ xp̄m·Act·j·Ac
cipietis virtutē supue·s·s·in vos et eri·mi·testes in hr̄lm ⁊ in oī iu·⁊
sa·⁊ vsqꝫ ad ul·ter·Ideo apl̄i postq̄ꝫ receperunt spm̄sanctū publice
ꝯfitebant̄ qm̄ pater misit filiū suū mundū saluare·quē prius s̄m hūa
nitateꝫ viderāt·Quisquis ḡ ꝯfitet̄ veracit̄ et ꝯplete scꝫ corde ore et
opere·quoniā xp̄us est filiꝰ dei ꝑ naturā ip̄e in deo manet et deꝰ in
eo·alit̄ em̄ nō ē v̄a ꝯfessio nisi qd̄ ore ꝯfitetur ope adimpleat̄·Tyt·
primo ¶ Cōfitet̄ se nosse deum factis autē negant·Ro·x·Corde
credit̄ ad ius·ore aūt ꝯfes·fit ad sal·Tal̄ ergo fides sic ꝑfecta ē signū
manifestū ꝙ deus maneat in homīe et hō in deo·qꝛ deus caritas ē·
Caritas aūt facit hoīem manere in deo et facit eum ꝑfecte credere·
et veritatem testificari et bene opari·Quia vt dicit gre·amor dei nū
q̄ꝫ est ociosus·opatur em̄ magna·si est·Et sic patet quartū ¶ Qui
to demōstrat signa ꝑfecte caritatis in nobis id ē qn̄ in nobis est ꝑ
fecta caritas·Et ponit duo sig̃ ¶ Primū ē fiducia siue spes apparēdi
in ꝯspectu dei in die iudicij·ꝓpter spem em̄ retributōis debemꝰ de
siderare diem dn̄i·Phil·j·Cupio dissolui ⁊ esse cū xp̄o·Psal·Sitiuit
aīa m·ad te fon·ui·ꝛc·Aug·Non ꝓbatur ꝑfecta caritas nisi cū cepe
rit dies dn̄i desiderari·Sed cauendū est valde ne talis fiducia sit pre
sumptō·qꝛ cum spes sit certa expectatio futuroꝝ bonoꝝ ex gratia
et meritis ꝓueniens·tūc ꝯuincitur esse p̄sumptio quando alterum
istoꝝ deest·Si em̄ hō expectat regnū dei solū ex gratia sibi dari et
nō curat digna opa penitētie opari p̄sumptio est·Contra qd̄ apl̄us
ii·Thi·ij·Nemo coronabit̄ nisi qui le·cer·Math·iij·Penitentiā agite
appropinquabit em̄ regnū celoꝝ·Sil̄r si ex opibꝫ nostris tantū cre
dimus iustificari et beatificari p̄sumptō ē·Ro·vj·Grā dei vita etna·

Ty.iij. Non ex opibꝫ iu·que fecimus nos ꝫ ꝑm suā mi·sal·nos fecit
Oportet em̄ ꝙ talem fiduciam habeamꝰ ex gratia dei·et bonis que
fecimꝰ. Et hoc est qd̄ hic dicit̄. In hoc est pfecta caritas nobiscū vt fi
duciam habeamꝰ in die iudicij·qm̄ sicut ille est et nos sumꝰ in ꝫ mū:
do·id est tunc est pfecte caritatis signū in nobis qn̄ habemꝰ fiduciā
apparendi coram deo·et hoc quare·qꝛ sic̄ deus est supple pfectus q̄
solem suū oriri facit sup bonos et ma·et pluit sup iustos et iniustos
ita nos sumꝰ ꝓ modulo nostro pfecti·ꝛ lumē doctrine et caritatis
expādimus sup bonos et malos·et pluuias lacrimaꝝ fundimꝰ sup
amicos et inimicos orantes ꝓ psequētibꝫ et calūniantibꝫ nos ¶ Se
cundū signū pfecte caritatis est expulsio timoris vt qn̄ quis secure
et sine timore viuit. Circa qd̄ sciendū ꝙ septez sunt spēs timoris·scz
timor naturalis·humanus·mundanus·seruilis·initialis·filialis·et ti
mor sanctus siue reuerentie ¶ Primus est timor naturalis quo ti:
memꝰ naturaliter serpentē vel ensem nudū vel ascendere turrim·vl̄
huiōi. Talis timor neqꝫ peccatū neqꝫ meritū hz et talē timorē n̄ emit
tit caritas·qꝛ hoc timore timuit xp̄us videns appropinquare crucez
Marc̄·xiiij. Cepit iesus pauere et tedere ¶ Secūdus est hūanꝰ quo
homo timet carni sue·ne sibi aliqua molestia inferat̄·et talis p̄t esse
peccatū mortale et veniale. Mortale qn̄ ꝓpter timorez vulneris vel
mortis vel alicuiꝰ lesure corpalis hō peccat mortaliter. Io.xij. Qui
amat aīam·id est vitam suā intantū ꝙ ꝓ ea ꝯseruāda peccet morta
liter·pdet eam Veniale vero est qn̄ aliquis timens lesurā aliquam
corpis peccat venialit̄ anteq̄z velit eā sustinere. Hūc timorē ꝓut est
peccatū mortale excludit caritas. Math̄.x. Nolite timere eos qui oc·
cor·et post hoc nō habēt amplius q̄d faci. ¶ Terciꝰ est mundanꝰ quo
quis timet pdere bona mūdi·scz diuitias honores et talia·et iste sil̄r
potest esse mortale ꝛ veniale peccatū. Mortale qn̄ quis ꝓpter talez
timorem peccat mortalit̄. Veniale qn̄ ꝓpter eūdē peccat venialit̄. Io·
xij. Dilexerūt em̄ gl̄iam hoīm magis q̄z gl̄iam dei. Hūc similit̄ mit
tit foris caritas ꝓut est peccatū mortale. ¶ Quartꝰ est seruilis q̄ q̄s
abstinet a malo solū timore pene vel principaliter timore pene·vt
qn̄ vxor nō vult male agere solū ꝓpter vitupiū et nō ꝓpter honorē
viri vel dei. Vel qn̄ q̄s cauet a malo ꝓpter ꝯdemnatōz solū Hūc etiā
emittit caritas ¶ Quintꝰ est initialis quo hō ꝯuertit̄ ad deum·et in
cipit bene agere et a malo cauere·talis timor hz duos oculos vel re
spectus. Vnū et principalē habet ad deū ꝓpter quē bona agit. Alte
rū habet ad penā ꝓpter quē cauet a malo. Et talis est necessariꝰ inci
pientibꝫ et redeūtibꝫ ad deū·ꝓu·xv. In timore dn̄i declinat om̄is a
malo Ecc̄i.j. Timor dn̄i expellit peccatū. Nā qui sine timore est nō

poterit iustificari. Hunc similiter emittit pfecta caritas. sz caritas suf
ficiens nō emittit eum sed stat cum eo. Talis timor non ē in pfectis
viris ¶ Sextus ē filialis q̄ q̄s cauet a malo solū ꝓpter offensam dei ti
mens separi ab eo. Talis timor hz oculū solum ad offensaz dei. Hūc
timorē nō emittit caritas. imo stat cū caritate. qꝛ talis timor est pfe
ctoꝝ filioꝝ dei. ꝓuer. xxviij. Beatus hō qui semp est pauid⁹ Talis ti
mor est donū spūssancti. Iob. j. Erat vir ille iust⁹ et rect⁹ ac timens
deum ¶ Septim⁹ ē timor sanct⁹ siue reuerētie quo homo cū quodā
timore pio deum reueret q̄ etiam erit in patria. Psal. Timor do. san-
p. in se. se. Sic g̊ pfecta caritas om̄ez timorē excludit p̄ter naturalez
filialē et sanctū. Sufficiens vero caritas nō excludit initialē nec hūa
num nec mūdanū ꝓut sunt peccata venialia. Et sic patet quintum.
¶ Sexto ꝯcludēdo inducit nos ad dilectōz dei dicēs. Nos g̊ diliga
mus deū qm̄ ipe p̄. di. nos. Magna inuitatō ad amandū ē p̄uenire
amātē. Math. xxij. Diliges do. d. t. ex to. cor. t. ex to. aīa tua. et ex to.
men. t. Aug. Dn̄e celū et terra mare ⁊ om̄ia que in eis sunt dicūt mi
hi vt amē te. Et ista dilectio debz esse ita magna vt etiā ꝓximū ꝓpt
deū diligam⁹. Debem⁹ em̄ ꝓximū diligere in deo ⁊ ꝓpter deuz. Et
ideo nō potest esse q̄ hō diligat deū ⁊ odiat ꝓximū. qꝛ tantū diligit
homo q̄ztum ꝯgnoscit q̄ bonū sit. ꝓxim⁹ aūt ē bonuz magis ꝯgni
tum. Cum g̊ in ꝓximo sit imago dei. et p ꝯn̄s deus ꝯgnoscat i ꝓxi
mo sic in imagine sua. quō diligem⁹ deuz quē nō videm⁹ si ꝓximū
odiamus in quo relucet imago dei. et p hoc in ipo aliqualit deū ꝯg̊
scim⁹. si em̄ id qd̄ de eo ꝯgnoscim⁹ nō diligim⁹. quō id qd̄ n̄ ꝯgnosci
mus diligem⁹. Nisi forte dicat. Diligo ꝓximū inquātū est imago
dei sz nō aliter. Dicendū q̄ talis dilectio sufficit scz q̄ hō diligat ꝓxi
mū inq̄ztū est imago dei. et inq̄ztū deum imitat. ⁊ ei obedit. et in oī
bus alijs odiat eum. Talis dilectio sufficit. et tale odiū potest stare
cum dilectōne dei. In ꝓximo em̄ debem⁹ odire viciū. et diligere na
turā ac etiā in pentib⁹ Lu. xiiij. Si quis venit ad me ⁊ nō odit p̄rez
⁊ ma. suā nō p̄t meus esse discipul⁹ Et sic pz sextū ¶ Septimo on̄dit
q̄ vtraqꝫ dilectio scz dei ⁊ ꝓximi cadit sub p̄cepto et sine vtraqꝫ nō
p̄t esse salus. vt pz luce. x. Diligo do. de. t. ꝛc̄ et ꝓximū tuū sic teipm
Imo finis om̄is p̄cepti ē dilectō. qꝛ in his duob⁹ mandatis vniuer
sa lex pendet ⁊ ꝓphete. j. Thi. j. Finis p̄cepti ē caritas de corde puro
et ꝯscia bona. ⁊ fide n̄ ficta. Ro. xiij. Qui diligit proximū legē adim
pleuit Nā nō adulter. non oc. nō fur. nō fal. test. di. et si qd̄ est aliud
mandatum in hoc verbo instaurat. dilige proximum tuum sicut te
ipm. Et sic patet totum

¶ Dominica secunda post trinitatis de euangelio ser. lxviij

SERMO LXVIII.

Homo quidā fecit cenā magnā et vocauit multos. Luc. xiiij. Sic dicit ioh. xviij. Christus venit in mundū vt veritati testimoniū phiberet. Ego inqt ad hoc natus sum et veni in mundū vt testimoniū phibeā veritati. Hec est aūt patens et lucida veritas. qr deus est in largitate et misericordia copiosus et hō est multa miseria plenus. Psal. Misericordia dñi plena ē terra. quantū ad primū. Et miser factus sum et cur. vsqz in finē. quantū ad secundū. Hec aūt duo pfecte ī h euāgelio demōstrant. In quo quidē euāgelio summarie tria ɔtinent. Primū est magnificētia diuīe bonitatis in magne cene prepatōne. In principio euāgelij. Secundū ē miseria hūane puersitatis in uocatoꝝ varia excusatōne. ibi. Et ceperūt simul omes excusa. primus dixit ꝛc. Terciuz est iusticia ɔtempte bonitatis in abiectoꝝ electōe ꝛ ɔtemptoꝝ reꝓbatōne ibi. Tūc iratus paterfa. dixit ser. su. Exi. ci. in pla. ꝛc. ¶ Primo g̊ ponit magnificētia diuīe bonitatis in magne cene prepatōne. Et h ē. Hō quidā id ē singularis fecit cenā magnā. Cuius singularitas apparet q̄ztū ad quatuor. Primo in nata qr nō solū hō simplex sz deus simul ꝛ hō Esa. vij. Vocabit nomē eius emanuel qd interp̄tat nobiscū deus. i. deus sil et hō. j. Thi. ij. Mediator dei et hoīm hō christus iesus. Scdo in virtute sua q̄ scz oīa ꝛ potēter regit et sapiēter gubernat. et benigne saluat. j. Coꝝ. j. Xp̄m dei v̄tutē et dei sapiam. Heb. j. Portās om̄ia verbo virtutis sue. Tercō in opatōne. Io. iij. Si opa nō fecissem in eis q̄ nemo alius fecit peccatū nō haberēt. Quarto ī sermōe Ioh. vij. Nunq̄z sic locutus ē hō Ioh. Verba vite eterne habes. Iste inq̄z hō fecit cenaz magnā. id est refectionē eternā suis electis prepauit. et vocauit multos imo om̄s generalit. sz multos vocauit specialit. et misit seruū suū. id est ordinē p̄dicatoꝝ. vt dic̄ g̊g̊. hora cene ē vltima etas mūdi in qua sumus ꝛ in q̄ mūdus finiet. j. Coꝝ. x. Nos sumus in q. fi. se. deue. j. ioh. ij. Carissimi nouissima hora ē. Que etas incepit a xp̄i passiōe. In hac g̊ hora misit xp̄us p̄dicatores dicē inuitatis scz p legē ꝛ ꝓphetas. vt venirent ad istā cenam. qr iam pata sunt om̄ia necessaria ꝛ ɔgruētia ad istā cenam. Ad euidentiā aūt istius prie ptis. et ad edificatōem nostrā. nota ꝙ magnificētia diuīe bonitatis ꝛ caritatis q̄ztuz T ad tria in hac cena demōstrat. ¶ Primo in magne cene prepatōne qr fecit cenā magnā. Vbi nota ꝙ christus electis suis duplicē facit seu pat refectionē. Primā pat aīme in p̄nti q̄ est refectō gratie. Secundam pat aīme et corpi in futuro. q̄ est refectō glie. De prima refectione determinat math. xxij. ca. q̄ vocat prandiū q̄ est refectō p̄ntis ecclie. Vn̄ ab illa ille q̄ nō habuit vestē nuptialē ꝓiectus est. qr a presenti ecclia multi excludūt. Hec aūt refectō de qua determinat lu- V

psal. 32. a. et psi 118. heth.
psal. 37. a.

vbi supra vocat̄ cena. q̄ hic p⁹ prandiū cena restat. post cenaz aūt am
plius nihil est sumendū. ita post grē refectionē restat glorie dele
lectatō. et post nihil ampli⁹ expectam⁹. q̄ ibi om̄e desideriū ꝯplet̄
Vnde ab hac null⁹ qui intrauit legit̄ expulsus fuisse. q̄ quisquis ad
hanc cenā semel intrauerit in ꝑpetuū nō exibit. Mathe⁹ g̊ determi
nat de refectōe gratie q̄ est ecclesie militātis. lucas vero de refecti
one glorie q̄ est eccl̄ie triūphantis Et q̄ refectō gratie ē via ⁊ ostiū
ad cenā gl̄ie. et sine ip̄a ad gloriā nō ꝑuenit̄. ideo primo de ip̄a dica
mus. scd̄o de cena glorie aliq̄d subiūgam⁹. Prima ē g̊ refectō grē
q̄ ꝯsistit in infusione virtutū. ⁊ collatōne donoꝝ spūssancti. q̄ dant
vitam aīme Eccī. xv. Cibabit illū pane vi. et intel. Hec est illa refectō
de qua dicit̄ apoc̄. iij. Ego sto ad osti. et pul. si quis ap. m. intro. ad il.
⁊ ce. cū illo In hac refectōe xp̄s ꝯmedit nobiscū ⁊ q̄d mirabile ē ip̄e
ē cib⁹ et pot⁹ isti⁹ refectōis. Ioh. vj. Ego sum panis viuus q̄ de ce
lo descendi Et iteꝝ. Caro mea vere ē cib⁹ et sanguis me⁹ vere ē po
tus. Hec est g̊ ꝑfectissima refectō. Nā om̄es effect⁹ quos refectio
corpalis imꝑfecte hz. hec ꝯplete et ꝑfecte hz et om̄em imꝑfectōem
excludit. nā refectio corpalis q̄ttuor facit in homie ¶ Primo nanq̄
delectat. ꝫ cū fastidio Nā i saturitate fastidit. ꝓ ū. xxvij. Aīma satu
rata calcabit fauū. et aīma esuriens etiā amaꝝ ꝑ dulci sumet. Vñ isti
magnates q̄ quotidie splendide epulant̄ fastidiūt et desiderāt appe
titū. Sed spūalis refectō sine fastidio delectat. imo semp dū sumit̄
auiditatē ingerit. Gre. Corpales delicie cuz non habent̄ graue desi
deriū accēdunt. cū vero habite edunt̄ ꝯmedentez ꝓtinus ꝑ saturita
tem in fastidiū vertunt. Econtra spūales delicie cū nō habent̄ in fa
stidio sunt. cum vero habent̄ in desiderio sunt. Eccī. xxiiij. Qui edunt
me adhuc esurient. et qui bi. me adhuc si. ¶ Secūdo nutrit et augm̄
tat hoīem. ꝫ cū defectu. q̄ vsq̄ ad tēpus Psal. Si aūt in potē. octo
gin. an. ⁊ am. eo. la. ⁊ do. Sz spūalis nutrit in ꝑpetuū. ⁊ augmētat vs
q̄ ad celū. Ioh. vj. Si q̄s manduc̄. ex hoc pane vi. in eternū In eodē
quarto. Aquā quā ego dabo ei fiet in eo fons aque saliētis in vi. et.
Hoc figuratū fuit in pane quē ꝯmedit helyas in cui⁹ virtute ꝑuenit
vsq̄ ad montē dei oreb. iij. Re. xix. ¶ Tercō ꝯuertit̄ in substantiam
hominis. sed cū sui ꝯsumptōe. Sz spūalis refectō ꝯuertit hoīez in de
um. ⁊ nō ꝯuertit̄ in ip̄m Aug. Cib⁹ sum grandiū cresce ⁊ manduca
bis me. nec tu me mutabis in te sicut cibum carnis tue. sed tu muta
beris in me ¶ Quarto satiat. sed cū multa iteratione. quotidie em̄
cibus corporalis sumitur Ioh. iiij. Omnis qui biberit ex hac aqua
sitiet iteꝝ. Sz spūalis refectō semel sumpta ꝑ totaz vitam replet ho
minē. Semel em̄ virtutes ⁊ dona infusa ꝑ totā vitam replent homi

nem ⁊ sufficiunt homi. Semel em̄ fuit refecta beata virgo ⁊ iohes baptista et multi alij ⁊ p totam vitā suffecit eis. Semel apl̄i recepe runt spm̄sanctū in pentecoste et vsq; ad mortem suffecit eis. Cuius rō est q̄ cibꝰ spūalis semp manet in homīe nisi abijciat̄. sed corpalis transit et deficit Math. xv. Om̄e qd̄ in os intrat in ventrē vadit et ī secessuꝫ emittit̄. Carissimi sumam⁹ de hac refectōe q̄ nisi pri⁹ de hac sumpserim⁹. ad illā beatam cenā nunq̄ ꝑuenturi sum⁹. Hec refectio fuit figurata in agno paschali q̄ corp⁹ xp̄i figurabat. d̄ quo d̄r exo. ¶ Quicūq; nō ꝯmederit extermiabit̄ aīma illi⁹ de ꝓpl̄o dei Ioh. vj. Nisi manducaueritis carnē filij homīs ⁊ biberitis eius sanguinē non habebitis vitā in vobis. Sed ve mūdo. q̄ de hac refectōne tam nobili tam ꝑfecta gustare nō curat. que delectat sine fastidio. augmentat vsq; ad celū. ꝯuertit hoīem in deū. ⁊ ꝑfecte satiat semel sumpta. q̄ om̄is saporis suauitatē ꝯtinet plus q̄ manna. ꝫ qd̄ peius ē cū murmuratoribꝰ filioꝝ israel dicit. Nauseat anima nostra sup cibo isto lenissimo. nūi. xxj. Propter qd̄ iratus dn̄s varijs mortibꝰ eos interemit. Et ex eadē cā modo deus irascit̄ ꝯtra mundū et varijs pestilentijs eum ꝯsumit. ¶ Secūda est refectio glorie de qua luc̄. hic loquit̄ quaꝫ suis fidelibꝰ dn̄s faciet in futo Esa. xxv. Faciet dn̄s in monte h̄ oībꝰ ꝓpl̄is ꝯuiuiū piguiū ꝯuiuiū videmie ꝯuiuiū piguiū medullatoꝝ videmie defecate. Que gl̄ia principalit̄ et essentialit̄ ī duobꝰ ꝯsistit scꝫ in cogtōe veri quantū ad intellectū. ⁊ in apprehensione boni quantū ad voluntatē ⁊ affectū. ¶ Primo ꝯsistit in ꝯgnitōne veri. q̄ homo sub lumīe gl̄ie sibi a deo īfuso. videbit deū p essentiā. lumē veꝝ et clarū. in quo om̄ia cernunt̄. Psal. In lumīe tuo videbim⁹ lumen. ⁊ p ꝯsequēs om̄ia sciet ⁊ ꝯgnoscet Gre. Quid ē qd̄ nesciant q̄ videntē om̄ia vident Psal. Aīma mea ꝯgnoscet ni. Vnde ⁊ ph̄i posuerūt felicitatē in ꝯgnitōe speculabiliū ⁊ substantiaꝝ sepataꝝ. q̄ ē quedā ignorātia respectu illi⁹ cognitōis. Et q̄zuis illa cognitō que hoīem beatū facit principalit̄ ꝯsistat in ꝯgnitōne deitatis. tn̄ secūdario ꝯsistit in cognitōne hūanitatis xp̄i. videndo enim homo vnitatem et trinitatem dei. et hūanitatē xp̄i. erit beat⁹ Ioh. xvij. Hec ē vita eterna vt cog. te so. ve. de. et quē mi. ie. xp̄m. In eodē. x. Ingredieť et egredieť et pascua inueniet. ingredieť ad deitatez ⁊ egredieť ad hūanitatem. Et ideo ad ꝯplementū gl̄ie homīs. etiā si hō nō peccasset fili⁹ dei incarnat⁹ fuisset vt dicūt aliqui doctores. ¶ Secūdo ꝯsistit in apprehensione et ꝯiunctōe summi boni. q̄ aīma apprehendet deum. et ꝑfecte ꝯiungeť ei. ita q̄ deus erit in eēntia aīme De⁹ autē est ꝑfectū et summū bonū. cui aīa sine medio ꝯiungeť Anima em̄ cognoscendo deū p intellectū in q̄ om̄e veꝝ reluc[illegible]t app̄hendēdo

eū p affectū in q̄ om̄e bonū ꝯsistit erit beata·et tāta erit delectatio
et gloria in tali apprehensione et ꝯiunctōne·q̄ cū magno impetu ta
lis delectatio ⁊ gloria in corp⁹ redūdabit·Psal· De torrente volu
ptatis tue po·e·Itē·Flumīs impet⁹le·ci·dei·Exemplū·si qd̄dā cānale
aque velocissime currentis deorsuz vt doccia molendini·ꝑcuteret in
murū·manifestū est q̄ vndiq̄z redūdaret ⁊ dispergeret·sic erit i glo
ria aīme ad corpus·Et q̄z vnūqd̄q̄z accipit in alio p modū eius vt di
cit phus·ideo talis redūdantia gl'ie aīme in corp⁹ corpaliter recipie
tur in corpe·id est ꝑm ꝯdicōnes que pn̄t corpi ꝯuenire quantuz ad
om̄e bonū corpale·q̄z talis redundātia faciet corpus clarū impassibi
le·agile·et subtile·j·Cor·xv·Seminatur in corruptōe·surget in incor
ruptōne·Et talis redundātia etiā ad om̄es sensus ꝑiter diffundetur
ita q̄ quilibet sensus semp erit in actu sue delectātōis·scz fauces in
sapore dulcissimo·Esa·lxv·Serui mei ꝯmedent·et vos esurietis id ē
saporē ꝯmestionis habebūt in ore suo·Aures in melodia suauissima
Apoc·xiiij·Vocez quā au·tanq̄z cith·cith·in citha·s·Oculi in visu pul
cerrimoꝝ·scz corpoꝝ gloriosoꝝ·Esa·lx·Tūc videbis et affl·et mira·
et dila·cor tu·Luc·x·Beati oculi q̄ vi·q̄ vos vi·Nares in suauissimo
odore q̄ de corpib⁹ egredieť sanctoꝝ·Apoc·v·Effuderūt phialas su
as ple·odo·Et tactus in delectabili ꝯiunctione anime ad deū·ex q̄
ꝯiunctione resultabit tanta suauitas ⁊ delectatō in toto corpe que
dici nō possit·Nec ē illa cena beata quā deus hō ex immēsa clemētia
sua hominib⁹ prepauit·que nec dici nec cogitari potest·Esa·lxiiij·ait
Oculus nō vi·de·ab·t·q̄ prepa·expectan·te·Que facit hominē beatū
Apo·xix·Beati qui ad ce·ag·nuptiaꝝ vo· sunt·Cui interesse est pfe
ctum et summum gaudiū·Bern·Illud est verum et summū gaudi
um·quod nō de creatura sed de creatore concipitur·qd̄ cum posside
ris nemo tollet a te·cui om̄is aliunde iocunditas compata meror ē·
om̄is suauitas dolor·omne dulce amarum· omne decorum fedum·
postremo omne aliud quodcunq̄z delectare possit molestum ¶Se
cundo monstratur magnificentia diuine bonitatis in multoꝝ voca
tione·quia vocauit multos·Ad hanc em̄ cenam milia milium·imo
infinita milia hominū et angeloꝝ vocauit·imo om̄es ad hanc cenaz
vocat·Math·xj·Venite ad me omnes qui laboratis ⁊ onerati estis
Et ego reficiam vos·Vbi nota q̄ dominus ad hanc cenam tripliciter
vocat ¶Primo vocat omnes generaliter nullum excipiēdo·j·Thi·
ij·Qui vult omnes homines saluos fieri·Act·x·In veritate ꝯperi·
quia non est accepp·ersonarum deus·sed in omni gente qui timet
deum et facit iusticiam acceptus est illi·Vnde vt hic patet pauperes
ac debiles cecos et claudos iussit introire ¶Secundo vocat spāliter

vt omnes illos quibus bona mundi confert qui p ista tria genera hominū·qui in hoc euangelio se excusauerunt intelliguntur· Et hoc est quod hic dicitur·q̄ nemo istorum virorum qui vocati sunt gustabit cenam meam·Omnes enim isti specialiter vocati fuerunt·Vbi nota q̄ omnia bona mundi tam nature q̄z fortune dedit deus homini vt p ipa faciliꝰ ad cenam illam pueniret·Vnde et dignitas que p villam intelligitur·et quinq̄ talenta quinq̄ sensuum que in hoc euangelio quinq̄ uiga boum dicuntur·et diutie et vxor omnia sunt adiuuamina ad veniendum ad istam cenaz secundū diuersos status et condiciones hominū·si homo eis bene vtatur·quia alicui est vxor in adiutorium salutis qui sine vxore damnaret· eo q̄ continere non posset·Propterea dicit apls·j·cor·vij·Melius est nubere q̄z vri·Et iterum·Sanctificatus est em̄ vir infidelis p mulierē fidelem·Et similiter est de diuitijs et de omnib⁹ alijs bonis mūdi·Et ꝓpterea boe·dicit q̄ deus facit sic̄ bonus medicus·qui complexiones hominū cernens vnicuiq̄ qđ ei conuenit tribuit·Et idcirco oēs isti qui habēt bona mūdi sunt ad cenam istā specialiter vocati et inuitati· vt in hoc euāgelio ptz·nō enim deus dat ista bona homi ad impediēdum salutē sed ad melius cōsequēdum·sed malicia hoim adiutoria dicit impedimenta vt in h̄ euāgelio ptz·et ideo nemo virorū illorū qui p collatōem taliū bonorū specialiter ad cenā istā vocati sunt z venire contemnūt gustabit istā beatā cenā Tercō vocat specialissime ex superabūdanti grā sicut vocauit abraā moysen et·xij·apl̄os q̄s nominatim vocauit Math·iij·Venite post me faciā vos fieri piscatores hoim·Vocat g̃ oēs generaliter·z vult q̄ oēs veniāt·Et ad h̄ vt oēs veniant q̄ttuor obseruat· Primo q̄ multotiēs vocat z nō solū semel·Et h̄ ē qđ h̄ dr q̄ ter misit seruū suū vocare ad nuptias·Nā ꝓmo misit patriarchas z ꝓphetas veteris test·q̄ etiā ad hāc cenā vocauerūt·Secdo misit apl̄os z discipl̄os in eccia p̄mitiua·Tercō mittit p̄dicatores modernos q̄ qđie ad hāc cenā vocare nō cessant·Et q̄ mūdus oēs p̄dictos p̄dicatores recepit et cōtemnit· ideo filius dei hora cene carne indutus humana venit ipe psonaliter ad vocandū·d·Ecce prandiū meum paraui thauri mei et al·me·oc·sunt et omia pa·sunt ve·ad nuptias·mat·xxij· Luce·Vocat deꝰ p se vocat p āgelos· vocat p patriarchas z ꝓphetas vocat p apl̄os z pastores·vocat plerūq̄ p huiꝰ mūdi flagella·vocat aliq̄n p huiꝰ mūdi ꝓspera·vocat aliq̄n p adūsa·Nemo cōtenat·nedū vocatꝰ se excusat·cū voluerit intrare n̄ valeat Secdo vult oēs hoies venire· q̄ ad omnē locū ad vocādū misit z in ciuitates z extra z ad vicos et ad sepes·Psal·In omnē terrā exiuit sonus eor·Mar·xvj· Euntes in mūdum vniuersum p̄dicate euangelium omni creature·

¶ Tercio vult omēs venire qꝛ ꝯpellit intrare. hospites em̄ nō solū
sunt vocandi ꝫ trahendi Non aūt vocat deus ad cenā suam sic flo
rentini q̄ dicūt quare nō stetistis ad ꝯmedendū. nō inuitauit et dic̄
quare nō stetisti. ꝫ deus ꝯpellit intrare. multis nanqꝫ viam inferni
claudit vt redeant ad paradisum. Osee. ij. Sepiam viā tuam spinis et
sepiam eam maceria. Vbi dicit gre. Vie nostre spinis septe sunt quā
do in hoc qd̄ male cupim⁹ dolorꝫ punctōes iuenim⁹. Vie nostre ma
ceria sepiunt̄ cū desiderijs nr̄is dure ī hoc mūdo obiectōes resistūt
Multi em̄ vinculo egritudīs ligant̄ a dn̄o ne possint facere qd̄ non
decet. Sen̄. Infirmitati mee grās ago que cogit me nō posse qd̄ non
debeo velle. Persecutores etiā multos cogūt ire ad deū. Exo. xij. Vr
gebantqꝫ egiptij filios israel egredi velocit̄ de egipto. Multos etiā
tribulatōib⁹ ad se trahit Can. j. Trahe me post te. Vbi dic̄ bern. Tra
himur cum temptatōnib⁹ et tribulatōnib⁹ exercemur. Osee. xj. In fu
niculis adam trahā eos in vinculis caritatis. Multi em̄ timore picu
li ad deserendū mundū mouent̄ et religionē intrāt Aug. Felix ne
cessitas q̄ ad meliora ꝯpellit. In multis dn̄s misericordit̄ agit in q̄s
seuire videt̄. Aug. Excessi omnia legitima tua. nec euasi flagella tua
nam tu semp aderas misericordit̄ seuiēs et amarissimis aspergēs of
fensioib⁹ om̄es illicitas iocūditates meas. Om̄es illos ꝯpellit dn̄s i
trare Et sic ꝯpulit paulū. q̄ ꝓstrat⁹ ad terrā et excecat⁹ ꝯuersus est.
Sic ꝯpulit filiū ꝓdigum qui fame ꝯpulsus ad prem̄ redijt ¶ Quar
to vult om̄es venire. qꝛ valde irascit̄ his q̄ se excusauerūt. Multi gau
dent si inuitati nō veniūt. ꝫ de⁹ valde irascit̄ his q̄ venire ꝯtemnunt
et penas et̄nas eis minat̄ Math. xxij. Rex āt cū audissꝫ irat⁹ ē et mis
sis exēcitib⁹ suis ꝑdidit homicidas istos ¶ Tercō mōstrat̄ ī hac cena
magnificētia diuīe boītatis. qꝛ ad hāc cenā om̄ia sunt ꝑata. ꝫ pꝫ q̄ꝫtū
ad octo ¶ Primo qꝛ xp̄us ductor noster iā ascēdit et penetrauit ce
los. vt facēt nobis viā. et locū etiā preparet. Io. xiiij. Vado ꝑare vob̄
locū. et si abiero et prepa. vo. lo. iterꝫ ve. et assu. vos ad meip̄ꝫ. vt vbi
ego sum et vos sitis ¶ Scd̄o qꝛ medicine sunt cōfecte scꝫ sacramēta
eccl̄ie ad om̄em infirmitatem delendā. ne aliq̄s ꝑ impotētiā excuset̄
Sap̄. ix. Per sapiam tuā sanati sunt ¶ Tercō qꝛ dyabolus hūane na
ture inimicus q̄ nos om̄es capiebat ī via ē capt⁹. et in īfernū missus
ne nos aliq̄s timor retrahat. Io. xij. Nunc princeps mūdi hui⁹ eijciet̄
foras. Apoc̄. xx. Vidi angelum descendentē de celo habentem clauē
abissi et catenam magnam in manu sua et apprehendit draconem
serpentem antiquum qui est dyabol⁹ et sathanas et ligauit eū ꝑ an
nos mille. et misit eū ī abissuꝫ ¶ Quarto qꝛ aptū ē celū. qd̄ ab initio
steterat clausum vbi hec cena celebrat̄ Lu. iij. Iesu baptisato et orāte

aptū ē celū ¶ Quīto qꝛ via ē abbreuiata q̄ recto tramite ducit ad ce
lū. Olim aūt magnum circuitū faciebat vadens ꝑ infernum. ⁊ ideo
illi antiqui in mille annis ⁊ vltra puenire nō potuerunt. Sꝫ modo il
luc vna hora puenitur. Luc. xxiij. Hodie mecū eris in padiso ¶ Se
xto qꝛ virtus peccati ē diminuta que nos aggrauabat ⁊ debilitabat
ne ꝑ viam cene incedere valerem⁹ Ro. vj. Vetus hō noster simꝫ cru
cifixus ē vt destruat̄ corp⁹ peccati. id est ꝯgeries ⁊ v̄tus peccatorū.
¶ Septīo qꝛ mors est destructa q̄ nos ad inferos demergebat. j.
Cor. xv. Vbi ē mors vi. tu. absorpta ē mors in victoria. Qꝛ ꝑ mor
tem im⁹ ad vitā. ⁊ nō descendimus ad inferos sꝫ ad celos ¶ Octauo
qꝛ spūssanctus in hac etate ī magna copia datur. qꝛ ista cena nos di
gnos facit Ioh. vij. Nondum spūs erat datus. qꝛ nōdum ihūs erat
glorificat⁹. A spūsancto mirabiles ⁊ innūabiles gratie emanāt nos
ꝑducentes ad illā cenam Io. j. De plenitudine eius nos om̄es acce
pim⁹ gratiā ꝑ grā. Bene ꝯ dicit om̄ia sunt ꝑata venite ad nuptias
Solum vnum restat scꝫ vt manus lauemus ab opibus mortuis. ij.
Cor. vij. Emūdem⁹ nos ab om̄i iniquitate carnis et spūs vt scꝫ mdi
intremus ad cenā istam Et sic pꝫ primū ¶ Secūdo ponit̄ miseria hu
mane ꝑuersitatis in vocatoꝝ varia excusatōne. qꝛ ceperūt simul om
nes se excusare. Nā prim⁹ dixit villā emi ⁊ necesse habeo exire ⁊ vi
dere illam. Per villā vt dic̄ aug̃. terrena dn̄atio designatur. Est āt iste
prim⁹ rep̄hensibilis atꝫ stult⁹ vt ex sua rn̄sione patet quātum ad sex
¶ Primo qꝛ rem vilem ⁊ ꝑuam accepit scꝫ villā. et rem p̄ciosam et
magnā spreuit scꝫ cenam beatā Dimisit ꝯ regnū magnū et accepit
villam paruā. Potius voluit in villa ꝑua dn̄ari ad temp⁹ q̄ꝫ in ꝑpe
tuum regnare in celo. Totus mūd⁹ est villa ꝑua respectu celi imo
pūctū vnū. vt dicūt astrologi. et q̄libꝫ stella ē maior tota terra. mū
dus ergo tot⁹ et om̄ia bona mūdi. sunt nihil respectu celi et bono
rum eius ¶ Secūdo quia impedimentuꝫ salutis sue carissime emit.
villam quidem emit. et quanto precio ipam emit certe animā pro
ipa dedit. Nonne videmus hoc tota die. nam pro dignitatibus et
diuitijs homines dant animas suas dyabolo. Nonne lucifer ob am
bitum dignitatis proiectus est in infernum. et primi parentes ex
pulsi sunt a padiso. Nōne absalon voluit interficē patrē vt regnarꝫ
Nonne totus mundus perit tota die et vnus persequitur alium
ob ambitum dominij. Dominium ergo est impedimentum huma
ne salutis dum pro ipo habendo anima perditur. quod est valde
stultum. Math. xvj. Quid prodest homini si lu. vni. mundū anime
vero sue detri. pa. ¶ Tercō qꝛ dū dn̄iū adipisci desiderat ī ꝑuitutem
icidit valde magnā Et h̄ ē qd̄ dicit Necesse habeo exire Non dicit

volo exire·sed necesse habeo exire·et vere ita est vt boe· ꝓbat·Ille
q̄ vult dn̄ari oportz q̄ sit seruꝰ multoꝝ·et ī maīb; mltoꝝ seruoꝝ sit
sitꝰ·qꝛ nihil p̄t ip̄e inferre alijs qd̄ alij versa vice n̄ possint īferre sibi
Et sepe sic videmꝰ dn̄os a seruis expulsos et interfectos Boe·O p̄
clara potentia q̄ nec ad sui ꝯseruatōem satis efficax inuenit̄·Que est
igit̄ hec ptās que solicitudinū morsus expellere q̄ formidinū acule
os vitare nequit·Ac qui voluissēt ip̄i vixisse securi ꝫ neq̄ueruut·An
tu potentē censes qui q̄s terret ip̄e plus metuit·q̄ vt potens esse vi
deat̄ in seruientium manu situs ē Vere in maximo timore viuunt
dn̄i ¶Quarto qꝛ dū cure alteriꝰ scz ville empte intēdit·negligentiaz
magnā circa ꝓpria incurrit·Et hoc est qd̄ dicit·Necesse habeo exire
scz a mei cura·et intendere cure ville empte·Ita euenit ad lr̄ām Nā
isti q̄ dn̄antur intendūt cure alioꝝ et seip̄os negligūt·Sunt em̄ val
de soliciti multiplicare possessiōes·meliorare castra·discere leges·pru
denter alios regere·vt dn̄ent̄ et de sua salute penitꝰ nihil curant·et
ideo totaliter exeunt a seip̄is·et alijs vacant· ꝓpterea stulti merito
sunt censendi·ꝓu·xvij·Oculi stultoꝝ in finib; terre·prudētis autem
oculi in capite suo·Tota die querūt facta aliena et sua nō intuentur
Contra quos dicit̄ lu·iiij·Medice cura teip̄z ¶Quinto qꝛ post em
ptōem villam videre voluit quā ante debuerat diligenter ꝯsiderasse
Vn̄ ait villam emi ⁊ ne·ha·vi·il·ꝓuer·vltio·Considerauit ag·et e·il·
¶ Si em̄ hō ꝯsideraret ꝯdicōnes dn̄ij et dignitatis·nūq̄z emeret ¶Et
primo si ꝯsideraret ip̄iꝰ breuitatē Ecc̄i·x·Om̄is potētatꝰ breuis vita
Alexander regnauit·xij·annis et mortuꝰ est·Et om̄es impatores ⁊
reges et pape mortui sunt·et modico tpe regnauerūt·Ad cuiꝰ bre
uitatem ostendendaz erat ꝯsuetudo in quodam regno·q̄ quando
rex coronabat̄ veniebant artifices petere ab eo vbi vellet sibi sepul
cruz edificari ¶Secūdo si ꝯsideraret eius ꝑicula ⁊ anxietates·Quia
vt dicit boe·Plena est exemploꝝ vetustas·plena est pn̄s etas quan
ti reges felicitatem calamitate ꝯmutauerunt Vnde quidā rex terro
rem et ꝑiculū regni ense supra verticē filo pēdente sil̄auit·vt ibidez
boe·dicit·Refert maximꝰ valeriꝰ q̄ quidā rex dū coronaret̄ accipiēs
coronā dixit·O nobilē magis q̄z felicē coronā quā si q̄s ꝯgnosceret
q̄z multis ꝑiculis et solicitudinib; sit plena nec humi iacentē tollere
vellet ¶Tercio si ꝯsiderarz ip̄ius precipitij immanitatē·qꝛ quanto
altior est status·tanto grauior est casus Fortuna autem vt dicit bo
etius·ꝑniciose ludit cū dominijs·Vn̄ ait·Hunc ꝯtinuū ludimꝰ ludū
rotā volubili orbe v̄samus·summa īfimis·et īfima summis mutare
gaudemꝰ Et p̄mittit̄·Q̄ si nec retineri ex arbitrio p̄t·et calamitosos
fugiēs fac̄·Quid ē aliud illa fugax q̄z fut̄e qd̄dā calamitatis indicium

Abijce itaq; atq; sperne pniciose ludentē scz fortunā·qr infelicissimuz
genus infortunij est fuisse felicem vt idem dicit· Exemplū i magnū
pcipiciū cecidit lucifer et magnā ruinā fecit·qr in magno statu fuit
et filr primi pentes· Si turris cadat magna ē ruina· Si cadat domū
cula nulla est ruina ¶ Sexto oñditur rephensibilis·qr de re taz care
empta modicā vtilitate habuit Et h ē qd dicit· Videre istā· Nō dicit
gaudere vel possidere istā·s; videre Et ita est vere· Quid hz dñs pl⁹
q; milites et domicelli de omnib; castris et terris·ꝛ de omnib; suis
bonis Eccs·v· Vbi multe sunt opes mlti sunt ꝛ q̄ ꝯmedunt eas·et
quid prodest possessori nisi ꝙ cernat diuitias oculꝰ suis· Oms sum⁹
hic pro expens·j·Thi·vj· Nihil intu·in hūc mūdum nec aufer·quid
pos·Iob·j· Nudus egressus sum de vtero matris mee· nud⁹ reū·il·
Tantū habz pl⁹ dñs q̄z famuli scz multā solicitudinē ꝛ afflictōz ani
mi·et cū isti dormiūt·iste nō potest dormire Eccs·v· Dulcis est som
nus opanti·siue multū siue parū ꝯmedat·saturitas aūt diuitis nō si
nit eū dormire ¶ Secūd⁹ vero dixit Iuga boū emi quinq; ꝛ eo pro
bare ista·habe me excusatū Scdm aug· Iuga boū quīq; quinq; sen
sus intelligunt·qr sic iuga boū sunt duplicata·ita ꝛ sensus·nam sunt
duo oculi·due aures·lingua ꝛ palatū ad gustū·ꝛ due fauces·et due
manus quib; maxime fit tact⁹·vel voluptas carnis interi⁹et exteri⁹
in qua maxie viget tact⁹· Tūc nanq; quīq; iuga boū emunt scz aiam
dyabolo pro eis dādo·qñ pro exercitatōe et i exercitatōe quinq; sen
suū hō deserit iudiciū rōis et ꝯtra deū agit·siue exerceat sensus pro
ꝯgregādis diuitijs·siue pro vtēdis delicijs·siue pro sciēdis et expiē
dis reb;·qd ad iudiciū curiositatis ptinet· Curiosuz ē ei velle scire et
expiri naturas rer̄·mores hoim et fortunā mūdi Eccs·vij· De⁹ fecit
hoiem rectū et ipe infinitis se miscuit q̄stionib; Et h vanitas ē et af
flictō spūs· Sed hoies miseri tota die in exercitatōe sensuum volūt
esse·et quīq; iuga boū pbare· Nā oculos exercitāt in pulcris aspecti
bus·aures in cantilenis suauib; et melodijs·gustū in bois saporib;
odoratū in diuersis odorib; · tactum in voluptate carnis Similiter
eosdem probant et exercitant pro acquirendis diuitijs et sciendis
rebus· Et sic dum iugo christi quod est suaue nolūt subesse subsunt
et portant iugum mundi quod est durum et quinq; iuga continet·
Iob·vj· Qui timet pruinam irruet sup eum nix· Quia vt dicit aug⁹·
Qui subest iugo christi·omnia subsunt ei·et per consequens qui nō
subest iugo christi subest quinq; iugis mundi et omnium est seruus
Et sic patet ꝙ tripliciter pbantur et exercitātur sensus scz p ꝯgregā
dis diuitijs·p vtendis delicijs·et p sciendis rebus· Pro quor̄ exer
citatōne ꝛ delectatōne hō negligit ad illam beatā cenam venire et

contra deum et aīam suam agit qđ est valde detestabile. ꝓuer. xxx.
Per tria mouetur terra ⁊ quartum sustinere nō potest. Per seruū
cum regnauerit quod tunc est quando spiritus tumens erigit se ꝯ
tra deum qui fecit illum. Per stultum cuꝫ saturatus fuerit cibo. qđ
tunc est quando corpus satur ꝓteruit in dominū scꝫ in spm̄ guber
nantem. Per odiosam mulierem qn̄ in matrimoniuꝫ assumpta fue
rit. qđ tunc est qn̄ homo repudiata rōne ꝯiungitur sensualitati ⁊ ip
sius impio regit̄ sicut brutū Quartū est qđ sustinere nō potest cuꝫ
ancilla heres fuerit dn̄e sue. id est cū caro om̄ia bona homīs possidꝫ
tanq̄ꝫ heres. qđ tunc est cum homo om̄ia opatur ꝑ carne fouenda
⁊ delectanda et de aīma nihil curat que debet tanq̄ꝫ dn̄a om̄ia hoīs
bona iure hereditario possidere. Iob. xxiiij. Pauit em̄ sterilē et q̄ nō
parit ⁊ vidue nō bene fecit. Sterilis est caro que nullū fructū facit
nisi vermes et putredinē. Vidua est aīma peccatoris ꝑ peccatū cele
sti spōso viduata ⁊ ab eo sepata. Terciꝰ dixit vxorē duxi et iō nō pos
suꝫ venire. Iste falsuꝫ dixit et verꝫ dixit. Falsuꝫ dixit quātū ad bonos
et rōne vtētes. Nā vxor ꝓpt̄ tria dat̄ viro. Prīo ꝓpter sobolē gene
randā et nutriendā. Gen̄. j. Cresci. ⁊ mul. ⁊ re. ter. Secūdo ad forni
catōꝫ vitandā. j. corꝫ. vij. Propt̄ fornicatōꝫ vnusquisqꝫ s. vx. h. et vna
queqꝫ su. vi. Tercō in adiutoriū rei familiaris. Ge. ij. Nō ē bonuꝫ ho
minē esse solū fa. e. adiu. si. si. Om̄ia g̊ ista nō sunt impedimēta ad in
troitū regni sꝫ adiuuamīa. Vn̄ aug. dic̄. ꝙ celibatꝰ iohis baptiste nō
p̄fert̄ nuptijs abrae. Verꝫ aūt dixit q̄ꝫtum ad hoīes bestiales q̄ sic̄ be
stie in vxore nō querūt nisi delectatōꝫ carnis. ⁊ sic̄ bestie stant cum
eis. Gre. Quid ꝑ vxorē nisi voluptas carnis accipit̄. nā q̄ꝫuis bonuꝫ
sit ꝯiugiū et ad ꝓpagandū sobolē diuīa ꝓuidētia ꝯstitutū. nōnulli
tn̄ nō fecūditatē ꝓlis. sꝫ desideriū expetūt voluptatis. Et idcirco per
rem iustā sig̃ficari p̄t nō īmerito res īiusta. Verꝫ g̊ dixit ꝑ maiori ꝑ
te. qꝛ vt dicit apl̄us. j. corꝫ. vij. Qui cū vx. ē co. q̄ sunt mū. q̊. pla. vx. et
di. ē. scꝫ ab ope spūali. Et sil̄r vx. co. q̄ sunt. mūdi q̊. pla. vi. Periculosa
g̊ res ē valde mulier. Est em̄ fortissimū gluten ad capiendū et ad re
tinēdū et iō fortissimi quiqꝫ dicti sunt ab ea. Et q̄s ē santior dauid. q̄s
sapiētior salomōe. q̄s fortior sampsone. Eccs. vij. Inueni amariorem
morte mulierē laqueꝰ venatorꝫ ē vincula sunt manꝰ illius. Osee. v.
Nō dabūt cogitatōes suas vt reuertāt̄ ad dn̄m. spūs em̄ fornicatio
nū i medio eorꝫ ē. Et iō iste dixit. Vxorē duxi et iō nō possuꝫ venire
Sunt etiam vxores nostri tpis et nostre patrie maximū impedim̄
tum regni viris suis. non solum quantū ad ꝯcupiscentiā. sꝫ etiā quā
tū ad supfluitatē vestiuꝫ et ornamentorum. qꝛ cogunt viros male
lucrari vt bene ornentur. Mirabile est. qꝛ ꝑentes expoliāt et viros

non ditant. tota domꝰ videt in maledictōnē ire Et iō qui sine vxore
potest viuere meliꝰ facit. qꝛ faciliꝰ ad cenā beatam currit. Propterea
dicit apl̄us. j. Choꝝ. vij Volo oēs homies esse sic meip̄m. scz v̄gines
Et sic patet qui rēnuunt ad istam cenā venire et a nuptijs excludūt
scz dediti honoribꝫ et dn̄ijs. dediti exercitatōibꝫ et lucris mūdi. et de
diti desiderijs carnis. ad que tria genera omēs peccatores reducūt
j. Io. ij. Omne qd̄ est in mūdo aut ē ꝯcu. car. aut ꝯcu. ocu. aut sup.
vi. Et sic patet s̄m ¶ Tercō ponit iusticia ꝯtempte bonitatis in abie
ctoꝝ electione ⁊ ꝯtemptoꝝ reꝓbatōne cum dicit. Tunc iratꝰ pater
fa. id est xp̄us cuiꝰ familia sunt omēs electi. qui maxime ꝯtra ꝯtem
ptores irascit Dicit aūt deus irasci cum ad modū irati vindictaz ex
ercet iram sine ira p̄tendēs. Iratꝰ ꝯ dixit seruo suo. Exi cito in plate
as ⁊ vi. ci. Glosa. Mittit ad plateas cū peccatores de latōribꝫ vijs vo
cat. mittit ad vicos cum istos vocat quos tp̄aliū reꝝ coartat inopia
ideo sequit. Et paupes ac debiles et cecos et claudos intro. huc. Ec
ce qui et quales cedunt in p̄tem dn̄i. Sapientes et pulcri et potētes
mundi cedunt in p̄tem dyaboli Mich. ij. Factus sum sic qui colligit
in autumno racemos vindemie. Vuas eī grossas ⁊ magnas quasi
p̄cedens colligit dyabolꝰ. j. Coꝝ. j. Videte vocatōem vr̄am fratres.
qꝛ nō multi sapientes. nō multi potentes. nō multi nobiles s̄m car
nem s̄z stulta mundi elegit deus vt ꝯfundat sapiētes ⁊ infirma mū
di elegit deus vt ꝯfundat fortia. ⁊ ignobilia et contemptibilia mun
di elegit deꝰ. Paupes aūt nō rebꝫ. s̄z spū et voluntate hi vocant ⁊ ve
niunt. Math. v. Beati paupes spū quoniaz ip̄oꝝ est re. ce. Sil̄r debi
les in natura atz ꝯplexione atz infirmu corpe ad deum currūt Quia
vt dicit apl̄us. ij. Coꝝ. xij. Virtus in ifirmitate p̄ficit. libent igit glo
riabor in ifir. m. vt inha. ī m. v̄. xp̄i Nam vigor nature et fortitudo
ꝯplexionis ⁊ sanitas corpis plerisqꝫ sunt occasio peundi Ecc̄. xj. Mali
cia hore vniꝰ id est infirmitas obliuionē facit luxurie magne Ceci et
simplices scz prudētia mundi et carnis que legi dei nō est subiecta
similiter ad deum veniunt Math. xj. Confiteor tibi pater do. ce. ⁊
ter qꝛ abscon. h̄ a sa. ⁊ pru. et re. ea. par. Claudi sil̄r scz sui reputatōe
q̄ reputāt se pctōres ⁊ claudicare ī via di. nec oīno posse veīre ad re
gnū dei nisi p grām dei adiuuent. hi vocati veniunt. j. Coꝝ xv Gra
tia dei sum id qd̄ sum Potest etiā ad literam hoc intelligi de despe
ctis in mūdo qui vocati veniunt Quia vt dicit gre. Infirmi quiqꝫ
atqꝫ in hoc mundo despecti plerumqꝫ tanto celerius vocez dei audi
unt. quāto in hoc mūdo nō habēt vbi delectent Vocat aūt dn̄s ele
ctos suos non solum de ciuitatibꝫ. imo etiā de villis ⁊ ruribus non
solum de iudeis imo etiam de gentilibus Vn̄ sequit Et ait seruus

Dñe factum est vt impasti et adhuc locus est·id est nōdum ꝯple
tus est numerꝰ electoꝝ·qui quidem ꝯplebitur quando plenitudo
gentiū intrabit·Propter hoc sequit̄·Et ait dñs seruo·Exi in vias et
sepes·In supiori exitu intelligit̄ vocatō iudeoꝝ·qui duz sub vmbra
legis quiescebant q̄si in ciuitate morabant̄·In hoc aūt exitu intelligi
tur vocatō gentiū·que dum sine iugo legis dei erāt quasi agrestia
ꝛ indomita aīmalia in viis et sepibꝫ exteriis vagabantur·Vnde be
ne subdit̄ Et ꝯpelle intrare agrestia ꝛ indomita aīmalia·vt impleat̄
domus mea·id est pficiatur numerꝰ p̄destinatoꝝ Nō aūt h̄ tria
genera vocatoꝝ ſm triplicem vocatōem supiꝰ positam·Quidaz em̄
vocati nullatenꝰ veniūt·et hi significant̄ in prima vocatōne cum tri
plici sua excusatōe·d̄ quibꝫ d̄r Iob·xxj· Qui dixerūt deo recede a no
bis sciam viaꝝ tuaꝝ nolumꝰ·Quidā vero vocati de facili ꝯuertunt̄
et hi significantur in secūda vocatōne Psal·In auditu auris obedi
uit mihi Quidā aūt pressura et nccitate mundi vel instantia p̄dicati
onis et psuasiois cogente q̄si ꝯpulsi veniunt et hi significātur i ter
cia vocatōne Osee·ij·Sepiā viam tuā spinis Et ſm hanc triplicez vo
catōem potest ꝓcedi breuiter i hoc euangelio· In fine aūt subditur
reꝓbationis sententia ꝯtra ꝯtemptores·Vnde sequit̄·Dico aūt vo
bis ꝙ nemo viroꝝ illoꝝ qui vo·sunt et ꝯtempserūt venire gus·ce
nam meam·Et sic patet tercium et ꝯsequenter totum·

De epistola sermo· lxix·

Nolite mirari si odit vos mundꝰ·j·Ioh·iij·Sic dicit phus
Homies ex āmiratōne phari ceperūt·videntes effectus
mirabiles ꝛ cās penitꝰ ignorātes·Sicut aūt ꝯtigit in ef
fectibꝫ nature·ita in effectibꝫ gratie·et multomagis·qꝛ de eclipsi so
lis et lune et de fulmīe et de silibꝫ nō omes mirant̄·sed quidā·hoꝝ
cās ignorantes·Sed de opibꝫ gratie nullꝰ potest pfecte causam ꝛ ra
tionem reddere·eo ꝙ ex libera dei volūtate ꝓcedāt·Ro·xj· O altitu
do di·sapi·et scientie dei q̄z incōp̄·sunt iu·eius et inuesti·vi·ei· Aug·
Quare hunc trahat et illū nō trahat noli velle diiudicare si non vis
errare Veꝝ hec omia possumꝰ scire quotiens ea nobis deus reuelat
p spm̄ sanctū·j·Choꝝ·ij·Nobis aūt reuelauit deus p spm̄ suuz·Be
atus aūt iohs euāgelista fuit vnus cui deꝰ plura reuelauit Vnde ꝛ
liber eius quē scripsit apoc̄·vocat̄·nomē assumens a reuelatōne·naz
apoc̄·idē ē ꝙ reuelatio·Inter multa aūt q̄ beatus ioh·nobis reuela
uit in epistola hodierna·reuelauit nobis tria·Primo q̄re mūdꝰ nos
odio habz In principio epl̄e·Secūdo i q̄ pfecta dei caritas manet ibi

In hoc cogno·cari·dei·Tercio p quid nō esse in hoīe pfecta caritas
apparet·ibi·Qui habuerit substantiam huius mundi et vi·fratrē s·
neces·ha·ꝛc·Quarto quasi concludendo ad veram dilectōnem nos
inuitat et monet ibi·Non dili·v·ne·lig·ꝫ op·et veritate ¶ Primo
ergo beatus iohānes ostendit quare mundus·i·dilectores mundi
nos odit scz bonos·Aug⁹·Quid est mund⁹·mund⁹ nō est celū ne:
q terra neq ista opa que deus fecit·sed dilectores mundi·Idē·Mū
dus qñ in malo ponit dilectores mūdi·Mundus vero qñ in laude
ponitur celum et terra et que in his ꝯtinent opa·Hec autē ammi D
ratio quare mundus odiat bonos homines ex tribus consurgit·
Primo ex natura boni et mali·q vt dicit phus·Bonū est qd om:
nia appetunt·et pꝯñs malum omīa fugiunt·Omīs em̄ homo natu
raliter appetit bonū et fugit malū·Cum g̊ in bonis assit causa dile:
ctionis·scz ipm bonū q boni sunt·et desit causa odij scz malum·q
mali non sunt·quare mundus eos odio habet·Secundo ex efficacia
operū·manifestū est autē q ꝓpter bonoꝝ opa mūdus sustentatur
alꝫ omni die submergeret·Hoc patet de illis q̄nq ciuitatibꝫ scz so:
doma et gomorra et alijs tribꝫ q si ibi decem boni fuissent inuen
ti·deus pmisisset omibꝫ parcere vt pz gen̄ xviij·Cum g̊ homo dili:
gat vicinos qui ipm ab inimicis tuent et boni tueant malos ne a
demonibꝫ ad infernū rapiant quare ipos odiunt·Tercio rōne cessi
onis hereditatis omīa nanq bona hereditario iure sunt bonoꝝ ho
minum·q ipsi sunt filij dei·si aūt filij et heredes vt dic apl's ad ro·
viij·Omnia aūt bona tam fortune q̄z gratie sunt dei ⁊ a deo·Io·j·
Omnia p ipm facta sunt·j·Cor·iiij·Quid habes quod nō accepisti
Peccator aūt q bonis dei abutit iure puat⁹ est eis·et sic fur tenet
ea in malū suū Eccs·v·Est et alia infirmitas pessima quā vidi sub so
le diuitie ꝯseruate in malū dñi sui·Cū g̊ boni cedant iure heredita:
tis mundo in bonis fortune·que mundus maxime desiderat iuxta
illud math·xix·ecce nos reli·omīa et se·sumus te·et retineant bona
gratie que mundus abhorret·quare habet odio bonos Ad hoc di
cendum g̊ q de hoc pñt quattuor rōnes assignari ¶ Prima est cō
trarietas dñoꝝ·boni em̄ transferunt in deū et vniunt deo p amo
rem·et ideo boni seruiūt deo ex amore sic filij·Mali autem deū ab
iecerunt·Luc·xix·Nolum⁹ hunc regnare sup nos·Et seruiūt diuer
sis vicijs·Quidā auaricie·quidam honoribꝫ vanis·quidam aūt ven
tri et gule·Phil·iij·Quoꝝ deus venter est Omīa aūt illa dō ꝯtra
riātur·Cū g̊ boni ⁊ mali habeant ꝯtrarios dños·serui aūt ꝯtrario
rum dñoꝝ odiunt seinuicē et psequunt·ideo mund⁹ odit bonos·⁊
boni odiunt mundū Gal·vj·Per quē mihi mundus crucifixus est

et ego mundo· Crucifixus aūt siue suspensus in odio ⁊ abominatō
ne hēt· Ioh·xv· Si me psecu·sunt·et vos pse· Et hoc est quod hic dr
Nos scimus qm̄ transla·su·de mor·ad vi·qm̄ diligim⁹ fratres· id ē
p amorem fraternitatis quo separamur a mundo·q̄ mali non dili-
gunt se q̄ fratres in deo·sed q̄ vniti in aliquo vicio·et coniungi-
mur dō· Translati sum⁹ de morte peccati quod est causa omīs mor
tis·scz nature culpe et pene·ad vitam·id est christū cui p amorē ser
uimus hic domino nostro·mundo cōtrario dño seruiente scz pecca
to· Ioh·viij· Qui facit peccatū seru⁹ est peccati· Aug⁹· Redeat vnus
quisq̄ ad cor suū et si ibi inuenerit fraternitatis caritatem securus
sit q̄ transit de morte ad vitam ¶ Secunda est diuersitas regionū
Boni em̄ aspernant̄ mundū ⁊ habitant in celo Phil·iij· Nostra cō
uersatio in celis est· Heb·xiij· Nō habem⁹ hic manētē ciuitatē sz fu-
inqui· Mali aūt econuerso de celo nō curant·sed in mundo volunt
ppetuari·mund⁹ aūt et celum sunt contrarie et diuerse regiones·⁊
cōtrarij domini in eis p̄ncipant̄· Nam in mundo dyabolus p̄ncipa
tur· Ioh·xiiij· Venit em̄ p̄nceps mundi h⁹ ⁊ in me nō habet quicq̄
In celo aūt p̄ncipat̄ christ⁹· Ioh·xviij· Regnū meū nō ē de h̄ mūdo
sed sup·de celo· Homines vero diuersar̄ et cōtrariar̄ terrar̄ psequū
tur ⁊ odiunt seinuicē· Et ideo mali odiunt bonos·q̄ nō sunt de hoc
mundo· Ioh·xv· Q̄ vero de mūdo nō estis·sz ego vos elegi d mū
do· ꝓpterea odit vos mundus· Exemplū de canib⁹ qui si vident ali
quē canē forensez ī cōtrata sua oēs psequūt̄ eū· Sic faciūt mali bois
qui vident eos in contrata ꝓpria scz mūdo· Similiter faciunt boni
malis in contrata sua scz celo· Apoc·xxij· Foris canes et venefici· Et
hoc est quod hic dicitur Qui non diligit manet in morte scz pecca-
torum qui nō habent dei dilectōem· Iusti aūt p dilectōem manēt
in deo·j· Ioh·iiij· Qui manet in caritate in deo manet qui ē vita ve
ra· Ioh·xj· Ego sum resurrectio ⁊ vita· Vita aūt ⁊ mors contrarie
regiones sunt ¶ Tercia est contrarietas oper̄· boni enim habent
contraria opa mundo·nam mundus ꝓcurat ⁊ satagit hic gaudere
et ditari·hic honorari et dominari·⁊ opa p̄nie renuit·et beatū dicit
hominē cui hec sunt· Boni aūt omnia hec respuūt ⁊ opa p̄nie assu-
munt· Phil·iij· Omnia arbitratus sum vt stercora vt christū lucri
fa· Heb·xj· Circuierunt in me·in pelli·capri·egen·an·af·ꝛc· Dicunt
etiam boni q̄ opera mundi sunt mala·nec est beatus imo miser q̄
p̄dicta requirit· Sic ḡ saraceni nos psequunt̄·q̄ cōtraria agunt et
credunt ⁊ damnant nos·sic mundus psequit̄ ⁊ odit bonos Io·vij·
Non pōt mundus odisse vos·me aūt odit·q̄ testimoniū ego phi
beo de illis·q̄ ope·il·ma·sunt· Sap·ij· Circūue·ius·quoniā contra·ē

op·no·Et hoc est quod hic dicit·qui odit fratrē suū ho·est·Homici:
da autez ꝯtrarium opus facit iusto·nā odit et occidit·iustus autez
diligit et viuificat·qꝛ ad christū vitam adducit hominē ꝑ amorē·Et
ideo mundus qui ꝑuerse agit ꝑsequit et abominat eos qui recte
agūt·Prou·xxix·Abominantur impij eos qui in recta via sunt ¶
Quarta est infectio appetitus·Mali em̄ habēt appetitum cordis in:
fectum malis humoribꝫ scꝫ suꝑbia ira inuidia ꝛc·et ideo omne con
trarium istis videt eis amarū·scꝫ humilitas mansuetudo et similia
Aug⁹·Palato non sano pena est panis q̄ sano est suauis·et oculis
egris odiosa est lux que puris est amabilis·Sicut em̄ canis rabid⁹
omnes mordet ꝓpter infectōem humoris in palato exn̄tis·ita etiā
mundus ꝓpter infectionem mali bonos mordet et persequit·Hoc
fuit figuratum in ysmahele de quo dixit angelus·Hic erit fer⁹ ho:
mo manus eius ꝯtra omnes·Ysmahel natus de ꝯcupiscentia car:
nis ē peccator·Sicut ꝯ ysmahel ꝑsequebat ysaac·sic et mali ꝑsequū
tur bonos vt dicit apl̄us gal·iiij·Et hoc est quod hic dicit·Omnis
homicida non ha·vi·e·in se ma·Vitā eternā quā boni hic habent ꝑ
grām iuxta illud Ioh·vj·Qui credit in me habet vitam eternā·Sed
est affectus rabie peccati sic canis ¶Nota aūt ꝙ dicit omis homi E
cida·nam homicida dicit sex modis·Primo voluntate vt dyabolus
Ioh·viij·Ille homicida erat ab initio·Secundo ope vt chain qui in:
terfecit fratrem suū abel·vt pꝫ gen̄·iiij·Tercio ꝯsensu·qꝛ ſm legem
ꝯsentientes et facientes par pena ꝯstringit·Ro·j·Digni sunt mor
te nō solū qui ea fa·ſꝫ etiā qui ꝯsen·facientibꝫ·Quarto subtractōne
rei debite·Eccī·xxxiiij·Panis egentiū vita paupis est qui defrau:
dat illum homo sanguinis est·Quinto p̄cepto vt dauid qui inter:
fici fecit vriam·ij·Reg·xj·Sexto ꝓuocatione vt qui habet odio fra:
trem suū·nam ꝓuocat eum ad reodiēdū et ꝑ ꝯn̄s ad mortē·Prou·
x·Odium suscitat rixas·Omnes isti nō habent gratie vitam in se
manentē·Et sic patet p̄mū ¶Secundo manifestat ꝑfectā caritatez
Exemplo em̄ christi ad ꝑfectā caritatem nos inducit Quia sic chri:
stus ex ꝑfecta caritate animā suā·i·vitam suam ꝓ nobis posuit vt
scꝫ nos viuificaret·Eph·ij·Cum essem⁹ mortui ī delictis et peccatis
nostris ꝯuiuificauit nos christo Vt recōciliaret nos deo·Ro ¶Re
conciliati sum⁹ deo ꝑ mortē filij euis·Et eriperet d̄ potestate dyabo
li·Heb·ij·Vt ꝑ mortē destrueret eū qui habebat mortis impiū·id ē
dyabolum Ita nos debem⁹ esse parati corporalit mori si viderim⁹
ꝙ per mortem nostrā ꝓximus et frater noster viuificet ī amma·re
concilietur deo·et de potestate dyaboli eripiat Et hoc debem⁹ face
re qn̄ manifeste vel ꝑ ꝓbabilia signa hoc videremus posse ꝯsequi·

vt si aliq̄s auerteret a fide vel moribꝫ tūc dēm⁹ eū iuuaē deposito
timore mortis si ꝓpter hoc crederem⁹ ip̄m a talibꝫ liberare. Sic fec̄
sanctus sebastian⁹ qui martires iam seductos et inclinatos a parē
tibus confortauit scꝫ marcellinum et marchū fratres. Nā hic est or
do caritatis vt de⁹ sup omīa diligat̄. secūdo aīa ꝓpria. tercō anima
ꝓximi et magis q̄ꝫ vita corpalis ꝓpria. Contra. Per hoc videt̄ q̄
mori pro salute ꝓximi in casu necessitatis vt dictum est sit caritas
sufficiēs et necessaria ad salutē. ⁊ hoc multi tenēt. Sed dictū ē q̄ hic
inuitamur ad pfectā caritatē. qꝛ mori ꝓ ꝓximo est pfecte caritatis
que nō requirit̄ d̄ necessitate salutis. sꝫ est solū in viris pfectis. Et iō
dicendū ē q̄ securi⁹ dicit̄ q̄ mori ꝓ salute ꝓximi in casu necessitatis
vt dictū est. est pfecte caritatis nec d̄ necessitate salutis. hoc multi
tenent. hoc multi dicūt. ⁊ dn̄s hugo sup hunc locū sic dicit. et sic vi
detur sentire. Non em̄ tenemur habere ita pfectā caritatē sic xp̄c
habuit. nec consimilia que xp̄c obseruauit tenemur obseruaē. sꝫ hoc
est maius ⁊ pfecti⁹ qd̄ vnus homo possit alteri facere scꝫ mori pro
ipso. Ioh. xv. Maiorem hac dilectōne nemo habet q̄ꝫ vt animā su
po. q̄s ꝓ ami. su. Aug. Perfecta caritas ista ē vt parat⁹ sit q̄s mori
E ꝓ fratribꝫ suis ¶ Ad hanc aūt pfectā caritatē habendā sex debent
nos inducē. Primū est deletō peccatoꝝ. Lu. vij. Dimittunt̄ ei pec
cata mul. qm̄ dili. mul. Prou. x. Vniuersa delict. op. ca. Secundum
est mansio diuinoꝝ. Ioh. xiiij. Si quis dili. me ser. me. ser. ⁊ pa. meus
dili. eū ⁊ ad e. ve. ⁊ mansio. apud eū fa. Terciū est reuelatō secretoꝝ
Ioh. xiiij. Qui diligit m. ⁊ ego diligā eū ⁊ manifestabo ei meipsum
Quartū est possessio v̄tutū omniū ⁊ donoꝝ. qꝛ qui pfect⁹ est in ca
ritate pfecte habet omēs v̄tutes ⁊ dona. j. Co. xiij. Cari. pa. est be
est nō. irritat̄. nō agit ꝑperā n̄ ē am. nō co. ma. nō gau. sup iniq̄. ꝯga
at̄ veri. oīa cre. omnia spat. omnia sust. Sap. vij. Venerūt mihi om
bona pariter cū illa. Quintū est toleratō aduersoꝝ. nam qui pfecte
diligit omnia difficilia ⁊ adūsa vsqꝫ ad mortē patiēter tolerat. Can.
viij. Aque multe. i. tribulatōes n̄ potuerūt extinguē cari. qꝛ for. est
vt mo. di. Sextū est impletio mandatoꝝ. qꝛ qui pfecte diligit totā
legē ⁊ omnia mandata implet. Ro. xiij. Qui dili. ꝓxi. le. adimpleuit.
Nam nō adlt̄. n̄ occi. nō fur. n̄ falsum testimoniū dices. n̄ ꝯcupisces
et si qd̄ est aliud mā. in h̄ v̄. insta. dili. ꝓx. tu. sic teip. Mat. xxij. In his
duobꝫ mandatis vniuersa lex pendet ⁊ ꝓphete. Et ido xp̄c pfectōes
omniū demōstrans ait Hec mādo vobis vt diligatis inuicē. Ioh.
xv. j. Io. iiij. Carissimi deū ne. vi. vnq̄ꝫ. Sꝫ si pfecte dilexerim⁹ pfecte
videbim⁹ eū. qꝛ visio rn̄det caritati Et in hui⁹ figura xp̄c resurgēs
gloriosus p̄mo apparuit marie magdalene qꝛ pl⁹ amabat ceteris vt

dicit gre. Et sic patet secundū ¶ Tercio ostendit p quid manifestat
caritas dei n̄ esse in aliquo qꝛ si quis vi. fra. s. ne. ha. et cla. vis. s. ab eo
signū est ꝙ caritas dei nō est in illo. Nā duo debem⁹ ꝓximo scz cō G
passionē cordis et beneficiū opis si assit facultas. A p̄mo nullus ex:
cusat. qꝛ oīs homo debet cōpati ꝓximo afflicto ⁊ ī necessitate exn̄ti
A secūdo scz a bn̄ficio opis excusant multi scz qn̄ facultas d̄est. et iō
n̄ dare elemosinā nō est signū ꝙ caritas dei nō sit ī aliquo. ꝫ nō cō
pati et claudere viscera pietatis a paupe bn̄ est signū ꝙ caritas nō
sit in eo. Aug⁹. Si nondū es ydone⁹ mori ꝓ fratribꝫ ydoneus esto
dare de facultatibꝫ tuis siue ꝑcutiat viscera tua caritas. Et nota hic
ꝙ elemosina interior scz ꝯpassio cordis est maior q̄z elemosina exte
rior scz datō muneris. qꝛ elemosina interior respicit meritū essentia
le. ꝫ exterior accidentale. Vn̄ qui habz similē ꝯpassionē et equalem
pauperi et nihil largit ei. qꝛ nō pōt. tm̄ meret p̄mio essentiali q̄ntū
ille qui ei aliquid imptit simili compassione mot⁹. et plus meret q̄
solū ꝯpatit q̄z qui bn̄ facit et nō ꝯpatit. et si plus compatiat q̄z iste
qui dat. plus meret. Quia vt dicit gre. Deus nō pensat q̄ntuz ꝫ ex
q̄nto affectu. Vnde pl⁹ pensat affectuz q̄z censum. Vn̄ de illa vidua
mittente duo era minuta in gazophilatiū christ⁹ ait. Vere dico vo
bis ꝙ vidua hec paup plus q̄z omēs misit. Luc. xxj. Et de beato pe:
tro et andrea et alijs q̄ solū retia reliquerūt sequētes christū iesuz
dicit gre. ꝙ mlta valde reliq̄rūt qꝛ voluntatē et appetitū hn̄di reliq̄
runt. Quia qui voluntatez et appetitū habendi reliquit sic ipi apli.
multa reliquit. Et simile est in ꝓposito nā qui dat ꝯpassionē cordis
ꝓximo multū dat apud deū etiā si modicū vel nihil dat. Pōt autē
qui dat aliquid pauperi cū cordis ꝯpassione pl⁹ mereri ꝑ accidens
scz q̄ntū ad dimissionē pene peccati q̄z ille qui n̄ dat qꝛ n̄ pōt. q̄zuis
equalis ꝯpassio cordis sit in vtroqꝫ. Dan. iiij. Peccata tua ele. redi.
Per largitionē em̄ elemosinaꝝ pena peccatoꝝ delet. Ad vtrāqꝫ au
tem elemosinā faciendā q̄nqꝫ nos inducere debēt. ¶ Primo qꝛ ele H
mosina extinguit ꝯcupiscentiā peccandi que militat in mēbris nr̄is
Ecc̄i. iij. Ignē ar. extin. aqua et elemosina resistit peccatis ¶ Secūdo
qꝛ reducit hoiem ad viā veritatis. Exemplū d̄ cornelio centurione
de quo dicit actu. x. ꝙ elemosine eius ascenderunt in ꝯspectu dei. et
ad eū missus est petr⁹ vt viā veritatis eū doceret. Simili etiā mō fi
eret de omī infideli. qui vacaret elemosinis et orōni ⁊ obseruaret le
gem nature. qꝛ deus talē illuminaret ⁊ ad viā veritatis reducēt qꝛ
non est man⁹ dei abbreuiata. Et ꝑ hoc soluit questio d̄ quibusdā sa:
racenis qui nihil audiūt de fide nr̄a et bene viuūt ¶ Tercio qꝛ con
seruat pacem ⁊ bonū statum homīs ⁊ terre et toti⁹ regni. Augu⁹.

Quod nō dat christo dat fisco·Et quare·qz dando elemosinas christo sicut debem⁹ de⁹ ꝛseruat terrā ī pace et bono statu ita qꝫ pīā dolici qui cū a baronib⁹ francie reprehenderet qꝫ omnia in elemosinas daret·et si ingruerit bellū vel briga nō haberet vñ stipendiaret milites·Respondit quare ego potiꝰ maiori pace q̄ aliquis rex·certe ꝓpter elemosinas·Paupes em̄ sunt stipendarij et milites mei qui regnū meū ī pace conseruant· Quarto qz tenet deū ne ꝓferat sententiā mortis ꝛtra peccatores·Exēplū de iudicib⁹ z cardinalibus et alijs dīis·qui nō ita cito ꝓferunt sīam ꝛtra aliquem si det eis munera et exenia etiā si iusticiā habeat sic et deus suspendit sentē tiam ꝓpter elemosinas·Esa·lxvij·Non est qui inuocet nomen tuū qui cōsurgat z teneat te·s·p·elemosinas z oꝛōes Quinto qz hec parat palatiū eternale·Exemplū de palatio quod beatus thomas fratri regis qđ dixit fuisse edificatū de pecunia regis quā in elemo sinas expendit·Et dicit gre·in dyalc·suo qꝫ iste qui fuit ductus ad aliam vitaz z postea rediit et dixit se vidisse palatia multa que edifi cabant·inter q̄ vidit vnū qđ edificabat solū die sabbati p̄ est nonas et compertū est qꝫ iste calcifex q̄ roman⁹ cūs erat totū lucr⁹ toti⁹ septimane victu quotidiano reseruato dabat in elemosinaz egenti bus die sabbati post nonas apō eccīam sancti petri·Et sic pz tercīū Quarto inducit nos ad veraz dilectōem q̄ cōsistit in ope z nō in sermōe lingue·Multi mīta ꝓmittūt z nihil faciūt·Prou xxv·Nu bes z vētus z pluuie nō sequētes·vir gloriosus z ꝓmissa ñ cōples Oratio⁹·Parturiēt mōtes egredietqz ridicul⁹ mus·Sed ista ē vera dilectio qñ id qđ spondet effectu complet·Vez est em̄ qđ sicut di citur ita est·Et sic patet quartū z consequenter totum·

Dominica tercia de euange sermo lxx

Erant appropinquantes ad iesum pub·z pha·z pecca·lu· xv·Sic dicit phs·Bonū est qđ omnia appetūt·Bonū aūt nō pōt appeti nisi cognoscat·vt ibidē dicit·Deus aūt in hac vita cognosci in sua natura pfecte ñ pōt·Exo·xxxiij Non videbit me homo z viuet·Et qꝫ in hac vita nō pfecte cogno scitur·ideo nec pfecte diligit·Vñ aug⁹ dicit sup illo verbo Matth. xxij·Diliges dīm deū tuū ex toto corde·Qz hic mod⁹ diligēdi deū in hac vita impleri nō pt·in alia autē sicut pfecte cognoscem⁹ ita p fecte diligem⁹·Quia g deus sic dictū est in sua natura cognosci nō poterat voluit fieri homo vt pfecte in natura humana cognoscere tur·Baruch·iij·Post hec in terris visus est z cū hominib⁹ conuersa tus est·Et vt vere crederet esse deus fecit opa que solus deus facē

poterat scz dimittere pcca et iustificare peccatores· Math· ix· Con-
fide fi· re· tibi pec· tua· Et qr xpc peccata peccatoribꝫ relaxabat· iō pec-
catores accedebant ad ipm· Et hoc est qd hic euangeliū ꝯtinet· Erāt
inquit a ꝓpin· ad iesum pub· et pha· In quo quidē euāgelio tria sum
marie ꝯtinent· Primū est sapia pccoꝝ ad christū a ꝓpinquantiū· In
principio euā· Secūdū est impietas phariseoꝝ et scribaꝝ de receptō
ne peccatoꝝ ꝯtra christū murmurantiū ibi· Et murmurabāt scribe
et pharisei· Terciū est christi responsio p q̄ndaz similitudinē duoꝝ
exemploꝝ scribaꝝ et phariseoꝝ murmur sedantiū ibi· Quis ex vo
bis homo qui habz cen· o· ꝛc· aut q̄ mulier ha· drac· de· ¶ Primo g̊
ponit sapia pccoꝝ ad christū a ꝓpinquantiū· qr erāt a ꝓpinquantes
ad iesum pub· et pec· Duo em̄ genera hoīm ī hoc mūdo sapia vtū
tur· omibꝫ alijs oīno ī stulticia remanentibꝫ· scz iust⁹ timēs deuz· et
peccator rediens ad deū et recedens a malo· Vn̄ iob· xxviij· postq̄z
multū inuestigatū est vbi esset sapia dei· ꝯclusum est· timere deum
ipm est sapia· q̄ntū ad iustū· et recedere a malo intelligentia q̄ntuz
ad peccatorē reuertentē· Sed adhuc maior relucet sapia in peccato
re redeunte q̄z in iusto stante· qr maiori sapiētie attestat d̄ magno
periculo indēnē exire q̄z firmū staē in bono· Et ideo sapiētissim⁹ est
peccator ad deū rediens· et nō rediens stultissim⁹ est viroꝝ· Et hoc
apparet q̄ntū ad mala q̄ pccor patit in pcco stando que sunt multa
valde et pessima· Sz q̄ntū ad p̄sens solū q̄ttuor ponam⁹· ¶ Primū I
malū est cecitas mentalis· qr peccator tanq̄z cecus nō ꝑpendit vnd̄
expellit et quo trahit· Apoc· ij· Memēto vn̄ excideris· Quia de nūo
filioꝝ d̄i recedit ad filios dyaboli d̄ refertis diuitijs ad summā pau
pertatē· de gloria ciuilitatis paradisi ad furcas inferni· Hec omnia
patēt in filio ꝓdigo qui de filio fact⁹ est seruus· cū esset diues cepit
egere· cū esset gloriosus in ciuitate sua fact⁹ est custos porcoꝝ cuz
bestijs et inter bestias habitās· Exemplū sic suspendendo fasciātur
oculi· sic facit dyabolus peccatori ad furcas inferni deducēdo· Esa·
xliij· Educ foras ꝓplm cecū et oculos habentē· Magna g̊ sapia est d̄
tanta cecitate exire et ad christū verā lucē venire qui omnes ad se
veniētes illumiat· Lu· ij· Lumē ad reue· gē· sup· ad ipm veniētiū· Et
maxima stulticia est in ipa remanere· ¶ Secūdū est infirmitas tota
lis· Peccator em̄ omī die in infirmitate languet et totaliter est infir
mus· Esa· j· A planta pedis vsq̄z ad verticē nō est ī eo sanitas· Quia
et oculos hz ꝓnos ad illicita videndū· et aures ad vana audienduz·
et os ad ꝓhibita comedendū· et man⁹ ad mala exercendū et pedes
ad mala loca eundū· et memoriā ad iniurias recolendū· et ītellectū
ad ꝓximū decipiendū ꝑ mirabiles industrias· gustū etiā aīe habet

corruptū sic̄ febricitans· q̄ spūalia n̄ sapiūt sibi sed solū fetida ⁊ ter-
rena· Aug⁹· Palato nō sano pena est panis qui sano est suauis· Et
sic̄ pc̄cor totaliter est infirm⁹· ita omi infirmitate languet· Nā a san
ctis ydropico cōpat̄ q̄ mal̄ humoribꝫ est plen⁹· et q̄nto plus bibit
tanto pl⁹ sitit· ⁊ paralitico qui habet tremorē mēbroꝝ ꝓpter neruo
rum dissolutōem· eo q̄ influentiā caloris a corde nō recipiūt· et le-
proso q̄ est īfirmitas incurabilis hūano studio eo q̄ sanguis ē cor-
ruptus in ipo fonte sanguinis scz in pulmone· et febricitāti magnis
febribꝫ et fluxū sanguinis patienti· et mortuo ac etiā in tumulo ferē
ti pc̄cor compat̄· Vn̄ pc̄cor dicit̄ triplici morte mori· Magna siqui-
dem sapia est· sic totaliter infirmū et omi infirmitate languente ad
christū medicū accedere q̄ oēs sanat· p̄s Misit ver· su· et sanauit eos
Aug⁹· Magn⁹ vtiq̄ venit medic⁹· q̄ magn⁹ vbiq̄ iacebat egrotus
Et magna stulticia est in tanta infirmitate remanere ¶ Terciū est
seruit⁹ miserabilis· nā pc̄cor qui a dī ꝓuidentia oim dn̄s est ꝯstitu
tus magnā et vitupabilē et pessimā seruitutē incurrit· Magna est
q̄ pc̄cor est seru⁹ omniū vicōꝝ q̄ in eo regnāt· vt auarus pecunie·
gulosus gule· supbꝫ honoris· iracūd⁹ ire· et sic d̄ alijs· Vn̄ sicut seru
ducunt̄ a dn̄is· sic vicia ducūt illos q̄s possident· Vn̄ boec̄· ꝓbat q̄
peccator nūq̄z est impunit⁹ ꝫ stati adest ei pena peccati scz seruitus
ipa quā peccatū inuehit q̄ est maxima pena· sic̄ libertas p̄dulce bo-
nū· Ioh· viij· Qui facit pc̄tm̄ seru⁹ est peccati· Vitupabil̄ ē· q̄ q̄ hō
dignissima creaturaꝝ ad imaginē dei fact⁹· efficit̄ seru⁹ vilissimoꝝ
vicōꝝ· q̄ sunt abominabilia apud deū et hoīes· valde vitupabile iu-
dicat̄· Boec̄· Sz q̄s nō spnat fragilis vilissimeq̄z rei esse seruū· Pessi
ma est· q̄ dyabol⁹ c⁹ pc̄cor seru⁹ efficit̄· nō dat ei requiē donec tra-
hat eū ad penas inferni ibi in ꝑpetuū cruciandū· et ꝓpt̄ hoc dānati
in inferno conq̄runt̄ dicētes· lassati sum⁹ in via iniq̄tatis sap̄· v· Ma-
gna g̊ sapiētia est de tam magna et vitupabili et pessima seruitute
exire atq̄z ad christū venire a quo efficit̄ vere liber ⁊ dn̄s· ⁊ magna
insipientia est in ea remanere· Exemplū de illo q̄ esset in durissimo
k carcere et inde exiret ꝑ astutiā suā q̄z sapiens reputaret̄ ¶ Quartū
est omniū bonoꝝ p̄uatō general̄· Nā pc̄cor ꝯtra dei maiestatē pec
cās sic̄ ꝑ crimīe lese maiestatis oibꝫ bonis p̄uat̄· nā p̄nat̄ hēditate vi
te eterne· priuat̄ merito passionis christi et omniū scōꝝ· ij· Co· vj·
Que societas luci ad tenebras q̄ aūt ꝯuētio christi ad belial Priuat̄
omnibꝫ bonis q̄ fiūt in ecc̄ia ac etiā omnibꝫ bonis ꝓprijs· Math· xiij
Et aūt q̄ nō habz et qd̄ hz auferet̄ ab eo· Priuat̄ oibꝫ virtutibꝫ ⁊ do
nis spūssancti et penit⁹ nud⁹ remanet sic̄ lusor ad aleariū· Apo· iij·
Nescis q̄ tu es miser et miserabil̄ ⁊ paup et nudus ⁊ cec⁹· Priuat̄
virtuosissimis medicinis q̄ de latere christi fluxerūt scz sacramētis

eccie·que omnē infirmitatez sanāt· Priuat nobilitate nature sue vt
qui debuit omnib dñari infra bestias redigat·ps· Homo cū in bo
nore esset nō intellexit cōpat⁹ est iu· insipientib et similis fact⁹ est
illis· Priuabit etiā gloriosa resurrectōne·ps· Ideo nō resurgūt im:
pij in iudicio scz gloriosi· Exemplū sic ꝯdēnato ad mortē omnia au
ferunt·sic peccatori· Nā de eo tres ptes fiūt·qꝛ corp⁹ comedūt ver
mes·animā asportant demones·et bona tpalia diuidūt ꝯsanguinei
et quilibet istoꝝ est valde ꝯtent⁹ pte sua·qꝛ vermes solū corp⁹· cō
sanguinei solū bona et dyabol⁹ solū aiam querit·Gen· Da mihi
aias·cetera tolle tibi· Magna g̊ ē sapiētia ꝙ aliq̄s sic p̄uat⁹ oib bo
nis subito et leuit omia bona recupet·et ad gr̄am redeat magni re
gis et magna stulticia est in tanta miseria remanere· Exemplū de
mercatorib qui pdūt merces suas· quō solicitant ꝙ possint eas re
habere· Sic g̊ peccatores a ꝓpinquantes ad iesum illuminabant·sa
nabant·ab omi seruitute liberabant·et od omia bona restituebant
Carissimi a ꝓpinquemus et nos ad christū nō passibus corpis ꝫ mē
tis·Ia·iiij· A ꝓpinquate deo et a ꝓpinquabit vobis· Peccatores er
go et publicani·id est·publica negocia pnicōsa exercētes quib ma
nifestum est peccatū nō deesse·appropinquauerūt ad ip̄m·et hec q̄t
tuor ab ipso obtinuerunt· Adhuc est aperta ianua ⁊ christus p pre
dicatores suos clamat fortissime· Venite ad me omēs qui la·⁊ one·
es·et ego reficiā vos·math·xj· Amb· Omnis anima accedat ad chri
stum qꝛ omnia christus est nobis· Si vulnere carere desideras me
dicus est·si febribus estuas fons est·si grauaris iniquitate iusticia
est·si celum desideras via ē·si auxilio indiges virtus est·si mortem
times vita est·si tenebras fugis lux est·si cibum queris alimentum
est·Ioh·vj· Ego sum panis viuus qui de ce·des· Et nota hic de illis
q̄nqz virginib q̄ nouissima hora venerūt et intrare nō potuerunt
qꝛ clausa erat ianua· Et iō dū est apta curram⁹ qꝛ sero mortis fortis
sime a ꝓpinq̄t· Et nota etiā ꝙ via est valde pua scz vsqz ad cor p ve
rā ꝯtricōez·d corde ad os p verā ꝯfessionē·d ore ad man⁹ p verā sa
tisfactōez· Hec est via trium dieꝝ quā filij israel egrediētes de egi
pto facē petebāt vt dō imolarēt· Nō g̊ oportz nos maria trāsuadē
traꝝ diuisa climata ābulaē·viaꝝ discrimia expiri· Et sic i h̄ p̄ma pte
sapia pctōꝝ demōstrat·ita et xp̄i clemētia insinuat pccores recipiē
tis·qꝛ pccores libent et letant ⁊ frequent recipiebat et excusabat vt
pz i maria magdaleā·Lu·vij· Simō hēo tibi aliq̄d dicē at ille ait·Ma
gister dic ꝛc· Vn̄ ad osculū eos recipiebat vt pz in sup̄dicta magda
leā·et ad ꝯuescēdū et colloquēdū ⁊ ad hospitādū erat cū eis qꝛ ma
the⁹ et zache⁹ fecerūt ei ꝯuiuiū magnū· Nisi ei xp̄c eos sic recepissz
ad eū n̄ a ꝓpinq̄ssent·Ber· Oēs ꝓpt māsuetudiem q̄ i te p̄dicat curri⁹

post te bone iesu audientes q̄ nō spernas pauperē· peccatorē non horreas· non horruisti latronē confitentē· nō lactimantē peccatricē nō cananeā supplicantē· nō deprehensam in adulterio· nō sedentem in theolonio· ñ negantē discipulū· nō psecutorem discipulorū· nō crucifixores tuos in odorem vngentorū tuorū currem⁹. Et sic patz primū· Secūdo ponit scribay et phariseoy impietas ex pte christi ostra quē murmurabant· z ex pte sui scz scribay z phariseoy qui murmurabāt et ex pte pcōy et publicanoy de quibus murmurabāt· Primo apparet impia et iniusta ex pte christi et hoc q̄ntū ad q̄nq̄· Primo rōne q̄rie opatōis· vnū q̄q̄ eī operatur qđ sibi q̄priū est· nā ignis calefacit et sol illumiat· q̄pria aut opatō filij dei venientis in mundū est peccatores saluare· Thi· Et delis sermo q̄ xp̄c venit in mūdū peccatores saluos facere· Lu· xix· Venit filius homis querē et saluū facere qđ perierat· Sic g̃ stultuz est murmurare q̄ sol luceat z ignis calefaciat· ita impium et stultuz est murmurare q̄ xp̄c peccatores recipiat ad salutem cum sit hoc q̄priū eius· Secūdo rōne q̄prietatis boni· Bonū eī vt dicit dionisius est sui ipsius diffusiuū et q̄nto res est melior tanto magis se diffundit vtz in sole· Cū g̃ ipe filius dei sit fons bonitatis· bonitatem suā nō tm̄ ad iustos debet extendere ipos ptegendo vt filios· sz et vsq; ad peccatores ipos iustificando· z ad viā veritatis reducendo Iob· xij· Omia trahā ad meipm· ps· Nec est qui se abscondat a ca· eius Sicut g̃ stultuz esset murmurare q̄ sol omibz cōmunicat lucē suā z q̄ mare ommbz aquā largit· ita stultuz z impiuz ē murmurare q̄ deus peccatores recipit z iustificat· Tercō rōne potentie infinite dicit phs· potētie manifestant p actū z obiecta· Potētia autez q̄nto maior est· tanto ad remotiora se extendit· Nihil autē est a deo ita remotū sic peccatores· ps· Longe a pe· sa· Et ideo in nulla re manifestat sic dicit boe· q̄ quesierunt dicentes· Si deus est vnde est facere de impio pium q̄z creare celū z terrā· Vt g̃ deus suā potentiam manifestaret recipiebat peccatores vt iustificaret eos· Vñ illi sapientes ō quibz dicit boe· q̄ quesierunt dicentes· Si deus est vnde mala· z si deus nō est vnde bona· male cōcluserunt· imo debuerunt dicere· Si deus est mala possunt euenire· q̄ p ipsa dei omnipotentia magis manifestat dum ex malis elicit bonum z ordinat ea ad debitū finem· Sicut g̃ stultum esset murmurare q̄ sol illumiat vsq; ad extremū terre· et mare cingit totā terrā· ita stultuz et impiū est murmurare q̄ deus suā omnipotentiā manifestat in recipiendo et

iustificando peccatores ¶ Quarto rōne pfectōnis dei. Deꝰ em̄ est
summe pfectꝰ nec in ipo pōt aliquis esse defectꝰ et si in christo in-
q̄ntū homo fuerūt quidā defectꝰ penales. dicendū est q̄ ipe tales
defectꝰ ꝓpter nostrā salutē voluntarie assumpsit sed nō ꝯtraxit eos
Cū peccatoribꝫ aūt nō est ꝓpter aliud malū habitādū. nisi q̄ mori-
bus suis alios inficiunt et inclināt ad male agendū. ps. Cū sancto
san. e et cū p. pū. Sic ḡ sol tangendo lutū nō coinquinat. nec medi-
cus dando infirmo medicinā infirmat. ita xp̄c docendo et ꝯuersan-
do cū peccatoribꝫ et eos iustificando nullā maculā ab eis trahebat.
quare ḡ cū peccatoribꝫ non poterat ꝯuersari. Sic ḡ stultū est mur
murare q̄ sol transit p lutū et q̄ medicus docet medicinas et curat
infirmos. ita stultū est et impiū murmurare q̄ xp̄c ꝯuerset et reci-
piat peccatores. et iō stultū erat de hoc murmurare ¶ Quinto ra
tione iusticie et equitatis. Manifestū est em̄ q̄ qnelibet creatura et
maxime homo ad deū ptinet sic res ꝓpria. Iusticia aūt sanxit q̄ rez
ꝓpriam pōt quis omī tpe et omī loco recipe et repetere. et si leges
huane statuūt tempꝰ vltra qd̄ res p̄scribit possidenti. hoc faciūt ad
puniendū negligentiā illoꝝ qui debebant repetere. tn̄ ſm legē dei
res mea nunq̄z fit alicuiꝰ nisi d̄ voluntate mea. vel nisi ob culpā. Cū
ergo deꝰ fecerit hoiem tam pfectū et multis p̄uilegiis dotauerit.
quare nō poterat eū recipere sic rem suā. Si dicat nō debz deꝰ reci-
pere pc̄cores q̄ fetidi sunt et imundi pc̄co. Sed nōne deꝰ pōt laua
re ⁊ mundaē a pc̄co. imo quotidie mūdat. Ezech. xxvj. Effundā sup
vos aquā mundā et mū. ab om. in. ve. Sic ḡ stultū esset murmuraē
si quis carbunculū vel rubinū recolligeret de luto. in qd̄ ei cecidissz
et postea lauaret eū. ita stultū et impiū est murmurare q̄ deus ho
minē sup oēs lapides et omnē thesauꝝ caꝝ et magis nobilē recol
ligat de luto peccati. abluens eū a luto. Et sic pz q̄ murmuratō isto
rū erat iniusta ex pte dei ꝯtra quē pharisei murmurabāt. Sz hoc ac
cidebat eis q̄ ipi nō credebāt eū esse deū ſz hoiem solū ⁊ coinquina
ri posse ex ꝯuictu pc̄coꝝ sic et alios. Io. ix. Scimꝰ q̄ h̄ hō pc̄cor ē ¶
Secūdo apparet murmuratio esse impia et iniusta ex pte scribaruz
et phariseoꝝ murmurantiū. Et hoc ondit q̄ntū ad q̄ttuor. ¶ Prio N
q̄ nō vident ex zelo iusticie. ſz ex inuidia moueri. Quia vt dicit luc.
vij. Venit ioh. bap. neq̄z mā. pa. ne. bi. vi. et dicitis demoniū habz. ve
nit filiꝰ hominis mā. et bi. ⁊ dicitis. Ecce hō vorator. ⁊ bibēs vi. aīcꝰ
pub. ⁊ pec. Si ḡ christū d̄ ꝯuictu peccatoꝝ rep̄hēdebāt q̄re iohez n̄
audiebāt. ⁊ si iohez de austeritate ⁊ singlaritate vite ꝯdēnabāt. q̄re
xp̄o q̄ fuit valde ꝯmūis ⁊ media via ꝓcessit n̄ adheserunt ¶ Scdo
q̄ cū scribe essent magistri legis. et pharisei essent religiosi veteris

testamenti·debebāt ipi miserico2diā p̄dicare sic̄ scriptura mandabat
p̄s· Miserico2diā et iudiciū cā·tibi domie· Miserico2dia aī maxime
debet fieri vbi magna est miseria· Nihil aūt est in mūdo ita misey
sicut peccatū·nec aliqua creatura est tam plena miseria sicut pecco2
Pro2ō·xiij· Miseros facit pp̄os peccatum· Et tanta est miseria pec
cato2is q̄ p liberando eū a tali miseria pcī deberet quis mori si p
hoc liberari deberet·ergo peccato2ibz est maxie miserendū· Mat·ix
Euntes discite quid est miserico2diā volo 7 nō sacrificiū Cū g̃ ipi ñ
laudarent quod laudare debebant·ꝫ potius reprehenderent·valde re
prehensibiles erant Math·xxiij· Ve vob scri·7 pha·qui claudītis re
gnū dei ante hoies·vos em̄ nō intratis·nec alios intrare p̄mittitis
Tercō q̄ ex hoc q̄ arguebant christū pcco2es recipiente·ostēde
bant se iustos 7 illos peccato2es·cū econtro esset Nā ipse p̄ter su
perbiam 7 impietatē pcco2es erāt effecti 7 pcores ex conuictu 7 p̄
dicatione christi erant iustificati Subito em̄ fit homo pcco2·vtz i lu
cifero·qui p vnū motū superbie cecidit·7 similiter subito pcco2 fit iu
stus vtz in paulo qui subito ac etiā dum iret ad malefaciendū cecī
dit in terrā·7 fact9 est iust9·Sic g̃ illi erant falsi iusti q̄ apparebant
iusti 7 nō erāt q̄ ob superbiā facti fuerūt pcco2es· et ido nō cōpassio
nem ꝫ indignatōem ostendebant Gre· Vera iusticia cōpassionem
habet·falsa aūt dedignatōem·Quāuis iusti recte soleant pcco2ibus
indignari·ꝫ aliud ē qđ agit̄ typo superbie·aliud zelo iusticie vt disci
plīne·Quia iusti 7 si foris p disciplinā increpatōes exaggerant int9
tñ dulcedinē per caritatē seruāt·p̄ponūt em̄ sibi in aio ipos pleyg;
q̄s co2rigūt·qđ agēt̄ p disciplinā subditos 7 p humilitatē custodi
unt semetipos·Et cōtra hi qui de falsa iusticia superbire solent cete
ros q̄ despiciūt·nulla infirmātibz mia cōdescendūt·De q̄ mō pha
risei erāt·Math·xxiij·Ve vob scri·7 pha·q̄ sit·es·se·deal· Quarto
q̄ talē reprehensionē ad iactantiā poti9 q̄z ad emēdatōnē faciebant·
Prelatus em̄ nō dz reprehendi co2ā p̄p̄o nec etiā alij ꝫ seorsum·Mat
xviij·Si pec·in t·fra·t·co2·e·inter·t·7 ip̄m solū Sentētiari pōt bñ in
publico·vt ceteri timo2ē hēant si crimen est manifestū·j·Thi·v·Nec
cātes co2ā oibz argue·vt ce·ti·ha·Si em̄ q̄s co2rigit̄ i publico negat
frequent 7 cō tendit cū co2rectore·qđ in secreto non faceret Isti g̃
murmurātes 7 detrahētes christo·ad laudē hūanā ꝫ faciebāt·vt ze
lum leg̃ viderent hīre Mat·xxiij·Oia opa sua facūnt vt videāt ab
O hominibz Tercō apparet hec murmuratō inusta ex pte publicā
noxū 7 peccato2 de q̄bus murmurabant 7 hoc q̄ntū ad q̄ttuo2 C
Pro ō q̄ ipi a2gp̄iq̄bant ad iesuz vt au·il·scz p̄dicātē 7 do·Predicatō
at̄ ē q̄dā elemosina spūal Sic̄ g̃ instituto2 i necitate corpali pt a q̄ūq̄

elemosinā recipere. et omnis homo cuilibz q̄ntū ad sustentatōem
nature teneat dare si pōt ac etiā iudo vel saraceno. ita verbū p̄dica
tionis bone a quocunqz possum⁹ audire. et p̄dicans euāgeliū chri:
sti nullū debet excludere. nec patarenū nec saracenū. nec excomuni
nicatum. Marci. xvj. Predicate euang. omni creature. Igit nec isti
accedentes nec xp̄c recipiens erant reprehendēdi. et p ꝯns iniusta
erat murmuratio phariseoꝝ ¶ Secundo qꝛ in peccatore duo consi
derare debem⁹ scz naturā que bona est. et vicium quo peccator ma
lus est. In peccatore aūt debem⁹ naturā diligere p quā est ad ima:
ginē et similitudinē dei factus. Gen. j. Faciam⁹ ho. ad ima. et si. no.
Vicio aūt vt dicit gre. districtū iudiciū debem⁹ ꝫ nō nature. Aug.
Sic diligendi sunt homies vt eoꝝ nō diligant errores. Aliud ē em
diligere qd sunt. et aliud odisse que faciunt. Ergo pc̄tores ꝯsidrata
natura eoꝝ debebant diligi et recipi a christo sic diligere tenemur
etiā saracenos. Quātū aūt ad vicia debebāt a christo corrigi ⁊ incre
pari. g̊ poterant ipsi ad christū accedere et xp̄c eos recipere. et per
ꝯsequens iniusta erat talis murmuratō. qꝛ habita hac ꝯsideratōne
nullus debet aliquē excludere a se. Ecc̄i. xxvij. Vnicuiqz deus man:
dauit de ꝓximo suo. ¶ Tercio qꝛ in ꝫ peccator differt a dyabolo. qꝛ
dyabolus est obstinat⁹ in malo nec vnq̄z emendat. Peccator aūt n̄
est obstinat⁹ dum viuit q̄n possit corrigi et bon⁹ fieri. ⁊ frequenter
sic fit. Nam pc̄tores frequenter a malis suis ꝯuertunt et fiūt iusti
Hoc aūt maxime habet p̄dicatio facere. qꝛ multi audientes verbū
dei ꝯuertunt. Act. x. Loquēte petro cecidit s. s. sup om. qui au. ver.
Vn̄ aug⁹ dicit. q verbū dei est sic ham⁹ qui dū rapit capit. A salute
aūt aīe nullus pōt nec debet ꝓhiberi. imo cū omī festinantia et im
portunitate debz queri. Vn̄ isti qui inuitat⁹ a christo vt se sequeret
dixit. dimitte me p̄. ir. et sepe. patrē me. rn̄dit xp̄c. Seq̄re me et di:
mitte mor. sepe. mor. suos vt dic̄ mat. Ergo ⁊ ipi poterāt ire ad chri
stū. et xp̄c poterat eos recipe. ⁊ p ꝯns iniusta erat murmuratō eo
rū scz phariseoꝝ. et maxīe cū p̄dicatō christi siue xp̄c haberet tria q̄
pc̄tores ꝯuertunt scz verbū inflamatū qd tāgebat cor. exemplū scm̄
qd edificabat vitam. et doctrinā veraz. que illuminabat animam ¶
Quarto quia peccator est infirmus in anima sic febricitans in cor:
pore. Febricitans aūt sanitatē corpis pōt a quocūqz petē ⁊ recipe
et q̄libet pōt quēlibz sanare. qꝛ vt dictū ē naturā cuiuscūqz dēmus
iuuare et fouere. Vn̄ ⁊ hilese⁹ mūdauit a lepra naamā syrū p̄ncipez
militie regis sirie vt. iiij. Re. v. patet. Sicut ergo possum sanitatem
corpis recipere a quocunqz. ita et multomagis sanitatē anime. igit
pc̄tores poterant ad christū accedere ꝓ aīe sanitate. et xp̄c poterat

ecs recipere et sanare·sic ím anima sc̄ et ím corpore Luc·vj·Omnis turba querebat eum tangere q·v·de il·exi·sa·o·Et sic patet secundus

¶·Tercio pm̄ xp̄i responsio p quo ddaz similе ad mutmur pharisęos secum sedandū Vnde ait Quis ex vobis homo qui habet cen·o·&c Et pōt hec similitudo expoī dupliciter scz ō natura angelica et humana et tunc p omnia currit similitudo·et de iustis et de peccatoribus penitentiā agentibꝫ et tūc non p omnia currit similitudo ꝫ cū dicit super nonagīta nouē·angeli dicunt q̄ in ma

¶·Vel pōt expoī de natura angelica et humana ⁊ tūc p omnia currit similitudo·Quia vt dicit gre··Cētenarius est numerus p̄fectus Tunc ꝯ deus centū oues habuit q̄n naturā humanam et angelicā multa p̄fectōne creauit·Vnde dño·dicit q̄ excedunt omnes pastor cui⁹ omēs nos centena portio sum⁹·Nonagīta nouē·angeli dicunt q̄ in maximo numero sunt creati·Vnde dño·dicit q̄ excedunt omnes multitudines numerabilē Iob·xxv·Nunquid est numer⁹ militū ei⁹·Vna a quo vno omēs alij descenderūt Vtraq; aūt natura dicit̄ quis hō cuius humana natura dicit̄·q̄ ī singularitate v̄m⁹ hoīs cōdita est innocētie q̄ ī mag̃ et p̄fecta innocentia vtraq; creata fuit Vel respectu nature diuīne vtraq; natura cuis est q̄ vtraq; natura respectu diuīne bestialis et quasi nihil est·Gre·Vna ouis tūc perijt q̄n peccando homo pascua vite eterene reliq̄t Tūc fil⁹ dei reliquēs nonagīta nouē ī deserto·i·dimittēs nouē ordines angelor ī celo q̄ dicit̄ dēsertū·i·derelictū a multitudine āgelor q̄ cecidit·ab hūana nāta q̄ ad restauratōem cadentiū angelor vt celū repleret ⁊ ī eo habitare creata fuit venit ī mūdū p̄ carnis assumptōem ad p̄dictā ouez q̄rendā· et inuenīs eā errante ī mundo imposuit sup humeros suos·et hoc fuit ī passiōe q̄n ī cruce eius pcca·i·penā pccor sup humeros sustinuit·Vñ amb· dicit q̄ isti humeri sunt brachia crucis·Pe·ij·Qui pcca nra ptulit ī corpe suo sup lignū Gre·Qui aūt pastor inuenisset ouē nō puniuit·nō uerberauit· nō vrgēdo durit ad gregē·ꝫ supponens humiliter humeris et portās clemēter āmauit gregi et sic imposita sup humeros cū ipa ī ascensione ad celū reameauit·Qui vtute passionis christi celū etiā est aptū· et hūana nāta ī vtute meriti passionis christi·cū christo ad celū ascendit·Et nō dicit ipaz sup humeros ad celū portasse·Gre· Ouē humeris suis imposuit q̄n hūanā nātam suscipiēs pcca nra ipe portauit· ínuenta ad oue ad domū rediit q̄ pastor nr̄ reparato homīe ad regnū celeste remeauit·Et postq̄z ad celū domū ꝟpriā·q̄ ibi gla dei manifestat cū oue pdita rediit scz in ascensione·tūc vocauit amicos et vicinos id est·angelos qui amici dicunt eo q̄ sp idez cū deo volūt amicor em id est velle et nolle vt dicit phus·vicini quoq; dicunt·q̄ semp

videt faciez dei et eius gl'am vicinius ꝯtemplant vt dicit greg. Et
ait illis. Congratulamini mihi ꝛc. Angeli em multuz gaudent de
raparatone sua. qꝛ etiā ipsi ad hoc suis misterijs ꝯtulerunt. ⁊ qꝛ eo
rum ruina ob hoc est reparata. Principaliter aūt gaudiū est ī chri
sto sicut ī auctore salutis et ꝑ christū ad omēs alios deriuat. Et iō
dicit ꝯgratulamini mihi et non oui ꝑdite. Et tūc simpliciter est ve
rum quod sequit ꝙ maius gaudiū erit in celo sup humana natura
ꝑdita. ꝫ virtuose et triumphaliter recupata q̄z sup angelos qui nō
peccauerunt nec perierūt. Quod gaudiū maius esse ꝑpendit ex tri
bus scz intensiue et extensiue ⁊ completiue. ¶ Prio intensiue scz ex
opibus. maiora em opa facta sunt in natura humana q̄z in angeli:
ca. qualia fuerunt opa christi et beate marie et sanctoꝝ apl'oruz et
martiriū. Maius aūt gaudiū est habere gl'am ex magnis meritis.
q̄z ex gratia solum. Angelus aūt habet gl'am ex gratia. et ex vnico
actu. Et ideo nullus angelus equiparabit christo et beate marie in
gaudio. Phil. ij. Propter qd et deus exaltauit illū. ¶ Secundo ex
tensione gaudij. Nam humana natura habet gaudiū magis exten
sum. nam gaudet in anima et corpe sed gaudiū angeli est solum d
vno scz de spiritu beato. Vnde solum spūale gaudiū habet. Ioh. x.
Ego veni vt vitam habeant et abundantius habeant scz q̄z angeli.
Esa. lx. In terra sua duplicia possidebunt. ¶ Tercio ex complemēto
gaudij. Nam complementū gaudij eterni in natura humana inue
nitur scz in christo homine. Ioh. xvij. Hec est vita e. vt cog. te solum
ve. de. et quē mi. ie. christum. Et ido vt dicūt doc. etiā si homo non
peccasset filius dei incarnat⁹ fuisset ad cōplementū gl'e homis. In
christo g̊ hoīe gaudium angeloꝝ complet et hoīm. qꝛ in ip̄m vt di
citur. j. pe. j. desiderant angeli ꝓspicere. ¶ Secundo modo hec simi
litudo pōt exponi de iustis et peccatore penitentiam agente sic li:
tera sonat. et tunc distinguendū est. Quia si iustus semp stat fortit
in via dei et semp deuote et feruenter agit virtutū opa sic et pecca
tor postq̄z ꝯuersus ē. tūc nō est verꝝ qd hic dicit. scz ꝙ mai⁹ sit gau
dium in celo sup vno pe. q̄z sup no. ius. ꝛc. imo non equipat gaudio
solū vni⁹ iusti nedū nonagintanouē. Nūquid gaudiū de ꝯuersiōe
pauli fuit mai⁹ q̄z gaudiū d statu bte marie vl io. bap. certe ñ. imo
nec eq̄le. Gre. Sz int hec sciēdū est ꝙ sunt plerique iusti in q̊ꝝ vita tm
est gaudiū vt ei quelibet pccoꝝ pñia ꝑponi nullaten⁹ possit. Hinc
ergo colligendū est q̄ntū deo gaudiū faciat qñ humiliter plangit
iustus. si facit in celo gaudiū qñ hoc qd male gessit ꝑ pñiam dānat
iniust⁹. Si vero iust⁹ remisse agit. peccator cōuersus intēse ⁊ fortit
opat. tūc verꝝ est qd hic dicit. Mai⁹ em gaudiū est ī celo d cōuersiōe

beati pauli et marie magdalene et multorum aliorum q̃z de centuz
iustis·imo q̃z de mille·q2 isti postq̃z ꝯuersi sunt mirabilia opa fece
runt et intensiue recuperauerũt quod extensiue ꝑdiderunt·Greg
Pl⁹ aũt de ꝯuersis pccoribꝫ q̃z de iustis stãtibꝫ ĩ celo gaudiũ esse fa
tetur dñs·q2 plerũq3 hi qui se nunq̃z oppressos molibꝫ peccatorum
sciunt·stant quidẽ ĩ via iusticie·nulla illicita ꝑpetrant·sed tñ ad cele
stem patriã anxie non anhelant·et plerũq3 pigri remanent ad exer
cenda bona p̃cipua·q2 valde sibi securi sunt ꝙ nulla cõmiserũt mala
grauiora·At ꝯtra nõnunq̃z hi qui se aliqua illicita egisse meminerũt
ex ipso dolore suo cõpuncti ad amorem dei inardescunt·seseq3 in
magnis virtutibꝫ exercent·et damna p̃cedentia lucris sequentibus
recompensant·Maius ergo de peccatore ꝯuerso q̃z d̃ stante iusto
gaudium fit in celo·q2 dux in p̃lio plus eum militẽ diligit qui post
fugam reuersus hostẽ fortiter premit q̃z illum qui nũq̃z terga pre
buit·et nunq̃z aliquid fortiter fecit·Deinde cum dicit·aut que muli
er·ponitur alia similitudo penit⁹ ad idem tendens·et idem ꝯtinẽs
Nam mulier habens dracmas decem est dei sapientia que dicitur
mulier ꝓpter pietatis affectum quã ad homines habz·Tali affectu
tenebatur paulus qui dicit gal·iiij·Filioli mei quos iterum ꝑturio
Decem dracme sunt nouem chori angelorum·et humana natura·
qui creati sunt ad imaginem dei·Nam ſm bedaz dracma·e·est nu
mus certum pondus tenens·et imaginẽ regis habens impressam
et eius nominis supscriptõem·Dragma vero dragmatis est certũ
pondus·Didracma continet duas dracmas·Homo et angelus ha
bent imaginẽ dei in se·sed homo habet supscriptõem dei·q2 dicitur
christianus a christo·vel dicit homo dei·vt patet in facie hominis·
Hec ergo mulier·id est·dei sapientia·ꝑdita vna dracma scz homie
accẽdit lucernam·id est·carnẽ assumpsit·nam lucerna est lux in te
sta·id est·verbum in carne·et euertit domum·id est·ꝯscientiam ho
minis illuminauit·et fecit hominẽ cognoscere peccata et defectus
suos·et ꝑ veram contritõnem ꝓiecit homo dicta peccata de domo
dei·id est·de anima et sic apparuit imago regis et dracma que ĩ lu
to peccati erat abscondita·q2 postq̃z deus euertit et purgat consciẽ
tiam hominis·tunc apparet ꝙ sit dracma regis quia imago eius lu
cet ibi·Hanc euersionem ꝯtinue facit deus ĩ anima peccatoris·Et
si tm̃ põt euertere ꝙ reinueniat dracmam·que in luto peccati erat
conculcata mirabiliter gaudet·q2 gaudium est in celo sup vno pec
catore penitentiam agente·Exemplum si homo haberet decẽ filios
et vnus infirmaret ad mortem tota solicitudo esset circa illum·et si
liberaretur a morte maius gaudium esset de eius liberatõne q̃z de

sanitate aliorum nouez. Similit si vnus decem filioꝝ duceret ad sua
spendium. et eripetur de manibꝫ ducentiū. tunc maius gaudiū esset
de tali ereptōne q̄z de pmanentia alioꝝ nouem. Rogem⁹ ergo deū
vt aīam nr̄am euertat et accendat in ea lumen gratie sue. q̄ dracma
pdita siue absconsa reinueniat. q̄ nisi deus euertat et tāgat cor pec
catoris nunq̄z dracma pdita inuenit. Ego inq̄t dn̄s indura. cor. pha
Exo. iiij. Et ecce ego ip̄e requirā oues me. eze. xxxiiij. Et sic patet ter
cium. et p ꝯsequens totum de euangelio.

De epistola sermo septuagesimus primus.

Humiliami sub po. ma. dei vt vos exal. in temp. vi. j. pe. v.
Sicut dicit apl'us ij. coꝝ. x. arma militie nostre non sunt
carnalia. q̄ bellum nō est carnale sed spūale. ideo beatus
petrus isti⁹ belli a deo capitane⁹ constitutus. in epl'a hodierna docz
et inducit nos ad arma spūalia possidenda vt legitime certare possi
mus et p ꝯsequens in die visitatōnis et iudicij cuz dn̄o coronari. ij.
Thi. ij. Nemo coro. nisi qui le. certa. Dyabol⁹ em̄ aduersari⁹ noster
semp circuit. vt nos deuorare possit. In hac ergo epl'a beatus pe. q̄t
tuor facit. Primo inducit nos ad huilitatis vestigium ibi. Humilia
mini. Secundo amouet a nobis terrene solicitudinis dispendiuz ibi.
Om̄em solicitudinē ve. pi. in eū. Tercio exhortatur ad vigilantie et
sobrietatis amplexum. ibi. Sobrij e. et vi. Quarto on̄dit q̄ hec tria si
habuerim⁹ deus pducet ad pfectionis fructum ibi. Deus aūt om
nis gratie qui vo. nos ꝛc. Ip̄e pficiet ꝯfir. solidabitq̄. Perficiet huili
tatem. ꝯfirmabit terrene solicitudinis amotōnez. et sobrietatē et vi
gilantiam solidabit. Primo ergo ad humilitatis vestigium nos
inducit. quā nos in p̄lio spūali ꝓpter duo habere debemus. scz ꝓpter
necessitatē ꝯflict⁹. et ꝓpt vtilitatē fruct⁹. Prīo debem⁹ hr̄e huilita
tē ꝓpt nc̄citatē ꝯflict⁹. Est em̄ spūale p̄lium forte. ita q̄ nisi sub po
tenti manu dei humiliemur oīno succūbemus. Tunc aūt sub potēti
manu dei humiliamur. qn̄ in v̄tute manus dei credimus in h̄ prelio
obtinere. et totam victoriā manui dei id est gratie eius attribuimus
et non nobis. j. Coꝝ. xv. Gratia dei sum id quod sum et gratia eius
in me va. nō fuit. sed abundantius istis om̄ibꝫ la. non aūt ego. s̄ gra
tia dei mecuz. Vnde beatus pe. quādo p̄dictum est sibi a xp̄o de pre
lio. hui⁹ manus auxilium non quesiuit. sed statim dixit. parat⁹ sum te
in car. et in mor. ire. ideo vilissime succubuit et ad vocem vni⁹ ancille
xp̄m negauit. Dauid aūt adolescens q̄ hui⁹ manus auxilium quesi
uit. et sub ea se humiliauit dicens ad goliam. j. Re. xvij. Ego venio

ad te in nomine domini·et n̄ in fortitudine mea·tu aūt venis ad m
in robore corpis tui ꝯfisus·goliā gigantē maximū ꝓstrauit ⁊ occi
dit In quibꝫ duobꝰ nostrū p̄lium est figuratū ¶ Secūdo debemus
habere hūilitatē ꝓpter vtilitatē fructꝰ· habet em̄ hūilitas quiq; ma
Ognos fructꝰ facere in nobis ¶ Primꝰ est depressoꝝ exaltatō·hō em̄
est valde depressus sed hūilitas exaltat eū·Lu·xiiij·Qui se hu·exalta
bitur Iob quinto·Qui ponit humiles in sublimi·Imo humilitas
ē regula et mēsura exaltatōis·vt q̄ztū q̄s se humiliat hic·tm̄ in futo
exaltet·Et h̄ ē qd̄ dic̄·Vt vos exal·in tem·visi·i·iudicij in q̄ nos deus
visitabit·Et q̄ hūilitas sit mēsura exaltatōis apparz in xp̄o·btā maria
io·bapti·et paulo·Naz q̄ xp̄c se sup om̄es humiliauit·iō sup om̄s ē
exaltatꝰ·Phil·ij·Exinaniuit semetip·for·s̄z·ac·ꝓpter qd̄ deus exal·il·
Beata maria post xp̄m se summe humiliauit vocās se ancillā·cū essz
mater dei·et p ꝯn̄s regina celi et terre·et ideo sup om̄es ē exaltata
Luc̄·j·Quia respex·hui·an·sue·et ideo summe ē exaltata in celo et in
terra Quia vero iohes baptista se valde humiliauit dicens se nō eē
dignum soluere corrigiam calciamēti xp̄i·cum tn̄ magnus esset apd̄
deū et hoīes·ideo xp̄us eum p̄ om̄ibꝫ ꝯmendauit d·Int̄ natos muli
erū nō sur·ma·io·bap·math·xj·Paulꝰ etiā valde se humiliauit dicēs
se minimū apl̄oꝝ et nō esse dignū vocari apl̄m·ideo eccl̄ia exalta
uit eum valde p excellentiā eū apl̄m vocans ¶ Secūdus fructꝰ est
oratōnū exauditō·Nam oratio hūilis intrat in ꝯspectu dei et ei pla
cet et ip̄am recipit et exaudit·Ecc̄i·xxxv·Oratio humiliantis se nu
pe·Iudith·ix·Humiliū et māsuetoꝝ semp tibi placuit dep̄catio·Hꝰ
exemplū pz in phariseo ⁊ publicano·q̄ iustificatōz publicanꝰ humili
ter impetrauit Luc̄·xviij·Descēdit hic iustificatꝰ in domū suā ¶ Ter
cius est piculoꝝ euasio·hūiles em̄ deꝰ liberat ab om̄i piculo Psal·
Humilia·s·et li·me·Aug·Hūilitas custodit in om̄i temptatōne·⁊ n̄
crepet mens in fornace·q̄ nō tumet vento supbie·iij·Re·xxj·Nōne
vidisti achab hui·co·me·ꝓpter qd̄ nō inducā malū in diebꝫ suis·vbi
dicit gre·Si tantū placuit humilitas deo in reꝓbo vt ꝓpter eaz sen
tentiā mutauerit·quid faciet in electo·Exemplū huiꝰ habemꝰ in da
uid q̄ dū in angustia esset ꝯstitutꝰ vocauit se canē mortuū·j·Re·xx·
iiij·Rex israel canē mortuū pseq̄ris et pulicē vnum·Et ideo eruit eū
de om̄i angustia ¶ Quartꝰ est grāꝝ susceptō siue susceptōis gratia
rū aptitudo·Humilitas em̄ facit hoīem susceptibilē gratie dei Iac·
iiij·Deus supbis resistit·humilibꝫ aūt dat grām·Cuiꝰ ratio ē·q̄ sup
bus est plenꝰ vento inanis gl̄ie·et iō nihil p̄t recipe·humilis autez
totus est vacuꝰ sui reputatōne·et ideo p̄t multa recipere Est autem
humilitas aqueductꝰ p quē venit gratia dei ad homines vt di·ber·

Origenes. Si humilis nō fueris et quietus. nō potest in te gratia
spūssancti habitare ¶ Quint⁹ est bonoꝝ repatio vel ꝯseruatō Nā
si bona ꝑdunt ꝑ peccatū humilitas recupat. nā facit hoīem se ꝓster
nere ad terrā ad pedes sacerdotis et humiliter ꝯfiteri ī quo peccata
dimittunt. et bona ꝑdita repantur. Gre. Sola virtus huilitatis ē re
paratio caritatis lese. Et postq̄z recupauerit ꝯseruat. Gre. Perit om
ne qd agitur si nō solicite in humilitate custodit Idem. Qui sine hu
militate virtutes ꝯgregat. quasi q̄ pul. in ven. portat. Humiliemur
ergo carissimi vt in die iudicij exaltemur. qꝛ et causa et materia ma
gna subest. nam si ꝯsiderem⁹ vnde nati sumus et in quo loco positi.
qꝛ in valle miserie. ⁊ quot ꝑiculis subiacemus et quot indigemus et
quo tendim⁹ et quis est finis noster. magnā huīlitatis materiā ha:
bemus Bern. Memēto vn̄ veneris ⁊ erubesce. vbi sis et ingemisce
quo vadis ⁊ ꝯtremisce Et sic patet primū ¶ Secūdo amouet a nob
terrene solicitudinis dispendiū qꝛ om̄em solicitudinē vrām ꝓijciē in
eum. Vbi nota ꝙ triplex ē solicitudo. Prima est ꝓuidētie spūalis q̄ R
ad aīam. j. Coꝝ. vij. Qui sine vx. ē sol. e. q̄ dn̄i sunt quō pla. dn̄o. Se:
cūda est ꝓuidentie tempalis quo ad corp⁹ j. Coꝝ. vij. Volo vos si:
ne solicitudine esse. nō qꝛ sit mala sed qꝛ impedit a maiori bono scz
a ꝯtemplatōne eternoꝝ Tercia est curiositatis et supfluitatis terre
ne. Math. vj. Nolite soli. esse di. quid manduca. aut quid bi. aut quo
opie. Prima precipit math. xx. Quid hic statis tota die. ociosi ite et
vos in vineam meā. Prouer. vj. Vade ad formicā o piger et ꝯsi. vi.
eius et disce sapiaz. Hiero. Ceterū d spūali cibo semp soliciti esse de
bemus. Secūda ꝑmittit gen̄. iij. In sudore vult⁹ tui vesc. pa. tu. Ter
cia ꝓhibetur vt dictū est. De duab⁹ primis hic loquit Vnde dicit
glosa. Om̄em solicitudinē aīme et corpis. Debem⁹ g̊ solicitudinem
aīme et corpis in deum ꝓijcere qm̄ ipe curā habet de anima et cor
pore. Vbi notandū est ꝙ in solicitudine duo possunt ꝯsiderari scz ip S
sum exercitiū operis solicite factum et finis ⁊ ꝯplemētū soliciti ope
ris ¶ Primū scz exercitiū soliciti opis nō debemus ꝓijcere in deuz
ita scz vt nihil opemur. qꝛ iste seruus piger q̄ abscondit pecuniā dn̄i
sui et nihil lucrat⁹ est in ea ꝯdemnatus est. Luce. xix. Ex ore tuo te
iudico serue nequam. quare non de. pecuniā me. ad mē. ij. Thessa. iij
Si quis nō vult ōpari non manducet. Sed debemus tale exercitiuz
in deum ꝓijcere sicut principale opans. vt scz credamus in ipo et ꝑ
ipm om̄ia bona nos facere. ⁊ credamus ꝙ ipe sit principale agens
in omni opere nostro. Esa. xxvj. Omnia opera nostra opatus es in
nobis dn̄e. ¶ Secundū aūt scz finem et ꝯplementum solicite opatōis
totaliter debemus in deum ꝓijcere. Ro. vij. Nā velle adiacet mihi

perficere autem bonū nō inuenio. j. Cor. iij. Ego plā. appol. riga. de
us autē incre. de. Debemus ergo valde soliciti esse adimplere et ob
seruare mandata dei ⁊ serere ⁊ metere tempe suo. ⁊ om̄em aliaz so
licitudinem in deum ꝓijcere. scz vt non simus soliciti an deus acce
ptet penitentiā nostram. et an ei placeat nos saluare. et an simus p̄
destinati vel p̄sciti. Nec etiā debem⁹ esse soliciti an deus ꝑducat bo
na exteriora ad fructū et finem bonum. ꝫ debem⁹ firmiter credere
q̄ si fecerim⁹ mandata dei q̄ saluabit nos et tempalia ministrabit.
Esa. j. Si volue. et au. me bona terre ꝯme. Math. vij. Querite primū
regnū dei et iusticiam eius et hec om̄ia adij. vo. Et q̄ nos debeam⁹
om̄em solicitudinē in deum ꝓijcere et sperare q̄ in spūalibus et tē
poralibus nobis ꝓuidebit. quantum ad p̄sens vna ratio sufficiat q̄
talis est. Qui dat maius et principale credendū est q̄ det minus et
accessorium. vt qui donat equum. donet ⁊ sellam. et qui dat castruz
det etiam potestatē dn̄andi in castro. Principalia autē opera et ma
xima circa hūanam naturam sunt quattuor que sol⁹ deus facit ⁊ pfe
cte largitur. scz creatō redemptō. corporꝝ resurrectio et aīme ⁊ cor
poris glorificatio. ad que q̄ttuor om̄ia alia vl̄ sequūt̄ vl̄ tāq̄z ad finē
ordinant̄. Si ergo deus nos creauit in tanta ꝑfectōe redemit cum
tanto labore. suscitabit in tanta ꝯpletione. et glorificabit in tāto splē
dore. quomō nō credendū est q̄ nos nō regat ⁊ gubernet i magna
solicitudine et amore. certe nō est possibile. Et ideo ꝓijciam⁹ nos in
brachia dei que tenet apta. et manet capite inclinato vt nos osculet̄.
Math. xi. Venite ad me omnes qui la. et one. es. et ego refi. vos. Et sic
patet scd̄m ¶ Tercō exhortat̄ ad sobrietatis et vigilantie amplexuz
q̄ so. es. et vi. Circa qd̄ quattuor facit. Primo nos hortat̄ ad sobrieta
tem et vigilantiā q̄ sobrij es. et vi. Secūdo ostendit causaz. q̄ aduē.
ves. dyabol⁹. Tercō ostendit rem in qua aduersario possum⁹ resiste
re q̄ in fide. Quarto ne credat̄ q̄ hoc prelium sit tantū in vno popu
lo vel in vna ꝓuintia. dicit q̄ illud preliū et eadem passio et cōcerta
tio inest toti fraternitati. et om̄i populo q̄ est in toto mūdo ibi. Sciē
tes eandem passionem ei q̄ in mū. est ves. fraternitati fieri Circa hāc
ꝑtem sciendum q̄ tres sunt hostes nostri cum quibus pugnare de
bemus scz caro qui est hostis intraneus Et ideo multum ꝑiculosus.
Mund⁹ id ē delectabilia mūdi q̄ materialiter et occasionaliter nos
incitant ad peccandum. Vel mundus. id ē mali homines mūdi qui
bonos persequūtur et incitant ad peccandum. Et dyabolus qui in
uisibiliter pugnat ꝯtra nos et intra et extra. Indigemus ergo so
brietate cibi et potus contra carnis desideria. Non em̄ possum⁹ cō
tra hunc hostem pugnare interficiendo ip̄m aut fugiendo ab eo. ꝫ

solum subtrahendo ei cibum et potum et ferula discipline percutien-
do. j. Cor. ix. Castigo cor. me. et in ser. red. Eccli. xxxiij. Seruo maliuolo
tortura et compedes. mitte eum in operationem ne vacet. Seruus maliuolus
est caro quia quanto melius fit ei et delicatius nutritur. tanto magis su-
perbit et proteruit in animam dominam suam Prouer. xxix. Qui a puericia de-
licate nutrit seruum suum postea sentiet eum sibi contumacem Hoc fuit
figuratum in sara et agar que statim postquam concepit rebellauit domine
sue sare. vt gen. xvj. Sara domina anima agar ancilla caro nequam. Indige-
mus etiam sobrietate rerum mundi contra mundi delectabilia que so-
brietas attenditur magis in voluntate quam in habitu vel actu rerum
vt scilicet sobrie desideremus et velimus bona mundi scilicet ad necessitatem
et non ad vanitatem vel ad superfluitatem. j. Thi. vj. Habentes ali. et
quibus te his contentisimus. Vnde greg. habens res multas sobrius erat
Et multi nihil habentes non sunt sobrij. quia multa desiderant. Sic ergo
contra mundum pugnamus sobrietate rerum Hoc est ergo quod dicit So-
brij esto. et vi. s. contra carnem et mundum. j. Thes. v. Qui ebrij sunt nocte
ebrij sunt. nos qui diei sumus sobrij sumus. Contra dyabolum ve-
ro indigemus magna vigilantia quia ipse non dormit. sed tanquam leo rugi-
ens cir. vt nos deuo. Iob. j. Vnde venis sathan. Circuiui terram et per-
ambulaui eam Hier. vj. Crudelis est et non miseretur. Et propterea
xpus di. lu. xviij. Oportet semper orare et nunquam deficere. Abacuc. ij.
Super custodiam meam stabo Eph. v. Videte fratres quomodo ca. a. Quia ini-
micus noster omnem cautelam et astutiam habet. et ex naturali inge-
nio et experientia longi temporis. et ideo homo difficulter potest ei resi-
stere. Iob. xlj. Non est potestas super terram que valeat ei compari
qui factus est vt nullum timeret. Vna vero res est quam si perfecte ha-
buerimus perfecte ei resistemus. scilicet fides vera et viua. Eph. vj. In omni-
bus su. scu. fidei in quo pos. omnia te. nequis. igne extin. Dupliciter eum
temptat dyabolus fideles scilicet per prospera dissoluendo. et per aduersa frangen-
do. Omnia ergo tela que contra nos emittit per prospera extinguimus in fi-
de inferni dum credimus si prosperis mundi heserimus demergi ad in-
fernum. Eccli. xj. Scito quia pro his omnibus adducet te deus in iudicium. Hic
cadit exemplum de heremita qui omnes digitos suos combussit an-
tequam vellet cum vna agere. volens prius experiri si posset pati pe-
nas inferni. Omnia vero tela que contra nos proijcit per aduersa extin-
guimus in fide paradisi dum credimus quod ex patientia aduersorum per-
uenimus ad gloriam eternorum. et ideo ipsa libenter toleramus Ro.
v. Sed et gloriamur in tribulationibus Act. v. Ibant apostoli gau-
a con. consi. quoniam dig. ha. sunt pro no. iesu contu. pati Sic ergo pugnan-
dum est contra dyabolum qui quotidie nos infestat. et eodem modo

omnes fideles infestat et fratres nostros q̄ sunt ī toto mūdo ij. Thi
iij. Omnes qui pie volunt viuere in xp̄o iesu p̄se. pa. Act. xiiij. Per
multas tribulatōnes oportet nos intrare in regnum dei. Et sic patz
terciū. ¶ Quarto ostendit q̄ supradicta tria deus p̄ducit ad p̄fectō
nis fructum dicens. Deus autez omnis gratie qui vo. n. ꝛc. Multe
sunt gratie dei quas deus cōfert nobis et in generali et i speciali Et
in generali sunt decē maxime gratie. q̄s deꝰ fidelibꝫ facit. De quibus
si vis p̄dicare quere eas. do. xviij. post trinitatis i ser. d̄ euā. Ibi etiā
ponuntur decem beneficia que nobis deus confert. In speciali autez
cuilibet fideli gratias multas largitur. Alicui enim dat intelligenti
am veritatis. alicui eloquentiam sermonis. alicui sensum discretōnis
alicui grauitatem moꝝ. alicui abstinentiam ciborum. et sic de alijs q̄
longum esset enarrare et que vnusquisq̄z fidelis in seip̄o experitur.
j. Coꝝ. xij. Et alij quidē datur p sp. ser. sci. alij ser. sa. alij gra sa. in vno
spiritu ꝛc. Hec autem omnia operatur vnus atq̄z idem sp̄us diuidēs
sin. p̄ut vult. Vnde ergo dicit deus autem omnis gratie qui vo. n.
in eter. suam gl. in christo iesu mo. pas. id est per modicas et paruas
passiones quas sustinemus pro nomine iesu i presenti. vocauit nos
ad eternam gloriam Ro. viij. Non sunt condigne pas. huius tem.
ad fu. glo. que reuelabitur in nobis. Et nota q̄ ad hanc gloriam de
us vocat multipliciter Primo per predestinationez Ro. viij. Quos
autem predesti. hos et vo. Secundo per predicationem. Prouer. ix.
Misit ancil. su. vt vo. ad arcem. Tercio p inspirationem Ro. iiij. Vo
cat ea que non sunt tanq̄z ea que sunt. Quarto p beneficioꝝ largitō
nem Luc̄. xiiii. Hō q̄dā fecit ce. mag. ⁊ voca. mł. Quinto p flagelloꝝ
correctōz. sic vocauit paulū Heb. xij. Flagellat āt om̄ez filiū quē reci
pit Sexto p pene eterne ꝯminatōz. Luc̄. xiii. Nisi penitentiā egeritis
omnes simul p̄ibitis. Septimo p glorie eterne rep̄missionez Apo.
ii. Vincenti dabo edere d̄ ligno vite. quod est in p̄adiso dei mei. De
us ergo qui tot gratias nobis largitur. et q̄ tot modis nos vocat
perficiet scz p veram humilitatem in nobis. confirmabit scz remotio
nem solicitudinis tempalis. et solidabit scz sobrietatem vt vigilare
possimus aduersus dyabolum ⁊ ip̄m in fide vincere. et ideo ip̄i glo
ria in secula ꝛc.

¶ Dominica quarta de euan. sermo. lxxij

Estote misericordes sic̄ et pater vester misericors est Lu
vi. Sicut dicit dauid. Tēpus miserēdi deꝰ Totum tēpus
ante aduentum xp̄i fuit tepus iusticie. Nam in eo deus

magnam iusticiam exercuit vt pz in lucifero et eius angelis. quos
ꝓpt vnū motū supbie de celo ꝓiecit. Idez patz in primis pentib⁹ q̄s
ꝓpter vnū pomū vetitū qd̄ ꝯmederūt de paradiso eiecit. Idem pz
i diluuio i quo ꝓpt peccatū carnis totū gen⁹ hūanū submersit ⁊ de
leuit exceptis viij. Idem etiā apparet in multis locis ve. te. vbi osten
ditur quō deus iusticias magnas exercuit in homies. Et hec fuit sū
ma et admiranda iusticia. qꝛ omem hoiem quātūcunqꝫ sancte viue
ret mittebat ad carcerem inferni. ac etiā iohem baptistā ita sanctū ⁊
ꝑfectū. Et ꝓpterea dicebat p̄s. Dn̄e in celo mia tua. Quia solū in ce
lo videbat esse. At vbi venit plenitudo tpis scz tēpus grē ⁊ miseri
cordie. qd̄ fuit ab aduentu xp̄i circūquaqꝫ regnat et p̄ualet misericor
dia iusticie. Psal. Misericordia dn̄i plena ē terra. Et qꝛ est tpus mi
serendi. ideo xp̄us fons et pater misericordie q̄ vt omi homi miserē
tur factus ē homo. ad misericordiā nos inuitat ibi. Estote mise. ꝛc.
In quib⁹ verbis quinqꝫ ꝯtinent. Primo em̄ ad misericordiā nos in
uitat. In principio euāgelij. Secūdo ꝓhibitiua mie nobis vetat ibi.
Nolite iudi. ⁊ nō iu. nolite ꝯdē. ⁊ nō ꝯdēna. Qui em̄ iudicat ⁊ ꝯdē
nat ꝓximū nequaq̄z ei⁹ miseret. Tercio quosdā effect⁹ mie principa
les nobis impat ibi. Dimittite et dimit. vo. date ⁊ da. vo. Quarto p̄
mium ꝓ misericordia et ei⁹ opib⁹ nobis reddendū insinuat ibi. Mē
surā bo. ⁊ ꝯfer. et coagi. et supes. da. in si. ve. Quinto sub quadā sil̄itu
dine quedā documēta corrigere volētib⁹ et docere valde necessaria
enarrat ibi. Nunq̄d potest cec⁹ ce. du. ꝛc. vsqꝫ in finē ¶ Primo ergo
ad miam nos inuitat exemplo pris nostri dicēs. Estote mi. sic et pa
ter vester mi. est. Boni filij bonū prēz imitāt Ioh. viij. Si filij abrae
estis opa abrae facite. Duo g̊ dicit. Primo impat miam quia esto
mi. Secūdo ostēdit modū miserēdi qꝛ sic et pater vester mi. ē. Sed
cū pater noster sit etiā iust⁹ iuxta illud p̄s. Iust⁹ dn̄s et iusticias dile
xit quare nō inuitat nos ad iusticiā dicēs. Estote iu sti sic et pater ve
ster iustus ē. Et similiter ad sapientiā et potentiā. Ad hoc dicendū qꝛ
hoc fit ꝓpter septez ¶ Primo qꝛ mia magis tpi ꝯuenit noui te. Qꝛ T
vt dictū ē. iusticia et misericordia ꝯdiuiserūt sibi tpa. vt iusticia an̄
xp̄i aduentuz regnaret. et mia post ip̄ius aduentū. Eccs. iij. Omia
tēpus habēt ¶ Secūdo qꝛ mia magis ꝯuenit loco in quo sum⁹. nā
mund⁹ ē plen⁹ culpe et malis miserijs et ꝑmaximis indigentijs et
penis homies inuoluūtur. Eccs. iiij. Vidi calūnias que sub sole gerū
tur et lacrimas innocentū. et consolatorē neminē et laudaui magis
mortuos q̄z viuentes. Aug. In valle miserie sumus i qua eo magis
est flendū quo minus flemus ¶ Tercio qꝛ misericordia inter omes
virtutes excellit. Vnde ꝑ oleuz sig̊ficat. qd̄ omib⁹ liquorib⁹ supnatat

iuxta illud eccs. ix. Oleum de capite tuo nō deficiat. id ē misericordia
tua animo tuo nō desit vt miseris ꝯpatiaris. misericordia em̄ dicit
quasi miseris cor dans. Excellit etiam misericordia inter om̄ia opera
dei. Psal. Miseratōnes eius sup om̄ia opera ei⁹ ¶ Quarto q̄ magis
vtilis ē ⁊ necessaria. j. Thi. iiij. Pietas ad om̄ia vtilis est ꝓmissionez
habens vite que nunc est et future. Quia p misericordiam hō mere
tur hic vitam gratie. et in futuro vitam glorie Math. v. Beati mi
quoniā ipi mi. ꝯse. Bern. Sola mīa non audiet auditum malū. Vnd
in iudicio fiet examīatio solum de operib⁹ misericordie. vt patz mat.
xxv. quasi ꝓpter ipam sint saluati et p omissionē sint damnati. Iac. ij
Iudicium sine misericordia fiet ei qui non facit mi. Ad qd designan
dum christ⁹ de monte oliueti p quē mons misericordie designatur
in celum ascendit. Hoc etiā figurat vel significat in eo qd scriptura
refert q̄ salomon duo hostia de lignis oliuaꝝ fecit in ingressu ora
culi. iij. Re. vj. que significant duas ptes misericordie. vna est spūalis
et altera corpalis p quas homo in templū ingredit ¶ Quinto quia
magis ꝯuenit patri nostro deo. Greg. Deus cui ꝓprium est misere
ri semp et pcere ꝛc. Vnde sicut soli ꝓpriū est illuīare. et igni calefacē
sic deo misereri. Et ideo si volum⁹ deū veracit imitari simus miseri
cordes q̄ misereri est eius ꝓpria opatio Esa. xlix. Nunqd pt mulier
obliuisci infantem suū vt nō mise. fi. vte. sui et si illa oblita fuerit ego
tamen nō obli. tui. In hoc ergo cognoscit maxime filius si naturalē
operatōem habet patris. Vbi nota q̄ de⁹ habuit tres pueros et ma
Vximos filios. Primus fuit lucifer q̄ noluit imitari deuz in misericor
dia sed in potentia. et ideo tanq̄z degener filius ꝓiectus est. Secun
dus fuit adam q̄ noluit imitari deum in misericordia sed in scientia
et ideo tanq̄z nō legitim⁹ est reꝓbatus. Tercius fuit xp̄us qui vo
luit deū imitari in misericordia et in om̄ib⁹ Math. xij. Euntes discite
q̄d est misericordiā volo et nō sac. Et ideo tanq̄z naturalis fili⁹ est ele
ctus Math. iij. Hic ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ ¶ Sexto q̄ mīa ē nob magis
natural Iob. xxxj. Ab infātia mea creuit mecū miseratō Et ad id qd
naturale ē facili⁹ inclinamur. Videm⁹ āt q̄ si q̄d patit vnū mēbrū cō
patiunt om̄ia mēbra. vt dicit apl̄us. j. coꝝ. xij. Om̄es āt xp̄iani vnuz
corpus sum⁹ in xp̄o. et sum⁹ mēbra ad inuicē. caput aūt nr̄m xp̄c ē.
vt dicit apl̄us ad eph. iiij. Et iō vnus fidelis naturalit debet ꝯpati al
teri sicut frater fratri. ij. Coꝝ. xj. Quis infirmat et ego nō infir. quis
scanda. et ego nō vror ¶ Septio q̄ ad mīam faciendā plura motiua
X habem⁹. Nā om̄is creatura incitat nos ad mīam faciendā. Sol em̄ ⁊
luna et om̄ia corpa celestia tanq̄z nob ꝯpatientia vtpote in magna
penuria ꝯstitutis. om̄ia bona sua ꝯuīcant nob. silr q̄ttuor elemēta ⁊

omnes arbores. similiter multa animalia incitant nos ad miam eo quod inter se inuicem miserentur. Dicitur enim de cyconia quod postquam senuerit filij eius ponunt eam in nidum et nutriunt eam. Dicitur etiam de aquila quod quando generat tres pullos proijcit vnum quia non potest omnes nutrire. et tunc quedam auis que appellatur cobar asportat et nutrit. De leone etiam dicitur quod pereit prostratis et hominem errantem reducit ad viam. et infirmiora animalia non comedit. nisi necessitate famis compulsus. Semper etiam quando comedit relinquit aliquid de preda. et ideo vulpes sequitur eum. Pullum etiam vnius eque si moriatur equa alie eque suscipiunt nutriendum. Et si vnus elephas cadit omnes alij currunt ad eum releuandum. quia per se non potest surgere. Dicitur etiam delphino mortuo alij conueniunt et sepeliunt eum in profundo maris. De conchis etiam marinis dicitur quod semperstant clause et quedam alius piscis venit cum cibo et aperit eam et immittit cibum. Et breuiter tota natura et tota creatura incitat nos ad misericordiam. Et sic patet quod propter septem deus nobis mandat misericordes esse magis quam iustos vel sapientes. Et hec est quod dicitur Esto. mi. etc. ¶ De inde ostendit modum miserendi dicens. sicut et pater vester misericors est. Vbi nota quod debemus esse misericordes ad inuicem sicut deus pater noster misericors est circa nos. Est autem misericors pater noster circa nos quantum ad decem ¶ Primo indignum omni bono et a se auersum ad viam veritatis reducendo et reuocando. ij. Re. xiiij. Vade reuoca puerum absolon. Absolon interfecerat filium regis. sic peccator quantum in se est interficit filium dei et tamen deus reuocat eum. Sic et nos non solum amicorum sed etiam inimicorum misereri debemus Math. v. Diligite inimicos vestros benefacite his qui oderunt vos. ¶ Secundo redire nolentem patienter expectando Ro. ij. Ignoras quoniam benignitas dei te super expectando ad penitentiam adducit. Et nota quomodo expectat multos. Sic et nos proximum non valentem nobis reddere nostrum debitum debemus patienter expectare donec possit reddere Math. xviij. Patientiam habe in me et omnia reddam tibi. Sed multi crudeles capiunt et incarcerant debitores suos Math. xviij. Tenens suffocabat eum dicens redde quod debes ¶ Tercio peccatorem ne a dyabolo suffocetur et demergatur in infernum defendendo. Tren. iiij. Misericordie domini quia non sumus consumpti Gen. iiij. Quicunque inuenerit me occidit me. et ait dominus nequaquam. sed quicunque occiderit chayn septuplum punietur. Et posuit dominus signum in chayn ne occideretur. Sic et nos debemus iuuare proximum quantum possumus ne a dyabolo rapiatur. vel ne ab alio proximo rapiatur et deuoretur. secunda Corinth. duodecimo. Ego autem libentissime impendam et superimpendar ipse pro animabus vestris. Sed valde detestabile est vt dicit augustinus. quod videtur lupus asportare pecudem alicuius et omnes clamant. videtur dyabolus asportare animam proximi et nullus re

damat ¶Quarto peccatorē ne deficiat pascendo · Psal· Qui dat iu
mentis escā pōy· i· peccatoribꝫ qui iumētis ꝓpanē· Sic et nos etiā pec
catores sustētare debem⁹ ne fame deficiant· qz m eis natura bona ē
et poterūt adhuc effici boni· Matħ· xxij· Bonos et malos intꝛoduc
huc scz ad nuptias· Debem⁹ etiā peccatores sustentare pane verbi
dei· j· Pe· v· Pascite q m vobis ē gregem dñi ¶Quinto peccatoribꝫ
opoꝛtunitatē peccādi subtrahēdo. Osee· ij· Sepiā viam tuā spinis et
sepiam eam maceria Multotiens de⁹ dat aduersa peccatoribꝫ ne in
peccatis delectenē· et ne peccata pficiāt que facē disponūt· qō ē viaz
peccatoꝝ spinis sepire· Gen· xij· Flagellauit aūt deus plagis maxis
pharaonē ac domum eius· ne scz abuterenē vxoꝛe abꝛae· Sic et nos
omez materiā peccādi dēm⁹ auferꝛe ꝓrio et n eē ei ad ruinā ꝫ salu
tem· Tyt· ij· Temetipm pbe exemplū bonoꝝ opez ¶Sexto p⁹ mlt
tiplicē repulsam ad vocandū peccatorē nō desistēdo Gre· Debem⁹
dei misericoꝛdiā erubescere et si iusticiā ei⁹ nolumus foꝛmidare· q tā
to ampliozi imꝓbitate ꝺtemnīē· quāto ꝺtemptus vocare nō dedig
tur Apo ij· Ego sto ad ostium et pul· Ita et nos a benuolētia pro
ximi desistere nō debem⁹ quāuis ꝺtmue ab eo angarias patiamur
Ro· xij· Nulli malū ꝓ malo red· sed ecōtrario bñdicētes Ibiō· Bene
dicite persequentibꝫ ¶Septimo ad ꝺuersionē nostrā multipliciter
et mirabiliter opando· modo dando ꝓspera· modo aduersa. Erem·
plum de fabꝛo qui mclauat equum vt sibi remaneat· Sic facit deus·
Psal· Conuersus sum m erum· m· dum confi· spina· Per omnē mo
dum deus operatur vt peccatoꝛ sibi remaneat· Sic et nos omni mo
do debemus satagere vt peccatores boni fiant· ij· Coy· vj· In omni
bus exhibeamus nosmet· sicut dei mī· m mt· pa· a dex· et a sinī· Quia
vt dicit aug· nihil est deo ita acceptum sicut zelus animay ¶Octa
uo penitētē et ad se reuertentē benigne suscipiēdo· sic ipe posuit exē
plū ī filio ꝓdigo Lu· xv· Misedia mot⁹ceci· sup col· ei⁹· Sic et nos pe
tētibꝫ a nobis venīā de mūrijs nob illatis· benigne debem⁹ occurrē
et recipe ad osculū pacis· Multi ferotōres camby nunqz volūt pcere
quātūcūqz humiliatis misi vulnerēt eos vel occidāt· Dicit de cane q
si hō ꝓsterneret se m terrā nunqz tāgeret eū· Hic cadit exemplum
de quodā impatoꝛe romano· q cū cepisset regē armenie· et ille depo
sito dyademate genuflexisset coram eo statim restituit ei coꝛonam
et regnum ¶Nono penitentē de statu vilissimo ad statum regium
pmouēdo Psal· De stercoꝛe eri· pau· vt colloqz eū cū prīm· Vñ ille fi
li⁹ prodig⁹ q pascebat poꝛcos honoꝛifice ad mēsaz pris sedebat Sic
et nos dēm⁹ primū ad bonū statū aie z coꝛpis reducē z n tenē eū extē
domū suā ꝫ ī aliq pctō ¶Decio pctōꝛ ꝺuso vtutē pseuerādi dāto

Esa. xl. Qui dat lasso virtutē. Sic et nos debem⁹ ꝓximū in bono ꝓpo
sito ꝯseruare. et in bono statu manutenere ꝑ nostrā ordēm. Eph. iij
Huius rei grā flecto genua mea ad pa. do. no. iesu xp̄i. vt det vo. se.
di. gl. s. ha. xp̄m ꝑ fidem in cor. vestris. Et sic patz primū ¶ Secundo
ꝓhibitiua mīe nobis vetat di. Nolite iudicare scz ꝓximum. per ma
las suspitōes. ꝫ sup̄. miseremī ei⁹. et nō iudicabimī scz a deo. Nolite
ꝯdemnare scz sententiā diffinitiuā de aliquo ferendo. ⁊ nō ꝯdemna
bimī scz a deo. Aug. Et si suspitōes vitare nō possum⁹ qꝛ homines su
mus. tn̄ diffinitiuas sentētias ꝯtinere debem⁹. Vbi nota ꝟm aug. ꝙ
quedā sunt facta hoīm manifesta q̄ nullo mō tergiuersari possunt
quin mala sint vt furta hoīcidia. blasfemie. adulteria. ⁊ huiōi. de qui
bus licitū est nos iudicare ⁊ ꝯdemnare ꝙ mala sunt. Quedā sunt me
dia que possunt bono ⁊ malo aīmo fieri. Et ista cū exterius nō p̄ten
dant aliquā spēm mali. debem⁹ ea semp ad bonā ꝑtez interp̄tari. eti
am si malo aīmo fiāt qꝛ homīes vidēt q̄ foris parent. deus aūt intue
tur cor. j. Re. xvj. Quedā sunt occulta de q̄bꝫ iudicare temerariū est.
Aug. De occultis alieni cordis temere iudicare peccatū ē. j. Cor. iiij
Nolite ante tp̄us iudicare quoadusqꝫ ve. do. q̄ et il. abscon. te. ⁊ mai
festabit ꝯsi. cor. Ve g̊ illis q̄ manifesta bona iudicāt mala. vel corru
pta intentōne facta. vt pharisei q̄ dum xp̄us eiecisset demoniū dixe
runt. In beel. p̄n. de. ei. demonia. lu. xj. Valde ergo debem⁹ esse tp̄ati
in iudicādo. qꝛ talē iudicam⁹ aliqn̄ q̄ est optim⁹ vel erit optim⁹. vt pz
in paulo Ro. xiiij. Tu q̄s es qui iudicas alienū seruū. Nota ꝟ ꝙ mꝫ
tiplex ē iudiciū ¶ Primū ē iudicium prudentie. qd̄ ꝓcedit ex sagaci
tate iudicis ꝑ vera signa. vt fuit iudiciū salomōis inter duas mere
trices. iij. Re. iij. Nam om̄is mater naturaliꝫ diligit filiū. ⁊ nollet eū
mori. qd̄ vna illaꝝ ostendit q̄ vera mater fuit. Sic iudicauit daniel il
los duos falsos testes. qui ꝯdēnauerūt susannā Dan̄. xiij. Hac pru
dentia ꝓpter maliciam hominū multum deberent iudices abūdare.
Exemplū de illo iudice q̄ liberauit paupem. in cui⁹ domo quidam
posuerat xij. vrceos olei. sex erāt pleni ⁊ sex semipleni. et inferi⁹ erat
aqua. ⁊ accusauit paupez illū ꝙ fuerat sibi furat⁹ oleū ⁊ iudex ꝯgno
uit ꝑ amurgā. q̄ n̄ erat tāta et eq̄liꝫ in om̄ibꝫ vrceis ꝙ nō erat veꝝ
Tale iudiciū ē iustū ⁊ licitū ¶ Scd̄m ē iudiciū iusticie siue iuris. qd̄
ꝓcedit ꝟm allegata ⁊ ꝟm ꝯfessa. ⁊ sic debēt iudicare om̄s iudices sub
lege ꝯstituti. vt dicit aug. etiā si sit falsum qd̄ ꝓbaꝫ ꝫ ꝯfiteꝫ re⁹ M⁹
exemplū habem⁹ in dauid q̄ mādauit īterfici illū q̄ dicebat se intfecis
se saulē et tn̄ nō erat veꝝ Sz ait dauid. Os tuū ꝯtra teip̄z locutū ē. ij
Re. j. Tale iudicium est iustum ex ꝑte iudicis. eo ꝙ ꝓcedit ꝟm ius
¶ Tercium est iudicium punitōnis et formidinis quod ꝓcedit et

infertur ꝓpter peccata paterna. Hoc fuit factū tempore dauid. quā
do facta est fames tribus annis. et ꝯsuluit dauid dn̄m. qui respon
dit dicens. ꝙ hoc erat ꝓpter peccatum saulis. qꝛ ꝯtra iuramentū p̄
decessoꝝ suoꝝ interfecit multos gabaonitaꝝ. Et dati sunt duo filij
saulis. et quinqꝫ nepotes gabaonitis qui suspenderūt eos in ligno
et cessauit plaga de populo. ij. Re. xxj. ¶ Quartū ē iudiciū temerita
tis et suspitōnis. qd̄ ꝓcedit secundū imaginata. qn̄ quis ex leuibus
signis iudicat et credit aliquē malū. qd̄ ꝯtingit. vel qꝛ ipe est male
dispositus. et ideo sic iudicat alios. vel qꝛ odit illū. vel qꝛ multa vidit
et audiuit et ideo de facili iudicat. vnde senes sunt valde suspitiosi. ꝛ
istud est minus peccatum. qꝛ senes multa viderunt ex quibꝫ mouē
tur. et tale iudicium ē ſm faciem qd̄ ꝓhibetur ioh. vij. Nolite ſm fa
ciem iudicare. Sic iudicauit totila beatū cassium ep̄m marinensez eē
ebrium. qui erat naturaliter rubeus vt dicit greg. in dyalogo. Hic
cadit exemplum de gallo et catta et muribꝫ. qn̄ mures credebāt cat
tum vnū sctm̄ patre qꝛ erat inuolutꝰ cinere et gallum estimabant
terribilem hoīem ꝓpter cristam rubeam. Et sic patet scd̄m ¶ Ter
cio duos effectus mīe nobis impat dicēs. Dimittite iniurias et offen
sas et dimittet̄ vobis scꝫ a deo peccatū vestrū. Date scꝫ tpalia bona
A paupibꝫ. et dabit̄ vobis scꝫ a deo vita eterna. Vbi nota ꝙ duo sunt
genera opū mīe. Quedā eī sunt opa mīe spūalia ad aīaꝫ ptinētia. et
sunt sex q̄ i hoc versu ꝯtinent̄. Cōsule castiga solare remitte fer ora.
Remittere ergo vel dimitte iniurias ꝓximo. est vnū opꝰ mīe spūa
le. et iō tangēdo ip̄m om̄ia alia spūalia opa dat intelligi. Et nota hic
ꝙ retinere iniurias et nō ꝑcere ē magnū ꝑiculū. qꝛ odium i corde ē
sic ignis in pectore. q̄ ꝯburit pectus tenētis. Sic odium solū obest
odienti. Item est sicut tinea in pāno que corrodit pannū in quo est.
Item est sicut apis aculeū infigens. que dum aculeuꝫ infigit perdit
ip̄m et ꝑ ꝯsequēs moritur nec de cetero mellificare potest. Sic et in
figens aculeos odij moritur spūaliter. nec de cetero opera vite po
test exercere nisi odium deponat. Quedaꝫ vero sunt opa mīe corpo
ralia ad corpꝰ ptinētia et sunt sex q̄ i h̄ versu ꝯtinent̄. Visito. poto.
cibo. tego. redimo. colligo. condo. Et ista sunt miꝰ ꝑfecta opa q̄ꝫ spi
ritualia. Dare g̊ bona tpalia. siue panē. siue vinū. siue indumentū. siue
hospitiū. siue pecuniā. siue in redemptōꝫ captiuoꝝ se exponē. vel da
re ꝑsonam suā ad visitandū viduas vl̄ afflictas ꝑsonas. et ad condē
dū. i. sepeliēdū mortuos. h̄ om̄ia sunt mīe opa corpalia. ꝑ q̄bꝫ deꝰ dat
nob̄ vitā etnā. Et nota h̄ ꝙ int̄ om̄ia opa mīe taꝫ spūalia q̄ꝫ corpalia
vnū ē qd̄ magis placꝫ d̄o scꝫ ꝙ hō misereat̄ aīme sue. Eccl. xxx. Mise
rere aīme tue placens d̄o Prouer. xj. Bn̄facit aīe sue vir misericors

Quidam sunt sicut chayn q̄ male diuidunt ⁊ recte offerunt. gen̄. iiij
Si male diuidas ⁊ recte offeras peccasti. qd̄ tunc est qn̄ homo res
tpales dat paupib⁹. et corp⁹ etiā exponit in seruiciū pauper⁹. aīaz ve
ro dat dyabolo. qd̄ tunc fit qn̄ homo in peccato mortali existens. fa-
cit opera miscdie. nec exire satagit d̄ ptāte dyaboli. Contra quos ait
aplus. j cor⁹. xiij. Si distri. in ci. pau. om̄ez fa. me ⁊ tra. cor. me. ita vt
ar. cari. aūt nō h. nihil mihi ꝓdest Math. vij. Dn̄e nōne in noīe tuo
ꝓphetauim⁹ ⁊ virtutes multas fecim⁹. ⁊ dicet illis. Amen dico vob
ne. vo. Faciam⁹ g̊ sic̄ abel. q̄ obtulit optima. et ideo bene diuisit dās
meliora deo. Demus g̊ deo optima nostra scz aīaz cor ⁊ voluntatē
Prouer. xxiij. Fili p̄be mihi cor tuū. Itē nota q̄ alia lrā dicit dimitti
te ⁊ dimittemī. q̄ ille qui tenet odium in corde fortissime tenet ab
odio. q̄ q̄zuis peccatū om̄e teneat hoīem sicut seruū iuxta illd̄. Qui
facit peccatū seru⁹ est peccati. ioh. viij. Odium tamen tenacissime te
net hoīem. ita q̄ homo om̄e scel⁹ ꝓpetret ꝯtra illū quem odit. Et iō
recte dicit dimit. scz iniurias et dimittemī scz ab odio qd̄ vos quasi
catenatos tenet. Prouer. v. Funib⁹ peccator⁹ suor⁹ quisq̄ ꝯstringit
Ad opera vero mīe faciēda septem bona nos inducunt que habent
efficere ¶ Primū est q̄ deum placant Gen̄. xxxij. Placabo eū mu
neribꝰ. Prouer. xxj. Munus absconditū extinguit iras. et donuz in
sinu indignatōnē maximā. Fugant etiaz tenebras ab aīma Esa. lviij.
Si effuderis esuriēti animā tuā. et animā afflictā repleueris orietur
in tenebris lux tua. et tenebre tue erūt sic̄ meridies ¶ Secūdū ē quia
faciūt obtinere petita. Esa. lviij. Frange esurienti panem tuū et ege
nos vagosq̄ induc in domū tuā. cum videris nudum operi eū ⁊ car
nem tuā ne despexeris. Et subdit. Tunc inuocabis et dn̄s exaudiet.
clamabis et dicet. ecce assum. q̄ misericors domin⁹ deus tu⁹ Prou.
xxj. Qui obturat aurē suam ad clamorem pauperum. clamabit ipe ⁊
nō exaudietur. ¶ Tercium est q̄ faciunt hominē filiuz dei. quia vt
dictum est in misericordia homo maxime similat deo. q̄ ꝓprium
et naturale op⁹ dei est misereri. Ecc̄i. iiij. Esto pupillis misericors vt
pater. et ꝓ viro matri illor⁹. et eris tu velut filius altissimi. ¶ Quar
tū est q̄ faciunt nos amicos. nam paupes et religiosos faciunt sti
pendiarios suos qui quotidie interpellunt apud deuz. Gre. Paupe
res non sunt colendi vt egeni ꝫ exorandi vt patroni. Hic cadit exem
plum ludouici regis francie quod dictum fuit supra. ¶ Quintum ē
quia sociant hominem tempore maxime necessitatis omnib⁹ alijs
recedentib⁹ a nobis Ambrosius. Non sunt bona hominis que secuz
ferre non potest. sola misericordia comes est defunctor⁹. Apo. xiiij.
Opera enim illorum sequuntur illos ¶ Sextum est quia homines

spiritualiter ditant Misericordia em̄ est prudentissima negociatrix
que ꝑ pituris eterna recipit ꝑ tpalibus celestia Aug. Prebe tectū
et accipe celū. Ipa calicē aque frigide ꝑ deo tribuit et accipit torren
tem voluptatis eterne. Vn̄ ille seruꝰ q̄ abscōdit pecuniā dn̄i sui qꝛ n̄
hūit mīam nihil lucratꝰ ē. Si em̄ expēdissꝫ eā ī paupes recepisset cen
tuplū. Cuiꝰ rō ē qꝛ tm̄ meret̄ hō. q̄ꝫtū hꝫ de caritate. Caritas eī ignis
ē q̄ ardere n̄ p̄t nisi ī oleo mīe. Et iō tm̄ ardet q̄ꝫtū ē ibi de oleo. j. Io.
iij. Qui hūit sb̄am huiꝰ mundi et viderit frēm suū nc̄c̄e habē ꝛ clau:
serit viscera sua ab eo. quō caritas dei manet in eo. Aug. Nescit ne
gociari q̄ nō hꝫ mīam. potiꝰ abscondit bona dn̄i sui q̄ꝫ velit alteri mu
tuare. similis vulpi que potiꝰ voluit caudam ꝑ terrā tradē q̄ꝫ aliquā
tulū simee dare. Et iō auferent̄ ab eo qꝛ nec hic eis satiatur et ī mor
te om̄ia ꝑdit. Iob. xvij. Diues cū dormierit nihil secū auferꝫ Et nota
hic ꝙ mīa in negociatōe sua semī compat̄ iuxta illud. ij. cor. ix. Qui
parce semīat ꝑce et metet. et q̄ seminat in ꝛc. Et h̄ ꝓpt̄ tria ¶ Primo
qꝛ semē abscondit̄ ne ab auibꝫ ꝯmedat̄. Sic opa mīe debēt abscondi
ne ventꝰ vane gl̄ie ea asportet. Mat. vi. Cū facis elemosinā noli tu
ba canē ante te ¶ Scdo qꝛ dū seminat̄ ꝑdi videt̄. cū tn̄ solꝰ ille sit mo
dꝰ semē ꝯseruādi. Sic elemosina cū dat̄ ꝑdi videt̄. et tn̄ solꝰ ille est
modꝰ bō nr̄a ꝯseruandi. Psi. Terrena oīa retinēdo amittimꝰ ꝛ largiē
do seruamꝰ. Mat. x. Qui ꝑdiderit aīaꝫ suā ꝓpt̄ me iueniet eā. glo. q̄si
dicat̄ agricole. si fructꝰ ꝑuas ꝑdis. si seminas renouas. Solas quas
dederis sp hēbis opes ¶ Tercō qꝛ semen cū fenore surgit Sic ope:
ra mīe cētuplū accipiēt. Math. xix. Cētuplū accipietis. Prou. xix. Fe
neratur domino qui miseret̄ pauperis. ¶ Septimū ē quia sola ope
ra misericordie habent plenas literas remissionis regis eterni Ma
vj. Si dimiseritis hoībꝫ pctā eoꝝ dimittet et vobis pat̄ vester cele
stis delicta vestra. Et ecōuerso Iudiciū sine mīa fiet ei qui n̄ fecerit
misericordiam vt dicitur iacobi. ij. Et sic patet terciuꝫ ¶ Quarto pre
mium ꝑ omnibꝫ operibꝫ misericordie nobis reddendū insinuat cuꝫ
dicit. Mensuram bonam ꝛ ꝯfer. et coagi. ꝛ supef. da. in si. vestruꝫ scꝫ
paupes quibꝫ misericordiā tribuistis. Ipi em̄ sunt dn̄i regni celoruꝫ
et ideo optime possunt retribuere Math. v. Beati pauperes spū q̄
niam ipoꝝ est reg. ce. Vbi nota ꝙ q̄ttuor dicit de premio. scꝫ ꝙ erit
mensura bona. ꝯferta. coagitata. ꝛ supeffluens. quod tripliciter po
test exponi ¶ Primo secundum ordinem dantium. Quidam enim
dant partem superfluorum pauperibus. ꝛ sic non omnia. Luce. xj.
Quod superest date elemosinam. id est de superfluo. Et isti sunt cō
munes hoīes ī mr̄imonio viuētes ꝛ in mūdo stātes. Et q̄ꝫtū ad hos
dicit. Mensurā bonā. id ē iustā. qꝛ talibꝫ iuste remetiet̄. ꝛ dig̃ merces

reddetur. vel hic. vel in futuro. Ezech. x. Iusticia iusti sup eū erit. Qui
dam dant omnia supflua vite sue Luc. iij. Qui ha. du. tu. det. v. nō ha
benti Per vnā tunicam intelligūtur necessaria vite. ⁊ p scdam sup
flua Et isti sunt magis pfecti seruātes pcepta. sz ñ ꝯsilia Sic faciebat
thobias q̄ omnia pmitiua ⁊ decimas ꝯcaptiuis fratribꝫ imptiebat
Tho. j. Et quātū ad hos dicit ꝯfertā. i. manibꝫ ꝯpressaz. vt nihil vacui
sit in ea. qꝛ tales replebūtur vndiqꝫ bonis Psal. Qui re. in bo. desi. t.
Quidā dant nō solū supflua sz etiā ptem necariorꝫ ⁊ restringūt vitā
suaz vt possint paupibꝫ benefacere Luc. xix. Ecce. di. bon. me. do. do
paupibꝫ Exemplū de beato martino q̄ mediā clamidē paupi tribuit
Et q̄ztum ad istos dicit coagitatā. id ē ꝯquassatā vt vltra capacitatē
capiat. qꝛ tales retributōez mercedis habebūt supra speratū ⁊ supra
meritū Esa. lxiiij. Oculꝰ nō vi deꝰ ab. te q̄ ppa. expec. te Quidā dāt
omnia ⁊ nudi nudū xp̄m sequūtur Math. xix. Ecce. n. reli. omnia et
sec. sumꝰ te. Et isti sunt viri pfecti q̄ nō solū pcepta sz etiam ꝯsilia im
plent Math. xix. Si vis pfectus eē vade et vende omnia q̄ habes
et da pau. Et quantū ad istos dicit et supef. id ē ñ rasilē sed vndiqꝫ ef
fūdentē qꝛ tales habebūt gl'iam ad mensurā sz excedēt gloriā aliorꝫ
Qꝛ vt dic apl's. j. corꝫ. xv. Stella differt a stella i clari. Sic erit gloria
beatorꝫ Isti erunt in summo gradu cū xp̄o alios iudicantes Math
xix. Vos qui reli. omnia et sec. estis me. in rege. cū sede. fili. ho. in se.
ma. sue sede. ⁊ vos sup se. duodecim iu. xij. tri. israel Gloria istorꝫ erit
admirabilis oīno et supexcedēs omēz intellectū Esa. lx. Tunc videb
et af. ⁊ mira. ⁊ dila. cor tu. ¶ Secūdo mō potest exponi scdz numerꝫ
bonorꝫ q̄ retribuūtur Naz deus seruis suis exercētibꝫ pietatis ope
ra. omnia bona ꝯfert. qꝛ ipi sunt filij. si aūt filij et heredes vt dic apo
stolꝰ ad ro. viij. Sunt aūt quattuor genera bonorꝫ scz bona fortune
nature. gratie. ⁊ gl'ie. Quantū ergo ad bona fortune que sunt diui
tie ⁊ dignitates et huiōi. dicit mensurā bonam. id est plenam. qꝛ de
temporalibꝫ dat eis ad sufficiētiā vite ita q̄ ipi ꝯtentant Math. xix.
Centuplū accipietis Cētenariꝰ em̄ ē numerꝰ pfectꝰ Significat g̊ q̄
ipi accipiant pfectōem ⁊ sufficientiā in tēporalibꝫ vt dic gre. Pecca
tores aūt de tempalibꝫ nō habēt mēsurā plenaz qꝛ eis nō satiant nec
ꝯtentant Eccs. v. Auarꝰ nō implebit pecunia. Quātū aūt ad bona
nature q̄ sunt sanitas. fortitudo. docilitas. industria natural' et huiōi
dicit ꝯfertam Tunc dicit sextariꝰ esse ꝯfertus ficubꝰ. qñ ficus sunt ita
ꝯpresse in sextario q̄ nullū vacuū remanet inter ficus vbi possit aer
remanere. Peccatores aūt nō habēt mēsurā ꝯfertā de bonis nature
qꝛ cū ipis possidēt multā vacuitatē vbi ventꝰ vane gl'ie dmorat Sz
iusti mēsurā hnt ꝯfertā qꝛ int bona nature q̄ a deo recipiūt nō hnt

vacuitatem·vbi remaneat ventus vane gl'ie q̄ om̄ia referūt ad lau-
dem dei·j·Cor·x·Om̄ia in gl'iam dei facite·Quantū vero ad bona
gratie que sunt virtutes et dona dicit coagitatam·id est ꝯcussam vt
plus recipiat·q̄ vt dicit' ioh·iij·Non dat deus spm̄ ad mensuram·
imo quotidie in viris sanctis auget deus gratias et dona·et omni
die implet eos operib' virtuosis·ex quib' habit' virtutū quotidie p
ficiuntur·Gre·Nunq̄z est amor dei ociosus·opatur em̄ magna si e·
Quantū aūt ad bona glorie·que ꝯsistunt in visione et fruitione di-
uina dicit supeffluentē·q̄ illa gloria excedit oīno ꝯdicionem hūane
nature·nec homo mortalis posset deum videre·exo·xxxiij·nō vide-
bit me homo et viuet·nec aīma sepata a corpore posset illam glori-
am capere·nisi sub lumine glorie qd̄ deus creat in aīma Psal·In lu-
mine tuo videbimus lumen Et ideo om̄ez cogitatum om̄e desideri
um et om̄em imaginatōem excedit·j·Cor·ij·Q̄ oculus nō vi·ꝛ au-
audi·nec in cor homīs ascendit que prepa·de' his q̄ diligunt illum·
Tercio potest exponi quantū ad pfectionē boni·qd̄ ex opibus
miscdie recipiem'·Nam illa gloria beata erit tota ꝛ pfecta merces
quā ex om̄ib' opib' nr̄is et ex gratia dei recipiem' Gloria autem
illa ī q̄ttuor pficit' q̄ztū ad nos scz ī boni cogtōe·ī boī ꝯgniti amore·
ī boī cogti et amati possessiōe ꝛ ī boni ꝯgti et amati et possessi frui
tione Vnde aug·dicit q̄ deus fecit homiez vt deum ꝯgnosceret·ꝯg
scendo amaret·amando possideret·ꝛ possidendo frueretur·Quātuz
ergo ad ꝯgnitōez dicit mensurā bonam·id est plenā·q̄ plenā ꝯgni
tōem habebūt d̄ om̄ib' Gre·Quid est qd̄ nesciant qui videntē oīa
vident·Quātū vero ad amorem dicit ꝯfertam·id ē solidā·q̄ solide
et nō vane amabūt·Quātū aūt ad possessionē dicit coagitatā q̄ pos
sidebūt deū ī quo sparsa colligunt'·et in quo om̄ia bona sunt vnita
Quantū vero ad fruitōem dicit supeffluentē q̄ gaudiū excedz gau
dentes·nec ab aliq̄ ꝯphendet' s̄z mentes singulor̄ supabit Erit enim
supra meritū·supra speratū·supra desideratū et supra cogitatū Eadē
g̊ mensura qua mensi fuerim' remetiet' nobis·q̄ si bene fecerim' be
ne recipiemus et si melius fecerim' melius recipiemus ꝛ si optime
optie·Et sil'r ī malo Apoc·xviij·Quantū gl'i·se·ꝛ ī de·fu·tā·da·il·tor·
et luct·Et nota q̄ dicit in sinū vr̄m ad significādū pfectōem securi
tatē et quietem illius gaudij·nā bonū ꝯgnitū et amatū scz ip̄e deus
erit intus in essentia aīme ꝛ ideo erit gaudiū pfectū securū ꝛ quie
tum Esa·xxxij·Sedebit ppl'us me' in pulcritudine pacis in taberna
culis fiducie in requie opulenta·Et sic patet quartum Quinto sub
quadā similitudine ponit quedam documenta necessaria corrigere
habentib' p que a temeraria correctōne ꝓhibemur·dicens·Nūq̄d

potest cecus cecum ducere. Erant enim apostoli futuri orbis ter-
rarum doctores. Math. xxviij. Docete omnes gentes. Et iō opor-
tebat ip̄os esse illuminatos. qꝛ cū orbis terrarū esset cecus. et mul-
tiplici erroris tenebra excecatus. et ꝑ apl̄os et eorum sequaces de-
beret illuminari et ad viam veritatis reduci. necesse fuit vt essent il
luminati. qꝛ si cecus ducat̄ a ceco quid restat nisi ꝙ vterq; vadat in
p̄cipitiū. imo meliꝰ eēt ceco carere duce ceco. qꝛ tunc p̄tēptaret ba-
culo viam. sicut formica que est animal cecutiens p̄temptat quibus
dam baculis siue branciis ante oculos viam. Quicunq; ḡ debent
alios docere in doctrina. et corrigere in vita. oportet ꝙ sint docti
et morigerati. qꝛ cū discipulus non sit sup magistꝝ sed sufficiat ei
si ad ꝑfectōem magistri ꝑueniat. tunc si magister est inscius et in-
compositus. verisimile est ꝙ discipulus ꝑ magistrum nunq̄z ad ꝑfe
ctionem doctrine et veritatis ꝑueniat. sed ambo remanebunt i fo
uea cecitatis. Et ideo pharisei et scribe quos malicia excecauerat nō
poterant alios docere. et ad viam veritatis adducere. contra quos
christus tunc loquebat̄. Sil̄iter q̄ hz trabē in oculo. id est. in aliquo
peccato mortali tenet̄ non pōt educere festucam de oculo fratris
sui. id est. nō pōt exemplo vite ip̄m informare vt careat peccatis ⁊
sit vita ip̄ius sine festuca ꝑuoꝝ peccatoꝝ. Greg. Supiactas sordes
tergere nō valet manus que lutū tenet. Debet em̄ p̄latus subditū
informare verbo et exemplo. Ioh. xiij. Exemplū em̄ dedi vobis vt
quēadmodū ego feci ita et vos faci. Bern. Egregiū instrumentū es
set oculus si seip̄m sicut alia videre posset. Et sic videt̄ ꝙ prelatus in
mortali exn̄s nō possit populū docere nec ip̄m a peccatis munda-
re. Sed ⁊tra. Doctrina est quedā elemosina sp̄ualis vt dictū est su
pra. exn̄s aūt in mortali bn̄ pōt facē elemosinā corpalez ḡ multoma
gis sp̄ualem. cū sit potior corpali. ḡ ⁊c. Ad hoc dicendū ꝙ peccatuz
mortale aut est notoriū. et tunc nō debet docere nec mundare ꝓpt̄
scandalū. Si autē sit occultū pōt vtrunq; facere licet semp cū detri
mento anime sue. qꝛ quicunq; publice ministrat sacramenta in mor
tali existens grauiter peccat. Similiter qui ex officio publice docet
vt quidam dicunt grauiter peccat si in mortali existat. Ro. ij. In q̄
em̄ alium doces teip̄m ⁊demnas. Secus autē est de elemosina cor
porali. qꝛ nullū scandalū orit̄ inde sicut d̄ doctrina. cū q̄s ē in noto
rio peccato. Nec qui docet inq̄ntū docet peccat ꝫ inq̄ntū dat malū
exemplū. et ido s̄m quosdam ille qui est in peccato mortali occulto
licet sit indignus docere. tn̄ sine peccato pōt docere. cū inde nulluz
scandalum oriat̄. et doctrina sit quedā elemosina. Et sic patet q̄ntū

De epistola sermo ·lxxiii·

NOn sunt ꝺigⁿ ꝑas·huiꝰ tēp·aꝺ su·glo·que re·m nobis· Ro·viij·Ex ꝺubietate ꝑmij ⁊ supplicij multi peccāt ⁊ nō curant bene agere· Si em̄ homo ꝑfecte crederet gloriā paraꝺisi·⁊ penas m̄ferni·ꝑfecto tñ ageret ⁊ a malis ca ueret·Iob·xj· Vt omīs qui credit m̄ ipm̄ non pe·ꝯ habe·vi·eter· Et ꝺo apl̄us m̄ epistola hoꝺierna firmiter ꝓbat gloriā futurā his qui patūnt ꝑ nomīe chr̄isti ꝺandā· In qua epistola quattuor fac· Pri mo ostendit gloriā futurā esse supr̄a meritū passionū quas hic pr̄o chr̄isto sustinemꝰ·In ꝑncipio epl̄e· Secūꝺo ꝓbat gl̄am resurrectō nis esse futurā p naturale ꝺesideriū humane creature ibi· Nam expe ctatio creature reuelatōem filioꝝ ꝺei expectat· Tertō ꝓbat iꝺē per naturale ꝺesideriū omnis creature ibi· Scimꝰ em̄ q̄ omnis creatura m̄gemi·et ptu·vsq; aꝺhuc· Quarto iꝺem ꝓbat p ꝺesideriū quod habent sancti viri ex reuelatōne spūssancti qui nō mentit ibi· Nō solū aūt illa ꝯ ⁊ nosipsi p̄micias spūs habētes itra nos gemim⁹· Primo ꝙ oñdit gl̄am futurā esse supr̄a meritū passionū quas ꝯ p chr̄isto sustinemꝰ ꝺicens· Non sunt ꝺigne passi·huiꝰ temp·aꝺ su· gl̄am ⁊c· Et hoc ꝓpter q̄ttuor· Primo q̄ passiones sunt tpales ⁊ mo mētanee·⁊ gloria eterna·tpis aūt aꝺ eternitatē nulla est ꝓpatō nimus q̄ gutte aque aꝺ totū mare vl̄ puncti alicꝰ aꝺ totū celum· Secundo q̄ passiones sunt leues gl̄a autē est ponꝺeris infiniti· Et ꝺe his ꝺuoꝺ·ij·co·iiij·Id em̄ qꝺ m̄ p̄senti est mom̄etaneum ⁊ leue tribulatōnis nostre supr̄a modū m̄ sublimitate eterne gl̄e ponꝺus opaī m̄ nobis· Tertō q̄ tribulatōnes m̄ paucis malis sunt· gl̄a ve ro m̄ multis bonis Sap̄·iij· In paucis verati m̄ multis bñ ꝺisponēt Eccī·li· Modicum laboraui ⁊ m̄ue·mihi mul·re· Math·xxv· Super pau·fu·fi·supr̄a mul·te·xsti· Quarto q̄a he sunt ipure· Sic ei gau ꝺiū mūꝺi nō est pur̄ m̄ta illud ꝑuer·xiij· Risus ꝺolore miscebit· Sic ⁊ mūꝺi passio nō ē pura·ij·Cor·j· Qui xsola·n·m om·trib·nr̄a· ps· Sc̄m multituꝺinē ꝺoloꝝ meoꝝ m̄ cor·m·xsol·t·leū·am̄·m· Et nota q̄ q̄zuis passiones nō sunt xꝺigne aꝺ futurā gl̄am·sunt tamē valꝺe cōgrue ⁊ quasi neccarie aꝺ puenīꝺū aꝺ illaz gl̄am ꝓpt multa bona q̄ habēt efficere q̄ bona oportz habē volente aꝺ illā gl̄am per
B uenire Hec aūt bona sunt septē Primū ē q̄ tribulatō mentē il lumīnat Gre· Oculos quos culpa claꝺit pena apit Vnꝺe ille ꝺiues epulo nō eleuauit oculos nisi q̄ fuit m̄ tormētis·luc·xvj· ⁊ tunc co gnouit lazaꝝ·Et ꝺ nabuchoꝺo·ꝺicit q̄ postq̄z fact⁹ fuit bestia leua uit oculos aꝺ celū· Dañ·iiij· Post finē ꝺiem ego nabuchoꝺo·ocꝰos aꝺ celū leuaui ⁊ reꝺꝺitꝰ est mihi sensus meꝰ Hec illumiatō figurata

est in illuminatōne thobie qui felle piscis posito sup oculos visuz
recepit thob. xj. In amaritudine fellis intelligit amaritudo tribula-
tionis. Esa. xxviij. Tantū vexatio dabit intellectū auditui. ¶ Secū
dum est q corroborat homines sicut ignis laterē quē tn videt cōbu
rere. Ro. v. Tribulatio patientiā opat. patientia aūt pbatōem. No
ta hic q ignis laterē corroborat. et lapidē terit in calcem. sic tribula
tio bonos humiles qui se lutū reputant. Exemplū hui⁹ habem⁹ in
iob in pharaone. Et ille eedē aque que fuerūt p muro a dextris et
a sinistris filijs israel. suffocauerunt viros egiptios. Et iō dicit gre.
q nisi idem de⁹ qui penā irrogat patientiā pstet ipa correptō pec-
catum auget. Sic erat corroborat⁹ apl'us in tribulatōnib⁹ qui dice-
bat. Omnia pos. in eo qui me ꝯfor. phi. iiij. Et iterꝫ Omnia sustineo
ꝓpter electos vt ipi sal. ꝯse. ij. Thi. ij. ¶ Terciū est q purgat aīam
a peccatis. Gre. Quod flagellū grano. qd lima ferro. qd fornax au-
ro. hoc tribulatio viro iusto. Malach. iij. Sedebit ꝯflans et emū. ar-
et purgabit filios leui. Sed de quibusdā pōt dici illud hiere. vj. Eru
stra cōflauit ꝯflator. malicie eoꝝ nō sunt cōsumpte. argētū repbū
vocate eos. Maledictū ferrū qd ex lima ꝯtrahit rubiginē ¶ Quar
tum est qd desiccat desideriū ab aquis deliciarū et p ꝯsequēs con-
seruat. qꝛ humidū corrumpit. Vnde carnes ꝯseruādo salsant vt hu
miditas a sale ꝯsumet. Tribulatō est mirra a putrefactōe ꝯseruās
Hac mirra totū corpus christi fuit inuolutū. Hec paulū custodiuit
ne supbiret. ij. Cor. xij. Ne mag. reue. extol. me. da. est mihi sti. car.
me. an satha. qui me colla. ¶ Quintū est qꝛ facit hominē ad deū ve
locius currere. Equ⁹ piger nō currit bene sine calcarib⁹. Tribulatō
aūt est quasi quidā stimulus. Gre. Mala que nos hic pmūt ad deū
ire compellunt. Homo em̄ in tribulatōne posit⁹ cogitat aliā vitam
et ad eam ire dsiderat. Phi. j. Cupio dissolui et esse cū christo ¶ Se
xtū ē qꝛ ē qddā signū q sum⁹ filij dei et ab eo dilecti. Heb. xij. Q si
extra di sciplinā estis. g adulteri et nō filij estis. Quē em̄ dn̄s diligit
corrigit ⁊ castigat. fla. aūt omnē filiū quē recipit Fili⁹ em̄ debet in
cedere p viā patris. Via aūt christi patris nostri fuit ipa tribulatō
ab ipis cunabulis Et ido si incedim⁹ p viā tribulatōnis signū est q
vt filij veri sequimur patrez nostꝝ christū Multa em̄ et ꝯtinua p
speritas nō est bonū signū. ꝫ est signū q ibi nō sit deus Iob. xxviij
Non inuenit in terra suauiter viuentiū Vnde xp̄c quesit⁹ a magis
nō fuit inuent⁹ in palatō regis herodis ꝫ ī angusto vie Hic cadit
exemplū de beato ambrosio qn̄ fuit hospitat⁹ cū quodā milite qui
dixit se mlta ꝓsperitate potiri et nulla aduersitate molestari Quo
audito beaa⁹ ambrosius recessit et noluit cū eo hospitari. et seq̄nti

nocte domus cū omib⁹ ꝓfundata est. Istud est illud signū de quo
dicit̄ in ezech. ix. ca. Signa thau sup frontes viroꝝ gemētiū. Thau
est crux christi. i. amaritudo crucis christi. quā ꝑ signo filij dī ferūt
in corpe. Gal. vj. Ego em̄ stig. do. no. ie. christi in corpe meo porto
¶ Septimū est qꝛ est qddam pignus hereditatis eterne. qꝛ cū ad
illā hereditatē possidendā nō ꝑueniat̄ nisi ꝑ multas tribulatōes iu-
xta illud actu. xiiij. ꝑ multas tribulatōnes oportet nos intrare re-
gnum dei et arta sit via que ducit nos ad vitā. qui in hmōi via est
inter tribulatōnes cōstitut⁹ iam habet pignus ꝙ ad hereditatem
ꝑueniat. qꝛ ꝑambulat viā rectā illuc ducentez. ij. Thi. ij. Si sustine-
bimus et cōregnabim⁹. Ro. viij. Si tn̄ cōpatimur vt et cōglorifice-
mur. Et nota ꝙ niter passiones et tribulatōnes vtilissima est passio
corpalis infirmitatis et hoc ꝓpter q̄nq;. ¶ Primo qꝛ ipa est quedā
dei correctō et ꝑ peccatis punitō. et ido libenter ⁊ cū patia est tole-
randa. Job. v. Beatus vir qui corripit̄ a dño. Aug⁹. Domie hic vre
hic seca vt ineter. par. Correctō aūt dei ex magno amore procedit
Esa. xj. Egredie t̄ virga. i. correctō. de radice yesse. i. d̄ incendio amo-
ris. Yesse em̄ īcendiū interp̄tat̄. Apoc. iij. Ego quos am. ar. et cas. Ex
emplū d̄ infirmo despato cui medicus dat quidq̄d petit. Infirmum
aūt quē credit sanari dietat valde et amara medicina potat. ¶ Se-
cundo qꝛ ipa est quedā dei citatō vt homo compeat coraz deo. vel
ad audiēdū sentētiā. si infirmitas talis sit mortalis. vel ad se purgā-
dum si nō sit mortalis. Et ido in infirmitate homo dz se parare. vt si
sententia sit ꝯtra ipm faciat eā mutare ꝑ verā ꝯtritōem et ꝯfessio-
nem. Quia vt dicit grego. Et si deus non mutat consilium tamen
aliquando mutat sententiam Exemplum in ezechia cui deus muta-
uit sn̄iam. qꝛ cōtrit⁹ fleuit. Vel debet se parare vt possit se purgare
corā deo. qꝛ ibi est aduersari⁹ noster q̄ incessant̄ nos accusat. Job. j.
Cuz assisterēt filij dei corā dō. affuit int̄ eos etiā sathan scz ad hoies
accusandū ¶ Tercō qꝛ ipa carnē spūi subijcit. et facit rōem domiari.
et ꝑ consequēs v̄tutes in nob habitare. ij. Co. xii. Libenter gl̄abor
in īfirmitatib⁹ meis vt īhabi. i me v̄. christi Cū em̄ īfirmor tc̄ fortōr
sum ⁊ potens ¶ Quarto qꝛ ipa inimicū homīs scz cōcupiscentiam
carnis eneruat et quasi extīguit Ecc̄i. xi. Malicia. id ē. īfirmitas vni⁹
hore obliuionē facit luxurie magne ¶ Quinto qꝛ ipa facit hoiem
de morte cogitare Vnde ezechias infirmatus dixit Ego dixi in di-
die. me. va. ad por. inferi. esa. xxxviii Et facit etiā facta sua disponere
Ibidē Dispone domui tue qꝛ morieris tu ⁊ nō viues Nihil autem
est vtilius q̄z de morte et de alia vita cogitare. qꝛ ex hoc cauet ho-
mo de peccatis. Ecc̄i. vij. Memorare no. t. et ineter. non peccabis.

Legit in vitaspatrum q̄ quidā abbas discipulo infirmo petenti sa:
nari respondit. Rem cibi necessariā petis amoueri. q̄ si ferrū es per
infirmitatē rubiginē amittis. Si aurū es p ignē ꝓbatus ad melio:
ra ꝓueheris. Q̄ ergo infirmitates ⁊ tribulatōnes sunt ita vtiles ⁊
sunt via ad celū ducentes. ideo sunt valde ꝯgrue ad gl̄am futuram
possidendā. et ideo libenter debem⁹ eas sustinere. Et si volum⁹ eas
libenter et cū patīa sustinere. dēmus habere oculos mentis aptos.
Vnum scz ad gloriā ꝑadisi. quā p passiones acquirim⁹. Quia vt di:
cit greg. Cōsideratō p̄mij minuit vim flagelli. Et alterū ad penas
purgatorij et inferni. q̄s p passiones euadim⁹. Aug⁹. Iō diuina bo
nitas irascit in hoc seculo ne irascat in futuro. et misericordit adhi:
bet tpalem seueritatē. ne eternā iuste inferat vltōem. Et sic patz pri
mum. Scdo apostol⁹ ꝓbat hāc gloriā esse futurā. p desideriuz hu
mane creature. Et est talis ratō. Naturale desideriuz hoīs non po
test esse frustra. q̄ demōstraret imꝑfectionē facientis. qui tale desi
derium posuit et fecit in hoīe. Exemplū de fenestra dom⁹ q̄ nunq̄z
deberet aꝑiri. manifestū esset q̄ talis fenestra essz frustra. ⁊ p conse
quēs magister qui fecit eam nō fuit perfect⁹. Sed omnis hō natu
raliter desiderat perfectū bonū. quod est gloria dei. q̄ in reuelatōe
filioꝝ dei dabit. Huius ratōnis maior est notissima. ⁊ ido ipsaz silet.
Minorem aūt ponit et ꝓbat. Et hoc est qd dicit. Bene dico q̄ futu
ra gloria reuelabit in nobis. q̄ expectatō creature. i. hoīs. q̄ est om
nis creatura eo q̄ habet ꝯuenientiā cū omni creatura vt dicit greg.
scilicet esse cum elementis. viuere cū arboribus. sentire cū animalib⁹
et intelligere cū angelis. vel q̄ est finis omnis creature. Mar. xvj.
Predicate euangeliū oī creature. i. homini Expectatio inquā hoīs
id est. naturale desideriū hominis. expectat. i. expectando desidrat
reuelatōem filioꝝ dei. i. desiderat gl̄am dei quā filij dei habebūt qn̄
ostendent esse filij dei scz in beata resurrectōne. j. Ioh. iij. Filij di su
mus et nōdū apparuit q̄d erim⁹. cū aūt apparuerit similes ei erim⁹
Et bn̄ dico q̄ homo naturalit expectat illā gl̄am futurā. q̄ ipa cre
atura. i. homo subiecta est multe vanitati corruptōis ⁊ mutabilita
tis. quā vanitatē homo nō vult. q̄ omnis hō naturalit refugit ma
lum. Sed de⁹ ex iusticia ꝓpter pcca p̄moꝝ parentū subiecit eā. id ē.
hominē illi vanitati corruptōnis ⁊ mutatōnis Gen. ij. Quacunq̄z
die come. morte morie. Subiecit tn̄ eā illi vanitati ī spe finalit liberā
di ab illa vanitate corruptōis ⁊ mutatōis scz in gl̄a filioꝝ dei Tūc
em̄ homo liberabit a seruitute corruptōnis ⁊ mutatōnis. j. Co. xv.
Nouissime aūt inimica destruet mors Et iteꝝ Oportet aūt corru
ptibile hoc induere incorruptōem Et sic ptz secundū Tercio idez

ꝓbat scz ꝙ futura gloria reuelabit̄ in nobis ꝑ desideriū omis creatu
re. Et est ratō talis. Naturale desideriū omis creature nō pōt fru-
strari qꝛ vt dictū est ostenderet imꝑfectōem condentis creaturaꝫ
quod est impossibile. Sed omis creatura habet naturalē q̄ndā expe
ctatōem et inclinatōem ad gloriā futuram. eo ꝙ semꝑ est modo in
q̄daꝫ gemitu et dolore quasi ꝑturiens ꝑ labore fatigatōis. qꝛ semꝑ
ꝑagit ministeria a deo sibi ꝯstituta. tūc aūt quiescet. Omne aūt qd̄
mouet̄ quocūqꝫ motu. naturaliter desiderat quiescere. ꝑ qd̄ patꝫ ꝙ
omis motꝰ et circularis ⁊ rectꝰ ⁊ naturalis qd̄āmō innaturalis est
tendens ad quietē. In reuelatōne aūt future glorie oīs motꝰ cessa-
bit. et omis creatura quiescet. qꝛ dū finis quiescit habet̄ ꝙ etiā ea q̄
sunt ad finē quiescūt. Sed homo est finis omis creature qui tūc q̄e
scet. ergo ⁊ omnis creatura tunc similiter quiescet. Et sic omnis cre-
atura desiderat naturali desiderio quiescere. Huius rationis maio-
rem tanq̄ꝫ notissimā silet. minorem autem ponit ⁊ probat. Et hoc
est qd̄ dicit. Scimꝰ em̄ ꝛc. i. bn̄ dico ꝙ futura gloria reuelabit̄ in nob̄
qꝛ nos scimꝰ ꝑ occultā fidē. ꝙ oīs creatura ingemiscit. i. ꝯtinue reno
uatur in gemitu suo modo. eo ꝙ est in ꝯtinua opatōne et mutatō
ne. ⁊ ꝑturit vsqꝫ adhuc. i. ꝑ totū tꝑus durat. Oīs creatura est quasi
ꝑturiens qꝛ est in ꝯtinua motōne ⁊ ꝯtinue explet ⁊ implet miste-
ria a deo sibi ꝯstituta. ꝫ sup. qd̄ ꝯtinue mouet̄ ⁊ laborat naturaliter
desiderat quiescē. ꝫ in illa gloria oīa quiescēt. ꝯ oīa desiderāt illā glo
riam. Et sic pꝫ terciū ¶ Quarto idē ꝓbat ꝑ desideriū qd̄ hn̄t sancti
viri ex reuelatōne spūssancti. Et ē ratō sua talis. Impossibile ē esse
falsum qd̄ spūssanctꝰ sanctis viris reuelat. ꝫ nos qui hēmꝰ ꝑmicias
spūssancti ex eius reuelatōne expectantes sumꝰ adoptōem filioꝝ
scz redemptōem corpis nr̄i. i. gl̄osam resurrectōem. in qua ⁊ ꝑ quā
apparebit ꝙ nos sumꝰ filij dei adoptiui ⁊ redēpti a dn̄o. nos inquā
sic expectātes ingemiscimꝰ. i. quotidie renouamꝰ gemitꝰ ꝙ hec gl̄a
nō cito venit. qꝛ vt dicit̄ in ꝓuer. spes q̄ differtur affligit aīam. ꝑs.
Heu mihi qꝛ incola me. ꝓlonga est. Hꝰ rōnis maiorē tanq̄ꝫ notam
nō ponit. minorē aūt ponit. Et hoc est qd̄ dicit. Nō solū aūt illa scz
oīs creatura expectat reuelatōem filioꝝ dei. ꝫ ⁊ nosipsi qui hēmus
ꝑmicias spūs. glo. ⁊ tꝑe ⁊ dignitate siue ꝑfectōne. Sed nōne p̄res
ve. testa. spm̄sanctū habuerunt. Ad qd̄ dicendū ꝙ apl̄i ꝑmo habue
runt spm̄sanctū in signo visibili. Actu. ij. Apparuerūt illis disp. lig.
tanq̄ꝫ ignis. Ioh. vij. Nōdū em̄ erat spūs datus scz in signo visibili
Vel dicendū ꝙ apl̄i habuerūt ꝑmicias spūssancti qꝛ ipi fuerūt ꝑmi
q̄ ꝑ spm̄scm̄ christo adheserūt. Vn̄ in nouo testamēto ⁊ in fide chri-
sti ipsi fuerunt ꝑmicie spūs. et ideo magis cari et accepti deo. sicut

primitiue sic⁹ cariores sunt. Nos inquā ingemiscim⁹ scz int⁹ p d̄side
rium expectantes adoptōem filioꝝ dei. i. qñ in filios dei adoptabi-
mur qd̄ erit qñ similes ei erimus scz gloriosi in anima et corpe. Vñ
talis adoptio erit redemptō corpis nostri. qꝛ tūc virtus passionis
christi p quā redempti sum⁹ applicabit̄ corpori nostro ꝓpter quaz
gl̄osum efficiet̄. Et sic patz certitudo illius glorie. quā p passiones p̄
sentes recepturi sum⁹ quā hō et omnis creatura expectat. qꝛ in il-
la gl̄a sol et luna et omnia elemēta induent nouā gl̄am et quiescēt
Esa. xxx. Et erit lux lune sic̄ lux solis. et lux sol is erit septemplicit̄ sic̄
lux septem dieꝝ. Ingemiscam⁹ g̊ si nō facim⁹ opa digna illa gloria
et si faciam⁹ opa digna ingemiscam⁹ qꝛ nō cito imus ad gl̄am. Et
nota hic de axa filia caleph que sedens sup asinam. et vadens ad vi-
rum suū ingemuit. cui pater dedit irriguū superius ⁊ inferi⁹. Axa
vt dic̄ greg. est anima uisti deo desponsata q̄ sedet sup azinā qñ sen-
sualitati ratio dominat̄. et aīa dominat̄ carni et tūc vadit v̄sus viruz
suum scz deū cui de⁹ pater dat irriguuz supi⁹ scz ꝓ dilatione future
glorie. ps. Quādo veni ⁊ appare. ante do. de. me. fue. in la. me. pa. die
ac nocte. Dat etiā irriguū inferius scz ꝓ incolatu p̄ntis miserie. To
ta em̄ vita nostra plena est miserijs ⁊ tñ in istis miserijs mlti cupi
unt diu stare. Et sic patet totum de epistola.

Dominica quinta de euange. sermo ·lxxiiij·

Cum turbe multe irruerēt in iesum vt audirēt v̄bum dei
et stabat ip̄e sec⁹ stagnū geneza Lu. v. Ad tria p̄ncipalit̄
filius dei indutus carne hūana venit in mundū. Primo
ad veritatem docendā. qꝛ falsitate ceci eramus. Ioh. xviij.
Ego ad h̄ natus sum ⁊ veni in mundū vt testimoniū phi. ve. Scd̄o
ad peccata et opa dyaboli dissoluendū et destruendū. qꝛ peccatis li-
gati eramus. i. Ioh. iij. In h̄ apparuit fili⁹ d̄i vt dis. opa dya. Tercō ad
vitam gratie et glorie nobis dandā. qꝛ om̄es i morte detinebamur
Ioh. x. Ego veni i mundū vt vitā habeāt et abūdanti⁹ hēant Ibidē
Sic dilexit deus mundū vt filiuz suū daret vt omnis q̄ credit in ip
sum nō pereat sed habeat vitā eternā. Primuz istoꝝ videlz verita-
tis doctrīa. pfecte in h̄ euangelio ꝯtinet̄. nā et ꝓplus cū feruore au
diebat. qd̄ patz qꝛ irru. in iesuz. ⁊ christ⁹ veracit̄ et gratiose docebat
eos qꝛ sedens d̄ nauicula docebat eos. In quo quidē euāgelio septē
ꝯtinent̄. Primū est freq̄ntia et deuotō populi ad verbū dei audien
dum. Ibi. Cum turbe irru. in iesuz vt au. ver. d̄i ⁊ ip. sta. se. stag. ge.
Stagnū genezareth vt dic̄ beda idē est qd̄ mare galilee et tyberia
dis ꝫ mare galilee d̄r ab adiacente prouintia. mare v̄o tyberiadis a
ꝓxima ciuitate quā herodes in honorez tyberij cesaris edificauerat

Stagnū vero genezareth dicit̄ a natura ip̄ius laci qua crispantibus
vndis ex se aurā excitare ꝑhibetur. Mare vero dicit̄ ꝯsuetudīe he-
breorum qui omnē ꝯgregatōem aquaꝝ appellant mare. Secundū
est doctrina christi ad populū instruendū ibi. Ascendens autē in
vnā nauiculā que erat symonis rogauit eum a terra reducere pu-
sillum et sedens de nauicula docebat turbas. Terciū est p̄ceptum
christi ad hoīes ꝑ pisces signatos piscandū ibi. Duc i al. ⁊ lax. re. ve.
in ca. Quartū ē pisciū captura copiosa et occursus alioꝝ discipuloꝝ
ad adiuuādū ibi. Et cū ho. fe. ꝯclu. pis. mul. copio. Quintū ē humil̄
petri p̄locutō ad christū reuerendū ibi. Qd̄ cū vidis. symō. pe. ꝓci.
ad ge. ie. dicēs. exi a me dn̄e qꝛ hō peccator suꝫ. Sextū ē apl̄atꝰ petri
p̄figuratio ad homīes capiendū ibi. Noli timere ex hoc iam er. ho.
ca. Septimū est pe. iacobi et iohis conuersio omīb; relictis ad chri
stum sequendū ibi. Et subductis ad ter. na. relic. om. se. sunt euꝫ. ¶
Primo ḡ ponit̄ deuotio et frequentia populi ad verbū dei audien
dum. qꝛ turbe irrue. in iesum vt audirent verbū dei. Hec aūt duo
D tio et frequentia ex octo causabat̄. ¶ Primo ex raritate audientie
verbi dei. j. Reg. iij. In diebus illis sermo domini erat p̄ciosus. id ē
rarus. Omne autē rarum caꝝ. Propter maliciā em̄ populi deus
p̄dicatores subtraxerat. et ido erat magna fames audiendi verbuꝫ
dei. Amos. viij. Ecce ego īmittam fame in terram non famē panis
nec sitim aque. sed fame audiendi verbū dei. Et hec eadē fames erit
in fine mundi qn̄ omnes iudei conuertent̄ et auide querēt qui eos
doceat. p̄s. Conuertent̄ ad vesp̄am scꝫ mundi. et famē patient̄ vt ca
nes scꝫ audiendi verbum dei et circu. vt inueniant doctoreꝫ. Si ve
ro n̄ fuerint saturati scꝫ v̄bo dei. murmurabūt. i. dolebunt et ꝯque-
rentur. Modo aūt tot sunt p̄dicatores ꝙ nō est auiditas in popu-
lo ad audiendū verbū dei. imo verbū dei ꝯuersum est in nauseam
Nūi. xxi. Nauseat aīa nostra sup cibo isto lenissimo. Et tamē erat
cibus optimus oīs saporis in se suauitatē hn̄s vt dicit̄ in libro sap̄.
Sic est verbū dei ⁊ multo meliꝰ. et tn̄ hoīes nauseant sup ip̄o qd̄ ē
pessimū signū infirmitatis aīe. Sic em̄ cū auiditate sumere cibū cor
poralē et bn̄ masticare et digerē ē signū magne saītatis corpis. et n̄
sumere cibū vel sumptū nō retinere ē signū magne infirmitatis. sic
libenter audire verbū dei. et in corde retinere. est signū sane aīe. et
nō audire vl̄ auditū nō retinere. est signū infirmitatis aīe ⁊ nihil ꝓ
ficientis. Heb. iiij. Nō em̄ ꝓsuit illis sermo auditꝰ nō admixtꝰ fidei
scꝫ viue q̄ ꝑ opus demōstrat̄. ¶ Secūdo causabat̄ ex gratōsitate ꝑso-
ne. erat em̄ christus affabilis valde et gratiosa ꝑsona. p̄s. Specōsus
forma p̄ filijs hominū. Diffusa ē gratia tua ī labijs tuis. Idē. Vnxit

te deus deus tuꝰ oleo leticie· Predicator aūt affabilis ⁊ grōsus aspe
ctu multum attrahit et delectat· Prouerbiū est·cum ioculator di-
splicet eius cantilena non placet·et econuerso·cum ioculator placet
eius cantilena placet· Criso· Signū studiosi agricole est messis fecū
da·signū boni negociatoris ē tecta referta·signū gratōsi p̄dicatoris
est eccia plena· ¶ Tercio causabat̄ ex efficacia loquēdi·erant em̄ v̄ba
christi efficacissima et tangentia cor· Hiere·xxiij· Nonne verba mea
quasi malleus conterens petras· joh·vij· Nunq̄z sic locutꝰ est homo
Nonne verbū salutatōnis marie ad elizabeth sanctificauit iohem
in vtero existentem·et exultare eum fecit·q̄ formatū fuit ī ore chri
sti et egressuz p os marie·et intrauit p aures elisabeth vt dicit criſ·
Si ergo verbum christi adhuc in vtero existentis tantam virtutem
habuit quantam habere debuit quando loquebat̄ p se· Et si loquen
te petro omnes compuncti sunt corde ⁊ baptisati vt dicitur actuū
x· Cecidit spūssanctus sup omnes qui audi·verbum· Quid debuit
fieri loquente christo magistro petri· Hiero·dicit q̄ dum rodi eschi
neus exularet ⁊ legeret̄ illa demoscenis oratō quam aduersus eum
habuerat·⁊ omnes mirarent̄·eschineus qui ip̄m audierat loquentē
suspirans ait· Quid dixissetis si ipsam bestiam audissetis verba sua
resonantem· Habet inquit hieroꝰ·nescio quid latētis energie·id est·
virtuose opatōnis·viue vocis actus ⁊ in aures discipuli de autoris
ore transfusa fortius sonant Et d̄ tito liuio dicit Ad titū liuiū lacteo
eloquentie fonte manantē de vltimis hispaniaꝝ galliarūq̄ finibꝫ q̄s
dam venisse nobiles legimꝰ·⁊ quos roma ad ꝯtemplatōem sui nō
traxit·vniꝰ homīs fama pduxit· Et ido christo p̄dicāte tantā v̄tutez
dederat voci sue·q̄ mlti relictis oībꝫ eū sequebant̄ ⁊ mares ⁊ femīe
Math·xix· Ecce nos reli·om·⁊ se·su·te· Vn̄ efficaciaz eiꝰ loquele que
dam mulier admirans surrexit in ꝑplo dicens· Beatꝰ venter qui te
portauit ⁊ vbera q̄ suxisti· Luc·xj· ¶ Quarto causabat̄ ex sapientia
verboꝝ·q̄ verba altissima ⁊ magni ponderis ꝓferebat· joh·vj· Ver
ba vite eterne habes· De salomone dicit̄ q̄ ꝓpter sapientiā eius om
nes desiderabant ip̄m videre ⁊ multi veniebant ad eum· Et regina
saba venit a finibꝫ terre audire sapientiam eius·vt patet·iij· Reg·x·
Sed christus in infinitum maiorem sapientiam habuit salomone·
iuxta illud math·xij· Ecce plus q̄z salomon hic· Vnde christus dum
loqueretur propter altitudinem verborum eius quidam dicebant
q̄ insaniebat· quidam q̄ demonium habebat· quidam q̄ angelus
ei loquebatur·quidam credebant q̄ doctrina eius esse ei infusa a
deo vt ipse dicebat iohannis·vij· Mea doctrina nō est mea ſ eius
qui misit me patris·et tales eius doctrinā intelligebant et nō alij

Esa·vij·fm aliā translatōem·Nisi crediderītis nō intelligetis·Mat·
xiij·Vobis est datū nosse misteriū regni dei· Quinto causabat
ex malūolentia sacerdotū scribaꝝ et phariseoꝝ·Christus nanq; p̄·
dicabat veritatē et nō reuerebaꝫ psonā·Math·xxij·Magister scim⁹
qꝫ verax es et viam dei in veritate doces· nō enim respicis psonaz
hominū·Et ido qꝫ sacerdotes ꝛ phariseī multū reprehensibiles erant
christus mirabiliter et multū ꝓtra eos loquebaꝫ quasi in omi p̄di
catione·ꝛ qꝫ ipi odiosi erant ꝑ⁹·ido christ⁹ ex hoc magis placebat
et plures ad eum veniebāt· Et hoc peccatis nostris exigentiby vsq;
hodie durat·qꝫ si quis nō solū loquereꝫ sed psequereꝫ clerū mirabi
liter placeret populo·ꝛ hoc est ꝑpter malicīā cleri· Sexto causabat
ex beneficijs que conferebat·nam virtus dei de illo exibat ꝛ sa·om·
Math·vij·Surdos fecit audire ꝛ mutos loqui·Faciebat etiā aliqñ
populo mirabilia ꝓuiuia·vt patet ioh·vi·ꝛ math·viij· Septimo
causabaꝫ ex sanctitate vite ·nam ad sanctū hominē p̄dicante multi
vadunt et si nihil facit ꝓtra suam p̄dicatōem·sed ea seruat·christus
aūt nullū malū faciebat·Ioh·viij·Quis ex vobis arguet me de pec
cato·j·Pet·ij·Qui peccatū nō fecit nec inuentus est dolus in ore ei⁹
Item omia que p̄dicabat ipe p̄mo omnia faciebat·Actu·j·Cepit ie
sus facere ꝛ docere· Item asperam penitentiā faciebat in artissima
paupertate·Math·viij·Vulpes foueas habent ꝛ vo·cc·mi filius aūt
hominis non habet vbi ca·suū reclinet Octauo causabaꝫ ex vtili
tate audientie verbi dei·habet enim verbuz dei septē bona efficere
Ꞓ in audiente Primū est qꝫ illuminat intellectū·ps·Lucerna pedi
bus meis v·t·Et ido verbum dei est ostiū ad habendū fidem·Quia
vt dicit apostolus ro·x·Ergo fides est ex auditu·auditus aūt p ver
bum christi Secundo quia inflamat affectū ad amorem celestiū
Vnde loquente petro cecidit spūssanctus qui ignis diuinus est su
per omnes qui audiebant ver·Actu·x· In cui⁹ figura esaias dū de
beret mitti ad p̄dicādum volauit ad eum vnus ō seraphin ꝛ calcu;
lo ignito quem forcipe tulerat de altari tetigit labia eius vt sic infla
matus alios inflamaret·Esa·vi·ps·Eloquiū domini inflamauit eū·
Tercio qꝫ facit audientes filios dei·ioh·x· Illos dixit deos ad qs
ꝑmo dei fact⁹ ē Quarto qꝫ pascit aiam·Math·iij· Nō in solo pa
ne viuit hō ꝫ in omi vbo qđ ꝓcedit ō ore ei⁹ Quinto qꝫ sanat·Sap·
xvj·Neqz herba neqz malagma sa·eos ꝫ ꝑmo tu⁹ dne q̄ sanat vniu
sa·Dū em monet hoiem ad piam vtz in nihilo nihilis q̄ ad p̄dicatōem
ione ꝓuisi sunt·ione·iij·Et scificat hoiem·ioh·xvij·Sctifica eos in veri
tate sermo tuus veritas est·manifestum est qꝫ animaz sanat· Se
xto qꝫ liberat hominē et facit discipulū xpi·ioh·xv·Si manseritis in

sermone meo veri discipuli mei eritis. Et alibi. Et veritas liberabit vos. ¶ Septimo qꝛ beatificat. Luc. xj. Beati qui audiunt verbū dei et custodiunt illud. Joh. xiij. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Sed qꝛ verbū dei tot bona efficit dicit aug⁹ etiā de verbis domini q̄ verbū dei est cum tanta reuerentia et diligentia audiendū cum q̄nta corpus christi videndū et tractandū. Et sic patz p̄mū. ¶ Secūdo ponit̄ doctrina christi ad populū instruendū. qꝛ ascen. in v. na. Vbi nota q̄ nauis christi est nauis innocentie in qua xp̄c venit in mundū. Nauis petri est nauis penitentie qꝛ petr⁹ pfectā p̄niam fecit. Est em̄ p̄nia s̄m gre. p̄terita mala deplangere et plangēda iterꝝ nō committere. Quod beatus petr⁹ pfecte fecit. Lu. xxij. Egressus fo. fle. ama. Hec penitentia p crucem designat̄. Math. xvj. Si quis vult venire post me ꝛc. tol. cru. su. id est. p̄niam et sequat̄ me. Hanc nauem scz crucē xp̄c ascendit vt pfecte posset docere. Tunc em̄ p̄dicator pfecte docet. quādo in se ostendit facto qd̄ p̄dicat verbo. et ideo christus crucē ascendit. et de ip̄a mirabilia docuit. Quia vt dic̄ aug⁹. In christo pendente in cruce. inuenit̄ exemplū omnis pfectōnis. Docuit ergo christus pendens in cruce tredecim pfectissima exempla quib⁹ tota vita humana pfecte informat̄. ¶ Primo g̊ docuit exemplū caritatis qꝛ iustus p iniustis morit̄. amicus p inimicis. deus p hominib⁹. Ro. v. Commēdat deus caritatē suā in nobis qm̄ cum inimici essemus recon. su. deo p mortē filij eius. Vix em̄ p iusto quis morit̄. s̄z p impijs et peccatorib⁹ quis audeat mori. Ber. Sup omnia amabilez te mihi reddit bone iesu calix quē sumpsisti opus redemptōnis nostre. ¶ Secundo docuit exemplū penalitatis. qꝛ a planta pedis vsq̄ ad verticē non fuit in eo sanitas vt dicit̄ esa. j. Treñ. j. O vos omnes qui transitis p viā attendite et videte si est dolor sicut dolor me⁹. ¶ Tercō docuit exemplū largitatis. qꝛ ad vnū verbū dedit regnū suu latroni. Luc. xxiij. Hodie mecū eris in paradiso. Nota hic de alexandro qui nihil dedit respectu christi et tñ largior homo d̄ mundo fuisse dicit̄. Et sic dedit latroni. ita paratus est dare omī petenti. Ad hāc g̊ largitatē signandā manib⁹ p foratis pependit in cruce. qꝛ de hoie largo dicit̄. ip̄e habet man⁹ foratas. ¶ Quarto docuit exemplū pauptatis. qꝛ ip̄a abundantia boni et fons aque viue nud⁹ et sitibund⁹ morit̄. Joh. xix. Sitio. Treñ. iij. Recordare paup. et trans. me. absinthij et fellis. memoria memorero et tabescet in me aīa mea. ¶ Quinto docuit exemplū humilitatis. qꝛ mortē abiectissimā elegit. et cū iniq̄s d̄putat⁹ est. Phi. ij. Humiliauit semetip̄m fact⁹ obediens vsq̄ ad mortē. mortē au. cru. p̄s. Ego suz v̄mis et ñ hō. ¶ Sexto docuit exēplū pietatis ⁊ mānsuetudīs

quia ad ímfectores suos ostendit viscera pietatis dicens luē·xxiij· Pater dimitte illis qr nesciunt quid faciūt Quod verbū ita fuit vi sum magne pfectōnis audientiby qr audito hoc verbo multi sunt ad christū conuersi·vt dicit hiero·Hiere·xi·Ego quasi ag·mansue· qui por·ad vi·Longmo etiā qui pforauit sibi latus dedit visum Septimo docuit exemplū ꝛstantie·qr non fugit sic discipuli sed p cessit eis obuiā dicens·Quē queritis Quiby respondentiby iesuz na zarenuz ait·Ego sum Iob·xviij· Octauo docuit exemplū sapien tie·qr tam sapienter decepit luciferu·z fec sicut piscator hamo·quē absondit sub verme·hic xpc deitatē sub humanitate abscōdit z dya bolus qui credidit ipm cape captus est Iob·xl· An extrahere pote ris leuiathan hamo aut fune ligabis linguā eius Nono docuit exemplū obedientie Matb·xxvj· Pater si possibile est transe·a me cal·iste·verūtn nō sic ego volo ꝫ sic tu Decimo docuit exemplū patientie·qr depilatus·conspuꝯ·collaphisatꝯ·verberatus·et falsis ac cusatus·morti condemnatus·affixus cruci·z mortuꝯ· non aperuit os suū·ita vt miraret pses dicens mar·xiiij· Non respondes qcqz vides im qntis te accusant Vnde apter eꝯ mimiā patientiā herodes spreuit eum tāqz insanū indutū veste alba·vt dicit luē·xxiij·Esa·liij· Sicut ouis ad oc·du·z quasi ag·co·ton·se obmu·z nō ape·os suum Undecimo docuit exemplū victorie qr moriens vicit oia Iob· xvj·Confidite qr ego vici mundū Augꝯ Manu inermi z affixa cruci debellauit aereas potestates Duodecimo docuit exemplū cōpassionis qr im tanta pena constitutꝯ·cōpassus est matri dicēs io hanni Ecce mater tua·job·xix· Compassus est petro neganti se et respexit eum Compassus est toti generi humano Et ido cū clamo re valido z lacrimis affecit seipm z exauditus est p reuerentia sua Heb·v· Tredecimo docuit exemplū completōnis z pfectōis qr oia que ꝛstituit ei pater cōpleuit·pfecit z ꝛsummauit·z ido ait Cō summatū est z inclinato capite emisit spm Iob·xix· Bñ ergo dic qr sedēs docebat de naui turbas·i·pedens im cruce docuit sancta exe pla ommiū virtutū z ommis pfectōis Et sic patz scom Tercō po nitur pceptū christi ad hommes p pisces signatos piscandum ibi Duc im altū ꝛc Quia sic dicit apls·i·cor·ix· nunqd do cura est ō bo bus similiter nec de piscibz capiēdis vt apter eos pceptū posuerit Sed ad aliud significandū hoc dixit nam altum pelagus sm allego riam est gentiū multitudo profunda im abysso erroꝝ z peccatoꝝ Vt ergo christꝯ cessauit loqui iudeis·i·post morte z resurrectōem suam·dixit petro tanqz capitaneo z alijs apls vt intrarēt gētiū p funditatē z ibi laxarent retia sua·Mat·xxviij·Docete omēs gētes

bapti·eos in no·2c·Vnū rete est articulorꝫ fidei aliud est virtutum aliud est donorꝫ spūssancti·aliud est sacramentorꝫ eccie·Omīa illa retia expanderūt apl'i sup gentes et ceperūt īnumerabilē multitudinem hoīm·ij·Co·xij·Cū essem astut⁹ dolo vos cepi·Hiere·xvj·Ecce ego mittaꝫ piscatores multos et piscabunt eos·Et quare tot prendiderūt·certe qꝛ xp̄c erat cū eis in naui·Math·xxviij·Ecce ego vobiscū sum omi·die·vsqꝫ ad ꝯsum·se·Quia nisi gr̄a christi fuisset cū apl'is in faciendis miraculis et in alijs opibꝫ paucos pisces cepissent·Sicut et moderni tp̄is p̄dicatores paucos infideliū ꝯuertūt·Et ido nō debent vocari piscatores·ꝫ venatores et tota die venantur et nihil capiunt·Hiere·xvj·Mittā eis multos venatores et venabunt eos·Sed apl'i p gr̄am christi et p spm̄sanctū·quē in maxīa copia ceperūt·ꝯcluserunt in dictis retibꝫ magnā hoīm multitudinem·Sequit·Et annuerunt socijs qui erant in alia naui vt venirēt et eos adiuuarent·Due naues sunt ecclesia gentiū et iudeorꝫ·ꝛ de vtraqꝫ fuerunt piscatores·Petrus ꝯ et alij apl'i de ecclesia iudeorꝫ annuerunt piscatoribꝫ qui erant in alia naui·i·in ecc̄ia gentiū·sic fuerunt martires et ꝯfessores·quibꝫ ostendernut voluntatē dei esse·vt ipi cū eis piscarent·Luc·x·Designauit dn̄s et alios·lxxij·et misit illos binos ante faciē suā·Et sic p̄dicatores de gentibꝫ insimul cum apl'is impleuerūt duas naues de hoībꝫ ꝯuersis scꝫ triūphantē et militantē ecc̄iam·Et nota ꝙ dic·Rūpebat aūt rete·qꝛ nō oēs ꝯuersi steterunt in reti fidei et virtutū et sacramentorꝫ·imo multi egressi sunt et fortissime fregerūt rete in multis locis puertētes et fidē ꝛ virtutes et sacramēta·nā exiuit et fregit arri⁹ sabelli⁹·fotin⁹ manicheus et multi alij turpit retia supradicta et p ꝯn̄s ecc̄iam vastauerunt·p̄s·Exterminauit eā aper de silua·et singularis fer⁹ depast⁹ est eam·j·Ioh ij·Ex nobis ꝓdierūt ꝫ ex nob nō erant·nā si fuissent ex nob pmāsissent vtiqꝫ nobiscū·j·Thi·iiij·Spūs manifeste dicit ꝙ in nouissimis tp̄ibꝫ discedent quidā a fide attendētes spiritibꝫ errotis et doctrinis demoniorꝫ·Sed attende q̄d petrus anteq̄ꝫ retia laxarēt respondit dicens·Preceptor p totā noc·la·ni·cepim⁹·In quo verbo duo significant·Primū inutilitas p̄dicatorꝫ ve·te·et etiaꝫ noui qui p̄dicant verbū dei gr̄a christi eis nō opitulāte·Predicatores em̄ veteris testamenti piscabant in nocte qꝛ in ve·testa·omnia erāt velata et obtenebrata caligine·Iob·iij·Obtenebrent stellē·id ē p̄dicatores caligine eius·In cui⁹ figura moises volens ꝓpl'o p̄dicaē velabat faciem suam·exod·xxxiiij·In hui⁹ etiam figura dū domin⁹ daret legem moisi in monte synay opuit nubes montem·exo·xix·Similiter dominus apparuit in nebula in templo salomonis dum

dedicaret·iij·Re·viij·Piscabant etiā solū iuxta terrā· qꝛ solū terreā
et tpalia repmittebant·Esaie·j·Si volueritis et audi·me bona ter·
come·Et ido nihil ceperūt·qꝛ nec vnā animā in nauē celi miserunt
Heb·vij·Nil em̄ ad pfectū adduxit lex Sed postq̄ christꝰ fuit pas
sus et glorificatꝰ·et spūssanctꝰ datus· omnia facta sunt clara· et ce
lum est aptū et mirabiles gratie sunt date et p̄dicatoribꝫ ⁊ populo
Et ideo p̄dicatores noui testamenti nō piscant in nocte ꝫ in claro
lumine·nec iuxta terrā qꝛ nō pmittunt terrena·sed vadūt in altum
qꝛ repromittūt celū et celestia·Math·iij·Penitentiā agite appinq̄·
em̄ regnū celoꝝ Phi·iij·Nostra cōuersatō in celꝰ est Et ideo multos
pisces transmittūt ad nauē celi Predicatores etiā noui testamenti
qn̄ gratia dei eis et ppl'o nō suffragat nihil prendūt Et ido petrꝰ di
xit In verbo tuo laxabo rete·i·in gratia verbi tui Et ꝓpterea p̄dica
tores semp in p̄ncipio p̄dicatōnis debēt spūssancti gr̄am inuocare
qꝛ sine ipa nihil prendūt ¶Secundū est status pccōris qui in p̄di
cto verbo triplicit describit scꝫ tenebrosus·laboriosus·et infructuo
G sus ¶Primo describit tenebrosus qꝛ p totā noctem dicit Et si sm
beatū iob omēs quippe inuoluimur tenebris·qꝛ vt phus dic·anima
nascit sic tabula rasa in qua nihil est depictū·et ad pfectōez scientie
vix aut nūq̄ homo p totā vitā puenire pōt tn̄ ptcōr maxime tene
bris ē inuolutꝰ Iob·iii·Dilexerūt hoies magis tenebras q̄ lucez
erāt ei eoꝝ mala opa Vn̄ pccōr cōpat noctue et buboni q̄ i claritate
diei nihil pn̄t videre ꝫ in obscuritate noctis Pctōr est sic help qui
lucernā dei nō poterat videre anteq̄ extingueret·i·Re·iij·Sic pec
cator nihil claꝝ pōt vidē ꝫ si q̄d est male fumigās ¶Secūdo descri
bit laboriosus qꝛ laborātes dicit Pccōres multū laborāt ⁊ solicitan
tur in acq̄rendo bona tpalia ⁊ in cōseruando Sap·v·Ambulauimus
vias difficiles lassati sumꝰ i via iniquitatis Hiere·ix·Vt iniq̄ agerēt
laborauerūt Et huiꝰ ratō est qꝛ pccōres hn̄t multos dn̄os quibus
oportet eos seruire scꝫ omia vicia a q̄bꝫ tenent·Hiere·xvi·Seruietis
diis alienis q̄ nō dabūt vob req̄em Eccs·v·Saturitas diuitis non
sinit eū dormire Iob·xv·Sonitꝰ terroris sp in auribꝫ illius ¶Ter
cio describit infructuosus·qꝛ nihil cepimꝰ dicit Quid capit diues
de omibꝫ diuitiis suis certe nihil Iob·xxvii·Diues cum dormierit
nihil secū auferet aperiet oculos suos ⁊ nihil inueniet Exemplū d il
lo diuite qui dicebat Anima mea habes multa bona reposita i an·
plurimos requies·come·bi·epu·Et dictuz est ei·Sulte hac nocte
repe·ani·t·a te·⁊ que para·cuius erunt·luce·xii·Similiter delicōsus
quid capit de omnibus deliciis suis cum ipse fiat cibus vermium·
Eccī·x·Homo cum mortuus fuerit hereditabit vermes·Similiter

superbus et vanigloriosus quid capit de honore suo cū ipe reconda-
tur sub terra et conculcet ab hominib et bestijs et pjciat ad foue-
as sicut asinus. Hiere. xxij. Sepultura asini sepelietur putrefactus et
ejectus extra portas hierusalez. Et ideo recte vita peccatoz com-
paratur aranee que euiscerat se. et tota die obseruat ad foramen vt
capiat vnā muscā. Esa. lix. Telas araneaz texuerunt. Et sic patet ter-
cium z quartū. qz terciū nō poterat bene exponi nisi cū quarto mē
bro. Quinto ponit humilis petri plocutio ad christū reuerendū
qz petrus cū hoc vidisset pcidit ad genua iesu dicens. Exi a me dñe
qz homo peccatoz sum. Ex reuerentia etem petr⁹ locut⁹ est reputās
se indignū qz tam sanct⁹ homo secū maneret. et ideo p reuerentia
accessit ei bona gratia vt habet. eccī. xxxij. Pro reuerentia accedet
tibi bona gratia. Quauis ztrariū debuisset bene dicere scz. Domi-
nus et mozti condemnat⁹. Sta g̃ mecū vt me illumies. qz tu es lux
Joh. j. Erat lux vera que illumiat om. ho. ve. in hūc mundū. Sta me-
cum vt me sanes qz medic⁹ es. Actu. x. Qui ptransijt omib bñfaci
endo. sanando infirmos et oppressos a dyabolo. Sta mecū vt extra
bas me de dyaboli seruitute qz tu es liber sic vere fili⁹ dei. Ad gal.
iij. Qua libtate xp̃c nos liberauit. Sta mecū vt liberes me a moz-
te. qz tu es vita. Joh. x. Ego vitā eternā do eis. qz ego sum resurre-
ctio et vita. Et sic patz q̃ntum. Sexto ponit apostolatus petri p
fignatio ad homies capiendū. et hoc est. Noli timere ex hoc em er-
go. ca. i. ex his que ex pte tua habes scz ex tua fide. qz me dicēte duc
in al. et lax. re. vestra. vere credidisti pisces. cape tanq̃z pisces ad im-
petuz meū zuenirēt et intrarent retia. Quā fidē petr⁹ exp̃ssit mat.
xvj. dicens. Tu es xp̃c fili⁹ dei viui. Et ido petr⁹ est vocat⁹. nā petr⁹
interptat agnoscens. qz vere et sup omes cognouit christū. Ex tua
obedientia qz statim voci mee obedisti vt in altū pelagus pisceres
retia. ps. In auditu auris obe. mihi. Nec excusauit se petr⁹ pter la
bores. qz tota nocte laborauerat in piscando. nec pter inutilitatez
qz nihil prendiderat. Ex his em duob zsueuit se homo excusare a
mandato implendo. scz pter laborē z pt̃ inutilitatē. Sz beat⁹ petr⁹
nihil horz allegauit cū posset. sz simpliciter obedijt. z bñdict⁹ ipe
et oes qui ipm sequūtur. Gen. xxij. In semie tuo bñdicent oes gē-
tes terre qz obedisti voci mee. Et ido symon vocatus est. nā symō
interptatur obediens. qz christo in omib obediuit. Ex tua reueren
tia qz te indignū mea pntia iudicasti et ido me sanctū reputasti. et
te pcōrez agnouisti. Matth viij. Dñe n̄ sum dign⁹ vt intres sub tectū
meum. Et ex tue artis inocētia. nā n̄ exerces dolos. n̄ facis vsuras. n̄

rapis aliena·sed p piscatōem artem licitam·nil mali ꝯtinentem·vi
ctum necessarium queris·Gen̄·iij·In labore vultus tui vesceris pa
ne tuo·p̄s·Labores manuū tua·q̄ manduca·beatus es ⁊ bene tibi
erit·Multi ꝓpter mala que opati sunt·nō sunt digni fidei et pemtē
tie grām obtinere·Ro·j·Qui cum iusticiā dei cognouissent n̄ intel
lexerunt qm̄ qui talia agunt digni sunt morte·et nō solū qui ea faci
unt sed etiā qui ꝯsentiunt facientib·Ex his g̊ quattuor que habes
eris capiens homines ad eadē quattuor·¶Primo ad tuā fidem·nā
in fide tua fides ecclesie fundabit̄·et in ip̄a omnis homo saluabitur·
Math·xvj·Tu es petrus et sup hanc pe·id est·supra fidem quā ha
bes edifica·ec·meam·¶Secundo ad tuā obedientiā·nam te faciā ca
put et patrem omniū fideliū·Joh·xxj·Pasce oues me·Et tibi omēs
obedire tenebunt̄ et nō solum tibi sed etiā tuis successorib·Luce·x
Qui vos audit me audit·et qui vos spernit me spernit·Heb·xiij·
Obedite prepositis vestris et subiacete illis·¶Tercio ad tuā reue
rentiam·q̄ omnes fideles te tanq̄ꝫ patrē reuerebunt̄ ⁊ me in te et
p te·Gal·j·In me glorificabunt deuꝫ·Quanta reuerentia beato pe
tro fuerit exhibita et ꝯtinue exhibet̄·non oportet demonstrare·q̄
ad oculum patꝫ·nam ora impatoꝝ cū magna reuerentia osculātur
ossa piscatoris et nō solū ossa ꝫ et vestigia pedū·¶Quarto ad tuā
artem·Duplicem artem habuit beatus petr⁹ scꝫ artem innocentie
ante ꝯuersionē vt dictū est·⁊ artem excellentie post ꝯuersionem
que fuit absoluere homines a peccatis ⁊ sanctificare eos·verbū di
p̄dicare·corpus christi ꝯficere·ecc̄ie sacramenta conferre·demoīa ab
hominibus expellere mortuos suscitare infirmos sanare·⁊ animas
ad celum transmittere·Math·x·Infirmos curate·mortuos suscitate
leprosos mundate·demones eijcite·Ibidē·xvj·Quodcuq̄ solueris
sup terrā erit solu·⁊ in celis·Hec est excellētior ⁊ nobilior ars i mū
do·Nam vt dicit ph̄us·Vna ars ē nobilior alia dupliciter scꝫ ratōe
materie vt aurifactiua·calcifactiua·⁊ rōne finis·q̄ vna ars ē finis
alterius vt equestris frenefactiue·vel q̄ ē ad vtiliorē vel ad vniū
saliorē finē·Vnde iudices ⁊ milites qui habent defendere ⁊ regere
bonum statum totius ciuitatis habent nobiliorē artē q̄ꝫ omēs alij
Sic ars petri ⁊ ministrorū christi ē circa nobiliorē materiam mū
di scꝫ circa animas ⁊ corpus christi ⁊ veritatē docēdam·Item ē finis
omniū artiū·Ecc̄s·xij·Deum time ⁊ man·eius obser·hoc ē omnis
homo·Item est finis vniuersalis omniū ⁊ sup omnia vtilis·q̄ cum
omnia ordinent̄ ad hominē·⁊ homo ordinet̄ ad deum manifestuꝫ
est q̄ redire ad deum ⁊ beate viuere est finis vniuersalis omnium
Aug·Fecisti nos domine ad te ⁊ inquietum ē cor nostrum donec

requiescat in te Apoc. j. Ego sum alpha et o principiū et finis. Vnā ergo vel alterā istarū artium omnes fideles habere oportet nam primam artem scz innocentie oportet habē omnes fideles in seculo remanentes vt scilicet de iusto lucro viuant. Vnde militibus querētibus a iohāne baptista q̄d deberent facere vt salui fierent respondit iohes Neminē concutiatis neq; calūp. fa. et contenti estote stipendijs vestris luc. iij. Secūdam artem scz excellentie habet omnes ministri ecclie et viri perfecti de mūdo exeuntes et xp̄m perfecte imitantes Ioh. xiiij. Qui credit in me scz perfecte opera q̄ ego facio et ipe fa. In eodē xiij. Exēplum em̄ dedi vobis vt quēadmodū ego fe. vobis ita et vos fa. Carissimi habeamus fidem petri. obedientiā. reuerentiā. et artem eius vt possimus venire ad gloriā in qua cū deo manet. Et sic patet sextum

¶ Septimo ponitur petri iacobi et iohis conuersio omnibus relictis ad xp̄m sequendū. q̄ subductis ad terram nauibus relictis omnibus secuti sunt eum. Vbi nota q̄ triplex fuit vocatō apl̄orū. Prima ad simplicē xp̄i noticiam. de qua agit ioh. j. Inuenimus messiaz qui dicit xp̄us. Secunda fuit ad xp̄i familiaritatem. de qua agit in hoc euāgelio. Vnde beda dicit sup hoc verbo. ex hoc iam ho. eri. cap. Nōdum in apostolatum eligit sed p̄dicit. q̄ aliquādo sit eligendus. Et glosa hic sup h̄ verbo. et subductis ad terram nauibus ꝛc. dicit q̄ adhuc habebāt voluntatem redeundi ad ꝓpria. Tercia fuit in apostolatū qn̄ xp̄o relictis omnibus inseparabiliter adheserūt. de qua agit math. iiij Venite post me faciā vos fieri pisca. ho. At illi conti. reli. omnibus secuti sunt eum ꝛc. Et sic patet septimum.

¶ De epistola sermo lxxv.

Omnes vnanimes in orōne estote. j. pe. iij. Beatus petrus pater et magister xp̄ianorū in epl̄a hodierna magnaz et vtilem doctrinā nos docet. In qua quidē epl̄a quinq; facit. Primo sex virtutes vite gratie necc̄arias possidere vnanimit nobis mandat in principio epl̄e. Secūdo ad patientiā in malis habendam nos inducit ⁊ confortat ibi. Nō redd. malum ꝓ ma. nec maledictū ꝓ ma. sed ecōtrario bn̄. Tercō horū duas rōnes assignat ibi. Qr in hoc vo. es. vt bene. he. pos. Quarto ne in p̄lio succūbamus timorē inimicorū a nobis excludit et firmiter assecurat ibi. Et q̄s est q̄ vo. no. si bo. emu. fueritis s̄z et si q̄d pa. ꝓpter ius. beati eritis. Quinto p̄cordialem xp̄o reuerentiā exhibere nobis impat ibi. Dn̄m aūt xp̄m sancti. in cor. vestris ¶ Primo ergo beatus petrus sex virtutes vite gratie necessarias possidere vnanimiter nobis mādat. q̄ sunt orōnū instātia afflictorū compassio. amor fratrū. i paupes mīa. opū modestia

et cordis humilitas ¶ Primo nobis mādat siue nos hortat ad instan
H tiam orōnū · qꝛ omēs vnanimes ī orōne estote · Vbi nota q ad orati
onū instantiā q̄ttuor debēt nos inducē ¶ Prīo magna necitas ex p
te nr̄a · qꝛ in īfinitis miserijs sum⁹ · ⁊ infinitis piculis subiacem⁹ Apo
iij · Nescis qꝛ tu es miser et miserabilis ⁊ pau · ⁊ nud⁹ ⁊ cec⁹ · ij · Cor
xj · Pericul · flu · picu · la · pic · ī ci · picu · in soli · pi · ī ma · pi · in ter · pi · ex ge
pi · ex gen · picu · in falsis fratribꝫ · ¶ Secūdo magna liberalitas ex p
te dei q̄ inuitat nos ad petendū · ⁊ iurat q quidq̄d petierimus dabit
nobis · Ioh · xvj · Amē amē dico vobis si q̄d pe · pa · me · in noīe meo da
bit vobis · pe · ⁊ acci · ¶ Tercō magna fidelitas nuncij scꝫ angeli orati
ones nr̄as ante deū deferētis · Tho · xij · Qn̄ autē orabas cū lacrimis ·
ego obtuli orōes tuas an̄ dn̄ꝫ ¶ Quarto magna efficacia ex pte ora
tionis · nā orō efficacissima ē ad obtinendū a deo quidq̄d hō petit · de
cui⁹ efficacia dictū ē supra in dn̄icali euāgelio an̄ ascēsionē · Psal · In
tret orō mea in ꝯspectu tuo · Magna v̄tus pfecte orōis q̄ an̄ deuꝫ
vadit et mandatū pagit · quo caro puenire neq̄t · Act · x · Oratōnes
tue ⁊ elemosine ascederūt in ꝯspectu dei ¶ Scdo nos hortat ad cō
passionē afflictoꝝ qꝛ ꝯpatientes · Debem⁹ ḡ afflictis ꝯpati ꝓpt q̄t
I tuor ¶ Primo qꝛ vt dicit apl̄us eph · iiij · Omēs vnū corpus sum⁹ in
xp̄o · caput aūt xp̄us est · Si aūt patit vnū membruꝫ ꝯpatiunt ⁊ oīa
mēbra · ita cū patit vn⁹ fidelis · omēs debēt ei ꝯpati · ij · Cor · xj · Quis
infir · ⁊ ego nō infirmor · q̄s scan · ⁊ ego nō vror ¶ Scdo qꝛ ī hoc xp̄o
maxime assimilamur · q̄ ꝯpatiēs miserijs nostris voluit fieri hō · ⁊ eas
expiri vt ab ip̄is nos liberaret Ad heb · iiij · Nō habem⁹ pontificē q̄
nō possit ꝯpati infirmitatibꝫ nr̄is · temptatū aūt p omīa p sil̄itudine
absq̄ pctō · Ioh · vj · Misereor sup turbā · Cōpassus ē em̄ petro et re
spexit eū · marie magdalene ⁊ apparuit ei · Cōpassus ē etiā apl̄is ⁊ ve
nit ad eos ¶ Tercō qꝛ in h̄ ope multū ꝯmēdamur ⁊ meremur · Vn̄
apl̄us de h̄ ꝯmēdat quosdā hebreos dicēs · Nam et vinctis ꝯpassi
estis · heb · x · Et iob in sui ꝯmendatōꝫ dicit · Cōpatiebat quondā aīma
mea paupi · Iob · xxx · Cui⁹ rō ē · qꝛ in ꝯpassione hō dat meli⁹ q̄d habꝫ
in elimosinā ꝓximo · scꝫ cor · Prou · xxiij · Prebe fili mi cor tuum mihi
¶ Quarto qꝛ q̄dq̄d in h̄ ope facim⁹ ꝓximo · xp̄s sibi reputat fore fa
ctū · Math · xxv · Qd̄ vni ex mi · m · fe · mi · fe · ¶ Tercō nos hortat ad fra
k ternitatis amorē · qꝛ fraternitatis amatores · Vbi nota q ꝓpt q̄ttuor
debem⁹ societatē ⁊ fraternitatē diligē xp̄ianā ⁊ in ip̄a manē ¶ Pri
mo qꝛ in ea maxime ⁊ excellētissime psone sunt · qꝛ omēs filij dei et
regis magni · qui v̄tuose viuūt · ⁊ de⁹ est in medio ip̄oꝝ · Math · xviij
Vbi duo vel tres ꝯgre · fu · in noīe me · ibi suꝫ ego ī medio eoꝝ ¶ Se
cūdo qꝛ in ea maxim⁹ thesaur⁹ dispensat scꝫ meritū passionis xp̄i et

dim sanctorum qd applicatur in remissione peccatorum p ecclesiastica sa
cramenta Math. xvj. Tibi dabo claues regni celorum. et qdcumq sol. sup
ter. erit so. et in celis. In ipa similit quotidie magnum lucrum acquirit et
ditat consistens in ea sup modum. Tercio qr exntes i ea maximis gra
tijs extollunt. nam ipi liberant ab omni seruitute. et i filios dei adoptan
tur. et virtutibus et donis spussancti replent. et celi ciues efficiuntur
Eph. ij. Iam non estis hospites et ad. sed estis ciues sanctorum et do. dei
etc. Quarto qr exntes in ea a deo custodiuntur. nec aliquis potest
eos ledere. Io. x. Nec rapiet eos quisqz d manu mea. Sap. iij. Iusto
rum aime in manu dei sunt. et non tan. illos tor. ma. Lu. xxj. Capillus
de ca. ve. non pibit. Propter hec aut qttuor consueuerunt homines liben
ter aliquam societatem intrare. Vel qr in ea sunt psone excellentes. Vel
qr i ea sit maximum lucrum. Vel qr exntes i ea puilegijs magnis dotan
tur. Vel qr maxima pena punit si qs eos tangeret. vt pz in societatibus
ppli. Quarto nos hortat ad miam primo faciendam. qr misericordes
Debemus aut primo misereri in qttuor. Primo in bonorum tpaliu L
largitone si indiget Esa. lviij. Frange esurienti pan. tu. et egenos vagos
qz induc in domum tuam. cum vi. nu. op. eum. Secundo i doctrine et disci
pline eruditone docere em nescientem consulere dubitantem et corrigere delin
quentem elemosina et mia magna e. ij. Thi. iiij. Argue obsecra increpa
in omni pa. et doc. Propter qd dicit apl'us. j. cor. ix. Ve mihi si non euan
gelisauero. necessitas em mihi incubit. Qr hanc elemosinam spualem te
nemur facere primo sic et corpalez. Tercio in iniuriarum dimissione
Dimittere em iniurias elemosina e spualis et magis necessaria ad sa
lutem Lu. vj. Dimitti. et di. vo. Et si non remiseritis vnusquisqz fri suo
de cordibus vestris nec pater meus dimittet vobis. mat. xviij. Quar
to in pia oratione. Orare em p primo e elemosina spualis quam facere
tenemur. Iac. v. Orate p inuicem vt sal. Ioh. xvij. Non rogo vt tol. e. d.
mun. sed vt ser. e. a ma. Debemus etiam p inimicis orare Math. v. Ora
te p psequentibus et calum. vos. Sic orauit stephanus. et conuersus e saulus
vt dicit aug. Quinto ad modestiam opum nos hortat. qr modesti. Et M
primo circa linguam vt modeste loqmur Eccli xxviij. Verbis tuis facito
stateram et ori tuo frenos rectos. In lingua em magis imodestia et
intemperantia apparet. Iac. iij. Omnis natura bestiarum et volucrum et ser
pentium et ceterorum domat. et domita sunt a natura humana. linguam aut
nullus hoim domare potest. inquietum em malum e. plena veneno mortife
ro. Propter qd petebat ppheta d. Pone dne custodiam ori meo et os
circum. la. m. Secundo circa solicitudinem tempaliu vt ea modeste quera
mus. Eccs. iiij. Vnus e et sm non hz. non filium non frem. et tn laborare non ces
sat. nec satiant oculi eius diuitijs. nec recogitat dicens. Cui laboro et

defraudo animā meā. Circa hoc em̄ maxima īmodestia repit̄. quia
multi ꝯsumūt se vt tpalia acquirāt. Contra qd̄ math. vj. dicit̄. Noli
te soliciti esse in cra. di. quid mā. aut q̄d bi. aut quo. opi. primū que
rite regnū dei ⁊ ius eius et hec om̄ia adi. vo. j. Pe. v. Om̄em solicitu
dinē vr̄am ꝓij. in eū. qm̄ ip. cura est de vo. Tercō circa eoꝝ vsum
vt eis modeste et tempate vtamur. Phi. iiij. Modestia vestra no
sit om̄i ho. Circa h̄ em̄ maxima imodestia ⁊ abusus repit̄. Quidam
em̄ de corpe suo faciūt deū et totalit̄ dant se corpalib⁹ delectatōib⁹
sine freno aliq̄. Eccl̄s. ij. Nec ꝓhibui cor meū quin om̄i voluptate fru
eret̄. Phi. ij. Quoꝝ de⁹ venter ē. Quarto circa sciam vt ea q̄ opor
tet scire velim⁹ Ro. xij. Nō plus sa. q̄z oportz sa. sz sa. ad sobri. Circa
scibilia em̄ maxima imodestia inuenit̄ ⁊ mirabilit̄ nociua. Quidā em̄
totū tpus suū expendūt in q̄busdā sciētijs nulli⁹ vtilitatis. nunq̄z ad
sciam veritatis pueniētes vt dicit apl̄us. ij. Thi. iij. Quidā insistunt
toto posse sciētijs lucratiuis ⁊ deceptiuis. Hiere. iiij. Sapiētes sunt
vt faciant mala. bene aūt facere nescierūt. Quidā attendunt spiritib⁹
erroris ⁊ doctrinis demonioꝝ vt dicit apl̄us. j. thi. iiij. Quidā conāt̄
scire ea que facultatē suā excedūt vt trinitatē dei et p̄destinatōz hoīz
Contra quos dicit̄ eccl̄i. iij. Altiora te ne q̄sieris. Prou. xxv. Qui per
scrutator ē maie. opp̄. a gl̄ia. i. hō simplex. Hoc figuratū fuit exo. xix
vbi dicit̄. Et si bestia tetigerit montē. id ē altitudinē dei. lapidabitur.
Sexto ad huilitatē cordis ⁊ opis nos hortat̄. q̄z huiles. Q̄z supra
dicta obseruare magne pfectōis est. ⁊ supbia bonis opib⁹ insidiat̄
vt pereāt vt dicit aug. ideo post om̄ia p̄dicta ad humilitatē nos in
ducit. Luc. xvij. Cum om̄ia benefeceritis dicite q̄z serui inuti. su. Ad
humilitatē igit̄ seruandā q̄ttuor nos inducūt. Primū ē ꝯdicō no
stra. Si em̄ ꝯsiderem⁹ introitū ⁊ exitū nr̄m in quot miserijs impli
camur. habem⁹ materiā magne huilitatis. Eccl̄i. x. Quid supbis terra
et cinis. Mich. vj. Humiliatō tua in medio tui. Voluit deus ponere
corpus an̄ oculos. vt sp hō posset respicere et inde humiliari. Bern.
Quid supbis saccus stercoꝝ ⁊ cib⁹ vermiū. Scd̄m est exemplū to
tius creature et in creatore. Nā creator seip̄m humiliauit ⁊ formam
serui accepit ⁊ humilē matrē. humiles discipulos accepit vel elegit
humile iumentū eq̄tauit. humile obsequiū exhibuit duz pedes disci
pulorꝝ lauit. Math. xj. Discite a me q̄z mi. sum et humilis corde. Si
milit̄ tota creatura humilitatē obseruat. dum misteria sua humiliter
implet et suo creatori obedit. Baruch. iij. Stelle q̄q̄z celi vocate sunt
et dixerūt assum⁹ et luxerūt cū iocunditate ei q̄ fecit illas. Tercius
est magna punitō quā ꝓ supbia legimus factā vt patet in lucifero
et demonib⁹. et in primis pentib⁹ q̄ voluerūt esse dij. Idem patet in

pharaone et nabuch in holoferne et sennacherib Iac. iiij. Deus sup
bis resistit. Et ideo eius ꝯtrariū scz huilitatē debem⁹ amplecti Col.
iij. Induite vos sicut elec. dei viscera mie. benignitatē huilitatē man
suetudinē ꝛc. ¶ Quartū est magnū meritū huilitati reddendū vt si
nō terret pena alliciat merces. Iob. xxij. Qui humiliat⁹ fuerit erit in
gloria. Humilitas em̄ est mēsura exaltatōis. q̄ quātū quis se humi
liat tantū exaltabit. Exemplū in xp̄o in beata maria et in iohe bapti
sta. Lu. xiiij. Qui se huili. exaltabit. j. Pe. v. Huiliami sub po. ma. dei
vt vos exal. ꝛc. Et sic pz primū. ¶ Scdo ad patientiā i aduersis habē
dam nos inducit dicēs. Nō red. ma. ꝑ ma. Debem⁹ em̄ pcere his q̄
nos offendūt vt deus pcat nobis cui maiores offensas intulim⁹. et
relinquere vindictā deo. qui est potens et iustus et nihil impunitū
reliquit. Ro. viij. Mihi vin. et ego retri. Silr ꝯtumelias verboꝝ n̄
debem⁹ reuellere ꝯtumelijs. et si maledicimur non debem⁹ maledice
re sed benedicere Ro. xij. Benedicite pse. vo. bn̄. et no. ma. Prouer.
xxvj. Nō rn̄deas stulto iuxta stul. s. ne. effi. ei. si. Et sic in iniurijs taz
dictoꝝ q̄z factoꝝ debem⁹ patientiā habere. Heb. xij. Per patientiā
curram⁹ ad ꝓpositum nobis certamē. Sed q̄ ꝑ malo reddamus bo
nū vt hic dicit nō est p̄cepti sed ꝯsilij. Sicut illud math. v. Si quis te
pcus. ad v. max. p̄be ei al. Et q̄ sic debeam⁹ habere patientiā in dictis
et factis. ostendit p duas rōnes ¶ Prima ē. q̄ nos sum⁹ vocati ad O
fidem xp̄ianā p grām dei vt benedictōez dei pr̄is hereditem⁹ tanq̄z
filij ihu xp̄i q̄ est Ve bn̄. pr̄is m. pci. pa. vo. reg. Hanc aūt hereditatē
habere nō possum⁹ nisi maneam⁹ in ihu xp̄o filio dei. q̄ p eum here
des sum⁹ illius benedictōis. Qui aūt nō pcit nec hz patientiā in ad:
uersis sed tenet odium et vult se vindicare nō manet in caritate ꝓ:
ximi et p ꝯsequēs nō manet in deo. q̄ deus caritas est et q̄ manet
in ca. in deo ma. et ecōuerso q̄ nō manet in caritate nec in deo manz
ꝛ ido expers ē hereditatis eterne. j. Ioh. iij. Qui odit frēz suū homi.
est. Et scitis qm̄ om̄is homicida nō hz ptē in regno xp̄i et dei ¶ Se
cūda rō talis est q̄ scriptura nō potest mētiri vtpote a spūsancto
dictata. Sed scriptū est p ꝓphetā dauid in p̄s. q̄ q̄ vult diligere vi
tam grē h in pn̄ti. ꝛ vitam glie in futuro possidere. et vult dies bo
nos videre scz felicitatis eterne. in qua vna dies dicit esse inq̄ztū nox
nō succedit diei. sed a ꝯtinua dei claritate illuiat. Apo. xxj. Ciuitas
illa nō eget sole neq̄ luna ꝫ lucerna eius ē agnus. Plures vero di:
es dicunt in ea esse ꝓpter longitudinē tpis et dieꝝ. q̄ dies ibi nūq̄z
deficiet ꝫ erit vna dies eternitatis. Qui g̊ diligit tale vitā ꝛ vult ad
illos dies puenire. coerceat linguā suā ab om̄i malo verbo. ab om̄i
dolo. et habeat in se iusticiā regni dei. cui⁹ due sunt ptes vt dic aug.

scz declinare a malo ⁊ facere bonum. Math. vj. Querite primū reg-
de. ⁊ iu. eiꝰ Item oportet ꝙ querat pacē cū ꝓximo ⁊ ipam ꝑfecte seqt̄
Heb. xij. Pacez et sanctimoniā sequimī sine qua nemo videbit deū
Ro. xij. Si fieri potest qd̄ ex vobis ē cuz om̄ibꝫ ho. pa. ha. Et q̄ hoc fe
cerit habebit vitam ⁊ videbit dies felicitatis eterne. qꝛ oculi domini
sup iustos ad ipos illuīandum et remunerandum ⁊ beatificandum
Sap. iiij. Respectꝰ eius in electos illiꝰ. Et ecōuerso vultꝰ dn̄i est sup
malos ad ipos ꝑdendum ⁊ puniendū Et sic patz secundū et terciuz
Quarto timorē inimicoꝝ a nobis excludit dicens. q̄ si nos fueri-
mus emulatores ⁊ zelatores boni. et bonitatis q̄ in aduersoꝝ patiē
tia ⁊ dilectione fraterna ꝯsistit nihil potest nobis nocere. imo scdm
apl'm. ro. viij. diligentibꝫ deū om̄ia cooperant̄ in bonū. etiā mala et ad
uersa. Et iō si q̄d patimur ꝓ iusticia gaudere debemꝰ. qꝛ ꝑ h̄ vitam
etnā meremur. Math. v. Beati q̄ ꝑsecutōz patiunt̄ ꝓpter iusticiā scz
fidei veritatis ⁊ vite q̄. ip̄. est reg. ce. Debemꝰ etiā om̄ia mala pati
ꝓ fide defendēda. veritate p̄dicanda. ⁊ vite innocētie ꝯseruanda. Et
ꝓpterea timorē eoꝝ scz ꝑsecutoꝝ ⁊ mūdanoꝝ nō debemus curare.
Duos ergo timores debemꝰ excludere a nobis scz timorē hūanum
quo quis timet carni sue penas infligi. ⁊ timorē mundanū quo q̄s
timet bona sua sibi auferri. Nō ergo debemꝰ timere eos q̄ occi. cor-
⁊ auferunt bona. qꝛ ꝑ mortē corpis hō vadit ad vitā ꝑpetuā. ⁊ iō n̄
morit̄ h̄ transit de morte ad vitā. vt dicit̄ ioh. v. In eodē xij. Qui o
dit ani. su. in hoc mū. i vitā eter. cus. eā. Et ꝑ amissionē bonoꝝ mūdi
homo acquirit vitā eternā. Heb. x. Rapinā bonoꝝ vrōꝝ cū gaudio
fusce. ꝯg. v. ha. me. et ma. substantiā. Sic g̊ nihil debz nos terrere ne
sup̄dicta bona faciamꝰ et in amore dei maneamꝰ. Ro. viij. Quis nos
separabit a cari. xp̄i tribulatō an ang. an fa. an nu. an pi. an gla. q. d. ni
hil Et sic patet quartū Quinto ad p̄cordialē reuerētiā xp̄o exhibē
dam nos inuitat dicēs. Dn̄m aūt xp̄z sanctificate i cor. ve. id ē ꝑ opa
ostēdatis ꝙ sanctitas xp̄i dn̄i nostri habitat in cordibꝫ vestris Cuiꝰ
ꝑ tria sunt signa Primū est nō praue h̄ sancte cogitare Esa. j. Aufer
te malū cogitati. ve. ab oc. m. Et dn̄s intuet̄ cor. j. Re. xvj. Tunc āt san
cte cogitamꝰ qn̄ om̄ia illa cogitamus q̄ ꝓhibent nos a malis scz co
gitare mortē. et ꝙ mundꝰ transit et eius gaudia. cogitare penas in
erni et gaudia ꝑadisi ⁊ sil'ia Esa. xxxviij. Ego dixi i di. die. me. va. ad
por. infe. Et infra Recogi. t. cm. an. me. in ama. ani. mee. Sil'r sancte
cogitamus quando om̄ia illa cogitamꝰ que possunt nos inducere
ad bonum. vt est incarnatio mors et resurrectō filij dei. qui ꝓpter
peccata nostra mortuꝰ est ⁊ resurrexit ꝓpter iustificatōem nostram
ro. iiij. Me. xij. Recogitate eum qui talē sustinuit aduersus semetip̄z

a pec·cōtradic·vt n̄ fatige·ani·vestris deficiētes ¶ Secundū signū ē sancte loqui·q̄ ex abundantia cordis os loq̄tur·math·xij·j· Pe·iiij· Si quis loquit̄ qua·ser·dei·Eph·iiij· Omnis sermo malus ex ore vestro nō ꝓcedat ¶ Terciū signū est sancte et nō puerse opari·q̄ cū in corde sit pricipiū mot⁹·et primū est causa oīm que sunt post·omnis male et bone opatōnis cor est principiū· Et ideo si sanctitas xp̄i est in corde·homo sancte opat̄ Math·vij· Arbor bona fructus bonos facit·mala aūt arbor ma·fru·fa· Et sic patz quintū ⁊ ꝯsequēter totum de epistola

¶ Dominica sexta de euangelio sermo·lxxvj·

Nisi abūdauerit iusticia vestra plus q̄z scribaꝝ et pha·non intra·i regnū celoꝝ· Math·v· Euāgelioꝝ xp̄i·qd̄dā est totuz historiale aliquā historiā l̄ miraculū ꝯtinēs vt ē euāgeliū sequētis dn̄ice·ꝯtinēs miraculū septē panū·qd̄dam ē ptim historiale et ptim doctrinale vt ē euangeliū de ceco nato et de lasaro suscitato·in quib⁹ historia vel miraculū narrat̄·et doctrina magna īseritur·qd̄dam est totū doctrinale vt euangeliū pn̄s· qd̄ nō narrat miraculum vel historiam·sed vtilem et altam doctrinā ꝯtinet· Ipe quidē dei filius p ꝓphetas suos docuerat gen⁹ hūanum·et dederat p̄cepta sua que homines pfecte nō intelligebāt Et ideo sicut magr̄ in vesperis intrat scolas ad audiendū si scolares intellexerūt et didicerūt ea q̄ dixit·ita fili⁹ dei in vespera mūdi indut⁹ carne hūana ītrauit mundū ad videndū si hoies bn̄ erāt īstructi et inuenit eos plenos multis erroribꝫ et ideo doctrinā nouā edidit·ioh·xiij·mandatū nouū do vobis·et veterē correxit ei⁹ ītellectū ostendēdo et h̄ ē qd̄ hic dicit̄ Nisi abūda·iusti·vestra plus q̄z scribaꝝ et pha· nō intra·in reg·celoꝝ· Scribe em̄ et pharisei male intelligebant et exponebant mandata dei· Math·xv· Irritum fecistis mandatum dei propter traditōnes vestras· In hoc ergo euāgelio arguit iusticiam scribaꝝ et phariseoꝝ·ostendēs eam īsufficiētē esse· In quo quidē euāgelio tria ꝯtinent̄· Primū ē edictū generale p qd̄ phariseoꝝ iusticia insufficiens esse mōstrat̄ In principio euāgelij· Secundū spēale supplemētuz ē p qd̄ ītellect⁹ legis declarat̄ ibi Audistis qm̄ dictū ē antiq̄s· Nō occi·ꝛc· Terciū ē ꝯsiliuz necessariuz et salutare p qd̄ modus fiendi boni insinuat̄ ibi· Si ergo offers mun⁹ tuuz ad al·et ibi recordat⁹ fu·ꝛc ¶ Primo ḡ ponit generale edictuz dicēs· Nisi abun·ius·vestra ꝛc Vbi nota q̄ iusticia duobus modis accipit̄· Vno mō ꝓut ē virtus specialis ab alijs virtutib⁹ ꝯdiuisa p quā vnicuiq̄z reddit̄ qd̄ suuz est et sic nō accipit̄ hic· Naz scribe et pharisei erant sub ptāte romanoꝝ

constituti nec iudicium nec iusticiam fecerūt. Ioh. xviij. Nobis non
licet interficere quēq̄z. Alio mō accipit iusticia put est virtus genera
ad quā omes virtutes reduci possunt. qr omia opa virtutū sunt iu
sta. Cuius ratio ē qr in omi ope virtutū homo subijcit deo qd ē val
de iustū. ij. mach. ix. Iustū est subditū esse deo. Et ecōuerso in omi o
pere malo hō rebellat deo agens ꝯtra eius mandata. qd est valde i
iustum. Et ido omē bonū ad iusticiā reducit. et omē malū ad iusti
ciam. et sic accipit iusticia h put est virtus generalis. cuius due sunt p
tes sm aug. scz declinare a malo. ⁊ facere bonū. Quantū ad vtrauq;
ptem iusticia scribarū et phariseorū deficiebat. Nam quātū ad primā
ptem scz nō facere malū. multū deficiebat vt ostendit in secunda p
te huius euangelij ibi. Audistis qr dictū est an. nō occi. ꝛc. Quantum
vero ad secundā ptem iusticie scz facere bonū multū etiaz deficiebat
Et hoc pz quantū ad sex Nam eorū iusticia erat extrinseca et nō in
trinseca. mercenaria et nō caritatiua. ventosa et nō virtuosa. austera
quantū ad alios et remissa quantū ad se. hūana et nō diuina. incipi
ens et nō ad finē pueniens Primo inq̄z eorū iusticia erat extrinse
ca ⁊ nō intrinseca. Math. xxiij. Ve vobis scribe et pharisei. qui mun
datis qd deforis ē calicis et pabsidis. intus aūt pleni estis rapina et
immūdicia. Lex em̄ vetus n̄ phibebat aim. sz manū solū. n̄ odiū sz so
lum homicidiū. Sed nōne dicit leuit. xix. Non oderis frem̄ tuuz in
corde tuo. Et iterū Non memor eris iniurie ciuiū tuorū. Et exo. xx.
Non desiderabis rem pximi tui nō vx. nō ser. nō an. nō bo. non asi.
nec omia que illius sunt. Et esa. j. Auferte ma. co. vestrarū ab ocu. me.
Ad hoc dicendū qr p tanto dicit qr lex vetus nō phibebat animū sed
solum manū. qr nō puniebat animū sicut manū. sz pene erant taxate
p opibus. ⁊ nō p cogitatōnibus Sed iusticia legis noue punit aim
sicut manū. vt pz in hoc euangelio qr omnis q̄ ira. fra. su. re. er. ui. Et
ideo scribe et pha. nō curabāt nisi de iusticia opum exteriorū. ⁊ non
de iusticia cordis. ꝓpter qd a xp̄o math. xxiij. dicunt esse files sepul
cris dealbatis. que a foris apparēt homibus pulcra. intrinsecus autē ple
na sunt ossibus mortuorū ⁊ omi spurcicia. Sed iusticia ducens ad re
gnū. optet qr sit intus ⁊ extra. Oportz g̊ qr iusticia xp̄ianorū regnū
celorū intrare volentiū. abundet in hac iusticia vt scz sim⁹ iusti intri
secus bonis desiderijs. bona voluntate. recta fide. mundo corde. qr
vt dicit math. xv. De corde exeunt homicidia. furta. adulteria. ⁊ oia
mala. Et ideo radicem oportet esse mundā alias poma erunt vermi
culosa. Ro. xj. Qz si radix sancta et rami. Mat. vij. Bona arbor fruc.
bo. fa. mala aūt ar. fruc. ma. fa. Exemplū de fonte sulphureo a q̄ omis
aqua emanans sapit sulphur. Hoc pz in primo homie a quo omes

ꝓpagamur corrupti et nascimur filij ire· qꝛ ipe fuit corrupt⁹ O portꝫ
etiam ꝙ simus iusti exteri⁹ bona opa faciendo· qꝛ nō sufficit habere
bonam voluntatē ⁊ rectam fidem· Iac̄· ij· Ostendas mihi fidez tuaz
ex opib⁹ Math· vij· Non om̄is qui dicit mihi dn̄e dn̄e intrabit in re
gnū celoꝝ sed q̄ facit voluntatē pris mei q̄ in celis ē· De multis vīfi
cat illud esa· xxvij· Venerūt filij vsqꝫ ad ptum ⁊ nō erat virtus pien
di· Sed iusti dicunt illud· esa· xxvj· A facie tua dn̄e ꝯcepim⁹ et pepe
rim⁹ et q̄si pturiuim⁹ spūm salutis ¶ Secūdo eoꝝ iusticia erat mer
cenaria et nō ex sola dei caritate facta· nam ꝑ iusticia legis obseruā
da de⁹ reꝑmittebat eis bona terrena· Esa· j· Si volueritis et au· me·
bona terre ꝯme· Vitam longā Leui· xx· Custodite leges meas et p̄
cepta que faciens homo viuet in eis· Et pacem magnā· Baruch· iiij·
Quid est israel ꝙ in terra inimicoꝝ es· porro si in via dei ambulas
ses habitasses vtiqꝫ in pace sup terrā Sed scribe ⁊ pharisei q̄ ꝯ mede
bant domos viduaꝝ adhuc ꝑ iusticia sua querebant spēalem mer
cedem terrenam· Math· xxiij· Ve vobis scribe et pha· ypo· qui ꝯme
detis domos viduaꝝ oratōnes longas orantes· Sed ꝑ iusticia no
ue legis nō repromittūtur bona terrena· sed bona eterna scꝫ regnū
dei· Math· iij· Penitentiam agite appropinqua· em̄ regnū celorum·
Imo iusti multa patiuntur in hac vita aduersa· ij· Thi· iij· Om̄es qui
pie vo· v· in xp̄o iesu pse· pa· Eccs· viij· Sunt iusti quibus mala proue
niunt quasi facta egerint impioꝝ Et h̄ xp̄us optime significauit qn̄
postq̄ꝫ ꝯmisit petro vt pasceret oues suas subiūxit· Cum esses iuni
or cingebas te et am· vbi· vo· Cum āt senueris ali· te· cin· et du· quo
tu non vis· ioh· xxj· Et non dixit· Si paueris oues meas ego dabo ti
bi multa bona· Quāuis si volum⁹ subtiliter ꝯsiderare ꝑ iusticia legis
noue obseruanda· deus dat maiora bona etiam in hac vita· nā in bo
nis tempalib⁹ dat sufficientiā et ꝯtentatōem Math· xix· Centupluz
acci· Qd̄ exponēs greg· dicit ꝙ centenari⁹ est uumerus perfectus
et signat ꝙ iusti de bonis temporalibus habent sufficientiam et per
fectionem· qꝛ ꝯtentantur de his que habent· pfecte autē diues est
nō qui multa habet· sed qui contentatur de his q̄ habet· ij· Coꝝ· vj·
Tanquam nihil habentes et omnia possidentes· Item pro vita na
ture quam illis dabat dat modo vitam gratie· que longe melior
est· Nam dicitur iohannis· xij· capitulo· Qui credit in me etiam si
mortu⁹ fuerit viuet Item ꝑ pace tpis quā illis dabat dat modo pa
cem pectoris scꝫ aīme ad deuz que longe melior est Psal· Pax mlt
ta diligentib⁹ legē tuā et nō ē illis scandalū· Et ē tāte vtutis ista pax
ꝙ de guerra tpis nihil curat imo ī ipa gaudꝫ Act· v· Ibāt apl̄i gau
dētes a ꝯspectu ꝯsilij ꝛc· Et tandem ꝑ ista iusticia deus dat vitam

eternā·qd̄ ꝓ illa nō dabat·Heb·vij·Nihil em̄ ad ꝑfectū adduxit lex
Et ideo nō est magnū si iusticiam noue legis abundare oporteat a
iusticia veteris legis·cum in infinitū habeat maiorē mercedez·De
bemus g̊ esse iusti non vt aliquā hic mercedem accipiamus sed solū
ꝓ caritate dei et ad eius honorē qꝛ filius non operat̄ in domo pro
mercede diurna·qꝛ ipe est heres patris in om̄ib·Nos aūt sumus ꝑ
gratiā christi filij dei Ioh·j·Dedit eis ptātem filios dei fieri·Si aūt
filij et heredes vt dicit apl̄us ad ro·viij·Et non ꝓ mercede tempali
debem⁹ in domo dei que ē ecclesia seruire·Hic nota q̄ hoc valde tā
git clericos qꝛ oīno seruire vident̄ ꝓ tempali mercede·qꝛ non que
runt nisi bonas et pingues ecclesias·Et si non sunt bone nolūt eas·
Et vtinā tales quererent debito mō ¶Tercio eoꝝ iusticia ventosa
erat et nō virtuosa Nam om̄ia opa eoꝝ faciebant vt viderent̄ ab
hominib et laudarentur ab eis·vt dicitur math·xxiij·Nam et ieiu
nabant et orabant ⁊ elemosinam faciebant ad ostentationem Mat·
vj·Non eritis sicut ypocrite tristes·exterminant em̄ facies suas vt
appareant hominibus ieiunantes Ibidem Amant em̄ in angulis
plateaꝝ stantes orare·vt videantur ab hominib In eodem·Cum
facis elemosinam noli tuba canere ante te·sicut ypocrite faciunt·Iu
sticia vero ducens ad regnum oportet q̄ sit virtuosa·qd̄ tunc est qn̄
a bona intentōne ꝓcedit vt scz homo intendat in sua iusticia d̄o pla
cere ⁊ ꝓximū edificare ⁊ nō intendat inde acquirere ventū laudis
hūane·Et de h̄ xp̄us posuit exemplū in decē virginib·quaꝝ quinq̄
erāt fatue nō habētes oleum in lampadib·quinq̄ vero prudentes
habētes oleū in lampadib suis Scd̄m aug̊·lampades in manibus
sunt opera bona in euidenti facta·Prudentes vero ⁊ fatue exierūt
obuiam sponso xp̄o·qꝛ vtreq̄ opa de genere bonoꝝ fecerunt·s̄ fa
tue nō habuerūt oleū in lampadib suis·id ē bonā intentōz in opib
qꝛ ꝑ opa eaꝝ quesierūt ventū vane gl̄ie Prudētes vero habuerūt
oleū ī lāpadib suis·qꝛ ꝑ opa illa voluerūt placē soli deo Et iō ignis
diuīe amoris arsit ī lāpadib eaꝝ·ꝓpt̄ qd̄ lāpades nō crepuerunt qꝛ
erat ī illis oleū Lampades v̄o fatuaꝝ extincte sunt qꝛ nō erat ibi
oleū·id est bona intentō scz placēdi soli deo s̄ hoīb·et ꝓptea recepe
rūt mercedē suā·et ideo remittūt̄ ad illos q̄b opa sua vendiderūt ꝓ
eis laudē hūanā querēdo·et sic in regnū n̄ potuerūt intrare qꝛ lam
pades erāt extincte·que viā eis ostendebāt ¶Quarto iusticia eoꝝ
erat austera quantū ad alios et remissa quantū ad se Math·xxij·Al
ligant em̄ onera g̊uia et imptabilia et īponūt sup humeros homi
num digito autē suo nolunt ea mouere·Vn̄ vt ibidē īsinuat̄ ī factis
ꝓprijs deglutiebant camelū·in factis vero alienis colabant culicem·

Math. xxiij. Ve vobis scribe et pha. q̄ deci. mē. ⁊ cim̄ mū. et relinquit
tis ea que grauiora sunt legis. mīam et iudicium. Vnde tales faci
unt magnos bolos de carnib⁹ alienis. Exemplū de lupo qn̄ fuit ab
bas effectus qūo verberauit asinū q̄ ꝯmedebat petrosilinū in orto
sacerdotis. et ipe ꝯmedebat quotidie agnos alienos ⁊ oues. Iusti
cia vero ducens ad regnū oportet ꝙ sit austera in se. et misericordia
plena quātū ad alios. Oportet g̊ ꝙ sit austera in se vt scz om̄ia man
data dei impleat. q̄ vt dicit̄ iac. ij. Si q̄s totā legem seruauerit. offen
dat aūt in vno factus est oīm reus Math. v. Qui aūt soluerit vnuz
de mandatis istis mīmis et docuerit sic homīes. minimus vocabit̄
in regno celoꝝ. id ē in eccl̄ia iustoꝝ qui celi dicunt̄ Psal. Celi enar
rant gloriam dei Quia in regno celoꝝ vbi de⁹ p gloriam regnat
nec vocabitur minim⁹ nec magnus q̄ nō intrabit. vtz ī hoc euange
lio. Vnde quantū ad regnū celi idem ē vocari minimū et non intra
re vt dicit cris. Sil̄r quātū ad alios oportet ꝙ sit misc̄dia plena. Ma
ix. Euntes discite quid ē mīam volo et nō sa. Hiero. Audiant te ho
mines magna facientē. et pua mandantē. Vn̄ iusticia est ceca sine mi
sericordia. lumen em̄ iusticie est mīa. Iac. iij. Superexaltat aūt mīa iu
diciū. Ibidem Iudiciū sine mīa fiet ei qui nō fecerit misc̄diaz Hoc āt
ostendit xp̄us in seip̄o Nā in seip̄o puniuit peccata alioꝝ. iuxta illd̄
ps. Que nō rapui tūc exoluebā. Et adultere pepcit et peccatricē ma
gdalenā iustificauit. et petrū negantē nō abiecit. Vnde et petro mā
dauit ꝙ nō solū septies pceret sz vsqz septuagies septies. math. xviij
Et scribis et phariseis. q̄ p ꝯtrariū faciebāt minat⁹ est dicēs. Ve vo
scri. et pha. q̄ clau. regnū dei añ ho. Vos em̄ nō intratis et introeun
tes nō sinitis itrare Math. xxiij. H⁹ aūt seuē iusticie triplex p̄t eē cā
Prīa ē inexpientia mali. Qn̄ em̄ iudex n̄ ē expt⁹ adūsa nō ꝯpatit̄
alijs. ⁊ p ꝯsequēs seuere iudicat. q̄ āt expt⁹ ē misericors ē. Prouerbi
decimonono. Homo indigens misericors est. Et ideo christus vt
nobis ꝯpateret̄ ⁊ misericordit̄ iudicaret. voluit expiri miserias nr̄as
Heb. iiij. Nō hēm⁹ pōtificē q̄ nō possit ꝯpati infir. no. temp. āt p oīa
Et ꝓpterea xp̄us pmisit cadē in temptatōz petrū futurū ep̄m et iudi
cem xp̄ianoꝝ vt alijs ꝯpateret̄ ⁊ misericordit̄ puniret Secunda ē
inꝯsideratio ꝓprie fragilitatis Gal. vj. Huiōi instruite in sp̄ū lenita
tis. ꝯsiderans teip̄m ne et tu tempteris. Si q̄s ꝯsideraret ꝙ forte ip
se in simili casu erit miserēt̄ alioꝝ Si q̄s etiā iudicaret ꝙ sicut iudicat
alios ita iudicabitur et ipe. certe miserētur Apoc. xviij. Reddite illi
sicut ipsa reddidit vobis. et duplicate ei duplicia secundum opera
eius. Tercia est ventus humane laudis. Quidam enim intantum
desiderāt commendari esse iusti ꝙ nullam misericordiam faciunt

Vnde de quodam iusticiario regni legitur q̄ ꝓpriuz filiuz iudicauit
ad suspendium vt bonus iusticiarius diceret. Et de quodā romano
legitur q̄ dum filius suus ꝯmitteret culpam propter quaz debebāt
sibi erui oculi. eruit sibi vnum et filio aliuz vt iustus diceretur. Elat
em̄ ventus vane glorie in talib⁹ et accendit in eis magnum ignem
vindicte. ¶ Quinto eorum iusticia erat hūana et nō diuina. nam sic
iusticia hūana et sicut lex hūana puniebat. vt patz in lege pene talio
nis Exo. xxi. Oculū ꝓ oculo. dentē ꝓ dente. liuorem ꝓ liuore. Iusti
cia autez ducens ad regnum est iusticia diuina. que ꝑcit penitentib⁹
dissilans peccata hoīm ꝓpter penitentiā. sap̄. xi. Vnde scribe et phari
sei adduxerunt adulteram ad xp̄m que scd̄m legem moysi debebat
lapidari vt eam ꝯdemnaret Et xp̄us videns dolorē cordis eius et
ꝯtritionem magnam. dixit ei Mulier vbi sunt qui te accusabant. ne
mo te ꝯdemnauit Que dixit Nemo dn̄e At ille ait Nec ego te con
demnabo Vade et iam amplius noli peccare Ioh. viij. Itez iusticia
eoꝝ erat hūana q̄z vt dicit cris. a pena que ꝑ legem moysi debebat
transgressorib⁹ liberabat. ꝫ in regnū non introducebat. sicut iusticia
hūana seruata liberat solum a pena. Item iusticia eoꝝ erat humana
q̄z de iusticia sua ꝯfidebant. Scribe ei ꝯfidebāt ī scientia. ⁊ pharisei in
vite austeritate. et gloriabātur q̄ erant filij abrae et discipuli moysi
Ro. ij. Confidis teip̄m ducez esse cecoꝝ et lumē eoꝝ qui in tenebris
sunt Iusticia vero ducens ad regnum. nō ꝯfidit de se sed de merito
passionis xp̄i et de eius gratia. ꝑ quam credit iustificari. j. Coꝝ. xv.
Gratia dei sum id qd̄ sum Cui⁹ ratio est quia nisi iusticia nostra ini
teretur merito passionis xp̄i et gratie dei. non posset mereri vitam
eternam. que est bonum supra naturā infinitū Nam meriti ad pre
mium debet esse ꝓportio. iusticia autem nostra cum sit finita et non
perfecta nullam ꝓportionem habet ad illud premium nisi inquantū
innititur merito passionis christi et gratie dei. ¶ Sexto eorum iu
sticia erat incipiens et ad finem non perueniens. semper enim lege
bant et nunq̄z ītelligebant. ij. Thi. iij. Semper discentes et nunquā
ad scientiā veritatis peruenientes Act. xiij. Ignorantes voces pro
phetaꝝ que ꝑ omne sabbatū leguntur Nam xp̄m cui tota scriptura
testimonium perhibebat nō cognouerūt Ioh. v. Scrutamini scriptu
ras in quibus vos putatis vitā habē eternā. et ille sunt que testio
nium ꝑhibent de me. Et sic dicit apl̄us. ij. coꝝ. iii. Vsq; in hodiernuz
diem dum legit moyses velamen est positum sup cor eoꝝ. Similit
semp opabantur opera legis et nūq̄z ad ꝑfectū finē legis ꝑuenerūt
Nā vt dic̄ apl̄s. Finis legis xp̄s ē ad iusticiā oī credēti. Ro. x. Sil̄t
finis p̄cepti ē caritas de corde puro ⁊ ꝯscia bona et fide non ficta.

i. Thi. i. Sed ipsi nec ad christum puenerunt nec caritatē habuerunt
sed magnū odium intantū q̄ xp̄z occiderūt. Act. v. Deus patrū no
strorū suscitauit iesum quē vos occidistis suspēdētes in ligno. Iusti
cia vero ducens ad regnū puenit ad finē. nam et veritate fidei habz
et in p̄cepto caritatis p̄seuerat q̄ est finis legis. q̄ vt dicit math. x. n̄
qui incepit s̄z q̄ p̄seuerauerit vsq̄z in finē hic salu⁹ erit. Bern. Sola p̄se
uerantia est filia singularis summi regis In cui⁹ figura mandatū ē
in lege leuit. iij. q̄ semp̄ cauda aīalis deberet in sacrificō offerri et cō
cremari. Multi sunt sic statua quā vidit nabuch. que habebat caput
aureū pectus et brachia de argento. ventrē et femora de ere. crura
de terra. et pu⁹ lapis totaz ꝯfregit. vt pz dan. ij. Sic multi feruenter
incipiunt et semp̄ decrescūt ⁊ ad vltimū requiescunt sup̄ terrā id est
ad terrena bona redeunt et modica temptatō eos frangit. Si ergo
volum⁹ ad regnū celorū puenire oportz q̄ iusticia nostra sit ītrinse
ca et extrinseca. sit caritatiua et nō mercenaria. sit virtuosa et nō ven
tosa. sit austera quātū ad se. et misericordia plena quātū ad alios. sit
diuina et nō hūana. sit incipiens ⁊ ad finē pueniens. Et sic patz p̄mū
Secūdo ponit supplemētū spēale p̄ qd̄ intellect⁹ legis declarat d.
Audistis q̄ dictū ē an. nō oc. ꝛc. Vbi nota q̄ h̄ p̄ceptū vt dic aug. n̄
extendit nisi ad hoīes. nā aīalia om̄ia sine pctō occidē possum⁹. qd̄ ē
ꝯtra hereticos. Silr vt idē dic aug. hoc p̄ceptū nō extendit ad oēs
homines sed solū ad hoīes. p̄ticulares. q̄ nō sunt in aliqua dignitate
vl̄ potestate ꝯstituti. s̄z potestates ⁊ rectores ⁊ dn̄i libere p̄nt in cer
tis casib⁹ occidere. mutilare. p̄scribere ⁊ v̄berare scd̄m quod culpa
exigit. Circa qd̄ notandū q̄ ecclesia habet duplicē gladium scz spūa
lē ⁊ materialē. Spūalis est excōmunicatō. depositō. degradatō ⁊ huius
modi. q̄ ecclesia p̄ seip̄am exercet. Materialē autē gladiuz q̄ ē occide
re ⁊ mutilare ꝯmittit potestatib⁹ seculi ꝓpter reuerētiā sacramento
rum. ne manus deo ꝯsecrate ad dispensand̄ ⁊ tractādum sacramen
ta sanguine polluant. Vnde nathan ꝓpheta dauid volentē edificare
ecclesiā deo ex p̄te dei ꝓhibuit dicens. non edificabis mihi domum.
glosa. q̄ vir sanguinum es. ii. Re. vii. p̄mo. Paralip̄. xxii. dicit. Mul
tum sanguinem effudisti. ⁊ plurima bella bellasti nō poteris edifica
re domum nomini meo tanto effuso sanguine coram me. Q̄ autē
ecc̄ia hunc duplicem gladium habet patet luce. xxii. quando discipl̄i
dixerunt Domine ecce duo gladii hic. Et christus respondit. satis ē.
et non dixit. non est necesse. nec dixit sicut postea dixit petro iohan.
xviii. Mitte gladium tuum in vaginam omnis enim qui gladium
ac. gla. peri. Petr⁹ eniz tunc erat p̄sona p̄ticularis ⁊ q̄si p̄liādo voluit
illum occidere quod nō licet. Q̄ autē potestates possunt occidere R

et exterminare malos et proscribere et condemnare patet per tria
¶ Primo patet p scripturā Ro·xiij· Nō·em̄ sine causa portat gladi
um·dei em̄ minister est vindex in iram ei qui male facit ¶ Secūdo
idem patz p exempla in creaturis ¶ Primū exemplū est in furiosis
qꝛ sunt recludendi et vinculādi ne sibi et alijs noceant·quare ꝯ non
sunt recludendi et occidēdi qui sibi et alijs nocēt furādo et alios ꝯ
turbando et occidendo·nā pena augeri debet scd̄m qd̄ culpa auget
Deu·xxv· Pro mēsura delicti erit et plagaꝝ mod⁹· Si ꝯ aliq̄ magis
nocent q̄z furiosi magis sunt puniendi· ¶ Secūdū exemplū ē in aīa
libus si em̄ lupi et serpētes sunt occidēdi ne homies ledant· quare
nō sil'r homies q̄ viuūt vt lupi et vt serpētes alios venenant· qꝛ vt
dicit seneca·quid intest vt ex homie q̄s in beluā ꝯuertat aut sub ho
minis figura īmanitatē gerat belue· Sil'r ouis morbida sequestrat
ne totū gregē inficiat· Similit ꝯ hō malus debz bāniri et ab alijs bo
nis excludi ne alios corrūpat· ¶ Terciū exemplū est in mēbris cor
pis·nam salubrit vnū membꝝ abscindit·ne totū corp⁹ putrefiat·si
militer mali hoies debēt amputari ne statū bonū ꝯuitatis ꝯturbēt
et alios corrūpant ¶ Tercō idē pz p factū dei· Nā de⁹ p̄mos pentes
ꝓ trāsgressione p̄cepti expulit d̄ padiso·et adiudicauit eos morti cū
tota posteritate sua·cū pri⁹ essent īmortales· Ptās āt mister dei ē vt
dicit apl'us ad ro·xiij Qui tāto meli⁹ iudicat q̄z to magis se ꝯformat
regule diuīe· Ergo p̄t expellere et ꝓscribē·et morti ꝯdēnare s̄m exi
gentiā culpaꝝ·sic de⁹ inuenit fecisse· Nā de⁹ mādauit q̄ ille q̄ ꝯtra
p̄ceptū dei sabbato ligna colligebat debebat lapidari· Nūi·xxj· Sil'r
ille q̄ blasfemauerat deū isrl' vt pz leui·xxiiij· Itē si de⁹ mortē eternaz
digne ꝓ culpa infligit·ꝯ minister dei mortē corpalē pro eadē culpa
infligere p̄t·q̄ q̄si nulla pena ē respectu pene eterne· Hoc etiā p le
gem hūanaz roborat·q̄ dicit·p̄uilegiū dz amittere q̄ grā sibi ꝯcessa
abutit·vitā aūt et q̄dq̄d habem⁹ de⁹ nobis ꝯtulit gratis·j·Cor·iiij·
Quid habes qd̄ nō acce· Ergo q̄ male vtit vita sibi data ꝯtra deum
et proximum viuendo debet priuari vita· Et sic pz nō solum malos
homines debere morte puniri sed debent omnino occidi· Exo·xxij·
Maleficos nō patieris viuere· Et peccat grauiter potestas si dignos
morte nō occidit· Exemplum hui⁹ patet in achab rege isrl'· qui pep
cit benedab regi sirie et vnus de filijs ꝓphetarum venit ad eū dicens
Quia dimisisti virum dignum morte de manu tua erit anima tua
pro anima eius·iij Re·xx· Idem patet in agag rege amalechitarum
cui saul pepercerat vitam·et samuel ipsum interfecit·j· Re·xv· Item
nota hic mirabile quia deus mandauit non solum occidi malos
sed etiā vsq̄z ī terciā et quartā generatōz deleri· Exo·xx· Ego sum de⁹

zelotes vindicās iniquitatē patrū ī filios ī terciā ⁊ q̄rtā generationē
Hoc exemplū patz·ij·re·xxj·qñ tpe dauid facta ē fames tribꝰ annis
et ꝯsuluit dauid dñm·q̄ respondit ei et dixit·q̄ hoc erat·q̄ saul cont̄
iuramentū p̄decessoꝝ populi intfecit mltos gabaonitaꝝ·nec de hoc
facta fuerat vindicta·Et dedit dauid gabaonitis duos filios saulis
et quinq̄ nepotes filios filioꝝ qui remāserāt·qui suspenderāt eos et
statim cessauit plaga a ꝓplo·Hoc etiā pz in yeu cui q̄ deleuit totā ꝓ
geniem achab et·lxx·filios eius decapitari fecit deus ꝓmisit facere eū
regnare vsq̄ in scdaz generationē·vtz·iiij·reg·Et sic pz q̄ hoc p̄ceptū
solū refert ad ꝑsonas ꝑticulares·quibꝰ occidere non licet ꝓximū ali
quo modo·Vbi nota q̄ ꝓximꝰ occidit duobꝰ modis scz quantum ad S
corpus·et quātū ad aīaz·Quātū ad corpꝰ occidit tribꝰ modis ¶Pri
mo vite ꝑemptione·qd̄ fieri potest q̄ttuor modis scz auxilio·ꝯsilio
manu ꝓpria·et debiti auxilij subtractione vt q̄bꝰ incumbit ex officio
iuuare et defendē si non iuuāt occidūt ¶Scdo bonoꝝ suoꝝ ablatio
ne·Ecc̄·xxxiiij·Panis egentiū vita pauperꝝ ē·q̄ defraudat illū homo
sanguinis est ¶Tercio bonoꝝ ꝓprioꝝ retētione·Ambro·Pasce fame
morientē q̄ si non pauisti occidisti ¶Quātū āt ad animā filr occidi
tur ꝓximꝰ tribꝰ modis scz ipm ad peccatū inducēdo dicto vel facto
ipm in peccato detinēdo·⁊ ipm ad peccatū ꝓuocādo·siue ꝑ iniuriaz
que fit ei·siue ꝑ malū exemplū qd̄ ei p̄bet·Ro·xiiij·Noli cibo tuo il
lum ꝑdere ꝓ quo xp̄us mortuꝰ est·Et sic pz quo debet intelligi hoc
p̄ceptum·Non occides·qd̄ moyses antiq̄s iudeis q̄ egressi sunt de
egipto ex ꝑte dei dedit·Ad hoc aūt p̄ceptū xp̄us addidit·ꝑ qd̄ prece
ptum declarat dicēs q̄ non soluz non licet ꝓximū occidere·sed nec
irasci in corde nec signa iracundie ipi oñdere·Tribꝰ aūt modis possu T
mꝰ ꝓximo irasci·p̄ter homicidiū de quo dictū est ¶Primo in cor
de odiendo fratrē ad mortē vel ad ꝑditionē reꝝ suaꝝ ¶Secūdo in
voce iracundiam exprimente per aliquam interiectionem vt heu·si
cut dolor exprimitur a dolente·dum dicit heu·quod idem signat ra
cha in irascēte ¶Tercio in voce ꝯtumeliam exprimēte ꝑ aliquaz vi
tuperationē vt fatue·Et in istis tribꝰ sic est gradꝰ in culpa·ita ē gradus
in pena·q̄ maius ē iram aliq̄ modo maīfestare q̄z in solo corde tene
re·et maiꝰ est irā ꝑ manifestā ꝯtumeliam indicare q̄z in corde tene
re·vel ꝑ aliquam vocez exprimere sine ꝯtumelia·In primo em̄ vnū
est solum scz ira·in secundo duo scz ira ⁊ vox iram rep̄sentās·in ter
cio tria scilicet ira·vox iram representans·⁊ vituperij verbuz·Et ido
concilium quod debetur dicenti racha·maior pena est q̄z iudicium
quod debetur solum irascenti·et gehēne ignis q̄ debetur dicenti fa
tue maior pena ē q̄z iudicium vel ꝯciliuz·Qz vt dicit aug̃·in iudicio

cōueniunt iudices ad examīandū cām et adhuc locꝰ supest ad euadē
dū sniam p vias mltas in ꝯcilio aūt ꝯueniūt ad ꝯferendū de pena
exaiata iaz cā q̄ scz reus puniēdꝰ sit et adhuc locꝰ supest ad euadēdū
sed magis difficulter q̄z in iudicō. gehēna vero nominat illatōz pene
qua reus punitur. a qua nō restat effugium. Sed si p illatōne ꝯtu
melie debetur gehēna. q̄d p homicidio īfertur qd̄ est omibꝫ supra
dictis grauiꝰ. Ad qd̄ dicendū q̄ vt dicit aug. homicidio similiter de
betur gehēna. Sed in gehēna est maior et minor pena sic in gloria
est maior et minor glia. qr vt dicit aplus. j. cor. xv. Stella differt a
stella in claritate sic erit resurrectō mortuoꝝ. ¶ In fine nota q̄ h̄ tria
scz irasci et dicere racha et fatue possunt esse sine peccato. imo cū me
rito. et cū peccato mortali sic accipiunt hic. et cum peccato veniali.
¶ Sine peccato sunt qn̄ ex rōnabili cā fiunt. Qr vt dicit aug. Stoici
dixerūt q̄ in sapientē nō cadit ira. nec alie passiones aīme. Paripa
tetici dixerunt q̄ in sapientem cadit ira et alie aīme passiones. sz mo
derate et rōni subiecte. Inter xp̄ianos vero nō est attendendū si q̄s
irascit. sz ex q̄ cā ⁊ cui irascit. qr si q̄s ex rōbili cā irascit puta ꝓpt malū
qd̄ videt fieri et nō irascitur fratri sed vicō fris. talis ira nō ē peccatū
imo est meritoria et vocat ira p zelū. Qr vt dicit cris. Si ira nō fue
rit nec doctrina ꝓficit nec iudicia stant. nec crimīa ꝯpescūt. Qd̄ patz
ex formali diffinitōe ire. Est em̄ ira appetitꝰ vindicte. Sed vt dictū
est vindictā licet inferre malefactoribꝫ. g̊ vindictā appetere de mal
ex zelo iusticie similiter licz. Psal. Irascimī et no. peccare. Talis ergo
ira est meritoria. Sic iratus fuit phinees ꝯtra zambri et ob hoc pla
cauit deū. et meruit sacerdotiū sempiternū vt pz nūi. xxv. Sic g̊ plu
rimū irascūt pentes filijs. ¶ Cum peccato vero mortali sunt. cū aliq̄s
deliberata rōne appetit. q̄ fiat de aliquo vindicta q̄liter cūq; ꝯtra or
dinē rōnis ꝓpter malū eius puta q̄ appetat puniri eūz q̄ nō meruit
vel vltra q̄z meruit. vel nō scd̄m legitimū ordinē. vel nō ꝓpter debi
tū finē q̄ ē ꝯseruatio iusticie ⁊ punitō culpe. tal irascit fri et nō cl̄pe
eius. et vocat ira p odium. Et hoc est qd̄ hic dicit. Omīs q̄ irascit fra
tri suo reus erit iudicō. Talis ira ex suo genere est peccatū mortale
de qua xp̄us dicit hic. Nisi aliq̄s appeteret vindictā leuē de aliquo
quā etiam si inferret nō peccarz mortalit. vt trahere aliquē pueꝝ pa
rum p capillos. Sil̄r si quis nimis ardenter irascit interiꝰ et nimis
exterius ostendat signa ire ita q̄ ex vehemētia ire excidit a caritate
dei et ꝓximi peccat mortaliter. Et sic ex duobꝫ ꝯtingit peccatum
mortale in ira scz ex inordīato appetitu vindicte. ⁊ ex vehemētia pas
sioīs ire. q̄ ꝯsurgit ex accēsione sanguīnis circa cor. Cū pctō āt veiali
sunt qn̄ ira nō pfecte a rōe regulat. vl quātū ad appetitū vīdicte vt

cum q̃s nimis aliquãtulũ appetit magnã vindictam q̃z iusticia ex
igat. vel quantũ ad modũ irascẽdi vt cum motus ire aliq̃ntulũ in
terius vl exterius nimis feruescit. vel qñ motus ire antecedit rõ
nem. Est em̃ ira materialiť diffiniẽdo accensio sanguinis circa cor.
Et ido qñ subito homo accẽditur absq̃z deliberatõe rõnis ꝫ statiz
a rõe regulať ita ꝙ nõ impedit rectitudinẽ rõnis ẽ peccatũ veni
ale. Glosa sup illud p̃s. irascimi ⁊ noli peccare. dicit. Venialis est
ira que nõ ꝑducit ad effectũ. Et sic ptz scdm ¶ Tercõ ponit ꝯsiliũ
salutare ꝑ qd̃ modus fiendi boni declarať dicẽs. Si offers mun⁹
tuũ ad al. i. in ꝯspectu dei ad christũ qui altare dei dr. iuxta illud
heb. xiij. Habemus altare de quo edere nõ habẽt potestatẽ. qui ta
bernaculo deseruiũt scz corpis. quoꝝ deus vẽter ẽ. Quodcũq̃z mu
nus sit siue ab obseq̃o in seruiẽdo christo. siue a lingua in p̃dicãdo
et laudãdo christũ. siue a manu in dando bona paupib⁹ ꝓpter chri
stum. Nam triplex ẽ munus scz ab obseq̃o a lingua ⁊ a manu. Et
ibi recordatus fueris ꝙ frater tuus hz aliquid aduersum te. qꝛ in
iuste offendisti eum. quocũq̃z mõ siue verbo siue facto offenderis
eum. Relinque ibi añ altare munus tuũ. i. añ christũ vt scz habeas
ꝓpositũ firmũ seruiendi deo. Tunc em̃ relinq̃s añ altare mun⁹ tu
um. cũ ꝓpositũ tuũ est firmũ añ deũ vt ei seruias. Sed vt g̃tiosius
et fructuosius sit seruiciũ satis facere debes p̃mo fratri si p̃sens est
si aũt ẽ absens vadas ad eũ in mẽte tua vt scz habeas firmũ ꝓpo:
sitũ cũ obtulerit se facultas ei plenarie satis faciẽdi. qꝛ vt dic̃ hilari
us nõ optet ꝙ vadas vltra mare si ibi est quẽ offendisti ad recon
ciliandũ sibi pedib⁹ corpis ꝫ motib⁹ animi. Et vt dic̃ chriso. Debe:
mus em̃ reconciliari sicut offendimus. vt si v̄bo offendimus v̄bo
recõciliemur. ⁊ si facto. facto. Et tũc munus nostrũ erit acceptuz
valde corã deo. ⁊ merebiť vitam eternã. In huius figura dñs mã:
dauit ꝙ sacerdotes ⁊ leuite sacrificaturi i tẽplo. p̃us deberẽt laua:
re manus ⁊ pedes. ⁊ habẽ specula affixa in labro eneo vbi lauabã
tur i quib⁹ respicerẽt ⁊ abstergerẽt oẽs feditates. vt ptz exo. xxv.
et. xxxviij. Et sic ptz tercium ⁊ consequẽter totum.

¶ De epistola sermo septuagesimus septimus.

Quicunq̃z baptisati sumus in christo iesu in morte ipsius
baptisati sumus. Ro. vj. Sicut dic̃ apl's. j. Cor. xiiij. qui
ignorat ignorabiť. ⁊ ido doctor ⁊ pastor dz esse valde
solicitus in docẽdo. ne populi ignorantia sibi imputeť
ad ꝯdemnatõz. Eze. iij. Sanguinẽ v̄o eius de ma. tu. req̃. Propte:
rea dic̃ apl's. j. cor. ix. Ve mihi si nõ euãgelisauero necessitas em̃

mihi incubit. Sil'r ppl's dēt esse valde solicitus audire ne ꝓpt ignorantiā damnet ⁊ malū agat. Esa. v. Propterea captiuus duc ē ppl'. in eo q sci nō ha. Et ido apl'us doctor gētium in fide ⁊ vitate fuit valde solicitus nos docere omnia necessaria ad salutē. Act. xx. Nō em subtersugi quomin⁹ annunciarē vobis omne ꝯsiliū dei. Prin cipiū aūt ⁊ fons salutis aīe sine quo nemo saluari pt est baptism⁹ Io. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ spūsancto nō pōt intrare regnū dei. Et ido in epl'a hodierna de baptismo pdicat apl's vt ipm cognoscamus ⁊ cognoscēdo in ipo ambulemus. ⁊ abluti ei⁹ virtute illibatā ꝯseruemus. In qua quidē epl'a apl'us quattuor facit. Primo innuit formā baptismi ⁊ vtutē eius quā tenere dēmus In pncipio epl'e. Scdo ostendit quo in baptismo christo mortuo ꝯfiguramur et sil'es ei esse dēmus ibi. Conse. em sumus cū illo p bap. in mor. vt quo resur. christus a mor. p gloriā patris ita ⁊ nos in no. ui. am. Tercō ostendit triplicem fructū si hanc similitudinē illibatā ꝯseruemus ibi. Si em ꝯplan. facti sum⁹ sil'itudini mor. eius. Quarto istū triplicē fructū hortat apostolus romanos quib⁹ loquebat habere ⁊ in illis omes nos quatenus nos habere velim⁹ ibi. Itaq ⁊ vos exist. vo. mor. quidē es. pec. vi. aūt deo in christo iesu do. no. ¶ Primo g innuit apl'us formā baptismi ⁊ vtutē eius dicens. Quicunq bap. sumus in christo iesu. i. in forma baptismi quā tradidit christ⁹ iesus. Que ē. Petre vl martine. ego te baptiso in no. pa. ⁊ fi. ⁊ spūssancti. vt ptz math. xxviij. Docete inquit omes gētes bap. e. in no. pa. ⁊ fi. ⁊ spūssancti. Vl in baptismo quē instituit iesus christus. ⁊ quantū ad materiā ⁊ quantū ad formā. qr nisi fiat in aqua ⁊ supradicta forma vbor seruet nō est baptismus. Vel in baptismo in q opat iesus christus. qr virtus baptismi nō est ab aqua. neq a verbis. neq a baptisante. neq a baptisato. sz a iesu christo. q̄zuis mediante aqua ⁊ vbis christus ꝯferat vtutē in baptismo. Vn aq ⁊ verbū non sunt mediū p qd baptismus opatur sic p cām efficientē pncipalē. sz sunt mediū in quo ꝯfert salus et sine q baptismus nō ꝯfert. Quicūq g sic baptisati sumus i morte ipsi⁹ christi baptisati sum⁹. i. in efficacia ⁊ vtute mortis xpi baptisati sumus qr vtus mortis christi in baptismo opat ⁊ p baptismū nobis applicat. qd pz qr omnia illa q mors christi hz efficere in nobis in baptismo ⁊ p baptismū nob applicant ⁊ effectū habet ⁊ nō an baptismū. Ergo baptismus hz efficaciā ⁊ opat in vtute mortis christi. Et qr causa pmaria magis ē influens sup causatū cause secunde. ido potius dēmus dici baptisati ⁊ mūdati in morte christi. V q̄z in baptismo. Sunt aūt nouem q hz in nob efficere mors christi.

que in baptismo nob̄ ꝯferunt̄. ¶ Primū est mūdatio aīe a culpa
et macula peccati. Nā christus pēdēs in cruce oīa peccata deleuit
Apoc̄. j. Lauit em̄ nos a pec. no. in san. suo. Hec mūdatō ꝯfert̄ no-
bis in baptismo. Vn̄ baptismus sic̄ lauat exterius corp⁹ sic mundat
interius animā. Eze. xxxvj. Effundā sup̄ vos aquā mundā ⁊ mū. ab
omni. inq̄. ve. ¶ Scd̄m ē ablatō pene. q̄ christus pendēs in cruce
sustinuit penā sufficientē ꝑ oib̄ peccatis q̄ facta erāt vel fieri pote
rāt imo sustinuit penā excedētē peccata centūmiliū mūdoꝝ. Esa.
liij. Vere lang. no. ipe tulit ⁊ do. no. ipe p̄. Et infra. Et do. po. in eo
iniq̄. oīm nostrū. In huius figura vt dic̄ aug̃. de latere christi pen
dētis in cruce exiuit sanguis ⁊ aq̄. vt pz ioh̄. xix. Sanguis solutō-
nis ⁊ redēptōnis ⁊ aq̄ ablutōnis. Et in huius signū dic̄ apl̄us ad
col̄. ij. q̄ christus cirog̃phū delicti qd̄ erat ꝯtrariū nobis tulit de
medio ⁊ affixit illud cruci. Nā quādo solutū ē debitū cirog̃phū di
laniat̄. Hoc totū opat̄ in nob̄ baptismus in v̄tute passionis christi
Quia vt dic̄ aug̃. In puulis delet peccatū originale. in adultis aūt
originale ⁊ actuale. Et ido baptisato nulla pnia ē iniungēda. Sed
cōtra. Peccatū nō p̄t ordinari nisi p̄ penā vt dic̄ aug̃. Et sil̄r sicut
nullū bonū manet irremuneratū. ita nullū malū remanet impuni
tū. vt dic̄ aug̃. Et dicēdū q̄ peccata eoꝝ q̄ baptisant̄ punita sunt in
corpe christi in cruce. cuius mēbrū homo efficit̄ in baptismo. Vnū
aūt mēbꝝ bn̄ p̄t pati penā ꝑ alio. Nā caput amputat̄ ꝑ vulnē qd̄
manus inflixit. ¶ Terciū ē refrenatō ꝯcupiscētie male. Nā chri-
stus pendēs in cruce eneruauit ⁊ ꝯfregit vires peccati vt vltra
nō dominent̄. vt dic̄ aug̃. Et in huius figura vt ipe aug̃. dic̄ māda
uit dn̄s moysi vt suspendēt serpentē in ligno vt pz nūi. xxj. Serpēs
venenās homines ē ip̄m peccatū occidēs hoīes in anima. qd̄ suspē
sum ē in ligno crucis. Suspensus āt vl̄ crucifixus. nō hz vires nisi
soluat̄. sic hō nisi recedat a cruce. peccatū nō pōt ei nocere. Pecca
tū solū in cruce ē ligatū. alibi aūt vires hz magnas. Hoc ꝯfert̄ no
bis in baptismo. nā p̄ dei g̃tiam q̄ in baptismo ꝯfert̄ ꝯcupiscentia
refrenat̄. ⁊ peccatū p̄dit vires nec vlterius p̄t nobis dominari. ni
si velimus. Et h̄ pz in alijs natōnib̄ q̄ baptisate nō sunt. nā ꝯcupi-
cētia magis feruet in eis. ⁊ peccatuz magis dominat̄ eis q̄z his q̄
in v̄tute baptismi se ꝯseruant. Patet etiā h̄ in peccatorib̄ quibus
peccatū dn̄atur. nā christiani peccatores exciderūt ab hac v̄tute.
¶ Quartū ē liberatō dyabolice potestatis. Nā christus in cruce
vicit dyabolū ⁊ totū exercitū ei⁹. Aug̃. Manu inermi ⁊ affixa cru
ci debel. aere. pote. Et religauit eū in inferno vt pz apoc̄. xx. Esai.
xiiij. Verūtn̄ in inferno detraheris in ꝓfundū laci. Et p̄ ꝯn̄s nos

oēs a ꝓtestate diaboli eripuit·Col·j·Qui eripuit nos de potestate tenebraꝝ et trā·in reg·fi·dilectōis sue·Hoc āt nob in baptismo ꝛferē·qz cū dyabolus nob nō dñet misi p peccatū·ꝛ peccatum in baptismo tollat vt dictū ē·liquet qz in baptismo a dyaboli potestate eripimur· Vñ cantam⁹ Caput draconis saluator ꝛtriuit in iordanis flumine ab eius potestate nos oēs eripuit·Hoc fuit figuratū exo·xv·qñ in mari rubro pharao cū toto exercitu suo submersus ē·Mare rubrū ē baptismus rubricat⁹ sangne christi·Psal·Cōtriuisti capita draconū in aquis· Quintū ē vestitō honorabilis vestis vtutū·Nā christus in cruce ꝛfecit mirabilē vestē virtutū·Quia vt dic aug·oēs vtutes fuerunt in cruce nec exemplū alicuius vtutis ad informādā vitā nostrā totā abest a cruce·Hec vestis fuit figurata p tunicā incōsutilē christi quā christus reliqt peccatoribꝫ induendā q nō potuit scindi·qz nullus pt eā habere ptes misi totā·Hanc tunicā induit nobis in baptismo deus·qz baptisato oēs vtutes infundunt·In baptismo em hō nascit ad vitam gratie·ꝛ exuit totā vestē veterē ꝛ ideo remanet nudus·ꝓter qd deus parat ei dictā vestē mirabilē·q nunqz putrescit·q renouatur de die in die·q tenet hoiem calidū in amore dei·q custodit eū ab omni lesura·ꝛ facit dignū nuptijs sponsi eterni·quā qcunqz nō habuerit d illis nuptijs cū damno ꝛ vituperio expellet·Mat·xxij· Amice quō huc intrasti nō habens vestē nup· Et in signū huius moleuntꝛsuetudo qz ꝛpatres ꝛ ꝛmatres donāt tunicā puero quere apud celū·in eo qz obstaculū scz peccatū qd nos ꝓhibebat intrare amouit ꝛ vtutē intoeūdi ꝛtulit·Totū hoc fit nobis in baptismo·ad qd significandū christo baptisato aptū est celū vt ptz mat·iij·Quare em tunc aptū fuit celū·cū nec ingredi nec egredi aliqs tūc de celo debebat·misi qz significaut qz baptisato celū aperit· Ceptimū ē habitatō totius trinitatis·Nam in cruce tota trinitas in christi humanitate fuit·qz vt dic aug·induisa sunt opa trinitatis· q̄zus em passio soli filio appꝛiet ꝛ solus filius dicat passus·tn tota trinitas fuit passione opata sicut ꝛ incarnatōez·Iob·xxij·Nonne credis qz ego in patre ꝛ pater in me ē·Ibidē·Pater in me manens ipe facit opa·Et sitr ē de spūsancto·Hec aūt habitatō trinitatis ꝛ deitatis in christo nō fuit cognita misi p mortē xpi qz in morte omnia elementa testata sunt christū esse verū deū·Vñ ille centurio dixit·Vere filius dei erat iste·Iob·xix·Et ideo trinitas dei ꝛ deitas christi nō habitauit in cordiby hominū p verā fidē misi p mortē christi·Et ideo christus ait iob·xvj·Expedit vobis vt ego vadā-

Si em̄ nō abiero paclitus nō veni ad vos · ⁊ nisi formā hūanitatis subtraxero · me vt verꝝ deū nō ꝯgnoscetis · vt dic̄ greg̃ · Hec autē habitatō fit in nob̄ in baptismo qꝛ p baptismū ⁊ in baptismo fit hō tēplū dei · j · Coꝝ · iij · Templū dei sanctū ē qd̄ estis vos · Ibidē · Nescitis qꝛ templū dei estis · ⁊ spūssanctus habitat in vob̄ · Nā in baptismo mundat̄ aīa ab omni peccato ⁊ v̄tutib̄ adornat̄ vt dictuꝫ ē · ⁊ p ꝯn̄s fit dignū habitaculū dei · Et ideo in collatōe baptismi trinitas inuocat̄ · Et h̄ fuit figuratū in christo baptisato · nā ibi tota trinitas apparuit · pater in voce · spūssanctus in colūbe specie ⁊ filius in hūanitate ¶ Octauū est adoptio filioꝝ dei q̄ facta fuit in cruce · nā christus in cruce fec̄ pacē inter deū ⁊ hominē · ⁊ ad magnuꝫ amorē dei reduxit hominē · intantū ꝙ deus adoptauit eū sibi in filium · Et ideo statim christo mortuo hereditas filij data est hoī scꝫ vita eterna · qꝛ vt dic̄ apostolus ad ro · viij · Si filij ⁊ heredes · he · q̄dem dei coheredes aūt christi · Lu · xxiij · Hodie mecū eris in paradiso · i · sic̄ filius adoptiuus eris heres glorie patris mecū · Hec autez adoptō fit in baptismo qꝛ ibi renascimur in filios dei · in vtero ecclesie · ⁊ ideo extūc vocamur christiani · i · filij ⁊ fratres christi · j · Ioh̄ · iij · Videte q̄lem ca · de · no · de · vt filij dei no · ⁊ simus · Gal̄ · iiij · Quoniam aūt es · fi · di m · de · s · fi · s · in cor · ve · cla · ab · pat̄ · Et in hui⁹ figura sup christū baptisatū venit vox dicens · Hic ē filius meus dilectus ¶ Nonū est ꝯsignatō electoꝝ · Nā in cruce ꝯsignati sunt electi a reprobis · nā latro pendēs ad dexterā christi ⁊ credens vere ip̄m esse filiū dei ⁊ innocēter patientē · deuote se ei recōmendans · signauit om̄es electos qui p christi passionē saluabunt̄ · latro v̄o pendens ad sinistrā ⁊ blasfemās eū · nec in eū credēs signauit om̄es reprobos q̄ ex passione christi nihil boni reptabūt sed malū · Hec autē ꝯsignatō fit in baptismo · nā in eo imp̄mit̄ caracter · qui ē qd̄dam signū distinctiuū christianoꝝ ab alijs in aīa existens · p quē hō fit abilis ad recipiendū sacramenta ecclesie · nā sine tali nullū sacramētū pōt q̄s accipe · Et h̄ figurat̄ p hoc · ꝙ in baptismo inungit̄ baptisandus in modū crucis qꝛ in baptismo recipit̄ caracter vt qd̄dam signū crucis distinctiue vt aliqui cruce signant̄ ad aliq̄d speciale · Ezech · ix · Signa thau sup frontes viroꝝ dolentiū ⁊ gementiū · Et sic pꝫ p̄mū ¶ Scd̄o on̄dit qūo in baptismo christo mortuo ꝯfiguramur ⁊ sil̄es ei esse debemus · qꝛ immersio pueri in aquā · significat sepulturā christi · ⁊ trina immersio signat triduū sepulture xp̄i ⁊ erectō pueri de aq̄ signat resurrectōꝫ christi · Ergo in eo ꝙ in aq̄ immergimur ꝯsepelimur xp̄o mortuo vt deinceps mortui simus mūdo ⁊ in eo ꝙ de aq̄ eripimur cōsurgimus cū christo de morte

cz peccati Quo g christus resurrexit a mortuis p gloriaz patris
i. ad honorē ⁊ gloriā patris ita ⁊ nos postq̄z in baptismo mortui
fuerimus omib⁹ peccatis ⁊ mūdo ⁊ vite veteri que ē scd̄m carnez
debemus resurgē de morte culpe ad vitā g̃tie. ⁊ in nouitate vite
spūs ad dei honorē ⁊ gloriā ambulare. Eph. v. Surge q̄ dormis
et exurge a mortuis ⁊ illuminabit te christus. Dicit aūt vita spūs
nouitas vite. qr vt dicit apl'us. j. Cor. xv. Prius qd animale ē de
inde qd spūale. Et ido vita spūs dicit nouissima vita. j. Cor. ibidē
Primus hō de terra terrenus. scd̄us hō de celo celestis. Et ido sic
portauim⁹ imaginē p̄mi hois. ita ptemus imaginez scdi hominis
scz christi q̄ scd̄m deū creatus ē in iusticia ⁊ sanctitate cuius filij fa
cti sumus. ⁊ quē in baptismo ꝓmisimus imitari. Eph. v. Imitato-
X res dei estote sic filij carissimi. Hec autē nouitas vite in decē con-
sistit ¶ Primo in baptismi susceptōe. Ioh. iij. Nisi q̄s renatus fue
rit ex aq̄ ⁊ spūsancto nō p̄t introire in regnū dei ¶ Scd̄o in mem
broꝝ mortificatōe. ij Cor. iiij. Semp mortificatōez christi iesu in
corpe nostro circūferentes. vt ⁊ vita ip̄ius in corpib⁹ nostris ma
nifestet ¶ Tercō in honoꝝ ⁊ diuitiaꝝ mundi renunciatōe. Luce.
xiiij. Nisi q̄s renun. omni. q̄ pos. nō p̄t me⁹ esse discipulus ¶ Quar
to in mandatoꝝ di obseruatōe. Math. xix. Si vis vitā ingredi ser
ua manda ¶ Quinto i iniuriaꝝ dimissione. Lu. xvj. Dimittite ⁊ di
mittemini ¶ Sexto in dei ⁊ ꝓximi pfecta dilectōe. Mat. xxij. Di-
liges dn̄m deū tuū ex toto corde tuo ꝛc. Et ꝓximū sic teip̄m Se
ptimo in vere penitentie assumptōe. Lu. xiij. Ita dico vob̄ nisi pe-
nitentiā ege. om̄es simul pibitis. ¶ Octauo in mortis meditatōe
Eccli. vij. Memorare nouissima tua ⁊ in eternū nō peccabis ¶ No-
no in passionis christi recordatōe. Tren. iij. Memorare pauptatis
et trans. m. absin. ⁊ fellis. Memoria memor ero ⁊ ta. in me. ani. m.
Bern. Visa christi passione q̄s est tā delicōsus q̄ nō ꝯtineat. tā ma
licōsus q̄ nō abstineat. q̄s tam iracūdus q̄ nō ꝯdonet. ¶ Decimo
in vite eterne certa expectatōe. Thob. ij. Filij sanctoꝝ sumus et
vitā illā expectamus quā deus daturus ē his qui fidez suā nunq̄z
mutant ab eo. Psal. Credo vidē bona dn̄i in terra viuentiū. Et sic
Ypz scd̄m ¶ Tercō ostendit triplicē fructū si sic in hac vite nouita-
te ambulauerimus. p quā christo sil'amur ¶ Primus est resurre-
ctō p̄ma scz g̃tie. Apoc. xx. Beatus q̄ habet ptem in resurrectōne
p̄ma. Quia si ꝯplantati. i. simul plantati facti sum⁹ sil'itudini mor
tis eius. ⁊ hoc in baptismo. simul erimus ꝯplātati facti sil'itudinis
resurrectōis eius. i. si in plantatōe qua p baptismū plantamur in
ecclesia dei fuerimus sil'es morti christi. vt sic xp̄c semel mortu⁹

est ⁊ mors illi vltra non dñabit· ita ⁊ nos postq̄z semel fuerimus
mortui in peccatis ⁊ delictis nostris· ⁊ ab ipsis in baptismo fueri
mus mūdati· nō moriamur amplius in peccatis· tūc erimus chri
sto sil̄es resurgenti· q̄ resurgēs a mortuis iam nō morit· ⁊ sic ha
bemus resurrectōz g̃tie similē resurrectōni christi in nouitate vi
te firmiter ambulātes· ⁊ sic semp cū dño erimus q̄z ⁊ in morte et
in vita sumus ei sil̄es ¶ Scd̄s fructus ē eneruatō ꝯcupiscentie ⁊
destructō peccatoꝝ· q̄z in tali ꝯplātatōe ⁊ sil̄itudine mortis ⁊ re
surrectōnis christi· q̄ fit in baptismo· p quā in nouitate vite ambu
lamus· vetus hō noster· i· ꝯcupiscētia carnis· q̄ vetus hō dicit̄ q̄z a
vetere hoīe adā tracta ē· crucifigit̄· i· p grām dei auferunt̄ ei vires
vt nobis dñari nō possit· ⁊ corpus peccati· i· ꝯgeries peccatoꝝ si
militer destruit̄ in baptismo vt dictuz est vt nob̄ dñari nō possit
nisi velimus· q̄z q̄ mortuus est peccato scz in baptismo· iustificatus
et mundatus ē ab ipo peccato· ⁊ q̄ntū ad culpā ⁊ q̄ntū ad penā· vt
dictū est· Vl̄ aliter ⁊ melius dicendū est· q̄ hic reddit rōnem isti⁹
p̄mi fructus· q̄z si ꝯcupiscētia carnis est debilitata ⁊ refrenata ita
q̄ nō p̄t nos cogere ad peccandū· ⁊ ꝯgeries peccatoꝝ est destru
cta· poterimus esse sil̄es christo resurgēti· vt scz amplius nō mori
amur peccato a q̄ sumus iustificati ⁊ mundati ¶ Tercius fructus
est resurrectō scd̄a scz glorie q̄z credim⁹ v̄aciter q̄ si mortui fueri
m⁹ in hac vita mūdo ⁊ peccatis sic̄ christus mortuus fuit· ⁊ in chri
sto ⁊ ꝓpter christū mortificauerimus mēbra nostra· viuemus sil̄
cū christo vita beata ⁊ ꝑpetua· q̄ christus viuit· q̄z ipe resurgēs a
mortuis· nō amplius p̄t mori· neq̄z mors p̄t ei dñari· Nā q̄ mortu
us est peccato· i· ꝓpter peccatū tollendū ⁊ destruendū· mortuus ē
semel· i· vna eius mors suffecit ad peccatū delendū ⁊ hoīes iustifi
candū· Heb· x· Vna em̄ oblatione ꝯsummauit in sempiternū iusti
ficatos· Sed q̄ mō viuit viuit deo i· in deo· qui ē vita ꝑpetua· Io·
xi· Ego sum resurrectō ⁊ vita· Et sic q̄ mortuus fuit semel· h̄ fuit ī
q̄ntū hō vt ꝓ hoīe satisfaceret· Sed mō viuit in q̄ntū deus q̄ est
vita eterna· ⁊ mori nō p̄t· qua vita etiā nos viuem⁹ Ioh· xvij· Vo
lo pater quos mihi dedisti vt vbi ego sum ⁊ illi sint mecum scz in
eadē vita· Et sic ptz terciū ¶ Quarto istū triplicē fructū hortatur
apl̄us romanos· quib⁹ loq̄bat̄ habere ⁊ in illis om̄es nos· q̄z om̄es
debemus nos existimare in vita ista mortuos esse peccato ⁊ mū
do· ⁊ viuētes deo· i· ad honorē dei· Col· Mortui em̄ estis mūdo et
vita vr̄a abscōdita ē cū xp̄o in deo· Et h̄ ē qd̄ ipe dic̄ in xp̄o iesu· i·
in forma ⁊ exēplo christi iesu· ⁊ in v̄tute iesu xp̄i· q̄z sine ipo sic vi
uē nō possum⁹· Io· xv· Sine me nihil potestis facē· Et sic pz q̄rtū

Dominica septima de euangelio sermo lxxviii.

Cum turba multa esset cū iesu nec ha. qō mā. z tio dī
ait illis miſereor ſup turbā ꝛc. Mar. vnj. Sicut pz iob.
vj. Christus vocat se vnū z vez panē. Ego sum mq̄t
panis vnus q̄ de celo descendi. Et q̄ duplex est vita scz
aie z corpis. ido dupliciter nos pauit scz q̄ntū ad aiam exēplo ca-
ritatis z vbo vitatis nos informando Act. j. Cepit iesus facere z
docere. Et q̄ntū ad corpus pane materiali reficiendo. vt in ꝑ euā-
gelio ptz. In q̄ q̄dē euāgelio q̄nq; summarie ꝛtinent. Primū est
christi miseratō ſup turbā indigentē. In ꝓncipio euāgeli. Sed im
ſponderūt discipuli ſui. Vñ istos q̄s poterit ꝑ saturare pamby in so-
litudine. Tertiū est christi interrogatō vt refectōz miraculosā
faceret euidentē ibi. Quot panes habetis. Quartū ē modus quez
tenuit ſup refectōez quā mandauit appoñ añ turbam famescente
ibi. Et ꝓce. tur. discū. ſup terrā z accipiens septē panes. g. agēs gre-
et de. di. ſ. vt ap. Quinto subiungit euāgelista núm ſportaꝝ de reli
quiꝫ ſublataꝝ z núm manducantiū ad dei gloriā z nostrā īstruc-
tionez ibi. Et ſustu. q̄d supa. de frag. sep ſpor. erant aūt qui mandu-
cauerūt quasi quattuor mlia z dimi. e. Primo g̃ ꝓmit dei miseratō ſu-
p turbam indigentē. q̄ turbe nō habentis vt z mederet miſertus
est. Et ꝑ ē Miſereor ſup turbaz. Et q̄ oīnis creatura debet creato
rem ſuū ſequi. ido filius di postq̄ miſertus est hominis. oīnis cre
atura miſerta ē ei. Olim em̄ erant q̄ttuor ꝺ̄ncōpassibilia homini. f.
deus. angeli. celū. z mors. Nā deꝰ hominē ſibi recōciliare nolebat.
angeli animas nostras ad celū deportare recusabant. celū erat ho
mini clausum. z mors oīnes ad tartara demergebat. ꝑ postq̄ te
nus homini est miſertus eū ſibi recōciliauit. āgeli animas nostras
ad celū deportant. celū manet aptum. z mors miſi volētes ad tar-
tara demergit. Et tanta fuit di miseratō circa hominē. q̄ hec quat
tuor placauit z ſibi ꝓpassibilia fec. Et ꝑ est q̄ dic Miſe. ſup turbā.
Et volo q̄ oīnis creatura eius miſereat. Notandū aūt q̄ quattu-
or mouerūt christū ad turbe miserendū z pascendū ſcz ꝑetas na-
turalis. núositas popularis. pemitentia ſalutaris. z indigentia rei
familiaris Primū fuit ꝑetas naturalis. Christꝰ em̄ fuit verus
deus z verus hō. ex vtraq; aūt pte fuit misericors. nam inquan
tū hō ꝓcessit ex ꝓgenie dauid. cuius misecōia z clemētia in scriptu
ra magnificat z ꝓdicat. Isa. lv. Mias dauid fidelis. Et. j. Mach. ij.
Dauid in ſua misecōia ꝓsecutus est sedē regni in secula. Et ꝑ alle-

Clamauit chananea petens misereri filie sue d· Miserē m· fi· da· math·
xv· Quasi diceret· Ex patre tuo habes q̄ sis misericordissim⁹· Hoc
etiā allegarūt milites benedab regis sirie dicētes· Audiuimus q̄
reges israel clementes sunt ⁊c· vtz in libro regū· Dicit māntū de⁹·
omnino sibi est ꝓ̄pium ⁊ naturale misereri· Greg· in collecta · De
us cui ꝓ̄pium est misereri semp ⁊ pcere· Ps· Miserationes eius su
per omnia opa eius· Dumire aūt ē extraneū ⁊ alienū a deo· Esa· xxv·
nij· Vt faciat opus suū alienū est opus eius ab eo Opus dei ē om
nia ordinare q̄ sapiētissimus est cuius ꝓ̄pium ē ordinare· Sap· xi·
Omnia ⁊stituisti in mūo·pondere· ⁊ mensura· Peccatū aut nō ꝑt
aliter nisi p penā ordinari p quā reducit ad ordinē iustitie· Et ido
deus vt hoc opus suū faciat scz vt reducat peccatorē p penā ad or
dinē iustitie· alienū est ꝑ opus suū scz punire ab eo id ē sibi nōz pe
tit ꝑm naturā· Et ido deus imute punit ⁊ cū dolore· Esa· j· Heu cō
solabor ego sup hostib⁹ meis ⁊ vindicabor de inimicis meis· Et iō
multū expectat peccatores vt nō puniat ꝛ̄ misereat eoy· Esa· xxx·
Propterea expectat deus vt misereat nostri· Exēpluz de ape q̄ na
turaliter mellificat· ⁊ ⁊citata pungit· Sic fac̄ deus· Nā in ꝓncipio
omnib⁹ creaturis magnā gtiam ⁊ misedíam fec̄ · ꝛ̄ postea ⁊citatus
peccatis expulit angelos de celo· ⁊ homines d̄ paradiso· ⁊ misericor
dia eius in celo videbat recusa· Ps· Dne in celo misedia tua· In
⁊cessu vo tpis itey incepit misedia3 suā extēdere in quandā ꝓ tem
tere· ⁊ ad quēdā ꝓ̄pium scz iudeoy· quē plātauit ⁊ multis gtijs ⁊
mirabilib⁹ bnificijs ē ꝓsecutus ⁊ suā noticiā ei dedit Ps· Notus
in iudea deus Et q̄ nō poterat amplius in ira misedíam ⁊tinere
eo q̄ ⁊tra naturā suā erat· ido misit filium suū vt omniū misereretur ⁊ omnib⁹ magnas gtias faceret· Io· j· Gra ⁊ vitas p ihesuz chri
stū facta est. Et itey De plenitudine eius nos omes accepimus
gtiam ꝓ gtia· Et ꝑ est q̄d ꝑ dicit Misereor sup turbā supple omni
um ꝓ̄pter q̄ ecce iam triduo sustinent me id est p tria tpa expe
⁊tāt a me sibi misedia exhiberi scz tpe legis nate· tepe leg̃ scripte·
⁊ tempe gtie reuelate q̄ ecce p⁹ venīt mihi misedíam postulātes
nec hēt q̄d māducēt q̄ panis vin⁹ melior māna omis sapozis sua
uitatē hns q̄ de celo descēdit cib⁹ āgelo⁹ ⁊ pfecto⁹ hominū nōdū
erat ⁊stitut⁹· Et ido hō vsq̄ ad illud tps nō habuit cibū vtutis ⁊
vite ad ⁊mededū Sz xp̄c misertus ē eius ⁊ dedit ei cibū a ie ⁊ cor
pis in q̄ mag̃ ei⁹ mia designat Et nota q̄ xp̄i mia circa turbā ho
minū ꝑm omnē modū magtudinis mag̃ esse apparet· Nā q̄drupli
cit d̄r aliq̄d ee magnū· Primo aliq̄d d̄r ee magnū· i· altū vt tur·
ris mag̃· i· alta· Sic mia xp̄i ē mag̃ altitudine· q̄ vsq̄ ad celū ad q̄d

homines introducit Psal. Magnificata ē usqz ad ce. miscdia tua
¶ Scdo dicit aliqd magnū .i. pfundū vt puteus magnus .i. pfun
dus. sic mia christi est magna pfunditate. qr de inferno eduxit ani
mas defunctoꝝ. Psal. Misericordia tua ē magna sup me ⁊ edux.
ani me ex infer. inferi. ¶ Tercō dicit aliqd magnū .i. amplū vt pla
tea magna .i. ampla Sic misericordia christi ē magna amplitudi
ne. qr in toto orbe terraꝝ non ē q christi miscdiā n sentiat Psal.
Misericordia dni plena ē terra. ¶ Quarto dicit aliqd magnū id ē
lōgū. vt magna via id ē lōga Sic misericordia xpi ē magna lōgi
tudine. qr a seculo vsqz in seculū ⁊ ab eterno vsqz in eternū Psal.
Misericordia dni ab eterno vsqz in eternū. Et sic scdm omnē dime
sionē misericordia christi ē magna circa hominē Eph. iij. Hoc oro
vt possitis cōphendere cū omnibꝫ sanctis q est la. lon. pfun. ⁊ sub
B li. sup in misericordia christi. ¶ Secundū qd xpm mouit ad turbe
miserendū fuit nūositas popularis. qr turba erat multoꝝ hominū
in qbꝫ cerdendū ē. qꝫ multi erāt magni meriti. q dei bnficiū ⁊ mise
ricordiā meruerūt. Si em deus olim ad pces moysi vnius homi
nis diuisit mare. ⁊ eduxit aquā d petra. ⁊ pluit coturnices populo
israel. vt pz exo. xvj. et ad pces helye abstulit pluuiā ⁊ reddidit et
multiplicauit farinā et oleū illi vidue de sarepta sydoneoꝝ. vt ptz
iij. Re. xvij. multomagis nūc ad pces multoꝝ quoꝝ fames ad de
um clamabat multiplicabit panes. Math. xviij. Si duo ex vob cō
sen. sup ter. de. omni re. qcū pe. fi. il. a. pa. m. ¶ Terciū qd mouit eū
fuit penitentia salutaris q p triduū quo turba cū xpo fuerat desi
gnat Et h est qd dic Misereor sup tur. qr ec. iam tri. su. me. Mathe
us vo ait qr triduo pseuerāt mecū Triduū aūt penitētie est dolor
ꝯtritōnis pudor ꝯfessionis et labor satisfactōnis Hec est via triū
dieꝝ quā filij israel petebāt ire in desertū ad sacrificandū deo Exo
iij. Viam triū dierum ibimus vt immolemus dno deo nostro
Quartum quod mouit eum fuit indigencia reifamiliaris que ex
tribus causabat ¶ Primo ex ꝯsumptōne ciboꝝ quia vt dic christ.
p duos dies pcedentes omes cibos quos secum tulerāt iam ꝯme
derant ¶ Secundo ex penuria et ariditate locoꝝ quia in vasta soli
tudine erant ubi nec fructus terre nec cibi uenales inueniebātur
¶ Tercō ex distantia domorum. quidam enim de longe uenerūt et
a domibꝫ suis multū distabant Et ideo anteqz ad eas puenissent in
si comedissent defecissent in uia ut christus h dic Et sic patet pmuz
C ¶ Secundo ponitur discipulorum dubitatō super refectōne tur
be prouidenda Aiunt enim Vnde istos quis poterit hic saturare
panibꝫ in solitudine Nō em recordabāt alteriꝰ refectōis de qnqz

pānib⁹ ordeaceis ⁊ duob⁹ pīscib⁹ quā ante fecerat· vel si recordabā
tur eū. Per qđ pz q eū vez deū nō credebant· ꝫ credebant eū ma
gnū amicū dei· Joh· xiij· Tanto tpe vobiscū sum ⁊ nō cognouistis me·
Et sic pz scđm Tercō ponit christi interrogatō vt refectōez mi
raculosam faceret euidentē· Nit em ąt panib⁹· Qui dixerūt Septē
habereť ꝫ dū illi respondерūt septem quo paucōres essent eo am
plius ⁊ melius miraculū apparet· ⁊ notius fieret· En ꝫ ꝑ ipm chri
stum imitari debemus· vt opa nostra in luce vtutū sint facta· ad
dei honorē· ⁊ primi edificatōez· Matħ· v· Sic luceat lux ve· co· ho·
vt vr opa ve· bo· ⁊ gr̄i· đ· pa· ve· q̄ in celis est· Et ad phil· iij· Mode
sta vestra nota sit omnib⁹ hominib⁹· omnis em q̄ male agit odit
lucē· ⁊ nō vult venire ad lucez· vt nō arguant opa eius vt dicitur
Joh· iij· Cauendū ē tm nedū bono exemplo volumus primū edifi
care· vento vane gr̄ie circūferamur· et p ꝑns meritū pdamus· et
inter fatuas vgines deputemur· De quib⁹ dr· mat· xxv· q̄ vacuas
lampades tenebant in manib⁹ plenas vēto· Mat· v· Amē dico vo
bis re·mer·s· Qua ventū q̄sierunt ⁊ ventū p munere habuerunt
Vnde si de bono ogē qđ facimus temptatō vane glorie mentē pulset
et nos debiles ad ꝓsentiendū vel cadendū sentimus q̄ vētus val
de subtilis est· dēmus latēter bona facere· ⁊ plus nostrā salutē q̄z
primi edificatōez diligē· q̄ caritas ordinata incipit a seipa Vnde
mat· vj· Cū oraueris intra in cu·t· ⁊ clau·ostio ora patrē tuū Hic
cōdit exēplū đ q̄ greg· in dpalogo loquit de q̄dā pegrino ad hospi
cū recipiēte vt melior epō suo ab hominib⁹ haberet cuius filium
vnicū pegrinus in ignē piecit ⁊ disparuit vt daret intelligi quo
animo ⁊ merito fuisset receptus Et sic pz terciū Quarto ponit
modus quē christus tenuit sup refectōe quā mādauit apponi ante
turbā famescētē q̄ ꝓsistit in q̄ttuor Nā pmo mādauit turbe di
scubere sup terrā Secđo accepit septē panes ⁊ gr̄ias agēs fregit
⁊ multiplicauit ⁊ dedit discipulis suis vt daret turbe Tercō re
cepit paucos pisciculos ⁊ ipos bn̄dixit ⁊ multiplicauit ⁊ iussit ap
poni Quarto mādauit đ fragmētis q̄ supauerant septē sportas
impleri Et sic pz q̄ refectō ħ differt ab illa đ quinq̄ panib⁹ ordea
ceis ⁊ duob⁹ piscib⁹ quā narrat io· q̄ntū ad sex Primo q̄ ibi fue
rūt q̄nq̄ panes ħ vo septē Secđo q̄ illi fuerunt ordeacei· isti vo
tricei· q̄ qđ simpliciter dr panis de tritico ē· quod autē dicit pa
nis cū additamēto ē đ alijs frugib⁹ vt panis đ ordeo vel milio Hi
ąt sine additamēto dicti sunt septē pānes illi ąt q̄nq̄ pānes ordeacei·

Tercō qz ibi fuerūt duo pisces solū·ꝫ vō plures licet pauci ꝛ pt
iu Quarto qz illi sederūt sup fenū·isti vō sup nudā terrā Qui
to qz ibi fuerūt quinqz milia hominū ad manducandū hic vō qz
tuoz milia Sexto qz de illis·xij·cophini fragmentis plemi fuerūt
eleuati·hic aūt septē sporte fuerūt eleuate plene·Litera plana est
ꝫ eius misteria sunt nobis sub breuitate reqrenda Notandū ꝙ
ꝙ vt dicit iob·xxj·mlta quidē ꝛ alia signa fecit ihesus q̄ si scribant p
singula nec ipm arbitroz mundū capere posse eos q̄ scri.sunt libros·
Tot aūt scripta sunt de factis ꝛ dictis christi que sufficiunt ad il
luminandū fidē nostrā ꝛ niformandū vitā nostrā vt dicit augꝰ sup
tres mortuos q̄ a christo suscitati legunt·Propterea dicit apls ad
Ro·x·ꝙ finis legis christus est ad iusticiā omni credenti·Gregꝰ dic
ꝙ miracula christi sunt sic accipienda vt in veritate facta credāt
Et aliud significent Duo ꝙ ꝛ duiuia q̄ legunt a christo facta·sig
ficant spualem anime refectōez·q̄ in vbo dei ꝛsistit·Deutero·viij·
Non in solo pane viuit hō ꝫ in omni vbo qd̄ procedit ex oze dei·Cy
bus em anime ē vbum dei·i·sacra scriptura scz vetus ꝛ no·testa·qd̄
pdicator dat ppo ꝛmedere Matꝫ·xiij· Ommis scriba doctus in
reg·celoz sibis ē homini patrifa·q̄ pfert de thesauro suo noua et
vetera·In cuius figura dictū est ezechieli·Fili·ho·ꝛme·volu·istū
Et sequit Et ꝛmedi ꝛ factū est quasi niel dulce in oze meo·ezec·iij·
Per duo ꝙ ꝛ duiuia q̄ xpc fec̄ ad ppm reficiendū significant vetus
et no·testa·siue noua ꝛ vetus lex· Lex aūt vetus ꝛtinet in quinq
libris moysi q̄ p quinqz panes ordeaceos designant· ꝛ psalmis et
pphetis qui p duos pisces significantur·Nā sicut panis ordeaceus
dat seruis sic illa lex data fuit seruis· qz fuit lex timoris q̄ est lex
seruoz·ꝛ nō ꝛtinebat grām filioz·nō em ꝛferebat grām·sed mi
nabat penā·Et ad ꝫ significandū q̄n lex vetus fuit data audierūt fi
lij israel voces ꝛ somit⁹ buccine ꝛ lāpades ꝛ tonitrua ꝛ fulgura mō
temqz fumigantē ꝛ pterriti ac pauore pcussi steterunt ꝓcul dicē
tes moysi·Loqre tu nob ꝛ audiemus·Nō loquat nob dns ne for
te moriamur·vtz exo·xx·Itē ozdeū est pungitiua ꝛtinens corticē
aristay·qz lex vetus erat pungitiua dicens·Oculum p oculo·de
tem p dente·vtz exo·xxj·Et ꝛtinebat corticēs figuray multay·r
Coy·x· Oia in figura cōtingebāt illi·Hos aūt quinqz panes por
tabat vnus puer clausos in pera vtz io·vj· Est puer vnus hic qui
hēt quinqz panes ordeaceos Iste puer est ppm⁹ iudaicus·q̄ fuit
puer sensu ꝫ senex tpe Esa·lxv·Puer centū annoy mo·Qui semp
legit ꝛ nūqz ad pfectōz sciētie puenit Hieb·vij·Nihil em ad pfectu
ad·lex Qui in cognitōne vitatis sp habuit ꝛ ꝫ facie cordis velatā

ij. Cor. iij. Vsq3 in hodiernū diē dū legitur moyses velamē ē posi
tū sup cor eoꝝ. Sed christus hos panes fregit. qꝛ intellectū vete
ris testamēti disseruit Lu. xxiiij. Tūc apuit illis sensum vt intelli
gerēt scripturas. Fuit ḡ ille ꝓpl's pastus quinq3 panib9 ordeaceis
i. q̄nq3 libris moysi. ⁊ duob9 piscib9. i. psalmis ⁊ ꝓphetis q̄ asperita
tē legis tpabant. Et ido illud ꝯuiuiū q̄nq3 panū fuit añ illud factū
de quo. xij. cophini sumpti sunt ad. xij. trib9 israel pascendas. Quia
vt dic̄ apl's. j. coꝝ. x. Om̄es eandē escā spiritalē mādu. Plures tam̄
reliq̄e supauerāt de illo q̄3 de isto. qꝛ lex vetus ob difficultatē non
potuit obseruari. ⁊ ido multa p̄termittebant. Act. xv. Quid tēpta
tis imponē iugū sup ceruicē discipuloꝝ. qd̄ neq3 patres nostri ne
q3 nos portare potuimus. De vtroq3 tñ ꝯuiuio multa remanse
rūt. qꝛ neq3 vetus neq3 no. testa. pfecte seruat. Hic cadit exemplū
de mitra ep̄ali q̄ h3 duo cornua q̄ significāt vetus ⁊ no. test. q̄ ep̄s
d3 habē in capite ⁊ memoria. ⁊ h3 duo pendicula post spatulas et
significāt ꝙ vtrunq3 testamentū ꝓijcit post tergū ⁊ neutꝝ serua
tur. Hoc aūt ꝯuiuiū qd̄ h̄ recitat marcus sil'r ⁊ mathe9 fuit factū G
post illud qd̄ narrat ioh. de quo dictū ē mō. Qd̄ significat no. te. si
ue nouā legē. qd̄ p9 vet9 testamentū institutū est. In q̄ fuerūt septē
panes triticei q̄ dant filijs. qꝛ lex noua est lex amoris ꝯtinens ḡtiā
filioꝝ. Et ido fuerunt h̄ septem panes. qꝛ septem v̄tutib9 ⁊ septem
donis spūssancti pascunt filij dei Nā lex noua est p̄ncipalit ip̄a se
ptiformis ḡtia spūssancti. Istos septem panes christus bñdixit fre
git ⁊ multiplicauit ⁊ dedit apl'is vt apponēnt turbis. qꝛ nouū te
stamentū q̄ntum ad illud qd̄ est in eo p̄ncipale sc3 ḡtia spūssancti
xp̄uc fec̄. Ioh. j. Gratia ⁊ v̄itas p iesum xp̄m facta est. Et q̄ntu3 ad
illud qd̄ est ibi scd̄arium ⁊ disponens ad ip̄am gratiam spūssancti
sc3 mādatum amoris sil'r christus instituit ⁊ docuit. Io. xiij. Man
datum no. do vobis vt diligatis inuicem. Mat. x. Dictum est an
tiq̄s diliges inimicū tuū ⁊ odio habebis inimicū. Ego aūt dico vo
bis diligite inimicos vestros. Mādauit etiā apl'is vt ip̄am legez
nouā om̄ib9 p̄dicarent. Mar. xvj. Euntes in mudū vniūsum p̄dica
te euā. omni creature. Et vt ip̄am ḡtiam spūssancti om̄ib9 darent
Mat. x. Gratis acce. ḡ. da. Et ido apl'i imponebant manus sup ho
mines ⁊ accipiebāt spm̄sanctū vt d̄r act. viij. Nouū aūt testamen
tum est ille liber clausus ⁊ sig̃tus septez sig̃culis de q̄ dic̄ io. apo c̄.
v. q̄ nō est inuent9 in celo q̄ntū ad angelos. neq3 in t̄ra q̄ntū ad ho
mines. neq3 subtus t̄rā q̄ntum ad demones ⁊ mortuos q̄ possz api
re libꝝ ⁊ soluē septez sig̃nacula ei9 nisi agnus q̄ occisus est. q̄ septē
signacula noui testameti. i. septē articulos fidei hūanitatis christi

soluit·dū ip̄a impleuit vt dic̄ greg̃·ꝛ septiformē gr̄am spūssancti·
dū ip̄am hominib̄ dedit·ꝛ septē sacramenta ecclesie dū ip̄a insti-
tuit·q̄ om̄ia ꝑtinent ad no·testa· ¶ De h̄ aūt ꝯuiuio sustulerūt a-
postoli septē sportas·q̄ septē erant ecclesie pascende de reliquijs
prandij christi in nouo testamento quib̄ ioh̄·apoc̄·i·scribit dicēs·
Iohēs septē ecclesijs q̄ sunt in asia· ꝑ quas vniuersitas ecclesiarū
christi totius mundi designat̄· In septē em̄ sportis apostolor̄ cōte-
tus ē cib̄ anime dandus om̄ib̄ ꝓp̄lis christianis in toto orbe ter-
rar̄· Sporte em̄ septē significāt septē septenarios·q̄ totā ecclesiaꝫ
dei ꝑficiunt ꝛ disponūt ꝛ reficiunt ꝛ pascūt ¶ Primus ē septenari-
us sacramentor̄·nā septē sunt sacramenta ecclesie q̄b̄ mediantib̄
virtus diuina ꝛ meritū passionis christi hominib̄ applicat̄ ad salu-
tem cōsequendā ¶ Scd̄us ꝛ tercius septenarius ē de articulis fidi-
nā septē sunt articuli diuinitatis·ꝛ septeꝫ hūanitatis· quib̄ hō de-
credendis illūinatur ¶ Quartus septenarius ē virtutū·nā septem
sunt v̄tutes scꝫ tres theologice quib̄ anima ordinat̄ ad deū scꝫ fi-
des·spes·caritas·ꝛ quattuor morales scꝫ prudentia·tꝑantia·forti-
tudo ꝛ iusticia·q̄bus hō in actib̄ suis disponit̄ ꝛ ordinat̄·ꝛ quan-
tū ad se ꝛ quantū ad ꝓximū ¶ Quintus septenari⁹ est donor̄ spūs-
sancti·nā septē sunt dona spūssancti scꝫ donū sapientie ꝛ intellect⁹
donū cōsilij ꝛ fortitudinis·donū sciēcie ꝛ pietatis·ꝛ donū timoris
domini· quib̄ om̄es vires anime tam supiores q̄ꝫ inferiores dis-
ponūtur ꝛ habilitātur ad obediendū motōni ꝛ instinctui spūssan-
cti·vt hō omne opus bonū facilit̄ ꝓseq̄tur ¶ Sext⁹ septenarius ē
beatitudinū· Septē aūt sunt beatitudines de quib̄ d̄r math̄· v·scꝫ
pauptas spūs·mititas vel mansuetudo·luctus penitentie·sitis iu-
sticie·affluentia misericordie·mūdicia cordis·ꝛ pacificatō mentis·
Ait em̄ beati paupes spū·beati mites·beati qui lugēt·beati q̄ esuri-
unt ꝛ siti·iusti·beati mi·beati mūdo corde·ꝛ beati paci· He autē se-
ptē beatitudines sunt tāq̄ꝫ opatōes ꝛ actus ꝓcedentes a p̄dictis
septem donis spūssancti·quib̄ virtus ip̄or̄ donor̄ manifestat̄·q̄
qui dona spūssancti habet·has opatōnes exercet ¶ Septimus se-
ptenarius est ordinum· Nam septem sunt ordines quib̄ potestas
ministris ecclesie cōfertur ad reliquū populū sanctificandum et
dirigendū· Et sic pꝫ q̄ ꝑ hec duo cōuiuia vet⁹ ꝛ no·testa·designat̄·
q̄b̄ hoīes spūalit̄ pascūtur· Et vnū fuit datū seruis alid̄ filijs· Vnū
generat seruitutē ꝛ timorē·alid̄ libtatem et amorem· Et hoc est
qd̄ dic̄ apostolus gal̄·iiij· Scriptum est quomodo abra·du·fi·ha·
Et sequitur· Hec enim sunt duo testamenta vnum quidem in mō-
te syna in seruitutez gene·que est agar ꝛc̄· ¶ Pauci vero pisciculi

significant consolationes temporales quas deus seruis suis dat. quod bene dicun- I
tur pisciculi et pauci quia in nouo testamento bona temporalia non promit-
tunt sicut in veteri. Esa. j. Si volu. et audi. me bona terre comedite. Imo
mandat seruis dei in no. testa. vt bonis temporalibus abrenuncient. quod in
veteri non mandabat. Luc. xiiij. Nisi quis renunciauerit omnibus que pos-
non potest meus esse discipulus. In cuius figura christus mandauit tur-
be pascende discumbere super terram. i. vt omnia temporalia pedibus conculca-
rent. Phil. iij. Omnia detrimentum feci et ar. vt ster. vt christum lucri-
fa. Alij vero qui fuerunt in alio conuiuio per quod vetus testamentum desi-
gnat comederunt super fenum per quod bona temporalia designant in quibus nutri-
ti fuerunt. Item in huius etiam figura dedit eis comedere sub diuo.
quia sic debemus sumere bona temporalia vt semper oculos mentis ad ce-
lum leuemus. Phil. iij. Nostra conuersatio in celis est. j. Cor. vij. Tem-
pus breue est reliquum est vt qui gau. tanquam non gau. sint. et qui emunt
tanquam non possiden. et qui vtunt hoc mundum tamquam non vtantur. Et nota quod pulli cor-
uorum dum respiciunt celum et clamant ad deum pascunt ab eo statim au-
tem vt incipiunt caligines emittere per quod solicitudo terrenorum desi-
gnat. derelinquunt a deo et pascunt a coruo. Sic homo qui inhiat terre-
nis pascit a dyabolo et derelinquit a deo. Auarus ergo qui non sedet su-
per terram sed inuoluit se sicut talpa in terra. i. in diuitijs terrenis et mun-
danis in mundi vanitatibus et in carnalibus desiderijs non pascit ad men-
sam christi. Et sic patet quartum. Quinto subiungit euangelista nume- k
rum sportarum de reliquijs sublatarum. et numerum manducantium. ad dei
laudem et nostram instructionem quia in hoc miraculo vsque hodie deus lau-
dat et fides de christi diuinitate et humanitate roborat. nam in eo quod
compassus est turbe eius humanitas attestat. sed in eo quod panes multi-
plicauit eius deitas demonstrat vt dicit beda. Litera plana est. et
misterium patuit. Requiramus ergo solum salutaria exempla que de hoc conui-
uio accipere possumus. Sunt autem tam ex parte christi quam ex parte turbe mul-
ta salutaria exempla. Ex parte christi quinque salutaria exempla accipere
possumus. Primum est exemplum magne humilitatis. quia cum ipse
omnia sciret. et omnium esset dominus. tamen non dedignat cum quibusdam vilibus
personis discipulis suis habere misterium consilij sui. et per eos voluit tur-
bam pascere vt ipsi quodammodo participes viderent esse miraculi. Glo-
sa. hiero. super hoc loco math. xv. Dominus discipulos vocat. vt doceat ma-
gistros consilia sua minoribus et discipulis communicare. Quidam autem a
nullo. et de nullo consilium habent vel petunt. suo sensui innitentes
et dicentes se esse sapientes stulti facti sunt vt dicit ad Ro. j. Aug.
Vbi dixisti sufficit ibi defecisti. et vbi tibi placuisti ibi peristi. Ber.
Omnia illi desunt qui nihil deesse sibi putat. Contra quos dicitur

puer. iij. ne imitaris sensui tuo ⁊ prudentie tue impone modum
Omnia g̊ sunt cū ꝯsilio faciēda. Eccl. xxxij. Vbi mlta ꝯsilia ibi salus
¶ Scdm est exēplum pfecte caritatis. qꝛ turbe indigēti ꝯpassus
est ⁊ pauit eam. Vade ⁊ tu fac ita. Lu. xiiij. Cū facis cōui. vo. debi-
pau. ⁊ ce. ⁊ be. eris. ¶ Terciū est exēplum salutifere bn̄dictōis. qꝛ
cibū quē apposuit bn̄dixit ⁊ g̃tias egit. In quo instruimur vt bona
tpalia cū g̃tiaꝝ actōe recipiamus. Eph. v. Pro omnibꝫ agentes g̃-
tias deo ⁊ patri. Et dum ipsis vtimur ea bn̄dicamus. Quia vt dic
aplus. j. Thi. iiij. Omnis creatura dei bona. Et nihil reijciēdum qd
cū gr̄aꝝ actōe recipit sanctificat em̄ p vbum dei ⁊ oratōz. Hic ca-
dit exēplum de illa moniali de qua dic greg. in dyalogo q̄ come-
dēs lac. sine signo crucis inuasa ē a dyabolo. Et ido serui dei semp
bn̄dicunt sumēda ⁊ postea gr̄as agunt. Psal. Edent paupes ⁊ sa-
turabunt ⁊ lau. dn̄m ꝛc. Peccatores aūt ꝯmedunt sic bruta aīalia
¶ Quartū ē exēplum bone discretōnis. qꝛ ordinauit ꝯmedentes.
et fecit eos sedē. ⁊ tandē fragmēta fecit recolligi ne pedibꝫ ꝯculca
ta pirēt. Quidā nullū ordinem in ꝯmedēdo hn̄t. ⁊ tota die come-
dunt ⁊ potāt ⁊ fragmēta canibꝫ ⁊ nō hominibꝫ largiunt. quibꝫ esa. v.
c. dei maledictōz impcat dicēs. Ve qui potētes estis ad bibēdū vi
num ⁊ viri fortes ad sectandā ebrietatē ¶ Quintū ē exēplum abū
dantis multiplicatōnis. nā panes quos indigētibꝫ tdidit in immē
sum multiplicati sunt. nā ex septē panibꝫ septē sportas plenas leua
uerūt. quattuor milibꝫ hoīm satiatis absqꝫ mulieribꝫ ⁊ puulis. vt
dr math. xv. In quo instruimur q̄ qui dant paupibꝫ ꝯmedē eoꝝ
bona multiplicant. Gre. Terrene substantie p hoc q̄ paupibꝫ largi
unt mltiplicāt Lu. vj. Date ⁊ dabit vobis. mē. bo. ⁊ ꝯfer. ⁊ coagi-
et supef. da. in si. ve. Vnde paupes dum pascunt pascūt. vt pꝫ in il-
la vidua de sarepta sydonioꝝ. Que dū pauit helyam pasta fuit ab
eo. ⁊ extunc nō defecit ei farina nec oleū. iij. Re. xvij. Hic cadit ex-
ēplum beati bonifacij episcopi tudertini qui vt dicit greg. in dya-
logo. dū eēt puer omne triticū matris dedit paupibꝫ. Quod mat
ppēdēs cepit eū pugnis cedē. sꝫ a bonifacio oratōe facta totū hor
Mreū inuētum ē plenū tritico. ¶ Ex pte aūt turbe similit quinqꝫ sa-
lutaria exēpla accipe dēmus ¶ Primū ē exēplum sancte imitatō
nis. Nā christū in desertū relictis omnibꝫ sunt secute. Desertum
dicit. i. dēlictū a vicijs ⁊ delicijs. qꝛ nec vicia nec dlicie ibi regnāt.
Sequamur g̊ ⁊ nos xp̄m cū dēlictōe ⁊ dsertōne vicioꝝ ⁊ dliciaꝝ
mūdi. Heb. xiij. Exeamus igit ad eū extra castra im ꝓperium eius
ptantes. Esa. ij. Venite ascēdamus ad mōtē domini. Sic exiuit mo-
yses ⁊ negauit se eē filiū filie pharaonis magis eligēs affligi cum

populo dī q̄ꝫ terrene iocunditatis habere peccatum·maiores diui
tias existimans thesauro egiptioꝝ in ꝓperiū christi· vt dicit apl'us
ad heb·xj· ¶ Secundū est exemplū bone ꝯsumptōnis·qꝛ omnes ci
bos ꝯsumpserūt in sequendo et audiendo christū·Math·xxv· Eu
ge serue bone et fidelis·qꝛ in pau·fu·fi·supra multa te ꝯstituā·Pec
catores aūt ꝯsumunt se et sua in ludis et guerris· ⁊ in vanitatibus
et luxurijs·Exemplū de filio ꝓdigo qui ꝯsumpsit substantiā suā cū
meretricibus viuendo luxuriose·vt dicit luc·xv· ¶ Terciū est exem
plum complete sanatōnis· Nam triduo cū christo ꝑseuerauerunt·
donec omnes infirmi fuerūt ꝑfecte sanati· Vnde math·xv· dicit ꝙ
multi infirmi et claudi accesserūt ad eum·et curauit eos·Et sic plenā
sanitatē ī anima et corpe receperūt·qꝛ vt dicūt multi sancti docto
res nullū sanauit in corpe·quē etiā nō sanauerit in mente·qꝛ dei ꝑ
fecta sunt opa·Ioh·vij·Totū hoiem sanū feci in sabbato·Perseue
remus et nos triduo cū iesu vt ꝑfecte sanemur ī mente ¶ Primꝰ N
dies est boni et mali cognitio vt cognoscamus vñ descendimꝰ·vbi
sumꝰ·quo tendimꝰ·quid amisimꝰ·et quid inueniemꝰ·Ione·j·Qd̄ est
opus tuū·que terra tua·quo vadis·et ex quo ꝓpl'o es tu·Bern̄·Me
mento vnde veneris et ingemisce vbi es et erubesce· quo tendis et
ꝯtremisce· ¶ Secundus dies est detestatio et fuga mali· Ecc̄i·xxj·
Quasi a facie colubri fuge peccata ¶ Tercius dies est opatio boni·
Gal·vj·Dum tpus habemꝰ op·bo·ad om·p̄s·Spera in domino et
fac bonitatem ¶ Quartū est exemplū digne ꝯtentatōnis qꝛ turba
ꝯtenta fuit solo pane et paucis pisciculis· Sic et nos ꝯtenti esse de
bemus his que deus dat nobis et non murmurare·j·Cor·x· Neqꝫ
murmuraueritis sic̄ quidā eoꝝ et a serpentibꝫ perierūt·Quidā nāqꝫ
nunq̄ attendunt ad bonū quod habent·qd̄ et multi nō habent·ꝫ so
lum ad bonū quod nō habent·qd̄ et mlti habent·Prou·xvij·Ocu
li stultoꝝ in finibus terre sapientis autē oculi in capite suo ¶ Quin
tum est exemplum ꝑfecte saturatōnis·qꝛ de mensa et ad mensam
christi saturati sunt· Sic et nos accedentes ad mensam christi come
damus et saturemur Quidā de mensa christi·i·verbo veritatis p̄di
cato nihil sumūt·quidā valde modicū sumūt nec illi saturant̄·quidā
reijciunt qd̄ ibi sumūt Non simꝰ carissimi de omibꝫ istis ꝫ comeda
mus ⁊ saturemur·Nam istas septem sportas christꝰ ꝓ nobis qui O
nō fuimꝰ ibi leuare mandauit·et sunt indficientes· qꝛ bona spūalia
tantomagis multiplicant̄·q̄nto plus distribuunt̄·sic̄ scientia distri
buta suscipit incrementū ⁊ auaros dedignat̄ possessores·et nisi cito
publicet̄ cito labit̄ ⁊ decrescit Et ratō quare comedere debemus de
bonis ꝯtentis in sportis apl'oꝝ est triplex· ¶ Prima qꝛ sunt bona

repletiua et satiatiua·eo q̄ intrant intus in animā·nam gratia dei ē
in essentia anime·virtutes aūt sunt in potentijs anime· vt fides in
intellectu·spes in affectu·caritas in voluntate·et sic de alijs· Bona
aūt mundi ideo nō satiant·sed imittunt sitim·q̄ nō intrant in aīaz
vbi est appetitus habendi·sed stant foris Exemplū de habenti sitim
et tenenti ciatum vini ap̄e os et non bibente· in quo sitis nunq̄z ex
tingueret̄ s̄z augeret̄·Ioh·iiij· Omnis qui biberit ex hac aqua sitiet
iterū·qui autē biberit ex aqua quā ego dabo ei fiet i eo fons aque
salientis in vitā eternā· Nos aūt p gratiā dei d̄ magna infirmitate
peccati surreximus in qua omēs humores gr̄e ꝯsumpsim⁹·nam in
peccato homo consumit omīa bona sua· et ideo multū indigemus
comedere et repleri ¶Secūda q̄ sunt bona ꝯseruatiua·nā conser
uant animā in vita gr̄e ab omī morte·Ioh·viij·Si quis sermonem
meū seruauerit mortē nō gustabit in eternū Bona vero tp̄alia mul
totiens inducunt mortē et multas infirmitates Eccī·xxxvij·Propt̄
crapulā multi perierūt·qui aūt abstinens est adijciet vitā Et si in vi
ta nature cōseruēt modicū tn̄ cōseruāt q̄ breues dies homis sunt·
Iob·xiiij· Nos aūt multū conseruari indigem⁹ q̄ inter multa cor
rumpentia sum⁹ Nam mund⁹ caro et demonia corrūpere nos in
tuntur ¶Tercia q̄ sunt bona firma et stabilia vsq̄z ad finē itineris
hoīem cōcomitantia Apoc̄·xiiij·Opera em̄ illo·se·il·Ambro·Non
sunt bōa hoīs q̄ secū aufferre nō pōt sola mīa comes est defuncto
rum Bona mundi nō sunt stabilia s̄z derelinquūt hoīem·ꝛ qn̄·certe
in maxima necessitate scilicet in morte Iob·xxvii· Diues cum dor
mierit nihil secū auferet aperiet oculos suos et nihil inueniet Nos
aūt de lōga via venim⁹ scz de regione peccatoꝝ q̄ sup omīa distat
ꝛ elongat a ciuitate supna ad quā ire habemus Et hoc est qd̄ hic d̄r
Quidā em̄ delonge venerunt· Qui de magnis sceleribus veniunt
ad penitentiā de longe veniunt ad christū Quia q̄nto quis in pra
uo ope errauerit tanto longius a deo recessit vt dicit beda Similit̄
lōgam viam facere debem⁹ scz vsq̄z ad celum ideo multuz est mole
stum ieiunare·iii·Reg̃·ix· Surge comede grandis enim tibi restat
via·Beda·Perit qui sine celesti pane ad patriā tendit·Et hoc ē qd̄
hic dicit̄·Si dimisero eos ieiunos deficient in via· Et sic patet q̄ bo
na ista que de hoc cōuiuio ap̄li leuauerunt optima sunt et sup om
nia appetenda·Et hoc significat panis quē christus in hoc conuiuio
discumbentibus dedit ad manducandū·qui fuit melior panis q̄ vn
q̄z fuit factus habens suauissimū saporem et sicut manna delectās
Et sic patet quintū et consequenter totuz ·lxxix·

¶De epistola sermo

SERMO LXXVIII

Humanum dico. ꝓpter infirmitatez carnis vestre. Ro. vi.
Tria solēt hoīes a dei seruitō retrahere. ¶ Primuz est
magnꝰ labor in seruiēdo. qꝛ vt dr̄ math. vij. Arta est via
que ducit ad vitā. Vn̄ ille iuuenis cui christꝰ dixit. Vend̄
omnia q̄ habes ⁊ da pauperibꝫ et ve. se. me. abijt tristis. ¶ Scd̄m est
delectatō peccati. qꝛ frui boīs mūdi ad libitū d̄lectabile est. Iob. xxi.
Exultant lusibꝫ tenēt tympanū et cytharā ⁊ gaudent ad sonitū or-
gani. du. in bo. di. fu. ¶ Terciū est incertitudo p̄mij ꝓ d̄i seruitō red
dendi. Eccs. ix. Sunt iusti atqꝫ sapiētes et opa illoꝝ ī manu dei. ⁊ tn̄
nescit homo an odio vel amore dignus sit. Et ꝓpterea dicunt im-
pij. Venite g̊ et fruamur bonis q̄ sunt et vtamur creatura tanq̄z in
iuuentute celeriter qm̄ hec est pars nostra et nō est ag. qui sit reū.
ab infe. Sap̄. ij. Beatus aūt paulus in epl̄a hodierna de his tribꝫ de
terminat. ostendens ꝙ nō est supra vires homīs seruire deo. ⁊ staē
in pctō nō est delectabile. ꝫ mortiferꝝ. et iusticiā tenere est magni
p̄mij. In qua quidē epistola quattuor facit. Primo reddit audito-
res beniuolos vt libentius audiat̄. In p̄ncipio epl̄e. Secundo ostē-
dit leuem et ꝯgruū modū ad seruiendū d̄o. si rite teneat̄ ibi. Sicut
em̄ exhibu. mē. ve. ser. īmū. et iniq̄. ad iniq̄. ita exhi. mē. ve. ser. ius. in
sancti. Tercio causam cuiusdā dicti sui scz quare nō seruiendum est
peccato assignat vt a nob̄ cognoscat̄ ibi. Cū em̄ ser. es. pcci liberi. fu.
ius. Quarto ostendit fructū peccati. et fructū iusticie vt peccatū di
mittatur et iusticia teneat̄ ibi. Quē em̄ fru. ha. tunc in il. in quibus
nūc eru. ꝛc. vsqz in finē ¶ Primo g̊ reddit apl̄us auditores beniuo
los vt libentius audiat̄ dicēs Huma. dico. i. leue ⁊ quid facile vobis
dicere intendo et hoc ꝓpt̄ infirmitatē et fragilitatē carnis vestre q̄
retrahit a magnis opibꝫ faciendis Math. xxvj. Spūs quidē ꝓmptꝰ
est caro aūt infirma Sap̄. ix. Deprimit sensuz terrena inhabitatō mlt-
ta cogitantem Q. d. apl̄s Non intendo vobis magna mandare ⁊
grauia p̄suadere et difficilia vt est illud math. xvj. Si quis vult pꝰ
me venire abne. semetip. ⁊ tol. cru. su. et se. me. Et illud luc̄. xiiij. Nisi
quis renunci. om. que pos. nō pōt meus esse discipulus Et illd̄ mat.
v. Si quis te pcus. in vnā maxillā p̄be ei et alterā et hmōi Cū g̊ apo
stolus nō intendat grauia mandare ꝫ humanū et leue et nobis val
de possibile debemꝰ eū beniuole audire Et sic patz ꝙ apl̄s nō intē
dit hic p̄suadere p̄fectā iusticiā que est p̄fectoꝝ. ꝫ iusticiā adeptam
que est incipientiū et sufficit ad salutez Et sic patz p̄mū ¶ Secundo
ostendit leuē ⁊ ꝯgruū modū seruiendi deo dicens Sic̄ exhibuistis
mēbra vestra ser. immū. scz peccatoꝝ carnaliū. et iniq̄. scz cogitatōis
peccatoꝝ spūalium ducenti ad iniquitatez opatōnis eorundem ita

exhibete membra vr̄a seruire iusticie sup. boī opis ducēti i sanctifi
catōem mentis et corpis. Iusticia aūt hic accipit generalit put cō
tinet omne opus bonū. Et nota q̄ hec similitudo q̄nq; modis pt at
B tendi et exponi. ¶ Primo festinant vt sic statim inclinamur pctō.
iuxta illud puer. vij. statim sequit eā quasi bos ductus ad victimā
ita statim iclinemur bono. Ecc̄i. v. Ne tardes conuerti ad dominū et
ne diffe. de die in diē. Vix em̄ puer scit loqui et deierat ⁊ blasfemat
vix pōt se mouere et incipit rixari et furari. ¶ Secūdo letant vt sic
letanter peccauim⁹ iuxta illud puer. ij. letant cū malefe. et exul. i re.
pessi. ita letant seruiam⁹ deo. p̄s. Seruite deo in leticia. Quia vt dic
apl's. ij. co. ix. Hilarem da. dili. deus ¶ Tercio frequent vt sicut tota
die exhibuim⁹ mēbra nostra peccato. ita exhibeam⁹ iusticie. p̄s. To
ta die mise. et cōmo. Nō debz sufficere homini solū de mane orare.
cū ip̄e al's tota die fuerit in pcc̄is. Luc. xviij. Oportz sp orare ⁊ nū
q̄z deficere. Gal. vj. Bonū aūt facientes nunq̄z deficiam⁹ ¶ Quarto
pseueranter vt sic vsq; ad tps conuersionis pseuerauim⁹ in peccatis
ita in reliquū vsq; in finē pseueremus in bono et seruiamus iusti
cie. Quia vt dicit bern̄. inter virtutes sola pseuerantia singularis fi
lia est summi regis et ip̄a sola coronat. Math. x. Qui pseuera. vsq;
in finē hic saluus erit. Non iaciam⁹ omni die fundamentū peniten
C tie ab opib⁹ mortuis ¶ Quinto vniuersaliter vt sic omīa mēbra ex
posuimus peccato scz cor mala cogitando. voluntatē mala proximis
desiderando. et transitoria bona appetendo. memoriā iniuriar recor
dando. intellectū inutiliū sciam addiscendo. oculos illicita videndo
aures vana audiendo. linguā detrahendo. blasfemando. et mentiē
do. manus praua opando. pedes ad mala loca eundo. et totū corp⁹
luxuriando. ita ecōuerso exponamus omīa mēbra iusticie in sancti
ficatōem. Et p̄mo debem⁹ exponere iusticie cor. dei maiestatē cogi
tando. et dei bonitatem a qua omīa bona pcedunt q̄ omīa ꝓpt suā
bonitatē opatus est deus. Aug⁹. Quia deus bon⁹ est ideo sumus.
Secūdo voluntatē vera bona scz spūalia et celestia affectando ⁊ p
ximos sicut nos amando. Math. xix. Diliges proximū tuū sic teip̄m.
ꝛc. Tercō memoriā dei bn̄ficior et misericordiar recordando. Esa.
Miseratōnū dn̄i recordabor. Quarto intellectū diuinas scripturas
addiscendo et diuina eloquia. q̄ vt dicit apostolus. j. cor. xiiij. Qui
ignorat igno. Quīto ocl'os honesta vidēdo. q̄ vt dicit tren̄. iij. Ocu
lus meus depdatus est aīam meā. Et maxime dbem⁹ respicere chri
stum crucifixū p nobis. p̄s. Respice in faciē christi tui. Luc. xiiij. Vi
dete manus meas et pedes meos. Crucifixum et imagines sancto
rum sunt libri seculariū. in quibus debēt legere bonos mores tota

die. ob hoc em̄ inuenta sunt. Sexto aures sancta ⁊ nō mala colloq̄a
audiendo Qr vt dicit apl's. i cor. xv. Corrūpunt eī bonos mores
colloquia p̄ua. Debem⁹ ergo audire paupem misericordiā a nobis
petentē. qr vt dr̄ ꝓuer. xxi. Qui obturat aurē suam ad cla. paup. cla.
ipe et non exau. Debem⁹ etiā audire spūm in scriptura sacra nobis
loquentē. p̄s. Audiā qd̄ loquat̄ in me dn̄s de⁹. Septimo linguā mo
derate loq̄ndo. Quia vt dicit̄ ꝓuer. xiij. Qui incōsideratus est ad lo
quendū sentiet mala. Debem⁹ ergo bonū ꝯfiteri et malū detestari
Prou. viij. Veritatē meditabit̄ guttur meū. et labia mea detestabū
tur impiū. Octauo man⁹ v̄tuosa faciendo. Debem⁹ em̄ laboraē vt
laborē nostrū māducem⁹. p̄s. Labores manuū tuaꝝ qr māducabis
beatus es ꝛc. i. Tes. iij. Neqꝫ gratis panē manducauim⁹ ab aliq̄ sed
in labore et fatigatōe nocte ac die opātes. Nono pedes recte am:
bulando et ad sancta loca tribulatos et viduas visitando. De p̄mo
esa. ij. Venite asendam⁹ ad montē dn̄i et ad domū dei iacob. Actu.
iij. Petr⁹ ⁊ ioh. ascē. in tem. ad ho. or. no. De scd̄o iac̄. i. Religio mū
da. et inma. ap. de. et pa. he. ē vis. paup. ⁊ vi. in tribulatōe eoꝝ. Math.
xxv. Infirmus et in carcere fui et venistis ad me. Decimo totū cor
pus nr̄m ip̄m mlta disciplina et ieiunijs macerādo. Col. iij. Morti
ficate mēbra vestra q̄ sunt sup terram. Et h̄ debemus facere ꝓpter
quattuor. Prīo vt corp⁹ sub potestate aīe redigam⁹. i. Cor. ix. Ca:
stigo corpus meū ⁊ in ser. redi. scz aīe qr vt dicit̄ Gal. v. Caro ꝯcu:
piscit adūsus spūm. et spūs aduersus car. Ro. vij. Video aliaz legem
in mē. me. repug. le. mētis mee Secūdo vt dignum spūssancti habi
taculum efficiat̄. q̄ nō habitat in corpe subdito peccatis vt dicit̄ sap. j.
ij. Cor. vj. Vos estis templū dei vi. Tercō vt vita christi patris no:
stri in corpe nostro rep̄sentet̄ qr filius debet bonā vitā boni patris
imitari. ij. Cor. iiij. Semp mortificatōnem christi iesu in cor. nostris
circūfe. et vt vita iesu. in cor. nostris manifestet̄ Gal. vj. Ego enim
stigmata dn̄i nostri iesu christi in corpe meo porto Quarto vt cor
pus nostꝝ tandē gloriosum resuscitet̄ qr vt dicit̄. ij. cor. j. Sicut so:
cij passionū estis. sic ⁊ ꝯsolatōnis eritis Et ido si corp⁹ mortificam⁹
resurget gloriosum Et sic patet p omīa supradicta q̄ sic̄ seruiuim⁹
peccato ita debem⁹ seruire iusticie et deo Sed ꝯtra hoc videt̄ esse E
q̄ qui seruit deo sic̄ peccato et nō plus nō est in statu salutis et non
sufficit ad salutez Aug⁹ Plus debet amari iusticia q̄z ante amabat̄
iniquitas Et sup illud p̄s. Bonū mihi lex oris tui supmi. au. et argē
ti. dicit idem aug⁹ Ampli⁹ diligit caritas deū q̄z cupiditas aurū Et
dicendum q̄ semp in iustis et a iustis plus amat̄ de⁹ q̄z aliquod tē
porale possit diligi a cupiditate. hoc est ex maiori radice dilectōis.

sed non semp ex feruentōri motu sed aliqñ ex ip̄a caritate que exce
dit cupiditatem surgit motus minoris feruoris q̄z sit motus cupi
ditatis· Hic g̊ nō attendit̄ similitudo q̄ntum ad radicem· s̄z q̄ntū ad
motū· vt p hoc nō notet̄ equalitas s̄z tm̄ similitudo· vt si multū· id
est· si multis et varijs motib⁹ et opibus et valde feruentib⁹ seruiui
mus peccato· ita multis motibus et operibus ⁊ valde feruentibus
seruiam⁹ iusticie et d̄o· aliter aūt nostra mensura nō esset iusta nec
accepta deo· cū plura impenderim⁹ peccato q̄z iusticie et pluribus
modis ip̄m fecerimus· Prou· xj· Statera dolosa abomiatō est apud
Edeum et pondus equū voluntas eius· Et sic ptz secundū· ¶ Tercō
causam cuiusdā dicti reddit scz quare nō seruiendū est pctō· s̄z iusti
cie· Et est vnica causa vel ratō quā hic ponit scz seruitus et libertas
q̄r homo peccando efficit̄ seruus pcci· Ioh· viij· Qui facit peccatum
seru⁹ est peccati· Ad quā seruitutē infinita mala sequunt̄· Nā pdit
homo hereditatē· q̄r s̄uus nō manet in domo ineternū vt ꝫ Ioh· viij
deputat̄ supplicijs sic̄ s̄uus nequā· Ecci· xxxiij· Seruo maliuolo tortu
ra ⁊ cōpedes· Homo etiaꝫ peccando pdit libertatē iusticie ⁊ virtu
tis· Et hoc est quod dicit· Cū serui es· pec· li· fuis· iusticie· i· a dño iusti
cie· cui⁹ dominiū est magna libertas· ⁊ ei seruire regnare est· Ad qd̄
dominiū ⁊ libertatē mirabilia bona sequunt̄· q̄r si liberi g̊ filij et he
redes Gal· iiij· Itaq̄ nō sum⁹ ancille filij s̄z libere qua libertate xp̄c
nos liberauit· Ro· viij· q̄ si filij· ⁊ heredes· heredes quidez dei· cohe
redes aūt christi· De s̄uitute aūt vicōꝝ ⁊ libertate virtutū· mirabi
lia possent dici s̄z dimittant̄ ad pñs· Et sic patz terciū ¶ Quarto ostē
Gdit fructū peccati ⁊ fructū iusticie ⁊ ꝓbat· Vbi nota q̄ stipendia ⁊
fructus pcci est confusio ⁊ mors· ¶ Primū stipendiuꝫ· i· lucꝝ siue
p̄cium ⁊ fruct⁹ pcci est ꝯfusio· Nam pctōr efficit̄ vir ꝯfusus turpi
ter valde· Que est em̄ maior ꝯfusio· q̄z q̄ anima sponsa christi inue
niatur cū dyabolo fornicari vilissimo ribaldoruꝫ· Et que est maior
ꝯfusio q̄z q̄ quis de filio regis etni efficiat̄ s̄uus dyaboli ⁊ denudet̄
veste regali ⁊ nuptiali virtutū ⁊ remaneat nudus sic̄ ribaldus· Et q̄
est maior confusio q̄z q̄ quis fasciat⁹ ocul· ligatus manib⁹ ducatur
ad furcas inferni· Math· xxij· Ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ ꝓi· eū i tene
exteriores· Et que est maior ꝯfusio q̄z q̄ quis tanq̄z leprosus a con
sortio hominū sequestret̄· ⁊ tanq̄z asinus decoriandus ꝓijciat̄ ad fo
ueas· Hiere· xxii· Sepultura asini sepelie̅t putrefactus ⁊ ꝓiect⁹ ext̄
portas hrl̄m· Sic ergo est vnus fructus ⁊ stipendiuꝫ peccati scz cō
fusio magna· Et hoc est quod dicit· Quē em̄ fructuꝫ ha· tunc in his
in quibus nūc erubescitis· ¶ Secundū est mors scz triplex· scz nat̄e
culpe ⁊ pene· Et hoc est· Nam stipen· pecca· mors· Propter peccatū

em̄ anima sepat̄ a corpe in quo mors nature consistit. Gen̄. ij. In
quocunq; die. come. ex eo mor. mo. Item deus sepat̄ ab anima in q̄
mors culpe consistit. Esa. lix. Iniq. ve. diui. inter vos et de. ve. Item
anima et corpus deputantur supplicijs in quo mors pene consistit.
Baruch. iij. Quid est israel q̄ in terra inimicor̄ es coinquinatus es
cum mortuis. deputat⁹ es cū descendentib; in lacum Quasi d. Quia
peccasti et ideo sic euenit tibi Et ideo mors peccatoruz pessima. p̄s.
Mala mors nature. peior mors culpe. pessima mors pene Et q̄ hec
triplex mors est finis omniū malor̄ et corpalium et spūalium et p̄
sentium et futuror̄. ⁊ finis ꝯtinet virtute ea que sunt ad finem. ido
possumus dicere q̄ omnia mala sunt fructus et stipendia peccati.
¶ Fruct⁹ aūt iusticie ꝓut ibi innuit̄ q̄druplex est. scz libertas a ser H
uitute peccator̄. seruitus dei. sanctificatō aīe. et vita eterna Et hoc ē
qd̄ dicit Nūc vo liberati a peccato. ecce p̄mū. serui aūt deo facti. ec:
ce scd̄m. habetis fruc. ve. in sancti. ecce terciū. finē vero vitam eternā
ecce q̄rtū Et nota hic q̄ fruct⁹ peccati ex ꝯdigno reddit̄. q̄ oīa ma:
la que possunt cogitari meret̄ peccator. q̄ ꝯtra bonū eternum et i
finitum peccauit Vn̄ citra ꝯdignum punit̄. q̄ et si pena infinita est
extensiue. tn̄ itensiue infinita nō est ꝫ ipe penam vtroq; modo ifini
tam meret̄ Sed fruct⁹ iusticie supat iusticiā valde et non reddit̄ ex
condigno licz reddat̄ ex ꝯgruo Ro. viij. Nō sunt ꝯdig. pas. huius
tp̄is ad futurā gloriā q̄ reue in no. Et ideo sicut gratis de⁹ cōcedit
nobis iusticiam facē. iuxta illud. i. cor̄. xv. gr̄a dei sum id qd̄ sum. ita
gratis vitam eternā dat nobis Ioh̄. i. De plenitudine ei⁹ nos om̄s
accepim⁹ gr̄am scz mercedis ꝓ gratia. s. boni opis. q̄ cum merces
sit infinita ⁊ extensiue ⁊ intēsiue. meritū aūt est finitum vtroq; mo
do Inter meritū aūt et p̄mium debet esse ꝓportō. finiti aūt ad infi:
nitum nulla est ꝓportio. vt dicit ph̄s. ideo de g̃tia di dat̄ nobis vita
eterna Et hoc est quod dicit Gratia dei vita eterna in christo iesu
domino nostro. id ē. ꝑ iesum christū dn̄m nostr̄ Io. j. Gratia ⁊ ve
ritas ꝑ iesum christū facta est Et ido in fine oīm orōnū dicim⁹ per
dn̄m nr̄m ie. chri. ꝛc. q̄ omnē gr̄am et omne bonū deus in eo ⁊ ꝑ
eum nobis donat Ro. viij. Quō non etiā cū illo omīa nobis dona:
uit Et sic patz q̄ seruire deo est magnus fructus // In fine nota q̄
q̄uis seruire deo sit magni fructus. mlti tam̄ ꝓpter miserabiles cau
sas a dei seruicō retrahunt̄ ¶ Primo em̄ quidā retrahūt̄ ꝓpt̄ dei beni I
gnitatē. qua de⁹ expectat peccatorē et nō statim infert vltōem Ro.
ij. An diuitias bonitatis eius et patiētie ⁊ longanimitatis ꝯtemnis
ignoras qm̄ benignitas dei ad penitētiā te adducit Eccs. viij. Quia
non ꝓfert̄ cito ꝯtra malos sentētia filij hominū absq; vllo timore

perpetrant mala. ¶ Secundo quidā retrahūt ꝑpter humanū timo
rem et pusillanimitatē qui crederent se mori fame et in necessarijs
vite deficere si seruirent deo. Contra quos aug⁹. Pascit contemne
tes se ⁊ deserit timentes se. pascit coruos et deserit homies. Stulta
cogitatio et ex magna infidelitate ꝓcedit. Credunt q deus dare
sit eis regnū et nō cibum. Nōne pauit filios israel. xl. annis mānā in
deserto. Nōne pauit helyam p corui in torrente. vt. iij. Reg. xvij.
Nonne pauit danielē existentem in babilonia in lacu leonū p aba
cuk ꝓphetam exītem in iudea. vtz dañ. xiiij. Non est q dubiuz qn
pascat timētes se. et si aliqn subtrahit ex causa facit. sic subtrahit me
dicus aliqn infirmo cibū. Aug⁹. Scit celestis medic⁹ quid daturus
sit nobis ad ꝫsolatōem et quid subtracturus ad exercitatōnem. ¶ Cre
dunt cū q seruientes do nunqz gaudio potiant sed in tristicia sp
viuant quod falsum est. q maior est ꝫsolatō spūs et leticia mentis
quam habent seruientes deo. omi gaudio et leticia mūdanoy. Ieh.
xvj. Iterū aūt videbo vos et gaudebūt corda vestra. Ecci. xxx. Nō
est oblectamentū sup cordis gaudiū. In eodem. xxxv. Qui adorat
deū in oblectatōne suscipiet. Aug⁹. Gustato spū desipi . . . nis caro
¶ Quarto quidā retrahunt ꝓpter ꝓmij tarditatē. nam de⁹ suis ser
uitoribꝫ nō statim ꝓmiū ꝫfert. hz differt conferre. vt tandez cōferat
totū regnū. Exemplū paterfamilias soluit omni sero mercenarijs
filio aūt nunqz nisi in morte. et tunc instituit eum heredem omniū
bonoy suoy. Sic facit deus peccatoribꝫ et iustis. peccatores nanqz
sunt mercenarij et iusti filij et ideo deus soluit peccatoribꝫ omi die
bona tempalia eis dando. iustis aūt solum in morte dando eis he
reditatem celestem. Omnis eī seruiens expectans magnā merce
dem non accipit statim ꝓmuum sed dū differt accipere vt patet de
seruitoribus regum et cardinalium. ¶ Quinto quidā retrahuntur
ne perdant iuuentutem et speciositatē. Reputant eī iuuentutem
suam et pulcritutudinez ꝑdere si eam consumant in seruitio dei. et
ideo nolunt deo seruire. nisi inueterati et quando mundus eos ab
iecit. Sed timendū est valde de talibus. q quando homo opatōni
alicui assuescit valde difficulter potest ab ea in posterum abstinere
quia conuertit ei in habitū et naturā qui fm pīm est difficult mobi
lis. Prou. xxij. Adolescens iuxta viam suam etiā cum senuerit non
recedet ab ea. Et ideo in iuuētute est incipiendū seruire deo. Treñ.
iij. Bonum est viro cum ꝓta. iug. ab adolescentia sua. Et sic ꝓz quar
tum et totum.

SERMO ·LXXX·

Dominica octaua de euangelio sermo octuagesimus·

Attendite a falsis ꝓphetis qui veniunt ad vos in vestim̄tis oui·intrin·aūt sunt lupi rapaces·Math·vij·Int̄ malos christianos triplex differentia inuenit̄· Quidam nāq; sunt pessimi ꝑ omnia dyabolum imitātes tanq̄z dyabolici viri· Sicut eniz dyabolus malus in se·multos fecit malos et cauda sua multos filioꝝ d̄i ꝓiecit de celo in terrā·vt dicit̄ apo·xij·ita tales homīes corrupti mente·reprobi circa fidem nitunt̄ bonos subuertere et ad errorem suū trahere·Tales sunt heretici·Quidā vero sunt minus mali qui scz in peccatis suis marcescunt·nec curant ꝓficere·similiter nō curant alios corrūpere vel edificare·Tales sunt mlti qui solum bona tempalia attendentes mundi gaudio ꝑfruunt̄· Sap̄·ij·Venite fruamur bo·ꝛc·quo·hec est pars no·Quidam autē adhuc sunt minus mali qui licet mali sint in se tn̄ student alios recte docere et verā fidem et rectā vitā et abscondite q̄ntuz pn̄t male agunt nolentes publice peccare·Et de istis dicit̄ math·xxiij· Sup cathe·mo·se·scri·ꝛ phari·om·quecun·dix·vo·fa·ſm vero opa eorum no·fac·De istis tribꝫ generibus peccatorum agit̄ in euangelio isto· Et primo de p̄mis in p̄ncipio euangelij· Secundo de secundis ibi· Omnis arbor que non facit fructum excidet̄·Tercio de tercijs ibi· Non omnis qui dicit mihi domine domine intrabit in regnū celorum·In hoc ergo euangelio quattuor ponunt̄·Primum est christi ammonitio vt a p̄mo genere maloꝝ scz ab hereticis caueamus ibi· Attendite a falsis prophetis·Secundo ponunt̄ signa per que tales hereticos cognoscamꝰ ibi·A fruc· eorum cog·eos·Tercium est iudicium quod christus secundo generi maloꝝ scz bene agere nō curantibus minatur vt rectius nos agamus ibi· Omnis arbor que non facit fructū bonū excidet̄·Quartū est insufficientia tercij generis malorum qui bene docent ꝛ male viuunt·vt ad perfectōez tendamus ibi·Non omnis qui mihi dicit domine do·ꝛc· Primo ergo ponitur admonitō christi vt ab hereticis caueamus quia attendite inquit·id est·diligēter ꝯsiderate vt sciatis vobis cauere ab hereticis q̄ sunt falsi ꝓphete· Chriso·Magna virtꝰ boni est cognoscē malū·et firma cautela salutis scire q̄ fugias·j·Ioh·iiij· Nolite omni spūi credere·sed ꝓbate spūs si ex deo sint·Notādū aūt ē ꝙ ꝓpheta B ꝓprie dicit̄ q̄ d̄ xp̄o aliq̄d ꝓphetisauit vl̄ eiꝰ ꝯceptōz l̄ natiuitatē vel

mortē vel resurrectōem vel ascensionē·que omīa ꝓphetauit esaias
et multi alij multa alia de christo dixerunt· Et q̄ntū ad h̄ nullus ꝓ
pheta est amplius nec ꝓphetia· Math·xj· Vsq; ad iohēz lex et ꝓphe:
te· Cōmuniter aūt dicit̄ ꝓpheta omīs qui aliquid futuꝝ predicit·et
q̄ntum ad hoc omīs p̄dicator dicit̄ ꝓpheta·i·annunciator futurorū
malorꝝ si homīes nō recte agant·et bonorꝝ futurorꝝ si bene agant
Math·xiij· Omīs scriba doctus in regno celorꝝ similis est homini
patrifamilias qui ꝓfert de thesauro suo noua ⁊ vetera· Noua sunt
gaudia celi que de nouo scz in morte christi sunt data· Vetera sunt
pene inferni que a p̄ncipio mundi fuerunt Sic annunciabat apl̄s
ij·cor·v·dicens· Omnes nos manifestari oportz ante tribunal chri
sti vt referat vnusquisqz ꝓpria corpis ꝓut gessit siue bonū siue ma:
lum· Sic ergo heretici sunt ꝓphete falsi·i·falsi annūciatores et p̄dica
tores q̄ ꝓmittunt et annūciāt falsa· Nam peccatoribꝫ ꝓmittūt im
punitatem vt ip̄os attrahant ad sectā suā· Miere·vi· Curabant ꝯtri
tionem filie ꝑpl̄i mei dicentes pax·pax·et non erat pax· Item sunt
dolosi p̄dicatores q̄ dolose p̄dicant vt decipiant· Predicator autez
assimilat̄ piscanti ad hamū et verbū dei est hamus qui dū rapit̄ ca
pit vt dicit aug⁹· Sed ver⁹ p̄dicator ponit hamū extra et int⁹ dul
cedinem cibi·q̄ annūciat aspam p̄niam sub qua dicit esse dulcedinē
vite eterne Actu·xiiij· Per multas tribulatōnes oportet nos intra
re in regnū dei· Sapiēs aūt homo p̄eligit aliquā aspitatē assumere vt
vt semp dulcedine fruat̄·sic infirm⁹ vult amarā medicinā sumere vt
sit san⁹· Et talis sic capit̄ a verbo dei ⁊ p̄dicatore dū verbū dei cum
effectu capit·ij·Co·xij· Cū essem astut⁹ dolo vos cepi· Falsus autē
p̄dicator vt hētic⁹ ponit hamū int⁹ et coopit eū verme· vt materi
alis piscator·dū licentiā gaudēdi p̄dicat sub qua latet pena eterna·
Apo·xviij· Quātū se glorificauit ⁊ in deli·fu·tā·da·il·tor· ⁊ luc· Et iō
hētici assil̄ant̄ vulpibꝫ sampsonis·q̄ hēbant faces accensas in caudis
q̄bꝫ ꝯbusserūt omēs segetes toti⁹ ꝯmuitatis vtz iudic̄·xv· Ezechiel
vero ꝓpheta assimilat eos scorpionibꝫ dicēs· Cū scorpioibꝫ habitas
Ezech·ij· Qui ore lingere vident̄ s̄ cauda infundūt venenū· Notādū
aūt q̄ hētici q̄ttuor generibꝫ falsatorꝝ ꝯpant̄· Primo falsatoribꝫ
lr̄arꝝ·nā ip̄i totā scriptam dei falsificāt· Dicūt eī p illud·luc̄·xix· Qua
re n̄ dedisti pecuniaz meā ad mēsaz ⁊ ego veniēs cū vsuris vtiqz ex
egissem illā q̄ licet hoī fenerari· Et p illud ioh·xii·nūc p̄nceps hui⁹
mūdi eiciet̄ foras·dicūt q̄ tot⁹ mund⁹ visibil̄ fact⁹ ē a dyabolo· Et
breuit̄ totā scriptam d̄prauāt·ii· Pet̄·ii· Euerūt pseudo ꝓphe i ꝑpl̄o
sic et i nob̄ erūt mgr̄i mēdaces q̄ introducēt sectas ꝑditōis· Iob·
xiii· Ostēdam vos esse fabricatores mendacij et cultores puersorꝝ

dogmatum. ¶ Secundo falsatoribꝫ sigillorꝫ qꝛ sacramēta ecclesie q̄
fluxerunt de latere christi pendentis in cruce. vt dicit aug⁹. que fu
erunt sigillata lancea ꝑforante. ipi falsificant et cōdemnāt. nam cor
pus christi n̄ asserūt eē corpus. dicentes ꝙ si esset mons iam essꝫ co
mestum. Et similiter matrimoniū damnāt. j. Thi. iiij. Discedent qui
dam a fide attendentes spiritibꝫ erroris et doctrinis demoniorꝫ in
ypocrisi loquentiū ꝓhibentiū nubere et abstinere a cibis quos de⁹
creauit ad ꝑcipiendū cum grāꝝ actōne. ¶ Tercō falsatoribus cla
uium. qꝛ dicunt se claues regni celorum habere et nō habent. qꝛ so
li petro et eius successoribꝫ date fuerūt. Mat. xvj. Tibi dabo claues
regni celorum. Apoc. iij. Qui ha. cla. da. id est. christi qui apit et ne
mo claudit. claudit et nemo apit. Non ergo habent claues ꝫ ipas
tanq̄ fures falsant. Ioh. j. Quotquot venerunt fures sunt et latro
nes. ¶ Quarto falsatoribꝫ monetarum. Moneta nanq̄ christi. sunt
opera bona quibꝫ emit̄ regnū dei. que sunt ieiuniū. elemosina. orō.
Met dicunt̄ moneta regis nostri christi. qꝛ ī his est imago ꝑm tres
substantias que sunt in christo que sunt caro. anima. ⁊ natura ver
bi. Nam ieiuniū in quo est carnis maceratio cū christi carne cōfor
mitatem habet. que tota fuit macerata et morti tradita. ij. Cor. iiij.
Sēp mortificatōeꝫ iesu christi ī cor. no. circūfe. vt et vita iesu in cor.
nostris ma. Hec moneta ꝑcutitur in carnis afflictōne et gerit fi
guram christi in cruce patientis. Elemosina vero ad animā christi
ꝑtinet. quam quasi in elemosinā dedit in p̄cium nostre redemptō
nis. Esa. liij. Tradidit in mortem animā suam. Hec gerit imagineꝫ
christi ad inferos descendentis vt de miseria educeret miseros et
captiuos. Elemosina em̄ dicit̄ ab hely quod est misereri. Prouerb.
xxiij. Erue eos qui ad mortem ducunt̄. Oratio autē ꝑtinet ad ver
bum dei. Est em̄ oratio verbum mentis ante deum. Et de verbo dī
dicitur. j. Ioh. ij. Aduocatum habemus apud patrem iesum christū
iustum et ipe est ꝓpi. pro pec. no. Oratio em̄ est aduocatus noster
apud deum. Luc. j. Ne time. zacha. quo. exau. est orō tua. Hec gerit
imaginē christi ad celū ascendentis. Quid est em̄ orare nisi celū mē
te ascendere. Ecci. xxxv. Oratō humili. se nu. pene. Hanc triplicem
monetam heretici et ypocrite falsant. Nā de ieiunio dr̄ mat. vj. Cū
ieiunatis nolite fieri sic̄ ypocri. tristes. extermi. ei fa. ꝛc. De elemo
sina v̄o dr̄ in eodeꝫ. vj. Dū facis inq̄t elemosinā no. tu. ca. ante te sic̄
ypocrite faciūt. De orōe aūt dicit̄ in eodē. vj. Cū oratis non eritis
sicut ypocrite qui amāt in sinagogis et in angulis plateaꝝ stantes
orare. Omēs p̄dicti falsatores cudūt et stāt in obscuro. Sil'it̄ hētici
dogmatisāt d̄ nocte ⁊ ꝑ domos. ij. Thi. iij. Ex his eī sūt q̄ penetrāt

domos·et captiuas ducunt mulierculas oneratas pctis Et similiter
omnes supradicti falsatores sm legē debēt cōburi et silr hētici qr
eorꝝ moneta videt aurea et nō est·imo sunt omnes falsi·quia aliud
ostendūt exterius et aliud interius·nam exterius tegunt vestimē
tis ouiū·intrinsecus aūt sunt lupi rapaces·qr animas volūt rapere
ad infernū·Scdm aūt aug·vestimenta ouiū sunt ieiunia ceteraqꝫ re
Religionis signa innocentiā ptendentia· Quis vero dū viuit vt dicit
chriso·pelle sua ꝛtegit·mortua vero oue alius tegit pelle eius· Sic
innocens sue innocentie pelle tegit·heretic⁹ aūt et ypocrita dū sila
te religionis signis tegunt quasi pellē innocentis induūt·ij·Thi·iij
Habentes quidē spēm pietatis·virtutē aūt eius abnegantes·Et iō
lupi dicunt·qr in libro de natura animaliū dicit de lupis q interdū
emittunt voces hominū et canuꝫ ne credant lupi·vt p hoc possint
decipe et deuorare·Actu·xx·Scio q post discessum meū introibūt
in vos lupi rapaces nō pcentes gregi·Dicunt aūt heretici lupi ra
paces vel spūaliter corrumpēdo·Vel si possunt corpalit psequendo·
Libenter em̄ si possent catholicos psequerent·sic arrius fecit cui⁹ cō
silio omēs epi catholici sunt in exiliū missi Vn̄ vix q̄ttuor epi sunt
inuenti qui ei resisterent·vt in ecciastica historia ꝛtinet· Moralit
aūt nota q falsi ꝓphete a quibꝫ quotidie oportet nos cauere et qui
quotidie nob falsa ꝓphetizant duo sunt·sm duplex gen⁹ ꝓphetie scꝫ
dyabolus et ꝛcupia carnis·Est aūt quedā ꝓphetia de pterito·vt dic
aug⁹ vt moises ꝓphetauit dicens In pncipio creauit deus celuꝫ et
terraꝫ·Alia est de futuro vt esaias dixit·Ecce virgo conci·et pa·fi·ꝛc
Falsus ꝓpheta d pterito dyabolus est·q suadet hoi stare in pcco su
perbie·luxurie·et auaricie ꝛc·adducēs in exemplū q̄sdā viros pteri
tos q̄ pdictis pccis peccauerūt·et tn̄ apud deū sunt facti valde ma
gni·Nā paul⁹ peccauit pctō supbie·et fact⁹ ē aplus christi Dauid
peccauit pctō luxurie ꝛ tn̄ fuit ꝓpha eximi⁹ Mathe⁹ peccauit pcco
auaricie·et tn̄ fact⁹ est euāgelista pclar⁹ Ex his aūt arguit i corde
pccoris q ista pcca sint leuia ꝛ de⁹ ea leuit punit Que ꝓphetia tripli
citer apparet falsa Primo qr pdicti viri n̄ sunt dati in exēplū pec
candi·sꝫ in exēplū a pccis resurgendi·et n̄ despandi Ro·v·Vbi abū
delic·supa·et gra·Quid g̊ dicem⁹ pmanebim⁹ in pcco vt gra abun
det absit Qui em̄ mortui sum⁹ pcco quō adhuc viuem⁹ in illo Et n̄
sic aiūt q̄dā nos dicē dēm⁹ faciam⁹ mala ꝛ veniūt boā q̄ꝝ dānatō iu
xta ē Scdo qr n̄ ē verꝝ q pccm leue sit q̄nimo sup oia ē grauius
qd patꝫ qr in momēto fecit cadere de celo demones in terrā vbi si
tota terra esset in pluribꝫ diebꝫ n̄ dscenderet Tercō qr nō ē verꝝ q
deus peccatū leuit puniat·Nā pecca tū supbie summe puniuit vtꝫ i

demoibꝫ et ĩ p̃mis pentibꝫ. Pctm̃ vo luxurie valde puniuit vtꝫ in diluuio et in illis q̃nqꝫ cuntatibꝫ scꝫ sodoma. gomorra et ceteris vtꝫ gen̄. xix. Peccatū autē auaricie acriter puniuit vt patet in iuda qui ꝓpter auariciā ꝓdidit christū. Et ido dyabolus introiuit in eū ⁊ suspensus crepuit medius et diffusa sunt omia viscera eius vtꝫ act. j. ¶ Falsus vero ꝓpheta d̄ futuro. ꝯcupiscentia carnis est. que suadꝫ dicens. Gaude in bonis mundi. et postea p̃niam agas. Que ꝓphetia dupliciter est falsa ¶ Primo qꝛ in bonis mundi scꝫ in delicijs in diuitijs ⁊ in honoribꝫ nō est gaudiū. ꝫ afflictio. Omia em̄ ista et si nihil aliud mali haberent. tn̄ ducūt ad dolorosum finē. qꝛ vel dimittunt p aduersam fortunā. vel dimittunt̄ p mortē. Prou. xiiij. Extrema gaudij luc. oc. Et tandeꝫ ad inferos demergunt. Iob. xxj. Ducūt in bonis dies suos et in punc. ad infer. descen. ¶ Secundo qꝛ qn̄ homo dat se peccatis et dyaboli seruituti nō pōt redire ad bonū p se nisi p dei gr̄am spālem. qꝛ vt dicit̄ in p̄s. Homo est spūs vadēs scꝫ in peccatū et nō redi. Exemplū de reti. in quod piscis pōt intrare ꝫ nō exire. Ro. viij. Nō est volentis neqꝫ currentis ꝫ miserentis dei. In cuiꝰ figura dicit apl̄us in eodem. vij. Non em̄ qd̄ volo bonū h̄ ago ꝫ qd̄ odi malū illud facio. De his duobꝫ ꝓphetis dicit̄ tren̄. ij. Prophete dixerūt tibi falsa et stulta. Et sic patꝫ p̃mū ¶ Secūdo pok nit signa p que possumꝰ hereticos cognoscere et ab eis cauere d. A fruc. eoꝝ cognoscetis eos. Quia cū heretici sint mali. et mala intendant in alijs generare. nō possunt facere bonos fructꝰ Possunt tn̄ habere bona vestimenta vt sil̄ata ieiunia et humiles et ꝓlixas orōnes. ceteraqꝫ talia vt dictū est. Et iō attendēdū est vt dicit augꝰ. ne vestimenta ꝓ fructibꝫ ponamꝰ. Sunt em̄ duo genera operꝝ hereticorum scꝫ occulta et manifesta. Omia aūt manifesta ꝑtinent ad vestimenta. Occulta vero ꝑtinent ad fructꝰ. Fructꝰ aūt bonos quos enumerat apl̄s ad gal̄. v. habere nō p̄nt. qui sunt caritas. gaudium pax. patia. longanimitas. bonitas. benignitas. māsuetudo. fides. modestia. ꝯtinentia. castitas. Istos. xij. fructꝰ spūs nō habent heretici. sed vt mali ⁊ carnales faciunt opera carnis que apostolus ad gal̄. vbi supra annumerat dicens. Manifesta autem sunt opera carnis que sunt fornicatō. adulteriū. immūdicia. impudicicia. luxuria. ydolorum seruitus. veneficia. inimicicia. ꝯtentōes. emulatōnes. ire. rixe. dissensiones. secte. inuidie. homicidia. ebrietates. comesatōnes. ⁊ hissimilia. que predico vobis sicut predixi. quoniam qui talia agunt regnum dei non consequentur. Isti em̄ sunt fructus hereticorum. Bonos autē fructus non intēdunt nec faciūt nec facere p̄nt. Quia vt d̄r eccī. xiiij. Qui sibi nequam est cui bonus erit. Et de hoc ponit

exemplū christus in natura dicēs Nūquid colligūt de spinis vuas
aut de tribulis ficus q·d·nō Sic arbor bona·i·bonus homo fructus
bonos facit qꝛ bonꝰ homo habet virtutē in anima Virtus autē est
vt phs dicit que bonū facit habentē et opus eius bonū reddit Ma
la aūt arbor·i·malus homo malos fructꝰ facit Quia sic bona arbor
nō pt fructꝰ malos facere manēs bona· sic neqꝫ mala arbor potest
fructꝰ bonos facere manens mala·i·bonus homo manens bonus
nō pōt fructus facere nisi bonos·et malus homo manens malꝰ n̄
pōt fructus facere nisi malos Potest aūt bonus homo fieri malus
et malus fieri bonꝰ et ecōuerso Quia vt dicit augꝰ·nix nō pōt calefi
eri pōt autē liquefieri et fieri aqua calida Similiter malus pōt fieri
bonus et tūc pōt facere bonos fructꝰ vt paulus et magdalena Et
siliter bouus homo potest fieri malus·et tūc facit malos fructus·
vt petrus bonꝰ factus est malꝰ qꝛ negauit christū Sicut ꝯ omnis
actio infideliū mala vt dicit augꝰ que ab infidelitate ꝓcedit·sic omis
fructus homis mali malus qui scꝫ a malicia eius ꝓcedit Vnde hō
malus inq̄ntū malus nō pōt facere nisi malū Et siliter homo bonꝰ
inq̄ntū bonus nō pōt facere nisi bouuꝫ Bona em̄ arbor est bonus
homo et bona eius voluntas Vnde dum hec duo manent simul scꝫ
bona voluntas cū bono homie nō pōt fieri nisi bonꝰ fructꝰ. Simi
liter mala arbor est malus homo et mala eiꝰ voluntas qua manēte
in homine nō pōt agere nisi malū etiā si bonū esset qd̄ ageret· qꝛ vt
dicit amb· Intentio tua speciē ponit operi tuo ¶ Moralit aūt spine
dicunt peccata Prou·xxiiij· Per agrū pigri homis transiui ⁊ ecce
G totū repleuerūt eū spine· Et hꝫ ꝓt q̄ttuor ¶ Prio qꝛ mētē pūgūt
Augꝰ Nullo tpis interuallo ista diuidūt vt quasi alio tpe quis n̄
faciat qd̄ d̄bet et alio patiat· ne vel tpis puncto vniūsal pulcritudo
turbet vt sit in ea peccati dedecꝰ sine dedecore vindicte Prou·xiiij
Miseros facit ꝓplos pccm·adminꝰ miseria remordentis cōscientie
et seruitutis dyabolice·qꝛ q̄ facit pccm fuꝰ est pcci ioh·viij· ¶ Secū
do qꝛ se cōplectunt ꝑ ꝯcomitantiā vt spine·qꝛ peccatū qd̄ ꝑ penite
tiam nō delet mox suo pondere ad aliud trahit vt dicit gre· ¶ Ter
cio qꝛ fructū bonoꝝ operꝝ impediunt·ne fructificēt in vitā eternaꝫ
sic spine suffocant triticū Lu·viij· Simul exorte spine suffocauerūt
illud Propterea dicit Hiere·iiij· Nouate vobis nouale ⁊ nolite se
rere int spinas ¶ Quarto qꝛ sunt materia ignis inferni sic spine sunt
materia ignis material Esa·xxxiij· Spine ꝯgregate igni cōburent
¶ Spine etiam dicuntur diuitie vt ipa veritas in luca dicit Et hoc
propter duo ¶ Primo quia mentem pungunt cogitationum sua
rum aculeis vt gregorius·dicit· Multa em̄ solicitudine et timore

hoiem affligūt. Eccs. v. Saturitas diuitis non sinit eum dormire.
Iob. xv. Sonitus terroris semp est in auribus eius. et cū pax sit il:
le insidias suspicat. ¶ Secundo qr sunt materia ignis auaricie et cu
piditatis. Quia sic ex appositōne lignoꝝ crescit ignis. ita ex appositō
ne diuitiaꝝ crescit auaricia. Poeta. Crescit amor numi q̄ntū pecu:
nia crescit. ¶ Spine etiā dicunt tribulatōnes. Osee. ij. Sepiā viam
tuam spinis. Sed de his spinis dulcis fructus colligit si patienter
tolerent. qr patia opus pfectū habet vt dicit iacobus. ¶ Notandū
aūt in fine huiꝰ membri qꝫ bone arboris. i. boni homis. xij. sunt fru M
ctus de quibus dicit apoc. xxij. Ex vtraqꝫ pte flumis lignū vite af:
ferens fructꝰ. xij. ¶ Primus est bonoꝝ tpaliū multiplicatio. Esa. j.
Si volueritis et au. me bona ter. come. Prou. xiij. Custodit iusto
substantia peccatoris. ¶ Secundus est omniū reꝝ bonus euentus
qr tam pspera q̄z aduersa seruiūt ei. et ad salutem coopantur. Ro.
viij. Diligentibus deū omia coopant in bo. ¶ Terciꝰ est bonoꝝ spi
ritualiū ꝯtinuū incremētū. Prou. iiij. Iustoꝝ semita quasi lux splē
dens crescit et pficit vsqꝫ ad pfectū diem. ¶ Quartꝰ est eorundem
radicatio et habituatō. qr cū habitꝰ generet ex actibus. multiplica:
tio actuū ꝯfirmat habitū et radicat ita qꝫ homo postea de facili bo:
nū opat. Mat. xj. Tolli. iu. me. sup vo. iu. cm̄ meū sua. est. et onꝰ me.
leue. Propterea dicit apl'us ad eph. iij. In cari. radicati et funda. ¶
Quitꝰ ē spūalis ꝯsolatō. Esa. lxvj. Ego ꝯsolabor vos. Ioh. xvj. Iterū
aūt videbo vos et gau. cor. vestꝝ. ¶ Sextus est secretoꝝ diuīoruꝫ
reuelatio. Ioh. xv. Quecūqꝫ audiui a patre meo no. fe. vo. Amos. iij
Non faciet dn̄s verbū nisi reuelauerit secretū suum ad seruos suos
ꝓphetas. ¶ Septimus est bonoꝝ opeꝝ iocunditas et exultatō. Na
turalis em̄ iocunditas est in bonis operibꝫ sicut naturalit homo in
filijs iocundat. nam bona opera homis sunt quasi filij eius. ps. In
opibꝫ manuū tuaꝝ exultabo. ¶ Octauꝰ est de victoria inimici tri:
pudium et exultatio. Esa. ix. Letabunt coram te. sic exultant victores
capta preda. ¶ Nonus est fomitis et concupiscentie mali debilita
tio. qr p bene opari ꝯcupiscentia mali debilitat et incipit displicere
¶ Decimus est expientie boni eruditio. Eccī. xxiiij. Qui nō est exp
tus. pauca recognoscit Propterea dicit ps. Gustate et videte. qm̄
suauis est dn̄s. ¶ Vndecimꝰ est cognitōnis diuine p cōtemplatōeꝫ
p̄libatio. Gen. xxxij. Vidi dominum fa. ad fa. et sal. facta est anima
mea. ¶ Duodecimus est spei roboratio. Grego. Tanto spes in deū
solidior surgit. quanto quis pro eo grauiora sustinuerit. Et sic ptꝫ
secundum. ¶ Tercio ponit iudicium qd̄ bene agere non curantibus L
fiet. qr omis arbor q̄ nō fa. fru. bo. excidet ꝛ in ig. mit. Nimis ē em̄

intolerabile q̄ homo nō fructificet et maxime christian⁹ cū sit posi-
tus ī nobilissimo orto ecclesie dī qui quotidie aquis gratiaꝝ irriga
tur et beneficiū solis iusticie scz christi semp est ibi ⁊ omniū stellaꝝ
celi·i·omniū sanctoꝝ et angeloꝝ ⁊ lune·i·beate virginis Creditur
em̄ q̄ vinee engaddi·vbi nascit balsamū·pferāt balsamū ꝓpter vir
tutem ꝯstellatōnis que ibi opat cum in nullo alio loco mūdi nasca
tur· Similiter terra ecclesie optima est vtpote sup pinguedine bo
nitatis et meriti christi fundata·Ezeh·xxxvj·Terra illa q̄ndā inculta
facta est ortus voluptatis Exemplū sic in orto regio n̄ dimittitur
arbor sterilis ꝫ amputat·ita de⁹ qui est colonus totius ecclesie ar
borem sterilem eradicat Et hoc est q̄ christ⁹ ponit exemplū lu·xiij
de arbore fici quam quidā habebat plantatā in orto suo Qui ait Ec
ce tres anni sunt exq̄ venio q̄rens frcm̄ in ficulnea hac·et n̄ inuenio
succide g̊ illam vt quid ter·etiā occu· Et ait colon⁹ Domīe dimitte
illam ⁊ hoc anno vsq̄z dum veniā et fodiā circa illam ⁊ mittaz ster
cora·et siquidē fecerit fructum bene·sin aūt in futuꝝ succides illam
Arbor ista est homo·tres aūt anni sunt tria tempa scz temp⁹ legis
nature·et legis scripte ⁊ gratie In isto vero tercio anno est ficus
et arbor ista tota letaminata·i·repleta omni gratia et virtute· Et iō
si in p̄mis duob⁹ tpib⁹ siue annis homo nō fecit fructū magis tole
randum fuit Sed in isto tercō tpe siue anno·q̄ homo non fecit fru
ctum nullomō est ferendū Omnis g̊ qui in isto tercio tpe siue an
no fructū nō·facit excidet ⁊ in ignē mittet Vbi duplicē penā ponit
scz excidi ⁊ in ignē mitti Sz p̄ma scz excidi supple a deo ⁊ a sanctoꝝ
ꝯsortō est sine cōpatōne maior pena secunda scz mitti in ignē·Chri
sostom⁹ Due pene sunt scz excidi ⁊ comburi Multi aūt gehennam
solū abhorrent Ego aūt casum illius glorie multo amariorez penā
gehenna esse dico Intolerabilis quidē pena est gehēna· Sed quis
mille ponat gehennas nihil tale quale est a beata illa gl̄a excidere
et odio haberi a christo· Omnis g̊ arbor debet fructū facē bonum
tam laicus q̄z cleric⁹ q̄z etiā religiosus· Debet em̄ laic⁹ esse oliua fe
rens·xij·fructus operꝝ misericordie· Luce·vj·Estote misericordes·
q̄r iud·sine mi·fi·ei·qui nō fa·mi·vt dicit iac·ij·Cleric⁹ debz esse vitis
in puritate ꝯscientie sacrificans vinū ⁊ ī sanguinez christi ꝯuertens
Quia vt dicit·j·cor·xj·Qui aūt mandu·⁊ bi·indig·iu·si·man·⁊ bi·Re
ligiosus debet esse ficus ferens dulcem ⁊ suauem fructum· Hiere
xxiiij·Quid tu vides hieremia·Ficus bonas bonas valde·et malas
malas valde·Quia boni religiosi sunt boni valde ⁊ mali sunt valde
mali·Aug⁹·Sic nō iueni meliores q̄z qui in monasterijs ꝓfecerūt·
sic non sum exptus peiores q̄z qui in monasterijs defecerūt·Mat·v

Vos estis sal terre. qd̄ si sal euanuerit in quo salietur. ad nihilū ualet
vltra nisi vt mittatur foras ⁊ conculcetur ab hoīb⁹. Sicut em̄ sal oīa cō-
dit ꝫ putrefactū nihil penitus valet ꝫ ab hominib⁹ conculcatur. sic bo
ni religiosi totū mundū condiunt ꝫ dissoluti ab omnib⁹ conculcātur. ¶
Moraliter aūt ad edificatōez nostrā. notāda sunt decē circa arbo
rē. ¶ Primū ē ꝓfunditas in radicib⁹ aug. Arborē attēdite. radicē
figit in humili ⁊ verticez tendit ad celū. Sic nos in radice hūilita-
tis ꝓfundari dēmus si volum⁹ vsqꝫ ad celū exaltari. Lu. xiiij. Qui
se hu. exal. Greg. Origo vtutū humilitas ē. Illa in nob⁹ vtus vera
citer pullulat q̄ in radice hūilitatis ꝑdurat. Quantū arbor ꝓfunda
tur in radicib⁹ tm̄ crescit in altū. sic q̄ntū hō se humiliat tm̄ exalta-
bit. ¶ Scdm̄ ē rectitudo in stipite. sic ⁊ nos recti incedē dēm⁹. Est
aūt rectū ꝑm phm̄ cuius mediū nō discrepat ab extremis. Extre-
ma aūt hominis sunt ortus ⁊ mors. q̄ sunt magne pauptatis Iob
j. Nudus egressus sum de vtero ma. me. ⁊ nud⁹ reuer. il. Magne
vilitatis q̄ viliter nascit ⁊ viliter morit. Et magni plāctus. Sap.
vij. Similē vocē omnib⁹ emisi plorans. Tūc g̊ hō est arbor recta.
qn̄ mediū suū concordat cū extremis ⁊ pauperem vitaz gerit. Thob.
iiij. Pauperem vitā gerimus. Mat. v. Beati pauperes spū. Diues au-
tē est sic camelus q̄ est depssus in cauda ⁊ capite. ⁊ hz gippū in me
dio. ⁊ ido nō est rectus. nec valet intrare in regnū dei. Math. xix.
Facilius ē camelū ꝑ foramē acus transire. q̄z diuitē intrare in re-
gnū dei. Silr tunc hō est arbor recta qn̄ vil ⁊ abiectus vult esse
in mūdo. sic viliter natus est ⁊ viliter morietur. Eccī. x. Quid supbis
terra ⁊ cinis. Quasi d. De terra factus es. ⁊ in cinerē debes reuer-
ti. quare g̊ in medio supbis Silr tunc est hō arbor recta. qn̄ tota
vita eius est cū fletu sicut natiuitas eius ⁊ mors. Psal. Fuerunt
mihi la. me. pa. die ac no. Peccatores aūt sunt distorti q̄ vitā suaz
volunt in magna leticia ducē. Iob. xxj. Ducūt in bo. di. su. ⁊ in pun-
ad infer. descē. Incedūt etiā incuruati q̄ totū desideriū suū ad ter-
rena deflectūt Psal. Oculos su. sta. decli. in ter. ¶ Terciū est vni-
uersitas in ramis ad fructificandū. q̄ nō in vno solo ramo sed in
omnib⁹ ꝓducit fructū sic ⁊ nos in omnib⁹ mēbris nostris dēmus
fructificare vt dictū est in p̄cedenti sermone. Ro. vj. Sic exhibu-
mē. vestra ꝛc. ¶ Quartū est electō oportuni tpis ad fructificandū
q̄ arbor q̄ ꝓpter intempiem hiemis ab opatōe cessauit redeunte
vere incipit opari sic ⁊ nos si aliquādo ꝓpter aliqd̄ impedimentū
nō possumus opari tn̄ qn̄ possumus opari dēmus. Gal. vj. Dum
tps ha. ope. bo. ad oēs Eccs. ix. Qdcunqꝫ p̄t ma. t. fa. instan. op. ꝛc.
¶ Quintū ē ordinatō opatōis diuine. q̄ arbor n̄ fert alios fruct⁹

q̄z deus ordinauerit vtptz in h̄ euangelio. q̄z spine nunq̄z faciunt
vuas s̄z moros Psal. Preceptū posuit ⁊ nō p̄te. Silr nos debemus
facē Solus hō mal⁹ ⁊ dyabolus ordinatōz dei trāsgrediunt Iob.
xv. Cucurrit aduersus deū erecto collo ¶ Sextū ē vehemētia ad
hesionis ad terrā vn̄ hz alimentū. Nā vehemeter adheret terre et
nō vna radice s̄z pluribꝫ. s̄m ph̄m em̄ radix plante est silis ori ani-
malis. Sic ⁊ nos vehemēter dēmus deo adherē. a quo habemus
vitā anime ⁊ corpis. ⁊ nō solū p fidē ⁊ spem. s̄z p caritatē iusticiam
et p om̄es v̄tutes. Math. xxij. Dilige dn̄m deū tuuz ex toto corde
tu. ⁊ ex to. ani. tu. ⁊ ex to. vi. t. ¶ Septimū est indigentia culture.
Nā arbor cultura indiget. Vn̄ ph̄s dic̄. q̄ om̄es species plante qn̄
nō fuerūt culte siluestres fuerūt. Vn̄ noe nō aliter plantauit vine
am nisi q̄z vites siluestres ad culturā reduxit. Sic ⁊ nosip̄os exco-
lere debemus ne quasi arbores siluestres efficiamur. Ioh. xv. Om
nē palmitē in me nō ferētē fructū tollet eū ⁊ omnē q̄ fert fructū
purgabit eū vt fructū plus afferat. Sic accidit de aīa sic̄ de corpe
q̄z nisi lauaret̄ ⁊ mūdaret̄ feteret. ¶ Octauū est bonitas fructus
Nam s̄m ph̄m arbores siluestres plus fructificāt q̄z ortenses. sed
ortenses faciunt meliorē fructū. ita ⁊ nos debemus intendere bo
nitati opum ⁊ nō pluralitati. q̄z illa vidua q̄ misit duo era minu-
ta in gazophilaciū plus omnibꝫ misit. vt christ⁹ dixit luc̄. xxj. Psal.
Secūdum puritatem manuū me. retri. mi. ⁊ nō dicit s̄m multitu-
¶ Nonū est insertio melioris arboris. nā in trunco siluestri inse-
rit̄ surculus bone arboris. ⁊ postea tota arbor est bona. Sic ⁊ nos
in veteri ⁊ siluestri hoie debemus inserē bonā doctrinā ⁊ bonam
vitā. ⁊ tunc erimus bona arbor. Ia. j. In mansuetudine suscipite in
situ verbū qd̄ p̄t saluare aīas vestras. Ro. Tu aūt cū oleaster eēs
insertus es in bonā oliuam ¶ Decimū est inclinatō ramoꝝ ad ter
rā ex fructuū vbertate. q̄z q̄nto rami arboris magis fuerint fru-
ctibꝫ onerati. tātomagis ad terrā inclinant̄. sic ⁊ nos quantoplura
bona fecerimus humiliores esse debemus. Lu. xvij. Cū omnia fe-
ceritis q̄ p̄cepta sunt vobis di. q̄z ser. inuti. su. Quia omnia illa bo
na ex gr̄a dei ꝓcedunt. j. coꝝ. iiij. q̄d habes qd̄ nō accepisti. si autē
M accepisti q̄d gloriaris quasi nō accepis ꝛc. Et sic pz terciū Quar
to ponit̄ insufficientia illoꝝ qui bn̄ docent ⁊ male viuunt. q̄z non
omnis qui dicit mihi dn̄e domine intrabit in regnum celorum. i.
qui p̄dicant ⁊ confitent̄ christū esse dominū celi ⁊ terre. ⁊ creatorē
omniū ⁊ redemptorem hominū. ⁊ omnia illa p̄dicant ⁊ cōfitētur
que vera fides tenet. nō tamen que predicant faciunt. math. xxiij.
dicunt em̄ et non faciunt. tales sunt sicut candela q̄ illūinat alios

et seipam ꝯsumit. Sed de iohāne baptista dicit. ioh. v. ꝙ erat lucerna ardens in se ꝑ caritatis feruorē. ⁊ lucens alijs ꝑ verā doctrinā et bonoꝝ opum edificatōez. Et de christo dr ꝙ cepit iesus facere ⁊ docere Act. j. Tales figurati sunt ꝑ ficū habentē solū folia. cui christus maledixit q̄ statim aruit. Math. xxj. Nā verus p̄dicator debz esse factor vbi qd̄ p̄dicat. Quia vt dic̄ gre. Cuius vita despicit̄ re. vt eius doc. ꝯtemnat̄. Ro. xv. Non em̄ audeo aliquid loq̄ eoꝝ q̄ ꝑ me nō efficit christus. Huius figura ptz in exod. de rōnali vitatis et doctrine qd̄ stabat in pectore sacerdotis. Et nota ꝙ quidaz dicunt tm̄ semel dn̄e qui scz christū habent solū in ore p̄dicādo ⁊ cōfitendo. Esa. xxix. Populus hic la. me hono. cor. autē eoꝝ lon. est a me. Alij dicunt bis dn̄e qui scz credūt corde ⁊ ꝯfitentur ore ꝫ ope ꝯtradicunt. Tyt. j. Confitentur se nosse deū factis aūt negāt. Alij dicunt ter dn̄e qd̄ nō fit nisi in spūsancto. Glosa ter dicere dn̄s iesus est in corde credē ore ꝯfiteri ⁊ ope attestari. Nam vnū sine altero esset negare. Et sic intelligit̄ illud iohel. ij. Omnis q̄cunqz inuocauerit nomē dn̄i saluus erit. Dicere ergo bis vel semel non sufficit ad introitū regni celoꝝ. Et sic pz quartū ⁊ ꝯsequēter totū.

De epistola sermo octuagesimusprimus.

Debitores sumus nō carni vt ꝑm carnem viuamus. Ro. viij. De vita ⁊ mō viuendi magna est ꝯtrouersia inter mūdanos ⁊ viros dei. Nā mūdani dicūt ⁊ male. ꝙ ꝑm carnem debemus viuere. ⁊ desideria carnis ꝑficere. ꝙ ob hoc facta sunt bona mūdi. vt ipsis ad nostrū ꝯmodum ⁊ voluptatē vtamur. Et ido saraceni q̄ totaliter sunt mundani dicunt. ꝙ omni re ⁊ omni actu possumus vti in quo nō iniuriamur ꝓximo nec directe ꝯtumeliā inferimus. Viri aūt dei a rōe ⁊ spūsancto illuminati dicunt ⁊ bn̄. ꝙ ꝑm carnem nō debemus viuere. nec eius desideria ꝑficere ꝫ ꝑm rōnem ⁊ spm̄sanctū. De hac aūt materia d̄terminat aplus in epl̄a hodierna In qua quidē epl̄a quattuor facit. Primo dicit ꝙ nō ꝑm carnem debem⁹ viuere ⁊ ambulare. In p̄ncipio epl̄e. Secūdo vtriusqz vite finē ⁊ fructū nititur assignare ibi. Si ꝑm car. vix. mo. si aūt spū fact. car. mo. vi. Tercō ostendit ꝙ viuere ꝑm spūm ⁊ nō ꝑm carnez possumus ꝯgrue facē ibi. Quicunqz em̄ spū dei agunt̄ hi filij sunt dei. nō em̄ accepistis spūm seruitutis iterū in timore. Quarto ꝑ testimoniū spūssancti. apl̄s qd̄dam qd̄ in tercō mēbro dicit̄ scz ꝙ nos qui spū dei agimur sumus filij dei satagit cōfirmare et si filij et heredes ibi Ip̄e enim spirit⁹

testimoniū reddit spūi nostro q̄ sumus filij dei Si autē filij et he-
B redes ¶ Primo ergo dicit q̄ secundū spiritū et non secundū carnē
dēmus viuere Et hoc ē quod dicit Debitores sumus nō carni vt
s̄m carnē viuamus id ē s̄m d̄sideria carnis ⁊ voluptates· q̄ legi di
nō sunt subiecta· imo sunt pessima desideria ⁊ pessima opa carnis·
Gal· v· Manifesta sunt aūt opa carnis que sunt fornicatō· adulte
riū· imūdi· ipudi· luxuria· ydolor̄ s̄uitus· auaricia· ⁊ sic de alijs vtz
in p̄cedenti sermone· Et sic ptz p̄mum ¶ Secundo v̄tusq̄z vite fine
et fructū assignat qui est mors ⁊ vita· Mors em̄ est finis ⁊ fru-
ctus vite carnalis· ⁊ vita est finis ⁊ fructus vite spūalis· quia si se
cundū desideria carnis vixerimus moriemur triplici morte scili-
cet morte nature citius Ecc̄i· xxxvij· Propter crapulam multi ob
ierunt· Morte culpe quia gula ⁊ luxuria sunt duo capitalia vicia
ꝓpter que anima sepatur a deo ⁊ remanet mortua· j· Thi· v· Vidua
que in delicijs est viuens· mortua est· Et morte pene eterne· Sic
mortuus fuit diues epulo ⁊ sepultus in inferno· luc̄· xvj· Si autez
spū facta carnis mortificaueritis· i· si a spūsancto ducti ⁊ ꝓpter vi
te eterne amorē· ⁊ nō ꝓpter vanam gloriam ⁊ auariciam ⁊ sanita
tem ꝯsequendam· vel ꝓpter quodcunq̄z aliud carnale ꝯmodum
vt multifaciun· mortificauerimus mēbra nostra p̄ opa nr̄a scz· p̄
opa penitentie· ita q̄ in opa carnis non ꝓrumpantur· viuem⁹ tri
plici vita scz vita nature diutius Ecc̄i· xxxvij· Qui absti· est ad vi-
Vita g̃tie Math· xvj· Si quis vult post me venire· i· in vita gratie
mecum esse abne· se· i· vitam carnalem crucifigat· Gal· v· Qui aūt
sunt christi car· s· cru· cum vi· et ꝯcu· Et vita glorie Math· v· Beati
paupes spū· ⁊ beati qui lu· ⁊ beati q̄ p̄se· pa· ꝛc̄ quoniam ipsor̄ ē re
gnum celor̄· Ibi ponuntur septem beatitudines id est septez opa
tōnes ꝓcedentes a septem donis spūssancti· quas habent viri san-
cti qui mēbra sua mortificant sup terram· propter quas repromit
titur eis regnum celor̄· Sic ergo patet q̄ si subtiliter ꝯsiderem us
consideramus q̄ qui viuit secundū carnem incurrit omne malū·
et priuatur omni bono· quia cum finis includat in se virtualit ea
que sunt ad finem· ⁊ triplex mors supius dicta sit finis omnis ma
li· ⁊ triplex vita sit finis omnis boni· ⁊ viuens secundū carnē incur
rat hanc triplicem mortem ⁊ p̄uetur supradicta triplici vita· ma-
nifestum est q̄ talis sic viuens secundū carnem incurrit omne ma
lum ⁊ p̄uatur omni bono· Ecc̄i· ix· Qui pec· in vno vitam bonam p̄
dit· ⁊ ecōuerso qui viuit secundū spūm priuatur omni malo· ⁊ cō-
sequitur omne bonū· Ecc̄i· viij· Qui custodit mandata n̄ expietur
k quicq̄z mali ¶ Notandū aūt q̄ ꝓpter octo nō debemus secundū

carnis impium ⁊ eius desideria viuē·sed secundū spūm ¶ Primo
ꝓpter diuinū ordinē ꝯseruandū·nā deꝰ institutor nature ordinauit
q̄ caro tāq̄ ancilla obediret·⁊ anima tanq̄ dn̄a imparet·Gen̄·iiij·
Sub te erit appetitus eius ⁊ tu dn̄aberis illius · Cū autē s̄m car-
nez viuimus caro dn̄atur ⁊ anima seruit·Prou̅·xxx·Per tria mo
uet terra ⁊ quartū sustinere nō potest p seruū cum regnauerit ·
ꝛc· ¶ Secūdo ꝓpter hostem vitandū·nam caro est hostis noster
occultus·⁊ mortifera quasi salutifera ꝯsulit·Gal̄·v·Caro ꝯcupi-
aduer·spi·Sed vt dic̄ greg̃· nullus hostis efficacior est ad nocen-
dum q̄ familiaris inimicus·Et ideo nullo modo est carni obedi-
endū ⁊ credendum·Eccī·xij·Ne credas inimico tuo in eternū·Tūc
vero credit carni quando eius desideria ꝑficiuntur Exempluz de
sampsone qui ꝯfisus est in dalida que signat carnez·⁊ desideriū eiꝰ
ꝑfecit ⁊ dormiuit in sinu eius·Et ido fuit captus ⁊ ligatus ⁊ exo-
culatus·iudic̄·xvj· ¶ Tercō ꝓpter falsum iudicium euadendū·Ca-
ro em̄ est corrupta ⁊ infecta ꝯcupiscētia mali anteq̄ nata ⁊ q̄ na
turaliter est corrupta iudicat dulcia esse amara·⁊ amara dulcia si
cut febricitans Aug̃·Palato non sano pena est panis qui sano est
suauis·Et oculis egris odiosa est lux que puris est amabilis·Et
non est ei credendum·nec que appetit tribuenda·sicut frenetico vl̄
febricitanti non sunt danda que petunt·Qui aūt secundū carnem
viuit in omnibꝰ credit carni ¶ Quarto ꝓpter debitum exoluendī
Nos em̄ habemus magna debita exoluere ⁊ multis multa tene-
mur·Sumus enim p̄mo obligati deo ꝓpter innumera bn̄ficia·
Nam ad imaginē suam nos creauit ⁊ de manu dyaboli p mortē
ꝓpam nos redemit·Ioh̄·Vado pare vobis locum ¶ Secundo bea
te marie quia p eam sumus valde exaltati · sumus deo recōciliati
et omni meledictōne que p feminā nobis ꝓuenerat exclusa sumꝰ
dei benedictōnem ꝯsecuti·⁊ omni g̃tie sumus restituti·Iudit·Tu
gloria hierusalē·tu leticia israel·Tu honorifica ꝓpl̄i ꝛc̄·Tercō san-
ctis angelis q̄ in p̄lio quotidie nobis assistunt totū orbem ad no
strum ꝯmodum ordinant ⁊ in morte animas nostras ad celū de-
ferunt·Heb̄·j·Om̄es em̄ sunt administratorij spūs in ministeriū
missi ꝓpter eos qui hereditatem capiunt salutis· ¶ Quarto beatis
apostolis quia nos ab ydolatria ⁊ multis erroribꝰ remouerūt· q̄
nos in baptismo in dei filios regenerauerunt ⁊ a peccatis omni-
bꝰ absoluerunt·Math̄·xvj·Et quodcunq̄ solueris sup terram erit
solutum et in celis· ¶ Quinto sanctis martiribꝰ quia p fidem per
quam saluamur feruēter defenderūt·quia nos ad bellū aīauerūt

Math. xvj. Et porte inferi non p̄ualebūt aduersus eam. ¶ Sexto
beatis ꝯfessoribꝫ qꝛ nos ad pietatis opa suo exemplo induxerūt.
quia nobis viam ꝑfectōnis ostenderunt. quia nos in moribus et
doctrina erudierunt. Math. Vos estis lux mundi ⁊ vos estis sal
terre ¶ Septimo sanctis virginibꝫ quia dei ecclesiam tanq̄ gem
me ⁊ picture ornauerunt. quia christo tanq̄ sponso nupserunt. ⁊
quia spūaliter valde fecunde fuerūt. ⁊ multos filios ⁊ filias gene-
rauerūt. Esa. Multi filij deserte magis q̄ eius que habet virū ¶
Octauo debitores sumus ꝓximis nostris quibꝫ tenemur dilecti
onem cordis. subuentionē in necessarijs. ⁊ cōpassionē in aduersis
Mat. Estote misericordes sicut pater vester misericors ē. ¶ No
no debitores sumus diuine iusticie. cui debita magna dēmus exol
uere. ⁊ ꝓ peccatis que ꝯmisimus ⁊ ꝓ bonis que omisimus ⁊ ꝓ g̃
tijs quibꝫ male vsi sumus. Math. Oblatus ē ei vnus qui debebat
ei decem milia talenta. Et sic patet ꝙ multis ⁊ ex multis sum⁹ ob-
ligati ⁊ magna debemus exoluere nec valemus. ⁊ ido quotidie in
oratōe dominica petimus. Et dimitte nobis debita nostra. Mat.
vj. Et vt didicimus ab ex ꝑtis non est onus sup onus debitorum
maxime vsurariorꝫ. Hic cadit exemplū de illo sacerdote qui habe
bat optimū vinum ⁊ magna debita vsuraria ⁊ nulli volebat de vi
no dare. quia dicebat ꝙ deficiente vino. quod soluebat sibi debita
moreret. ꝓeo scꝫ qꝛ omni mane ⁊ sero bibebat satis de illo vino et
ꝑ cōsequens faciebat eum letum ⁊ debitorꝫ obliuisci. Non ergo
carissimi subeamus debitum carnis ad quod nō tenemur vt secū
dum carnem viuamus. Viuere em̄ scdm carnem non est soluere
debitum imo est addere debitum supra debitū. qui aūt addit de-
bitum cito cōsumit substantiam suam ⁊ postea mendicat. Exem-
plum de filio ꝓdigo. qui postq̄ ꝯsumpsit substantiam suā. custodi
ebat porcos ⁊ cupiebat implere ventrē de siliquis porcorꝫ. Prou.
xxiij. Vacantes potibꝫ ⁊ dantes simbola cōsumentur ¶ Quinto ꝓp
ter impossibilitatē vitandam. quia impossibile est vt carni quis sa
tis faciat. quia quanto plura impendimus ei. tanto vult plura et
nunq̄ satiat. Prou. xxx. Tria sunt insatiabilia. ⁊ quartū nunq̄ dic
sufficit. infernus ⁊ os vulue. ⁊ terra que nūq̄ satiat aqua. ignis ve
ro nunq̄ dicit sufficit. Ignis iste est ꝯcupiscentia carnis que nun-
q̄ dicit sufficit. Iob. xxxj. Ignis est vsq̄ ad ꝯsummatōꝫ deuorans.
Et ido carni faciendū est sicut nequā seruo. Ecci. xxxiij. Seruo ma-
liuolo tortura ⁊ ꝯpedes. mitte eum in opatōꝫ ne vacet ¶ Sexto
ꝓpter dignitatē obseruandā. Homo em̄ est dignissima creaturarꝫ

et ē sic ordínatus vt dic̄ boetús·q; si ſm rōez ꝛ ſpū̄m v̄tuose viuit trāſferť ad deos·i·ād̄elos· Si aūt ſm carnís desideriū viuit ínfra beſtias redigit ꝛ dúersis beſtijs ꝛpať· Sen· Quosdā ventri obedi: entes loco aliū numeremus nō hominū· Psal· Homo cū ín ho: nore esset ñ íntel: ꝛpa·ē úmē·ínſi·ꝛ similis fa·ē illis· Bern· Puto si te ſine loqui scirēt dicerēt·ecce adā factus ē quasi vnus ex nob Ee: ptimo ꝛpter mala euadēda· Nā vúes ſm carnē ínfinita mala in: curit· Omna etiā bona ꝛuertunť ei ín malū· ꝛ baptísmus ꝛ fides et meritū passionis christi·ꝛ grā dei·ꝛ tempus·ꝛ omna bona natu re·ꝛ fortune·ita q; vere de eo p̄t dici illud marci·xmij·qđ dictū est de iuda· Bonū erat illi si natus nō fuisset hō ille· Si aūt q̄ ſm spū̄m viuit omna ꝛuertūť ín bonū etiā mala p occasionē vt dic̄ aug̃· Ro· mij· Diligētib; deū omnia coopanť ín bonū· Octauo nō dēm; ſm carnē vúe ꝛpter penā euadendā ꝛ gloriā ꝛsequendā·q; vt ín ſcdo mēbro dictū est vúes ſm carnē ꝛsequíť omnē mortē·ín qua omnis pena ꝛtmeť· Et vues ſm spū̄m vúet omní vita ín q̄ omne bonū ꝛ omne gaudiū ꝛtmeť· Isa·lxmij· Oculus nō vi·de·absq; te· q̄ ꝑpa·expe·te· Et sic p; ſm Terc̄ oñdit q; vué ſm spū̄m ꝛ non ſm carnē possumus ꝛ debemus·q; q̄ spū̄ dei agunť·i·lege spūali a deo data ꝛ ínfusa cordi agunť ínterius·hi filij dei sunt· i· exterús exteriori caritate bona opa facúnt· Gloſa·hi filij dei sunt·i·ex dile c̄oē ínteriori seruíūt exterús·vere q̄ spūalia agūt hi filij dei sunt· nō tm̄ creatōe ſ; imitatōe q̄ facit filiū ín bono· Eph·v· Imitatores m·est·sicut filij carissimi· Et sic̄r ín malo· Iob·viij· Vos ex patre dya: bolo estis ꝛ desideria patris vestri vultis facé· Et nota ħ q; aq; ſm ph̄m ꝛ damascenū ꝛpe brutoꝝ ē q̄ mouenť ímpetu ad opus nec refrenari p̄nt·ín q̄ notať dñúm legis spūs vel potius dñúm spūs ſancti·plegē suā ad ducendū affectū vsq; ín opus exterús· Act· iij· Nō em̄ possumus q̄ vidimus ꝛ audiuimus nō loq̄· Vñ pl; est agi q; regi·imptat em̄ vehemētia ímpetus potentis· Sic agebať iesus a spū ín deserto·lu·iiij· Nec est ignomíniosum agi sic·imo est honorabile· Multo em̄ magis bonū agim; si sic a spū agamur· Qz aūt hi q̄ spū dei agunť·i·lege spūali a do ínfusa cordi ínterús agū tur· sint filij dei·i·exterús ex amore seruiūt· p; q̄ tales nō accepe: runt spū̄m seruitutis exhibite ín timore solo· Et ħ item sic̄ údei fece runt·q; spū̄m receperūt ín se·q; ñ plus effecit ín illť mísi seruilē timo rē quo legē adimpleret· Cui; signū fuit·q; lex fuit data ín igne et fulgoribꝫ ꝛ tomtruis terribilibꝫ vtq; exo·xix· Hebr·xij· Ita terribile erat qđ videbať q; moyses dixit·exterritus suq; ꝛ tremebūd; Nō em̄ accepistis spū̄m ſuitutis ín timore item sic̄ údei semel·ħ accepistis

spūm adoptōnis filioꝝ. i. p quē adoptant̄ ⁊ efficiunt̄ filij electi. et
p ꝯñs accepistis spūm dilectōnis. nullus em̄ adoptat̄ in filiū nisi
diligat̄. Eph. j. Qui p̄dest. nos i adop. fi. Et talis spūs expellit timo
rē d̄ corde. j. Ioh. iiij. Timor nō est in caritate. Idē tñ est spūs qui
opatus ē in illis timorē ⁊ legē timoris dedit eis. ⁊ in nob̄ amorez
et legē amoris dedit nob̄. Idē g̊ spūs ē. ꝫ ꝓpter diuersa opa dissil̄r
appellat̄. Nā spūs timoris d̄r esse iudeis q̄ eodez spū quo in tabu
la scripta est lex. timor incussus ē eis. q̄ grām nōdū intelligebāt d̄
sua infirmitate peccatis p legē ꝯiuncti. Spūs āt libtatis d̄r esse his
quib̄ imptit̄ eius ope. g̃tia ⁊ regeneratō in vitā eternā ⁊ fides q̄ p
dilectōz opat̄ nō p timorē. nō formidādo penā. ꝫ amādo iusticiam
vt dic̄ aug̃. Ipa em̄ fides ⁊ dilectō a spūsancto ē. Duo em̄ timores
ꝫ insinuāt̄. Vnus est in pfecta caritate scz timor castus. q̄ nos fili
os dei generat. Alter q̄ nō est in pfecta caritate ꝫ seruilis. Hi autē
duo timores faciunt duo genera seruoꝝ. Est em̄ seruus q̄ ē ⁊ filius.
q̄ timet dñm. ⁊ honorat prem. ⁊ est seruus q̄ timet penā ꝫ nō diligit
iusticiā vt dic̄ aug̃. Et q̄ tanto bñficō nō debem⁹ esse ingti. ⁊ spūs
g̃tos nos facit. ido spūs est in quo clamamus abba pater. tanq̄z il
li grās referentes. i. qui nos clamare facit impellens nos ad cla
mandū. Gal. iiij. Misit deus spūm filij sui in corda vestra cla. ab
pa. Hic autē duo ponit q̄ tñ vnum sunt. Sz abba dic̄ ꝓpter hebre
os. hebreū em̄ ē. pater dic̄ ꝓpter latinos. his em̄ duob̄ generib̄
hoīz loq̄bat̄ scribēdo romanis. Nec tñ greci excludūt̄. q̄ patir gre
ce idē est qd̄ pat̄ latine. ⁊ fere eadē vox est. Notādū g̊ q̄ ꝓpt̄ sacra
mentū vtrunq̄z posuit sic̄. marc̄. xiiij. vtrūq̄z dñs in passione ꝯme
morat. Nā christus factus ē lapis angularis ecc̄ie collecte ptim
ex hebreis ad q̊s ptinet abba. ptim ex gentib̄ ad q̊s ptinet pater.
q̄ ecc̄ia de vtroq̄z ꝑplo. in vno angulari lapide christo ē collecta
qui fecit vtraq̄z vnū vt esset vnus grex ⁊ vn⁹ pastor vt dicit aug̃.
Nota etiā q̄ h̄ clamor nō est in labioꝝ motōe tñ ꝫ magis in cor
de p desideriū ⁊ feruorē. sicut tacēti moysi dictū est. q̄d clamas ad
me. exo. xiiij. Et sic pz q̄ p spm̄sanctū adoptati sumus in filios. fili
aūt ex amore seruiūt. amāti aūt nihil est difficile. ⁊ iō ꝫm spūm e
nō ꝫm carnē possumus ⁊ debemus viuē. q̄ q̄zuis opa spūs diffic
lia videant̄. tñ amāti sunt facilia. Et sit pz terciū. Quarto ꝓbat p
testimoniū spūssancti. q̄ filij dei sumus. q̄ ipe spūssanct⁹ testimo
niū reddit spūi nostro. i. recognoscē facit mentē nostrā. dū p eum
facta remissione bñ agimus. q̄ filij dei sumus. h̄ facit recognoscere
spūssanct⁹ dū in ecclesia fit remissio peccatoꝝ in spūsancto. quā re
missionē licet tota trinitas faciat tñ ꝓpe ad spm̄sanctū d̄r ptinere

q̄ spūs ꝯmunis est patri ⁊ filio amborūq; vnio. p quē fit societas
et vnitas. q̄ efficimur vnū corp⁹ vnici filij dei. Vnitas eiñ ꝯpagi:
nat quā facit caritas q̄ est a spūsancto. Et sic illud ad spm̄sanctū in
telligit̄ ptinere. q̄ gr̄tie ⁊ bonitatis ē sic testificari. bonitas aūt spūi
sancto attribuit̄. Et nota q̄ testimoniū indubitāter p tria reuelat̄
scz p fraternā caritatē dū in corde sentit̄. j. Ioh. ij. In h̄ scimus qm̄
trāsla. sumus de morte ad vitā quo dili. fratres. Per eterne dulce
dinis p̄gustatōz. Aug. Quid est qd̄ me ī eius recordatōe tā dulci
ter tanq; vehementer afficit. nunq̄d nō ip̄e ē deus meus. q. d. ita h̄
ē fons in q̄ ñ ꝯñicat alien⁹. Et p viciorꝝ detestatōz ⁊ penitentie vo
luntariā aggressionez. nemo eī sibi displicet. sibi irascit̄. se punit. ni
si habeat aliq̄d in se fortius se. Eph. v. Nemo vnq̄z carnem suā odio
habuit sz nutrit ⁊ fouet eā. Si aūt filij sum⁹ ⁊ heredes. heredes q̄dē
dei. cohe. aūt christi. Magnus aūt fructus est esse filiū dei p gr̄tiā.
q̄ efficit̄ heres vite eterne. in q̄ oīa bona ꝯtinent̄. Et intellige q̄ nō
est aliud hereditas dei cui⁹ heredes sum⁹ q̄z ip̄e deus. Ip̄e eī est to
ta merces. Gen. xv. Ego merces tua magna nimis. Quia vt dicit
aug. Visio dei est tota merces. Hui⁹ aūt hereditatis christus inq̄n
tū hō ē nobiscū est heres. Sz inq̄ntū de⁹ ē. ip̄e ē hereditas. Psal.
Dn̄s ps hereditatis mee. Quia s̄m diuinā naturā ē hereditas nrā.
et s̄m humanā naturā est ps hereditatis nostre. ⁊ nobiscuz heres.
Hui⁹ aūt hereditatis xp̄c nos instituit esse heredes in morte sua
dū dixit. lu. xxij. Ego dispono vob̄ sicut dis. mihi pater me⁹ regnū
vt eda. ⁊ biba. sup m. m. i reg. me. Et iohā. xvij. Volo vt vbi ego suz
et il. sint me. i. eiusdez gl̄ie possessores. Filijs āt ꝯcubinarꝝ qui sunt
filij carnis ⁊ s̄m carnem viuūt. largitus est munera. i. bona tp̄alia.
In cui⁹ figura christ⁹ ascendens crucē exuit se omnib̄ indumentis
suis ⁊ crucifixoribꝫ dedit. In cui⁹ etiā figura scriptura refert q̄ abra
am dedit ysaac hereditatez. filijs aūt ꝯcubinarꝝ largitus est mune
ra. gen. xxv. Nos āt vt dicit apl̄us ad. gal. iiij. s̄m ysaac repmissi
onis filij sumus ⁊ si filij ⁊ heredes. Et sic patet quartum

Dominica nona de euangelio sermo. lxxxij.

Homo quidā erat diuesq̄ habebat villicū ⁊ h̄ diffamatus
est apud illuz q̄si dissipasset bona ipsius. Lu. xvj. Tres er
rores pullulabāt in mundo in aduētu xp̄i ⁊ adhuc pul
lulāt. Primus est q̄ hō est liber dn̄s oīm bonorꝝ que
possidet siue sint bona nature siue bona fortune. et quidquid placz
sibi potest inde facere sine peccato. Mathei. xxij. An non licet mihi
qd̄ volo facere. Sic tenēt saraceni. Quod si verum esset nequaq̄m
dn̄s requireret ratōez a villico. Secūd⁹ est q̄ hō in p̄dicatōe vel

disputatōe nō dz allegare dicta vl' facta hominū damnatoꝝ. Cō
tra qd dic̄ au. q̄ si quid fidei nostre dixerūt accōmodū accipiēdū ē
ab eis tanq̄z ab indignis possessoribꝫ sicut q̄ carpit rosam ⁊ dimit
tit spinā. Qd si veꝝ esset nequaq̄z christus villicū iniq̄tatis adduce
ret in exemplū. Tercius ē q̄ deus amicis suis bn̄facit in h̄ mun
do ⁊ in alio et q̄ sunt h̄ diuites erūt diuites in celo. ⁊ q̄ hic sunt pau
pes erūt paupes in futuro. Qd si veꝝ esset nequaq̄z christus dice
ret diuitibꝫ vt facerēt sibi paupes amicos. q̄ ipsi sunt heredes re
gni. Cōtra h̄ tria est pn̄s euāgeliū. In q̄ duo p̄ncipaliter ꝯtinent.
Primo em̄ pabola q̄dā ad ꝓpositū de diuite quodaz. ⁊ eius villico
enarrat̄ ibi. Hō quidā erat diues q̄ hēbat villicū. Scdo pabola ad
ꝓpositū adaptat̄. ibi. Et ego dico vo. fa. vo. a. de mā. iniq̄. Circa pa
bolā q̄nq̄z ponunt̄. Primū est apud dn̄m villici diffamatō. ibi. Hō
quidā erat di. q̄ ha. vil. ⁊ h̄ diffa. ē apd̄ il. q̄si dissi. bona ip̄ius. Scdm
est a dn̄o villici citatō. ibi. Et vocauit il. ⁊ ait il. q̄d h̄ au. de te red.
rōnē vil. tue. Terciū ē villici callida cogitatō. ibi. Quid faciā q̄ do.
m. au. a me vil. fo. nō valeo. mēdicare eru. Quartū ē villici accelera
ta executō. ibi. Cōuocatis itaq̄z sin. de. d. sui. dixit p̄mo ꝛc. Quintū
est a dn̄o suo villici ꝯmendatō ibi. Et lau. do. vil. iniq̄. eo q̄ pru. egi
q̄ fi. se. huius pru. fi. lu. in ge. sua sunt. Primo g̊ ponit̄ villici diffa
matō cū dr̄. Hō quidaz erat di. ꝛc. Hō iste filius dei est q̄ est diues
omnibꝫ bonis q̄ cū ip̄e sit ip̄a beatitudo ioh. xvii. hec ē vita eterna
et beatitudo s̄m boetiū sit status omniū bonoꝝ aggregatōne p̄fe
ctus. liquet ip̄m esse omnibꝫ bonis plenū q̄ factꝰ ē hō vt nob̄ om
nia bona sua daret Ro. viii. Pro nob̄ omnibꝫ tra. illū scz filium quō
n̄ etiam cū il. omnia nob̄ dona. Profecto qui nob̄ seip̄m dedit om
nia nob̄ dedit. Quidq̄d g̊ hēmꝰ siue in bonis nat̄e siue in bonis for
tune siue in bonis gratie siue glorie totū ab eo tenemus tanq̄z mi
les tenet feudū a rege imo plus tanq̄z villicus a dn̄o q̄ nō hz in bo
nis dn̄i sui nisi solā dispensatōz. Villicus sic̄ dicit glosa ꝓp̄e ē ville cu
stos. yconomus aūt ē dispensator reꝝ ⁊ bonoꝝ dn̄i. Hic aūt villi
cus accipit̄ generaliter ꝓ dispensatore. Villicus g̊ iste est hō cui de
us omnia bona dedit tanq̄z dispēsatori suo Math. xxv. Hō q̄dā pe
gre ꝓfi. vo. ser. su. ⁊ tra. il. bo. s. ⁊ vni de. q̄n. ta. al. v̄o d. al. v̄o vnū. uni
cuiq̄z s̄m ꝓp̄am v̄tutē q̄ nō omnia omnibꝫ dedit sz alicui plus ali
cui minus. Hic aūt villicus diffamat̄ tripliciter. Primo apud deū
p angelos q̄ nobiscū morant̄ ⁊ referunt facta nr̄a corā deo. Tho.
xii. Cū orares cū lacrimis ⁊ se. mor. obtuli orōnez tuā corā deo. Et
sil'r referūt mala nr̄a. Il' diffamat̄ p euidētiā facti q̄ fctā nr̄a mala ⁊
bō ascēdūt corā d̄o. Gen. xv. Clamor sodomoꝝ ⁊ go. venit ad me.

Ibidē·iiij·Vox sanguinis fratris tui abel clamat ad mē de tra·Act·
x·Elemosine tue ⁊ oratōes tue ascenderūt in memoriā in ꝯspectu
domini·Et ad heb·iiij·Omīa nuda ⁊ apta sunt oculis eius·Et de
quo est diffamatus·Certe quasi dissipasset bona ipius·Ex quo pz
q̄ bona que habemus nō sunt nostra sed dei· quia a deo sunt nob
tradita·quia dicit bona ipius ⁊ non bona sua·j·Cor·iiij·Quid ha:
bes qd̄ non accepisti·q̄si d·nihil·Vere peccator omīa bona dei dissi
pat ¶Et p̄mo bona nature malis vsib; applicando·que nobis deus
ꝯtulit vt ad bona ipsis vteremur·vt intellectū ad ꝯgnoscēdū ve
ra·voluntatē ad amandum bona·memoriā ad recolendum dei be
neficia·⁊ omīa mebra ⁊ totum corpus ad dei gloriā ⁊ honorez scz
ad seruiendū iusticie in sanctificatōz·vt oculos ad videndū dei cre
aturas in quib; magna dei bonitas apparet · aures ad audienduz
dei verba ⁊ sic de alijs·vt supradictū est in epl̄a·Humanuz dico·
·j·Cor·vj·Glorificate ⁊ porta·de·in cor·vestro·Ro·xij· Obsecro
vos p mi·dei vt exhi·cor·ve·deo hos·vi·s·deo pla· Sed peccator p:
uertit ordinem ⁊ deuastat intellectū applicando ipm ad ꝯgnoscē
dum falsa·⁊ dyabolica mūdi·Iac·iij·Non est ista sapientia desur:
sum descendens·sed terrena·animalis ⁊ dyabolica·Deuastat volū
tatem volendo nociua ⁊ appentia bona·dissipat memoriā recolē:
do iniurias ⁊ ad malum ꝓuocantia·Mat·xxvij· Domine recorda
ti sumus quia seductor ille dixit post tres dies resurgā·Dissipat
etiā omīa membra ⁊ totū corpus seruiendo impudicicie ⁊ iniqui
tati vt oculos applicando ad ꝯcupiscibilia carnis ⁊ mundi · aures
ad vana et inhonesta audiendū ⁊ sic d̄ alijs·Ro·vj· Sicut exhibui
stis mēbra vestra seruire immundicie ⁊ iniquitati ad iniquitatem
ita exhibete nūc mēbra vestra seruire iusticie ī sanctificatōz ¶Se:
cundo dissipat bona fortune·vel indebite acquirendo sic̄ ficus dis
siparent̄ si ꝑtica sicut nuces excuterent̄ d̄ ficu Vel nimis tenaciter
tenēdo ⁊ ipsis nō vtendo vt auarus· Sic dissipat̄ sciētia si ipa·non
vtamur·Eccī·xix·Thesaur⁹ inuisus ⁊ sciētia abscō·q̄ vtili ·in vtris
q3·Vel ipa inutilit̄ ⁊ nociue expēdēdo vt ꝓdigus·Lu·xv·Dissipa
uit substātiā suā·vi·lux·cū mere·¶Tercō dissipat bona g̃tie ipsa tā
q̄3 immūdicias ꝓijciēdo nec d̄ ipsis curādo q̄ sacramēta ecc̄ie et v̄
tutes et dona spūssancti et meritū passionis iesu xp̄i volūtarie ꝓ
ijcit·Eccī·x·Hic em̄ aīaz suā venalē hz qm̄ ī vita sua ꝓiecit intima sua
Treñ·j·Dedrūt ꝓ cibo queq3 p̄ciosa ad refocillādā aīaz·Nec d̄ ipis
curat q̄ p̄dicatores et mistros ecc̄ie docētes quō ipa possit reha
bē et paratos ea reddē sibi spnit·j·cor·iiij·Tāq̄3 purgam̄tū hui⁹ mū
di facti uni⁹ oīm ꝑipsima·Iob·xxj·Qui dix·de·re·a no·sci·vi·t·no·

Eccli·20·d·

Potius vult pdere omnia bona gratie q̄z vnum aureum et poti-
us vult lucrari vnum aureum q̄z omnia rehabere ¶ Secundo dif
famatur hic villic⁹ iniquitatis id est peccator apud homines qui
ad infamandum sunt valde proni. Contra quos dicitur ecci. xix.
Audisti verbum aduersus ꝓximū cōmoriatur in te. fidens quoni
am non te dirumpet. Et alludit vulgare quo dicitur. Ipe creparet
nisi diceret. Sicut em̄ fumus ꝓcedit ab igne ⁊ fetor a cadauere. sic
infamia a peccato. nec potest fieri ignis quin fumus exeat. ita nec
potest peccatum fieri quin infamiam diffundat. Et nota q̄ est val
de stultum de fama non curare. Qui em̄ famam accipit alteri ad
sue fame restitutōnem multoplus tenetur q̄z ad restitutōnez tem
palium. quia vt dicit̄ prou. xxij. Melius est nomen bonū q̄z diuitie
multe. ¶ Tercō diffamatur apud omnes creaturas que eum ac
cusant quasi eas incarceratas teneat videlicet denarios in cista
frumentum in horreo ⁊ vinum in dolio ꝛc. Item quattuor elemē
ta accusant peccatorem que triplici voce ſm hugonem de sancto
victore nobis alloquunt̄. Accipe. redde. fuge. Accipe beneficium.
redde debitum. fuge supplicium. Prima vox est famulantis. secun
da admonentis. tercia cōminantis. Vox famulantis. Nam dicit ce
lū. Ministro tibi lucez in die vt vigiles. tenebras in nocte vt pau
ses. ad cōsolatōnem tuam tempoꝝ vicissitudines. ministro calorē
estate. ⁊ frigus hieme. Aer dicit ad vtilitatē tuam tibi flatū p̄beo.
et omne genus auium ad tuum mitto obsequiū. Aqua dicit potū
tibi p̄beo. sordes purgo. arentia rigo. ⁊ om̄ia diuersoꝝ genera pi-
scium ad tuum esum nutrio. Terra dicit ego te porto. pane confir
mo. ⁊ vino letifico. Ignis dicit ego te calefacio. omnia cruda ad tu
um cōmodū coquo. Vox admonentis. Mundus dicit seruio tibi.
quia factus sum ꝓpter te. vt ⁊ tu seruias illi q̄ te ⁊ me fecit ꝓpter
se si sentis beneficium redde debitum. ne qui fecit te ⁊ me. puniat
te ꝓpter me. Vox cōminantis Ignis dicit a me ꝯbureris. Aqua a
me demergeris. Aer in me vētilaberis. Terra a me absorberis. In
fernus a me deglutieris. Ideo dicit̄ Sap̄. v. Armabit cre. ad vl. ini
Ibidem pugnabit cū illo orbis terraꝝ contra insensatos. Et sic ptz
primū ¶ Secundo ponit̄ villici a domino citatō. quia vocauit illū
⁊ ait illi. Quid hoc au. de te. de quo talia audire non debebam. cū
om̄ia bona mea tibi tradiderim. Nec ꝯsideratō retraxit ioseph ne
pec. cuz vxore domini sui. Gen̄. xxxix. Ecce dominus m. om̄i. mihi
tra. ig. quid habeat in do. s. Quomodo ergo possum hoc ma. fa. ⁊
pec. in do. m. Econtra d̄ malis dicit̄ iob. xij. Abundant tabnacula
p̄donū ⁊ audacter ꝓuocāt deū cuz ipse dederit omnia in manus

ꝺm Et nota ꝙ ex his vbis demonstratur ꝙ non defacili debemus
credere dicenti malū de aliquo· Gen·xviij· Descendam ⁊ vid ebo
verū clamorē opere cōpleuerint·j·Iob·xxj· Nolite omni spūi cre-
dere· Quia vt dicit ecc̄i·xix· Qui cito credit leuis est cord· Vocauit
ergo illum vt sciret veritatem Dicit hic glo· Vocat dns quando
incutit timorē eternę damnatōis· ⁊ ideo dicit redde rōnem villi
catōis tue·i·dum vius cogita qualiter debeas opari sciens te ꝙ
omniby factis tuis redditurꝫ rationē Ecc̄s·xj· Scito ꝙ ꝙ his omni
by adducet te deꝰ in iudiciū· Hiero· Sive zmedā sive by· sive aliud
quid agam semp videtur il· tu·terri· meis auribus insonare sur·
mor·ve·ad iu· Vel hec redditō rōnis potest esse de p̄senti· ⁊ tūc ad
confessionē refert· Confessio em̄ est quasi quedā cōpuatatio corā
dei vicario· Esa·xxxviij· Reco·tibi om·annos meos in ama·anime
mee In summa nota ꝙ generaliter de septē queret dns rationē
in die iudicij iuxta septem bona que dedit ⁊ cōmisit homini· Pri
mū est corpus cū mēbris Secundū est anima cuz suis potentijs·
Terciū est virtutes ⁊ dona spūssancti cū sacramentis· Quartum
est artes cū documentis· Quintū est mundus cū elemtis· Sextuz
est tpus cū incrementis·i·cū vicissitudinib⁹ tēporꝫ· Septimū est ꝙ
dedit seipsum passum ꝓ nobis in p̄ciū redēptōnis· Eph·v· Tradi-
dit semetipsuz ꝓ nobis· De his omniby queret deus rationē in die
iudicij· De primo·ij·corꝫ·v· Omnes em̄ nos manifestari oportet añ
tri·xpi vt ꝛc·vn·ꝙ·corꝫ·put gessit· De secūdo ⁊ tercō·mat·xxv·
Cuius est imago hec ⁊ supscriptio· imago quo ad animaz cū suis
potentijs·supscriptio quo ad vtutes ⁊ dona cū sacramentis· De
quarto·math·xxv·de talento cōmisso ꝙ quod intelligit ars vel sci
entia De quinto·ps·Adduocaut ce·desur·⁊·terraz discernere popu
lū suū De sexto·treñ·i·Vocauit aduer·me tpus Hiero·Omne tpus
tibi ipensuz requret a te qualiter sit expensuz De septimo zach·xi·
Afferte mihi mercedē meā ꝙ his fez que feci ⁊ fusti·ꝙ vo· Carissi
mi si diligēter attendimus de omniby nobis collatis bonis·strictā
rationē nos reddere oportebit· ⁊ de ipsis bonis nihil possumus
nobisc̄u ferre·i·Thi·vi· Nihil intu·in hunc mun·nec auf·quid pos·
Solue ergo ꝙ expensis stamus in hoc mundo Et ideo stultuz est
valde multa velle habere cū in multis bonis non sit nisi afflictio
spiritus ⁊ cogitatio noxia et ad vltimum redditio ratōnis ipsoꝝ
bonorum Eccs· v· Vidi aliud malum sub sole diuitie congregate
in malum dominī sui· Et de omniby nihil nisi breuem vitam habe
mus Eccs· v· Et quid habet homo de vniuersis diuitijs suis nisi
q̄d cernit eas oculis suis·nam vbi sunt multe opes·sunt ⁊ multi q̄

comedūt eas Optima est g̊ sentētia apostoli et cōsiliū·j·ad thi·vj·
Haben·ali·ꝛ q̄·te his ꝯten·simus·Quia cui multa dantur magna
rō ab eo requiret̄·Dum em̄ crescūt dona crescūt rōnes donoꝝ·
vt inquit greg̊·Item si diligenter attendimus magna cura nobis
incumbit ꝛ oīno necessaria·Nam deus nosip̄os nobisip̄is ꝯmisit·
Eccī·xv·Ab initō deus ꝯstituit hominē et reliq̄t eū in manu cōsi-
lij sui·Quilibꝫ aūt hō est qd̄dam castrū fortissimū·qd̄ ꝛ vndiqꝫ ex
pugnat̄·Nam ex pugnat̄ a dextris p ꝓspera corrumpendo·a sini
stris p aduersa frangēdo·a sursum p p̄sumptōeꝫ ꝛ sup̄biam eleuā
do·a deorsum p desperatōeꝫ dep̄mendo·ab ante p laq̄os tempta-
tōnum male opando·a retro p memoriā maloꝝ ad malū incitādo
Et hec omnia demones q̄ nō dormiunt opant̄ ꝛ in tam duro bel
lo ꝓditō ē in membris nostris·q̄ se tenēt cū inimicis nostris·Ro·
vij·Video aliā legem in men·m·Non g̊ expedit nobis curā alioꝝ
suscipere·Et sic ptꝫ secundū ¶Tercō ponit̄ villici callida cogitatio
ibi·Quid faciā inq̄t qꝛ do m·au·a me vil·fo·nō va·men·eru·Duobꝫ
modis hō in opia ꝯstitutus bonis suis cōsumptis p̄t sibi de neces
sarijs ꝓuidere scꝫ p opus manuū suaꝝ·ꝛ p acq̄sitōeꝫ ab alijs·Nec
aūt duo excludunt̄·cū dicitur Fodere nō valeo·men·eru·Cogite
mus g̊ ꝛ nos quid faciemus in morte cū amoti fuerimus a dispē
satōe omniū bonoꝝ·ꝛ erimus omnino mēdici qꝛ nec poterimus
opari Math·xxij·Ligatis ma·ꝛ pe·mit·eū in te·exte·Similit̄ mē-
dicare erit inutile Exēplum de quinqꝫ v̄ginibꝫ fatuis q̄ ab alijs v̄-
ginibꝫ ꝛ a christo repulsam passe sunt Math·xxv·Ite po·ad vē·A
mē dico vobis nescio vos Sil̄r nos a christo ꝛ ab omnibꝫ sanctis
repulsam patiemur nisi hic opemur dū tempus habemus Et ido
bonum est cōsilium salomonis Eccs·ix·Quodcunqꝫ potest facere
manus tua instan·op·qꝛ nec opus nec ratio nec sapientia nec scien
tia erunt apud inferos quo tu properas Si enim sic cogitasset di
ues epulo non fuisset in tanta penuria cōstitutus quia nec vnam
guttam aque potuit habere Hic cadit exemplum regis francie q̄
dum esset in extremis constitutus cum magno fletu dicebat Heu
mihi quo vado vbi erit hac nocte hospitiū meum·quam ratōnem
reddā deo meo de tot bonis q̄ om̄ia relinquo et nihil possum me
cū ꝑtare·et v̄tens se ad milites et barones aiebat·Carissimi mei
relinquitis me solū ire et nullus vestruꝫ associat se mihi·Et hoc di
cens expirauit Faciamus ergo nobis amicos vt iste fecit vt si nō
opemur simus ꝑticipes opum eoꝝ Vn̄ ait scio quid faciā tp̄e hui⁹
villicatōnis id est dum viuo vt cum amotus fuero a villicatōe scꝫ
per mortem recipiant me supple illi q̄bꝫ misericordiaꝫ impendam

in domos suas .i. fiam pticeps merito eorum in celo. nam sm merita
mansiones celi distribuunt. Psal. Iocundus hō qui miseret ⁊ cōmo
dat. Et attende q in h mirabiliter peccāt homines. qr de futura vi
ta nō curant puidē. imprudentōres bestijs. Prou. vj. Vade ad for
micā o piger ⁊ cōsi. vi. eius. Hic cadit exēplum de illo qui fuit ele
ctus dns in ciuitate quadā in qua erat cōsuetum q in fine anni do
minus ad insulā quandā exulando mitteret. in qua neqz cibū inue
niens neqz vestimentū in fame ⁊ nuditate male atterebat. vt ptz i
historia barlaam ⁊ iosaphat. Idē facit apis. ⁊ hō miser nō curat si
moriat fame i alia vita. ⁊ tamē si debet stare ad balnea solū octo
diebus mirabiliter vadit munitus. Et sic pz terciū ¶ Quarto ponit
villici accelerata executō. qr cōuocatis singulis debitoribus dni sui di
xit pmo. Quantū debes domino meo. q d. cen. ca. olei. Glosa Ca
dos grece dicit amphora latine vrnas tres cōtinens Dixitqz illi.
Accipe cautōez tuam. i. literas siue cartas vbi cauet de debito tuo
q solū debeas domino tuo qnqginta cados olei. Dimidiā ptem
dimisit ei. Deinde alij dixit Tu vero quātū debes. q ait centū cho
ros tritici. Glosa Chorus. xxx. modijs implet. Modius cōtinet. xl.
iij. libras frumenti sicut sextarius florentinus Dixitqz illi. Acci
pe literas tuas ⁊ scribe. lxxx. id ē in quibus scriptū est. q solū debes
domino tuo octoginta choros. Quintā ptem dimisit ei. Vbi nota
quantū ad misticū sensum q p illū qui debebat oleū p quē intelli
gunt subditi plus dimittit qz illi qui debebat triticū. p quē intelli
gunt plati qui tenent ad cōsecratōez corpis christi ⁊ ad pascenduz
pane verbi diuini corpus christi misticū. maior g debet subditis
qz platis remissio facilior em est venia apud deum subditorum
qz platorum. qr leuiora sūt eorum peccata. Sap. vj. Exiguo cōcedit mia
potentes aūt potēter tormenta patient. Ista aūt accelerata execu
tio est cōtra mltos valde q cōcipiunt bonū ꝓpositū ⁊ nunqz puunt.
Esa. xxvij Venerūt filij vsqz ad ptum ⁊ nō erat virtus piendi. Soph.
ij. Vox cantantis in fenestra coruus in supliminari. q sicut coruus
semp dicit cra. cra. Sic mlti cōsiderant mala sua ⁊ vertunt ⁊ reuer
tūt se in eis. ⁊ dicūt se omnino velle exire. ⁊ tamē nō exeūt. Prou.
xxvj. Sicut ostium vertit in cardine suo sic piger in lectulo suo.
Cōtra quos dicit ecci. v. Ne tardes cōuerti ad do. ⁊ ne dif. de die
in diez subito em ve. ira. il. ⁊ in tempe vindicte disperdet te Et iō
dicitur esa. xxvi. A facie tua domine concepimus ⁊ pturiuimus.
Mulier quando concipit et non parit moritur Et sic patet quar
tum ¶ Quinto ponit villici cōmendatio qr laudauit dominus villicū
iniqtatis q prudenter egisset. Nota q duo fuerunt in isto villico

vnum fuit fraudulentia q̄ ꝯtrectauit bona dn̄i sui ipso inuito · ꝛc
Alterum fuit prudentia qua sibi tam caute in posterum prouidit
Quantū ḡ ad p̄mū nō laudat̄ · ꝫ quātū ad scd̄m Et ido dic̄ ꝙ prudē
ter egisset · Deinde christus huius rōnem assignat dicēs · qꝛ filij hu
ius seculi · i · mūdani q̄ dicunt̄ filij seculi ꝑ imitatōez qua seculū imi
tant̄ prudentōres sunt filijs lucis · i · iustis ⁊ bonis q̄ christū veraꝫ
lucem imitant̄ Nō aūt simpliciter prudentōres sunt ꝫ in generati
one sua sunt prudētōres qꝛ simpliciter prudēs nō ē nisi q̄ ꝯsiderat
vltimū ⁊ vniuſalē finē qui deus est · Om̄es aūt alij sunt prudētes
ſm q̄d Et ideo iusti filij lucis sunt simpliciter prudentōres filijs se
culi · Et ido sicut dic̄ beda Sicut bubo noctua ⁊ mus melius videt
de nocte q̄ꝫ nos tn̄ simpliciter nos melius videmus q̄ꝫ ipsi ita filij
seculi quasdā astutias ⁊ v̄sutias mūdi in lucrando ⁊ decipiēdo me
lius vident q̄ꝫ filij lucis Sic iste villicus subtiliter ꝯsiderauit dece
ptōnem dn̄i sui vt ꝑ h̄ posset euadere Posset etiā ꝯpatō istius ex
cessus esse de genere ad genus vt filij seculi dicant̄ prudētōres in
genere mali puta in deceptōnibꝫ ⁊ versutijs mundi q̄ꝫ filij lucis in
genere boni puta in solicita cura anime ⁊ bonis opibꝫ qꝛ mag̃ so
licite ⁊ magis prudēter mūdani faciunt opa seculi q̄ꝫ iusti opa lu
cis Esa · lxiiij · Quasi pānus mēstruate vniuerse iusticie nostre Sed
ꝯtra dic̄ aug̃ · ꝙ plus debet amari iusticia q̄ꝫ an̄ amabat̄ iniquitas
Et glosa augustini dic̄ sup illd̄ p̄s · Bonū mihi lex oris tui sup mi ·
au · ⁊ argen · Amplius caritas diligit deū q̄ꝫ cupiditas aur̄ Dicen
dū est ꝙ semp in iustis plus amat̄ deus q̄ꝫ aliqd̄ tpale possit diligi
a cupiditate h̄ est ex maiori dilectōnis radice · nō tn̄ semp ex ser
uentiori motu ꝫ aliqn̄ ex ipa caritate q̄ excedit cupiditatem surgit
motus minoris feruoris q̄ꝫ motus cupiditatis Hic ḡ nō attendit̄
excessus prudentie quantū ad radicē ꝫ quantū ad motū qꝛ nihil ꝓ
hibet filios lucis minus prudētes esse circ.. diuina ⁊ minus seruē
ter diuina opari qui tn̄ plus diligunt deū q̄ꝫ mundani filij seculi
opent̄ terrena q̄ tamē minus ea diligunt Huius solutōez etiam q̄
ras in epl̄a septime dn̄ice in fine scd̄i membri In fine nota septē
notabilia de hoc villico vt ex hoc euangelio pꝫ Primū est qꝛ co
gnouit se habere dominum cui deberet reddere ratōnem Secun
dum est quia p̄uidit villicatōnem sibi esse auferendam Vnde dixit
de vtroqꝫ quid faciaꝫ quia dominus auffert a me vil · Ecci · vij · Me
morare no · tua ⁊ meter · non pecca · Iob · ix · Verebar omnia opera
mea sciens ꝙ non ꝑceres delinquenti Tercium est quia conside
rauit statum suum Hiere · ij · Vide vias tuas in conualle · Quar
tum est quia cogitauit quomodo sibi succurreret in futurum ·

Vnde ait Scio quid faciaz Gal. vj. Dum temp⁹ ha. op. bo. ad om̄es
¶ Quintū est q̄ curauit sibi facere amicos. Ecc̄i. xxv. Beatus q̄ iue
nit amicū ver̄ ¶ Sextū est q̄ discrete diuisit Psal. Dispersit dedit
paupib⁹. id est discrete dispersit ¶ Septimū est q̄ dedit alijs exem
plū benefaciendi. Vnd̄ ⁊ laudauit dn̄s villicū iniq̄tatis. math. v. Sic
lu. lux vestra coram homib⁹ ꝛc. Et sic patet quintū et p ꝯsequens pri
mum principale ¶ Secūdo post pabolam sequit̄ pabole adaptatio
ad ꝓpositum Et hoc est Ego dico vobis fa. vo. ami. de mā. iniq̄. Q. d
Qm̄quidē sic laudat⁹ est villicus de beneficio illicito. et ego p ꝯtrari
um vos hortans. dico vobis facite vo. ami. s. paupes d̄ māmona ini
quitatis. id est de diuitijs que multis sunt occasio iniquitatis vt cū
defeceritis a vita p̄senti. vel a vestris meritis recipiant vos. id ē sint
causa quare vos recipiami in eterna tabernacula id est in celestibus
mansionib⁹. Ioh. xiiij. In domo patris me. man. multe sunt Hic dic̄
glosa Non quoslibet paupes debem⁹ facere amicos. sed eos q̄ pos
sint nos in eterna tabernacula recipere Non ergo peccatores Ecc̄i
xij. Si benefeceris scito cui benefeceris Ibidē. Benefac iusto et inue
nies retributōem magnā Ibidem Benefac humili et ne dederis im
pio. Qd̄ intelligendū est in duob⁹ casib⁹. Vnus est si credit̄ cum ali
cui datur q̄ ꝓpter donū negligat iusticiam. Alius est cū datur ꝓ fa
cinore impietatis vt faciunt illi qui dant histrionib⁹ causa histriona
tus. Indubitanter ḡ pri⁹ subueniendū ē filijs dei q̄z filijs dyaboli Il
li etiam sustentādi sunt ne peant. nō q̄ mali sed q̄ naturā bonā ha
bent. et ad imaginem dei facti sunt. Et nota q̄ hec māmona h⁹ mā
mone sicut dicit glosa. syra lingua diuitie dicuntur. Punica vero lin
gua dicitur lucrum Dicit̄ etiam mammona ne. demon qui diui
tijs preest non q̄ sue sunt sed quia de ip̄is temptat ¶ Dicuntur au
tez diuitie māmona iniq̄tatis quattuor modis. ¶ Primo nō q̄ diui
tie inique sint secundū se cū sint creatura dei. sed q̄ occasio sunt iniq̄
tatis male ip̄is vtentib⁹. quēadmodū scientia dicitur inflare. j. Cor.
viij. Scientia inflat ¶ Secundo dicūtur iniquitatis q̄ de iniquitate
collecte sunt. sicut dicit glosa. q̄ secundū naturam institutam om̄ia
erant cōmunia Sed natura destituta per peccatum auaricia subintra
uit et fecit meum et tuū et inde est collectio diuitiar̄. Secundū quē
sensum dicit aug̃. Omnis diues aut iniqu⁹ est aut heres iniq̄ ¶ Ter
cio dicuntur iniquitatis quasi inequalitatis. q̄ inequaliter habent̄.
nec secundum merita. q̄ vnus habet mille aureos et alius nō habet
tres denarios Et frequenter qui dignus est multa habere quasi ni
hil habet. et qui non est dignus multa possidet ¶ Quarto dicuntur
iniquitatis secundū aug̃. q̄ iniquitas. id est mund⁹ qui totus i ma

ligno positus est dicit eas diuitias sed in veritate nō sunt diuitie
sed fallaces diuitie. Diuitie eī simpliciter sunt dona spūssancti et vir
tutes et merita. ¶ In hac ergo adaptatōe parabole tria ponunt. Pri
mo eīm monemur vt nobis amicos faciam⁹. Secūdo oñditur de q̄
amicos facere debem⁹. q̄ de māmona iniq̄tatis. Tercio ad q̄d ami
cos facere debem⁹ subiungit̄ q̄ vt recipiant nos in eterna taberna
cula. ¶ Primo ergo monemur vt nobis amicos faciam⁹ q̄ int̄ om
nia bona que facere possumus hoc est precipuū. scz facere amicos.
Ecc̄i. vj. Amico fideli nulla est comparatio. et nō est digna ponderatio
argenti et auri. Boetius dicit q̄ p̄ciosissimū gen⁹ diuitiarū est ami
cos inuenisse Tulli⁹. Omib⁹ reb⁹ humanis anteponēda ē amicicia.
nil eīm tam nature aptū tanq̄ ꝯueniens ad res secūdas vl̄ aduersas
Ad ꝯseruatōem quippe nature multū valet amicicia. q̄ si ꝓsperitas
assit habem⁹ qui nobiscū gaudeat. si vero aduersitas habem⁹ q̄ no
biscum eam sustineat. Amicicia etiā p̄ualet ꝯsanguinitati. Tulli⁹ In
hoc p̄stat amicicia ꝓpinq̄tati. q̄ ex ꝓpinquitate beniuolencia tolli p̄t
s̄ ex amicicia nō. Sublata eīm beniuolentia nomē amicicie tollit̄ et ꝓ
pinquitas remanet. Consanguinitas nanq̄ facit vt aliq̄s sit tibi ꝓpin
quus. et amicicia facit vt q̄s sit quasi alt̄ tu. Tullius. Qui verum ami
cum intuet̄ quasi exemplar aliqd̄ intuetur sui. quocirca et absentes
assunt et egentes abundāt. ⁊ imbecilles valent. et qd̄ dictu difficili⁹
est mortui viuūt. Verbi grā. Qui sanctos vel pauperes bonos fece
runt sibi amicos. q̄ iam decesserūt. sunt in curia celesti ante deū cum
illis. cum nōdum ibi sint in ꝓpria p̄sona. Item q̄ paupes bonos vel
alias bonas p̄sonas fecerūt sibi amicos. q̄ iam decesserūt. sunt in eis
coram deo in orōne. ⁊ cum sint ip̄i egentes meritorum in eis abun
dant. et cū p se sint debiles resistere dyabolo in eis sunt potētes. q̄
bona et merita amicorū applicant̄ eis. Item cū aliq̄s i ꝓpria p̄sona sit
mortu⁹ in amicis viuit. qui ei subueniūt ⁊ testamētū eius fidelit̄ ex
equūtur. Exemplū de illo fratre q̄ deputat⁹ fuit penis purgatorij.
xxx. annis. et soci⁹ suus extraxit eū ꝓ eo celebrando. ¶ Et notandum
q̄ ille qui vult facere sibi amicos hoīes duo debz ꝯsiderare. ¶ Prio
vt faciat sibi amicos hoīes v̄tuosos ⁊ bonos. Tulli⁹. Hoc ip̄m p̄miū
sentio amiciciā nisi i bonis eē nō posse. quō tibi erit amic⁹ q̄ sibi ē ini
micus Ecc̄i. xiiij. Qui sibi nequā est cui bon⁹ erit. Psal. Qui diligit
iniq̄tatem odit aīam suā. Et ideo cū hoīb⁹ mūdi nō ē faciēda amicicia
q̄ mali sunt. Et hoc apparz maīfeste q̄ amici mūdi nō sunt veri ami
ci s̄ ficti. et nō p̄manet in tp̄e necessitatis Prou. xx. Amici diuitū mlt̄
ti. a paupe aūt ⁊ quos habuit recedūt ab eo. Et ideo de talib⁹ nō est
curandū. Boeti⁹ An p̄cio sunt amici quos nō virtus s̄ fortūa ꝯciliat

Sz q̄s fortuna tibi fecit amicos ĩfortuniũ faciet inimicos et iõ si pos
sides amicũ in temptatõne posside illũ vt dicit̃ ecc̃i vj. Solum ergo
amici dei sunt faciendi amici et nõ homines mũdi cui⁹ ratio est q̄
amici dei non querunt principaliter nostra sz nos ij. Cor. xij. Non
quero vestra sed vos. Amici mundi ecõuerso faciunt q̄ nõ querũt
nos sed nostra et ideo deficientib⁹ nostris ⁊ ipi ab amicicia deficiũt
Sed q̄ virtuosi homines nõ querũt nisi nos ideo deficientib⁹ nostris
ipi nõ ꝓpter hoc deficiunt. Et ideo nec cum mũdo vel mũdanis ami
ciciam ꝯtrahere debem⁹. Ecc̃i. xxv. Tres spẽs odiuit aĩma mea pau
perem supbũ diuitem mendacẽ ⁊ senem fatuũ et insensatum. Que
tria ꝯueniunt mundo qui est paup meritis et diues reb⁹ ꝓu. xiij.
Est diues cum nihil habeat et est paup cum sit in multis diuitijs.
Similiter est supb⁹ et mendax fatuus et insensatus q̄ quotidie fla
gellat̃ et nunq̄z corrigitur. Vnde ꝓu. xxvij. Si ꝯtuderis stultũ in pi
la quasi tipsanas desup feriente pila nõ auferet̃ ab eo stulticia eius
Secũdo debet ꝯsiderare vt amiciciã beneficijs ꝓsequat̃ Sapiens.
Hoc tempe obsequiũ amicos veritas odium parit. Ignem amoris
optet nutriri lignis beneficior⁹ alioquin deficit Prou. xvj. Cum de
fecerint ligna extinguet̃ ignis. Obsequia em̃ valde duros ad amo
rem ꝓuocant ⁊ de inimicis amicos faciunt Ro. xij. Si esu. ini. tu. ci.
il. si. si. po. da illi ꝫ em̃ fa. car. ig. ꝯg. su. ca. eius q̄. s. cor ei⁹ ad amorẽ tu
um accendẽt Secũdo ostendit̃ de q̄ amicos facẽ debem⁹ q̄ de di
uitijs iniq̄tatis. Sed quõ hoc est ver⁹ cum dicatur ecc̃i. xxxiiij. Qui
offert sacrificium de substantia paupis quasi qui victimat filium in
ꝯspectu patris Et ideo dicit aug. q̄ hec sil̃itudo est intelligenda p
ꝯtrarium vt sicut villic⁹ fecit sibi amicos de alieno ita nos faciamus
de ꝓprio. Exponit aũt aug. in de ver. do. Fa. vo. a. de mã. iniq̄tatis id
est de diuitijs quas iniq̄tas id ẽ mund⁹ iniqu⁹ dicit esse diuitias que
in veritate nõ sunt diuitie sed fallaces diuitie cum vere diuitie sint
virtutes ⁊ dona spũssancti. Sed accipiẽdo similitudinẽ sicut factum
est tunc est dicendũ q̄ duob⁹ modis possum⁹ exponere Primo vt
faciamus nobis amicos de diuitijs iniq̄tatis id est de diuitijs que
quattuor modis dicunt̃ diuitie iniq̄tatis vt dictũ est supra et tunc
planum est. Alio mõ vt faciam⁹ nobis amicos de diuitijs iniq̄tatis
que male acquirunt̃ et ꝯseruant̃ ⁊ de talib⁹ q̄ttuor modis possunt
fieri amici Primo cũ integre restituũtur paupib⁹ ea que p rapinã
vel furtũ ab eis male habita sunt ⁊ humilit̃ petitur remissio d̃ iniuria
eis illata differendo restitutõnẽ Secũdo cũ ignorat̃ cui sit resti
tuendũ et d̃ ꝯsilio ecclesie paupib⁹ erogat̃ Tercõ cum aliquis cõ
tra ꝓhibitõem ecclesie lucrat̃ vt laborando dieb⁹ festiuis vel aliter.

ita tamen q̄ non tenetur ad restitutōem·vt est lucrū de meretricio
vel interdū de aleario·tunc em̄ facienda est medicina·vn̄ facta sunt
vulnera·et danda est de hoc pauperib⁹ elemosina ¶Quarto faciendi
sunt amici de mānona iniq̄tatis·id est de diuitijs que inique seruā
tur cuz tenacitate scz nimia veniali vel mortali·Potest em̄ quis dā
nari eo q̄ nō dat sua·Math·xxv·Discedite a me male·esuri·em̄ ꝛc·
Vnde diues epulo damnat⁹ est·q̄ nō dedit sua·luc·xvj·¶Tercio
ostenditur ad quid amicos facere debeam⁹·q̄ nō ad ambitū domi
nandi vel vt magni videamur·sed vt nos recipiant in eterna taber
nacula·Et ideo vt glosa dicit·Nō quoslibet pauperes amicos facere
debemus·sed eos qui nos possunt in eter·ta·re·Et sic patet secun
dum et consequenter totum·

¶De epistola sermo lxxxiij·

NOn simus ꝯcupiscentes malor̄ sicut et il·ꝯcu·j·Cor·x·
Apl'us recitauit supra in hoc capitulo multa beneficia q̄
deus fecit populo uidor̄·q̄ p manum moysi transierūt
mare rubrū sicco pede·submersis pharaone et exercitu eius·Et po
stea venerūt p desertū sub columna nubis p diem et ignis per no
ctem·in quo aliti sunt manna·xl·annis·que beneficia in epl'a septua
gesime continentur·In hac aūt epl'a recitat peccata et penas pecca
torum quas filij israel passi sunt·dum inter tot dei bn̄ficia peccarent
et hoc facit apl'us vt p beneficia memorata ducat nos ad amorem
dei vt bene opemur·et p penas inflictas ducat nos ad dei timorē
quaten⁹ a malis caueamus·q̄ hec om̄ia in figura nostra continge
bant illis et ꝓpter nos et nostrā correctionem scripta sunt·In hac
ergo epistola quattuor facit apostolus·Primo nos hortatur vt a
quinq̄ vicijs caueamus·in que filij israel p desertum eundo incide
runt·in principio epistole·Secundo quare ab his cauere debemus
assignat causam et rōez ibi·Hec aūt om̄ia i figura ꝯtin·il·scrip·sunt
aūt ad cor·no·Tercō ex p̄missis reddit nos cautos circa duo scz cir
ca casuz in peccatū·ꝛ circa temptatōz ad casuz impellentē ibi·Itaq̄ q̄
se exist·sta·vi·ne·ca·temp·vos nō app̄·n·hu·Quarto postq̄z per ma
gnas penas nos terruit·subleuat p spem et roris diui irrigatōz ibi·
Eide·de·est qui nō pa·vo·temp·su·id qd̄ po·vsq̄ ad finem ¶Prio
ergo nos hortat̄ vt a quinq̄ vicijs caueamus in que filij israel p de
sertū eundo inciderūt et ꝓ ip̄is valde puniti sunt ¶Primū est con
cupiscentia malor̄ desiderior̄ qn̄ hn̄tes māna cibū optimū non fue
rūt ꝯtēti eo·ꝫ d̄siderauerūt carnes dicētes illd̄ nu̅·xj·Recordamur

piscium quos comedebamus in egipto gratis in mentē nobis vene
runt cucumeres et pepones porriq; ⁊ cepe et allia. Item vulg⁹ q̄z
ꝓmiscuū qd̄ ascenderat de egipto flagrauit desiderio carnium iun
ctis sibi filijs israel. et dn̄s misit in eos coturnices in maxima abun
dantia ita ꝙ suffecit om̄i multitudini p mensem. Et adhuc esce eoꝝ
erant in ore ip̄oꝝ ⁊ ira dei ascendit sup eos. ⁊ occidit magnā multi-
tudinē eoꝝ ita ꝙ loc⁹ ille vocat⁹ ē sepulcra concupiscentie. Istud mā
na cibus optim⁹ est corp⁹ xp̄i ⁊ verbū dei. que debent xp̄iani come
dere. Joh. vj. Nisi mā. ca. fi. ho. ⁊ bi. ei⁹ sang. non ha. vi. in. uo. Math.
iiij. Non in solo pa. vi. ho. ꝛc. Xp̄iani ergo qui n̄ sunt contenti corpe
xp̄i imo ip̄m comedere nolunt s̄ desiderant cepas et allia. id est bo
na temp̄alia que faciunt hoīem plorare multis modis sicut cepe fa
ciunt lacrimari. et qui nolunt comedere verbuz dei. sed nauseant su
per ip̄o. ⁊ desiderant coturnices, cibū regium. id est verba mūdana
et historias romanoꝝ. ip̄i sunt concupiscentes maloꝝ desideriorꝝ. ꝓpt̄
qd̄ dn̄s irascit̄ valde et īmittit diuersas pestilentias in ꝓpl̄o scz guer
ras. infirmitates et fames. in quib⁹ homies cum suis desiderijs consu
ment̄. Deu. xxxij. Consument̄ fame et deuorabunt eos aues morsu
amarissimo. quod fit in guerris. Multum ergo deberem⁹ solicitari
vt digne corpus xp̄i sumerem⁹. et verbum dei deuote audiremus
quia vtrunq; habet mirabilia bona in homine efficere ¶ Secunduz
est ydolatria qn̄ moyse moram faciente in monte. popul⁹ fecit vitu
los aureos. et postq̄z comederūt surrexerunt ludere coram eis. id ē
ip̄os adorare cum ludis ⁊ clamore. Qd̄ cernens moyses ip̄os cōfre
git in puluerem quē sparsit in aquā. et bibere filijs israel mandauit
et statim apparuit in barba qui fuerūt autores crimīs. Tunc moy
ses cum filijs leui vadens de porta castroꝝ vsq; ad portas omnes
illos qui habebant signum in barba interfecerūt gladijs et fuerunt
vigintitria milia interfectoꝝ. vt patet exo. xxxij. Duo vituli aurei
sunt concupiscentia carnis et concupiscentia oculoꝝ. Illi adorant concupi
scentiam carnis quorum deus venter est Qui ita colunt p̄sonam suā
et ita sunt subiecti ventri sicut deo. imo in centuplo magis q̄z deo.
Nam vt satisfaciāt ventri mādata dei contemnūt. Ista est peior ydo
latria q̄z antiquoꝝ. qꝛ illa nobilia corpa ip̄i adorabant scz solem ⁊ lu
nam ⁊ stellas Sed tales adorant saccum stercoꝝ et cibum vermiū
Illi vero adorant concupiscentiam oculoꝝ. id est diuitias quorum
deus numus est qui ꝓ ip̄o acquirendo vendunt aīam dyabolo vt
auarus. Eccī. x. Auaro nihil est scelestius. hic em̄ animam suaz vena
lem habet Et qꝛ iuxta sententiam veritatis. nemo potest duob⁹ dn̄is
seruire. ido spreto deo seruiūt numo. Col. iij. Auaricia que ē ydoloꝝ

seruitus·et vere dicit seruitus q̄ auarus vt seru⁹ ꝯmedit om̄ia pe
ora dom⁹ et bona vendit vt pecuniā augeat· Et nota hic q̄ multis
accidit sicut filijs israel qui adorauerūt ydola·q̄ moyses non redijt
ita cito de monte· Sic multi qui nō recipiunt ita statim a deo quod
volunt vadunt ad diuinos ⁊ sortilegos et ꝑ artem demonū credūt
se obtinere petita·sic̄ fecit saul q̄ ait·Coartor nimis q̄ dn̄s recessit a
me et nō respondit mihi neq̄ ꝑ somnia neq̄ ꝑ diuina·j·Re·xxviij·
¶Tercium est fornicatō·qn̄ fornicati sunt cum madianitis et moa
bitis et dn̄s mandauit moysi vt suspēderet om̄es principes exercit⁹
et phinees fili⁹ eleasari filij aaron arrepto pugione īgressus est lu
panar post sambri ⁊ ꝑfodit eum cū scorto madianiti in locis genita
lib⁹ ⁊ fuerunt illa die interfecti·xxiiij·milia·apostol⁹ aūt dicit·xxiij·
milia·vt tpatius loquat̄ ⁊ potius dicat minus q̄z plus· Siquidez ba
laā docuerat balach regem madianitaꝝ vt pulcriores mulieres po
neret in vijs vnde transibāt filij vt cum eis peccarēt ⁊ sic dn̄s irat⁹
traderet eos in manus eius· Istud peccatū est mirabilis potētie ad
trahendū ⁊ tenendum·Et ido vt dicit ambrosius·cuz omni peccato
pōt homo pugnare·fornicatōnem autē debet fugere· ⁊ non cū ipsa
pugnare·j·Coꝝ·vj·Fugite fornicatōz·Quia fornicatō habet visum
basilisci qui ꝑ visuz interficit·Si em̄ volueris cū ipa pugnare·nec for
tior es sampsone·nec sapiētior salomone·nec sanctior dauid· In quo
ergo ꝯfidis·om̄es isti fuerunt victi a fornicatōne et in anima inter
fecti·Prou·vij·Fortissimi quiq̄z īterfecti sunt ab ea·Vnd̄ helyas q̄
impterritus steterat ante regez fugit a facie iesabel·iij·Re·xix·Gre·
Qui ꝯtinentiā suam deo dedicauit habitare cū feminis non p̄sumat
Qui ergo vult ab hoc peccato cōseruari illesus optet q̄ ꝑ abstinen
tiam ⁊ disciplinam maceret corpus suum· sicut beatus benedictus
qui ꝑ cutis vulnera eduxit vulnus mentis a corpe·q̄ voluptatē tra
xit in dolorem vt dicit greg·Optet etiam q̄ caueat se a ꝯsortō mu
lierū·et tercō q̄ bene custodiat sensus suos·et quarto optet q̄ ꝑ ca
stitate ꝯseruanda deum ⁊ sanctos dep̄cetur·Sap̄·viij· Et sciui quo
niam aliter non possum esse ꝯtinens nisi deus dederit ¶Quartum
est temptatio dei·i·diffidentia de deo· ⁊ ponit̄ hic effectus ꝑ causa·
q̄ nanq̄ homo nō ꝯfidit de deo·ideo temptat deū·In hoc peccatuz
pluries inciderūt filij israel scz quādo diffisi sunt q̄ deus nō posset eis
dare terrā ꝓmissionis·⁊ qn̄ diffisi sunt de aqua in deserto ⁊ de cibo
Psal·Nunq̄d et pa·po·da· aut pa·mē·in deserto· Et in multis alijs
locis vt pz nu·xxj·Temptauer̄t iam me ꝑ decē vices· Propter qd̄
iratus dominus immisit in eos serpētes ignitos quoꝝ morsibus
omnes interficiebantur·Sap̄·xvj· Peruersoꝝ morsib⁹ colubrorum

exterminati sunt·donec moyses ō mandato dñi fecit serpentē eneū suspendens eum in palo·et quicunq; mordebant aspicientes serpentem statim sanabant·vt dicit nūr·xxj·Hoc peccato mirabiliter peccant homines·Quidam em̄ de dei bonitate diffidunt ne sibi z familie sue in necessarijs puideat qui dat iumentis escam ipoy et pullis corui·Vnuo·eum ꝛc·ps·Qui pascit saracenos et iudeos qui ipm crucifixerunt·Et solem suū facit oriri sup bonos et malos et sup iustos z iniustos·matħ·v·Et ideo dant se iniustis lucris z multis peccatis·Et confidunt plus de se q̄z de deo·Contra quos hiere·xvij·Maledictus homo qui ꝛfidit in ho·et po·car·brach·s·et a do·recedit cor eius·Benedictus vir qui ꝛfidit in deo et erit dñs fiducia eius·Quidam diffidūt de dei misericordia et nō credunt q deus eis pcat et ideo desperāt Genē·iiij·Maior est iniq̄tas mea q̄z vt veniam·Sic desperauit iudas et ꝛbiens laqueo se suspendit·matħ·xxvij·Quidam diffidunt de gratia et nō credunt q deus ꝛferat eis gratiam ad penitentiā agendā Et ideo desperant penitentiā facere posse·Contra quos esa·iij·Qui sperant in dño mutant fortitudinē·current et nō laborabunt·Phil·iij·Oīa possum in eo qui me ꝛfortat·Quidam diffidūt de dei largitate nō credentes q p paucis bonis operib⁹ dabit deus eis vitā eternam·Et ideo nō curant bene agere·Cōtra quos dicit matħ·xix centuplū accipiet et vitam eternā possidebit·Et breuiter oīa peccata quasi ex diffidētia pcedunt a qua etiā pcedit temptare deum·Quintū est murmur ꝛtra deum et ꝛtra eum qui est loco dei·In hoc peccatū inciderūt filij israel Núi·xiij·Vtinā mortui essem⁹ in egipto q̄n sedebam⁹ sup ollas carniū·Sed hic loquit apl̄s de illo magno et pessimo murmure chore dathan et abyron de quo habet núi xvij·Qñ chore assumptis secum ducentis quinq̄ginta leuitis de maioribus q p noīa ꝛsueuerāt ad ꝛsilia vocari·et datā et abyron ō tribu ruben murmurauerūt ꝛtra moysen et aaron p ducatu filioy israel·volentes dñari ipi populo sicut moyses et aaron·et tunc aperta est terra et deglutiuit chore dathan et abyron cum omnibus suis·et ignis egressus a domino combussit illos ducentos quinquaginta leuitas·Et sequenti die oīis turba filioy israel murmurauerūt contra moysen et aaron dicentes·Vos interfecistis populum domini·Tunc egressus ignis a dño combussit·xiiij·milia hominum et septingentos·et aaron arripto thuribulo cucurrit ad incendiū et stetit inter mortuos et viuentes et cessauit plaga·Núi·xvij·Percussi sunt·xiiij·milia hoim septingenti absq; his qui pierunt in seditōne chore Et vocat ille ignis exterminatorē q eos occidit extra terminos terre pmissionis·vel angel⁹ bonus qui ignem peurauit dicitur exterminator·

potuit etiam esse malus angelus qꝛ mali ꝑ bonos et malos puniūt
Boni aūt nunq̄ꝫ puniūtur nisi ꝑ malos. Isto peccato mirabilit mū
dus est inuolutus qui murmurat de dei patientia qua patienter to-
lerat peccatores et non statim punit eos et ideo sine timore mala
facit. Eccī. viij. Quia non ꝓferꝫ cito ꝯtra ma. sen. fi. ho. abs. vl. timore
ꝑpe. ma. Murmurat ecōuerso de dei iusticia qua īmittit pestilentias
et famē et guerras ad puniendū mala. ij. Re. ij. Num vsq̄ꝫ ad inter-
netionē tu ꝰ mucro deseuiet. Murmurat de dei ꝓuidentia qua vni
dat multū et alteri parum. vni multos filios et alteri nullū. vni letaꝫ
vitam. alteri amaram. vni sanitatem et alteri infirmitatē. vni mltas
bonitates et alteri nullā et sic de aliis diuersitatibꝫ q̄s in mūdo vide
mus. Et si pluat murmurat similiter si non pluat et tn̄ deꝰ omnia re
cte et ordinate disponit. Boetiꝰ Et tu quāuis causaꝫ tante dispositō
nis ignores tamē quantū bonus rector mundū tempat recte fieri
cuncta ne dubites. Murmurat etiā mundꝰ valde ꝯtra illos qui lo-
co dei sunt in mūdo scꝫ ꝯtra papam cardinales et alios ecclesiaꝝ ꝑ
latos. Murmurat etiā ꝯtra religiosos seruos dei. Et breuiter tātuꝫ
murmurat mūdus ꝙ septies deberet crepare in die. Contra qd̄ dici
tur sap̄. j. Custodite vos a murmuratōne q̄ nihil ꝓdest. a d etractō
ne ꝑcite lingue ꝛc. Nota ꝙ ꝓprie dicit murmurare q̄ bona sibi col-
lata nihil ꝑ paꝝ reputat et bō alijs collata reputat mag̃. et sic ꝓprie
isti scꝫ chore dathan et abyrō cū suis aduersus moysen et aarō mur
murauerūt vt pꝫ intuenti. xvj. c. nume. Et sic patꝫ primū ¶ Secūdo
enumeratis diuersis generibꝫ peccatoꝝ ac etiā penis eoꝝ a quibus
nos monuit abstinere assignat ꝛ causaꝫ et rōem quare ab his caue-
re debemꝰ dicens. Hec omīa in figura scꝫ nostri ꝯtingebant illis. id
est et culpe illoꝝ sunt figure culpaꝝ nostraꝝ et pene illoꝝ sunt fi-
gure nostraꝝ penaꝝ vt dicit aug̃. Sic ergo figura nihil ē respectu
rei quā figurat vt circulꝰ respectu vini. sic si inciderimꝰ similia pctā
Millis. culpe nostre et peccata nostra erūt maiora. Et h̄ ꝓpt sex ¶ Pri
mo quia magis sumus illuīati. qꝛ post aduentū xp̄i omīa sunt clara
et aperta que in veteri testamēto erant valde velata et obtenebra-
ta. In cuiꝰ figura in morte xp̄i velum templi scissum ē. Ignorans āt
minus peccat q̄ꝫ sciens. j. Thi. j. Iō misericordiā dei ꝯsecutꝰ sum quia
ignorans feci ¶ Secūdo qꝛ magis sumꝰ roborati ad resistendū pec
cato. nam ex passione xp̄i mira v̄tus effluxit nobis ad resistendum
peccatis et ad ꝑsistendū et oꝑandū bonum. que virtus nobis in ba
ptismo applicat. magis aūt peccat fortis q̄ꝫ debilis Vnde quantū ad
hoc magis dicit peccasse adam q̄ꝫ eua qꝛ fortōris nature erat ad resi
stēdū Tercio qꝛ magꝰ sumꝰ dei beneficia ꝯsecuti. qꝛ deꝰ nob dādo

filium suum om̄ia bona dedit nobis cum ip̄o Ro·viij·Qūo non etiā
cum illo om̄ia nob̄ donauit Luc̄·x·Multi reges et ꝓphete vo·vi·
q̄ vos vi·et nō vi·et au·q̄ vos au·et non au·Magis aūt peccat ꝯtra
deū qui a deo plura beneficia est ꝯsecut⁹·q̄z qui paucōra ¶Quarto
q̄ virtus peccati et dyaboli magis est diminuta·naz dyabolus est
in infernum ꝓiectus et ibi religatus·qui mirabiliter homines tem
ptabat ⁊ tormentabat·Iohannis·xij·Nunc princeps huius mundi
eijciet̄ foras·Similiter ꝯcupiscentia peccati eneruata est ꝑ sacramen
ta noue legis Ro·vj·Vetus homo noster simul crucifix⁹ est·id est cō
cupiscentia mali vt destru·cor·pec·Magis aūt peccat min⁹ impuls⁹
ad peccandū q̄z qui multū·et quantum ad hoc minus peccat mulier
peccato carnis q̄z viri ¶Quinto q̄ medicine ad om̄em morbum pec
cati delendum in nouo testamento efficacissime sunt ꝑate·q̄ sacram̄
ta noue legis ꝯtinent gratiā·et efficiunt qd̄ figurant·quod nō facie
bant sacramēta et sacrificia ve·le·Heb·ix·Que nunq̄z possunt iuxta
conscientiā ꝑfectum facere seruientem·Et ideo si tales medicinas
negligimus magis sum⁹ culpabiles ¶Sexto q̄ maius allectiuum
habemus scz premium eternū quod statim nobis reꝓmittit̄·Illi āt
om̄ia mandata dei obseruātes ad infernuz descendebant·Vnde ꝓpt̄
omnes iusticias patrum veteris testamenti nunq̄z fuit dictum ali
cui·Hodie mecum eris in paradiso sicut latroni solum ꝓpter vnam
confessionem·Et ideo magis sumus culpabiles si tantū premium ⁊
ita ꝓpinquum negligamus·Videm⁹ em̄ modo homines qui nō cu
rant benefacere·q̄ vsq̄z ad mortem differunt accipere premiū·Quid
ergo debebant illi facere qui in morte non consequebantur·Heb·ij
Propterea nos abundantius obseruemus ea q̄ audiuim⁹ ne forte
superefluamus·Si enim omnis preuaricatio et inobedientia acce
pit iustam retributionez mercedis quomodo nos effugiemus si tā
tam neglexerimus salutem·Et ido sicut peccata nostra sunt maiora
ita pene nobis maiores reseruantur·quia illi puniebantur tempo
raliter pro legis trasgressione·nos autem eternaliter·He·x·Irritaz
quis faciens legem moysi sine vlla miseratione sub duobus vel tri
bus testibus moritur·quanto magis putatis duriora mereri suppli
cia qui filium dei conculcauerit et sanguinem testamenti pollutum
duxerit·Et ideo hec omnia ad correctionem nostram scripta sunt
in quos fines seculorum deuenerunt·Sicut enim christus est finis
omnis legis et omnis rei·vt dicit apostolus ad romanos decimo·et
iohā·apoc̄·j·ita etas nostra in qua christus natus est·finis ē omniū
aliarum etatum·quia om̄es alie etates ⁊ q̄ in ip̄is facta sunt ordiata
fuerūt ad istā etatē·⁊ ad ea q̄ i ip̄a fiūt et facta sunt·Et sic pz secūdū

¶ Tercio ex his que dicta sunt de penis peccatorum reddit nos cau
tos contra duo. Primo contra casum in peccatum. Et hoc est Itaque qui se
exis. sta. vi. ne. ca. id est qui se credit in statu gratie esse. videat et consi
deret ne de gratia cadat in peccatum. Secundo contra temptationis impulsum
ad casum. Et hoc est. Temptatio vos non appreh. nisi humana id est tempta
tio leuis sine qua pns vita duci non potest Iac. j. Vnusquisque tem
ptatur a concupiscentia sua. j. Iob. j. Si dix. quia pec. non habe. nosip. sedu.
et veritas in nob non est. Recipere ergo temptationes dyabolicas car
nales. et mundanas in corde. et nutrire eas. est magnus impulsus ad
casum quia de facili cadit homo talia cogitando. ps. Beatus qui te. et al
li. puu. su. ad pe. Et sic patet tercium ¶ Quarto postquam per magnas penas
nos exterruit. subleuat per spem. ne timor ad desperationem inducat. Sub
leuat autem per spem ex duplici diuine bonitatis affectu ¶ Primus est pro
tegendo ne irruat immoderata temptatio. Et hoc est Fidel. de. quod non pa
vo. temp. temptationis cohibens impetum. super illud quod potestis ferre
Mie. Bellabunt aduersus te et non preualebunt. quia ego tecum sum vt
liberem te dicit dns ¶ Secundus est promouendo per ipsam temptationem
in melius. et prestando robur ad resistendum Et hoc est. Sed fa. cum temp.
prouen. scilicet bonum dando robur et constantiam vt pos. susti. et sic vincere Eccli
xxxiij. Timenti deum non occurrent mala sed in temptatione deus illum
conseruabit et liberabit a malis. Esa. xl. Qui dat lasso virtutem. et his qui
non sunt fortitudinem et robur multiplicat Sicut enim deus dat temptan
di licentiam. sic dat temptato miam. Dan. iiij. Angelus domini de. in for.
et fe. me. for. quasi ven. ro. flan. Gen. vij. Multiplicate sunt aque scilicet
tribulationum et temptationum et archa ex opposito est eleuata vt non
mergeretur. Est autem prouentus quem deus cum temptato facit in tempta
tione quintuplex ¶ Primus est suiipsius cognitio. Eccli. xxiiij. Qui mit
tit disciplinam quasi lucem. In eodem. xxxiiij. Qui non est temptatus qualia
scit. Esa. xxviij. Et tantum vexatio dabit intellectum ¶ Secundus est maior
sui humiliatio. ps. Afflictus sum et humili. sum nimis ¶ Tercius est
ad alios compassio Eccli. xxxj. Intellige que sunt proximi tui ex teipso
Heb. iiij. Non habemus pon. qui non pos. compati infirmita. no. te.
autem per omnia Propterea permisit deus cadere caput nostrum vt alijs
compateretur ¶ Quartus est deuotionis excitatio Psal. Ad dominum
cum tribularer clama Osee. vj. In die tribulationis sue mane. consur.
ad me. ¶ Quintus est eterna coronatio Iac. j. Beatus vir qui suffert
temptationem quoniam cum probatus fue. ac. coro vite Et sic patet quartum et con
sequenter totum de epistola

¶ Dominica decima de euangelio sermo lxxxiiij.

Qvm appinquaret ihesus hierosolimā videns ciuitatem fleuit sup illaz. Luc. xix. Sicut dicit boecius in libro de ꝛsolꝫ phie psa pma libro. ij. Nō sufficit qđ āte otulos nostros situm est intueri. sed rez exitus prudētia metit. Homo em dotat multis virtutib⁹ vt ad multa respicere debeat. et inter illas maxime prudentia insignit vt psentia disponat et ordinet. et a futuris malis caueat. Deberet nangz homo merito ꝛfundi cū bestie more naturali prudentia vel astutia sibi ꝛcessa ita bene vtunt. Proui. vi. Vade ad formicam o piger et ꝛsi. vi. eius. Mat. x. Estote prudētes sicut serpentes. Homo aūt pfecta ratōne z prudentia a deo sibi tradita in nullo vult vti. sed ommino vult vuere sicut bestia. quod deꝰ valde habet p malo scz q homo tempus gtie et virtute plenum nō intelligit. ꝫ qualitercungz potest psentem leticiam amplexari. đ futuro malo penitus nihil curans. De hac ergo materia psens euangelium loquit. in quo tria principaliter ꝛtinent. Primū est fletus christi sup ciuitatem et ciuium futurā subuersionē. In pncipio euangelij. Secundū est pdictio euentus malorꝫ p mentis obcecatōne ibi. Et quidem in hac die que ad pacem ꝛc. Nunc aūt abscondita sunt ab oculis tuis. Terciū est reuerentia et honor a christo templo exhibitus. in eiectōne et doctrine effusione ibi. Et ingressus ihesus tē. cepit fletus christi sup ciuitatem et ciuiū futurā subuersionē. quia videns ihesus ciuitatem scz in magno tripudio letantē. hoc em fuit in dieb⁹ oliuaz. fleuit sup illam dicēs q si ꝛgnouisses et tu sapple flenia sunt mihi psentia. nam vt dicit boetius. que sunt que fuerūt vel nientꝫ vno intuitu cernit. tu fleres ꝛpassa tibimetipi sicut ego fleo sed quia nō cōsideras nisi psentia bona que modo in pace possides ideo nō fles sed letaris. Et sic in hac pte exemplo christi monemur ad duo. Primo vt peccatori gaudenti z non pspicienti mala sibi futura nos ex ipsi annunciemus q sunt septē. Primū est denuda nō tō oim bonorꝫ pntiū. Nā peccator i morte oia pdit. aiam em aspor tat dyabolus. corpꝰ ꝛmedūt vmes. z bona tpalia diuidūt ꝛsangui nei. Iob. Cuiꝰ messem. i. carnē famelicꝰ ꝛmedet scz vmes. et ipm rapi et armatus. i. dyabolus capiet eiꝰ aiam. et bibēt sitientes diuitias eiꝰ. i. ꝛsanguinei q eas dsiderāt. Lu. xij. Stulte hac no. re. a. t. a te. et q parasti cuiꝰ er. Secōm ē puatō oim bonorꝫ spūalū. s. meriti passionis xpi et suffragiorꝫ ecclie. ac etiā apriorꝫ bonorꝫ Mat. xxv. Oi hīti dabit z abū. ab eo aūt q ñ hz et qđ videt ha. auf. ab eo. Terciū ē occursus đ monū. Tre. j. Oēs psecutores eiꝰ appēdert eā int angu. Ber. O aia

quis erit ille pauor·cuz tibi occurrētia cateruatim illa teterrima mō
stra videbis·ad cui⁹ ꝯfugies auxilium·Hic cadit exemplū illius ro
mani de quo dicit greg·in dyalogo qui in morte vertebat oculos·ꝛ
clamabat petens inducias vsqꝫ mane et statim mortuus ē ¶Quar
tum est inutilitas penaꝝ qꝛ ꝑ omnes penas quas patiet·nec pur
gabitur·nec misericordiam dei flectet·et si minimā de illis hic pate
retur ab om̄ib⁹ purgaretur et vitā eternā mereret ¶Quintū est in
audita ꝯfusio·nā om̄ia peccata ei⁹ denudabunt·Dan·vij·Iudicium
sedit et libri aperti sunt·id est ꝯsciētie·Et qui n̄ fuit filius dei ad cla
morem oim ad furcas inferni suspendet et sic suspensus semꝑ appa
rebit Hiere·xx·Confundant vehemēter qꝛ nō intellexerūt o ꝓbri
um sempiternū ¶Sextū est sepatio a deo et ab om̄ib⁹ electis q̄ erit
principalis pena in damnatis Math·xxv·Discedite a me·¶Septi
mum est applicatio ad intolerabilia tormēta·Iob·xxiiij·Ab aquis ni
uium transeunt ad calo·nimiū Apoc·Missi sunt in stagnū ignis et
sulphuris ¶Secūdo monemur vt vano gaudio mūdi fletū et tristi
ciam p̄feram⁹ Et hoc ꝓpter quattuor ¶Primo qꝛ nihil vel modicū
durat Iob·xx·Gaudiū ypocrite·id ē mūdi ad instar puncti qꝛ tot⁹
mund⁹ est ypocrita·Exemplū hui⁹ patz in xp̄o Nam qn̄ xp̄c sic fle
uit fuit suscept⁹ cū magna gloria scz in die palmaꝝ·et nō nisi quat
tuor dieb⁹ elapsis fuit summe ꝯfusus et vituꝑat⁹·Nam cui pri⁹ ve
stimenta ꝓsternebant in via·ecce suis exuitur et sors sup ea mittit
et cui prius ab om̄ib⁹ est clamatū·benedict⁹ qui venit in noīe dn̄i·
statim postea dictū est vach qui destruis templuz dei·Et a quo sa
lus et sanctificatō tanq̄z a vero deo petebant·tanq̄z reus cū latroni
bus ad mortem fuit postmodū ꝯdemnat⁹ De hoc habes in dn̄ica
ramis palmaꝝ ī p̄ricipio ¶Scdo qꝛ gaudiū mūdi demētat hoīez ꝛ ī
fatuat·est ei sic forte vinū·qd q̄ nescit tempare īfatuat·dz āt tempa
ri memoria adūsoꝝ q̄ ī tali gaudio pl'ib⁹ acciderūt·et q̄ p̄nt accidē·
Ecc̄i·xj·In die bonoꝝ ne īmemor sis maloꝝ Ecc̄i·vij·Cor sapiētis vi
bi tristicia ē·Cor stultoꝝ vbi leticia·Iō salomonē deseruit sua sapia
qꝛ leticiā ad gaudiū mūdi nō tempauit·nec ꝓhibuit cor suū quin oī
voluptate frueret·Tristicia vo erudit·Ecc̄s·vij·Meli⁹ ē ire ad domū
luct⁹ q̄z ad domū ꝯuiuij·in illa em̄ finis cūctoꝝ admo·homi·et vi
uens co·q̄d futurū sit·Et recte ibi finis cunctoꝝ hoīm edocet·nam
diuersi sunt fines homiuum·nam quorūdam fines sunt diuitie·quo
rūdam honores·quorūdam voluptates·quorūdam potentia·quo
rūdā filij ꝛ ꝯsangnei·et quoꝝdā finis ē de⁹ et bō opa·Isti fines apte
mōstrāt ī morte·naz de oīb⁹ diuitijs hō nihil secum portat nisi mo
dicū ciliciū·Iob·xxvij·Diues cū dor·nihil secū aufe·Honores hoīez

totaliter dereliquit. nā recōdit sub tra vbi ab oib⁹ suppeditat Mie.
xxiij. Sepultura asini sepeliet putrefactus et ꝓiectus extra portas
hierusalem. Corp⁹ vero qd ita delicate fuit nutritū fit cib⁹ vermium
Treñ. iiij. Qui nutriebātur ī croceis amplexati sunt stercora. Esa. iiij
Subtus te sternet tinea opimentū tuū erūt vermes. Potētia vero
vndiq; subtrahit. nam fasciat vt puer ⁊ inter duos lapides reponit
vel recludit. ij. Mach. ix. Is qui sibi videbatur fluctib⁹ maris impare
et montiū altitudines in statera appendere sup̄ modū. ī gestatorio
portabat. Filij vero et ꝯsanguinei derelinquūt. Treñ. j. Om̄es ami
ci eius spre. eā. Sola bona opa comitant. Ambro. Sola mia comes ē
defunctoꝝ. Apo. xiiij. Opera em̄ il. se. il. Deus etiaz mittit angelos
ꝑ aīma ad celum deferenda Luc. xvj. Factū ē vt moreretur mendi:
cus et portaret ab angelis. Et sic patet q̄ solus de⁹ et bona opera
sunt ꝑ fine habenda. cū in morte nō derelinquēt. Eccs. xij. Time de
um et mandata eius obserua hoc est em̄ om̄is hō ¶ Tercō q̄ cum
habentib⁹ gaudia mundi. fortuna ꝑniciose ludit. Boetius. Cum his
quos elidere nitit scz fortuna. blandissimā familiaritatē habet. Idem
Hunc ꝯtinue ludim⁹ ludum rotam volubili orbe versamus infima
summis et summa infimis mutare gaudem⁹. Cuz his vero qui tri:
stantur fortuna nulluz ꝯtuberniū habet ¶ Quarto q̄ gaudiū mun
di ad dolorosum finē adducit. Prouer. xiiij. Extrema gaudij luctus
occupat. Quia vel homo dimittit gaudia scz ꝑ mortem. vel gaudiū
dimittit homīem ꝑ aduersaz fortunā. Et vtrūq; est dolorosum. De
primo ecc̄i. xlj. O mors q̄z amara est memoria homini pacē habēti
in diuitijs et adhuc valenti capere cibū. De secundo boetius. Infeli
cissimū genus diffortunij est fuisse felicē. Fletus vero et tristicia du
cunt ad bonū finem scz ad ꝯsolationez eternam. Math. v. Beati qui
lugēt quoniā ipi consolabūt ¶ Et nota q̄ ꝓut ex scriptura sacra ha P
beri potest. quintuplex est fletus xp̄i. qui signat quintuplicē fletum
quē in hac vita habere debem⁹ ¶ Prim⁹ est fletus infantie. scz ex ī
fantili necessitate. sicut cantat ecclesia. Vagit infans īter arta po. p̄se.
Sap. vij. Et primā vocem similē om̄ibus emi. plo. Qui signat fletū
quem habere debemus pro incolatu presentis miserie. Aug. In val
le miserie sumus. in qua eo magis est flēdum quo minus flemus
Idem. Puer qui nascitur a ploratu īcipit. nec ridere potest. lacrime
sunt testes miserie. statim natus plorat. nondū loquit et iā est ꝓphe
ta sue calamitatis. Ista miseria incipit in natiuitate. in vita continua
tur. et ꝓtendit vsq; ad mortē. Iō vita hūana fluuio cōpat Vñ fluui⁹
in principio et in fine amaritudinez hz q̄ a mari orit et in mare re
gredit. et ī medio hz ꝯtinuā labilitatē Sic ⁊ natiuitas nr̄a est amara

quia caduca·vita amarioꝛ qꝫ labilis·moꝛs amariſſima qꝫ periculoſa·
¶Secundus ē fletus quo fleuit ſuper laſarum moꝛtuuꝫ ex īmenſo
amoꝛe ad vitam eum reuocando·qui ſignat fletū quē habere debe-
mus ſup iſtos q̄ moꝛtui ſunt m̄ peccatis·Hiere·ix·Quis dabit capt
ti meo aquā et oculis meis fontem lacrimaꝝ et plorabo die ac no-
cte m̄terfectos populi mei Aug̃·Multi male gemūt et ego ꝓpaſſi
onem habeo his qui male gemut·amiſit numū et gemit·amiſit de
um et nō gemit Eccl̄i·xxij·Sup moꝛtuū plora defecit em̄ lux ei⁹ ꝛ ſu
per fatuū plora defecit em̄ ſenſus eius Et ſequit·Luctus moꝛtui ſe
ptez dies·fatui aūt et impij oīs dies vite illoꝝ Ex quib⁹ verbis ha
betur qꝫ tres plorandi ſunt·ſcz moꝛtu⁹·fatuus·ꝛ impius·ſ̄ differēter
Moꝛtu⁹ eſt plorand⁹ puo tempe·fatu⁹ toto tpe vite ſue·ip̄ius m̄ to
tā vitā et poſt vitam ¶Tercius eſt flet⁹ quo fleuit ſup ciuitatez ex
ima ꝓpaſſione vt h̄·qui ſignificat fletum quē habere debem⁹ pro
calamitatib⁹ miſeroꝝ·ij·Coꝝ·xj·Quis m̄firmat et ego nō m̄fir·quis
ſcan·et ego nō vroꝛ·Iob·xxx·Flebā quondā ſup eo q̄ afflictus erat
et ꝓpatiebatur aīma mea paupi Et iſta ꝓpaſſio fuit amarioꝛ m̄ xpo
q̄z ī aliquo alio· Et rō ē qꝫ aliq̄n ꝓpaſſio cauſatur ex amoꝛe naturali
ſcdm qđ homo aliquē naturaliter diligit·ꝛ ideo naturaliter homo
ꝓpatitur homi afflicto·imo nō videt homo ſ̄ beſtia crudelioꝛ q̄ bo
mini nō ꝓdolet·ſed quia amoꝛ iſte paruus eſt·ideo parum mouet
Aliquando cauſatur ex amoꝛe accidentali ſecundū qđ homo diligit
homiem quadaꝛ amicicia tempali·et ex tali amoꝛe compatitur ami
cō dolenti non tantum quia homo ſ̄ etiā quia amicus eſt Iſte amoꝛ
magis mouet q̄z primus·Aliquando vero cauſatur ab amoꝛe ſpiri
tuali quo quis diligit homiem m̄ deum et ſecundum deum·ꝛ iſte a
moꝛ eſt maioꝛ q̄z primus et ſecundus·non tantū qꝫ facit duo coꝛda
vnum eſſe·vnde multi tudimis credentium erat coꝛ vnum et anima
vna·ſed etiam qꝫ ſint ambo vnius coꝛporis miſtici membra·et ideo ſi
dolet membrū vnum ꝓpatuntur et alia·Et quia iſte amoꝛ magis
fuit m̄ chriſto q̄z m̄ aliquo alio·ideo ī eo fuit maioꝛ ꝓpaſſio ¶Quar
tus eſt fletus quo fleuit m̄ cruce ex mimio dolore·Hieb·v·Cum da
moꝛe valido et lac·offerens exauditus eſt ꝓ ſua reuerentia·Qui ſi
gnat planctū ꝓpunctionis quē debent habere illi qui m̄ cruce pemi
tentie ſunt·Pſal·Lauabo p̄ ſingulas noctes·id eſt per ſingula pec
cata lectum meum·id eſt coꝛ meuꝫ et faciem meam·Sic fleuit et la
uit magdalena et mundata eſt·Sic fleuit et lauit petrus peccatum
ſuum·Luce viceſimo ſecundo·Egreſſus foꝛas fleuit amare·Quidaꝫ
rident peccata ſua et cum riſu confitentur ea et ideo non delent ea·
¶Quintuꝫ flet⁹ eſt ex viſceroſa pietate q̄ xp̄c fleuit ſup caliz iude-

Vnde aug. in quodā sermōe. Noster redemptor delictū iude plora
uit vt euāgelista ait. cū vidisset eū turbat⁹ est. dixit vn⁹ ex vobis me
tradet. quanta mīa dei tradit⁹ ꝑ traditore dolet. ꝓdit⁹ pro ꝓditore
turbatur. ꝑ qd̄ datur intelligi ꝙ debem⁹ flere p̄latos et clericos qñ
cadunt qꝛ eoꝝ casus est valde piculosus. Sic em̄ bon⁹ sacerdos vo
catur angel⁹. malach. ij. sic malus vocat̄ dyabol⁹ Ioh. vj. Nonne vos
duodecim elegi et vnus ex vobis dyabol⁹ ē. Vñ criſ. Nihil tm̄ de
struit eccl̄iam dei sic ꝙ clerici deteriores sunt laicis. Ad idem hiero
dicit. viij. q. j. Qualis. Et sic patz primū ¶ Secundo p̄dicit̄ euent⁹ ma
loꝝ ꝑ mentis excecatōne. Vñ ait. Et quidē i hac die tua in q̄ gaudes
et scd̄m carnē et nō spm̄ viuis. q̄ ad pacē tibi eueniunt scz diuitie. de
licie. ⁊ honores. in quib⁹ ꝯsistit pax mūdi. q̄ est pax inordinata. simu
lata et coinq̄nata siue iniqua. Inordinata ē qꝛ dn̄s obedit seruo et su
perior inferiori scz aīma corpi et rō sensualitati. Prou. xxx. Per tria
mouet̄ terra ꝑ seruū cum regnauerit. ꝑ stultū cū satiat⁹ fuerit cibo ⁊
ꝑ odiosaz mulierē cum in mr̄imoniuz assumpta fuerit. Iste seruus ⁊
stultus est corpus et odiosa mulier. q̄ dū regnat in hoīe assumit̄ in
matrimoniū. et aīma fit ancilla. Simulata ē qꝛ mūd⁹ pacē videt̄ dare
homi. ⁊ infert ei magnā guerrā scz cū deo. Iob. ix. Quis restitit ei ⁊
pacem habuit. Sic iudas dedit pacē xp̄o ⁊ fecit eum capi. Talē pacē
dedit ioab abner d. Salue mi frater et apprehendēs mentū eius cū
alia manu infixit gladiū in viscera ei⁹. ij. Re. xx. Coinq̄nata est siue
iniqua. qꝛ pax mūdi est de malis et turpib⁹. Prouer. ij. Letant̄ cum
malefe. et ex. in reb⁹ pessimis. Propterea dicit p̄s. Zelaui sup iniq̄s
pa. pec. vi. Sic pacificati sunt herodes ⁊ pilat⁹ sup mortez xp̄i. Hanc
pacem venit xp̄us destruere. Luc. xij. Putatis ꝙ venerim pacē mit
tere in terrā. Nō dico vobis ꝫ sepatōem. Math. x. d̄r Non veni mit
tere pacē ꝫ gladiū. Hec pax claudit oculos mūdanoꝝ ne videāt ma
la ventura sup eos. Vnde seq̄tur. Nunc aūt abscondita sunt ab ocu
lis tuis scz mala sup te ventura. Et q̄ sunt ista mala. oñdit dicens. qꝛ
venient dies in te romane obsidionis. ⁊ circūdabunt te inimici tui
sup̄. romani principes vallo scz ꝑ cathenatōem factā de vallis. id ē d̄
palis ligneis. Nam vallus est palus. sed vallum est illa cathenatio fa
cta de palis. Tres em̄ aggeres siue fossata dicuntur fecisse titus et
vespasianus super hierusalem in circuitu eius. et in primo fecerunt
vallum. Similiter circumdabunt te ꝑ exercitum bellatorū circūqua
q̄ dispositum. ⁊ coangustabunt te vndiq̄ scilicet per machinas et
balistas vndiq̄ erectas. et ad terram prosternent te scz capiendo. ⁊
filios tuos qui in te sunt capiendo. occidendo. ⁊ dispgēdo. ⁊ nō reli
quent in te lapidem sup lapidem. penitus et funditus destruendo

vt dicit iosephus. Et causam huius cladis et euersionis subdit d. Eo
q̄ nō cognoueris temp⁹ visitatōnis tue Hiere. viij. Milu⁹ in celo cō
gnouit temp⁹ suum. turtur et irundo et ciconia custodierūt temp⁹
aduentus sui. popul⁹ aūt meus non cognouit iudicium domini Et
nota q̄ hoc totum qd̄ xp̄us predicit de euersione hierm cōpletū est
ad literam. Post euersionē em̄ hierm redeuntib⁹ romanis romani
iudei q̄ in spelūcis et siluis latuerūt. redierūt ad ciuitatē et ceperunt
sancta loca venerari. ⁊ reedificare. Qd̄ audientes romani miserunt
hierm heliū adrianū qui fundit⁹ eam euertit ita q̄ lapis sup lapidez
nō remansit Postea dictus helius edificauit modicā ciuitatūculam
non in eodem loco sed in loco vbi moderna hierm sita est. et a nomie
suo helyā nomīauit. et longo tempe sic dicta est. Qd̄ pz ex hoc q̄ lo
cus in quo crucifixus ē dn̄s. et ortus in quo sepultus est in medio ci
uitatis sunt. ante erant extra. Ex quo pz q̄ romani sic nabuchod̄. fue
runt flagella et virga dei cōtra iudeos. Sed sicut pater quando ver
berauit filium vsq̄ ad mortem p̄ijcit virgam in ignem. sic deus pro
iecit romanos ꝓpter peccata sua. et ab alijs flagellati fuerunt. et qua
si cōsumpti. q̄ deus vnū peccatorem p alium punit. Et nota q̄ hec
euersio facta fuit in mense augusto ꝓpter qd̄ hoc euangelium legi
tur in mense augusto et recitatur MORALITER autez ad
nostram edificatōem hec cōtingunt in aīma peccatoris. et primo in
vita. Secundo in morte. In vita quidem q̄ aīma in peccato circūda
tur ī suggestione et īteriori a ꝓpria cōcupiscētia. ⁊ exteriori ab alijs
creaturis. Psal. Circūdantes circūdederunt me. Coangustatur ī de
lectatōne. prosternitur in consensu. et tunc capitur ciuitas anime. et
tunc etiam filij eius scz boni motus vel mores si qui erant in ea re
pugnātes similiter ꝓsternuntur. et nō relinquetur in ea lapis super
lapidem in cōsuetudine actōnis p quaz paulatim aīma misera tota
dissoluitur Iste ordo ponitur iob. xvj. Circumdederūt me lanceis
suis Ecce primū. Lancee em̄ dyaboli sunt suggestiones eius. cōuul
nerauit lumbos meos. Ecce secūdū. In delectatōne em̄ peccati con
uulnerantur lumbi tam interiores aīme q̄z exteriores corpis. et effu
dit in terra viscera mea. ecce tercium. Viscera em̄ aīme id est affecti
ones effundūtur ī terra ī cōsensu. cōcidit vulnere me sup vuln⁹. ecce
quartū In morte aūt peccator. circūdat̄ a demonib⁹ p horribiles vi
siones et interiores et exteriores. qui stant pati rape aīaz eius Iob
xx. Vadent et venient sup eum horribiles. Coangustatur vndiq̄
p peccatoꝝ suoꝝ recordatōem q̄ replicant ei demones vt inducant
eum in desperatōem. Sap̄. iij. Venient in recordatōem peccatoꝝ suo
rū timidi. Et ideo in morte nō debent peccata sua reduci peccatori

ad memoriā sed solum misericordia dei et passio christi·et quō ad
vnum verbū pepcit latroni· Prosternit in corpis et anime disso:
lutione·qn̄ corp⁹ in terram ꝓiicitur et anima in infernū simul cuꝫ
filijs suis·id est·cū opibus suis·Gen̄·iij· Puluis es et in puluerem
reuerteris·Luc̄·xvj· Mortuus est diues et sepul in infer· Nō relin
quetur in eo lapis sup lapidē in pene solutōne in qua etiā de mini
mis reddet rōnem·Math̄·xviij· Non exies inde·do·no·quadr·red·
Et hec omnia ideo euenient ei qꝛ nō cognouit tps visitatōnis sue
nec ī vita nec ī morte· O carissimi timeamus et nos hanc euersio:
nem qui pluries visitatōem eius cōtempsimus nec eam cognoui:
mus·cū tn̄ visitatio eius circa nos multū melior est q̄ꝫ circa iudeos
Vbi nota ꝙ quattuor sunt valde piculosa in peccatore ¶ Primum Q
est insensibilitas peccatoris· Si em̄ peccator cognosceret quot ma
la ꝑ peccatū incurrit·et quot bona ꝑdit et in p̄senti et in futuro po
tius vellet mori q̄ꝫ peccare· Et iō iusti qui h̄ cognoscūt poti⁹ eligūt
tormenta et mortē q̄ꝫ peccare· Dan̄·xiij· Melius est mihi incidere
in manus hominū q̄ꝫ derelinquere legem dei mei· ¶ Secundū est
ꝯtemptus medicine· Christus em̄ parauit medicinas efficaces ad
omnē morbū anime expellendū scꝫ sacramenta ecclesie·quas gratis
mandauit dare·vt ꝑ impotentiā nullus excusaret̄· Luc̄·x· Gratis ac
cepistis gra·da· Peccator aūt has medicinas ꝯtemnit·p̄s· Omneꝫ
escam abomi·est anima eoꝝ· ¶ Terciū est corruptio palati aīe· Ha
bet em̄ peccator ita corruptū palatū aīe ꝙ mala sibi sapiunt bona·et
bona sibi sapiunt mala· Aug⁹· Palato n̄ sano pēa est panis·qui sa:
no est suauis·et oculis egris odiosa lux q̄ puris est amabilis· Nūi·
xxj· Nauseat anima nostra sup cibo isto lenissimo ¶ Quartū est in
duratio mentis quod est peius omnib⁹· qꝛ nec verba nec verbera
nec beneficia ꝓsunt· Exemplū de pharaone·j· Reg̃·vj· Quare aggra
uatis corda vestra sicut aggrauauit egipt⁹ et pharao· Ecc̄i·iij· Cor
durum male habebit in extremis· Vbi sciendū ꝙ xp̄c in decem ma R
gnis beneficijs nos visitauit et quotidie visitat·que solū nobis chri
stianis ꝯfert· Primū est qꝛ de seruitute dyaboli nos eripuit·et re:
generauit in filios dei omnib⁹ alijs in eadem seruitute relictis· Ioh̄·
vj· Nemo pōt venire ad me nisi pater qui misit me trax·eum· Hoc
totū fit in baptismo qui opat̄ ī virtute passionis christi·in quo eri
pitur de seruitute dyaboli et fit filius dei· Col̄·j· Qui eripuit nos d̄
potestate tenebraꝝ et tran·in reg·fi·di·s·j· Ioh̄·iij· Videte qualeꝫ ca
ritatem dedit nobis deus vt filij dei nominemur et simus· Quia a
christo dicunt̄ christiani· ¶ Secundū est qꝛ a vinculis peccatorum
nos absoluit omnib⁹ alijs ligatis remanentib⁹ in peccatis· Est enim

peccator magnis catenis ligatus ita q̄ nō possit ire quo vult ſ̄ du
catur quo non vult. Prou. v. Eumib̄ peccatorum suorū quisq̄ con:
stringitur. Vnde apl'us in p̄sona peccator ait. ro. vij. Non quod
volo bonū hoc ago ſ̄ quod odi malū hoc facio. Ab his vincul' nos
absoluūt sacerdotes vice christi. Solo em̄ petro et successorib̄ eius
date sunt claues absoluendi peccata. Math. xvj. Tibi dabo claues re
gni celorum ⁊ quodcunq̄ sol. super ter. erit solutū et in celis. Nota
etiā de leone de quo dicitur in esopo cui quidam extraxit spinā de
pede qui postea condemnat⁹ ⁊ leonis traditus ad deuorandū. di
ctus leo defendit eum. ¶ Tercium est q̄ veste omniū virtutum ⁊
donorum spūssancti nos induit omnibus alijs remanentibus nu:
dis. Esa. xlix. His omnib̄ velut ornamēto vestieris. Hec est illa ve
stis polimita quam iacob id est christus fecit ioseph id est homini
christiano. Gen. xxxvij. Hec est illa vestis que facit nos dignos cō
uiuio eterno quā ille nō habens expulsus est d̄ nuptijs. math. xxij
Et nota hic q̄ quidā furant̄ hanc vestem sicut pylatus furatus ē tu
nicam inconsutilez christi illi scz qui vadunt in vestimentis ouiū in
trinsecus autē sunt lupi rapaces vt ypocrite ⁊ heretici. Multi sunt
sicut vulpes que habet optimum coreum ⁊ malas carnes. ¶ Quar
tum est q̄ in fide vera et doctrina nos instruxit que in nullo alio
populo requiescunt nisi in nobis quod est magnū beneficium. p̄s.
Non fecit taliter omni natōni et iudi. sua n̄ manifestauit eis. Ea
cile ē christiano saluari sed omnib̄ alijs quasi impossibile vt dixit se
mel quedam demoniaca. Et hoc quia nō sunt nutriti in vera fide ¶
Quintū est q̄ corpus et sanguinē suū nobis ad manducandū sub
specie panis et vini instituit. omnibus alijs in solo pane corpali reli
ctis. qui est in infinitum maioris virtutis q̄z manna vt patet in io
hanne. vj. q̄ iste cibus dat vitam ꝑpetuam ſ̄ non manna joh. vj. Si
quis mandu. ex hoc pane viuet ineternū. Iste cibus ꝯtinet gratiam
dei sed n̄ māna. Itē purgat pcca ſ̄ n̄ māna. Itē ꝯuertit comedentē ī se:
ip̄m. et n̄ conuertit̄ ī comedentē sic māna vt dicit aug⁹. ¶ Sextū ē q̄
efficacissima medicamēta contra omēs anime morbos nobis reliq̄t.
scz sacramenta ecc̄ie omnibus alijs infirmantibus ⁊ morientib̄ sine
aliqua medicina. p̄s. Qui sanat omnes infir. tu. In nullo enim po:
pulo inuenitur aliqua medicina ꝯtra peccatum nisi in populo chri
stiano. Aug⁹. Nō est locus veri sacrificii in toto mundo extra eccle
siam catholicam. ¶ Septimū est q̄ totam autoritatem suā et vica
rium suum in christiano ꝑpl'o dereliquit. Math. xvi. Tu es petrus
et super hāc petrā edificabo ecclesiā meā. Et tibi dabo claues regni
celorum. Petr⁹ aūt pater et pastor ē ꝑpl'i christiani. Omnes autē

alij spūales a patre et christi vicario sunt penitus destinati. Luce.
Qui vos audit me audit. ¶ Octauū est q̄ nos exules a ciuitate no
stra q̄tidie ī eam reducit omnib⁹ alijs extra dimissis. Ioh. xiiij. Ite:
rum veniā et assu. vo. ad meip̄m vt vbi ego sum ⁊ vos sitis. Nota
hic q̄ntam reuerentiā faciebant guelli regi karolo qui p ip̄m redu:
cti fuerant ad terras suas. j. Mach. j. Felix dies in qua reuersus es
ad terram tuā. ¶ Nonū est q̄ heredes regni celestis nos fec̄ om:
nibus alijs exhereditatis. et extra hereditatē regni celestis ꝓiectis
Math. viij. Multi venient ab oriente et occidente et recumbent cū
abraam ysaac et iacob ī regno celoꝝ. Filij aūt regni eijcient̄ ī tene:
bras exteriores. ¶ Decimū est q̄ thesauꝝ suū scz meritū sue passio
nis nostris p̄latis nobis dispensandū reliquit. vt patet in indulgē
tijs que tm̄ valent q̄ntū sonant que solū in nostro ꝓp̄lo inueniunt̄.
Virtus etiā sue orōnis q̄ maxima est solū applicat̄ nobis christianis
Ioh. xvij. Ego ꝓ eis rogo nō ꝓ mundo. Carissimi ista sunt maxīa
et ineffabilia bn̄ficia in quib⁹ nos xp̄c visitauit et visitare nō cessat.
Et q̄ ista beneficia nō recognoscimus. imo ea ꝯtemnim⁹. ideo sic̄
iudeos. pluries dedit populum christianū in direptōem et disper:
sionem vt patz in magnis ꝑsecutōnib⁹ quas passa est ecclesia vt tē
pore totyle qui totā ytaliā destruxit. Temporib⁹ etiā nostris omēs
ciuitates vltramarine christianoruz capte et destructe a barbaris
natōnibus eis sic̄ iudei seruiunt sub tributo et quasi totus christia
nissimus populus in ꝑtibus vltramarinis est extirpatus in quib⁹
christiana religio maxime florere solebat. nūc aūt nostre ciuitates
a nobisipsis delentur ⁊ ꝯsumūt̄. ꝑ que apparet oīno q̄ deus est val
de iratus nobis. et hoc ido q̄ visitatōem eius nō ꝯgnoscim⁹. Et sic
pz secūdū. ¶ Tercio ponit̄ reuerētia et honor a christo tēplo exhi:
bitus. q̄ ingressus in templū cepit eijcere emen. et ven. de illo ad li
teram. In primo atrio templi fecerunt sacerdotes loca venalia vbi
venditores et campsores erant. quod ex auaricia fecerant vt veniē
tes ad templū haberent paratū qd̄ sacrificarent. Et q̄ aliqui nō ha
bebant vnde emerent posuerunt ibi numularios a quib⁹ mutuo ac
ciperent pecuniā. Et q̄ s̄m legem ad vsurā accōmodare nō debebāt
ido p̄stabant sub nomīe palliate vsure scz sub noīe collibioꝝ. et di:
cuntur collibia munuscula fructuū. Et ido dicit. Scriptū est. esa. lvi
Domus mea do. ora. vo. vos aūt fe. il. spe. latro. i. vsurarioꝝ. Est em̄
vsurarius occult⁹ latro qui facit hominē mori in balneo. Hiere. vij
Nunquid spelunca latronū facta est dom⁹ mea in qua inuocatū ē
nomen meū. Et nota q̄ hanc eiectōem oporteret q̄ dn̄s omni die
faceret in ecclesia q̄ q̄tidie patrimoniū crucifixi et bn̄ficia ecc̄iastica

emunt̄ ⁊ vendunt̄. Quod est maius peccatū q̄z vsura vel rapina. nā
in tali venditōne emit̄ ⁊ vendit̄ christꝰ sicut res venalis. sicut iudas
eū vendidit ⁊ sacerdotes ⁊ scribe ip̄m emerunt. ⁊ ido parificat̄ pec
catum symonie peccato iude ⁊ sacerdotum qui occidi christum fe
cerunt. Et sic patet tercium ⁊ consequenter totum

De epistola sermo .lxxxv.

Scitis qm̄ cū gentes essetis ad simulacra muta ꝓut duce
bamini euntes. j. Co. xij. Ante aduentū christi mundus
diuersis ydolis seruiebat. ꝫ ꝑ gratiaz christi destructa
sunt ydola ⁊ tūc alij errores pullulare ceperūt Quia em̄
christus expressit tres esse in trinitate ꝑsonas ⁊ vnā essentiā trium
ꝑsonaꝝ a qua omia bona ꝓcedunt hoc multi male intellexerūt po
nendo inequalitatē ⁊ maioritatē in ꝑsoīs ⁊ ponendo ꝙ quedā opa
ꝓcedunt ab vna ꝑsona ⁊ quedam ab alia ad quod sequebat̄ diuer
sitas in essentia. Et ido apl̄s i p̄senti epistola hos errores eliminat.
In qua quidē epistola quattuor facit. Primo ostendit ꝙ ydolatrie
ac omīs mali p̄ncipiū actor est dyabolus in eo ꝙ suggerit ⁊ liberū
arbitriū in eo ꝙ ꝯsentit. In p̄ncipio epl̄e. Secūdo ondit ꝙ spūsscūs
nō est actor alicuiꝰ mali. ꝫ est actor ⁊ p̄ncipiū omnis boni in eo ꝙ
ad bonuz monet. ⁊ dirigit ibi. Ideo notum vob̄ fa. ꝙ ne. in spū dei
lo. di. anathe. ie. ⁊ ne. pōt di. dn̄s ie. nisi in spū. s. Tercio ostēdit ꝙ gra
tie g̃tūfaciētes sunt a spūsancto ⁊ a tota trinitate i eo ꝙ ip̄as ifun
dit ibi. Diui. aūt grārū sunt idē aūt spūs et diui. mīstra. ꝛc. Quarto
ostendit ꝙ etiā gratie gratisdate que dant̄ ad vtilitatē ecclesie sunt
a spūsancto. in eo ꝙ ip̄as etiā pctōribꝫ largit̄ ⁊ tribuit ibi. Vnicuiq;
aūt dat̄ ma. s. ad vtilita. alij quidē ꝑ spm̄ dat̄ sermo sapie ꝛc. Pri
mo g̊ ostēdit apl̄s ꝙ ydolatrie ⁊ ꝑ ꝯsequens omnis mali p̄ncipiū
actor est dyabolus in eo ꝙ suggerit ⁊ liberum arbitriū in eo
ꝙ ꝯsentit. Et hoc ē quod dicit. Scitis q̊. cū gen. es. id ē. gētiliter viuē
tes. de nouo em̄ corinthij ꝯuersi erāt de ritu gentilium ad fidē chri
sti. ad simulacra muta ꝓut ducebamini scz a dyabolo suggerēte et
instigante. euntes scz eratis ꝑ liberꝝ arbitriū tali suggestione dya
bolice ꝯsentiebatis ⁊ ope implebatis. Sed nōne simulacra dabāt re
spōsa. quō g̊ erant muta. Ad qd̄ dicēdū est ꝙ simulacra de se ⁊ a se
muta erant. p̄s. Os habent ⁊ non loquent̄. Sed interdū demones
in eis ⁊ ꝑ ea loquebant̄ ⁊ dabant responsa. deo ꝑmittente. q̄z pecca
ta eoꝝ hoc merebant̄ vt in ydolis que colebant decipent̄ ⁊ pirent
q̄z seruiebāt creature potius q̄z creatori. Circa hoc g̊ notandum ꝙ
quicūq; gentilit̄ viuūt adhuc adorant simulacra. Gētilit̄ aūt viuūt

et non sm legem christianā quicunq; ꝯtra legē dei querunt diuiti
as delicias et honores et hmōi mundana· Et omnes tales simlacra
adorant· Nam auari qui sup omnia querūt pecuniam· simulacꝝ est
num⁹ in quo ē crux quam mund⁹ adorat· Gulosi aūt simulacruz ē
bolus· Luxuriosi vero simulacrū est venter· Phil· iij· Quorū deus
venter est· Vanigloriosi aūt simulacrū est honor mundanus· nō ve
rus honor qui exhibet in testimoniū virtutis· sed honor mundan⁹
qui est honor pannoꝝ et equoꝝ· Ioh· xij· Dilexerūt gl'am hominū
magis q̄z dei· Illud g̊ ꝙ quisq; p̄ omnib; diligit est suus de⁹ et suuz
simulacrū vt dicit aug⁹· Omis aūt peccator istud in quo et ꝓpt qd
peccat p̄ omib; diligit et plus diligit q̄z deū qꝛ ꝯtra mandatū dei il
lud querit et opat et pdit deū vt illud habeat in omib;· Et ido omis
peccator est qdammō ydolatra et simulacꝝ adorat· Qui g̊ filios vl
pecuniā vel qdcunq; aliud p̄ omnib; diligit id odorat· nam ex indi:
screto amore ydolatria ortū habuit· Et ido apl's dicendo simulacꝝ
omne malū dedit intelligi cui⁹ actor et p̄ncipiū est dyabolus et li:
berum arbitriū homis· Gen· iiij· Subtus te erit appetit⁹ tu⁹ et do:
minaberis istius· Et sic patet p̄mū· ¶ Secundo ostendit ꝙ spūssan
ctus nō est actor alicui⁹ mali· sed ē actor ⁊ p̄ncipiū ois boni· Vn̄
ait· Ideo notū vobis facio ꝙ nemo loquēs quocunq; modo loquē
di siue cordis siue oris siue opis in spiritu dei· i· a spū dei mot⁹ dic̄
aliquo modo loquēdi anathema iesu· id est· diuisionē et sepatōnem
a iesu· hoc est id ad quod sepat a iesu sic est blasfemia vel aliud tale
Vel anathema iesu· i· diuisionē iesu· vt iesu sit genitiui casus· i· n̄ dic̄
iesum diuisum aliū scz deū a patre vt fecit arrius· Cont̄ quē aug⁹·
Meretrix nō pmisit diuidi filiū suū· iij· Reg· iij· et tu diuidis deum
tuū· Idez introducit filiū arrio loquentē et dicentē· Verberib; aspe
ris laceratus sum· sanguinē meū fudi· animā meā posui vt te mihi
ꝯiungerē· et tu diuidis me· Nec dicit iesum diuisum a patre vt sit
solum homo vt facit iudeus et saracen⁹· nec dicit opa iesu diuisa ab
opibus dei· Ioh· v· Quecūq; pater fecerit· hec et fili⁹ similit facit· In
eodem· xiiij· Pater in me manēs ipe facit opa· Nulla g̊ falsitas est
a spūsancto circa iesum· sed omnis veritas et nemo pōt dicere ore
scz pferendo et aīo tenendo qd est ꝓprie dicere· dn̄s iesus· i· ꝙ iesus
sit dn̄s suus et oīm nisi in spūsan· id est· p spm̄san· hāc veritatē inte:
rius docentē et cordi imp̄mentē· Ioh· xvj· Cū aūt venerit spūs iste
veritatis· docebit vos omnē veritatē· Sed nōne aliquis posset dicē
praua intentōne dn̄s iesus· Ad hoc dicendū ꝙ dicere duplicit sumi
tur· vno mō large scz p enūciare voce qd nō credit corde nec tenet
vel ostendit ope· et hoc mō non accipit hic· Alio mō accipit stricte

scz quando id quod ꝓfert ore credit corde et ostendit ope. et sic ac
cipitur hic. Est ergo hic diligenter attendendū ꝙ dū aliquid in cor
de ꝯcipitur de deo. et isti ꝯceptui vlterius ꝯsentit. tunc illud inte
rius dicit in corde. qn̄ aūt tale dictuz cordis exterius voce exp̄mit
vel signo vel quocūqꝫ modo tūc magis dicit. Qn̄ vero quis opere
ostendit se sic credere tūc totus homo est quasi in dicendo ⁊ de se
toto linguā facit. Duo ergo p̄mi modi et si sint a spūsan. scz ꝯsen
tire et confiteri. tn̄ sine tercō nō introducunt i regnū celoꝝ. Mat.
vij. Non omnis qui dicit mihi dn̄e dn̄e intrabit in regnū celoꝝ. ꝫ
qui fe. voluntatē pa. m. qui i celis est. ip. intra. in re. ce. Iac. ij. Eides
sine opibus mortua est. Cū ḡ omne bonuz his tribꝫ modis fiat. scz
corde ore et ope. et hec tria sint a spūsancto. patz ꝙ spūssanctꝰ est
actor et p̄ncipiū omīs boni. Et sic patz ꝙ nulla diuisio est a spūsan
cto. nec diuisio creatoris in se vt quidā diuidunt. nec diuisio creatu
a creatore qd̄ fit ꝑ peccatū. qꝛ cū spūssanctꝰ sit amor. amor aūt habe
at vnire. manifestū est ꝙ nulla diuisio a spūsancto est et nullū pec
catum. qꝛ omne pccm̄ diuidit. nā diuidit hoīem a deo. Esa. lix. Iniq
tates ve. di. inter vos et de. ves. Itez diuidit ab angelis et a sanctis
Item diuidit a ꝯgregatōne fideliū in qua non est merito ꝫ solum
nūo. Item diuidit a merito passionis christi et omniū sanctoꝝ et a
bonis que fiūt in ecclesia ac etiam a ꝓprijs bonis. Item diuidit ani
mā a corpe. Ro. vj. Stipendia peccati mors. Et tandez diuidit a re
gno celoꝝ. Math. xxv. Discedite a me maledicti in ignē eternū. Et
sic patz ꝙ qui diuisionē faciūt in t̄ris et in domibꝫ vel qui diuisionē
sequūt nō habent spm̄sanctū sed spm̄ dyaboli qui p̄mā diuisionem
fecit in celo ⁊ in paradiso. et p̄mos rebelles ip̄e fecit. Et breuit sicut
ꝓpria opatio filij dei veniētis in mundū fuit vnire filios dei q̄ erāt
dispersi in vna fide et in vna ecclesia et in vna opatōne. ita dyaboli
est dispergere et diuidere. joh. x. Eur nō venit nisi vt mactet et p
dat. Imitant aūt istū qui sunt ex pte istius. sap. ij. Similit ptz ꝙ ne
mo taliuz pōt dicere vere et ꝓprie iesus est dn̄s meus nisi spm̄ ha
beat sic veri christiani. mali aūt christiani false dicūt iesus est deus
meꝰ. Est em̄ falsa discrepatio vocis a re que ꝑ vocē significat. vnde
talis ꝯfessio est quasi negatō. Thi. j. Confitent se nosse deuz factis
aūt negant. Tales sunt similes militibꝫ pylati qui genuflectebant
corā iesu dicētes. Aue rex iudeoꝝ et ꝑcu. e. Tales sunt significati ꝑ
istā ficū habētē solū folia cui xp̄c maledixit que statim aruit. Mat.
S xxj. Tales vident esse peiores saracenis q̄ntū ad quattor. ¶ Prio
qꝛ saraceni negant christū verbo ꝫ isti facto. Peius est em̄ factuz
q̄ꝫ verbum. ¶ Secundo qꝛ saraceni ex ignorantia christū negant.

Nō em̄ sciunt ip̄m esse verū deū et dn̄m·si scirent multi eoꝝ salua-
rentur ꝑ bona opa·Christiani aūt sciunt et credūt iesum esse dn̄m
suū·et tn̄ ei negant d̄bitū obsequiū·qd̄ maiꝰ malū videt̄ esse·Exem-
plum si duo homīes negarēt regi debitū obsequiū·ita ꝙ vnꝰ dice-
ret dn̄e·Nescio qūo vobis debeā obsequiū hoc exhibē·si em̄ scirē li
benter vobis exhiberē·Alter v̄o dicēt·vere scio ꝙ hoc obsequiū vo
bis debeo·ꝫ nolo exhibē·maīfestū ē ꝙ scd̄s magis offendēt ¶Ter
cio ꝙ saraceni legē suā obseruāt·tales aūt nulliꝰ legis esse videtur
ꝙ nec christiani nec saraceni sunt·Et id̄o tales sine lege ꝑibunt·¶
Quarto ꝙ tales videnť esse apostate a fide q̄ntū ad rem fidei·Vide
tur etiā ꝑiuri esse eo ꝙ in baptismo ꝓmiserūt renunciare dyabolo ⁊
pompis eiꝰ·et id̄o malo christiano fides erit ad cumulū dānatōnis
ꝙ magis peccat christianꝰ fornicando·et alia que ꝓhibenť in euan-
gelio faciendo q̄ꝫ saracenꝰ·Sic magis peccat religiosus q̄ꝫ secularis
idem pctm̄ cōmittendo·Sic ḡ statꝰ religionis si seruet̄ est ad ma-
gnū meritū·et si nō seruet̄ ad cumulū dānatōis·sic est de fideli chri
stiano·ꝙ si ip̄am fidē seruet infinita et inestimabilia bona inde ꝯse
quetur·Si aūt christianꝰ fidez ope nō impleat nihil boni ꝯsequet̄
imo oīa que sunt fidei cedēt sibi ad cumulū dānatōis·ij·Pet̄·ij·Me
lius erat istis viā iusticie nō cognoscē q̄ꝫ pꝰagnitōem retrorsum cō
uerti ab eo qd̄ illis traditū est·Et sic pꝫ secundū·¶Tercō on̄dit ꝙ
gratie ḡtūfaciētes hoīem sunt a spūsan·⁊ a dn̄o iesu christo·et a d̄o
patre·ꝙ vt dicit aug̃·indiuisa sunt opa trinitatis·Grē aūt ḡtūfaciē
tes ordināt ¶Primo hoīem ad deū ip̄m ḡtificando ⁊ iustificando· T
Et h̄ est·Diuisiones grāꝝ sunt·hoīes scꝫ ḡtificātiū·Idem aūt spūs
istaꝝ grāꝝ scꝫ dator ⁊ diuisor·Quia q̄dam in maiori copia recipiūt
vt apl̄i qui in tāta copia receperūt grām spūssancti vt nō possent
ampliꝰ peccare·Similit̄ beata virgo·Quidā in minori copia recipi
unt·nā peccaē pn̄t et de facili peccāt·Quidā recipiūt vt in vno actu
iustificent̄ vel in paucis·vt latro de cruce q̄ in vna ꝯfessione fidei iu
stificatus est·Quidā recipiūt vt in multis bonis actib̄ iustificent̄ vt
paulꝰ ⁊ magdalena·et in multis alijs·Talis diuisio apparet eph̄·iiij
Vnicuiq̄ ve·da·est ḡ·ꝑm mē·do·christi·Ro·xij·Habētes donatōes
ꝑm ḡ·que da·est no·dif·¶Secūdo grē ḡtūfacientes ordināt hoīez
ad ꝓximū cui seruire faciūt ꝓpter deū·Et hoc est·Diuisiones mini
stratōnū sunt·q̄b̄ scꝫ ꝓpt̄ deū ꝓximo mīstrat̄·Idē aūt dn̄s scꝫ iesus
christꝰ oīa mīstris suis abundantissime admīstrās·j·Pet̄·iiij·Si q̄s
aūt mīnistrat tāq̄ꝫ ex virtute quā admīstrat deꝰ·Nā quidaꝫ mini
strant ꝓpl̄o in sacramēto altaris ⁊ diuino officō·quidā in p̄dicatōne
verbi dei·q̄dam in p̄bendo necessaria vite·q̄dam in deseruiendo de

psona suo ꝓximo·quidā in confortando et visitando et dando bo-
num exemplum alijs·j·Cor·iiij·Sic nos existimet homo vt minis-
christi et dispen·mi·dei· ¶Tercio gratie gratū facientes ordinant
hoīem ad seip̄m ꝓut opus ei⁹ meritoriū vite eterne faciunt·Et hoc
est·Et diuisi·opatōnū sunt quib⁹ diuersimode meremur·Nā qui-
dam plus meret̄ in vno et eodē ope quidā min⁹ vt patz de illa vi-
dua mittente duo era minuta in gazophilaciū·de qua christ⁹ dixit
q̄ plus omib⁹ misit·Lu·xxj·Quidā meret̄ in vno ope quidā in plu-
ribus·Quidā in dicendo·quidā in tacendo·quidā in sanitate·quidaz
in infirmitate·et sic de alijs·Idem vero de⁹ scz pater q̄ opat̄ oīa su-
pradicta et omīa necessaria ad salutem in omib⁹·q̄ qd̄ nō dat vni
dat alteri·Esa·xxvj·Omīa opa nostra op·es ī no·dn̄e·Phil·ij·Qui
opat̄ in vobis velle et ꝓficere p bonā voluntatē·Et sic p ea que di-
xit exp̄ssit trinitatē psonaꝝ·vnitatē vero essentie expressit in eo qd̄
dixit·qui opat̄ omīa in omib⁹·Sic esaias postq̄z dixit ter sanct⁹ ad-
V iunxit dn̄s de⁹·Notandū g̊ q̄ in hoc tercio membro ad tria mone
mur· ¶Primo vt gr̄am nos iustificantē habere nitamur p ꝯgru
am dispositōem·q̄ spūssan·parat⁹ est eā omib⁹ dare·Iac·j·Qui dat
omnib⁹ affluent̄ et nō imꝓperat·Apoc·iij·Ego sto ad ostiū·ꝛ pul-
so si quis aperuerit mihi introibo ad illū·Propterea em̄ filius dei
incarnat⁹ est et mortu⁹ et resurrexit vt nos gratificaret ꝛ iustifica
ret·Ro·iiij·Tradit⁹ est ꝓpt̄ delicta nr̄a·i·ꝓpt̄ peccata nostra scz dele
da et resurrexit ꝓpt̄ iustificatōem nr̄am·Ad hoc etiā nati sum⁹ vt in
grā dei viuam⁹·Eccs·xij·Time deū et mādata eius obserua·hoc ē
omnis hō·Ad hoc etiā p̄stat nobis vitā·vt grām et mīam ꝯseque-
mur·Esa·xxx·Propt̄ea expectat de⁹ vt misereat̄ vestri·Propt̄ea
em̄ angeli et omīs creat̄a obsequuntur nobis vt p grāz salutē ꝯse
quamur·Heb·j·Omēs sunt administratorij spūs in mi·mis·ꝓpt̄ eos
qui here·cap·salutis ¶Secūdo monemur vt d̄ gratijs et bonis no
bis a deo datis ꝓximo obsequamur·Ioh·xiij·Si ego laui pedes
vestros dn̄s et magister·et vos debetis alt̄ alterius lauare pedes
Gal·vj·Alt̄ al·onera portate et sic adimplebitis legē christi·j·Pet·
iiij·Vnusquisq̄z sic ac·g̃·in alter·il·admi·sic bo·dispē·mt̄·gra·dei Agē
do em̄ facta ꝓximi nr̄ā agim⁹·q̄ de⁹ retribuet nob·Lu·x·Curā il
lius habe·et si q̄d superogaueris ego cū rediero reddā tibi·Ille ve
ro s̄uus qui talentū et pecuniā dn̄i sui abscondit nec p̄stitit eaz ꝓxi
mo ꝯdemnatus est·vtz lu·xix·Prou·xj·Qui abscondit frumēta ma
ledicet̄ in ꝓpl̄is·In eodē·v·Deriuent̄ fontes tui foras et in plateis
tuis aquas diuide Ad hoc nos inducūt omēs creature·q̄ omīa bo
na recepta a deo cōmunicant nob·vt sol lucem·terra fructus·aqua

piscēs Ad hoc etiā ipe creator nos inducit·qui seipm cōmunicat et in natura et in gtia et in gla ¶ Tercō monemur vt in grā nob data p bona opa fructificem⁹ Col·j· In omī ope bono fructificantes et crescentes in scia dei Multi crescūt solū in psona·sed in vtute et gratia decrescūt Esa·lxv· Puer centū annoy morieť· Hiere·xxxij· Scribe viy istū sterilē qui in dieb⁹ suis nō psperabit Eccī·x· In pi gritijs humiliabit atignatio·i·vtutes disposite in hoie regentes et pregentes ipm deuastant et anihilant p non opari Sic hō amittit vsum si diu stet in carcere nihil videns· et si hō comederet solū lac ederet dētes Nota de ficulnea de qua dixit dns eius colono vt succideret eam·qr nō ferebat fructū iam p tres annos qui rndens ait Dimitte eam etiā h anno vs·dū·fo·c·il·et mit·ster·et si fe·fru·bene· si aūt nō in fu·suc·eam luc·xiij· Tres anni sunt tria tpa scz ante legē sub lege et in gtia Iste tercius ann⁹ est tps gratie plenū omni bono smo·i·omī bona pinguedine spualiū bonoy qr christ⁹ ē passus ex cui⁹ passione magna vtus ad bn agendū nob emanauit·celū est aptum·dimittunť peccata·bulla grē di est apta·et omia breuiť sunt parata Quicūq; g illo tercō anno·i·tpe gtie nō fructificat dz amputari et in ignem mitti Math·vij· Omnis arbor que nō facit fructū bonum excideť et in ignem mitteť Et sic patet tercium ¶ Quarto ostendit qr etiaz gratie que gratis danť ad vtilitatem ecclesie danť et sunt a spūsancto Et circa hoc duo facit Primo ostendit differentiam istius gratie ad precedentem scz gtumfacientem dicens Vni cuiq; scz membrorum ecclesie datur manifestatio spūs·id est·gratia aliqua p quam videtur et apparet in eo esse spūssanctus etiam si nō habeatur et hoc non ad pprium meritum sed ad vtilitatem ecclesie et aliorum· etsic notatur duplex differentia gratie gratis date ad gratiam gratumfacientem Prima est qr ista facit habere spiritum sanctum et si non manifestat qr habeatur·hec vero facit apparere qr insit etiam si non habeatur· Secunda est quia ista est ad habentis meritum ordinata·hec autem ad ecclesie vtilitatē etiam si habēs eam nihil mereatur ¶ Secundo distinguit multiplicem differentiā gratie gratis date dicens· Alij quidem datur sermo sa·per spiritū sanctum·id est·gratia predicandi et docendi ea que ad sapientiam ptinent scz eterna in pmium iustis reposita·qne nō inueniť in terra suauiter viuentiū job·xxviij· Alij fmo scientie fm eundem spm·id est gratia predicandi ea que ad scientiam pertinent scz ad rectam inuestatōem in his tpalib⁹ et in nocte hui⁹ mūdi· Vn pmi pdicatores scz qui pdicant ea que ad sapientiaz ptinēt soli apanť· Secundi do lune· Isti em mentib⁹ ia claris p gtiam tanq; sol diei irradiant

Isti aūt tenebrosam huiꝰ vite noctē illumināt. Gen. j. Fecit deꝰ duo
luminaria lu. ma. vt p̄esset diei ⁊ lu. minꝰ vt p̄es. noc. Alteri fides in
eodē spū. i. sermo fidei vel gratia docendi que ad fidē ptinēt. Fides
em̄ ip̄a est de gratijs gratū facientibꝰ. dei em̄ donū est vt dicit apl's
eph. ij. Hoc donū vel grām monet p̄latos petrus habere d. Parati
semp omni poscenti vos reddere rōem de ea que in vobis est fide
et spe. Alij grā sanitatū scz ꝯferendarū in vno spū. qꝛ si a natura po
tuissent haberi. tn̄ nō habebant̄ vel nō eodē modo. vel vbi natura n̄
poterat ꝫ deficiebat. Math. x. Infirmos curate. mortuos suscitate. le
prosos mundate. demones eijcite. Alij opatō virtutū. i. miraculoꝝ
que fiunt oīno ꝯtra et supra cōmunē cursum nature. Et hec due vl
time grē dant̄ ad ꝯfirmandū sermonē p̄dicatōis sapiētie et scientie
et fidei de quibꝰ dictū est mar. xvj. Signa aūt eos qui cre. hec se. in
no. me eijci. dem̄. lin. lo. no. ser. tol. ꝛc. Alij dat̄ ꝓphia. i. grā predicādi
futura qd̄ est p̄rogatiua magna. Actu. xiij. Erant aūt in eccia anthi
ochie ꝓphe et doctores. Alij dat̄ discretio spirituū. i. grā discernēdi
int̄ spūs cū aliquid suggerit vtrū boni vel mali sint ⁊ hoc est mul
tum necessariū. qꝛ ip̄e sathanas transfigurat se in angelū lucis vt di
cit apl's. ij. co. j. Io. iiij. Nolite omni spiritui credere ꝫ ꝓbate si spūs
ex deo sint. Hanc gratiā eua nō habuit que dyabolo ꝓmittente in
credibilia statim credidit. Alij dāt̄ gn̄a linguaꝝ. i. grā loquendi i di
uersis ydeomatibꝰ ꝓprie Act. ij. Ceperūt loqui varijs linguis. Alij
dat̄ interp̄tatō sermonū. i. grā interp̄tandi sermonē ignotū et ob
scuruꝫ p planū ⁊ notū. Hoc donū habuit daniel qui interp̄tatꝰ est
scripturā regi. Hec aūt opat̄ omnia vnus atqꝫ idem spūs diuidens
omia supradicta dona ꝓut sibi placet. Ro. ix. Non est currentis ne
qꝫ volentis sed miserentis dei. Et sic ptꝫ quartum ⁊ ꝯsequent̄ totum

Dominica. xj. de euangelio. sermo .lxxxvj

Dixit iesus ad quosdam qui in se ꝯfidebant tanq̄ꝫ iusti ⁊
aspernabant̄ ceteros. parabolā illā. duo homies ascende
runt in tēplum vt orarēt. Lu. xviij. Sicut dic̄ beatꝰ aug.
In malis opibꝰ iniq̄tas exercet̄ vt fiant. supbia vero etiā
bonis opibꝰ insidiat̄ vt pereant. Vn̄ ꝫ singl'are hēt supbia qꝫ bonis
opibꝰ ꝯiūcta ip̄a perire facit. Exemplū huiꝰ patꝫ in lucifero q̄ fuit
in omnibus pfectus. Ezech. xxiiij. Tu signaculum similitudinis scz
dei plenus sapientia et perfectus decore. in paradiso dei fuisti. oīs
lapis p̄cōsus opimētū tuū Quia tn̄ d̄ his et cū his supbiā possedit.
omia hec pierūt i eo ⁊ ip̄e dānatꝰ ad infernū descendit. Humilitas
vero econuerso. quia quibuscunqꝫ et quantiscunqꝫ malis apposita

penitus ipsa expellit et delet et ad gl̃am pducit eternã· Iob·xxij· Qui humiliatus fuerit erit in gl̃a·Et de hac materia christ⁹ in hoc euangelio quandã similitudine narrat·Circa quã tria facit·Primo ponit homies ytra quos hanc parabolã inducit·In pncipio euãge lij·Secundo ipsam parabolam in qua oro pharisei et publicani de scribitur·consequenter subiũgit ibi·Duo homines ascen·in templũ Tertio vtriusq; oronis finem infert et cõcludit ibi·Amen dico vob descen·ꝫ usq; ab il·q; omis ꝛc· Primo ponit homies cõtra quos hec parabola inducit·q; cõtra quosdã qui de se confidebant et repu tabant se iustos·et alios tanq; peccatores despiciebant·Tria g̃ pec cata in talib; homib; esse demõstrant· Primũ est q; de se cõfide bant quod est valde stultũ·q; neq; in se neq; in aliqua re mũdi de bet vel põt hõ cõfidere nisi in solo deo·et hoc ptz p singula discurrẽ do·Nam in bonis mũdi vt in diuitijs potentijs dignitatib; ꝛ sic ꝺ alijs nõ est cõfidendũ·q; de necessitate omia hec vel dimittũt nos p aduersam fortunã·vel nos dimittim⁹ ea p mortẽ·Iob·xxvij·Di ues cũ dormierit nihil secũ auferet·j·Thi·vj·Nihil intulim⁹ in hũc mundũ nec auferre q̃d possum⁹·Exemplũ de illo diuite lu·xij·qui de diuitijs suis confidebat dicẽs·Gaude aia mea ha·mul·bo·repo· in an·pl̃r·Prou·xj·Qui cõfidit in diuitijs suis corruet·Siliter non est cõfidendũ i dignitatib; et statib; honor vt dicit boe·Dignitas n hoiem dignũ et bonũ·sed potius ostendit et demõstrat indignũ· et ꝺõ nõ ex dignitate virtus·ꝫ ex virtute dignitati honor accedit et ꝺõ nõ in dignitate ꝫ vtute cõfidendũ est·Vitupabile g̃ est dig tatem habere sine vtute·q; vt dicit boe·dignitas non fugare ꝫ illu strare pot⁹ nequiciã solet·Et dato q; homo dignitatẽ cũ vtute ha beat·nõ est tñ in dignitate confidendũ cũ frequenter hõ ipam per detet et in vita pluries·vel saltẽ in morte·ꝛ qui p deo ab homib; co lebatur·abscondit sub terra ab homib; cõculcandus·Boe·Plena est exemplor vetustas plena est pses etas q̃nti reges felicitatẽ cala mitate mutauerũt Nec i bonis nature est confidendũ vt in sanita te vl roboꝛe coꝛpis·cũ modica infirmitate homo subito cõteratur et necessario habeat ab alijs sustentari·Exemplum de antiocho·ij· mach·ix·Is qui videbat fluctibus maris impare et montiũ altitu dines in statera appendere·nũc humiliat⁹ ad terram in gestatoꝛio portabat·Similit nec in gratijs g̃tisdatis·vt in eloquẽtia·scia·artib; et fitib;·q; p modicũ impedimentũ·vt p infirmitatẽ vl retetõem i cacere·vl p multor locor mutatõem nihil valent·Quid em valet eloquentia·vel q̃cũq; scia vel leges·vel decretales int tartaros vl sarracenos·Prou·xij·Hallax grã et va·ẽ pulc·Sil nec i amicis nec i

cc̄ sanguineis est cōfidendū. qꝛ veri amici nō inueniunt̄ in mūdo. sꝫ
omnes sunt amici ficti et tpe ꝓsperitatis et nō tpe aduersitatis. et
ideo ꝯtemnendi. Boe. An p̄sidio sunt amici quos non virtus sꝫ for
tuna ꝯciliat. sed quos fortuna fecit. amicos infortuniū faciet inimi
cos. Propt̄ quod dicit̄ hiere. xvij. Maledictꝰ vir qui ꝯfidit in hoīe
et po. car. brach. s. Ergo nec in mundo qui totꝰ in maligno positus
est. nec in rebus mundi ꝯfidendū est. qꝛ in supradictis q̄nqꝫ omis
spes mundanoꝝ fundat̄. Esa. xxxvj. Ecce ꝯfidis i baculo arundineo
sup egiptū cui cū innixꝰ fuerit homo cōminutꝰ intrabit manū eiꝰ
et pforabit eam. Egiptus interp̄tat̄ tenebra. id est. confusio et angu
stia et significat mundū. In solo ḡ deo ꝯfidendū est. qꝛ ipe est vera
et firma spes. Hiere. xvij. Benedictus vir qui ꝯfidit in dño et erit
dominꝰ fiducia eius. ¶ Secundū est qꝛ se iustos reputabant quod
est valde p̄sumptuosum. Prou. xx. Quis pōt dicere mundū est cor
meū purus sum a peccato. Iac. iij. In multis quidem offendimus
omnes. j. Ioh. j. Si dixerimus qꝛ peccatū nō habemꝰ ip. no. se. ⁊ ve
in no. nō est. Et dato q̄ homo ñ haberet ꝯsciam alicuiꝰ grauis pec
cati nō ꝓpter hoc debet se iustū reputare. j. Cor. iiij. Nihil mihi con
scius sum. sꝫ in hoc nō iustifi. sum. Eccs. ix. Sunt iusti atqꝫ sapientes
et opa illoꝝ in manu dei et tñ nescit homo vtrū amore an odio di
gnus sit. Math. vij. Multi dicent mihi in illo die dñe nōne in noīe
tuo ꝓphetauimus et signa multa fecimus et demonia eiecimus et
virtutes multas fecimus. et dicet illis. Amen dico vobis nunq̄ no
ui vos. ¶ Terciū est qꝛ ceteros aspernabāt̄ quod est valde impiū
cū solum deus intueat̄ cor et in corde ꝯsistat bonitas ⁊ malicia hoīs
qꝛ cum de corde exeant cogitatōnes male. furta homicidia et cete
ra multa vt dicit̄ math. xv. liquet q̄ neminē malū possumꝰ iudicare
Item qui apparet malus et est malus in cōspectu hoīm est bonꝰ et
p̄destinatus in ꝯspectu dei. Nam eo tpe quo magdalena erat pec
catrix iudas erat apl̄s et faciebat miracula. et tñ ista erat p̄destina
ta ad vitam. et iudas p̄scitus ad mortē. Et ideo frequenter aliter vi
detur d̄o q̄ꝫ nob. Boe. Hoc quod tu iustissimū ⁊ equissimū putas.
omnia scienti ꝓuidentie diuersum videt̄. Itē sicut homo subito per
vnū cogitatū malum fit malus. ita subito p vnā verā cōtritōem fit
bonus. et recipit grām spūssancti. Vnde sup illud actu. ij. Factꝰ est
re. de celo sonus dicit glosa. Nescit tarda molimina spūssa. grā. Cū
ergo vt dicit̄ iob. xiij. hō mutet̄ cōtinue et nunq̄ in eodem statu p
manet. de nemine possumus iudicare vtrum bonus vel malus sit.
Sicut de fluuio velociter currente non possumus dicere hec aqua
est hic quia anteq̄ verbum sit completum recessit. Ceterum opera

hominū bñ possum⁹ iudicare bona vel mala esse· qꝛ de aptis pccis
licet nobis iudicare ꝙ mala sint· ꝫ ipm facientem nos nō possumus
malū iudicare nisi ꝓ tunc qñ mala facit· Et ideo ꝓhibet nobis oīno
ꝓximū iudicare et spernere· Luc· vj· Nolite iudicare et ñ iudi· noli·
cōdem· et nō condem· Esa· xxiii· Et qui sperms nonne et ipe sperne-
ris· Et sic patꝫ ꝑmū· ¶ Secundo ponit ipa parabola in qua phari-
sei et publicani orō describit· Pharisei erant quedā secta inter iude
os ab alijs ī q̄busdā obseruātijs diuisi sic dicti a phares qd est diui-
sio· habebant em̄ in manu et in fronte mēbranas vel cartas in qui-
bus erat descriptus decalogus in signū ꝙ p̄cepta habenda sunt añ
oculos cordis ꝑ iugem memoriā et in manu ꝑ operꝝ adimpletōeꝫ
Item spinas ferebant in fimbrijs palliorꝝ vt pungerent eos dū in
cederent et recordarent mandatorꝝ dei· et sic tota religio eorꝝ erat
in apparentia et supstitōne· Et erant pharisei maioris reputatōnis
in vita inter iudos sic sunt monachi int christianos· Publicani aūt
dicebant quasi publice exercentes artes et mercatōnes quibꝫ pctm̄
nō deerat· Vnde publicani quasi publice peccantes· Erant aūt appa
rentis malicie sicut pharisei apparentis bonitatis· De his igit duo-
bus scꝫ phariseo et pub· ē p̄sens parabola· in qua orō vtriusqꝫ descri
bitur· et p̄mo orō pharisei qui habuit bonū p̄ncipiū· qꝛ ad templuꝫ
locum sanctū ascendit· Christiani ergo qui ad ecclesiā nō vadūt ad
regratiandū deo ꝓ beneficijs receptis vt phariseus fecit· nec ad pe
tendum indulgentias ꝓ cōmissis vt publicanus· nulli⁹ legis esse
vident· et peiores sunt omni natōne· ⁊ ido sicut canes sine lege pe
ribunt ⁊ extra ꝓijcient· Apoc· xxij· Foras canes et venefici· Itē hūit
bonum p̄ncipiū· qꝛ bona intentōne ascendit scꝫ vt oraret· quod est
cōtra multos qui vadunt ad ecclesiam ad cōfabulandū et loquendū
Quidam vadūt ad videndū mulieres· ⁊ mulieres vadūt vt videan
tur· ⁊ ido vt aspiciant attente vadūt purpurate ⁊ coopte valde vt
dyabolus qui apparuit beato martino· Et sic ecclesia que deberet eē
locus orōnū fit spectaculū peccatorꝝ· Et qui debuerant ꝓ indulgē-
tia peccatorum ire, peccata multa incurrunt· Et vñ deus debuit ho-
norari dyabolus exaltat· Et quando maior deuotio vel religio de
bet haberi scꝫ in solennitatibꝫ· tunc hmōi vana ꝑniciosius obseruan
tur· Propter qd dicit esa· j· kalendas vestras ⁊ solennitates vestras
odiuit anima mea· In eodem· iij· Decaluabit domin⁹ filias syon ꝓ
eo ꝙ ambulauerunt extento collo ⁊ nutibus oculorum ibant· Sed
habuit malum medium· quia fatue ⁊ superbe orauit· ⁊ malum finē
quia condemnatus discessit· vnde debuit iustificatus recedere·
Fuit autem eius oratio primo presumptuosa· quia stans apud se

orabat quasi de suis meritis confidens. Vñ stat⁹ corpis in eo elatōes
significabat mētis. Q. d. Nō oportz me genuflectē p aliq̄ qr plenus
sum omnib⁹ et abundo. Contra quod apōc. iij. dicit. Dicis qr diues
sum et locupletatus et nullius egeo et nescis qr tu es miser et mise
rabilis et paup et cecus et nudus. Secūdo fuit effrontuosa quia
gratias ago tibi. Q. d. Non habeo conscīam alicui⁹ peccati. et ido nō
peto venīa sed apta fronte sto coram te referens grās. Contra qd
ro. iij. Omnes pec. et egēt grā dei. Tercio fuit superba et vaneglo
riosa qr nō sum sic ceteri hoim rap. mūst. adult. Que em sunt ptes
iusticie vt ait aug⁹. scz declinare a malo et facere bonū. Prima ptes
ostendit se habere cū dicit. Non sum sic ceteri hominū rap. cc. Se
cunda ptem ostendit se habere cum subdit ieūno bis i sabbato de
do. oim que pos. Vbi nota qd omis peccator est raptor mūst⁹ et ad
ulter. et in omni peccato cōmittit furtū mūsticiā z adulterium. Ra
ptor est quia aiaz que solūs dei ē aufert ei et dat dyabolo. Mūst⁹
est qr cū ipe sit seruus emptic⁹ dei eius sanguine empt⁹ ipe sub
trahit se ab eius seuicio et seruit dyabolo eius inimico. Adulter est
qr deserto do qui est sponsus aie cū dyabolo fornicat. Et iō
excludens a se hec tria omnē radicem peccati a se excludit. Itez no
ta qd homo duo habet a deo scz se et sua. et ido tanqz feudarius de
bet se z sua a deo recognoscere se tenere. In eo em qd bis in septi
mana ieūnabat ostendit se facere deo sacrificium de corpe suo diz
oim soluebat oñdit oia bona quecunqz habebat a deo recognosce
se tenere. in eo vero qd ad templū venerat ad orandū et gratias re
ferebat ostendit p se et omnib⁹ suis deo omagiū facere tanqz dño.
et p consequens oñdit se in omib⁹ pfectū esse z dei mandata seruare.
Et hoc est grās ago tibi qr non sum sic ce. ho. q. di. ego sum sol⁹ bo
nus. ceteri aūt in compatōne mei sunt mali. potuit saltem dixisse si
cut multi hoim nō sum. Quattuor quippe sunt spēs superbie. vt di
cit beda. Prima ē cū quis bonū qd habet a se habere z non a do
no existimat. Cont qd apls. j. cor. iij. Quid habes qd ñ acce. si aūt accepi
sti qd gloriaris qsi nō accepis. Hāc habuit nabu. q ait. Nōne h ē ba
bilō cuntas ista magna quā ego edificaui in robore fortitudinis mee
Dan. iiij. Et ido conuersus est in bestiā. qr sic bestia deū nō cognouit
Vnde statim subditur ibidem. Ab hominibus eijcient te z fenū ve
bos comedes donec scies qd excelsus dñet sup vniuersam terrā in
regno hoim Secūda ē cū qs bonū qd habet putat p meritis suis a
do sibi datū qd extinguit materiā grē. qr sic dic apls. ro. xi. Gratia
di. iā ñ ex opib⁹ alioqn grā iam ñ ē grā. Hāc habuit lucifer q ex opibus

et meritis suis voluit sup omnes creatas sibi pncipatū dari. et ideo
pjectus est in infernū. qz qui volebat in omnibꝫ pesse. subtꝰ oīa fu
it dmersus. Esa. xiiij. Qui dicebas in corde tuo ī celū ꝯscendā supra
astra celi exaltabo soliū meū. verūtn̄ ad infernū detraheris in ꝓfun
dū laci. ¶ Tercia est cū quis iactat se et vult videri hr̄e qd̄ non ha
bet quibꝫ maiꝰ pciū est videri et nō esse q̄z esse et nō videri vt dicit
phs. Hāc habent ypocrite. Math. xxiij. Ve vobis scribe et pharisei
ypocrite qui sil̄es estis sepul. deal. q̄. aforis spe. appa. ho. intrin. autē
ple. sunt os. mor. ¶ Quarta ē cū q̄s dspectis ceteris appetit singl̄arit̄
videri habere qd̄ habet. Hāc habuit iste phariseus qui reputauit se
singularit̄ iustū. et iō hodie singularit̄ in toto mūdo pdicat̄ supbꝫ et
iniustꝰ. vt qui voluit singularit̄ bonus apparere singl̄ariter pdicet̄
malꝰ qz deus supbis resistit. iac̄. iiij. ¶ Quarto orō pharisei fuit cō
tumeliosa. qz n̄ sum velut et h̄ publicanꝰ. Q. d. Iste etiā publicanꝰ ē
de nūo supradictoꝝ scz raptoꝝ iniustoꝝ et adulteroꝝ. ⁊ p ꝯn̄s orā
do. ꝯtumelias ei inferebat. ps. Orō eiꝰ fiat in pctm̄. ¶ Quinto fuit
mendosa. qz ea q̄ dixit se nō habē habebat. et q̄ dixit se hr̄e. n̄ hēbat.
Nā dixit se nō esse raptor et bonitatē et gl̄am q̄ est soliꝰ dei rapie
bat. Lu. xviij. Nemo bonꝰ nisi solus deꝰ. Esa. xlij. Gloriā meā alteri
nō dabo. Itē dixit se nō esse iniustū. et publicanū temē iudicauit et d̄
nūo maloꝝ dixit ipm̄ esse in q̄ magna iiusticia ꝯsistit. Itē dixit se n̄
esse adulteꝝ et ipe cū supbia q̄ est vxor dyaboli adulteriuz cōmisit
dimissa humilitate q̄ debet esse vxor cuiuslibet iusti. Sap. viij. Hāc
quesiui mihi spōsaz assumē. Itē dixit se ieiunare et ipe sic̄ lupꝰ vēto
vane gl̄e pascebat̄. Osee. xij. Effraim pascit vētū. Et ido ieiunio dya
boli ieiunabat. Ysid. Qui a cibis abstinēt et praua agūt demones
imitant̄ q̄bꝫ cibꝫ sp abest. et culpa sp adest. Itez dicebat se decimas
offerre oīm et ipam decimā bonoꝝ opm deo n̄ attribuebat s̄z ipe si
bi iusticiā suā attribuebat tāq̄z pncipio ⁊ d̄ ipa vanā gl̄az q̄rebat tan
q̄z finē. Huiꝰ oppositū facimꝰ dū initiū ⁊ finē bonoꝝ opm deo attri
buimus. q̄ est alpha ⁊ o pncipiū ⁊ finis oīm. apoc̄. j. ¶ Sexto fuit fa
tuosa qz sic̄ vbi humilitas ibi sapientia vt dicit̄ puer. xvj. ita vbi su
perbia ibi stulticia. Et hoc apparet q̄ntū ad sex. ¶ Primo qz orōnē
suā inordinate incepit. scz a gr̄aꝝ actōe. Missa em̄ que est valde or
dinata orō icipit a ꝯfiteor et termiat̄ a d̄o gr̄as. Ro. xiii. Que a d̄o
sunt ordinata sunt. Et ideo oratio istius non fuit a deo. quia non fu
it ordinata. Inchoanda est em̄ orō in ꝯsideratōne ⁊ ꝯfessione pec
catorum. Prouerb. xviij. Iustus a pncipio est accusator sui. Ex hoc
enim humiliatur et compungitur in lamentis. et per consequens
orō eiꝰ ascēdit ad deū Ecc̄i. xxxv. Orō hūiliātis se nubes penetrat

Secuudo qꝫ bonitatem dei nimis artauit·nam eū qui vult omnes
hoies saluos fieri et nō dat spm̄ ad mensurā·et dat omnib⁹ affluen
ter credidit solū se fecisse bonū et solū se spū ambulare ꝛ eius bonī
tatem sibi largitā fuisse·ac si quis crederet qꝫ sol in domo sua tm̄ lu
ceret·Ber· Nolo vt nusqꝫ arbitreris solez uisticie apparere et luce
re nisi in cella tua· Tercio qꝫ de magna equitate gaudet dicens·
Non sum sicut ceteri hominū qō tale est ac si qs gauderet qꝫ esset
monstꝝ in natura· Quarto qꝫ ipe venerat ad oꝛandū et nō orat ꝫ
laudat se dicens·gratias ago tibi dne qꝫ nō sum sic̄ ce·ho·quod est
valde stultum·scz se laudare coram deo qui omnia nouit·Sec⁹ essꝫ
coꝛā hominibus qui ignoꝛant facta alioꝝ· Quinto qꝫ infirmitates
suas abscondit ei a quo sanari deberet dicens se nullū moꝛbū habe
re qꝫ dixit nō sum raptoꝛ iniust⁹ neqꝫ adulter ·Boec·Si opam me
dicantis expectas oporꝛet vt vulnus detegas· Proū·xxviii· Qui
abscondit scelera sua nō dirigēt· Sexto qꝫ elemosinā petitur⁹ di
uitias suas ostentat quod tale est ac si qs iret petendo elemosinaz
manibus plenis aureis·In oꝛōne em̄ homo petit a deo elemosinā
spualiū bonoꝝum· Et ideo debet facere sicut paupes qui osten
dunt omnes miserias suas ꝛ magis ostendūt se miseros qꝫ sunt Et
sic patz oꝛō phariseī·que fuit p̄sumptuosa effrontuosa supba ꝛtume
A liosa mendosa ꝛ fatuosa· Secundo describit oꝛō publicani que fu
it p ꝛtrariū bona·Nam fuit timoꝛosa· pudoꝛosa·doloꝛosa·accusato
ria·vera·ꝛ sapiētia plena· Primo fuit timoꝛosa·qꝫ apter multitu
dinem peccatoꝝ timebat appinquare sanctis·ꝛ ideo a longe stabat·
xta altare ꝛ iuxta sacerdotes·Et nota hic de osa quē dns interfecit
qꝫ tetigit arcam·ij·Reg·xvj· Hic cadit exemplū quod recitat beat⁹
gre·in dpa· d illa dna que cū d nocte polluta esset a viro·iuit d ma
ne ad dedicatōem oꝛatoꝛij sancti sebastiani ꝛ tetigit reliquias eius
et statim muasa est a dyabolo· Secundo fuit pudoꝛosa·qꝫ nō au
debat oculos ad celū leuare·qꝫ celi agmina p pcta offenderat ꝛ ce
lum amiserat·ideo p verecundia nō audebat celuz respicē· vnd eccia
cantat·nō sum dign⁹ videre altitudinē celi p multitudinē iniqtatis
mee· Tercō fuit doloꝛosa·qꝫ pcutiebat pectus suū·sub quo ē coꝛ
quod magno doloꝛe pcutiebat interius magis qꝫ pectus exterius
Vere pctoꝛ dz summe dolere qꝫp tā medico bono amittit tot boa
et incurrit tot pessima mala·Sic doluit magdalena ꝛ pcussa sint in
coꝛde· Quarto fuit sui accusatoꝛia qꝫ se solū accusabat ꝛ reū repu
tabat·ps·Qm̄ iniquitatez meā ego cognosco·ꝛc·ij·Reg·xxiij·Ego
sum qui peccaui ego iniq egi· Quinto fuit vera qꝫ sicut habebat

in corde. ita loquebat ore et sicut erat interi⁹ ita ostendebat se exteri
us. Eccl. iiij. Non ꝯfundaris ꝑ aīma tua dicere verꝫ. Qd est contra
multos qui stant in ecclesia ad orandū. et aliud habēt iteri⁹ q̄z quod
ostēdunt exteri⁹. qꝛ recipiunt osculū pacis et nolunt pacem. ⁊ dicūt
Dimitte no. de. no. sic et no. dimit. de. no. et tn̄ nō dimittūt suis offē
soribꝫ offensas. Et ideo nō recedunt iustificati sicut hic publican⁹ qꝛ
eis nihil dimittit. ꝫ huic publicano omīa sunt dimissa. i quo pensare
debemus magnā dei mīam in humilē publicanū. Non audet pub
licanus appropinquare et deus appropinq̄t nō audet ad celum respi
cere et deus respectu mīe eum respicit. penas a se exigit et deus ei
ꝑcit. culpam suā ꝯgnoscit et deus ei ignoscit. Sic humilis nō audet
appropinq̄re vt deus appropinquet. nō aspicit vt deus aspiciat. ꝑmit
ꝯsciam sed spem subleuat. ꝑcutit pectus et penas a se exigit vt de⁹
ꝑcat. ꝯfitetur vt deus ignoscat. Ignoscit de⁹ vt ille agnoscit ¶ Sex
to fuit sapīa plena qd patz quantū ad sex opera sapientis ¶ Nam ad B
sapientē ꝑtinet primo seipm ꝯsiderare Prou. xvij. Oculi stultoꝝ in
finibꝫ terre. sapientis aūt oculi i capite suo. Sic iste oculos ꝯtinebat
submissos ad ꝯsiderandū pessimū i quo fuerat ¶ Secūdo facta sua
ad debitū finē ordinādo. qꝛ sapientis ē ordinare. j. Coꝝ. xiiij. Omīa
sm ordinē fiant in vobis. Sic iste orōem suaz optime ordinauit ad
iustificatōz et veniā ꝯsequendā. qꝛ descendit iustificat⁹ in domū suaz
¶ Tercio ad sapientē ꝑtinet a malo recedere et ad bonū appropinq̄
re. Iob. xxviij. Timere deū ipm est sapīa et recedere a malo intelli
gentia Sic iste recessit a peccatis et venit ad orōez ¶ Quarto ad sa
pientē ꝑtinet res iusto ꝑcio appreciari. nam ad sapientez ꝑtinet vnā
quāq̄ rem tanti existimare quāti habenda ē. Sic ille existimauit. duz
meli⁹ oīm putauit grām dei habere ⁊ ei recōciliari. Et ideo omnibus
dimissis iuit ad templū ꝑ gratia dei habēda quā secum reportauit
Math. xiij. Simile est re. ce. hoī nego. q̄renti bo. mar. inuē. aūt vna ꝑ
ciosa mar. vē. om. q̄. ha. ⁊ e. eā. ¶ Quinto ad sapientez ꝑtinet vltimū
finē ꝯsiderare. nā sapientia de altissima cā est. scz de deo qui est vlti⁹
finis Sap. vj. Cogitare em̄ de ista. sensus est ꝯsummat⁹ Hiere. ix.
In hoc glorieť qui gloriať scire ⁊ nosse me. Sic ille vltimū finē i sua
orōne ꝯsiderauit scz deo ꝯiungi cui hō in orōne ꝯiungiť Nam vt
dicit damascen⁹. Oratio est mētis ascensus in deū Vn̄ orantibꝫ apo
stolis spūssanct⁹ sup eos venit ¶ Sexto ad sapiētē ꝑtinet meliora
eligere Vn̄ phs dicit qꝛ sapiētes bene ⁊ multū sunt ꝯsiliatiui vt me
liora eligant. Prou. xj. Vbi multa ꝯsilia ibi multa salus. Sic ille me
lius elegit scz seipm ꝫ punire ⁊ iudicare Vnde ꝑcutiebat pect⁹ suū
se reum dicens. j. Corin. xj. Si nosmetipos diiudicaremus non vtiq̄

iudicaremur. Vnde aug. Domine h ure. hic seca. vt in eternuz mihi
pcas. Et sic patet orō publicani q̄ ita fuit fulta bonis sic oratio pha
risei malis. Eccī. xxxiij. Vnū ɔtra vnum. malū ɔtra bonū. Iuxta ma:
gnā vallem semp magn⁹ ē mons. Et sic patz secundū ¶ Tercō īfert
vtriusqz orōnis finis. qz publican⁹ fuit iustificat⁹ ꝓpt humilē orōem
phariseo ꝓpt supbiā suā remanēte in fecibꝫ suis. Vbi ē argumentuz
qz melior ē pctōr huilis q̄z iust⁹ supbus. Aug. Audeo dicē supbis
esse vtile in aliqd apertū manifestūqz peccatū incidere vt sibi displi:
ceant q̄ iam sibi placēdo ceciderāt. Salubri⁹ em̄ petrus sibi displicuit
qn̄ fleuit q̄z placuerat qn̄ negauit. In fine āt reddit rōez h⁹ diuersita
tis. cum qua infert sententiam generalē. d. qz om̄is qui se exaltat hu
miliabit. ⁊ ecōuerso. que snīa ē firmata coraz dō et scripta ⁊ publicata
in mūdo. qz om̄is q̄ se humiliat corā oculis ꝓprijs. exaltabit coram
oculis dei et in pn̄ti et in futuro. Et qui modicū humiliat modicum
exaltat. et qui multū multū. et q̄ nihil nihil. Qz em̄ xp̄us se sup oēs
humiliauit. ideo sup om̄es est exaltat⁹ Phil. ij. Semetipm̄ exinani
uit Et sequit. Propt qd deus exal. il. ꝛc. Et qz beata vgo post xp̄m
sup om̄es humiliauit se. ideo post christū sup omnes exaltata fuit
Lu. j. Qz re. hu. an. sue. Et qz iohes post christū sup om̄es se humili
auit. ideo a christo sup om̄es est exaltat⁹ ⁊ ɔmendatus Et qz achab
modicū se humiliauit. qz forinsec⁹ ambulās dimisso capite inductus
cilicio. ideo de⁹ paꝝ ip̄m exaltauit dr̄ns vsqz ad mortē snīam deiecti
onis. iij. Re. xviij. Nōne vidisti achab humiliatū corā me ꝓpt qd nō
inducā malū in diebꝫ ei⁹. Et econuerso de supbia. qz q̄ multū supbit
multū deprimit. et q̄ modicū modicū. Qz nāqz lucifer mltū supbiuit
mltū fuit depssus cū tota comitiua sua. et silr p̄mi pentes qui snīaz
grauissimā in se ⁊ sua posteritate recepunt. Et qz nabu. min⁹ supbi:
uit min⁹ fuit depressus scz septem ānis quibus stetit cum bestijs et
postea restitutus est. vt patet dan̄. iiij. Qui aūt iacet in imo nō po:
test cadere. Et sic patet totum de euangelio.

¶ De epistola. sermo lxxxvij

Notum vobis facio euangeliuz qd p̄dicaui vobis. j. Cor. xv
Hec est ps secūda toti⁹ p̄me epl̄e corint. In qua postq̄z egit
de donis spi. san. agit de resurrectione mortuoꝝ. Et qz re
surrectio xp̄i ē cā nostre resurrectōis. qz vt dicit īfra. si christ⁹ resur
rexit et nos resurgem⁹. iō ꝓbata christi resurrectōne ꝓbata erit et
nrā Et idcirco p̄mo in hac epl̄a ꝓbat christi resurrectōem. in qua q̄t
tuor facit. qz em̄ an̄quā christ⁹ resurgeret. resurectō mortuoruz erat

valde difficilis ad credendū et apud multos quasi impossibilis vidē
batur. ꝓpter qđ p qđdam dictū dei exo. iij. xp̄us eaz ꝓbauit d. Ego
sum deus abraam deus ysaac deus iacob. Non est deus mortuoꝝ
ſ viuentum. Ideo apls in hac pte primo ponit plogū in quo red
dit auditores benuolos et attentos ad ꝓbatōnem resurrectōis
audiendū In prin. eple Secūdo ipaz xp̄i resurrectōz ꝓbat p scriptu
ras. que sunt testimoniū ad credendū. ibi. Tradidi enī vobis in pri
mis qđ et accepi qm̄ xp̄us mor. est Tercō idem ꝓbat p testimoniū
multoꝝ qui viderūt xp̄m resuscitatū z p suum. quia etiā paul⁹ ipz vi
dit. quoꝝ testimoniū nullaten⁹ est spernendū ibi. Et qz visus est ce
phe et post hoc vndecim Quarto ondit q fuuz testimoniū est pdo
neum ad credendū ibi. Grā dei sum id qđ sum et grā eius i me va
nō fuit Primo ergo ponit quendā plogū in quo reddit audito
res benuolos et attentos dicens. Notū facio vobis fratres scz in fi
de et dilectōne euangeliū id est bonam et verā et salubrē nunciatō
nem Et nota q euangeliū aliqn̄ sumitur stricte p his tantū q in qt
tuoꝝ euāgelistis ponit. aliqn̄ euangeliū nunciatō appellat p quaz
ponitur ad regnū eternū. et sic accipit hic. Glosa sup illud marci. j.
Initium euāgelij. euangeliū est nunciatō p quā ꝓpie ad regnuz ce
loꝝ et ad remissionē peccatoꝝ ponit Dicit ergo. Notū vob facio
euangeliū qđ predicaui vobis scz alias. qđ et accepistis id ē accepta
stis. in quo et statis scz in ipo pseuerādo p grām fidei et dilectionis
dei. p qđ et saluami scz iam in spe et tandem saluandi in re. si tn̄ tene
tis tanq̄z memores et attenti qua rōne p̄dicauerim vobis id ē quo
fine. qz vt vos lucrarer xp̄o. ij. Coꝝ. xij. non quero vestra sz vos. nisi
frustra credidistis. q. d. nō tenuisse quo p̄dicaui ē frustra credidisse
qđ ē magnū damnū. Haymo. Frustra credit q ab ipa fide postmo
dum recedit. Nota ergo q in hac prima pte ad duo monemur. scz
ad audiendū verbū dei. et ad obseruandū et tenendū opus. Primo
monemur ad audiendū euangeliū. id est bonā annunciatōem id est
verbū dei. et hoc ꝓpter quinq̄z bona que facit in audiente Primo C
illuminat intellectu de credendis. de sperandis. de amandis. de agen
dis. et de oīb necessarijs ad salutem. Act. xx. Non em̄ subterfugi
quomin⁹ annunciarē vobis oīe cōsilium dei. Psal. Lucerna pedib
meis verbū tu. et lu. se. me Secūdo facit recipe fidem que est fun
damentū oim bonoꝝ et nihil ē homi bonum sine ipa Ro. x. Ergo fi
des ē ex auditu. audit⁹ aūt p verbū xp̄i. Per quā aia desponsat xp̄o
Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide Tercō inflamat affectū. In pre
dicatione em̄ monstrat q deus est summū et pfectū bonū. oīna bo
na in se cōtinens. Omnia alia bona sunt bona fallacia et imperfecta.

Et ideo aimus auditoꝝ accendit ad ipm sup omia diligendū qꝛ bo
num non mouet voluntatē nisi ꝯgnitum·cognitū aūt mouet·qꝛ vt
dicit phus·bonū ē qd omia appetūt·Hoc optie pꝫ act·x·vbi dicit ꝙ
loqnte petro cecidit spūssanctꝰ sup oēs q audierūt verbū ¶Quar
to monet ad penitentiā·pdicatoꝛ em ondit mala q peccatoꝛ p pctm
incurrit q sunt ifinita·et bona q pdit q silr sūt ifinita·Ondit etiā qꝫ
vile et bestiale ꝛ piculosuꝫ ē in peccato manere qꝛ si moreret statim
ad inferna descēderet·que omia ꝯsiderās pctoꝛ nisi sit oino bestia
ꝯterit ꝛ redit ad penitētiā·Act·ij·His auditis ꝯpuncti sunt corde
et dixerūt ad petꝝ ꝛ reliquos aplos·Quid faciemꝰ fratres Et ait pe
trus·Penitentiā agite·Hoc ē ꝯtra multos qui dicunt·quare vado
ad pdicatōem ex q nō facio qd dicit·Ego scio qd debeo facere Talis
errat qꝛ frequent hō ꝯpungit in pdicatōe vt dictū ē·et venit malꝰ
ad pdicatōem et redit bonꝰ cū bono ꝓposito ¶Quinto facit tpalia
ꝯtemnere·In pdicatōne em ondit ꝙ omia bona tempalia scꝫ di
uitie delicie ꝛ honores ꝛc·ducūt ad dolorosuꝫ finē·qꝛ vl hō dimittit
ea p mortem·vel ipa dimittūt eū p aduersaꝫ fortunā·et ꝙ qcūqꝫ ipa
dimittit habebit bona eterna·qd ꝯsiderans hō sapiens ꝯtemnit et
relinquit ea·Sic apli audientes xpm pdicare omia dereliquerunt·
Math·xix·Ecce nos reliquimꝰ omia et fecuti sumꝰ te ¶Secūdo mo
nemur ad tenendū et standū p opꝰ in sermōe dei et hoc ꝓpt qttuoꝛ
D ¶Primo qꝛ nisi in sermone dei nri maneamꝰ·omia bona frustrāt
in nobis ꝛ gloria dei ꝛ passio xpi et merita sanctoꝝ ꝛ sacramenta ec
clesie·et dona et vtutes·et bona nature et fortune et gratie·ac etiaꝫ
bona que fecimꝰ et breuiter omia sunt frustra et nō includūt debi
tum finē nō pmanēte in sermōe dei·Eccs·ix·Qui offendit i vno mlt
ta bona pdet ¶Secūdo qꝛ pmanētia in sermone dei facit discipuluꝫ
xpi·qd est magis qꝫ esse cardinalē pape·Ioh·viij·Si māseritis in ser
mone meo vere discipuli mei eritis ¶Tercō facit hoiem liberꝝ Ioh·
viij·Si māseritis in sermone meo vere discipuli mei eritis ꝛ ꝯgno
scetis veritatē et veritas liberabit vos·Nam talis obseruātia eripit
hominē de seruitute dyaboli et vicioꝝ·et transfert in libertatē glo
rie filioꝝ dei·Gal·iiij·Itaqꝫ nō sumꝰ ancille filij ꝫ li·q·li·xpus nos li·
Qd sic patet·Sicut dicit phus·Liber est qui est cā sui·Seruus aūt ē
qui est cā alteriꝰ·qui nō opatur sibi sed dno·Et secundū hunc modū
obseruās sermonē dei ē liber qꝛ omia bona que facit sunt sua·j·Coꝝ
iij·Omnia vestra sunt·vos aūt xpi·xpus aūt dei·Peccatoꝛ aūt om
nia pdit·qꝛ aiam aufert dyabolꝰ·corpus ꝯmedunt vermes·et bona
temporalia auferunt consanguinei·et sic est causa alteriꝰ ¶Quarto
facit hominē immortalem·Ioh·viij·Si quis sermonem me·ser·mor·

non gustabit in eternū. sed transi. de morte ad vitaz. Quia mors natura conuertitur in vitam gloriae. Et ideo nō debet dici q̄ moriat̄ ꝫ q̄ tunc incipit viuere. q̄ vt dicit p̄s quādo introducit̄ p̄fectior et nobilior forma et abijcit̄ imperfectior. talis nō debet dici corruptō ꝫ generatio. vt q̄n corpori hūano infundit̄ aīa rōnalis. q̄ꝫuis aīa sensitiua z vegetatiua corrumpant̄. tn̄ dicit̄ q̄ homo tunc generat̄. Et sic patet primum ¶ Secūdo xp̄i resurrectōz ꝓbat p scripturas dicens Tradidi em̄ vobis in primis id est int̄ prima et maxima q̄ vobis p dicaui. hoc fuit vnuz scz q̄ xp̄us mortuꝰ est ꝓ peccatis nostris z sepultus et tercia die resurrexit sicut scripture testant̄. Nam de eius morte esa. et hier. testant apte. et sp̄r daniel qui ait. post. lxx. hebdo. ; maḡas occidet̄ xp̄us dan̄. ix. De sepultura dicit̄ esa. liij. Dabit impios ꝓ sepultura et diuites ꝓ morte sua. Et in eode. xj. Erit sepulcrū eiꝰ gloriosum. De resurrectōne vero dicit̄ osee. vj. Viuificabit nos post duos dies et in die tercia suscitabit nos. Et sic patet secundū. ¶ Tercio postq̄z ꝓbauit xp̄i resurrectōez p scripturas. ꝓbat eandē p testimonium hoim dicens q̄ xp̄us post resurrectōz visus ē cephe id est petro. vt patet lu. xxiiij. et post hoc vndecim vt pz ioh. xx. Deinde visꝰ est plus q̄z quingētis fratrib⁹ simul. ex q̄b⁹ multi manēt vsq̄z adhuc ꝓ mpti si opus est ad testificandū hoc. Quidaz dormierunt id ē mortui sunt. Hoc ex euangelio nō potest ostendi. Deinde visus est iacobo nec hoc potest ostendi ex euangelio Et dicit̄ hic iacob fuisse iacob alphei qui fuit epūs hierosolimitanꝰ de quo dicit haymo q̄ in pasce tum. Deinde visus est apl̄is oīb⁹ et hoc in die ascensionis. vt ptz mar. xvj. et act. j. Et nota ꝫ q̄ nō facit mentōz de apparitōib⁹ que fa ete sunt mulieribꝰ. q̄ olim mulieres nō recipiebant̄ in testimonium Nouissime aūt oīm apl̄oz visus est et mihi. vt patet act. ix. Dixit ananias. Saule frater dn̄s noster ihus xp̄us misit me qui apparuit tibi i via qua veniebas. tanq̄z aborsuo. Q. d. Bene dico nouissime q̄ aborsiuꝰ sum inter apl̄os. Vocat se aborsiuū q̄ quasi extra tempus natus est. et q̄ violenter natꝰ et quasi coactꝰ uersus ad dn̄m vel q̄ minor alijs ꝫsideratōne status p̄teriti. Et hoc est q̄d subdit. Ego sum minimꝰ apl̄oz ꝫm tempis successionē qui nō sum dignus vocari apl̄us. q̄ p̄secutꝰ sum eccl̄iam dei Act. ix. Saulus adhuc spimi. et ce. in dis. do. ¶ Moraliter ex hoc secūdo z tercō membro ad nostram edificatōem tria recipere debem⁹ ¶ Primū est vt percatum summe caueam⁹ et detestemur. q̄ ꝓ ipo delendo mortuꝰ est filius dei. Ro. iij. Traditꝰ est ꝓpter delicta no. et resur. ꝓpter iu. Di at de adam q̄ videns abel filium suum mortuū et ꝫsiderans q̄ mis

peccasset nō fuisset mortuꝰ. Fleuit peccatū suum centū annis. in qua
dam valle se tanq̄z in carcere recollocans. quāto ergo magis debēꝰ
abhorrere peccatū. cū filius dei sit ꝓ ipo mortuꝰ. Nos etiā ex pecca
E to quattuor mortes incurrimꝰ. ¶ Prima ē vita amara q̄ in hac val
le miserie viuimꝰ. que morti equipat. Ecc. xxx. Melior ē mors q̄z vi
ta amara. De qua dicit gen. ij. Quacūq; die comederis ex eo morte
morieris. id est amare viuere incipies. ¶ Secūda est sepatio gratie
dei ab aīma p culpam. ꝓpter qd̄ om̄es nascimur filij ire. vt dicit iob
¶ Tercia est sepatio aīme a corpe. ꝓpt qd̄ om̄es morimur. Ro. vj.
Stipendia peccati mors. ¶ Quarta est sepatio anime a deo et a vita
beata. Om̄es istas q̄ttuor mortes incurrimꝰ p peccatū factuz per
primos pentes. et ideo multū debemꝰ timere peccare. q̄z si peccaue
rimus om̄es istas quattuor mortes peyores sine compatōe sentie
mus. et maxie quartā scz sepatōem aīme a deo et vita beata. q̄z cū h̄
deputabimur supplicijs eternis. quāuis suppliciū eternū principaliter
consistat in sepatōe aīme a deo. vt dicit cris. Q̄ suppliciū n̄ incurrimus
ex primoꝝ pentū peccato. s̄z ex ꝓprijs peccatis q̄z q̄ solū cuz peccato
primoꝝ pentū mortui sunt de tali sepatione nullā penā habēt. ¶ Se
E cundū est vt cū xp̄o moriamur sepeliamur et resurgamꝰ. ¶ Primo
demꝰ mori cū xp̄o ī cruce pn̄ie. Math. xvj. Si q̄s vult pꝰ me venire
abneget se. id ē vitā carnalez et tollat crucē suā scz pn̄ie et sequat me
Sic faciebat apl̄us q̄ dicebat. xp̄o confixus sum cruci. gal. ij. Et iterum
Ego em̄ stigmata dn̄i nr̄i iesu xp̄i in corpe meo porto. gal. vj. Et ad
hoc vt penitētia sit facilior debemꝰ de om̄ibꝰ amaris ⁊ duris q̄ xp̄c
ꝓ nobis sustinuit facere vnū fascē et in corde nostro ponere. Cant.
j. Fasciculꝰ mirre dilectꝰ meus mihi inter vbera mea comorabit. Et
tunc om̄ia amara huiꝰ vite dulcorant ⁊ om̄ez passionē patient fere
mꝰ. Gre. Si passio dn̄i ad memoriā reuocet nihil ē adeo durū qd̄ n̄
equo aīmo toleret. Qd̄ figuratū fuit qn̄ filij israel venientes in ma
rath iuenerūt ibi aq̄s amaras. quas nō potuerūt bibere. et dn̄s on̄
dit moysi lignū qd̄ mittens moyses in aq̄s statim dulcorate sunt.
exo. xv. ¶ Secundo debemꝰ sepeliri cum christo. vt sicut aīma xp̄i
ad inferos descendit corpe cum tumulo remanente. ita et nos de
bemus ad infernum p animi cogitatōem ire. Esa. xxxviij. Ego dixi
in di. dieꝝ me. va. ad portas inferi. Debemꝰ em̄ quotidie cogitare
penaꝝ inferni acerbitatē. De qua dicit iob. xxiiij. Ab aquis niuium
transeunt ad calorē nimiū. p̄s. Ignis grando. nix gla. spūs ꝓcellaꝝ
ps ca. eo. Et penarum inferni eternitatem. Math. xxv. Ibunt hi ī sup
plitium eternū. Et iudicij vltimi horribilitatez. Hier. Siue comedaz
siue bibam siue aliud quid facio sp illa vox horribilis sonat in auribꝰ

meis·surgite mortui venite ad iudicium Eccl·vij Memorare nouis
sima tua et meter·nō pec· ¶ Tercio debem⁹ resurgere cuz xp̄o id ē
in nouitate vite gratie ambulare Ro·vj· Quō xp̄s resurrexit a mor
tuis p gl̄iam patris ita et nos in nouitate vite ambulemus· Sunt
multi qui postq̄z mortui fuerint in peccatis·nunq̄z volunt resurge:
re·Prouer·xxvj· Sicut ostium vertit̄ in cardi·suo·sic piger in lectu
lo suo id est in ꝯcupīa carnis sue Contra q̄s apl̄s ad eph·ij· Surge
qui dormis et exurge a mortuis et illu·te xp̄us· Surgam⁹ ḡ in tri:
duo cum xp̄o id est ī vera ꝯtritōne·pura ꝯfessione·et pfecta satisfa
ctione· Surgam⁹ et īmortales cū xp̄o ·vt nō ampli⁹ peccatoꝝ morte
pessima moriamur Ro·vj· Crist⁹ resurgens a mortuis iam nō mo
ritur ꝛc ¶ Terciū qd̄ debem⁹ accipere vt et resurrectōz nrām ꝓbe
mus sic̄ et xp̄us ꝓbauit suā· Probauit aūt xp̄us suā resurrectōz tri
pliciter scz p oñsionē vulnerū Io·xx· Ostendit eis lat⁹ et man⁹ Per
palpatōem carnis· Lu·xxiiij· Palpate et videte· Et p ꝯmestionē fa:
ui mellis et ptis piscis assi· Ibidē·· Habetis hic aliquid qd̄ manduce
tur·at illi obtulerūt ei ptem piscis assi et fauū mellis· Tria em̄ sunt
signa q̄ q̄s vere surrexit a morte culpe et peccati ¶ Primū est ostē
sio vulneꝝ·id est peccatoꝝ· Si em̄ peccata pure et clare oñderim⁹
sacerdoti·signum ē q̄ vere resurrexim⁹· j·ioh·j· Si ꝯfiteamur pecca:
ta nr̄a·fidelis et iustus est vt remittat nobis peccata nrā· Prou·xx
viij· Qui abscōdit scelera sua nō diriget̄·qui aūt ꝯfessus fuerit et re
liquerit ea mīam ꝯsequet̄ ¶ Secundū est palpatio carnis·qn̄ eī hō
pmittit se palpare a penis et in carne sua ab aduersis in filijs et ami
cis suis·ꝛ ab aduersa fortuna sua in reb⁹ suis ꝛ nō murmurat·signū
est q̄ vere resurrexit· In om̄ib⁹ istis trib⁹ pmisit se palpari iob et in
om̄ib⁹ nō peccauit·neq̄z stultū q̄d ꝯtra deū locut⁹ est·iob·j· Sed qn̄
murmurat ī aduersis·vt filij israel q̄ statim vt defecit eis aqua mur
murauerūt ꝯtra moysen dicentes·vtinā mortui essem⁹ in egipto
signum est qd̄ non resurrexit ¶ Terciū est ꝯmestio·q̄ si ꝯmedit fa
uum mellis id est verbū dei qd̄ est cib⁹ anime· Math·iiij· Non in so
lo pane viuit homo·sed in omni verbo qd̄ ꝓcedit ex ore dei· Quod
palato sano est sup mel dulce Psal· Quaz dul· fa·me· elo·tu·sup mel
ori meo· Comedit etiam piscem assum·id est xp̄m assatum in ligno
crucis·scz in sacramento altaris·et hoc digne·signum est quod vere
resurrexit· Qui aūt neutrum digne ꝯmedit·signum est q̄ nō resur
rexit·q̄ nisi is qui de graui surgit infirmitate ꝯfortetur cibo mori
tur Et nota hic de animali non ruminante·de quo non poterat fieri
sacrificium deo·nec erat cibus aptus ꝓpl̄o dei·et significat q̄ iste qui
verbum dei non masticat sed deglutit·et corpus xp̄i non diiudicat

neq; discernit ab alijs cibis non est de populo dei nec potest deo sa
crificare. Et sic patet tercium ¶Quarto ostendit sui testimonij ido
neitatem·q; licet rone status preteriti suum testimonium nō esset ef
ficax·tamē rone status in quo tunc p gratiam dei erat suum testio
nium efficax erat ad credendū·sicut et aliorum apostoloy·quia per
gratiam dei erat apostolus sicut et alij·et p eandem gratiam multū
profecerat ecclesie·nec vacua in ipo manserat·Et sic patet totum de
epistola·

¶Dominica duodecima de euan·sermo lxxxviij·

EXiens ihesus de finibus tyri venit p sydonez ad mare ga
lilee iter medios fines decapoleos·Mar·vij·Sic dic apo
stolus ad ro·v·sicut ex vno homine peccatum et condē
natio processit in multos imo in omnes apter qd omes
nascimur filij ire·multomagis ex vno homine ihesu christo iustificatō
et salus in omnes abundauit·Ex peccato aūt primoy pentum gra
tiam dei pdidim9·et penas multas incurrimus·naz gratuitis suim9
expoliati et in naturalibus vulnerati·Filius aūt dei veniens in mū
dum gratie dei nos restituit et naturalia nostra membra sanauit
in parte tandem totum corpus et animā plenarie sanatur9·De hac
ergo materia presens euangelium tractat·nam in ipo qdam xpi
miraculum recitatur quo scz linguam et aures cuiusdaz sanauit sur
di et muti·p que peccatoris sanatio designat·que fit p dei grē resti
tutōnē·Circa qd miraculū euangelista tria facit·Primo anteceden
tia miraculū describit et narrat in prin·euā·Secūdo ipm miraculuz
a xpo factū recitat et exarat·ibi·Et apprehendēs eum de turba seor
sum misit digitos suos in auriculas eius et expuens tetigit linguā
ei9·Tercio subsequētia miraculū subnectit et notat·ibi·Et precepit
eis ne cui dicerent·Quāto aūt magis eis pcipiebat tantomagis pl9
pdicabant et eo amplius āmirabant dicētes·bene omia fecit ¶Cir
ca primū tria ponūtur·Primum est aduentus saluatoris ad huma
nam miseriam q; exi·de fin·ty·2c·Secundū est adductō peccatoris
ad diuinā clementiā·q; addu·ei sur·et mu·Terciū est depcatio inter
cessoy p sanitate recipiēda·q; depcabāt illū vt ipo nat·il·ma ¶Pri
mo g ponitur aduentus saluatoris ad humanam miseriam·nam fili
us dei videns humanā miseriā 7 seruitu tē durissimā·qua sub dya
boli imperio omni famulatu viciorum impie premebatur·compas9
est ei et descendit de celo vt eam liberaret·et vt ei perfecte compa
teretur voluit eius miserias experiri·Heb·iiij· Non habem9 pon-

qui nō pos. ꝯpa. infir. nos. temp. au. p om̄ia. Et ibidem. ij. Debuit em̄
p om̄ia fratribꝫ assimilari vt misericors fieret. Et qꝛ in natura diuina
nullam penā poterat expiri. ideo factꝰ est hō ⁊ venit p sydonem. id
est p tristiciā hūane nature. nam sydon venatō tristicie interp̄tatur.
vsqꝫ ad mare id est vsqꝫ ad amaritudinē crucis. inter medios fines
decapoleos id est subditꝰ decalogo p̄ceptoꝝ leg. qꝛ legem nō venit
soluere sed adimplere. Et nota q̄ h̄ decapoleos huiꝰ decapoleos vl̄
decapolios idem est qd̄ decapolis ⁊ est regio decē vrbiuꝫ transiorda/
nē ad orientem posita. in cuiꝰ regionis medio tyrus ⁊ sydon sunt
Sic g̊ angustias nr̄as assumpsit. amarā mortē gustauit. et legeꝫ ser/
uitutis seruauit vt de his om̄ibꝫ nos liberaret Gal. iiij. Misit deus
fi. s. fac. ex mu. fac. sub le. vt eos qui sub le. e. redi. Inter miserias autē
humane nat̄e. est corporalis infirmitas ⁊ macula peccati Et ideo fili/
us dei vt ostenderet q̄ solum in mundū venerat vt humanā natu/
ram a miserijs liberaret. cepit eam ab infirmitatis miseria ⁊ a pecca/
ti macula liberare. Lu. vj. Virtus de illo exibat ⁊ sanabat om̄es. Vn̄
istū surdum ⁊ mutū. ⁊ corpaliter ⁊ spūaliter sanauit eo q̄ quēcuūqꝫ
sanauit in corpe sanauit ⁊ in anima. qꝛ vt dicit aug. Dei p̄fecta sunt
opera ¶ Secundo ponitur adductio peccatoris ad diuinā clementiā
quia q̄ꝫuis filius dei venerit in mundū cum sacco gratiaꝝ et virtu/
tum ⁊ donoꝝ spūssancti. patus omnibꝫ dare gratis. tamē homo in
duratus et obstinatus in malo. nolebat ad ip̄m accedere vt gratijs
et virtutibus ditaretur. Iob. xxj. Qui dixe. deo rece. a no. sci. vi. tu. no
Et ideo deꝰ de exuberanti diuersis modis adduxit eum ad se. Caris/
simi hec parabola est temporis instantis. Naꝫ filius dei stat ad osti/
um anime et pulsat ⁊ vult intrare ad nos cum sacco pleno omnium
bonoꝝ. Apoc. iij. Ego sto ad ostium ⁊ pulso si quis ap. mihi introi
bo ad illum. Et nos miseri obcecati nolumus ei apire. in luto fecis
et in lacu miserie potius marcescere eligentes. Sed deus in miseri/
cordia copiosus non attendit ad miserias nostras. sed diuersis vijs
ad se ducere nos conat̄. ne tantū bonū quantum nobis vult dare p/
damus. Nam aliquos ducit ad se per verbum predicationis. dum H
verbo predicatoris dat virtutem compungendi cor. Psal. Ecce da/
bit voci sue vo. vir. ita q̄ peccator in ipso verbo predicatoris com/
pungitur ⁊ ad deum redit. Actuum secundo. His auditis com:
puncti sunt corde et dixerunt ad petrum et ad reliquos apostolos
Quid faciemus viri fratres. per subtractionem autem talis virtu/
tis dicitur deus cor peccatoris indurare. Exodi quarto. Ego indura/
bo cor pharaonis et non dimittet populum. Quod est signum ma/
gne ire dei quando homo in predicatione nullo modo cōteritur.

Quosdā ducit ad se p graues infirmitates·ps·Mlti·sunt infir·post
ea accel·Quosdā p aduersa ⁊ varia tribulatōnū genera·Osee·vj·
In tribulatione sua mane ꝯsurgent ad me·Quosdam p ꝓspera·ps
Confi·tibi cū benefe·ei·Quia vt dicit boetiꝰ·Deus facit sicut bonus
medicus qui vnicuiq; tribuit sicut sibi expedire cernit Nam quidaz
frangunt in aduersis et quidaz dissoluūtur in ꝓsperis·et quidam in
dignitate peunt·et quidam in dignitate saluant et sic de alijs·et iō
p diuersa et multa ducit ad se saluandos·Nam omēs saluandos du
cit et attrahit ad se ex grā spēali·Io·vj Nemo potest venire ad me
nisi pater qui me misit tra·eum ¶Tercio ponit deprecatio interces
sorū ꝓ sanitate recipienda·q; depcabant eum vt iponat illi manum
id est ꝯferat virtutē et sanitatem·Vbi notandū q; p istū surdum ⁊
mutū peccator intelligit·qui p se ad deum accedere nō potest·ideo
oportet vt adducat·nec p se potest grām impetrare eo q; inimicus
dei est· gratie aūt ꝯcedunt amicis·et ideo oportet vt amici dei pro
ipo orent·Iob·xliij·Seruus meꝰ iob orabit ꝓ vobis·faciem eius su
scipiam vt nō vob imputet stulticia·Et iō quotidie peccatores con
uertūt ⁊ recipiūt grām dei·q; q̄tidie eccl'ia iustoꝝ rogat ꝓ eis deū
Iō ꝯuersus ē paulꝰ q; stephanꝰ ꝓ eo rogauit vt dicit aug·Et iō aug·
ꝯuersus ē ⁊ recepit grām dei q; mat eiꝰ ꝓ ipo rogauit·Vn iusti nō
solū sanitatē aīme s; etiā dilatōz snie dei impetrāt peccatoribꝫ·vt pz
in exemplo qd xp̄us posuit de colono qui impetrauit a dn̄o ne ficul
neam isto anno abscinderet·lu·xiij·Optimū est ꝯ habere amiciciaz
seruoꝝ dei.et cū eis habitare q; angeli dei nō potuerūt submergere
sodomā et alias ciuitates donec loth habitauit in eis·et ꝓmisit deus
pcere oibꝫ ill' ciuitatibꝫ ꝓpter decem bonos si ibi fuissent inuenti vtz
gen̄·xviij·Significat aūt peccator p surdum ⁊ mutū vt dicit theo
philus·Sic facit dyabolus peccatorem·nam facit eum mutū ne ꝯsi
lium vel auxilium a deo ⁊ sanctis petat vel peccata ꝯfiteatur·Facit
eum surdū ne p̄dicatōz ⁊ verbū dei audiat in q̄ possit medelā aīe sue
inuenire Psal·Os habēt ⁊ nō loquēt au·ha·⁊ nō au·Vere ⁊ totalit
dyabolꝰ surdū facit peccatorē q̄ztū ad sex ¶Prio q; vocē vniuersita
tis creaturaꝝ clamantiū vt deꝰ diligatur sup om̄ia nō audit·Augꝰ·
Dn̄e celū terra mare ⁊ om̄ia que in eis sunt dicunt mihi vt amē te·
nec cessant h̄ dicē oibꝫ vt sint inexcusabiles·Hāc vocē peccator n̄ au
dit·quia plus amat terrena q̄z deum ¶Secundo quia vocem clamo
ris misericordie sanguinis christi non audit quā petre audierunt ⁊
scisse sunt vt patet math·xxvij·Sed vocem clamoris vindicte sang
nis abel bn̄ audit·q; vlcisci vult ⁊ n̄ misereri·Heb·xij·Accessistis ad
mediatorē testa·noui ih̄m et sang'nis aspsionē meliꝰ loquētē q̄z abel

Videte ne recusetis loquentem. Sanguis em̄ abel clamat vindictā
q̄ absorptus est a terra. Hic cadit exemplum istius dn̄e que recolle/
git sanguinē in vitta. dum interficeretur vir eius. quē postea osten/
deret filio vt vlcisceret̄ ne faceret pacem cum homicida id est dyabo/
lo. sic fecit terra de sanguine abel que apiens se suscepit eū in signū
vindicte et clamans vindictā. Gen̄. iiij. Ecce vox san. fra. tu. abel cla
ad me de ter. Sed sanguis christi nō est absorptus a terra sed stati
redijt ad corp⁹ clamans mīam in signū q̄ pcebat om̄ib⁹. Lu. xxiij.
Pater dimitte illis q̄ ne. q̄d fa. ¶ Tercō q̄ illā tubam terribilē quā
mortui audient et ideo resurgent ip̄e nō audit scz. Surgite mor. ve.
ad iu. quā iusti semp audiūt. Hiero. Siue ꝯmedā. siue bi. siue aliud
quid fa. semp vi. reso. i au. me. il. tu. ter. sur. mor. ve. ad iu. Sed sic agit
quasi sit in eternū victur⁹ ⁊ claudit oculos atz aures. ita q̄ tonitru:
um diuine ꝯminatōis nō audit. Psal. Intonuit de celo dn̄s et al. de.
vo. s. ꝛc. Et iō peccator assimilat̄ aspidi surde q̄ vt nō audiat vocē in
cantantis vnaz aurē figit ad terrā et in aliā figit caudā. Sic peccator
desiderio ⁊ occupatōne terrenoꝝ obturat vnā aurē longitudine vi
te. et vnam spe finalis penitētie ¶ Quarto facit eum surdū ne audiat
paupem clamantē et dum ip̄e deum in paupe nō audit. clamabit ip̄e
ad deum et non exaudiet̄. Prouer. xxj. Qui obturat aures suas ad
cla. pau. cla. ip̄. ad deū et nō exaudiet̄. vt pz in diuite epulone Psal.
Dormierunt somnū suū et nihil inue. o. vi. diui. in ma. s. Aug. Tran/
sit somn⁹ iste. transit vita ista. et nihil inueniunt i manib⁹ suis. qui ni/
hil posuerūt in manib⁹ xp̄i ¶ Quinto ad fratrē veniā petentē. et dū
ip̄e fratri remittere noluerit. nullū sibi peccatū a deo remittit̄. Ecc̄i.
xxviij. Relinq̄ ꝓximo nocenti te. et tunc dep̄canti tibi peccata soluen
tur. homo homini seruat irā et a deo querit medelā. in hominē sibi
similē nō habet miscdiam et de peccatis suis dep̄catur. Math. xviij.
Nōne oportuit et te misereri ꝯserui tui sicut et ego tui misert⁹ suz
¶ Sexto ad legem dei p̄cipientē et dum ip̄e nō audit legem dei mā/
dantem deus non audit eum orantez. Prouer. xxviij. Qui declinat
aurem suam ne audiat legem. oratio eius erit execrabilis ¶ Simili
ter dyabol⁹ facit peccatorem mutū quantū ad tria ¶ Primo ad dei
laudem. q̄ deum ꝓ beneficijs nature fortune et gratie. non laudat.
Lu. xvij. Nonne decem mūdati sunt et nouem vbi sunt. et non est
inuentus qui rediret et daret gloriā do nisi hic alienigena ¶ Secun
do ad peccatorum confessionem. Iob. xxxj. Si abscondi quasi homo
peccatum meum et celaui in sinu meo iniquitatem meam ¶ Tercio
ad necessariorum deprecatōez. Contra quod ecc̄i. xxxix. Aperiet os
suum in oratione et ꝓ delictis suis dep̄cabitur. Et sic patet primum

¶ Secūdo ponit ipm miraculū a xpo factū. In quo miraculo fiēdo
christus septem seruauit. Nam primo sequestrauit eum a turba. Se
cundo misit digitos in aures eius. Tercio sputo tetigit linguā eius
Quarto ad celum suspexit. Quinto ingemuit. Sexto mandauit ap
tionē. Septimo ipm miraculū est secutū pfecte et integre. In quib
omib ostendit modū quo peccator debet curari. nam q solo verbo
omia creauit. hunc silr verbo poterat curare ¶ Primo g seqstrauit
eum a turba. Sile fecit de filia archisinagogi quā a mortuis suscita
uit. math. ix. In quo ondit q peccator qui curari desiderat debet se a
mūdi tumultib separe. Hie. xlviij. Relinquite ciuitates et habitate i
petra. In eodē. lj Egredimi de medio babilonis pple me⁹ vt saluet
vnusquisq aiam suam. In tumultib em lites et inaudita audiunt z
aures ad mala inclinant. Sen. Quotiens int homies sui minor ho
mo redij. Vnde arsenius magnus miles roman⁹ petens modū sue
salutis sibi reuelari audiuit vocem dicentē sibi. Arseni fuge homies
si vis salu⁹ fieri ¶ Secūdo misit digitos in aures suas. In quo ostē
dit sm crisi. q digiti et totum corpus ei⁹ erāt vniti diuinitati et ido
de digitis ei⁹ exiuit virtus in aures muti eas audire faciens. Item p
digitos dona spūssancti designant. qr in digitis opatio man⁹ ē. Vn
opatio xpi que fuit vtus et man⁹ dei in donis spūssancti fuit Lu. xj
In digito dei eijcio demonia. Vnū aūt de donis spūssancti vt dicit
aplūs. j. cor. xij. est discretō spūum vt hō sciat discernere inter bonū
et malū. Per h g q misit digitos in aures ei⁹ dat intelligi q pecca
tori ꝯuerso magis nccaria ē discretō spūssancti. p quā eligat discre
tū modū viuēdi. et p quā de verb scripte eliciat sanū intellectū. Qr
vt dicit aplūs. ij. cor. iij. lra occidit. Propterea multi facti sūt hereti
ci qs lrā occidit. qb mal⁹ spūs falsuz et lrālē sensuz de scripturis sug
gescit. j. Ioh. iiij. Nolite omi spūi credere sz pbate spūs si ex do sint
Itē dat intelligi q peccator maxie indiget donis spūssancti. quātuz
ad auditū qr fides ex auditu habet ro. x. fides aūt est donū dei sm
aplm ad eph. ij. Nunqz fides sine dono dei haberi potest. et p ꝯns
nec salus nec vita. cum fides sit fundamentū totius salutis. Per h g
q misit digitos in aures eius dedit intelligi q tota sal⁹ peccatoris
a spūsancto est ¶ Tercio sputo tetigit linguā eius vt scz onderet q
omia mēbra sacri corpis eius diuīa existunt et sancta sint. et sputuz
qd vincula lingue soluit. Est em ome sputū supfluitas. sz in dno om
nia diuina fuerunt vt dicit theophil⁹. Item saluia a capite descendit.
p quā dei sapiētia desigt q ex ore dei pcedit. Ecci. xxiiij. Ego ex ore
altissimi pdij. Per sapiaz aūt dei oēs sanant Sap. ix. Per sapiaz tuā
oēs sanati sunt. Iō g sputo tetigit linguā eius vt onderet q omnis

sanatio a sapientia dei est · que p sputum xp̄i intelligit · Per saliuaꝫ
ergo istam que a capite christi ꝓcessit gratia spūssancti designatur
que a xp̄o capite totius ecclesie ꝓcedit in omnia mēbra eccl̄ie · Io · j ·
De plenitudine ei⁹ o · ac · nos gratiā · Inter om̄ia autē mēbra lingua
magis indiget grā spūssancti · ꝓpter qd̄ spūssanct⁹ sup apl̄os i spē
lm descendit · vt on̄deret ꝙ peccator maxime indigeret grā spūssan
cti in lingua · Et ideo sputo tetigit linguā eius vt scꝫ sanaret̄ i lingua
et deinde sancta et sana verba ꝓferret · Iac̄ · iij · Lingua ꝯstituitur in
membris nostris que maculat totū corpus · inquietū malū est ple-
na veneno mortifero · Item saliua medium ē gustus et est saporum
discretiua · et iō si corrupta fuerit decipit̄ gust⁹ in iudicō sapoꝝ · sic̄
patet in febricitantib⁹ quib⁹ ꝓpter amaꝝ humorē q̄ palatū infectū ē
cib⁹ q̄ dulcis est amar⁹ videt̄ · Si aūt bene disposita sit saliua bene iu
dicat gust⁹ · In saliua em̄ intelligit̄ grā quā dn̄s dat affectui qua af-
fectus sanat̄ vt sapiant ei res ꝓut sape debent · sine qua amaꝝ vide
tur dulce et ecōuerso · Palatū sic corruptū habēt peccatores quibus
spūalia desipiunt ⁊ carnalia sapiūt · Esa · v · Ve q̄ dicitis malū bonū et
bonum malū ponentes amaꝝ in dulce ⁊ dulce in amaꝝ · ¶ Quarto
suspexit ad celuꝫ vt on̄deret ꝙ omne datū optimū ⁊ omē donuꝫ ꝑfe
ctuꝫ desur · ē descēdens · vt dicit̄ iac̄ · j · Ex nob̄ ei possum⁹ deficē ꝫ nō
aliq̄d facere · Io · xv · Sine me nihil po · fa · ¶ Quinto fleuit vt on̄deret
q̄ difficile sit sanare peccatorē quē sanatur⁹ fleuit · Aug̃ · Mai⁹ ē facē
de impio piū q̄ꝫ creare celū et terrā · Idē fecit sup lazaruꝫ mortuum
dum euꝫ a mortuis suscitauit p quē intelligit̄ peccator · Itē fleuit vt
on̄deret ꝙ peccatori ꝯpatiendū ē · eo ꝙ ip̄e sit in magna miseria ꝯsti
tut⁹ · nam omnia mala ⁊ infirmitates ꝓpt̄ peccatū ei euenerūt · Item
fleuit vt on̄deret ꝙ sup omnia d̄ morte peccatoris flend̄ ē · et d̄ mor
te anime magis q̄ꝫ corpis · Hie · vj · Luctū vni · fac · ti · planc · am · Quia
mors peccatoꝝ pessima · p̄s ¶ Sexto mādauit apertionē dicens Effe-
ta qd̄ ē adapire vt cognoscas deū creatorē tuū et redemptorē tuuꝫ
ꝑuisorē tuū ⁊ gl̄ificatorē tuū · Apire vt ꝯgnoscas statū pessimū i q̄
eras ⁊ optimū in q̄ es · Apire vt ꝯgnoscas penas ⁊ mala a q̄b⁹ te ab
solui ⁊ grāꝫ ⁊ bō q̄ tibi feci · Apire vt ꝯgnoscas finē tuū ⁊ exitu tuū
vt ampli⁹ nō pecces · Ecc̄i · vij · Memorare no · ⁊ in et̄nuꝫ nō pec · ¶ Se-
ptimo ip̄ꝫ miraculuꝫ ꝑfecte secutū ē · qꝛ statim apte sunt aures eius
et corpis et mentis · ⁊ solutum ē vinculuꝫ lingue eius · Quēcunq̄ ei
xp̄us sanauit in corpe · sanauit ⁊ in mēte · Et iō postq̄ꝫ xp̄us p gratiaꝫ
soluit eum a peccatis · dyabol⁹ in eum ꝑtātem amisit · et p ꝯn̄s vincu-
lū quo linguā ei⁹ ⁊ aures ligauit est solutū ⁊ loq̄bat̄ recte · qꝛ xp̄us
linguam eius saliua sua tetigerat · id est sapiētiam et gratiam recte

N loquendi in lingua eius posuerat ¶ Vbi notandum q̄ dyabolus
peccatorē tenet ligatum quattuor vinculis. ¶ Primo vinculo pu-
doris ne peccata ꝯfiteatur. Hūc pudorem excludere debet pudor fi
nalis iudicij. Naum. iij. Reuelabo pudenda tua in facie tua et osten
dam gentib⁹ nuditatem tuam ¶ Secūdo vinculo impunitatis pec
catoꝝ vt peccare non timeat. Contra qd̄ ecc̄i. v. Ne dicas peccaui ⁊
q̄d accidit mihi triste. Altissimus em̄ est patiens redditor Ecc̄s. viij.
Quia non ꝓfertur cito contra malos sententia filij hoīm absq; vl. ti-
ppe. ma. ¶ Tercio vinculo desperatōnis d̄ venia et diffidētia a pec-
cato cauendi vt peccare non desistat. Gen̄. iiij. Maior ē iniq̄tas mea
q̄z vt ve. mere. ¶ Quarto vinculo stulte spei finaliter penitendi vt
gaudeat bonis mundi. Contra qd̄ est illud ecc̄i. v. Ne tardes ꝯuerti
ad dn̄m et ne diffe. de die in diē subi. em̄ ve. ir. il. et in temp. vin. disp
te. Qr nescit homo finem suuz ecc̄s. ix. Omnia vincula ista saliua dei
id est gratia dei rumpit. et facit hominem recte loqui. Nam con-
tra primū vinculū dicit istud ecc̄i. iiij. Est ꝯfusio adducens ad igno
miniā. et ē confusio adducens ad gloriam ⁊ gratiam. Contra secun
dum dicit aug̃. nullum malum impunitū nullum bonū irremunera
tum. et ideo si non puniar hic. puniar alibi durius. Contra tercium
dicit psal. Miseratōnes eius sup̄ om̄ia opera eius. Et ideo maior est
mīa dei q̄z omnes iniq̄tates mee. Et mai⁹ ē resuscitare mortuum q̄z
ꝯseruare viuum. Qui g̃ me a morte peccati suscitauit in vita grē cō
seruabit. Contra quartū dicit beat⁹ bern. Qui tibi ꝓmisit veniā de
ꝯmissis diē crasti. nō spopō. Et sic patz secundum ¶ Tercio ponūt
subsequētia miraculū qr p̄cepit eis ne cui dicerēt. Ipi aūt multoplus
eum p̄dicabant et eo amplius āmirabant. scz tam de miraculosa opa
tione et ꝑfecta et de humilitate tam profunda. Et ideo eius magna
lia predicabant dicentes. bene omnia fecit. et surdos fecit audire et
mutos loqui. In quib⁹ verb̄ salubria exempla habem⁹. et primo ha
bem⁹ vnū exemplū ex ꝑte xp̄i scz opera nr̄a bona celandi scz ne a vē
to vane gl̄ie arescant. Quelibet eī res hz stimulū suuz. Stimulus bo
noꝝ operꝝ est vana gl̄ia que bonis operib⁹ insidiat̄ vt peant. Sil̄e
exempluz dedit nobis in trās figuratōne. qn̄ mandauit discipul̄ suis
ne alicui dicerent visionē. math. xvij. Attendite ne iusticiam vestraz
faciatis coram homib⁹ vt videamī ab eis. math. vj. Ideo lampades
quinqz virginum fatuaꝝ fuerunt extincte. qr erant plene vento va
ne glorie. nam in bonis operib⁹ que fecerunt ventum humane lau
dis quesierunt. Contra quod lu. xvij. Cum omnia feceritis que pre-
cepta sunt vobis di. ser. inu. su. ¶ Ex parte autem istorum qui addu
xerunt mutum. ad iesum habemus tria exempla ¶ Primum est

vt opera dei magna predicemus· q̄ quāuis xp̄us mandauit eis ne
alicui dicerent· hoc fecit ad nostrū exemplum· tamen ip̄e volebat vt
dei opera p̄dicarent ad laudem dei et ꝓximi edificatōem· vt greg·
dicit Tho·xij· Opera dei reuelare ⁊ ꝯfiteri honorificuz est· Psal· An/
nunciate inter gentes opera eius et nar·mi·ei⁹ ¶ Secundū est vt fa/
cta dei nō scrutemur ꝫ admiremur· ꝓu·xxv· Qui scrutator ē maie/
statis opprimetur a gloria· Ecci·iij· In pluribꝫ operibꝫ dei ne fueris
curiosus· Admiremur ergo dei potentiam qua om̄ia creauit· dei sa/
pientiā qua om̄ia ordinauit· dei clemētiā qua ꝓ nobis hō fieri ⁊ mo/
ri voluit· dei caritatem qua se nobis ad manducandum dari ordina/
uit· dei gratiam ⁊ dei iusticiam qua electos p̄destinauit· et qua rep/
bos p̄sciuit· et nihil hoꝝ scrutemur· Nam q̄ primum scz dei poten/
tiam circa mundi creatōem aristoteles et quidam alij voluerūt scru/
tari errauerunt dicentes mundū stetisse ab eterno· q̄ vero ſm scz di
sapientiam circa rerum ordinatōem quidam voluerunt scrutari er/
rauerūt dicētes· om̄ia a casu et fortuna euenire· Eccs·ix· Vidi sub so/
le nec fortium bellum· nec artificum gratiam· nec sapientum panem
nec velocium cursum· nec doctoꝝ diuitias· ꝫ tempus casumq̄ in oī
bus· Sed q̄ tercium scz dei clementiam circa salutem humanā· qui
dam voluerunt scrutari infatuantur et incidunt in errores reputā/
tes insaniam q̄ deus sit factus homo et mortuus vt iudei et sara
ceni·j·Coꝝ·j· Nos aūt predicamus christū crucifixū· iudeis quidem
scandalū· gentibꝫ aūt stulticiam· Q̄ aūt quartū scz dei caritatem· qua
se nobis voluit ad manducandū dare· quidaz volunt perq̄rere rece
dunt a fide dicentes· Durus est hic sermo quis potest eum audire·
q̄uo potest ꝫ carnem su·no·da·ad manducandū· Ioh·vj· Q̄ vo qui/
tum scz dei gratiam et dei iusticiam circa predestinationem electo
rum et prescientiam reproborum quidam volunt perscrutari errāt
dicentes omnia de necessitate euenire· et predestinata et prescita· et
quicunq̄ sunt predestinati de necessitate saluabuntur· et similiter p̄
sciti necessario damnabuntur ¶ Tercium est vt confiteamur q̄ chri
stus semp̄ bene omnia fecit· et omnia bene facit quamuis multa dis/
torta nobis videantur· Boetius· Et tu quamuis cām tante dispositi/
onis ignores· recte fieri cuncta ne dubites· Et sic patet tercium

De epistola sermo lxxxix

Fiduciam talem habem⁹ per christū ad deū non q̄ suffici
entes simus cogitare aliq̄d ex nobis·ij·Corint·iiij· Apo
stol⁹ i hac epl̄a dirimit quādā ꝯtrouersiā q̄ maxīa erat tp̄e
suo et fuit etiā tp̄e christi· scz q̄ mīstri et discipl̄i moysi et vetis legis

erant maiores excellentie q̃z ministri noue leg̃ scz discipuli xp̃i. Io.
ix. Tu discipul⁹ ei⁹ sis nos āt moysi discipl̃i sum⁹. nos scim⁹ q̃ moy
si locutus est deus. hunc aūt nescim⁹ vnde sit Hanc q̃stionē apl̃us i
pn̄ti epl̃a soluit. ostendēs q̃ mīstri noue legis et discipuli xp̃i sunt
maioris excellentie q̃z ministri ve. te. ⁊ discipuli moysi In qua q̃dez
epl̃a principaliter tria facit. Primo q̃ intendebat se ꝯmendare cuz
ministris noui testamenti cui⁹ ip̄e minister erat. ne credatur q̃ ex su
pbia hoc diceret. a se p̄sumptionē excludit ostendēs q̃ talis excellen
tia et om̄e bonū qd̃ habebat a dei gratia ꝓcedebat In prin. epi. Se
cūdo excellentiā ministroꝝ no. te. respectu ministroꝝ ve. te. subiun
git ibi. Qui ydoneos nos fecit ministros no. te. Tercio talem excel
letiā p duas rōnes ꝓbat. p̄ma ibi q̃ si mistratio mortis li. de. Scda
ibi. Nam si ministratō damnatōnis. Primo ergo excludit a se p̄
sumptōnez attribuens om̄e bonū gratie dei dicēs. Eiduciā talez id ē
talia loquendi habem⁹ ad deū scz intēdētes. ⁊ h̄ p xp̄m id ē p meri
ta xp̄i ⁊ nō ꝓpter merita nr̄a. q̃ vt dicit̃ hie. xvij. Maledict⁹ vir qui
con. in ho. ⁊ ponit car. brach. suū. Bn̄dict⁹ hō q̃ cō. in do. ⁊ e. do. si. ei⁹
Loq̃mur ergo in virtute xp̄i. q̃ nō sum⁹ sufficiētes cogitare aliq̃d a
nobis. ne dū loq̃ qd̃ vere aliq̃d sit scz bonū tāq̃z a nob̄ agētib̄ ⁊ mo
uētib̄ principalit̃ Io. xv. Sine me nihil potestis facē. Phil. ij. Qui
opat̃ in nob̄ velle ⁊ pficere ꝓ bona volūtate. Ergo ⁊ cogitare ⁊ vel
le ⁊ pficē qd̃ cogitatū est. deus in nob̄ opat̃ Esa. xxvj. Om̄ia opa nr̄a
opat⁹ es in nob̄ dn̄e. Mali aūt volūt ⁊ cogitāt ⁊ opant̃ mala ab q̃
deo. q̃ sine ip̄o factū ē nihil. id ē peccatū. s̄ sufficientia nostra ex dō
est supple in om̄i bono. Aduertendū tn̄ est h̄. q̃ p h̄ verba nō aufert
apl̃us potētiā cogitādi bonū ab homie ⁊ a libero arbitrio s̄ sufficien
tiā solū. Quasi diceret. Ex sua ꝯdicōne hō habet potentiā cogitandi
bonū. s̄ exire in actū bonū nō p̄t nisi p grām dei qd̃ esset a se suffi
cientiā habere. j. Coꝝ. xv. Non aūt ego s̄ grā dei mecū. vnumq̃dq̃z
eoꝝ que sunt ordinata ad vitā eternā adipiscendā scz principiū ⁊ cō
summatō est a deo. j. Re. iij. Ego incipiā et ego ꝯplebo. Et sic ptz q̃
ꝓpria v̄tus hominis nō sufficit ad salutē. Aug. Sine te dn̄e nihil sūt
omnes conatus mei. Nihilomin⁹ tamen homo debet firmiter crede
re. ꝓ diuinum auxilium ei non deerit nisi ip̄e fuerit in culpa. Et ido
debet facere posse suum et laborare. q̃ diuinum auxilium ei assit. et
debet ideo orare. elemosinas facere. ieiunare. et alia bona facē. vt dei
auxilium mereatur etiam si sit in peccato mortali. quia nō vult dice
re apostolus q̃ sine gratia dei nihil boni possumus facere. cum vi
deamus homines gratia dei carentes multa bona facere. s̄ vult dice
re q̃ nihil boni meritorij vite eterne possumus facere sine gratia dei

Ro. vj. Gratia dei vita eterna. Sine g̃ gtia gtum faciēte multa bo
na possum⁹ facere. Sz sine gratia gtisdata nihil omnino boni pos
sumus facē nec esse nec subsistē nec viuē. Et ido notandū q̄ triplici
ter hō deficit ex seipo. ¶ Primo deficit ad subsistendū. Secūdo ad O
bene viuēdū. Tercō ad suum desideriū implendū. ¶ Primo ergo
deficit ad subsistendū. Et hoc ptz quo ad tria. ¶ Primū est q̄ esse
suum ꝯseruare nō pōt. indiget em̄ deo ꝯseruante. Greg. Omnia
em̄ q̄ de nihilo sunt i nihilū tenderēt. nisi ea omniū auctor manu
regiminis teneret. idiget em̄ cibo quē ei deus p creaturas suas ad
ministrat. Psal. Apis tu manū tuam ⁊ imples om̄e animal bn̄di
ctōe. Ex q̄ patet magna ingtitudo peccatoꝝ qui cū a deo ꝯseruē-
tur ⁊ sustentent̄ ip̄m impugnant ⁊ seruos suos molestāt ꝓpter qd̄
digne merent̄ p̄uari vita ⁊ omnib⁹ bonis. Exēplum de filijs israel
qui cū a deo nutrirent̄ cibo optimo angeloꝝ murmurabant ⁊ ser
uos eius scz moysen ⁊ aaron molestabāt. ꝓpterea ignis de celo cō
sumpsit eos. j. Coꝝ. x. Neqz murmurauerit is sicu. q̄. e. mur. et pie.
ab exterminatore. ¶ Secundū est q̄ psonam suā ab hostib⁹ desen
dere non pōt. imo a demonib⁹ cito pimeret̄ nisi auxilium angelo-
rum ei adesset. Psal. Angelis suis mandauit de te. vt custodiāt te
in omnib⁹ vijs tuis ꝛc. Ex quo ptz magna rusticitas peccatoꝝ qui
angelos nō reuerent̄. Vnde phus dicit q̄ si quis ignorat an nix sit
alba. ⁊ an pntib⁹ ⁊ dijs id est angelis sit reuerentia exhibēda indi-
get sensu vl̄ pena. Vn̄ sic ignorans an nix sit alba ē cecus. ita igno
rans an angelis sit reuerentia exhibenda est v̄berandus. ⁊ multo
magis qui hoc scit. ⁊ eos nō reueret̄ ⁊ maxime qui angeloꝝ dn̄m
in magna reuerentia nō habet. ¶ Terciū est q̄ bona sua tueri nō
pōt. quin ab ip̄o recedant ⁊ ip̄e ab eis. quib⁹ ablatis eius subsisten
tia remouet̄. Boe. Relinquit em̄ te scz fortuna quā nō relicturā se
nemo vnq̄z poterit esse securus. Quid igit̄ referre putas siue illam
tulimus in hunc mundū nec auferre q̄d possum⁹. Ex quo apparet
magna stulticia peccatoꝝ. qui in bonis suis ꝯfidunt. Esa. xxxvj. Ec
ce ꝯfidis sup bac. arun. cui cum innix. fu. hō ꝯminutus intra. ma.
eius ⁊ pfo. eam. Bona p̄ncipia sunt baculus arundineus q̄ est frō
dosus extra ⁊ vacuus intus ⁊ stabilitatez nō habet. q̄ ergo inniti-
tur ei ꝯfringitur. ¶ Secundus ē homo insufficiens ⁊ deficit ad bn̄
viuendū. qd̄ ptz quantū ad tria. ¶ Primū est q̄ nō pōt bonam vi P
tam inchoare. Initiū em̄ bone vite ē bona cogitatō ⁊ bonū ꝓposi-
tū. Sed vt dictū est supra. hoc ex nobis ⁊ p nos habere nō possu-
mus. Ex quo apparet p̄sumptō multoꝝ dicentiū quando voluero

mutabo vitā ⁊ corrigam me. Ro. ix. Nō ē volētis neq; currentis. sꝫ
miserētis dei. Hec ē ꝓmissio nequissima que multos ꝑdidit. vt dici
tur ecc̄i. xxix. ¶ Scdm est qꝛ postq̄ bonā vitam inchoauerit non
pōt in ea ꝑseuerare. Greg. Cito bonū amittit nisi a largitore cu-
stodiat. Aug. loquēs d̄ negatōe petri. Hic agnoscit q̄ veꝝ sit sine
me nihil potestis facere. ecce ad vnius aure impulsum firmissima
columna tremuit. Ex quo ptz stoliditas quorundaz. qui cū sint in
bono statu vt eis videt nō timent de casu nō attendentes ad illud
j. Coꝝ. x. qui se existimat stare. vi. ne ca. nō curāt deū ⁊ sanctos ro-
gare vt in bono statu ꝯseruent. Vbi attendēdum q̄ indiscreta ꝑ-
sumptō firmitatis multis fuit occasio ruine. Ido petrus vilius ce-
teris cecidit. qꝛ ꝑ ceteris ꝑsumpsit. Aug⁹. Multos impedit a firmi-
tate ꝑsumptō firmitatis. ¶ Terciū ē qꝛ nō ꝑt ex se fructū bone vi-
te apprehēdere. qꝛ q̄ntūcunqz bn̄ agat nō sunt ꝯdigna opa sua ad
vitam eternā. Ro. viij. Nō sunt ꝯdig. pas. hui⁹ tem. ad fu. glo. q̄ re-
ue. in no. Ex quo apparet audacia multoꝝ q̄ credunt opa sua suffi-
cientia esse ad vitam. Cōtra quos apl̄us ad tyt. iij. nō ex opib⁹ iu-
sticie que fecimus nos. sꝫ sm suam misericordiā saluos nos fec̄. In
cuius figura dr gen̄. ij. q̄ deus posuit hoīem in ꝑadisum. ⁊ nō dici-
tur q̄ homo ꝑ se uierit in ꝑadisum. Attende tn̄ h̄ q̄ sicut vita eter-
na nō dat ex opib⁹ nostris. ita nō dat sine opib⁹ nostris. est em̄ me-
dium q̄ fit in mediū sine quo non fit. ij. Thi. ij. Nemo cor. nisi q̄ le-
cer. ¶ Tercō homo deficit ⁊ ē insufficiens ad suū desideriū implē-
Q dū ⁊ satiandū. qd̄ ptz quantū ad tria. ¶ Primū est qꝛ desiderium
hoīs nō satiat nisi in ꝑfecto bono. Perfectū aūt est vt dic̄ ph̄s. cui
nihil deest. In mundo aūt isto nihil muenit ꝑfectū cui nihil desit.
et qd̄ omnē ꝑfectōez habeat. nec in tota natura nisi solus deus. et
ideo homo nō pōt satiari nisi in solo deo ⁊ eius gloria. Psal. Satia-
bor cū apparuerit gloria tua. ¶ Secundū ē q̄ desideriū hoīs nō ꝑt
implere quidq̄d est minoris capacitatis q̄z homo. qꝛ min⁹ nō im-
plet maius. hō aūt ad imaginē dei factus est capax ipsius dei. er-
go nihil minus deo ꝑt ipm implere. Aug. Fecisti nos dn̄e ad te ⁊
inq̄etum ē cor nostrū donec req̄escat in te ¶ Terciū ē qꝛ nihil pōt
desideriū hoīs implere nisi qd̄ intrat in aīam vbi est desideriū. In
animā aūt nō intrat nisi deus. Et ido bona mundi immittūt sitim
et nō satiant qꝛ nō intrant vbi ē desideriū. Exemplū de tenēte cia-
tū in manu ⁊ nō bibente in quo sitis augeret ⁊ n̄ extingueret. So-
lus ergo de⁹ replet desideriū hominis. Psal. Qui replet in bonis
desideriū tuum. Ex quib⁹ omnib⁹ apparet stulticia mūdanoꝝ q̄ in
bonis mundi credunt satiari. sed ecōuerso euenit eis. qꝛ q̄ntoplura

habēt tantoplus sitiunt. Et sic ptz p̄mū ¶ Secūdo exclusa p̄sumptō
ne ponit excellētiā ministroꝝ noui testa. dicēs. Sufficiētia nostra
ex deo est. q̄ ꝛ ydoneos nos fecit ministros id ē in scientia ꝛ vita
pfectos. Hiere. iij. Dabo vobis pastores ſm cor meuz. ꝛ pascent
vos scientia ꝛ doctrina. Sic g̊ fecit nos ministros ydoneos nō cu
iuscunqz opis ſz no. testa De quo d̄r hiere. xxxj. Feriā domui israel
et domui iuda fedus nouū. testa. scz nouū nō ſm pactum qd̄ pe:
pigi cū patribꝫ eoꝝ. De quo lu. xxij. Hic est calix no. testa. scz ꝯfir:
mator testamenti. Nō litera scz literali intelligētia. ſz spū. i. spūali i:
telligentia. Et sic ministri veteris testamēti solā literā docebāt obſ
uare. ꝛ intelligētiam litere ꝛ sig̃ficatōz nō curabāt. Math. xij. Ecce
mater tua d̄r christo. i. sinagoga ꝛ fratres tui. scz iudei foris stant
supple intelligētia literali. nō valētes penetrare vsqz ad spūalez. q̄:
rētes te. i. salutē quā in tali intelligētia inuenire n̄ pn̄t. Sz ministri
noui testamēti docēt literam ꝛ intelligētiam litere qd̄ est melius
et vtilius ꝛ honorabilius. qꝛ litera p se sine spūali intelligētia occi:
dit. d̄ legalibꝫ ꝛ iudicialibꝫ ꝛ cerimonialibꝫ veꝝ dicit simpliciter. qꝛ
impossibile erat ea adimplere. Act. xv. Hoc est onus qd̄ neqz nos
neqz patres nostri ptare potuimus. In ipsis aūt mādatis decalo:
gi litera in se ꝛ p se ꝯsiderata nō occidit simpliciter ſz occasionalit̄.
Nā ꝓhibitō occasionaliter inducit culpā. ꝛ irritat ꝛ ꝓuocat ꝯcupi
scētiam. Ro. v. Lex subintrauit vt abūdaret dlictū. j. Coꝝ. xv. Vir:
tus vero peccati lex. Litera etiā occidit qꝛ occasionē supbiēdi pre:
stat. j. Coꝝ. viij. Sciētia inflat. Eccs. j. Qui addit sciētiaz addit et la
borez eo ꝙ in multa sapientia mlta sit indignatō. Spūs aūt id est
spūalis intelligentia q̄ ministrat̄ in nouo testamento viuificat scz
aīam. Si quis em̄ istd̄ mat. xvj. si q̄s vult post me venire abneget
semetipm̄. ꝛ silr̄ illud. si quis amat animā suā pdet eam. solū litera
liter intelligeret moreret̄ in anima. ſz spūaliter intellectū dat vitā
anime vt scz homo abneget vitam carnalē in cruce penitētie. Et no
ta ꝙ tūc est pfecta ꝛ spūalis intelligētia qn̄ est ei adiuncta gratia
spūssancti. ꝛ tūc pfecte viuificat Ioh. vj. Spūs est qui viuificat ca:
ro aūt nō ꝓdest quicq̄z. Mortificat em̄ omnē carnalitatē ꝛ p ꝯn̄s
dat vitā spūs. Ro. viij. Si aūt spū fac. ca. mor. vi. Spūs g̊ ꝛ gratia
spūssancti viuificat. Et qꝛ p ministros noui testam̄ti dat̄ g̃tia spi
ritussancti. iuxta illud act. viij. Tunc imponebāt manus sup istos
et accipiebāt spm̄sanctū. Ideo pfecta intelligētia spūalis docet̄ et
tradit̄ in nouo testamēto a ministris ecclesie. Querit̄ hic vtꝝ lex
noua quod idem ē qd̄ testamentū nouum sit lex scripta vl̄ indita.
Et dicendum ꝙ vnumqd̄qz dicit̄ esse illud quod ē in eo potissimū.

Illud aūt quod est potissimū in lege noua ⁊ in qua tota eius vtus
consistit est gratia spūssancti q̄ dat fidelibꝫ p quaz iustificant. Ro. viij.
Lex spūs vite liberauit me a lege peccati ⁊ mortis. Vn̄ aug. Sic
lex factoꝝ fuit in tabulis lapideis. ita lex fidei scripta est in cordi-
bꝫ fidelium. Habet tamē lex noua quedā sicut disponētia ad gratiam
spūssancti ⁊ ad hunc gratie vsum ptinentia. que sunt quasi secun-
daria in lege noua. De quibꝫ oportet instrui fideles christi ⁊ verb
et scriptis. tam circa credenda q̄z circa agenda. Et ideo dicendum q̄
p̄ncipaliter lex noua est indita secundario est lex scripta. Itē queri
tur an lex noua iustificet. Et dicēdū q̄ sic dictū est ad legē euāgelij
vel nouaz duo ptinent. Vnū quidē p̄ncipaliter. scz gratia spūssan-
cti interius data. ⁊ q̄ntum ad h̄ lex noua iustificat. secundario pti-
nēt ad legem euāgelij documēta fidei ⁊ p̄cepta ordinantia huma-
nū affectū ⁊ hūanos actus. Et quātum ad h̄ lex nō iustificat. Vn̄
hoc qd̄ hic dixit. litera occidit. spūs aūt viuificat. aug. exponit di
cens q̄ per literam intelligit omīs scriptura extra homines exn̄s
etiā moralium p̄ceptoꝝ qualia ꝯtinent in euāgelio. Vn̄ etiā litera
euāgelij occideret nisi esset interius gratia fidei sanans. Et sic ptz
excellentia ministroꝝ no. testa. q̄z docent literam spū intelligi. et
q̄z donāt ministerialiter gratiam spūssancti p quā peccata dimittun
tur. ⁊ fides ⁊ alie vtutes infundunt. Io. xx. Accipite spm̄sanctū q̄-
rum re. pec. re. eis. Et sic ptz secūdum. Tercō ponit duas rōnes
ad hanc excellentiā ꝓbandam quaꝝ p̄ma est a minori. q̄z si illud d̄
quo minus videt debere esse in gloria est in gloria. ergo id quod
magis. Dicit g̊ q̄ si ministratō mortis id est lex mosayca que non
implentibꝫ seipam mortem inferri p̄cipiebat. ⁊ sic occidebat om-
nes vel plures. q̄z nullus ipam implere poterat. vt ptz exo. xxj. de
lege talionis ⁊ p totum leuiticū. qui fecerit hoc vel istd̄ morte mo
riat. Si talis ministratō literis deformata id est inhoneste forma-
ta ꝓpter multa ad literā inhonestatē sonantia q̄ ibi formabant vt
ptz deu. xxiij. vbi p̄cipiebat paxillū portare ad fodiēdum ⁊ sterco-
ra ad ꝯdendum. deformata dico in lapidibꝫ vili scz materia. Si g̊
talis ministratō fuit in gl̄ia in splendore scz gl̄ioso in facie moysi
relucente ac si essent quedā cornua. Exo. xxiiij. Videtes aūt aaron
et filij israel q̄ cornuta esset moysi facies timuerūt ꝓpe accedere.
sicut ⁊ nūc fit nostris ep̄is. postq̄z facti sunt cornuti quibꝫ qui fa-
miliarissimi erant vix audēt accedere. Ita vt nō possent filij israel
intendere. id est intente respicere in faciem moysi ꝓpter gloriam
vultus eius scz moysi que euacuat. In ipo em̄ inchoauit ⁊ in ipso
cessauit. Nō em̄ fuit in iosue nec in alijs successoribꝫ eiꝰ. nec ꝯtinue

fuit ín mopse·sed cito transit·qz nō erat veritas glozie·sed figura·
j·Coz·x·Omnía ín fi·ztím·illis·Argumentū est qz omnis glozia
mundana q̄ est gl'ia mosayca cito transit·Si ergo sic fuit ín glozia
mínístratō ista·qūo nō magis mínístratō spūs z legis noue que
spūalis est·qz spūalia docet·erit ín glozia·i·ín maiozi glozia·q·d·sic
Sed hanc glozīā nō videmus In qua g̊ glozia erit·Certe ín futura
et eterna·De qua psal·Exultabūt sancti ín glozia·Et sic ptz p̄ma
ratō que est sumpta penes hoc·qz lex noua docet literam spūali-
ter ıntelligi lex aūt vetus nō Secunda rō sumīt penes hoc·qz ī
lege noua dat etiam gr̄tia spūssancti p mīstros ecclesie· que ússtifi-
cat hoiem·Dicit g̊·Nam si mínístratō dānatōis·i·lex mosayca·q̄
damnabat ad mozte tpalem·Et ideo qō supza dixit mínístratōz
mozte·hic dicit mínístratōnem damnatōis In gl'ia ē·s·tēpali·mul
tomagis mínísteriū ústicie·i·nouū testamentū abundat ín glozia
Nota g̊ istud quod dixit ante mínístratōez spūs·dicit hic míníste
rium ústicie·qz ín nouo testamēto dat spūssanctus p quē ústicia
est ín homíne·Et qz nouū testamētum abundat ín ústicia·abūda
re debet ín glozia·Dzoú·xv· In abundanti ústicia vtus maxima
est·Et sic ptz qz mínístri noui testamēti sunt magne dignitatis taz
ex eo qz docent literam ıntelligi spūaliter· q̄z ex eo qz sunt mínístri
chzísti·z eius ínstrumētum·z dāt spūssanctū p quē peccata dimit
tunt·et vtutes ínfundunt·qō mínístri veteris testamēti nō facie-
bant·Et sic ptz qz mínístri no·te·ín magna reuerētia sunt habendi
et ipsi debent se ín magna sanctitate ꝛseruare vt tāto mínísterio
digni sint·qz ve ísti qui salutē alios docet z spūssanctū alıjs ꝛfert
et ipe salutem perdit et spūsancto pzúatur· z p tale mínísterium
fit dignus mozte eterna·j·Coz·quarto·Sic nos exísti·hō vt mín-
chzísti z dispensa·mínı·dei·Et sic ptz totum·

Dominica·xiij·de euangelio sermo· xc

Beati oculi qui vident que vos videtis·luce·x·Euāgelúz
pens est valō pulcrum et magnū et mlta ín se cōtinēs·
nec paucis verb expediri potest·In quo quidē euange
lio questío apud antiquos phos multum ventilata de-
rmínatur ín quo scz esset beatitudo·Quidā em posuerūt beatitu
dinem ín bonis corpis vt epicuri·Quidā ín bonis mūdi·s·diuitijs
bonoze·potentia·z sic de alıjs·Quidā ín vtutibz moralibz vt stoyci
Quidā ín vtutibz naturalibz z cognītōe creaturaz z maxime sub-
stantiaz sepataz·um vt pipatetici·i·aristotelici Chzistus aūt veni
es ín mūdum qui ad hoc natus est·vt testimoniū phiberet vitati·

ostendit q̄ in omnib⁹ supradictis vera beatitudo non consistit. sed
in visione ⁊ cognitōe dei di. Bea. ocu. qui vi. ꝛc. In quo quidē euā
gelio p̄ncipaliter tria cōtinent̄. Primo em̄ beatitudo ab apostolis
et eoꝝ sequacib⁹ in nouo testamento haberi ꝑhibet̄. In p̄n. euan.
Secundo cuiusdā legisperiti alta interrogatō. ⁊ christi sapiens re
sponsio subinfert̄ ibi. Et ecce quidā legisperitus sur. tem. eū. Tercō
cuiusdā phisei alia interrogatō et eius a christo ꝑ exemplū expla
natō subiungit̄ ibi. Ille aūt volens ius. seip̄m dixit ad iesum ⁊ quis
est meus ꝓximus. Suspiciēs aūt iesus dixit. Homo quidā dn̄debat
ab hierusalē in hierico ¶ Primo g̊ christus ꝓnunciat beatitudinē
apostoloꝝ ⁊ eorum sequacium. q̄ ab aduentu christi in nouo testa
mento habet̄. Que beatitudo siue bn̄ficium antiquis patrib⁹ q̄ntū
cunq3 magnis nō est cōcessum. Dicit g̊ beati oculi interiores ⁊ ex
teriores qui vidēt que vos videtis. ⁊ n̄ solū vestri sed omniū qui
vident ꝑ fidem q̄ vos videtis ꝑ spē. i. recte cognoscunt ista sacra
menta in me cōpleta que vobis reuelata sunt. Eandē em̄ beatitudi
nem christus repromittit credentib⁹ ⁊ thome videnti. Io. xx. Bea
ti qui nō viderunt ⁊ crediderūt Vnde cirillus h̄ dicit q̄ videre nō
sumitur hic ꝓ actu oculoꝝ. alias herodes ⁊ pilatus fuissent beati
qui christū viderunt. sed sumitur hic ꝓ visu ⁊ recreatōne mentis.
s̄m qd̄ dicimus iste vidit bona tp̄a. i. gauisus est bonis tempib⁹.
Et sic p3 q̄ hanc beatitudinem nos habemus q̄ christi bn̄ficijs gau
demus. ⁊ ip̄m ꝑ fidem videmus. Patres aūt ve. te. vsq3 ad illud tē
pus christi beneficijs nō sunt gauisi. Et ideo nos sumus magis bea
ti q̄3 ipsi. Et hoc est qd̄ sequit̄. Multi ꝓphe p̄dicentes futura esse q̄
vos videtis p̄sentia. ⁊ sil̄r multi reges voluerūt videre oculo car
nali que vos videtis. sc3 me. ⁊ que ꝑ me fiunt ⁊ non viderūt. ⁊ au
dire que vos auditis sc3 doctrinam ⁊ p̄dicatōe3 meam ⁊ nō audi
erūt. Sed dicit̄ ioh. viij abraam pater vester exultauit vt videret
diem meū vidit et gauisus est. Rn̄sio illud intelligit̄ de visu spūali.
sed istud de corpali ⁊ spūali simul. Hec g̊ gratia antiquis patrib⁹
nō est cōcessa. licet multum eā desiderauerunt. Esa. lxiiij. Vtinā dis
rumperes celos ⁊ descenderes. Hoc em̄ ecclesie no. te. in apostolis
est cōcessum. Antiquis aūt patrib⁹ in figuris ⁊ enigmatib⁹. Nā ali
us vidit tres ⁊ vnum adorauit vt abraam. Alius vidit rubum ar
dentem non cōburi ⁊ posteriora domini vt moyses. ⁊ sic de singu
lis. Nos autem reuelata facie gloriam domini speculamur vt apo
stolus dicit. Vbi nota q̄ hec beatitudo apparet esse in nobis plus
R quā in patrib⁹ ⁊ hominib⁹ ve. testa. quantū ad octo ¶ Primo q̄n
tum ad veri cognitōnem. q̄ apte ⁊ non per figuras cognoscimus

misterium trinitatis et incarnatōnis filij dī. Iohā. xvi. Venit hora
cum iam non in ꝓuerbijs loquar vobis. sed palam de patre meo
annunciabo vobis Eph. iij. Quod alijs generatōibus non est agni
tum filiis hominū sicut nunc reuelatum est sanctis apostolis eius
¶ Secūdo quantum ad dei placatōez quia immolata est hostia ꝑ
quam placati ⁊ reconciliati sumus dō. Ro. v. Cum inimici essem⁹
recon. sumus ꝑ mortem filij eius. ¶ Tercō quantum ad debiti so:
lutōnem ꝓ quo omnes in carcere detinebantur. j. Pe. j. Nō auro
vel ar. re. es. sed p̄cioso sang. ag. incō. ¶ Quarto quātum ad spūssan
cti donatōnem. quia ꝑ sacramenta ⁊ ministros ecclesie datur spi:
ritussanctus ad robur. ⁊ ad vincēdum ex omni ꝑte peccatū. quod
in veteri testamēto nō fiebat. Ioh. xx. Accipite spm̄sanctū ¶ Quin
to quantū ad virtutis emanatōnem. nam ex passione christi mag:
na regula ad bene agendū emanauit. Ioh. xij. Ego si exaltatus fue
ro a terra omnia tra. ad me. id est ꝑ virtutē passionis mee trahaz
ad me hominem qui est quodāmodo omnia. ¶ Sexto quantū ad
medicinaꝝ prepationem. Nam ex latere christi pendentis in cru:
ce fluxerunt sacramenta ecclesie efficaces medicine contra omnez
morbum anime vt ꝑ hoc euangeliuz oīo datur intelligi in homi:
ne sauciato. Fluxerunt etiam inde indulgentie ad peccatoꝝ remis
sionem ¶ Septimo quantū ad nobilissimi ⁊ virtuosissimi cibi insti
tutōez. Ioh. vj. Panis quē ego da. vo. ca. mea est. ¶ Octauo quan
tū ad regni celestis possessionē. Lu. xxiij. Hodie mecū eris in ꝑadi
so. Hanc vocē om̄es patres veteris testamenti non audierūt. Ve:
re ergo beati sunt oculi nostri. quia talia vident et audiūt.
¶ Moraliter aūt ad edificatōnem nostrā nota. ꝙ ad bene viden S
du tria sunt necessaria. scz instrumentū sanū. mediuz aptuz. ⁊ obie:
ctū solidum // Similiter in visione spūali hec tria sunt necessaria in
qua instrumentū sanū est cor mundū. Math. v. Beati mundo cor:
de quoniā ipsi deū videbunt. Ex tribus autē mundatur cor. Prīo
quando vis ratōnalis purgata est ab errore dyaboli. quod facit fi
des. Act. xv. Fide purificans corda eoꝝ. Secūdo quando vis cōcu
piscibilis purgata est ab amore carnis. quod facit caritas spūssan:
cti. Aug. Gustato spū desi. om. ca. Tercō quādo vis irascibilis pur
gata est ab amore mundi. quod facit spes. quoniā qui sperat melio
ra bona relinquit illa. Math. xix. Ecce nos reliquimus omnia. Qui
ergo habent fidē rectam ⁊ carnalia desideria non sequūtur. sed ab
negant se ⁊ mundanis vanitatibꝫ abrenūciāt hn̄t sanū oculū men
tis ad videndū christū ⁊ eius bn̄ficia ¶ Mediū autē aptū in visiōe
spūali ē triplex. scz speculū fidei. j. Coꝝ. xiij. Videm⁹ nūc ꝑ speculū

scz fidei. Speculum creature. Ro. i. Inuisibilia dei per ea que facta
sunt intellecta cōspicúntur. Et speculum scripture Iob. v. Scruta
mini scripturas iste sunt qui testimonium phibēt de me Et sic ptz
q; in vita ista per tria possumus christum cognoscere verum deuz
et verum hominē scz p fidem ⁊ creaturas. id est p opa que christ⁹
exercuit in creaturis. Iob. v. Opa que ego facio testimoniū perhi
bent de me. Et per scripturas. Luc. xxiiij. Nōne sic opor. christum
pati. Obiectū autem solidum est christus in quo habitat omis
plenitudo diuinitatis corpaliter. Heb. xij. Aspicientes in autorem
fidei ⁊ consummatorem ihm. In hoc obiecto tria pncipaliter videt
et cōsiderauerunt apos. que nos etiam cōsiderare debemus. scz ex-
empla operum ad imitandū. Iob. xiij. Exemplū em̄ dedi vobis. ꝛc
Mirabilia virtutū ad regratiandum. j. Pe. In omnib; gtias agē-
deo. Et documenta verbor ad instruendū. Lu. xxiiij. Tunc aperu-
it illis sen. vt intel. scrip. Iob. vj. Verba q̄ ego lo. vo. spūs ⁊ vi. sunt.
Et sic ptz pmum. Secūdo ponitur cuiusdā legisperiti alta inter
rogatō ⁊ christi respōsio. Dic g̃. Et ecce quidā legis. sur. vt ab om-
vi. ⁊ sic sa. repu. tem. eum. Non g̃ causa discendi sed se ostētandi p
ponit questionē dicens. Magister Dolosa lingua magistrū vocat
cuius nō vult esse discipulus ꝫ temptator. Quid faciendo vi. eter.
pos. At ille dixit ad eum. In lege quid scriptū est. quomodo legis
scz in ipsa lege. At ille respondens ait. Diliges dominū deuz tuu-
ꝛc. Et attēde hic q; in deu. ⁊ in math. nō ponunt nisi tria. lucas aūt
addit quartū scz ex omnib; viribus tuis. Et hoc facit ꝓpter quattuor
rōnes ꝓpter quas diligendus est deus. Prima quia creator dans
esse. Secunda quia conseruator in esse. Tercia q; redemptor ⁊ recre
ator in bn̄ esse. Quarta q; glorificator in optimo eē. Ergo diliges
dominū deum tuū ex toto corde tu. q; te ad imagīez suā creauit
excellentē creaturam. ex tota anima tua. quia te conseruat ⁊ tibi pro
uidet p angelicam naturā. Heb. ij. Omnes sunt ad ministratorij
spūs in minis missi. Ex omnib; viribus tuis id est ex omnib; tuis po
tētijs tam interioribus q̄z exterioribus quia te redemit ⁊ exaltauit fa
ctus homo in bn̄ana natura. Apoc. v. Redemisti nos domine in
sanguine tuo ⁊ fecis. no. de. no. regnū id est reges. Et ex oi mente
tua quia te resuscitabit in anima ⁊ corpe glorioso ad diuinaz glori
am. Math. xxv. Venite benedicti patris mei ꝓcipite regnū. Aug.
aūt sic expomit. Dili. dominū deum tuū ex toto corde tuo. id est in
tellectu sine errore. ex tota anima id est voluntate sine contradictō.
ne. ex tota mēte ⁊ memoria sine obliuione. Et dic ꝫ nō posse imple
ri in via ꝫ ostendit p ꝫ vbi implebit scz in patria. Greg. aūt dic ex

toto corde·i· sup omnia et dicit q est inculcatō vborꝝ· Addit aūt ⁊
primū sicut teipm·qd exponit sex modis ¶ Primo sic teipm·i·dili T
gas in primo qd debes diligere in te scz naturā ⁊ imaginē dei et
virtute nō vicium· ¶ Secundo sic sic teipm scz ex caritatis affectu
et effectu nō ex concupiscentia carnis· Tercō sic sicut teipm·i·in quo
teipm·s·in deo ⁊ nō in mundo· Quarto sic sic teipm id est ꝓpter qd
teipm sicut ꝓpter deum ⁊ nō ꝓpter comodum tempale· Quinto sic
sicut teipm id est ad qd teipm scz ad gtiam in psenti ⁊ gloriam in
futuro· Sexto sic sicut teipm id quō teipm·s·supra res tempales ⁊
corpus ꝓpm ⁊ infra deum· Qui sic diligit primū legem impleuit
Et ideo sequit· Dixit illi recte respondisti·hoc fac ⁊ viues· Et no:
ta q p nomen primi intelligitur omnis hō vt dicit aug· ¶ Et at:
tende q dilectō triplex ē· ¶ Prima nature ⁊ hec ꝓprie sm dyoni·
dicit amor quo naturaliter omnia corpis existentia colligantur
adinuicem ⁊ comunicant sibi alterutrum bonum quod habent·
Vnde dyonisius Est aūt amor quasi quidā diuinus circulus ¶ Se
cunda est amicicie· Et hec vocat ꝓprie dilectio que est inter creatu
ras rōne vtentes eo q in dilectōe cadat electō que est vtentiū ra
tōe ¶ Tercia est gratie et hec ꝓpe dicitur caritas que includit in
hoc mandato specialiter· Amor g respicit naturā·dilectō ratōnez·
et caritas gtiam· Ponit aūt in mandato vnum p altero eo q hec
tria sint motiua ad diligendū deum·s·natura ratō ⁊ gtia· Natura
ergo respicit creatorē·ratō redemptorē·rōnabile est em vt qui tā
ta sustinuit p nobis diligat a nobis· Gratia iustificatorē gtis em
nos iustificat· Excellētiā et vtutē istius mādati h videamꝰ·in q om
nia mādata implēt·⁊ de q dns speale mādatū dedit·Io·xiii· Hoc ē
pce·m·vt di·mui· Hec ē illa pcōsa margarita p q hō dēt omia da:
re·qzuis g oēs vtutes sint margarite pcōse·tn caritas siue dilectō
ē oibꝫ pcōsior·i·Cor·xiii· Maior horꝝ ē caritas Cuiꝰ excellētia ⁊ v
tus ex tredecim apparet ¶ Primo ex silitudinis excellētia·nā cari V
tas omnibꝫ optimis in vnoqz genere similat· In trinitate nanqz
dei spūssan·vna trium psonarꝝ verus deus ē amor patris ad filiū·
vn in diuinis amor ē vna de tribꝫ psonis p quē deꝰ omnia ē opa
tus Inter angelos vo supmus ordo scz seraphin ab incēdio amo:
ris nominat eo q p ceteris dei amore ferueat Inter luminaria ce
li sol q oibꝫ peminet amori cōpat Nā sic sol oibꝫ se cōuicat·ita amor
oibꝫ ē cōis qz hoies in qcunqz statu loco ⁊ cōdicōe amare pnt Oia
etiam aialia amāt alia suo mō amādi Int elemēta ignis q nobilior
ē amori cōpat Lu·xii· Ignē·i·amorē veni mit ·in trā· Vn·ff·q ē ve
rꝰ amor in spē ignis sup aplos dndit Int metalla aurꝝ qd obtinet

primum locum amori ꝯpatur ratōne valoris ⁊ p̄ciositatis. Inter
virtutes vero ipsa caritas obtinet primū locum vt dictū est. In-
ter om̄ia fortia mors est fortior q̄ amori ꝯpatur. Can. viij. For
tis ē vt mors dilectio. ¶ Secundo ex virtutis efficacia. nā caritas
plumbea facit aurea. transitoria perpetua. mortua viua. Opa em̄
d̄ genere bonoꝝ extra caritatem facta sunt plūbea ⁊ modici valo-
ris. Sunt etiā transitoria. qꝛ meritū tp̄ale ⁊ finitū habent. Sunt eti
am mortua. quia vita gratie carent. ⁊ ad eternam vitā ducere nō
possunt. que omnia si fierent in caritate essent aurea. id est infiniti
valoris. Essent ꝑpetua quia ꝑpetuū ⁊ eternū meritū haberent. Es
sent viua quia caritas est vita opeꝝ. ⁊ ad vitam eternā ꝑducerēt.
Similiter caritas homines mortuos i peccatis quotidie viuificat
Vnde de aug. legimus. Vulnerauerat caritas christi cor eius ⁊ ex-
empla seruoꝝ dei quos de mortuis viuos fecerat. s. caritas ¶ Ter
cō ex societatis valētia qꝛ si om̄es v̄tutes essent in vno nisi caritas
eis sociaretur. ⁊ cum eis inhereret non facerent eum bonum nec
deo acceptū. Caritas autē sine alijs si possibile esset. faceret homi-
nem bonū ⁊ deo acceptū Aug. Vbi caritas est quid est quod pōt
obesse. ⁊ vbi caritas non est quid est quod potest ꝓdesse. Idē. Ca-
ritas est gratia gratiaꝝ. alie virtutes sine ea gratie non sunt. quia
gratis nō opātur. Et quia nō sufficiunt reddere animā deo g̃tam.
vel etiam sua opa absq3 caritate deo grata facere. Et nota q̄ in tē
plo dei omnia fuerūt deaurata vt patet. iij. Re. vj. Item in templo
dei quod est aīa om̄ia debēt fieri in caritate et ex caritate. ¶ Quar
to ex bonoꝝ abundātia. Nam qui habet caritatē est diues in om
nib3 ⁊ abundat. ⁊ qui nō habet est paup penitus nihil habēs. Cu
ius ratō triplex potest assignari ¶ Prima quia caritas thesaurus
est in agro cordis absconditus. ꝑ quo habendo om̄ia debēt vendi
Math. xiij. Simile est regnum celoꝝ the. abscon. in agro. ¶ Secū
da est quia qui habet caritatem. habet deum in anima. in quo sunt
omnia bona. Aug. Aurum habens in arca diues est. deum habēs
in conscientia ditior est. ¶ Tercia est. quia caritas aliena bona fac
sua. Aug. Pensent inuidi quātum bonum est caritas. que sine no
stro labore aliena bona facit nostra. Cuius ratō est. quia vt dicit
math. xiij. vita iustorum quedam negociatō est et societas. qui aūt
est in societate ꝑticeps est oim bonorum societatis. per caritatem
autem homo intrat in societatem sanctorum ⁊ ido fit ꝑticeps om
niū bonorū q̄ in ecclesia iustoꝝ fiūt. Psal. Particeps sum ego oim
timētiū te. ¶ Quinto ex penaꝝ irrogātia. q̄ nō habēti caritatē ifli
gūt. qꝛ excōicat ⁊ ab oi bono sepat. Nā p̄mo sepat a d̄o. i. coꝝ. xvj.

Si quis nō amat dominū iesum sit anathema·glosa·i·sepatus· Secundo sepatur ab angelis ꝛ a sanctis·Tercō sepatur a merito passionis christi ꝛ omniū sanctoꝝ·Quarto sepatur a pticipatōe sacramentoꝝ ecclesie·Quinto sepatur ab omnibꝫ virtutibꝫ ꝛ domis ꝛ gratia dei·Sexto sepatur ab indulgentijs ꝛ missis ꝛ ab omni bono quod fit in ecclesia·cuius p caritatē pticeps erat· Septimo sepatur a bonis ꝓprijs que vnqm fecit ꝛ remanet nudus sicut ribaldus qui omnia plusit· Sexto ex psonarum inherentia·nam cetere vtutes bonis ꝛ malis in esse possunt·caritas aūt solum sanctis et filijs dei inest·Aug·Caritas dei ꝛ ꝓrimi ꝓpria ꝛ specialis virt⁹ sanctoꝝ est atqꝫ piorum· cū cetere vtutes bonis ac malis possint esse ꝯmunes·ꝓ eā sola diuidit ꝛ discernit inter filios regni ꝛ secundū· Septimo ex ꝑpetuitatis pmanentia· qꝫ cū cetere vtutes excidant·caritas nunqꝫ excidit·j·Coꝝ·xiij·Nam post mortē aia maxime diligit deū ꝛ seipam ꝛ ꝓximū· Poeta Omia ptereūt ꝓter amare deū·Salomo etiā habēs caritatē nunqꝫ pōt excidere nisi ꝑius caritatē amittat·Vnde sic anchora tenet firmam nauē·ita caritas aiaz· Octauo ex remuneratōe pmij·nam ꝑm caritatē pmiuz glorie mesurat·ꝛ nō ꝑm aliā vtutē·neqꝫ ꝑm opeꝝ multitudinē·qđ dñs ostendit cū dixit q illa vidua q duo era minuta misit in gazophilaciū plus omnibꝫ misit· luc· xxi· et hoc ido qꝫ cū maiori amore ꝛ deuotōe misit·ꝛ ido plus meruit·Nec mirum qꝫ deus solā caritatem habet caram ꝛ sola caritas habet deum carum·Cuius signuz est·qꝫ qui caritatem nō habet ꝓ nihilo dat deum·Aliquādo ꝓ vno denario·Aliquando ꝓ vno obulo· Sed qui est pfectus in caritate potius vult mori·ꝛ omnia pdere q̄z a dei caritate separi· Ro· viii· Quis nos sepabit a caritate christi·quasi diceret nihil Nono ex virtutum informatōe·nam caritas omnes vtutes informat· et qꝫ omnis actus seu opatio est a forma· inde est q caritas omnes vtutes reducit in actum·ꝛ facit opari ꝛ actus omnium vtutū attribuūtur caritati·i·Coꝝ·xiij·Caritas pa·est be·est·om·cre·om·spe·ꝛc·Inde est etiam q nullum opus alicuius vtutis sine caritate valet ad vitam ꝫ potest vitam ꝙferre·i·Coꝝ·xiij·Si·lin·ho·lo·ꝛ anicari·autem nō ha·fac·sum velut es so·ꝛc Decimo ex fortis vinculi colligatōne·nam caritas est vinculum fortissimum·quo solus deus ligari potuit·Hugo de sancto vic· O caritas q̄z magnum ē vinculū tuum quo etiam deus ligari potuit· et si ꝙtra deum fortis fuisti·multomagis ꝙtra homines ꝑualebis·Hoc vinculum traxit deum ad terram·et reclusit eū in vtero virginali·nullum vinculū potuisset eū ad colūnam ligare·nisi hoc·nulluz ferꝝ eū in cruce

tenuisset nisi caritas affuisset Caritas etiam hominis tenet deum
Vnde angelus ex pte dei dixit loth caritatez habēti. Festina ⁊ sal-
uare ibi qꝛ nō potero facere quicq̄m donec ingrediaris illuc gen.
xix. Et moysi dixit deus. Dimitte me vt irascat̄ furor meus cōtra
eos. exo. xxxj. ¶ Vndecimo ex hominis trās formatōe. Nā caritas
transformat hominē in deuz. Psal. Ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi
omnes scz p caritatem. Subleuat etiā homines a terrenis ⁊ ad ce-
luz transfert. Est em̄ ignis subtilians crassa ⁊ omnē terrestreitatē
ꝯsumens. Ezech. viij. Eleuauit me spūs inter celum ⁊ terraz. Spūs
amor dei est. Quod figuratū est in helya quē currus igneus sub-
leuauit ⁊ in paradisum transuexit. iiij. Re. ij. Currus igneus habens
duas rotas. est amor dei ⁊ ꝓximi ¶ Duodecimo ex nobili anime
vestitōe. Est em̄ caritas vestis nuptialis ⁊ regalis que fac̄ hominē
dignū nuptijs regis eterni. ⁊ q̄cunqz ea caret repellit̄ tanq̄z indignꝰ
Math. xxij. Ami. quō. h. intra. nō ha. ve. nu. Hec vestis ē nobilissi-
ma. qꝛ nō de pilis animaliū ē facta. nec de visceribꝫ v̄mium. sz de vi-
sceribꝫ iesu christi. Hec ē tunica incōsutil̄ ꝓpter quā xp̄c potius vo-
luit scindi ⁊ pforari q̄z ipa scinderet̄. Hec ē tunica polimita quā ia-
cob fecit ioseph filio suo. i. deus pater filio suo. quā fratres sui tinx-
erūt in sanguine. qꝛ ꝓpter caritatē corpus christi sang̃ne aspersuz
fuit. Esa. lxii. Quare rubꝝ ē vestimētum tuum Hec ē vestis rega-
lis quā christus omni christiano donat in baptismo. qua solum filij
regis eterni vtunt̄ scz soli veri christiani. ¶ Tredecimo ex suaui
eius delinitōe. Nam caritas g̃uia facit leuia ⁊ aspera suauia. Aug.
Omnia seua ⁊ inmania ꝓrsus suauia ⁊ ꝓpe nulla fac̄ amor. Math.
xj. Iugum em̄ meū suaue est ⁊ onus meū leue scz amanti. alijs au-
tem ē ita graue q ip̄m nesciunt baiulare. qd̄ bene norūt qui cari-
tatem nō habēt. Exemplū huius ptz in iacob qui seruiuit ꝓ rachel
xiiij. annis ⁊ videbant̄ ei pauci dies p̄ amoris magnitudine. gen.
xxix. Hoc etiā in amatoribꝫ mūdi apparet. qui ꝓ amore carnali mi-
rabilia sustinent et omnia eis leuia vident̄. Vere g̃ possumus dice-
re illud sap̄. vij. Venerūt mihi omnia bona piter cū il. Et sic pz sm̄.
¶ Tercō ponit̄ eiusdē legisperiti q̄dā alia questio ex p̄oribꝫ exorta
et eiusdē explanatō. Et hoc est. Ille aūt volens iustificare seip̄m id
ē iustū ondere putans se an̄ hominē ⁊ nō an̄ deū stare dixit ad ie-
sum. Et q̄s ē meꝰ ꝓximus. Suspiciēs āt iesus ꝛc̄ Hic ponit̄ xp̄i rn̄-
sio ⁊ p exēplū explanatō. Vbi p q̄ndā sil̄itudinē ondit omēz homi-
nē eē ꝓximū ac etiā inimicū. p̄sumi em̄ p̄t q ille q̄ dn̄bat ab hrl̄em in
hierico fuit hirl̄imita. et p ꝯn̄s iudeꝰ. cuiꝰ ille samaritanꝰ q̄ erat ini-
micꝰ gētis iudeoꝝ curā egit. ptrāseūtibꝫ leuita et sacerdote gentis

sue. qui dictus est fuisse ꝓximus illi qui incidit in latrones. Suspi
ciens ꝯ iesus in celū vt alios attentos ad audiēdū redderet. ⁊ vt
ostenderet ꝙ omnis sapientia ⁊ doctrina desursum a deo est ait.
Homo quidā des. ab hie. in hie. ꝛc. Litera plana est ⁊ historia. Nā
inter hierusalē ⁊ hierico est qdam desertum olim a latrombꝫ fre
quentatū. Hierusalē aūt in monte est sita. ⁊ hierico in campestri
bꝫ ita ꝙ vadens de hierusalē in hierico descendit. In hoc desertum
ductus ē iesus vt tēptaret a diabolo. Mistice aūt in ista sil'itu
dine tria describunt. Primo describit lapsus ꝑmi ꝑentis ⁊ totius
generis humani in illo. Et hoc est. Homo quidā. Secūdo ostendi
tur defectus legis ⁊ sacrificōꝝ ve. testa. ad liberatōꝫ ipius ibi. Ac
cidit aūt vt quidā sacerdos. Tercō repatō ipius ꝑ filium dei facta
insinuat. ibi. Samaritanus aūt ꝛc. Homo iste adam ē ⁊ totū genꝰ
humanū in eo. qui peccādo descendit ab hierusalē. i. a ꝑadiso terre
stri ⁊ statu pacis ⁊ visionis dei. qꝛ anteq̄ꝫ peccatū faceret omnia
aderant ei in pace ⁊ pace pectoris ⁊ tempis ⁊ omniū creaturaruꝫ
potiebat. Hierusalē em̄ visio pacis intꝑtat. Recedēdo ꝯ ab hieru
salem descēdit in hierico. i. in defectus multiplices ⁊ miserias hūa
ne nature ⁊ mundi quos quotidie exꝑimur. Et ideo dicit descēde
bat qd est verbū ꝑteriti imꝑfecti tempis ⁊ signat ꝯtinuatōꝫ ꝑte
riti ad pn̄s. Hierico aūt luna interꝑtat. ⁊ sig̃ficat mutabilitatē hūa
ne nature ⁊ mūdi. Qui incidit ī latrones. i. ī demonum potestate s
qꝛ ab eis deuictus est. ij. Pe. ij. A quo em̄quis suꝑatꝰ est huiꝰ et
seruus est. Qui etiā despoliauerunt eum scꝫ gratuitis donis. nam
hō peccando ꝑdidit g̃tiam dei. Vbi nota ꝑmum hoīem ⁊ nos ī il
lo tripliciter spoliatū ꝑm triplex vestimentū qd ꝑ peccatū amisit. s.
innocētie immortalitis ⁊ gratie vl' v̄tutis. Iob. xix. Spoliauit me
gloria mea. quo ad ꝑmum. abstulit coronā de capite meo. quo ad
secundū. destruxit me vndiqꝫ ⁊ ꝑeo. quo ad tercium. Et plagis im
positis. qꝛ vulnerauerūt eum in naturalibꝫ. Omnia em̄ naturalia
et potentias anime ⁊ mēbra corꝑis vulnerata habemus et ad ma
lum naturaliter inclinamur. Gen̄. viij. Sensus em̄ et cogitatō hūa
ni cordis ꝓna sunt in malum ab adolescentia sua. Quod an̄ pecca
tū nō erat. imo naturaliter inclinabat ad bonū sic mō ad maluꝫ et
plus. Vbi nota ꝙ hō in naturalibꝫ ē tripliciter vulneratus ꝑm tres
vires anime naturales Vis em̄ rōnal' ē ꝑ veri ignorantiā vulnera
ta. ꝯcupiscibil' ꝑ maliciā siue ꝯcupiscentiā mali. irascibilis ꝑ inpotē
tiaꝫ boni. et sic remansit ei nosse obtenebratū. velle maculatū. pos
se debilitatū. He sunt ille tres lancee quas in corde absolō ioab. i.
dyabolꝰ infixit. Et sic abier̄t semiuiuo relicto. i. vita nat̄e tm̄ relicta

et illa diminuta ⁊ penosa. Et ideo talis vita est quasi mors et tali-
ter viuere ē quasi mori. Vnde cantamus. Media vita in morte su-
mus. Vitam aūt gratie que ē vera vita abstulerūt. Et attēde q̄ ab
ire dicunt̄ nō cessando a temptatōnibꝫ ꝫ insidias occl̄tando. Naꝫ
p̄mum hominē in forma assumpta scꝫ serpētis visibiliter tempta-
uerūt. nos aūt inuisibiliter temptāt. ⁊ insidias inuisibiles parant.
Accidit aūt vt sacerdos ꝛc. Hic notat̄ defectus sacrificōꝝ in sacer-
dote ⁊ legis in leuita ad curatōeꝫ casus humani. q̄ neqꝫ aaron sa-
cerdos cū omnibꝫ sacrificijs. neqꝫ moyses leuita frater eius cum le-
ge potuerūt hominē curare. ꝫ solum ostenderāt vulnus. Et h̄ est
qd̄ dicit. Q̄ viso illo p̄terijt. imo magis ꝑtrāsgressionem exupera-
uerūt. Ro. v. Lex subintrauit vt abundaret delictū. Dicit aūt p̄te-
rijt q̄ lex venit ⁊ stetit vsqꝫ ad tp̄s p̄fixum. deinde nō valēs cura-
re abijt scꝫ in aduētu filij dei. Ro. viij. Nam qd̄ impossibile erat le-
gi in quo infirmabat̄ in carne. deus filiū suum mittēs in sil̄itudinē
carnis peccati. ⁊ de peccato damnauit peccatū in carne. Vid̄ etiā q̄
lex nō ad h̄ data ē p̄cogitatiue vt hominē curaret. Et iō dicit acci-
dit. qd̄ ꝯsueuimus dicere in his q̄ nō p̄meditatiue fiunt. vt dic̄ the-
ophilus. Nec immerito sacerdos ⁊ leuita nō potuerūt sauciatū sa-
nare. cū ipsi essent eodē modo ⁊ eodem vulnere vulnerati. Et id̄o
necesse hēbant sicut ꝓ ꝓp̄l̄o ita ⁊ ꝓ se hostias offerre. heb. ix. Et h̄
qd̄ hic dicitur. descendit eadē via. optebat em̄ carere vulnere qui
posset humanū genus sauciatū curare. ⁊ id̄o sequit̄. Samaritanus
aūt quidā ꝛc. Hic ostendit̄ reꝑatio humana facta ꝑ filium dei. q̄
samaritanus quidam. i. christus qui singularis ⁊ solus inuētus est
ad genus humanuꝫ liberādum. Apoc. v. Et ego flebam ml̄tum. q̄
nō ē inuentus. neqꝫ in celo. neqꝫ in terra. neqꝫ subtus terram. qui
aꝑiret librum ⁊ solueret signacl̄a eius. Et id̄o dicit quidam sama-
ritanus. Samaritanus aūt custos interp̄tat̄ qui christus ē de quo
ꝓpheta. Nisi dominus cus. ci. ꝛc. Dicit autem iter faciens quasi ex
ꝓposito veniens vt nos curaret. Venit āt in sil̄itudine carnis pec-
cati. Et id̄o secus eum venit. q̄ in sil̄itudine. Veniens aūt fact⁹ est
ꝯpassioni nostre susceptōe finitimus ⁊ misericordie collatōe vici-
nus. Vn̄ sequit̄. Et videns eū misericordia motus est. Aug. Videns
quidē eū iacentem. nō volentem. nō currentem. ⁊ id̄o misericordia
mot⁹ est. q̄ in eo nullū meritū inuenit q̄ curari dignus esset. ꝫ ipse
de pc̄to dānauit pc̄tm in carne. Vn̄ seq̄t̄ appropiās alligauit vulne-
ra ei⁹ infūdēs oleū ⁊ uinū. Aug. Et quid ē tam lōginquum. quid
est tam remotum. q̄ꝫ deus ab hominibꝫ immortal̄ a mortalibꝫ uist⁹
a peccatoribꝫ. nō loco est lōge ꝫ dissimilitudine. ⁊ iō appropiauit.

Cū em̄ haberet in se duo bona scz iusticiā ⁊ immortalitatez ⁊ nos
duo mala scz iniquitatē ⁊ mortalitatē. si vtrunqz malū nostrū su-
scepisset parū nobis ꝓfuisset ⁊ liberatore nobiscū opus haberet.
vt ḡ hoc nō esset qd̄ nos ꝫ ꝓpe nos. nō est factus ille peccator sic
nos ꝫ factus est ille mortalis sicut nos. suscipiēdo penam ⁊ nō cul
pā. vt et culpā deleret ⁊ penam. Alligatō aūt vulneꝝ est cohibitio
peccatoꝝ q̄ ꝑ vinuz ⁊ oleū ꝯpescuit. nam in vino mordente vulnꝰ
austeritas p̄ceptoꝝ significat̄ sicut in oleo misericordia ⁊ remissio
peccati. Greg. In vino morsum discretōnis adhibet. in oleo molli
cie pietatis. Per vinū mundent̄ putrida. ꝑ oleū sananda foueant̄.
Miscenda est ḡ lenitas cū seueritate. ⁊ faciendū est qd̄daz ex vtro
qz tp̄amentū. vt neqz multa austeritate exulcerent̄ subditi neqz ni
mia benignitate soluant̄. Hoc figuratū est in eo q̄ dn̄s mandauit
simul reponi in arca manna ⁊ v̄gam. In māna dulcedo. in v̄ga au
steritas designat̄. Criſ. Vel vinū infundit id est sanguinē passio-
nis. ⁊ oleū chrismatis. vt indulgētia daret̄ ꝑ sanguinē. ⁊ sanctifica-
tō ꝯferret̄ ꝑ chrismatis vnctōnez. Infuso itaqz vino ⁊ oleo impo
suit eū sup iumētū. Aug. Iumentū eius est caro. in qua ad nos ve
nire dignatus est. Imponi iumento est in ip̄am incarnatōz christi
credere ꝑ cuius fidē sanamur. Amb. Vel iumento imponit dū pec
cata nostra portat ⁊ ꝓ nobis dolet. j. Pe. ij. Qui peccata nostra ꝑ
tulit in cor. su. sup lignū. Theophilus. Vel imposuit in iumentū su
um. i. in corpus suū. mēbra sua nāqz nos fecit ⁊ ꝑticipes corpis eiꝰ
Sequit̄. Et duxit eū in stabulum. i. in ecc̄iam. Chriſ. Est em̄ stabulū
ecclesia. q̄ in itinere huiꝰ mundi lassatos. ⁊ sarcinis delictoꝝ depꝑs-
sos suscipit venientes. vbi deposito onere peccatoꝝ viator lassus
reficit̄ ⁊ refectus salubri pascua repat̄. Et h̄ est qd̄ dicit̄. Et curā il-
lius egit. Totū em̄ quidquid ꝯtrariū ⁊ nocens ⁊ malū ē foris est.
q̄ intra stabulū requies omnis ⁊ salubritas inclusa est. Am. Sz n̄
vacabat huic samaritano diu in terris degere. redeūdum em̄ erat
vnde descēderat. Vnde sequit̄. Et altera die ꝓtulit duos denarios ⁊
dedit stabulario ⁊ ait. Curam illius habe. Quis est iste alter dies
nisi iste dn̄ice resurrectōis. de quo dictum est. Hec est dies quaz
fecit dn̄s. Duo aūt denarij sunt duo testamenta. que imaginem in
se habent regis eterni exp̄ssam. quorum p̄cio vulnera nostra curā
tur. que data sunt stabulario. i. ecc̄ie p̄latis ⁊ doctoribꝫ vt ip̄is po-
pulū pascant. Aug. Vel duo denarij sunt duo p̄cepta caritatis. que
ꝑ sp̄m̄sanctū acceperūt apostoli ad euāgelisandū ceteris. vl̄ ꝓmis
sio vite p̄ntis ⁊ future. Sed q̄ multi p̄lati obseruant nō solum p̄ce
pta ꝫ etiā ꝯsilia ad q̄ n̄ tenētur. iō subdit. Et qd̄cūqz superogaueris

ego cū rediero reddā tibi·id est cum retribuā singulorꝝ mercedes·
His ergo p̄missis dn̄s legisperitū interrogat subdens·Quis horꝝ
videt̄ tibi ꝓximus esse illi qui incidit in latrones·At ille dixit·Qui
fecit misericordiaꝫ in illum·Neqꝫ em̄ sacerdos·neqꝫ leuita factus
fuit ꝓximus patientis·ꝫ ille qui eius misertus est·Inutilis em̄ est
sacerdotij dignitas ⁊ legis scientia nisi ꝑ bona opa ꝯfirmet̄·Et ido
sequit̄·Et ait iesus·Vade ⁊ tu fac similiter·Criſ·Q·d·Si quē vides
oppressum nō dicas vtiqꝫ neq̄ꝫ est·ꝫ siue sit gentilis·siue sit iudeus·
et ope indigeat·nō cauilleris·ius habet auxilij quicunqꝫ mala fue-
rit passus·aug·Ex hoc intelligimus illū esse ꝓximum cui vel exhi-
bendū est officium misericordie vel exhibēdū esset si indigeret·Ex
quo iam ꝯsequens est vt etiā ille a quo nobis vicissim ꝫ exhiben-
dum est·ꝓximus noster ē ꝓximi em̄ nomē ad aliquid aliud ē·nec
quisquā dicit̄ esse ꝓximus nisi ꝓximo patet nullū exceptū esse cui
misericordie deneget̄ officium·Quis nō videat dicente dn̄o·Bn̄fa-
cite his qui oderunt vos·Ambro·Nō ꝯgnatio facit ꝓximū ꝫ mi-
X sericordia·Et sic ꝑtꝫ mistica expositō ¶Moraliter aūt ad edificati
onē nostram exponit̄ de peccatore·Nā iste sauciatus figurā pec-
catoris tenet ꝓpter septem mala q̄ ei ꝑ peccatū mortale eueniūt·q̄
in hoc sauciato designant̄·¶Primū est descensus vel potius deie
ctō scꝫ nature·ꝯditōnis·⁊ loci·Hanc triplicē deiectōꝫ peccator pa
titur ⁊ ꝓpter peccatū·Nam trās figurat̄ in bestiam vt dic̄ boe·ij·
de cōso·ꝓsa·v·sic inquiēs·Hūane quippe nature ista ꝯditō ē vt tūc
tm̄ ceteris rebꝫ cū se cognoscit excellat·eadeꝫ tn̄ infra bestias redi
gat̄ si se nosse desierit·naꝫ ceteris animātibꝫ sese ignorare natura ē·
hominibꝫ vicō venit·Cōditō eius pessima ē ⁊ regioni vmbre mor
tis deputat̄·Nec omnia patēt in p̄mis ꝑentibꝫ·quibꝫ peccātibꝫ na-
tura eorꝝ bona facta ē mala·⁊ senserūt se nudos id est rebellionēꝫ
in carne·Et ꝯdicō eorꝝ optima facta ē mala vt qui a nl̄lo poterāt
pati ab omnibꝫ paterent̄·⁊ ꝓiecti sunt de ꝑadiso in hanc vallē mi
serie·Hiere·ij·Vide q̄ꝫ malū ⁊ amarū ē dereliquisse te dn̄m deum
tuū·Hoc denotat̄ ibi·Descēdebat ¶Scd̄m ē amissio pacis pecto
ris tp̄is ⁊ eternitatis·Peccator em̄ in seip̄o habet bellū·q̄ ꝯscien-
tia remordet·Iob·ix·Quis restitit ei ⁊ pacē habuit·Cum ꝓximo
quē nō diligit pacē habere nō pōt·Prou·xiij·Inter sup̄bos semp
iurgia sunt·Pace eternitatis sil'r p̄uatus ē·Esa·lvij·Non ē pax im
pijs dic̄ dn̄s·Hoc notat̄ ibi ab hierusalē q̄ interp̄tat̄ visio pacis¶
Tercium ē mutatō scꝫ lib̄tatis·dignitatis·⁊ pinguitatis·Nam qui
erat liber fit seruus peccati·Io·viij·Qui facit peccatū seruꝰ est pec
cati·Qui erat filius regis eterni·fit filius dyaboli·Ioh·viij·Vos ex

patre dyabolo estis · Qui erat diues·id est·pinguis vtpote particeps meriti christi et omnium bonorum que fiunt in ecclesia·fit omnino pauper penitus nihil habens·Proverbioꝝ·xiij· Est quasi diues cum nihil habeat · et est quasi pauper cum in multis diuitijs sit· Hoc notatur ibi in hiericho quod interpretat luna que semper mutat Quartū est incursio malorꝝ scz culpe·pene·et requicie demonū· Nam malū culpe incurrit detenendo diuinā maiestatē·malum pene incurrit cū morte animе et corpis que est finis oim malorum subeat ademnatus·Sap·ij·Morte turpissima ademnemus eum· Maluz nequicie demonū incurrit cū ab eis nequit tractat et eoꝝ potestati subdit·Hoc notat ibi·Incidit in latrones· Quintū est expoliatio innocentie gre et virtutū et oim bonoꝝ suoꝝ·Nam homo p peccatū veste innocentie exuit quā i baptismo induit·gra dei et oīb virtutib puat et oīa bona sua auferunt ab eo· Mat·xxv·Tiaūt qui nō habet et quod ha·auf·ab eo·Hoc notat ibi despoliauerunt eum· Sextū est vulneratio scz intellectus voluntatis et memorie ac oim potentiaꝝ anime·Nam in fallacijs occupatur trāsitoria bona diligit·et malorꝝ recordat·Hoc notat ibi·plagis impositis Septimū est prostratio·qz semiuiuꝰ iacebat in terra·Iacet peccatoꝝ quasi mortuꝰ in terra·qz nō sentit mala que incurrit et bona qua poterit·nō sumit alimentū aie et nō recipit medicinas sacramentoꝝ ecclesie·Hec em tria sunt signa hoīs quasi mortui scz non sentire·n confortari cibo·et n recipe medicias·Et sic pz totū d cuāge·

De epistola sermo ·xcj·

Abrae dicte sunt promissiones et semini eiꝰ ·gal·iij· Superius apls probauit p scripturas qz hereditas eterna non dat ex lege sz ex libera promissione dei qui gratis eam repromisit abrae fore dandā i semie suo·Hoc idē supra inmediate probauit p assuetudinē humanā que in testamētis seruat·que ē Post testamentū testibus et instrumēto et morte testatoris firmatum nemo spernit aut aliter ordinat q̄z testator ordinauit · sed ordinatio testatoris habet rata et firma·Hanc g̃ assuetudinē in epistola hodierna applicat ad propositū et fm eā disputat·et p eam probat qz hereditas eterna dat ex libera promissione dei et nō ex lege·In qua epla quattuor facit Primo supradictā assuetudinē humanā ad suū propositum aptat scz qz ex promissione dei quā deus gratis fecit abrae et nō ex lege moisi dat eterna hereditas·In pncipio eple· Secūdo ostendit talem promissionē esse confirmatā a deo et probat qz lex nō est adiusus talē promissionē·nec eā euacuat ibi· Hoc aut dico testamētū

confirmatū a deo· Tercio mouet quandā questionē et soluendo p
tractat ibi· Quid ergo lex ꝓpter transgressionē posita est· Quarto
mouet quandā aliam questionē et soluendo errorem inde elimiat·
ibi· Lex ergo aduersus pmissa dei· abs̄it· Primo g̊ adaptat p̄dic-
dictam ꝛsuetudinē humanā ad suū ꝓpositum dicens· Abrae dicte
sunt pmissiones· Quasi d· Si humanū testamentū p testes robora
tum manet ⁊ est stabile· multomagis pmissio dei qui mentiri nō
pōt· Sed abrae dicte sunt pmissiones a deo et semini eius· i· pmis-
sum est abrae q in illo et p illū qui de semie ei⁹ nascitur⁹ erat· om-
nes gentes debebāt bñdictōem gr̄e et glorie hereditarē· Et ꝫ est
quod sequit· Non dicit in semib⁹ quasi in multis vt p multos debe-
at esse talis bñdictio· sed quasi in vno· i· p vnū· qui est xp̄c· talis be-
nedictio debet gentib⁹ puenire· Et fit hic relatio ad rem suppositaz
in termino semis· et nō ad sigmificatū· Et nota q dicit pmissiones·
q hoc pluries sibi deus repromisit vtz gen̄· xvj· xvij· et· xviij· Et sic
patet pmū· Secūdo ostendit talem pmissionē esse confirmataz
a deo· et probat q lex postea data moisi nō est aduersus talē pmis-
sionem nec eā euacuat· Dicit g̊· Hoc aūt scz qō dictū est supra q so-
lum in vno semie abrae· i· christo bñdictio erat futura· dico· id ē· ve-
raciter affirmo testamentū cōfirmatū a deo esse eo mō q̄ de⁹ potuit
confirmare· q̄ iurādo p seip̄m· cū nō haberet maiorē p quē iuraret
Heb· vj· Abrae pmittens de⁹ q̄ neminē habuit maiorē p quez iu-
raret· iurauit p semetip̄m· Gen̄· xxij· Per memetip̄m iurauī dic̄ do
minus· q̄ fecisti rem hāc ꝛc· bñdicent̄ in semie tuo omēs terre q̄
obedisti voci mee· Itē cōfirmauit replicando pmissionē· Facta est
em̄ abrae repromissio in ysaac iterata et in iacob repetita· vt sic pos
sent esse testes pmissionis diume· q̄ in ore duoꝝ vel triū stat om
ne vbū ꝛc· Postq̄z pbauit talez pmissionē esse cōfirmatā a deo stati
pbat q lex nō est aduersus talez pmissionez nec eā euacuat· Et po
nit ad hoc duas rōnes· quaꝝ pma sumit ex tpe datōnis legis· secū
da ex rōne et cā pmissionis ibi· Nam et si ex lege hereditas· Dicit
ergo· Si sic cōfirmatū est a deo· et ob ꝫ ñ facit ipm irritū lex ad ea
quādā pmissionez· i· ita q pmissionē euacuet q̄· i· q̄ illa facta est p̄
quadringentos et· xxx· annos sup· à pmissione facta abrae· à nātiu
tate em̄ ysaac fluxerunt q̄dringenti anni· Et est rō tal· Abrae facta
est pmissio quā credens iustificatus est vt dicit ro· iij· Ergo cū lex
tot annis fuerit post pmissionem· nō potuit iustificare abraam vt
fieret pmissio ꝓpter ipam· lex g̊ postea data nō iustificauit abraam
nec in ipa nec p ipam accepit et meruit repromissionem· Secūda rō
est tal· ad idem pbandū· Lex nō potuit irritare p̄dictū testamētū

cum fuerit tanto tpe subsecuta·quod si dicat imo ex lege est gratia
in pñti et eterna hereditas in futuro·hoc nō est verū· Nam si ex
lege hereditas eterna·et grā in pñti habenda est·g̃ non ex repro
missione·cū em̄ abraam nō fuerit sub lege sed ante legē sequit q̄ sit
frustratus pmissione·q̄ ex pmissione tm̄ habere debebat·Et hoc ē
quod subdit·Abrae aūt p reprōmissionē donauit deus·et nō p le:
gem·donauit inquā et grām in pñti·et eternā hereditatē in futu:
ro·Ro·iij· Non em̄ ex lege pmissio abrae et semi eius vt heres es:
set mundi·In quo ostendit q̄ non dat eterna hereditas ex sufficien
tia meritoꝝ·ꝫ magis ex liberalitate datoris eam pmittentis·Et sic
patet secundū· Tercio mouet quandā questionē que talis est·Si
lex nō iustificat non ꝛfert hereditatē eternā·quid g̃ est lex·i· ad q̄d
data est lex et que est eius vtilitas· Et respondet statim dicēs·ppt̄
transgressiones posita est sc̄z repmendas et coercendas·Lex em̄ di
citur a ligādo·vt ligaret freneticā naturā que ad omia vicia prona
erat Gen̄·viij· Prom̄ sunt sensus homis i malū ab adolescentia sua
Vel ppter transgressiones ꝛuertendas·vt homo q̄ de suis meritis
ꝛfidebat acciperet pcepta in quib apte dficeret et sic quereret salua
torem·Et etiā ppter transgressiones multiplicandas occasionalit vt
sic videntes manifeste q̄ multiplicarent peccata clamarēt p saluato
re habēdo·ppt̄ hoc em̄ data ē lex duratura nō semp ꝫ donec veniēt
id est·in carne appareret semē sc̄z abrae cui repmiserat dñs·q̄ p ip:
sum esset benedictio·Dicit aūt christ⁹ semen·q̄ p ipm̄ est radix et
origo omis hom̄·Esa·vj· Semen sanctū erit id qđ steterit i ea sc̄z in
maria· Si g̃ tm̄ debebat durare lex que fuit p angelos ordinata tā:
q̄ꝫ p mīstros et fuit data eoꝝ mīsterio pt̄z q̄ est tempalis vel p an
gelos vt dicit glosa·i·p mopsen et alios mīstros dei qui angeli di:
cuntur·Malach·ij·Labia sacerdotis cus·sciam et le·requi· de ore ei⁹
q̄ angelus dñi exercituū est·Ordinata dico in manu mediatoris·i·
in potestate christi·vt q̄ꝫ diu vellet staret lex· vñ non erat stabilita
simpliciter·Mat·vj·Dñs est filius homis etiā sabbati· Deut·xxxiij
In dextera ei⁹ ignea lex·Iste g̃ mediator christ⁹ est·qui est de⁹ ⁊ hō
ideo nō est vni⁹ nature·ꝫ duas naturas hz in se sc̄z diuinā et humanā·
et hoc valde ꝛuenient q̄ ipe debebat int̄ deū et hoiem mediare·iō
cū vtroq; debuit ꝛuenientiaz habere·Aug⁹·Mediatorē int̄ deū et
hominē oportz aliq̄d habere simile deo·et aliq̄d sibi hoib ne i vtro
q; sibi hominib longe fieret a deo·aut in vtroq; sibi deo longe fiēt
ab hominib·Deꝰ aūt vnꝰ est·i·q̄ꝫuis mediator iste sit deꝰ et hō est
tm̄ vnꝰ deus et nō sunt plures dij·Iste g̃ mediator fecit pacez inter
deū et hominē et int̄ diuersos ppos simul·reducens eos ad vnam

fidem et ad vnā ecclesiam ⁊ ad vnā legem euangelij· qui ante diuer
sas leges habebāt· nam gentiles habebant legem nature et iudei le
gem moysi· Lex aūt euangelij ꝯtinet decalogū moysi et legē natu
re et vtrisq; multa supaddidit et multa resecat· nam a lege moisi re
secat cerimonialia· a lege aūt gentiliū supstitōnes de cultu et latria
deoꝝ et veneratōne creaturaꝝ· Sic ergo mediator iste omnia re
duxit ad ꝯcordiam· Eph· ij· Ipse em̄ ē pax nr̄a qui fecit vtraq; vnū·
Et nota hic quō dēm⁹ eū reuereri ⁊ honorare cū ipe sit rex noster
et legifer noster· et iudex noster· omnib; his ꝯsueuerūt hoīes ma
gnam reuerentiā exhibere· Nota etiā hic de saracenis q̄ntam reue
rentiam faciunt machameto qui dedit eis legem et iudei moysi· et
miseri christiani nō diligunt regem eoꝝ· nō honorant legiferꝝ suū·
nō timent iudicē suū· nō remunerāt aduocatū suū et non recogno
scunt beneficiū mediatoris sui· Et sic patet terciū· ¶ Quarto mouet
quandā aliam questionē dicens· Lex g̊ aduersus ꝓmissa dei· Quasi
diceret· debebat dari bn̄dictio et gratia que ꝓmissa erat in semine
abrae ꝑ quā iustificatio peccatoris fieret et data est lex transgressio
num multiplicatiua et maledictōem et iram dei nō obseruantibus
inducens cui⁹ obseruatores nō inueniebant· g̊ videt ꝙ lex sit data
ꝯtra id quod de⁹ ꝓmisit abrae· Sed ipe soluit dicens· Absit scz ꝙ h̄
sit verꝝ· imo lex est ordinata in ꝓmissionē qd̄ ꝓbat· ꝙ si lex data es
set que iustificaret vel viuificaret· nūc lex esset ꝯtra ꝓmissionē· quia
ipam euacuaēt cū ex lege nature esset iusticia· sic em̄ omēs quererēt
legem cū in ea iustificarent· et sic posset ꝯtingere ꝙ null⁹ ꝑ semen
abrae iustificaret vel saltim ꝙ multi nō iustificarent· Et tūc lex dire
cte esset ꝯtra ꝓmissionē· qua dictū est ꝙ in semine abrae omēs de
bebant bn̄dici· ꝙ g̊ lex nō iustificat s̄ ꝯclusit scripta· i· lex scripta om
nia esse sub pcc̄o· i· on̄dit omnia esse sub pcc̄o· et pcc̄orē ex h̄ lex ordi
nat ad ꝓmissionē vt ꝓmissio de iustificatōne et hereditate habēda
daret credentib; nō ex opib; legis s̄ ex fide iesu christi· i· in iesu chri
sto habita· et sic nec ꝓmissio legi· nec lex ꝓmissioni aduersat· Et sic pz
quartū ¶ Moraliter aūt ad edificatōem nostrā nota circa p̄mā par
tem epl̄e vt dicit apl̄us ꝙ qui filij· sunt abrae scz ꝑ sanctā imitatōez
bn̄dicent cū fideli abraam· et ideo si volum⁹ hāc bn̄dictōem posside
re· imitemur opa abrae· ꝙ nō filij carnales abrae bn̄dicent nisi fue
rint eū in fide et opibus imitati· Math· viij· Multi venient ab orien
te et occidente ⁊ recumbent cū abraam ysaac et iacob in regno ce
lorum· Filij aūt regni eijcient in tenebras exteriores· Imitemur g̊
abraā in octo maximis virtutib; quas habuit ¶ Primo imitemur
eū in perfecta fide quam de vnitate et trinitate dei habuit· ꝙ tres

vidit et vnū adorauit·gen̄·xviij· Et quaz habuit de incarnatōne filij dei·Gen̄·xv· Credidit abraam deo et re·est ei ad iuſ· Quam fidem oſtendit dū fecit eleazar iurare ponēdo manū ſub femore ſuo q̄ ac ciperet yſaac vxorem de cognatōne abrae· In quo oſtendit q̄ dē ſe more ſuo aliquis maior debebat naſci qui de⁹ erat cū p ipm ſic̄ per deum fecit eū iurare·et q̄ omēs ſaluant̄ p fidē ieſu chriſti que pmo fuit in pectore abrae·ideo aīe ſanctoz dicunt̄ requieſcere in ſinu abrae·i·in luce et requie viſionis quā abraā ꝓſecut⁹ eſt p fidem·q̄ vi ſio ſuccedit fidei·Luc̄·xvj· Eactū eſt aūt vt mo·mē·et poz·ab an·in fi·ab·H abuit etiā fidē vīuā q̄ ipam p opa oſtēdit· Noſtra aūt fides eſt valde impfecta q̄ ſi pfecte crederem⁹ nō peccaremus·j·ioh·nij Qui credit in illū·nō peccat· Propterea apli petebant dicētes· Do mine adauge nobis fidē·luc̄·xvij· Vnde ſpūs dicit mundū argué de peccato·q̄ nō crediderūt in chriſtū vt pz ioh·xvj· Eſt etiā fides nra mortua·q̄ ipam p opa bona nō manifeſtam⁹· Iac̄·ij· Fides ſine ope ribus mortua eſt· Et ſic p fidē quā habem⁹ nec a malis declinamus nec bona opamur· Hec em̄ duo facit fides pfecta ſcz declinare a ma lo et facere bonū· Hanc fidem habuit abraam·et ideo reputatū eſt ei ad iuſticiā· Secūdo imitemur eū in vera ſpe· Nam cū eſſet cen tenarius et ſimilit̄ ſara·non eſt infirmat⁹ in ſpe ꝫ veraciter ſperauit habere filiū quē deus ei pmiſerat· Ro·iiij· Qui ꝓtra ſpem in ſpem credidit vt fieret pater multaꝝ gentiū· Glo· Spes prior ſm naturā fuit dum ō iuuencula ſm naturā ſperauit ſoborē· nec tñ habuit·mō ꝓtrariū iſti ſpei ſperaut ſcz vt vetul⁹ de vetula et ſterilis de ſterili generaret· In vera aūt ſpe mirabilit deficit mūdus· Nō em̄ ꝓfidit de dei puidentia·q̄ dat iumētis eſcā ipoꝝ et pul·coꝛ·muo·eū·ps· Et nō ñ abſtinet ab iniuſtis lucris· Itez nō ꝓfidit de dei miſericordia q̄ omīb⁹ offert veniā·et ideo ꝓfiteri nō curat· Matḥ·xviij· Quotiens peccabit in me frater me⁹ et dimittā ei vſq; ſepties· Dicit illi ieſus Non dico tibi vſq; ſepties ꝫ vſq; ſeptuagies ſepties· Item in eodem ix· Euntes diſcite q̄d eſt miſericordiā volo et nō ſacri· Itez nō ꝓfidit de dei potentia vt ſuſtentet hoiem in pīa faciendā· et ideo pīam nō curat facere· Contra q̄d eſa·xl· Qui ſperant in dño mutabūt fo titudinē· Tercio imitemur eū in abundanti caritate q̄ apparet in eo q̄ pm⁹ cepit peregrinis hoſpitiū exhibere· Item in eo q̄ valde obnixe p ſodomitis orauit·et dicas quo orauit incipiens a q̄nqua ginta vſq; ad decem vtz gen̄·xviij· In caritate mirabiliter dficit mū dus·q̄ omnes que ſua ſunt querūt· et nō inuenit hodie dilectio in patre ad filiū· Hodie regnāt in mūdo duo amores·ſcz amor mordi natus vſq; ad ꝓtemptū dei·et amor ꝓprius vſq; ad ꝓſummatōnez

christi. Et rō hꝰ ē. qꝛ q̄ntū abūdauit iniq̄tas refriguit caritas. Osee.
·iiij· Maledictū et mendaciū et homicidiū et furtū et adulteriū in-
undauerūt et sanguis sang̃nē tetigit ¶ Quarto imitemur eū ī pfe
cta obedientia. q̄ patz in eo ꝙ ad vnā vocem dn̄i egressus est d̄ ter-
ra et de ꝯgnatōne sua et reliquit patriā et parentes. Idem patz in
eo ꝙ ad mandatū dn̄i voluit vnicū filiū īmolare. Cogitemus q̄nta
obedientia fuit ista et apparebit imperfectio nostre obedientie ad
deū qui tota die clamat vt mūdanis renunciemꝰ. et mundū fugia
mus. qꝛ totus mūdus in maligno positus est. et nihil ꝓdest. Tota
die clamat dn̄s. Agite penitentiā. math. iij. Tota die clamat vt vite
mꝰ ꝯsanguineos et parētes. qꝛ inimici hoīs domestici eius. Et si ali
qui sunt qui mūdanis renūcient et relinquāt patriā et parētes. faci
unt sic vxor loth que retrospexit ita ꝙ cord̄ semp sunt circa mūda
na et ꝯsanguineos et notos. Contra quos dictū est abrae. Egrede
re de terra tua et de cognatōne tua. Cū tamē iam esset egressus ⁊
habitaret in aram. In cuiꝰ figura mandatum est in lege ꝙ ab anima
li īmolando deberet amputari vesicula gutturis et ꝓijci. qꝛ homo
dedicans se deo debet ꝓijcere desideriū mūdanoꝝ ¶ Quinto imi
temur eū in pacifica conuersatōne. Vnde ad loth ait. Ne queso sit
iurgiū inter me et te. Ecce vniūsa terra corā te est. si tu ad sinistraz
ieris ego dexterā tenebo ꝛc. gen. xiij. Hac pacifica ꝯuersatōe oīno
et totaliter caret mundus imo ꝯtinuis guerris hoīes ꝯsumunt̄. et
bona ipoꝝ deuastant̄ ⁊ aīe ꝑdunt̄. Cuiꝰ rō est. qꝛ ꝑdita pace aīe ad
deū nl̄la pace potit̄ homo. Iob. ix. Quis restitit ei et pacē hūit. Sz si
hō hr̄et pacē cū d̄o et ābularet ī via d̄i. deꝰ daēt sibi omnē pacē. Ba-
ruch. iij. Si ī via dei ābulasses. habitasses vtiq; ī pace sup terrā ¶ Se
xto imitemur eū ī spūali circūcisione q̄ ꝑ carnalez eiꝰ circūcisione fi
gurata ē. vt scz actꝰ et opa nr̄a circicūdamꝰ. Hiere. iiij. Circucidimi
dn̄o viri iuda. Hac circūcisione mirabiliter indiget mūdus qꝛ totu
est dissolutus et in vestib; et in domib; et in ludis et in omib; ope
ribus suis. Et id̄o christꝰ voluit circumcidi vt in eo omēs christiani
spūalit̄ circūcidant̄. ¶ Septimo imitemur eū in humilitate ꝓfunda
qꝛ cū ita esset ꝑfectꝰ et singularis amicꝰ dei. ita vt de eiꝰ semīe pro
mitteret nascituꝝ filiū suū. tn̄ in nullo supbiuit. sz magis est corā deo
humiliatꝰ dicēs. loquar ad dommū meū cū sim pul. et ci. gen. xviij.
Peccator aūt nihil penitꝰ habens supbit. Qui em̄ deū non habet q̄
est oīa oīno nihil habz. Ecc̄i. x. Quid supbis ter. et ci. ¶ Octauo imi
temur eū in plena liberalitate. qꝛ regi sodomoꝝ iniuste expoliato
gratis succurrit cū vernaculis suis ⁊ recupauit homīes et predam
et de omnib; nihil recipere voluit. vt patz gen. xiiij. Sic ⁊ nos g̃tis

iuuare debemus violenter oppressos·et eripe eos de manu violen
torum·Iob·xxix· Conterebā molas iniq̄ et de dentib⁹ illius aufe:
rebam p̄dam· Sed heu hodie totus mūdus venalis est·nec inueni
tur qui gratis vel amore dei velit miseris assistere·etiam sacramen
ta ecclesie et patrimoniū crucifixi vendunt̄ pecunia quod est maxi
mum malū et pducens ad detrimentū et pditōem·Actu·viij· Pe:
cunia tua tecum sit in pditōem qm̄ donuz dei existimasti pecunia
possideri·Et sic patet totum d̄ epistola·

Dominica·decimaquarta de euange·sermo xcij·

QVm iret iesus in hierusalem transibat p mediā samariā
et galileam·luc̄·xvij· Sic dicit aug̃· Magnus vtiq; venit
medicus·q; magn⁹ vbiq; iacebat egrot⁹· Totū quippe
humanū genus egrotuz valde iacebat in morte spūalit̄
et corpaliter·nec aliquis repiebat̄ qui posset ip̄m sanare nisi fili⁹ di·
ps·Misit verbū suum et sanauit eos· Propterea ecclesia clamat di:
cens· Media vita ī morte sumus quē querim⁹ adiutorē nisi te do:
mine· Venit g̊ filius dei et sanauit omēs qui ad ip̄m accesserūt· Luc̄
vj· Virtus de illo exibat et sanauit omēs· Et sic tunc omēs sanauit·
ita quotidie sanat omnes qui volunt in ip̄m credere Denarius q̄p
pe numerus est pfectus numer⁹ vltra quē nō pcedit̄ sed omnē cō
tinet numerū et signat q̄ omīs multitudo hominū p ip̄m christū
sanata est·qui p transgressionē decalogi sunt infirmi In hoc em̄ mi
raculo vniuersitas peccatoꝝ intelligit̄ p christū fore sanata· et cor:
poraliter et spūaliter · sic isti vtroq; modo sunt sanati vt sancti di:
cunt· Sed pauci hoc magnū beneficiū recognoscūt·nam d̄ decē mū
datis solū vn⁹ redijt grās referēs iesu· Circa h̄ miraculū euāgeli
sta q̄nq; ponit p ordinē· Primū ē decē leprosoꝝ xp̄o in hrl̄em pgēti
occursus et obuiatio· In p̄ncipio euangelij· Secundū est clamor ip
sorum atq; postulatio ibi· Qui ste·alon·ꝛ le·vo·di· Terciū est ip̄oꝝ
clamantiuz exauditio et curatio ibi· Quos vt vi·dixit· Ite ostendite
vos sa· Quartū est vni⁹ mundatoꝝ regratiatio ibi· Vnus aūt ex il
lis vt vi·q; mun·ē· Quintū est reliquoꝝ nouē exprobratio ꝛ regra
tiantis commendatio ibi· Respondens aūt iesus dixit·nōne decem
mundati sunt et no·vbi sunt·vsq; in finem Primo g̊ ponit̄ occur
sus decē leprosoꝝ ad iesum ī hierusalē pgentem· Et hoc ē· Dū iret
iesus ī hierusalē ꝛc̄· Litera plana est· Nota g̊ h̄ q̄ttuor loca scz hieru
salem p quā intelligit̄ celestis patria·interp̄tat̄ em̄ visio dei siue pa
cis· Samaria que interp̄tat̄ custodia· q; custodire nos debemus a
multis· Galilea que interp̄tat̄ rota siue transmigratio·q; cauere de
bemus a rota fortune et d̄ vicijs ad virtutes·et de mundo ad celū

transmigrare. Et castellum p quod ecclesia militās intelligit̄ muni-
ta v̄tutib⁹ et custodia angelor̄. Dēm⁹ ergo transire p samariā. id ē
p custodiam nostri et sensuū nostror̄. et p galileam. i. p cautelam
fortune et transmigratōem de vicijs ad virtutes. et intrare ecclesiā
p fidem et caritatem. Et tandē ire cum iesu ad hierusalem. i. ad visio
nē dei. Et sic patz p̄mū. ¶ Scdo ponit̄ clamor leprosor̄ atq; petitio
Z Vbi nota q̄ p leprosos istos signant̄ peccatores volentes a dño
curari. qui dn̄t q̄nq; facere q̄ isti fecerūt si volūt aīe ꝯsequi sanitatē.
¶ Primo nanq; dn̄t deo occurrē ⁊ ei cordis ostiū aperire q̄ ipse
stat ad os. et pul. volens ad nos intrare vt dr̄ apo. iij. Et quantū debe
mus ei occurrē. Certe par̄. Bern̄. O homo nō oportz te mare trās
natare. nō t̄nsalpinare t̄ram. ꝫ vsq; ad cordis ostiū et oris occurrē
dño tuo vsq; ad cordis ꝯpunctionē ⁊ oris ꝯfessionē. Et hoc notat̄
ibi. Occurrerūt. ¶ Scdo dn̄t firmū ꝓpositū boni habere. qd̄ notat̄
ibi. steterūt. Steterūt em̄ in ꝓposito p boni cōceptionē. Hoc enim
necessario pc̄tor cōuertendus debz habere scz firmū ꝓpositū abstinen
di a malo. ⁊ faciendi bonū. Exo. xv. Stetit vnda fluens. i. pc̄tor q̄si
vnda maris fluens et effluens. quia tunc stat quando habet firmū
ꝓpositum abstinendi a malo. et pseuerandi in bono. et hoc fit quan
do congregati sunt abyssi peccatoris in medio maris. id est. amari
cordis p ꝯsideratōnem ⁊ compunctōem. Esa. xxxviij. Recogitabo
tibi omnes annos meos in amaritudine anime mee. ¶ Tercio de-
bent habere de peccatis que feceruut verecundiam ⁊ confusionem
Et hoc notatur ibi. Alonge. Luc̄. xviij. Publica autem alon. stans
no. oculos ad ce. le. Idem patet de magdalena que stans retro nō
audebat ante accedere. Ecc̄i. iiij. Est ꝯfusio adducens peccatū. et est
confusio adducens gratiam et gloriam. Multi volunt conuerti ad
deum et nullam confessionem de peccatis assumunt imo veniūt ad
ꝯfessionem ridendo. Hiere. iij. Erons mulieris meretricis facta ē
tibi. noluisti erubescere. ¶ Quarto debent habere deuotam et lacri-
mosam orōnem. Hoc notat̄ ibi. Leuauerunt vocem suaz. Treñ. ij.
Leuemus corda nostra cū manib⁹. Iob. v. Voca si est qui au. et ad
aliquem sanctor̄ ꝯuertere. Aug. O si possemus homines excitare
et cū illis pariter excitari. vt tales essemus amatores vite p̄manē-
tis quales sunt illi vite fugientis. Si homines tm̄ desiderarēt mun
dari a lepra spūali sicut a corpali cito essent mundati et grandia p
illa facerent. iiij. Reg. v. Et si rem grandē dixisset tibi ꝓpheta certe
facere debueras. Peccator em̄ valde indiget sanctos orare. cū ipe
sit spūs vadens scz p̄seip̄m in pc̄tm̄. ꝫ nō rediēs scz p̄seip̄m. Vn̄ ni-
si p̄cib⁹ scōr̄ iuuaret̄. nunq̄z de peccato exiret. Et ido peccatores q̄ti-

die ꝯuertunt̄. q̄ ecclesia quotidie ꝓ eis orat. In cui⁹ figura manda-
tum est in lege ꝙ leprosus p quē peccator intelligit̄ deberet clama
re et se immundū dicere. ¶ Quinto debent veram ꝯfessionē habe
re de xp̄o. et discretā petitōez ad ip̄m ꝯfitētes. ⁊ dn̄tes Iesu p̄ceptor
miserere nostri. Quia debēt ꝯfiteri ꝙ iesus ē saluator hoīm. et pre
ceptor cui omīs creatura obedit ad nutū a quo nihil aliud debent
petere nisi misericordiaz et gratiā suam. p̄s. Miserere mei deus ſm
magnā misericordiā tuam. Cum em̄ peccator sit totus plenus mal̄
et vacu⁹ bonis. nihil est magis miser q̄z peccator. et nihil est mise
rius vt dicit aug⁹. peccatore nō miserante seip̄m. et ideo abissus mi
serie peccatoris debet abissum diuine misericordie inuocaē. p̄s. Ab
issus abissum īuocat. Quia misericordia dei respicit miseriam pecca-
toris. Et sic patet secundū. ¶ Tercio ponit̄ ip̄or̄ clamantiū exaudi
tio et curatō Vbi nota quattuor verba dn̄i. scz vidit. dixit. ite. ⁊ ostē
dite. Vidit miserando. dixit p̄cipiendo et ꝯsulendo. ite obediendo.
ostendite vos sacerdotibus peccata confitendo. Istis quattuor mo
dis sanat̄ peccator a lepra aīe ¶ Primo em̄ oportet ꝙ de⁹ respiciat A
pc̄corē c⁹ respect⁹ penetrat cor. Sic aspect⁹ basilisci penetrat vsq̄z ad
cor et īficit hoīez. sic respect⁹ xp̄i penetrat vsq̄z ad cor ⁊ dat vitā aīe
Sic respexit dn̄s petr̄. ⁊ iō statī egressus foras fleuit amare ⁊ reui
xit q̄ erat mortu⁹. Hoc ē p̄mū ⁊ optimū ī iustificatōe pc̄coris. qd̄ si
h̄ de⁹ nō facit pc̄cori īdurat̄ ⁊ nūq̄z ꝯuertit̄. et p h⁹ subtractōez de⁹
dr̄ cor pc̄coris induraē. Exo. iiij. Ego īdurabo cor pharaoīs ¶ Secū
do oportet ꝙ pc̄cor recipiat ꝯsilia et p̄cepta dei. vt sciat qūo et q̄d
debeat agere. et a malis cauere. q̄z vt dicit̄ iob. xxxvij. Om̄s quippe
inuoluimur tenebris. Et ideo oportet vt a deo instruat̄ d̄ salute sua
Et ob hoc filius dei descendit de celo vt nos veritatē doceret. Ioh.
xviij. Ego in hoc nat⁹ sum et ad hoc veni in mundū vt testimoniū
phibeam veritati. Item cum sine fide impossibile sit placere deo ad
heb. xj. fides aūt ex auditu et p verbum dei habeat̄. vt dicitur ro. x.
necessario oportet hominē instrui si vult salutem consequi. Et ideo
christus dispersit apostolos per mundum vt homines docerēt.
Marci. xvj. Euntes in mundum vniuersum predicate euangelium.
Propterea dicebat apostolus actuū. xx. Non eniz subterfugi quo
minus annunciarē vob̄ omne consiliū dei ¶ Tercio oportet ꝙ pec
cator postq̄z est instructus obediat preceptis dei ea obseruando.
Iohānis. xiij. Si hec scitis beati eritis si feceritis ea. Math. xviij. Si
vis vitam ingredi serua mandata. Ecclesiastici octauo. Qui custo
dit preceptum non expietur quicq̄z mali. Ergo per obseruatōnem
preceptorum homo consequitur vitam et gloriam. et vitat mala

et penas iferni. ¶ Quarto oportet q̄ subijciat se peccator mistris
ecclesie. et accipiat ab eis ecclesiastica sacramenta. q̄ q̄zuis homo es
set instructꝰ de fide ⁊ obseruaret p̄cepta legis. nisi accipet ecc̄iastica
sacramēta non saluaret. Ioh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et
spūsancto nō pōt intrare regnū dei. Hoc christus ostendit in sau
ciato. quē nec sacerdos nec leuita. i. nec sacrificia nec lex sanaē potue
runt sed samaritanus. i. christus sanauit eū infundendo vinū et ole
um. i. exhibendo ecclesie sacramēta. q̄ q̄zuis deꝰ aliter posset et sine
sacramentis hoīes saluare. tn̄ hoc sibi sic placuit. Ordinauit enim vt
nullus sine sacramentis saluet̄ que efficaciā habent a passione chri
sti. cuiꝰ virtus nobis nō aliter applicat̄ nisi mediantibꝫ sacramentis
In cuiꝰ figura istis leprosis mundatis mandauit vt ostenderent se
sacerdotibꝫ. q̄ peccatores debent se p verā et purā ꝯfessionez osten
dere sacerdotibꝫ et recipe ab eis ecclesie sacramenta. Cant. ij. Osten
de mihi faciē tuā. i. ꝯscientiā tuā so. vo. tu. in. au. me. scz p verā ꝯfessi
onē. Ecc̄. iiij. Presbitero humilia animā tuā. Et sic mundat̄ homo a
lepra anime. Sed attende q̄ dicit q̄ dū irent mundati sunt. Vbi no
tandum q̄ postq̄z peccator recipit respectū dei ad cor. p quē dolet
de peccatis et ꝓponit in posterꝫ abstinere et bene agere. ꝓponit eti
am recipere ecclesie sacramēta. statim anteq̄z facit in ipo ꝓposito de
us absoluit eū et mundat a culpa. ⁊ si statī moreret̄ nō iret ad infer
num. Et tanta posset in eo esse ꝯtritio q̄ absolueret̄ a culpa et a pe
na sic̄ fuit in magdalena. nihilominꝰ oportet q̄ talis q̄ntūcunq̄z con
tritus ꝯfiteat̄ et recipiat ecclesie sacramenta si assit facultas. q̄ nō fu
it ei dimissa culpa. nisi cū ꝓposito ea recipiendi cū posset. ꝓpterea pz
q̄ in virtute sacramentorꝫ fuit ei dimissum peccatū. q̄ nanq̄z habuit
ꝓpositū recipiendi sacramenta. ideo fuit a pctō absolutꝰ. Sed vt dic̄
phus. ꝓpter vnūqd̄q̄z et ip̄m magis. Si g̊ ꝓpt̄ ꝓpositū recipiendi ce
clesie sacramēta pctōr absoluit̄ g̊ ip̄m absoluūt ecc̄ie sacramenta. et
multomagis in sumptōne sacramentorꝫ pctōr absoluit̄ q̄z in ꝓposi
to ea sumendi Et ideo nisi ea recipet esset mendax. non faciens qd̄
domino in corde ꝓmisit et ꝓpterea si ip̄e postea nō facit quod deo
ꝓmisit. et deꝰ reuocat quod indulsit. q̄ frangenti fidem fides fran
gatur eidem vt dicunt iura. Et nota q̄ in hac peccatoris iustificatō
ne quattuor ꝯcurrunt que sunt gratie infusio. motꝰ liberi arbitrij
ad bonum cordis contritio de malo. et peccati dimissio quo ad cul
pam. p̄s. Commouisti terram scz per gratie infusionem. et contur
ba. eam scz p cordis ꝯtritōem. sana ꝯtritōnes eiꝰ scz p peccati remis
sionē. q̄ cōmota est scz p liberi arbitrij assensionē. Sed si pctōr in ip
sa cordis ꝯtritōne absoluit̄ anteq̄z pueniat ad sacerdotē vt h̄ innuit

q̄ dum irent mundati sunt. quid facit postea sacerdos et a quo absoluit eum. Ad hoc dicēdum q̄ solus deus absoluit peccatorē a culpa in ipa cordis contritōne. Esa. xliij. Ego sum qui deleo iniq̄. tu. ꝓpt̄ me. Sacerdos aūt ostēdit eum absolutū Absoluit etiā eum a pte pene virtute clauiū. Hoc sic cōmunit̄ soluit̄ Sed h̄ nullo modo videt̄ sufficienter dc̄m q̄ christus nō dixit petro quēcunq̄ ostenderis absolutū. s̄ quēcunq̄ solueris. vt dicit̄ math. xvi. sil'r ioh. xx. non dixit quoꝝ remiseritis penas peccatoꝝ s̄ quoꝝ remiseritis pctā ꝛc. Item dc̄m est hic īmediate supra q̄ in v̄tute sacramentoꝝ que cōferunt̄ a sacerdote tanq̄z a dei ministro. q̄ etiā in v̄bis a sacerdote ꝓlatis ꝯsistunt q̄ peccator ꝓponit sumere remittit̄ ei peccatū Et ido dicendū q̄ sacerdos ministerialit̄ ⁊ instrumētalit̄ peccatorē a pc̄to absoluit ⁊ nō solū oñdit absolutū Est em̄ sacerdos mister dei et eius instrumentū animatū. Et h̄ optime oūdit christ⁹ in lazari resuscitatōe p quē peccator rediens ad dei g̃tiā designat̄. quē christ⁹ solus a mortuis reuocauit. s̄ apl'is mandauit vt eum soluerēt. Et sic patz q̄ lazarus fuit a christo resuscitatus. et ab apl'is absolutus. Similit̄ est in iustificatōne peccatoris. quē solus de⁹ resuscitat a morte culpe reddens ei gratiā suā. s̄ sacerdos absoluit eū a catenis peccatoꝝ quib⁹ ꝓ tali culpa ligatus tenebat̄. Exemplū rex vel potestas in consilio absoluit malefactorē qui tenet̄ in carcere in catenis et mīstri regis vadunt ad carcerē et ex pte regis absoluūt eū a carcere et catenis. et remittūt eū in domū eius et reddūt ei omnia bona sua. Sic facit sacerdos qui tanq̄z minister dei absoluit peccatorē a catenis peccatorum et reducit eū in ecclesiā dei et reddit sibi bona sua que ante peccatū fecerat et facit eū ꝑticipem omniū bonoꝝ que fiūt in ecc̄ia et dat ei cibū vite manducare scz corpus christi et docet eū quō debeat viuere et in via dei ambulare et stare. Et sic pz q̄ magna habz sacerdos facere in iustificatōne peccatoris. et nō solū eum ostendere absolutū. Et sic p ea que dicta sunt. duo errores elidunt̄. Prim⁹ est hereticoꝝ qui dicūt nullū mundari a peccato nisi p impositōez manus. cū tn̄ deus in ipa ꝯtritōe cordis peccata dimittat. Secūd⁹ est pauperꝝ de lugduno dicentiū nō esse necessariū sacerdoti ꝯfiteri q̄ quilibet bonus christianus est sacerdos. Et sic patet tercium ¶ Quarto ponit̄ vnius de mundatis regratiatō. q̄ vnus ex illis vt vidit q̄ mundat⁹ esset regressus est. Vbi quattuor notant̄. ¶ Primū ē bn̄ficij ꝑcepti recognitio. q̄ vn⁹ vt vidit q̄ mūdat⁹ ē. i. cognouit se a christo esse mūdatū. Sic pc̄cor dz ꝯgnoscē īmensum bn̄ficiū indulgētie pc̄coꝝ a pc̄co. et sup oīa caꝝ tenē. qd̄ n̄ faciūt q̄ ꝓ nihilo ꝓiciūt bn̄ficiū tale iteꝝ peccādo. ¶ Scd̄m est festina ad bn̄factorez

regressio· qꝛ regressus est· Sic peccatoꝛ postq̄ꝫ mundatꝰ est debet
redire ad deū ꝑ plenā satisfactionē· Sic rediit magdalena de q̄ gre·
dicit ꝙ tot habuit in se olocausta virtutū· quot ante habuerat oble:
ctamenta peccati· Deut· xxv· Pro mēsura peccati erit et pla· mo·
Terciū est bn̄factoꝛis diuulgatō et ꝯmendatio· qꝛ cū voce magna
magnificans deū· ps· Venite audite ⁊ nar· o· q̄ ti· de q· fe· ani· m· De
bet em̄ homo bn̄ficia narrare ad laudem ⁊ gl̄am dei Lu· viij· Redi
in domum tuā et narra quanta fecit tibi deus· ps· Narrabo omnia
mirabilia tua· Sic narrauerūt illi quattuoꝛ viri leprosi qui stabant
iuxta portaꝫ samarie qn̄ obsidebat̄ ciuitas dicentes· Hec dies boni
nuncij est· Et sequit̄· Venite et nūciemꝰ in aula regis· iiij reg· vij
Quartū ē humilis et deuota gr̄aꝝ actio· qꝛ cecidit in faciē ante pe:
des eius gr̄as agēs· ps· Benedic aīa mea do· et noli obli· om· retri·
eius· Quia vt dicit bernh· Ingratitudo est ventꝰ vrens· siccās fontē
pietatis· rorem misericordie· fluenta grē· Debet ḡ peccatoꝛ regra:
tiari deo ꝙ a tot malis eripuit eum ⁊ tot bona ꝯtulit ei· Et nota ꝙ
boni cadunt in faciē sic̄ iste· qꝛ vident et ꝯsiderant viā ꝑ quā vadūt
in qua ꝑ humilitatem cadunt· Item ante pedes iesu cadit qui bene
ficium mundatōnis sue ei attribuit· Sic faciūt boni· Mali aūt cadūt
retro sic̄ heli· j· reg· iiij· Et ido frangūt sibi collum· qꝛ nō vident· Ad
maioꝛē cōmendatōem aūt istius adiungit̄· Et hic erat samaritanus
id est· alienigena· Multi em̄ seculares magis recognoscūt beneficia
dei q̄ꝫ domestici et clerici et religiosi qui ad grām maximaꝫ sunt vo
cati quā non recognoscunt· Et multi saraceni magis recognoscunt
beneficia dei q̄ꝫ plurimi christiani qui beneficijs plurimis sunt dota
ti· De quo dn̄s conquerit̄ dicens· Cognouit bos possessoꝛeꝫ suū et
asinus p̄sepe dn̄i sui· id est· homines bestiales sine fide· Israel auteꝫ
me n̄ cognouit· Esa· j· Et sic ptꝫ quartū· Quinto ponit̄ reliq̄ꝝ no
uem exprobratio et regratientis recōmendatio· qꝛ respondēs iesus
dixit nonne decem mundati sunt et nouē vbi sunt· Vbi p̄us comme
morat bn̄ficium collatū cōmuniter dicens· Nōne decē mūdati sunt
Secūdo im ꝓperat culpā ingratoꝝ dicēs· Et nouē vbi sunt· Querit
em̄ non quasi ignoret· s̄ vt ostendat se ingratos tanq̄ꝫ incognitos
reprobare· Math· xxv· Amen dico vobis nescio vos· Tercō cōmen
dat g̃titudinem redeūtis dicens· Non est inuentus qui rediret et
daret gl̄am do nisi hic alienigena· Quarto cōmendatū licentiat vt
vadat ꝓficiendo in beneficio qd̄ accepit dicens· Surge scꝫ incipien
do vade ꝓficiendo· ps· Ibūt de v̄tute in v̄tutē· Fides tua sal· te fe· s· i
grā scīficādo· et tādē ad vitā eternā ꝑducēdo· Io· x· Ego vitā eternā
B do eis· Et sic pꝫ q̄ntū Moralit̄ aūt ad edificatōem nr̄ām nota ꝙ ꝑ

lepram intelligit peccatū et p leprosum peccator multiplici rōne.
¶ Primo ratione originis sicut enim lepra ortum habet ex corru
ptione quattuor humorū. sic peccatū ex corruptione et mala disposi
tione quattuor affectionū que sunt gaudiū vanū. timor seruilis et
mundanus. vana spes. et dolor malus. Propterea dic̄ boetiꝰ. Gau
dium pelle. pelle et timorē spemq; fugato. nec dolor assit. Quando
em̄ affectōnes corrumpunt et deordinant. anima efficit leprosa ita
vt ab habitatōne iustorū quo ad meritū ꝓijciat. Math. xxij. Liga:
tis manibꝫ et pedibus ꝓijcite eū in tenebras exteriores ¶ Secūdo V
rōne ꝓprietatis et male opatōnis. Lepra em̄ septē malas ꝓprieta:
tes habet et opatōnes significātes septem peccata mortalia. ¶ Pri
ma est q̄ tumorē generat ⁊ signat supbiam. j. Cor. iij. Et vos infla
ti estis ¶ Secunda est. q̄ visum turbat. et signat inuidiaꝫ que non
pōt videre bonū alterius. malū aūt videt libenter. ꝓpter hoc nō re
ctis oculis aspiciebat saul dauid. j. reg. xviij. ¶ Tercia est. q̄ vocez
aufert et in hoc signat irā. q̄ ad literā homo iratꝰ non pōt ꝓferre
verba. et si loquit talia dicit q̄ videt insanus. Propt hoc fratres io
seph nō potuerant ei quicq̄ pacifice loqui. gen̄. xxxvij. Et ideo ver
ba irati nō sunt attendenda ¶ Quarta est. q̄ mēbra inutilia reddit
et detruncat. et in hoc signat accidiā. Accidiosus em̄ vt piger nihil
vult opari. et omīa spūalia sunt ei in fastidiū. Prou. xix. Abscondit
piger manū suā sub ascellā. In eodē. xx. Propt frigus piger arare
noluit. mēdicabit g̊ in estate et nō dabit ei. ¶ Quinta est. q̄ siti ge
nerat et in hoc signat auariciā. Auarus em̄ sp sitit et nunq̄ satiatur
Eccs. v. Auarꝰ nō implebit pecunia. Prou. xxx. Tria sunt insatiabi:
lia et quartū nunq̄ dicit sufficit. Infernꝰ et os vulue et terra q̄ nun
q̄ satiat aqua. ignis vero nunq̄ dicit sufficit. Per ignē auaricia de:
signatur. q̄ sic̄ ignis ex appositōne lignorū crescit. sic auaricia ex appo
sitione diuitiarū. Et nota q̄ omnibꝫ istis tribꝫ insaturabilior est aua:
ricia. q̄ licet modo infernus nō satiet. tn̄ in die iudicij qn̄ omēs ma
li et dmones ibi recludēt satur erit. Silr os vulue. i. ꝯcupia carnal
in senectute satiat. Terra etiā qn̄ est magna inundatio aquarū satia
tur in diluuio Quia vt dicit hiero. cū cetera vicia senescāt in hoīe. so
la auaricia iuuenescit. Similit p magnā inundantiā diuitiarū nō sati
atur auarus. dato q̄ eius diuitie cooperiant terrā et vadant vsq; in
franciam et vsq; vltra mare ad nundinas. Similiter ī iudicō quādo
infernus erit satur. tunc auarus sitiet omne bonū et nihil boni po
terit habere. Sic̄ ille diues vnā guttā aq̄ nūq̄ potuit hr̄e nec vnq̄
hēbit Sexta ē q̄ anhelitū fetidū hꝫ siue fac̄. ⁊ i h̄ sig̃t luxuriā q̄ fac̄
hoīez fetē corā d̄o ⁊ hōibꝫ. Iohe. j. Cōputruerūt iu. i ster. suo. i. hoīes

carnales· Sic fetuit thamar coram fratre suo postq̄z cōcubuit cum
ea·ij·Reg·xiij·Econtra virginitas facit homines redolere· cui⁹ odo
rem sentiens vnicornis capit̄ in gremio virginis· ¶Septima est·
q̄ omēs bonos humores ꝯsumit·et malos generat·et in h̄ signat
gulā·Gulosus enim omia bona sua ꝯsumit et carnaliter ⁊ spūaliter
Sic ꝯsumpsit bona sua filius ꝓdig⁹ viuendo luxuriose·et p ꝯseq̄ns
voluptuose·q̄ gula deseruit luxurie·nec luxuria insurgit nisi fouea
tur a gula·Ob hoc etiā esau vendiderat p̄mogenita sua·Generant̄
etiā multa mala desideria in anima gulosi·q̄ tota die ꝯcupiscit ⁊ de
siderat ¶Tercō p lepra intelligit̄ hic pccm rōne curatōnis·q̄ sicut
leprosum solus de⁹ pōt curare·eo q̄ est corruptio sanguis in p̄nci
pio et fonte vite vbi generat̄ sanguis scz in pulmone·sic peccatum
solus de⁹ pōt delere·eo q̄ est corruptū p̄ncipiū vite aīe·scz amor di
¶ quē solus deus pōt in anima reparaē·Et nota q̄ in scripturis inue
nimus trib⁹ modis lepra fuisse mundatā· Qui signāt tres modos
remissionis pccōꝝ· ¶Prim⁹ mod⁹ fuit in ablutione aque vt lepra
naaman·iiij·reg·v· Et signat baptismū in quo omia peccata mūdā
tur·Sic fuit mundat⁹ constantin⁹ corpalit̄ et spūaliter·Hec fuit illa
piscina de qua temploꝝ pontifices habuerūt responsum q̄ in pisci
na sanguis pueroꝝ deberet ꝯstantin⁹ lauari·q̄ in baptismo virtus
sanguis christi opat̄ et in ei⁹ virtute mūdat baptismus· ¶Secūd⁹
modus fuit in ostensione ad sacerdotes vt ptz hic et signat ꝯfessio
nem in qua et p quā peccata mundant̄·Ia·v·Cofitemini al·pec·ve·
et ora·p in·vt sal· ¶Tercius mod⁹ fuit in tactu man⁹ christi Mat·
viij·Extendens iesus ma·su·te·e·d·vo·mun·Et signat bonā opatōez
Nam si homo in peccato mortali exn̄s nō d̄sperat·s̄ facit bona opa
vt oret et ieiunet et faciat elemosinas·dominus illuminat eum et n̄
pmittit eum perire·s̄ reducit eum ad penitentiā·Hoc patz in corne
lio centurione·de quo dicit̄ act·j Elemosine tue et ora·tue ascen·in
ꝯspectu dei·Et ido ad eū missus est petr⁹ vt baptisaret eū·Sz si hō
negligit bn̄ opari i pccō exn̄s vt mlti stulti faciūt dn̄tes·ad q̄d mi
hi ꝓdest bn̄ opari·tūc de⁹ d̄reliq̄t eū·Et sic pz t̄ciū ⁊ ꝯn̄t totū d̄ euā·

·xciij·

¶De epistola sermo

Spiritu ambulate et desi·car·nō pfi·gal·v·Scdm quod di
cūt sci et phi et ad oculū ptz hō ꝯstat ex aīa et corpe· Et
iō hz i se duas vitas ⁊ nat̄as scz carnalē ⁊ spūalē·In vita
aūt spūali rō est dn̄a q̄ ipam dirigit ⁊ gubnat·Comitāt̄
etiā eā oēs v̄tutes ⁊ dona spūssci·habitat et̄ de⁹ i tali vita p grām·
pū·viij·Delicie m·es·cū fi·ho·Et q̄ tal̄ vita est vita diuina rōnal̄ et

ordinata. virtuosa. et gratōsa. oportet necessario ꝙ habeat optimos fructus. Econtra vita carnalis est sine regimīe rōnis et sine v̄tutib⁹ et donis. ⁊ ido est vita deordinata bestialis vicōsa et deo et sanctis odiosa. Et ideo oportet ꝙ habeat pessimos fruct⁹. Et ido apl'us in p̄senti epl'a ad vitam spūalem nos hortat̄ carnali repudiata vita cū fructibus. In qua quidē epl'a quattuor facit. Primo ad vitā spūalē nos hortat̄ carnali repudiata. ⁊ hui⁹ rōem assignat. In p̄ncipio epistole. Secūdo malos fructus siue opa vite carnalis. ꝓpt̄ que homo a regno dei sepat̄. enumerat ibi. Maīfesta aūt sunt opa carnis que sunt forni. ꝛc. Tercō vite spūalis fructus et eoꝝ vtilitatē recitat et assignat ibi. Fructus aūt spūs est cari. gau. pax. Quarto ostendit̄ ꝙ omnes veri christiani vitā carnalez abnegant ibi. Qui aūt sunt christi car. suā cru. ¶ Primo g̊ apl'us ad vitā spūalem nos hortat̄ dicēs Spiritu ambulate. i. in doctrina spūali q̄ ē apl'ica. Et hui⁹ rōem assignat duplicē. ¶ Prima est qꝛ talis ambulatō valet ꝛtra ꝛcupiscentiam carnis q̄ inordinate appetit delectabilia sensus. Et h̄ est. Desideria carnis nō p̄ficietis vt in pctm̄ mortale nō ruatis. et nō dic̄. nō habebitis. qꝛ hoc est impossibile. oportet em̄ desideria carnis habere et in eis saltem venialiter peccaē. Ecc̄i. xviij. Fili post cōcupiscentias tuas nō eas. Et qꝛ posset aliquis dicere. est ne aliqua rebellio in homine int̄ carnē et spm̄. Respondet ꝙ sic imo mangna. qꝛ caro ꝛcupiscit aduersus spm̄. i. aduersus ea q̄ rō homīs spūssancti gr̄a informata et illumiata dicit esse facienda. Dicit̄ aūt caro ꝛcupiscere sicut auris dicit̄ audire. et oculus videre. Aīa g̊ vel homo p carnē ꝛcupiscit sic̄ p oculū videt. hz aūt in aīa talem malā ꝛcupiscentiā a carne ⁊ in carne. ꝓpterea caro cōcupiscere dicit̄. Spūs aūt cōcupiscit aduersus carnē. i. aduersus ea q̄ caro inordinate appetit. et hec duo in homine repugnāt. et sibimuicē aduersant̄ nec cōueniūt. Et ido homo nō pōt libere agē qd̄ vult. qꝛ si vult agere opa spūalia caro retardat et resistit et offerendo delectatōem abducit eum ⁊ retardat eū. Si aūt vult opari opa carnis. spūs et ratō obsistit ostendens p rōnem ꝙ talis opatō ducet eū ad malū finē et tormenta inferni. Et sic patz ꝙ in natura hoīs continua pugna cōsistit. Ro. vij. Video aliā legē in mē. m. repug. le. men. mee. Videt̄ g̊ ex hoc ꝙ de⁹ institutor nat̄e ordinauerit eam male. Ad hoc dicendū ꝙ de⁹ nō sic ordinauit naturam imo in magna pace creauit hoīem. p̄s. In pace factus est loc⁹ eius. Sed statim postq̄z fecit homo guerram cum deo contemnēdo mandatū ei⁹ et hō sensit hāc guerrā in se int̄ aīam et carnē. Sēsit etiā guerrā cū omnib⁹ creaturis. ¶ Scd̄a est rō quare s̄m spm̄ est ambulādū qꝛ si spū ducemini nō estis sub lege scz timoris q̄ est lex

seruoꝝ·sed estis sub lege amoris et libertatis que ē filioꝝ dei Ro·
viij·Qui spū dei aguntꝫ hi filij dei sunt·ij·Cor·iij·Vbi spūs domini·
ibi libertas·j·Thi·j·Iusto lex non est imposita·Quia vt dictum est
in p̄cedenti epl'a·lex ꝓpter transgressores posita est·Qui autem du
cuntꝫ a spū sancto nō transgrediuntꝫ·et ideo nō sunt sub lege·Opti
mū est ergo s̄m spm̄ ambulare ex quo homo liberatꝫ a lege seruitu
tis et ponitꝫ sub lege amoris·q̄ ex hoc magnū cōmodū ꝓuenit ho
mini qd̄ est·Nam ex quo ex amore opatꝫ omnia tp̄a sunt ei leuia·
q̄ amor omnia grauia facit leuia·Math·xj·Iugū em̄ meū suaue ē
scz amanti·¶Moraliter ꝯ vidēdū est circa h̄ p̄mū membꝝ ī quibꝫ
consistat vita spūalis ꝯtra quā caro pugnat et in quibus consistat
D carnalis ꝯtra quā spūs pugnat·¶Circa p̄mū nota q̄ vita spūalis
in duobus ꝯsistit·¶Primo in vere fidei receptōne·Fides em̄ est
fundamentū in vita spūali·j·Cor·iij·Fundamentū aūt aliud nemo
pōt po·p̄ter id quod positū est christꝰ iesus·id est·fides de christo
iesu·q̄ in christo iesu stat tota fides·Oportet em̄ credē·q̄ christus
iesus sit verus deus et verꝰ homo creator celi et terre·ꝛ q̄ sit remu
nerator bonoꝝ·et punitor maloꝝ·ꝛ omnia alia que fides catholica
tenet·Heb·xj·Credere em̄ oportet accedentē ad deum q̄ est et in
quirentibus se remunerator sit·¶Secundo consistit in vere fidei ꝛ
aliarū virtutū actōne·q̄ quādo homini infunditꝫ fides·infunduntꝫ
omnes alie virtutes·Et ideo oportet q̄ agat s̄m fidem et alias vtu
tes quas recepit·al's in eo fides et virtutes essent frustra ꝛ melius
non esset habere·Iac·ij·Ostende mihi fidez tuam ex opibus·Item
oportet q̄ spe recte vtatur·q̄ tunc est quādo nō in statibꝫ et digni
tatibus mundi vel diuitijs vel amicis ponit spem suā sed in solo do
Hiere·xvij·Bn̄dictus vir qui confidit in domino ꝛ erit dominus
fiducia eius·Item oportet q̄ caritatē habeat ordinatā quod tūc est
quando deum sup omnia diligit sicut dantem sibi esse·ꝯseruantem
inesse·redimentē a malo esse·ꝛ donantē optimū esse scz vitā eternaz
Lu·x·Dilige dominū deū tuū ex toto corde tuo·Similit tunc est
quando animā suā post deum sup omnia diligit et eius miseretur·
Eccī·xxx·Miserē anime tue pla·deo·Similit debet diligere ꝓximū
sicut seip̄m·id est·ad quod seip̄m scz ad gratiam in p̄senti ꝛ gloriam
in futuro·Item oportz q̄ prudentia vtatur in factis suis·non pru
dentia carnis que mors est anime ꝛ inimica est deo·ꝛ legi dei non
est subiecta·ro·viij·sed prudentia spūs que est vita ꝛ pax·que con
sistit in memoria p̄teritorum scz maloꝝ que deus intulit pctōribꝫ
et p̄teritoꝝ bonoꝝ que deus contulit iustis·vt ex malis terreatur
et caueat et ex bonis alliciatꝫ ꝛ diligat·Consistit secūdo ī dispositōe

presentium vt homo facta sua ordinet ad bonum finez et viuat sm̄i
rationem et prudenter dispenset bona sibi collata a d̄o Math. xxv
Euge serue bone ꝛc. Consistit tercio in cautela futuroꝝ maloꝝ. vt
scilicet sic agat ne mala future vite incurrat. q̄ omnes nos manife
stari oportz ante tribunal xp̄i vt refe. vn. ꝓpri. cor. ꝓut gessit. siue bo
na siue mala. ij. coꝝ. v Et quid ꝓdest homini si vniuersum mūdum
lucretur anime vero sue detrimentū patiatur. math. xvj. Item opor
tet q̄ in prosperis que deus homini cōfert tempantia vtatur. vt in
parcitate viuat ne caro lasciuiat et rebellet anime. Et ideo oportet
esse tempatum in cibo et potu. Tempate etiam acquirat diuitias. et
tempate vtatur acquisitis ne ad inopiam vergat. Quia vt dicit ecc̄i.
xl. Melius est mori q̄z indigere Itez ꝓuer. xxx. Diuitias et pau. ne
de. m. h̄. tā. vic. m. tri. ne. Tempate etiā vtatur honoribꝫ et dignitati
bus ne in ip̄is supbiat et ꝓximū offendat. Quia vt dicit ecc̄i. xxxviij
Mihi heri tibi hodie. Sic fecisti mihi fiat tibi. Item oportet q̄ in ad
uersis que homo patitur fortitudinez assumat. ne ꝑ impatientiā frā
gatur vt patienter sustineat dispendia reꝝ et ꝑsone. que deus ꝑmit
tit homi euenire in bonum suū vt scz in ip̄is purgetur. j. Pe. j. Mo
dicum nunc si contristari oportet in varijs temptatōnibꝫ vt ꝓbatio
fidei vr̄e mlto preciosior sit auro qd̄ ꝑ ignez ꝓbat. Gre. Qd̄ fornax
auro. qd̄ flagellū g̃no. qd̄ luna ferro. h̄ tribulatio viro iusto. Hāc for
titudinē hūit iob ī aduersis q̄ deꝰ ei euenire ꝑmisit. Vltimo oportet
q̄ iuste viuat et quo ad deū. ⁊ quo ad seip̄m. ⁊ quo ad ꝓximuz Quo
ad deum vt eius mādata obseruet. ei debitam reuerentiam exhibe
at sicut dn̄o. et om̄ia ab eo recognoscat. Hec omnia seruare summa
iusticia est. Quo ad seip̄m vt aīma dominet et caro seruiat. qd̄ mag̃
iusticia ē. vt aīma sponsa dei lumīe rōnis insignita virtutibꝫ illustra
ta. et donis sp̄ūssancti exaltata dn̄etur carni ancille neq̄z de luto for
mata. que est saccus stercoꝝ. et cibꝫ vermium. et tandē in cinerem re
uersura. Magna etiam iusticia est vt homo puniat carnē suam que
eum ad malum incitauit. et inimicicias in bello sp̄ūali contra eum ex
ercuit sicut occultus hostis. Quo ad ꝓximū vero vt eum nō decipi
at ⁊ ei fidē seruet. ⁊ breuiter quecūq̄z vellet sibi fieri debet ꝓximo fa
cere. ⁊ quecunq̄z nollet sibi fieri nō debz ꝓximo inferre. Et hoc est val
de iustū. Math. vij. Quecunq̄z vul. vt fa. vo. ho. et vo. fa. il. Et sic patet
q̄ vita sp̄ūalis ꝯsistit in receptione virtutū et bono vsu eaꝝ ¶ Vita
aūt carnis in operibꝫ carnis consistit que statim patebunt. Et sic pa
tet primum Secundo enumerat malos fructus. siue mala opera
vite carnis. Et ponit. xvij. differentias opum carnis. ad quas vult q̄
om̄es alie reducant̄ si plures inueniant̄. Et attende quia vt dicit aug̃

non hec om̄ia que hic enumerat esse opera carnis ad voluptatē car
nis ptinent. s̄ vicia sunt aīmi vt inimicicie ire rixe ⁊ similia. Credere
etiam om̄ia mala accidere anime ex carne error est. Non em̄ om̄ia
vicia vite inique attribuenda sunt carni. ne ab his omnibus munde-
mus dyabolū qui carnē nō habet. sed carnis noīe totū hoīem signi
ficauit. Sed ꝑ tanto vicia carnis dicunt̄ q̄ hō viuēdo s̄m carnem i
hec vicia incidit. Numer⁹ aūt ip̄oꝝ sic accipit̄. ¶ Primo em̄ ponū
tur q̄ttuor opera ad que voluptas carnis instigat q̄ sunt maioris
infamie et minoris culpe scz fornicatō. immūdicicia. impudicicia et
luxuria. Fornicatio dicit ip̄z opus luxurie cum femīa nō vxore. Im-
mūdicia dicit opus luxurie cū masculo vel q̄cūq; alio p̄ter mulierē
Impudicicia vero dicit impudicā vitam q̄ potest esse int̄ viꝝ ⁊ vxo
rē. vt qn̄ vir effrenate vtitur vxore. Luxuria aūt dicit ip̄m habitum
malū quē homo ꝑ multas fornicatōnes acquisiuit. vn̄ luxuriosus di
cit̄ q̄ ex malo habitu inclinat̄ vehemēter ad opa carnis et vult ea ꝑ-
ficere ¶ Secūdo ponit. xj. alia opa que ꝓcedunt a ꝑuersa voluntate
a dyabolo instigata et mota. que sunt mīoris infamie. s̄ maioris cul
pe. Quoꝝ primū scz ydoloꝝ seruit⁹ est directe ⁊tra deū qn̄ scz ho-
nor soli deo deditus creaturis exhibetur. Alia vero decē sunt ⁊tra
ꝓximū que sunt veneficia vt qn̄ mors alicui ꝑ venenū ꝓcuratur vl̄
simili modo. inimicicie vt qn̄ quis odit et ꝑsequit̄ alium. contentōes
id est pugne verboꝝ. emulatōnes. vt qn̄ duo ad inuicez ⁊tendunt.
ire. id est subita tempestas animi et furor mentis. rixe vt qn̄ ad in-
uicem se ꝑcutiunt. dissensiones vt qn̄ fiunt ꝑtes in ꝓp̄lo vel scisma in
ecclesia vt fecerūt dathan ⁊ abyron. secte q̄ grece dicunt̄ hereses que
fiūt in ⁊fessione erroꝝ. inuidie de alienis bonis. homicidia qn̄ iniu
ste hō occidit̄ ¶ Tercō poīt duo alia opa ad q̄ īclinat voluptas ⁊ ne
cessitas. Et ideo sunt et mīoris culpe ⁊ minoris infamie. q̄ sunt ebrie
tates. id ē ⁊tinue potatōnes. ⁊ ⁊mesatōnes. id ē supflue ⁊ assidue
⁊mestiones. sic̄ diues epulo faciebat. q̄ epulabat̄ quotidie splendide
Et his similia q̄ p̄dico vobis sic̄ p̄dixi scz ad ro. quoniā q̄ talia agūt
regnū dei nō ⁊se. sed in īfernū demergent̄. Math. xxv. Discedite a
me ma. in ig. eternū. Et sic patz secundū ¶ Tercō enumerat fruct⁹
D vite spūalis ⁊ eoꝝ vtilitatē assignat dicens. Fruct⁹ āt spūs. Vbi no
ta q̄ ponit. xij. fruct⁹ vite spūalis. quoꝝ prim⁹ ē caritas. q̄ ꝓut ē p̄m⁹
fruct⁹ est ip̄a vita spūalis. Est em̄ caritas ⁊iunctio aīme cū deo q̄ ē
vita aīme. sic̄ sepatio aīme a deo ē mors. Aug. Vera mors ē quā ho-
mīes nō timent scz sepatio aīe a dō. Caritate amant̄ q̄ amāda sunt. q̄
si habeat̄ sequit̄ gaudiū. Et iō secūd⁹ fruct⁹ ē gaudiū. qd̄ ē ⁊iunctio
⁊uenientis cū ⁊uenīēte scz anime cū deo ꝑ grām. et potentiaꝝ anime

cum virtutibꝫ et donis spūssancti·et tūc in homine ē verꝫ gaudium
In peccatore vero vbi talis ꝯiunctio nō ē·nō pt esse verꝫ gaudiū·ꝫ
vanū ⁊ malū Aug·Quid ē seculi gaudiū nisi nequicia impunita scꝫ
luxuriari·spectaculis vagari·ebriositate īgurgitari·et turpitudine
fetere·et nil pati malū·Seneca·Fundamētū bone mētis est nō gau
dere vanis·ad summā puenit q̄ scit q̄ gaudeat ¶ Terciꝰ fructus est
pax scꝫ pax pectoris ad deū et pax tēporis ad ꝓximū Ioh·xiiij·Pa
cem relin·vo·pa·me·do vobis·Ro·xij·Si fieri pt ꝙ ex vo·ē cuꝫ om·
ho·pa·ha·Sed pax nō adest peccatoribꝫ·qꝛ nec cū deo nec cū ꝓximo
pacem habēt·Esa·xlviij·Nō est pax impijs dicit dn̄s·Et nota ꝙ hi
tres fructꝰ pfecte habebunt in patria·In via aūt impfecte habent
Itē nota ꝙ hi tres fructꝰ pficiūt aīmā q̄ꝫtū ad vera mala et vera bo
na·qꝛ vera mala scꝫ peccata excludūt ab anima·et vera bona scꝫ vir
tutes ⁊ dona ponūt in eā·Tres vero fructꝰ sequētes pficiūt hominē
quātū ad malū pene·tribꝫ em̄ gradibꝫ ascendit ad h̄ ꝙ aliq̄s pfecte
se habeat ad malū pene·Primꝰ gradꝰ est patientia·Et iō quartꝰ fru
ctꝰ est patientia·q̄ in h̄ attendit vt hō nō labat in malū culpe·ꝓpter
mala pene·q̄ deꝰ ei euenire pmittit·Patientia aūt pt haberi pfecte
iuxta illud p̄s·Turbatꝰ sum ⁊ nō sum ꝛc·Potest etiam haberi minꝰ
pfecte vt cuꝫ q̄s aliquātuluꝫ turbat ¶ Quintꝰ fructus est longani
mitas q̄ est longa expectatio amotōnis malorꝫ q̄ hō patit·vel acce
ptatōnis bonoruꝫ que sperat·Eccī·j·Vsqꝫ in tpus sustinebit patiens
et postea redditio iocūditatis·Non pt ꝓficere patiens qui ad horā
sustinet maluꝫ pene exquo in h̄ nō pseuerat ¶ Sextus est bonitas
q̄ est q̄dam dulcedo animi q̄ facit vt hō nō patiat a malis pene·nec
deducat ab eis ad ꝯsentienduꝫ alicui malo·qd̄ fit qn̄ hō habet dulce
dinem spiritussancti in corde ita ꝙ dulcedine illa quasi q̄daꝫ salsa dul
corātur tribulatōnes·Eccī·xxxiiij·Spiritꝰ meꝰ sup mel dulcis·Propt
hanc dulcedineꝫ martires nō senserunt tormenta·ꝫ videbat eis sup
flores ambulare cuꝫ incederent sup carbones vt tyburciꝰ·Tres fru
ctus sequentes faciunt vt hō bn̄ se habeat ad ꝓximuꝫ suuꝫ· ¶ Septi
mus ꝯ fructꝰ est benignitas q̄ ꝯsistit in suorum largitōne·Vn̄·j·
cor·xiij·Caritas patiens est be·est·i·larga dicit glosa·Et sup illd̄ ad
eph·iiij estote inuicē benigni·i·de facltatibꝫ vr̄is largi·dic̄ glo· ¶ O
ctauus est mansuetudo que attendit in tractabilitate ip̄ius psone
vt hō sit tractabilis ⁊ sciat alijs ꝯuenire·Quidā em̄ sunt facti sicut
vitrum qd̄ vix potest tangi habentes illud apostema noli me tan
gere·Sed qꝛ frequenter tractabilitateꝫ solet comitari ꝯuertibilitas
ad malum·ideo nonus fructꝰ ponit fides que hic in hoc attenditur
vt homo talem se exhibeat·vt in ip̄o merito confidat vt ꝯfidentem

in se non fallat· vel deserendo eum in aduersis vel defraudando eum
in cōmissis· vel alio mō· Quāuis glosa alio modo videatur hic acci
pere fidē vt scz fides dicat̄ certitudo de inuisibilib⁹· Tres vero vlti
mi fructus faciūt vt homo bene se habeat circa bona transitoria q̄:
bus vtit̄ ¶ Decim⁹ g̊ fruct⁹ est modestia q̄ in hoc attendit̄ ne i vsu
tempaliū quantū ad quātitatē curet̄· vt homo de tpalib⁹ nec nimia
possideat· nec nimia appetat· j· Thi· vj· Habentes alimēta et q̄· te· h· ꝯ
ten· sim⁹ ¶ Vndecim⁹ fruct⁹ est ꝯtinētia q̄ in hoc loco attendit̄ ne
homo qualitate rer̄ sensibiliū seducat̄ vt bibul⁹ seducit̄ dulcedine vi
ni· et gulosus dulcedine boli· et vir dulcedine vxoris· Sic fuit sedu:
cta mater nr̄a eua que videns pomū qd̄ esset pulcrū oculis et ad
vescendū suaue· accepit ⁊ ꝯmedit deditq̄ viro· gen̄· iij· Sene· Pala:
tum tuū fames excitet nō sapores ¶ Duodecimus fructus est casti
tas que in hoc loco attendit̄ vt ad supremū finē vsus tpaliū referat̄
Aīma em̄ ē sponsa dei· nuncij v̄o sibi missi a sponso suo sunt bona
pn̄tia ad nunciandū ei aliq̄d de potentia· sapientia· ⁊ bonitate sponsi
sui vt p hoc in eius amore ardescat· Aug· Dn̄e celū ⁊ terra· mare ⁊
omnia q̄ in eis sunt vndiq̄ mihi dicūt vt amem te· Aīa em̄ q̄ nun
cios amplectit̄ ꝓ sponso adulteriū spūale ꝯmittit· Vn̄ ꝯtra castita:
tē de qua hic agitur facere videtur· ¶ Vltimo v̄o addit quandam
vtilitatē di· Aduersus hmōi nō ē lex· i· q̄ talia agūt nō sunt sub lege
g̊ sunt filij ⁊ si filij ⁊ heredes· ro· viij· Et sic pz terciū· ¶ Quarto oste:
dit q̄ oēs veri christiani vitā carnalē abnegant vita spūali electa d·
Qui aūt sunt xp̄i ꝛc· Vbi nota q̄ om̄es homīes sunt xp̄i triplici rōe
scz rōne creatōnis· rōne ꝯseruatōnis· et rōne redemptōnis· Sed per
gratie inhabitatōz et mandatoꝝ impletōz solū xp̄iani veri sunt xp̄i
q̄ xp̄us in eis sic in templo suo p grām habitat· et ip̄i xp̄i mandata
obseruant Veri ei christiani carnē suā in cruce pn̄ie crucifigunt· In q̄
crucifixione om̄ia vicia eneruant̄· ⁊ ꝯcupiscentia debilitat̄· Sic cruci
fixit carnē suam beatus benedict⁹· q̄ p cutis vulnera eduxit a corpe
vuln⁹ mentis· vt dicit greg· in dyalogo· In cruce em̄ om̄ia vicia ap
parent crucifixa et om̄es virtutes regnāt· Nam ibi crucifixa est sup
bia et regnat hūilitas· q̄ ibi crucifixus ē xp̄us humilis ⁊ abiectus
Ibi crucifixa est auaricia ⁊ regnat largitas· q̄ ibi xp̄c ad vnū verbū
dedit regnū eternū latroni· Ibi crucifixa est gula ⁊ p ꝯsequēs luxu
ria ⁊ regnat tempantia ⁊ castitas· q̄ in ea crucifixus ē xp̄us famelic⁹
et sitibund⁹· Ibi crucifixa est ira et regnat mansuetudo· q̄ in ea cruci
fixus est xp̄us totus mansuet⁹ dicens· Pater igno· il· q̄ ne· q̄d fa· lu·
xxiij· Et breuiter discurre p singula et inuenies om̄ia vicia crucifixa
in cruce et om̄es virtutes maxime regnare vt dicit aug· Et q̄ veri

christiani christum sequūtur ī cruce penitentie· idō ī ea omnia vicia crucifigunt· Gal· ij· Christo ꝯfixus sum cruci· Math· x· Qui nō acci- cru· s· et sequit̄ me· nō est me dignus· Et sic patet quartum·

Dominica quintadecima de euan· sermo· xciiij

Nemo potest duob⁹ dn̄is seruire· Math· vj· Euangeliū ho diernū nō est historiale sed est totū doctrinale ⁊ ꝯtinet altam et vtilem et necessariā doctrinā tam in principio q̄z in medio et in fine· In quo quidē euangelio xp̄us tria facit· Prīo ostendit ꝙ singulare seruitium qd̄ deo debemus nō possumus deo et alijs creaturis insimul exhibere· In principio euāgelij· Secundo a nobis supfluam curam rer̄ tempalium nititur amouere· ostendens p rōnes et exempla ꝙ deus in necessarijs nobis nō desinet ꝓuidere ibi· Ideo dico vobis ne soliciti sitis anime vestre quid man· Tercio ostendit quid in tota vita nostra querē debem⁹ ⁊ ad quē finem opa nostra pricipaliter ordinare· ibi· Querite primū regnū dei et iu· ei⁹· Prīo ergo ondit ꝙ singulare seruitiū qd̄ dō debem⁹ nō possum⁹ alicui alteri simul impēdere d· Nemo potest duob⁹ dn̄is seruire· scz inter se differentib⁹ Chris· Duos aūt dicit qui ꝯtraria iniungunt· Cōcordia eī multos vnū facit· Aut eī vnū scz dyabolū odio habebit q̄ odibilis ē· et alter̄ scz deū diligz ⁊ tūc rectū erit seruitiū ⁊ dignū vita eterna· Aut vnū scz dyabolum sustinebit Aug· Non quidē di liget· nemo enim dyabolū diligit ꝫ sua cupiditate implicat⁹ patitur eum· vt si quis aliene ancille ꝯiunctus ꝓpter suam cupiditatem du ram patiatur seruitutem etiam si nō amat illuz cui⁹ ancillam diligit Et alter̄ scz deum ꝯtemnet· Aug· Nūquid deū odio habebit· nulli⁹ enim ꝯscientia deū odisse p̄t· Idem in retractatōne eiusdē dicti scz ꝙ nulli⁹ ꝯsciētia deū odiat· Nō video fuisse dicendū ꝙ nulli⁹ ꝯscien tia deum odiat· Multi enim sunt de quibus scriptum est· Superbia eorum qui te oderunt ascendit semp· Ad hoc dicendum ꝙ nulla creatura odit deum affectu et si effectu· nec etiam dyabolus odit deum inq̄ztum deus· sed inquantuz puniens est· sicut latro non odit iudicem inquantum homo· sed inquantum iudex et vindex· Sic ḡ sustinendo dyabolum· id est eius suggestiones et temptamenta re cipiendo et faciendo· et ꝯtemnendo deum in preceptis suis· tale ser uicium erit puersuz et iniquū et dignū morte eterna Et ꝙ h̄ dictū ge nerale de duob⁹ dn̄is de deo et dyabolo sicut expositū est intelligat̄ subdit specificans hoc et dicit· Non potestis deo seruire et mā· Mā mona vt dicit glosa nomē est demonis qui p̄est diuitijs· nō quidez

q̄ in eius dicione sint·sed q̄ laqueis diuitiarum vtit ad decipiendum
Chris· Non solū in hoc nocent diuitie q̄ latrones contra nos armāt
et intellectū obtenebrant·sed q̄ a seruitute dei nos expellūt in suam
captiuitatem· Ideo q̄ vult deum amare necessariū est vt odiat diuiti
as· Et qui vult auaricie mādata facere·necesse est vt contemnat māda
ta dei· Māmona etiā vt dicit hiero·syra lingua diuitie nūcupantur
Audiat ergo hoc auarus q̄ censet vocabulo xp̄iano·nō posse simul di
uitijs christoq̄ seruire· Et tn̄ nō dixit qui habet diuitias·sed qui ser
uit diuitijs·qui em̄ diuitiarum seruus est·diuitias custodit vt seruus·qui
āt seruitutis excutit iugū distribuit eas vt dn̄s· Aug· Qui ergo ser
uit māmone·i·diuitijs illi vtiq̄ seruit·q̄ rebus istis terrenis merito
sue prauitatis p̄positus princeps huius seculi a dn̄o dicit ¶ Nota āt
circa hoc membrum·primū q̄ q̄zuis hoc dictū nemo p̄t duobus dn̄is
seruire principaliter videat intelligi de deo et diuitijs·tamē potest
optime exponi de quattuor scz de deo et dyabolo·de diuitiarum cupi
ditate et caritate·de aīma et corpe·et de mūdo et de christiana reli
gione ¶ Primo inq̄z exponit de deo et dyabolo·nemo em̄ p̄t deo
et dyabolo seruire ꝓpter quinq̄ ¶ Primo ꝓpt vestiū ministrorum
christi p̄ciositatē· Om̄es em̄ mistri dei habent p̄ciosissimas vestes
aīme· Prouer·vlt· Stragulatā vestē fe·si·bis·et pur·indu·eius· Vestis
stragulata·id est varia ē vestis virtutū et donorum spūssancti·q̄ xp̄ia
nus induit in baptismo p quā fit innocēs et mundus et virtus sang
nis xp̄i tunc ei applicat· Et hoc ē qd̄ sequit· Bis·et pur·indu·eius Bis
sus ē alba et mūda·et purpura rubea sanguine cōche tincta· Can·
v· Dilectus meus candi·et rubi· Hoc figuratū ē exo·xxviij·vbi domi
nus mādauit moysi et aaron qn̄ mistrarent dō deberēt induere ve
stes p̄ciosas in quibus erāt lapides p̄ciosi sculpti·et similiter om̄es le
uite deo mistraturi in tabernaculo debebāt vestibus p̄ciosis indui·
Dyabolo aūt nullus p̄t seruire in veste p̄ciosa aīme·q̄ statim q̄ inci
pit aliquis dyabolo seruire exuit eum p̄dicta veste et induit vestem
pannosam et vitupabilem·et efficit vir confusus valde· Delectat em̄
dyabolus in luto·sicut porcus·et nō vult vt apis i floribus comorari Vn̄
etiā in porcos rogauit mitti expulsus ab homine·vt patz math·viij
Hoc fuit figuratū in ambasiatoribus et nuncijs dauid q̄ uerunt ad con
solandum regem amon sup mortem patris·q̄bus fecit medias bar
bas radi et p̄scidi vestes vsq̄ ad nates·et fuerunt viri confusi turpit
valde·ij· Re·x· Similiter fratres ioseph statim vt puenit ad eos exu
erunt eum tunica polimita et talari· Sic faciunt demones seruitori
bus suis ¶ Secūdo ꝓpter mundicie ministrorum diuersitatem Deus
em̄ requirit in ministris suis solam mundiciam cordis et mentis·

Psal. ambulans in via imaculata hic mihi ministrabat. et de mundicia
corpis non curat. Hic cadit exemplum de galla filia consularis. que nisi ac
ciperet virum haberet barbam in dyalogo est. Dyabolus autem in mini-
stris suis vult immundiciam cordis et mentis. De corpis vero mundi
cia multum curat quia per pulcritudinem multos peccare facit. Sap. xiiij.
Creature dei in odium facte sunt et in temptationem anime hominum et in
muscipulam pedibus insipientium. ¶ Tercio propter ministrorum dei genero
sitatem. Nam omnes ministri dei sunt filij dei regis eterni. j. Ioh. iij.
Carissimi filij dei sumus. sed nondum apparuit quod erimus. Et ideo omnes sunt
reges. Propter quod dicit greg. quod seruire deo regnare est. Ministri
autem dyaboli omnes sunt spurij et serui vilissimi peccatorum. In omni enim
peccato mortali anima cum dyabolo mechatur propter quod homo efficitur spurius
dyaboli et seruus peccati. Ioh. viij. Vos ex patre dyabolo estis Ibi
dem. Qui facit peccatum seruus est peccati ¶ Quarto propter materie in
qua ministrant diuersitatem. nam omnes ministri dei ministrant ei in lu
ce et in operibus lucis scilicet in operibus virtuosis. et in iusticia et sanctitate
Luc. j. Seruiamus illi in sanctitate et iusticia. Ministri autem dyaboli
ministrant ei in tenebris. et in operibus tenebrosis scilicet in operibus peccato
rum que in tenebris fiunt. et ad tenebras ducunt quia omnis qui male agit
odit lucem. Ioh. iij. ¶ Quinto propter ministrorum xpi concordiam et pacem
nam omnes ministri dei sunt caritate uniti. et per consequens humiles et
pacifici. Iob. xxv. Qui facit concordiam in sublimibus suis. ps. Non habi
tat in medio domus mee que facit superbiam. Ministri autem dyaboli non
sunt in caritate uniti. sed sunt diuisi et discordes. Unde proprij et speciales
ministri dyaboli sunt homines partiales scilicet guelli et gebellini. albi et
nigri. Luc. xj. Qui non colligit mecum dispergit. Nullum opus est ita
dyabolicum sicut scisma in ecclesia. et diuisio in populo ¶ Secundo expo
ni potest de diuitiarum cupiditate et caritate nemo potest enim diuitijs et ca
ritati seruire propter quinque. Nam propter quinque dicitur cupidus vel aua E
rus seruire diuitijs que ad seruum pertinent propter quod dicitur seruus diuiti
arum que omnia aduersantur caritati ¶ Primum est quia cupidus custodit di
uitias vt seruus. et non distribuit eas vt dominus. non enim habet super eas potestatem
nisi sicut seruus. Eccl. vj. Est aliud malum quod vidi sub sole et quidem fre
quens apud homines. vir cui dedit deus diuitias et substantiam et ho
norem et nihil deest anime sue ex omnibus que desiderat. nec tribuit ei
deus potestatem vt comedat ex eo. sed homo extraneus vorabit illud. Quia
vt dicit bernardus. Si interrogetur auarus. Nonne bonum est dare diuitias
perituras. et recipere in eternum mansuras. dare substantiam tempora
lem et recipere regnum eternum. Respondebit quod sic. Et si iterum petatur
ab eo. quare hoc non facis dicit quia non possum. quia non habeo gratiam

largiendi. Auarus em̄ non potest ꝓpria largiri. Caritas autez beni
gna est. id est larga egenis et propria facit ꝯmunia vt dicit aug⁹.
¶ Secundum est ꝙ auarus totum tempus suum et totam vitam
suam ꝯsumit in ꝯgregatione diuitiaꝝ sicut seruus in obsequio do
mini sui. Seruus em̄ non laborat sibi sed dn̄o. qꝛ vt dicit phus. ser
uus non est cā sui. sed dn̄i. Sic auarus non laborat sibi. qꝛ homo ex
trane⁹ vorabit illud. nec ē causa sui. sed diuitiaꝝ. Vnde auar⁹ aranee
compatur que se euiscerat vt capiat vnam muscam. p̄s. Anni nostri
sicut aranea me. Caritas aūt ꝑ om̄e tempus dispergit et dat paupe
ribꝫ. p̄s. Dispersit dedit pauꝑibꝫ. Prouer. xi. Alij diuidunt ꝓpria et
ditiores fiunt. alij rapiunt nō sua et semꝑ in egestate sunt. In q̄ di
spēsione caritas nō ꝯsumitur sꝫ augetur ¶ Tercium est qꝛ auar⁹ hꝫ
diuitias sei p̄o cariores. sic̄ seru⁹ dn̄m suum sei p̄o reputat cariorem
vnde sicut seruus om̄ia bona domus et p̄ciosiora que habet dat co
medere dn̄o. et ip̄e ꝯmedit viliora. et bonas vestes emit dn̄o et ip
se induit viles. sic auar⁹ om̄ia bona vendit vt augeat pecuniā. ⁊ ip̄e
ꝯmedit peiora. et qd̄ peius est aīam suaꝫ ꝑ pecunia vendit. Ecc̄i. x.
Auaro nihil est scelesti⁹. Hic em̄ aīam suā venale habꝫ. Caritas autē
nihil p̄ciosius reputat se Sap̄. vij. Nec compa. il. la. p̄cō. qm̄ om̄e au
in ꝯp. il. ar. ē exi. Imo om̄ia alia dicit nihil esse. et nihil valere sine se
. j. Coꝝ. xiij. Si linguis ho. lo. et an. cari. aūt nō ha. nihil sum ¶ Quar
tum est qꝛ auarus obedit ꝑ om̄ia diuitijs sicut seruus dn̄o. Math.
viij. Dico huic vade. et vadit. et seruo meo fac hoc. et facit. Et magis
obedit auarus diuitijs q̄ꝫ deo. Nam deus mandat nō fenerari. nec
iniuste lucrari ꝑ pecunia nec lucrāda vl̄ acq̄rēda falsuꝫ dicere vel de
rogare. Totū aūt ꝯtrariū dicit pecuīa ꝯgregāda. Vn̄ sup hoc loco
dic̄ glosa fuire pecuīe deū negare ē. Et ab apl̄o auaricia dicit̄ ydolo
rū seruit⁹. qꝛ auar⁹ derelicto deo. totā spem suam et amorē ponit i
pecuīa. d. illud ecc̄i. x. Pecunie obediūt omnia. Caritas aūt sup om
nia diligit deum. et ei⁹ mandatis obedit. nec ꝑ aliqua re a deo sepa
tur. ro. viij. Quis nos sepabit a cari. xp̄i. quasi d. nihil. ¶ Quintuꝫ est
qꝛ auarus non est heres diuitiaꝝ sicut seruus non hereditat bona
dn̄i sui Iob. xxvij. Diues cuꝫ dormierit nihil. se. au. Caritas aūt ma
net cū homīe in eternū. j. coꝝ. xiij. Caritas nunq̄ꝫ excidit Propt̄ hꝫ
quinqꝫ null⁹ potest caritati et diuitijs seruire. Et attende ꝙ licet hō
nō posset diuitijs seruire caritatē habendo. potest tn̄ eas cum carita
te possidere vt abraā dauid Quod p̄t fieri triplicit̄. Primo qn̄ homo
tenet diuitias ad honorem dei vt pontifices et prelati qui magnas
diuitias habēt ⁊ augēt p̄rimonia eccl̄iaꝝ. p̄s. Gloria et diuitie i do
mo eius. Secundo quando homo tenet et congregat diuitias sibi

et posteritati sue· ne furetur et mendicet· sed viuat ad honorem
dei secundum statum suum et deinde ipis pauperibus benefacit secun
dum qd potest sicut abraam et alij patriarche suis filijs thesauri saue
runt· Tercio quando homo omnes diuitias suas distribuit pauperi
bus· et ad pias cās· Et iste modus est pfectorum· math· xix· Si vis pfe
ctus esse vade et vende omnia q habes et da pauperibus· ¶ Tercio
potest exponi de aīma et carne· nemo em potest aime et carni insil
seruire· qr vt dicit apl'us ad gal· v· Caro cōcupi· aduersus spiritum
et spiritus aduersus carnem· Hec enim sibi inuicem aduersantur· et
ideo cum sint contraria sicut opera vtriusq; vt in precedenti episto
la patuit nullus potest vtriq; seruire· Caro enim est ancilla nequam
que statim q ei aliquantulū seruitur pteruit in dñam suam scilicet
in animam· Hoc fuit figuratū in agar ancilla sare· que statim q sara
seruiuit ei dans eam viro suo vxorem et cōcepisse se videns despe
xit dñam suā vt pz gen· xvj· ¶ Quarto potest exponi de mundo et
christiana religione· multi em credunt se posse seruire mundo et vt
veri xpiani viuere· qd falsum est· iij· re· xviij· Vsq; quo claudicatis in
duas partes· ecci· ij· Ve peccatori terram ingredienti duabus vijs·
Mundus enim requirit sibi seruiri in gaudio et leticia et honoribus
et diuitijs et psperitate multa· et qui hec non habz spernitur et abijcit
Xpiana vero religio vult sibi seruiri in lamento penitentie· in con
temptu honorum· in dispersione diuitiarum· in infirmitate et aduēsitate·
Qr vt dicit hiero· Non ē xpiane dignitatis i tempalibus prosperari
Et qui hec tempalia spernunt xpiana religio recipit leta facie· d· eos
beatos esse· math· v· Beati paupes spiritu· et sic patet primū ¶ Secū
do remouet a nobis supfluam curam rerum tempalium ostendens p
rationes et exempla q deus in necessarijs nobis puidebit dicens·
Ideo dico vobis· ne soliciti sitis ani· ve· qd man· Chris· Non hoc dic
q aīma indigeat cibo· incorpea em est· sed secundū cōmunem cōsuetu
dinē locutus ē· Aīa em nō pt morari in corpe nisi eo cibato· Vel aīma
p aīmali vita posita ē vt dic aug· sm illud· Aīma eius in sangne ē· i· vi
ta animalis· Neq; soliciti sitis corpori vestro quid induami· Prin
cipium enim temptatōnis auaricie est esse solicitum de necessarijs
corporis· quia vt dicit gre· primo dyabolus solicitat querere necessa
ria· postea superflua· Hiero· Precipitur ergo nobis ne soliciti simus
quid cōmedamus vt scilicet ne cura temporalium retrahamur ab
eternis· sz qr in sudore vultus pparamus nobis panē· g labor exercēdus
est solicitudo tollēda q mentē pturbat dū timet ne aut possessa depe
reant aut elaborata non cōtingant· Nonne anima plus ē q3 esca ꝛc
Hic pbat intētū suū q deus necessaria nobis puidebit· Et ponit ad G

hoc q̄ttuor rōnes. Prima ē a maiori ad min⁹ descēdens. q̄ si de⁹ qd̄
maius est nobis tribuit scz aīam et corp⁹. multomagis quod min⁹ ē
tribuet scz escam et vestimentū. sicut qui donat equū donat et frenū
Hiero. Qui maiora prestitit vtiq; minora p̄stabit et in ꝓmissis veri
tatis nemo dubitet. q̄ si nō sum⁹ digni talia accipere tñ decet deuz
talia dare. Hic cadit exemplū alexandri qui petenti sibi dari vnā do
mū dedit ciuitatem dicēs. et si nō decet te talia accipere. tñ decet me
talia dare ¶ Respicite volatilia celi. Hec est secūda rō de minori ad
maius ascendēs. q̄ si pater pascit aīmalia et aues de domo sua. mul
tomagis credēdū est ꝙ pascat et nos. Sic deus et pater noster cū
pascat volatilia celi q̄ nō laborant neq; metent. neq; ꝯgregāt in hor
rea que deus etiā in seruiciū hoīm ꝓduxit. multomagis pascet nos
qui sumus valde cari ei vtpote care empti. Sumus etiā sine ꝯpatōe
maioris et pluris p̄cij et reputatōis q̄z illa apud deum Chris. Omīa
aīmalia deus ꝓpter hoīem fecit. hoīem aūt ꝓpter se. Quāto aūt p̄cio
sior est homīs creatio. tanto maior est dñi solicitudo de ipo. Si ergo
aues nō laborantes inueniūt escas. homo nō inueniet cui deus de
dit et opandi sciam et fructificandi spem. Est etiā h̄ rō exēplum q̄
in exemplo volatiliū generat nobis spez de necessarijs vite ¶ Quis
aūt vestrū cogitans adijcere potest ad staturam suam cubitū vnuz
Hec est tercia ratio que talis est. Qui dat alicui rem aliquā dat ei il
la sine quib; res illa nec haberi. nec in vsu esse potest. sicut de⁹ q̄ dat
oculū homī dat ei lucem solis sine qua oculus nō videt. Omīs autē
esca ordinat̄ ad incrementū corpis acquirendū vel ꝯseruanduz Si
ergo ꝓuidētia diuina p singulos dies incremēta corpis nostri no
bis non intelligentibus opatur. et ad tale incrementū p omēm no
stram solicitudinē nihil possum⁹ addere vel minuere. credendū ē oī
no ⁊ firmiter sperandū. ꝙ eadem ꝓuidentia nobis necessaria prepa
rabuntur sine quib; ad tale incrementū corpis nō possum⁹ ꝑuenire
Glosa. Illi curam regendi corpis relinquite. qui id ad hanc mensu
ram fecit ꝑuenire. Vel potest dici. ꝙ hic ꝓbat ꝙ talis solicitudo sup
flua est. q̄ sicut ad tale corpis incrementū ad qd̄ vite necessaria or
dinantur per nostrum cogitatum et solicitudinē nihil possum⁹ ad
dere vel diminuere. ita per nostrum cogitatum vel solicitudinē nō
possum⁹ necessaria ꝓcurare. q̄ nisi de⁹ daret operib; nr̄is effectū et
benedictōem suam infundēdo aquam. solem. et ventos. ⁊ alia hui⁹
modi faciendo. terra penit⁹ nihil fructificaret ergo ipe facit abundā
tiam et caristiam ¶ Et de vestimento quid soliciti estis. Hec ē quar
ta ratio siue exemplū qd̄ nō debemus esse soliciti de vestimētis sicut
nec de cibis quia in vtroq; deus nobis prouidebit. Que talis est.

Si in vilibus rebus que modico tempe durant diuina ꝓuidentia
mirabiliter operatur ꝯferendo eis pulcerrimū vestimentum· et ꝓ
ducendo ad debitum incrementū q̄ tñ nō laborant vt homines neq;
nent siue filant vt femine·quātomagis eadem ꝓuidentia nobis no
bilibus creaturis vtpote ad imaginē dei factis et in eternū victu:
ris vestes necessario ꝯferent Chris· Hoc aūt dicēs ñ opus ꝓhibuit
sed solicitudinē sicut et supra cū de semiatore loqueret· Est g̊ h̄ q̄rta
ratio etiā exemplū q̄ docet nos ꝓ spe habēda vestimētoꝝ lilia agri
ꝯsiderare·que deus mirabili candore vestit sine sui solicitudine et
labore·ita ꝙ salomon q̄ fuit sup omes reges gloriosus· tamē in oī
gloria sua tam potentie et sapientie et diuitiaꝝ nunq̄ꝫ fuit sic glorio
se et pulcre vestitus ·Glosa·Que purpura regū·que pictura textri
cum potest floribus ꝯpari·Item ipe candor dicit opimentuꝫ floꝝ
sicut dicimus opuit illū rubor· Si ergo fenū qd̄ hodie est et cras·id
ē in futuꝝ in clibanū mittit·i·in aceruum qui habꝫ similitudinē cliba
ni ꝯgregatur·deus sic vestit·quātomagis vos modice fidei· Glosa
Permodica fides ē que nec de minimis certa ē·Carissimi hoc vesti
mentum nondū apparet in nobis·sed apparebit in gl'ia resurrectōis
qñ corpa nostra induent candorē sic sol Math·xiij·Fulgebunt iusti
sicut sol ¶Vltimo ꝯcludit dicens·Nolite ergo soli·esse ꝛc·Et ad h̄ M
ostendendū duas rōes adducit ¶Prima ē ex pte nostra q̄ ē·q̄ nos
nō sum⁹ vt gentes q̄ dei ꝓuidentiā in rebꝫ hūanis nō credunt·h̄ oīa
credunt a cāu ⁊ fortuna euenire·Et ideo sunt solici ti necessaria inq̄rē
et recipere plus debito·Chris·Quia in rebꝫ hūanis fortunā credūt
esse nō ꝓuidentiā·neq; iudicō dei vitas suas gubernari estimant· h̄
incerto duci euētu·iō merito timēt et desperāt q̄si q̄ neminē habeāt
gubernatorē·Nos aūt credim⁹ diuina ꝓuidētia oia gubernari·Bo
etius·O q̄ ꝑpetua mūdū rōne gubernas immobilis stabilisq; ma
nens dans cuncta moueri·Et ideo in manu dei nos et nostra ꝯmit
tere debem⁹·Chris·Qui aūt dei iudicō credit se gubernari escam
suam in manu dei ꝯmittat ¶Secūda rō est ex pte dei·q̄ cum ipse
sit pater noster·⁊ sciat nos omnibꝫ his indigere nō poterit nos de
serere·Chris·Non aūt dixit scit deus·sed scit pater vester·vt eos in
maiorem spem ducat·Si em̄ pater est·nō poterit despicere filios·cū
nec homines patres hoc sustineāt·qualis em̄ est pater qui sustinet
etiam necessaria vite filijs non dare·Si autem essent superflua non
ita oporteret ꝯfidē·Et iō dixit q̄ his omnibꝫ īdigetis vt mag̃ solici
tudinē abijciamus ¶Notandū aūt ꝙ ꝑ om̄ia ista verba xp̄c ad duo
nos inducit scꝫ vt cura supfluam tempalē abijciam⁹·⁊ vt de di ꝓui
dentia ꝯfidamus·Et ideo sciendū ꝙ duplex ē solicitudo tempalium·

vna necessaria ad vitam humanā que ꝑmittit̄. imo p̄cipit̄. q̄ nisi hō
esset solicit⁹ serere tpe suo mēdicaret ⁊ moreret̄. Prouer. xx. Propt̄
frigus piger arare noluit. medicabit ergo estate et n̄ dabit̄ ei. Eccs.
iij. Tempus spargēdi ⁊ tēpus colligēdi. Quedā em̄ deus disposuit
et ordinauit ꝑ nostrā solicitudinē fieri. Gen̄. iij. In sudore vultus tui
ves. pa. tu. Psal. Labores manuū tuaꝝ q̄ manducabis beatus es ꝛc̄
Om̄ia ergo q̄ certa et determiata tpa requirūt. debem⁹ solicite suis
tēporib⁹ facere et gubernare. Eccs. iij. Om̄ia tpus habent ⁊ suis spa
cijs transeunt vniuersa. Alia est solicitudo supflua ⁊ que ad nos nō
ꝑtinet. ꝫ ad deū. Vnde glosa dicit hic. Est alia solicitudo supflua ex
vicio hoīm quādo fruct⁹ et pecunia plus q̄ꝫ necessariū est reseruant
et dimissis spūalib⁹ illis intenti sunt. quasi de boitate dei desperātes
et hec ꝓhibet̄. Si aūt aliquis esset certus sic ioseph q̄ terra in sequē
ti anno vel vsq̄ꝫ ad certū tempus nō fructificaret. tunc hō possꝫ esse
solicitus ꝓ illo tpe. et vsq̄ꝫ ad illud tēpus fruct⁹ reseruare sic ioseph
fecit. Sic licet de oleo in sequentē annū reseruare. q̄ oliue vt in pluri
mū vno anno ferunt fructū et alio āno nō. Sed cū terrā deus om̄i
anno faciat fructificare. supfluū est de sequenti anno cogitare. Q̄
g̊ homo dimittat spūalia vt ire ad eccl̄iam. audire missam et p̄dicati
onem et huiōi ꝓpter opera manualia. q̄ timet in media ꝯsumi nisi sic
faceret. ista est supflua cura de dei bonitate diffidens Debꝫ em̄ hō
sperare q̄ sic deus dat sibi pacem hoc anno et sanitatē. sic in sequenti
bus dabit ¶ Tercio on̄dit q̄d in tota vita nostra principaliter que
rere debem⁹. et ad quem finem om̄ia opera nostra principaliter or
dinare debem⁹ dicēs. Querite primū regnū dei scꝫ principaliter. oī
bus terrenis id p̄ponendo. et om̄ia ꝓpter illud faciendo. et iusticiaꝫ
eius scꝫ regni que scꝫ ducit ad regnū q̄ nō om̄is iusticia ducit ad re
gnū Math. v. Nisi abūdauerit iusticia vestra plus q̄ꝫ scribaꝝ ⁊ pha
riseoꝝ. nō intra. in reg. ce. Iusticia vero regni est om̄ia que xp̄c do
cuit obseruare. Et hec oīa adi. vobis. Glo. Aliud est q̄d principalit̄
datur. Aliud q̄d supaddit̄. q̄ eternitas debet esse in intentōne. tem
poralitas vero in vsu. Alia glosa. Omnia sunt filioꝝ. Et ideo h̄ om̄ia
adijcient̄ vobis nō querētib⁹. Quib⁹ si subtrahūtur est ad ꝓbatōeꝫ
vt scꝫ ꝑ patientiā coronent̄. Si vero dant̄ est ad grāꝝ actōnes et vt
ꝑ bonā dispensatōem mereant̄. Math. xxv. Euge serue bone et fide
lis q̄ sup pau. fu. fide. sup multa te ꝯstituā ¶ Nota g̊ q̄ dn̄s i vbis
istis vitam nostrā ordinare intēdit. vt ordinate viuam⁹. j. Coꝝ. xiiij
Om̄ia honeste et secundū ordinē fiant in vobis. Hic aūt est rectus
ordo vite nostre vt primū et sup om̄ia deū queram⁹ q̄ ē regnū dei
Luc̄. xvij. Regnū dei intra vos est. Secundo queram⁹ facere opera

iusta et esse virtuosi ꝓpter qd̄ puenimus ad regnum dei. Math. xj.
Regnū celoꝝ vim patit̄ ⁊ violenti. id ē iusti et v̄tuosi rapiunt illud
Bona aūt tempalia nō debemus querē ꝓpt se ꝫ ꝓpter bona gratie
vt in gratia dei viuam⁹. ⁊ tandem ad bona glorie ꝑducamur. Non
em̄ possum⁹ sine vita mereri. Vita em̄ sine bonis tpalibus ꝯseruari
nō pōt. Et sic pz ꝙ bona tempalia ordinant̄ ad bona gratie. ⁊ ad bo
na glie. Et ꝑ ꝯsequēs pz qd̄ hic dicit̄ scz ꝙ querentib⁹ primū regnū
dei et iusticiam eius om̄ia tempalia adijciunt̄. qd̄ triplicit̄ ostendit̄.
¶ Primo qꝛ qui habz principale. hz accessoriū. sicut qui hz agrū hz k
fructū eius. ⁊ q̄ hz vxorē hz dotes eius. Cum g̊ vt dictū ē bona tē
poralia ad bona grē ordinent̄ et bona gratie ad bona glie. sequit̄ ꝙ
q̄ habet bona glorie habet bona gratie. Est em̄ gloria grā ꝯsumma
ta. et qui habet bona gratie habz bona tempalia. Math. xix. Centu
plum accipietis ⁊ vitā eternā possi. ¶ Secūdo qꝛ q̄ querit regnū di
et iusticiā eius est filius dei. filius aūt est heres patris in om̄ib⁹ bo
nis suis. om̄ia ergo bona dei habent filij dei. cum igit̄ omnia bona
sint dei. et a deo. sequit̄ ꝙ omia bona sint filioꝝ dei. Sz in datione bo
noꝝ tempaliū de⁹ facit sicut bon⁹ medic⁹ q̄ subtrahit infirmo multa
que ipe vellet. qꝛ sunt ei nociua. solū aūt ei ꝯcedit illa que sunt ei ꝓfi
cua sic sil̄r deus facit. Aug. Scit celestis medicus q̄d nobis datur⁹ ē
ad ꝯsolatōem. ⁊ quid subtractur⁹ ē ad exercitatōem. Nō em̄ hō si
ne cā iumēto suo cibaria subtrahit. multo magis deus filijs suis nō si
ne cā tēpalia subtrahit Idem. Cum petitis tempalia. cū modo peti
te et cum timore illi ꝯmittite vt si ꝓsint det. si aūt scit obesse nō det
Quid aūt ꝓsit et obsit medic⁹ nouit et nō egrotus. ¶ Tercō qꝛ qui
querit primū regnū dei ⁊ iusticiā eius. militat deo ⁊ fit miles ei⁹. sed
nemo militat suis stipendijs vnq̄z. j. coꝝ. ix. Cum ei deo militare si
ne bonis tempalib⁹ nō possum⁹. manifestum est ꝙ nobis ea p̄bebit
Amb. Indecoꝝ est homī curare de cibo vel veste q̄ militat regno
nouit rex qūo militiā suam pascat alat et vestiat. Sic pauit populuz
suum in deserto. xl. annis. sic pauit helyā ꝑ coruū multo tempe. vt pz
iij. reg. xvij. Sic etiā modo inuisibiliter pascit om̄s seruos suos. Et
quis pascit p̄dicatores. et minores et alios multos nihil habentes
nisi ipe qui mouet homines ad benefaciendum eis ¶ In fine nota
ꝙ circa hāc vitam ordinatam mundus tripliciter errat. ¶ Primo qꝛ L
principaliter et summope bona tempalia querit. scilicet sanitatem.
diuitias. honores. et delicias. et secūdario et quasi ꝑ accidens querit
bona gratie scz iusticiā regni. Tot⁹ ei mund⁹ et clerici ⁊ laici vident̄
ad p̄dicta bona defluxisse et in eis bonū suū ꝯstituūt. ps. Beatū di
xerūt ꝓpl̄m cui hec sunt ¶ Scdo qꝛ regnū dei vltio q̄rit scz in morte

Quando enī peccator nō potest plus viuere·vel qñ credit moꝛtem
imminere tunc queꝛit regnū dei et accipit exemplū a latrone in cruce
ꝫ non a iohāne baptista qui a cunabulis fuit sanct⁹. Contra qō no-
ta exemplū de quinq; virginib fatuis que petierunt oleum media
nocte·id est immīnēte moꝛte et non habuerūt·et sic lampades earū
sunt extincte et ipe excluse sunt a regno. Tercō qꝛ queꝛit regnū
dei ꝫ nō iusticiā eius·Omis enī homo vult esse beat⁹ Quia vt dicit
boetius·Mentib hoīm naturaliť sūmi boni cupido inserta ē·Sed
opa beatitudinis nō curat facere·tota die fabꝛicat domū in inferno
et vult habitare in paradiso·Contra qō nota exemplū de filiis zebe-
dei qui petierunt assedere xpō in gloꝛia·ꝫ nō laboꝛare cum eo in pe
na·Et ideo dictū ē eis·Nescitis quid petatis·matħ·xx·Et ideo null⁹
affidat se habere regnū sine iusticia regni cum isti assecuti xpi non
potuerūt regnū aliter habere seu obtinere Luc·xxiij· Vos estis q
pmansi·mecū in temp·m·t ego dispo·vo·sicut disposuit mihi pater
meus regnum·Et sic patet tercum et assequenter totum·

De epistola·sermo xcv·

In spiritu viuim⁹ spū et ambulem⁹·gal·vj·Dupleꝛ ē vi-
ta scz spūalis et coꝛpalis·Vita coꝛpalis assistit in vnione
anime et coꝛpis·Vita spūalis assistit in vnione anime cū
deo·Vnitur enī deus anime p grāz suā in psenti·et in futuro vniet
p gloꝛiā·que vnio vitam causabit·Omis enī xpian⁹ regeneratus p
baptismū in filiū dei·debet hac vita viuere·ad quā vitam in pñti epi
stola aplus nos hoꝛtať·In qua quidē epla q̄ttuoꝛ facit·Primo hoꝛ-
tať omes q p viaz spūssancti q̄ est via vtutū·via vicioꝝ dimissa de
beant ambulare·In principio eple·Secundo ondit q̄liter superiores
respectu inferioꝝ in hac vita teneanť incedere et manere·ibi·Ereś
et si poc·fuerit hō·in·ali·delic·ꝛc·Tercō ondit quō iferioꝛes in hac vi
ta respectu supioꝝ debeant se habere ibi·Cōmunicet aut his qui ca
thetizať ꝛc·Quaꝛto hoꝛtať omes supioꝛes t inferioꝛes in hac vita p
seuerare ibi·Bonū aut facientes nō deficiam⁹. Primo ergo hoꝛ
tatur omes nō distinguendo maioꝛes a minoꝛib vel aliquē gradū
in hominib ponēdo vt ambulēt p viam virtutū et viam vicioꝝ di-
mittant ibi·Si spū viuim⁹ spū et ambulem⁹·id est si spūssanct⁹ me⁹
nos viuificat p grām manifestem⁹ talem vitam per opera exterus
faciendo opera spiritussancti·Rom·viij·Qui vero secundum spiritū
sunt·que spiritus sunt sentiunt·Et nota qꝛ aplus enumeꝛat se cū eis
ne sit de quib dicit matħ·xxiij·Alligāt onera gꝛauia et importabilia
et imponūt in humeros hoīm·digito aut suo nolūt ea mouere Ecō

tra iohes baptista qui penitentiā p̄dicabat vitā penitētis agebat. Et
q̄ ex bene agere ꝯsueuit frequent vana gloria oriri. q̄ precedēs bo
nū euacuat. ideo subdit. Nō efficiamur īanis glorie cu. id ē nō appe
tam⁹ in bonis opib⁹ vanā gloriā hoīm. ꝫ solidā gloriaz dei. ij. Cor. x
Qui gloriat̄ ī dn̄o glorietur. Inuicē ꝓuocātes sup̄. ad ꝯtentōnes et
lites malū scz im ꝓperando vel ꝯuiciando. inuicē inuidētes bonū scz
alteri⁹ odiendo. Phil. ij. Nihil p ꝯtentionē neq; p inanē gl̄iam ꝫ in
humilitate supiores sibiinuicē arbitrātes. Hec aūt mala facit inanis
gloria quā si homo nō appeteret nulli inuideret ¶ Moralit̄ aūt ad
edificatōem nr̄am nota q̄ apl̄us in hac prima pte ad quattuor nos
hortat̄. scz ad ambulandū ꝑm spūm. ad vitandā vanam gloriaz. et ca
uendū prouocationē proximi ⁊ ad inuidiā fugiendā ¶ Primo nos M
hortat̄ vt ꝑm spūm ambulem⁹ qd̄ ꝓpter q̄ttuor facere dem⁹. ¶ Pri
mo vt promissiones q̄s in baptismo promisim⁹ obseruem⁹. Ibi em̄
promisim⁹ abrenūciare dyabolo et pompis eius. et in deuz credere
qd̄ est ꝑm spūm ambulare. Hec est via triū dierꝝ quā filij israel egre
dientes de egipto et de seruitute pharaonis petebāt facere. Exo. iij.
Viam triū dierꝝ ibimus in solitudinē vt immolem⁹ dn̄o d̄o nostro
Filij israel sunt xp̄iani qui in baptismo egrediūtur de egipto id est
de mundo et seruitute dyaboli. Egipt⁹ em̄ interp̄tatur tenebra et ꝯ
fusio que ꝯpetit mundo. q̄ excecat et ꝯfundit amatores suos Egre
diuunt̄ ḡ xp̄iani in baptismo de tenebris peccatorꝝ de ꝯfusiōe mdi
et seruitute dyaboli ¶ Secūdo vt p imitatōz filij dei efficiamur. q̄ q̄
nō ex sanguinib⁹ neq; ex volūtate carnis viuunt. sed secundum spiri
tum vt xp̄us vixit efficiunt̄ filij dei. Ioh. j. Dedit eis potestatē filios
dei fieri. qui non ex sangui. ꝛc̄ sed ex deo nati sunt Si aūt filij et here
des. ro. viij. Magnus honor et reuerentia est esse filium dei. et ma
gnus fructus et affluentia esse heredem. Propter ista aūt duo om
nis homo operatur. sed propter veritatem istorum veri christiani
opant̄. q̄ volūt et verꝝ honorē et verꝝ fructū et affluētiaz. Mūdani
aūt vmbrā istorꝝ q̄rūt Nā oīa bō mdi sūt vmbra futorꝝ bonorꝝ ¶
Tercio vt rōabilit̄ et n̄ bestialit̄ viuam⁹ nobilitatē nat̄e nr̄e ī suo ho
nore obseruātes. q̄ eī ꝑm carnē ambulāt bestialit̄ viuūt et ordinē na
ture puertunt et nobilitatē hūane nature pdūt Psal. Hō cum in ho
nore es. n̄ intel. ꝯpa. ē ꝛc̄. Qui aūt ꝑm spūm ambulant rationabiliter
viuunt. et ordinē nature seruant. q̄ sic instituta ē vt spūs carni dn̄et̄
et nobilitatē hūane nature tenēt q̄ est q̄ angel̄ assimilat̄. et in om̄i
bus creaturis dn̄atur. Homo em̄ secundū spm̄ viuendo transfert̄
ad angelos et nō ip̄is creaturis. ꝫ om̄es creature seruient ei. Psal.
Ego dixi dij estis. id est angeli ¶ Quarto vt vilissimā seruitutē pec

cator et mortem eternam euadam⁹. Qui ergo secundū carnem z nō
ſm ſpiritū ambulant efficiunt ſerui oīm vicior que in ipis regnant
et mortem culpe nature z gehēne incurrūt Ro·viij· Si em ſm car
vixe·mor·ſcz pdicta triplici mor·qui aūt ſm ſpūm ambulant fiunt li
beri Gal·iij· Itaq; fratres nō ſumus an·ſi·id eſt carnis·li libere·id ē
aime·Qui aūt ſm ſpūm ambulant fiunt liberi et effugiūt oīnez mor
tem·Iob·xj·Oīs qui viuit et credit in me·nō morietur in eternum
quia mors nature mutatur in gloriaz Et ideo nō debet dici mors
ſed vita·cum nobilior forma inducatur·z ignobilior abijciat ſcz vita
mortalis·Iob·v·Transiet de morte ad vitaz Secūdo nos inducit
vt in bonis que facimus vanā gloriā nō queramus·Luc·xvij·Cum
Nſe·om·que pcep·ſunt vo·di·ſer·inuti·ſum⁹·Et hoc ꝓpter tria Pri
mo ne bona noſtra que cū tanto labore facim⁹ et que digna ſunt vi
ta eterna perdamus·Math·vj·Amen dico vobis re·mer·ſuaz· Se
cundo quia ſi ꝛtemnim⁹ vanā gloriā habebimus veram gloriam
a deo et ſanctis·Et quis querit gloriam a beſtijs· ſed apud ma
gnos homines vult gloriari et in quo loco·certe nō in camera· ſed
vbi eſt multitudo·Multitudo aūt pmaxima eſt in celo·vbi ē gloria
noſtra·Pſal·Gloria et honore coronaſti eum dñe· Tercio quia ſi
querim⁹ vanam gloriā erimus in ꝑpetuū confuſi manentes ſuſpen
ſus ad furcas inferni·Et que poteſt eſſe maior confuſio q̄z ſtare ſuſpen
runt oꝓbriū ſempiternū·Et attende q̄ hoc vltimū valde difficulter
cauetur·Greg·Quantas vires habet mundi gloria amor neſcit miſi
qui ei bellum indixerit·q̄ et ſi facile eſt eam non appetere dum ne
gatur·difficile tamē eſt eam reſpuere dum offertur Tercō nos in
ducit ne ꝓximū ꝓuocemus ad iram·conuiciando vel mala impreca
do vel culpas quas cōmiſit vel penas et iniurias quas recepit ei ad
memoriam reducendo·Hec em omnia valde prouocant ad iram
Oqua ꝓpter tria cauere debemus Primo ꝓpter peccati grauitatez
Tales em ex ꝓpria malicia peccant quod graui⁹ peccatuz eſt·q̄z qđ
ex ignorantia vel ex impotentia ꝓcedit· vnde tales aſſimilant ꝓua
uis pueris qui ponūt obicem in viaz·vt euntes offendant·et qui ſi
ſcunt aliquem habere vlcus in aliqua parte appodiāt ſe ſup illd· Sic
tales adeo ſunt puerſi q̄ ea libenti⁹ dicūt hoiby vñ ſciūt eos ampli⁹
ſcandaliſari·Prouer·x·Labia iuſti conſiderāt placita z os impior per
uerſa Secūdo ꝓpt templi dei vaſtitatē·Nā tales templū dei vaſtāt
et conburunt igne iracundie·Et ideo ſunt incendarij templa dei ſpiri
tualia incendētes·j·Cor·iij·Templū dei ſanctū ē·qđ eſtis vos Vñ
tales officium diaboli ſibi vſurpant ignem infernalez incēdentes·

Tales filiam dyaboli mortuā suscitant scz iram · q̄ filia dyaboli est· Vnde p omnia tales demonib⁹ assimilant̄· Quia vt dicit aug· nihil similius actib⁹ demonū q̄z litigare ¶Tercō ꝓpter pene acerbitatē tales em̄ gehēna infernali damnabunt̄· Math·v· Qui dixerit fratri suo fatue reus erit gehēne ignis· Hic cadit exēplum de illa sancti moniali de qua dicit greg· in dyalogo· que habebat carnis ꝛtmen tiam ꝙ lingue ꝓcacitatē nō declinauit · ⁊ dum post mortē in eccle sia sepelirēt· de nocte custos ecclesie vidit eā exhumari· ⁊ ante alta re afferri· et p medium secari· ⁊ media ps igne cremata est alia p te intacta remanēte ¶Quarto nos inducit vt inuidiā fugiamus · Et hoc ꝓpter tria ¶Primo qz inuidia est peccatum inexcusabile· P Chriſ· Cū cetera peccata aliquē colorē excusatōis habeāt· inuidia nullum habet· cū nō habeat talē delectatōez qualē alia peccata sed potius cruciatū· Oratius· Inuidia seculi non inuenere tiranni ma ius torment̄ ¶Secūdo ꝓpter nocumentū psonale· Inuidia enim nō nocet vt plurimū nisi inuido· Magna est stultitia seipm ꝛsume re· ⁊ inimico cui inuidet nil mali facere· Oratius· Inuidus alteri⁹ marcescit reb⁹ opimis · Prou·xvij· Spūs tristis exiccat ossa· Inuidus em̄ tristat̄ de bonis primi· Ex quo patet qz inuidia sup omnia peccata turpiorem materiā habet· Inuidia nanqz miseros homines amat· Miseror⁹ em̄ est felicib⁹ inuidere· Vnde sup illud iob·v· par uulū occidit inuidia· dicit greg· Paruulus inuidia occidit· qz nisi in felicior esset de bono alterius nō doleret· ¶Tercio qz inuidia est peccatū nimis durabile· Cipianus· Scelus istud modū nō habēs pmanet iugiter sine fine cū scelera alia finiant̄· Quantū em̄ ille cui inuidet̄ successu meliore ꝓfecerit tanto inuidus in maius incēdiz iuioris ignitus exardescit· huic vultus minax· toruus aspect⁹· pal lor i facie i labijs tremor· stridor in dētib⁹· vba rabida· ⁊ effrenata audacia· manus ad violentiā ꝓmpta· ⁊ si gladio interim vacua· odio tamē furia mentis est armata· Inuidia est fera pessima que occidit abel· vendidit ioseph· ⁊ tandem ipm filiū dei sanctum sanctor⁹ cru ci affigi fecit· Math·xxvij· Sciebat em̄ qz p inuidiā tradidissent eū· Et sic ꝓz ꝓmum ¶Secūdo ostendit quo superiores respectu inferi or⁹ id est plati respectu subditor⁹ debēt in via spūs ambulare· Vn de glosa dicit· Hactenus vniuerse ecclesie est locutus· modo ad p latos loquit̄ specialiter docēs quo tractent subditos· Dicit g̊· Era tres si poc·fu·hō·id est imprudēter lapsus p errorem vel impoten tiam in aliquo delicto nō in multis· ꝙ in aliquo quasi nō vsu quo tidiano peccans· vos qui spūales estis· ⁊ esse debetis· Aliter em̄ nō ꝛpeteret vob⁹ iudicare ⁊ corrigere· j· Cor·ij· Spūalis iudicat oīa

et ipe a nemine iudicat. Greg. sup illud. ij. reg. vij. nō edificab mi-
hi domū scz p̄dicando ⁊ corrigēdo. qr vir sanguinum es. dic. Sordes
tergere nō valet manus q̄ lutuz tenet. Vos igit spūales hmōi sic
peccantē instruite ⁊ corripite nō in spū iracundie sz in spū lenitatis
Psal. Corripiet me iustus in mi. ⁊ increpa. m. Idē. Quoniā supue-
niā. ⁊ corripiemur. Esa. xj. Egredietur vga. i. correctō. de radice iesse.
id est de incendio amoris. Quia si aliter fieret peccās nō pateret
se argui. sz excusaret ⁊ defenderet culpā suā. Seneca. Vicia animi
sic et vicia corpis leniter sunt tractanda. maxime qn̄ hō ex ignorā
tia vel infirmitate peccat. Ex malicia em̄ peccātes durius sunt pu-
niendi vt h dicit glosa. Cōsiderans teip̄m ne ⁊ tu tēpteris. i. talem
correptōez dēt p̄latus facere hūiliter ⁊ cū timore dei. qr pōt ⁊ ipe
similiter cadē. Eccī. xxxj. Intellige q̄ sunt ꝓximi tui ex teipo. j. Cor.
x. Qui se existimat stare. vi. ne ca. Aug. Nihil ad miam sic inclinat
q̄z ꝓprij piculi cogitatō. Sic g̊ ptz q̄ p̄latus spūalis dēt esse humi-
lis ⁊ timoratus. Debet etiā esse ꝯpassiuus ⁊ pius vt supportet ali-
oꝝ īfirmitates. Et hoc ē qd addit. Alter alterius onera portate. et
sic adim. legē christi. Lex christi ē lex pietatis ⁊ mie. Math. xij. Eū-
tes discite qd ē miam volo ⁊ nō sacri. Ro. xv. Debemus nos firmi-
ores imbecillitates infirmoꝝ sustinere ⁊ nō nob placere. Et qr p̄la-
tus in dignitate status exn̄s frequēter surgit in elatōez mentis se
magnū reputando. ⁊ ido onus ꝓximi nō vult ꝑtare. ⁊ ido hoc re-
mouet d. Nā si q̄s existimat se aliquid esse cū tn̄ nihil sit scz ex se.
sed ex grā dei. ipe se seducit. i. a vitate cadit. vt phiseus se seduxit.
Et qr p̄latus nō solū surgit in elatōez mentis ꝯsiderādo ⁊ putan-
do se aliqd magni sz etiā p ꝯsideratōz alterius qn̄ scz putat fratrez
peccantē imꝑfectū in ꝯpatōe suiip̄ius. ido h remouet dicēs. Op⁹
aūt suū ꝓbet vnusquisqz. Cōsideratō em̄ ꝓpa multū valet ad hūi-
liatōz. Mich. vj. Humiliatō tua in medio tui ē. Nihil em̄ hō inue-
nit in se qd sit ex se nisi malū ⁊ culpā. sz q̄dq̄d boni hz aliunde est. j.
Cor. iiij. Quid habes qd nō ac. Et ido sic hō ꝯsiderans defect⁹ su-
os habebit gloriā tm̄ in seipo. i. intus in ꝯsciētia vbi se humiliauit.
Gaudet em̄ qr ꝯgnoscit morbū suū quē sanari dsiderat. Psal. Om-
nis gl'ia eius filie regis ab intus. ⁊ nō in altero. i. nō in alteri⁹ elo-
quio vl' opinione. i. p hoc q̄ aliq̄s ꝯsiderat se defectuosuz ⁊ p ꝯn̄s
se humiliat habet gl'iam a deo q̄ est gl'ia ꝓpa intus in aīa manens
et nō hz gloriā in altero. i. in opinione ⁊ gl'ia alterius qr se nō cre-
dit aliqd magni reputari ab altero. ij. Cor. j. Gloria nostra h est
testi. ꝯsci. no. Et iustū est q̄ vnusquisqz seip̄m ꝓbet. qr vnusquisqz
onus suū ꝑtabit. onus scz p delictis suis debitū. Et ido nō effert

de ꝯmendatōe alioꝝ. Psal. Tu reddes vni. ſm opa ſua. ¶ Moraliť Q
aūt nota ꝙ in tota hac ſecunda pte monet nos apoſtolus vt alter
alte. one. portemus. Ad qd̄ faciendū quattuor nos inducūt. ¶ Pri
mū eſt excellentia ſaluatoris qui cū ſit infinite potentie ⁊ excellen:
tie inclinauit ſe vſqꝫ ad terrā. vt nobiſcū onera nr̄a ptaret ⁊ factꝰ
eſt infirmus ⁊ egenus vt p expientiā facti nobis ꝯpateret ⁊ ab oī
miſeria nos liberaret. Heb. iiii. Nō habemus pon. q̄ nō poſ. cōpa.
infir. no. tēp. aūt p omnia. Erubeſcat g̊ homo nō ꝯpati fratri ſuo. ⁊
eius onus nō portare. cū diuina maieſtas voluit infirmari vt no:
bis ꝯpateret et ab onere ſubleuaret. Nonne etiā diuina maieſtas
quotidie nos ſupportat a malis q̄ meremur ꝓtegendo ⁊ neceſſaria
vite ꝯferendo ⁊ mores noſtros g̊ues ſuſtinendo ⁊ ad penitentiā
nos expectando. Certe ſic. Eſa. xlvi. Audite me domus iacob qui
portamini a meo vtero. ¶ Secundū eſt angeloꝝ beniuolentia qui
nobiſcū onera noſtra portant ſcꝫ nobis in pugna ſpūali aſſiſtēdo
oratōes noſtras corā deo ferendo. ⁊ ad nutritōeꝫ ⁊ vitam noſtraꝫ
corpa celeſtia mouendo. ⁊ animas noſtras ad celū portando. Heb.
i. Om̄es ſunt adminiſtratorij ſpūs in miniſteriū miſſi. Si g̊ angeli
qui in curia celeſti corā deo aſſiſtunt. deſcendūt vſqꝫ ad nos vt one
ra noſtra portent. quanta ꝯfuſione digni ſumus q̄ onera fratꝝ no
ſtroꝝ portare recuſamus. Nōne ꝯfunderemur. ſi fratres mino:
res venirent ad ſ̄uiendū fratribꝫ noſtris q̄bꝫ nos ſeruire nollemꝰ.
Certe ſic ¶ Terciū eſt miniſteriū omnis creature. nā omnis crea
tura ſupportat ⁊ iuuat infirmitatē noſtrā. qꝛ cecitatē noſtrā ſol fu:
gat aerem illuminādo. famē noſtrā reficit terra fructus ꝓducēdo
immūdicias noſtras aq̄ abſtergit nos lauādo. frigus noſtꝝ ignis
depellit nos calefaciēdo. Et breuiter om̄is creatura onera noſtra
ſupportat. In quo dať nobis exēplum vt alter alterius onera por
temus ¶ Quartū eſt maxima indigentia noſtra ⁊ ꝯmunis viciſſi
tudo qꝛ quotcunqꝫ onera q̄s ſuſtinet hodie. ⁊ quantacūqꝫ infirmi:
tate detinet. quicunqꝫ alius quātacūqꝫ dignitate fulgeat pōt cras
eadē onera ſuſtinere. ⁊ eādē infirmitatē pati. Eccī. xxxviii. Memor
eſto iudicij mei ſic erit ⁊ tuū. mihi heri. tibi hodie. Rota fortune q̄
tidie ⁊ velociſſime vertiť. et mundus quotidie mutať Et hoc ē qd̄
hic diciť. Cōſiderans teip̄m ne et tu tēpteris. Multū em̄ hō moue
reť ad onus ꝓximi ſuſcipiendū. ſi ip̄e cito ſe crederet in ſimili caſu
eſſe ¶ Et nota ꝙ onus ꝓximi qd̄ portare debemꝰ. in quattuor ſpe: R
cies diuidiť. ſcꝫ in onus iniurie qd̄ debemus patiēter ptare ⁊ ei p:
cere In onꝰ infirmitatis nā infirmitates ⁊ defectus naturales ꝓxi
mi patiēter tolerare dēmꝰ. Amb. Cū magna pietate portādi ſunt

qui increpari ꝑ sua infirmitate nō pñt. In onus necessitatis. qꝛ ne-
cessitates ꝓximi nostri bñficijs et elemosinis subleuare dēmus ac
etiā obsequio corpali. exemplo christi q̄ pedes discipulorꝫ lauit. Et
in onus penitētie ꝑ peccatis debite. in quo fratres nostros iuuare
dēmus. exemplo christi qui penā peccatorꝫ nostrorꝫ ꝑtulit sup li-
gnū in corpe suo. Et ꝑcipue illos qui sunt in purgatorio q̄ incide-
runt in manus dñi ⁊ ꝯplent ibi penitentiam. Iob. xix. Miseremini
mei. miseremī mei saltē vos amici mei qꝛ manus dñi tetigit me.
Quos ꝓpter quinqꝫ iuuare dēmus ¶ Primū est g̃uitas penaruꝫ.
Aug. Miro mō est grauis ignis iste. Supat em̄ omnē penā quā
aliq̄s in mūdo isto ꝑpessus ē. Nō pñt enumerari pene alterius vi-
te. Libētiusqꝫ dat̄ ⁊ dari debet elemosina in multis penalitatibꝫ cō-
stitutis. Quis differt subuenire amico suo quē videt in ignem ceci-
disse. Et ideo valde sunt culpandi q̄ habēt testamēta dispensare et
alia suffragia facē ⁊ differunt. cū ꝓpter illa citius ab illis penis li-
berent̄. Hic cadit exēplum de illo qui misit equū ꝯgnato suo ven-
dendū ⁊ in elemosinas erogandū ꝑ aīa sua, qui nō fecit; cui ipe pꝰ
aliqd̄ tps apparēs dixit. Expectabā elemosinas equi mei ꝓpter q̄s
citius fuissem liberatus a penis. Nunc aūt ad deū vado, ⁊ cito te
coram eo parere optebit. Qui statim cecidit mortuus ¶ Secūdū
est artissima pauptas in qua sunt cui nulla pauptas mūdi ꝯpari
pōt. qꝛ pauptati sue nullo mō ꝯsulere possunt. nec laborando nec
mēdicando nec mutuo acq̄rendo. Eccs. ix. Quecūqꝫ ꝑt manus tu-
fa instan. opa. qꝛ nec opus. nec ratio. nec sapientia. nec sciētia erunt
apud inferos quo tu ꝓperas. Magis aūt indigentibꝫ libentius dꝫ
elemosina dari ¶ Tercium ē qꝛ nō possunt nobis sua necessaria in-
dicare. ⁊ a nobis sua suffragia postulare. Libentius aūt fit elemosi-
na puulis expositis. qꝛ nō pñt querere nec habent ꝑuitorē q̄ ꝑ eis
petat ¶ Quartū est. qꝛ nos ⁊ nostra ab eis hēmus. ipsi em̄ nos ge-
nuerūt. ⁊ diuitias pauerunt. Valde ingr̄tus est ille ꝑentibꝫ q̄ semel
in anno nō facit ꝑ eis vnā missam cantari. cuꝫ ipsi nos. xx. seu. xxx.
annos nutriuerant. Multū poterūt ꝯqueri de nobis apud deum
cū liberati fuerint a carcere ⁊ penis purgatorij ¶ Quintū est ma-
gnū emolumentū nostrū. qꝛ cū ipsi ꝓpter nostra suffragia fuerint
liberati in ꝯspectu dei ꝑ nobis orabūt. ⁊ veniam peccatorꝫ nobis
impetrabūt. Iusto etiā dei iudicio fiet. vt cū nos fuerimus mortui
alij nobis sua suffragia largient̄. si nos dum viuimus alijs bñfaci-
mus. ⁊ si nos alijs nō bñfacimus nec nobis ab alijs bñfiet. Et sic pꝫ
scd̄m ¶ Tercō oñdit q̄uo inferiores respectu suorꝫ ꝑlatorꝫ in via
spūs debēt ambulare dicēs. Cōmunicet autē is qui cathezizat̄ v̄bo

id est instruit ei qui se cathezizat i instruit i omnibꝫ bonis. Qd̄ p̄t
duobꝫ modis intelligi. Vno mō sic. In omnibꝫ bonis ꝯmunicet i.
doctrinā eruditōnis p̄latoꝝ in omnibꝫ q̄ docēt impleat. ⁊ ꝯmunē
se doctori faciat recipiēdo q̄ ille dicit. vt sic p̄dicator ⁊ doctor fru:
ctum quē querit ⁊ desiderat ꝯsequat. Alio mō intelligit ad lr̄am d̄
ꝯmunione bonoꝝ tp̄alium. j. Coꝝ. ix. Si vobis bona sp̄ualia semi
namus. nō ē magnū si carnalia vestra metamus. Sꝫ qꝛ subditi pos
sent dicē qūo faciamus qd̄ dicit nobis p̄latus. cū ip̄e sit malus. no:
lo facere. Ido hoc remouet dicens. Nolite errare dicendo scꝫ qūo
faciam qd̄ dicit mihi p̄latus. cū ip̄e sit malus. qꝛ nō est dictū vobis
vt faciatis q̄ faciunt. sꝫ que dicunt. Math. xxiij. Que di. fa. q̄ autē fa.
no. fa. Luc. Qui vos audit me audit. ⁊ qui vos spernit me spernit.
Et hoc quantū ad p̄mā expositōꝫ. Quantū aūt ad secundā sic dixi.
vt ꝯmunicetis bona tp̄alia mīstrātibꝫ sp̄ualia. Nolite tn̄ errare vt
ab h̄ vos excusetis dicendo Nō hēmus qd̄ magistris demus. Ma:
ꝑmo. Quicunqꝫ es nō te excuses vt dicas te sumptus nō posse mi:
strare magistro. Noli te decipe quasi deū possis fallere. Vn̄ tu vi:
uis inde magistrū tuū sustenta. Quantū aūt ad vtrunqꝫ subiungit
ratōnem ꝯmunē d. Deus nō irridet. Glo. Scit em̄ corda. ⁊ ido nō
irridet tanq̄ꝫ ignorās. qꝛ que seminauerit hō hic in p̄senti opando
hec ⁊ metet in futuro p̄miū recipiendo. j. Coꝝ. iij. Vnusquisqꝫ ꝓp̄
mer. reci. se. s. la. Et h̄ exemplificat in malis. ⁊ in bonis dicēs. Quo:
niā qui seminat in carne. i. opa carnalia in carne exn̄s facit. de carne
id ē de suo carnali semine metet corruptōꝫ. i. corruptōnis ⁊ passio
nis penā. Iob. iiij. Qui seminant dolores metēt eos. Qui aūt econ:
tra seminat in sp̄ū scꝫ manens in sp̄ūsancto seminanti ꝯsentiens. de
sp̄ū. i. de ope sp̄uali metet vitam eternā. i. ꝯsequet eternā beatitudi
nem. Prou. xj. Seminanti iusticias merces fidelis. ¶ Quarto indi
stincte monet om̄es supiores ⁊ inferiores ad p̄seuerandū in via
sp̄ūs ⁊ bonitatis dicēs. Bonū aūt facientes nō deficiamus. sꝫ finali
ter p̄seueremus. qꝛ tempe suo metemus nō deficientes. Glosa Si
hō nō imponit finez opi nec deus imponit finē remuneratōi. Iac.
v. Ecce agricola p̄ciosum fructū terre patienter expectat donec ac
cipiat tēpaneū ⁊ serotinū. i. g̃tiaꝫ in p̄senti ⁊ gl̄iam in futuro. l̄ cor
pis stolā ⁊ aīe gl̄iam ¶ Vltimo ꝯcludit d. Ergo dum tp̄s habem⁹
opemur bonū ad om̄es. q̄cunqꝫ ⁊ qualescunqꝫ sint. j. Coꝝ. ix. Om
nibꝫ om̄ia factus sum vt oēs saluos facerē. Maxime aūt ad dome
sticos fidei. i. ad fideles ecclesie. j. Thi. v. Si quis autē suoꝝ ⁊ maxi:
me domesticoꝝ curā nō hꝫ. fidē negauit ⁊ est infideli d̄terior. Cañ.
ij. Ordinauit in me caritatē. Vt p̄mo mihi post domesticis ⁊ tādē

extraneis. Et sic ptz totū de epl'a

Dominica xvj de euangelio sermo. xcvj.

IBat iesus in ciuitatem q̄ vocat̄ naym. Luc. vij. Sic dicit
ioh. Christus ad h̄ venit vt vitā haberemus. Ego inq̄t
veni vt vitā habeant. Eramus em̄ mortui in delictis ⁊
peccatis nostris. Eph. ij. Propt̄ nimiā ca. s. q̄ dile. nos de-
cū es. mor. pec. ꝯuiui. nos xp̄o cui⁹ g̃tia estis saluati ⁊ cōresuscitauit
et ꝯsedere fecit in celestib⁹ in christo ih̄u. Vbi apl'us ostendit q̄ tri
plicē vitā ꝯsecuti sumus p christū. scz vitā gr̄e. qua in christo nos
viuificauit. vitā nature in qua cū christo nos resuscitauit. ⁊ ponit̄
p̄teritū ꝓ futuro q̄ causa resurrectōis nostre. s. resurrectō christi
iam erat facta. ⁊ vitā gl'ie in qua nos cū christo ꝯsedere in celesti
b⁹ fecit. i. faciet. Habet em̄ christus q̄ est vita. triplicē mortē sugare
p triplicē vitā quā ꝯfert. Nā p vitā g̃tie expellit mortē culpe. p vi
tam nature expellit mortē nature. ⁊ p vitā glorie expellit mortez
pene eterne. In h̄ aūt euangelio agit̄ de morte ⁊ vita nature. scz
qūo christus quendā mortuū ad sepulcr̄ dum ptaret̄ reuocauit
ad vitā. In quo quidē euāgelio quinqz ordinarie describunt̄. Pri-
mū est christi cū discipulis suis i ciuitatē naym deambulatō. In p̄n
cipio euangelij. Secundū est defuncti cū matre vidua christi ob-
uiatio ibi. Cū a ꝓp̄in. por. ci. Terciū est sup matre defuncti christi
ꝯpassio ibi. Quā cū vi. do. mi. mo. ꝛc. Quartū est defuncti resusci-
tatō. ibi. Et acces. ⁊ te. lo. Quintū ē ex visione miraculi ꝓpl'i edifica-
tō ⁊ diuine maiestatis laudatō. ibi. Accepit aūt om̄es timor ꝛc. vs
qz ad finē. Primo g̃ ponit̄ christi cū discipulis suis in ciuitatem
naym ambulatō. Litera plana ē. Naym ciuitas est galilee secūdo
miliario montis thabor vt dic̄ beda. ad quā christus iuit cū disci-
pulis suis. ⁊ dū a ꝓpinquaret porte ciuitatis ec. def. eff. Moralit̄
aūt ad edificatōz nostrā nota q̄ p istū mortuū peccator significat̄
qui mortuo ꝯpat̄. q̄ ea que mors infert homini. peccatum infert
peccatori. Peccator aūt hoī mortuo ꝯpat̄ ⁊ assimilat̄. ⁊ peccatuz
I morti quantū ad decē. Primo q̄ mors p̄uat hoīes vita nature.
sic peccatū p̄uat aīam vita g̃tie q̄ deus est. Nā sicut aīa est vita cor
pis q̄ recedit p mortē. ita deus ē vita anime q̄ recedit p peccatuz
Esa. lix. Iniq̄tates ves. diui. inter vos ⁊ deū vestrū. Et ido quanto
deus ē melior anima. tāto magis dolendū est de recessu dei ab ani
ma q̄z de recessu anime a corpe. Et quanto anima ē melior corpe.
tantomagis est dolendū de morte anime q̄z de morte corpis. Sed
vt dic̄ aug. Miserabilis miseria in hominib⁹ apparet q̄ cū moritur

hō ſm corpus oēs amici ꝯueniunt ⁊ plorant. ſ cū moriť ſm aīam nullus dolet null⁹ plorat. a corpe mortuo nō recedūt donec sepul ture tradať. aīe vero mortue nullus assistit null⁹ ꝓcurat eā ad vi tā reducere. Vtinā tot facerēt amici ꝑ aīa resuscitanda quot face rēt si possent mortuū ad vitā reuocare. Aug. O si possem⁹ homi nes de morte excitare ⁊ cū ipsis ꝑiter excitari vt tales essem⁹ ama tores vite ꝑmanētis. quales sunt illi vite fugientis. ¶ Scdo sepat eū ab amicis. sic peccatū sepat aīā a sanctis ⁊ ab angelis veris ami cis nostris. Treñ. j. Omēs amici eius spreuerūt eā. ¶ Tercō ꝑuat eū omnib⁹ bonis suis. sic peccatū ꝑuat animā omnib⁹ bonis spūali b⁹. Ezech. xviij. Si auer. se ius. a ius. s. ⁊ fe. iniq. om. ius. eius q̄s op. ē nō recordabunť. Math. xxv. Ei aūt q̄ nō hz id qd̄ videť habere au fereť ab eo ¶ Quarto ꝑuat eū lucro societatis. qꝛ mortuo homine lucꝝ societatis statim auferť ab eo. Sic peccatū ꝑuat hominē lucro meriti qd̄ fit in ecclesia. qꝛ peccator nullius boni ecclesie est ꝑticeps nec in merito passionis christi. In cuius figura dr̄ leui. xxj. Hō de semine aaron q̄ maculatus fuerit lepra nō vesceť his q̄ sanctifica ta sunt mihi. i. nō habebit ꝑtem bonoꝝ q̄ fiunt in ecclesia. Econtra dr̄ in ps. de iusto. Particeps ego sum omniū timentiū te ¶ Quin to ꝑuat eū hereditate patris habenda. Sic peccatum ꝑuat heredi tate patris celestis habenda scz regno dei. Math. xxj. Ausereť a vo bis regnū dei ¶ Sexto ꝑuat eū sensu. sic peccatū fac̄ hominē insensi bilē qꝛ nō sentit dyabolū se trahentē. nō sentit lutū in quo iacet. nō sentit vulnera peccatoꝝ. nō videt penas sibi ꝑatas. nō audit tubas dei clamātes. Transit mundus ⁊ ꝯcupiscentia eius. Et penitentiā agite a ꝓpin. em̄ reg. ce. Prou. xxiij. Traxerūt me ⁊ nō sensi. ver berauerūt me ⁊ nō dolui. ¶ Septimo ꝑuat eū motu. sic peccatum ponit hominē in talē foueā de qua non poterit exire. nisi ꝑ miseri cordiā dei inde extrahať. Exo. xv. Fiant immobiles quasi lapis. Est em̄ hō spūs vadens scz in peccatū ⁊ nō rediens scz a peccato. Psal. ¶ Octauo facit corpus fetere. sic peccatū fac̄ hominē fetere coraz deo ⁊ sanctis. Iohe. j. Cōputruerūt iumēta in stercore suo. Iohe. ij. Ascendit fetor ⁊ putredo eius qꝛ supbe egit. Hic cadit exemplū de angelo q̄ obturauit sibi nares qn̄ obuiauit cuidam ornate mu lieri dicēs ꝙ feteret corā dō. ¶ Nono aufert pulcritudinē ⁊ armo niā ⁊ fac̄ hominē ñ eē hominē. Sic peccatū aufert totā pulcritudi nem ⁊ armoniā virtutū ⁊ facit hominē bestiam. Eccs. iij. Dixi in corde meo de filijs hominū vt ꝓbarē eos sil̄es esse bestijs ¶ Deci mo facit corpus sub terra sepeliri. sic peccatū fac̄ animā in inferno sepeliri. Luc. xvj. Mortuus ē diues ⁊ sepul. in infer. Et sic pz ꝑmū

et scd'm. Tercō ponit̄ sup matre defuncti xp̄i ꝯpassio. qꝛ videns
eā iesus ꝯpassus est ei ⁊ mi. mo. sup eius afflict. Et attende ꝙ mul-
V tis feminis xp̄c ꝯpassus est. Nam ꝯpassus est adultere turpiter ac
cusate ⁊ liberauit eam. Ioh. viij. Mulier vbi sunt qui te accusabant
Compassus ē chananee anxie afflicte ⁊ exaudiuit eam. Math. xv.
O mulier magna ē fides tua fiat tibi sicut vis. Compassus est mu
lieri emorroisse p sanguinis fluxū multuꝫ debilitate ⁊ sanauit eā.
Math. ix. Ecce mulier q̄ sanguinis fluxū pa. xij. annis. Cui christus
dixit. Cōfide fi. fi. t. sal. te. fe. Cōpassus est socro petri magnis febri
bꝫ estuanti ⁊ verbo curauit eaꝫ. Lu. iiij. Socrus aūt simonis tene.
mag. febri. ⁊ stans sup illam. s. iesus imꝑauit febri. ⁊ di. eam. Com
passus ē marie magdalene a pluribꝫ ⁊ pluries molestate ⁊ defen-
dit eaꝫ. Math. xxvj. Quid moles. es. huic mu. Cōpassus ē simul ma-
rie ⁊ marthe sup morte fratris multū plorantibꝫ ⁊ resuscitauit eū
Ioh. xj. Lazare veni foras. Cōpassus est matri derelicte ⁊ angustia
te ⁊ eā iohāni recōmendauit. Ioh. xix. Ecce mater tua. Cōpassus ē
tribꝫ marijs ad monumentū eū querētibꝫ ⁊ mente ꝯsternatis ⁊ ap
paruit eis. Math. xxviij. Auete. Multis em̄ feminis ⁊ multotiens
etiā est ꝯpassus. Quia em̄ mulieres multipliciter affligunt̄. ideo
multis indigent ꝯsolatōnibꝫ. Cōpassus est ꝯ huic vidue sup mor-
X te vnici filij sui multū afflicte et eius filiū resuscitauit. Vbi nota ꝙ
mesticia illius femine ex tribꝫ causabat̄. scꝫ ex natura feminea. ex vi
duitate viri. ⁊ ex morte vnici filij. Primo causabat̄ ex natura fe-
minea. Naturaliter em̄ magis femine patiunt̄ ⁊ ꝯpatiunt̄ q̄ꝫ viri.
eo ꝙ habent animū magis mollē. Vnde mulier quasi mollis aer di
cta est. Vnde phs dic̄ in libro de aīalibꝫ. ꝙ in omni genere aīalium
femine sunt molliores q̄ꝫ masculi. p̄ter vrsam ⁊ leopardā. Et ideo
mulier seuera ⁊ nō ꝯpassibilis nō p̄t dici femina ꝫ vrsa ⁊ leopar-
da. Mulier quidē naturaliter ē frigida ⁊ humida. ⁊ ido defacili cō
passibilis ⁊ passibilis. Vir aūt naturaliter ē calidus ⁊ siccus. ⁊ ido
nō sic defacili patit̄ ⁊ ꝯpatit̄. Ido in filij morte ⁊ aduersitate natu-
raliter plus dolet mater q̄ꝫ pater. eo ꝙ est magis mollis ⁊ ꝯpassi
bilis. In filij aūt honore ⁊ sublimitate est ecōuerso. qꝛ naturaliter
plus gaudet pater q̄ꝫ mater. qꝛ est magis magnanimus. Hoc ap-
te innuit̄ ꝓuer. x. vbi dicit̄. Filius sapiens letificat patrē. filius vo
stultꝰ ē mesticia matris sue. De filio igit̄ sapiente ⁊ bono. pater hꝫ
leticiā ⁊ mater vanā gloriā. De filio vero stulto ⁊ malo. mater hēt
tristiciā ⁊ pater iram. Prou. xvij. Ira patris. filius stultus. ⁊ dolor
matris q̄ genuit eū. Scdo causabat̄ eius dolor ex eo ꝙ vidua erat
Vidue em̄ sunt sine ꝯsolatōe ⁊ adiutorio destitute. Et ido frequen

ter molestanť ꝛ decipúnť·ꝛ p ꝺñs sepe sunt ín trísticia Et ío mag
nũ peccatũ est eas molestare ꝛ ꝺtristare·Hiere·xxij·Viduã nolite
cõtristarí·Et magnũ meritũ ẽ eas ꝺsolarí ꝛ adúuare· Eac·j· Reli:
gio mun·ꝛ imma·apud deũ ꝛ pa·ꝫ est visi·pu·ꝛ vi·ín tri·eoꝝ·Et ío
qñ vidue filios amittũt multũ dolẽt·remãserant em̃ eis loco viri
ꝺsolantis et defendẽtis·Multis tñ expediret víro et filjs carere·
qꝫ liberus possent deo seruíre·Mulier em̃ nupta cogitat qũo pl·
vi·et vtmã tm̃ cogitaret placere deo·Et etiam multũ solicita ẽ the
saurizare filjs·et vtmã sic esset solicita ꝓ aĩa sua · Et ído pluribus
expediret viro filjsqꝫ carere· Vñ hiero·dicit ín epťa ad paulínum
Sancta melanía calescẽte adhuc viri coꝛpusculo necdũ bũato du:
os filios suos pdidit·q ad pedes chꝛisti aduoluta ait·expeditús ti
bi seruítura sum dñe·qꝛa tanto onere me liberasti Tercõ causa
bať eíus doloꝛ eo qꝫ vnícũ filum amiserat·Nõ em̃ remãserat ei a
líus q̃ eã ꝺsolareť et defenderet·nec alĩ generare expectabat qꝛ
vidua erat·Naturaliter em̃ plus diligit mater filiũ q̃ꝫ pater·et ío
plus de eius moꝛte tristať·De amissione em̃ rei quã maxime dili:
gimus maxĩe tristamurQuare ãt mulier plus diligit filiũ q̃ꝫ pater
quínqꝫ possunt causę assignarí Pꝛíma est qꝛ mulier plures hẽt
ꝺfectus q̃ꝫ vir qui quidẽ releuanť et tollunť qñ filios generat·Vñ
multę ꝓpter filios a viris diligunť q̃ alias odirenť·Pꝛopterea lya
quã despiciebat iacob statim qꝫ pepit ait·Nũc amabit me vꝛ meꝰ·
Gen̄·xxix·Et ideo mulier sciens se ꝓpter generatõeꝫ filioꝝ ín suis
defectib tolerari·et a viro plus diligí vehementer eos amat
Secũda ẽ id in quo plus laboꝛamus et cũ maioꝛi laboꝛe acquiri:
mus plus diligimꝰ vt dic̃ phus·Mater aũt plus laboꝛat circa filiũ
q̃ꝫ pater·tam poꝛtando q̃ꝫ ín piendo et etiã ín nutriendo Tercia
ẽ qꝛ illã rẽ plus diligimus quã magis ꝓ certo eẽ nostrã scimꝰ·mať
aũt de certo scit qꝫ filíus natꝰ ẽ de se Vir aũt si credat·certus tñ ñ ẽ
Quarta ẽ qꝛ illã rẽ plus diligimꝰ ín q̃ maius ús hẽre nos scimꝰ
ꝫ ꝑm phm maioꝛ poꝛtio ẽ ꝺ substãtia matris ín coꝛpe filj q̃ꝫ ꝺ sub:
stãtia patꝛis Quinta ẽ qꝛ amicicia ꝺtinet ex cõsuetudíne cohabitãdi
colloq̃ndi et ꝺúsandi· Matꝛes ãt magꝭ cũ filjs habitãt colloquunť
ꝛ ꝺúsanť·Quãuis ãt mať plꝰ diligat filiũ q̃ꝫ pr̃ tñ filiꝰ plꝰ diligit pa
tꝛẽ q̃ꝫ matꝛem ꝛ cõsanguíneos ex pte patꝛis q̃ꝫ ex pte mr̃is · Et ad
ꝫ tres cẽ pñt assignarí Pꝛia ẽ qꝛ p̃ncipiũ effectiuũ ꝛ foꝛmale ĩ fi
lij generatõe ẽ patꝛ·vt dic̃ phs Secda ẽ qꝛ filiꝰ ꝺz patrẽ ĩ oib bonís
succedẽ Tercia qꝛ ptꝰ seq̃ť matrẽ q̃ ad libtatẽ ꝛ ꝓtutẽ·ita qꝛ natꝰ
ꝺ ãcilla matre et libeꝛo pꝛẽ eꝛit ꝓꝰ·ín honoꝛib ãt et dignatib ptꝰ
sequť patꝛẽ·qꝛ si rex cõtꝛahat cũ aliq̃ populaꝛi filiꝰ q̃ nascit eꝛit rex·

¶ Pater aūt ⁊ mater naturaliter plus diligūt filios q̄ꝫ a filijs di-
ligant̄. Cuius rō est q̄ pentes de natura sua ꝓpria dederunt filijs
corpus ꝓpriū. filij aūt in generatōe sua pntib⁹ nihil dederūt. Et iō
pntes diligūt filios vt opa sua ⁊ carnē suā ⁊ vt mēbra sua. Videm⁹
etiā q̄ humor arboris fluit a radice in ramos ⁊ nō ecōuerso. Sil'r
amor pentū fluit in filios tanq̄ꝫ a radice in ramos ⁊ nō ecōuerso.
Et sic pꝫ terciū ¶ Quarto ponit̄ d̄functi resuscitatō. Et q̄ p hūc de
functū peccator designat̄ vt dictū est. ⁊ p hmōi defuncti resuscita
tōem. peccatoris resuscitatō a peccato significat̄ moraliter exponē
do. ideo ad edificatōnem nostrā circa huius defuncti resuscitatōem
tria videamus q̄ in suscitatōe peccatoris ꝯtingunt. q̄ sunt loc⁹ vbi
suscitatus est. q̄ in porta ciuitatis. modus resuscitatōnis q̄ accessit
et tetigit loculū. ⁊ signa resuscitatōnis. q̄ resedit qui erat mortu⁹.
¶ Primū g̊ qd̄ ꝯsiderare dēmus est loc⁹ vbi suscitat⁹ ē. q̄ in por
ta ciuitatis. Circa qd̄ nota. q̄ ciuitas ista est hō cui⁹ porte sunt sen-
sus corpis. Vñ s̄m glosam. porta qua peccator effert̄ mortuus. est
aliquis de sensib⁹ corpis quo peccator in peccatū ruit. vt qui videt
mulierē ad ꝯcupiscendū eā. ⁊ qui aurē turpib⁹ ⁊ nephandis verbis
accōmodat ⁊ qui linguā blasfemijs mendacijs. ⁊ detractōnib⁹ ex-
ercet. p p̄dictos sensus sicut p portam extrahit̄ mortuus. Sic tra-
ctus fuit dauid p oculoꝝ portā mortuus. qñ vidit bersabee. ij. Re
xj. Hiere. ix. Ascēdit mors p fe. no. Appinq̄t aūt dñs porte ciuitatis
qñ g̊tia christi ꝓhibet ne p aliquē sensum tēptatō ad effectū pue-
niat. Suscitat̄ aūt iste coram multitudine cū tñ in suscitatōe puelle
filie archisinagogi turbā eiecerit. q̄ mortuus h̄ signat peccatorem
publicū cuius peccatū publicū fuit. q̄ penitētia sua ꝓp̄lum edificare
debet sic̄ ip̄m malo exemplo corrupit. j. Thi. v. Peccantes autē scꝫ
publice corā omnib⁹ argue. Filia v̄o archisinagogi signat peccato
rem occultū. q̄ in domo fuit mortua. et ideo occulte debet puniri.
ꝓpterea nō coram turba s̄ in domo resuscitata fuit. Insinuat̄ etiaꝫ
in hoc. q̄ in penitentia turba q̄dam ē eijcienda. scꝫ salutē impediēs.
Et hec est turba tumultuās. Math. ix. Cum vidisset turbā tumul-
tuātē dicebat recedite. Alia ē turba nō reijcienda scꝫ coadiuuās et
ꝯpatiens. ⁊ ad penitentiā inducens de qua habetur h̄. Talis turba
est ꝯgregatō sanctorum. ad quam homo libenter debet accedere
et ei affabilem se p̄bere. Eccl. iiij. Congregatōni paupum affabileꝫ
te facito. ¶ Secundum quod ꝯsiderare debemus est modus susci-
tatōnis. Nā p̄mo accessit. secundo loculum tetigit. p qd̄ portato
res stare fec̄. ⁊ mortuo impauit vt surgeret. Primo ergo accessit
qd̄ facit deus peccatori per gratiā p̄uenientē nō tñ g̊tum facientē.

vt qñ dat ei desideriū ꝓpe salutis. ⁊ facit ei displicere malū. cogita
re de penis inferni. ⁊ de morte sua. ⁊ cetera talia dispositiua dat ei
p q̄ cor eius pulsat. Apoc. iij. Ego sto ad ostiū ⁊ pulso. Secūdo lo
culū tetigit. Lectus iste in quo iacet iste defunctus. i. anima exñs
in peccato mortali. ē duplex. ¶ Primus ē corpus ꝓpium. cuius pe
des sunt quattuor elementa ex quibꝫ ꝓcedunt. quattuor ꝑtatores
animā ad sepulcꝝ inferni ꝑtantes. Nā ex terra ꝓcedit auaricia. ex
aqua luxuria. ex aere supbia. ex igne ira. Hec sunt ille quattuor be
stie quas vidit daniel. q̄ portāt peccatorē p abrupta mundi. ⁊ tan
dē ad inferna demergūt. Hūc lectū scz corpus tāgit christus p in
firmitates ⁊ alias tribulatōnes p quas ꝑtatores stant q̄ nec auari
cia nec luxuria nec supbia nec ira impediūt quin peccator q̄rat de
um p ꝯtritōnem ⁊ cōfessionē ⁊ satisfactōz. ⁊ sic a peccato suscitat.
Psal. Imple fa. eo. ig. ⁊ querēt no tu. do. ¶ Secūdus lectus ē mēs
hominis ⁊ ꝯcupiscentia eius. cuius portatores sunt quattuor scz
pudor ꝯfitendi. timor satisfaciēdi. dulcedo peccandi. ⁊ spes finalit
penitendi. Omēs istos portatores dñs facit stare cū tangit men
tē hominis diuisis ꝯsideratōnibꝫ ⁊ cogitatōnibꝫ. Nā ꝑmum porta
torē qui est pudor ꝯfitendi dñs facit stare cū tangit mentē homi
nis tribꝫ cōsideratōnibꝫ ꝑm tres nodos vnius digitoꝝ. ¶ Prima
cōsideratō est. q̄ q̄ꝫdiu hō est in peccato aspicit ab omnibꝫ sic suspē
sus hō in furcis dyaboli. ꝫ p cōfessionē deponit. Ecci. iiij. Nō ꝯfun
daris ꝓ anima tua dicē verꝝ. Est em̄ cōfusio adducēs ignominiaz.
et est cōfusio adducens g̃tiam ⁊ gl̃iam. Vñ in peccando debuit es
se pudor ⁊ rubor ⁊ nō in cōfitendo. Hic cadit exemplū de quodaz
heremita q̄ silauit se velle peccare cū vna peccatrice i platea. Cui
meretrix. Nō in platea q̄ videmur ab hominibꝫ ꝫ in camera. Ad
quā heremita. Ita ⁊ vidmur in camera a tota curia celi sicut in pla
tea ¶ Scda est q̄ vulnus qd̄ nō apit. totū corpus putrefacit. Sic
peccatū putrefacit animā nisi quis cōfiteatur. Et si apitur totꝰ hō
sanat. ¶ Tercia est q̄ ista cōfessio nō infert mortē sicut cōfessio la
tronū. ꝫ indulgentiā ⁊ iustificatōez. Esa. xliij. Dic tu iniq̄tates tuas
vt iustificeris ¶ Secundū vero portatorē qui est timor satisfaciē
di facit stare. cū tangit mentem tribꝫ alijs cōsideratōibꝫ ꝑm tres ali
os nodos alterius digiti ¶ Prima est q̄ in penitentia xp̄c nos ad
iuuat. qd̄ figuratū est in eo q̄ xp̄c ꝑtauit vnū latus crucis p quam
penitentia designat. ⁊ symō cyreneus portauit alid̄ Psal. Cū ipso
sum in tribulatōe. Et ido sperandū est in dño ⁊ om̄ia poterimꝰ.
Phil. iiij. Om̄ia possum in eo q̄ me cōfor. Esa. iiij. Qui sperāt in do
mino mutabūt fortitudinem. Hic cadit exemplū de tragea quam

beata virgo dando ibat p refectoriū fratꝝ ⁊ cū venisset ad quen
dā qui erat medicus nō dedit ei qꝛ ꝯfidebat in medicinis suis ¶
Secūda ē qꝛ est valde breue tpus penitentie ⁊ adducit ad magnā
requiē. Eccī. vlti. Modicū laboraui ⁊ inueni mihi magnam requi
em. Nā tps penitentie aliqn̄ est quinqꝫ annoꝝ ⁊ finē hꝫ tps autē
quietis ⁊ supplicioꝝ est sine fine. Math. xxv. Ibunt hi in supplicium
eternū. iusti aūt in vitam eternā. ¶ Tercia ē qꝛ pena hic volunta-
rie assumpta in cētuplū plus valꝫ q̄ꝫ pena in alio mūdo inflicta
⁊ tn̄ illa est sine ꝯpatōe maior. Propterea petebat aug. dicēs. Do
mine hic vre hic seca ꝛc. ¶ Terciū portatorē qui est dulcedo pec-
candi facit stare. cū tangit mentē trib⁹ alijs ꝯsideratōnib⁹ ſm tres
alios nodos alterius digiti ¶ Prima est qꝛ hic nō ē locus gaudij
sed meroris Aug. In valle miserie sumus in qua eo magis ē flen-
dum quo minus flemus. Sil'r non est tps ꝯgruum. qꝛ nullus fa
cit festū nisi p̄us in vigilia ieiunet. ꝫ om̄ia requirūt debitū locū et
tps. Eccī. xxx. Om̄ia tps habent ¶ Scda est qꝛ delectatō carnis et
gaudiū mundi multis amaritudinib⁹ sunt respsa. Boetius. Anxia
res est humanoꝝ ꝯdicio bonoꝝ q̄ nunq̄ꝫ tota ꝓueniūt. huic cēsus
exuberat ꝫ est pudori degener sanguis. Nunc nobilitas notū fac
sed angustia rei familiaris inclusus mallet esse ignotus. Ille vtro-
qꝫ circumfluxus vitā celibem deflet. Ille felix nuptijs orbatus li-
beris alieno cēsu nutrit heredē. Alius ꝓle letatus filie ve delictis
mestus a lacrimis. Idcirco nemo facile cū fortune sue ꝯdicōe ꝯcor
dat. Est etiā gaudium mūdi valde breue. Iob. xxx. Gaudiū ypocri-
te. i. mūdi qui p omnia est ypocrita. adinstar puncti. ¶ Tercia est
qꝛ gaudiū mundi ad finē dolorosum adducit. Prou. xiiij. Extrema
gaudij luctus occupat. Quia vel hō dimittit bona mūdi qd̄ fit per
mortē. vel bona mundi dimittūt hominē qd̄ fit per adūsam fortu-
nam. Et vtrunqꝫ dolorosum est. De p̄mo eccī. xlj. O mors q̄ꝫ ama-
ra est memoria tua homini pacē habenti in substātijs suis. Hic ca
dit exēplū regis frācie q̄ ita flebat in morte. qꝛ tot bona delinq̄bat.
et nihil poterat secū portare. De secūdo boetius. Infelicissimū ge
nus infortunij ē fuisse felicē ¶ Quartū v̄o portatorē q̄ est spes fina
liter penitendi fac stare cū tāgit mentē hominis trib⁹ cōsideratōi
b⁹ ſm alios tres nodos vltimi digitoꝝ ¶ Prima ē qꝛ vt dic bern.
q̄ ꝓmittit homini dare veniā de cōmissis diē crastinū n̄ spopōdit
Mat. xxiiii. Et vos esto. pa. qꝛ q̄ hora nō pu. fi. ho. vē. est. Exemplū
de illis quinqꝫ v̄ginib⁹ fatuis. q̄ in media nocte. i. in hora mortis
iuerunt emere oleum. ⁊ sic excluse sunt a nuptijs. ¶ Secūda est qꝛ
semper peiorat cōdicō peccatoris ⁊ plus semp indurat in peccatis

Et hoc est qd̄ h̄ innuit̄ cū dicit̄. Adolescēs tibi dico surge. Quasi d.
Non dico seni ⁊ indurato in peccatis qꝛ illi nō defacili surgūt. Et
ad hoc significandū qn̄ christus suscitauit lazarum p quē peccator
putrefactus p ꝯsuetudinē peccatoꝝ designat̄ fortissime clamauit
dicēs. Lazare veni foras. ⁊ ip̄m soluere apl̄is mandauit. Vn̄ christꝰ
et omnes apl̄i ⁊ martha ⁊ maria ⁊ fere totus mūdus laborauer̄t
in suscitatōe lazari. ¶ Tercia est qꝛ q̄ꝫdiu hō stat in peccato stat in
carcere ⁊ potestate dyaboli qd̄ est pessimū. ⁊ inde est ꝙ qn̄ pecca:
tor vult se pare ī morte ⁊ disponere facta sua dyabolus nō pmit
tit. ꝫ facit eū omnia obliuisci. Habet etiā in morte mlta impedimē
ta. ꝓpter que obliuiscit̄ suiipsius. Greg. Hac animadūsione pcutit̄
peccator vt q̄ dum viueret oblitus est dei in fine obliuiscat̄ sui. ¶
Et nota hic quinqꝫ tactus quibꝫ deus tangit hoīem in vita sua. ¶ A
Primus est tactus tēptatōnis quo deus tangit hoīem p flagella
corpis ⁊ damna reꝝ. Gen̄. xxvij. Accede huc vt tāgā te ⁊ ꝓb. vtrū
tu sis filius meus esau. Sic tetigit iob. ¶ Scd̄s est tactus instructi
onis. quo deus instruit hominē p reuelatōeꝫ ⁊ locutōeꝫ. Hiere. j.
Misit dn̄s ma. su. ⁊ te. os meū. Et pꝰ Ecce dedi verba m. in ore tuo
¶ Tercius est tactus ꝯpunctōis quo tangit hominē p memori:
am mortis ⁊ supplicij eterni. Can̄. v. Venter meus intremuit ad ta
ctum eius. Venter sponse ē affectus anime eius. ¶ Quartus ē ta:
ctus curatōnis ⁊ purgatōnis. quo deus purgat animā ab amore
mūdi ⁊ ab errore dyaboli. Math. viij. Tetigit eū dicens volo mū
dare. ¶ Quintus ē tactus viuificatōnis de quo habet̄ hic quo deꝰ
viuificat animā hic p g̃tiam ⁊ in futuro p gl̄iam. Psal. Gratiaꝫ et
glo. da. dn̄s. ¶ Terciū qd̄ ꝯsiderare debemus sunt signa vere resu:
scitatōnis que sunt tria scꝫ Cōtritō cordis. ꝯfessio oris. ⁊ satisfa:
ctio opis. Et hoc est qd̄ dicit̄. Et resedit scꝫ p firmū ꝓpositum a ma
lo quiescendi qd̄ fit p ꝯtritōnem. ⁊ cepit loqui scꝫ p ꝯfessionē. ⁊ de
dit illum matri sue scꝫ ecclesie. scꝫ p satisfactōeꝫ. Tunc em̄ peccator
restituit̄ matri ⁊ ecclesie ⁊ fit mēbrum eius. quando satisfacit. Vn:
de zacheo dicente. Ecce di. bo. me. do pau. ⁊ si quē defrau. red. qua
druplum. Christus dixit. Hodie huic do. salus a de. fa. est. Et sic pꝫ
quartū. ¶ Quinto ponit̄ ex viso miraculo populi edificatō. ⁊ diui:
ne maiestatis laudatō. Sunt em̄ ex viso miraculo quattuor subse:
cuta in ꝓplo scꝫ timor reuerentie qꝛ accepit omnes timor. laus di:
uine excellentie qꝛ magnificabant deum. cōfessio aduentus ꝓmissi
prophete quia magnus propheta surrexit in nobis. ille scilicet de
quo dixit moyses. prophetam suscitabit tibi deus de gente tua.
deutero. decimooctauo. et gaudium visitatōnis plebis israelite.

qz deus visitauit plebē suam. Et nota qz christus fuit magnꝰ ꝓphe-
ta qz habuit verba magne sapientie. Ioh. vij. Numq̄z sic locutus ē
homo. Habuit miracula magne potētie. Lu. vj. Virtus de illo exi-
et sa. om. Habuit exempla magne sanctitatis z vite. Math. xj. Di-
scite a me qz mitis sum z humilis corde. Fuit etiā noster visitator
Lu. j. Visitauit nos oriens ex alto. In cuius figura dixit ei deus pa
ter. Fratres tuos visitabis si recte agant z cū quib⁹ ordinati sunt
disce. j. Re. xvij. Officium nanqz visitatōnis est inqrere de vita. et
ideo dicit. si recte agāt. Inquirere ō fama. et ideo subdit cū quib⁹ or-
dinati sunt disce. Christus igit ad nos visitandos veniens z inqui
rens de vita inuenit in nobis opa mala. Ioh. iij. Erant em̄ eoꝝ ma
la opa. Inqrens vero de fama inuenit qz eramus demoniby socia-
ti Iob. iij. Frater fui draconū z socius strutionum. Ideoqz iste visi-
tator opa mala dissoluit. i. Ioh. iij. In hoc apparuit filius dei vt dis-
soluat opa diaboli. Ipm vero diabolum nobis sociatū de mundo
eiecit. Ioh. xij. Nūc princeps huius mundi eijciet foras ꝛc. Et sic pz
totum de euangelio.

De epistola sermo. xcvij

OBsecro vos ne deficiatis in tribulatōnib⁹ meis ꝓ vobis
Eph. iij. Beatus paulus gentium apostolus in fide et
veritate. z in carcere positus z vinctus et catenatꝰ. nō
cessat fideles christi docere epłas eis scribendo z mittē
do qz verbum dei non est alligatum vt ipe dicit. ij. Thi. ij. Erat au
tem paulus positus in carcere rome. quando hanc epłam scripsit
istis ephesijs. i. asianis. quos apostolus licet nō conuerterit ad fidez
tamē eos in fide confirmauit. Et ideo in fidei christi eruditōe filij sui
erant. Sicut aūt pater est solicitus ne filij sui peant. sic apostolus
erat solicitus de istis. z in carcere manēs. eos docere nō cessat z de
um ꝓ eis rogat vt in hac epistola ptz. In qua quidē epistola apo-
stolus tria facit. Primo orat ipoꝝ ephesioꝝ in fide accepta con
firmatōez vt ꝓpter nihil ab ipa deficiant. In pncipio epistole. Se-
cūdo orat ipoꝝ in bono pfectū vel pficientiā. ibi. In caritate radi
cati z fundati. Tercō subiūgit ꝓ collatis bñficijs gtiaꝝ actōes ibi
Ei aūt q̄ potens est oia facē abundanter. Primo g̃ apłus orat
ipoꝝ ephesioꝝ in fide accepta confirmatōz di. Obsecro vos sup' ꝓpt
deū ne deficiatis scz a veritate fidei in tribulatōibꝫ meis. i. qz vinct⁹
suz z alligatꝰ. Solet em̄ homines cito deficē z turbari i tribulatōe pa
storis. Zac. xiij. Percute pastorē z dispgent oues greg̃. Pro vo
b. i. q̄s ꝓ vob⁹ sustineo. ij. coꝝ. i. Cue tribulamur ꝓ vra exhortatōe

et salute siue ꝯsolamur ꝑ vestra ꝯsolatōe siue exhortamur ꝑ ve-
stra exhortatōe ⁊ salute. Que est gl'ia nrā vel vestra. i. ꝙ vos non
deficiatis ꝫ ꝑseueretis in bono ē gloria vestra. est etiā gl'ia nostra.
Gloria em̄ pastoris est ꝯfirmatō ⁊ status gregis. ij. Coꝝ. j. Gl'ia
vestra sumus sic̄ ⁊ vos nostra. Sequit̄. Huiꝰ rei g̃tia id est ꝑ hac
vestra ꝑseuerātia ⁊ ꝯfirmatōe flecto genua mea ad patrē dn̄i no-
stri ihu christi. Est ein̄ deus pater domini nostri ihu christi ꝑ natu
rā ⁊ nostri ꝑ g̃tiam. qꝛ nos ꝑ g̃tiam in filios adoptauit. Ex q̊ om-
nis paternitas in celo ⁊ in terra nominat̄. siue ꝑ modū bn̄ficij. siue
sit naturalis siue spūalis. In terra quantū ad patres ⁊ p̄latos. in ce
lo quantū ad angelos nos custodiētes ⁊ ꝯseruātes. Et nota ꝙ dic̄
nominat̄. qꝛ nec hō nec angelus ꝓp̄e dicit̄ pater ꝫ solꝰ deus. Math.
xxiij. Et patrē nolite vob̄ vocare sup terrā. vnus ein̄ ē pater vester
q̄ in celis ē. Damascenus. Principalius dr̄ deꝰ pat̄ nr̄. qꝛ de nō esse
ad esse nos duxit. q̄ꝫ q̄ nos genuerūt. Vt det vob̄ ꝫm diuitias gl'ie
sue. i. sicut diues ē in gl'iose opando. ⁊ gl'iosa munera largiendo.
det vobis inquā v̄tutē corroborari. i. ad corroborandū. vt in eius
v̄tute sitis corroborati Et hoc ꝑ spūm sanctū eius. et vbi. in interi
ori homine. i. in anima ⁊ spū mentis. De quo. ii. Coꝝ Scimus qm̄
si is q̄ foris ē noster hō corrūpat̄. tn̄ is q̄ est intus renouat̄ de die
in die. Sꝫ ad q̄d sitis sic roborati in interiori homine. Certe ad ha
bitandū christū in cordib̄ vestris. Vn̄ habitare. i. ad habitandū. et
h̄ ꝑ fidē vt scꝫ fides iesu christi habitet in cordib̄ vestris. i. Ioh. iiij.
Qui manet in caritate in deo manet. Abacuc. ij. Iustus ex sua fide
viuet. Christus ein̄ dupliciter in nobis habitat scꝫ ꝑ fidē quātū ad
intellectū ⁊ ꝑ caritatē quantū ad affectū. Et sic ꝑtꝫ p̄muꝫ ¶ Secū-
do apl'us orat ephesioꝝ in caritate ꝓfectū dicēs. Huiꝰ rei g̃tia fle-
cto genua mea vt vos radicati ⁊ fundati in caritate possitis cōp̄-
hēdere cū omnib̄ sanctis. Cōpatur aūt caritas radici ⁊ fundamē
to. Radix ein̄ arboꝝ est. fundamentū edificōꝝ. ex radice fructus ꝓ
cedit. ex fundamento v̄o resurgit edificium qd̄ ꝓtegit. Et h̄ duo ca
ritas in nob̄ facit. Nā fructificare nos facit ac etiam ꝓtegit. Col.
ij. In christo ambulate radicati ⁊ supedificati in ip̄o. Sic g̊ radica-
ti possitis ꝯp̄hendere cū omnib̄ sanctis. i. sicut omnes sancti. q̄ sit
latitudo id ē quanta debeat esse latitudo caritatis. q̄ debet vsqꝫ ad
inimicos extēdi. ⁊ cū hilaritate bn̄ opari. qꝛ qui tristis dat ꝑdit qd̄
dat. Opus est g̊ latitudine caritatis ne perdamus qd̄ facimus bo-
nū. Sꝫ qꝛ abundante iniq̄tate refrigescit caritas multoꝝ. ideo opꝰ
est lōgitudine caritatis. ⁊ id̄o subdit. q̄ sit lōgitudo caritatis. h̄ est
perseuerandi lōganimitas. In caritate enim stando perseueratur.

Et que sit sublimitas scz caritatis qua sursuz coz dirigit ad celeste
pmium. Aug. Hec est sublimitas caritatis qua sursum coz dirigit
vt deus in pmium expectet. Nam si bñ oparis etiam ad inimicos
et hylariter tribuis habes latitudinem. z si in his vsqz ad finē pse-
ueraueris habes longitudinem. hz si omnia hec nō ꝓpter mercedez
supernam facis altitudinem nō habes. z ille amoz nec longitudo
etit nec latitudo. Si g amas ipe sit merces quē amas. si amas gra-
tis ama. Et qđ sit ꝓfundum scz caritatis. i. vt possitis intelligere oc
cultū dei iudicum esse. quare isti dat z illi nō dat. Nec hz dicit vt
possimus dei iudicia ꝙphendere que efficiunt omnia hec. Sed vt
ꝙphendamus ipa esse incōprehensibilia Aug. De occulto em iudi
cio incomphēsibilia video. Quare aūt illi det. z illi nō det. nihil ad
me. abissus est z ꝓfundum. Idē. Nunc g ipa caritas exercet in bo
nis opib. ad subuenīendum alijs z vsqz ad inimicos porrigit. z hoc
latitudo est. Nūc lōganimitate aduersa tolerat in eo ꝙ veraciter
pseuerat. hoc longitudo est. Hoc aūt totum ꝓpter adipiscendā vi-
tam facit que illi ꝓmittit in excelso z hoc est altitudo. Existit vero
in alto ipsa caritas. z hoc est ꝓfundum. ꝓfunda em est voluntas
dei. cuius cause nō inuestigant. cuius gratia sumus saluati. Et ꝙ
duplex est scientia scz speculatiua z practica. Speculatiua aūt p pra
cticam pficitur ido apl'us nō solū rogat vt habeant scientiā specu
latiuā de caritate. sed etiā practicā vt scz p opa caritatem sciant sic
christus sciuit. Et hoc est qđ subdit. Scire etiam ꝛc. i. rogo etiam ꝙ
deus det vobis scire expimentali scientia caritatē christi supemine
tē scientie vestre expimentali. Nullus em in se tantā pt sentire cari-
tatē q̄nta fuit caritas xpi. Tanta em fuit vt seipm daret etiā p imi-
micis. Multa em ē caritas cū se alīqs dat p amicis. Io. xv. Maiozē
hac dilectōz nemo hz. Sz supeminet z maxima tūc ē caritas qñ qs
etiā dat se p inimicis. sic christ⁹ fec. Ro. v. Cōmēdat aūt caritatem
suā deus in nob. qñ cū inimici essemus reconciliati sum⁹ deo p mor
tē filij eius. Excedit etiā caritas christi scientiā nr̄am speculatiuā. qz
null⁹ posset simplici ꝛgnitōe apphēdere tantā abūdantiā caritatis
Abucuc. j. Aspicite in gentib. z videte z admiramini z obstupesci-
te. qz opus factū ē in dieb. nostris qđ nemo credit cū narrabit. Et
ad quē finē dēmus scire p expientiā caritatez christi supeminentem
certe vt pficiam⁹ in illa z ad beatitudinez puenīam⁹ q̄ deus plen⁹
est. in q̄ omne bonū ꝛtinet. exo. xxxiij. Ostendā tibi omne bonum.
Et hz est. Vt impleamini scz caritate. z bonis alijs. tendentes p hoc
in omnez plenitudinem dei. i. in illā plenitudinem dei q̄ de⁹ nos re-
plebit in pria. i. se ipo in q̄ omnis boni plenitudo ꝛtinet. Plenitudo

eius vie qua homo caritate est plenus que ē plenitudo gratie· du-
cit ad plenitudinē patrie· que est plenitudo glorie· Ioh ¶ Petite vt
gaudium vestrū sit plenū Et sic patet secundū ¶ Tercio apl'us sub
iungit ꝑ collatis beneficijs grāꝝ actōem dicēs· Ei aūt sit gloria q̄
potens ē omīa facere· que petij ⁊ ꝑ quib⁹ petij et ad hoc genua fle
cto et supabundāter q̄ꝫ petimus aut intelligim⁹· id est· magis abū-
danter tribuit nobis deus q̄ꝫ petam⁹ aut intelligam⁹· Sic̄ patet in
salomone qui petijt sciam tantuꝫ et dedit illi cū scientia diuitias et
gl'am· quas non cogitabat nec petebat· iij· Reg· iij· Ecce feci tibi s'm
sermones tuos et dedi tibi cor sapiens· sed et que nō postulasti de
di tibi· j· Cor· ij· Oculus nō vi· nec au· audi· nec in cor ho· ascen· q̄ p̄p·
de· his qui dili· il· Et hoc facere nobis potēs est deus s'm virtutem
que opatur in nobis· i· ita potest de⁹ hoc in nobis facere sic̄ iam fe
cit in nobis apl'is quia eius virtute sum⁹ in fide roborati ⁊ in carita
te fundati et omīa in ip̄o possumus· Phil· iiij· Omīa possum in eo
qui me ꝯfortat· Ipsi g̊ sit gl'a et vbi· certe in ecclesia iustorum· Ali
bi em̄ nō valet gratiaꝝ actio· Aug⁹· Non est locus veri sacrificij in
toto mundo extra catholicā ecclesiā· Et hoc totū in christo iesu· id ē·
ꝑ iesum christū· Ipse est em̄ altare aureū· quod ē ante oculos dei su
per quod offerendū est vt dicit̄ apoc̄· viij· Et ideo omēs oratōnes ꝑ
iesum christū terminant̄· Et q̄nto tp̄e fiet hoc· certe ī omēs genera
tiones seculi omniū seculoꝝ ꝯtentiui amen· ¶ Moralitas· Sic̄ ex
dictis patet· apl'us in hac epl'a ad tria nos hortat̄· Primo vt ꝓpter
nullas tribulatōnes· vel ꝓpter quecūqꝫ mala euenientia a vera fide
deficiamus· s̄ simus corroborati int⁹ in anima fide christi· Secūdo
vt simus radicati et fundati in caritate s'm quattuor dimensiones ca
ritatis· et habeam⁹ expimentalē sciam christi q̄ ꝑ opa caritatis ma
nifestatur· et hoc vt impleamur omni plenitudine christi scꝫ grē et
glorie· Tercō vt in ecclesia deo ꝓ beneficijs grās referam⁹· ¶ Circa A
p̄mū nota ꝙ tria sunt que debent nos in fide christi firmiter stabili
re scꝫ fidei veritas et bonitas· fidei virtus· et fidei meritū siue vtili-
tas ¶ Primū g̊ est fidei veritas et bonitas· Nulla em̄ alia fides est
vera et bona nisi fides christiana· quod patet ex trib⁹· ¶ Primo ex B
miraculoꝝ factōne· In nulla em̄ alia fide fiunt miracula nisi in nr̄a·
que ab initio mundi fuit miraculis ꝯfirmata· et maxime tempe ꝓ-
phetarū qn̄ eam ꝓphetabant et tempe apl'oꝝ qui eam p̄dicabāt et
in cordib⁹ hoīm plantabant· Mar· xvj· Signa autē eos qui cre· hec
se· in no· me· de· ei· De⁹ aūt nō coopat̄ malis· Cū igit̄ mirabilia ꝑ so
lam potentiā dei fiant· liquet fidem ad quā ꝯfirmādū mirabilia fiūt
esse bonā· Ipsi etiā saraceni ꝯfitent̄ ꝙ machomet nullū miraculum

fecit. ¶ Secūdo ex tirannoꝝ ꝑsecutōne. omne nanq; regnū appaꝛet
esse ꝯsumptū ab inimicis ꝓpter eoꝝ potentiā. Exemplū de regno
assirioꝝ et grecoꝝ et romanoꝝ. Fideles aūt ꝓpter fidē christi quā
tenebāt maximas et generales ꝑsecutōes et multo tpe ab impato
ribus romanis. ⁊ ꝑncipibus mūdi passi sunt vt dicit aug⁹. et nō po
tuerunt eam extirpare. imo ipa semꝑ crescebat. et ydolatria et im
perium deficiebat. et qn̄ vnus inꝛficiebaꝛ decē credebant. Hec autez
nullo mō potuissent fieri nisi de⁹ sustentasset eam. qui mittebat an
gelos qui inꝛficiebant inimicos. vel ꝯuertebāt eos. vtz in ꝯstātino
ꝯuerso. et in tarquino ab osse piscis suffocato. Cū g̊ de⁹ sustentaue
rit eā liquet ipam esse bonā ¶ Tercō ex maloꝝ factōne que in fide
christiana fiūt que tot sunt q ꝓpter ea omnino christianism⁹ ⁊ chri
stiani extipari deberent. et tn̄ fides sꝑ stat. et defendit christianos.
Nulla natō tm̄ offendit ꝯtra fidem et legē suā sic christiani et maxi
me vbi deberet esse fons sanctitatis scz in clero et in ecclesia roma
na. ibi est vicōꝝ sentina. ꝑ qd̄ maxime pz q in fide christiana opaꝛ
virtus diuina. alꝛs deficeret si esset mala cū malū se sustentare non
possit. bonū aūt seipm sustentat. Hic cadit exemplū cuiusdā iudei d̄
hispania qui anteq̄z baptizareꝛ voluit venire ad curiā pape. q̄ videns
ibi tot mala fieri dixit. vere fides ista sustentaꝛ a deo. Hoc etiā patz
in iudeis q̄ tādiu sustentati sunt q̄zdiu bonā fidē sustinuerūt. et sta
tim postq̄z fidē christi bonā nō receperunt exterminati sunt. ¶ Se
cundū qd̄ in fide christi dz nos stabilire ē fidei virt⁹. q̄ q̄ntū ad tria
mirabilis apparet. ¶ Primū est q̄ fides facit hoīes filios dei. Io. j.
Dedit eis potestate filios dei fieri. Et eripit de seruitute dyaboli.
Omēs em̄ nascimur filij ire. et serui dyabolli. s̄z ꝑ fidē q̄ i baptismo
recipiꝛ ab ei⁹ ptāte eripimur. Col. j. Qui eripuit nos d̄ pote. tene. i.
demonū. Hoc fuit figuratū in occisione agni ꝑ c⁹ fidē. i. ꝑ fidē illius
quē ille agn⁹ figurabat filij israel liberati sunt d̄ ꝑuitute pharaonis.
Heb. xj. Fide moyses celebrauit pascha. et sanguinis effusionē. i. hūit
fidē q illi⁹ agni mors figurabat mortē incōtaminati filij dei. ꝑ quā
fidē erepti sunt d̄ manu pharaonis. Math. xvj. Porte inferi nō ꝑua
aduer. eā. ¶ Scdm est. q̄ fides nos liberat a triplici morte. scz natu
re. culpe. ⁊ pene. Io. xj. Qui credit in me etiā si mortu⁹ su. vi. ꝛc. Nā
mortē naꝛe mutat in resurrectōez glorie. Et iō q̄ fideliꝛ moriꝛ nō dz
dici q moriaꝛ s̄z q gloriosam vitaz inchoet. j. Thes. iiij. Si em̄ cre. q
iesus mor. est ⁊ resur. ita ⁊ de⁹ eos q̄ dor. ꝑ ie. ad. c̄. eo. Aug⁹. Tantā
gr̄am deo fidei ꝑstitit vt mors quā ꝯstat vite esse ꝯtrariā. instrum
tū fieret ꝑ qd̄ transireꝛ ad vitā eternā. Heb. xj. Fide enoch trāslatus
est ne videret mortem ¶ Terciū est q̄ fides facit nos contemnere

mundū et bonuz eius·que sunt tria·scz honores·delicie·et diuitie·
Heb·xj·Fide moyses grādis effectus negauit se esse filiū filie pha
raonis·Ecce honores·Magis eligens affligi cū ꝓpl̄o dei q̄z terre:
ne iocūditatis peccatū habere·Ecce delicie·Maiores diuitias existi:
mās thesauris egiptōꝝ improperiū christi·Ecce diuitie·Omis em̄
homo sanctꝰ ista tria ꝯtemnit ꝓpter fidē quā habet de futura gl̄a
Quia vt dicit apl̄us·j·Cor·xv·Si in hac vita tm̄ in christo speran
tes sumꝰ miserabiliores sumꝰ omibꝫ homibꝫ·Hoc fuit figuratū in
captōne hierico·Hierico luna interp̄tat̄ et significat mundum·q̄ vt
luna mutat̄·que mandata fuit capi ꝑ tredecim circuitꝰ vt patz iosue
vj·Qui signant tredecim articulos fidei quibꝫ muri hierico funditus
corruerunt·q̄ qui ꝑfectā fidē habent totꝰ mundus ante eos cadit·
Heb·xj·Fide muri hierico corruerunt ¶Terciū q̄d nos in fide chri
sti debet stabilire est fidei meritū siue vtilitas·Fides em̄ nostra ē
valde ardua et ad credendū et ad exequendū·et ido habet magnū
meritū·Quod ptz q̄ntū ad tria ¶Primo q̄ntū ad peccatoꝝ remis D
sionem·q̄ ꝑ fidei meritū peccata dimittūt̄·Lu·v·Quoꝝ fidē vt vi
dit iesus dixit·Homo re·t·pec·t·¶Secūdo q̄ntū ad salutis et gr̄e
ꝯsecutōem·q̄ ꝑ fidē homo meret̄ salutē anime et grām dei·Luce
vij·Fides tua sal·te fe·Per fidē saluata ē raab meretrix·Heb·xj·Fi
de raab meretrix nō perijt cū incredulis·¶Tercio q̄ntum ad vite
eterne possessionē·Per fidē em̄ homo meret̄ vitam eternā·Ioh·vj·
Qui credit in me ha·vi·eter·Ro·iiij·Ei aūt qui nō opat̄·credēti aūt
in eū qui iustificat impiū reputat̄ fides eius ad iusticiā ſm ꝓpositū
grē dei·Exemplū de latrone crucis·qui ꝓpter fidē quā habuit i chri
stum·cū tn̄ nihil boni fecerit·hec tria est ꝯsecutus scz remissionem
peccatoꝝ·salutē anime que ꝑ gratiā hic habet̄·et vitā eternā·vl̄ pa
radisum·Luc̄·xxiij·Hodie mecū eris in paradiso ꝛc̄·¶Secūdo nos
hortat̄ vt simus radicati et fundati in caritate·Vbi nota q̄ septē po S
nit ꝯdicōnes quas circa caritatē habere debemꝰ·¶Primo em̄ in
caritate debemꝰ esse radicati·vt sic̄ a radicis virtute ꝓcedūt omēs
fructus ita omīa opa nostra ꝓcedant a caritate·Aliter em̄ facta ꝑ:
dunt̄·j·Co·xiij·Si distri·in ci·pau·om·fa·m·ꝛ si tra·cor·me·ig·it·vt
ar·ca·aūt nō ha·nihil mihi ꝓdest ¶Secundo i caritate debemꝰ esse
fundati·Vnde sic̄ edificiū stabilit̄ sup fundamentū·ita nos et opera
nostra sint stabilita in caritate vt nullis temptatōnibꝫ ab eius inte
gritate euellamur scz nec ꝓpter pluuiā carnalis delectatōis·nec ꝓ
pter flumina tribulatōnū·nec ꝓpter ventos honoꝝ·Math·vj·Assi
milabit̄ viro sapienti qui edi·do·suā supra petrā et descendit pluuia
et venerūt flumīa et flauerūt venti et irruerunt in domū illā et nō

cecidit·fundata enī erat supra petrā· Sic erat fundatus apls qui di
xit ro·viij·Quis nos separabit a caritate christi q·d·nihil· ¶Tercō
in caritate debem⁹ esse lati vt caritas nostra nō reducat solum ad
nos·et ad nostros·ꝫ extendat ad extraneos ac etiam ad inimicos·
Math·v·Diligite in·ve·benefa·his qui oderūt vos· Si enī diligi
tis eos qui vos diligunt quaz mercedem habebitis· ¶Quarto de
bemus esse longi in caritate vt de caritate vie puemiamus ad cari
tatem patrie·qz caritas nunqz excidit· Sic enī anima nostra in infi
nitum est longa qz in infinitū debet durare ita et caritas debz esse
in infinitū longa vt semp cū anima nostra viuat·j·Iob·iiij·Qui ma
net in caritate in deo manet·ꝫ deus est ppetu⁹ ꝯ caritas nrā erit
ppetua ¶Quinto debem⁹ esse sublimes in caritate·qō tunc est qī
p opa caritatis nō querimus nisi celeste pmiū et temp̄alia dedigna
mur· Sublimes psone vilia dedignant ꝫ magna cogitāt et magna
sperant·Phil·iij·Nostra aūersatō in celis est· Vnde et saluatorez
expectam⁹ qui reform̄abit corp·hu·nre·sui·glorie·sue· ¶Sexto debemus
esse pfundi in caritate·vt pfunda misteria dei credam⁹ ex magna
caritate p̄cedere·et ex magna caritate esse q̄ ea nobis occultat vt
scz magis mereamur· Vel simus pfundi i caritate vt illis qui sunt
in pfundo terre scz mortuis cōpatiamur et benefaciam⁹ vt liberen
tur·ita q̄ caritas nr̄a sit sublimis vsqz ad celū·et pfunda vsqz ad ifer
num ¶Septimo superexcellētē caritatē christi debem⁹ hr̄e q̄ cū esset
dūes in omīb⁹·voluit fieri paup·vt nos ditaret· cum esset domin⁹
oīm voluit esse seru⁹ vt nos a seruitute liberaret· cū esset vita ppe
tua voluit mori vt nos a morte ppetua liberaret· ¶Debem⁹ etiā
p experientiā scire vt p eius amore fiam⁹ paupes nostra paupibus
largiendo·Math·xix·Si vis pfectus esse vende omia que habes ꝛ
da paupib⁹· Etiam⁹ serui iugū religionis salubr̄e subeundo et prela
tis ecclesie humilr̄ obediendo·j·Cor·ix·Cū essem liber ex omnibus
oīm me seruū feci·Et moriamur p salute primor̄ si est necesse·Hic
cadit exemplū paulini epi nolani q̄ p filio vidue se tradidit in ppe
tuam seruitutē·vadens in africā vt filiū vidue a seruitute liberaret
vt dicit greg·in dyalogo ¶Tercō nos hortat ad grāy actōes De
bemus enī deo intime regratiari quia mirabilia nobis fecit· Debe
mus enim deo regratiari pro bonis nature· p bonis fortune pro
bonis gratie Nam naturā excellentē nobis dedit vtpote ad imagi
nem suā factā·Gen̄·j·Faciam⁹ hominem ad imagi·et simili·no· Su
per omia bona fortune nos constituit ac etiā sup omnes creaturas
inferiores·ps·Omnia subiecisti sub pedib⁹ eius·Bona vero gratie
sunt innumerabilia·q̄ nobis fecit ꝛ q̄tidie facit·q̄ omnia enumerare

nimis esset longum et ideo dimittant ad p̄sens. Et sic patet de moralitate et consequenter totum.

Dominica xvij de euange sermo xcviij.

Cum intrasset iesus in domū cuiusdā p̄ncipis phariseoꝝ sabbato man pa et ip obs e Lu xiiij. Hodiernū euangelium historiale est et doctrinale. Nam in eo narrat quō christus fuit inuitat⁹ ad qd̄dam ꝯuiuiū a quodā phariseo et ibi quendā ydropicū sanauit. Ponit etiā in eo alta doctrina et vtilis et necessaria. Intrauit em̄ iesus ad comedendū vt amic⁹ sanauit vt medicus docuit vt magister. Et s̄m hoc p̄sens euangeliū p̄ncipaliter diuidit in tres ptes. Nam p̄mo quoddā ꝯuiuiū a quodam phariseo christo exhibitū p̄mittit. In p̄ncipio euangelij. Secūdo miraculū circa quendā ydropicū a christo sanatū inserit ibi. Et ecce quidā homo ydropic⁹. Tercio documentū habende humilitatis a christo salubriter subinfert ibi. Dicebat aūt ad īuitatos pabo. inten. quō p̄mos accubitus eligerent dicēs ad illos. Cū inuitatus fueris. Primo g̊ ꝯuiuiū a quodā phariseo christo exhibitū p̄mittitur. Et hoc est qd̄ dicit. Cū intras iesus ī do cuiusdā p̄ncipis pha. Et nota q̄ ip̄i pharisei et legisperiti obseruabāt eū scz si sabbato curaret et hoc faciebant vt accusarent eū apud pontificē ⁊ apud ꝓp̄l̄m diffamarent q̄ legem moysi violaret. Sed nunquid fuit inuitat⁹ solum ad manducandū panem. Ad hoc dicendū q̄ mos est scripture sic loqui. Vel forte hoc dicit eo q̄ iudei die sabbati nihil coquebant sed in p̄cedenti sero comedenda coq̄bāt. Moraliter aūt nota q̄ in hoc euangelio sex cōmendabilia d̄ christo dicunt ꝯtra sex vitupabilia q̄ de phariseis notant. Nā pharisei in hoc ꝯuiuio de sex rep̄hendi possunt et merito vitupari. Primū est eoꝝ falsa amicicia quia ostendebant se amicos christi et inuitabant eū ad ꝯuiuia sua sicut amicū ⁊ insidiabāt ei ⁊ obseruabant eū vt possent eū accusare et vituperare. Luc xxij. Ecce ma tra me mec est in men. Talis est amicicia multoꝝ qui alios pascūt cibis ⁊ carnibꝫ eoꝝ vescūt. Prou xxiij Noli esse in ꝯuiuijs potatoꝝ nec in comesatōnibꝫ eoꝝ qui carnes ad vescendū ꝯferūt. Glo. Carnes ad vescendū ꝯferre est in collocutōne vicissim vicia ꝓximoꝝ dicere. Talis est amicicia ꝓditoꝝ. Sic fecit absolon amon fratri suo quē inuitauit ad ꝯuiuiū et ibi fecit eū occidi ij. Re xiij. Talis est etiā amicicia mūdi q̄ cū pocula dat ducit hommē ad furcas inferni. Contra hoc vitupabile est cōmendabile ex pte christi scz vera amicicia q̄ ip̄os infirmos infirmitate pessima scz peccati ⁊ paupes v̄tutibꝫ que est summa pauptas non deserit Prou xvij. Omī tempe diligit q̄ amic⁹ est. Propter hec duo amici

mundi qui sunt amici ficti consueuerunt recedere ab amico mundi
scz ꝓpt mala que patit et ꝓpt pauptatē quā incurrit. Prou. ¶ Ami
ci diuitū multi a paupe aut et si quos habet recedunt ab eo. Sz chri
stus vt verus amicꝰ nullo tempe recedit. Luc. xj. Quis ve. ha. ami.
et ib. ad il. me. no. i. in ꝓfundo tribulatōnis. qꝛ tūc est paratꝰ iuuare
Poeta. Amicus in necessitate ꝓbat ¶ Secundū est eoꝝ iniquitas.
qꝛ ipi pleni iniquitate et peccato querunt transgressionē et pecca
tum in eo qui peccatū nō fe. nec inuen. est do. in ore eius. j. Pet. ij
Contra qd dicit math. vij. Ypocrita ei. p. tra. de oc. t. Prou. xxiiij.
Ne insidieris et queras iniquitatē in domo iusti Et hoc est qd hic
dicit. Et il. obser. eū Nota qꝛ iudei obseruabant psonā christi cū dice
bant in beelzebub pncipe demonioꝝ eijcit demonia. Lu. xj. Itē chri
sti sapiam cū miserūt discipulos vt capent eū i sermone. math. xxij.
Itē eiꝰ bonitatē vt hic qꝛ ipi obseruabant eū si sabbato cōferat bona
sanitatis. Ioh. ix. Nō est hic homo a deo qui sabbatū non custodit
Contra h ex pte christi est summa beniuolentia. qꝛ suis obseruatori
bus benigne loquit. et rōnabiliter ostendit se irrephensibilem esse
Ioh. viij. Quis ex vobis arguet me d peccato In eodē. xviij. Si ma
le locutꝰ sum testimoniū phibe de malo Si aut bene cur me cedis.
¶ Terciū est eoꝝ incōpassibilitas. qꝛ palitico et alijs infirmis quos
christus curabat nō compatiebant. sz curatis insidiabant curatōem
calūniantes Greg. Vera iusticia compassionē habet. falsa vero indi
gnatōem Contra hoc ex pte christi est vera pietas. qꝛ cōpassus est
ydropico et in aia. et in corpe sanauit eū Pietas aut mundi est so
lum circa corpa sz de animabꝫ nō curat Quia vt dicit augꝰ Infirma
tur homo et morit et omēs amici cōueniunt et plorant et adducūt
medicos. morit vero sm aiam nullus compatit nullꝰ plorat. nullus
ꝓcurat medicū ¶ Quartū est eoꝝ insipientia qꝛ interrogati cū de
bebant loqui tacuerunt Et merito vt dicit beda interrogati tacent
q contra se dictū quidqd dixissent vident nā si dixissent licet sabba
to curare. cur g obseruabāt eum. si autem dixissent nō licz. cur sabba
to adaquabant et curabant pecora sua cum sit magis seruile opꝰ qz
sanare infirmuz. et ideo tacuerunt nescientes quid dicerent Eccī. v.
Si est tibi intellectꝰ responde ꝓximo. sin at manꝰ tua sit sup os tu
um Cōtra hoc est ex pte xpi summa sapia. qꝛ vidit cogitatōnes eo
rum et eis rndit et ondit qꝛ in ope caritatis sabbatuz non soluebat
et ad hoc sabbatuz fuit ordinatum vt in eo homo intenderet opibꝫ
caritatis et p h demōstrauit qꝛ ipi legē nō intelligebant. et p conse
quens nō seruabant ¶ Quintuz est eoꝝ supstitio ⁊ indiscreta religio
qꝛ mima sūmope obseruabant. scz baptismata calicum et vrceoꝝ. et

nō māducare nisi lotis manib⁹ et cetera talia. De magnis aūt nihil
curabāt colātes culicē. camelū aūt dglutiētes. Math. xxiij. Ve vobis
scribe et pharisei q̄ mūdatis qd̄ deforis ē calicis et pabsidis. int⁹ aūt
estis pleni rapina et īmundicia. qui decimatis mentā et anetū et ci
minū. et relinquitis que grauiora sunt legis mīam et iudiciū et fi
dem. Hoc viciū valde tangit religiosos sic tūc tangebat phariseos
qui habēt ꝯsciam ad modū camuti extendentes eā et restringētes
sic placet eis. Cont̄ h̄ ē christi discreta religio q̄ d̄ magnis multuz
curabat. nam in caritate. obedientia. mīa. et iusticia et ceteris virtu:
tibus vsq̄ ad mortē firmus stetit. Baptismata aūt calicū et vrceoꝝ
et nō lotis manib⁹ māducare et ceteras cerimonias que ad rem ni:
hil faciunt mandauit dimitti. Ioh. iiij. Venit hora qn̄ nec in mōte h̄
neq̄ hrl̄imis adorabitis patrē s̄ eos qui adorāt eū in spū et verita
te adorare oportet et non in vmbra cerimoniaꝝ. ¶ Sextū est vana
gloria eoꝝ qui eligebant p̄mos accubitus in cenis et p̄mas cathe:
dras i sinagogis et vocari ab homīb⁹ rabbi. Cōtra hoc est ꝓfunda
humilitas christi quia cū ess̄z dn̄s oīm ⁊ ver⁹ fili⁹ dei intm̄ se humi
liauit q̄ tanq̄z mendic⁹ inuitat⁹ ad prandiū iuit et humilit̄ panē co
medit Phil. ij. Humiliauit semetip̄m ꝛc. ¶ Secūdo miraculū circa
quendā ydropicū a christo sanatū inserit̄. Et hoc est. Et ecce quidam
ydropic⁹ erat an̄ illū. Cyrillus Ydropic⁹ metu phariseoꝝ non po/
stulabat ꝓpter sabbatū curari. s̄ solū astabat vt ex aspectu misertus
eius sanaret eū qd̄ dn̄s agnoscēs nō postulabat ab eo si vellet san⁹
fieri. s̄ ꝓtin⁹ sanauit eū Glo. ydor aqua nominat̄. Vnde ydroposis
morbus aquosus est subtercutane⁹ de vicō vesice nat⁹ cū inflatio
ne turgenti ⁊ anhelitu fetido. Et est ꝓpriū ydropici q̄ q̄ntoplus bi/
berit. tantopl⁹ sitit. Et rn̄dens iesus scz insidiosis obs̄uatorib⁹ et co/
gitatōnib⁹ eoꝝ quas tanq̄z de⁹ videbat. dixit ad legisperitos et do/
ctores. Si licet sabbato curare. i. est licitū sabbato intendē opib⁹ ca/
ritatis sine sabbati violatōne Theophilus In sua aūt interrogatō
ne deridet eos sic amētes. Deo em̄ bn̄dicente sabbatū ip̄i ꝓhibent
bona opari in eo. Dies em̄ que bona opa non admittit maledicta
est. At illi tacuerunt. s. tanq̄z ꝯuicti. Ipse vero apprehensum sanauit
ac dimisit Et rn̄dens ad illos scz cogitatōnib⁹ obseruatoꝝ et insidia/
torum d. Cui⁹ vestꝝ asin⁹ ꝛc Exemplo soluit questionē vt ostēdat
eos sabbatū violare in opib⁹ cupiditatis. qui eū arguūt in opib⁹ ca/
ritatis violare. Q. d. Si vos nō creditis sabbatū violare in opib⁹ cu/
piditatis qd̄ tn̄ vere soluitis cū sit opus seruile. q̄ntomagis ego nō
soluo in ope caritatis cū sit op⁹ dei et spūale ¶ Moralit̄ aūt p istuz
ydropicū itelligit̄ auarus et luxuriosus. Ista em̄ genera peccatoꝝ

magnā habent cū ydropico ꝯuenientiā. Ydropicus em̄ vt dictū ē
habet inflatōem ventris ⁊ anhelitū fetidū et q̄ntopl⁹ bibit tātopl⁹
Gsitit. Hec aūt tria multū ꝯueniūt luxurioso et auaro. Nam luxuri-
osus hꝫ ventrē inflatū .i. ꝯcupīam accensam ita ꝙ ab ipa totus vrit
et ita fortit vrit ꝙ nō discernit int marē et femīam. qd̄ discernunt
bestie. nec aliqn̄ inter ꝯsangneos. vtꝫ de aman qui ꝯcubuit cū tha-
mar sorore sua. et absolon cū ꝯcubinis patris sui. vtꝫ .ij. Re. xvj. ¶
Itē habet anhelitū fetidū corā deo. qꝛ tota die carnalia cogitat car-
nalia loquit et carnalia opat que fetēt corā deo et hoīb⁹. Omīs em̄
mulier fornicaria abomīabilis est vt sterc⁹. Iohel. j. Cōputruerunt
iumenta in stercore suo. Et ecc̄i. ix. Omīs mulier q̄ est fornicaria q̄si
sterc⁹ in via ꝯculcabit. Vnd̄ pena fornicatoꝝ erit qꝛ mittent in sta
gnū ignis et sulphuris fetidi. vt sic̄ in carnalib⁹ fetuerūt ita in feto
re crucient. Apoc̄. xix. Missi sunt in stagnū ignis et sulphuris. Vn̄
sup sodomitas dn̄s pluit ignē et sulphur. vt sic̄ in voluptatib⁹ fete
bant ita et in fetore et p fetorē punirent. Apoc̄. xviij. Sic̄ fecit vob
facite illi. Hic cadit exemplū de illo angelo qui obuiauit vni muli
eri lubrice et ornate et obturauit sibi nares dicens ꝙ fetebat coraꝫ
deo et angel. Et ꝙ luxuria sic feteat pꝫ p suū ꝯtrariū scꝫ virginita-
tem q̄ valde redolet. ꝯtraria em̄ ꝯtrarias opatōes hn̄t. Vn̄ dicit ꝙ
vnicornis aīal ferocissimū capit in gremio v̄ginis. ꝓpt odorē enim
venit ad v̄ginē puellā a venatorib⁹ in desertū ductaꝫ et dormit in
gremio ei⁹. et tūc a venatorib⁹ capit et ligat. Silr fili⁹ dei sentiens
odorē v̄ginis gl'ose descendit et dormiunt in vtero ei⁹ ¶ Tercio lu-
xuriosus ē oīno insatiabilis. Prou. xxx. Tria sunt insatiabilia. infer-
nus et os vulue et terra q̄ nūq̄ꝫ satiat aqua. Pōt em̄ hō ī actu car-
nali deficē ꝫ nūq̄ꝫ satiari. Istū ydropicū. id est. luxuriosuꝫ dn̄s sanat
dū apprehendit eū p aliquā magnā infirmitatē. vl p artā pn̄iam dū
ei gr̄a pn̄iaꝫ faciēdi a d̄o ꝯcedit. Sic apprehēdit magdalenā. et restri
xit ꝯcupīam ei⁹. Istis duob⁹ mōis ꝫ viciū sanat scꝫ p infirmitatē et
p artā pn̄iaꝫ. De p̄mo ecc̄i. xj. Malicia .i. infirmitas hore vni⁹ obliui
onē fac̄ luxurie maxie. De secūdo .ij. Co. iiij. Mortificatōeꝫ iesu chri
sti in corpib⁹ nr̄is circūferētes vt scꝫ ꝯcupīa extinguat sup. ad libi-
dinē. Propt̄ea dic̄ aug⁹. Carnē vr̄am domate ieiunijs. ¶ Silr hec
tria cōueniūt auaro. Primo em̄ auar⁹ hꝫ ventrē inflatū Vent auari
sunt cellaria ⁊ horrea q̄ sp sunt plena. qꝛ expectat maioreꝫ caristiā ⁊
iō n̄ vendit vetera. donec supueniāt noua. p̄s. Promptuaria eoruꝫ
plena. Prou. x. Qui abscōdit frum̄ta maledicet. Item vent auari est
inflat⁹ qꝛ diuitias comitat supbia. Vn̄ sup illd̄. j. thi. vj. diuitib⁹ hui⁹
seculi p̄cipe n̄ sublime sape. dic̄ aug⁹. Vermis diuitū supbia Sap̄. iiij

Disrūpet illos īflatos scz diuites ⁊ auaros· Nā diuīa sīīa sic malle
us cōterens petras cōteret eos· Et tūc verificabit illd iob· Diuitias
q̄s deuorauit euomet· de vētre ei⁹ extrahet eas de⁹ ¶ Secūdo aua/
rus fetet· q̄ ad lrām auar⁹ vt augeat pecuniā· comedit panē· alea· ce/
pas et malas carnes emit· et oīa putrida comedit· ⁊ bibit vinū cor
ruptū et acetosum ꝓpt qd os ei⁹ fetet· ps· Sepulcꝝ pa· ē gut· eoꝝ·
Portat etiā vestes mucidas et vnctuosas ⁊ totā familiā facit viuē
in miseria· Prou· xv· Conturbat domū suā q̄ sectat auariciā· Fetet
etiā spūalit auar⁹ corā deo et hoīb⁹· Q̄r vt dic boec· Largitas sp ca:
ros facit auaricia vo odiosos· Vn̄ auaꝝ oēs maledicūt et abomman
tur tāq̄z rē fetidā· Multū fetet auar⁹ q̄ deū negat et crucē numi ad/
orat et animā suā vēdit dyabolo· et corp⁹ cōsumit· et familiā cōtur:
bat et ꝓximo n̄ cōpatit· Eccī· x· Auaro nihil est scelesti⁹· et nihil ē ini
qui⁹ q̄z amare pecuniā· Hic em̄ et animā suā venalē hz· j· Thi· vj· Ra
dix oīm maloꝝ est cupiditas· ¶ Tercō auar⁹ sp sitit et nūq̄z satiat·
Eccs· v· Auar⁹ n̄ implebit pecūia· Prou· xxx· Sāguisuge due sunt
filie dicētes affer affer· Sanguisuga ē dyabol⁹· q̄ sitit sangnē hūanū
cui⁹ due sunt filie scz cōcupiscētia et auaricia· q̄ dicūt sp affer affer et
nunq̄z satiant ¶ Quattuor aūt sunt rōes q̄re auar⁹ bonis mūdi sa/ H
tiari n̄ pōt ¶ Prima est boā mūdi n̄ intrāt ad animā vbi ē desideri/
um hn̄di· Et iō hō qn̄ incipit ditari magis sitit· q̄r boā sibi a ꝓpinq̄nt
nō tn̄ intrāt vbi est dsideriū hn̄di· Poeta· Crescit amor numi q̄ntuz
ipa pecūia crescit· Exemplū si q̄s habēt magnā siti et tenēt ciatū vi/
ni in manib⁹· q̄nto magis a ꝓpinq̄ret ad os tantomagis sitiret si nō
biberet ¶ Secūda est· q̄r diuitie sunt materia in q̄ auaricia nutrit·
Vnde nō habent auariciā expellere ꝫ nutrire· Exemplū si quis mul/
ta ligna ꝓijcit in fornacē non extinguunt fornacem· sed accendunt
Sic qui plura cōgregat· plus accendit ad habēdū· Sen̄· Dicis pecu
niam ꝑdidi o te felicē si cū illa auariciā ꝑdidisti· adhuc es felicior q̄r
tante rei malicia est subtracta· ¶ Tercia est· q̄r diuitie nullā conuem
entiam habent cum anima· quia anima est spiritus· et diuitie sunt
res materiales· Vnde nec implere nec euacuare eam possunt· Exem
plum si quis vellet implere vnā vegetē sapientia vel virtutib⁹ non
posset· quia in nullo cōueniunt· ¶ Quarta est quia anima facta ad
imagīē dei est capax ipsi⁹ dei ⁊ ꝑ consequens ꝑfecti boni· Omnia
aūt bona mundi nec ꝑfecta sunt· nec aliquid sunt respectu capaci
tatis anime· et ideo ipsam implere non possunt· Exemplnm si quis
vnā domum implere vellet vno grano tritici fantasticus esset· Sic
anima si totum mundū haberet nō posset impleri· Solus aūt deus
qui est ꝑfectū bonū· et oīa boā cōtinēs replet capacitatē aīe Aug⁹

Fecisti nos dñe ad te. ⁊ inquietū est cor nostꝝ donec requiescat in
te. ps. Qui replet in bonis desideriū tuū. Istū ydropicū. i. auaꝝ do
minus sanat. dū apprehendit eum. i. cohibet et tenet appetitū eiꝰ ne
tpalia appetat ꝫ supna. Vbi nota ꝙ circa diuitias triplex defectꝰ in
homibꝫ ꝯtingit. ¶ Primꝰ est in male acq̄rendo. et talis vocat̄ cupi
pido. Cupidꝰ est q̄ sp inhiat habēdis. et nūq̄ꝫ satiat̄ habitis. Tal̄ hꝫ
manū porrectā ad accipiēd ⁊ p oēm modū nitit̄ pecuniā extorq̄re
nihilominꝰ tñ tal̄ expēdit Tales sunt oēs romani et florētini qui
mirabilit̄ sunt cupidi in acq̄rendo p phas ⁊ nephas sed multa expē
dunt Iste sanat̄ vt dictū est cum dñs p gr̄am suā cohibet appetitū
eius ne terrena ꝯcupiscat ¶ Scdus defectꝰ est in nimis tenacit̄ re
tinēdo. quē q̄s habꝫ licet nō indebito et malo mō lucret̄ talis vocat̄
auarus. In q̄ genere sunt om̄es mulieres q̄ omnes sunt tenaces ⁊
auare De huiusmodi sunt etiā q̄dā homines pui cordis q̄ nō que
runt magna lucra. sed qd habēt tenacit̄ tenēt In ꝫ etiā genere sunt
quidā homines senes q̄bꝫ deficit calor naturalis. et iō sunt sic̄ miluꝰ
dicētes myo myo. Tal̄ curat̄ p manꝰ aptōem dādo elemosinas. q̄
cōtraria cōtrarijs curant̄. Exemplū de zacheo q̄ sic fuit curatus q̄ ait
Ecce di. boñ. me. do pau. Luc̄. xix. Et tal̄ sig̃ficat̄ p illū q̄ habebat ma
num aridaꝫ cui christꝰ dixit Extēde manū tuā. Luc̄. vj. Sup q̄ dicit
glo. Nil plus valet tali curatōni q̄ꝫ elemosinaꝝ largitō ¶ Tercius
defectꝰ est in male expendēdo. cū q̄s ꝯsumit substantiā suā in sym
bolis et tabernis. et cū meretricibꝫ. Prou. xxiij. Vacantes potibꝫ et
dantes symbola ꝯsument̄. Et talis vocat̄ ꝓdigꝰ. Sic ꝯsumpsit sbaꝫ
suā filiꝰ ꝓdigꝰ vtꝫ luce. xv. Tales raro curant̄. nisi postq̄ꝫ oīa ꝯsum
pserunt. Vñ ille filiꝰ ꝓdigus postq̄ꝫ oīa ꝯsumpserat. reuersus ad se
dixit q̄nti mercenarij in do. pa. me. a. pa. Et sequit̄. Surgā et ibo ad
patrē meū. Vade ⁊ tu fac sil̄r. Potest etiā ꝯtingē ꝙ aliq̄s sit cupidꝰ
et auarꝰ et ꝓdigꝰ sil̄ nō. q̄ ꝓdigalitas et auaricia sunt ꝯtraria que
eidē sil̄ inesse nō pñt Et sic patꝫ scdm ¶ Tercō documētū hūilitatis
habēde a christo salubrit̄ subinfert̄. Circa qd q̄ttuor fac̄. Primo ꝓ
ponit parabolā d nuptijs ibi. Dicebat aūt ad inuitatos parabolā istam
Scdo docet q̄d fugiendū sit in nuptijs. q̄ p̄mꝰ locꝰ ibi. Non discū
in p̄mo loco. Tercō q̄d eligendū q̄ locꝰ nouissimꝰ. Quarto subditur
cōmuis snīa et ratio vtriusqꝫ ibi q̄ oīs q̄ se hūiliat exaltabit̄ ¶ Pri
mo g̊ ꝓponit parabolā de nuptijs. Et hoc est. Dicebat autē ad inui
tatos parabolā istam. glosa. aliquid mistice significantem. intendēs
q̄uo ꝛc. i. intelligēs ⁊ vidēs q̄uo ad p̄mos accubitus laborarēt. Vl
itēdēs psuadē i doctrīa sua q̄uo debēt accubitꝰ i eccīa eligi. Lr̄a pla
na ē. Mistice at̄ nota ꝙ nuptie iste notāt l̄ sig̃ficāt nuptias spūales

quas deus in p̄senti celebrat cū anima fideli · p fidē em̄ et dilectōez
anima cū deo desponsat̄ · quod fit in baptismo · Osee · ij · Sponsabo te
mihi in fide · In his g̊ nuptijs ꝯiungit̄ deus anime p fidem et dile-
ctionem · Ex qua ꝯiunctōne triplex bonū ꝓueniē debet quod ī ma
trimonio carnali similiter esse debet · scz bonū fidei · bonuz prolis · et
bonū sacramenti · Bonū fidei ibi debet esse · ne dyabolū adulterum
iterū suscipiat vlterius · Sic em̄ ꝓmisit in baptismo duz fuit christo
desponsata scz abrenuncio dyabolo et omib⁹ pōpis eius · Sz anima
peccatrix frangit fidē et omī die dyabolū adulterū admittit · et chri
stus sponsus pulsat ad ostiū et introire non pōt · Apoc̄ · iij · Ego sto
ad ostiū et pulso · Quidā aūt faciūt sicut mala vxor que recipit viꝝ
et adulterū · Ita tales volunt recipe christū et dyabolū · quod esse n̄
pōt qꝛ lectus ꝯscientie nostre est valde angustus · ita ꝙ ibi de⁹ et
dyabolus requiescere nō possunt · Et similit̄ palliū amoris est breue
et vtrūqꝫ coopire nō pōt · Esa · xxviij · Coangustatū est stratum ita
vt alter decidat · ⁊ palliū breue vtrūqꝫ opire nō pōt · Bonū ꝓlis dz
ibi esse vt anima sponsa christi bona opa pariat · qꝛ maledicta steri
lis que nō parit · j · Thi · ij · Saluabit̄ aūt p filioꝝ generatōem · i · bono
rum operū ꝓductōem · Bonū sacramenti debet ibi esse vt int̄ spō-
sum christū et sponsam animā diuisio nunq̄z fiat · Nā ī matrimoīo
carnali est triplex vnio · Vna ꝑm ꝯsensum animoꝝ que fit p amorē
Alia ꝑm ꝑmixtōem corpoꝝ · Tercia p indiuiduā cohabitatōnē am
borum · Sic et in isto matrimonio spūali christ⁹ nobis triplicit̄ co-
pulatur scz p amorē · Hiere · xxxj · In caritate ppe · dile · te · ido attrax-
te miserans · Secūdo p nature ꝯformitatē · Heb · ij · Nusq̄z em̄ āge ·
app̄ · ꝫ semen · abra · Tercō p ꝑpetuā nobiscū habitatōem · Math · xx-
viij · Ecce ego vo · s · om · die · vsqꝫ ad ꝯsummatōz seculi · Et nota ꝙ ab
his nuptijs triplicit̄ homies expellunt̄ · ¶ Primo ꝓpt̄ defectū pie L
tatis sic̄ ille q̄nqꝫ virgines que nō sumpserūt oleū secū p qd̄ pietas
designat̄ · Math · xxv · Esuriui et nō dedis · mihi māducare · Et sequit̄ ·
Discedite a me male · in ignē eternū · ¶ Scd̄o ꝓpt̄ defectū caritatis
Mat̄ · xxij · Amice qūo huc intrasti nō habēs ve · nup · p quā caritas
designat̄ · Et subdit̄ Ligatis manib⁹ et pedib⁹ mit · eū in tenebras ex
teriores ¶ Tercō ꝓpt̄ defectū hūilitatis vtz in hoc euāgelio qꝛ ille
qui vult p̄mū locū tenē p supbiā alijs se p̄ponēdo dicit̄ ꝙ teneat no-
uissimū locū et infimū · Infim⁹ loc⁹ est infern⁹ · ¶ Secūdo docet q̄d
fugiēdū sit ī nuptijs qꝛ p̄m⁹ loc⁹ · Et h̄ est · Nō discūbas ī p̄mo loco
Vbi nota ꝙ aliq̄s discūbit ī p̄mo loco triplicit̄ · ¶ Prio ī corde suo M
alijs se p̄ponēdo · Et h̄ est qd̄ hic dicit̄ · Nō discūbas ī p̄mo loco · i · n̄
extollaris in corde tuo de meritis et scientijs alijs te preponendo ·

Sic discūbebat in p̄mo loco phariseus dicens. Nō sum sic̄ ceteri ho
minū. luc̄. xviij. Nō sic faciebat abraā dicēs. Loquar ad dn̄m meum
cū sim pul. et ci.. Vbi dicit greg. Aperte cernim⁹ in q̄ loco se posue
rat q̄ se puluerē et cinerē etiā cū deo loqueret̄ existimabat. Qua er
go pena feriendi sunt illi q̄ ad summa nō ꝓficiūt. et de minimis se ex
tollunt. ¶ Secūdo p̄matū ambiēdo sic̄ lucifer. Esa. xiiij. Simil' ero
altissimo. Quod est valde fatuū p̄matū ambire. Quia vt dicit aug⁹
Quāto aliquis est in loco supiori tanto in piculo maiori versat̄. ¶
Tercio p̄matū vsurpando. Sic̄ chore. achor dathan. et abyron. vtz
nūi. xvj. Istud est magnū pcc̄m et multū displicet deo vtz ibidez p
penā subsecutā. nā chore cū ꝯplicib⁹ suis igne diuino ꝯsumpti sunt.
Dathan vero et abyron cū tabernaculis suis et omni familia absor
buit terra et descēderūt in infernū viuētes ¶ Tercō docet q̄d eligē
N dū est q̄ loc⁹ nouissim⁹. Et h̄ est. Recūbe i nouissimo loco. Vbi no
ta q̄ locus infim⁹ vel nouissim⁹ ꝓpter tria est eligendus ¶ Primo
ꝓpter securitatē. Aug⁹. Humilitas in imo est. et iō nō h̄z q̄ cadat
Secūdo ꝓpter pacē. pflant em̄ venti in alto. loc⁹ vero inferor nō ē
ita exposit⁹ ventis. Esa. xxxij. Erit quasi vir q̄ abscondit se a vento ⁊
celat se a tempestate ¶ Tercō ꝓpter exaltatōem sequentē. q̄ de⁹ ex
altat eū et facit ip̄m ad locū supiorē ascendē. Et h̄ est q̄d dicit. Ami
ce ascende supius. Facit eū deus humilē quintuplicit̄ ascendere ¶
Primo mundū ꝯtēnendo et obliuiscēdo. Phil. iij. Que retro sunt
obliuiscens ad ea que p̄ora sunt exten. Ibidē. Omia ar. sum. vt ster.
¶ Secūdo carnē spūi subijciendo. j. cor. ix. Castigo cor me. et in ser
re. ¶ Tercō animū ad sui ꝯsideratōem colligendo. hūilis em̄ solū
se ꝯsiderat. Hiere. xxxj. Statue tibi speculā. Discipuli receperūt spi
ritūsanctū dn̄ essent in supiori pte cenaculi vt ptz actu. ij. vbi solū
se ꝯsiderabāt ¶ Quarto habitū pfectōis assumēdo. Mah. v. Estote
pfecti sic̄ et pater vr̄ ce. pfec. ē. ¶ Quinto supna ꝯtēplando et appre
hendendo. Esa. lviij. Sustollā te sup altitudinē terre et cibabo te he
reditate iacob pr̄is tui ¶ Quarto subdit rōem vtriusq; scz supbie ⁊
humilitatis vel depssionis et exaltatōis. q̄ est q̄ oīs q̄ se exaltat ali
quo supradictoꝝ modoꝝ se alijs p̄ponēdo vel p̄matū ambiēdo vl'
vsurpādo humliabit̄ a deo. i. in oculis dei erit abiect⁹ et vilis in hac
vita. et tandem humiliabitur valde in penis inferni. Qui aūt se hu
miliat nihil se reputando et pompas mundi ꝯtemnēdo et dignita
tes renuendo. exaltabitur coram deo et hic per gratiam et in futu
ro per gloriam. Est ergo humilitas mensura et regula exaltatōnis
vt qui multum se humiliat multum exaltetur. et qui minus minus.
Exempla horum patent in christo et in beata virgine et iohanne

baptista qui ſm gradus humilitatis ſic ſunt exaltati· vt chriſtus ſu/
per omnes·et p⁹ ip̄m beata virgo·et inde iohānes baptiſta·qui ait
non ſum dign⁹ vt ſoluā corrigiam calciamenti eius·Et intelligim⁹
totū hoc quātum ad deum·q̄ q̄ntum ad mundū non ſic ſemp eue/
nit jmo aliqn̄ qui ſe nitit̄ exaltare exaltat̄·et qui ſe dep̄mit nō inge/
rens ſe mundanis nō exaltat̄·ſed vilipendit̄·Et ſic patet terciuz·¶
Si vis breui⁹ ꝓcedere·nota q̄ tria dn̄s in h̄ euāgelio fecit·ſcz intra:
uit·curauit·et p̄dicauit·Intrauit domū p̄ncipis phariſeoꝝ·curauit
ydropicū·p̄dicauit ꝯuiuantibus·Spūaliter intrat ad nos dominus
vt amicus·curat vt medic⁹·docet et p̄dicat vt magiſter·In p̄mo no
ta tria·¶Primo cui⁹ domū intrauit·q̄ p̄ncipis phariſeoꝝ·id eſt·
illoꝝ qui p̄ncipant̄ et dominant̄ carni et vicijs qui p amorē et deſi:
derium diuiſi ſunt a mūdo·Sap̄·j·In maliuolā animā nō introibit
ſapientia nec ha·in cor·ſub·pec·¶Secundo qn̄ intrauit·q̄ ſabbato
qn̄ ſcz anima quieſcit a mundi tumultib⁹ et vacat ſanctis cogitatio:
nibus et opib⁹ Iob·iiij·Quando ſolet ſopor occupare homies ſpi:
ritus me p̄ſente tranſiuit·Ioh̄·xx·Cum eſſet ſero vna ſabbatoꝝ ve
nit ieſus ¶Tercio ad quid intrauit·q̄ ad manducandū panē·de q̄
ioh̄·iiij·Meus cibus eſt vt faciā volunta·eius qui mi·me·¶In ſe:
cundo ſimiliter nota tria que fecit in curatōne illius ydropici· quia
apprehendit eum·apprehenſum ſanauit·et ſanatū dimiſit·In quib⁹
intelligit̄ triplex gratia·p quā peccator curat̄·Apprehendit em̄ de⁹
peccatorem p gratiā p̄uenientē mouendo liberū arbitriuz eius ad
ꝯuerſionem·Sanat p gratiā ſubſequentē infundendo ꝯtritōnem·
Sanatū dimittit p gratiā ꝓficientē vt ꝓficiat in bonis opibus quo/
uſq̄ p̄ueniat ad pfectōem·Et hec triplex gratia petit̄ in orōe p̄ſen
tis domice·Tua inquit nos domīe queſumus gratia ſemp et p̄ue/
niat·Ecce p̄ma·Et ſequat̄·Ecce ſecunda·Ac bonis opibus iugiter p̄:
ſtet eſſe intentos·Ecce tercia·Vel apprehendit p gratie infuſionem
Sanat p peccati dimiſſionē·Dimittit p plenaz ſatisfactōem·¶In
tercio ſil̄r nota tria ſm tria que docuit de humilitate·¶Primū ē
gratia pfectōnis ip̄ius humilitatis que eſt in omnibus nouiſſimū
locum tenere·et ſe minorē omnib⁹ reputare qd̄ docet̄ ibi·Cū inui
tatus fueris ad nuptias nō diſcūbas in p̄mo loco·Eccī·iij·Quanto
maior es hūilia te ī oib⁹·¶Scd̄m ē defcūs hūilitatis p̄uatōis q̄ eſt
rubor et deiectō ſequēs ſupbiā qd̄ notat̄ ibi·Ne forte hono·te ſit
inui·Ad qd̄ refert̄ qd̄ dicit̄·q̄ omis q̄ ſe exaltat humiliabit̄ ¶Terci
um ē fruct⁹ et vtilitas hūilitatis poſitōis·qui ē aſcenſio ⁊ exaltatō
qd̄ notat̄ ibi·Sed cū vocat⁹ fueris vade et recūbe ī nouiſſimo loco·
Ad qd̄ refert̄ quod dicit̄·Quia qui ſe humi·exal·Et ſic patet totum

¶ De epistola sermo xcix.

OBsecro vos ego vinc. in dño vt digne am. voca. q̄ vo. es.
eph. iiij. Hec est secūda ps totius epl'e ad eph. In qua p̄
missa grāꝝ actōne ꝑ bonis acceptis subiungit exhorta
tio vt in bonis acceptis ꝓficiant. Diuiditur aūt p̄sens
epl'a in quattuor ptes. Primo hortat̄ apl's ephesios et nos in illis
vt de bono in melius ꝓcedendo digne debeant ambulare. In p̄nci
pio epl'e. Secundo ostendit modū digne ambulandi in multiplici
virtute ꝯsistere. ibi. Cū omni humilitate et mansuetudine. Tercio
hortat̄ vt sint soliciti vnitatem spūs et caritatis seruare. ibi. Soliciti
seruare vnita. spūs in vin. pacis Quarto rōem quare debent in vni
tate spūs ambulaē assignat ibi. Vnus dñs. vna fides. vnū baptisma
¶ Primo g̊ hortat̄ vt ꝓficiant de bono in melius dicens. Obsecro
vos ego vinc. in do. vel ma. in dño nō obstantib⁹ vinculis. vel ego
vinctus obsecro vos in dño. i. ꝓpter dominū vt ambuletis et non
stetis. qꝛ in via nō ꝓficere deficere est. vt dicit greg. Ambuletis di
gne votatōne euangelica qua vocati estis. i. sic dignū est ambulare
vocatos ad grām et fidē christi. Phil. j. Digne euangelio christi cō
uersamini. Vel ambuletis digne vocatōne qua vocati estis. i. sic com
petit vocatōni vniuscuiusqꝫ. j. Cor. vij. Vnusquisqꝫ ī ea vocatōne q̄
voca. est ꝑma. Non em̄ omēs ad eandē misterij grām vocati sunt.
Et hoc est qd̄ inferius dic̄. Vnicuiqꝫ vestꝝ data est grā ſm mē. do.
christi. Et sic patꝫ p̄mū ¶ Secūdo determinat modū quo ambulan
dum sit qui ꝯsistit in q̄ttuor. scꝫ in humilitate. mansuetudine. patien
tia et caritate Dicit g̊ Ambuletis cū omni humilitate vosinuicem
subijciendo Eccī. iij. Quanto maior es hūilia te in omib⁹ Quia deus
supbis resistit. hūilib⁹ aūt dat grām. iac̄. iiij. Et māsuetudine. i. cū hu
militate interius. et mansuetudine exterius. Math. xj. Discite a me
qꝛ mitis sum et humilis corde Cū patientia Lu. xxj. In patientia ve
stra possidebitis animas vestras Supportantes inuicem ī caritate
Romanorum decimosexto. Debemus autē nos firmiores imbecil
litates infirmoꝝ sustinere. Gal. vj. Alter alterius onera portate. Et
sic patet secundū ¶ Tercio monet vt sint soliciti vnitatē spūs et ca
ritatis seruare. d. Sic ambulate et sitis soliciti seruare vnitatē spūs.
Actuū. iiij. Multitudinis creden. er. cor vnum et anima vna. Vni
tatem dico existentem in vinculo pacis. id est. que existit ⁊ cōserua
tur in vinculo pacis. Pax enim vnitatem tenet et ꝯseruat sic vincu
lū rem quā tenet et vinculat. Propt̄ h̄ dicebat̄ supra secūdo capl'o.
Ipe ē pax nr̄a q̄ fecit vtraqꝫ vnū scꝫ corp⁹. Et sic sitis soliciti seruare
vnitatem spūs vt sitis vnū corpus q̄ntū ad opus exterius. Ro. xij.

SERMO XCIX.

Multi vnū corpus sumus in christo. j. Cor. xij. Sicut aūt mlta mē
bra vnū corpus cū sint. nō pōt dicere oculus manui opa tua nō in
digeo. Et sitis vnus spūs interius idem sentiendo q̄ntū ad effectū
p̄ma Cor. j. Idip̄m dicatis omēs ⁊ nō sint in vobis scismata. Sicut
vocati estis. id est. sic sitis vnū corpus et vnus spūs sic̄ vocati estis
nō ad diuersa. sed in vnā spem vocatōis vestre. i. in vnā spem spera
tam scz ad vitā eternā. que vna est. qꝛ numus qui est merces vnus
est oīm. p̄s. Vnā pecij a dño hanc requi. vt inha. in do. dñi. Et sic pz
terciū. ¶ Quarto reddit rōem quare debent vnitatē seruare dicēs.
Vnus dñs vna fides ꝛc. Q. d. Sic debetis et potestis vnitatē serua
re. qꝛ vnus est dñs vester cui seruitis. et non estis diuisi p multos
qd̄ esset causa vnitatis scindende. Math. vj. Nemo pōt duob⁹ dñis
seruire. j. Cor. viij. Vnus dñs iesus christ⁹ p quē omīa et nos p illū
Similiter vna est fides vobis inspirata ab illo i qua ei seruire debe:
tis. fides inquā formata. et vnū est baptisma quod suscipere debe:
tis ad deletōnem peccati et infusionē virtutū. qꝛ nō iterat̄ ꝓpter ca:
racterē quē imp̄mit. et qꝛ in virtute passionis christi dat̄ que non
iterat̄. Sed potior ratō est. qꝛ est ꝯtra morbū originalis culpe. que
nō redijt. j. Co. xij. Omēs nos in vno spū in vnū corpus baptizati
sumus siue iudei siue gentiles siue liberi siue serui Vnus de⁹ et pr̄
oīm. Hic ostendit ꝙ ille dñs cui seruire dēm⁹ ē vn⁹ in essentia ⁊ tri
nus in p̄sonis. Et hoc est. Vn⁹ deus. Q. di. Iste domin⁹ cui seruire
debetis est vnus deus. qui est pater oīm oīa creando et gubernan
do et ꝯseruando. qui est sup omēs qd̄ a ꝓpriat̄ patri q̄ a nullo est. et
p oīa. qd̄ a ꝓpriat̄ filio qui est sapia p omīa discurrens et attingens.
Sap. viij. Attingit g̊ a fine vsq̄ ad fi. for. et disp. oīa sua. Et in omni
bus nobis. qd̄ a ꝓpriat̄ spūsancto q̄ opat̄ oīa i nobis. Esa. xxvj. Oīa
opa nostra opat⁹ es in nob̄. Est g̊ iste dñs cui ꝓuire debem⁹ de⁹ pa
ter q̄ est sup omēs p potentiā p̄fidendo. et est de⁹ fili⁹ q̄ est p oīa p
sapientiā oīa cognoscēdo. et ē de⁹ spūssanct⁹ q̄ est in oīb⁹ nob̄ p bo
nitatem nob̄ grām infundeudo. Et sic est vn⁹ deus in trib⁹ p̄sonis.
Ro. xj. Ex quo omnia. et p quē omnia et in q̊ omnia ip̄i gl̄a in secu
la ¶ Moralitas epl̄e. Sic̄ pz ex dictis. ad duo nos in hac epl̄a hor:
tatur apl̄s. vt scz digne ambulem⁹ vocatōe q̄ vocati sum⁹ et vt con
seruem⁹ vnitatē spūs in vinculo pacis. ¶ Primo g̊ nos hortat̄ vt
digne ābulem⁹ vocatōe q̄ vocati sum⁹. ⁊ dirigentē viā ad id ad qd̄
vocati sumus diuidit in q̄ttuor ptes scz in humilitatem. mansuetu:
dinem. patientiam. et caritatatem. Cuius ratio est quia nos sumus
ad quattuor vocati. ¶ Primo et principaliter ad regnum dei. qd̄ O
est ipse de⁹. Qꝛ vt dic̄ aug⁹. Ad h̄ creata ē hūana nat̄a vt ꝯgnoscēt

deum·cognoscendo amaret·amando possideret· et possidendo fru
eretur· Luce·xiij·Homo quidā fecit cenā magnā et vocauit mul·
Heb·ij·Fratres facti vocatōnis celestis ptícipes·Propter hoc eti
am descendit filús dei·vt scz ad illam vitaz beatā nos duceret·Io·x·
Ego veni vt vitam habeant·Et breuiter oīa que fecit filús dei z ím
vita et in morte ꝓpter hoc fecit vt scz ad regnū dei irem⁹. et vitam
eternā haberem⁹·Iob·iij· Sic de⁹ dilexit mundū vt fi·su·vni·da· vt
ómnis qui cre·in ip·nō p·sed ha·vitam eternā Sola aūt humilitas
est via pueniendi ad vitā seu ad regnuz dei· et qui aliter vadit po
tius cadit q̄z ascendit Augu⁹·Ambula p christi humilitatem· si vis
pueníre ad eius eternitatē·Iob·xxij·Qui humiliat⁹ fuerit erit i glo
ria·Prou·xxix·Humilem spū suscipiet gloria·Sic ergo qui ambu·
lat ín humilitate digne ambulat vocatōne qua vocat⁹ est ad regnū
dei Secundo sumus vocati ad iusticiaz regní·Math·vj·Querite
pmū regnum di et iusticiā eius·id est·querite pmū regnum dei tā
q̄z finē·secūdario iusticiā eius tāq̄z id quod ducit ad illū finē· Quia
ad regnū pueníre non possumus sine iusticia regní·Math·xvj·Si
quis vult post me veníre scz ad regnū abneget semetipm·id est·vi
tam carnalem z tollat crucem suam·i·penitentiam ín qua homo cru
cifigitur mūdo et mundus ei Gal·vj· Per quē mihi mun·cruci·est
et ego mun·et sequaī me scz opibus vtuosis Et hec ē iusticia regni
An possent facere hanc iusticiā scz calicē passionis et penitentie bibe
re vt patet math·xx·Quasi diceret christ⁹· Si vultis ín regno sedé
oportet modo pmo iusticiā regni habere·quod est calicem passioi
christi bibere Ergo ad hoc sum⁹ vocati vt carnē cū vicijs et cū con
cupiscētijs crucifigam⁹ Gal·v· Qui aūt christi sunt carnē suam cru
cifixerunt cū vicijs et ꝓcupiscentijs·Et vt opa virtuosa exerceam⁹.
Perfectio aūt hoz duoz opeū est mansuetudo·q̄ si quis ín furo
re et supbia domaret carnē et faceret opa de genere bonoz sic mł
ti faciunt ñ ꝓpter hoc pueníret ad regnū celoz·Hic cadit exemplū
de illo qui ieiunabat omni sabbato ad honorē virginis et ex hoc ef
ficiebatur melancolicus et impatiēs ꝓpter qđ totā familiā pturba
bat·Cui apparens beato virgo dixit·Facias die sabbati aliquam ele
mosinam et nō ieiunes·q̄ hoc ieiumū nō placet mihi·Exit cadit ex
emplū qđ narrat greg·ín dyalogo·đ illis duabz monialibz q̄ seruito
rem suū nimis molestabant et post mortē sepulte sunt ín ecclesia·z
dū dyaconus clamaret quí est excōmumcat⁹ exeat ecclesiā·videban
tur p̄dicte de sepulcris exire·quasi essent excōmunicate· Oportet
em̄ q̄ opa ducentia ad regnū sint opa ī mansuetudíne facta·Ecc·ij·

SERMO XCIX

In mansuetudine opa tua pfice. Math. xj. Discite a me qr mitis sum
id ē māsuetus ī opibꝫ exteriꝰ. et humilis corde interiꝰ. In eodē. v. c.
Beati mites qm̄ ipi possidebūt terrā scz viuentiū. Cuiꝰ rō est. quia
opa ducentia ad regnū spūssanctꝰ opatur in nobis. q̄ est totꝰ beni-
gnus ⁊ mansuetꝰ Sap. j. Benignꝰ est em̄ spūs sapie. In eodez. xij.
Quaz bonus ⁊ suauis est spūs tu. dn̄e in no. Homo em̄ q̄ opatur
bona habz spm̄sanctū q̄ facit eū benignū ⁊ mansuetū. Sic g̊ qui am
bulat in mansuetudine digne ambulat vocatōne qua vocatꝰ est ad
iusticiā regni. ¶ Tercō sumꝰ vocati ad tolerandū aduersa p̄sentis vi
te Luc. x. Ecce ego mitto vos sic ag. inter lu. Vt p patientiā aduerso
rum ꝓbemur et purgemur ⁊ pficiamur ⁊ coronemur. Iac. j. Beatꝰ
vir q̄ suffert temptatōem. qr cū ꝓbatꝰ fuerit ac. co. ui. Luc. xxj. In pa
tientia vestra possidebitis aīmas vrās. Sic ergo q̄ ambulat in patiē
tia digne ambulat vocatōne qua vocatꝰ ē ad tolerandū mala p̄sentis
vite ¶ Quarto cum scd̄m apl̄m om̄es sumꝰ ad inuicez membra cor
poris mistici qd̄ est eccl̄ia. sumꝰ vocati vt supportemꝰ vnꝰ alterꝫ ⁊ ser
uiamꝰ vnꝰ alteri in officō ⁊ statu suo in quo deꝰ eum vocauit. Sicut
membra corpis naturali dilectōne mutuo sibi seruiunt ⁊ supportāt
Nam oculꝰ seruit pedi ostendēdo ei viam. et pes oculo portando
eum. et stomachus ceteris membris sumēdo cibū ꝓ om̄ibꝫ. et sic de
alijs. Deus aūt posuit nos in eccl̄ia eiꝰ tanq̄z mēbra vt dicit apl̄us
vt vnꝰ doceat p doctrinā. aliꝰ sustentet p elemosinā. aliꝰ regat p di
sciplinā. Vnus q̄sq̄z ergo in grā misterij qua vocatꝰ ē debet mistrare
alijs. Ro. xij. Sic em̄ in vno corpe multa mēbra habemꝰ. om̄ia āt mē
bra nō habēt eundē actū. Et seq̄tur. Habētes aūt donatōes s̄m gra
tiā q̄ data est nobis differētes siue ꝓphiam s̄m rōem fidei. siue mini
steriū ī mistrādo. siue q̄ docet in doctrina. Sic g̊ qui ambulat ī hac
mutua caritate ⁊ supportatōe vt in grā quam accepit seruiat alijs. di
gne ambulat vocatōe qua vocatꝰ est ad vnitatē corpis mistici. qd̄ ē
eccl̄ia cuiꝰ caput ē xp̄us. Eph. j. Ip̄m dedit caput sup om̄ez eccl̄iam q̄
est corpꝰ ip̄ius. Magna est gratia esse membrū vnum talis corpis
cuiꝰ caput est christus. Et sic ptz ꝙ hec digna ambulatō in quattuor
ꝯsistit ¶ Et nota ꝙ hec similitudo dilectōnis mēbroꝝ corpis natu-
ralis. ad mēbra ecclesie qua se inuicem debēt diligere. supportare. et
seruire sicut mēbra corpis naturalis. attenditur quantū ad octo ¶ P
Primo attendit̄ in hoc ꝙ vnū membꝝ nō inuidet alteri. licet excel-
lat vnum alterꝫ ⁊ opatōne ⁊ situ. Sic nō debemus ꝓximo inuidere
in quocunq̄z statu quis sit. Aug. Auertat deus pestem inuidie ab a-
nimis oīm hoīm. viciū dyaboli ē inuidētia. s̄z hz matrē suā scz supbiā.
suffoca matrē ⁊ nō erit filia. ¶ Scd̄o in hoc ꝙ vnū membꝝ officium.

suum sibi nō appropriat sed om̄ib⁹ ꝯuicat. Sic homo debez cōmuni
care gratiā quā habet ꝓximo suo. Ro. v. Necessitatib⁹ sanctoꝝ cōi
cantes ¶ Tercio in hoc ꝙ vnū membꝝ ab alio lesum nō se vindicat
Sic debem⁹ ꝑcere ⁊ non reddere malū ꝓ malo. ¶ Quarto in hoc ꝙ
infirmiora mēbra amplius honoram⁹. j. Coꝝ. xij. Que putam⁹ igno
biliora mēbra eē corpis his honorem abundantiorē circūdam⁹. Sic
et nos nō debem⁹ infirmiores despicere ꝫ honorare. Ro. xij. Hono
re inuicē p̄uenientes. ¶ Quinto in h̄ ꝙ vnū mēbrū alteri ꝯpatit̄ et
ꝯgaudet. j. Coꝝ. xij. Siquidē vnū patit̄ membꝝ ꝯpatiunt̄ oīa mē
bra. Sic ⁊ nos facere debem⁹. Ro. xiij. Gaudere cū gaudentib⁹ ⁊ fle
cū flentib⁹. ¶ Sexto in h̄ ꝙ vnū membꝝ reputat sibi fieri qd̄ fit alte
ri siue bonū siue malū. qꝛ si ledit̄ pes lingua ꝯq̄rit̄ si sanat̄ man⁹ os re
gratiat̄. Sic vnus fideliū debz sibi reputare fieri qd̄ fit alteri. exēplo
illius qui ait qd̄ vni ex mi. me. fe. mihi fe. math. xxv. ¶ Septimo in
h̄ ꝙ vnū mēbꝝ ꝓ alio lesioni se exponit vt man⁹ ꝓ capite vel oculo
Sic et nos facere debem⁹ exemplo christi capitis nostri q̄ ictū quē
humanū gen⁹ merebat̄ accipe in cruce sustinuit. Esa. liij. Propt̄ zelus
populi mei ꝑcussi eū. ¶ Octauo in h̄ ꝙ cibū quē vnū membꝝ reci
pit oīb⁹ cōicat. Sic et nos bona nostra tꝑalia cōicare dēm⁹. Actuū.
iiij. Erant illis oīa cōmunia ⁊ di. sin. ꝓut cu. op. e. Et sic patet p̄mū
¶ Scd̄o nos hortatur vt omni studio vnitatē spūs et corpis mi
Q stici qd̄ est ecclesia in vinculo pacis ꝯseruem⁹. ¶ Vbi nota ꝙ in hāc
vnitatē ꝯseruandam sex nos inducere debent. ¶ Primū est christi
imitatio. Boni em̄ filij debēt patrē in bonis opib⁹ imitari. Et iō oēs
boni christiani debent christū patrem suum imitari. Sap̄. ij. Imitant̄
aūt illū qui sunt ex ꝑte illius. Christus aūt ad hoc venit in mundū
vt filios dei qui erāt dispersi ꝯgregaret in vnū. ioh. xj. scz in vnā fi
dem. in vnā ecclesiā. et in vnā gloriā. Propriū em̄ est christo vnire.
sicut ꝓpriū est dyabolo diuidere. Qui g̊ diuisionib⁹ intendunt dya
bolū imitant̄ et nō christū. Ipe em̄ dyabol⁹ p̄mā diuisionē int̄ crea
torē et creaturā ꝑ peccatū fecit. Esa. xiiij. Ponā sedē meā ad aq̄lonez.
Ipe diuisit animā a corpe et hoīes ab inuicē ꝑ diuersa litigia ꝑ diuer
sos errores et cultus. Sic g̊ qui christū imitant̄ in vnitate ꝯsistunt.
¶ Scd̄m est spūssancti influxio. qꝛ vt dictū est nos sum⁹ membra
corpis mistici qd̄ est ecclesia cui⁹ caput est christus. Hec aūt mēbra
vniunt̄ vno capiti in caritate spūssancti que est vinculū ꝑfectionis
vt d̄r ad col. iij. Sicut aūt se habet membꝝ in corpe naturali qꝛ mē
brū diuisum a corpore nō potest recipe influxū v̄tutis a capite. ita
se habet membꝝ in corpe mistico. qꝛ homo diuisus ab vnitate ecc̄ie
ꝑ pctm̄ n̄ pōt recipere influxū spūssancti qui a filio dei ꝓcedit. qꝛ ē

sicut membrū abscisum Et ideo priuat influxu omis boni qd fit i ec
clesia·ac etiā merito passionis xpi·⁊ omes virtutes ⁊ sacramenta ec
clesie in eo frustrant·Et ad hoc significanduz spūssanctus descendit
super apl'os dum ipi erant corpore et corde ꝯgregati·vt patz act·
ij· ¶Tercium est boni ꝯseruatio Quia vt dicit boetius·Omis res
ome bonū·et omis virtus in vnitate ꝯseruat ⁊ tam diu subsistit q̄z
diu est vna·deficit aūt cum diuidit·Exemplū in ciuitatib⁹ ⁊ domibus
et aīmalib⁹ que omia tam diu subsistunt q̄z diu in vnitate ꝯseruant·
Quia vt dicit boeti⁹·Ome qd est et ideo ē qꝛ vnū numero est Naz
dicit phus ꝙ vnū et ens ꝯuertunt·Si ergo volum⁹ bona gratie·et
dona spūssancti·que nobis deus largit⁹ est ꝯseruare· oportet ꝙ in
vnitate animoꝝ viuam⁹ ⁊ vnū simus omes in xpo·Act·iiij·Multi
tudinis aūt cre·er·cor·vn·et an·vn·scz i domino ¶Quartū est hosti
lis impugnatō·et de hostibus triumphatō·Nobis enim grāde bel
lum instat cum dyabolo mūdo et cum carne·Iob·vij·Militia ē vi
ta homis sup terrā·Eph·Nō est nobis colluctatio aduersus carnem
et sanguinē sup·tantū ꝫ aduersus principes tenebraꝝ ꝛc·Omis aūt
victoria in vnitate ꝯsistit·Et ideo milites in acie fortitudine vniunt
et cōstringūtur·Et ꝓpterea antiq̄ dixerūt ꝙ palma est signū victo
rie qꝛ habet folia vnita simul·Et vincens etiam ꝓpter victoriā cuz
palma premiat·Si ergo volum⁹ de hostib⁹ triūphare oportet nos
in vnitate manere·alias succumbem⁹ oino·Cui⁹ rō ē qꝛ qui manet
in vnitate eccl'ie·manet in caritate·qꝛ vt dictū est caritas est vincu
lum omes fideles vniens·qui aūt manet in caritate in deo manet·j·
Ioh·iiij·Et ideo tales pugnāt·nō in virtute sua sed dei in quo omia
possunt·Phil·iiij·Omia possum in eo qui me ꝯfortat·Sic pugna
uit dauid et ideo vicit golyam·j·Re·xvij·Dic historiā ¶Quintū ē
meritorū et glorie augmētatō omia em opera nostra bona nō me
rentur eternam gl'iam·nisi inq̄ztum innitunt merito xpi et gratie
spūssancti cui p caritatem vnimur·Et ideo si volum⁹ gloriā eternaz
mereri·oportet nos p caritatē et gr̄am spūssancti manere in xpo·
alias nihil glorie eterne possum⁹ mereri·nec aliquē fructū i vita et
na ꝯgregare·Ioh·xv·Manete in me·qꝛ sine me nihil potestis face
re qui manet in me et ego in eo h fert fructū multū·Vnde opa illo
rum qui sunt ab hac vnitate diuisi nihil merent glorie eterne·Io·
xv·Sicut palmes nō potest afferre fructum nisi manserit in vite·sic
nec vos nisi in me manseritis ¶Sextū ē maloꝝ incursio Nam q̄
extra hanc vnitatem morant·omia mala incurrūt·Incurrunt ei mor
tale odium dei·Psal·Iniquos odio habui·Incurrūt pditōem bono
rum que fecerunt·Incurrunt ptātem demonuz ⁊ vilissimā seruitutem

viciorū et tandem incurrunt penas inferni. Et h̄ est qd̄ ait cayn. Ecce eijcis me hodie a facie tua. et ero vagus et ꝓfug⁹ sup terrā. omis qui inue. me occi. me. gen̄. iiij. Propter hoc g̊ in vnitate spūssancti vt simus mēbra christi in vno corpe qd̄ est ecclesia manere debem⁹ qd̄ fit qn̄ pacē habemus ad deū et ꝓximū. Et ideo in vinculo pacis hec vnitas ꝯseruat̄. Heb. xij. Pacē et sanctimoniā sequimini cū oib⁹ sine q̄. nemo videbit deū. Et sic ptz scd̄m et ꝯsequenter totū.

Dominica xviij. de euangelio sermo. C.

Audientes pharisei q̄ iesus silentiū imposuisset saduceis ꝯuenerūt in vnū. math. xxij. De hac insidiatōe phariseorū ꝯtra christū loquit̄ ꝓpheta in ꝑsona christi dicens. In laqueo isto quē absconderūt ꝯprehensus est pes eorum Et ita factū est. q̄ pharisei volentes christū illaq̄are v̄bis ⁊ arguere ignorantiā eius ipsi sunt illaqueati et ignorātia redarguti. ⁊ recto iudicio dei in furcis quas amon pauerat mardocheo suspensus est ipe. hest. vij. Tria v̄o in hoc euangelio describunt̄. Primū est ꝯuentus phariseoꝝ malignantiū ꝯtra christū insidiatio. In p̄ncipio euangelij. Scd̄m est eorundē de p̄mo mādato interrogatio. et christi de eodē rn̄sio ibi Et interrogauit eū vnus ex eis Terciū est christi interrogatō ad eosdez cui⁹ fili⁹ christ⁹ essz. ⁊ rn̄siōis eoꝝ improbatio ibi. Congregatis aūt phariseis dixit eis iesus quid vobis videt̄ de christo cuius filius est Primo g̊ ponit̄ ꝯuentus phariseoꝝ malignātiū ꝯtra christū insidiatio. Et hoc est. Audientes pharisei ꝯuenerūt in vnū. Chriso. Conuenerūt in vnū vt in multitudine vincerēt quē rōne supare nō poterāt. a veritate se nudos esse ꝓfessi sunt. q̄ se multitudine armauerūt. Nota aūt q̄ vt habet̄ in historijs scolasticis inter iudeos tres erant secte a cōmuni vita alioꝝ distantes. s. pharisei saducei. et essei. De p̄mis duab⁹ fit mentio in euangelio hoc. ⁊ in pluribꝰ locis scripture Pharisei cultu austero et cibo parco vtebant̄ et habebāt quasdā supstitiosas obseruantias Nā deferebant cartas in fronte et in sinistro brachio. in quib⁹ decalogus scriptus erat que vocabant̄ philateria In fimbrijs etiā ⁊ in angulis pallioꝝ habebant spinas insertas vt ipsis puncti dum incederet fierent memores mādatoꝝ dei. prepositis suis et natu maioribꝰ. nunq̄z ꝯtraria rn̄debāt Omnia v̄o opa sua faciebant vt viderent̄ ab hoib⁹ et boni reputarētur Et q̄ a cōmuni habitu alioꝝ diuisi erant. ideo dicebant̄ pharisei a phares qd̄ est diuisio. De quoꝝ secta paulus fuit Actu. xxiij. Ego phariseus sum filius phariseoꝝ. Cōtra istos multotiens predicauit

xp̄us et ip̄os rep̄hensibiles multipliciter ostendit. Saducei aūt nega
bant resurrectōem corporꝝ futurā. aīmas cum corporibꝫ mori asserē
tes. nec angelos esse dicebant. solum quinqꝫ libros moysi recipiebāt
Hi seueri nimis erant nec inter se sociales. ob quam causaꝫ saduceos
id est iustos se nomīabant. His dn̄s silentiū imposuit ꝯuenienti re
sponsione vt supra in hoc euangelio patet in eodeꝫ capitulo. Vbi di
citur ꝙ ip̄i q̄sierunt a xp̄o dicētes. Magr̄ moyses dixit deutero. xxv.
Si quis mortuus fuerit non habens filium ducat frater eius vxorē
illius et suscitet semē fratri suo. Erant aūt apud nos septem fratres
Et primus vxore ducta defunctꝰ est sine filijs. et nō habens semē re
liquit vxorem fratri suo. Similiter secūdus. terciꝰ. ⁊ quartus vsqꝫ ad
septimū. Nouissime aūt oīm et mulier defuncta est. In resurrectōe
ergo cuiꝰ erit de septem vxor. om̄es em̄ eam habuerūt. Respondēs
aūt iesus ait illis. Erratis nesciētes scripturas neqꝫ virtutē dei. In re
surrectōne em̄ neqꝫ nubent scꝫ viri. id est nō accipient vxores. neqꝫ
nubent̄ scꝫ mulieres. id est nō tradent̄ nuptui. ſꝫ sunt sicut angeli dei
De resurrectōne aūt mortuoꝝ nō legistis qd̄ dictū est a deo dicen
te vobis exo. iij. Ego sum deus abraam deus ysaac. deus iacob. Nō
est deus mortuoꝝ ſꝫ viuentiū. Sic ꝯ patꝫ ꝙ xp̄us ex duoꝝ ignorātia
ꝯfutauit saduceos in hoc errore ꝙ aīa moriat̄ cū corpe. ⁊ ꝙ mortui
nō resurgant. ¶ Primo ex ignorātia scripture. Et hoc ē De resurre
ctione aūt mortuoꝝ nō legistis. qd̄ dictum est a deo dicēte vobis.
Ego sum deus abraam et deus ysaac et deus iacob. exo. iij. Non est
deus mortuoꝝ ſꝫ viuentiū. Quia si dixit deus moysi. Ego sum deus
id ē dn̄s abraā ysaac et iacob. ergo ip̄i erant serui eius. qꝛ seruꝰ ⁊ do
minus sunt relatiua. ⁊ vno posito ponit̄ reliquū. Illiꝰ aūt qd̄ nō est
nullꝰ potest esse dn̄s. Et hoc est qd̄ dicit. Non est deꝰ mortuoꝝ id ē
illoꝝ qui nullo mō sunt. ſꝫ viuentiū. ergo abraam ysaac et iacob in aī
mabꝫ suis viuebant. Similiter moyses videt̄ innuere ꝙ resurrectio
corporꝝ sit futura. dicit em̄ ꝙ homo ante peccatū erat īmortalis. et
ꝑ peccatū est morti adiudicatꝰ. et postea dicit ꝙ abrae facta est pro
missio ꝙ in semine eius om̄es gentes benedicēde erant. Si ergo re
surrectō mortuoꝝ nō erit. quō om̄es gentes in semīe abrae bene
dicent̄. qd̄ em̄ bonū homīes defuncti ante aduentū xp̄i ꝯsequentur
ꝑ xp̄m. certe nō potest assignari aliqd̄ bonū qd̄ ꝑ aduentū seminis
abrae scꝫ xp̄i. om̄es ꝯsequent̄. nisi resurrectio mortuoꝝ que bonis
ac malis pueris et adultis ꝯmunis erit. j. Coꝝ. xv. Om̄es quidē re
surgemꝰ ſꝫ nō om̄es immutabimur. Sil̄r quare ioseph moriens fide
de ossibus suis mādauit vt asportarent ea in terrā ꝓmissionis Heb.
xj. Et moyses ea cum magna diligentia asportauit. nisi qꝛ credebat

qz resurgente xpo ipe etiaz resurgeret cum eodem ·si deo placeret·
Matb·xxvij·Multa corpa sanctoy q dormierāt surrexerūt ¶Secū
do 2futauit eos ex ignorantia virtutis dei·Christ⁹ em̄ est virt⁹ dei
Ro·j·Virtus em̄ dei est in salutē omi credenti·j·Cor·j·Nos aūt p
dicamus xpm crucifixū dei virtutē 7 dei sapientiā·Xpus aūt est re;
surrectio corpoy 7 vita aimay·Iob·xj·Ego sum resurrectō 7 vita.
Huic scz xpo omes scripture testimoniū phibent scz q ipe est natu
ralis filius dei et tota virtus dei·Iob·v·Scrutami scripturas ille sūt
que testimoniū phibent de me·Et nō p ipm aime vuuit semp·7 per
ipz corpa resurgent·j·Cor·xv·Per hoiem mors 7 p hoiem resur;
rectio mortuoy·Ergo saducei errabāt q nesciebāt virtutē dei·id ē
xpm ¶Essei vero fere in omib⁹ monastica ducebant vitam·nuptias
fastidientes·7 omia 2munia habētes· vnguentū 7 oleū o3pbrium
reputabāt·In veste candida esse volebāt·Et sic pz primū ¶Secūdo
posuit phariseoy de primo mandato dei interrogatō·7 de eodē xpi
rnsio·Et hoc est·Et interrogauit eū vnus ex eis legisdoctor·Chris·
Dicebant em̄ apud se·vn⁹ loquat p omib⁹ 7 omes loquātur p vnū
vt siqdē vicerit·oēs vidant victores· Si aūt vict⁹ fuerit solus vida
tur 2fusus·Temptās eū·id ē volens expiri an doct⁹ magister essz
Mar·aūt xij·dicit q dns 2mendauit eū dicēs·nō longe es a regno
dei·q ipe xpo respondenti dixit·Bene magister in veritate dixisti·
q est vnus deus·et nō est ali⁹ pter eum·et vt diligat ex toto corde
et ex toto intellectu·et ex tota aima et ex tota fortitudine 7 diligere
re primū tanqz seipm·mai⁹ est omib⁹ olocaustomatib⁹ 7 sacrificijs·
Aug·Nō moueat aliquē q matb·h dic temptātē fuisse a quo dns in
terrogat⁹ est·Marc⁹ aūt hoc tacet·et in fine 2cludit·q dns ei sapient
respōdendo dixit·nō longe es a regno dei·Fieri em̄ potuit vt qzuis
tēptans accesserit·dni tñ responsione correct⁹ sit· Aut certe ipaz ten
tatōem nō accipiam⁹ malā·sic decipere volentis inimicū·ß pot⁹ tan
qz expiri amplⁱ volentis ignotū·Magister·qd est magnū manda
tū in lege·Ait illi iesus·Diliges deū tuū 2c·Dilige inqt nō time·q
diligere mai⁹ est qz timere·timere em̄ seruoy diligere vero filioz·
timere sub necessitate·dilige in libertate ē·Qui em̄ in timore seruit
deo penā quidez euadit·mercedē vo iusticie nō hz·q inuit⁹ fecit bo
nū ppt timorē·Non vult g de⁹ vt timeat seruiliter ab hoib⁹ qsi dns·ß
vt diligat quasi pater q adoptōis spūm donauit hoib⁹· Crisß· Dili
gere deū ex toto corde·ē vt cor tuū nō sit inclinatū ad alicui⁹ rei dile
ctionē magis qz ad deū·diligere ät deū ex tota aima·est certissimū
animū habere i veritate et firmū esse in fide·Diliges dnm omia po
tentē cui timor·omia 2sderantē cui honor est· totū se tibi dantem

cui amor deū qui p te est homo fact⁹ tuū qz p te totus ē expēsus toto corde vt oēs cogitatōnes in deū reflectas· tota aīa vt omnes affectōnes in deum cōuertas· tota mente vt omnes sensus deo vacent Aliús est em̄ amor cordis et alíus amor aie· Amor cordis qđā mō carnalis est vt etiā carnaliter deū amem⁹· qđ facere nō possum⁹ nisi recesserimus ab amore mundialiū rez· cordis em̄ amor sentit in corde· amor vo amine nō sentit ꝫ intelligit· qz in iudicio anime cōsistit· Qui em̄ credit apud deū esse bonū ome et nihil boni esse extra ipm· hic diligit deū ex tota anima· Tota vo mente diligē deū est vt oēs sensus tui deo vacent· cui⁹ em̄ intellectus deo mīstrat· cui⁹ sapiē tia circa deū est· cui⁹ cogitatio ea que dei sunt tractat· cui⁹ memoria ea que bona sunt recordat· tota mēte diligit deum Glosa· Vel ex toto corde· i· intellectu· aīa· i· voluntate· mente· i· memoria vt nihil ei cō trariū velis· sentias· aut recorderis· Hoc est maximū· s· dignitate qz de re excellentissima et pmū mandatū in platōe scripture· ꝫ digtate vtutis vt dicit origen· Secdum aūt sile est huic· nō dicit par ꝫ sile· Et dicit sile qz de re simili sez ō dilectōe primi· Et hoc est· Diliges pximū tuū sicut teipm· In his duob⁹ mandatis tota lex pendet ⁊ apbe qz ad hec duo refert totus decalogus· et mōita apbetar ibi hnt finē nā tria mandata pme tabule ad dilectionē dei ptinent· Alia vo septē scde tabule ad dilectionē pximi· Vñ q̄druplciter dicit pximus· pximus natura qz eandē naturā habet cū alio· pximus origine quia ab vno cum alio natus est· pximus hereditate cui eadē hereditas cum alio pmittit· pximus lege qz eadē intentio ligat oēs Lex ⁊ apbete in his duob⁹ mādatis pendēt qz ea q̄ lex et apbete pcipiunt quasi in radice fundant in caritate ⁊ dilectōne Videt tñ qz in altero solū hoz mandatoz tota lex pendeat· scdm illud ad gala· v· Omnis em̄ lex in vno impleť diliges pximū tuū sicut teipm· Ro· xiij· Qui diligit pximū legē impleuit Ad hoc dicendū qz in dilectōne proximi intelligit dilectio dei· Qui em̄ diligit proximū debito modo diligit eū apter deū et in deo· Sed vt dicit pbus apter qđ vnūqđq; tale ⁊ illud magis· Ergo qui diligit proximū apter deū multomagis diligit deū· Et sic pz qz debem⁹ diligere deū sup oīa et proximū sicut nos Debem⁹ etiā diligē pximū sic xpus dilexit nos· Iob· xv· Hoc est p: ceptū meū vt diligatis inuicē sicut dilex· vos Quattuor hic videda occurrunt· Primo quare deū sic pfecte ⁊ sup omnia diligere dēm⁹ Secundo quare sic specialiter deus dedit mādatū de amore· Tercio quomō proximū diligere debem⁹ sicut et christ⁹ dilexit nos· Quarto quō proximū sicut et nosipsos diligere debem⁹· Circa pmum R nota qz apter decē maxima bñficia q̄ deus nobis exhibuit debem⁹ ipm

sup oīa diligere ex toto corde et aīa. ¶ Primū ē bn̄ficiū creatōnis
qꝛ ad imaginē suam nos creauit. Bern. Cogita qualem te fecit. Nē
pe scd̄m corpus egregiā creaturā. scd̄m animā magis imagine crea-
toris insignē rōis ꝑticipē. beatitudinis eterne capacē. Porro ambo
coherere sibi fecit incōprehensibili sacrificio. sapientia inuestigabili.
nec añ ꝓmeruit q̄ nec āte fuit. nec spes retributōnis affuit qꝛ bono-
rū nostroꝝ nō eget. Carissimi si q̄s nobis recupasset oculos ꝑditos
quantū ip̄m diligerem⁹. quare g̊ nō diligim⁹ deū q̄ aīam ⁊ corp⁹ no
bis dedit. Prouerbiū est. Quia omne maximū seruitiū ꝑdit. Cuius
rō est qꝛ hō desiderat libertatē. qui aūt maximū seruitiū recipit esti
mat se seruū eius a quo recipit. ⁊ ideo fugit eū. et sic accidit de nob
circa deū. ¶ Scd̄m est bn̄ficiū eruditōnis. qꝛ nos docuit ⁊ docere nō
cessat. Nā posuit intus in aīa lumē rōnis. ꝑ qd̄ omnia possum⁹ cog-
scere creatorē et creaturas et bona et mala. Iob. xxxv. Qui docꝫ nos
sup iumenta terre. Psal. Multi dicūt quis ondit nobis bona. Et seq̄
tur. Signatū est sup nos lumen vultus tui dn̄e. Docuit etiā nos ex
terius ꝑ ꝓphetas suos in sacra scriptura. Et ad vltimū venit ipse vt
nos omnē veritatē doceret. Ioh. xvj. Docebit vos omnē veritatem
Ioh. xviij. Ego ad h̄ natus sum et veni in mundū vt testimoniū ꝑhi
beā veritati. ¶ Terciū est bn̄ficiū administratōnis ⁊ gubernatōnis. qꝛ
nobis omnē creaturā subiecit ad ministeriū nostꝝ ⁊ vitā. Psal. Oīa
subiecisti sub pedibꝫ eius boues ⁊ oues. Et ideo sicut feudatorij faci
unt omagiū dn̄o. ita et nos oī die et omni hora facere debemus. j.
Thes. v. Sine intermiss. orate in omni. gr̄as agite. Ip̄e em̄ oīa bona
sua tradidit nobis cum filio suo ac etiā seip̄m. Ro. viij. Quomō n̄ etiā
cum illo omnia nobis donauit. Itē cū magna diligentia nos ꝑ suos
angelos gubernari mādauit. Nā statiꝫ a natiuitate vnicuiqꝫ ꝓpriū
angelū deputauit vt eū illumīet. adiuuat. dirigat. defendat. et custo
diat. Psal. Angelis suis mandauit de te vt custodiant te. ꝛc. Heb. j.
Oēs sunt adminis. spūs. Celū etiā mouet et totaꝫ creaturā disponit
ad seruitiū nostꝝ. Sap̄. xij. Cum magna reuerētia disponis nos. ¶
Quartū est bn̄ficiū nature nostre assumptiōis. Nostrā em̄ naturaꝫ
assūpsit et n̄ angelicā. Heb. ij. Nusq̄ꝫ em̄ ange. app̄. sꝫ semē abrae. In
qua apprehensione in īmensum exaltati sumus. nam deus fact⁹ ē hō
et homo est deus. ꝑ quā exaltatōneꝫ angeli q̄ p̄mū erāt nobis supe
riores facti sunt nobis equales et deinceps recusauerūt adorari a no
bis vt patet apoc. xix. vbi volenti iohe angelū adorare ait angelus
Vide ne feceris conseruus enim tuus sum ⁊ fratrum tuorum. Chri
stus ergo et beata virgo super omnes angelos exaltati sunt in glo
ria. ¶ Quintum est beneficium redemptionis. quia nos venditos

carissime redemit. Et ideo valde caros nos habet. j. Petri. j. Non au
ro vel argento redemp. estis sed precio san. ag. inconta. Hoc super
omnia ad amorem dei allicere nos debz. Bern. Super omnia te mi
hi reddit amabilem. o bone iesu calix quem bibisti opus redēptio
nis nostre. Hoc omnino amorem nostrum facile vēdicat sibi. Mul
tum quippe in me laborauit saluator nec in omni mundi fabrica tan
tum fatigatōnis autor assumpsit. In dictis suis sustinuit contradictō
nes. in factis obseruationes. in tormentis illusiones et in in morte
exprobratōes. ¶ Sextum est beneficiū lotōnis et vestitōnis. naz no
bis maculis pctorū omnino turpissime fedatis q̄s maculas nullus vnq̄z
abstergē potuit. balneū ipe delectabile et efficax. i. baptismū preparauit
Ezech. xxxvi. Effundam sup vos aquā mundā et mū. ab omni. inq̄na
vestris Apoc. j. Lauit nos a pec. no. in san. suo Ioh. xix. Cōtinuo exi
uit sanguis et aqua Sangnis redemptōnis. et aqua lotōnis Nō eiz
aqua tales maculas posset abstergere nisi in virtute sanguinis chri
sti Et postq̄z nos sic lauit vestem polimitā et stragulatam. i. variarū
virtutum et donorū spūssancti per quā nuptijs regis eterni digni
efficimur nos induit. ¶ Septimū est beneficium sanatōnis quia no
bis ad mortem infirmis contra omnem morbum medicinas effica
cissimas preparauit. quas in sanguine suo confecit Psal. Qui sanat
omnes infirmitates tuas Et vide magnam clementiam. quia vt no
bis in nostris infirmitatibus compateretur voluit infirmari. Heb.
iiij. Non habemus pontifi. qui non pos compa. infir. no. temp. autez
per omnia Vnde recte ipse assimilat se galline que ex amore pullo
rum infirmatur. vt patz math. xxiij Clamemus ergo si aliquid pati
mur. quia ipse omnia est expertus. Carissimi non est desperabilis
plaga nostra. imo est susceptibilis medicine. ideo deus locum et tē
pus penitentie nobis dedit in quibus hic suscipiunt medicine. Iob
xxiiij. Dedit ei deus locum penitentie. Totum hoc non dedit nec
fecit angelis. quia nec locum nec tempus deus ad has medicinas su
mendas preparauit. sed statim peccantes in infernuz dimersit. Pro
pter que omnia dicit dauid Quid retribuam domino pro omnibus
que retribuit mihi. q̄si. d. Nihil dignum. Exemplum. Multi miseri
faciunt sicut fecit serpēs homini qui extraxit eum de sub lapide sub
quo crepabat. et postea serpens voluit eum toxicare dicens. q̄ omne
seruitium erat perdituz. qui sunt similes viperis. que matrem inter
ficiunt Mathei. iij. Genimina viperarum. ꝛc ¶ Octauum est bene
ficium adoptionis. quia per spūmsanctū nos in dei filios et fratres
christi adoptauit. j. ioh. iij. Videte q̄lē dilectōez de. no. deus vt filij dei
noiemur et simus ¶ Nonū ē beneficiū glie p̄patōnis q̄r nobis glam

ineffabilē ꝓpauit·j·Cor·ij·Q̄ oculus nō vidit nec auris audiuit ꝛc·
Esa·lxiiij·Oculus nō vidit deus absq; te·que ꝓpara·expec·te·Et no;
ta hic q̄ maiorē gr̄iam ꝓpauit hominib⁹ q̄z angelis·q̄ in aia et corpe
Iob·x·Ego veni vt vitā habeāt·et abundantius habeāt ſp̄·q̄z angeli
Esa·lxj·In terra ſua duplicia poſſidebūt Decimū eſt beneficiū cor
por reſurrectōnis·q̄ corpa noſtra ꝓpter peccatū putrefacta victu
ra ſemp reſuſcitabit·Phil·iij·Reformabit corpus humi·no·coſi·cor·
cla·ſue·Ideo bene dicit p eſa·v·Quid vltra debui facere tibi et nō fe;
ci Secūdo videam⁹ quare ſic ſpēaliter dedit mandatū de amore·
Et dicendū q̄ quadruplex ē cauſa hui⁹ māndati fm q̄ttuor q̄ in amo;
re cōſiderāt Prima eſt ꝓpter facilitatē·q̄ nihil ē tam facile ſic ama
re·et nihil ita liberū et in hominis ptāte ſicut amor· Vñ nemo ꝑt ſe
excuſare a mandato amoris Deut·xxx·Mandatū q̄d ego tibi p̄eci
pio hodie nō ſupra te eſt neq; procul poſitū nec in celo ſituz vt dici
gas dñm deū tuū Secūda ē ꝓpter ſuauitatē·q̄ amor oīa ſuauia
reddit·Bern·Amanti nihil eſt difficile Matth·xj·Iugū em̄ meū ſua
ue eſt et onus meū leue ſcz amanti· Figura hui⁹ patet gen̄·xxix· de
iacob et rachel·Si em̄ amor mūdi tm̄ alleuiat vt oīa grauia hō ſu
ſtineat q̄ztomagis amor dei Tercia ē ꝓpter gratioſitatē q̄ amor
oīa opera reddit gratuita et gratioſa·de⁹ aūt nō vult ſeruicia coa
cta q̄ non ſunt meritoria·ſz gratuita et volūntaria·q̄d facit amor·j·
cor·xiij Si diſtri·in ci·pau oēs ſa·me·cari·at nō ha·nihil mihi ꝓdeſt
Quarta eſt ꝓpter virtuoſitatem·Eſt em̄ amor ſurſum eriḡs ani
mam q̄ eſt pondus aime inclīnans eam et ducens ad locū ꝓprium
qui deus eſt·Aug·Amor meus pond⁹ meū eo fero; quocūq; fero;
Vñ q̄ anima inferi⁹ inclīnat ad mutabilia·hoc eſt ꝓpter violentiaz
vicij et ꝑtra naturā·Eſt em̄ amor ſpūalis ignis anime·cui⁹ eſt na
turaliter ſurſum agere Tercō videam⁹ quō ꝓprimū diligere debe
Tm⁹·Dēm⁹ ei primū diligē ſic̄ xp̄c dilexit nos q̄ ſibitudo attēdit q̄ztū
ad ſex Prio q̄ xp̄c nos amauit amore ḡtuito·nō ex meritis nris·
vel ex amore ei a nobis impēſo·j·Iob·iij·In ℟ apparuit caritas dei in
quaſi nos dilex·deū·ſz quoniā ipe p̄·di·no· Sic amare debem⁹ ꝓprimū
Quod eſt ꝑtra multos qui nunq̄z amāt niſi eos quos ſe credūt ama
re·pdentes mercedem amoris Matth·v·Si diligitis eos qui vo·di·
quā mer·ha·Nōne etiam publicani et ethnici hoc faciunt Secūdo
amauit nos amore recto ſiue vero·non ꝓpter vtilitatē ſuam ſz nr̄az
qui vocatur amor amicicie ſiue honeſtus·noſter autez amor vt plu
rimum eſt amor concupiſcentie ſiue vtilis·quia ſolum illum amam⁹
qui eſt nobis vtilis·a quo bona ſperamus Vera aūt amicicia nō eſt
penſanda temporalibus commodis·ſed gratuito amore poztanda·

vt dic̄ Sen̄ · Et qꝛ veram amiciciam non habemus de facili efficimur amici et inimici · Boetiꝰ · Quem felicitas facit amicū infortuniū faciet inimicū · qꝛ talis nō amat ꝑsonaꝫ ꝫ res ꝑsone · Et ideo remota causa remouet̄ ⁊ effectus ¶ Tercō nos amauit amore discreto · qui est qn̄ ꝑsonā amamus ⁊ vicia ꝑseq̄mur et odimus · nec ꝑsonis ꝯdescēdimꝰ vt vicijs implicemur · Ro · xiij · Dilectō ꝓximi malū nō opat̄ · Tulliꝰ Nulla est excusatō si amicicie causa peccaueris sancitur lex amicicie vt nec rogemus res turpes · nec faciamus rogati · ¶ Quarto nos amauit amore vehemēti · Ioh · xv · Maiorē hac dilectōeꝫ nemo habet · Sic ⁊ nos facere dēmus ꝓximo si necesse fuerit · j · Ioh · iij · In hoc cognouimus caritatē dei · quoniā sicut ille ꝓ nobis animā suā posuit · et nos dēmus ꝓ fratribꝫ aīas ponere · Sic fecerūt martires · ij · Coꝝ xij · Ego aūt libentissime īpendā ⁊ supimpēdar ip̄ · ꝓ aīa · ve · ¶ Quinto nos amauit amore fructuoso ⁊ reali ⁊ nō vocali tantum · Ioh · iij · Sic deus di · mundū vt fi · suū vnige · daret · vt omnis qui credit in eū nō pe · sed ha · vi · eternā · Sic ⁊ nos facere dēmus · Ioh · iij · Filioli nō dili · v̄b · ne · ling sed ope · ⁊ veri · In quibusdā aūt caritas habet linguaꝫ magnā ⁊ manū nullā · Greg · Probatō dilectōnis exhibitō est opis Quidā enim sunt sic̄ vitꝝ q̄ de omnibꝫ volūt eleuare · ⁊ si q̄s aliquid vult eleuare ab eis statim frāgunt̄ · Cōtra quos dr̄ ꝓuer · xij · Qui negligit damnū ꝓpter amicū iustus est ¶ Sexto nos amauit amore ꝑseueranti · Ioh · xiij · Cum dilexis · suos in finē di · eos · i · vsqꝫ ad mortem Quidā aūt solū amant tēpe ꝓsperitatis · Ecc̄i · vj · Est amicus ⁊ socius mense ⁊ nō ꝑmanebit in die necessitatis · Contra quod ꝓuer · xvij · Omni tpe dil · qui ami · est ¶ Scdo debemus ꝓximum amare sicut nosipos Et ido qui nescit diligere se · nec ꝓximū diligit recto modo Aug · Vide si nosti diligere te et committo tibi ꝓximum quem diligas sicut te Si aūt nō nosti timeo ne decipias ꝓximū sicut te · Idez Si te diligis ꝯ nō diligis iniq̄tatem q̄ te odit · nam si diligis iniquitatem odis te Psal · Qui diligit iniquitatē odit animā suam · Qui ergo diligis iniq̄tatem qūo volebas tibi ꝯmitti ꝓximū tuum quem diligeres tanq̄ꝫ te homo qui ꝑdis te · sic̄ enim tuip̄e diligis te vt perdas te sic ꝓfecto ꝑditurus es eum quem diligis sicut te · Debemus ergo ꝓximum diligere sicut nos · quod sex mōis exponit̄ · q̄re supra dominica xiij · ibi · hoc mandatū ponit̄ sicut hic in euāgelio · beati oculi · secundo membro Et sic patet secundū · ¶ Tercio ponitur interrogatio xp̄i ad phariseos cuius filiꝰ esset xp̄c · ⁊ responsionis eoꝝ improbatio Et sic patet q̄ in hac ꝑte tria fac̄ ¶ Primo interrogat eos Et h̄ est Congregatis āt phariseis q̄ scꝫ ad temptandū ꝯuenerāt occasionem dātes sue ꝯfusionis · vl̄ si voluissent credē sue instructōis ·

Manifeste em̄ ꝓbauit eis ꝙ ip̄e erat filius dei. Interrogauit ḡ eos
iesus dicens. Quid vobis videt̄ de xp̄o siue credatis eū venisse. siue
venturū esse quē vos purū hommē asseritis. vt dicit glosa. id ē quid
videt̄ vobis de illo ꝓpheta magno scz messia vobis ꝓmisso ꝑ moy:
sen deut̄. xviij. qui debz vos saluare et liberare. q̄ dz eē xp̄us id ē to:
tus vnct⁹ grā ⁊ v̄tute dei. vt rex vester ⁊ sacerdos. cui⁹ fili⁹ ē scz ſm
carnē. i. cui⁹ fili⁹ dz eē ſm legem vr̄am ¶ Secūdo ip̄i rn̄dent. Et hoc ē
Dicūt ei dauid. i. dz esse filius dauid solū. q̄ messiaz purū hommem
expectabāt nasciturū de ꝓgenie dauid ¶ Tercō xp̄us im ꝓbat opi:
nionē eoꝝ. quā de messia habebāt on̄dens ꝙ dz eē de⁹ et hō et nō so
lū hō fili⁹ dauid. Et ideo vt dicit glosa. Non rep̄hendit eos de eo ꝙ
dicūt eum filiū dauid. ſz ꝙ filiū dei nō credūt. Et hoc ait illis. Quō ḡ
si pur⁹ hō sit. dauid in spū scz sancto q̄ mētiri nō p̄t vocat eū dn̄m. q̄
scd̄z vos ante eū nō fuit vt dicit glosa d. Dixit dn̄s dn̄o meo Istud
dicere est equalē filiū sibi generare. Psal. Dn̄s dixit ad me. Dixit ḡ
dn̄s scz de⁹ pat̄ dn̄o meo scz deo filio q̄ erat dn̄s dauid. nō ſm qd̄ de
eo carnem sumē debebat. ſz ſm qd̄ de deo patre semp fuit. Dixit er:
go dn̄s pater dn̄o filio sede a dextris meis. i. in equalitate deitatis se
cūdū qd̄ de⁹. et in potōribꝫ bonis patris ſm qd̄ hō. donec ponā ini:
micos ꝛc. Et attende ꝙ istud donec. nō tenet̄ h̄ exclusiue ſz inclusiue.
Vn̄ nō ponit ꝯtinuatōem actus sessionis vsqꝫ ad subiectōz inimi:
coꝝ tm̄. sed ponit eternā ꝯtinuatōz. Sil̄e est istud qd̄ dicit̄ math. j.
Nō cognouit eam donec pepit filiū suū primogenitū Aduertē dū
ergo hic ꝙ xp̄us inq̄ztū hō fuit in magnis laboribꝫ in mūdo isto do
nec dictū est ei a patre. sede a dextris meis donec ponā ini. tu. ꝛc. id
est. donec tibi rebelles subijciam. vel subiectōe voluntaria vt credāt
volentes. Esa. vj. Et adorabunt scabellū pedū tuoꝝ q̄ detra. tibi. Vel
subiectōne coacta vt ī iudicio puniātur ⁊ subsint ei. Oportz aūt illū
regnare donec ponat inimicos sub pedibꝫ eius. Si ergo dauid ī hac
autoritate vocat eū dn̄m qd̄ ē ſm diuinitatē. qd̄ nō posset esse si esset
pur⁹ homo. quō filius ei⁹ est. Quasi dicēt. Istud ē impossibile. ꝙ ſm
eandē naturā sit filius et dn̄s. Scd̄m ḡ vestrū intellectū ista sunt om
nino repugnantia. Relinq̄t̄ ḡ ꝙ sit fili⁹ dauid ſm humanam naturaz
et sit dn̄s dauid scd̄m diuinaz naturaz. et ꝑ ꝯn̄s pz ꝙ sit deus et ho
mo. Et iō nemo poterat respōdere ei verbū. neqꝫ ausus fuit quisq̄z
ex illo die eum amplius interrogare. Et sic patet terciū

¶ De epistola. sermo centesimus primus

Gratias ago deo meo sp ꝑ vobis. j. coꝝ. j. Hic incipit̄ p̄ma
epl̄a ad corint̄. In q̄ p̄missa salutatōe ponit exordiū. in quo
vt captet beniuolentiā auditoꝝ. ꝯmendat bonos qui erant

ínter cozíntbios et regratiaꝫ deo de multis bonis q̄ eis ꝛtulerat Et
ſcdm hoc ħ epla diuidiꝫ ín tres ptes Primo em̄ agit grās deo p grā
data eis gratū faciente qua deus eos g̃tificauit In pncipio eple Se
cundo agit grās p gratijs g̃tis eis datis ꝓpter quas coꝛā hominib
g̃tioſi ſunt facti ibi Quia ín omníb di fac eſ ín il Tercio agit grās
p certitudíne gloꝛie quā ín futuro recepturi erant dei grāz poſſidē
tes ibi Expectantib reuelationem dn̄i noſtri ieſu chriſti Dicit g
ꝑmo Gratias ago ſcz oꝛe coꝛde et ope deo meo Deus eſt oím per
creationē et gubernationē ħ eíus ſpāliter p ſpālem cultū et dilectōz
Semp p vob i hoꝛis debitis et tēpib ꝛſtitutis Sic íntelligendū eſt
illud i Theſ v Sine intermiſſione oꝛate ín omníb g̃tias agite In
grā dei i ꝓpter grāz dei q̄ data eſt vob p quā ſcz g̃ti facti eſtis deo
et ín filios eíus adoptati Et ħ ín chriſto ieſu Et ſic ptz ꝑmū Secdo
agit grās p diúſis g̃tijs g̃tis eis datis dicens Et g̃tias ago ſp qz ín
omníb diuites facti eſtis ín illo i ín chriſto et p chriſtū ín oi vbo
id ē ín omni genere línguaꝝ vl ín omní modo p̄dicandi ſcz medío
cribꝫ mínoꝛib ꝛ pfectis et ī omni ſcientia i ín íntellectu oím ſcriptu
raꝝ et his ita eſtis ditati q ita tenetis ſicut teſtimoníū chriſti ħ eſt
de chriſto datū a ꝓphetis ꝛfirmatū eſt ín vob ſcz p meā p̄dicatōnez
id ē ita iſta verba et ſcientiā tenetis de eo qđ de chriſto p̄dicau ſicut
teſtimonijs ꝓphetaꝝ ꝛfirmaui ħ eſt ſicut illa que de chriſto vob p̄
dicaui illuz teſtificantia teſtificata a ꝓphetis ſunt firma ín vc b ſic ille
grē fortiſſime cōfirmate ſunt ín vobis Vbi notandū q p̄dicatoꝛes
ꝛfirmant ſuā p̄dicationē teſtimonio ſcripturaꝝ de chriſto a ꝓphetiſ
dictaꝝ Confirmant etiam eam p bonā et pſeuerantem vitam Eccī
xxix Confirma verbum tuū et fideliter age Deus autez confirmat
per miracula Mar xvj Domíno coopante et ſer confir ſequen ſig
Et ita diuites facti eſtis ín illis gratijs cōfirmati ita vt nihil vobis
deſit ín vlla gratia quin totū habeatis qđ ad ſalutem ſpectat Quia
vt dicit augꝰ Multū eſt dnes religio chriſtiana que ī chriſto omní
um poſſeſſoꝛe omnía poſſidet Hanc aūt abundantiā meret abūdās
humilitas Lac iij Deus ſupbis reſiſtit humilib aūt dat gratiaz Et
ſic ptz ſm Tercio agit g̃tias p certitudine gloꝛie quā hēbant d
Et g̃tias ago ſp p vob expectātib reuelationē dn̄i nr̄i ieſu chriſti i
qz firmiter expectatis eius aptam viſionē que pꝰ moꝛtē fidelib chri
ſti p̄ſtaꝫ Vel reuelationē dicit q̄ erit in die iudicij quā impij timent
ħ iuſti expectāt Iob xiij Cūctis dieb qb nūc mi expec do ve īmu
mea Hāc reuelatōnez oīs creaꝫ expectat Qui ꝛfirmabit Hic oſtē
dit qz ſecure p̄nt reuelatōz filioꝝ dei expectare Oīs n in pſeuerātia
ꝛfirmatus ſecure expectat ħ ipos dicit pculdubio ꝛfirmādos ergo

secure expectare possunt. Ve aũt illis qui ex p̃sumptõe vel ex ztem
ptu talem reuelatõem expectãt. Amos vj. Ve desiderantib⁹ diez dñi
Dicit ergo. Qui zfirmabit vos sez sup hoc qõ dat sperare in bono
faciendo et certa spe sine crimie mortali faciens vos esse in cauendo
a malo et nõ sine peccato veniali et hoc vsq; in finem. Et exponit se
sez in diem aduentus dñi nr̃i ihu xp̃i. id est qñ xp̃us veniet in morte
vnius cuiusq;. Nota ergo q; electi zfirmant a deo in bono faciendo
et in cauendo malũ. Confirmat aũt eos vsq; in finez q; mali. Et si ad
tempus videnť zfirmati cito ruũt. Prouer. xxiij. Septies in die ca-
dit iust. et resur. Impij aũt corruent in malũ. Et sic patet terciũ Mo
ralitas. Sicut patet ex dictis in tota epistola ap̃lus insistit grãrum
actioni agens gratias deo p̃ gratia gratum faciente. et p̃ diuersis
alijs gratijs corinthijs a deo datis. Duo ergo videam⁹ in hac epla
Primo quid nos inducit ad exhibendũ deo gratias. Secundo de q̃
et p̃ quib⁹ maxime ei regratiari debem⁹ Circa primũ nota q; sex
nos inducunt ad regratiandũ deo. Primũ est admonitõ et exẽ-
pla sanctor. Nam sic dicit p̃hus. Vnicuiq; erpto credẽdũ est in sua
arte sicut medico in medicinis. iudici in ztractib⁹. Ars aũt sanctor
fuit et est in cognoscere vera bona. z cognita amare. Math. xiij. Si-
mile est regnũ celor̃ ho. ne. querẽ. bon. mar. Sancti aũt multũ iste-
terũt gratiar̃ actõm. z nos monuerũt vt similiter insisterem⁹ q; ꝑ
est vnũ magnũ bonũ. ꝓpter qõ nos insistere debem⁹ et eis credere
sicut exptis in gratiar̃ actõne. Bern. Disce in gratias referendo nõ
esse tardus et segnis. disce ad singula bona gratias agere. diligẽter
zsidera que tibi apponuntur vt nulla dei dona gratiar̃ actõne fru
strenť. Tho. iij. Omi tempe benedic deũ. In duo diuidiť vita ztem
platiua sanctor̃ sez in orõem. z grãr̃ actõnez. q; sancti zsiderant z
puident bona z mala. p̃ bonis p̃sonat gratiar̃ actio z vox laudis.
p̃ malis sequiť oratõ vt amoueanť si meli⁹ est. Col. iij. Orõni insta
te vigilãtes in ea in gratiar̃ actõne. Secundũ est maxima dei be-
neficia que nobis ztulit. Decem em̃ maxima beneficia ztulit nobis
de⁹ de quib⁹ supra dictũ est in euãgelio hodierno quere sermone. c.
Pro quor̃ quolibet nedũ p̃ omnib⁹ debem⁹ semp gratias exhibere
nec vnq; a gratiar̃ actõne cessare. Et attende quãta nobis de⁹ fecit.
Nam fact⁹ ẽ seruus vt nos liberaret. Fact⁹ ẽ paup vt nos ditaret.
Fact⁹ ẽ builis vt nos exaltaret. Fact⁹ ẽ hõ vt nos deos facẽt. Mor-
tu⁹ ẽ vt nos viuificaret. Descẽdit ad inferos vt nos in exhẽt Resur
rexit a mortuis vt nos resuscitaret. Ascẽdit ad celos vt nos secũ du
cẽt. O aia misera cogita h̃ di bñficia. z surge tota ī deuotas dei lau
des. p̃s. Lauda aia mea dñz Ed Quid ẽtribuã dño p̃ oi. q; ret. mi. zc.

Si de his vis p̄dicare quere in p̄mo sermone de natiuitate domini.
xxij.d. ¶ Terciū est tēpus in quo deus nos nasci et venire fecit. qd̄
est temp⁹ gratiaꝝ et mīe et v̄tute plenū. ij. Coꝝ. vj. Ecce nūc temp⁹
acceptabile ec. nūc di. sal. Nā scriptura est apta. et clare videm⁹ opa
christi. Christ⁹ est incarnatus et passus. ex cui⁹ passione mirabil̄ vir
tus nobis emanauit. celū est apertū. dyabol⁹ religat⁹ est in inferno
ꝓpter qd̄ diminuta est eius ptās contra nos. medicine efficacissime
cōtra omnē morbū sunt parate. indulgentie magne dant̄ et gratie
mirabiles largiunt̄. Aperta est ḡ bulla summi pontificis. Carissimi
h̄ oīa añ aduenū christi nō fuerunt Et ideo mirabilit̄ christiani mo
derni tēpis ad gratiaꝝ actōnes tenent̄ q̄ oīa h̄ possident. nec tiran
noꝝ persecutōnes patiunt̄. p̄s. Nō fecit taliter omni natōni ¶ Quar
tū est obsequiū oīm creaturaꝝ. Nā angelos. celū. sidera. q̄ttuor ele
menta. terrenascentia. et oīa alia deus ordinauit in seruitiū nostrū.
ac etiā ipse filius dei ad lauandū nobis pedes venit P sal. Dn̄e quid
est homo q̄ memor es eius. Et sequit̄. Omnia subiecisti sub pedib⁹
eius Que omnia ꝯsiderans dauid ait. Adhereat lingua mea faucib⁹
meis. ꝛc. Habem⁹ etiā exemplū ab aīmalib⁹ regrāndi deo. Nā canis
mirabilit̄ ē fidelis dn̄o suo. ⁊ lingit eū et stat ad pedes eius. ꝓpt̄ cibū
solū. quē ab eo recipit. Hic cadit exemplū de leone beati hieronimi.
et de leone de q̄ habet̄ in esopo. cui quidā extraxit spinaꝫ de pede. q̄
postea addductus romā posit⁹ est cū alijs leonib⁹ ad ꝯdēnatus ho
mines deuorandū et dictus homo ꝓiectos leonib⁹ ad deuorandū
defensus est ab eo. ¶ Quintū est fruct⁹ magnus. Nam recognitio
bn̄ficioꝝ dei. ⁊ g̃tiaꝝ actio ꝓ eisdem. ꝓuocāt deū vt accepta ꝯseruet
et largiat̄ maiora. Prou. xj. Anima q̄ bn̄dicit impinguabit̄ Bern. Ad
locū vn̄ exeunt flu. grāꝝ reūtunt̄. i. reuerti debent vt iteꝝ fluant ¶
Sextū est triplex damnū qd̄ ex ingratitudine ꝓuenit ¶ Primū est X
q̄ bona recepta auferri facit. Ro. j. Qui cū deum cognouissent nō sic
deum glorificauerunt aut gratias egerunt. et ideo euanuerunt et
obscuratū est insipiens cor eoꝝ Vn̄ dicit aug⁹. qd̄ deus dederat gra
tis tulit ingratis. ¶ Scd̄m est q̄ impedit ne bona gratie vlterius
recipiant̄ Greg. Non est dignus dandis q̄ nō agit grates de datis
Bern. Ingratitudo est ventus vrens siccans fontez pietatis. rorez
misericordie. et lumen gratie. ¶ Terciū est q̄ ingrati nō solum pri
uant̄ bonis. sed etiā pena multiplici feriunt̄. vt patet in filijs israel. q̄
magna bn̄ficia dei non recognoscentes in penas varias inciderunt
Sic etiam videmus modo in hominibus accidere. qui diuersas pe
stilentias patiuntur frequenter propter ingratitudinem beneficio
rum dei. Et sic patet primum ¶ Secundo videam⁹ ꝓ quib⁹ bn̄ficijs

maxime deo regtiari debemus. Circa qd nota q et si p pluribꝫ deo
regtiari debeamus. maxime aūt p bonis gtie scz p collatōe vtutuꝫ
deo debemus assurgere cū multiplici gtiarum actōe. qꝛ illa sunt ve
ra ⁊ optima bona. Et hoc ē qd apl'us hic dic. Gratias ago deo meo.
p gratia dei que data est vobis. Vbi attende q vtutes excellūt om
nia alia bona quantū ad sex. Primo quantū ad situ. Nam vtutes
omes locant intus in anima. Sunt em omnes vtutes in potentia a:
nime. Nā fides est intellectu. spes ⁊ caritas in voluntate. iusticia et
prudentia in rōnabili. fortitudo in irascibili. tpantia in cōcupiscibili.
Alia vero bona mūdi sunt extra animā. Et ideo q nō habent vtutes
sunt omnino vacui nihil habentes. qꝛ nō habent bona in se. sed custo
diunt bona vt canis bona dm̄i sui. Nō habent bona sua sed aliena. et
ideo nihil habent. Exemplū de vectoribꝫ ⁊ villicis qui nihil habent
quāuis habeant p manibꝫ multa bona. Apoc. iij. Dicis qꝛ diues sum
et nullius egeo et nescis qꝛ tu es miser ⁊ miserabilis. paup ⁊ nudus
Scdo quantū ad ꝓprietatem bonoꝝ. Quedā em sunt bona nostra
vt vtutes. quedā creaturaꝝ vt diuitie. Sole em vtutes sunt ꝓprium
bonū hominis. Et ido ab eo auferri nō possunt. sic nec calor ab igne
nec splēdor a sole Vnde omes pncipes mūdi nō potuerūt a sanctis
auferre vtutes cum omnibꝫ tormentis suis. Ro. viij. Quis nos sepa
bit a caritate christi. Et sequit. Certus sum enim q neqꝫ mors neqꝫ
vita. ne. instan. ne. fu. ne. cre. aliqua po. nos sepa. a caritate dei. Et ido
naturalis phus qui euaserat de incendio ciuitatis sue in qua omnia
eius bona fuerant ꝯbusta. ⁊ vxor et filij. interrogatus a rege quanta
pdidisset. respondit nihil. omnia eniꝫ mea bona mecū habeo ⁊ intra
me sunt. Nullo g modo vtus pt separi ab homine. sicut ꝓpriū bonū
eius Statim enim q sepat ab eo efficit bestia Psal. Homo cū in ho
nore esset scz virtutis nō intellexit. qꝛ honor est reuerentia exhibita
in testimoniū virtutis. ꝯpatus est iumentis insipientibꝫ. Boetius. li.
iiij. psa. ij. Ita fit vt quē videris vicijs transformatū. hominē nō iu:
re vocare possis. Et idcirco diuites in virtute semp ⁊ vbiqꝫ sunt di:
uites. qꝛ semp et vbiqꝫ habent bona sua secum. Diuites vo mūdi nō
semp et vbiqꝫ sunt diuites qꝛ diuitias suas post mortē auferre non
pnt Iob. xxvij. Diues cū dormierit nihil secū auferet. Tercō qntuꝫ
ad efficatiā vtutū Sola em vtus ē q bonū facit habente ⁊ opus eius
bonū reddit. vt inqt phs in ethicis Et vt dic aug. Virtꝰ ē q recte vi
uit. qua nullus male vtitur. Alia vo bona vt diuitie ⁊ dignitates ⁊
hmōi non solum bonum non efficiunt possessorem sed potius eius
maliciā manifestāt Boetius li. iij. prosa. iiij. Digtas collata improbis
nō solū nō efficit dignos. sed potius prodit et ostendat indignos.

Nō ita patuisset nequicia neronis nisi impator fuissz. Et nota hic detestabile malū. Quia vt dic̄ aug. Om̄is hō om̄ia vult habere bona ⁊ bonā domū ⁊ bonas vestes. ⁊ sic de alijs. Animā vero solā nō curat habere bonā. Propter qd̄ deberet ꝯspiu. Hic cadit exemplū socratis q̄ cum a rege fuisset inuitatus ad prandiū ⁊ videret om̄ia circūstantia picta ⁊ deaurata spuit in faciē regis di. q̄ eius facies turpior locus esset in domo sua. ¶ Quarto quantū ad societatē. q̄ vtutes sine alijs bonis mūdi sunt p se sufficiētes et pfectū bonuz. Sed oīa alia bona sine vtutib⁹ penitus nihil valēt. Boetius vbi supra. Quid in omnib⁹ illis scz bonis mūdi. nisi ꝓbitas vtentiū laudatur. i. bonus vsus q̄ a vtute ꝓcedit. itaqz nō ex dig̃tate vtut i ſz ex vtute dignitati honor accedit. Imo om̄ia alia bona sine vtute cedūt habētib⁹ in malū. ⁊ meli⁹ esset eis n̄ habē. Mat. xxvj. Melius ei eēt si natus nō fuisset hō. iste ¶ Quinto q̄ntū ad pmanētiā q̄ sole virtutes pmanēt cū homine. nec in vita. nec in morte. nec in ꝓsperis. nec in aduersis ip̄m derelinquūt. Sap̄. x. Hec scz virtus venditum ius. nō dereli. descē. q̄ cū il. in foueaz. Apoc̄. xviij. Opa em̄ illoꝝ sequunt̄ illos. Oīa vo alia bona derelinquūt hominē in morte. ⁊ frequēter in vita et diuitie ⁊ delicie ⁊ honores ⁊ amici ⁊ ꝯsanguinei. ¶ Sexto quantū ad meritū. Sola em̄ virtus dei q̄ a gratia dei ꝓcedit facit nos mereri vitā eternam. Omnia eniz opa nostra de genere bonoꝝ. nisi sint facta in virtute nō merent̄ vitam eternam. Math. vij. Multi dicent mihi in illa die dn̄e nonne in nomine tuo ꝓphetauimus. ⁊ in nomine tuo demonia eiecimus ⁊ vtutes multas fecimus. i. multa opa de genere bonoꝝ. Et dicet illis. Amē dico vobis. Nescio vos. Et sic pz totū de epl̄a.

¶ Dominica xix de euangelio sermo. cij.

Ascendens iesus in nauiculā transfretauit ⁊ venit in ci suam. math. ix. Sicut dicit iohes chris. Creator reꝝ orbis terre dn̄s. postq̄z se ꝓpter nos nr̄a angustauit carne. cepit habere humanā patriaz. cepit ciuitatis iudaice esse ciuis. pentes habere cepit pentū omniū ipse parens. vt attraheret caritas q̄s disperserat metus. Et ido vt verus hō nauem intrās mare mūdi trāsiuit. ⁊ vt verus deus paliticū in anima ⁊ corpe sanauit. Et sic in h̄ euangelio quoddā magnū miraculū christi recitat̄. Circa qd̄ euangelista sex narrat. Primū est christi ad ciuitatē suam transfretatō. In p̄ncipio euāgelij. Scd̄m est cuiusdā palitici ad christū adductō ibi. Et ecce offere. ei pali. iacē. in le. Terciū

est peccatoꝝ paralitici relaxatō ibi Vi. aūt iesus fidem il. dix. pali. cō
fi. fi. remit. tibi pecca. tua. Quartū ē scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ ꝯtra iesum
mala cogitatō ibi. Et ecce quidā de scribis dix. intra se ħ blas. Quin
tū ē male cogitatōis eoꝝ reprobatō. ⁊ paralitici in corpe sanatō. ibi
Et cū vidisset ihus cogi. eo. dix. vt q̄d cogi. ma. in cor. vestris. q̄d est
fa. di. di. t. pec. ꝛc. Sextū ē ex miraculo facto dei glorificatō. ibi. Vi-
dētes aūt tur. ti. ⁊ glo. eū ¶ Primo g̊ ponit̄ christi ad ciuitatē suā
trās fretatō. ibi. Ascendēs iesus. in na. trās f. scz de terra geresenoꝝ
et venit in ciuitatē suā scz capharnaū. vt habet̄ i mar. Chris. Ciuita
tē suam ħ capharnaū dic̄. Alia em̄ eū suscepit nascentē scz bethleem
Alia aūt nutriuit scz nazareth. Aliā v̄o habuit ꝯtinue habitantem
scz capharnaū. Capharnaū g̊ iesus p̄dicatōe inhabitatōne ⁊ mira-
culis q̄z plurimis illustrauit. ꝓpter q̄ oīa ciuitas iesu dicta ē. Luc.
iiij. Quāta audiuimus facta in capharnaū ꝛc. ¶ Mistice aūt p na
uiculā istā quā christus ascēdit. ⁊ in q̄ transfretauit mare. i. amari-
tudines huiꝰ mundi. ad redeundū in ciuitatē suā. s. capharnaū cele-
stem. crux christi designat̄. p quā ⁊ in qua christus trāsiuit de ħ mū
do ad celū. p quā crucē penitentia designat̄. Math. xvj. Si q̄s vult
post me venire abneget semetip̄m ⁊ tollat crucē suam. i. penitentiā
Et ideo si volumus ad ciuitatē nostrā redire. s. capharnaū celestez.
q̄ nostra d̄r q̄r iure patris nostri christi nob̄ debet̄. optet q̄ itremꝰ
A nauiculā istā. s. penitentiā. ⁊ in ip̄a transeamus mare mūdi. ¶ Si-
gnificat̄ āt p nauē crux christi ⁊ pnīa multiplici rōe ¶ Primo rōe
indigentie q̄r sicut necessario existens in mari. si vult ad portū ve-
nire indiget naui. ita nos existētes in ħ mundo q̄ est mare tēpestu
osum indigemus cruce penitētie si volumus ad portū q̄etis puenī
re. alias in mari pibimus. Lu. xiij. Nisi penitentiaz habueritis oēs
simul pibitis. Et ido iohes baptista q̄ vocabat ad regnum dicebat.
Penitentiā agite appinquabit em̄ regnū celoꝝ. Math. iij. ¶ Secū
do rōe figure. Est em̄ nauis apta ⁊ lata supius. ⁊ stricta ⁊ clausa i-
ferius. Sic crux penitentie dz esse stricta ⁊ clausa v̄sus terrā. q̄r ex
terra resoluunt̄ vapores. i. mala desideria. q̄ corrūpunt affectū. et
nebule q̄ obnubilant intellectū. ⁊ frigus q̄d ꝯstringit effectū So-
lū in puncto dz crux penitentie tangere terrā sicut crux christi in
fixa est terre in modico foramine. q̄r penitens soluz vite necessaria
debet recipe. j. Thi. vj. Habētes ali. ⁊ quib̄ te. his ꝯten. simus. De-
bet aūt esse apta ⁊ lata supius versus celū. vt hō celestib̄ inhiet. et
de celo adiutoriū expectet. q̄r cū penitentia sit p̄lium valde duꝝ ni
si hō uiuet̄ a deo succūbit. Et ido vna v̄tus p̄ncipalis penitētie poni
tur spes. p quā hō penitēs sperat in deo oīa vincere. Phil. iiij. Oīa

possum in eo q̄ me ꝯfortat. Ioh. xvj. Cōfidite scz ī me. Sic ꝯfidit da-
uid. et ideo vicit golyā j. Re. xvij. ¶ Tercō rōne existētie q̄ sic na
uis stat sup aq̄s ⁊ ferr̄ ab aq̄s. ita crux pnie dz stare sup aq̄s baptis
mi ⁊ ferri ab aquis lacrimaꝝ. Nā extere natōes faciunt penitentiā
suā. ⁊ q̄ nō faciūt eā sup aq̄s baptismi nō pueniūt ad portuz regni
salutis Iohā. iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aq̄ ⁊ spūsancto nō p̄t in
trare ī regnū dei. Debet etiā ferri ab aq̄s lacrimaꝝ Psal. Lauabo
p singulas noctes. i. p singula peccata lectū meū. i. ꝯscientiā meaz.
In pnia em̄ mūdant̄ peccata. lacrime aūt melius abstergūt pecca-
ta q̄z aliq̄d aliud. sic lacrime petri ⁊ magdalene absterserūt peccata
eoꝝ. Lu. xxij. Egressus foras fleuit amare ¶ Quarto rōe obedien
tie In nullo em̄ loco ita obediētia obseruat̄. sic in naui Psal. Quia
ipe dixit ⁊ facta sunt. Quod necessariū est in cruce pnie. q̄ cū in
pnia vita g̃tie que ꝯsistit in obseruantia mandatoꝝ dei acquirat̄.
iuxta illud mat. xix. si vis ad vitā ingredi serua mādata. optet q̄ pe
nitēs obediat deo ⁊ ministris eius Lu. x. Qui vos audit me audit
et q̄ vos spernit me spernit ¶ Quinto rōe iacture Vbi nota q̄ na B
uis in mari ex multis patit̄ iacturā. ⁊ maxime ex q̄ttuor scz ex ma
lo regimine. ex subintratōe aq̄. ex nimia oneratōe et ex ventoꝝ tē-
pestate ¶ Primo ex malo regimine naucleri. q̄ si nō est bn̄ doct⁹
submergit̄ nauis Sic est in pnia Optet em̄ q̄ clericus ⁊ penitens
multa discretōe ⁊ multa prudentia vtāt̄ Mat. x. Estote g̃ prudētes
sicut serpentes Vn̄ illa sancta aīalia de q̄bꝫ dr̄ in ezech. j. et in apoc.
iiij. c. p que penitēs designat̄ dicunt̄ esse oculis vndiqz plena Aug.
Vitasti g̃ndia caue ne obruaris arena Multa impediunt peniten-
tem nisi sciat sibi cauere ¶ Scdo ex subintratōne aque q̄ si aq̄ ni-
mis subintrat nauis submergit̄. Sic penitēs si in penitētia recipit
desideria carnalia et fac̄ opa carnis que p aquā designant̄ statim
submergitur ¶ Tercō ex nimia reꝝ oneratōe Sic ē in penitentia.
Et ido optet q̄ penitens om̄ia onera deponat scz on⁹ peccati Heb.
xij. Deponētes omne pōdus et circūstans nos peccatū p patienti-
am curram⁹ ad ꝓpositū nobis certamē Et onus tpaliū reꝝ Math.
xix. Ecce nos reliq̄mus om̄ia et secuti sumus te Vbi dic̄ Bern̄. Bn̄
petre et nō ad insipientiā tibi Sciebas em̄ q̄ christū seq̄ nō poteras
oneratus Et ideo in p̄mitiua ecclesia quotq̄t habebant agros ⁊ do
mos vendebāt et ponebāt p̄cia eoꝝ an̄ pedes apl̄oꝝ Vt ptz actu.
iiij. Et ad h̄ sig̃ficandū qn̄ ascendit crucē expoliauit se et nudus in
cruce pependit ¶ Quarto ex ventoꝝ tēpestate a quibꝫ submergit̄.
sil̄r ⁊ penitēs Nā quattuor venti id est q̄ttuor affectōes pugnant
in anima hominis vt submergāt eam Quia s̄m Bern̄. Timēt q̄ nō

ꝺꝑtet ſperāt q̄ nō decēt· gaudent vane· doleṫqꝫ vanꝰ Propterea
ꝺic̄ boetíus· Claudia pelle· pelle timorē· ſpemqꝫ fugato Nec dolor
aſſit nubila mēs eſt victaqꝫ fremis ꝟ vbi regnāt· Iſti ſunt illi q̄tꝫ
tuor venti de quib⁹ ꝺr dañ· vij· Ecce mq̄t quattuor venti pugnabāt
in mari· i· in corde peccatoris· Et ſic pꝫ ꝑmū Scdo ponit cuiuſdā
paliticí ad chriſtū adductō Et ꝟ eſt· Et ecce of· ei pali· nacē· in lecto·
Mar· ij· ꝺr· q̄ a quattuor portabaṫ· Lu· v· ꝺr q̄ nō inuenientes q̄ pte
illū inferrent añ ieſum ꝑ turba aſcenderunt ſup tectū ꝛ ꝑ tegulas
submiſerūt eū añ ieſum· in quo exꝑmit magna fides ꝛ deuotō eoꝝ
rū· Et ido tercō ſequit̄ paliticí in aīa curatō· Videns em̄ ieſus fidē
illoꝝ dixit paliticо· Cōfide fi· remit· t· pecca· tua· Glo· Nō fidē pali
tici q̄ ſenſu carebat Viero· Nō fidē illius q̄ offerebaṫ ꝟ fidē illoꝝ
qui offerebāt eū· Vbi manifeſte pꝫ q̄ in fide ꝛ ꝑ fidē alterius remit
tit peccatū· Beda· Quantū valet apud deū fides ꝓpa· apud quē ſic
valuit aliena· vt itus ꝛ extra ſanaret hoiem· Qd̄ eſt ꝛtra hereticos
qui dicūt puulis nō remitti peccatū· q̄ nō habent motū liberi ar
bitrij· nō ꝛfidentes ipos mūdari in fide pentū· vel eccleſie· Qd̄ eſt
manifeſte falſum· q̄ magis ē deus ꝑnus ad miam ꝛ veniam q̄ꝫ ad
gis in fide ꝑentū ſaluanṫ Qꝫ querit ꝟ· cū peteret curatō corꝑis
quare dñs ꝑus adhibuit curatōez mentis· Reſpōſio dicendū eſt q̄
hoc fec̄ ꝓpter tria Primo ꝓpter benignitatē liberalitatis ſue· que
plus dat in munere q̄ꝫ petatur in ꝑce· Scdo vt daret intelligi q̄
peccatū in aīa erat cauſa morbi in corꝑe· Vñ beda· Ro culpa ani
me etiā in corꝑe infirmabaṫ· Et ido tanq̄ꝫ bonus medicꝰ ꝑus cauſaꝫ
et radicē morbi remouet· ꝛ poſtea illū morbū expellit Tercō vt
ex ꝟ daret occaſionē ſcribis ꝛ phariſeis ſic cogitare de ſe· vt ipſi co
gitauerūt de ipo· ac ꝑ hoc oſtederet eis manifeſte q̄ erat filius di·
et ſic crederent q̄ ipe nō erat ſolū hō ſꝫ et deus ꝛ ꝑ ꝛ̄s nō blaſfe
maret dimittēdo peccatū· Et ꝟ eſt q̄ quarto ſequit· Et ecce quidā
de ſcribis dixerūt intra ſe ꝟ blaſfemat· Vbi nota q̄ trib⁹ modis blaſ
femaṫ deus· Primo dū q̄s attribuit deo vel impcaṫ ei qd̄ ſibi nō cō
uenit vt q̄ ſit malus ꝛ maledictus· Scdo dū q̄s remoueta deo qd̄
ſia · Tercō dū q̄s ſibi ipſi attribuit qd̄ eſt ꝓpium dei ſcꝫ peccata di
mittere ꝛ creare· Et iſto tercō mō dicebant iſti q̄ chriſtus blaſfe
mabat· q̄ qd̄ erat ꝓprium dei ſcꝫ peccata dimittē ſibi attribuebat· Iſti
erāt zelatores ficti dei· Reducit aūt deus eos ad cognitōez verita
tis ꝑ ſimile dū cogitatōes eoꝝ ſe noſcere oſtendit· qd̄ ſiꝝ ſolús di
eſt· Et ꝟ eſt· qd̄ quinto ſequit̄ ſcꝫ cogitatōnum eoꝝ reprobatō· Vñ

aut
vbi ꝙ ſola omiſſa

scz tremor insensibilitas·immobilitas·et mollicies·Hec eadē quat-
tuor consequit̄ peccator ex peccato·propter qd̄ merito p palisim pecca
tū·et p paliticū peccator designat̄ ¶ Primū malū est tremor· Tre-
met em̄ peccator et timet q̄ timenda nō sunt· scz ista mundana que
sunt falsa bona·et multa mala continēt et ad dolorosum finē adducūt
Psal·Illic trepi·ti·vbi nō erat ti·Et nō timet q̄ multū timēda sunt
scz perditōez virtutū et gratie dei·et abscisionē ab ecclesia·et priuatōem
glorie celi·Et ideo qui timorē nō hz dn̄i·nō timet mala facere· qr ti-
mor dn̄i expellit peccatū· Ecc̄i·j· Nec curat bona agē nā qui timet
deū faciet bona·ecc̄i·xv· ¶ Scd̄m malū est insensibilitas·Nā in pa-
litico fit priuatō et diminutio sensus ex supradictis trib̄ causis·Sic ē
in peccatore·nō em̄ sentit peccator grandia vulnera aīe·Morsum
aūt vnius canis vl̄ vnius pulicis bn̄ sentit Prou·xxiij· Verberaue
rūt me et nō dolui·traxerūt me et nō sensi·Vbi nota q̄ triplex ē in
sensibilitas peccatoris ¶ Prima est qr nō sentit propos defect⁹·quā
facit superbia·Sic phariseus ille nō cognoscebat defectus suos sed se
meliorē omnib̄ reputabat·nō sum inq̄t sicut ceteri ho·lu·xviij·Ecō
tra facit humilitas q̄ bonā facit aīam·Greg· Bonarū mētiū est ibi
cognoscere culpā vbi culpa nō est ¶ Scd̄a est qr nō sentit miserias
proximorū·Amos·vj·Bibentes in phialis vinū et optimo vnguēto
delibuti et nihil patiebant̄ sup contritōe ioseph· Hanc facit auaricia
et immisericordia·Lu·xvj·Erat quidā mendicus nomine lazar⁹ cu-
piens saturari ꝛc·Ecōtra facit pietas·qr alienas miserias facit suas
ij·Cor·xj·Quis infirmat̄ et ego nō infirmor· q̄s scandalizat̄ et ego
nō vror· ¶ Tercia est·qr non sentit dulcedinē spūssancti· bn̄ sentit
dulcedinē phiale et cantilene·sz dulcedinē verbi dei sup mel dulcio
ris nō sentit·Hanc facit immūdicia carnis·q̄ facit hoīem quasi por
cū vt ei sapiant stercora·Vn̄ tren̄· Qui nutriebant̄ in croceis am-
plexati sunt stercora Ecōtra facit mūdicia·q̄ facit dei suauitatē sen
tire·et oculis mentis sentire·Math·v·Beati mūdo corde qm̄ ipi de
um videbūt· ¶ Terciū malū est immobilitas·sicut em̄ in contracto
propter frigus·vel opilato ex humiditate·vel ceso neruo· priuat̄ pars
palitica motu ·vel in toto· vel in pte·similiter est in peccatore·fit
em̄ immobilis et piger ad om̄e bonū Prou·xxj·Desideria occidūt
pigrū noluerūt em̄ q̄cq̄z opari manus eius· ¶ Quartū est molli-
cies quedā·dissoluit̄ em̄ peccator in aquis deliciarū sicut glacies ad
ignē·Hiere·xxxj·Vsqz quo delicijs dissolueris filia vaga·Et atten-
dit̄ hec mollicies in peccatore in h̄ q̄ cedit omni duro·nihil enīz g̃-
ue nec vnā temptatōz p̄t sustinere et vincere·imo omni temptatōi
et omni duro cedit Prou·xxviij·Qui mollis ē et dissolutus in ope

suo frater ē sua opa dissipantis Dissoluit enim peccator in igne tri
bulatōnis sic ⁊ in aq̄s deliciaꝝ ¶ Circa scd̄m scz q̄ sunt portatores
q̄ portant peccatorē añ iesum· nota q̄ sunt quattuor· q̄ marcus di
cit q̄ a q̄ttuor portabat ¶ Primus ē ꝯsideratō vilitatis ⁊ noxieta
tis peccati· q̄z vile ⁊ q̄z noxiū sit· Infinita em̄ bona aufert scz deum
cū omnib̄ bonis g̃tie· ⁊ infinita mala infert· scz dyabolū cū om̄ib̄
vicijs· Nec aūt cogitare multū facit ad ꝯuersionē Psal· Cogitaui
vias meas ⁊ ꝯuerti pedes meos· ¶ Scd̄us ē memoria mortis· qñ
em̄ q̄s cogitat q̄ de omnib̄ bonis suis tp̄alib̄ nihil secū portabit·
⁊ q̄ ip̄e a vermib̄ ꝯmedet· ⁊ sub terra recōdet ab omnib̄ derelin
quēdus· de facili ꝯtemnit oīa· ⁊ ad deū redit Hiero· Facile cōtem:
nit omnia q̄ sp· se· co· es· mo· Ecc̄i· vij· Memorare nouissima tua et
in eternū nō peccabis· ¶ Tercius ē recogitatō bñficōꝝ dei· Si q̄s
em̄ cogitat qūo deus fecit eū pulcerrimā creaturā vtpote ad ima
ginē suā· ⁊ qūo oīa subiecit ei· ⁊ qūo vt eū redimeret voluit mori·
et alia excellentia bñficia· q̄ ei deus ꝯtulit· multū allicit ad amorē
dei· atq̄z ad eū redire ꝓcurat Psal· Quid retribuā dño ꝓ omnib̄
q̄ retribuit mihi· calicē salutaris accipiā· quo ꝑ pniam ad deum re
dit· in qua salus aīe ꝯsistit· ¶ Quartus est timor supplicij eterni et
spes p̄mij· horrendū est em̄ incidere in manus dei viuētis· Heb· x·
Si q̄s em̄ ꝯsiderat q̄ ip̄e est obligatus supplicijs eternis· ⁊ p̄uatus
gloria paradisi· ⁊ si redeat ad deū absoluet a penis· ⁊ gl̄ie restituetur
certe nisi sit omnino fatuꝰ festinabit ad deū redire· Esa· xxviij· Ego
dixi in dimidio dieꝝ meoꝝ vadaz ad portas inferi· Dixi nō vide
do· in ter· viuē· Et sequit Recogitabo tibi om̄es an· me· in amaritu
dine aīe mee· Qd̄ fit in pnia dū hō ad deū redit ¶ Circa terciū scz
E q̄ est turba impediēs ne peccator portet añ iesum· nota q̄ quadru:
plex ē turba impediēs· ¶ Prima est turba vicioꝝ· Qui em̄ ē inuo:
lutus mltis malis ⁊ peccatis impedit ne ad deū redeat· Ro· j· Qui
cū iusticiā dei ꝯgnouissent nō intellexerūt· qm̄ qui talia agunt di:
gni sunt morte· Sicut em̄ qui multas ⁊ ꝯtrarias infirmitates hn̄t
nō defacili curant· sic q̄ multa peccata// Peccata enim clamāt ꝯtra
eū ī curia celi· Gen̄· iiij· Ecce vox sang̃nis fratris tui clamat ad me
de terra· ¶ Scd̄a est turba solicitudinū mundanoꝝ q̄ suffocāt ver:
bū dei ⁊ omnē bonū cogitatū· Lu· viij· Aliud cecidit inter spinas ⁊
simul exorte spine suffocauerūt illd̄· Solicitudines mūdi recte sunt
sicut spine vt si quis in eis fuerit inuolutus nō poterit exire illesus
Propter qd̄ dr̄ ecc̄i· xj· Fili ne in multis sint actus tui· ¶ Tercia ē
turba ꝯsanguineoꝝ q̄ omnino salutē aīe impedire conant Prop:
ter qd̄ dictū ē abrae· Egredē de terra tua ⁊ de ꝯgnatōne tua et de

ait Et cū vidisset iesus cogitaciones eorū dixit·vt quid cogitatis mala in cordibꝫ vestris·q·diceret · ex hoc ꝙ cogitationes vestras video perpendite quia deus sum·Vñ etiam peccata dimitto· Sed quia nec istud suffecit ad remotōnem cecitatis cordis eorū· venit̄ ad magnum miraculum·vt vel sic obstruatur os loquētiū iniqua Vñ sequit̄·Quid ē facilius dicere remittūt̄ tibi peccata tua·i· dicto facē vt tibi peccata dimittant̄·glosa·qd̄ solus q̄ dimitto noui·an dicere surge ⁊ ambula·glosa·qd̄ ⁊ vos videre poteritis·q̄si diceret· Apud me vtrūqꝫ eq̄liter facile ē·ꝫ qꝛ ego solus illud noui·istd̄ aūt etiā hoīes vidēt·⁊ ido ꝓ maiori reputāt·ꝓbet̄ inuisibile ꝑ visibile· Et h̄ ē qd̄ sequit̄·Vt aūt sciatis·qꝛ filius hoīs hꝫ potestate dimittēdi peccata in t̄·ꝛc·Sꝫ nō videt̄ bñ argumētari·qꝛ ꝑ minus videt̄ ꝓbare maius·Minus ē em̄ sanare paliticū ī corpe· q̄ꝫ peccatū dimittere in aīa Aug̃·Plus ē iustificare impiū q̄ꝫ creare celū ⁊ terrā·Et ido nota ꝙ opus dei p̄t habere triplicē ꝯsideratōꝫ·Cōsiderari em̄ p̄t in opifice· ⁊ sic omne opus ē eq̄liter facile·qꝛ opifex in omnibꝫ ē equaliter potēs·Scd̄o p̄t ꝯsiderari in seip̄o ⁊ sic vnū opus p̄t ex se habere maiorē difficultatē q̄ꝫ aliud·Et sic iustificare impiū plus et maius ē q̄ꝫ creare celū ⁊ terrā·eo ꝙ in h̄ est resistētia peccati·in illo vero nulla ē resistentia·⁊ scd̄m h̄ intelligit̄ dictū aug̃·Tercō quātū ad illos quibꝫ opꝰ apparet·⁊ sic cū hoīes q̄ magis vidēt estimēt maiora p̄t aliq̄d existimari esse maioris vl̄ minoris difficultatis qd̄ maius ⁊ minus videt̄·Si g̊ ꝯsideremus opus ꝑm p̄mā ꝯsideratōꝫ scꝫ ꝓut ꝯsiderat̄ in opifice sic erit argumentū a simili·qꝛ si pōt facere vnū p̄t facere aliud·cū vtrunqꝫ potentiā solius dei requirat·Simile g̊ ꝓbat̄ ꝑ simile ⁊ inuisibile ꝓbat̄ ꝑ visibile·Hiero· Vtrū sint paliticō peccata dimissa·solus nouerat q̄ dimittebat· surgere autē et ambulare oībꝫ manifestū erat q̄ videbāt·fit g̊ visibile signū vt ꝓbet̄ inuisibile·Si aūt ꝯsiderat̄ ꝑm vltimā ꝯsideratōeꝫ scꝫ ꝓut ꝯsiderat̄ in iudicō hoīm·sic erit h̄ argumētū a maiori·qꝛ maius videbatur eis sanare dicto paliticū q̄ꝫ dicere remittunt̄ tibi peccata tua· Et ido si poterat qd̄ maius erat poterat etiā qd̄ minus erat · Et h̄ est qd̄ sequit̄·Vt aūt sciatis·qꝛ filius hominis hꝫ potestatē dimittēdi peccata in terra · tūc ait paliticō tibi dico· surge vt manifestū fiat ꝙ sanus es· tolle lectū tuū ⁊ ambula·Et statim tu· lectū ⁊ ambulauit corā illis vt ꝯuerterent̄ ⁊ ꝯfunderent̄·Et sic pꝫ scd̄m ⁊ terciū·quartū ⁊ q̄ntū ¶Moralitas· Circa h̄ miraculū quinqꝫ ꝯsideranda occurrūt·Primo q̄d ꝑ hunc paliticū designet̄· Scd̄o qui sint portatores ip̄ius palitici ad christū · Tercō q̄ est turba impediēs ne paliticus ponat̄ añ iesum vt hētur luce·v· Quarto q̄ faciunt ad

dimissionē peccati qꝛ iste in fide illoꝝ dimissus est a peccato. Et q̄t
modis infirmitates ꝯtingūt. qꝛ iste ex peccato videt̄ infirmus fuis
se. Quinto q̄uo peccator sanatus dēt tollē lectū suū ⁊ ire in domū
suā ¶ Circa p̄mū nota q̄ p hūc paliticū peccator designat̄ ⁊ p pali
sim peccatū. Et h̄ dupliciter scꝫ rōe originis ⁊ rōe effectus ¶ Pri
mo rōe originis. Trib⁹ em̄ mōis causat̄ palisis. s. ex frigiditate ner
uos ꝯstringēte. vel ex humore neruos opilāte. vl̄ ex vulnere ner
uos incidēte. Ex his em̄ impedit̄ trāsitus spūs ad instrumēta sen
suū. ⁊ fit p̄uatō sensus ⁊ motus s̄m plus ⁊ minus. aliqn̄ in toto. et
aliqn̄ solū in vno mēbro. Aīa igit̄ auari palisim incurrit ex nimia
frigiditate. Est em̄ ꝯgelata. qꝛ ignē diuinū scꝫ caritatē dei ⁊ ꝓximi
nō hꝫ. ⁊ h̄ qꝛ est plena iniq̄tate. nihil em̄ iniq̄us q̄ꝫ amare pecunias
Math. xxiiij. Qm̄ abūdabit iniq̄tas refrigescet caritas multoꝝ. Ca
lor aūt facit hoīem largū. ꝓpterea iuuenes naturaliter sunt largi.
et senes auari. Et qꝛ auarus nō hꝫ calorē dei in se. ido hꝫ cor ꝯgela
tū ⁊ nihil largit̄. Et iō christus ignē venit mittere in terrā vt h̄ fri
gus depelleret. Nā dum se ⁊ sua nobis g̃tis dedit ignē magnū. id
est amorē in cordib⁹ nostris accēdit. Ro. viij. Q̄uo nō etiā cum illo
oīa nobis donauit. Que cogitās ꝓpha dic̄. Cōcaluit cor meū intra
me ⁊ in me. mea exar. ignis Ido etiā spūssanctus in specie ignis ap
paruit vt auaricie frigus d̄pelleret. Luxuriosus aūt palisim incur
rit ex nimia humiditate. q̄ causat̄ ex nimia comestione. ⁊ maxime
ex potatōe vini. Propterea d̄r ad eph. v. Nolite inebriari vino in
quo ē luxuria. Si em̄ luxuriosus abstineret ⁊ maceraret abstinētia
cibi ⁊ potus carnē suā nō efficeret̄ paliticus. Ad hāc palisim depel
lendā christus ordinauit ⁊ p̄dicauit pniam ⁊ abstinentiā. Luc. xxj.
Videte ne g̃uent̄ corda vestra crapula. ⁊ ebrietate. Et ob h̄ etiam
sancti patres ordinauer̄t religiones ⁊ heremitoria. ⁊ sancta eccle
sia ordinauit q̄dragesimā ⁊ alia ieiunia. Superbus vero incurrit pa
lisim ex incisione ⁊ separatōe. Superbia em̄ separat animā a deo. et ideo
influxus spūssancti ad cor eius transire nō p̄t. Eccī. x. Initiū superbie
hoīs est apostatare a deo. qm̄ ab eo qui fecit illū recessit cor eius.
Ad hāc palisim expellēdā christus vsqꝫ ad terrā se humiliauit for
mam serui accipiēs. Ista est pessima palisis. qꝛ omnē influxū grati
aꝝ impedit. Iac. iiij. Deus superbis resistit humilib⁹ aūt dat g̃tiam.
Cū aūt ad ista tria peccata auariciā. luxuriā. et superbiā. oīa peccata
reducant̄. vt d̄r. j. ioh. ij. ⁊ hec tria palisim designent scd̄m diuersas
causas vt dictū est. manifestū est q̄ p paliticū omnis peccator p̄t
intelligi rōe originis vnde causat̄ ¶ Scd̄o significat̄ peccator p pa
raliticū rōe effect⁹. Quattuor em̄ mala sequunt̄ in corpe ex palisi

veri. Tercio nos hortatur ad iram per zelum in ira simpliciter nō peccantes. ibi. Irascimini et nolite pec. Quarto vt furtū declinemus labores manuū exercētes. ibi. Qui furabat iam nō furet. Primo ꝙ nos hortat vt mente renouemur dicēs. Renouamini spū mētis vestre. i. renouamini non extra tantū vt multi faciunt in pannis et huiusmodi ꝛ intus scz spū mētis vestre. intrāsitua ē structō. i. spū qui est mēs vestra. vel spūsancto mētis vestre habitatore. Et attende ꝙ dicit renouamini. ꝙ quantūcunqz hō pfect⁹ sit semp dz reputare se nouo inchoare. Eccl. xviij. Cū summauerit hō tūc incipiet. Psal. Et dixi nūc cepi. Et ad cuius imitatōz dz esse hec renouatō. ostendit cū subdit. Et induite. quantū ad conuersatōz exteriorē p imitatōz. ro nū hoiem. i. christū nouo mō cepti ꝛ natū. Ro. xiij. Induimini dominū. christū. Siue induit q̄cunqz vtutes induit Gal. iij. Quicūqz in christo baptisati estis christū induistis. Sic mulier illa quā iohes in apoc. vidit induta erat sole. Induite dico nouū hoiem q̄ secm deū creatus est nō fm carnē. i. Cor. xv. Primus adam de terra terrenus. secundus de celo celestis. ꝙ vtus forma tua corpis xpi fuit celestis et diuina ꝛ nō terrestris ꝛ humana. Et in quo dz esse hec renouatō facta ad imaginē christi ostēdit cū subdit. In iusticia. s. opis ꝛ sancti tate veritatis. i. in vera sanctitate mētis. vt sitis iusti in ope. ꝛ sancti in mente. Vel in iusticia quantū ad alios. ꝛ in sanctitate veritatis quantū ad vos vt scz sitis sine simulatōne ypocrisis. Leui. xix. Sancti estote qm̄ ego sanctus sum. Et nota ꝙ dupler est renouatō scz mentis que fit in psenti p virtutū opa. ꝛ corpis q̄ fit in futuro in corpum resurrectōe. De pma loquit hic apls. Item nota ꝙ nou⁹ homo est christus ꝛ vetus hō dicit adam. Item nouus hō dicit aia ꝙ de nouo creata. ꝛ vetus homo dz caro ꝙ a veteri adam traducta. Vbi nota ꝙ anima dicit senescere p peccatū. p similitudmē. Et hoc pz quantū ad quattuor. Primo ꝙ sicut semiū incuruat corp⁹ ita peccatū incuruat animā ad terrena. ita ꝙ celestia nō pt respicē. Nam terrena cogitat desiderat loquit ꝛ opatur. Psal. Miser factus sum ꝛ curuatus sum vs. in finem Idem. Oculi sui sta. decli. in ter. Secundo ꝙ sicut semiū debilitat visum. ꝛ quādoqz excecat. vt patet in ysaac. Sic peccatum excecat animam. Nō enim videt peccator gladium dei super se euaginatum nec videt dyabolum se trahentē ad furcas infernī nec vidz se nudū in omnib⁹ bonis spoliatū ꝛ vere p oīa et totaliter ē cecus. Psal. Oculos ha. ꝛ nō vi. Et nota ꝟ de hellp de q̄ dz ꝙ ñ poterat videre lucernā dei aliqz extinguere. j. Re. iij. Sic peccator nihil clarū pt videre. ſ. si q̄d ē male fumigās illud vidz. Peccator ē sicut noctua que nihil videt nisi in tenebris. Iohā. iij.

Dilex·ma·te·q̃z lu· ¶ Tercō qꝛ sic̄ seniū debilitat auditū ⁊ oēs po
tentias anime organis alligatas·sic peccatū animā ⁊ om̄es potēti-
as eius ad om̄e opus bonū ligat qꝛ nec audire v̄ba dei nec amare
vera bona·nec recordari bn̄ficioꝝ dei·nec ire ad sancta loca· nec o
perari v̄tuosa p̄t·imo om̄ia h̄ fastidit sicut hō satur cibū·Nu·xxj·
Anima nostra nauseat sup cibo isto lenissi· ¶ Quarto qꝛ sicut sola
auaricia iuuenescit in sene·sic solū peccatū iuuenescit in peccatore·
Esa·lxv·Puer cen·an·mo· Peccator hz multa tpa in hac etate ꝫ in
sensu est valde puer·Cōtra qd̄ d̄r·j· Coꝝ·xiiij· Nolite pueri effici
sensibꝫ ꝫ malicia puuli estote·Ab hac g̊ vetustate hortat̄ nos apl̄s
Lvt renouemur dicēs·Renouamini spū mētis vestre ¶ Moraliter
autē exponēdo nota qꝛ renouari dēmus ꝑm sex species renouatō-
nis q̄ in creaturis inueniunt̄ ¶ Prima renouatō fit p ignē· Sicut
ferꝝ renouat̄ ab erugine ⁊ auꝝ ⁊ argētum p ignem ꝓbant̄ ⁊ re
nouant̄·sic renouat̄ hō in igne tribulatōnis·Sap̄·iij·Tanq̃z aurum
in fornace ꝓba·il· Tribulatō vocat̄ ignis qꝛ similes auro ⁊ argen
to purgat·sil̄es vero palee incinerat ⁊ denigrat· Quidā autē vide
tur argētum ⁊ nō sunt ⁊ ido ignē tribulatōnis nō sustinēt Hiere·
vj·Frustra ꝯflauit ꝯflator·malicie eoꝝ nō sunt ꝯsumpte·argētuz
reprobum vocate eos·qꝛ dn̄s ꝓiecit illos·Melior ꝓba q̄ possit fie
ri de argēto fit p ignē·Sicē in hominibꝫ q̄ optime ꝓbant̄ in tribu
latōe·Ecc̄i·ij·In igne ꝓbat̄ auꝝ ⁊ argētū·hoīes v̄o in camino hūili
atōis·Iob·ij·Mitte manū tuā ⁊ tange os eius ⁊ carnē·⁊ tūc videb
qꝛ in faciē bn̄dicat tibi·Nota h̄ qꝛ deus fac̄ sic̄ aurifex ⁊ cāpsor q̄ ali
qn̄ fortit̄ ꝓbat auꝝ scz p ignē·aliqn̄ leuit̄ scz ad pagonē·Sic fac̄ de-
us qꝛ quosdā acriter ꝓbat p multas tribulatōes vt pfectos·q̊sdaz
leuiter·i·p paucas tribulatōes vt impfectos ¶ Scd̄a renouatō fit
in serpēte·q̄ cū senuerit ⁊ ꝓpter duriciē pellis nō pōt se bn̄ vertere
abstinet xl·diebꝫ·deiñ ingrediēs p artū foramē pellē veterē ibi re-
linq̄t·Ad hāc prudentiā xp̄c nos hortat̄ mat·x·Estote inq̄t pruden
tes sic̄ ꝑpētes·Dēmus aūt in h̄ serpētis prudētiā imitari·vt carnē
nostrā p abstinentiā esce ⁊ potus macerātes·in artū foramen peni
tentie ingrediamur·qꝛ arta est via q̄ ducit ad vitā·mat·vij·Vbi to
tā pellē veterē peccatoꝝ deponētes·in nouā creaturā trāseamꝰ·qꝛ
nisi q̄s renatus fuerit denuo n̄ p̄t videre regnū dei·ioh̄·iij·Et sicut
mō geniti infantes lac puritatis bibamus sapidū plꝰ q̃z māna Cañ·
v·Bibite carissimi ⁊ inebriamini·j·Pe·ij·Sic mō geniti infantes si
ne do·lac·concu· ¶ Tercia renouatō fit in aquila Psal·Renouabit̄
vt aq̄le iuuētus tua Vbi dic̄ glosa Aq̄la dū senio g̃uat̄ vnco rostri
immoderate crescēte nō p̄t os apire ⁊ cibū cape·Vñ lāguescit· Sz

domo patris tui·genī·xij·Qz ímimici hoīs domestici eús·Lu·xiiij·
Si qs venít ad me ꝛ nō odit pa·ſ·ꝛ ma·ꝛc·nō ꝑt meus eſſe diſcipu
lus· ¶Quarta ē turba demonū q̄ nō doꝛmiūt ꝫ ſp ꝛſumunt aīam
peccatoꝛis ipſis peccatis·ita ꝙ nō ꝫ vires ad deū redeūdi· p oīme
em̄ peccatū qđ faciūt ꝓpetrari ímdurať ánima·ꝛ aptitudo redeūdí
ad deū paulatim ꝛſumiť·Iob·xiij· Qui me ꝛmedūt nō doꝛmiunt a
multitudíne eoꝝ ꝛſumiť veſtimētū meū· Veſtimentū anime ſunt
bona naturalia·q̄ ꝑ peccatū deuaſtanť·Lu·x· Qui etiā deſpoliaueŕt
eū ꝛ plagis impoſitis abierunt·Demones auferūt g̃tuita·ꝛ vulne
rāt naturalia ¶Circa quartū ſcz q̄ facúnt ad dimíſſionē peccati et E
q̄t de cauſis ímfirmitates ꝛ pene cōtíngūt·nota ꝙ quattuoꝛ facúnt
ad dimiſſionē peccati ¶Primū eſt opatō bona·q̄ habilitat ꝛ diſpo
nít ad g̃tiam ſicut medicus diſponít vt medicína bñ opeť· ¶Greg·
Interim fac quíđq̄d bomí potes vt deus illuſtret coꝛ tuū ad penitē
tiā·Vñ ſtulti ſunt illi qui poſtq̄ ſunt ím peccato moꝛtali níhil bomí
facere volunt·exquo nō ꝓdeſt eis ad vitā eternā·ꝓdeſt tñ eis vt d̄
peccato exeāt ꝛ ad deū reuertanť· ¶Ecdm ē elemoſina·Dañ·iiij·
Peccata tua elemoſinís redime·Exemplū huius hēmus ím coꝛne-
lio cēturione de quo dꝛ actu·x·Elemoſine tue aſcenderūt ím memo
riā ín cōſpectū dei·Et ídō ad eū miſſus eſt petrus vt a peccatis ab
ſolueret eū ¶Terciū eſt venía conceſſa alteri ꝓ ímúria facta ſibí·
Matħ·vj·Si em̄ dimíſeritis homímbꝫ pcím eoꝝ dī· vo· pater ve-
ſter celeſtis pcā veſtra ¶Quartū ē meritū ꝛ oꝛō ſanctoꝝ vt ħ pz·
qꝫ ꝓpter fidē poꝛtātiū dimíſſa ſunt ei peccata·j·Re·xv· Porta q̄ſo
peccatū meū·Exēplū de beato aug̃·q̄ ꝓpter merita ꝛ oꝛões matris
cōuerſus ē·ꝛ paulus ꝓpter oꝛatōz ſtephani cōuerſus ē·vt dīc aug̃·
Propterea dꝛ iob·v·Voca ſi eſt qui te audiat ꝛ ad aliquē ſanctoꝝ
cōuertere ¶Circa alúud ſcz q̄t de cauſis mfirmitates cōtíngūt·no
ta ꝙ vt dīc beda·q̄nqz d̄ cauſis cōtíngūt ¶Primo vt meritū úſtiſ p
patiētiā augeať·vt iob ꝛ thobie· ¶Secdo ad cuſtodiā vtutis ꝛ hūi
litatis·Nā vt9 ím ímfirmitate pficiť·ij·ad coꝝ·xij·Ne magtudo re
ue·extol·me·datus ē mihi ſtimulus carnís mee an·ſa· vt me colla-
phíſet ¶Tercō ad purgāda pcā vt lepꝛa marie ꝛ huic palítico· ¶
Quarto ad gl̃iaz dei vt lazaro· ¶Quinto ad ímitiū pene vt herodi
q̄tenus ħ ppēdať q̄d in fuťo ſequať ¶Circa q̄ntū ſcz quō pcātoꝛ ſa
natus dꝛ reſurgé ꝛ tollé lectū ſuū ꝛ ire ím domuz ſuā·nota tria·qꝫ H
dꝛ ſurgé ꝑ culpe fugā ꝛ deteſtatōz·dꝛ tollere lectū ſuū ꝑ penitētie
aſſumptōz·et dꝛ ire ín domū ſuam ꝑ ꝓfectū bonoꝝ ꝛ exercitatōez
¶Circa ꝓmū nota ꝙ peccatoꝛ ſanatus quattuoꝛ dēt deteſtari ſcz
peccatum qđ fecit·dyabolū qui peccatum ſuggeſſit·mūdum qui

delectabilia sua ad pcm ppetrādū obtulit·ꝛ carnē q̄ ad peccatū al lexit Quādo hō passus est vnū magnū malū· omnes q̄ fuerunt m culpa pſequť Dyabolus aūt ꝛ mundus ꝛ caro sunt m culpa pec; cati ido merito pſequēdi Psal·Cōfundanť ꝛ reuer·qui vo·mi·ma· Circa scdm nota q̄ peccatoꝛ dz tollere lectū suū·i·coꝛpus suum m quo ꝑus p peccatu suū iacebat·ipm p disciplinā pnie macerādo scz p abstmentiā cibi ꝛ potus·p disciplinas ꝛ vigilias·p pegrinatō nes ꝛ mfirmoꝝ obseq̄a·Heb·xj·Circuierūt m melotis· m pel·cap· egē·an·affl̄t·m soli·er·m mon·ꝛ m spe·ꝛ m caú· Circa terciū nota ℣ q̄ peccatoꝛ sanatus debet ire m q̄druplicē domū ꝓficiēdo· Psa ia est ecclesia ad quā debet ire p sacrametoꝝ pceptōꝝ Psal· In domū dn̄i ibimus·Debet emꝫ se munire sacramentis m quib⁹ opať vtus scientia ꝓꝑa m quā debet ire p suā frequentē discussione· Sap·viij· Intrās m domū meā acquiescam cū illa· Quādo extractus ē igms m aliq̄ domo · diligenter querit an remanserit igms m aliqua fa; uilla ꝛ deinceps maioꝛ cautela adhibeť· Sic dēt peccatoꝛ facere m cuius ascientia extinctus est igms peccati Tercia est sepulcruꝫ Iob·xxx·Scio q̄ morti trades me vbi astituta ē domus omni vi uenti Ad hanc debet ire hō p iugē memoꝛiā ꝛ expectatōem Iob· xiij·Cūctis diebꝫ quib⁹ nūc milito expec·do·ve·immu· mea Quā do hō stat ad pensionē m aliqua domo m q̄ modicū debet stare· n curat de ea ꝫ multū curat de ea m qua semp dz habitare In ß aūt mundo oēs stamus ad pensionē ꝛ modico tēpoꝛe In alia aūt vita ꝫ futurā imq̄·Et ideo modicū est curandū de ista ꝛ multum de alia Quarta est celū ad qđ debet ire p desideriū ꝛ affectōem Phił· iij·Nostra aversatō m celis est Ibi enim ē pater noster ibi sunt p decessoꝛes nostri ibi est omne bonū nr̄m ꝛ idō ibi dz esse coꝛ nostꝝ Matħ·vj·Vbi est thesaurus tuus ibi est ꝛ coꝛ tuū Sexto et vlti mo ponit ex miraculo facto dei gloꝛificatō q̄ videntes turbe mi raculū factū timuerūt scz timoꝛe reuerentie et filiali et gloꝛificaue rūt deū qui dedit potestatē talē hoib⁹ id est qui dedit hominib⁹ p phetā magnū habentē potestatē talia faciēdi scz sanādi homies in anima et coꝛpe Et sic pz sextū et asequēter totū

De epistola sermo·centesimustercius·

Renouamini spū mētis vestre·Eph·iiij· Apls i hac epla ad quattuoꝛ nos hortať·Primo vt mente renouemur nouū hoiez induētes·In pncipio eple·Secōdo vt mēdaciū deponamus vitatē loquētes ibi Propter qđ deponētes mē· loq·

quodā naturali mō collidit rostꝝ ad petrā. ⁊ eximit onus rostri q̄
cibū capere impediebat. ⁊ tunc redit ad cibū ⁊ oīa reparant ei vt fiat iu
uenis. In quo dat nobis exēplum vt rostrū nostrū. i. aspectū men
tis nostre q̄ est totus incuruatus et reflexus ad terrā. ita ꝙ ei cele
stia nō sapiant. pcutiamus ad petrā christū. i. ꝯsideremus ipm quā
ta et qualia nob dedit. ⁊ tunc ex tali pcussione ꝯsideratōnis ad pe
trā christū accendet ignis diuini amoris in nobis Psal. In medita
tōe mea exar. ig. Et talis ignis spūm mētis nostre renouabit Psal.
Emitte spūm tuū ⁊ creabitur. qꝛ ignis diuinus est. ⁊ renouab fa:
ciē terre. i. aīe. ⁊ tūc aīa cibū suū spiritalem sumet ⁊ oīa carnalia re
nuet Aug. Gustato spū desipit omnis caro. ¶ Quarta renouatio
fit in ceruo Psal. Sic ceruus desiderat ad fon. aquaꝝ. Vbi dic glo:
sa Ceruus dū grauat senio crescētib pilis ⁊ cornib. serpentē hau
rit narib quo hausto veneno estuat. vn̄ fontē ad bibendū arden
tissime desiderat. ⁊ cū multū biberit. pilos ⁊ cornua deponit. In q̄
dat nobis exemplū. ꝙ dū g̃uamur pilis. i. passionib carnis. que ex
carne veteri oriuntur. ⁊ cornib. i. dig̃tatib mundi. q̄ valde g̃uant
aīam. ⁊ ad terrā deprimunt ⁊ suis punctōib vulnerāt. dēmus respi
cere serpentē in palo crucis suspensum ⁊ eius venenū. i. venenosa
opprobria ⁊ tormenta haurire ⁊ bibē. p iugem memoriaꝫ. ex cuius
haustu in nobis v̄tus calefactiua generabitur. ⁊ q̄dā v̄tus q̄ desic:
cabit in nob omne desideriū carnaliū ⁊ mundanoꝝ. ⁊ sic desiccatis
carnalib sitiemus ⁊ bibemus aquā diuine g̃tie salutaris. Ioh. vij.
Si q̄s sitit veniat ad me ⁊ bibat. Et tūc abrenūciabim⁹ cornib. i. ho
norib ⁊ dig̃tatib mūdi. qꝛ si q̄s bn̄ ꝯsiderat crucifixū. ppēdet qm̄
dig̃tas mūdi ē ꝯtemnēda. Nā cui p̄us acclamatū ē vt deo osanna
in excelsis nūc maledicit vt seductor. Math. xxviij. Vach qui d̄stru
is tēplum dei ꝛc. Et cui p̄us ꝓsternebāt vestimēta in via. ecce suis
exuitur ⁊ sors sup ea mittit. Et multa alia ꝯsiderātur in cruce. ꝓp:
ter q̄ honor ⁊ dig̃tas mūdi sunt penitus ꝯtēnenda. Per talē etiaꝫ
aspectū pili. i. vicia carnalia. ⁊ cornua. i. supbia ⁊ vicia spūalia depo
nūtur. qꝛ de cruce manat v̄tus oēm morbū pcti sanās. dū tiriacā in
cruce factā sumim⁹. q̄ om̄e venenū pcti expellit. Et tūc sic renouati
et in crucifixū trāslati incipiem⁹ habē v̄a cornua. i. veꝝ honorē. q̄ cō
sistit in possessiōe v̄tutū. Qꝛ vt dic phs. Honor ē reuerētia exhibi
ta in testimoniū v̄tutis Honor v̄o m̄di ē in pāno ⁊ in eq̄s. Hoc fi
guratū ē nūi. xxj. vbi dn̄s mādauit ꝙ q̄cūqꝫ g̃uaret pūctōe alicui⁹
veneni dēret respicē serpētē eneū i palo suspēsuꝫ. q̄ figurabat xp̄m
¶ Quinta renouatō fit in accipitre. q̄ fit singulis annis. De qua d̄r
iob. xxxix. Nunq̄d p sapientiā tuam plumescit accipiter expandens

alas suas ad austrū. In quo dat nobis exemplū. q frequēter dēm⁹
expandē alas nostras ad austr. i. g̃tias ⁊ bn̄ficia data nobis a deo.
dēmus ad bonitatē dei referre. a qua omnia bona ꝓcedunt. q̄ au-
ster est ventus ꝓductiuus ⁊ generatiuus bonoꝝ. Iac̄. j. Om̄e da
tū op. ⁊ om̄e donū ꝑfe. desur. est. Et in tali renouatōe flat in nos
auster. i. spūssanctus. q̄ om̄es penas. i. gr̄as renouabit. eas meliorā
do ⁊ nouos effectus ꝓducere faciendo. Math. xxv. Omni haben-
ti dabit ⁊ abundabit. Quādo aūt hō g̃tias quas hz ad dei bonitatē
nō refert. nec de eis deo reg̃tiat ꝑdit pennas veteres. ⁊ n̄ recipiet
nouas. ⁊ nō renouabit vt accipit. Sic ꝑdidit eas lucifer qui ad deū
nō retulit bona sua ꝛc. ¶ Sexta renouatō fit in fenice que in nido
suo ligna arida ⁊ aromatica ꝯgregat. ⁊ alis suis ignem ꝯcutiēs se
ip̄m ꝯburit ⁊ ex eius cineribꝫ auis sue speciei ꝓcreat. In quo signi-
ficat renouatō q̄ in resurrectōe fiet. q̄ si in nido nostre carnis in
quo habitamus ꝯgregauerimus ligna aromatica. i. opa sancta q̄
redolēt corā deo. in quibꝫ est accensus spūssancti ignis tūc ex cine
ribꝫ illis. i. ꝑ v̄tutem illoꝝ opum resurgent gloriosa corpa nostra
j. Coꝝ. xv. Seminat in ignobilitate surget in gloria. Ad idem va-
dit renouatō q̄ fit in seminibꝫ q̄ in terra mortificant. ⁊ virentia re-
surgunt. q̄ si in cruce penitentie mortificauerimus mēbra nostra
et mortui fuerimus mundo. resurgemus in magna gloria ꝑ om̄ia
feliciter renouati. Phil. iij. Saluatorē expec. dn̄m nostrū ih̄m chri-
stum q̄ reformabit cor. humi. no. ꝯfigu. cor. claritatis sue. Et sic ptz
p̄mum. ¶ Scdo nos hortat vt mendaciū deponamus veritatē lo-
quētes d. Sic dixi q̄ nouus hō assumendus ē. ⁊ ꝑ ꝯn̄s vetus depo
nendus. ꝓpter qd̄ deponentes mēdaciū. qd̄ ad veterem hoīem ꝑti
net loquimini veritatē vnusquisqz ꝓximo suo. i. omnes. ⁊ huius ra
tō est. qm̄ sumus inuicē mēbra. i. oēs sumus fratres ⁊ filij vni⁹ dei.
et maxime christiani sunt mēbra vnius capitis ih̄u christi. ⁊ iō eis
maxime ꝓhibet ne seip̄os ꝑ mendaciū fallant ad inuicē. Debemus
Maūt cauere a mendacō ⁊ loqui veritatē maxime ꝓpter tria ¶ Pri-
mo q̄ mendaciū totā societatē humanā deuastat. ⁊ mercatōes ⁊ iu
dicia ⁊ punitōes ⁊ p̄mia Q̄ ꝑ mendaciū emptores decipiunt. iudi
ces veritatē nō pn̄t inquirere. ⁊ ꝑ ꝯn̄s insontes plectunt. rei eua-
dunt. Per veritatē aūt fidelitas societatis hūane ꝯseruat. nullus d̄
cipit. v̄itas indagat. ⁊ vnicuiqz ꝑm opa sua retribuit. Propter qd̄
d̄r ꝓuer. viij. Veritatem meditabitur guttur meum ⁊ labia mea
detestabuntur impium Philosophus. Duobus existentibus ami
cis sanctum est prehonorare veritatem. Dicitur de saracenis q̄ su
per omnia detestantur mendaciū. Saraceni etiā multū sunt reales

in verbo. ¶ Scdo qꝛ mendaciū reddit hoīem odiosum deo ⁊ hoīb
Eccī. xxv. Tres species odiuit aīa mea ⁊ aggrauor valde aīe illoꝝ
paupem supbum diuitē mendacē ⁊ senem fatuū ⁊ insensatū. In eo
dē. ix. Terribilis est in ciuitate sua hō linguosus. Homo linguosus
multa mendacia loquit. ¶ Tercō qꝛ mēdaciū occidit animā ⁊ sepat
a deo. Sap. j. Os qd̄ mentit occidit animā. Ecōtra veritas a morte
liberat. Ioh. viij. Cognoscetis veritatē ⁊ veritas liberabit vos ¶
Cōsequēter hortat nos ad iraz p zelū ⁊ ne p iram offendamus di-
cens Irascimini sup. peccatis Glosa. In hac em̄ ira est pfectō. Vnd̄
de moyse dicit exo. xxxij. q̄ cū appinquasset ad castra ⁊ vidisset vi-
tulū ⁊ choros iratusqꝫ valde ꝓiecit de manu tabulas ⁊ ꝯfregit eas
j. Mach. ij. dicit de mathathia q̄ cū vidisset iudeū immolantē accen
sus est furor eius sm̄ legis zelum ⁊ trucidauit eū Sil'r phinees vi
dens scortantē cū madianitide ingressus est lupanar ⁊ pfodit am
bos simul viꝝ ⁊ mulierē in locis genitalib⁹ nūi. xxv. Hac ira irat⁹
fuit christus qn̄ facto flagello de funiculis eiecit ementes ⁊ ven-
dentes de templo vt pꝫ ioh. ij. Hec vocat ira p zelum In tali autē
ira excedit hō frequēter in nimis aspe rep̄hendendo ⁊ corrigēdo
et ideo subdit Et nolite peccare modū scꝫ in iracūdia excedendo. qꝛ
in teip̄o peccas quē ꝯturbas ⁊ in alio quē immoderate exasperas
Eccī. viij. Nō incēdas carbones peccatoꝝ arguens eos Et si ꝯtin-
gat irasci aliqn̄ immoderate tn̄ sol nō occidat sup iracundiā vestraꝫ
id est cito deponatis Gen. xlix. Maledictus furor eoꝝ qꝛ ptinax.
et indignatō eoꝝ qꝛ dura Vel aliter vt dicamus q̄ h̄ ꝓhibet apl's
ne in ira offendam⁹ dicēs. Irascimini ⁊ nolite peccare. Q. d. Intus
toleres qd̄ vitari nō pōt Sed de ira nō veniatis in actū peccādi
Si g̊ surgit motus animi q̄ iam ꝓpter penā peccati nō est in pote
state nr̄a saltē ei nō ꝯsentiat rō Permittit q̄dē apl'us irasci qd̄ est
hūana tēptatō s̄ ꝓhibet iram ad effectū ducē in q̊ ē pctm̄ ⁊ maius
est peccatū si sol sup iracūdiā occidat id ē si diu teneat Et h̄ ē qd̄ d̄r
j. ad coꝝ. j. Tēptatō vos nō apprehēdat nisi hūana Et q̄ sic tenet irā
cor dyabolo apit et dat ei locū intrandi ad se ⁊ secū habitandi No
lite g̊ locū dare dyabolo in ira manēdo Et sic pꝫ q̄ ad iram p zeluꝫ
nos hortat ⁊ ne in ira peccem⁹ dehortat Et sic ptꝫ scd̄m ⁊ terciū ꝛc
¶ Quarto nos hortat vt furtū nō faciamus s̄ laborē manuū ex
erceam⁹ dicēs Qui furabat iā nō furet q̄licūqꝫ genere rapine Exo.
xx. Nō furtū facies Magis aūt laboret opando manib⁹ suis Et q̄
opa faciet mala lucra certe n̄ s̄ qd̄ bonū ⁊ iustū ē opet Sic ipe pau
l⁹ faciebat. ij. The. iij. Nō inq̄eti fuimus apd̄ vos nec g̊tis panē mā
ducauim⁹ ab aliq̊ s̄ in labore ⁊ fatigatōe die ac nocte operātes ne

quemq̃z vestrū grauaremus·Act·xx·Scitis quomiã ad ea q̃ opus mihi erant ⁊ his qui mecū sunt mínistrauerínt manus iste·Et ad quē finem dēmus laborare·certe vt habeamus vñ tribuamus sc̃z sustentatōez necessitatē patienti·Et ido si patimur necessitatem·p̄; mo nosipos sustentare debem⁹·deínde paupes·Luc̄·xiiij·Noli vo care vicínos diuites ⁊ ꝛgnatos tuos ne ⁊ ipsi te reműitent·Sed voca paupes·debiles·cecos·⁊ claudos ¶Tria ex supradictis patēt Primo de quo facienda ē elemosina·q̃ de iuste acquisito·Tho·iiij· Ex tua substantia fac elemosinā·Secdo cui facienda ē q̃ índigenti· Tercō quid sit dandū·q̃ qđ subleuet necessitatē·nō qđ ꝓuocet ad libidínē·Gen̄·xviij·Ponã bucellam panis ⁊ ꝛfortet̄ cor vestrū· Hic cadit exemplū de illo calcifice de quo dicit greg̃·ín dyalogo q̃ omní die sabbati totū lucrum septímane dabat paupib⁹ apud sanc̃ tū petrum rome·excepto victu quotidiano·⁊ quoddã magnum palatiū mire pulcritudinis ꝛstruebat̄ ei omní die sabbati vt reue; labat quidã qui raptus fuit ad aliū mundū ¶In fine nota q̃ a fur N to cauere dēmus maxime ꝓpter duo ¶Primo ꝓpter piculū pso ne ⁊ vitupúm·Qui enim furtis assuescit vix vnq̃z euadit qum ca piat̄ ⁊ suspēdat̄·et sic vitupat totā ꝓgeniem suā ¶Secdo ꝓpter pi culum anime·q̃ furtū ⁊ rapína est pessimū peccatu·de quo hō vix vnq̃z exit nisi ín morte·q̃ mínus est durū reddere aliena·De alijs peccatis p̄t hō absolui p solam ꝛtritōez·ꝫ de illo nō nisi ablata re; stituat·Restitutō aũt ⁊ maxime furtoꝝ·vel nunquã fit·vt pessime fit·Secus est de vsuris q̃ hommes sunt curiales ín reaccipiendo· Si aũt totū reacciperent nunq̃z vsure redderent̄·Hic cadit exem; plū illius demoniace q̃ fuit ínterrogata a quib⁹ peccatis homines magis difficulter recedunt·q̃ respondit duo esse·sc̃z ínfidelitas·et alienū nō reddere·Et sic p̄z quartū ⁊ ꝛsequēter totū de epl̄a·

¶Dominica·xx·de euangelio sermo· ciiij·

Simile est regnū celoꝝ hominí regi qui fe·nup·fi·f·Mat· xxij·Propter duo chr̄istus ín p̄dicatōnib⁹ suis pabolis frequēter ⁊ libēter vtebat̄·Primo ꝓpter ꝓpl̄i facilem ín; structōez Qr vt dic̄ pbs·nihil possum⁹ intelligé sine fantasmate·i· sine imaginatōe sensibiliū rer̄·vt sc̃z ín aliq̃ sensibili speculemur qđ dr·et ꝓptea vt ipe dic̄·ij·phi·q̃ caret vno sensu caret vna scia·sic̄ cecus nō hz scientiã de coloribus·Et ido ꝓpl̄us audiēs xp̄m p̄dicātē ⁊ exempla et pabolas ꝓponētē·facilius intelligebat·Secdo qr ín tali b⁹ pabolis chr̄istus occulte tangebat iudeos·⁊ ostēdebat q̃ ꝓpter

maliciā eoꝝ ꝑditio eoꝝ appropinquabat et ipi expectabant salutē hec aūt si dixisset eis palam exarsissent magis in eū ⁊ accelerassent occidere. Et hoc patet in multis locis. qꝛ qn̄ ipi intelligebant parabolam ꝯtra se dictā. volebant eū apprehendere. vt ptz in parabola de locatōne vinee agricolis. math xxj. In hoc ꝯ euangelio christus q̄ndam parabolā loquit. in qua ostendit qūo iudei erāt eijciendi et gentes introducende. In quo quidem euangelio quattuor ꝯtinentur. Primū est clementia diuine caritatis in nuptiaꝝ celebratōne. et nunciorꝝ multiplici missione. In ꝑncipio euangelij. Secundū ē negligentia humane salutis. que ꝑtendit in negociorum mundi multipharia actione. ibi. Illi aūt neg. et abi. alius i vil. s. Terciū ē iusticia diuine equitatis. in iudeorum reprobatione et gentium vocatione ibi. Rex aūt cum aud. ira. est. Quartū est sententia rationabilis seueritatis in malorum christianoꝝ. per non habentem vestem nuptialem significatorum finali condemnatōne. ibi. Intrauit aūt rex vt vidis. ꝛc. ¶ Primo ergo ponitur clementia diuine caritatis in nuptiarum celebratōne. Vbi nota ꝙ totum hoc euangeliū mistice est exponendū. quia totum est in parabolis. Et attende quia vt dicit glosa de inuitatis ad nuptias solum matheꝰ narrat. Aliud simile aperte dicit lucas. sed de cena id est. de eterno ꝯuiuio. de qua nemo ingressus repellitur sicut de presenti ecclesia. Vnde ſm glosam lucas agit de statu ecclesie triumphantis. et ideo vocat eam cenam. Matheus vero de statu ecclesie militantis Per has ergo nuptias intelliguntur ad literam nuptie sacramentales. in quibus deꝰ cū humana natura matrimoniū cōiunxit dum factus est homo et eam sibi in sponsam accepit. Possunt etiā intelligi nuptie spūales. in quibus anima deo ꝑ fidem copulat. Osee. ij. Sponsabo te mihi in fide. Dicit ergo. Simile factum est regnū celorum. id est ecclesia ꝑsens et militans que dicit regnū celoꝝ ꝓpter quattuor. ¶ Primo qꝛ sicut deꝰ habitat in celo ꝑ gloriam ita habitat in ecclesia ꝑ grām. Math. xxviij Ecce ego vo. sum om. die. vs. ad ꝯsu. se. ¶ Secundo qꝛ sicut celū est eleuatū a terra. ita ecclesia iustoꝝ ꝑ contemptū mundanoꝝ. Phil. iij. Nostra ꝯuersatō in celis est. ¶ Tercō qꝛ sicut in celo sunt quedam corpa magis et minꝰ clara et vnū illuminat aliud. ita in ecclesia iustorum vnus est maioris meriti q̄z alius. et vnus illuminat aliū et quidam sunt illuminātes et quidā illuminati et quidam magis lucent et quidā minus. Dan. xij. Qui doc. fu. ful. quasi splen. firma. Ecce minus lucentes. Et qui ad iusticiam erudiunt mul. quasi stel. in ꝑpe. eter. Ecce magis lucentes. ¶ Quarto quia sicut omis virtus corporalis procedit a deo in hec inferiora ꝑ celum et corpora celestia ita

omis virt⁹ diuina ꝓcedit a deo ꝑ ecclesiam iustorum in omnes ho-
mines. Ideo christus dicit eis math. v. Vos estis lux mundi. Et io.
xx. Acci. spm̄san. q̄. re. pec. remi. e. Hec g̊ ecclesia iustorum similis ē
homini regi. id est. negocium ecclesie simile est tali negocō qd̄ fuit
vel esse potuit. Similis est ergo homini regi. id ē. patri qui hic no
minat̄ homo ab hūanitate et caritate sicut aliqn̄ dicit̄ leo a ferocita
te punitōnis. aliqn̄ ouis et agnus a mansuetudine et patientia. Ex
magna em̄ caritate ꝓcessit ꝙ de⁹ pater fecit tales nuptias filio suo
id est. ip̄m homīem fieri constituit et ei ecclesiam sicut sponsam co
pulauit. Per incarnatōnis ergo misteriū ei sanctā ecclesiam copu
lauit in vtero virginali. Greg. Tunc autez deus pater deo filio nu
ptias fecit. qn̄ hunc in vtero virginis humane nature ꝯiunxit. Sed
qꝛ ex duabus ꝑsonis fieri solet nuptiaꝝ ꝯiunctio. absit hoc ab intel
lectibus nostris vt ꝑsonam redemptoris nostri ex duabus ꝑsonis
credamus esse vnitam. Ex duabus quippe atqꝫ in duabꝫ hunc natu
ris existere dicimus. sed ex duabꝫ ꝑsonis credere compositū vt ne
phas vitamus. Securius ergo dici pōt. ꝙ in hoc rex pater filio suo
nuptias fecit. qm̄ ei ꝑ incarnatōnis misteriū sanctā ecclesiā sociauit
P Vterus aūt genitricis virginis hui⁹ sponsi thalam⁹ fuit. ¶ Vbi no
ta ꝙ incarnatio filij dei assimilat̄ matrimonio. q̄ntū ad septē ¶ Pri
mo ꝓpter ꝯsensum qui requirit̄ in matrimonio qui similit̄ fuit ibi.
Vnde nisi beata virgo que gerebat ꝑsonā totius humani generis
ꝯsensisset d. Ecce an. do. ꝛc. filius dei nō fuisset incarnatus ¶ Secun
do ꝓpter maximū amorē qui est in matrimonio. qꝛ sicut homo reli
quit patrē et matrem. patriā et parentes et adheret vxori vel mari
to. sic filius dei descendit de celo in terram. et ī laboribꝫ plurimis cū
sponsa sua diu vixit et tandez ꝓ ea redimenda mortuus est ī cruce
Hiere. xij. Reliqui domū meā et dimisi hēditatē meā dedi dilectaz
animā meā in manus inimicoꝝ eius Vnde amor filij dei ad huma
nam naturā omnē aliū amorē excellit ¶ Tercō qꝛ sic̄ vxor maximū
et vltimū honorē ꝯsequit̄ ī matrimonio. sic humana natura ī vni
one et icarnatōne filij dei. qꝛ tūc summe exaltata fuit Que eniz ma
ior potest esse exaltatō q̄z ꝙ homo sit de⁹ Et ꝓpterea, ex tūc angeli
recusauerūt ab homibus adorari. vtz apoc. xxij. qꝛ angelus iohanni
volenti se adorare ait Vide ne feceris ¶ Quarto qꝛ sic̄ duo ꝯueni
unt ad vnū homīem generandum. qui erunt duo in carne vna scz
generanda. sic ad generatōem spūalem filioꝝ dī conueniūt christ⁹
et ecclesia ꝛ ꝑ baptismū in vtero ecclesie fit tal̄ generatō. et ido ba
ptisatus extunc dicit̄ christianus. id est. filius christi et ecclesie. quia
baptizati christ⁹ est pater et ecclesia est mater. ¶ Quinto sic̄ spōsus

donat sponse multa donaria· sic deus postq̄z assumpsit humanā na-
turam maxima donaria sibi donauit· ij· Pet· j· Per quē maxima et
p̄ciosa nobis promissa donauit ¶ Sexto q̄z sicut nullus pōt ad vi
tam nature venire nisi p marē et feminā generet̄ et nascat̄· sic null⁹
pōt venire ad vitā gratie nisi p baptismū in christo et ecclesia rena
scatur· Ioh· iij· Nisi q̄s re· fu· de· ꝛc ¶ Septimo q̄z sic̄ vxor īsepabilit̄
adheret viro· nec vnq̄z ab eo separi debet· sic filius dei ab hūana na-
tura nūq̄z fuit separat⁹· nec in vita nec ī morte· Ad has nuptias· i·
ad fidem incarnatōis filij dei· iudei fuerūt p̄ncipalit̄ inuitati· q̄z de h̄
eis ꝓmissio facta est gen̄· xxij· In semīe tuo bn̄dicent̄ omēs gētes·
Et ad ip̄os ꝓphete missi sunt· vt p fidē venirēt credendo· Et hoc est
Misit seruos suos scz ꝓphetas ⁊ nūcios incarnatōis vocare inuita
tos scz iudeos· quibꝫ hoc in p̄riarchis ꝓmiserat vt dictū est Chriso·
Inuitati sunt homīes a tp̄e abrae cui incarnatio christi est ꝓmissa
et nolebant venire scz credendo· q̄z nō crediderūt q̄ christ⁹ esset fili
us dei· Iterꝫ misit alios seruos scz apl̄os ⁊ discipulos quos misit vt
dicit criso· cū eis dixit math· x· In viā gētiū ne abieritis· ꝫ ite poti⁹
ad oues que pierunt do· is· d· Ecce prandiū meū paraui· i· introitū re
gni in fide incarnatōis vt dicit glo· Thauri m· et alti· oc· sunt Greg
Per thauros aūt patres veteris testa· figurant̄ qui ex ꝓmissione
legis inimicos suos cornu virtutis corpee feriebant Altilia vero sa
ginata dicim⁹ ab eo quod est alere· vnde altilia quasi alita vocam⁹·
Per altilia g̊ patres noui testa· figurant̄ qui dū grām pinguedīs
interne dulcedinis ꝑcipiūt a terrenis desiderijs ad sublimia ꝯtem-
platōnis sue penna subleuant̄ Tha· g̊ m· et al· oc· sunt Q· d· Patres
vete· testa· ꝓtestati sunt hāc fidē et in ea mortui sunt· Sil̄r altilia· i·
apl̄i et patres noui et· quos ego ad mēsam meā alui et impingua-
ui pinguedine grāꝝ spūssan· hāc fidē ꝓtestant̄ et in ea et ꝓ ea mor
tui et occisi sunt· et omīa parata sunt que ad hanc fidē faciūt· venite
ad nuptias· i· hanc incarnatōem et mortē filij dei credite et opibꝫ di
gnis ad ip̄am accedite· q̄z parata sunt omīa q̄ ad hoc faciunt Nā pa
rate sunt medicine ꝯtra omnē morbū vt null⁹ p impotentiā nō ac
cedat He nuptie publice p̄dicant̄ vt nullus p ignorantiā se excuset
Vnde spūssanct⁹ in magna copia in linguis igneis est donatus· vt
nullus frigiditate pigrescat Caritas dei in cordibꝫ nostris feruen
tissime est diffusa que oīa facit leuia vt nullus ꝓpt̄ difficultatē lente
scat Dyabol⁹ ē in inferno religat⁹ et virt⁹ peccati est diminuta· vt
nullus ꝓpt̄ impugnatōem tremescat Celū est aptū et loc⁹ est para
tus vt nullus ꝓpter impossibilitatē diffidat Indulgentie dāt̄ et pec
cata relaxant̄ vt nullus ꝓpt̄ onus debitoꝝ subsistat Recte oīa sunt

parata vt ad has nuptias venire debeam⁹ Et sic patet p̄mū. ¶ Se-
cundo ponit negligentia hūane salutis que p̄tendit in negociorum
mundi multifaria actōne. qꝛ ad istas nuptias venire neglexerunt.
sed abierunt. alius in villā suā. ali⁹ vero ad negociatōnem suā ꝛc ¶
Q Vbi nota ꝙ ꝓut hic apparet quadruplici de causa inuitati ad istas
nuptias venire ꝯtemnūt. ¶ Prima est defect⁹ cognitōnis ad qd̄
ꝑtinet id qd̄ dicit Nolebāt venire. i. ꝑ fidē has nuptias cognoscere
qꝛ em̄ intellectus ꝑ bonū cognitū mouet volūtatē. et volūtas mo-
ta a bono cognito mouet cetera mēbra ad operādū. inde est ꝙ qui-
dam nō cognoscūt bonū. ideo nō ꝑgunt ad illud Et ido isti nole-
bant venire. qꝛ nō cognoscebant. Cognoscere aūt nolebāt qꝛ nole
bant intellectū suū humiliare ad credendū ea que ꝑ rōnes natura
les ꝓbari nō possunt. Cont̄ qd̄ dicit apl̄us. ij. cor. x. In captiuitatez
redigentes omnē hūanū intellectū in obsequiū christi ¶ Secunda
est defect⁹ amoris veri boni. ad qd̄ ꝑtinet illud Isti autez neglexe
runt ¶ Causat̄ aūt hec negligentia ex pauco amore veri boni. Non
em̄ amāt vera bona scz virtutes que sunt ꝓpria et vera bona hois
que solū faciūt hoiem bonū et cū ipo ꝑpetuo ꝑseuerant et ad vitā
eternā ꝑducūt. ꝯtēnunt etiā celū et celestia. p̄s. ꝓ nihilo habuerunt
R terrā desiderabilē Hec aūt negligentia apparet multū rep̄hensibil̄
ex trib⁹ ¶ Primo qꝛ ꝓ salute hūana mirabilia sunt facta Nā deus
est fact⁹ hō ⁊ mortu⁹ ⁊ thauri et altilia. i. patres vete. te. ⁊ no. testa.
occisi sunt vt hō ꝑueiat ad salutē. et hō nihil curat et nihil vult ope
rari vt hāc salutē ꝯsequat̄ ¶ Secūdo qꝛ in hoc tpe grē oīa sunt pa-
rata vt dictū est. nō sic aūt fuit in ve. te. Et iō nihil aliud restat nisi
vt man⁹ lauem⁹ ab opib⁹ mortuis ab omi inq̄namēto nos mūdā
tes. ꝓp̄tea isti q̄ vndecia hora. i. vltīa mūdi etate scz tpe grē i q̄ nos
sum⁹ negligētes et ociosi fuerit inuēti a prēfamilias multū sunt re
p̄hēsi. Quid inq̄t h̄ statis tota die ociosi ite ⁊ vos i vineā meā. mat.
xx. Exemplū de ficulnea q̄ trib⁹ annis non fecit fructū scz tpe legis
nat̄e tpe legis scripture et tpe legis grē. Et iō dn̄s mādauit eā absci
di. luc. xiij. ¶ Tercō ex bonitate et ꝑpetuitate bonoꝝ nuptiaꝝ ista
rū. de q̄bus dicit̄. j. cor. ij. Ocul⁹ nō vidit nec au. au. nec in c. ho. as. q̄
prep. de. his qui di. il. ¶ Tercia cā est nimius amor boni transitorij
nimis em̄ amāt bona trāsitoria scz honores dominia et diuitias Et
hoc est Et abierūt alius in villā su. ꝑ quā dn̄atio et honor intelligit̄.
alius vero ad negociatōem suā ꝑ quā diuitie acquirūtur Plus em̄
amant numū q̄z deū. plus mūdū q̄z celū. plus corp⁹ q̄z animā. plus
amicos q̄z sanctos plus possessiones q̄z virtutes plus laudez hoīm
q̄z gl̄am dei. Ioh. xij. Dilexerūt gl̄az hoīm magis q̄z dei ¶ Quarta

causa est appetit⁹ alieni mali·et hoc est· Reliqui vero tenuerūt ser·
ei⁹ et ꝯtu·aff·occi· Tales homīes sunt dyabolici peyores oīb⁹ supra
dictis·q̄ detrahūt et ꝑsequūt̄ ſuos dei p̄dicātes veritatē·et corrigē
tes vicia·et ad regnū dei vocātes·nec se patiunt̄ argui d̄ malis suis
Exo·iij· Quis te ꝯstituit iudicē sup nos Amos·v· Odio habuerūt
corripientē in ꝑta·loquentē ꝑfecte abomīati sunt Ad lr̄am tales fu
runt iudei·q̄ ex magna prauitate christū occiderūt· et eius apl̄os
et nūcios qui veritatē p̄dicabāt et eoꝝ vicia arguebāt ꝑsecuti sunt
Nā stephanū lapidauerūt·iacobū decollauerūt· petꝝ incarceraue:
runt paulum lapidauerunt et virgis ceciderunt et ceteros apl̄os
ꝯtumelijs affectos d̄ suis finib⁹ eiecerūt Mat·xxiij· Hrl̄m hrl̄m q̄
occidis ꝓphas ⁊ lapidas eos q̄ ad te missi sunt Act·vij· Quē ꝓphaꝝ
n̄ ꝑsecuti sunt patres vr̄i et occiderūt eos q̄ d̄ adūētu iusti p̄nunci
abant Et sic pꝫ secūdū ¶ Tercō ponit̄ iusticia diuīe eq̄tatis in iudeo
rū reꝓbatōe et punitōe ⁊ gentiū vocatōe Et h̄ ē Rex aūt cū audis
set scꝫ vocē sang̃nis ſuoꝝ suoꝝ gen̄·iiij· Ecce vox sang̃·fra· tui abel
clamat ad me de ter· Apoc̄·vj· Vidi subt⁹ altaē dei aīas int̄fectoruꝫ
et cla·vo·ma·dicē·vsqꝫquo dn̄e n̄ vin·san·no· Irat⁹ ē Irasci dicit̄ de⁹
ꝑ effectū qn̄ ad modū irati se hꝫ Hiero· Qn̄ inuitabat ad nuptias
et agebat opa pietatis et caritatis hoīs nomē apponit̄·nunc aūt qn̄
ad vltōem venit hō silet̄·et rex tm̄ dicit̄ Sequit̄ Et missis exercitib⁹
suis ꝑdidit homicidas istos et ciuitatē istoꝝ succēdit Hiero· Per
hos exercit⁹ romanos intelligim⁹ sub duce tyto et vespasiano q̄ oc
cisis iudee ꝓpl̄is p̄uaricatricē incenderūt ciuitatē Chriso· Romanus
aūt exercit⁹ dicit̄ exercit⁹ dei·qꝛ dn̄i est ter·⁊ ple·ei⁹ Nec etiā venis
sent romani hrl̄m nisi dn̄s eos excitasset Gre· Vel angeloꝝ agmi
na sunt exercit⁹ regis nostri Missis g̊ exercitib⁹ extinxisse homici:
das d̄r·qꝛ in hoīb⁹ oē iudiciū ꝑ angelos exercet̄ Homicidas g̊ ꝑdit
qꝛ ꝑsequētes interimit·ciuitates eoꝝ igni succēdit·qꝛ istoꝝ nō solū
aīe·ſꝫ et caro in q̄ habitauerūt et̄ne gehēne flama cruciat̄ Reproba:
tis g̊ iudeis deinceps gentiū vocatō innuit̄ Vn̄ subdit̄ Tūc ait rex
seruis suis·orig̃·s·apl̄is aut angelis·q̄ p̄positi erāt in vocatōem gē
tiū Nuptie q̄dē ꝑate sunt·remigi⁹·i· oē sacramentū hūane dispēsa
tōnis iā ꝑactū atqꝫ cōpletū est Sꝫ q̄ inuitati erāt scꝫ iudei q̄ p̄ncipa
liter ad h̄ inuitati fuerūt·nō digni fuerūt·qꝛ iusticiā dei ignorātes
et suā statuere volētes indignos se iudicauerūt et̄ne vite· Repro:
bato g̊ iudaico ꝓpl̄o ad has nuptias gētilis ꝓpl̄s est suscept⁹ Vnde
sequit̄ Ite g̊ ad exit⁹ viaꝝ·et q̊scūqꝫ inueneritis vocate ad nuptias
Hiero· Gentiū ꝓpl̄s nō erat in vijs·ſꝫ in exitib⁹ viaꝝ·qꝛ diuersos er
rores habebant in q̄b⁹ et ꝑ q̊s a via fidei et virtutū exit̄ Chriſ· Vel

vie sunt omnes ꝓfessiones huiꝰ mūdi vtpote phie militie et hmōi
Iubet g̊ ire ad exitꝰ viaꝝ. i. ad ipas vias vt cuiuscūq; ꝯdicōnis ho-
mines vocent ad fidē. qꝛ nō est deꝰ ꝑsonaꝝ acceptor Addit. Sic ca
stitas est via q̄ ducit ad deū. ita fornicatio est via q̄ ducit ad dyabo
lum. Et sic de alijs v̄tutib; et vicijs Iubet g̊ vt cuiuscūq; ꝯuersatōnis
hoīes inuitent ad fidē. Et h̄ est qd̄ sequit̄. Et egressi sui eius in vias
ꝯgregauerūt omēs q̊s inuenerūt bonos et malos. Orig. Egrediē
tes serui siue de iudea et hrl'm apostoli xp̄i siue ab interioribꝰ ange
geli sancti et veniētes ad vias diuersas diuersoꝝ moꝝ. ꝯgregauerunt
q̊scunq; inuenerūt. ⁊ ꝯgregabūt vsq; ad finē mūdi et n̄ curāt vtrū
aliqn̄ an̄ vocatōem mali fuerint an boni. Bonos aūt hic intelligere
simplicit̄ ꝯuenit hūiliores et rectōres ex eis q̄ veniebāt ad cultum
dei Quibꝰ ꝯueniebat qd̄ apl's ait ad ro. ij. Cū gentes que legē nō
habent naturalit̄ ea q̄ legis sunt faciūt ipsi sibi sunt lex Hiero. Inter
ipos gentiles est infinita diuersitas. cū alios sciamꝰ ꝓcliuiores esse
ad vicia. alios ad honestates morū v̄tutūq; deditos Sequit̄. Et im
plete sunt nuptie discūbentiū. i. crediderūt q̊tq̊t erant p̄ordinati ad
S fidem ¶ Nota pccōres q̄ ad has nuptias vocati venire ꝯtemnūt a
tribꝰ exercitibꝰ ꝯdemnant̄ ¶ Primꝰ est exercitꝰ vicōrū. qꝛ exq̊ hō n̄
vult v̄tutes induē et venire ad nuptias ꝫ in pccō manet de necessi
tate exercitum magnū vicōrū incurrit a quibꝰ ꝑdit̄ Cuiꝰ rō est du
plex Prima est magnū pondꝰ peccati qd̄ trahit aīam ad ꝓfunduꝫ
pccōrū. Gre. Peccatū qd̄ ꝑ pn̄iam nō delet̄ mox suo pōdere ad ali
ud trahit Secūda est indefensio pccōris. sumꝰ enīꝫ in durissimo pre
lio spūali. cuiꝰ p̄lij arma nō sunt carnalia ꝫ spūalia scꝫ v̄tutes et doā.
ij. Co. x. Peccator aūt ꝑ pccm̄ ligat̄ a dyabolo Prou. v. Funibꝰ pec
catoꝝ suorū q̄sq; ꝯstringit̄. Et exuit̄ omnibꝰ armis spūalibꝰ. Luc. x.
Qui etiā despoliauerūt eū. Si q̄s aūt nudꝰ ⁊ ligatꝰ staret in durissi-
mo p̄lio nccario ꝯtinuo vulneraret̄ vsq; ad mortē. sic accidit pecca
tori ¶ Secūdꝰ est exercitꝰ demonū q̄ peccatorē ingrediunt̄. ⁊ in aīa
et in corpe eū ꝑdūt. Vn̄ ille demon quē christꝰ expulit interrogatꝰ
ab eo qd̄ esset ei nomē. rn̄dit. legio. q̊niā mlti sumꝰ. vt pꝫ lu. viij. In
eodē. xj. Tūc vadit ⁊ assumit septē alios spūs nequi. se ⁊ ingres. hi.
ibi. Vn̄ d̄ magdalena d̄r ꝙ christꝰ expulit ab ea septē d̄mones. ut pꝫ
in eod̄. vij. Ille exercitꝰ fortis est viribꝰ ⁊ expt̄ in bello. Iob. xlj. Nō
est potestas sup terrā q̄ ei valeat cōparari. Qui nūq̄ꝫ dormit. ꝫ sem
per pugnat donec aīam ducat ad carcerē inferni. Luc. xix. Venient
inimici tui et circūdabūt te vallo ⁊ coāgustabūt te vndiqꝫ ⁊ ad ter
ram ꝓsternent te. ¶ Terciꝰ est exercitꝰ ꝯsangneorū ⁊ negocōrum
mūdi. Peccator enīꝫ imergit̄ in negocijs mundi et ꝯsanguineoruꝫ

et amicoꝝ. q̄ omīa pugnāt valde ꝯtra salutē aīe. Propterea dicit̄ ecc̄.
xj. Fili ne in multis sint actꝰ tui Et apo. xviij. Exite de illa ꝓpl̄e meꝰ.
et ꝑticipes ne sitis deliciaꝝ eiꝰ. Quia vt dicit̄. j. Ioh. v. Totꝰ mundus
in ma. po. est. Et ido q̄ tetigerit picē. i. mundū. coinq̄nabit̄ ab ea. Ecc̄.
xiij. Isti sunt tres illi q̄nq̄genarij cū q̄nq̄ginta suis. q̄ venerūt ad ca
piendū helyā. sup quoꝝ duos rogauit helyas ignē de celo descen:
dere. et eos ꝯsumere. nā exercitū vicioꝝ et demonū dēmꝰ rogare
vt deꝰ destruat et repellat a nobis. Et sic pz terciū. ¶ Quarto ponit̄
sn̄ia rōnabilis seueritatis in maloꝝ christianoꝝ cōdemnatōe ꝑ nō
habentē vestē nuptialē designatoꝝ. Et hoc est. Intrauit aūt rex vt
vi. discū. i. vt videri faceret. Dan̄. vij. Iudiciuz se. ⁊ li. ap. sunt. i. ꝯscīe
singuloꝝ Chriso. Nō qꝛ alicubi ipe nō est. ꝫ vbi vult ꝑ iudiciū aspi
cere ibi dicit̄ p̄sens. vbi aūt n̄ vult absens videt̄. Dies aūt aspectōis
dicit̄ dies iudicij qn̄ visitaturꝰ est christianos. q̄ sup mensaz scriptu:
rarū accūbūt Vel vt videt. i. aꝓpbaret dignos et iudicaret indigꝰs
Orige. Qm̄ aūt bonos ⁊ malos optuit vocari. nō aūt vt mali per
manerent mali. sed vt deponerēt vestimēta ꝯtraria nuptijs. ⁊ in:
duerent nuptialia vestimēta. i. viscera benignitatis et mīe. Ido rex
ingredit̄ vt videat discūbentes postq̄z eis apponit̄ prandiū vt reti:
neat hn̄tes nuptialia vestimēta atq̄z delectet. ꝯdemnet aūt ꝯtrios
Vn̄ orig. Ingrediēs aūt inuenit quendā q̄ non mutauerat ꝓprios
mores. Et h̄ est. Et vi. ibi. ho. n̄ ves. ves. nup. Singularit̄ aūt dicit qꝛ
vniꝰ generis sunt omēs q̄ seruāt maliciā pꝰ fidē quā habuerūt an̄ fi
dem Gre. Quid aūt dēmꝰ intelligē ꝑ vestē nuptialē nisi caritatem
quia hāc in se dn̄s habuit dū ad sociande sibi ecc̄ie nuptias veniret
Dicit̄ aūt caritas vestis nuptialis. qꝛ nuptie christi et ecc̄ie spāliter
caritatē req̄rūt. sic em̄ matrimoīa fieri solēt ad amicicias acq̄rendas
vel augēdas. sic matrimoniū filij dī i incarnatōe ꝯtractū factū est
ad dilectōez dei et hoīs augendā Filiꝰ em̄ dei factꝰ ē in incarnatio
ne amabilis nimis Bern̄. loquens de filio dei incarnato Nō hoc lo
co inq̄t p̄dicat̄ magnꝰ dn̄s ꝫ puulꝰ dn̄s ⁊ amabilis nimis. Paruulꝰ
vtiq̄z qꝛ natꝰ est nob̄. qui p̄us erat pr̄ factꝰ est frater. et qui p̄ꝰ erat
deus factꝰ est sociꝰ. ipe est iā in nob̄ omne amabile Intrat g̊ ad nu
ptias. ꝫ sine veste nuptiali qui in ecc̄ia fidē hz. ꝫ nō caritatē qui a do
mino corripit̄ Et h̄ est. Et ait illi. Amice quo. huc intra. n̄ ha ve. nup.
Hiero. Amicū vocat qꝛ inuitatꝰ est ad nuptias. q̄si sit amicꝰ ꝑ fidez
arguit aūt impudētie q̄ veste sordida mūdicies polluerit nuptiales
Orig. Et qm̄ qui peccat et n̄ induit dn̄m iesum christū nō hz excu
sationē aliquā. Et iō sequit̄. At iste obmutuit Hiero. In tpe em̄ illo
non erit negandi facultas. cum omnes angeli et mūdus ipe testes

sint peccatoꝝ. Gre. Omne negociū excusatōnis cessat quippe. qꝛ il
le foris increpat q̄ testis ꝯscie intus animā accusat Hiere. xix. Ego
sum iudex et testis dicit dn̄s. Notandū aūt ꝙ āmiratiue dn̄s loqui
tur cū dicit. Ami. q̄. huc intra. Huiꝰ aūt āmiratōis tres pn̄t esse cāe
T ¶ Prima est qꝛ christꝰ ita care hāc vestē emit. et tot et tāta ꝑ ea su
stinuit. et eā gratis homī baptizato ꝯtulit. et ipe ꝑ nihilo eā dedit
qn̄qꝫ ꝑ vno denario. Alie vestes fiūt de pilis aīaliū vel de corticib
herbaꝝ puta de lino. et de visceribꝫ vermiū puta de serico. Huic aūt
vesti christꝰ materiā mīstrauit d̄ visceribꝫ suis. qn̄ cū lateris sui ap
tōne amorem suū nobis ondit. Bern̄. Clauis penetrās. clauis rese
rans factꝰ est mihi vt videaꝫ voluntatē dn̄i patet archanū cordis
ꝑ foramen corpis. ¶ Secūda est qꝛ hec vestis summe sup oīa placꝫ
deo. Vn̄ christꝰ elegit mori ꝫ vestē incōsutilē q̄ erat figura huiꝰ ve
stis nullo mō diuidi ꝑmisit. et potiꝰ voluit mori q̄ꝫ diuideret. ⁊ pec
cator ꝑ nihilo hꝫ eā et frequent diuidē et ꝓijcere nō curat. Auguꝰ.
Tunicā hoīs iā iudicati in cruce pendētis. carnifices pylati nō sunt
ausi ꝯscindere. et tu niteris caritatē dei siue caritatē q̄ deꝰ est sepaē
¶ Tercia est qꝛ hec vestis sup omīa valet. et sup omīa est vtilis ha
benti. hec em̄ opit multitudinē pccoꝝ. Prou. x. Vniūsa delicta ope
rit caritas. et facit hoīem filiū dei. et in deo manere. j. Io. iiij. Qui ma
net in cari. in deo ma. et de. in eo. Facit etiā hominē dignū nuptijs
regis eterni et sine ea nullꝰ pōt intrare. Si em̄ nō licebat intraē au
lam assueri indutos sacco. multomagꝫ aulā celestis regis ¶ Morali
ter aūt ad edificatōem nostrā nota ꝙ ꝑ istū hominē nō habentē ve
stē nuptialē intelligit oīs malus christianꝰ qui hꝫ fidē ꝫ nō opa cari
tatis. de q̄ tria dicunt. Primo eiꝰ ficta amicicia demōstrat ibi. Ami
ce. Secūdo eiꝰ p̄sumptō rep̄hendit ibi. Quō huc intra. Tercō eiꝰ pe
na subuingit ibi. Ligatis ma. et pe. Dicit g̊ Amice quō huc intrasti
ꝑ quo tāta feci. tāta dixi tāta sustinui. feci creatas. dixi scriptas. susti
nui penas. feci mirabilia. docui vtilia. sustinui crudelia. g̊ verꝰ ami
cus sui tibi. ꝫ tu fuisti mihi amicꝰ fictꝰ et verbalis. Qd̄ ptꝫ q̄ntū ad
V tria q̄ ad verā amiciciā requirunt ¶ Primū est qꝛ amicoꝝ est idem
velle et nolle vt dic̄ tulliꝰ. Sed tu in nullo volūtatē tuā mee ꝯforma
sti. imo mihi in oībꝫ rebellasti. Iob. xv. Cucurrit aduersus deū erecto
collo. ¶ Secundū est qꝛ amici hn̄t oīa cōmūia. ego aūt omnia bona
mea tibi cōmunicaui. et bona nate. et bona fortune. et bona gr̄e et
gl̄e. Ro. viij. Quō nō etiā c. il. om. no. do. Tu aūt bona tua mihi nō
cōmunicasti. qꝛ nudus fui ⁊ nō opuisti me. hospes fui ⁊ nō collegi
sti me. et sic de alijs. Ita dicet impijs christꝰ in die iudicij vtꝫ math
xxv. ¶ Terciū est qꝛ inter amicos est ita feruēs dilectō ꝙ adinuicē

transformant. Nam amor habz transformare amantē in amatum vt dicit hugo de sancto victore. Et ido aug⁹ dicit de quodā amico suo q̄ intm̄ erat in ipm trās format⁹ q̄ credebat vnā animā in duobus esse. Ego aūt te intm̄ dilexi q̄ sum trās format⁹ ī te et fact⁹ sum hō. tu aūt nō es transformat⁹ in me. neq; fact⁹ es deus neq; fili⁹ di sic illi q̄ pfecte me diligūt. ps. Ego dixi dij estis et fi. ex. om. Et sic patz q̄ tu es amic⁹ fictus. Secūdo p̄sumptō eius redarguit. Quō inq̄t huc intrasti nō habens vestē nuptialē. i. quō nomen christianitatis vsurpasti. et rem nō habuisti. q̄ caritatē in q̄ religio christiana vnit adinuicē et cū deo nō habuisti. qd exo. xx. ꝓhibet. Nō ass. inq̄t no. dei. t. inua. Tal est sic ficulnea q̄ habebat solū folia cui xp̄c maledixit q̄ statim aruit. math. xxj. Et nota hic q̄ sup tunicā xp̄i incōsutilem q̄ hāc vestē sig̃ficabat milites pylati miserūt sortez. sic multi super hāc vestē p̄cōsam mittūt sortes. dū exponūt eā fortūe dicētes. Si debeo saluari. saluabor. statutū est em̄ q̄d debeat esse d̄ me Quidam aūt hāc vestē furant. sic dicit q̄ pylat⁹ furat⁹ est tunicā incōsutilem xp̄i. et hi sunt ypocrite et heretici q̄ veniūt in vestimentis ouium. intrinsice aūt sunt lupi rapaces vt dicit math. vij. Qui habēt vocem iacob. s̄z man⁹ esau. Hi sunt vulpes samsonis q̄ incendūt totam messez eccie. vulpes aūt hn̄t optimā pellez et pessimas carnes. et iō decoriari debent. Item nota q̄ xp̄c hanc q̄stionem p̄cise facit p̄latis ecclesiaꝝ in morte. Querit em̄ ab eis tria. Primo quō huc intrasti. vtrū scz introduxit te munus vel cōmodū tempale an deus et bonum anime. Secundo quomō vixisti an sicut homo vel pecus. Tercio quomō rexisti te vtrū scz habueris te vt pastor vel sicut ydoluz depictum. At ille obmutuit. q̄ de his omnib⁹ male respondere potuit. non em̄ ꝓuidit sibi quomō respondere deberet Tercō pena eius subiungitur. quia ligatis manibus et pedibus mit. eum in te. exte. Ligant em̄ man⁹ pccoris in inferno. q̄ nihil pōt opari. Eccs. ix. Quodcunq; potest manus tua facere instanter opare. quia nec op. nec ratio. nec sapientia. nec scien. er. ap. infe. quo tu ꝓpe. Ligant et pedes. q̄ nihil boni desiderat imo habet voluntatez obstinatam in malo. et vellet omnes damnari. nec dolet de malis que fecit nisi inquantum sentit penam. sed nō dolet de malo q̄ malum. Pes nāq; anime est affectus anime vt dicit augustinus. Quia enim peccator habuit dum viueret manus ligatas ad bona opera. et pedes ad desideria verorum bonorum. dignum est vt in alia vita sibi manus et pedes ligent. vt sic ligat⁹ hic exiuit. ita ligat⁹ ꝑpetuo maneat. Sic s̄ ligat⁹ pccor mittit ī tenebras exteriores īferni vt q̄ habuit dum

viuēt tenebras mentis interiores heāt p⁹ mortez tenebras corpis
exteriores. Et sic d̄ tenebris trāseat ad tēbras. qꝛ lux venit in mūdū
et dilexerūt homīes magis tenebras q̄z lucē. ioh. iij. Et in tenebris
illis erit flet⁹ ꝓpt vehementiā ignis et stridor dentiū ꝓpt vehemē
tiam frigoris Iob. xxiiij. Ab aq̄s niuiū trāseūt ad calore nimiū Gre
Illic dentes strideāt q̄ hic de edacitate gaudebāt. illic oculi defleāt
q̄ p illicitas ꝯcupīas versabant. q̄ten⁹ singula mēbra supplicō subia
ceant q̄ hic singulis quibusq̄ vicijs subiecta seruiebāt Sed si ibi est
ignis quō sunt tenebre Et dicēdū ꝙ ab igne illo abscīdet lux ⁊ splē
dor vt dicit glo. sup illud p̄s. Vox dn̄i intcidentis fla. ignis. Vlti
mo rn̄det tacite cuidā q̄stioni. qꝛ ex q̄ solū vn⁹ ꝓiect⁹ ē de nuptijs
g̊ multi sunt electi. pauci v̄o dānati Hoc xp̄c soluit dicēs Mlti sunt
vo. pau. ue. e. i. multi sunt vocati scz ad fidem et multi veniūt. ꝫ pauci
sunt electi scz ad regnū gl̄e. Q. d. Et si de vno dicit q̄ ꝓiect⁹ est de
nuptijs. de multis tn̄ est intelligendū qꝛ p illū vnū oīs multitudo
malorꝝ intelligit. qꝛ oēs vna catena dyaboli catenant. et ido omnes
sunt quasi vn⁹ hō. Sap̄. xvij. Vna eniz catena tenebrarꝝ oēs erāt col
ligati. Hic cadit exemplū illi⁹ cancellarij pariensis q̄ post mortē ap
paruit ⁊ interrogat⁹ si damnati scirēt diē iudicij. Rn̄t omī die vide
tur nob̄ ꝙ finiat mūd⁹ qꝛ tot descēdūt ad infernū Pauci g̊ sunt ele
cti Orig. Timendū est christianis ne eo numero intrent ī regnuz
celorum quo filij israel intrauerunt in terram promissionis. Et sic
patet totum de euangelio

De epistola. sermo cv.

Videte quō caute ambuletis Eph. v. Tota vita pn̄s ē que
dam via p quā itur ad vitā et ad mortē. Quia si hō am
bulet p viā christi et v̄tutū pgit ad salutē et vitā Ioh. x.
Per me si q̄s introierit saluabit Si aūt ābulet p viā dya
boli et vicōꝝ pgit ad pditōez et mortē Math. vij. Lata et spaciosa
est via q̄ ducit ad pditōez Via dyaboli d̄r spacōsa qꝛ pmittit hoīem
facere q̄cūq̄ vult. et ido multi ambulāt in ea qꝛ omēs stulti Stulto
rum aūt infinit⁹ est nūs Eccs. j. In hac aūt epl̄a beat⁹ paul⁹ hortat
omnes fideles vt in via vite pn̄tis caute ambulent q̄tenus pueniāt
ad salutē vt sapientes et nō pgant ad damnatōem vt insipientes ⁊
stulti. In qua quidē epl̄a q̄ttuor facit. Primo nos hortat vt in via p̄
sentis vite caute ambulem⁹ vt sapiētes q̄niā impedimēta sunt mul
ta In p̄n. epl̄e. Scdo nos hortat ut dei volūtatē ꝯg̊scam⁹. qm̄ tēbre
mlte sunt ibi. Propt̄ea nolite fieri imprudētes Tercō hortat vt ab
ebrietate caueam⁹ et doīs spūssci ipleamur. q̄niā vana mlta sunt ibi
Et nolite iebriari vi. in q̄ ē lux. ꝫ iple. spūsā. Quarto nos hortat ꝙ p

donis et in donis spūssanscī deo sp̄ grās referam⁹ qm̄ supbia et va
na gloria multa est ibi· Gratias agentes semper ꝑ omnibus ꝛc
Primo g̊ nos hortat̄ vt in via pn̄tis vite caute ambulem⁹ dicens·
Videte·i·oculo rōis diligēt̄ ꝯsiderate quō caute ambuletis·i·q̊ mo:
deramine et q̄ cautela Prou̅·iiij· Palpebre tue p̄cedant gressus tu:
os· Aīalia ista scā·de q̄bꝫ dicit̄ ezech̄·j·plena erāt ocul̄ an̄ et re·p que
viri sancti designant̄ Ambulādū est g̊ sūma cautela et moderamīe
ꝓpt̄ q̄ttuor· ¶Primo ꝓpt̄ vie obscuritatē·p̄s· Posuerūt me i tene· X
et in vmbra mor· ¶Secūdo ꝓpt̄ vie lubricitatē·p̄s· Fiat via istoꝝ
te·et lu· Valde em̄ facilit̄ hō cadit in via pn̄ie q̄ multa sunt lubrica·
¶Tercō ꝓpt̄ laqueoꝝ multiplicitatē· Eccī·ix· In medio laqueoꝝ in
gredieris· Tota eī vita pn̄s est plena laqueis·p̄s· In via hac q̄ am·
abscon·la·m· ¶Quarto ꝓpt̄ latronū insidiatōez· Iob·xix· Sil̄ vene:
rūt latrones et fecerūt sibi viā p me· Gre· In pn̄ti vita q̄si in via su:
mus·demones aūt q̄si quidā latrūculi iter nr̄m obsidēt Luc̄·x· Hō
quidā descen·ab hrl̄m i hie·q̄ incidit in latrones q̄ etiā despol̄·e·ꝛ
pla·impo·ab·semiui·reli· Sic g̊ caute est ambulādū et n̄ q̄si insipien:
tes q̄ nihil cogitāt d̄ futis nec pn̄tia ordināt·ꝫ q̄si sapiētes q̄ conside:
rant finē et oīa ordināt ad bonū finē·sapiētis est em̄ ꝯsiderare finē
et oīa ad finē ordinare· Sic g̊ vt sapiētes ābuletis redimētes tp̄us
sup·qd̄ ꝑditū ē in q̊ debuistis ꝓuire deo et n̄ ꝓuiuistis·qm̄ dies mali
sunt·i·hoīes isti⁹ tp̄is et dieꝝ istoꝝ mali sunt·et iō supplete et recu:
perate illud tp̄s qd̄ ꝓpt̄ maliciā hoīm et ꝓpt̄ multa impedim̄ta que
occurrerūt ꝑdidistis Vel redimētes tp̄s·i·date ꝛ obmittite d̄ vrō vt
habeatis tp̄s libeꝝ et q̄etū ad vacādū deo et spūalibꝫ·qm̄ dies mali
sunt·i·hoīes istoꝝ dieꝝ q̄ molestāt vos litigijs ꝛ alijs occupatōni
bus ꝓpt̄ qd̄ vacare deo nō potestis Aug⁹ Dies mali dicunt̄ ꝑ dua
bꝫ rebꝫ scꝫ malicia ꝛ miseria hoīm·ceteꝝ dies isti q̄ntū ꝑtinēt ad spa
cia horaꝝ ordinati sunt·ducūt em̄ vices·agūt tp̄a·orit̄ sol ꝛ occidit
transeunt tp̄a Cur molesta sunt tp̄a si hoīes sibi nō sunt molesti·
Dicūt̄ g̊ dies mali vt dixi ꝓpt̄ maliciā hoīm ꝛ miseriā Sꝫ miseria ho
minis cōmuīs est·nō aūt malicia dꝫ esse cōmūis· Exq̊ em̄ lapsus ē
adā et de paradiso depulsus·nūq̄ꝫ fuerūt dies nisi mali qd̄ on̄dit puer
qui nascit̄ q̄ a ploratu incipit nec ridere pōt·stati nat⁹ plorat ꝓpheta
sue calamitatis Lacrime em̄ testes sunt miserie nōdū loquit̄ et iam
ꝓphat·ꝛ q̄d·in labore se futuꝝ l̄ timore·etiā si uist⁹ fuerit certe i me
dijs temptatōnibꝫ positus semp timebit Redimam⁹ g̊ tp̄s Quid
est tempus redimere Redimit ille tempus qui perdit·i·dat de suo
vt vacet deo·et non litibus·numum ergo das vt emas tibi aliquid
sic perdas de tuo vt emas tibi quietem hoc est tempus redimere

ut dominus ait math v. Si quis uult tecū in iudicō ꝯtendere ⁊ tu
nicā tollere dimitte ei et palleū ut heās q̄etū cor ne ꝑdas tempus
vacandi deo tuo. a q̄ mali hoīes volūt te reuocare dāno et litigijs
Vel redimētes tp̄s. i. qd̄ min⁹ fecistis in vno tp̄e restituite in alio
dimidiātes dies q̄s impij nō dimidiāt Alij em̄ dimidiāt. alij cōplēt
dies. alij v̄o incipiūt. i. alij moriunt̄ in egypto. alij ī deſto. alij ī ter
ra sancta Hec oīa aug⁹. ¶ Moralit̄ aūt ad edificatōem nrām nota
q̄ prudens viator octo dz attendē. ¶ Primū est vt sit san⁹ et for
tis robore quaten⁹ iter inceptū ꝑficē possit. sic vadens ꝑ viā dei dz
esse san⁹ in mēte ꝑ grām dei et dz hr̄e v̄tutes q̄ faciūt animā fortez
et omnia potentē Phil. iiij. Omnia pos. in eo q̄ me ꝯfor. Qui aūt
hāc fortitudinē nō hn̄t lassant̄ et deficiunt in via Et ꝓp̄tea filij israel
lassati ꝓstrati sunt in deserto et non ꝑuenerūt ad terrā ꝓmissionis
¶ Scd̄m ē vt ꝯpetentē sibi societatē eligat cū q̄ cōmode possit ad
locū destinatū ire. Sic vadens ꝑ viā dei dz eligē socios q̄ velint ad
paradisum ire. et nō associet se eūtib⁹ ad infernū et q̄ vadūt ſm modū
suū. qꝛ vn⁹ vxorat⁹ nō dz se sociare vni religioso vel heremite. quia
q̄zuis vt̄q̄ ꝑgat ꝑ viā dei et ad eundē locū. tn̄ mod⁹ eūdi nō ē equa
lis in vtroq̄ Tūc g̊ ꝯpetēs societas eligit̄ qn̄ ad eundē locū vadit
et eodē mō Eccī. xiij. Ditiori te ne soci⁹ fueris Vn̄ de aug. dr̄ q̄ iue
rat ad simplicianū seruū christi vt ꝓferret q̄s esset apt⁹ mod⁹ viuē
di sic affecto vt ip̄e erat ad ambulandū in via dei. in q̄ ali⁹ sic ali⁹ sic
ibat In cui⁹ figura mādatū est in lege ne q̄s araret in boue et asi
no vt̄z deut. xxij. ¶ Terciū est vt ꝑicula viaꝝ declinet. sic vadens ꝑ
viā dei dz ꝑicula q̄ sunt q̄si infinita declinaē. via em̄ pn̄tis vite ē ple
na ꝑicul̄ et insidijs ꝓp̄t q̄ oportet caute ābulare. vt dictū est. ij. coꝝ.
xj. Peri. flu. ꝑic. la. ꝑic. in ma. ꝑic. in ter. ꝑic. in ci. ꝑic. in soli. ꝑi. ex ge.
ꝑic. ex gen. ꝑi. ex fal. fra. Omnia h̄ oportet vitari Prou. xv. Qui ca
uet laq̄os secur⁹ erit ¶ Quartū ē vt reb⁹ g̃uib⁹ ⁊ supfluis se n̄ one
ret. ſz solū nc̄caria portet Sic vadēs ꝑ viā dei n̄ dz nimia possidē. qꝛ
g̃uāt et destruū mentē ei⁹ Anim⁹ em̄ q̄ diuidit̄ ad multa minor fit
ad singula vt dic̄ gre. Solū g̊ nc̄caria sūt portāda. j. Thi. vj. Haben.
ali. et q̄. te. his ꝯtt. si. ¶ Quintuz est vt a scientib⁹ viā petat sic vadēs
ꝑ viā dei dz libent̄ ⁊ frequent̄ audire p̄dicatōem ⁊ exempla scōrum
in q̄b⁹ via vite docet̄. p̄s. Luc̄. pe. me v̄ t. et lu. se me. ¶ Sextū est ut
cū indigenis n̄ litiget ſz ab eis libent̄ iniu. ias sustineat sic vadens ꝑ
viā dei n̄ dz cū hoīb⁹ h⁹ mdi litigare q̄ colūt mdm et inhabitāt sicut
ꝓpriam ciuitatem qꝛ sic̄ canes contra canē alienum consurgunt ita
omnes consurgent contra eum Ioh. decimoq̄nto Si me ꝑse. sunt
et vos ꝑse. Et hoc est qd̄ hic dicit̄. Redimentes tp̄s quo. di. ma. sunt.

Ro·xij·Cū oī·ho·pa·ha· ¶Septimū est vt ludis ⁊ choreis trigena
rū nō īmisceat se·q̄ de facili illaquearet amore·sic vadēs p viam dei
vana gaudia mūdi et carnalia desideria dz penit⁹ declinare·j· Pet·
ij· Obsecro vos tanq̄z aduenas et pegrinos absti·a car·desi·q̄ mi·
adū·aī·Sic xp̄c vadens hirl'm videns gaudiū et tripudiū ciuitatis n̄
se īmiscuit ꝫ fleuit sup illā·vtz lu·xix· Q̄ extre·gau·luc·oc·Prouer·
xiiij·Propt̄ea dicebat sara filia raguelis· Nūq̄z cū ludentib⁹ miscui
me·thob·iij· ¶Octauū ē vt ita moderet gressus suos ꝙ pueniat
ad ciuitatē de die añquā porta claudat·sic seru⁹ dei donec dies gr̄e
lucet dz fortit ambulare anteq̄z porta celi claudat·q̄ claudit hoī dū
nox culpe occupat mentē ei⁹·Iob·xij·Ambulate dū lu·ha·vt n̄ vos
tenebre cōprehendāt Seneca·Faciam⁹ qd̄ in itinere fieri solet vt q̄
tardi⁹ exierūt celeritate moras ꝯpēsant·Et iō si tarde incepim⁹ for
titer ambulem⁹· Quidā ita lente ābulāt in via dei·ꝙ nunq̄z pueniūt
ad ciuitatez· Cont̄ q̄s dicit apoc·iij·Vtinā frigid⁹ esses aut calid⁹·ꝫ
q̄ tepid⁹ es ⁊ nec frigid⁹ nec calid⁹·incipiā te euomere de ore meo
Et sic pz p̄mū ¶Secūdo nos hortat vt dei volūtatē cognoscam⁹ d·
Propt̄ea nolite fieri imprudētes·i· q̄ dies sunt mali ꝓpt̄ea oportz
vt nō sitis īprudētes nō attendētes q̄d placeat deo·alias pibitis in
dieb⁹ malis·q̄ dies mali suggerūt mala·Et iō nisi hō sit prudēs· et
sciat q̄d sit bonū et malū et q̄d placeat deo·et displiceat· nō cauebit
a malis·et p ꝯn̄s pibit in ipsis· Sitis g̊ intelligētes q̄ sit voluntas
dei·Ro·xij·Vt ꝓbetis q̄ sit volūtas dei bo·bn̄pla·et pfe·Est g̊ volū
tas dei bona q̄ bonū nostr̄ vult et salutē·j·Thi·ij·Qui vult omēs
hoīes sal·fi·Et bn̄placens·q̄ omēs boni et oīa bona sibi placēt·et ip
se placet omib⁹ bonis Est et pfecta q̄ sibi nihil deest·p̄s·Oīa q̄cun
q̄ voluit dn̄s fecit in celo et in terra Vnde etiā in reprobis volun:
tas dei implet·q̄ sic iustū vult p̄miari·ita vult pc̄corē cōburi· Et sic
pz secūdū ¶Tercō hortat nos vt ab ebrietate caueam⁹ et donis spi
ritussan·repleamur· Principalis aūt itentō apl'i est hic hortari vt
impleamur spūsan·et donis ei⁹·Sz hec duo vicia carnalia scz gula et
luxuria maxīe īpediūt spūssancti grāz et dona·⁊ iō solū de ip̄is hor
tat nos hic·Leui·x·Vinū ⁊ oē qd̄ inebriare pōt nō bibetis·tu ⁊ filij
tui qn̄ intrabitis tabernaculū testimonij Et aug⁹·dic̄ ꝙ in actu ve:
nereo spūssanct⁹ n̄ tāgebat corda ꝓphar̄ Nolite g̊ inebriari vino ī
quo est luxuria sic effect⁹ in cā·Exēplū d̄ loth q̄ inebriat⁹ iacuit cū fi
liab⁹·vtz gen̄·xix·Sed impleamī ait spūsan·q̄ mētes scīficat·in q̊ ⁊ p
quē dona eius pcipietis·que sunt loqui linguis et psallere et inter:
pretari et docere· Actuū·iij· Repleti sunt omēs spūsancto et cepe
rūt loqui·Et hoc est Loquentes vobismetipsis·id est·sic implemini

et post impletōem eritis loquētes vobismetipsis·i·vosmetipsos īm
terius īstruētes vel vobismetipsis· i·vn⁹ aliū īstruet īm psalmis
qui ad bonā opatōem cōmouent·et hīmis qui de laudib⁹ dei agunt
et cāticis spūalib⁹ q̄ de etno gaudio sunt·īm q̄b⁹ cātetis⁊ psalletis īm
cordib⁹ vestris·i·ex interiori volūtate totū ꝓcedat· dño·i·ad laudē
dñi et honorē Et sic pz terciū ¶Quarto nos hortat vt ꝑ his domis
spūssancti deo patri sp grās referam⁹ d Gratias agentes ꝑ domis
et domis acceptis a deo nō credentes illa habere a vobis Agatis g
grās do q̄ vos creauit·patri q̄ vos regenerauit Et hoc īm nomine
dñi nostri iesu christi·īm quo et p quē omnia donāt·i·vt īm tali gra
tiarū actōne nomē dñi nostri iesu christi exaltet et dilatet Ad hoc
em dz tendere nrā actio vt ille exaltet ꝑ quē tot⁊ tanta dona rece
pimus·q̄ vt dicit glo· per eū cognouim⁹ deū datorē ommū bono
rū Iob·xvij· Pat mami·no·t·ho·q̄s de·mihi Subiecti īq̄t īuicem
quasi d·Nō vos solū habeatis humilit ad deū imo subiecti sitis īm
uicem Et ꝑ nō īm hūano timore sz īm timore christi vos ad ꝑ impel
lente Phil·ij·In hūilitate supiores sibīmuicē arbitrantes Et ō hoc
ipe apls dedit nobis exemplū dicens Cū essem liber ex ommibus
omniū me seruū feci·j·Cor·ix·Et sic pz quartū et ꝛsequenter totū·

¶Dominica·xxj·de euange·sermo CVij

ERat quidā regul⁹ cui⁹ filj⁹ infirmabat capharnaū Iob·
iij·Sic dicit gre·Hoc hz ꝓpriū dūma scripta· q̄ dū nar
rat gestū ꝓdit misteriū Qd optime īm ꝑ euangelio pz
Nā dū īm eo q̄dam saluatoris nostri miraculū enarrat
ondit vñ infirmitas anime orit et vñ et quō sit eius sanitas requi
renda In quo quidē euangelio q̄ngz ⁊timent Primū est cuiusdam
reguli ꝑ filio ad mortē infirmato depcatō In pncipio euā· Secūdū
est xpi ad regulū increpatō et ꝑ sanādo filio exauditō ibi Nisi sig
gulj credulitas⁊ ussionis sibi facte executō ibi Credidit hō sermo
ni quē dixit illi ihesus Quartū est sanati filij nūciatō et facti miracu
li examinatio ibi Iam eo descēdente serui occurrerūt ei ꝛc·nūtioga
bat at horā ab eis in qua melj⁹ habuerit Quintū est ex facto mira
culo fructj⁹ fidei ꝛsecutō ibi Et credidit ipe et do·e·tota Primo
ergo ponit cuiusdā reguli ꝑ filio ad mortē infirmato depcatio· Et
hoc est Erat quidam regulus Chrisо·Regulus aūt dicebat·aut q̄
de genere regali existens aut quia aliquā dignitatem principatus
obtinebat·aut q̄ sic vocabat· Hui⁹ filj⁹ febrib⁹ decumbens caphar
naum que est ciuitas metropolis in galilea·in extremis laborabat
Lra plana ē ¶Mistice loquēdo ille regul⁹ sigficat pmū hominē q̄

fuit regulus respectu magni regis dei. Huius filius. i. tota ꝓgenies posteroꝝ infirmata est capharnaū. i. in paradiso terrestri. Capharnaum interp̄tat̄ ager pīguedinis vel villa ꝯsolatōis que duo optime competūt paradiso illi. Erat em̄ locꝰ amabilis valde. et locꝰ voluptatis et diuitiaꝝ et deliciaꝝ. et omīs ꝯsolatōnis. Primo em̄ homine peccāte infirmatū est totū genꝰ humanū in eo in quo omnes peccauerūt. vt dicit̄ ad ro. iij. Nam deꝰ fecerat tres ordīes scz inter animā et deū. int̄ aīam et corpꝰ. i. inter rōem et vires inferiores. et inter hoīes et alias creat̄as. Statim aūt ꝙ aīa rebellauit deo. corpꝰ rebellauit aīe. vel vires inferiores rōni et oīs creat̄a rebellauit hoī ita ꝙ homo ꝓpt̄ pcc̄m est valde infirmꝰ et debilis viribꝫ. Sed in aduentu filij dei erat ita grauiter infirmꝰ ꝙ incipiebat mori. qꝛ nullū opus ad regē vel ad rectorē ꝑtinēs faciebat. nō em̄ seip̄m regebat nec vicijs impabat. ꝫ vicia ip̄m regebant et impabant ei. Et intātū in aduentu filij dei homo erat infirmatꝰ ꝙ creaturas adorabat quibus ꝓpositꝰ erat. dn̄m aūt deū creatorē et ꝯseruatorē suū n̄ cognoscebat. Passionibꝫ etiā carnis fortit̄ erat subiectꝰ ac etiā demonum potestati. Et breuiter ꝑ oīa in extremis iacebat. ita ꝙ nō erat in eo alitꝰ alicꝰ boni. et ido deꝰ mīa motꝰ sup isto egroto. misit filiū suū ī mūdū sic medicū. vt plenarie hūc īfirmū. i. totū hūanū genꝰ saluaēt Augꝰ. Magnꝰ vtiqꝫ venit medicꝰ. qꝛ magnꝰ vbiqꝫ iacebat egrotꝰ ps. Misit ver. suū et sana. om. Regulꝰ ḡ iste in ꝑsona adā. cū audiret ꝙ iesus veniret a iudea. i. natꝰ esset de ꝓpl̄o iudaico. in galileā. id est in transmigratōnem mortalitatis nostre. gallilea em̄ interp̄tat̄ transmigratō. rogauit eū vt sanaret filiū suū. i. genus humanū. et christus mīa motꝰ sanauit eū septima hora que est int̄ sextaꝫ et nonam. qꝛ illa hora christꝰ in cruce pendebat. ꝑ cuiꝰ mortē sanatū est genus humanū Moraliter ad edificatōem nr̄am nota ꝙ ꝑ istū febricitātē significat̄ peccator. et ꝑ febrē pcc̄m. Significat̄ aūt ꝑ febrē peccatū ꝓpt̄ q̄nqꝫ Primo rōne originis siue materie. Origo em̄ febris siue materia est abūdantia quattuor humoꝝ. nam ex abundantia sanguinis generat̄ ꝯtinua. ex abundātia colere terciana. Ex abundantia flegmatis q̄tidiana. Ex abundantia melancolie quartana. Similit̄ ex abūdantia sanguinis peccāt luxuriosi. gulosi. dissoluti. et vani. Ex abundantia colere iracūdi. supbi. et furiosi. Ex abūdātia flegmatis desidiosi. et pigri et negligētes. Ex abundātia melancolie. inuidi. timidi et tristes Secundo rōne exn̄tie siue sb̄e. Est eniꝫ febris calor innaturalis supgrediēs naturā. suoqꝫ ledēs effectu. Similit̄ pcc̄m ē amor innatural̄. Amor eī ī spūalibꝫ idē ē qd̄ calor ī naturalibꝫ. Est ḡ pcc̄m amor īnat̄al̄. qꝛ oē pcc̄m ē ꝯt̄ nat̄aꝫ bn̄ īstitutā

Nam q homo diligit creaturas plus q̄z creatorē·et corp⁹ et tpalia
plus q̄z animā·et q creatura nō obediat creatori·est ꝯtra naturam
In his aūt omne peccatū ꝯsistit Quia vt dicit aug⁹· Duo amores
duas ciuitates ꝯstituunt·nam amor dei vsq̄ ad ꝯtemptū hominis
ꝯstituit ciuitatē celi Amor vero ꝓprius vsq̄ ad ꝯtemptū dei cōsti
tuit ciuitatem babilonis·Est enim amor habendi qui est cupiditas
Amor luxuriandi qui est carnalis concupiscentia· Amor dn̄andi q̄
est supbia et sic de singulis Et sicut febricitans nunc habz frigoris
tremorē·nūc calorē Sic pccor hz inordinatū timorē boni transito
rij Plus em̄ timet pdere terrā q̄z celū· et que minus sunt amanda
amat plus Vn̄ aug⁹ dicit q due res scz cupiditas ⁊ timor omīa pec
cata ꝓducunt in homine· Et ꝓpterea peccator duas penas habebit
scz ignez et frigus his duabꝫ radicibꝫ peccatoꝝ·scz inordinato amo
ri·et inordinato·timori correspondentes·Iob·xxiiij·Ad calorem ni
A nium transiet ab aquis niuiū ¶ Sunt etiā septe genera febrium·se
ptem genera peccatoꝝ significantia· Prima est quotidiana et sig̃t
peccatū gule ꝓpter cōtinuā exactōem·Esa·lvj· Venite sumam⁹ vinū
et impleamur ebrietate et erit sicut hodie sic et cras· et multo am
plius Secunda febris est effimera·que dicit ab effimero pisce mari
no·qui eodem die quo nascit morit et signat subitū ire motū qui ci
to finit qui si duret transit in odiū Eph·iiij· Sol nō occidat sup ira
cundiam vestrā Tercia est teuratica que nō accidit certis horis· et
signat peccatū inuidie· que qn̄ quis laudat vel ꝓsperat accedit qn̄
aūt vitupat vel infortuniū patit recedit·et nō habz horas determina
tas Quarta est terciana ⁊ signat illos qui satis facere nolūt Contra
quos exo·viij· Viā triū dieꝝ pgem⁹ in solitudinē Quinta est conti
nua et signat auariciā·q̄r auar⁹ q̄tidie sitit ⁊ maxime vsurarius Se
xta est quartana et significat supbiā·que in quattuor speciebꝫ consi
stit·Quattuor spēs tumoris sunt vt vl cū aliquis bonū quod habz
a se habere existimat vel pro suis meritis datū sibi putat·vel cum ia
ctat se habē qd̄ nō habz·vel cū despectis ceteris appetit singularit
habere quod habet Supbia sic quartana difficult sanat·p̄s· Supbia
eo·qui od te as·sp· Potest etiā q̄rtana significare luxuriā· que in cor
pore regnat quod et ex quattuor humoribꝫ componit· in quibꝫ lu
xuria radicat Hec etiā sic quartana difficulter sanat· Septima ē fe
bris ethica·que est in venis ⁊ membris radicata·in quibus natura
lis humiditas cōsumit·et signat accidiam et tristiciaz mentis q̄ exic
cat ossa Prou·xvij· Spūs tristis exiccat ossa ¶ Tercō febris signat
peccatū rōne ꝓcessus Processus em̄ febris talis est· Primo em̄ fit
collectō humoꝝ·secundo distempantia·tercō actualis febris·q̄rto

extensio eius ad mēbra. Sil'r in peccato. p̄mo colligunt̄ male cogi-
tatōes in corde. Scd̄o supuenit male cogitatōnis distempantia in
qua incipit esse peccatū cui maxime resistendū ē. Tercō sequit̄ per
ꝯsensum peccatū actuale. Quarto peccatū diffundit̄ p op⁹ extrinse
cū ⁊ euidentiā facti. Esa. iij. Peccatū suū quasi sodoma p̄dicauerūt
nec absconderūt De illis quattuor d̄r Iac̄. j. Vnusquisq3 temptat̄ a
ꝯcupiscētia sua quo ad p̄mū. Deinde ꝯcupiscentia cū ꝯcepit parit
peccatū q̄ ad scd̄m. Peccatū v̄o cū ꝯsummatū fuerit q̄ ad terciū ge
nerat mortē q̄ ad quartū ¶ Quarto rōe effectus. nā febris h3 effe-
ctū omniū peccatoꝝ. qd̄ pt3 quantū ad octo effectus febris. nā fe
bris eleuat ⁊ dep̄mit pulsu3 sic facit peccatū supbie. Esa. xiiij. In ce
lū ꝯscēdā sup astra celi exaltabo soliū meū. Et sequit̄ Verūtn̄ ad i
fernū d̄traheris in p̄fundū laci. Lucē odit sic facit peccatū inuidie q̄
de luce aliene p̄speritatis tristat̄. Oracius. Inuidus alteri⁹ marces
scit reb⁹ opimis. Quietē tollit. sic facit peccatū ire q̄ hō iratus non
inuenit requiē s̄ semp satagit ad vindictā. Appetitū turbat. sic facit
peccatū accidie q̄ oīa spūalia facit desipe ⁊ i nauseā venire. Nūi. xxj.
Aīa nostra nauseat sup cibo isto. Calefac̄ corpus sic fac̄ peccatum
luxurie. Iob. xiij. Ignis ē vsq3 ad ꝯsummatōz deuorans. Vn̄ spūali
ter p febrē sig̃ficat̄ peccatū luxurie. Aug̃. Melius ē estuare febrib⁹
q̄3 ardere libidinib⁹. Ardor luxuriosoꝝ manifestus ē. Anhelitum
fetidū ⁊ corruptū reddit. sic facit peccatū gule. Os em̄ gulosi ex ni
mia potatōe ⁊ cibo vald̄ fetet ⁊ corpaliter ⁊ spūaliter. p̄s. Sep. pa.
ē gut. e. Facit hoīem valde sitire nec satiat̄ potu. sic fac̄ peccatū aua
ricie ⁊ cupiditatis. q̄ auarus quanto plus bibit de pecunia. tanto
pl⁹ sitit. Ecc̄is. v. Auarus nō imple. pec. Vn̄ spūaliter p febrē pecca
tū auaricie designat̄. q̄ auarus semp sitit. vsurarius aūt hab3 febrē
ꝯtinuā. q̄ ꝯtinue male acq̄rit. nec defert alicui sancto. Constipat
ventrē. sic facit peccatū obstinatōnis ⁊ impnīe. qd̄ indurat aīam vt
nō emittat peccatū possessu3 p ꝯfusionē. Gen̄. iiij. Maior ē in. me.
q̄3 vt ve. me. Exo. vij. Induratū est cor pharaonis. Et sic pt3 q̄ per
octo effectus febris assil'at̄ pc̄tm febri ¶ Quinto assil'at̄ pc̄tm fe-
bri rōe curatōis Quattuor em̄ modis sanat̄ febris ⁊ sil'r peccatu3.
Sanat̄ em̄ febris aliqn̄ sudore. sil'r pc̄tm p ꝯtritōz ⁊ lacrimaꝝ effu-
sionē. Sic fuit sanata magdalena. Aliqn̄ vomitu. ⁊ sig̃ficat ꝯfessio-
nē p quā hō mala q̄ h3 i stomacho aīe reijcit p os dū cōfitet̄ Psal.
Dixi cōfi. adu̇. me in iust. me. do. Sic fuit sanatus dauid q̄ ait. Ego
sum q̄ peccaui ego iniq̄ egi ꝛc̄. ij. Re. xxiiij. Aliqn̄ minutōne ⁊ sig̃fi
cat elemosinaꝝ largitōz ⁊ alienoꝝ restitutōez. p quā hō minuit de
substantia tp̄ali. Sic fuit zacheus sanatus q̄ ait. Dn̄e ec. di. bo. m.

do pauperibus. et si quē defrau. red. q̄. Lu. xix. Aliqn̄ somno. et significat
contēplatōz p deuotā oratōz. Sic fuit sanatus publicanus. Lu. xviij.
Descēdit h̄ iustificatus in domū suā. ¶ In fine aūt istius p̄mi mē
bri nota q̄ duo d̄ isto febricitāte dn̄r. s. q̄ erat filius reguli. et q̄ infir
mabat̄ capharnaū qd̄ interp̄tat̄ ager pinguedinis. Nec āt duo scz
nobilitas generis et pinguedo rerū sunt frequētissime causa et occa
sio febris peccati. Filij em̄ magnorū vt nobiliter et magnifice viuant
multa iniuste et p violentiā extorquēt. Et sic ē in eis peccatū super
bie et rapine. Itē deliciose nutriunt̄ ꝓpter qd̄ magis ad luxuriā inci
tant̄. et sic ē in eis peccatū luxurie et gule. Silr pinguedo rerū ē mil
tis occasio spūaliter infirmādi. Psal. Prodijt q. ex adi. iniq. eo. Eze.
xvj. Hec fuit iniq̄tas sodome supbia abundātia ociū ꝛc. Plures in
firmant̄ in ꝓsperis q̄z in aduersis. Psal. Cadēt a la. t. mil. et de. mi. a
de. t. Et plures pficiunt̄ in aduersis q̄z in ꝓsperis. Et ido tpe psecu
tōis ecclesie q̄si om̄es pōtifices erāt sancti. s̄z tpe pacis et pinguedīs
ecclesie pauci reperiunt̄ sancti. Propterea abundātia rerū nō e peten
da Gre. Cū oīs fortuna timēda sit magis ē timenda ꝓspa q̄z adu
sa. Hec em̄ seuiēdo erudit. illa blādiendo seducit. Et sic pz p̄miū ¶ Se
cūdo ponit̄ christi ad regulū increpatō. qr nisi signa et ꝓdigia vide
ritis. i. maiora et minora miracula. nō creditis. vl̄ sig̃ terrena et ꝓdi
gia celestia. Sz quō nō credidit q̄ ꝓ impetrāda filij salute venit. Et
ideo dicendū vt dic̄ beda. fides eius triplicē habuit g̃dū sic et que
libet alia v̄tus scz initiū. incremētū. et pfectōz. habuit em̄ initiū qn̄
ip̄m rogauit vt descēderet et sanaret filiū eius. tūc em̄ et credidit et
dubitauit. Credidit q̄ filiū sanare posset. s̄z nō credidit q̄ ip̄m sana
re posset nisi p̄ns esset et corpe. Deinde fides eius accepit incremē
tū qn̄ credidit sermoni quē dixit. filius tuus viuit. Tandē accepit p
fectōez. qn̄ s̄uis nūciantibus filij sanitatē. credidit ip̄e et domus eius
B tota ¶ Circa h̄ aūt notandū q̄ fides nostra debuit oīno p miracu
la confirmari. al̄s nullo mō hoīes credidissent. sic h̄ d̄r nisi sig̃ et ꝓdi
gia videritis nō creditis. Et h̄ pz multiplici rōe ¶ Primo rōe eius
qd̄ de christo credē debebāt scz q̄ ip̄e esset naturalis filius dei. verus
deus. et verus hō. qr hoīes nō tenebant̄ credē christo q̄ esset filius
dei nisi miracula excedētia omnē naturā et omnē rōnē fecisset. Me
diū em̄ et conclusio dn̄t esse eiusdē generis et valoris. cū conclusio v̄tu
te sit in p̄missis vt di. phus. Et ido sic h̄ scz q̄ christus esset filius dei
omnē rōnē et om̄e ingeniū et naturā excedit. sic ad h̄ ꝓbandū debe
bāt fieri miracula totā naturā supantia et omnē penitus rōnē. Et h̄ ē
qd̄ christus di. ioh. xv. Si opa nō fecissem in eis q̄ nemo alius fec̄ pec
catū nō haberēt. Nūc aūt excusatōz nō hn̄t de peccato suo. Cū aūt

opatō demōstret rē vt d. phs. ⁊ ipe potestatiue vt deꝰ. ⁊ nō in vtu
te orōnis vt alij sancti fecerit opa. q̄ isto mō solus deꝰ facē pōt. li:
quet ꝙ ipe erat deꝰ Io. v. Opa q̄ ego fa. sunt q̄ te. phi. de me ¶ Se:
cūdo rōe fidei antiq̄te. Romani em̄ ⁊ sapiētes mūdi vidētes p viā
nature ꝓcedē a corpibꝫ celestibꝫ omnē vtutē ⁊ vitā ⁊ bonā disposi:
tōz in homines. ⁊ in om̄ia inferiora. colebāt corpa celestia tanq̄z de
os scz solē ⁊ lunā ⁊ stellas. Iudei etiā ab antiq̄ receperūt legē p moi
sen cui locutus fuerat deus ore ad os. q̄ dicebāt deū esse vnū. ⁊ esse
spm̄ ⁊ nō carnē. Vn̄ in datōe legis mosayce nō fuer̄t facta miracu
la. qꝛ moyses nihil supra naturā ⁊ incōp̄hensibile p̄cepit eis credē.
ꝫ solū ea q̄ phi naturaliter ꝓbāt. s. ꝙ ē vnus deus ⁊ sil'ia. a ꝯsuetis
aūt recedere ⁊ a fide in q̄ q̄s natus est ⁊ nutritꝰ. nō p̄t fieri sine di:
uino miraculo ad minꝰ q̄ntū ad om̄es vel maiorē ptē exn̄tiū in il:
la fide. ⁊ maxime si fides natiua ē facilis ⁊ alia difficilis sic ē nostra
fides. Hic cadit exemplū de q̄dā demoniaca q̄ interrogata q̄ essent
peccata. q̄ hō magis difficulter relinqueret Rn̄t ꝙ duo scz accipere
alienū. ⁊ ꝙ maxime difficile erat ꝙ hō relinq̄ret fidez in q̄ natus ē
et nutritus. Huiꝰ exemplū videmꝰ in om̄ibꝫ. Nā ꝙ aliq̄s a iuuentu
te nutritꝰ in delicijs ⁊ diuitijs in senectute relinq̄t eas ⁊ subeat pe:
nitētie iugū. nō ē possibile sine diuino miraculo. Propterea chri:
stus ait. Facilius ē ca. p fo. ac. trā. q̄z di. int̄ in re. cel. mat. xix. Propt̄
qd̄ d̄r treñ. iij. Bonū ē vi. cū pta. iu. ab. ado. s. Sz qn̄ videbant homi:
nes christū ⁊ apl'os talia facere. dicebāt ꝓ certo isti verꝫ dicunt et
ido credendū ē eis. ¶ Tercō rōe psecutōis tyrānorꝫ ⁊ vilitatis et
indefensionis apl'orꝫ ⁊ aliorꝫ p̄dicantiū hanc fidē. orthodoxorꝫ em̄
fides ⁊ catholica ecclesia maximas psecutōes passa ē a p̄ncipibꝫ mū
di vt di. aug. Et conati sunt pluries romani p̄ncipes p potentiā et
omnē modū hanc fidē exterminare. Apl'i autē ⁊ eorꝫ seq̄ces erant
viles psone ⁊ vilis ꝯdicōis. Et ex mādato dn̄i erant sic oues in me
dio luporꝫ nullā defensionē facientes Math. x. Ecce ego mit. vo. sic
o. in me. lu. Exemplū de legione thebea. Sil'r christꝰ fuit corā iudeis
qꝛ nulla defensione vsus ē. ꝫ tanq̄z o. ad oc. duc. Si g̊ miracula nō
fuissent facta statim fides defecisset. Sz qn̄ homines videbāt talia
miracula fieri qn̄ vnus interficiebat̄ decē credebāt ⁊ qn̄ decē inter:
ficiebant̄ centū credebant. Et ido in psecutōibꝫ tyrānorꝫ fides mul:
tū creuit. Vn̄ sicut piscis crescit in aq̄. sic ecc̄ia in psecutōibꝫ crescit.
vt appareat manifeste ꝙ h̄ fides ē a deo. ad cuius ꝯfirmatōz tot mi
racula on̄dit. Et sic pz quare mō nō fiūt miracula qꝛ scz fides ē con
firmata. Et si obijcias de lege machameti. q̄ tm̄ durauit. Dicendū
ē ꝙ secus ē de ista. qꝛ lex ista leuis est valde. ⁊ facilis ad tenendum.

imo in multis delectabilis vnd non subsistit in vtute bonitatis sz
in vtute facilitatis sic vsure semp durāt nō qz bone sz qz vtiles. Du
rat etiā ista lex qz mandat in ista q sub pena capitis nullus dubitz
de illa vñ qi p potentiā armoꝝ sustentat. Et ꝓpterea sacerdos sara
cenoꝝ qñ pdicat semp tenet ensem euaginatū vt nullꝰ ꝯtradicat
legi. Si em qs posset disputare de ea manifeste falsa demōstraret
Ponit etiā in hac scda pte reguli p filio exauditō qz vade filius tu
us viuit. Viuit vita nature ⁊ vita gtie qz di pfecta sunt opa. Et iō
quē christus sanauit in aia sanauit ⁊ in corpe. Vbi pensandū ē qn
tū valeat vtus fidei qz si fides impfecta ⁊ informis i regulo potu
it filio salutē mētis ⁊ corpis impetrare qd pt pfecta ⁊ formata cer
te mirabilia pt Mat. ix. Si potes credē oia possibilia sunt credēti
Vñ etiā alexander p fidē filioꝝ israel inclusionē obtinuit vt in hi
storijs scola habet. Vbi dic ioseph⁹ Quid facturus ē deus p fideli
bꝫ si tm p infideli fecit. Math. xvij. Si habueritis fidē vt gnū sina
pis dice mō huic trāsi hinc ⁊ trāsibit. Et attende q exauditus est re
gulus ad vtilitatē ⁊ si nō ad volūtatē. Nā petebat christū psonali
ter descendē ad filiū qd christus nō fec sz qd magis erat ei vtile qz
in h q absens curauit fidē eius q diminuta erat pfecit ⁊ sic eū ad
vtilitatē exaudiuit Aug. Nō ē magnū a deo exaudiri ad volūta
tē sz ad vtilitatē. Nā dyabolus exaudit petens iob ad tēptandū et
nō exaudit paulus petēs stimulū amouendū. Exaudiuit qppe eum
ad vtilitatē. Nā eger petit multa a medico q ei medicꝰ nō ꝯcedit.
Nō exaudit ad voluntatē vt exaudiat ad sanitatē. Habemus etiaz
h exemplū a christo magne hūilitatis qz ad filiū reguli noluit ire
etiā rogatus. Ad seruū vo centurionis se ituꝝ ꝓmisit etiā nō ro
gatus vtz math. viij. In q nostra supbia ꝯfundit q viles ⁊ paupes
visitare dedignamur nobiles aūt ⁊ diuites importune etiā nō ro
gati visitamus. Et sic pz scdm. Tercō ponit reguli credulitas si
ue fides ⁊ iussionis executō. Iam em eius fides sumpserat incre
mentū qz quez pmo nō putabat nisi pñs esset posse sanare mō cre
dit q absens sanauerit. Et ido credēs ibat sicut christus pcepat In
q duo exēpla ab isto regulo hēmus. Primū ē vt fides nostra p
interualla tpm suscipiat incrementū. Quidā aūt solū in corpe cre
scūt sz in vtutibꝫ nūqz crescūt ⁊ semp sunt pueri Esa. lxv. Puer cen
tū annoꝝ morietur. Cōtra qd j. coꝝ. xiiij. Nolite pueri effici sensibꝫ sz
malicia puuli estote. Hoies vo mūdi sūt totū ꝯtrariū qz i malicia
sunt valde expti ⁊ senes sz in sensu spūaliū sunt ita stolidi ⁊ pueri q
nesciūt se sigre nesciūt ꝯfiteri nesciūt orare ⁊ breuiter de spūalibꝫ
nihil sciūt sz qd peius ē qdā nō solum nō pficiūt in fide ⁊ in bonis

opibꝫ ꝫ deficiūt ⁊ in fide quā acceperūt ñ stāt vt heretici · vtinā me
dia ps christianoꝝ in fide ⁊ in gr̄tia q̄s in baptismo acceperūt sta:
rēt · q̄zuis idē sit in fide ⁊ via dei ñ ꝓficē ⁊ deficē Gre · In via dei ñ
ꝓficē deficē est · Amor em̄ dei nūq̄z ē ociosus opat̄ em̄ magna si est ·
Si aūt opari renuit amor nō ē · ⁊ ido ꝯpat̄ igni · q̄ semp ē in motu ·
¶ Scd̄m ē vt credamus christū absentē oīa opari tanq̄z p̄sentem ·
ꝑm em̄ hūanitatē assumptā christus nō ē vbiq̄z · ꝫ ꝑm diuinitatem
christus ē vbiq̄z vt verus deꝰ p potentiā p̄sentiā ⁊ essentiā · vt dicit
aug̃ · Et ido multū dēremus erubescere peccare · ⁊ multū niti bñ a
gere cū deus vbiq̄z sit p̄sens · Boe · in si · li · q̄nti · Magna vob̄ ē si dis:
sil̄are nō vultis necessitas indita ꝓbitatis cū añ oculos agitis iu:
dic̄ cūcta cernētis · Hic cadit exemplū cuiusdā heremite q̄ sil̄auit se
velle peccare in platea cū vna meretrice · qd̄ illa p̄ verecūdia dixit
se nullo mō facturā · ꝫ in camera erat pata facere in q̄ a nullo vide:
bat̄ · Cui heremita · O stulta deus videbit te · ⁊ beata v̄go · ⁊ sancti
angeli · Cur g̊ nō verecūdaris · Qd̄ ista audiēs ꝯuersa est · Et q̄z p fi
dē hō liberat̄ a duplici morte scz nature ⁊ culpe · ꝑm illud iohā · xi ·
Qui credit in me etiā si mor · fu · vi · Ido quarto sequit̄ q̄ postq̄z cre
diderat sermoni iesu dicentis · filius tuus viuit · ⁊ ibat serui occur:
rebāt ei dicētes q̄ filius eius esset viuus · ⁊ facta exaīatōe inuenit
q̄ tūc reuixit qñ christus dixit · Filius tuus viuit · In q̊ hēmus exē:
plū ab istis seruis bona celeriter nūciādi · q̄z nūcij bona nunciātes ī
dui debēt · iiij · Reg̃ · vij · Hec dies boni nuncij ē · si tacuerimus ⁊ no:
luerimus nunciare vsq̄z mane · sceleris arguemur · Malū aūt sile:
re ⁊ occultare debemus · Ecc̄i · xix · Audisti verbū aduersum ꝓximū
tuū ꝯmoriat̄ in te · fidens qm̄ nō te disrūpet · Et alludit dicto quo
d̄r · Ipe creparet nisi diceret · Et sic pz terciū ⁊ quartū ¶ Quinto po
nit̄ fructus ex facto miraculo ꝯsecutus · q̄z credidit ipe ⁊ domus
eius tota · Circa qd̄ moraliter exponēdo · nota q̄ hō domus ē ⁊ tē:
plū dei viui · Tota g̊ domus dei ē hō cū oībꝫ potentijs aīe · Tūc g̊
tota domus dei credit · qñ hō cū om̄ibꝫ potentijs aīe fidem christi
p opa manifestat · ⁊ ꝓtestat̄ · vt p̄mo quando in intellectu est ve
ra fides de deo de creaturis · de inferno ⁊ paradiso · ⁊ de omnibꝫ
credendis · Sz qñ in intellectu nō sunt nisi leges · ⁊ sciētie seculares ·
⁊ modi ⁊ vie lucrandi ⁊ dominādi · tūc hō cū tota domo sua nō cre
dit deo · q̄z nō cū intellectu · Scd̄o qñ in volūtate ē verus amor dei
et ꝓximi · ⁊ ordinatus vt deū diligat sup om̄ia ⁊ ꝓximū sic̄ seip̄m ·
Sz qñ in voluntate ē solū amor carnalis ⁊ mundanus · vt qñ hō af
ficit̄ solū ad bona transitoria · ⁊ illa sup omnia diligit · tūc hō nō cre
dit cū tota domo sua · q̄z nō cū volūtate · Tercō qñ in memoria sūt

dei bñficia·sunt etiã ibi ꝓprij defectus·ꝛ mala q̃ fecit ꝛ vilitas ꝯdi-
cõis hũane·ꝛ memoria mortis· Sꝫ qñ in memoria sunt solũ iniurie
recepte · ꝛ non recordat bñficioꝝ dei nec maloꝝ q̃ fecit ꝛ sui ꝑius
obliuiscit·tũc nõ credit cũ tota domo·qꝛ nõ cũ memoria · Quarto
qñ in corde ꝛ potentia cogitatiua est bona cogitatõ·vt qñ cogitat
vilitatẽ peccati ꝛ nobilitatẽ vtũtũ·vanitatẽ mundi·ꝛ penas ꝛ gau-
dia eterna· Sꝫ qñ in cogitatõe ẽ quidã discursus maloꝝ· vt qñ co-
gitat hõ carnalia opa·mala lucra·strages inimicoꝝ ꝛ talia · tũc nõ
credit cũ tota domo·qꝛ nõ cũ cogitatõe cordis·i· cũ toto corde qđ
deus ꝑncipaliter reqrit· Prou·xxiij· Prebe·f·c· t m· Quinto qñ in
potentia auditiua sunt dei vba ꝛ audit libẽter q̃ spectãt ad dei lau
dẽ·ꝛ moꝝ instructõꝫ· Sꝫ qñ hõ tota die audit vana ꝛ mala ꝛ mun
di rumores tũc nõ credit cũ tota domo sua·qꝛ nõ cũ auribꝫ Sexto
qñ in potentia visiua ẽ quedã clausura· vt hõ nõ videat lasciuias ꝛ
vanitatẽ Psal· Auerte oculos tuos ne videant vanitatẽ· Sꝫ qñ hõ
videt turpia ꝛ inhonesta vt mulieres cõptas·ꝛ choreas q̃ vt basili
scus inficiũt solo viso·tũc nõ credit cũ tota domo sua ·qꝛ nõ cũ vi-
su·i Sc infectus fuit dauid vidẽdo bersabee vxorẽ vrie·ij· Reg·xj·
Septimo qñ in potentia gustatiua ẽ magnũ tpamentũ cibi ꝛ po-
tus·sꝫ qñ hõ tota die vacat ꝯmesatõibꝫ ꝛ ebrietatibꝫ sic aial brutũ·
nec obseruat diẽ ꝛ horas tũc nõ credit cũ tota domo sua qꝛ nõ cuꝫ
gustu· Octauo qñ in potentia tactiua q̃ diffundit p totũ corpus ·
est q̃dam asperitas pnie vt mẽbra mortificent ne caro rebellet aie
et vicia regnẽt sic fecit iohs baptista cuius totũ corpus in asperi-
tate pnie fuit·j· Cor·ix· Castigo cor·m·ꝛ in ser·re· Sꝫ qñ in toto cor
pe ẽ mollicies·ꝛ delectatõ·ꝛ qñ hõ de corpe facit deũ ꝛ seruit ei ad
nutũ·ꝛ caro est dña ꝛ aia ancilla·ꝛ vicia regnant · tũc nõ credit cũ
tota domo imo cũ tota domo se credẽ nõ ostendit qꝛ ita delectat
trãsitorijs bonis ac si nõ essent eterna·ꝛ p ꝯñs oia puertunt· Pro
uer·xxx· Per tria mouet terra·ꝛ quartũ qđ nõ pt sustinere · p ser-
uũ cũ regnauerit·p stultũ cũ saturatus fuerit cibo·p odiosam mu-
lierẽ cũ in matrimonio assumpta fuerit· ꝛ p ancillã cũ fuerit heres
dñe sue· Iste stultus·ꝛ iste seruus ẽ corpus·ꝛ odiosa mulier·ꝛ ancil
la ẽ caro·q̃ si saturat infatuat·si regnat oia puertit·si assumat i ma-
trimoniũ ꝯturbat totaꝫ domũ si fuerit heres bonoꝝ hois ꝯsumit
omnia bona·ꝛ ad inopiam cõuersa ꝯmeditur a verinibꝫ·ꝛ eius do
mina ineternũ mẽdicat· Et sic ptꝫ totum·

De epistola sermo cvij

Confortamini in dño ꝛ in potentia vtutis eius eph· vj·
Inter alia q̃ ad capitaneũ exercitꝰ ptinent tria sunt De

bet em̄ milites ꝯfortare. milites facē seip̄os armare. ⁊ milites bōa arma docē. Hec tria apl's sicut capitaneꝰ militie xp̄iane ī hac epl'a docet oēs milites xp̄i. Prīo g̊ cōfortat eos in potentia saluatoris In p̄ncipio epl'e. Secūdo monet eos vt dei armaturā induāt et huiꝰ cām subiūgit. q̄ ē nequicia luctatoris ibi Accipite ar. dei. ꝛc. qm̄ nō est no. col Tercio ostēdit q̄ sūt arma quibꝫ in bello spiritu: ali debent esse accincti milites creatoris ibi. State er. suc. lū. ves Prīo g̊ apl's ꝯfortat milites christi dicēs. Confortamini ī dn̄o qui est dator omīs roboris et in potēcia virtutis eiꝰ vt scꝫ n̄ creda tis in bello spūali ꝓprijs viribꝫ pugr̄e ⁊ vincē. ꝫ in potentia v̄tutis dei. Preliū em̄ spūale ē ita durꝫ ⁊ forte vt infra patebit. ꝙ nullꝰ in eo ꝓprijs viribꝫ nisi p v̄tutē dei p̄t resistē. Et h̄ patuit in apl'is qui tp̄e passionis christi qn̄ fuerūt dimissi ꝓprijs viribꝫ oēs succubuer̄t Lu. xxij. Simō ecce sathanas expetiuit vos vt cribraret sic̄ triticū. Ego āt rogaui ꝛc. Qn̄ āt pꝰ ea fuer̄t adiuti ⁊ ꝯfortati v̄tute dei oīa vicerūt. Et iō nullo mō ē pugnādū nisi p̄us v̄tus dī hēat̄. Lu. xxiiij. Sedete in ciuitate donec induamini v̄tute ex alto. Hoc fuit figura tū in golia ⁊ dauid. j. Re. xvij. Nā golias magnꝰ gigas aggressus ē dauid in fortitudine corpis sui. Dauid aūt pugr̄uit ꝯtra goliā v̄: tute dei. Et iō puer inermis vicit gigantē magnū armatū. Gigas iste armatus ē dyabolꝰ. Lu. xj. Cū for. ar. cus. a. s. Oīs g̊ puer q̄cū qꝫ pugr̄t in v̄tute dei vincit ip̄m. qꝛ in d̄o oīa p̄t q̄sqꝫ Phil'. iiij. Oīa pos. in eo q̄ m. ꝯfor. Iob. xvij. Pone me iuxta te ⁊ cu. v. ma. pug. cō tra me ¶ Dēt g̊ pugnās in h̄ p̄lio p̄mo ꝯfidere in dn̄o Scd̄o dꝫ re spicere ad p̄miū habendū si bn̄ dimicet. ⁊ ad suppliciū sustinendū si succūbat. qꝛ si hō vincat coronabit̄ ⁊ regnum ꝑpetuū possidebit. ij. Thi. ij. Ne. co. ni. q̄ le. cer. Om̄is aūt q̄ legitime certat vincit Vn̄ de alexandro d̄r ꝙ dū semel dēret ꝯmittē bellū cū q̊dā rege p̄diuite cꝰ milites erāt oēs auro ⁊ argēto ornati ꝯfortās milites suos ait. Si bn̄ pugr̄nerimꝰ hac vice ditissimi erimꝰ. Qd̄ attendētes milites fu erūt oēs animati ⁊ ꝯfortati ⁊ fortit̄ dimicauerūt ⁊ vicerūt. Si autē hō succūbat ligabit̄ in carcere inferni ibidē in ꝑpetuū cruciādꝰ sic̄ christus fec̄ dyabolo cū q̊ pugr̄uit Io. xij. Nūc p̄n. h. mū. e. fo. Vn̄ et de alexādro d̄r ꝙ dū q̄dā vice patus esset ad bellū ⁊ fortissimi mili: tes ex adūso astarēt ꝯfortās milites suos ait Carissimi frēs. h̄ sero oēs cenabimus in inferno nisi valent̄ pugnemus. Propter qd̄ mi lites oēs animati fuerūt ⁊ valent̄ pugnātes vicerūt ¶ Tercō dꝫ eē bn̄ armatus. Et h̄ ē qd̄ sequit̄ in scd̄o mēbro. Et sic pꝫ p̄mū ¶ Scd̄o monet apl's christi milites vt dei armaturā assumāt d. Indu. v. ar. d. q̄ ꝯsistit in v̄tutibꝫ anime q̄ dicunt̄ armatura dei qꝛ a solo deo su is militibꝫ dant̄ Aug. Virtus ē bona q̄litas mētis quā deꝰ summe

nobis infudit .ij. Cor. x. Arma militie nostre nō sunt carnalia ꝫ
spūalia potentia deo ad destructōz inimicoz. Et sic pz pcōsitas et
bonitas istoz armoz cū a solo deo dant. Oīa alia bona deus 2mi
sit danda vt soli lucere igni calefacé. 7 sic de alijs. Sola vero ista ar
ma scz vtutes 7 dona tanqz optima reſuauit danda ad manū suā.
Ja.j. Oīne da.op.7 o.do.pf.desur.ē. Sunt etiā arma lucida 7 bene
tersa. Ro.xiij. Abi.op.te.7 indu.ar.lu Et distinguit int milites xpi
et satellites dyaboli. qz isti sunt induti arma tenebraz 7 mortis.
Sunt etiā arma nobilia qz solis filijs regis eterni dant 7 a ipō so
lorege vt dictū ē. Si g̃ honoz ē accipe ensem a rege mūdi q̃ntoma
gis a rege celi. Sunt etiā arma vtuosa valde qz defendunt hoiem
ab omni morte 7 mortali vulnere. Boe. Talia tibi 2tuleramus ar
ma q̃ nisi poz abiecisses inucta firmitate tuerent te. Cōferūt etiā
vtutē maximā ipsi hoi ad pugnandū. vt in vtute ipoz oia vincat.
7 ad reguū celoz puenīat. Sunt g̃ arma lucida pcōsa nobilia 7 vi
tuosa. Cōsequēter oīdit cām 7 rōnē q̃re ꝫ arma sunt induenda di
Vt possitis stare scz securi aduersus insidias dyaboli i aduersus di
aboli machinatōes occultas. occulte em̄ nob insidiant. Iac.iij. Resi
stite dyabolo 7 fugiet a vobis. Et qz posset q̃s dubitare an aduer
sus diabolū instaret nobis bellū dei. dicit qz sic. Et ido ꝫ reddit cau
sam cause scz hoq̃re dēmus stare adūsus insidias dyaboli. Et causa
hoē necessitas assistendi. Qm̄ nō ē no.col.i.plū spūale adūsus car
nē 7 sanḡnē supp.tm̄ Nō em̄ p ꝫ excludere intendit bellū carnis
ꝫ ei bellū dyaboli associare. Caro aūt 7 sanguis nō sonat ꝫ in natu
rā.ꝫ magis in corruptelā nature 2tractā ex pmis pntiby 7 ex pra
ua 2suetudine. Vñp 2cupiscentia carnis accipit.j. Cor.xv. Caro
et sanguis regnū dei nō possidebūt. Ecci.xvij. Quid neq̃ q̃z qđ ex
cogitauit caro 7 sanguis. Sz ē luctandū adūsus pncipes demones
q̃ sibi subiectas 2tinent multitudines. nec tm̄ demonū 2tinet mlt
titudines. ꝫ etiā hoim malor. p quos pugnāt. Propter qđ lucifer
dr pnceps hq̃ mūdi. Io.xiij. Venit em̄ pnceps hq̃ mūdi. Et potesta
tes ꝓpter fortitudinē q̃m hz vnusquisqz ex natura. Iob.xli. Nō est
potestas sup terrā q̃ ei valeat 2pari. q factus ē vt nullū timeret. Et
ido nō solū adūsus carnē 7 sanḡnem. 7 adūsus demones ē nob bel
landū. ꝫ etiā adūsus mūdi rectores. i. hoies mūdanis delectatōi
by corruptos 7 mūdi amatores. Aug. Quotiēs mūdi nomē in ma
la significatōe sumit ñ oīdit nisi mūdi amatores. j. Io.v. Totus mū
dus in malo ē. Rectores dico tenebraz hanc. i. hominū excecato
rū tenebris ignorātie 7 culpe. Eph.v. Eratis alīq̃ te. Tales aūt dēo
nes cū q̃b bellare hēmus sunt spūales. i insensibiles. 7 sunt neq̃ssimi
Et ꝫ ē qđ dic̄ 2tra spūalia neq̃cie. i. 2t dēones q̃ sunt spūs neq̃m q

habitāt ī celestib⁹ i. in isto aere caliginoso ꝓpe nos. q̄ relicti sūt ibi vt nos in pug̃ exercitent. vl̄ in celestib⁹ i. ꝓcelestib⁹ q̄ nitunt̄ auferre. n̄ em̄ ꝑ modica re nobiscū pugnāt. ꝫ ꝑ ipa hereditate paterna ⁊ etna. Vltimo cōcludit dicēs. qꝛ g̊ cōtra tales ⁊ tantos hostes hētis pug̃re. ꝓpterea accipite armaturam dei vt possitis resistere in die malo. i. in tota vita p̄senti. Quia vt dic̄ aug̃. Exq̊ adā lapsus ē ⁊ de paradiso expulsus. oēs dies fuerūt mali. ⁊ h̄ ꝑ miseria naturali. ⁊ ꝑ malicia hoīm. vt dictū ē supra in p̄cedēti epl̄a. Et nō solū ꝑ hāc armaturā dei hō p̄t resistere hominib⁹. ꝫ etiā p̄t esse ꝑfectus in seip̄o et ꝓficere de bono in melius. Et h̄ ē. ⁊ in omnib⁹ ꝑfecti stare. tā in ꝓsperis q̄ꝫ in adūsis. Mat. v. Estote p. sic̄ pa. ve ce. pf. ē. ij. Cor. vj. Per arma iusticie a dex. ⁊ a si. Sola em̄ p̄dicta arma faciunt hominē ꝑfectū ⁊ bonū. ⁊ iō sup oīa sunt q̄rēda ⁊ habita retinēda Apoc. iij. Tene qd̄ hēs. ¶ Et attēde ꝙ vt ex supradictis pꝫ h̄ bellū spūale qd̄ nob̄ instat ē valde durꝫ ⁊ forte ꝓpter. viij. ¶ Primo qꝛ ꝑ insidias pugnat̄ in eo Propterea dic̄ adūsus insidias dyaboli. ¶ Scd̄o qꝛ ibi ē ꝓditō. nā caro q̄ deberet esse ꝑ homine sic̄ ꝑs eius ꝓdit eū et sic intus in homine ē ꝓditō. Propter qd̄ dic̄ adūsus carnez ⁊ sanguinē ¶ Tercō qꝛ ē bellū valde ordinatū. nā in h̄ bello sunt p̄ncipes ordinātes demones ad bellū diuidentes eos ꝑ singulas potentias anime Nā quidā ponunt̄ ad cor vt mala cogitet. quidā ad voluntatē vt mala velit. quidā ad memoriā vt malorꝫ recordet̄ ꝛc̄ Luc̄. xij. Tūc va. ⁊ as. sep. al. s. ne. se. ⁊ ingres. habi. ibi Ponūt etiā nequiores ad magis ꝑfectos vt ex ꝑte debiliori pugnant ꝓpter qd̄ dicit p̄ncipes ¶ Quarto qꝛ pug̃tores sunt potentissimi ⁊ robusti vt dictū ē ꝓpter qd̄ dicit ptātes ¶ Quinto qꝛ nō solū cōtra demones ⁊ carnē pug̃re dēmus ꝫ etiā cōtra malos homines mūdi q̄ bonos ꝑsequūtur Ioh. xv. Si me ꝑse. sunt ⁊ vos ꝑse. Qui sunt obtenebrati in mēte ⁊ lucē v̄itatis nō agnoscunt ꝫ tamē sic obtenebrati regunt mundū ⁊ ad ip̄orꝫ impium disponit̄ ⁊ ideo ⁊ rectores ⁊ recti in p̄cipitium vadunt Math. xv. Si cecus ceco ducatū p̄stet ambo in foueā cadūt Propter quod dicit contra mundi rectores te. ha. ¶ Sexto qꝛ hostes nostri sunt inuisibiles ⁊ ab ipsis ledi possumus ꝫ ip̄os ledere neq̄mus qꝛ spūs sunt ꝫ solū possumus nos defendere sub armata dei qꝛ talē armaturā hn̄tes tāgere neq̄unt Qd̄ figuratū ē eze. ix. Vbi viro dn̄ti ꝑcutē hoīes ciuitatis dictū ē ne sig̃tos thau tāgerꝫ. ¶ Septīo qꝛ hostes nr̄i sunt neq̄ssimi ⁊ in aīa ⁊ corꝑe volūt nos ꝑdere ⁊ nulli ꝑcūt et nulli⁹ miserēt̄ et nullo tꝑe dormiūt vl̄ q̄escūt Iob Qui me ꝯmedūt nō dormiūt Gre. Nihil se fecisse estimat cū aīas nō sauciat Propt̄ ista duo dic̄ cōt̄ spūalia nequicie ¶ Octauo qꝛ h̄ bellū n̄ agit̄ ꝑ modica re sed ꝑ regno eterno. quod demones

pdiderūt Et iō totis viribꝫ nitunt ne ipm possideam⁹ Propter qd
dic in celestibꝫ .i. p celestibꝫ Et sic pz scdm ¶ Tercō ondit q sunt ista
arma. qbꝫ milites christi dnt esse accincti. ⁊ fac tria. Primo dic p
ditorē plij esse religand. Scdo ponit arma ad defendēd Tercō po
nit arma ad offendend. Dic g State. Postqz em bellū ē ita durꝫ n
ē sedendū sz virilit stādū ad pugnā. Et qr vt dictū ē. pug h ē in car
ne ⁊ p carnē ⁊ iō lūbi carnis in qbꝫ ꝯcupiscentia viget. iuxta illud
iob. xl. Fortitudo eius in lūbis eius. sunt succingendi p carnis ma
ceratōz ne defluāt ad carnalia. sicut cingulū ꝯseruat vestē ne deflu
at in lutū. Prou. xxxj. Accinxit for. lū. su. i. ꝯtinentia forti. Luce. xij.
Sint lū. ve. pcin. Nō em ꝯtra carnē aliter pugre dēmus qz p ꝯti
nentiā ⁊ maceratōz ipius Aug. Carnē vestrā domate ab escis ⁊ po
tibꝫ. Primo em dz pditor castri religari anqz pcedat ad bellū. ⁊ iō
pmo omniū in bello spūali caro ē religāda p disciplinā cum sit pdi
tor. Ecci. xxxiij. Seruo maliuolo tortura ⁊ ꝯpedes Caro aūt ē ser
uus maliuolus ⁊ neqz. qr pdit animā dnam suā Et dicit in veritate
vt scz sit vera ꝯtinentia nō silata. glo. vt vere ppter christū ꝯtinen
tiā suetis. Mat. xix. Sūt eunuchi q facti sunt ab hominibꝫ vt sunt
ypocrite q ppter homines ꝯtinent. ⁊ sunt eunuchi q seipos castra
uerūt ppter regnū celoꝝ ¶ Cōsequent scdo secluso inimico ⁊ p di
sciplinā debilitato. anime armaturaz ponit d. Induti loricā iusticie
intrāsitiua ē cōstructō. i. induti iusticia q ē lorica anime. Cōpat āt
iusticia lorice ppter duo ¶ Primo qr sicut lorica ex mltis murenu
lis vl malgis vl rotulis cōtexit. ita iusticia mltas ututes cōplectit
q sunt in simul catenate Sap. v. Induet p thorace iusticiā. ¶ Scdo
qr sicut lorica inter hostes nūqz ē deponenda sic nec iusticia Psal.
Beati q cus. iudiciū ⁊ faciūt ius. in omni tpe. Aliā armaturā ponit
d. Et calciati pedes. i. affectōes ⁊ desideria hntes munitas ututibꝫ
et sanctoꝝ exēplis. q sm aug. sunt pedes anime. ne a spinis vicioꝝ
et luto mundanoꝝ pungant ⁊ maculent Can. vij. Quā pulcri sunt
gressus tui in calciamentis filia pncipis Et h in ppatōe euangelij
pacis supp. ad implenda id ē vt sitis pati ad pdicandū euangelium
qd nūciat pacē inter deū ⁊ homines factā. vel ad cōplenda pcepta
euāgelij Hmōi calciamta dnt habē pdicatores ne trenis suis desid
rijs terrena tāgāt l ppt trena pdicēt Hac sigficatōe mar. di. apl'os
sandalijs vel soleis calciari vtz eiusd vj Dem⁹ g pati esse ad pdicā
dū euāgeliū pacis Aliā armaturā ponit di. In oibꝫ scz plijs spūali
bꝫ sumtes scutū fidei. intnsitiua ꝯstructō ē. i. fidē q est scutū qr sicut
scutū est vnū ⁊ hz tres angulos sic fides est de vna essentia diuina
in q sunt tres psone. j. Io. v. Tres sunt q test. dāt in ce. pa. u. ⁊ ss. ⁊ hi
tres vnū sunt. Item sic suba scuti ē coopta corio aīalis mortui. ita

fides ē de suba diuina vestita carne mortalitatis nostre. Io. j. Verca. f. est. Itē sic scutū suspendit ad guttur ⁊ stat supra cor. ita fides debet esse in corde ⁊ ꝓferri p os. Ro. x. Corde cre. ad ius. ore autē ꝯfes. fit ad sa. In quo scuto fidi dic̄ q̄ possumus oīa tela ignea neq̄ssimi hostis nostri extinguere. Ipa em̄ fides debet p̄mo omniū temptatōib⁹ et telis dyaboli opponi. ne pueniāt ad loricā iusticie. Prudentius. Prima petit campū dubia sub sorte duelli pugtura fides. Ignea aūt dicit tela dyaboli. q̄ suggestione dyaboli ignea. carnales ꝯcupiscentie igniunt vt plus possint nocē sic tela materialia d̄ igne Ecci. ix. Quasi ignis ꝯcupiscentia exardescit Neq̄ssima aūt dic̄ q̄ eius neq̄cia omnib⁹ supfert. Sicut em̄ scutū defendit hominē et omnia arma eius. q̄ doctus miles omnes ictus recipit in scutum ita fides defendit hominē ⁊ om̄es v̄tutes. q̄ oēs ictus dyaboli in scuto fidei recipiēdi sunt. Oēs em̄ tēptatōes p verā fidē repellim⁹ Quia si habemus verā fidē de gaudijs padisi et penis inferni. nec ꝓspera mūdi desideramus. nec formidamus adūsa de quib⁹ om̄is tēptatō infert habenti verā fidē. nisi sit tēptatō de ipsa fide. q̄ pfidē nostrā repellit sicut lumē expellit tenebras. Aliā armaturā ponit dicēs. Et galeā. i. spem salutis eterne assumite ad caput mentis ꝓtegendū Dicit autē spes galea salutis. Quia d̄r ad ro. viij. Spe salui facti sumus Esa. lix. Galea salutis in capite eius. Si aūt querat q̄re nō fec̄ mētionē de caritate cū sit melior et v̄tuosior armatura spūs q̄ꝫ om̄es alie. Dicēdū ē q̄ ipe fecit mentōnē de fide formata. q̄ p dilectōꝫ opat. in q̄ om̄ia tela dyaboli extinguunt. et p quā oēs tēptatōes. siue a carne. siue a mūdo. siue a dyabolo supamus. Non em̄ p fidē mortuā et informē vnicinius tēptatōes. Et ideo in ipa fide intellexit caritatē omnia tela dyaboli extinguentē. et oēs tēptatōes vincentē. q̄ fides in v̄tute caritatis opat. cū sit forma fidei et om̄is opatō sit a forma. ¶ Cōsequenter tercō postq̄ꝫ posuit arma ad defensionē. ponit arma ad impugnādū d. Et assumite gladiū spūs qd̄ est v̄bū dei Nō em̄ debem⁹ solū nos defendere a dyabolo. ꝫ debem⁹ ipm impugre. Instrumentū aūt ad dyabolū impugnādū est solum v̄bū dei qd̄ debem⁹ hr̄e in ore et in manib⁹. in ore p̄dicādo et in manib⁹ adiplēdo. Apoc. j. De ore ei⁹ gladi⁹ ex vt̄q̄ꝫ pte acut⁹ exibat. Gladius ex vt̄q̄ꝫ pte acut⁹ egredit de ore p̄dicatoris. qn̄ id qd̄ p̄dicat. ope implet. et tūc ex vt̄q̄ꝫ pte dyabolū impugnat. Debem⁹ ꝯ dyabolū impugre facto et verbo. Quidam vero impugnāt ipꝫ solo verbo. verbum aūt talium est mortuum. et ideo non est gladius spūs. quia gladius spūs est verbum dei uiuum Hebre. quarto. Viuus est ꝑmo dei ⁊ efficax ⁊ penetrabilior omni gladio ancipiti

et ptingens vsqz ad diuisionē anime ⁊ spūs ꝯpagum q̄z ⁊ medul-
larꝝ. Hūc gladiū christus venit mittere in terrā. Math. x. Nō veni
pa. mit. sz gla. Veni em̄ separe hominē aduersus patrē suū. ⁊ filiam
aduersus matrē suā ꝛc. Sic em̄ gladius separat ⁊ diuidit. sic verbum
dei separat ⁊ diuidit hominē a carnalibꝫ ⁊ terrenis. Et q̄ solus gladi-
us v̄bi dei sit armatura ad dyabolū impugnandū sic pz. Dyabolꝰ
D em̄ pugnat ꝯtra peccatorē ¶ Primo ip̄m oculis mentis excecan
do. Sz v̄bū dei fugat tenebras mentis ⁊ illuminat eā. q̄ lucerna ē.
Psal. Lu. pe. me. v̄. t. Scdo ip̄m vinculis peccatoꝝ ligando ⁊ in ser
uitutē peccati redigendo. Ioh. viij. Qui facit pec. ser. ē pec. Sz v̄buz
dei liberat hominē ab omni vinculo ⁊ ab omni seruitute Ioh. viij.
Si mā seritis in sermone meo ꝯgnoscetis v̄itatē ⁊ veritas liberabit
vos. Tercō ip̄m mūdi ꝓspera ⁊ vana gaudia sup omia q̄rere faci
endo. Io. xij. Dilexerūt gloriā ho. ma. q̄z glo. dei Sz verbū dei om
nia ꝓspera mūdi facit ꝯtēnere Et apostoli ad v̄bum christi omnia
reliquerūt. Math. xix. Ecce nos reliq̄mus om̄ia. Ad phil. iij. Oia
arbi. sum vt ster. vt christū lu. Quarto ip̄m p mūdi aduersa fran
gēdo Sz uerbū dei facit hominē fortē. et nihil aduersi formidantē
Vn̄ apostoli postq̄z pfecte audierūt v̄bum christi dicebāt. j. corin.
iiij. Maledicimur et bn̄dicimus. psecutōz patimur et sustinemus.
blasfemamur et obsecramꝰ. Quinto p voluptates corpis ip̄m dis
soluēdo. Sap̄ ij. Nō sit pratū qd̄ nō ptranseat lux. nos. Sz verbum
dei ꝯstringit ad lamentū penitentie d. math. iij. Penitentiā agite
a ꝓpin. n. reg. ce. Sexto ip̄m in infirmitatibꝫ peccatoꝝ detinendo et
eius appetitū ꝯturbādo ita q̄ dulcia uident ei amara. et amara dul
cia Aug. Palato nō sano pena ē panis q̄ sano est suauis. Sz uerbū
dei sanat hominē. Psal. Misit ver. suū et sa. e. Et reddit ei appetituz
rectū ut ei dulcia sapiāt et amara desipiāt Et ido sic sanatus dauid
dicebat Quā dulcia faucibꝫ meis eloq̄a tua sup mel ori meo. Septi
mo ip̄m ad mortē eternā ducēdo Sz v̄bū dei ab omni morte libat
Io. viij. Si q̄s sermonē meū seruauit mortē n̄ gustabit in eternū Et bre
uiter in omni tēptatōe p quā dyabolus pcutit hominē uerbū dei
obstat et repcutit eū Vn̄ uerbū dei dr̄ inimicus et aduersariꝰ pec
catoris q̄ in omnibꝫ ꝯtradicit ei q̄ peccator instigatus a dyabolo
cupit facere Math. v. Esto ꝯsentiens adv̄sario tuo cito dū es in uia
cū eo Qd̄ exponens beatus aug. dic̄ q̄ iste adv̄sarius cui cōsentire
debemꝰ est sermo dei q̄ in omnibꝫ q̄ male cupimus aduersat̄ nob̄ et
ꝓhibet Vis em̄ rape alienū sermo dei dic̄. nō furtum facias Vis cō
cumbere cum vxore aliena sermo dei dicit non mechaberis Et sic de
omnibꝫ alijs Sic g̊ ptz q̄ in pugna spūs p̄mo debemus ꝓditorem

scz carnē p ꝯtinentiā ⁊ abstinentiam restringere ⁊ religare q̄ q̄dē religatō q̄dā dei armatura ē Scdo dēmus aīam v̄tutib⁹ armare. s. lorica iusticie. scuto fidei. mūdicia desideriorꝝ. vt pure p̄dicem⁹ ⁊ impleamus euangeliū pacis. p quā mundiciā sunt pedes aīe muniti et p̄pati. ⁊ galea eterne salutis. Tercō dēmus accipe verbū dei tanq̄z gladiū ad dyabolū impugnandū. Et sic pz terciū ⁊ ꝯn̄r totū

Dominica xxij. de euangelio sermo cviij.

Simile ē regnū ce. hoī regi q̄ voluit ra. po. cū seruis suis Math. xviij. Supra h̄ euāgeliū dn̄s immediate dixerat beato petro q̄ ex pte dei fratri peccanti ⁊ veniā petenti nō solū deberet dimittere vsq̄z septies s̄z vsq̄z septuagies septies. i. q̄liacunq̄z ⁊ quātūcunq̄z peccata ꝯmitteret. In q̄ ostendit maxima largitas ⁊ clementia dei. Et q̄r deus ē ita clemēs ⁊ misericors circa nos. vult q̄ nos admiucē misericordes simus. alias ipse a nob̄ suā mīam reuocabit. Et h̄ est qd̄ in h̄ euāgelio sub q̄dā sil̄itudine demōstrat̄. In q̄ euāgelio tria p̄ncipaliter ꝯtinent̄. Primo em̄ sub quadā sil̄itudine inducit̄ exemplū diuine pietatis in debitorꝝ ⁊ debiti dimissione. In p̄ncipio euangelij. Scdo ponit̄ reatus hūane malignitatis in ꝯserui suffocatōe ibi. Egressus aūt seruus ille inuenit vnū de ꝯser. su. ꝛc. Tercō ꝯcludit̄ intentū ꝓposite sil̄itudinis in gestorꝝ adaptatōe. ibi. Sic ⁊ patrimeus ce. fa. vo. In p̄ma g̊ pte inducimur sub quadā sil̄itudine ī exēplū ibi. Qui voluit ra. po. cū seruis suis. In q̄ quidē pte q̄ttuor facit. Primo sub quadā similitudine ostendit diuinā potentiā. ibi. Sil̄e est regnū celorꝝ hoī regi. Scdo diuinā sapientiā. ibi. Qui voluit rōnē po. cū seruis suis. Tercō diuinā iusticiā. ibi. Et cū cepisset rōnē ponere ob. ē ei. vn⁹ ꝛc. Quarto diuinā clementiā. ibi. Procidēs aūt seruus ille ro. e. ꝛc. In his em̄ q̄ttuor ostendit̄ regia dig̃tas atz honestas q̄ in h̄ ꝯsistit scz in potentia ad coercendū sapientia ad gub̄nandū iusticia ad puniēdū clementia ad miserandū Dēt em̄ rex p potētiā aduersarios coercere. p sapīam sibi subditos gub̄nare. p iusticiā delinq̄ntes punire ⁊ vnicuiq̄z qd̄ suū ē reddere. ⁊ p clementiā paupm p̄sonarꝝ ⁊ miserabiliū misereri Dic̄ g̊ Sil̄e est reg. ce. i. ecclesia militans hoī regi id ē filio dei q̄ factus est hō ⁊ ē rex omnis creature. id ē. sil̄e ē negociū ecc̄ie ad christū regē ⁊ christi regis ad ecc̄iam huic negocio qd̄ fuit vel esse potuit inter quendā regē ⁊ eius seruos Dicit̄ autē ecc̄ia militās regnū celorꝝ ꝓpter q̄ttuor. vtz supra in euāgelio dn̄ice xx. Lr̄a plana ē s̄m lr̄alē intelligētiā ⁊ iō s̄m sensuz misticū exponat̄ Nā pn̄s euangeliū ꝯtinet quādā sil̄itudinē que negocō dei ⁊ ecc̄ie

adaptari debet Rex g̊ deus ꝯtinue cum ſuis ſuis ponit rationem
et in vita et in morte In vita ponit rationem p ꝯſcie illūinationez
qn̄ ſcz hō cogitat multa bona q̄ a deo recepit· ⁊ multa mala q̄ ꝯmi-
ſit· ⁊ tps qd̄ amiſit ⁊ multa bona q̄ omiſit· Ponit etiā talē rōnez p
ſcripturas· ⁊ p̄dicatores· ⁊ ꝯfeſſores· qn̄ p̄dicator vel ꝯfeſſor oſte-
dit homini ſupradicta· ⁊ p ſcripturas ꝓbat· Eſa· xxxviij· Recogita
bo t·o·an·m·in am·a·me· Remig̃· Chriſtus exaīator meritoꝝ iaz p
ſcripturas cū ſuis ſuis rōnez ponit· In morte aūt talē ratōz p cun
ctoꝝ añ oculos reductōz Dañ· vij· Iudiciū ſe· ⁊ li·ap· ſunt·i· ꝯſcien
tie ſinguloꝝ· Sunt em̄ demones tūc ꝯſtāter accuſantes eū· ⁊ om̄ia
facta dicta· cogitata· et omiſſa replicant ſup eū· Et h̄ eſt qd̄ h̄ d̄r· Et
cū cepiſſet rōnez ponere·i· facta ſinguloꝝ examinare· oblat⁹ eſt ei
vnus q̄ dēbat decē milia talenta· Talentū ſm yſidoꝝ ē qd̄dā pōd⁹
apud pyſanos· Eſt aūt triplex talentū· ſcz minus qd̄ ē q̄nquaginta
libraꝝ· mediū qd̄ ē ſeptuaginta libraꝝ· ⁊ maximū qd̄ ē centūvigin
ti libraꝝ· Per iſtū vnū q̄ tale debitū dēbat ⁊ tm̄ tenebat̄· intelligit̄
q̄libet peccator in pc̄to mortali exn̄s· ſic̄ p iſtū q̄ nō habebat veſtez
nuptialē· intelligit̄ q̄libet nō hn̄s caritatez· q̄ eſt obligat⁹ deo in de
cez milib⁹ talentis ꝓ decez maximis bn̄ficijs q̄ de⁹ fec̄ hoī· q̄ ſunt· Bn̄
ficiū creatōis· bn̄ficiū eruditōis· bn̄ficiū miniſtratōis et gub̄natōis
bn̄ficiū nat̄e noſtre aſſumptōis· bn̄ficiū redemptōis· bn̄ficiū lotōis
et veſtitōis· bn̄ficiū ſanationis· bn̄ficiū adoptionis· bn̄ficiū gl̄ie p̄pa
tionis· ⁊ beneficiū corpm reſurrectionis· Si vis d̄ his bn̄ficijs p̄di
care q̄ras ea ſupra do· xviij· ſmone·c·ſub R· Et id̄o iſta talenta de
bent intelligi de auro cū non determinet̄ de q̊ fuerint· qꝛ ꝓ talib⁹ ⁊
tātis bn̄ficijs hō tenet̄ deo in melioribꝫ ⁊ p̄cōſioribꝫ q̄ hz ⁊ habē poſ
ſit et in pſona et reb⁹ Bern· O ſi ꝯgnouiſſes aīa mea q̄z mlta et q̄z
multis debeas· videb̄ qd̄ nihil ē qd̄ facis· Primo em̄ debes chriſto
totā vitā tuā· qꝛ ip̄e ꝓ tua poſuit ſuā· Scd̄o exigūt p̄terita peccata
mea· totā vitā meā· vt faciā dignos fructus penitentie· et recogitez
ti·o·an·m·in am·a·m· Quid ſi terciū debitorem oſtendā q̄ eā vendi
cat ſibi totā· puto q̄ deſideres gl̄iam quā ocul⁹ nō vidit nec auris
audiuit nec in cor homīs aſcendit Nōne ad hāc emendā totū te
et q̄cūqꝫ poteris dare optebit et cū oīa ꝯpleueris n̄ ſunt ꝯdig̃· paſ·
h⁹t· ad fu·g·ꝛc̄ Quarto debitori debes qd̄ es a q̊ totū habes q̄ te fe
cit et refec̄ et cūcta miniſtrat cui hoꝝ qd̄ des reddere ꝓponis Eſt
etiā homo obligat⁹ deo in decez milib⁹ talentis p trāſgreſſionez de
cem p̄ceptoꝝ qꝛ q̄ reg̃ p̄ceptū trāſgredit̄ regi tenet̄ ad penā ſoluen
dam Et rex p̄t exigere et reus tenetur ſoluere ſi ſit ei iuſte inflicta
Vel decē milia talenta debebat q̄ de innūabilib⁹ peccatis erat rōnē

redditur⁹ vt di· remi· Innúabilia em̄ peccata ⁊ q̄i infinita ꝯmittit
hō in peccato manendo· Si aūt querat̄ q̄re in trāsgressione p̄cepti
tā mag̃ pena debet̄· q̄ decē milia talenta ē aur̄ innúabile· Dicendū
q̄ in maleficō mag̃ pensat̄ p̄sona q̄ offendit̄ q̄z ip̄m maleficiū· et q̄
in trāsgressione p̄cepti offendit̄ deus· q̄ ē bonū infinitū· iō sic punit̄
Agg̃uat̄ et̄ pena ex p̄te p̄sone offendētis · ꝓpt̄ multas circūstātias
q̄ offendit suū creatorē· suū eruditorē· suū redēptorē· Et centū mi:
lia sunt circūstantie ꝓpter q̄s agg̃uat̄ pena offendētis deū· ⁊ trans
grediētis eius mādatū· ⁊ ido pena insolubilis ei debet̄· Et h̄ est qd̄
sequit̄· Cū aūt nō haberet vn̄ redderet· Glo· i· ꝓprijs viribꝫ penam
exoluere· Est em̄ peccator spūs vadens ⁊ nō rediēs· p̄s· q̄ p̄t inci:
dere in penā· ꝫ nō pōt ꝓprijs viribꝫ exoluere penā· Si aūt aln̄ g̃tie
dei restitutus exoluat penā h̄ facit in v̄tute passionis christi· cuius
pena fuit ⁊ ē sufficiens ad omnē penā exoluendā· Ioh· xv· Sine me
ni· po· fa· Peccator em̄ ꝓ pena exoluēda in omnibꝫ ⁊ cū omnibꝫ su
is obligat̄ deo· Et h̄ est qd̄ sequit̄· Quia iussit eū venūdari ⁊ vxorē
et filios ⁊ omnia q̄ hēbat et reddi· Punit̄ g̃ in se et in p̄sona sibi cō
iuncta scz in vxore et in p̄sona a se genita scz filijs· et in sub̄a exte:
riori Vel punit̄ quo ad se et suos scz vxorē et filios· et q̄ ad sua Vx
or em̄ spēalia obseq̄a dz viro suo· et sil̄r filij patri· Priuat̄ em̄ ꝓpte:
rea omni obseq̄o qd̄ ei vn̄cunqz et q̄uocūqz debet̄· et ido vxor et fi:
lij iubent̄ vendi· i· omne ꝯmodū et omne obsequiū sibi auferri vn̄:
cunqz ei debeat̄· Vel punit̄ ip̄e quātū ad animā et h̄ in se· et q̄ntum
ad corpus· et h̄ in vxore q̄ ē vnū corpus cū viro· et q̄ntū ad potēti:
as anime· et h̄ in filijs q̄ originant̄ ab anima sicut filij a patre· ex cō:
iunctōe em̄ anime ad corpus potentie originant̄ ab anima· Et q̄n
tū ad bona exteriora Et sic cū om̄ibꝫ et in om̄ibꝫ suis peccator pu
nit̄ et obligat̄ ad penā Et merito in his peccator punit̄· Punit̄ em̄
in aīa· q̄ animā spōsam dei fec̄ cū diabolo adulterari Tiam filiā re
gis eterni fec̄ seruā diaboli Tiam dei imagine insignitā macul̄ pec
catoꝝ fedauit· Tiam v̄itatis luce coruscantē erroꝝ tenebris exceca
uit· Punit̄ in corpe q̄ corpus deū suū ꝯstituit· iuxta illud phil̄· iij·
Quoꝝ de⁹ venter ē· Corpus qd̄ debuit famulari fec̄ dn̄m aīe· Cor:
p⁹ qd̄ n̄ manet in domo inetnū ꝫ ꝓijcit̄ ad foueas a v̄mibꝫ ꝯmedēd̄
fec̄ heredē oīm bonoꝝ· hered̄ legitimo reꝓbato· s· aīa· Eccs· vj· Oīs
labor hois in ore ei⁹ Iob· xxiiij· Pauit em̄ sterilez scz carnem q̄ nō
p̄turit ⁊ vidue scz aīe nō bn̄fecit· Punit̄ in oībꝫ potētijs aīe· q̄ cū oī
bꝫ iniq̄ peccauit· vt cū volūtate falsa bōa desiderādo· ⁊ cū itellectu
errores et fl̄itates addiscēdo· et cū mēoria maloꝝ et iuriaꝝ recor:
dādo· et cū corde fl̄a ⁊ lasciua cogitādo· ⁊ cū ocul̄ inhōesta vidēdo

et cū auribꝫ mala v̄ba audiendo. ⁊ cū manibꝫ praua opando. Et bre
uiter cū om̄ibꝫ potentijs anime ⁊ cū om̄ibꝫ mēbris corpis incessan
ter peccauit. ⁊ ido in omnibꝫ ⁊ cū omnibꝫ dꝫ puniri. Punit̄ etiā in
vxore. qꝛ ip̄a sicut equus abusus ē. nō seruato ordine rōnis ⁊ peius
q̄ꝫ equus nō ſuato ordine nature. Et ip̄am a vanitatibꝫ nō refrena
uit. imo vt ip̄am in vanitatibꝫ cōseruaret multa lucra iniusta fecit
Ip̄am iniuste ⁊ sine causa pluries molestauit ⁊ amarā vitā ei fecit
qd̄ ꝓhibet apl̄s ad col̄. iij. dicēs. Viri dil. vx. ves. ⁊ nolite amari es
se ad illas. Notandū ꝙ q̄nqꝫ modis cognoscit vir vxorē suā. aut
causa ꝓlis ꝓcreande. ⁊ tūc nullū ē peccatū. xiij. q. ne tui. Aut causa
reddēdi debitū. ⁊ tūc n̄ solū nō peccat ſꝫ ⁊ merct̄. xxxiij. q. v. si dicat.
Aut causa incōtinentie vitāde. s. causa p̄uenīēte a voluptate. ⁊ tunc
ē veniale peccatū ſm quosdā. ego aūt nullū credo esse peccatū ꝓp
ter autoritatē apl̄i. j. ad coꝝ. vij. Vnusquisqꝫ hēat suā vxorem ꝓp
ter fornicatōꝫ scꝫ vitandā. ⁊ vnaqueqꝫ suū hēat viꝝ. Aut causa explē
de libidinis vt cū vtit̄ calidis cibis aut incētiuis vt potentior sit in
actu. vel cū conat̄ facē licet nō multū appetat. ⁊ tūc credo ip̄m mor
taliter peccare. xxxij. q. iiij. origo Aut cognoscit vxorē suam cōtra
naturā. ⁊ tūc mortalissime peccat. xxxij. q. vij. adulterij malū Puni
tur etiā in filijs. qꝛ ip̄os nō ad dei cultū ſꝫ ad mund̄ ⁊ ad infernum
nutriuit. ip̄is mala ablata reliq̄t. ⁊ ip̄os plusquā deū ⁊ animā suam
dilexit Punit̄ etiā in bonis tp̄alibꝫ qꝛ ip̄a iniuste acq̄siuit. male ex
pendit ⁊ imprudēter reliq̄t Quia g̊ sic peccator dꝫ om̄ibꝫ bonis ex
poliari ⁊ sic in omnibꝫ puniri nihil restat ei nisi vt ꝓcidat in terrā
di. Patientiā habe in me id ē cōcede mihi spacium penitendi ⁊ gr̄e
tue me restitue ⁊ om̄ia reddā tibi scꝫ animā ⁊ corpus ⁊ potētias a
nime vxorē ⁊ filios ⁊ bona tp̄alia qꝛ om̄ia h̄ tuo deinceps obseq̄o
mācipabo Et si sic peccator dicat et sic facere ꝓponat statim deꝰ ad
eum mag̃ clemētia inclinat̄ et plus vult illi misereri et facere q̄ꝫ pe
tat̄. qꝛ ip̄e petit dilatōꝫ et deꝰ dat plenā remissionē. qꝛ eū dimittit li
beꝝ. q̄ erat in catenis dyaboli. et ꝑcit ei totū debituꝫ pc̄toꝝ Aug̃. E
rubescat humana miseria. plꝰ vult illi deꝰ misereri. q̄ꝫ nos a miseria
liberari. Chriſ. loquēs de dn̄o iubente seruū vēdi. Terrere vult vt
ꝓmptiꝰ in supplicatōꝫ ducat Ex mag̃ em̄ liberalitate ꝓcedit ꝙ deus
nos sic vult punire vt nos mīam petamꝰ. Sic terruit dauid q̄ fecit
adulteriū et homicidiū. et venit ad eū ex ꝑte dei nathā ꝓph̄a et cō
minatꝰ est ei multa mala. ⁊ dauid ait. peccaui. et statim deus trāstu
lit peccatū eiꝰ. vt pꝫ. iij. reg̃. xij. Plene g̊ deus remittit peccatori q̄d
q̄d deliq̄t si dicat peccaui Et h̄ ē qd̄ subdit̄ Miſtus aūt dn̄s ſui illiꝰ
Vbi tria ostēdunt̄ Primo ex ꝑte di affectꝰ misericordie qꝛ miſtus

Secundo remissio culpe q̄ dimisit eū. Tercio relaxatō pene· q̄ debi
tuz dimisit ei. Remigius· Peccator rogans accipit donū decēmiliū
talentoꝝ· id est veniā suoꝝ ꝯmissoꝝ· De hoc aūt habem⁹ in multis
exemplū· Nam petrus cū iuramēto negauit xp̄m· et fleuit postea·
et deus pepcit ei et restituit eum in gradū pristinū· Ioh· xxi· Pasce
o· m· Magdalena cum multis fornicata est ⁊ accessit verecūda ⁊ cū
magna fide ad xp̄m et saluata est· Luc· vij· Fides tua te sal· fe· Pau:
lus psecutus est eccl'iam dei et stephanū lapidauit· et postea dixit
dn̄e q̄d me vis facē· actu· ix· et magn⁹ sanct⁹ effect⁹ est· Latro de cru
ce multa latrocinia ⁊ scelera ꝯmisit· et postea dixit· Memēto m· dn̄e
Et xp̄c plus q̄z petierat vel sperauerat fecit· Hodie inquit me· eris in
para· luc· xxiij· Carissimi imitemur istos sanctos ⁊ nō simus sicut iu
das qui desperauit et laqueo se suspendit· qd̄ dn̄s pro peiori habuit
q̄z ꝓditionē quā ei fecit· Non etiā simus sic̄ cayn q̄ ait· Maior est ini
q̄· m· q̄z vt ve· me· gen̄· iiij· Dicamus g̊ cū filio ꝓdigo q̄ dixit· Pater
peccaui in celū ⁊ coraz te et non sum dign⁹ voca· fi· ꝛc· lu· xv· Mō em̄
curia misericordie sedet et cās audit et curia iusticie facit ferias· In
alia v̄o vita ecōuerso erit· Adeam⁹ g̊ cū fiducia ad thronū g̊tie ei⁹
vt misericordiā ꝯsequamur· ⁊ g̊tiā inueniam⁹ in auxilio oportuno
heb· iiij· Et sic patet p̄mū scz dei potentia· dei sapientia· dei iusticia et
dei clementia ¶ Secundo ponitur reatus humane malignitatis in
conserui suffocatione· et hoc sub similitudine serui suo conseruo no
lentis misereri· Circa quod quattuor notantur· Primum est serui
absoluti crudelitas ibi· Egressus aūt seruus ille· ꝛc· Scd̄um est serui
nequā a ꝯseruis apud dn̄m accusatio ibi· Videntes aūt ꝯserui eius
que fie· Terciū ē ꝯtra seruū nequā a dn̄o obiurgatio ibi· Tūc voca
uit illū dn̄s suus· Quartuz est ip̄ius serui nequā ꝯdemnatio ibi· Et
iratus dn̄s eius t̄· e· tor· Iste ꝓcessus p omnia fit in peccatore nō pe:
nitente neq̄ ꝑcente· Primo enī ꝑpetrat neq̄ciā corā deo et ꝓximo
Secundo accusatur coraz deo ab angelis qui nobiscū morāt̄· Tercio
obiurgat̄ in extremo examīe· Math· xxv· Discedite a me maledicti
i ig· e· q̄ pat⁹ ē dyabolo et angelis eius· ꝛc· Quarto ꝯdēnat̄ metnū
Dicit g̊· Egress⁹ aūt seru⁹ ille· s· de carcē dyaboli et seruitute pctōꝝ
in libertatem filiorū dei inuenit vnū de ꝯseruis suis qui debebat ei
centū denarios· Talis autem inuentio nō est intelligenda sp realis
sz aliquādo imaginaria· Inuenit ergo homo debitorē suū qn̄ in aīa
p memoriā et imaginatōnem recordat̄ iniurie ciuiū suoꝝ aliqn̄ sibi
illate Contra qd̄ dicit̄ leuiti· Ne memor sis iniurie ciuiū tuoꝝ· Nec
tale debitū dēt intelligi pecuniale q̄ tale debitū pōt repeti si adest
d̄bitoris facultas cū moderamine tn̄· nec creditor tenet̄ ꝑcere Sed

debitū de offensis Remigius Centū denariorꝝ debitor erat quē de
aliquibꝫ cōmissis satisfacere oportebat Hierō⁹. Quod vt māifestius
fiat dicam⁹ sub exemplo. Si quis nostrꝝ ꝯmiserit adulteriū. homici
diū. sacrilegiū. cetera maiora crīna. decēmilia talenta roganti dimit:
tunt̄. si et ipe dimittit minora peccantibꝫ. Chriso. Tanta est dr̄a pec:
catorꝝ. q̄ ꝯmittunt̄ in deū. et q̄ ꝯmittunt̄ in hoīez. q̄nta est dr̄a decē
miliū talentorꝝ et centū denariorꝝ. magis āt et multoplus. Sequit̄.
Et tenens suffocabat eū. Hic ista tentio nō sp intelligenda est ꝑsona
lis ꝫ animal̄ vel animositatis. Qn̄ em̄ quis exardescit in ꝓximuz et
vellet eū destruere vel occidē vel destrui vel occidi. tunc tenēs suf:
focat eū. Remigi⁹. Conseruū suffocare est in fr̄em p vindictā exar:
dere. Cont̄ qd̄ ad ro. xiij. Noli vin. a ma. ꝫ vin. in bo. ma. Et freq̄ꝫter
peccator palliat odiū suū et irā dicens. Ipse iniuste offendit me. ⁊ iō
iuste irascor ꝯtra eū ⁊ vindictā expeto. Et hoc est qd̄ sequit̄. Redde
qd̄ debes. i. tu teneris ad emendā. et iō volo eā a te expetē. j. Reg. ij.
Nunc dabis alioquin tollā vi. In q̄ oñdit̄ simulata iusticia peccato:
ris. Iusticie esse videt̄ sua repetere. Sed h̄ est verꝝ in pecunia vt fre
quenter. nō āt in vindicanda iniuria. qꝛ mihi vindictā et ego retri:
buā dicit dn̄s. ro. xij. Sequit̄. Et ꝓcidens ꝯseruus ille ro. e. d. Patiē
tiaꝫ habe in me. et o. red. ti. At ille noluit. Ecce crudelitas istius. qꝛ a
seruo suppliciter rogat̄ non vt dimittat ꝫ solū vt differat ⁊ noluit. Et
misit eū in carcerē donec redderꝫ debitū vniuꝰsuꝫ. Multi sunt hodie
sic crudeles q̄ ꝓ modico incarcerāt hoīes. Et sic pꝫ crudelitas serui ¶
Scdo poīt̄ ꝑui nequā apd̄ dn̄m a ꝯꝑuis accusatō. Et h̄ ē Videntes āt
ꝯserui ei⁹ q̄ fiebāt. s. angeli q̄ deo referūt gesta hoīm. q̄ hoīm cōserui
sūt iuxt̄ illd̄ apoc. xix. Conseruus tu⁹ ego sum et fratrꝝ tuorꝝ. dixit
angelus iohāni. Vel isti ꝯserui sunt viri spūales. Remigi⁹. Spūales
q̄ omnia iudicāt talia videntes cōtristant̄ et nunciāt dn̄o ad corrigē
dū iplorantes auxiliū. ¶ Tercio poīt̄ serui nequā a dn̄o obiurga
tio. Et h̄ est. Tunc vocauit euꝫ dn̄s eius et ait illi. serue nequā id est
inequal̄. non equus. qꝛ misericordiā a me accepisti ⁊ tuo conꝑuo nō
fecisti. et sic fuit ingrat⁹ quo ad deuꝫ. q̄ condonauerat magna. et imi
sericors q̄ ad ꝓximuꝫ. cui nō dedit spaciū ad reddendum minima. Et
h̄ est. Omne debitū dimisi tibi. glo. i. om̄es p̄uaricatōnes. qm̄ roga
sti me. Nōne g̊ oportuit et te misereri conserui tui sicut et ego tui
misertus sum. q. d. sic debuisti ꝑcere ⁊ eius misereri. Et nota q̄ ꝓpter
tres neq̄cias seruus nequā vocat̄. ¶ Prima fuit odium cordis. mag̃
est nequicia ⁊ mala. odiuꝫ tenē in corde. Aug⁹. Tenere odium in cor
de sil̄e est sicut tenere gladium in ventre ⁊ ignē in pectore. Vn̄ q̄n:
tum ad p̄muꝫ ait. s. aug⁹. Qui alij nocere desiderat sil̄is est illi q̄ gla

dio se transuerbat·vt tunicā alteri scindat·Quantū ad scd̄m ait· Sic
puta maliciā esse quō ignē·si incendere vis aliquid·illud qd̄ apponis
prius igne ardet·nisi em̄ ardeat nō incendit·Verbi gratia Cū facu:
lam apponis alicui igni·p̄us facula ardet vt illud possit incēdere·Ita
ergo malicia tua ꝓcedit ex te et quid vastat āteq̄z te·Malicia tua vt
alteri nō noceat fieri potest·q̄ aūt tibi non noceat fieri nō potest·Ille
igit̄ q̄ odiū tenet seip̄m occidit et incendit·ꝛ ideo neq̄z appellatur ¶
Secūda fuit crudelitas opis·q̄ tenēs suffocabat eū·non rogauit eū·
nec monuit·nec citauit·s̄z statim cucurrit ad gurgulā ei⁹·Tales sunt
multi furiosi·q̄ ferunt̄ impetu ire sue sic̄ canes· Prou̅·xxvij·Ira non
habz misericordiā nec erūpens furor·et impetū ꝯcitati sp̄us quis po
terit ferre·In eodē·xv·Os fatuoꝝ ebullit stulticiā·Et attēd̄ q̄z pulcra
cōpatio·sic̄ em̄ olla bulliēs nimis quattuor mala fac̄·sic os fatui et ira
ti ¶Primū est·q̄ olla nimis bulliens aquā frequent̄ emittit·ꝛ circū
stantia adurit·sic os iracūdi ignita et ꝯtumeliosa verba ꝓijcit et au:
dientes inflamat et ad scandalū ꝓuocat· Sic ꝓuocabat vxor iob ip̄z
dicens Benedic deo et morere ¶Scd̄m est q̄ ignē extinguit·sic os
irati ignem zeli istoꝝ q̄ ex caritate corrigerēt eū extinguit·Nullus
em̄ eū audet rep̄hendē exquo vident eū ita ad ꝯtumelias patū· Sic
iudei irati dicentes cōtumelias multas ap̄lis·extinxerūt in eis ignez
correctōnis q̄ntū ad se·Et ideo dixerūt· Vobis oportebat p̄mū loq̄
verbū dei s̄z qm̄ repellitis illud ecce ꝯuertimur ad gētes·act·xiij ¶
Terciū est q̄ pīguedinem emittit·sic os irati pīguedinē g̃tie et de:
uotionis emittit·ꝛ cū ira peccatū sit mortale·tanta potest esse ira q̄
emittit omnia interiora anime·s·dona et v̄tutes·Sic emisit saul spiri
tum sanctū et arripuit eū sp̄us neq̄z ꝓpter irā ꝛ odiū qd̄ habebat ad
dauid vt patz·j·reg̃·xvj· ¶Quartū est·q̄ nisi in olla sit multū de aq̄
frequent̄ ad magnū ignez frāgit̄·sic iratus nisi sit valde plen⁹ aqua g̃
tie ad motū ire ita frangit̄ vt vix ad trāquillitatē reintegret̄·Sic fra
ctus est absolon ꝯtra amō fratrez suuz quē occidi fec̄ vt patz·ij·reg̃·
xiij· ¶Tercia neq̄cia fuit ingr̄titudo bn̄ficij recepti·q̄ tm̄ bn̄ficiū nō
cognouit·dū em̄ ei omnia libē sunt remissa·tn̄ ꝯserui noluit misere
ri qd̄ eū facē oportebat Et h̄ est Nōne oportuit et te misereri cōser:
ui tui ¶Vbi nota q̄ ingr̄titudo valde magnū peccatū est·ꝛ q̄nq̄z ma E
la facit· ¶Primū est q̄ peccata p̄us remissa reuocat Aug̃· Dicit ti:
bi de⁹ dimitte·ꝛ dimittet̄ tibi·S̄z si ego p̄⁹ dimisi·dimitte tu postea
Nā si nō dimiseris reuocabo te·et q̄dquid tibi dimiserā replicabo ti
bi· ¶Scd̄m est·q̄ omnia merita dissipat·Bern·Ingratitudo inimica
est aīe·exinanitio meritoꝝ v̄tutū dispsio·et bn̄ficioꝝ ꝑditō ¶Terciū
est q̄ fontē diuine g̃tie exiccat·Bern·Ingratitudo est ventus vr̄es

ficcās sibi fontē pietatis roꝛē miſericoꝛdie et fluēta ḡtie. ¶Quartū
eſt qꝛ viā ḡtie claudit ne ad aiāmā ıntrare poſſit. Bern. Ingr̄atitudo
viā obſtruit ḡtie. et vbi illa fūit. ḡtia acceſſum nō ıuenit. Accipien:
dis igit̄ ıdignus eſt q̄ fūit acceptis ıngratꝰ. ¶Quıntū eſt qꝛ pon:
tē miſericoꝛdie frangit. Aug⁹. Ne feſt ıneſ alıū puıre ſi ıpe te leſit
ſicut puıre velles ab alio rogāte illū quē leſiſti noli ſubuertē pōtē
mie quē ınſiſti. ¶Quarto pomit̄ ıj̄ ūus ſui neḡz ꝛdematio. Et ℔ eſt
Et ıratus dñs eius tradı̄.e.toꝛ.id ē demonib⁹. Ecā. xxxiij. Seruo ma
lúolo toꝛtura ꝛ compedes. Deus aūt dꝛ ıraſci cū vındicat mala ad
modū ırati. Quo at uſqꝫ redderet vnúſum debitū. glo. ı. ımpetuū
Nō emz̄ reddet aliqn̄. cuiꝰ ro̅ eſt qꝛ homo dānatus cū ſit ın termio
vie non eſt ın ſtatu merendi ſz̄ p meritis recipiendi. et ſic a nulla cul
pa poteſt al ſolui ꝛ mbil lucrari vt ſatiſ faciat debito. Sed numquid
pēta dimiſſa redeūt. Sup ℔ diúſimode loquunt̄ multi. Nā prepoſiti
uus ꝛ quidā alij dicunt qꝛ pēta dimiſſa redeūt ın quattuoꝛ caſib⁹ ſcz
ꝓpter odiū fraternū. ꝓpter apoſtaſiam a fide. ꝓpter cōtemptū ꝛfeſ:
ſionis. et ꝓpter doloꝛē de penitētia habita. Vñ vſus Fratrē odit apo
ſtata fit ſpernitqꝫ fateri. Penituiſſe piget pıſtına culpa redit. ℨz te
G ne p vitate qꝛ duplicit dicunt̄ pēta redire. ¶Primo nō qꝛ redeant
ḡntū ad maculā vel reatū. ℨ ḡntū ad ıngr̄atitudınē. Qui emz̄ poſt acce
ptā remiſſionē ad peccatū redit. magis ſatis delınq̄t. qꝛ ıngratꝰ tan:
to bñficio exiſtit. et iſta ıngratitudo peccatū recidıuātis aggr̄uat ıta
qꝛ penā ꝓteritoꝛ peccatoꝛ videt̄ ſecū reducē. ¶Scdo dicunt̄ redire
ḡntū ad penā ſubalem. ſic̄ emz̄ ın celo vnus eſt denarı⁹. ı. vna bēatudo
ſubalis. licet vnꝰ magis altero percipiat ſicut ſtella differt a ſtella
ın claritate vt dicit apl̄s. ſic et ın iferno eſt vna pena ſubalis p mo:
dū dāni ſcz carentia viſionis diuine. alia p modum ſenſus. ſ. ıgnis et
vermis. et vtḡz pena debet̄ p quolibet peccato moꝛtali licet ſcdum
plus et mın⁹. Dicunt̄ ergo peccata redire. quia recidıuāti eadez pena
debet̄ ın genere q̄ ꝑus. licet ſit maioꝛ. ſicut dicit bēus iaco. qui offen:
M ınquit ın .v. fac. ē. o. re⁹ ¶Sed nūq̄d uſtuz eſt vt hō p vno peccato
moꝛtali qđ ın modico tpe egit tot ꝛ tantas penas ın perpetuū pa:
tiat̄. Et dicendū qꝛ iuſtum eſt ꝓpter tria. ¶Primo ꝓpter pſonam
offenſam q̄ deus ē. qui ē bonū ınfinituz vt dēm ē. Pena aūt penſāda
ē ex pte pſone offenſe. Aliter em̄ puniꝛ occidens papā q̄z epm̄ et re
gem q̄z comitē. Et qꝛ peccatoꝛ offendit ınfinitū bonum. ıdeo ınfini:
ta pena debet puıri extenſiue ꝛ nō ıntenſiue qꝛ ℔ ſuſtinere ñ poſſet
Scdo ꝓpter perpetuitatē male voluntatis. Voluntas emz̄ apd̄ deū
p facto reputat̄. Et qua peccetoꝛ cuz voluntate ſp peccandi deceſſit
ꝛ ın eadem ſp manet. dignuz eſt vt numq̄z careat ſupplicio qui nunq̄z

voluit carere peccato vt dic̄ greg. ¶ Tercio ꝓpter statū in q̄ peccator est. qꝛ non est in statu merēdi vt dictū est. ⁊ ideo nihil potest de debito soluere. manēte aūt debito ipe in carcē manere dēt. Debituꝫ āt sp manet. et ideo ipe semp manebit ibi. Et sic patꝫ scd̄m ¶ Tercō concludit intentū ꝓposite similitudīs in gestoꝝ adaptatōe. Et h̄ est Sic et pater meꝰ ce. e. fa. vo. si. n̄ remi Vbi nota q̄ quantū ad tria q̄ h̄ tāgunt similit faciet nob̄. Primo q̄ntū ad subtile examē iusticie in d̄bitoꝝ repetitione. ex q̄ multū timere debemꝰ Scd̄o q̄ntū ad largā indulgentiā si rogauerimꝰ in peccatoꝝ remissione. ex q̄ non desperare debemꝰ. s̄ multū ꝯfidere possumꝰ. Tercio q̄ntū ad dimissoꝝ repetitionez si nos ꝓximo nō remiserimꝰ. ex q̄ omnib̄ indulgē debemus. Sic g̊ similit pmo faciet nob̄ q̄ ad subtile examē iusticie in debitoꝝ repetitōe. Multa bona nob̄ deꝰ cōmisit. ⁊ bona nat̄e et fortune ⁊ g̊tie. et posuit nos in nūdinis mūdi ad negociādū Math. xxv. Homo quid̄ pe. ꝓfi. vo. ser. su. et tra. il. bo. sua et vni de. quin ta. vsqꝫ. scd̄um ꝓpriā v̄tutem Et cui plꝰ dat̄ plꝰ req̄rit̄ ab eo Quidā em̄ vero cū talētis dei bn̄ lucrant̄ et duplicāt Quidā abscondūt et nihil opant̄ in eis Quidā cū ip̄is impugnāt deū. dū bonis ⁊ g̊tijs q̄ receperūt a deo in vicupiū dei et ad dānum ꝓximi vtunt̄. Secūdo similit faciet nob̄ q̄ntum ad largā indulgētiā in peccatoꝝ dimissione si supplicit rogauerimus. q̄tcūqꝫ em̄ mala fecerimꝰ ⁊ quotcūqꝫ debita ꝯtraxerimꝰ si euꝫ cū lacrimis humilit rogauerimꝰ totū ꝑcet et bona tribuet. vt dc̄m ē supra. Basilius Per orōnes purissimas vtilia tribuunt̄ et noxia amouent̄. Non simus g̊ pigri remissionē petē. qꝛ ipe sp est patꝰ remittere. Tercio similiter faciet nob̄ q̄ntū ad dimissoꝝ repetitōez si alijs nō remiserimꝰ. qꝛ sicut deus nō sanat habentē serꝝ iracundie in aīa donec ꝓijciat ferꝝ. sic redeunte ferro redit infirmitas. Posita em̄ cā ponit̄ effectꝰ. ⁊ remota remouet̄. Ecc̄i. xxviij. Hō hoī seruat irā et a deo querit medelā. Q. d. Nihil ꝓdest. Tota em̄ cā q̄re pc̄ta nō dimittunt̄ est odiū qd̄ hō hꝫ. vel ad deū vel ad ꝓximū. vel ad aīaꝫ suā. qd̄ hō fac̄dū iniquitatē opat̄. et diligit. Psal. Qui dili. iniq̄. o. aīaꝫ suā. Sic tota cā remissionis peccatoꝝ est dilectio dei. ⁊ ꝓximi. Prou̅. x. Vniuersa delicta opit caritas. Luc̄. vij. Dimi. ei pec. mł. q. dil. mł. Extrahamus g̊ ferꝝ odij ab aīa. al's recidiuabimus in peiores infirmitates q̄ꝫ prius Luc̄. xj. Et fiūt no. ho. il. pe. pri. Et sic ptꝫ terciū. ⁊ ꝯn̄r totū.

De epistola. sermo. CIX.

Confidimꝰ i dn̄o iesu qꝛ qui cepit in vob̄ opꝰ bonū ꝑficiet vsqꝫ i diē iesu christi. Phil. j. In ꝑsona apl'i loquit̄ eccl'ia om̄ib̄ fidelib̄ vt ꝯfidant in dn̄o iesu qꝛ ipe qui incepit

opus bonum in eis pducet ad bonū finem. Et ideo dicit confidimus. cuz in textu originali dicat confidens h ipm. qr q cepit in uo. op. bo. &c. In hac em epla ondit aplus suā caritatē ⁊ affectionē ad phil. siue macedones. ⁊ in psona apli eccia omnibus fidelibus Gala. iiij. Filioli mei qs iterum pturio donec formet christus in vob. Sicut em mr desiderat filios suos honeste ambulare ita eccia fideles christi. In cuius psona dicit ioh. in canonica sua tercia. Maiorē horum n habeo gtiā qz vt audiā filios meos in vitate ambulare. j. thes. ij. Tāqz si nutrix foueat filios suos ita desidantes nos cupide volebamus tradē vob nō solū exēplū christi sz ⁊ aias nostras qm carissimi facti estis nob. Quattuor g facit apls in hac epla sm qttuor p q exprimit suā caritatē ad illos. Primo eiz exprimit confidentiā quā hz in christo de pfectu eorum bone opatōnis. In pncipio eple. Scdo ondit rōez sue confidentie et sue dilectōnis ibi. Sicut est mihi iustū h sentire p omnibus vob. Tercio innuit modū sue dilectōnis ibi. Testis em mihi est deus quō cupiā vos oes. Quarto demonstrat effectū sue caritatis et affectōnis ibi. Et h oro vt caritas vrā ma. ac. ma. a. ¶ Primo g ponit confidentia quā apls in eccia hz in dno de pfectu fideliū. Et h est. Cōfidimus in dno. i. confidenter speramus. qr q cepit in vob opus bonū p gtiam opantē. donādo scz voluntatē bn opādi. pficiet coopando dando effectū opi. Aug. Coopādo em deus in nob pficit qd opando icipit qr ipe vt volumus opat icipiēs q volētibus coopat pficiēs. Vt g velimus opat. Cū āt volumus et sic volumus vt faciamus nob coopat. Infra. ij. c. Qui opat i nobis et velle et pficere p bona voluntate. Apoc. j. Ego sum alpha ⁊ o pncipiū et finis. Principiū p gtiā opantē. ⁊ finis p gtiam pficientez Perficiet g vsqz in die iesu christi. i. vsqz in die vite nostre qn videbit christus iesus. Qui dies dr dies glorie quē facit iesus christus. Ioh. xvij. Hec ē vita etna vt cog. te. so. ve. de. ⁊ quē mi. ie. christū. Vl vsqz in die iesu christi. i. vsqz in die iudicij. q dr dies iesu. qr pater omne iudiciū dedit filio. joh. v. Et sic exponendo respicit nō singulas psonas eorum. sz totā vniusitatē. sicut illud mat. xxviij. Ecce ego vob. sum omnibus vsqz ad cō. se. ¶ Et nota q dicit opus bonū. i. opus fidei ⁊ vtutis

I Dicit āt opus vtutis opus bonū ppt septē. ¶ Primo qr est a bono scz deo. Et h ptz. qr est optimū et sumū bonū. Esa. xxvj. Oia opa nostra opa. es in no. d. Opa mala sunt a dyabolo instigāte et a mala volūtate opante. joh. viij. Mendax est et pater eius. ¶ Scdo qr pcedit de loco bono scz de celo. jaco. j. Omne datū op. ⁊ oe do. pfe. de sur. est. Itez pcedit de corde bono. Math. xij. Bonus hō de bono thesauro cordis sui pfert bonū. Malū āt opus de malo loco pcedit. scz de regione demonū. de concupiscētia carnis. de malicia mūdi. j. joh. v. Totus

mun·in ma·posit⁹ est· ¶Tercio q̄ facit hominē bonū· nihil est cm̄
qd̄ facit hominē bonū nisi op⁹ v̄tutis·neq; dig̃tas·neq; diuitie· neq;
scientia·nec aliq̄d aliud· Phs· Virt⁹ ē q̄ bonū fa·ha·et op⁹·e·bo red·
Malū āt opus malū facit homiez·q̄ naturalit̄ bon⁹ est· Osee·ix· facti
sunt abominabiles sic̄ ea q̄ dilexerūt· ¶Quarto q̄ est circa ꝯgruā ⁊
bonā materiā scz circa cōteplatōz diuinoꝝ circa amorē dei et ꝓximi ⁊
circa opa pietatis· Iaco·j· Religio mun· ⁊ imma·ap·d̄·pa·hec est visi·
pup·et vi·in tribu·eoꝝ et imaculatū se custodire ab h̄ sc̄lo· Mala aūt
opa sunt circa malā et incōgruā materiā·s·circa furta et adulteria·ho
micidia et sil̄ia· ¶Quinto q̄ bonū opus oib̄ sapit habentib̄ rectū
et nō infectū gustū· Nā bonū est qd̄ om̄ia appetūt· vt dicit phs· Etiā
ip̄is malis bonū op⁹ videt̄ bonuz·q̄zuis interd̄ ꝓpter corruptōz gu
st⁹ eis n̄ sapiat· Deo g̊ et hoib̄ placet· Ecc̄i·xlv· Dilect⁹ deo et hoib̄
moyses q̄ scz bonus erat· Malū āt opus oib̄ displicet ac etiam ip̄is
malis qn̄ rōe vtunt̄ et redeunt ad seipsos· Boeti⁹· Quoꝝ scz maloruz
appetētia plena est anxietatis·satietas v̄o pn̄ie· Sap̄·v· Nos insensa
ti vitā illoꝝ estimabam⁹ insaniā et finem illoꝝ sine honore ecce quō
nunc cōputati sunt inter filios dei· ¶Sexto q̄ ad bonuz locū ducit
scz ad celū locū b̄toꝝ· Apoc̄·xiiij· Ammodo iā di·spūs vt req̄escant a
laboribꝫ suis· Math̄·xxv· Venite bn̄·pat·m·pos·pa·vo·reg̃· Mala aūt
opa ad malū locū ducunt·s·ad infernuz locum tormentoꝝ· Luc̄·xvj·
Mortu⁹ est āt diues et sepul·est in infer· ¶Septimo q̄ hz ꝓp̄etatē
boni q̄ est seip̄m effundere· Nā cuz bonum sit sui ip̄ius diffusiuum·
bonum op⁹ g̃tie facit diffundere bonum gl̄e in aīa opantis bonum
q̄ q̄ntū fuit bonū op⁹ g̃tie tm̄ erit diffusiuū gl̄e in anima et multo
plus· Luc̄·vj· Mensurā bo· et cōf·et coa· et supeff·da in si·ve· Maluz
āt op⁹ culpe faciet diffunde malū pene in aīaz opantis· Apoca·xviij
Quantū gl̄i·se·et in del·fu tā·da·il·tor·et luc· Tale g̊ op⁹ sup omnia
dem⁹ diligē qd̄ tot modis d̄r bonū et dem⁹ ip̄m summe a deo flagi
tare et spare q̄ ip̄e incipiet et pficiet· Et sic ptz p̄muz· Scd̄o ponit̄ rō
sue cōfidentie et dilectōis· Et h̄ est· Sicut ē mihi iustū h̄ sentire·i· sic
sentio et cōfido de vob̄ sic̄ est iustū qd̄ ego sentiā q̄ d̄ om̄ib̄ vob̄ de
beo bn̄ sentire et bn̄ opinari nisi cōtriuz videā· Et ē argumētuz qd̄ d̄
om̄ib̄ bn̄ sentire dem⁹ nisi cōtrarium videam⁹· Et reddit cām huius
q̄re iustū est vt sic sentiat de eis dicens· Eo q̄ habeā vos nō in labijs
tm̄ s̄ in corde et in intimo affcū caritatis et habeā vos socios ⁊ cōfor
mes in opib̄ meis·s·in patientia et doctrina et in gaudio et̄ne vite
qd̄ spero· Habeo g̊ vos socios in vinculis meis q̄i mecū vinctos q̄
mihi cōpatimini· Heb̄·x· Nā et vīctis cōpassi estis· Et habeo vos so
cios in defensione et cōfirmatōne euāgelij·i·in defēdēda ⁊ cōfirmāda

fide et vitate euāgelij. qꝛ me vr̄is orōibꝫ in tali defensiōe ⁊ cōfirmatō
ne adiuuatis. Et ēsensus. Memor vr̄i suꝫ ⁊ vos desido et socios hēo
siue sim vinctꝰ sciens q̄ꝫ vos vinctos mecū esse ꝑ cōpassionē. siue siꝫ
cōfirmās et defendēs euāgeliū qd̄ et vos facitis mecū ꝑ vr̄as orōes
Vel ad lr̄āꝫ sic erat. Isti em̄ philipēses mlta sustinuer̄t ⁊ sustinebāt
et mlti eoꝝ vinculati erāt ꝓpt euāgeliū Et qꝛ socij mei inq̄t estis in
tribulatōe. sil et ꝯsolatōis eritis ⁊ iō socios gaudij mei vos hēo et
desido. s. in remuneratōe vite eine. ¶ Cōseq̄nt tcio pōit modꝰ sue di
lectōis. qꝛ n̄ diligit neqꝫ desidat eos carnalit vel mūdane vl supficia
lit sꝫ in visceribꝫ iesu christi. Et h̄ ē. Testis est mihi deꝰ q̄ corda nouit
qūo. i. q̄ꝫ intēso mō et affcū cupiā oēs vos sup. esse in visceribꝫ iesu
christi. i. in intimo ⁊ ꝑfecto amore iesu christi vt ip̄um intime diliga
tis et ab eo intime diligami. Prou. viij. Ego diligē me dili. ¶ Con
seq̄nter q̄rto ponit effectꝰ sue dilectōnis. qꝛ q̄ ita eos diligat patet
ꝑ effectū. Nā q̄tidie ꝓ eis orat ⁊ imp̄cat eis bona. Et h̄ ē. Hoc oro
vt cari. ve. ma. ac. ma. a. id ē crescat et ꝓficiat in scientia q̄ntū ad intel
lectū vt scꝫ sciatis q̄ sunt diligēda et que nō. Et sciatis q̄ quedā sunt
paꝝ diligenda scꝫ bona fortune ⁊ q̄dam magis scꝫ bona nature et q̄
dā maxime vt bona g̃tie. Et sciatis qūo sit diligendꝰ deus et quō ꝓ
ximꝰ ⁊ qūo alia omnia. Crescat etiā caritas vr̄a in om̄i sensu q̄ntū
ad effectū ⁊ opꝰ vt caritas vr̄a non solū sit in affectu sꝫ extendat ad
om̄es sensus. i. ad oīa opa ꝑ sensus corpis facta vt habeatis scientiaꝫ
expimentalē de caritate. et nō solū speculatiuā vt scꝫ ꝓbetis potiora
opa caritatis. i. altiora puta ꝯsilia. Et sitis sinceres. i. sine corruptōne
mētis et corpis q̄ntū ad vosip̄os. Haymo. Sinceris materia est in
tegra solida. et firma. q̄ nullius varietate maculat. j. Thes. v. Ip̄e deꝰ
sanctificet vos ꝑ oī. vt integ. s. v. et ani. et cor. sine q̄re. cōs. Sitis etiā
sine offensa q̄ ad ꝓximū. ij. Cor. vij. Capi. nos ne. le. ne. cor. ne. circū.
j. Cor. x. sine off. es. iu. et gē et ec. dei. Et h̄ oīa sitis vsqꝫ ī diē christi. i.
vsqꝫ in diē mortis vr̄ē. Et qꝛ n̄ suffic̄ abstinē a malo nisi q̄s faciat qd̄
bonū est vt dic̄ augꝰ. iō addit d. Repleti fructu iusticie. i. nō solum
sitis sinceres q̄ ad vos et sine offensa q̄ ad ꝓximū sꝫ sitis repleti fru
ctu iusticie. i. bonis opibꝫ q̄ a iusticia ꝓcedūt. et dicunt fructus iusti
cie s̄m qd̄ iusticia est v̄tus generalꝫ oīa opa bona ī se ꝯtinens ⁊ oēs
v̄tutes circuit. Et talibꝫ opibꝫ sitis repleti ꝑ iesum christū sicut ꝑ cām
efficientē. qꝛ ip̄e oīa h̄ opat in vob. et h̄ oīa hēatis ad hūc finē. s. ī gl̄aꝫ
et laudē dei ⁊ n̄ hoīꝫ. l vt ī vob laude t ⁊ glorificet deꝰ ab alijs et dica
tur mirabil deꝰ ī scīs suis. Et sic pꝫ s̄m. ⁊ ter. et q̄r. ¶ Moralit āt ad
edificationē nostrā nota q̄ in hac vltima ꝑte epl̄e tria bona apl̄s ꝓ
philipensibꝫ orat. ⁊ ecc̄ia sil̄r q̄tidie ꝓ fidelibꝫ orat. s. vt sint sinceres ⁊
sine offensa et repleti fructu iusticie. et ꝓ eisdē nos ꝓ nob ip̄is ora
re debemꝰ vt h̄ tria possideamꝰ. ¶ Primo g̃ dēmꝰ orare ⁊ niti vt si

m⁹ sinceres·i·puri ⁊ mdi a corruptōe mētis ⁊ a opib⁹ mortis·i·a pec
catis q̄ sepant animā a deo ꝓpter qd̄ aīa morit̄ ⁊ p ꝯn̄s fetet coram
deo et sanctis sic̄ res mortua et putrefacta· Math·v· Beati mū·cor·
qm̄ ipe de·vi· Et attende qd̄ h̄ est sūmū et maximū bonū qd̄ possu⁹
habe in vita ista scz esse mūdos a pc̄to·et h̄ ptz ex septē q̄ circa pc̄tm
ꝯsidare dēm⁹· ¶ Primū est pc̄ti pena· Nā statim dyabolo peccan k
te·ꝓiect⁹ est in infernū cū tota comitiua sua Quis g̊ pōt dicē quātū
et quale malū sit pc̄tm qd̄ ita punit̄ scz pena et̄na· Idē et̄ pz si respicia
mus penā tpalē·nā ꝓpt̄ pc̄tm pentes nr̄i fuerūt de padiso expulsi·et
adiudicati morti et in infinitis miseriis ꝯstituti cū tota posteritate
sua·et ꝓpt̄ pc̄tm fc̄m ē diluuiū vt p̄ter octo animas oēs homies sūt
suffocati·ꝓpt̄ pc̄tm et̄ submerse sunt ille q̄nq̄z ciuitates·s·sodoma· go
morra·ꝛc· Propter et̄ pc̄ta t̄nslata sunt reg̃ et ciuitates destructe·
vbi est niniue ⁊ babilon·vbi est troya et roma Certe destructe sūt
ecc̄i·x· Regnū a gēte in gentē t̄nsfert̄ ꝓpter iniusticias iniurias·ꝯtu
melias ⁊ diuisos dolos· Apoc̄·xviij· Cecidit cecidit babilon illa mag̃
et fc̄a est habitatio demonioꝝ et serpentū et om̄is volucris īmūde
Et breuit̄ oē malū qd̄ est in mūdo ꝓpter pc̄ta euenit· Prou̅·xiiij·mi
seros facit ꝓpl̄os pc̄tm̄ ¶ Scd̄m ē pc̄ti corruptio q̄ tāta est vt ī vnū
hoīez int̄ns et ip̄m corrūpens p illū oēs alios corrūpit· Iob Oēs na
scimur filij ire· Ro·v· In q̊ oēs peccauer̄t· Nll̄a res in mūdo nec aliq̄
infirmitas ē ita infectiua sicut pc̄tm̄ et maior ē infectio pc̄ti q̄z ignis
infernal̄ qꝛ nobilissimas creaturas·s·āgelos et hoīes ad nl̄ redigit
Aug⁹· Nihil fiūt hoīes cū peccāt ¶ Terciū ē pc̄ti tenacitas·nā pc̄tm̄
ita fortissime adherz aīe vt ab ea nūq̄z separi possit nisi p solū deum
Esa·xliij· Ego sum q̄ del·im·tu·ꝓpt̄ me· Nll̄a lotura·nll̄a herba nll̄a
re p̄t pc̄tm̄ ab aīa remouī nisi p sang̃nez christi· Apo·j· Lauit nos a
pec·no·in sang̃·s· Et iō d̄s fact⁹ ē hō vt in carne moreret̄ p c⁹ sang̃
nē pc̄tm abstergēt· ¶ Quartū ē pc̄ti irrecōp̄hensibilitas·tm̄ em̄ ma
lū e pc̄tm q̄ null⁹ hō imo oēs hoīes sil̄ n̄ potuer̄t ꝓ ip̄o recōpesare
d̄o· Apo·v· Ego flebā multū qꝛ nēo dign⁹ inuēt⁹ ē neq̄z in ce·neq̄z in
t̄ra neq̄z subt⁹ t̄raz q̄ posset apire libꝝ ⁊ soluē sep·sig·ei⁹· Liber claus⁹
septē sig̃cul̄ ē hō ligat⁹ septē pc̄tis mortalib⁹·ꝓu̅·v· Eunib⁹ pc̄tōꝝ
q̄sq̄z ꝯstrigit̄· Euit g̊ nc̄ce q̄ filius dei sumeret carnē ⁊ ī ea pn̄iaz age
ret vt d̄o ꝓ pc̄to satisfacēt et de seip̄o ī cruce hostiā pacificā faceret p
quā pacificaret et recōciliaret nos d̄o· Col̄·j· Pacificās p san·cru·e·si·
q̄ ī ce·si·q̄ ī t·s· ¶ Quītū ē pc̄ci odiū·nā de⁹ rectissim⁹ nl̄ odit n̄ pc̄tm·
Sap·xiiij· Sil̄r o·s·d̄·im·et īpietas e⁹·⁊ intm̄ odit pc̄tz q̄ vt ip̄z d̄lerz
t̄nsūbauit cū ip̄o filiū suū·et si ip̄z inueniret in angelis vel apl̄is vel
in q̊cunq̄z sancto ac etiā in m̄re ei⁹ eijceret eos d̄ padiso ad infernū
Sic̄ lucifeꝝ et āgelos ei⁹· Sil̄r oēs āgeli et sancti nl̄ odiūt nisi pc̄tm

¶ Sextū est pc̄ti nocumētū. Nā pc̄tm p̄uat hominē infinitis bonis
Priuat em̄ euz g̃tia dei vt deus p g̃tiā in ip̄o nō habitet. Et p ꝯn̄s q̄
erat tabernaculū dei fit habitaculū dyaboli. Exuit eū veste nuptiali
scz virtutū q̄ facit hoiem dignū ꝯuiuio et̄no Priuat eū merito pas
sionis christi ⁊ oīm sanctoꝝ. Separat eū a societate electoꝝ ⁊ facit
eū expertē omniū bonoꝝ q̄ fiunt in ecc̄ia. ac etiā ꝓp̄a bona ei aufert
et tandē p̄uat eū regno dei et gl̄osa resurrectōne. Et sicut p̄uat eum
infinitis bonis. sic adijcit eum infinitis malis. Incurrit eniz cecitatez
mētis insipiditatē palati spiritualis. impotentiā resistendi malis. ſui
tutem dyaboli. et vincula peccatoꝝ et tandē patibuluz infernale ¶
Septimū est pc̄ti persecutio. Omnia eniz persequunt̄ pc̄tm ⁊ deus
et sancti. et celū et terra. ⁊ oīa elementa ⁊ omnis creatura Nā si hō
non peccasset. nulla eū creat̄a lesisset. et adhuc hōi sine peccato morta
li exn̄ti nihil potest nocē. imo omnia cedūt ei in bonū. Ro. viij. Dili
gē. deū om. co. in bo. glosa. etiā mala p occasionē. Et sic̄ om̄ia sunt cō
tra peccatū ita peccatū est ꝯtra oīa et ꝯtra deū et sanctos et omnez
creaturā. Hoc figuratū est gen̄. xvj. vbi angel⁹ dixit d̄ ysmahele Hic
erit fer⁹ hō. man⁹ ei⁹ ꝯtra omnes. et man⁹ oīm ꝯtra eū. Ysmahel
natus de agar peccatū natū de ꝯcupiscētia qd̄ est ꝯtra omnia. et oīa
sunt ꝯtra ip̄m Prou. xxvij. Ferrū ferro acuit̄. Sed duꝝ est ꝯtra sti
mulum calcitrare Stultissimus est em̄ q̄ a tāto malo nō satagit libe
rari. et postq̄z liberat⁹ fuerit reincidē n̄ formidat. Sic g̃ ptz q̄ super
omnia dēm⁹ petē et rogare vt sim⁹ sinceres a corruptōe peccati ¶
Secūdo dēm⁹ orare et niti vt sine offensa ꝓximi viuam⁹. Debem⁹
em̄ ꝓximū edificare iuuare. ꝯfortare. ⁊ n̄ offendē Mat. vij. Quecūq̄z
L vul. vt fa. v. ho. et vo. fa. il. ¶ Et attēde q̄ ad nō offendēdū fratrē se
ptem nos inducūt. ¶ Primu est lumē rōis. qd̄ de⁹ vnicuiq̄z indidit
in q̄ cernimus q̄ illud ꝓximo facere nō debem⁹ qd̄ nobis ab eo fieri
nollem⁹ Et tale lumē deus omnib⁹ voluit cōicare vt nullus se excuset
a ꝓximi offensione. Vn̄ sp hō hz ꝓhibitiuū secū ne ꝓximū offendat
Ecc̄i. xvij. Vnicuiq̄z mādauit de ꝓxio suo ¶ Scd̄m ē ꝯformitas i na
tura. Om̄es em̄ filij vnius p̄ris sum⁹ incarnal̄ et sp̄ualis. Mat. xxiij
Vnus est em̄ pat̄ vester q̄ in celis est. Et maxime christiani sunt oēs
ad inuicem mēbra vnius capitis iesu christi vt apl̄s dicit. Insani aūt
hominis est vt manu eruat sibi oculū. imo si quid patit̄ vnū mēbrū
compatiunt̄ om̄ia mēbra vt apl̄us dicit. Ereneticus g̃ et insanus est
ille christianus qui fratrē suū offendit cui vinculo nature et g̃tie et
fidei est colligatus. ¶ Terciuz est computatio iniurie. quia quidq̄d
ꝓximo facim⁹ siue bonū siue malū deus reputat sibi fieri. Mat. xxv.
Amē dico vobis qd̄ vni ex mi. m. fe. m. fe. Act. ix. Ego suz ie. na. q. tu

pse· Insanus āt reputaret ille q̄ offenderet illū in q̄ psona impatoris offenderet vel reg· ¶ Quartū est mansio in gl'a· oēs em̄ manere debem⁹ in vna domo glorie Ad h̄ eniz facti sum⁹ Molestū āt vald ē litigiū habere cū his cū quib⁹ q̄tidie habitam⁹· Prou· xxvij· Tecta p stillantia in die frigoris et litigiosa mulier ꝯparant· ¶ Quintū est ꝓpm nocumentū· nullus enim pōt ꝓximū offendere nisi pus seipm offendat· stultus aūt est q̄ vt alter occidat· seipum occidit· Aug⁹· Et nemo n̄ pus in se q̄z in alter peccat· ¶ Sextū est illatio pene eterne q̄ ꝓ offensa fratris hō ad infernū dānat· Math· xviij· Ve hoī illi· p q· scā· ve· Qui āt scandalisauit vnū de pusillis istis ꝛc· Hic cadit exemplū qd̄ gre· dicit in dyalogo de illo heremita d̄ lyppare q̄ vidit theodericū impatorē discinctū et discalciatū ferri in morte int̄ iohānem ꝓphetā et symachū patriciū q̄s ipe iniuste occidi fecerat ⁊ ꝓiecerūt illū in feruentē ollā· ¶ Septimū est p̄uatio gl'e· q̄ ꝓ offensa fratris hō p̄uat vita eterna· j· joh· iij· Qui od· fra· s· hom· est Et scitis qm̄ oīs homicida nō ha· p· in reg· christi et dei· ¶ Tercio dēm⁹ orare ⁊ niti vt sim⁹ pleni fructu iusticie q̄ est fruct⁹ optim⁹ et sup omnia dulcis Can· iij· Fruct⁹ ei⁹ dulcis gutturi meo· Qui est satians sine fastidio psistens et nunq̄z deficiēs· joh· iiij· Qui bi· ex aqua quā ego da· e· non siti· in eternuz· Qui est melior māna et ꝯuertit ad qd̄cunq̄z volueris Qui est christ⁹ filius dei qui est tota merces ꝛc·

¶ Dominica xxiij· de euangelio· sermo· ·CX·

Abeuntes pharisei ꝯsilium inierūt vt capent iesuz in ser· Math· xxij· Pharisei in mag̊ odio habentes christū· q̄ erat ꝯtrarius malis operib⁹ eor· et frequent ꝯtra eoruz mala opera p̄dicabat· vt mali q̄ correctōnē nō sustinent h̄ in correctorē insurgūt· insidiabant christo et eū in vita et doctrina obseruabāt· Tempore āt christi erat q̄dam q̄stio valde pplexa et periculosa in ppl'o iudeor· ꝓpter quā multi mortui fuerant· vt dicit chris· Eo em̄ tpe q̄ cesar august⁹ vniuersū orbē describi fecit et cēsū capitis ab omnib⁹ solui iussit vtz luc· ij· iuda q̄z tributaria facta ē magna de h̄ in ppl'o iudeo q̄stio erat vt dicit hiero· Quidā eniz dicebāt q̄ ꝓ securitate et q̄ete ꝓ q̄ romani ꝓ omnib⁹ militabāt tributa poterāt et dēbant ab oīb⁹ solui Pharisei āt ꝯtrariū asserebant scz q̄ ppl's dei q̄ decias ⁊ p̄micias et alias oblatōes soluebat· n̄ tenebat alia tributa soluē· et ꝓpt hāc qōez plures sūt interfecti a militib⁹ rōanor vt dc̄z ē· illi scz q̄ asserebāt tributa solui n̄ debe· Et q̄ herodes tetrcha illo tpe· s· ꝓxis dieb⁹ an̄ pascha venerat hierl'm vt festitati intereēt q̄ erat ꝯstitut⁹ dn̄s p rōanos ⁊ in ptib⁹ ill' iura romani impij tuebat·

iuerunt pharisei ad ei⁹ milites vt eos secū adducerent ad iesum· vt
de hac ꝯtrauersia q̄rerent· Et h̄ est qd̄ pn̄s euāgeliuz cōtinet· In q̄ q̄t
tuor cōtinent̄· Primuz est phariseoꝝ iniquuz cōsiliuz qd̄ habuer̄t· In
p̄ncipio euangelij Scd̄m ē dolosa q̄stō quā a christo q̄sier̄t ibi· Ma-
gister sci· qꝛ ve· es· Tercium est redargutio quam meruerunt ibi·
Cognita aut ie· ne· eo· dixit quid me tep· ypo· Quartū est sententio
sa rn̄sio quā a christo audier̄t· Ibi· Reddite g̊ q̄· ꝛc· ¶ Primo g̊ poit̄
phariseoꝝ iniquū ꝯsiliū qd̄ fecer̄t· Et h̄ est· Abeū· phari· i· a christo cor
pal̄r recedētes ꝛ accedētes ad herodianos milites scz herodis q̄ ill̄
diebꝫ hierosolimis erat vt dc̄m est· consiliū inierunt piter cū eisdem
vt capent iesum in sermone· Ecce iniquū ꝯsiliuum· qꝛ illū volebāt ca-
pe q̄ a catenis peccatoꝝ opeꝝ dyaboli nos venēat soluē· j· Io· iij· In
h̄ apparuit filius dei vt dissoluat opa dyaboli· Illū volebāt cape ꝛ oc
cidere q̄ venerat nob̄ vitā dare· joh̄· x· Ego veni vt vi ā ha· et ab· ha·
Illum volebāt cape q̄ venerat nos in filios dei adoptare· j· Io· iij· Vi
dete qualē caritatē dedit nob̄ deus vt fil· dei no· et sim⁹· Illū volebāt
cape q̄ d̄ tenebris pn̄tis miserie ad celeste regnū venerat nos trans
serre· Col̄· j· Qui eripuit nos d̄ ptā· te· ꝛ trāst· in reg· fi· dilectōis sue
Et qꝛ iniquū ꝯsilium volebāt facere· iō ad iniquos ꝯsiliarios se ꝯtu
lerūt· Non em̄ iuerunt ad sapiētes ꝛ timētes deū· Chris· Abierunt
ad herodianos· q̄le ꝯsiliū tales ꝛ ꝯsiliatores Inito āt ꝯsilio sic videt̄
i cōsilio dixisse vt dicit chris· Nā unus eoꝝ surgens ait· Iste hō pfe
ctus est in om̄i vita sua solū eniz in v̄bo poterim⁹ eū cape· Et ideo ꝓ
ponam⁹ ei q̄ndā qōz q̄ vertit̄ inter nos· perplexā valde ꝛ periculosaz
scz an liceat iudeis censuz soluē cesari an nō· Quidq̄d eniz dixerit erit
cont̄ se· Nā si dixerit ꝙ liceat· accusabim⁹ eum plebi qd̄ cōt̄ libertatē
ꝓpl̄i dei locut⁹ est· q̄ ministris dei decimas ꝛ p̄micias soluit· et iō nll̄i
terreno dn̄o est in aliq̄ obnoxi⁹· joh̄· viij· Semē abrae sum⁹ et nemi
seruiuim⁹ vnq̄z· Si āt dicet ꝙ nō licet· h̄ magis desideram⁹ qꝛ hero
diani capient eū et occidēt· Et h̄ est vt cap· ie· in ser· Scd̄s surgēs ait·
Bn̄ dictū est p istū q̄ntū est de qōe ꝓponenda· sz non eam⁹ nos· ꝛ h̄
ꝓpt̄ tria· Primo qꝛ ille hō est valde sapiēs et si contingit eū bn̄ soluē
qōez· erim⁹ cōfusi· Mittam⁹ g̊ discipulos nostros· ꝛ siq̄dem vicerint
nob̄ victoria imputabit̄· Si āt victi fuerint verecundia erit solū eo-
rū· ꝛ habeāt sibi· Scd̄o qꝛ nos reputamur docti et mgr̄i legis vere-
cundia g̊ esset nob̄ ꝙ peterem⁹ ab eo· Tercio qꝛ a nob̄ sibi caueret et
credet nos velle eū tēptare· a discipulis āt nr̄is sicut a min⁹ notis nō
sibi cauebit sz credit eos simplici aīo iuisse vt discāt et n̄ vt decipiant
Et h̄ ē· Mittūt ei dis· su· Terci⁹ surgēs dixit· Bn̄ dc̄z ē p istos ꝛ d̄ qōe
ꝛ d̄ nob̄ nō ituris· Sz si ip̄e loq̄t̄ ꝯt̄ cesarē de tributo q̄s capiet eum·

et si loquat̄ ꝯtra nos de tributo soluendo qui erūt testes· Nob̄ em̄
nō credet̄ q̄ ip̄e est inimicus noster· omnes eniz sciūt q̄ inuidem⁹ ei
Mar· xv· Sciebat em̄ pilatus q̄ p̄ inuidiā tradidissent eū sūmi pōti
fices· Et ido mittam⁹ herodianos cuz discipulis nostris· vt si dixerit
ꝯtra cesarē capient eū· Si āt ꝯtra nos· sint testes ad plebē· Et hoc est
Cū herodianis· Quart⁹ surgens dixit· Bene dictū ē p̄ istos· s̄z ituri
sic hn̄t facere scz placare ip̄m v̄bis et ꝯmendare eū valde et de vita
et de doctrina et on̄dere q̄ solū cā discendi venerūt et nō cā temptā
di vt p̄ h̄ omnia nō caueat sibi ab eis· Et h̄ est· Magister scim⁹ q̄ ve
rax es· Quia ea q̄ discipuli dixerūt a magistris habuerūt· Oīa supra
dicta v̄ba dicit chriso· eos dixisse· Et sic ptz q̄ prudētia carnis ⁊ mū
di q̄ est inimica deo voluit dei sapientiaz ꝯprehendere et deuorare
s̄z mētita est iniq̄· sibi· q̄ sapientia dei prudentiā carnis ⁊ mūdi dete
xit et ꝯfudit· sicut v̄ga moysi ī serpentē ꝯuersa deuorauit v̄gas ma
gor̄ egipti similit̄ in serpentes ꝯuersas· vtz exo· vij· Iob· v· Qui dissi
pat cogitatōes malignor̄ ne possint implere manus eor̄ qd̄ cepāt
q̄ ꝯprehendit sapientes in astutia et ꝯsiliū prauor̄ dissipat· Sic dissi
pauit cōsiliū achitophel ꝯtra dauid· ij· Reg· xvij· Et sic ptz p̄mum
Scd̄o ponit̄ dolosa q̄stio quā a christo q̄sierunt dicētes· Magister
scim⁹ q̄ verax es· Qui vult auem cape laqueū tegit· sic isti volētes
christū decipe blanda loquunt̄· Psal· Molliti sunt s̄mones eius sup
oleū et ip̄i sunt iacula· Chris· Hec est ypocritar̄ p̄ma potentia simu
lata laudatio· sicut qui nō potest thaur̄ viribꝫ subiugare· manibus
fricat eius ceruicē· Magistr̄ g̊ eū vocāt vt eius beniuolentiā captēt
et vt ab eis laudatus misteriū sui cordis eis apiat· Dicunt g̊· Magi
ster scimus q̄ verax es· scz veritate vite q̊ ad teip̄m et v̄itate doctri
ne q̊ ad deū· q̄ viā dei in v̄itate doces· et v̄itate iusticie q̊ ad p̄ximū
q̄ nō respicis p̄sonā hominis· Et attende q̄ attibuunt ei quattuor q̄
excessiue et sup̄ oes hoīes ei ꝯueniūt· Primū ē q̄ magister· Ip̄e M
eniz singularit̄ est magister q̄ docet in celo ⁊ in terra· q̄ illumiat oēz
hoīez venientē in hunc mundū· q̄ omnē disciplinā adinuenit et an̄q̄z
nasceret̄ habuit· cui⁹ ꝓp̄m est docere Ioh· xviij· Ego ad h̄ natus sum
et veni in mundū vt testi· p̄hi· veri· Scd̄m est q̄ verax es· Ip̄e em̄
singularit̄ est verax sicut singulariter est bonus· q̄ bonū et ver̄ con
uertunt̄ vt dicit p̄hus· Luce· xviij· Nemo bonus nisi solus de⁹· Oīs
em̄ res et omnis creatura hz aliquē defectū in se et iō nulla res p̄fe
cte est bona· et p̄ ꝯn̄s nec v̄a· Psal· Ego dixi in excess· m· omnis hō
mendax· Itē sic oīs res p̄ficit̄ a bonitate quā habet· vt oīs hō a v̄tuti
bus q̄ue faciūt ip̄m bonū· sic oīs res est v̄a a v̄itate quā hz· ⁊ iō nihil
bonū ⁊ ver̄ p̄ eēntiaz· s̄z p̄ p̄ticipatōz· nisi sol⁹ deus q̄ est p̄ essentiam

et nō ptícipatione bon⁹ ꝛ verus·ꝛ est ipa bonitas ꝛ vitas· Io·xiiij· Ego sum via veri·et vi· Est g̃ pmo verax qz pfectus et sine aliq̃ de-fectu·Scdo est verax·qz est ipa veritas ꝛ nō p aliqd quod faciat ip̃z vey·Tercio est verax qz nō fictus ł talis ímtus qualis foris quod d̄ hominib⁹ raro verificaꝫ·Mhere·ix·Ois frater supplantās supplantabit et ois amic⁹ fraudlent incedet Tercīū est qz viā dei ím veritate do-Nces· Vbi nota q̄ triplicit via dei ím veritate doceꝫ· Primo quā do va et nō falsa via doceꝫ·Et ideo ert verā fidē via dei nō ím vitate ł ím falsitate doceꝫ·sicut docēt iudei et saraceni et cēs q̄ verā fidē non hēnt q̄ est fundamentū et pmus g̃dus vie dei sicut habeꝫ ad heb·xj· Credere oportet accedentē ad deu· Et iō q̄ ím va fide nō docēt nūq̄z possunt viā dei ím veritate docere· Christus āt est tota fides ím qua doceri oportet et quā credere est necessariū·Et ideo christ⁹ vere do-cuit viā dei dū sei pm docuit esse ostiū et viā p quā ad deū itur·Io·x· Ego sum ostiū p·m·si quis ímtro·sal· Scdo qñ id quod doceꝫ ope ipleꝫ·vt si pdicator predicat mūdana ꝛtemní debet ipe h̄ facere·si pdicat pemtentiā·debz pnīam agere·si pdicat vtutes haberi debz ipe vtuosus esse·et sic de ommib⁹· et erit doctor vbo et ope· et lucerna lucens et ardēs·vt ioh̄anes baptista· Sic docuit christ⁹ act·j·Cepit ihesus fa·et do· Sic docuit apl̄s·d·ad ro·xv·Non em̄ audeo aliud loq̄ eoz q̄ nō me efficit xp̄c Tercio qñ doctrme q̄ doceꝫ de⁹ phibet te stimoniū Mar·xvj·Illi aūt pfecti pdi·vbi·dño coop·ꝛ ser·ꝛfir·seqn sig̃·Sic doctrme christi deus testimoniū reddidit et vbo et sig̃·De ím matḥ·xvij·Hic est fi·m·dil·ip̄·au·De scdo jo·x· Opa q̄ ego fa-ím no·pa·mei h̄ testi·phibēt de me Quartū qd̄ ei attribuūt est·qz nō ē tibi cura de aliq̃·imo ipe est cui est cura de omib⁹ q̄ntū ad pdu ctōez ꝛ gubnatōz vt dr sap̄·vj·qz omia p ipm facta sunt·joh̄·j·ł nō ē ei cura d̄ aliq̃ vt ꝓpt potentiā·diuitias ł dig̃tatē vt qdcunqz aliud nō dicat vey ꝛ faciat qd̄ bonū et ustū ē·ij·reg̃·xiij· Est emz dns sic āgel⁹ dei q̄ nec bñdictōe nec maledictōe moueꝫ·Mala·iij·Ego dns et ñ mutor Et h̄ est qd̄ subdunt·Non emz respicis psonā hois·i·ímdi stincte dicis veritatē maiorib⁹ ꝛ mínoribus sine acceptione psonaruz Veriſſime g̃ dicunt·Non emz respicis psonā hominis·Non emz re spexit dig̃tatem angelice nature q̄n eos de celo ꝓpter supbiaz ad ín fernuz prjceret· nec respexit paucitatem humane nature quín duos sez virū ꝛ vxorē de padiso ejiceret et morti ꝛdemnaret ꝓpt ínobedi entiā atqz gulā·nec respexit mltitudínē hoím·q̄n oēs pter octo aí mas ꝓpt luxuriā ím diluuio deleret·nec respexit ꝓximitatē genéis suí quín gentē suā ꝓpt ícredulitatē reprobarz ꝛ ím locū eaz gentum ꝓpm substitueret·Et iō rēe dicūt·Nō·n·respicis psonā hois q̄ dicāt

Tu nō times psonā cesaris· neq; diuitias vel dig̃tatē eius attendis·
Sz habes oculum soluz ad deuz· ⁊ ad id qd̄ verꝝ et iustum ē· Et iō de
hac qōne veritatē dices· Licet cēsum cesari dare· an nō· Glo· Tripl̄r
contingit aliquē veritatē nō dicere· Primo ex pte ipsius docentis· O
qꝛ scz v̄itatē n̄ nouit vl̄ nō amat· Et cont̄ h̄ dicunt· scim⁹ qꝛ verax es
Scd̄o ex pte dei cuius timore postposito quidā veritatē de deo quā
nouerunt nō pure ānunciāt· Et contra h̄ dicunt· Et viā dei in v̄itate
doces· Tercō ex pte ꝓximi ex cuius timore vl̄ amore aliq̄s veritatē
tacet· Et ꝯtra h̄ dicunt· Nō est tibi cura de aliq̄ scz hoīe· non em̄ re-
spicis psonā hominis· Cū g̊ sis verax veritate vite q̄ ad teip̄m· ⁊ v̄i-
tate doctrine q̄ ad deū ⁊ veritate iusticie· q̄ ad ꝓximū· dices nobis
de hac q̄stione veritatē scz si licet censum dare an nō Et sic ptz scd̄m·
Tercio ponit̄ digna redargutio quā meruerunt· Et h̄ est Cog̃ta
āt iesus neq̄cia eorū ait· Quid me tēp· ypo· Criso· Nō scd̄m s̄mones
eoꝝ pacificos blande rn̄dit s̄z scd̄m consciam eoꝝ crudelē aspa dixit
qꝛ voluntatib; rn̄dit non v̄bis· Prou̅· xxvj· Rn̄de stulto iuxta stulti
ciā suā· ne sibi sapiens esse videat̄· Hiero· Prima v̄tus respondentis
est int̄rogantiū mentes cognoscere· ⁊ nō discipulos· s̄z temptatores
vocare q̄ non discendi cā s̄z temptandi querunt Chriso· Dicit g̊ eis
ypocrite vt ꝯsiderantes eū hūanoꝝ cordiū inspectorē qd̄ facere co
gitabāt pficere nō auderēt· Vide g̊ q̄ pharisei blandiebāt vt ꝓderēt
s̄z iesus cōfundebat vt saluaret· qꝛ vtilior est hoī deus irat⁹ q̄z homo
ꝓpicius· Prou̅· xxvij· Meliora sunt vulnera diligētis q̄z fraudulēta
odientis oscula· In eodē· xxix· Homo qui blādis fictisq; s̄monib; lo-
quit̄ amico suo rete expādit gressib; suis· Et iō iesus aspe eis rn̄dit
ypocritas eos vocās· Ypocrita vocat̄ q̄ aliud est· et aliud sil̄at̄· Q· d·
iesus· Ex quo ego nō respicio psonā hoīs· s̄z dico de omnib; veritatez
et ideo iustum est vt p̄mo de vobis enunciē veritatez· Et hec ē veri
tas de vobis· qꝛ vos estis ypocrite et tota vita vestra· ypocris̄ est et
ventosa· nā mūdatis qd̄ deforis est calicis et papsidis· intus āt pleni
estis rapina et īmundicia· qui dilatatis philateria vestra et magnifi
catis fimbrias· q̄ cū ieiunatis exterminatis facies vestras vt appareā-
tis hominib; ieiunantes· qui amatis in angulis plateaꝝ stātes ora-
re· vt videamini ab hominib;· qui cum facitis elimosinam tuba cani
tis añ vos vt boni reputemini· ⁊ iō similes estis sepulcris dealbatis
que afforis apparēt hominib; speciosa intus autē ple· sunt os· mor· et
omni spur· Item estis crudeles ⁊ ostenditis vos misericordes· quia
alligatis onera grauia et importabilia et imponitis super hume-
ros hominum· digito autem vestro non vultis ea tangere· deglu
tientes camelum in factis proprijs· et in alienis culicem colantes

Item estis auari q̄ ꝛmeditis domos vidua⁊ sil'antes lōgas oꝛōes et deci·mē·et ci·et anetū·et relm·q̄ g̃ui·sunt le·mīaz et udiciū et mi·se·mā·dei ꝓpter traditōes vrās· Quia g̃ ꝓpocrite estis vocatis me vacem magist⁊ sicut velletis discipuli mei fieri cū aliter sit Quia vo estis crudeles adduxistis herodianos vt si dixero ꝛtra cesarē occi dāt me Quia aūt estis auari et vultis decias et p̄mcias īegre vob solui mouistis qōez de cēsu cesari soluēdo timentes ne hoies vtriq⁹ possīnt facere·s·decimas et censum soluere et h̄ est veritas de vobis et h̄ vobis habeatis· Ad qōnez aūt vrām similit respondebo Osten dite mihi numisma census hoc est gen⁹ numi qui ꝓcensu scluebat Erat aūt numus q̄ ꝓ decē numis ꝛputabat et habebat imaginē ce; saris et in literis nomen eius scriptū Hiero·Omnes reges romani a p̄mo gayo cesare qui imperiū arripuit· cesares appellabant Numi sma ꝓpie est ipa exaratio imagīnis regie et supscriptio nomīnis re gis·et ideo im;pꝛope pomit hic numisma·magis aūt ꝓpie pomit de narius Et h̄ ē qō sequit·At illi obtulerūt ei denariū scz q̄ ꝓ cēsu sol uebat Non aūt christus fecit sibi ostendi denariū Et de imagine et supscriptōne ipsos interꝛogauit quasi ipm nō cognosceret q̄ corda eoꝝ cognouerat Sed vt ex ꝛcessis ab eis ꝓferret sententiā veritatis vt dicit glo·Et h̄ est qō sequit Cuius est imago h̄ et supscriptio Di cunt ei cesaris scz tyberij cesaris p̄uigni octauiani augusti sub quo passus est dn̄s Nam natus est sub octauiano et passus sub tyberio Et sic ptz terciū Quarto aūt sequit sententiosa rn̄sio quā a christo audierunt·Et h̄ est Reddite ergo q̄ sunt cesaris cesari·scz censum et tributa·⁊ q̄ sunt dei deo scz decias·p̄mcias et oblatōes·Ro·xiij·Red dite omnib⁹ debitū·cui tributū tributū·cui vectigal vectigal·cui ho noꝛē honoꝛē Vn̄ nulli debem⁹ aliq̄d nisi ex caritate et ad honoꝛē dei Vn̄ dn̄is tēpalib⁹ debem⁹ tributū ⁊ vectigal· q̄ ministri dei sunt ad ꝛseruandū iusticiā Ro·xiij·Minister em̄ dei est vindex in iram ei q̄ male agit Et ideo in autoꝛitate p̄dicta subdit ap̄lus· Nemīni q̄cq̄ debeatis nisi vt inui·dil·i·census et tributa ex caritate debēt solui vt iusticia seruet quia si dn̄s iusticiā nō seruaret nec id faceret p quo tributū est impositū tunc hommes p̄dicta soluere nō tenerent· Sic g̃ bona tpalia vt boni dispensatoꝛes dei trib⁹ psonis dispensare de⁹ p̄cio nob et familie nr̄e necessaria tribuendo Secdo dn̄is tpalib⁹ tri buta scluēdo vt pax ⁊ iusticia ꝛseruet Tercō sacerdotib⁹ ⁊ rēligiosis et miserabilib⁹ psonis decimas et elimosinas dādo vt oꝛent p nob et bono statu nostro et imeterna tabeꝛnacula nos recipiāt Ipsi enim sunt per quos bonus status et pacificus terꝛaꝝ ꝛseruat Hic cadit exemplū sancti ludouici regis francie·qui dum repꝛehenderetur a

baronibꝫ francie quare omnia daret religiosis et paupibꝫ. dixit. Ipsi sunt milites regni mei. ꝑ quos bonꝰ status et pacificꝰ regni mei habet et ꝯseruat. qꝛ pugnāt oratōibꝫ fortissimo armoꝝ genere. Et iō nullus rex tanta pace potit vt ego Propterea ꝓpt tributa et collectas nō sunt elemosine subtrahēde. qd̄ quidā faciūt q̄ d̄ elemosinis eleuant ꝙ inde collectas et alios sumptꝰ soluāt. Deberēt em̄ potiꝰ malas expensas quas faciūt moderare. Hic cadit exemplū cuiusdā aurige. qui cū haberet currū nimis onustū ꝓpt qd̄ boues nō poterant bn̄ currū trahere. incepit eū securi eleuare de rotis currꝰ et nō de onere. ꝓpt qd̄ currꝰ fractꝰ est. et remāsit in sceno. Religiosi em̄ et alij boni paupes sunt rote currꝰ totū mundū trahētes. Et iō nō de rotis ꝫ d̄ pondere debēt eleuari. alꝫ dictū verificabit augustini quo ait. qd̄ nō dat christo dat fisco. vn̄ de tali subtractōe nūq̄ aliq̄s ditatꝰ et gauisus fuit. Ideo pattes nostri antiq̄ bonis tpalibꝫ abundabant. qꝛ decimas ⁊ elemosinas dabāt. Sic ḡ faciēdo sniam christi implebimꝰ vt deo sua et cesari sua soluamꝰ. ¶ Moralit ad edificatōnem nostrā hec questio cuiꝰ est imago hec et supscriptō tripliciter pōt intelligi. ¶ Primo vt sit q̄stio de imagine naturali aīe sm̄ quā ad dei imaginē est creata. Gen̄. j. Creauit deꝰ hoiem ad ima et sili suā. Nam sic vnꝰ est deꝰ et tres psone ita est vna essentia aīe in qua sunt tres potentie scz memoria intelligētia et volūtas. tres psonas diuīas repsentātes. nā psona patris est ꝑ modū memorie oīa ꝯtinētis et ꝯseruātis. Persona filij est ꝑ modū intelligentie oīa cognoscentis et dirigentis. ipa em̄ est sapiētia patris Persona spūssancti est ꝑ modū volūtatis oīa bona amātis. qꝛ ipe est amor patris ad filiū et econuso. Pater ḡ dz q̄escere in cella memorie ꝑ iugē recordationē bn̄ficioꝝ dei. filiꝰ in cella intelligentie ꝑ verā fidē diuītatis et hūanitatis sue. spūsscūs in cella volūtatis ꝑ amorē pfectoꝝ bonoꝝ Hec ḡ imago indubitant est dei. Et ido indubitant aīa dz reddi d̄o. Supscriptio aūt dei apparet in corpe. Nā in facie hz homo scriptuz. Homo dei. Nā duo oculi sunt vt duo o. Supcilia vero vt vnū. m. auris v̄o vt vnū d. nares aūt sunt vt vnū e. os v̄o vt vnū j. Et sic habes hō dei. Est ḡ imago dei ī aīa et supscriptō ī corpe et ꝑ ꝯn̄s hō est denariūs dei. et sic homo est dei ī aīa et corpe. et ꝑ ꝯsequēs animā et corpꝰ dēmꝰ reddere deo. Res aūt tpales dēmꝰ triplicit diuidere vt dictū est supra. Bern̄. Deo dēmꝰ totū et animā et corpꝰ qꝛ totū fecit et refecit ¶ Secūdo vt sit q̄stio de interiori imagine viciorum acq̄sita Nā sm̄ diuersa vicia hō in diuersa animalia transfigurat Boe. li. iiij. psa. iij. Euenit igit vt quē transformatuz vicijs videas. hominē estimare n̄ possis. Auaricia feruet alienaꝝ opū violentus

ereptor·lupis similē dixeris·Ferox atq; inquietus linguaz litigijs
exercet·canibꝫ ꝛ pabis·Insidiator occult⁹ fraudibꝫ subripuisse gaudz
vulpeculis exequet·Ire intpās fremit·leonis animū gestare creda
tur·Pauidus et fugax nō metuēda formidat·ceruo similis habea:
tur·Segnis ac stupid⁹ torpet asinine viuit·Leuis atq; incōstās stu
dia pmutat·nihil ab auibꝫ differt·Qui fedis immūdisq; libidinibus
imergit sordide·suis voluptate detinet·Ita fit vt q̄ ꝓbitate desta
hō es e desierit·cū in diuinā cōdicōem transire non possit·vertat in
beluā·ps·Homo cū in ho·es·n̄ intel·cōp·est iu·insi·Pctōr em̄ ē illa
bestia quā vidit ioh·apoc·xiij·d·Vidi de mari bestiā ascendentē ha
bentē ca·sep·et cor·decē·Septē capita hz pccōr qn̄ ei septē pcca mor
talia dn̄ant·Decē vero cornua hz qr p elatōem decē p̄cepta pcutit
et frangit·Admirās g̊ deus de imagine dyaboli et vicōꝝ posita in
tēplo suo·et de sua imagine sic turpit sedata ꝛ trās formata ait·C⁹
est imago hec·Tren·iiij·Denigrata est sup carbones facies eorum
Naū·ij·Facies omniū sic nigredo olle·Q·d·In pccōre nihil appaēt
de imagine mea·ꝫ est ibi imago dyaboli tenebrosa·Et ido in tene
bras ad dyabolū ꝓijciat·Math·xxij·Ligatis ma·et pe·mit·eū in te·
exte·¶Tercō vt sit q̄stio de exteriori imagine supinducta·Mulie
res em̄ supinducūt sibi diuisas imagines in facie in capill et in vesti
mento et in toto corpe·Q·d·dn̄s·O mulier vana c⁹ est imago hec
quā tibi fecisti·Certe nō mea·qr feci te brunā et tu fecisti te albā·feci
te pallidā·et tu fecisti te rubeam·feci te capill nigris·et tu portas
glaucos·feci te nudā·et tu hēs vestez stragulatā·ꝛ gemmis ꝛ auro
ornatā·In q̄bꝫ omibꝫ magnū pccm est·Chriso·Mulier si se ornaue:
rit ꝛ aspectū homis in se ꝓuocauerit·ꝛ si nullū damnū intulerit vel
plagā·vindictā tn̄ exoluet extremā·ꝛ si null⁹ inuent⁹ fuerit q̄ bibe:
rit venenū tn̄ infundit·Idez·Quid dicem⁹ de feminis q̄ coloribꝫ et
supscriptōibꝫ corrūpunt facies suas in pniciez incōtinētiū iuuenuz
Ciprian⁹·Serico et pui pura indute xp̄m induere nō pn̄t·auro et
P margaritis ornate ornamenta cordis ꝛ pectoris pdiderūt ¶Pri
mam aūt imaginez q̄ ad dei silitudinez facti sum⁹ diligent debem⁹
attendē ꝓpt q̄nq; ¶Primo vt cognoscentes nos ad imaginem dei
factos vehement eū diligam⁹·ꝓpt quā imaginez facti sum⁹ filij dei
qd̄ alijs creaturis p̄ter angelos nō cōpetit·Ioh·j·Dedit eis po·fili·
de·fi·Et vide immensaz gr̄am ꝛ dei caritatez·Quia p̄mo fec nos ad
imaginez suā·Et qr p hāc imaginez nō eram⁹ ei silēs nisi in anima
voluit ip̄e totā natam nr̄am assumere ꝛ animā ꝛ corp⁹ vt p omnia
silēs ei essem⁹·Phil·ij·In silitudinem hominū fact⁹ ꝛ ha·inuen·vt
hō·Ioh·j·Verbū ca·fac·est ¶Secūdo vt in ip̄a imagine diuina opa

speculemur qꝛ in ipa ē lumē diuinū et lum̄ rōis·ps·Sig̃·est sup n·
lu·vul·t·d·In q̄ diuīa opa speculari et ꝯtēplari debem⁹·Ex q̄ ꝯtem:
platōe inducimur ad grāꝝ innūabiles actōnes·qꝛ innūabiles grās
videbim⁹ nob factas et futas·¶Tercō vt cognoscētes ipam esse
imaginē dei·in q̄ tota nobilitas nrā ꝯsistit·et summū bonū nostrū
ipam mūdā et īmaculatā seruem⁹·ꝛ ei debitā reuerentiā faciam⁹·Ex
emplū sic pulcra mulier vxor magni dn̄i sūmope studet suā pulcri:
tudinē seruare·ne ꝯtemptui habeat·Sic anima sponsa xpi dꝫ facere
Si em̄ nephas est imaginē v̄ginis et crucifixi mortuā in lutū ꝓijcē
q̄nto magis imaginē di viuā·Eccī·x·Fili in māsuetudine ſua aīam
tuā et da illi honorē ſm meritū suū·i·ſm dignitatez suā·¶Quarto
vt in ipa omēs defcūs nostros speculemur et amoueam⁹·Ipa em̄
est speculū oīa repsentās·qꝛ in ipa est regula rōis p quā omnia mo
derare debem⁹·Hie·xxxiij·Statue tibi speculā·Exo·xxv·Omnia fac
ſm exemplar qd̄ ti·in mō·mō·est·¶Quinto vt in ipa cognoscētes
deo nos esse sil̄es in nata·studeam⁹ ei sil̄es esse in gl̄a·j·Joh·iij·Ca
rissimi nūc filij dei sum⁹·ſ nōdū apparuit q̄d erim⁹·cū aūt apparuerit
sil̄es ei erim⁹·Hoc aūt desideriū est sup omnia natalit nob insitum·
Naturalit em̄ desideram⁹ summū et pfectuz bonū qd̄ tūc erit·nec
vnq̄z nisi illo habito q̄escere possum⁹·Aug·Fecisti nos dn̄e ad te·ꝛ
inq̄·est co·no·do·req̄·in te·¶Secūdā imaginē scꝫ vicōꝝ et dyabo:
li debem⁹ diligent attendere vt ipam d̄ anima nrā scꝫ camera trini
tatis oīno ꝓijciam⁹·al̄s erim⁹ ꝯfusi in ppetuū·ꝛ etnis supplicijs de
putati·Exemplū sic sapiēs mulier hn̄s amasiū in cella nitit eū emit:
tere ne dep̄hendat et ꝯfundat et cōburat·Sic anima spōsa xpi dya:
bolū amasiū sue anime dꝫ foras mittere cū ydolis vicōꝝ·Benign⁹
est em̄ de⁹ vt recipiat aīam spōsaz suā postq̄z mechata fuit·Hie·iij
Tu fornicata es cū ama·mul·tn̄ reu·et ego susci·te·¶Terciā imagi
nem scꝫ exteriorē supinductā debem⁹ diligent attēdere q̄z sit ꝯtem
ptibilis et abiecta·Nōne ꝯtēptibilis est illa pulcritudo que ex pel:
libus muriū et stercoribꝫ vermiū ꝯsurgit et ex q̄busdā loturis sil̄at
In q̄ fcō hō ondit pauptatē et ꝯfusionez suā·qꝛ q̄rit a creatis iuuari
in pulcritudine tāq̄z ipam a se n̄ hēat·Vestes em̄ date sunt homi p⁹
pccm ad ꝯfusionez suā·q̄ p̄mo erat nud⁹ et vestiebat cādorē vt liliū
Bern̄·Qui gl̄iat de veste sil̄is ē furi q̄ de cauterio gloriat·Reddit
etiā mulier se valde suspectā in supfluo vestiū ornatu·qꝛ n̄ videt h̄
facere vt a viro amet·ſ ab alijs·qꝛ p totā septimanā in q̄ ab alijs n̄
videt ſ solū a viro·n̄ curat se ornare·Hic cadit exemplū de galla fi:
lia ꝯsularis de q̄ gre·dic̄ in dyalogo·q̄ dū molestaret a pentibꝫ vt
accipet viꝝ dicentibꝫ medicis q̄ nisi h̄ faceret barbaz esset habitura

rñdit. Propt̃ barbā nec placeo nec displiceo spōso meo xp̄o. Et ido
de ip̄a nō curo. Et ꝓptea q̄ intēdit solo viro placere nō curat se orna
re ¶ In fine aūt nota ꝙ cū hō sit denari⁹ dei vt dictū est. ea q̄ ad bo
nū denariū requirunt̃. ad bonū hoīem requirunt̃. Sūt aūt sex q̄ ad
Q bonū denariū requirunt̃. ¶ Primū est signū siue imago. qꝛ dena
rius nō curat̃ nisi sit signat⁹. sic hō nō hn̄s dei imaginē memoriam
scz bn̄ficōꝝ dei. intelligentiā veroꝝ. et amorē dei et ꝓximi in volun
tate. n̄ curat̃ in ecc̄ia dei nec aliq̄d valet. ¶ Secundū est supscriptio.
Debet enīz in aīa hoīs esse scripta lex nat̃e vt qd̄ tibi vis ne fiat. aliis
fecisse caueto. et q̄cunqꝫ vul. vt fa. vo. ho. et vo. fa. il. Math. vij. Item
p̄cepta decalogi et articuli fidei. qꝛ vt dicit̃. j. cor. xiiij. Qui ignorat
ignorabit̃. ¶ Terciū est pōdus. Nā ille denari⁹ bon⁹ est. q̄ in state
ra descendit. Hoc pond⁹ facit hūilitas in aīa. Lu. j. Respe. hu. an. sue.
p̄s. Respe. in ora. humi. ¶ Quartū est inflexibilitas Nō enīz bon⁹
est denari⁹ q̄ d̄ facili plicat̃ et frangit̃. sic nec hō īstabil̃ q̄ v̄tit̃ ad oēz
ventū. ⁊ p omnē tribulatōnem frangit̃. Cont̃ qd̄ d̄r ecc̄i. xv. Firma
bitur in illo et n̄ flec. Math. vij. Descēdit pluuia. venerūt flumina
flauerūt venti. ⁊ irruerūt in domū illā et n̄ cecidit. Quia nec pluuia
carnal̃ concupiscētie. nec flumina tribulatōnū. nec venti honoꝝ pn̄t
hoīem cōstantē euellere ¶ Quintū est dulcis son⁹. sic et hō qn̄ loq̄t̃
v̄ba dei. j. Pet̃. iiij. Si q̄s loq̄t̃ q̄si ser. d̄i. Qꝛ vt d̄r. j. co. xv. Corrūpūt
bo. mo. col. pra. ¶ Sextū est integritas denarij. qꝛ n̄ placet deo qui
diuisus est ⁊ ptē de se dat dyabolo ⁊ mūdo ⁊ ptē deo. iij. Re. xviij
Vsqꝫ q̄ claudicatis in d. p. Oportz g̊ ꝙ hō sit iteger tot⁹ dei et in fi
de ⁊ opib⁹ Iac̄. ij. Si q̄s totā legē ser. offen. aūt in vno fac. est om. re.
¶ Itē in hoc euāgelio q̄nqꝫ exēpla salutaria habem⁹. ¶ Primū ē vt
omēs ⁊ maxīe serui dei vndiqꝫ sibi caueāt ⁊ ab omnib⁹. qꝛ fili⁹ dei q̄
pcc̄m n̄ fecit fuit multiplicit̃ obſuat⁹ ⁊ infamat⁹. Vnd̄ illa sancta ani
malia p q̄ viri sancti designant̃. de q̄b⁹ d̄r ezech̄. j. habebāt oculos an̄
et re. ⁊ vn. er. ple. Eph̄. v. Vide q̄. cau. am. ¶ Scd̄z est vt v̄ba nr̄a po
tissime moderemur. qꝛ verbū d̄i qd̄ errare n̄ pōt in v̄bo conati sūt
cape. p̄s. Posui ori meo cus. cū cōsi. pec. adu̅. me. Sen̄. Taciturnitas
homini stulto ꝓ sapiētia est ¶ Terciō est vt adulatorib⁹ dure ⁊ aspe
re respondeam⁹ Ipsi em̄ sunt syrene q̄ faciūt submergi nauem Ipsi
sunt apes q̄ portāt mel in ore. et retro pūgūt. q̄ vt scorpiones nos
venenaē volūt Aug̃. Duo sunt genera psecutoꝝ vitupantiū ⁊ adu
lantiū Plus pseq̄t̃ lingua adulatoris q̄z gladi⁹ inifectoris ¶ Quar
tū est vt nec timore. nec amore. p̄ce vel muneribꝫ a v̄itate d̄clinem⁹
qꝛ xp̄c dixit de omnib⁹ ⁊ ꝓ omnib⁹ v̄itatem Gal̃. j. Si adhuc homi
nib⁹ pla. ser. xp̄i n̄ es. Exo. xxiij. Nō seq̄ris turbā ad faciendū malum

¶ Quintū est vt imaginez regis et supscriptōnem diligent attendam⁹ anteq̄z de ipa sententiem⁹· qr deus sol⁹ intuet cor· Nos aūt iudicare habem⁹ scdm ea que foris patēt· Et ideo iudices scdm allegata iudicare debent vt dic aug· Et sic patz totū de euāgelio·

¶ De epistola sermo cxj

IMitatores mei estote fratres et obseruate eos q̄ ita ambulant sic habetis formā nrām· Phil· iij· Hec est secūda ps toti⁹ narratōis isti⁹ epl'e ad phil· in q̄ postq̄z inuitauit phil· ad ꝯstantiā contra puersitatē doctrine pseudo apl'oꝝ subiungit instructōez ad ꝯstantiā ꝯtra puersitatez vite· ne scz exemplo illoꝝ corrūpant· De his em̄ duob⁹ dz doceri ꝑpl's scz d̄ doctrina fidei et bonitate opis· In hac igit epl'a q̄ttuor facit apl'us Primo em̄ inuitat phil· et nos cū illis ad sui et sibi similiū imitatōnē· In p̄ncipio epl'e Secūdo reuocat eos ab imitatōne vite pseudo apl'oꝝ oñdendo eoꝝ malā ꝯuersatōem ibi· Multi em̄ ambulāt q̄s sepe dicebā vob· Tercō vt ip̄m sequant oñdit sui et suoꝝ celestē conuersatōez ibi· Nr̄a aūt ꝯuersatō in cel' est· Quarto q̄si ꝯcludēdo exhortat eos in dño ad bonoꝝ opeꝝ pseuerātiam ibi· Itaq̄z frēs mei carissimi et desi· ꝛc· ¶ In p̄ma g̊ pte inuitat apl's phil· et nos cū ill' ad sui et sibi similiū imitatōem d· O frēs estote imi· mei scz ī pfecta fide et bonis opib⁹· j· Cor· iiij· Imitatores mei estote sic et ego xp̄i· Et obseruate ·i· diligēt inspicite vt imitemī eos q̄ ita ābulant sic et nos scz in fide et dilectōe ·i· nō solū me imitemī s̄z et eos q̄ ita ambulant sic et ego· Sic habetis formā nr̄am ·i· sicut hētis formā vite nostre imp̄ssam in vob tanq̄z imaginē et exēplar· Prelati em̄ dñt esse forma et exēplar subditoꝝ· j· Thi· iiij· Esto exemplū fideliū in v̄bo in ꝯuersatōne· in caritate· in fide· in castitate· Vbi nota q̄ apl'm et sui R
fil'es imitari dēm⁹ in septē ¶ Primo in fidei v̄itate et viuacitate vt scz verā fidē et viuā habeam⁹· qd̄ tūc est qñ fidē quā credim⁹ p opa oñdim⁹· Est em̄ verū vt dicit ph̄us adeq̄tio rei ad intellectū Iac· ij· Ostēdas mihi fi· tu· ex opib⁹· Ioh· xiiij· Qui credit in me opa q̄ ego fa· et ip̄e fa· Qñ em̄ fides sine opib⁹ est· tūc est mortua et falsa Iaco· ij· Fides sine opib⁹ mortua est Fidē viuā et verā habuit apl's q̄ dic ad gal· ij· Q̄ aūt nūc viuo in carne in fide viuo filij dei· Ille viuit in fide q̄ opa viua in fide facit· Qui aūt mortua opa facit in fide· i· pcca· nō viuit in fide ¶ Secūdo in vere spei firmitate vt scz firmit ꝯfidam⁹ in deū et ñ in bonis mūdi· nec in ꝓprijs viribꝫ nec in ꝯsangneis et amicis· qr oīm istoꝝ spes vana est· Esa· xxxvj· Ecce ꝯfidis sup baculū arundineū sup egiptū cui cū innix⁹ fuerit hō cōminut⁹ intrabit in manū ei⁹ et pforabit eā· Egipt⁹ q̄ int̄pretat tenebra et ꝯfusio

signat mūdū et ea q̄ sunt in mūdo. Spem verā habebat apl's q̄ dic̄
ad phil. iiij. Omnia possum in eo q̄ me ꝯfor. Et ad heb. vj. Quā sicut
anchorā habem⁹ firmā. Sic em̄ anchora tenet nauē ne a ꝓcellis sub
mergat̄ ita spes tenet nauē penitētie ne a tribulatōib⁹ submergat̄
Quia vt dicit gre. Spe illi⁹ boni ad qd̄ intendim⁹ q̄dq̄d in via cōti-
git gaudere debem⁹ ¶ Tercō in ꝑfecta dei et ꝓximi caritate vt scz
deū sup omnia diligam⁹ et ꝓximū sic nos. Lu. x. Dili. do. de. tu. ꝛc.
et ꝓxi. tu. sicut teip̄m. Hāc ꝑfectā caritatē habebat apl's q̄ ait ad ro.
viij. Quis me sepabit a cari. xp̄i tribu. an. an. ꝛc. Certe nihil. Certus
em̄ sum q̄r neq̄ mors neq̄ vita ꝛc. Itē. ij. cor. xj. Quis infir. et ego n̄
infir. q̄s scan. et ego n̄ vror. ¶ Quarto in magne prudētie ꝑspicuita-
te. Math. x. Estote prudētes sic serpentes. Sic em̄ serpēs in vno ar
to foramine se ponit vt veterē pellē deponat. sic et nos d̄bemus in
arto formamine p̄nie ponere et pellē veteris ꝯuersatōis d̄ponē Heb.
Deponite vos p̄stinā ꝯuersatōem veterez hoiem. Itez sic ꝑpens vnā
aurez cauda obturat ⁊ aliā in terrā figit ne audiat vocez incātantis
ita nos ne ꝑsuasionez dyaboli audiam⁹ debem⁹ vnā aurez cauda. i.
memoria mortis obstruere ⁊ aliā t̄re. i. memorie ⁊ ꝯsideratōi ꝓprie
fragilitatis infigere. ꝯsiderādo ex q̄t ⁊ q̄ntis pōt hō ꝑire. q̄ eniz ca-
strū suū luteū sentit nō p̄sumit guerrā mouere. Hāc prudentiā ꝑfe
cte hūit apl's. Nā in arto foramine p̄nie se cōstrinxit. Gal. ij. Xp̄o
cōfix⁹ sum cruci. Et sp̄ se mortalez ⁊ fragilez cōsiderauit. ij. Thi. iiij.
Ego eniz iā delibor. ⁊ tp̄s resolutōis mee instat Ro. vij. Video al-
le. in mem. me. repug. le. men. mee ¶ Quinto in fortitudinis firmi-
tate vt scz nullis frāgamur adūsis nec temptatōe aliq̄ a xp̄i integri
tate vellamur. ꝫ omni adūsitate. siue cōtra nos siue cōtra nr̄a siue cō
tra nr̄os etūpat. fortit̄ obsistam⁹. sic iob q̄ hāc triplicez adūsitatez su
stinuit. ⁊ in omnib⁹ n̄ peccauit. Ia. j. Beat⁹ vir q̄ suffert tem. q̄niam
cū ꝓba. fu. ac. co. vi. ꝛc. j. Pet. j. Modicū aūt nūc si oportet cōtristari
in varijs tēptatōib⁹ vt ꝓba. f. vr̄e mul. p̄cō. sit aur. qd̄ ꝑ ig. ꝓba. inue
niat̄ in lau. dei ¶ Hāc fortitudinez ⁊ patientiā hūit apostol⁹ q̄ dicit
j. cor. iiij. Male. ⁊ bn̄di. ꝑse. pa. ⁊ sust. blas. ⁊ obse. Et iterꝫ. j. co. xj. Ter
virgis cesus sum semel lapidat⁹ sum ¶ Sexto in tp̄ātie ꝑcitate ne
scz ꝓspis mūdi dissoluamur scz diuitijs delitijs ⁊ honorib⁹ si aduenī
ant ꝑce ⁊ tp̄ate vtamur vt succedentib⁹ ꝓspis nunq̄z dei ⁊ fideiusso
ris nr̄i iesu xp̄i obliuiscamur ⁊ sic tran. ꝑ bona tp̄a. vt nō amit. et. j.
Cor. vij. Qui ha. vx. tā. nō ha. sint et q̄ gau. tā. nō gau. et q̄ em. tā. nō
pos. et q̄ vtunt̄ h̄ mūdo tanq̄z nō vtant̄ Hāc ꝑcitatem ⁊ tp̄antiā ha
buit apostolus q̄ dicit. j. thi. vj. Nihil intulimus in hūc mūdū ꝫ nec
auf. q̄d pos. haben. ali. ⁊ q̄b⁹ t. his cōten. simus ¶ Septimo in iusticie

equitate vt scz iusticiā ad deū et ꝓximū et ad nosipos ꝟuem⁹ Roꝝ·
xiij· Reddite oibꝫ debitū·cui tributū tributū·cui vectigal vectigal·
et cui honorē hono· Mat·xxiij· Reddite q̄ sunt cesa·ces· Deo em̄ de-
bem⁹ obediētiā et honorez· Act·v· Obedire oportet deo Proximo
cōpassionem animi·et subuētōem opis·vt ptz in ꝑabola de sauciato
Luc̄·x· Samaritan⁹ aūt iter fa·et vi·e·misericordia mot⁹ ē et aꝓpi·
all·vul·ei⁹·infun·ol·et vi· Vade et tu fac siliter Nobis aūt punitōez
sceleris ne a dn̄o iudicemur·j·Co·xj· Si nosmetipos diiu·nō vti·iu·
Ezech·xviij· Iusticia iusti sup eū erit·j·pe·iiij· Temp⁹ est vt incipiat
iudiciū a domo dei· Domus dei est quilibet fidelis· Hanc iusticiam
ꝑfecte hūit apl's et q̄ ad deū et q̄ ad ꝓximū et q̄ ad seip̄m Primo
q̄ ad deū·j·Thi·j· Regi aūt seculoꝝ īmortali·īuisibili soli deo honor
et gl'a De secūdo·ij·thi·ij· Oīa su·ꝓpt elec·vt et ip·sal·ꝯse· De ter-
cio·j·cor·ix· Castigo corp⁹ me·ꝛ in ser·re· De imitatōne aūt ꝯsilio
rū q̄ ipe impleuit nō p̄cepit ipe apl's·qꝛ n̄ est d̄ nc̄citate salutis·ꝛ iō
nō ꝓseq̄mur de ea Imitatō aūt de oibꝫ supradictis ē de nc̄citate sa-
lutis Et sic pz p̄mū ¶ In secūda ꝑte reuocat apl's phil'·ab imitatōe
vite pseudo apl'oꝝ on̄dendo malā vitā eoꝝ d· Multi em̄ ambulant
scz alit̄ q̄z nos·a q̄bꝫ cauete·q̄s sepe dicebā vob scz qn̄ erā apud vos
et nūc flens dico scz p̄ cōpassione miserie eoꝝ et deceptōne pussillo
rū q̄s ipi seducūt·q̄s dico esse inimicos crucis xp̄i Primo qꝛ crucē
reputāt stulticiā vt sapiētes mūdi Scd̄o qꝛ nitunt̄ p̄dicatōem crucis
xp̄i extinguē sic̄ iudei·j·Cor·j· Nos aūt p̄dicam⁹ xp̄m cruci·iudeis
q̄d̄· scā·gē·aūt stul· Illi aūc pseudo gentiles et iudei erant Tercō qꝛ
eoꝝ ꝯuersatio est ꝯtraria cruci·qꝛ in delicijs viuūt·q̄les sunt gulosi ꝛ
luxuriosi Sap̄·ij· Dissimil' est alijs vi·il· Quarto qꝛ carnales obser-
uantias inducūt Qui em̄ carnales obꝟuātias inducūt q̄les erāt ī le
ge veteri supfluā asserūt crucē xp̄i cū aliūde salutē expectāt Omis
at̄ sal⁹ in cruce existit Et vide q̄ oīa h̄ cōpetūt mūdanis ꝛ mal' chri
stianis q̄ crucifixū et crucē sequētes deridēt·crucis p̄dicatōem n̄ cu-
rant·ꝫ extirpaē nitunt̄ dū crucis ꝑsequūt̄ p̄dicatores· Eoꝝ ꝯuersatio
et vita est totalit̄ ꝯtraria cruci·qꝛ est in delicijs et luxurijs ꝛ multis
iniusticijs q̄ oīa ꝯtrariant̄ cruci· Et aliūde salutē quā a cruce spant
et q̄rūt scz a ꝯstellatōibꝫ et a demoibꝫ ꝑ maleficia et facturas Oēs
isti sunt inimici crucis xp̄i q̄ꝝ finis est vel erit interit⁹ scz etern⁹·qm̄
q̄ talia agūt digni sunt morte·ro·j· Nā finis illoꝝ mors est Stipē-
dia em̄ pc̄ci mors scz triplex nat̄e culpe et pene et̄ne Iob·xxj· Du·in
bo·di·su·et in pūcto ad infer·descē· Seq̄t̄ Quoꝝ de·ven·ē· Hic ꝯn̄t̄
det̄miat in q̄ et qūo vita istoꝝ ꝯtrariat̄ cruci xp̄i Nā in cruce xp̄i
sunt tria scz aspitas mag̃·vilitas nimia·et pauptas summa Econtra

in vita istoꝝ tria ꝯtraria tāgit. Quoꝝ ꝑmū est voluptas ꝯtra aspi
tatē. qꝛ colūt ventrē sic deū. Ecci. vj. Oīs labor hoīs in ore eiꝰ. Ro.
xvj. Hmōi nō dn̄o ꝓuiūt ꝫ vētri. Scd̄m est gl̄a ꝯtra vilitatē q̄ gl̄a
est ipīs scz in ꝯfusionē ipoꝝ. qꝛ in q̄ debuerāt ꝯfundi et est cā ꝯfu
sionis ipī gl̄iant̄. Gl̄ia em̄ pccoꝝ ex malo causat̄ qd̄ deberet esse cā
ꝯfusionis. qꝛ letant̄ cū male. fece. et exul. in re. pes. ꝓu. ij. j. Mach. ij.
Gl̄ia hoīs pccoris sterc⁹ et vermis est. Itē gloria pccoꝝ est in cō
fusionē eoꝝ. qꝛ eos ad eternā ꝯfusionē ducit. Osee. iiij. Gl̄am eoꝝ
in ignominiā cōmutabo. Terciū est sapor t̄renoꝝ ꝯt̄ pauptatē. Ta
les em̄ dicūt̄ t̄rena sape qꝛ nihil nisi t̄renū et carnale sapiūt. p̄s. Ini
mici eiꝰ terrā lingēt. Idē Sb̄a mea in infe. t. Q. dicēt. apl̄s. Deꝰ pec
catoꝝ est vent̄. i. ꝯcupīa carnis aut gl̄a mundana. i. supbia vite. aut
sb̄a t̄rena. i. ꝯcupīa ocl̄oꝝ. Isti sunt tres dij q̄s mūdꝰ adorat. j. Io. j.
Omē qd̄ est in mūdo ꝛc. Exo. xxxij. Isti sunt dij tui israel q̄ edux. te
de ter. egip. Et ꝑ ꝯn̄s tales sunt inimici crucis xp̄i. qꝛ reuerentiaꝫ q̄
debēt fieri crucifixo et nulli alteri exhibēt dijs alienis. Esa. xlij. Gl̄iā
S meā alteri nō dabo ¶ Notandū ꝙ gloria eoꝝ q̄ t̄rena sapiūt et vē
tri ꝓuūt recte est in ꝯfusionē eoꝝ. Et ꝫ pz q̄ntū ad septē. ¶ Primū
est ordinis diuini ꝑuisio. Nā deꝰ nat̄e institutor ⁊ rector ordinauit
ꝙ caro tāq̄z ancilla ꝓuiret et aīa sic dn̄a imparet. Tales aūt hūc ordi
nē ꝑuertūt. et ꝑ ꝯn̄s ꝯfundūt. qd̄ nullo mō est ferendū. Prou. xxx
Per tria mouet̄ t̄ra et q̄rtū sustinere n̄ pōt. ꝑ ꝓuū cū regnauerit. ꝑ
stultū cū saturat⁹ fuit cibo. ꝑ odiosaꝫ mulierē cū in matrimoio fuit
assumpta et ꝑ ancillaꝫ cū fuit heres dn̄e sue. Corpꝰ et caro est ista
q̄ttuor qꝛ est ꝓuꝰ et stultꝰ et odiosa mulier et ancilla nequā. Qꝛ ꝯ ta
les diuinū ordinē ꝑuūt et ꝯfundūt merito ꝯfundent̄ et ipī. Prou.
xiij. Impiꝰ ꝯfundit et ꝯfundet̄ ¶ Scd̄m est hostis intrinei nutritio.
Caro em̄ est hostis nr̄ intrineꝰ ⁊ mortifera q̄si salutifera ꝯsulit. Gal.
v. Caro ꝯcu. adu. spi. Sz cū vt dic̄ gre. nullꝰ hostis ē efficacior ad
nocendū q̄z familiaris inimicꝰ. et iō q̄ ventri ꝓuiūt. nutriūt efficacissi
mū hostē suū. et iō ꝯfuudūt̄ et ꝑdunt̄ in p̄lio spūali. Hoc fuit figura
tū in samsone q̄ nutriuit dalidā. q̄ sig̃ficat carnē. et dormiuit in gre
mio eiꝰ. q̄ tradidit eū inimicis suis. q̄ exoculauerūt eū et stetit in ꝑ
petuū ꝯfusus ¶ Terciū est iudicōꝝ deceptō. Caro em̄ ē infecta cō
cupiscētia an̄q̄z nata ⁊ qꝛ nat̄alit̄ est corrupta iudicat amara dulcia ⁊
dulcia amara sic febricitās. Aug. palato n̄ sano pe. est pa. q. sa. est su.
et ocu. eg. od. ē. lux q̄ pu. est ama. Et iō n̄ est ei credendū neq̄z q̄ ap
petit tribuēda. Sic frenetico ⁊ febricitāti n̄ sunt danda q̄ petūt. Qui
ꝯ ventri ꝓuiūt decipiūt̄ in iudicijs. qꝛ carnalit̄ iudicāt ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝯfū
dūt̄. Et iō dicūt dulce amaꝝ et ecōuso. Esa. v. Ve q̄ di. bo. ma. ⁊ ma.

bo·po·te·lu·et lu·te· ¶Quartū est accumulatō d̄bitoꝝ·nos em̄ mlt̄tis et in multis sum⁹ obligati et mag̃ d̄bita hēm⁹ exoluē ꝓpt̄ qd̄ q̄ti die petim⁹·Dimitte no·de·no·ꝛc· Qui at̄ ſuiūt vētri nihil d̄ d̄bitis soluūt·ſ̄ q̄tidie augēt debitū supra debitū·Qui at̄ augꝫ debitū sup̄ debitū ꝯfundit̄·qꝛ cito ꝯsumit ſb̄am suā et postea miserrime viuit vtꝫ d̄ filio ꝓdigo q̄ postq̄ꝫ ꝯsū·sub·su·cus·poꝛ·et cu·iple·vē·su·d̄ sil·ꝓu·xxiij·Vacan·po·et dā·sym·ꝯsū·Cōfundit̄ et̄ tal̄·qꝛ freq̄nt̄ expellit̄ de terra sua·et aliqn̄ vinculat̄ et carcerat̄·qꝛ n̄ pōt debitū soluere Sic accidit his q̄ veneri ſuiūt ¶Quintū est ipossibilitas fiendoꝝ·q̄ em̄ ventri ſuiūt q̄ndā ipossibilitatē incurrūt ꝓpt̄ qd̄ ꝯfundūt̄·qꝛ impossibile est ꝙ vētri satisfaciāt· q̄nto em̄ ei plura impēdūt̄ tāto pl̄a req̄rit et nūq̄ꝫ satiat̄·ꝓu·xxx· Tria sunt insatiabilia et q̄rtū nūq̄ꝫ dic̄ sufficit·Infern⁹ et os vulue et t̄ra q̄ nunq̄ꝫ satiat̄ aq̄ et ignis q̄ nūq̄ꝫ dic̄ sufficit·Ignis iste ē ꝯcupia carnis·Imo qd̄ pei⁹ est dū caro delicate nutrit̄ ꝓteruit in dn̄am suā aīam·ꝓu·xxix·Qui delicate a pu·s·nu·ser·s·p⁹ sen·eū ꝯtu·Hoc fuit figuratū in sara et agar· q̄ ꝯcepisse se vidēs despectui hūit dn̄am suā·et tn̄ dn̄a sua dederat eā in vxorem viro suo·vtꝫ gen̄·xvj·Qui g̃ vētri·ſuiūt q̄ndā rebellionē ⁊ inordinatōem in seip̄is vidēt·ꝓpt̄ qd̄ merito ꝯfundi dn̄t· Occurrit etiā q̄dā alia ipossibilitas eis q̄ ventri ſuiūt·ꝓpt̄ qd̄ eternalit̄ ꝯfundent̄ qꝛ eis ipossibilia vident̄ opa pn̄ie et despant eā posse facē ¶Sextū est assil̄atō iumētoꝝ· Hō em̄ dig̃ssima creat̄aꝝ sic est ordinat⁹ ꝙ si ſm spm̄ ⁊ v̄tuose viuit·trāsfert̄ ad deos·i·ad āgelos·si at̄ ventri ſuiat in bestias redigit̄ ꝓpt̄ qd̄ merito ꝯfundit̄·Sen̄·Quosdam ventri ſuientes loco aīaliū n̄ hominū numerem⁹ ¶Septimū est incursio multoꝝ maloꝝ·qm̄ q̄ vētri ſuiūt infinita mala incurrūt·ꝓpt̄ qd̄ merito ꝯfundūt̄·Nā oīa boā ꝯuertunt̄ eis in malū· et baptism⁹ et fides et passio xp̄i·et bona nat̄e et fortūe et gr̄e·ita ꝙ vere de eis pōt dici qd̄ dictū est d̄ iuda·Meli⁹erat il·si na·nō fu·hō il·marc·xiiij·Incurrūt et̄ mortē et̄nā et p̄uabūt̄ gloria dei·Propt̄ q̄ oīa tales ꝯfundūt̄ et cōfūdēt̄ Hie·xx·Cō·vehe· qꝛ n̄ intellexerūt o ꝓbriū sēpit̄nū·qd̄ nūq̄ꝫ delebit̄·Et sic pꝫ scd̄m ¶Tercō apl̄us q̄ dixit·Imitatores mei estote·Ostēdit suā et suoꝝ bonā et altā vitā d̄·Nr̄a ꝯuersa·in ce·est·Q·d·Sic illi viuūt nō imitemini eos·ſ̄ nos·qꝛ nr̄a ꝯuersatō in ce·ē scꝫ p spem et amorē·qꝛ ibi est thesaur⁹ noster scꝫ xp̄c·et ibi sunt omnia bona nr̄a·Math·vj·Vbi est thesaur⁹ tu⁹ ibi est et coꝛ tu· Vn̄ ⁊ sal·expec·id est merito hui⁹ ꝯuersatōnis saluatorē expectam⁹·Vel vnde localit̄·i·de q̄ loco saluatorem expectamus dominū no·iesum xp̄m q̄ ſm nomē suū nos saluabit q̄ntū ad animas· Mat·j·Ip̄e em̄ saluū faciet ꝓpl̄m su·a peccatis eoꝝ·Et sil̄r q̄ntū ad coꝛpa·qꝛ coꝛp⁹

hūilitatis nostre·i·corp⁹ hūiliatū et incineratū reformabit ⁊ reinte
grabit ad meliorē statū q̄ cōfiguratū corpi claritatis sue·i·sile cor:
pori suo in claritate gl'e·licz suū sit mag' clar̄ q̄ vt dic̄ apl's·j·co·xv·
stella differt a stella in cla· Et h̄ veracit̄ pōt facere·quia sua potentia
est infinita et oīa pōt sibi subijcere Et iō s̄m potētiā suā q̄ pōt sibi
omīa subijcere ꝯgregabit cineres corpis nr̄i et ex eis reformabit
corp⁹ nostr̄ in sil'itudīe claritatis corpis sui Et tūc scz i resurrectio
ne erūt sibi oīa subiecta et aīe et corpa et boni et mali et oīs p̄latō
cessabit·j·Cor·xv· Deinde finis cū tradiderit regnū deo ⁊ patri·cū
euacuauerit oēm p̄ncipatū et ptātez et v̄tutē Nūc aūt vt dic̄ apl's
nō videm⁹ oīa subiecta ei Vn̄ s̄m illā eādē opatōez q̄ i resurrectōe
reformabit corp⁹ hūilitatis nr̄e subiecit sibi oīa Si g̊ volum⁹ salua
ri in aīa et gl'iosi in corpe resuscitari ꝯuſemur cū apl'o in celestibus
et eleuemur a t̄renis p desideriū et amorē q̄ illa est ciuitas nostra
Heb·xiij· Non ha·h̄ ma·ci·s̄ fu·inq̄· Tria em̄ sunt signa p q̄ aliq̄s co
gnoscit̄ esse de aliq̄ patria scz loq̄la·habitus ⁊ mores Loq̄la celestis
patrie est laudare·bn̄dicere·et p̄dicare Habit⁹ aūt est tot⁹ honest⁹
Mores aūt sunt sancti et cōpositi Vnusquisq̄ g̊ vidat si hmōi figu
rā gerat in se et tūc cognosset vn̄ sit ¶ Quarto apl's q̄si ꝯcludēdo
hortat̄ eos vt in dn̄o p̄seuerēt dicens Itaq̄ fr̄es mei carissimi·i·de q̄
eos amabat et desiderabat in xp̄o Gaudiū meū·i· cā gaudij mei in
p̄nti ꝓpt̄ bona opa q̄ facitis·et corona mea scz in futo expectata· sic
state in dn̄o scz sic̄ docui vos stare·et addit carissimi ad maiorē exp̄s
sionē amoris Deinde exhortat̄ aliq̄s p̄sonas specialit̄ dicēs· Eucho:
diam rogo et sinthicen dep̄cor idip̄m sape in dn̄o Due femīe erant
q̄ p̄dicatores recipiebāt Etiā rogo et te germane·ꝓpriū nomen ē·q̄
es scz cōpar mihi in euāgelio p̄dicādo·adiuua illas scz feminas p̄di
ctas ꝯfortādo et supportādo cū clemēte·i·vt clemens et ceteri adiu
tores mei adiuuēt illas quar̄ nomina scripta sunt in libro vite·i·in
predestinatōe diuina Et sic ptz quartū et ꝯn̄ter totum de epistola

¶ Dominica·xxiiij·de euang·sermo cxij·

LOquente iesu ad turbas·ecce p̄nceps vn⁹ ador·eū dicēs
Dn̄e filia mea mō defun·est Math·ix·Mar·v· Luc̄·viij·
Sic̄ dr̄ io·xj·Xp̄c ē resurrectō ⁊ vita·q̄ ⁊ corpa mortua
facit resurgere ad vitā nat̄e·et animas mortuas ad vitaz
gr̄e·et homines infirmos p̄stine restitui t sanitati Q̄r vt dicit aug⁹
Xp̄c in hūc mundū vt magn⁹ medic⁹ venit q̄ solo v̄bo omnia sana
uit·p̄s· Misit ver·suū et sa·omnes· Cui⁹ mirabilis virt⁹ in presenti
euangelio declaratur In quo quidem euangelio q̄ttuor summarie
ꝯtinēt̄ Primū ē p̄ncipis synagoge ꝓ filia mortua dep̄catō ad quā

christ⁹ prexit· In p̄ncipio euangelij· Secundū est cuiusdā mulieris emorroisse ad christū accessus· ⁊ fimbrie vestimēti ei⁹ tactus c⁹ v̄t⁹ eam sanauit ⁊ erexit ibi· Et ecce mł· que sang· flux· pa· xij· ānis· acces· re· et teti· fim· vestimē· ei⁹· Terciū est aduent⁹ xp̄i ad domū p̄ncipis et man⁹ puelle a xp̄o tentio· ad quaz puella mortua surrexit ibi· Et cū venisset iesus ī do· p̄n· et vi· tyb· et turbā tumł· di· recedite· Quartū est facti miraculi noticia· c⁹ fama in vniūsaz terrā exijt ibi· Et ex· fa· h̄ in vni· ter· ¶ Prīo g̊ ponit̄ p̄ncipis synagoge ꝓ filia mortua dep̄catō· ad quā xp̄c prexit· Et h̄ est· Loq̄· ie· ad tur· i· dū xp̄c p̄dicaēt t̄bis· ecce p̄nceps vn⁹ archisinagog⁹ nomine iair⁹ vt d̄r in luca· accessit corde et fide ac mētis deuotōe ⁊ adorauit eū vt cecidit ad ped̄s ei⁹ vt d̄r in mat̄· d· fi· m· mo· def· est· Sz ɔtra mar· v· d̄r· Ei· m· mo· in extremis est· Et luc̄· viij· d̄r Et h̄ moriebat̄· g̊ n̄ erat mortua Respō deo qn̄ iayr⁹ recessit d̄ domo nōdū erat mortua ꝫ erat in extremis vt dicit mar· Qn̄ aūt puenit ad xp̄z· iā erat mortua ꝑm iayri estimatōnē talit̄ eīn dimisit eā ꝙ putabat eā mortuā· Vn̄ marc⁹ et lu· posuerūt v̄ba iairi· math· vero posuit cordis credulitatē et estimatōnem vt dicūt raban⁹ et aug̊· Vn̄ dicit glo· Vtrūqꝫ est a dn̄o petitū· vt vł moriente sanaret ł mortuā suscitaret· Reuera mortua erat tunc· qꝛ dū pr̄ veīt ad iesuz illa d̄cessit vt ip̄e estimabat· vn̄ nūci⁹ obuiās eūti iesu retulit ip̄am mortuā· vt d̄r in lu· Vn̄ g̊ dic̄· Ei· m· mo· defun· est ꝫ veni impone manū tuā sup ip̄az et viuet· s· sanata et resuscitata· Et qꝛ iesus ad h̄ venerat in mūdū vt vitā daret corpib⁹ et aīab⁹· iō statim surgēs seq̄bat̄ eū et discipuli ei⁹ cū eo vt eēnt testes et p̄ticipes miraculi· Et nota ꝙ lu· dicit ꝙ erat vnica illi· ⁊ erat vere annoꝝ· xij· Et sic pz p̄mū· ¶ Scd̄o ponit̄ cuiusdā mulieris emorroisse ad xp̄m accessus ⁊ fimbrie vestimēti ei⁹ tact⁹ c⁹ virt⁹ eā sanauit ⁊ erexit· Et h̄ē· mł̄ier· s· qn̄ iesus ibat in itinē cū p̄ncipe· Et ecce h̄ mulier venit q̄ flux· san· pa· i· infirmitatē emorroidaꝝ· xij· annis· In mar· et in lu· addit̄· ꝙ in medicos erogauerat ⁊ ɔsūpserat oēm sb̄am suā et a nullo poterat curari· Et nota h̄ ꝙ mūd⁹ cōsumit sb̄am suā in q̄ttuor scz in guerras ⁊ brigas· aduocatos ⁊ cās· in ludos et vanitates· et ī meretrices ⁊ tabernas· Alit̄ dixit q̄dā sapiēs q̄ ait· Quattuor sunt q̄ destruūt totū mdz s reuma medicoꝝ· opīo iudicū· legalitas mercatorū· ⁊ ɔscīa religiosoꝝ· Medici oēm infirmitatē attribuunt reumati Iudices d̄ omni q̄stiōe dicūt esse opinionē· Mercatores volūt omnia sibi credi sub legalitate· Religiosi v̄o dicūt de omnib⁹ ego hēo ɔsciētiā· Hec g̊ mł̄ier accessit retro ꝓpt̄ hūilitatē ⁊ v̄ecūdiā· indignā se iudicās p̄ntare corā facie ei⁹ sic magdalēa q̄ stetit retro· Et te· fi· v· e· nō reputās se dignā tāgere pedes vel vestimetū sed tātū fimbriā

quā xp̄c more iudeoꝝ hēbat ſm p̄ceptū legis·vtz nūi·xv· Fimbrie
ponebant̄ in angulis pallioꝝ q̄ erāt q̄dā vitte iacinctie·q̄s pharisei
magnas faciebāt· Dicebat em̄ intra se ī secreto cordis Si tetigero
tm̄ fimbriā vestimenti salua ero· Glo· Credidit·dixit·tetigit·q̄ his
tribꝫ scz fide v̄bo ⁊ ope oīs salꝰ acq̄rit̄ Et q̄ pfecte credidit p carita
tē tetigit·fid̄s em̄ p dilectōz opat̄ ·iō iesus cōuſꝰ ē ad eā ⁊ vidēs eā
ocl̄o cordis et pietatis et cōpassiōis d· Cō·fi·fi·t·te sal·fe· Q̄r vt dicit̄
in mar·mulier h̄ timebat et tremebat·et iō dixit Confide filia Et cā
huiꝰ timoris tāgit̄ in mar·et luc̄·vbi d̄r q̄ postq̄z tetigit stati stetit
fluxꝰ sang̃nis eiꝰ·et t̄c dicēte iesu Quis me tetigit et negātibꝫ oībꝫ
dixit petrꝰ et q̄ cū illo erāt Turbe te cōp̄mūt et tu dicis q̄s me teti
git Et dixit iesus·tetigit me aliq̄s·nā ego cog̃sco virtutē d̄ me exis
se Vidēs aūt mulier q̄ n̄ latuit tremens venit et cecidit ante pedes
dn̄i et indicauit ob quā cām tetigerat eū et q̄uo ꝯfestim sanata est
Sz q̄rit̄ q̄re dn̄s istā mulierē ꝓpalauit et fec̄ eā ꝯfiteri infirmitatem
suā corā oībꝫ Chriſ· Cur nō pmisit eā latē·nunq̄d gl̄am suā q̄rebat
quā q̄rē ꝓhibebat Rn̄sio dicēdū q̄ h̄ fecit ꝓpt̄ q̄ttuor Prīo vt timo
rē ab aliis accedēdi ad eū excludēt Scd̄o vt fidē illiꝰ patefacēt q̄ non
fuiffet cōmēdata nisi mulier fuisset ꝓpalata Tercō vt se oīa sciē mō-
straret Quarto vt archisinagogū ꝓ cuiꝰ filia suscitāda ibat ꝯforta-
ret ne de virtute eiꝰ diffideret dū corā se miraculū fieri videret ¶
Et vide q̄ q̄ntū ex dictis colligere possumꝰ in hac muliere sex ma
gne virtutes fuerūt et iō nō īmerito in aīa et corpe sanata fuit·q̄s
T pc̄cor dz habere si vult ab infirmitate peccati liberari ¶ Primo fuit
in ea verecūdia·et iō nō an̄ faciē ſz retro accessit sic pc̄cor dz ꝯfundi
et verecūdari d̄ vilissimo statu in q̄ est·q̄r d̄ filio regis fc̄us est ſuꝰ
dyaboli·d̄ statu virtutū positꝰ est in carcere et catenis pc̄tōꝝ· Ecc̄i·
iiij· Est ꝯfusio adducēs pc̄tm̄ ⁊ est confusio adducēs gl̄am ⁊ grām
Psalmista· Dixit dn̄s ex basan conuertā· Basan int̄pretat̄ cōfusio·
¶ Scd̄o fuit in ea fid̄s·nā dicebat int̄ se si tetigero tātū Sic pc̄tōr dz
credere filiū dei ꝓ salute hoīm passuz·⁊ iō libent̄ recipit pc̄tōre·⁊ ꝓ
pterea secure dz accedere ad deū· Heb·x· Accedamꝰ cū vero corde ī
plenitudine fidei ¶ Tercō fuit in ea timor Mar· Mulier aūt timēs
ac tremēs venit· Sic p̄c̄tōr dēt timorē filialē recipe p quez declinet
a malo· Prou̅·xv· Per timorez dn̄i decli·oīs a malo· Nā q̄ sine timo
re est n̄ poterit iustificari vt ecc̄i·j·d̄r ¶ Quarto fuit in ea dilectō·q̄r
sic̄ credidit ī corde sic gessit ī ope· Fides eī p dilectōez opat̄ vt dicit̄
ad gal̄·v· Et iō tetigit fimbriā vestimēti eiꝰ· Sic pc̄tōr dz amorez dī
et ꝓximi īplere vt opa v̄tutū circa deū ⁊ ꝓximū facilit̄ opat̄ ⁊ tā ī
ꝓspis q̄z ī adūſ firmit̄ māeat ī d̄o· Nā caritas fac̄ mag̃ ⁊ fortia facilit̄

opari· vt dicit gre· ⁊ omnia adu̇sa tolerat patient̄· j· cor· xiij· Caritas patiens est be· est nō ir· nō cogi· mal· Ideo oīa credit· om̄ia sperat· om̄ia sustinet· ¶ Quinto fuit in ea humilitas· q̄ nō reputauit se dignā pedes tangē vel vestimentū· ꝫ solū fimbriā· Sic peccator debꝫ habere hūilitatē· q̄ hꝫ omēs v̇tutes custodire· Gre· Qui ceteras virtutes sine hūilitate ꝯgregat quasi q̄ puluerē in ventū portat· Idē· Illa veracit̄ in nob̄ v̇tus manet· q̄ in radice hūilitatis ꝑseuerat· ¶ Sexto fuit in ea ꝯfessio v̇itatis· q̄ venit ⁊ corā oib̄ ꝯfessa est infirmitatē suā et sanitatē quā recepit vt d̄r in mar· Sic pc̄cor dꝫ hr̄e ꝯfessionē v̇itatis vt pc̄ca sua veracit̄ ꝯfiteat̄· Ioh̄· ix· Da gl̄am deo et ꝯfitere pc̄ca tua· Esa· xliij· Dic tu iniq̄· t· vt iustificeris· ¶ In fine nota q̄ amb̄· videt̄ velle q̄ ista mulier fuit martha· Vn̄ in sermone de saluatore int̄ bn̄ficia xp̄i q̄ enu̇at subdit· Dū languidū sang̃nis fluxū sanat in martha· dū demones expulit de maria· dū corp⁹ rediuiuū spiritus calore restrinxit in lazaro· Eusebi⁹ aūt in eccl̄iasti· hi· li· vij· dic̄ q̄ postq̄ꝫ h̄ mulier sanata est· fecit statuā ad imaginem xp̄i in curia sua q̄ vestes et fimbrias hēbat sculptas vt vidit xp̄ꝫ hr̄e· et hāc habebat in mag̃ reuerētia· Herbe aūt crescētes subt⁹ q̄ p̄us nulli⁹ v̇tutis erāt· cū ad fimbrias attigissent tante v̇tutis erāt vt inde multi infirmi sanarēt̄· Hiero etiā dicit in histo· triptita li· vj· Q̄ cū iulian⁹ apostata cog̃uisset in cesarea philippi esse simulacꝝ qd̄ sang̃nis liberata ꝑ fluuio femīa ꝯstruxerat eo deposito suā ibi imaginē collocauit· q̄ fulmīs ictu fracta est· Ex his igit̄ pꝫ q̄ ista mlier nō fuit martha et forte potuit esse q̄ due fuerūt liberate ab ista infirmitate scꝫ ista mulier ⁊ martha· Et sic pꝫ scd̄m· ¶ Tercō ponit̄ aduent⁹ xp̄i ad domū p̄ncipis et man⁹ puelle a xp̄o tentio ad quaꝫ puella mortua resurrexit· Et h̄ est· Cū ve· ie· in do· p̄n· ⁊ vi· tibi· i· carmē lugubre cū tibia cātātes· Antiq̄tus em̄ tales ad exq̄as mortuoꝝ vocabant̄ vt suo carmīe alios ad luctū ꝓuocarēt· Hie· ix· Vocate lamētatrices vt veniant· Qd̄ non cōpetit xp̄ianis licꝫ ꝯtrariū in multis ꝑtib̄ obs̄uet̄· j· Thes̄· iiij· Nō cōtristemi sic̄ et ceteri q̄ spem n̄ hn̄t· Cū g̊ vidissꝫ iesus hos tibicines et turbā q̄ ꝯuenerat ad exeq̄as tumultuātē· i· cū tumultu plangentē· Luc̄· viij· Elebāt aūt om̄s et plangebāt illā· Dicebat· Recedite nō est ei mortua puella ꝫ dormit· Reuera mortua erat vt dicit̄ in luca· Eis g̊ mortua erat· deo aūt q̄ suscitare pōt dormiebat· vt dicit glo· In cui⁹ dispositōe et aīa recepta viuebat et caro resuscitāda q̄escebat vt dic̄ beda· Et d̄ridebāt eū q̄ n̄ credebāt sciētes q̄ mortua erat· Et iō n̄ merēt̄ ad resuscitatōeꝫ admitti ꝫ eijci· Math̄ vij· Nolite sanctū dare cambꝫ· neq̄ mit· marga· ve· an̄ por· Et h̄ ē qd̄ seq̄t̄· Et cū eiecta essꝫ t̄ba scꝫ d̄ domo int̄uit iesus cū petro et iacobo

et iohe et pre et matre puelle vt dicit in luca ⁊ tenuit manu ei⁹ ⁊ ex
clamauit dicēs. Puella surge. vt dicit in luc. Ad c⁹ vocem et tactu
statim surrexit puella. et iussit illi dare manducare. vt dr in luc. Et sic
pz expositō lrālis euāgelij. ¶ Nota mulier illa emorroissa de q̄ hic
agit dr fuisse gentil ⁊ ciuis i vrbe cesarea philippi. q̄ ē ciuitas in ter
ra gentiliū et sig̃t ppl'm gentilez. ¶ Moralit aūt ad edificacōem no
strā est hic req̄renda expositō allegorica ⁊ moral. Nota g̊ q̄ sm al
legoriā p istā mulierē emorroissaz gentil ppl's q̄ nūc est scā ecclesia
dsignat. Per filiā vo archisinagogi iudaic⁹ ppl's q̄ dr synagoga. Et
vide q̄ eo tpe q̊ hec mulier dicit infirmata. h̄ puella nata fuit cū. xij.
annis passa fuit et filia pncipis. xij. annos dicat hre etatis. Qn̄ em̄
gētilis ppl's circa deoꝝ cultas infirmari cepit. tūc de⁹ elegit sibi po
pulū acceptabilē. et dixit abraā. Egredere de terra tua et de cogna
tōne tua et faciā te crescere in gentē magnā. Et dic q̄ patiebat flu
xū sangnis. q̄ ad lrām sangnē suū ad honorē ydoloꝝ fundebat. vtz
in sacerdotib⁹ baal tpe helye q̄ cū lāceolis se pcutiebāt ⁊ pfundebāt
sangne. iij. reg. xviij. et qd pei⁹ erat filios et filias suas demonijs im
molabant. ps. Immo. fi. su. ⁊ fi. su. de. Et dic q̄ erogauerat omnē sub
stantiā suā in medicos. q̄ ad lrām sacrificabāt res suas tpales ydol
p liberatōne infirmitatū et piculoꝝ suoꝝ. vtz de beel. dan. xiiij. cui
multa oī die impendebant. Vel ꝯsumpserat omnē sbam suā in me
dicos q̄ in addiscēdo scias liberales et mūdanas ingeniū ⁊ tps et
oīa natalia ꝯsumebāt gentiles in q̄b⁹ nō inueniebāt vtutē vel salu
tē. q̄ ibi nō erat. Hec sunt ille muse. i. scie et syrenes dulces. q̄ n̄ soluz
infirmū nō sanāt. s̄ insup dulci veneno alūt ⁊ infructuosis spinis
vberē segetē rōis et intellect⁹ necāt vt dicit boe. li. j. psa. j. Qn̄ g̊ hec
mulier fuit infirmata. h̄ puella fuit nata. et qn̄ h̄ mulier fuit sanata.
hec puella fuit mortua. Grāde misteriū. Nā in passione xpi gētilis
ppl's est elect⁹ et ꝓpt incredulitatē iudaic⁹ reꝓbat⁹. Et vide q̄ i. xij
āno ista puella infirmata est. et est mortua in q̄ etate mulieres dn̄t
fructū afferre et filios ꝓcreare. q̄ tps q̊ xpc venit erat etas legitīa.
in q̄ ipm dēbant recipe ꝓ messia sm ꝓphetiā iacob dicētis. Nō aufe
ret sceptꝝ de iuda ⁊ dux d femore ei⁹ ꝛc. Tūc em̄ regebat herodes
alienigena Et sil'r sm ꝓphiaz dan. dicentis. P⁹ septuagita duas heb
domadas occidet xpc Et i illo tpe mortui st m̄talit Xpc at veit pnci
paliter ppl'o iudaico salutez dare. ꝓpt qd hic dicit q̄ ibat ad puellam
istā suscitandā. Et seq̄bant eū discipuli eius. q̄ eodem mō discipuli
pmo pdicabāt iudeis. Et quia ipsi noluerunt recipere verbū dei in
carnatum ⁊ predicatum ꝯuerterunt se ad gentes vt paulus et bar
nabas act. xiij. dixerūt. Vobis inquit op. p. loq. ver. dei sed quoniā

repellitis illud ⁊ ındignos vos ıudicastis vite ete ecce ad gē. Salutē emz quā xp̄c afferebat ıudeis gentilis ꝑ̄s subıntrans a ter go p tactū fimbrie et vestimēti christi acceꝑit·i· p fidē incarnatōis et passionis eius· Nā dietas est ınduta hūanitate q̄si q̄dā vestimen to· Et nota q̄ venit a tergo· q̄ xp̄m n̄ vidit ꝫ p⁹ mortē credidit· Et ideo christ⁹ vertit faciē suā ad eū· ip̄m erigendo et confortādo· et vtu tem sue passionis ei conferēdo· p quā est ab omnı ınfirmitate sanat⁹ et vertit tergū ad ıudeos ıpos reꝑbando et relinquēdo et vtutez sue passionis ab eis auferendo· ⁊ tūc mortua est puella· Matħ· xxj· Auferet a vob regnū dei et dabit genti facienti fruct⁹ ei⁹· Vltimo tū xp̄c uıit ad suscitandū puellā· q̄ m fine mūdi synagoga ıudeoz saluabit· Mich· xxiij· In dieb illis saluabit ıuda· Et tūc eijciet tibicenes ıd ē· sapiētes ıudeoz carmē lugubre cātātes· qđ est expecta reexpe cta· q̄ dicunt xp̄m ventuz· Spes aūt q̄ differt af· aiam· pū· xıj· Et ıdo ip̄oz carmē est lugubre ⁊ mortale· qđ tūc eijciet· q̄ cognoscēt ip̄m venisse· et tūc salu⁹ erit oıs hō et puella ⁊ emorroissa Ite alia allegoria· Nā p mulierē istā antiquā sigficat caro ınueterata· q̄ vsq; ab adā descendit· Per puellā aūt illā vgine sigficat aia mūda de no uo a deo creata· Q̄n g̃ puella fuit nata mulier fuit ınfirmata· q̄ q̄n anima creat et ınfundit corpi tūc caro ınfirmat et subijcit penalita: tib hūane nate· Et q̄n mulier fuit sanata tc puella fuit mortua· q̄ n̄ pus caro liberat a penalitatib sensituis hūane nate nisi q̄n anima p mortē recedit a carne· Et nota q̄ dicit puella habebat duodecim annos etatis· q̄b ın hac vita vixerat· q̄ aia hz duodecim potentias q̄b et p q̄s oia opa vite agit dū est vnūcta corpi· Tres hz n̄ affixas organis· q̄ sunt ıntellect⁹ volūtas et memoria· Quinq; hēt exterio res affixas organis· que sunt visus audit⁹ gust⁹ odorat⁹ et tact⁹· Quattuor hz ınteriores affixas ūrta cereb q̄ sunt sensus cōmūis imagınatō siue fātasia· exıstimatō siue estimatō ⁊ mēoria sensibiliū Et vide q̄ ın illa etate ın q̄ puella debebat nubere et filios ꝓcreare mortua est· q̄ aia ın illa etate ın q̄ dz ıncipe mereri tūc morit ꝑ pec catū qđ est mors aie· q̄ cōmunit hoies ıncipiūt peccare a duodecio āno et supra· Et dic q̄ patiebat fluxū sangnis· xij· āis q̄ hō ın pec catis assumit· Et dicit q̄ erogauerat ın medicos omnē substam suā et nihil ꝓficiebat· q̄ hō exns ın fluxu sangnis· i· ın pctō mortali omia opa sua nihil ꝓficiunt sibi ad vitā gle· ȷ· Co· xıj· Si distri· ın ci· pau· omnē sa· me· ꝛc· Neq; omnia bona sua tā nature q̄z fortune sibi ad salutē ꝓsunt· Christ⁹ aūt ꝑncipalit ibat ad puellā suscitandā· ⁊ dum iret ı via sanauit emorroissaz· q̄ xp̄c ꝑncipl̄r venit ın mdm ad saluā dū aiam et beatificandū· q̄ bitudo ı aia assistit s· ın xgtōe dı· ⁊ ann̄t

venit ad corpus glorificandū. Ioh. x. Ego veni vt vitā habeāt scz in
aīa et abundanti⁹ hēant sup. q̄z angeli. qr in aīa et corpe. Sz q̄d ꝯtin
git qr mulier. i. corp⁹ p̄mo accepit salutē. qr aūq̄z xp̄c beatificaret ani
mas et de limbo traheret multa corpa in vita ista sanitatez recepe
runt et a mortuis surrexerūt. et hoc p tactū vestimēti christi. i. p fi
dē incarnatōis ei⁹. In fine aūt et mulier et puella salutē receperunt
qr in fine mūdi et aīa et corp⁹ p christū saluabunt. et sic patz allego
ria ¶ Moralit aūte xponēdo nota q p filiā archisynagogi mortuā
in domo significat pccor occult⁹ vel pccor qui morit int⁹ in ꝯscien
tia aīe p malā cogitatōem nā p tres mortuos a dño suscitatos. sigfi
cant tria genera pccoꝝ vt dicit aug. qr p hāc filiā in domo mortuā
significat pccm cordis. p filiū vidue q̄ extra ciuitatē mortu⁹ ferebat
pccm oris vel opis significat Sensus em̄ corpis et membra sunt fe
nestre et ptes anime. Cū g̊ aliq̄s p aliquē sensuz vel mēbꝝ corpis
peccat p portā illā aīa extrahit mortua. Per lazarum vero q̄driduā
nū in monumēto. significat pccm opis p ꝯsuetudinē inueterati et
putrefacti. q̄ em̄ cogitat malū et ꝯsentit et opat. et p ꝯsuetudinē in
ipo pdurat et senescit in sepulcro ꝯsciētie vt lazar⁹ q̄driduan⁹ fetet
Quia g̊ p hāc puellā pccor occult⁹ designat. ido secrete eā in domo
resuscitauit. et p̄cepit matri et patri ne cui dicerēt. qr pccor occultus
secrete dz corrigi. Math. xviij. Si pec. in te fra. tu. id ē. te solū sciente
corripe eū int te et ip̄m solū. Quia vo p filiū vidue et lazaꝝ peccato
res publici designant. ido eos corā multitudine suscitauit. qr pctor
public⁹ publice dz argui et publice dz satisfacē. vt sicut corrupit pec
cato. ita edificet p̄nia. j. Thi. j. Peccātē scz publice corā omib⁹ argue
Vt et ceteri timorē hēant ¶ Nota g̊ q in suscitatōne illi⁹ puelle xp̄c
septē obseruauit. q̄ nos hr̄e dem⁹ si volum⁹ ab ipo a morte peccati
suscitari. ¶ Primū ē qr xp̄c p ea a iayro patre suo rogat. Iayr⁹ aūt
interp̄tat illuminās vel illuminat⁹. q̄ signat cetū sanctoꝝ. q̄ illumia
ti a deo alios illumināt. Peccator nāq̄z est spūs vadēs et nō rediēs
vadens p seip̄m in peccatū. sz cū peccatū sit pfundissima fouea vsq̄z
ad infernū. nō pōt inde exire nisi iuuet. et ido indiget orōne sancto
rum adiuuari. Iob. v. Voca g̊ si est qui tibi rn̄deat et ad aliquez san
ctorū ꝯuertere. Ad orōem stephani deus ꝯuertit paulū vt di. au
gustinus. et ad orōem matris augustini deus conuertit ip̄m. Pro
pterea peccatores q̊tidie ꝯuertunt. qr eccl̄ia q̊tidie p eis rogat Ipi
eniz nec p̄nt nec merent ꝯuerti. q̊niaz q̄ talia agunt digni sunt mor
te. ad ro. j. Quidā aūt sic sunt pfundati ⁊ obdurati in peccatis. q nec
p̄ces nec verba. nec p̄dicatōes. nec sanctoꝝ orō aliq̄d eis valet Mie.
xv. Si steterit moises ⁊ samuel corā me. nō est anima mea ad ip̄l̄m

istū eijce illos a facie mea ¶ Scdm ē qꝛ tybicines .i. carmē lugubre cantātes remouent. Tybicines sunt adulatores mūdi. aures audiētiū delectātes. Carmē lugubre ē vanū gaudiū mūdi. qꝛ de rebꝫ lugendis ē. Prou. ij. Letant cū malef. ⁊ exul. in re. pe. Prou. xiiij. Extrema gaudij luc. oc. Amos. viij. Cōuertā festiuitates vr̄as in luc. et oīa cātica vestra in plāc. Sic g̊ q̄ vult ꝯuerti ⁊ suscitari a peccato dēt fugē adulatōes ꝯsangneoꝝ ⁊ amicoꝝ q̄ nō sapiunt q̄ dei sunt. ꝫ carnalia ⁊ ꝓpria bona Ad phil. ij. Oēs q̄ sua sunt q̄runt nō q̄ iesu christi. Propterea iesus dixit abraā. Egredē de ter. t. ⁊ de ꝯg. t. ⁊ d̄ do. pa. t. gen. xij. Debet etiā vanū gaudiū mūdi expellere. qꝛ verꝫ gaudiū dei nō p̄t esse vbi ē falsuꝫ gaudiū mūdi. Boe. li. j. metro vl. Gaudiū pelle. pelle timorē. spemqꝫ fugato. Nec dolor assit. nubila mens ē. vinctaqꝫ frenis h̄ vbi regnāt ¶ Terciū ē qꝛ turbā tumultuantē de domo eijcit. ⁊ tn̄ emorroissam corā multitudine sanauit et filiū vidue in porta corā multitudine resuscitauit. Ex q̊ dat̄ intelligi ꝙ ē q̄dam turba coadiuuās ad salutē scꝫ turba bonoꝝ in q̄ hō dꝫ libēter stare Psal. Ecce q̄ꝫ bo. ⁊ q̄ꝫ io. ha. fr. in vnū. Est ⁊ alia turba impediēs salutē ⁊ h̄ ē duplex scꝫ interior malaꝝ cogitatōnū ⁊ solicitudinū mūdanoꝝ q̄ a christo assimilat̄ spinis q̄ suffocāt fructū. Lu. viij. Qd̄ aūt in spinas cecidit hi sunt. Et exterior scꝫ turba multipliciū negocōꝝ ⁊ hoīm mūdanoꝝ a q̄bꝫ cauēdū ē. Ecc̄i. xj. Fili ne in multis sint actus tui. In eodē. xviij. Ne oblecteris ī turbis. Quidā ph̄s interrogatꝰ q̄d esset inimicissimū hoī. rn̄dit. alter hō Sen̄. Quotiēs inter hoīes habitaui minus hō redij. Greg. Impossibile ē ꝙ lingua seculariū mētē n̄ inq̄net quā tangit. ¶ Quartū ē qꝛ secū ad suscitatōꝫ puelle admisit petrū iacobū ⁊ iohānē. Hos etiā admisit sue gloriose trās figuratōi. In quo sig̃ficat̄ ꝙ q̄ vult a morte peccati suscitari. ⁊ glorie dei interesse. dꝫ habere ꝑfectā fidē ⁊ fidei ꝯfessionē sic̄ petrus habuit Mat. xvj. Tu es christus filius dei viui. Qꝛ sicut d̄r ad heb. xj. Sine fide impossibile ē placere deo. Debet etiam fortiter ꝯtra om̄ia impedimēta sue salutis luctari. Naꝫ iacobꝫ luctator interp̄tat̄. Hoc figuratū ē in lucta iacob q̄ luctatus ē cū angelo ꝑ totā noctē vsqꝫ mane. ⁊ statim ortus ē ei sol. fuerūtqꝫ ei obuiā angeli. Hō em̄ dꝫ luctari ꝑ totā noctē p̄sentis vite cū ꝓsperis et adūsis vsqꝫ in mane alterius vite. in q̊ vita pn̄s finit̄. ⁊ tūc orieť ei sol gl̄e. ⁊ angeli dei veniēt ei obuiā animā eiꝰ ad celū portātes. Lu. xvj. Factū ē vt moreret̄ mēdicus ⁊ ꝑta. ab an. in si. ab. Dꝫ etiaꝫ g̃tiam dei recipe q̄ ꝑ iohem. q̄ interp̄tat̄. in q̊ ē g̃tia. designat̄. qꝛ sine g̃tia dei. nec in fide p̄t manere. nec ꝯtra impugnātes pug̃re. nec aliqd̄ boni facē. j. coꝝ. xv. Gratia dei sum id qd̄ suꝫ. Io. xv. Sine me

ni·po·fa· ¶ Quintū ē qꝛ patrē ⁊ matrē puelle a suscitatōe nō exclu
sit·imo admisit· In q̊ dat̄ intelligi ꝙ q̄ vult a peccato suscitari· mlt̄ū
debꝫ cogitare ortū suū tāq̄ꝫ patrē ⁊ mortē tāq̄ꝫ matrē· De vili em̄
spermate nati sumus ⁊ tādē a v̄mibꝫ ꝯmedemur· Iob·xvij· Putre·
di·p·m·e·m·m·⁊ so·m ū· Hec em̄ cogitādo hēmus materiā magne
hūilitatis ⁊ n̄ supbiēdi Ecc̄·x· Quid su·t̄·⁊ ci· Bern̄· Quid su·sac·ster·
⁊ ci·v̄· Memēto vn̄ ve·⁊ eru·v̄· sis ⁊ inge·q̊ va·⁊ ꝯtre· Itē h̄ cogitā
do de facili oīa ꝯtēnem⁹· Hiero· Facile ꝯtēnit oīa q̄ sp̄ se cogitat
esse moriturꝫ· Ad q̄d em̄ d̄ diuitijs ⁊ hōribꝫ ⁊ amicis curare dēm⁹
cū de eis nihil nobiscū deptare possum⁹ ⁊ in tpe maxime nc̄citatis
scꝫ in morte oīa nos d̄relinquāt ¶ Sextū ē qꝛ tenuit manū ei⁹ ⁊ ex-
cla·d· Puella surge· In q̊ dat̄ intelligi ꝙq̄ vult suscitari a morte pec
cati· dꝫ se pmitti tāgi a disciplina dei q̄ p manū dei desig̃t̄· q̄ vocat
hoiez ad mlt̄a bōa· qꝛ quē de⁹ diligit corripit ⁊ castigat·fla·aūt oēz
filiū quē recipit· Habet em̄ disciplina sex bona in nobis efficere· ¶
Primo em̄ excitat iacentē ⁊ dormiētē in peccatis Act·xij· Percus
soqꝫ la·pe·exci·e·d·sur·ve· Petrus in catenis peccator in vincul̄ ¶
Scd̄o lēte ambulantē facit currere sic̄ calcaria equū· Gre· Mala q̄
n·h̄ p̄·ad d̄·ir·ꝯpel· Osee·vj· In tri·sua m·cō·ad me ve·⁊ re· ad dn̄m
qꝛ ip̄e ce·⁊ sa·nos pcu·et cu·nos ¶ Tercō erudit d̄ agēdis Hiere·
Per oē fla·⁊ dolorē erudieris hirl̄m Prou̅·xxiij· Stul·col·ē in cor-
de pueri ⁊ v̄ga discipline fugabit eā ¶ Quarto purgat a peccatis·
Greg̃· Qd̄ lima ferro qd̄ flagellū g̃no·qd̄ fornax auro· h̄ tribulatō
viro iusto ¶ Quinto demonstrat nos filios dei esse· Heb·xij· Q̄ si
extra disciplinā estis cuius pticipes facti sunt om̄es· g̊ adulteri et
nō filij estis· Quē em̄ diligit dn̄s corripit ⁊ castigat·fla·aūt omnez
fi·quē reci· Et id̄o omnis filius acceptus deo·disciplina dei tangit̄·
q̄ p manū dei designat̄· Tho·xij· Qm̄ acceptus eras deo necesse fuit
vt tēptatō ꝓbaret te· ¶ Sexto fac̄ nos dignos corona gl̄ie· Iac̄·j·
Beatus vir q̄ suffert tēp·qm̄ cū ꝓba·fu·ac·co·vi· Sic fuit tact⁹ iob
in rebꝫ ⁊ psona· Quidā aūt habent illud apostema noli me tāgere·
q̄ ad tactū discipline dei statim frāgunt̄ ¶ Septimū est qꝛ iussit ei
dare māducare In quo dat̄ intelligi ꝙ postq̄ꝫ hō surrexit a morte
peccati dꝫ panē vite māducare scꝫ corpus christi ⁊ v̄bū dei in quibꝫ
aīa viuit Math·iiij· Nō in so·pa·vi·hō s̄ in omni ver·qd̄ ꝓcedit ex
ore ei⁹ scꝫ dei· Sic̄ em̄ corp⁹ indiget ꝯtinuo alimēto·sic aīa indigꝫ suo
cibo· Propt̄ea q̊tidie petim⁹ d̄· Pa·n·q̊·d·n·h·mat·ix· Et sic pꝫ terciū
¶ Quarto ponit̄ patrati miraculi noticiā c⁹ fama in vniūsam t̄ram
exijt· Et h̄ ē qd̄ d̄r Et exijt fama scꝫ de iesu ꝙ emorroissaꝫ sanaūat et
puellā suscitaūat·p vniūsaꝫ regionē illā Et sic pꝫ q̄rtū· ¶ In fine nō
ꝙ cū p hāc puellā pc̄tor occl̄t⁹ desig̃t̄ maxie p eā religios⁹ d̄ es g̃t̄ q̄

secrete moriť infra claustꝝ q̄si in domo· Mali aūt religiosi secrete in q̄ttuor moriunť· ¶ Primo in impatientia et murmure· Nō em̄ pau pertatē castitatem et obedientiā patienter sustinēt · ꝫ murmurāt in eisd̄ dicentes cū iudeis· Vtinā mortui essem⁹ in egipto cū sede·su·ol· car·exo·xvj Sunt em̄ mente in egipto·i·in mdo tenebraꝝ· Conť q̄s dic̄ christ⁹· Memores estote vxoris loth·luce·xvij· Et nemo mit·ma ad ara·et res·retro·ap·ē reg·dei· In eod̄·ix· Tales sig̃ficanť p symonē cirenū q̄ nō nisi cū angaria tulit crucez p⁹ iesum· Om̄ia em̄ onera religionis mali nō libenter faciūt· ⁊ iō crepāt sub ipsis· q̄ amor q̄ g̃uia facit leuia tolliť a corde eoꝝ ¶ Scd̄z est odiū q̄ odiūt et psequūť plātū qui cogit ipsos religiose viuere et alios bonos qui ipsos obꝑuāt et accusant·j·joh·iij· Qui odit fra·su·ho·e· Sic discipuli sancti bn̄dicti odiebāt eū et volebāt eū venenare vt dic̄·gre·in dya· ¶ Terciū est inuidia· q̄ inuident g̃tijs alioꝝ et ip̄as anihilāt Iob·v· Paruulū occidit inuidia· Sic inuidebāt pharisei qui vt religiosi haberēť g̃tias xp̄i depuabāt dicētes· In beelzebub p̄n·de·ei·d̄·lu·xj· ¶ Quartū est negligentia q̄ om̄ia preter ꝯmede et bibe ⁊ cetera corporis cōmoda negligenter agunt p̄fertim tn̄ horas suas ⁊ diuinū officium· Contra quos hiere·xlviij· Maledictus qui facit op·d·frau·

¶ De epistola·sermo· Cxiij·

Non cessam⁹ ꝓ vob orātes ⁊ postul·vt impleamini agtōe volūtatis eius· Col·j· Sicut pater et mat erga carnales filios sunt soliciti sic et apl's multopl⁹ de filijs suis spūalib⁹ in christo regeneratis solicitabať ⁊ q̄tidie indefessis p̄cib⁹ deū ꝓ eis rogabat et ipsos p epistolas monebat· Istos āt colosenses qui sunt asiani apostol⁹ n̄ ꝯuterat nec eis predicauat ꝫ quidā ei⁹ discipul⁹ nomine arcipp⁹ Istis g̊ colosensib⁹ aplūs ab epheso scribit et on̄dit maximā caritatem suā ad eos· q̄ q̄tidie cū socijs suis ꝓ eis rogauit· In hac g̊ eplā on̄dit q̄ rogat deū vt eis tria maxima bōa largiať· Primo em̄ rogat vt sapientia dei et intellectu spūali repleanť ad dei volūtatem ꝯgnoscendā· In p̄ncipio epistole· Scd̄o rogat vt digne in via ambulent ad fructū boni opis ac dei scientiā augmentandū·jbi· Vt ambuletis dig·d̄o p om̄ia placentes· Tercio rogat vt in omni v̄tute anime cōfortenť p dei potentiam·ad aduersa patienter et lōganimiter tolerandū·jbi· In omni v̄tute ꝯfortati ꝑm potenclari eius in omni pa· ¶ Prīo g̊ aplūs rogat vt colosenses et nos in illis sapientia dei et intellectu spūali impleamur ad dei volūtatem ꝯgnoscendā· Et h̄ est· Nō cessam⁹ sp̄ in omni orōne quā facim⁹ ego

et qui mecū sunt fratres p vob ínstare apud deū orantes et postu
lātes·Act·xij·Oro ā fiebat sine intermissione ab eccīa ad deū p eo
Vt impleamī nō ventosa et vana doctrína·ꝫ agnitōe volūtatis dei
ꝫ est vt ipleamīmi spūsancto q̄ docet voluntatē dei ·qp vt dicit·j·Cor
ij·sicut nemo scit q̄ sunt hoīs misi spūs hoīs q̄ ín ipso est·ita neo scit
q̄ sunt dei misi spūs dei ·et cui voluerit spūs revelare·Vnō idē apl'us
spūsancto plenus dicit·j·Thes·iij·Hec est vo·ō·sci·vra·Et specificat
hāc agnitionē p duo quoꝝ pmū ptinet ad vitā actuaz·secundū ad
vitā contemplatúā·Et ꝫ est impleamī agnitōe sp exīte·ín oīn sapia
ēntū ad ista q̄ respiciūt vitā actuā·et intellectu spūali quātū ad illa
que respiciūt vitā contemplatúā·Magnū est valde qō apl'us ꝫ petit
scz scire q̄d deꝰ hic velit ín actúa et contēplatúa vita·Sed nunquid
pōt ꝫ sciri·Quis em̄ scit quātū oportz eū carnē suā macerare·et an
expediat ei heremū íntrare·qp qō vni est valō salubre·alteri ē mor
tifer·Vñ de beato bern̄·dicit q ꝑpe mortē cōstitutꝰ cepit se accusare
eo q se índiscrete afflixisset·ꝑpter qō mimis debilitatꝰ erat et multa
bona facere nō poterat que alías fecisset·Rñsio Nō petit apl's q ín
oīb plene sciant voluntatē dei ꝫ ín necessarijs ad salutē·Dic g̃ patz
q apl's orat et petit q̄sciamꝰ q̄ ptinent ad vitā actúā et q̄ ad vitaz
contemplatuā·Et ido sciendū q ad vitā actúā ptinent·xij·opa pietaz
tis quoꝝ sex sunt corpalia·scz vestire nudos·potare et cibare pauper
recipe hospitio pegrinos·redimere captúos·visitare viduas z or
phanos et tribulatas psonas·et mortuos sepelire·Alia sex opa sūt
spūalia ad aīam ptinentia q̄ sunt potiora·vt consulere et docere ig̃ran
tes·castigare et corrigere delinq̄ntes·consolare merentes·remittē ín
úrias·ferre infirmitates et defectꝰ alioꝝ·et p inústis et peccatorí
bus orare·Ad vitā aūt contemplatúā ptinet in caritate dei et primi
feruere·ab oīb negotijs mūdi se suspendē·et soli desiderio creatorí
inherere·et cum magdalena ad pedes crucifixi inclinata mente ma
nere·eius maiestatē bonitatē et caritatē exorando et cōtemplando
ac eius voluntatē et vba audire·qō fit sacrā scriptūrā legēdo·Nam
cum legimꝰ deꝰ nob loquit Sed cū oramꝰ loq̄mur nos deo· Talis
aūt vita est potior simpliciter et maioris meriti q̄z vita actúa·Luc
x·Maria optimā ptem elegit q̄ nō auferet ab ea·Actúa vita signifi
cat p martham·et contemplatúa p magdalenā·Licz ín cāu actúa possit
esse maioris meriti q̄z cōtemplatúa·vt cū q̄s videret aliquem seduci
ab hereticis vel fame mori·melius eet illi subuenire q̄z orare et deū
cōtemplari Et est tercia vita mixta ex actúa et cōtēplatúa·actúa
z cōtemplatúa melior·vt cū quis ex vehemētia diuíne amoris z p
contēplationē diuíne caritatis flectit se ad ꝓximū decētdo consulēdo

Nō se ꝓ bnā

ꝛ ꝓuiēdo. Sic̄ lucē ꝛ illūmare meli⁹ ē q̄z solū lucē Tal' fuit vita xp̄i
et apl'oꝝ. q̄ d̄ nocte in orōe ꝑnoctabāt ꝛ meditabant̄ ꝛ d̄ die hoīes
docebāt eoꝝ ꝯmodis spūalib⁹ ītēdētes Ro. ix. Optabā ego ip̄e ana
thema esse a xp̄o ꝑ fratrib⁹ meis. i. ꝑ vitā actiuā a xp̄o diuisus ꝓxī
cōmodo intēdēdo In ꝯtēplatōe em̄ hō cōiūgit̄ mēte deo. In acti:
one v̄o ad ext̄iora se spargit. Talis fuit vita bt̄i dm̄ci et bt̄i petri
martiris. q̄ tota nocte legebāt et orabāt ꝛ de die intēdebāt cōmo:
dis aīaꝝ. Talis vita dz esse oīm religiosoꝝ ꝛ doctoꝝ ꝛ sil'r ep̄oꝝ.
Et iō vita eoꝝ si recte agat̄ omnē aliā vitā transcēdit ꝛ heremita:
rū ꝛ laborantiū. ¶ Scd̄o apl's rogat vt digne in via dei ābulem⁹
et fructificem⁹ ꝛ crescam⁹ in scientia dei. Et h̄ ē Vt ābuletis digne
deo. i. sic̄ diuini hōris c⁹ serui estis dig̃tas req̄rit. Cū em̄ sim⁹ filij
dei. vt filij dei ābulare dēm⁹ Eph. v. Imitatores d̄i estote sic̄ filij ca:
rissimi Sen̄. Cōpositus miles ꝯpositā dz h̄re familiā. Et specificat
in spāli digne ābulare Tūc em̄ digne ābulamus qn̄ deo in oīb⁹ in:
tendim⁹ placē. ꝛ in omni ope bono fructificam⁹ ꝛ crescimus in sciē:
tia dei. Et h̄ ē. Per oīa pla. deo. Ambuletis g̊ digne ꝑ om̄ia placen
tes deo. i. intendētes placē d̄o. ꝛ nō hoīb⁹ Gal. j. An q̄ro ho. pla. Si
adhuc ho. pla. christi ꝑ. nō es. Et nota q̄ dic̄ ꝑ oīa nō ꝑ ꝑtes. Quidā
em̄ in vno deo placē volūt ꝛ in alt̄o hominib⁹. Cōtra qd̄ d̄r. iij. Re.
xviij. Vsqz q̊ clau. in du. p. Et nō solū sit rectitudo in volūtate. ꝫ et
ꝓfect⁹ in bono ope Et h̄ ē In omni ope bono fructificātes. i. in om
ni genere bonoꝝ opm scz spūaliū ꝛ corpaliū ꝛ in oī ope omniū v̄
tutū. Et crescētes in sciētia dei ¶ Moralit̄ ad edificatōz nr̄am vide
q̄ tria in hac ꝑte rogat apl's ꝑ nob̄ ¶ Primo vt in omni ope nr̄ō
rectā intentōz hēamus scz placēdi deo ¶ Scd̄o vt in omni ope bo
no fructificem⁹. Op⁹ bonū ē opus v̄tutis Quia v̄tus ē q̄ bonū fac̄
ha. ꝛ op. eius bo. red. vt dic̄ ph̄s. Fructificare g̊ dēm⁹ in ope omniū
v̄tutū. Tūc g̊ in ope bono fructificam⁹ qn̄ in ope septē v̄tutū fru:
ctū ferimus ¶ Primo in ope fidei vt v̄aciter om̄ia q̄ sunt fidei cre
dam⁹. ꝛ ea ꝑ digna opa ꝓtestemur. Iac. ij. Ondas m. fi. ex op. Pec:
catores āt moriunt̄ in fide ꝛ n̄ fructificāt in ea. In fide em̄ exn̄tes n̄
faciūt opa fidei. ꝫ opa infideliū saracenoꝝ ¶ Scd̄o in ope spei in so
lo deo ꝛ meritis sanctoꝝ ꝯfidendo Hiere. xvij. Beatus vir q̄ ꝯfi:
dit in dn̄o ꝛ e. d. fi. e. In deo em̄ ꝯfidēdo mirabilia faciemus. Esa. xl.
Qui sperāt in dn̄o mutabūt fortitudinē. assumūt pēnas sic̄ aquile.
Phil. iiij. Omnia po. in e. q̄ m. ꝯfor. Peccatores v̄o ꝯfidūt in ami:
cis ꝛ bonis mūdi et iō ꝯfundūt̄ ꝛ nihil pn̄t. Esa. xxxvj. Ecce cō. s. ba.
arū. ꝯfractū sup egiptū. i. mūdū. cui si in. fu. h. in. m. e. ¶ Tercō in
ope caritatis deū sup oīa diligēdo. ꝛ ꝓximū sic̄ nos Lu. x. Di. d. d. t.
ꝛc Tunc eniz multū fructificabim⁹ Or vt dicit greg. Amor d̄i nun

q̄z ē ociosus opat̄ em̄ mag̃ si ē Ro. xiij. Qui diligit ꝓximū legē im.
Thi. j. Finis p̄cepti ē ca. de cor pu. Pctōres aūt diligūt seip̄os et
mūdana. ⁊ iō nihil fructificāt ꝫ dissipāt bōa dei. Mat. xvj. Iō q̄ er
di. q̄ h. vil. et h̄ dif. ē a. il. q̄i dis. bo. il. Exq̄ em̄ deū nō diligūt. nihil bo
ni p̄nt opari. cū caritas dei sit forma ⁊ pfectō omnis boni opis ¶
Quarto in ope prudentie vt p̄teritoꝝ recordemur scz p̄teritoꝝ bn̄
ficōꝝ suis di collatoꝝ. vl̄ p̄teritaꝝ penaꝝ inimicis dei inflictaꝝ. vt
p bn̄ficia incitemur ad bonū. et p penas retrahamur a malo. p̄ntia dis
ponamus et ordinemus ad nostre salutis finē. et futa mala caueamus.
Qd̄ tūc faciem⁹ dū sp finis noster erit in mēoria nostra Eccī.
vij. Me. no. ꝛc̄ Sen̄. Si sapiēs fuit anim⁹ tu⁹ tbꝫ tpibꝫ dispēset̄. Pre
terita mēorare. p̄ntia dispone. et futura p̄caue. Peccatores vo ꝯp
ant̄ bestijs. q̄ nec p̄teritoꝝ mēorant̄ nec p̄ntia disponūt nec futura
p̄cauēt Eccs. iij. Dixi in cor. m. de fi. h. vt ꝓ. e. de. et o. si. esse bestijs.
¶ Quinto in ope tpantie vt nec diuitijs nec delicijs nec hōribꝫ dis
soluamur ꝫ abstrahamus a delicijs carnē nostrā ne spūi dn̄et̄. Qz
vt dr̄ ꝓuer. xxix. Qui deli. nu. ꝫ. su. in fi. se. il. si. ꝯ. Peccatores aūt bo
nis tpalibꝫ nō tpate vtunt̄ ꝫ delectamētis carnis ⁊ mūdi dissoluū
tur et sine freno vtūt̄ Sap̄. ii. Nō sit pra. qd̄ nō ptr. lu. n. Sic disso
lut⁹ ē il. di. epl̄. q̄ indu. pur. et bys. et ep. q̄. spl. lu. xvi. In deliciis g̊ di
uitiis et hōribꝫ ꝯstituūt finē suū Sap̄. ii. Hec ē ps nostra et non e re
frigeriū in fine hois ¶ Sexto in ope fortitudinis vt nullis adūsis
frāgamur nec ꝓpter reꝝ vl̄ honoꝝ dispēdia vel ꝓpt̄ ꝓpinquoꝝ sub
tracta solatia nec ꝓpter corpm tormēta a dei caritate p impatiētiā
sepemur Ro. viii. Quis nos sepabit a caritate xp̄i q. d. nihil Sic iob
nō fuit p omnia supradicta fractus nec a deo p impatiām sepatus
Peccatores aūt statim frāgunt̄ nec dispēdia reꝝ vl̄ honoꝝ nec sb
t̄ctōz ꝓpinquoꝝ nec penas corpm p̄nt aliq̄liter sustinere ꝫ murmu
rāt et blasfemāt et ad figmenta dyaboli seꝯuertūt Et sic p adūsa et
ꝓspera a dō recedūt Psal. Ca. a la. t. mil. et de. mi. a d. t. ¶ Septimo
in ope iusticie vt q̄ sunt dei reddamus deo et q̄ sunt ce. ce. Ro. viii.
Reddite omnibꝫ debita cui honorē honorē cui tri. tri ꝛc̄ Peccato
res aūt nō reddūt deo honorem debitū et ꝓximo subtrahūt bona
sua Iob xij. Abundant tabernacula p̄donū et audacter ꝓuocant de
um ¶ Tercō rogat apl̄s vt crescamus in sciētia dei Vbi sciendū q̄
duplex ē scientia dei scz speculatiua et practica Speculatiua sciētia
dei est qua ab eterno omnia scit que nō crescit nec decrescit in deo
In hac scientia nō multum curat apl̄us q̄ crescamus qz vt ipe. j.
coꝝ. viij. dicit scientia inflat et q̄ vult in ea ꝓficere frequēter deficit
In hac scientia voluit crescere adā et eua et ideo turpiter defecerūt

SERMO· ·CXIII·

In hac scia voluerūt multi pharisei ꝓficē et in stulticiā sunt ꝯuersi· dicē
tes em̄ se esse sapiētes stulti facti sunt vt dr̄ ad ro·j· In hac scia tm̄ d̄
bem⁹ ꝓficē qnātū sufficit ad salutē et nō pl⁹· Ro·xij· Nō plus sape
q̄z oportet· Est ⁊ alia scia dei p̄ctica siue expimental· quā filius dei in
dut⁹ carne hūana didicit p expientiā et in ea ꝓfecit· Heb·v· Didicit
ex his q̄ passus ē obedientiā· Lu·ij· Iesus aūt ꝓficiebat sapia ⁊ etate
ap·de· ⁊ ho· Hec āt tota ꝯsistit in vsu v̄tutū· Et q̄ xp̄c in cruce fortissi
me ⁊ excellent ē v̄tntib⁹ vsus· iō h̄ scia potissime in cruce christi consi
stit· siue in christo crucifixo· In q̄ sūt oēs thesauri sapie et scie abscon
diti vt dr̄ col·ij· Propt qd̄ dicit apl's·j·cor·ij· Nō em̄ iudicaui me sci
re aliq̄d int vos nisi xp̄m et hūc crucifixū· Orat g̊ apl's vt in scia cru
cis crescam⁹· In q̄ xp̄c pendēs multū ꝓfecit· ¶ Prio g̊ ibi ꝓfec̄ in p A
fecta caritate· Nā uist⁹ ꝓ iuistis morit amic⁹ ꝓ inimicis· Ro·v· Vix
em̄ ꝓ iusto q̄s morit· s̄z ꝓ ipijs ⁊ pc̄toribꝫ q̄s audeat mori· Ibid· Cō
mēdat āt d̄s suā caritatē in nob qm̄ cū inimici essem⁹ recōciliati sum⁹
deo p mortē filij ei⁹ ¶ Scdo in mag̃ penalitate· q̄ a plāta pedis vsq̄z
ad ver·n̄ fuit in eo sa· Esa·j· Tren̄·j· O vos oēs qui t̄n·p vi·attē· ⁊ vi·
si ē do·sic̄ do·m· ¶ Tercio i inestiabili largitate· q̄ ad vnū v̄bū totuz
regnū suū latrōi dedit· Lu·xxiij· Ho·m·e·i pa· ¶ Quarto i artissima
pauptate q̄ ipa abundātia oīs bōi et fons aq̄ viue nud⁹ ⁊ sitibūdus
morit· Io·xix· Sitio· Tren̄·iij· Recor·pau· ⁊ t̄ns·m·absi·et fel· ¶ Quīto
in īfima hūilitate· q̄ abiectissimā mortē sustinuit· nā cū iniquis ipijs
deputat⁹ ē· Phil·ij· Hu·semetip̄·fac·o·vsq̄z ad m· ¶ Sexto in mia ⁊
benigtate· q̄ ꝓ int̄fectoribꝫ suis rogauit d· Pr̄ di·il· Lu·xxiij· Lōgi
no et pforāte sibi lat⁹ reddidit lum̄ vt in ecc̄iastica narrat hi· Septi
mo in mirabili sapia· q̄ in cruce tā sapient lucifer decepit· ⁊ fecit sic̄
piscator qui hamū sub v̄me abscōdit sic xp̄c diuinitatē sub hūanita:
te· Et dū dyabolus credidit ip̄m cape·capt⁹ ē· Iob· An extrhere po·
leuiathan hamo·et fune ligabis linguā ei⁹ ¶ Octauo in pfecta obe
dientia· Mat·xxvj· Nō qd̄ ego volo s̄z qd̄ tu· Phil·ij· Factus obe·vs·
ad mor· ¶ Nono in sūma patiētia· q̄ depilatus ꝯsput⁹ collaphisat⁹
ligatus v̄beratus· false accusatus· morte iniuste ꝯdēnatus· cruci affi
xus· ⁊ mortuus· nō apuit os suū· ita vt miraret p̄ses dicens· n̄ rn̄des
quicq̄z vides in q̄ntis te accusant mar·xv· Vn̄ ꝓpt nimiā eius patien
tiā herodes spreuit eū sic̄ insanū indutū veste alba· vtz luc·xxiij· Esa·
liij· Sicut ouis ad occi·du· ⁊ q̄si ag·co·tō·se obmu·et nō apiet os suuz
¶ Decimo in p̄cordiali ꝯpassione· q̄ in tāta pena ꝯstitutus ꝯpassus
est mr̄i et recōmendauit eā iohāni Io·xix Ecce mr̄ tua Cōpassus est
petro se neganti et respexit eū· vtz lu·xxij· Cōpassus est et toti gn̄i
hūano·et ideo clamore valido et lacrimis offerens seip̄m exauditus

est ꝑ sua reuerentia·heb·v· ¶Vndecimo in totali victoria·qꝛ ī cru
ce om̄ia vicit et dyabolū ⁊ mdm̄ Io·xvj·Cōfidite qꝛ ego vici mūdū
Aug⁹ Manu inermi et affixa cruci debellauit a·po· ¶Duodecimo
in oīm bonoꝝ ꝯsūmatōe et cōpletōe·qꝛ in cruce om̄ia cōsūmauit ⁊
cōpleuit·et iō ī cruce pendēs ait cōsummatū est·jo·xix·Consūmata
est scp̄tura·cōsūmata est natura·cōsūmata ē pena·cōsūmata est g̃tia
et cōsūmata est gl̄a·Om̄ia h̄ in cruce sunt cōsūmata·i·cōpleta ⁊ ꝑfe
cta· Orat g̃ apl̄s vt crescam⁹ in scia exp̄imētali haꝝ v̄tutū q̄ꝝ scia
p̄ctica in cruce fuit·In q̄ xp̄c ꝓfecit in cruce pendēs·et iō dr̄ scia dei
Et sic pz s̄m· ¶Tercio rogat apl̄s vt in oī v̄tute aīe ꝯfortemur ad
adūsa ꝑ dei potentiā patient̄ ⁊ lōganimit̄ tolerand̄·Et h̄ est·In om̄i
v̄tute ꝯfortati·Orat em̄ apl̄s ī hac t̄cia ꝑte vt ī bono ꝯfortemur cō
tra malū Et qꝛ duplex ē malū·s·culpe ⁊ pene·iō ꝯfortatō ē duplex·
Pr̄ia ꝯtra malū culpe·scd̄a ꝯt̄ malū pene·ibi·in om̄i patia Vl̄ p̄ma
cōfortatio ē in agendo bonū·scd̄a in sustinendo malū·Dicit g̃ Orā⁹
vt sitis placētes·ꝯfortati in oī v̄tute cont̄ malū culpe·vel ad agēdū
bonū·qꝛ vtrūqꝫ in v̄tute dī possum⁹ scz malū vitare·⁊ bonū op̄ari
Et h̄ est s̄m potentiā scz dei·et nō nr̄az·v̄tutē em̄ habe et in ea ꝯfor
tari vt ꝑ eū malo resistam⁹ et bonū agam⁹·nō est nostꝝ s̄ claritatis
ei⁹·i·ei⁹ qui sua claritate eā nob̄ infūdit Aug⁹·Virt⁹ ē bona q̄litas
mētis quā deus dedit nob̄ siue infudit· Vel s̄m potentiā claritatis
eius·i·s̄z potentiā filij·qui est claritas p̄ris ꝑ quē ꝯfortamur ī bono
Ad heb·j·Qui cū sit splendor gl̄e et figura sube eius·Et nota qꝛ q̄dā
solū ꝯfortant̄ in vna v̄tute scz in fide credētes ꝑ solā fidē saluari·Cō
tra qd̄ iaco·ij·Fides sine op̄ib̄ mor·ē·Seq̄t̄·In om̄i patiētia·Hic po
nit̄ cōfortatio ad sustinendū malū pene·Ad cui⁹ ꝑfectionē tria ꝯcur
rūt Primo patientia vt malū pene scz adūsa sine murmure sustine
ant̄·Et h̄ est·In omni patiētia sp̄·sitis ꝯfortati·Scd̄o longanimitas
vt diu adūsa tolerent̄·Et h̄ est·Longanimitate·Tercō gaudiū qd̄ to
tū cōsūmat ⁊ ꝑficit·Et h̄ ē Cū gaudio scz sustineatis aduersa Iaco·j·
Om̄e gau·exis·fr̄·cum in tē·vari·inci·Ro·v·Sz et gl̄i·in tribu·Act·
v·Ibant apl̄i gau·a cō·cōsi·q·d·h·ꝛc·

¶Dominica xxv·de euangelio·sermo· ·CXIIII·

Cum subleuas·oc·iesus et vi·qꝛ mult̄·maxi·venit ad eū·Io
vj Nō qꝛ quat̄ legim⁹ iesum oculos subleuasse·Pr̄io tur
bā pastur⁹ vt h̄·Scd̄o rn̄sum legisperito datur⁹·Luce·x·
Suspiciens iesus dixit·hō quidā·ꝛc·Tercio surdū ⁊ mutū
sanatur⁹·Mar·vij·Suspiciens iesus in celū ait Effeta qd̄ est adap̄ire
Quarto lazaꝝ suscitatur⁹·vtz·jo·xj·Attēde g̃ qꝛ h̄ q̄ttuor hēt v̄bum
dei efficere in aīa·Primo em̄ animā pascit qꝛ cib̄ eius est·Deut·viij

Nō in solo pane viuit homo. Scdo eā docet et rñdet eius cogitatō
nibꝫ et qōnibꝫ. Prou. j. Parabole salomonis et ceta. Sequit Ad sciē
dū sapiam et disciplinā et ad intelligēda vba prudentie. Tercio aīam
surdā ad audiēd cū effectu vbū dei et mutā ad loqnduz vba vite fac
audire et loq. Vñ pdicāte iesu apli cū effectu audierūt vbū dei. et re
lictis oibꝫ secuti sunt eū. mat. iiij. Et matrona cepit loq dicens. Btus
vē. qui te por. lu. xj. Quarto aīaz mortuā et fetentē in pctis resuscitat
et reducit ad vitā gtie. Vñ loqnte petro ⁊ pdicāte ꝯpuncti sunt cor
de et ce. s. s. su. oēs qui au. v. act. x. Vt g vbum dei ista qttuor in nobis
efficiat scz cibet. doceat. faciat vbū dei audire et loq. et etiā resuscitet
ad vitā gtie. oculos ad celū leuātes rogem⁹. ꝛc. ¶ Cū suble. oc. ie. ꝛc
Hoc euangēliū bis in āno legit Prio qrta do. qdragesime qꝛ isto tē
pe illud miraculū legit fore factū scz ꝓpe pascha iudeoꝝ Scdo vltia
dñica añ aduentū. Et h ꝓpt vltimū vbum euāgelij scz. Hic est ve ꝓ
pheta qui ventur⁹ est in mdm. Modo em instat tēpus istius ꝓphe
qui venturus erat in mdm. Duo āt pncipalit in h euan. ꝯtinēt. Pri
mū est ipius christi vtuosum ꝯuiuiū. Scdm est fruct⁹ ꝯsecutus ex
cōuiuio copiosus ibi. Illi hoies cū vid. qꝛ fe. sig. di. qꝛ h est vere ꝓpha
q ven. est in mū. ¶ Primo g ponit christi ꝯuiuiū magnū ⁊ vtuosū
Ad cui⁹ vtutē et magnificentiā demonstrandā christ⁹ oculos suble
uauit qsi aliqd valde magnū esset facturus. Et qꝛ sm phm. iij. rheto
ricoꝝ cōtraria iuxta se posita magis elucescūt. ido vt vtus et magni
ficentia illius cōuiuij magis elucescat reducam⁹ ad memoriā qddaz
aliud ꝯuiuiū magnū. huic tñ dissimile valde. scz ꝯuiuiū balthasar fi
lij nabuchodonosor. de q habet dañ. v. vbi dr. Balthasar rex fecit ꝯui
uiū grāde optimatibꝫ suis mille. et vnusquisqꝫ sm suā bibebat etatē.
Precepit g rex iā temulent⁹ vt afferrent vasa aurea et argētea que
asportauerat nabuchodonosor pr eius de tēplo qd fuit in hierusalē
vt in eis biberēt rex et optimates ei⁹ ⁊ vxores eius ⁊ ꝯcubine eius
et bibētes laudabāt deos suos aureos ⁊ argēteos. In eadē aūt hora
aparuerūt digiti qsi manus hoīs scribētis ꝯtra cādelabrū in supficie
pietis aule regie. et rex aspiciebat articlos qsi man⁹ hoīs scribentis.
Tūc facies regis cōmutata ē. et cogitatōes ei⁹ cōturbabāt e ū. et cō
pagines renū ei⁹ soluebāt et genua ei⁹ ad seinuicē collidebant. Excla
mauit itaqꝫ rex fortit vt introducerēt magos caldeos ⁊ aruspices
Introduct⁹ est etiā daniel q scripturā. q dicebat mane thetel phares
legit ⁊ exposuit. Et sicut dixit eadē nocte euenit ei. qꝛ eadē nocte in
terfect⁹ est et darius rex medoꝝ in regnū eius suscept⁹ Vterqꝫ g ⁊
christ⁹ et balthasar fec cōuiuiū et oculos subleuauit sz tam cōuiuiuz
qꝫ oculoꝝ leuatō in multis differūt ¶ Nota qꝛ cōuiuiū xpi i quinqꝫ B

differt a cōuiuio balthasar. ¶ Prīo q̄ illud cōuiuiū fuit cōcupiscētie
q̄ in vasis aureis et optimo vino et multis ferculis factū fuit que
omīa ꝓuocāt cōcupiscentias. Exo. xxij. Sedit ꝑpl's man. et bibere et
sur. lu. Talia sunt cōuiuia mūdi que ad malū ꝓuocāt. Propterea dr
eccs. vij. Melius ē ire ad do. lu. q̄z ad do. ꝯuiuij. Sz illud fuit magne
sobrietatis et tpantie q̄ solū fuit ibi pāis ordeace⁹ et pisces et aqua
Talia dn̄t esse cōuiuia seruoꝝ dei. q̄ vt dicit ber. cibi seruoꝝ dei de
bēt esse olera et legumīa et pisciculos paucos si inserant dn̄t ꝑ sum
mis delicijs ꝯputare. Nūc aūt nō sic est. Idē. Initiū vite hoīs panis
et aq̄ et dom⁹ ꝓtegens turpitudinē. Nūc aūt nō sufficiūt fruct⁹ ar
boꝝ. nō genera leguminū. nō radices herbaꝝ. nō pisces maris. non
bestie terre. nō aues celi. hinc est q̄ q̄runt pinguia. emunt aromata.
nutriunt altilia. vn̄ g̃uat stomach⁹. turbat sensus. ꝯpmit intellect⁹.
Inde nec salus. nec sanitas. sz morbꝫ et mors. ¶ Scdo q̄ illd fuit sup
abundātie. nō em̄ illud indigentibꝫ fecit. sz mille baronibꝫ suis. Talia
sunt ꝯuiuia mūdi q̄ solis magnis et abundātibꝫ fiūt et nihil ꝯtinēt
pietatis. et p ꝯn̄s nec aliqd meritū. Sz illd fuit magne necessitatis ⁊
indigentie. q̄ fecit ip̄m pauperibꝫ et alijs q̄ nō poterāt aliunde hr̄e.
Talia dn̄t esse cōuiuia seruoꝝ dī. Lu. iiij. Cū feceris cōuiuiū noli vo
care amicos t. ne. ꝯg. t. ne. vi. di. sz voca paupes. cecos claudos et bt⁹
eris. ¶ Tercio q̄ istud ꝯuiuiū fuit ꝓuocantie. nā ꝓuocauit deū cōt
balthasar vt deponeret eū ꝓpt multa indecētia q̄ ibi fiebāt. vn̄ vidit
in piete scribi sniam cont se. Talia sunt vt plimū cōuiuia mdi q̄ fre
q̄nter de⁹ iudicat cōuiuantes ꝓpt multa pcta q̄ ꝯmittūt. Sic fuit iu
dicatus iste tarquin⁹ qui dū esset in cōuiuio os piscis versatū est in
gutture suo et suffocat⁹ interijt. vt in legēda bti siluestri habet. Sed
illd ꝓuocauit hoīes ad faciēdū xp̄z regē. Vn̄ voluerūt xp̄z rape ⁊ fa
cere regē. vt post h euangeliū ptz. Talia sunt cōuiuia seruoꝝ dei. q̄
inducūt deū vt ip̄os in terra ⁊ in celo magficet. Exēplū de bto greg
q̄ q̄tidie inuitabat paupes et pegrinos ad mensaz. et vno die vidit
int eos vnū q̄ modo apparebat iuuenis mō senex q̄ erat angel⁹ dei.
Qui interrogat⁹ ab eo quis esset. rn̄dit. Ego sum iste naufrag⁹ cui
cuꝑā argenteā dare fecisti. et ex tunc de⁹ sniauit. q̄ tu es papa. et q̄
omīa q̄ petieris fiēt tibi. q̄ nunq̄z aliquē paupez vacuū abire ꝑmittis
¶ Quarto q̄ istud fuit cōuiuiū imꝑfectōnis ⁊ deficientie. nā cibaria
istius ꝯuiuij nō fuerūt ꝑfecta. et generauerūt multos malos hūo
res. Talia sunt cibaria cōuiuioꝝ mdi q̄ sunt valde imꝑfecta. et cum
nausea satiāt solū corp⁹. generāt etiā malos humores in corpe ⁊ ma
la desideria in aīa et freq̄nter faciūt corp⁹ et aīam obire. Eccī. xxxvij.
Propt crapulā multi pierunt. Nō em̄ ꝑ bn̄dictōez et orōez scificant

nec cū g̃tiarumactōe sumunt· Sed cibaria illius cōuiuij fuerūt pfe
cta· qꝛ corpus et animā refecerūt· nā cū bn̄dictōne dei sumpserunt
cibū et in timore eius comederunt et ordinate· Vn̄ iussit eos sup fe
nū sedere· Per fenū intelligit caro· Esa· xl· Om̄is caro fenū Tunc g̊
sup fenū sedem⁹ qn̄ anima carni dominat· et tūc om̄ia ordinate ꝓ
cedunt· et ideo generauerūt bonos humores· i· bona desideria· quia
anima dum carni dn̄atur multa bona cogitat et desiderat· Talia eiꝫ
debēt esse cōuiuia seruoꝝ dei· q̄· s· cū bn̄dictōne sumant· et in timore
dei ⁊ ordinate· ita ꝙ anima dn̄et carni· et aures esuriēt vbū dei· Hic
cadit exemplū istius monial' de q̄ dicit gre· in dyalogo ꝙ absq; sig̊
crucis lactucā comedit et statim a dyabolo est inuasa· Vn̄ in h̄ cōui
uio multe reliq̄e manserūt· i· multa bona exempla que imitari dēm⁹
Propter qd̄ iussum est apl'is vt reliq̄as recolligerēt vt de ip̄is pos
sent posteri saturari· ¶ Quinto qꝛ illud cōuiuiū fuit vane apparētie
nā fuit factū i palatio regali sup tapeta deaurata et tobaleas et va
sa aurea et argentea· ꝫ istud fuit factū sub diuo sup terrā in monte
ad significandū ꝙ expectabāt aliud cōuiuiū in celo· Sed isti nihil vl
terius expectabāt· ꝫ tota eoꝝ spes infra tectuꝫ palacij claudebat·
Psal· Oculos suos sta· decli· in t· Hec est ergo differentia cōuiuiorū
mundi et seruoꝝ dei quia serui dei de cōuiuio transeūt ad cōuiuiuꝫ
Serui vo mdi transeunt de conuiuio ad esuriē sempiternā· Esa· lxv·
Serui mei comedent et vos esurietis· Sic transijt iste diues epulo
qui d̄ cōuiuijs transiuit ad tantā miseriā· ꝙ vnā guttam aque nō po
tuit habere vt dicit· lu· vj· Propterea cōuiuia mundi conūtunt in lu
ctum et penā· Iob· xxj· Ducunt in bo· di· su· et in punc· ad infer· descē
Sic fuit terminatū conuiuiū absolon· in quo interfici fecit fratrem
suū· ij· Reg· xiij· Prou· xiiij· Extrema gaudij luct⁹ occupat· Sed cō
uiuia seruorum dei ad magnam leticiam terminantur· sicut hoc con
uiuium terminatum fuit Et ad hoc significandum christus postq̄m
comedit cum apostolis ascendit in celum· Actuum· j· ¶ Similiter
eleuatio oculoꝝ balthasar differt ab eleuatōe oclꝝ xp̄i i quinq;· ¶
Primo quia iste eleuauit oculos ad videndum vana scilicꝫ pompas C
principum· vasa aurea· et facies mulierum Propter ista eleuāt ocu
los comedentes in conuiuijs mundi· et stant ad fenestras et freq̄n
ter ꝓpter talē oculoꝝ leuationē peccant grauiter et a dyabolo capi
untur· Sic eleuauit oculos dauid et sic peccauit et fuit captus· vt
patet· ij· Reg· ij· Sed christus eleuauit oculos ad videndum paupe
res et miserias eorum et grauamen turbe· Et propter hoc debent
serui dei oculos in suis conuiuijs leuare scilicet vt videant paupe
res aduenientes et elemosinas petentes· Quidā aūt claudunt ostia et

pauperes expellunt· Cont̄ qd̄ dicit iob· Si comedi bucellā meā solus et nō comedit pupill⁹ ex ea· Idē· Ostiū meū viatori patuit· iob· xxxi·
¶ Scdo q̄ balthasar leuauit oculos ob supbiā· ꝓpt̄ quā ac etiā irreuerentiā quā habuit ad vasa templi dn̄i depositus est de reg̊· Sic cōuiue mūdi eleuāt oculos ad supbiā ad videndū bona et diuitias suas quas ipe vel pentes ipsoꝝ iniuste acq̄sierūt· et nō reuerent̄ neq̄ curant de filijs dei quib⁹ ea abstulerūt· Et ido filij eoꝝ post eos mēdicant· Psal· Nutantes t̄nsfi·e·et mēdi· Eccs· v· Generauit filiū qui in summa egestate erit· Christ⁹ aūt ex hūilitate oculos leuauit nō dedignās psonas misabiles intueri· ꝓpt̄ qd̄ exaltat⁹ est valde· Phil· ij· Humiliauit semetipm· ꝛc· ꝓpter qd̄ et de⁹ exal·il· Sic serui dei dn̄t in cōuiuijs oculos leuare vt considerent se indignos tot bn̄ficijs q̊t cōtulit illis deus et q̄ multi meliores se nō sic abundāt· imo multam penuriā patiunt̄· Heb· xj· Circuierūt in me· in pel·ca·egē·an· ꝛc· Quidā v̄o hn̄t oculos ad illos q̄ abundāt ⁊ reputāt eos indignos· Luce xv· Quāti mer·in do·pr̄·m·abū·pa·ego āt hic fa·peo ¶ Tercio q̄ balthasar leuans oculos vidit nūari et ponderari regnū suū· q̄ mane·i· numer⁹· thetel·i·appensio·nā regnū eius nūauit deus ⁊ appendit ī statera· et inuentū est min⁹ habens· q̄ pc̄ta preponderauerūt· Sic accidit gaudentib⁹ et cōuiuantib⁹ in h̄ mūdo· q̄ facta eoꝝ corā deo exaīant̄ et ponderant̄· et inueniunt̄ valde g̃uia· et intm̄ pondrāt q̄ eos ad infernū trahūt Esa· xiiij· ad infer· detra· in ꝓfun·la· Sed christ⁹ eleuans oculos vidit ponderari regnū suū scz ecc̄iaz militantē et inuēta est satis hn̄s· et meritū christi preponderauit oīb⁹ pc̄tis eius· et intm̄ prepōderauit· q̄ om̄es qui erāt in lymbo t̄nsmisit ⁊ ꝓiecit ad celū· et pondus illius meriti q̊tidie ad celū trāsmittit aīas d̄functoꝝ q̄ buscunq̄ applicat̄· Quicunq̄ g̊ ad celū vadūt in v̄tute istius ponderis vadūt· jo· xiij· Ego si exal·fu·a t̄ra om̄ia tra·ad me· ¶ Quarto q̄ batlhasar eleuās oculos vidit regnū suū diuidi a se ⁊ inimico suo dari scz dario regi medoꝝ ⁊ psaꝝ· Sic accidit gaudētib⁹ et cōuiuantib⁹ in mdo· q̄ subito regnū ⁊ bona eoꝝ et gloria ab eis auferunt̄· et pdūt regnū et vitā et om̄ia simil̄· diuitias et delicias· ⁊ honores· Iob· xxvij· Diues cum dor· ni sec·a·apiet oculos suos et nihil inueniet· Sz christus vidit regnum suū dispersum et a se diuisum vniri sibi et a dyabolo inimico suo auferri· Iob· xij· Nunc prin·huius mundi·e·f· Et sic factum est vnum ouile et vn⁹ pa· Sic serui dei dum oculos p fidē et dilectionez leuant eripiunt̄ de potestate dyaboli et vniunt̄ et regnum dei quod est ipe christ⁹ eis dat̄· Lu· xvij· Regnū dei int̄ vos est· ¶ Quinto q̄ balthasar eleuās oculos cōtristat⁹ et cōsternat⁹ est valde ⁊ cepit tremere· et collidebant̄ genua eius et cōpages renum

dissoluebant. Sic etiā accidit gaudentibꝫ et cōuiuantibꝫ in hoc mūdo
qꝛ eleuāt oculos scilicꝫ in flagellis. alias em̄ nunq̄m leuant. luce. xvj.
Eleuās aūt oculos dū es in tor. Et tremūt etiā valde et totalit̄ dissol
uunt̄ ⁊ collidunt̄ in penis. Sap̄. v. Videtes turbabūt̄ timore horribi
li. Apo. vj. Tūc di. mō. et pe. ca. sup no. ⁊ col. op. n. Sed christus ele
uās oculos gauisus ⁊ cōfortat⁹ ē. qꝛ vidit q̄si infinitos in v̄tute sua
saluari. Si em̄ gaudiū est in celo sup vno peccatore penitentiā agē
te. q̄ntū gaudiū fuit christo sup tota hūana natura ad viā v̄itatis re
ducta. ⁊ suo sang̃ne redēpta Sic ſui dei dū eleuāt oculos mētis val
de gaudēt et cōfortant̄. qꝛ vidēt se in manu dei. ⁊ in v̄tute sua se spe
rāt saluari. Sap̄. iij. Iustoꝝ anime in ma. dei sunt. joh. x. Oues me. vo
me. au. et ego vitā eternā do eis. et nō rap. eas. quisq̄ꝫ d̄ ma. m. ¶ In
fine istius p̄mi mēbri nota q̄ multis in locis euangeliū loq̄t̄ de sub
leuatōe oculoꝝ iesu. et multotiēs recitat ip̄m oculos ad celū eleuasse
In q̄ instruimur q̄ oculis mētis celū respicē dē⁹. et ad ip̄ꝫ anhelare
Et h̄ ꝓpt̄ q̄ttuor. ¶ Primo qꝛ ciuitas nrā est. vbi ꝑpetue manē dē⁹ D
Heb. xiij. Nō hēm⁹ h̄ manentē ci. Aug⁹ In hostili t̄ra dulcis ē recor
datio p̄rie. Psal. Heu mi. qꝛ incolat⁹ m. ꝓ. est Exemplū de illis qui
in aliena demorant̄ q̄uo h̄nt cor ad t̄raꝫ suā. si illuc redire intendant.
alias nō h̄nt ibi cor suū. h̄ in t̄ra in q̄ habitāt edificāt Qui g̊ ad celū n̄
hēnt oculos h̄ in h̄ mdo edificāt signū est q̄ illuc redire nō curāt nec
vnq̄ꝫ redibūt ¶ Scdo qꝛ ibi ē p̄r noster et mater nrā et frēs nostri
scꝫ xp̄c. bt̄a v̄go et alij sancti. q̄ ampli⁹ nos diligūt q̄ꝫ ꝑentes carnis
Ibi etiā spare dē⁹ q̄ sint anime omniū p̄decessoꝝ nr̄oꝝ q̄ in fide xp̄i
mortui sunt. Om̄ia ista t̄hunt desideriū hominis ad se Exemplū de
iacob q̄ audiens q̄ ioseph filius su⁹ in egipto esset sublimat⁹ statiꝫ to
tū desideriū suū habuit ad ip̄m. et festinauit illuc descendere. vt ꝑtꝫ
genes. xlv. Om̄es āt supradicti valde sunt sublimati. et iō festinē⁹
ad eos ascendē Psal. Fuerūt mihi lacrime m. pa. d. ac no dū d̄r mihi
q̄tidie vbi e. d. t. ami. t. vbi sunt p̄decessor. t. ¶ Tercio qꝛ ibi ē thesau
rus noster scilicet merces operum nostroꝝ et meritum christi et
omnium sanctorum qui est thesaurus indeficiens omnem sufficien
tiam habēs quia nec auferri nec corrumpi potest Magnus autem
thesaurus multuꝫ trahit cor hominis. Mathei. vj. Vbi est thesarus
tu. ibi est et cor tu. ¶ Quarto quia ibi est curia magni regis. et ibi
exaiantur et ventilātur omnia facta nostra. et aduocat⁹ noster chri
stus fortiter interpellat pro nobis. Et vide quia in hac curia currūt
res et persone. Et ideo multum deberemus oculos mentis illuc diri
gere. et aduocato nostro exenia orationuꝫ mittere. quia causa facile
depit quādo aduocatus nō est exeniatus ⁊ maxime si cā nō sit iusta

Causa aūt nostra multū iniusticie habet et parū de iusticia. Iaco. iij. In multis quidē offendimus oēs. et sic ptz p̄mū. ¶ Scdo ponit fructꝰ ex conuiuio secutꝰ copiosus. scz vā ꝯfessio fidei de iesu. q̄ hic est vere ꝓpheta q̄ ven. est in mun. Hic est ille ꝓpheta cꝰ aduentū ī sequēti dn̄ica recolimꝰ. ꝓpter quod hoc euāgeliū recitat hodie q̄ indutꝰ carne humana venturus erat in mūdū. ꝫ mō iam venit. Vere ergo hic est ille ꝓpheta magnꝰ de q̄ moyses et om̄s ꝓphete ꝓphetauerūt quē iudei expectāt venire. q̄ tn̄ iam venit. q̄ est verus deꝰ et verꝰ hō Deut. xviij. Prophetā de gēte tua ⁊ d̄ fratribꝫ tuis suscitabit tibi deus ip̄m sic me audies Et q̄s aliꝰ pꝰ moysen surrexit similis ei q̄ facie ad faciē cū d̄o loq̄ret et legē ferret populo. et ꝓpl̄m dei d̄ manu pharaonis. i. dyaboli eripet. et mānā cibū angeloꝝ daret ꝓpl̄o ꝯmedere et mirabilia faceret et irā dei ꝯtra ꝓpl̄m placaret. Certe nullus nisi christꝰ. nec vnq̄z surrecturꝰ est. et ideo hec est vera ꝯfessio fidei. Hic est vere ꝓpheta q̄ venturꝰ est in mūdū Et sic patz scd̄m Cetera alia ad h̄ euāgeliū spectātia require supra dn̄ica quarta q̄dragesime per totū euāgeliū ¶ Est puer vnꝰ hic q̄ habz quinq̄z pa. ꝛc. Nota q̄ iste puer a q̄ q̄nq̄z panes efflagitare debemꝰ est xp̄c ¶ Primꝰ panis est intelligentie vt diuinā scripturā recte intelligamꝰ. Ecc̄i. xv. Ciba. il. pa. vi. ⁊ nitel. ¶ Scd̄s pāis est pn̄ie vt penitentiā faciamꝰ Psal. Euerūt m. la. m. pa. die ac nocte. ¶ Tercius panis ē eukaristie vt corpus christi digne sumamꝰ. joh. vj. Panis. q. e. da. vo. ca. m. ē. ¶ Quartꝰ panis est g̃tie vt dei g̃tiam hēamꝰ. Sap. xvj. Panē de celo p̄stitisti ill̄ ha. in se. om. del. et om. sa. sua. ¶ Quintꝰ est panis gl̄e vt regni gloria gaudeamꝰ. Luc. xiiij. Beatꝰ q̄ māducabit panē in reg. dei.

¶ De epistola. sermo. CXV.

Ecce dies veniūt dicit dn̄s et susci. da. g̃. iust. Hiere. xxiij. Quia in seq̄nti do. aduentū filij dei in mdm recolere deꝰ id̄o in hac dn̄ica loco epl̄e ꝓphetiā hieremie legimꝰ qui ip̄m venturꝝ esse p̄dixit. vt in ꝓphetia p̄cedente. et fc̄o pꝰ modū subsecuto ip̄m iā venisse firmit credamꝰ et ei deuota et puramēte fidelit occurramꝰ. Vn̄ ecc̄ia cantat. Ecce venit rex occurrāꝰ obuiā saluatori nostro. In hac aūt ꝓphetia hieremias spū sancto inspiratꝰ q̄ttuor de christo p̄dicit. Primū ē natiuitas tpalis ibi Suscitabo da. ger. ius. Scd̄z ē christi excellentia ⁊ opatio v̄tualis ibi. Et reg. rex et sa. erit. et fa. iud. ⁊ ius. Terciū ē fructꝰ aduentꝰ christi ⁊ effectꝰ spālis ibi. In diebꝫ il. sal. iuda. Quartū est xp̄i aduētꝰ fructꝰ ⁊ effcūs general̄ ibi. Propt h̄ ec. di. ve. di. do. Et n̄ di. vl. vi. do. ꝛc. ¶ Prio g̃ p̄nunciat hieremias christi natiuitatē tpalē dicēs. Ecce dies ve. Ecce nota est admiratōnis et magni facti. Incarnatio em̄ filij dei omnia

opa mūdi excessit. Quid em̄ maius q̄z q̄ deꝰ fieret hō ⁊ recluderet se in vtero v̄ginali. diues paup. dn̄s ſuus. immortalis mortalis. et beatꝰ miser Hiere. xxxj. Nonū. fa. do. sup t̄. fe. cir. vi. ꝛc. Esa. vij. Ecce v̄. cō. ⁊ pa. fi. Et v̄e tps in q̄ christus ē ⁊ stetit in mūdo. fuit dies et nō nox. q̄z totū fuit plenū g̃tie ⁊ mīe ⁊ innūabilib⁹ bn̄ficijs. Lu. vj. Virtꝰ de il. exibat ⁊ sa. om. Act. x. Qui ꝑtrāsijt bn̄faciēdo ⁊ sa. infir. ⁊ oppres. a dya. In tpe g̃ pleno pacis mīe g̃tie ⁊ totaliter luminoso deus pr̄ suscitauit iustū germē dauid. Sic em̄ suscitare mortuū solus deꝰ p̄t facere. sic incarnatō filij dei solius dei opꝰ fuit. Lu. j. Spūs sanctus sup. in te Germē aūt d̄r illud qd̄ pullulat ex radice. ⁊ q̄z xp̄c sumpsit carnē ex radice dauid. i. de v̄gine maria. q̄ fuit de radice dauid. ideo d̄r germē dauid. Esa. xj. Egre. vir. de ra. yes. ⁊ fl. de ra. eius. ascen. Et q̄z corpus christi fuit de purissimo sang̃ne virginis generatū. ⁊ nō de sang̃ne in q̄ ꝯcupiscētia carnis viget. ⁊ p ꝯn̄s nō fuit in peccato ꝯceptū. iō addidit iustū. Suscitabo inq̄t germē iustū dauid. i. de radice dauid. ⁊ sic dauid ē genitiui casus. Pōt etiā esse accusatiui casus. q̄z ſm interp̄tatōz christus fuit suscitatus vt alter dauid. q̄ interp̄tat̄ manu fortis. q̄ occidit goliā. Christꝰ aūt vt dic̄ aug̃. Manu inermi ⁊ affixa cruci debellauit aereas ptātes. Pōt etiā esse casus datiui. q̄z deus pater su. ius. ger. ipsi dauid. i. domui ⁊ regno dauid. i. ad vtilitatē ⁊ ꝓfectū eius. Esa. ix. Sup soliū dauid sedebit et sup regnū eius. Principaliter em̄ christus venit ad gentē ⁊ regnū dauid saluandū Math. xv. Nō sum missus nisi ad ou. q̄ pie. do. isral̄. Sic g̃ ex his v̄bis dēmus verā ⁊ purā fidē recipe de christo. s. v ip̄e fuit verus deus ⁊ verꝰ hō. ⁊ ſm diuinitatē fuit eq̄lis deo. ſm q̄ero hūanitatē fuit a spūsancto suscitatus ⁊ generatus de purissimis sang̃nib⁹ virginis. q̄ fuit de ꝓgenie ⁊ semine dauid. sine virili semine ⁊ sine corruptōe virginis. Nō g̃ attulit de celo corpus. nec virgo maria fuit āgelus vt heretici dicūt. Et q̄ h̄ sit vera fides ostēdūt miracula ⁊ opa q̄ in eius virtute fiunt. deus aūt nō cooꝑat̄ malis. Vn̄ si hec fides esset mala deus ad eā ꝯfirmandā mirabilia non fecisset. Quia vero fides a dn̄o ꝯfirmata ē. iō sic patenter ⁊ frequenter mō miracl̄a nō fiūt Et sic pz p̄mū ¶ Scd̄o hieremias christi excellentiā ⁊ ꝑfectōz ⁊ virtualē opatōz p̄dicit d. Et reg̃bit rex ⁊ sapiēs erit ¶ Vbi q̄ttuor de christo p̄dicit. scz q̄ reg̃bit rex. ⁊ regnū sapiēter gub̄nabit. ⁊ iudiciū gentib⁹ ꝓferet ⁊ iusticiā in omnib⁹ exequet̄ ¶ Primo dicit q̄ regnabit rex Ipse em̄ natꝰ est rex. ⁊ fuit ꝑfectus rex in omnib⁹. ⁊ excessit om̄es reges quia regnauit ⁊ regnabit in celo ⁊ in terra ⁊ in inferno. Philipenses. secūdo. Donauit illi nomen quod est super omne nomen. vt in nomine ie. om. ge. fl. cele.

ꝛc In celo enim regnat ꝑ totalem ⁊ vniuſalem beatoꝝ ſubiectōez
qꝛ ei oēs ad nutū obediūt ⁊ in omībꝫ ſubijciunt. qd̄ q̄tidie petimus
in nob̄ fieri d. Fiat vo. t. ſic in ce. ⁊ in te. mat. vj. Regnat etiā in celo
ꝑ ſue glorie oſtēſionē. ⁊ beatā viſionē. qꝛ ibi eius maieſtas ⁊ glo
ria demōſtrat̄ q̄ beatos facit vidētes. In mūdo aūt iſto xp̄c oſten
dit̄ veſtitus ſacco ⁊ affixus ligno. et iō nec timet̄ nec honorat̄ nec d̄
ip̄o curat̄ In terra aūt regnat ꝑ patientie ⁊ mīe aſſumptōz. Nā in
mag̃ patientia ⁊ mīa regnat ſup oēs peccatores. patient̄ enim ex
pectat eos vt ꝯuertant̄. ⁊ miſericorditer recipit ſi ꝯuertant̄. Eſa.
xxx. Propt̄ea ex. n. d. vt mi. no. Mere. Tu for. es cū am. m. tn̄ reu.
et ego ſu. te. Vn̄ xp̄s poſuit exemplū de patre filij ꝓdigi in cuius
receptōe pater occidi fecit vitulū ſaginatū ⁊ choꝝ ⁊ ſymphoniā cā
tari ⁊ in eius amplexū ruit. vtz lu. xv. Sic deus facit peccatori. Sed
multi miſeri patientiā ⁊ mīam eius ꝯtēnunt et eoip̄o āplius peccāt
Ro. ij. Ignoras qm̄ benig̃tas dei ad penitentiā te adducit. ſm duri
ciā aūt tuā et cor impenites theſauriſas tibi irā in die ire. Eccs. viij.
Quia nō cito ꝓfe. cō. ma. ſen. fi. h. abſ. vl. ti. ꝑpe. ma. Sup iuſtos aūt
regnat in mag̃ficis g̃tijs ſpāliter habitās in eis. et ip̄os dirigens ⁊
ꝓtegēs et gubnans. ipſi eīn̄ ſunt templū dei ſpūale et ſpūſſanctus
habitat in eis. vt d̄r. j. Coꝝ. iij. Ipſi etiā ſunt regnū dei q̄ ꝑ honore
dei quotidie certāt. de hoſtibꝫ triūphant. et ad dn̄m redeūt coronā
di. Vn̄ eccleſia militās vocāt̄ Mat. xj. Regnū ce. vim. pa. et uio. ra
illud. i. cū violētia p̄liātes rapiunt illud In inferno aūt regnat per
iuſticie executōz. qꝛ effectū iuſticie ſcz punitōz et vindictā in dāna
tos exercē iubet Deut. xxxij. Reddā vltōez hoſtibꝫ meis. Qd̄ opus
deus inuite et cū dolore facit qꝛ punire alienū ē a deo et ꝯtra natu
rā dei. ſz miſereri ſm naturā Eſa. j. Heu heu vindicabor ego de ini
micis meis Et qꝛ inuite facit. iō ſp punit eos citra ꝯdignū. i. puni
tōi mīam admiſcet In inferno etiā cognoſcēt impij chriſtū eſſe re
gē oīpotentē q̄ h̄ noluerūt eū cognoſcē regē clementē Scdo di
cit q̄ regnū ſuū ſapientia gubnabit qꝛ ſapiens erit Sapientis eīn̄
opus ē ordinare ut dicit ph̄s Et qꝛ chriſtus omnia ad debitū finez
ordinat ⁊ nihil inordinatū relinq̄t. iō ſapiēs eſſe p̄nunciat̄ Ip̄e eīn̄
ordinauit ⁊ ordinat oēs creat̄as ad obſequz hoīs vt ad ſalutē ꝑue
niat Ordinat hoīem ad deū vt ip̄m cognoſcat. cognoſcēdo amet a
mādo poſſideat ⁊ poſſidendo fruat̄ vt dicit aug̃. Ordinat bōa opa
ad p̄miū et pctā ad tormētū. nō eīn̄ p̄nt pctā ad aliū ordinē reduci
dū ordinē rōis et rectitudinis egrediunt̄ niſi ad ordinē iuſticie et
vindicte vt dic̄ aug̃. Ordinat etiā mala ad bonū inq̄ntu d̄ malis e
legit multa bōa ſicut d̄ ꝑſecutōe tyrānoꝝ eligit patiāz ⁊ meritum
martiꝝ exaltatōz fidei cōuſionem infideliū et deſtructōez ꝓdoloꝝ

Quia vt dicit aug⁹. Deꝰ est adeo potens q̄ nūq̄z pmittit fieri malū-
misi ꝺe elicíat bonū. Nā occisio pecoꝛis est vita leonis. Ipse igit̄ est
vbū patris cuiꝰ sapientia ꝺiti sumꝰ ꝛ puidentia gubnamur. q̄ ꝛsti
tuit oīa in núo pōdere et mensura. Sap. viij. Attíngit ꝑ a fi. vs. ad
fi. foꝛ. et dis. o. sua. Et ido q̄zuis nos in tenebꝛis sedentes hūc oꝛdínez
et dispositōnē rectā vide nō valeamꝰ. sicut nec noctua solē. tū oīa
oꝛdínate pcedē ambigē nō debemꝰ. Boeti⁹. li. iij. psa. v. Et tu q̄zuis
cām tante dispositōis ignoꝛes. tū qm bonꝰ rectoꝛ ꝺom tpat recte
fieri cuncta ne ꝺubites. ¶ Tercio dicit q̄ úꝺiciū gentiby pfert q̄ fa
ciet úꝺiciū. Ioh. ix. In uꝺiciū ego in hunc ꝺom veni vt q̄ nō vidēt
videāt. et q̄ vident ceci fiāt. Sed timendū est nob valde ne hmōi uꝺi
ciū nob inferat. Sicut em iudei ꝓpter incredulitatē et mala opa su
erūt repꝛobati. et nos ex dei mia electi. ita timere dēmꝰ ne ꝓpꝛ pēta
q̄ q̄tidie nequiter opamur repꝛobemur a deo et eius gtia in gentē
aliā tnsferat. Matb. xxj. Auferet a vob regnū dei et dabit genti faciē
ti fructꝰ eius. Isa. vj. Exceca coꝛ ꝓpꝛi huius. et aures eiꝰ aggua. ꝛ ocu
los eius claude. ne forte oculis suis videat. Luc. viij. Vt vidētes id
ē videre se putantes nō videāt. Dicentes em se esse sapientes stulti
facti sunt vt dicit ro. j. Tales sunt mali cꝛistiani q̄ cꝛfitent se nosse
deū. factis aūt negāt hēntes spēm pietatis cꝛistiani et vtutes eius
abnegātes vt ꝺꝛ ad tyt. j. Vltimo aūt illud generale uꝺiciū ꝓferet
qñ dicz. Vēite bñ pa. m. ꝛc. Discē. ma. in. g. et. ꝛc. mat. xxv. Et sic ī pñ
ti et in futo úꝺiciū ꝓferet. job. v. Dat om. ud. de. f. Ez cōtra. Nō mi
sit deꝰ filiū suū in mundū vt uꝺicet mundū. ꝫ vt saluet mūdꝰ ꝑ ipsuz
Rñio. Deꝰ venit ꝑncipalit ad relaxandū pēta ad dandū salutē mū
do. et nō venit ad ipm cōdēnandū sicut in futuro veniet. Ez qui no
lunt hanc salutē recipe deꝰ relinquet eos in fecib suis et gtiaz suam
alijs cōferet. Et sic ꝺꝛ eos úꝺicare. i. a bonis discernere. Sic úꝺicauit
úꝺeos. Io. iij. Hoc est āt iudiciū q̄ lux venit ī mundū et dile. ho. m-
te. q̄z luce. Lucifer aūt serpentē antiquū et būanī generis inmicum
uꝺicauit et cōdēnauit et de mdo expulit et in inferno reclusit. jo. xij.
Nunc uꝺiciū est mdi. i. ꝑncipis mdi. nunc ꝑn. bu. mū. e. f. q̄ in ꝺolis
p totū ꝺom colebat q̄ oia p cꝛisti aduentū sunt destructa. Quar
to dicit q̄ ustitiā in oib exequet. q̄ faciet ustitiā in tra. Magnā q̄p
pe ustitiā redemptoꝛ noster in repatōne būana est execut⁹ ad quā
ipe venerat faciendā. q̄ sicut hō supbiendo deliq̄rat. ita cꝛistꝰ se hu
miliando satisfecit. Et sicut hō voluit esse deꝰ. ita deꝰ factus ē hō. Et
sicut hō peccādo in oēs posteros mortē ītulit. ita cꝛistꝰ moꝛiēdo
omnibus immortalitatē contulit et mortem destruxit. Et sicut pec-
catum hominis fuit infinitum. ita meritum cꝛisti fuit infinitum

Bibliotheca Sancti Maria Tongr

Et sic dyabolus seduxit euam in pomo vetito mortem abscondendo. ita christus decepit dyabolum sub humanitate deitatem et vitam eternam abscondendo. Et fecit sicut piscator ad hamum quod sub verme hamum abscondit quem dum piscis credit capere capitur ipse. Iob. Numquid extrahere poteris leuiathan hamo. Et sicut per lignum et in ligno dyabolus vicit hominem. ita in ligno victus est a christo Et sic dyabolus per superbiam expulit hominem de paradyso. ita christus per humilitatem reduxit. quia contraria contrarijs curantur. Et ideo cantamus. Hoc opus nostre salutis ordo deposcerat. etc. Docuit etiam iusticiam facere dum dixit Reddite que sunt cece. et que sunt dei deo. math. xxiij. Act. j. Cepit iesus facere et docere Et sic patet secundum ¶ Tercio hieremias aduentus christi effectum et fructum pronunciat specialem dicens. In diebus illis. id est in aduentu christi saluabitur iuda. id est populus iudaycus. et israel habitabit confidenter. i. idem populus saluabitur et confidenter habitabit. Vbi sciendum est quia vt christus dicit mat. xv. ipse principaliter venit ad saluandas oues que perierunt domus israel. tamen non omnes de populo israel saluati sunt per christi aduentum imo vt dictum est multi sunt reprobati scilicet illi qui in illum credere noluerunt. nec ipsum verum deum confessi sunt. Solum ergo illi per christi aduentum saluati sunt de populo iudaico. qui ipsum verum deum et hominem confessi sunt. et ipsum vt messiam in lege eis promissum receperunt Et hoc est quod hic dicitur. In diebus illis sal. iu. Iudas interpretatur confitens. Israel autem interpretatur videns deum. Illi ergo solum de populo iudaico in christi aduentu sunt saluati qui ipsum confessi sunt vt verum deum. qui viderunt eum humanitate vestitum et tales vocauerunt eum dominus iustus noster. i. per messia sancto et iusto quod de gente eorum erat nascitur eum receperunt. Deut. xviij. Prophetam de gente tua et de fratribus tuis susc. t. do. Sic ergo patet quod spiritualis fructus et effectus aduentus christi est salus iudeorum in ipsum credentium et ipsum confitentium. Quia vt dicitur ad ro. ix. non omnes qui sunt ex israel israelite sunt neque qui semen sunt abrae omnes sunt filij abrae sed in ysaac vocabitur tibi semen Potest etiam hoc intelligi de vltimo aduentu christi prope enim finem mundi omnes iudei conuertentur. Psal. Conuertentur ad ves. s. mundi. In diebus ergo illis. s. in fine mundi saluabitur iuda. i. populus iudaicus. et israel. i. idem populus habitabit confidenter. i. confidet in christo et in ipso sperabit sicut in saluatore eis per moysen promisso. Et ideo christum vocabunt dominum iustum suum scilicet quod debet eos regere et iustificare et ad terram promissionis scilicet hierusalem celestem introducere Ro. ix. Si fuerint numerus filiorum israel quasi arena maris reliquie salue fient Simile est modo de christianis quia non omnes per christi aduentum saluantur sed solum isti qui ipsum vident per veram fidem in corde. et qui per ipsum sperant saluari tanquam filij israel. et qui ipsum confitentur ore et opere tanquam filij iuda. Et sic patet tercium ¶ Quarto hieremias effectum et fructum generalem aduentus

christi p̄nūciat d. Propter h̄ ecce dies veniūt ꝛc. Circa qd̄ sciēdū q̄ deus añ aduentū suū in carne ꝓpl̄m isrl̄ sibi p̄elegit p̄ om̄ib⁹ alijs. vñ ꝓpl̄s d̄i dicebat̄. quē mag̃ficis bñficijs ⁊ miraculis mlt̄is ē ꝓsecut⁹. Nā p manū validā eduxit eos de egipto de ſuitute dura pharaonis ⁊ aperuit eis mare ⁊ cibū de celo dedit eis p q̄dragīnta ānos in q̄b⁹ nō d̄fuit colūna ignis p noctē. ⁊ colūna nubis p diē. ⁊ vestimēta eoꝝ nō sunt inueterata. nec calciam̄ta attrita Et ꝓpterea iurabāt iudei añ aduentū christi Viuit dñs q̄ nos de egipto eduxit. q̄i magnū bñficiū dei recolentes. Christ⁹ aūt in suo aduentu maiora sine ꝯpatōe fec̄. ⁊ plura sine nūo bñficia attulit. nō solū ꝓpl̄o israel. ſ̄ oib⁹ ꝓpl̄is de toto mūdo. q̄ de aq̄lone ⁊ de oib⁹ ptib⁹ mūdi adunauit ⁊ adduxit ad vnā ecc̄iam. ⁊ vnā fidē ⁊ vnū baptismū. ⁊ ad cultū vni⁹ veri ⁊ summi d̄i q̄ erāt dispersi in toto mūdo ⁊ loco ⁊ fid̄ ⁊ moribꝫ et cultura. q̄ diuersis vicijs ⁊ dēonib⁹ seruiebāt q̄s christus in suo aduētu de suis erroribꝫ et vicijs eduxit et adduxit ad ecc̄iam dei militantē. et fecit eos in ea habitare p fidē et meritū. vt nomine et re de ecclesia censerent̄ Et iō mō nō iuramus Viuit dñs q̄ eduxit israel de egipto. q̄ maius et ꝯmunius bñficiū supuenit. qd̄ deus ꝯtulit toti mūdo. q̄ se ⁊ sua dedit mūdo dū filiū suū dedit. dādo em̄ nobis filiū suū om̄ia bona nob̄ cū illo donauit Ro. viij. Quō etiā nō oīa cū il. no. do. Ioh. iij. Sic deus dilexit mundū vt filiū suū vni. daret. Om̄ia aūt h̄ bona in euāgelio ꝯtinent̄ et narrant̄ Et iō nos iuramus p euangeliū christi. i. p illa mag̃fica bona q̄ in euāgelio ꝯtinent̄. q̄ singillatim vix explicari possent. Et q̄ vt d̄r ad heb. vi. homines p maiorē sui iurāt. et h̄ bñficia sine ꝯpatōe sunt illis maiora id̄o p h̄ et nō p illa est mō iurandū Et h̄ est. Ecce dies veniūt scz in aduentu christi et nō dicent. i. nō iurabūt Viuit dñs q̄ eduxit filios israel de terra egypti. Sz viuit dñs q̄ eduxit nos de vicijs et erroribꝫ et dyaboli ſuitute. et adduxit filios israel. i. q̄ deū p fidem vident ab aq̄lone et de omnib⁹ ptib⁹ mūdi ad vnitatem fidei et discipline. vt sit omniū vnū ouile. vnū pabulū. et vnus pastor. et tādez faciet eos habitare in terra sua scz in hirl̄m celesti In q̄ sedebūt in multitudine pacis et in req̄e opulenta et vita beata. ad quā vitā ip̄e nos ꝑducat iesus christus dñs noster. qui cū patre et spū sancto vnus deus viuus et verus regnat et impat in secula seculoꝝ.

Expliciūt sermones dñicales sup euāgelia et epl̄as p totum annū fratris hugonis de prato ordinis p̄dicatoꝝ.

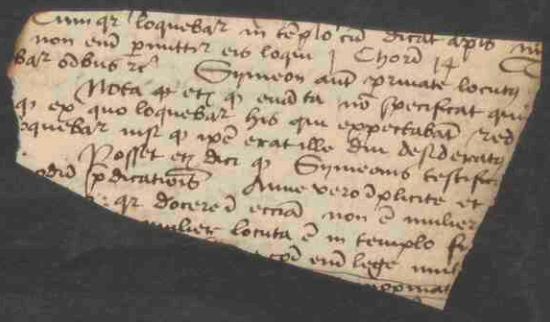

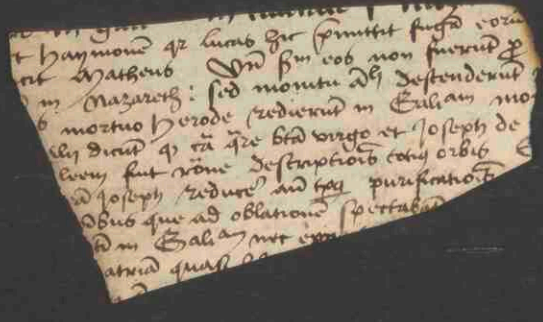

20603

colorchecker DIGITAL SG
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
calibrite
X-rite ColorCheckerSG S/N:151021-1259 Data 15.10.21 Item No.:MX-7181
mm
0
1
2
3
4
5
6